14
'70

FLACĂRA

ANUL XIX
NR. 774
4 APRILIE 1970

reportaj de șapte zile

în slujba binelui obștesc

Într-una din cuvîntările sale, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că *«Esența democrației socialiste constă în aceea că poporul, devenit stăpîn pe puterea politică și pe mijloacele de producție, trebuie să participe nemijlocit la întreaga activitate de conducere a vieții economico-sociale»*. În acest sens, se urmărește asigurarea cadrului organizatoric și crearea climatului favorabil pentru ca oamenii muncii să-și poată spune deschis cuvîntul asupra tuturor problemelor, să-și manifeste din plin inițiativa, să facă propuneri privind îmbunătățirea întregii activități de construcție socialistă.

Transpunerea în viață a acestor idei a dus la crearea Frontului Unității Socialiste, organism politic permanent, larg democratic, cu caracter reprezentativ, care reunește toate forțele politice și sociale ale națiunii. Frontul recunoaște drept forță conducătoare partidul comunist. Formulate pe scurt, atribuțiile Frontului Unității Socialiste se extind în sfere privind: organizarea campaniilor electorale; mobilizarea directă sau prin mijlocirea organizațiilor aderente a maselor în vederea dezbaterii, elaborării și înfăptuirii politicii interne și externe a statului, a programului multilateral de construcție socialistă în România, aprobat de congresele, conferințele și ședințele plenare ale C.C. al Partidului Comunist Român.

Rațiunea principală a Frontului Unității Socialiste constă în perfecționarea relațiilor sociale, dezvoltarea democrației și desăvîrșirea unității tuturor oamenilor muncii din România. Iată de ce Frontul Unității Socialiste are, în afara Consiliului Național, și organizații în toate localitățile țării.

Am făcut această succintă prezentare de ordin general pentru acei cititori ai revistei noastre, care ne-au cerut unele lămuriri suplimentare, îndeosebi după recenta Plenară a Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste.

Avînd stabilit un asemenea cadru de organizare, Frontul Unității Socialiste, deși a luat ființă doar în urmă cu un an și jumătate, a desfășurat o intensă activitate ce-și află împlinirea în nenumărate înfăptuiri în orașele și satele noastre. În fruntea acțiunilor obștești s-au situat deputații care au fost propuși și reprezintă deci organizațiile Frontului Unității Socialiste. Prin această uriașă rețea, cetățenii – deputați-consiliile Frontului Unității Socialiste și consiliile populare – circulă zilnic mii și mii de propuneri și inițiative gospodărești, menite să facă viața oamenilor mai bună, mai ușoară, să facă orașele și satele mereu mai frumoase.

Bunăoară, numai în județul Constanța, de la alegerile din martie anul trecut, s-au făcut peste 3 700 de propuneri, din care peste 2 400 se referă la acțiuni edilitaro-gospodărești. Studiate cu grijă, căutîndu-se soluții de înfăptuire, aceste propuneri au prins viață în proporție de 85 la sută. Ce reprezintă pentru localitățile județului înfăptuirea propunerilor se poate aprecia din exemplul comunei Cumpăna. În anul 1969 s-a terminat în comună construcția unui magazin universal și a unui cămin cultural, a fost extinsă rețeaua de apă potabilă cu trei kilometri și s-au efectuat reparații capitale la alt cămin cultural, s-au construit, pe străzile laterale, 6 880 metri pătrați trotuare. În 1970 se va încheia construcția dispensarului uman și a unui magazin cooperatist, se vor amenaja punctele sanitare din satele comunei și se vor construi încă 6 000 metri pătrați trotuare.

În toate județele țării se întîlnesc comune, orașe, municipii cu realizări remarcabile, rezultate de pe urma înfăptuirii propunerilor cetățenilor. Prin contribuția directă a populației, s-au construit în 1969, în mediul rural, 1 510 săli de clasă, 169 de cămine culturale, 59 de dispensare și case de naștere, 27 de băi publice, 1 234 poduri și podețe și s-au executat lucrări de alimentare cu apă pe o distanță de aproape 83 de kilometri. Acțiunea de electrificare rurală, a cărei importanță nu mai trebuie subliniată, a cuprins anul trecut încă 749 de sate, precum și lucrări de extindere a rețelei în alte 1 339 localități.

Asemenea fapte pot fi citate cu miile. Pretutindeni, hărnicia oamenilor, grija lor pentru a face mai frumoase locurile în care trăiesc și muncesc au determinat entuziasm și inițiativă, spirit gospodăresc în folosirea a ceea ce există pe plan local, dragoste de muncă. Consiliile locale ale Frontului Unității Socialiste, deputații, cetățenii se întrec în adevărate competiții ale hărniciei închinate binelui obștesc.

Stan VLAD

din nou răsună munții!

De cîteva zile Lotru nu mai înseamnă doar cea mai mare hidrocentrală de pe rîurile interioare ale țării. Șantierul hidrocentralei de aici a devenit *șantier național al tineretului*, iar Lotru a adunat în el nu numai șuvoiul celor 86 de rîuri răsfirate, ci și entuziasmul a 2 000 de brigadieri veniți din toate colțurile țării. Mineri, electricieni, zidari, muncitori de tot felul își vor uni energiile pentru a da viață unui mare obiectiv al României noi.

În curînd, datorită muncii lor avîntate, luminile scînteind în soare ale Lotrului și ale afluenților săi se vor schimba în lumină adevărată, în stare să hrănească utilaje și instalații de mare forță. În fața tinerilor brigadieri stau sarcini pe măsura entuziasmului lor. Așa cum se arată în chemarea adresată organizațiilor U.T.C., tuturor tinerilor din întreprinderile de construcții-montaj, ei vor străpunge 150 km de galerii, vor ridica un munte de piatră între malurile rîului, vor înscrie pe hartă o mare alpină cu 300 milioane metri cubi de apă.

Șantierul național al tineretului va deveni în același timp o înaltă școală de educație patriotică, de cultivare a voinței și eroismului. În fotografiile de sus: aspecte de la deschiderea festivă a Șantierului național al tineretului.

retribuția după cantitatea și calitatea muncii

A luat sfîrșit prima etapă a unui prelungit fapt economic la care, mai mult sau mai puțin direct, am participat cu toții cu un interes pe cît de acut, pe atît de lesne explicabil. Este vorba de încheierea generalizării noului sistem experimental de salarizare și majorare a salariilor, măsură care treptat a cuprins toate ramurile de activitate.

Urmează o nouă etapă în care vom sintetiza experiența dobîndită în urma confruntării noului sistem de salarizare cu viața, îl vom corecta acolo unde va fi necesar și, în cele din urmă, cam spre sfîrșitul anului, se va elabora și adopta o lege care să confere sistemului de salarizare unitate și stabilitate.

Dar dacă în clipa de față e prematur să tragem concluzii de pe urma acestui uriaș experiment economic, se poate în schimb defini, cu precizie, ceea ce reprezintă spiritul legii, rațiunea ei. O rațiune enunțată în principiile cuprinse în Hotărîrea Comitetului Central și a guvernului din octombrie 1967 — privind majorarea salariilor și introducerea experimentală a noului sistem de salarizare, o rațiune care străbate toate actele normative prin care s-a hotărît aplicarea noului sistem în diferitele ramuri, în sfîrșit o rațiune pe care își va ridica edificiul de norme și viitoarea lege a sistemului de salarizare.

Sensul esențial al sistemului de salarizare pe care, o dată cu începutul lunii martie îl putem cota ca general-actual, îl constituie traducerea în viață, cu o fidelitate sporită, a principiului retribuției după cantitatea și calitatea muncii, după valoarea socială reală a muncii fiecăruia în parte.

Concret, aceasta înseamnă că veniturile oricărui salariat vor depinde direct de contribuția sa efectivă la ridicarea producției și productivității muncii, la îmbunătățirea activității sectorului în care muncește, în perspectivă la înfăptuirea sarcinilor economice. Meritul personal va fi răsplătit pe măsură. Toți vom fi direct și personal interesați — s-o spunem pe față, bănește interesați — să dobîndim o calificare, iar atunci cînd o avem s-o perfecționăm continuu.

Dar, ca în orice lucru, există și aici un revers. Noul sistem de salarizare îi va nemulțumi pe unii. Pe cei care încă nu s-au obișnuit să cîștige pîinea prin muncă serioasă, prin muncă de calitate. Fiindcă noul sistem oferă posibilitatea sporirii salariului tarifar în condițiile realizării unor rezultate superioare, dar și pe aceea a diminuării salariului în funcție și în raport de gradul nerealizării sarcinilor planificate.

Cu alte cuvinte, finalitatea sistemului de salarizare pe care îl experimentăm vizează stimularea ridicării continue a calificării personale, a măiestriei profesionale, vizează sporirea răspunderii morale și materiale în îndeplinirea sarcinilor de salariat, vizează creșterea stabilității forței de muncă. Rostul major al noului sistem de salarizare, spiritul noii legislații în această materie îl constituie retribuția echitabilă a muncii, progresul economiei naționale, ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii.

I. NICOLAE

norme legale în slujba eficienței muncii

Adoptarea — în recenta sesiune a Marii Adunări Naționale — a Legii organizării și disciplinei muncii în unitățile socialiste de stat este o urmare firească a transformărilor radicale, revoluționare, petrecute în societatea și economia noastră. Deoarece nu este suficientă doar existența unor condiții obiective pentru a fi asigurată concordanța dintre relațiile de producție și stadiul de dezvoltare a forțelor de producție. Mai este necesară și o intervenție, la timpul oportun, pentru perfecționarea relațiilor sociale în general, a celor de producție în special, astfel încît ele să corespundă ultimelor cerințe ale forțelor de producție.

În lucrările recentei sesiuni a Marii Adunări Naționale s-a arătat că indicele de utilizare a fondului de timp maxim disponibil în industria de stat (de circa 94%), care se menține constant în ultimii ani, trebuie considerat astăzi ca nesatisfăcător, la fel și faptul că absențele nemotivate au crescut, în perioada 1966-1969, de la 0,4 la 0,7%. Deci, în industrie s-au pierdut circa 40 milioane de om-ore din cauza întreruperilor, învoirilor, concediilor fără plată, absențelor nemotivate.

Scopul imediat al noii legi — după cum rezultă și din titulatura sa — este de a determina o îmbunătățire esențială și continuă atît a organizării cît și a disciplinei muncii. Trebuie remarcat că cele două noțiuni — organizarea și disciplina — au fost considerate ca făcînd corp comun. Este un punct de vedere științific, cerut obligatoriu de conceptul de organizare și conducere modernă a economiei.

Dar scopul final al noii legi, scopul de ansamblu, dacă vreți, îl constituie asigurarea — prin organizare și disciplină a muncii — a unui ritm superior de dezvoltare a forțelor de producție, asigurarea unei eficiențe superioare a întregii activități sociale.

Din textul normelor legii adoptate rezultă că organizarea și disciplina muncii vor cunoaște un substanțial salt calitativ datorită reconsiderării unor principii, cum ar fi cele privitoare la obligațiile ce revin conducerii unităților, la drepturile și îndatoririle salariaților. Iată de ce se poate spune că noua lege are un marcat caracter novator.

Ceea ce însă depășește — în lege — o importanță economică sau juridică este felul în care este privit cel ce muncește, salariatul: ca producător, dar totodată și ca proprietar al mijloacelor de producție și al produsului muncii.

În dubla lor calitate de proprietari și producători, oamenii muncii poartă răspunderea în fața societății atît pentru înfăptuirea obligațiilor de serviciu, cît și pentru contribuția la îndeplinirea sarcinilor ce revin unității respective în ansamblul de dezvoltare economică, social-culturală a țării, precum și pentru asigurarea ordinii și disciplinei în producție, apărarea și întărirea proprietății socialiste.

În aceste condiții, obligațiile de serviciu, respectarea ordinii și disciplinei în producție se transformă într-o obligație morală față de societate.

Cu alte cuvinte, noua lege este un act juridic, economic, politic, dar și etic.

N. IONESCU

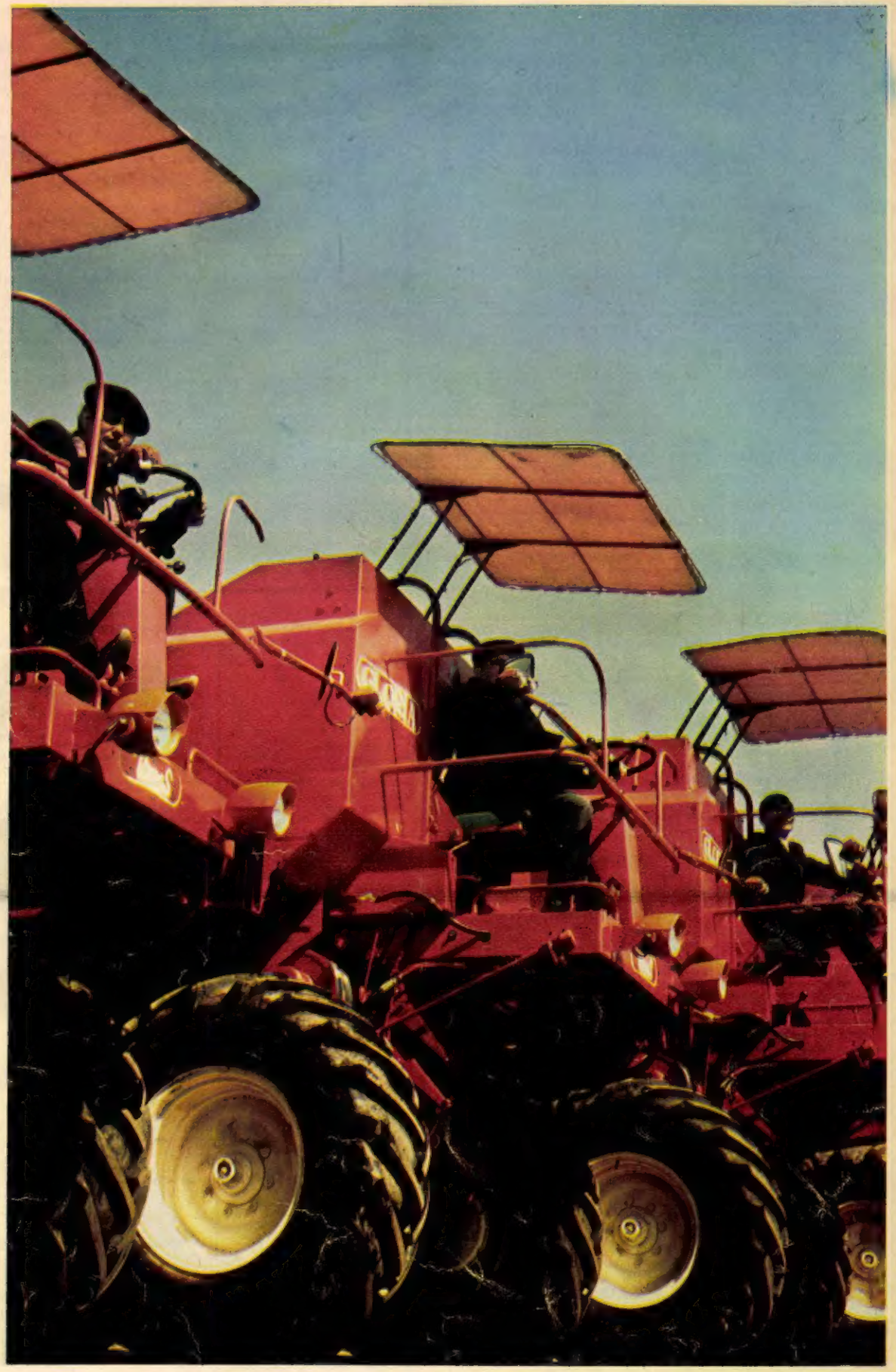

Oamenii muncii din întreaga țară obțin zi de zi succese tot mai importante în depășirea planului de producție, a indicilor calitativi ai produselor și în întărirea disciplinei în muncă. Astfel, la uzinele «Semănătoarea» din Capitală s-a realizat în acest an o producție suplimentară în valoare de 11 milioane lei, un beneficiu suplimentar, ca urmare a reducerii cheltuielilor la producția-marfă fabricată, de 3 336 000 lei și o creștere a productivității muncii de 6% față de ultimul trimestru al anului trecut. Întărirea disciplinei la fiecare loc de muncă s-a concretizat, printre altele, prin mărirea coeficientului de utilizare a tuturor capacităților cu 9% față de ultimul trimestru al anului 1969.

Legea organizării și disciplinei muncii în unitățile socialiste de stat, votată recent de Marea Adunare Națională, a fost primită cu vie satisfacție de colectivul uzinelor «Semănătoarea», deoarece împreună cu noul sistem de salarizare stabilește o echitate în raportul dintre retribuție și muncă.

Conștienți de îndatoririle pe care le au în producție, oamenii muncii de la uzinele «Semănătoarea» își sporesc în aceste zile eforturile pentru realizarea unei largi game de mașini agricole, de înaltă calitate, ca cele din fotografie, atît de necesare agriculturii noastre în plină dezvoltare.

CALITATEA, la ordinea zilei

COPERTA NOASTRĂ

Prin artiști ca Josephine Baker se modifică puțin adevărul frumoaselor cuvinte «ars longa...»

Fotografie de S. STEINER

Prezentarea artistică
V. OLAC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

O condiție sine-qua-non a dezvoltării economiei noastre naționale este ridicarea continuă a calității produselor. Aceasta explică de ce partidul nostru, încă de la Congresul al IX-lea, a preconizat o serie de măsuri care, datorită activității muncitorilor, inginerilor și maiștrilor, s-au concretizat în produse ai căror parametri calitativi s-au îmbunătățit continuu, fiind apreciate pe piața internă și impunîndu-se competitiv pe piața externă. Totuși, cu toate că întreprinderile au fost dotate cu instalații și utilaje la nivelul tehnicii moderne și cu toate măsurile organizatorice luate pe parcurs, nu de puține ori, în unele întreprinderi și chiar ramuri, s-au produs mărfuri de slabă calitate, sub nivelul produselor similare de pe piața mondială, cu performanțe tehnico-funcționale mai slabe, cu un finisaj ce lasă de dorit.

Pe orice om al muncii — care se străduiește din răsputeri să-și îndeplinească conștiincios lucrul, care cu abnegație și tenacitate folosește întreaga sa energie și capacitate creatoare în slujba calității muncii — îl durea faptul că o unealtă fabricată în țară se dovedea mai slabă ca alta importată, cînd o marfă autohtonă cumpărată din magazin prezenta defecte ca rezultat al unei munci de mîntuială. Au fost și mai întîlnim încă multe cazuri de acest fel, care nu numai că ne nemulțumesc și ne revoltă, dar aduc și serioase prejudicii economiei naționale. Acest lucru nu mai putea fi acceptat.

În contextul și la nivelul actual al dezvoltării noastre, problema calității nu putea rămîne un factor secundar al producției, ci trebuia așezată ca problemă de stat pe primul plan.

Secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a subliniat la Congresul al X-lea al P.C.R. că «Ridicarea calității produselor, realizarea de produse cu caracteristici tehnico-economice superioare trebuie să constituie o preocupare de prim ordin, una din sarcinile de cea mai mare însemnătate a ministerelor și centralelor industriale, a organelor de stat și de partid, a unităților economice, a tuturor muncitorilor, tehnicienilor, inginerilor și specialiștilor din industria noastră socialistă». Legea privind asigurarea și controlul calității produselor, aprobată de recenta sesiune a Marii Adunări Naționale, transpune în practică această necesitate, stabilind cu claritate cadrul corespunzător care va asigura valorificarea superioară a muncii sociale.

Așa cum se arată în lege, acțiunea controlului de calitate începe din faza încheierii contractelor, a alegerii procedeului și utilajelor, a fabricației, recepționării materiei prime și a materialelor, precum și a calificării forței de muncă; acțiunea se desfășoară pe tot parcursul fabricației și se încheie după expedierea produselor cu verificarea comportării produselor la consumatori.

Făcînd parte din ansamblul de măsuri preconizate de partidul și statul nostru pentru perfecționarea organizării și conducerii întregii vieți economice și sociale, pentru creșterea eficienței în toate ramurile și unitățile economiei naționale, Legea privind asigurarea și controlul calității produselor îmbină elementele de stimulare morală și materială pentru rezultate remarcabile în ridicarea calității produselor cu cele de răspundere materială pentru pagube aduse economiei. Totodată legea stabilește cele mai adecvate măsuri pentru stimularea nelimitată a inițiativei creatoare a maselor, îndreptate spre ridicarea calității produselor.

Pe bună dreptate putem avea certitudinea că transpunînd în fapt această nouă măsură, produsele «Made in Romania» vor cunoaște o apreciere substanțial sporită în țară și peste hotare, motiv de îndreptățită mîndrie patriotică.

M. MÎRZA

calitatea: o datorie de onoare

Am avut recent marea satisfacție de a vedea consfințită prin lege una din preocupările noastre constante anume cea legată de calitatea produselor pe care le obținem. În Legea privind asigurarea și controlul calității produselor am reținut, printre alte articole menite să ridice la un nivel superior activitatea fiecăruia dintre noi, cel care stipulează datoria de onoare a tuturor muncitorilor de a executa produse de înaltă calitate și de a răspunde, evident, de calitatea muncii prestate. Consider că prestigiul profesiunii fiecăruia este astfel și mai mult pus în lumină, că înalta calificare, hărnicia, autoexigența vor căpăta noi valențe. În ce mă privește, ca ajustor în cadrul secției aparataj-montaj frîne, am căutat, alături de tovarășii mei de muncă, să răspund, printr-o mobilizare a tuturor forțelor, sarcinilor sporite ce ne stau în față. Executăm în secția noastră operații de ajustaj, alezaj și lustruit a căror perfecțiune este controlată de aparate ultrasensibile ce nu iartă nici cea mai infinitezimală fisură! Să adaug că o bună parte din frînele de tip KE finisate la noi sînt destinate exportului, și vom fi de acord că în secția noastră munca de cel mai înalt nivel tehnic este mai mult decît obligatorie. Bineînțeles că este loc de mai bine. Recenta Lege privind asigurarea și controlul calității produselor, cît și ansamblul de hotărîri care țintesc în totalitate la perfecționarea și dinamizarea întregii noastre activități economice au creat un puternic spirit de emulație. Fiecare dintre noi dorește să-și ridice calificarea profesională; s-a născut o puternică opinie de masă împotriva lucrului făcut de mîntuială, a rebuturilor. Eu în activitatea mea n-am avut rebuturi, fac parte dintr-o echipă de muncitori cu înaltă calificare. Indicatorii de plan au fost cu strictețe, lună de lună, îndepliniți. Dar situația nu ne mulțumește, după cum am spus. O analiză atentă a dus la constatarea că mai avem posibilități de reducere a consumului de metal, de eliminare a rebuturilor sau a remanierilor. Sînt convins că avem capacitatea de a da produse de și mai bună calitate. Statul ne-a oferit posibilitatea de a ne însuși profesiuni și de a ne perfecționa necontenit în cadrul lor. De la începutul lui ianuarie a.c. a intrat în vigoare și la noi în uzină noul sistem de salarizare care aduce substanțiale sporuri de venituri tuturor celor ce posedă înaltă calificare în producție și dau dovadă de disciplină și atașament față de locul de muncă.

Este deci normal, mai mult, este o problemă de conștiință să răspundem cu toții unei atari griji printr-o cît mai intensă și mai calificată activitate.

Radu ALEXANDRU - ajustor, secția aparataj-montaj frîne, uzinele «23 August»

comerțul și calitatea produselor

Ne-am prezentat, de astă dată în postură de reclamanți, la responsabilul cunoscutului magazin bucureștean de articole de menaj «1001 de articole» din Bulevardul 1848. O mașină de tocat carne nounouță, strînsă fiind din șurubul ce o fixează de masă într-o manieră «ceva mai forte», se frînsese ca un băț de chibrit. Evident, o fisură interioară a fontei din care era turnată. Erau oare întru totul respectate prevederile STAS 4139-67 după care fusese realizat produsul (inscripție aflată pe obiectul în cauză)? Gestionarul comercial a ridicat plictisit din umeri, răspunzîndu-ne: «Nu avem de unde să știm!» Și a adăugat suspicios: «Cum nu avem de altfel de unde să știm dacă nu cumva ați scăpat pe jos mașina și din această cauză s-a spart!»

Este evident că un asemenea răspuns dovedește lipsă de înțelegere a obligațiilor ce revin comerțului în ce privește calitatea mărfurilor vîndute. Dar noua Lege privind asigurarea și controlul calității produselor, recent votată de Marea Adunare Națională, prevede clar (în art. 31): «*Unitățile producătoare și cele comerciale răspund față de cumpărătorii interni pentru orice defecte de fabricație sau orice alte vicii ascunse apărute la produsele vîndute fără termen de garanție și reclamate în termen legal...*»

Discutînd acest caz cu tov. D. Iacoviță, inspector-șef al Inspectoratului comercial de stat al Municipiului București, domnia-sa ne-a spus:

— Neîndoielnic că gestionarul magazinului la care vă referiți a greșit și, conform H.C.M. nr. 2503 din 1969, art. 2, lit. D el este pasibil de o sancțiune — amendă de 200-400 lei — pentru refuzul de a proceda la înlocuirea, repararea sau restituirea contravalorii obiectului vîndut și care nu corespunde din punct de vedere calitativ. Noua lege prevede și ea, în art. 31, așa cum ați amintit, obligațiile comerțului în acest sens. La ora actuală sînt în curs de elaborare, conform prevederilor articolului 43 din lege, actele normative menite a pune de acord reglementările în vigoare, cu prevederile noii legi. Printre altele, se preconizează ca în fiecare unitate productivă să funcționeze, în afara organelor controlului tehnic de calitate, și cîte un delegat al comerțului pentru recepția calitativă. Ca atare — dat fiind că legea prevede un termen de trei luni pînă la definitivarea actelor normative — vreau să fac o propunere: delegații comerțului pentru recepția calitativă a produselor să nu fie în nici un caz salariați ai direcțiilor comerciale județene sau municipale; cel mai potrivit ar fi ca ei să fie subordonați direcțiilor și direcțiilor generale de ramură din Ministerul Comerțului Interior. Exigența lor nu va fi, astfel, influențată de nici un fel de considerente izvorîte din mărunte interese locale.

S. IVAN

cuvîntul de ordine: calitatea!

Sîntem la uzina de prelucrare a maselor plastice-București.

Interlocutorul nostru — ing. Nicolae Sîrbu, directorul uzinei — ne împărtășește cîteva idei pe marginea Legii privind asigurarea și controlul calității produselor, adoptată recent de forul suprem al puterii de stat:

— În principiu, și pînă acum întregul colectiv răspundea de calitatea celor 600 de sortimente pe care le produce uzina noastră. În fapt, însă, deficiențele calitative nu aveau consecințe directe și palpabile pentru fiecare muncitor în parte. Or, conform Legii privind asigurarea și controlul calității produselor, adoptată recent de forul suprem al puterii de stat: «răspund de calitatea produselor realizate și suportă prejudiciile cauzate de nerespectarea documentației, disciplinei tehnologice, care provoacă rebuturi, remanieri sau produse a căror calitate nu se încadrează în normele stabilite». Aceste riguroase precizări stimulează individual și colectiv (inclusiv comitetul de direcție) exigența față de acordarea «notelor» unui produs pe faze de producție pînă la rampa de expediție.

— Așa-numitul C.T.C. va avea un rol preponderent în acordarea cu maximum de obiectivitate a calificativelor despre care aminteați?

— Bineînțeles. Dar și la acest capitol recenta lege a adus elemente noi: compartimentul de control tehnic al calității va fi subordonat atît conducerii uzinei cît și inspectoratului general de stat pentru controlul calității produselor. Această dublă subordonare atestă faptul că subiectivismul nu încape, sub nici o formă, în relațiile dintre C.T.C. și întreprindere. Includerea șefului C.T.C. ca membru de drept în comitetul de direcție al întreprinderii sau consiliul de administrație al centralei situează, evident, controlul de calitate la nivelul sarcinilor hotărîtoare ale producției.

— Știe toată lumea, și dv. cei direct productivi încă mai bine, că un produs este bun sau nu și în funcție de calitatea materiilor prime și a materialelor folosite. Neajunsurile de acest fel au șansa de a fi îndepărtate?

— Prevederile cuprinse în Legea privind asigurarea și controlul calității produselor sînt obligatorii pentru absolut toate întreprinderile. Prin urmare, nu vor face excepție nici combinatele chimice și petrochimic de la Borzești și Pitești — ca să amintesc doar de doi dintre furnizorii uzinei noastre. Așadar, avem convingerea că o dată cu intrarea în vigoare a acestei legi se va instăpîni o armonie perfectă între furnizor — producător — beneficiar și nimeni nu va mai avea a se plînge vreodată că este obligat să accepte compromisuri în privința calității produselor, fie ele semifinisate sau finisate.

Noua lege, o dată cu aplicarea ei, va trebui să creeze o opinie unanimă față de acest imperativ al producției bunurilor materiale destinate propășirii patriei noastre socialiste.

Viorica CIORBAGIU

la «grivița roșie»

Sîntem la vechea «Griviță roșie», reprofilată azi ca uzină producătoare de utilaj tehnologic pentru industria chimică, pentru construcția de vagoane-cisternă, cazane de abur, piese de schimb. În aceste zile, noua Lege privind asigurarea și controlul calității produselor s-a bucurat din partea colectivului de aici de o atenție deosebită — ne spune tov. Constantin Zamfir, secretarul comitetului de partid. Dacă în trecut, adaugă domnia-sa s-ar fi adoptat măsuri mai hotărîte cu privire la controlul asigurării calității produselor în cursul desfășurării procesului de producție, rezultatele ce au fost obținute de colectivul uzinei ar fi fost cu totul altele.

— În secția noastră, ne împărtășește ing. Radu Alexandrescu, șef adjunct al secției cazangerie (cel mai important sector al uzinei), noua lege a fost studiată și prelucrată cu mare atenție de întregul colectiv. În trecut, mărturisesc, ne spune domnia-sa, nu s-a dat toată atenția cuvenită calității produselor. De aceea s-au înregistrat rămîneri în urmă. Aceasta și din cauză că nu era reglementată în mod clar răspunderea care revenea fiecărui om cu privire la calitate, fapt care a dus la rebuturi, întîrzieri și remanieri costisitoare. Articolele noii legi implică răspunderea personală a fiecărui om din colectiv, indiferent de funcția pe care o are.

Ce s-a făcut concret în secția cazangerie după apariția legii?

În primul rînd — ne informează ing. Alexandrescu — s-au luat măsuri severe pentru ridicarea calității sudurii automate la fabricarea rezervoarelor de presiune destinate utilajului chimic. Aceasta, întrucît modul cum se suda în trecut s-a dovedit necorespunzător, ceea ce diminua gradul de calitate a acestor utilaje. Deci, de acum înainte sudura de calitate superioară se va reflecta și în respectarea mai riguroasă a parametrilor proiectați și, implicit, în funcționarea agregatului. S-a luat decizia ca sudorii (sudura este în această uzină una din operațiile cele mai importante) care vor da lucru de calitate să fie — conform noii legi — stimulați, iar cei care vor lucra necorespunzător (faptul va fi depistat prin controlul sudurii la aparatul Roentgen), să suporte, materialmente, consecințele.

În ceea ce privește șefii de secție, ei asigură în momentul de față, în spiritul noii legi, o asistență mai atentă a lucrului și dau o îndrumare mai directă tuturor factorilor ce concură la realizarea producției: maiștri, tehnicieni, ingineri, muncitori.

Acum — încheie ing. Alexandrescu — asigur personal asistența tehnică în sectorul sudurii automate în ceea ce privește fabricarea rezervoarelor de 50 mc iar un șef adjunct al secției, ing. Vasile Popescu, asigură asistența tehnică în sectorul care se ocupă de montarea mecanismelor reactoarelor chimice pe care le fabrică uzina. Iată, așadar, numai un aspect al noilor măsuri determinate de Legea privind controlul calității produselor care va contribui la ridicarea indicilor calitativi ai muncii noastre.

F. URSEANU

medalie de aur la viena

La Salonul internațional de invenții și brevete — Viena 1970 — mașina de împrăștiat îngrășăminte prin centrifugare — invenția inginerului român Pavel Babiciu — a primit medalia de aur. Tînărul șef de lucrări de la catedra de mașini agricole a Institutului politehnic din București are, la cei 34 de ani ai săi, o bogată activitate în domeniul mașinilor agricole, ramură în care a brevetat singur sau împreună cu alți colaboratori diferite invenții cu elemente de originalitate apreciate de specialiști. Redăm cîteva dintre ele: mașina de semănat plante prășitoare SPC-6, mașina de săpat gropi MSG-1, combina de recoltat porumb CT-2-R, dispozitiv pentru semănat discontinuu sfecla de zahăr și altele. În fotografie, inginerul Pavel Babiciu dînd explicații studenților asupra invenției sale.

I.T.

mesaje dîmbovițene în timp

Sub titlul de mai sus vor avea loc de la 5 pînă la 12 aprilie, la București și Tîrgoviște (lăudabilă inițiativă a Universității populare-București în colaborare cu Comitetul pentru cultură și artă al județului Dîmbovița), o seamă de manifestări cultural-artistice despre care, înainte de orice, trebuie spus că depășesc cadrul restrîns al județului amintit, vizînd viața spirituală a țării. Programul manifestărilor, bogat și extrem de divers, cuprinde printre altele: *simpozioane* («Pe plaiuri dîmbovițene», «Dîmbovița — vatră de istorie»), un *Colocviu al artelor*, prezidat de Șerban Cioculescu, o *Seară literară dîmbovițeană*, prezidată de scriitorul Mircea Horia Simionescu, vernisajele expozițiilor «Mesaje dîmbovițene în timp» și «Artiști plastici dîmbovițeni», manifestări cultural-artistice, folclorice etc. În ultima zi, la Tîrgoviște, vor avea loc o *Paradă a portului, cîntecului și dansului popular*, un spectacol de *sunet și lumină* «La porțile istoriei», inaugurarea casei memoriale «G. Petrașcu» etc.

E. D.

miss primavera — europa 1970

Și în acest an, la cea de-a 17-a ediție a Festivalului de folclor de la Agrigento, s-a instituit concursul pentru decernarea titlului «Miss Primavera — Europa 1970». Distincția a revenit romăncei Elena Merișoreanu, solistă a ansamblului de amatori «Junii Sibiului».

aeroportul internațional otopeni

Bucureștiul va dispune de un nou aeroport internațional.

La Otopeni vor putea ateriza și decola turbopropulsoare și turboreactoare intrate recent în dotarea companiilor aeriene din lume, printre care IL-62, Boeing 707, DC-8, Trident, TU-104 și 134. De asemenea, vor putea fi primite și ultimele aparate aflate în stadiul de proiectare, construcție sau încercări, printre care AN-22, Concorde, Lockheed-1011 și altele.

Poarta aeriană internațională de la Otopeni va deveni un important punct de tranzit intercontinental. Potrivit unor estimații ale sectoarelor de prognoză economică din cadrul TAROM-ului, în circa zece ani traficul aerian internațional prin Otopeni va depăși un milion de călători anual.

Gh. AGIU

CRONICĂ JUDICIARĂ

angrosistul invizibil

Procurorul Vasile Brăilescu și maiorul de miliție Dumitru Iacob ne-au prezentat, la sediul Procuraturii județene Brăila, pe unul dintre cei mai înrăiți escroci, prezență permanentă în evidențele judiciare din ultimii 30 de ani: DOBRICĂ PASCU, zis Valentin Rădulescu, zis Aurel Munteanu etc. Redăm un fragment din convorbirea purtată, timp de trei ore și jumătate, cu acest individ incorigibil:

— Cu mici excepții, observ că activitatea dumitale de înșelăciune era profilată pe vînzarea angro a unor cantități imaginare de cereale.

— ...Da, cota fixă era de cîte 25 de tone pentru fiecare escrocat. În total am «vîndut» vreo 200 de vagoane. Ele n-au existat altfel decît în descrierile mele sau pe rampa silozului «Vitan», unde le arătam de la distanță clienților mei.

— Reține că armele inducerii în eroare constau în: pofta de chilipir a escrocaților (ei înșiși amatori de speculă), studierea lor prealabilă, ținuta sigură arborată de dumneata ș.a. Este totuși posibil să fi convins atîția creduli, și numai prin aceste mijloace, că dețiI sute de oi și zeci de tone de cereale proprietate personală?

— Mă foloseam și de bonul de recensămînt fals, obținut de la Consiliul popular al comunei Mărașu.

— În ce împrejurări?

— Între două condamnări, m-am stabilit în satul Țăcău, din balta Brăilei. M-am dus acolo cu «recolta» unei ultime înșelătorii — piei de astrahan, țuică, bani — și m-am stabilit la cea de-a 79-a «soție» a mea — Ludovica Mercan. Prin intermediul ei, am răspîndit prin împrejurimi zvonul că sînt proprietarul unor stîne de oi situate puțin mai la sud — în balta Borcei. În contul lor am încheiat diferite tranzacții. Cînd s-a făcut recensămîntul animalelor, în luna ianuarie, am obținut înscrierea mea în evidențe cu zeci de animale pe care nu le avusesem niciodată. Apoi, cu biletul de recensămînt asupra mea, am încheiat cu reprezentanții D.C.A. contracte pentru lînă în valoare de zeci de mii de lei.

— Cine ți-a făcut numărătoarea și înscrierea animalelor invizibile?

— Învățătorul Gh. Rotărescu, recenzor pentru satul Țăcău.

— El susține însă că te-a refuzat, deoarece și-a dat seama «de la început» că ești «un om necinstit». Spune că te-a trimis la recenzorul-șef, în speranța că acesta va cere să-i arăți animalele.

— Minte cu talent. A uitat, se vede, țuica pe care a băut-o de la mine. E adevărat că Gh. Rotărescu m-a trimis cu un bilet la consiliul popular și la recenzorul-șef. Acest bilet era redactat într-o asemenea manieră, încît eu să pot susține că el *mi-a numărat* oile, dar și el să se poată apăra în caz de neplăceri. Dați-mi dosarul, să vă găsesc biletul și să-l citim. Ascultați și dv.: «A venit la mine tov. Pascu Dobrică spre a-i trece vitele pe care le posedă. Întrucît ieri... am predat documentele... dacă dv. vreți, să-l introduceți la tov. Dumbravă Gh. spre a-i trece vitele, bineînțeles tot în documentele satului Țăcău. Tov. Dumbravă poate să facă acest lucru. Tov. Pascu Dobrică posedă: 8 berbeci, 160 de oi, 4 scroafe mari și 6 măgari. Cu bine!» Mai încape vreo îndoială? Eu, în viața mea, n-am avut nici măcar un cățel.

— Secretarul consiliului popular din Mărașu a mai făcut verificări?

— Șerbana Nistor? Nu. Dacă verifica, nu m-ar fi înscris! Dacă nu mă înscria, numărul escrocheriilor mele ar fi fost mai mic.

— Cu cît?

— În primul rînd, nu mai puteam încheia cele 2 contracte cu D.C.A.-ul, fiecare pentru cîte 500 kg de lînă, în valoare totală de 44 000 de lei. Probabil că și suma banilor storși de la particularii creduli ar fi fost cu cîteva zeci de mii de lei mai mică.

— La ce te gîndești acum?

— La ce se poate gîndi un anchetat? Ce pedeapsă voi primi, dacă mai reușesc să ies din închisoare — am 58 de ani — ce voi face cînd voi fi din nou liber... Ce n-aș da să pot lua viața de la capăt, ca om cinstit!

Sergiu ANDON

SALUTARA DEMITIZARE A OMULUI CARE ADUCE PLOAIA

Pentru o națiune a cărei preocupare productivă esențială a constituit-o pînă nu demult — mai precis pînă a nu începe procesul de industrializare socialistă, proces cu radicale urmări economice și sociale — agricultura, pentru o națiune a cărei populație activă lucrează, chiar și în prezent, în proporție de 55% în agricultură — ceea ce înseamnă o depășire categorică, sub acest aspect, a tuturor celorlalte ramuri ale economiei, pentru o națiune stăpînă pe un teritoriu de 23 750 000 ha, dintre care, la sfîrșitul lui 1967, 14 838 600 ha, deci o suprafață cu mult peste jumătatea totalului, erau destinate agriculturii, pentru o națiune în care fiecărui cetățean îi revin, statistic bineînțeles, 0,51 ha de pămînt arabil și 0,77 ha de pămînt agricol, în sfîrșit pentru națiunea noastră, pentru noi, este lesne de înțeles interesul deosebit care l-au stîrnit dezbaterile din cadrul Plenarei Comitetului Central al P.C.R. din 17-19 martie asupra programului național privind gospodărirea rațională a resurselor de apă, extinderea lucrărilor de irigații, îndiguiri, desecări și de combatere a eroziunii solului în anii 1971—1975 și prevederile generale de perspectivă pînă în 1985, lucrare care tocmai datorită perspectivelor ample pe care le vizează dobîndește și meritul de a fi absolut inedită.

Este acceptat de noi toți că fără o agricultură intensivă, modernă, de înaltă productivitate, organizată pe baza ultimelor cuceriri ale științei, nu ne vom putea construi societatea socialistă multilateral dezvoltată spre care tindem.

Or, o astfel de agricultură implică — printre altele — și o aprigă bătălie împotriva secetei. O bătălie condusă după principii tactice și strategice moderne, după principii științifice și cu mijloace materiale pe măsura lor. Și iată că așa — de la general la particular — am ajuns și la subiectul rîndurilor de față: irigațiile. Adică pîrghia nr. 1 pentru aprovizionarea — la timp și potrivit necesităților — a solului cu apă, deci una dintre pîrghiile de seamă pentru asigurarea și creșterea producției agricole.

Că irigațiile sînt de o importanță vitală pentru agricultura țării noastre ne-o spun cifrele, ne-o spun observațiile specialiștilor, făcute de-a lungul anilor, de-a lungul anotimpurilor.

În Dobrogea și în cîmpia Dunării, 50 de ani dintr-o 100 sînt secetoși. Din pricina precipitațiilor neîndestulătoare, dar mai ales din pricina distribuției lor neuniforme în răstimpul de vegetație a plantelor, cam jumătate din suprafața agricolă a țării, mai cu seamă cea din cîmpie și de pe coline, este afectată de secetă. Ceea ce înseamnă recolte incerte, variind trist-spectaculos de la un an la altul.

Astfel stînd lucrurile este evident de ce sîntem acut interesați în extinderea lucrărilor de irigații. Numai așa vom putea sili pămîntul să dea roade pe măsura întregului său potențial.

Trecutul
sau ce-am făcut pînă azi

Irigațiile au cunoscut în anii socialismului un substanțial proces de dezvoltare datorită investițiilor mereu crescînde alocate în acest scop. Să încercăm să reconstituim ceva din drumul parcurs.

Din 1966 și pînă în 1970 statul a destinat lucrărilor hidraulice mai bine de 9 miliarde lei, sumă la care trebuie adăugat aportul cooperativelor agricole de producție.

În 1965 aveam doar 265 000 ha irigate, iar la finele lui 1970 vom avea de circa patru ori mai mult, adică vreo 900 mii ha irigate.

S-au construit și sînt în curs de construcție mari sisteme de irigație. Iată nume care, fără explicații, spun ceva: Băilești—Calafat, jud. Dolj; Gălățui—Călărași și Pietroiu—Ștefan cel Mare, jud. Ialomița.

În valea dobrogeană Carasu, 64 de stații de pompare și repompare, branșate în sistem unic, vor ridica apa «de Dunăre» la 120 metri deasupra fluviului și — în final, prin 1972 — o vor redistribui — prin canale cimentate însumînd o lungime de 628 km și prin conducte subterane totalizînd 1 180 km — o vor redistribui deci pe o suprafață de 174 mii hectare.

Pentru edificarea doar a acestui sistem, investițiile alocate s-au ridicat la peste 2,7 miliarde. În schimb, cu toate că exploatarea pămîntului astfel irigat este abia la început, rezultatele au și început să fie satisfăcătoare. La porumb, de pildă, s-a realizat un spor de recoltă între 2 200 și 4 000 kg la hectar, iar la fîn de lucernă de circa 7 000 kg la hectar.

Realizări, succese și totuși lucrurile nu stau prea bine. Pentru că, față de posibilitățile reale «din teren» noi am rămas în urma altor țări ce dispun de condiții de climă și sol similare. Pe scurt, agricultura noastră nu bate pasul în ritm cu ceea ce reprezintă azi o agricultură modernă avansată.

Situația a fost amplu și temeinic analizată în cursul Plenarei și s-au stabilit cauzele evoluției neoptime a agriculturii: unele concepții greșite despre rolul specialistului și acela al înzestrării tehnice superioare, greșeli în procesul de exploatare a terenurilor, greșeli în proiectarea și execuția unor lucrări, proasta calitate a unor materiale folosite, neîndeplinirea obligațiilor de livrare și aprovizionare ce reveneau unor ministere etc.

Desigur, aceste deficiențe generale au afectat în mare măsură și bunul mers al dezvoltării rețelei de irigații. Un exemplu: aproape 70 000 de ha amenajate pentru irigare în cincinalul anterior — din pricina unor greșeli de felul celor enumerate mai sus — au fost scoase din folosință sau reamenajate, ceea ce a implicat cheltuieli nejustificate.

Și totuși, nu trebuie uitat că actualul cincinal nu numai că ne-a sporit suprafața irigată cu aproximativ 700 mii hectare, dar totodată ne-a îmbogățit experiența în organizarea și desfășurarea lucrărilor de acest fel. Nu trebuie uitat că în ultimii cinci ani întreprinderile au fost dotate cu utilaje moderne și că s-au format mii de cadre de specialiști.

Sau, cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu, «există deci acum o bază bună de plecare».

Viitorul
sau ce vom face începînd de azi

La Congresul al X-lea al P.C.R. s-a sta-

Apă pentru pămînt, apă pentru roade, apă pentru oameni! Civilizațiile antice au apărut în apropierea marilor surse de apă. Civilizația contemporană are nevoie de apă pentru agricultură și populație, dar și pentru industrie. Unii teoreticieni sînt tentați să adopte drept criteriu al nivelului de civilizație și confort al unei anumite societăți consumul de apă pe locuitor.

Canale descoperite, impermeabilizate cu dale de beton, ori conducte îngropate și cu presiuni dirijate, ori rigole de beton armat pe piloni, într-un cuvînt investițiile sînt consumate numai pentru soluții moderne de irigare.

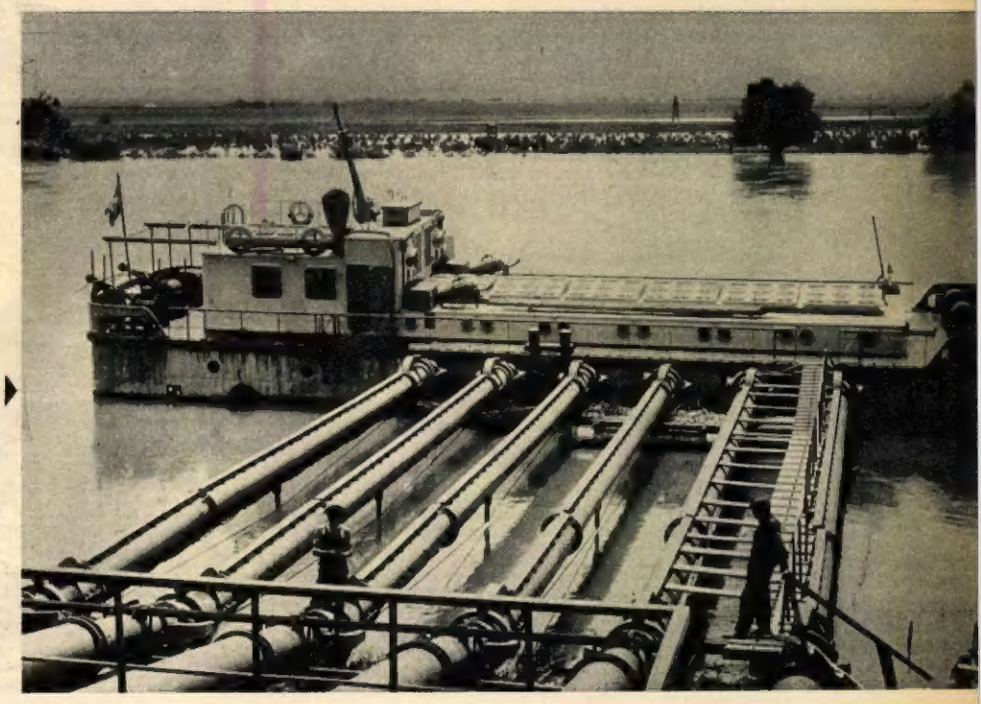

La o asemenea demonstrație — fotografică — de tehnică nouă folosită în irigații, am socotit că — în textul explicativ — nu ne rămîne nimic mai bun decît să reamintim cîteva vechi proverbe românești tot despre apă: «Cînd casa ta are sete, nu vărsa apa pe drumuri», «Cînd ploaia se risipește, apă nu se mai găsește».

bilit că pentru a asigura creșterea și intensivizarea producției agricole este necesar să ne preocupăm cu precădere și de extinderea lucrărilor de irigații. Iar programul național recent adoptat jalonează cu precizie ce trebuie de făcut pentru îndeplinirea acestei sarcini de o stringentă necesitate. Și-acum iată obiectivele concrete pe care urmează să le realizăm.

În anii 1971—1975 vom asigura irigații pentru o suprafață de 1 200 000—1 500 000 ha. Deci, adunat cu ceea ce avem azi, în 1975 vom beneficia de roadele certe ale unei suprafețe irigate de circa 2,4 milioane ha. Dar să privim mai departe. În următorii 15-20 de ani — socotiți tot de la finele lui 1970 — va fi irigată întreaga suprafață apreciată azi ca posibil de irigat, adică vreo 5 milioane, 5 milioane jumătate de hectare.

După cifre, cîteva principii! Sistemele mari se vor amenaja acolo unde sursa de alimentare cu apă oferă condiții tehnico-economice avantajoase. Evident, e vorba în primul rînd de apa Dunării, și de Cîmpia Română, și Podișul Dobrogei. Din suprafața ce se va iriga, 30% va reveni I.A.S.-urilor, iar 70% C.A.P.-urilor. Tipurile de amenajare și metodele de udare se vor stabili în funcție de condițiile concrete oferite de teren, dar oricum se va opta pentru soluții tehnice perfecționate. Amenajările mici, locale, vor trebui să ia ființă la cît mai multe dintre unitățile agricole, firește la acelea care nu aparțin zonelor unde pot fi practicate marile sisteme.

Lucrări speciale de amploare vor constitui cele șase canale magistrale de irigație pentru transferul apei din zonele excedentare în zonele cu consumuri de apă peste posibilitățile resurselor locale: Siret—Ialomița, Someș—Crișul Negru, Mureș—Crișul Alb, Mureș—Bega, Olt—Vedea și Siret— Bîrlad. Aceste canale de derivare vor asigura apa necesară pentru încă 1 milion de hectare, azi puse sub semnul recoltei incerte din pricina eventualelor secete.

Tot o lucrare specială o va constitui redarea pentru agricultură — prin irigare — a 120 mii hectare de nisipuri și soluri nisipoase din sudul Olteniei și din Dobrogea.

Bineînțeles, toate aceste lucrări vor necesita investiții uriașe. Doar în perioada 1971—1975 volumul investițiilor pentru realizarea tuturor acțiunilor prevăzute în program, nu numai a acelor de irigare, se va ridica la suma de 39 miliarde.

Iată de ce, tot logică este și înființarea unei comisii guvernamentale de recepție a marilor sisteme de irigație. Va crește în acest fel răspunderea pentru calitatea lucrărilor, pentru predarea lor în termenele prevăzute, pentru rațională folosire a investițiilor.

Investiții mari, însă și perspectiva unor efecte economice mari. Față de culturile neirigate, se prevede un spor de producție de 3 000 kg/ha la porumb, 1 000 kg/ha la floarea-soarelui, 12 000 kg/ha la sfecla de zahăr, 7 000 kg/ha la fîn de lucernă, 1 600 kg/ha la grîu.

Mă simt dator să închei cu o explicație. Programul național stabilește ce vom face în privința lucrărilor de irigație începînd din anul 1971, iar în subtitlul acestui capitol am scris «ce vom face începînd de azi». Nu este nici o greșeală. Dimpotrivă, formularea este în spiritul programului. Pentru că îndeplinirea completă a planului de irigații ne obligă să luăm, încă de pe acum, toate măsurile pentru o bună pregătire a acestor lucrări.

«Se sfîrșește blîndul mit...»

În cuvîntarea ținută la Plenară, tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut o remarcă deosebit de importantă pentru traducerea în viață a programelor naționale privind agricultura. Socotim folositor s-o reproducem:

«Este necesar să se înțeleagă că fără cadre cu temeinice cunoștințe nu vom putea asigura ridicarea nivelului general al agriculturii, iar programele care ni le propunem și investițiile pe care le facem nu vor da rezultatele așteptate».

Deci, e limpede, tot de specialiști depinde și soarta agriculturii. Iar dacă ne referim la subiectul limitat al articolului de față, concluzia nu suferă decît o ușoară modificare: tot de specialiști depinde și soarta irigațiilor.

Și-acum, să ne fie îngăduit să continuăm — pro causa — alt fel versul lui Panait Cerna: «Se sfîrșește blîndul mit...» începe realitatea. Cu alte cuvinte, «omul care aduce ploaia» va căpăta concreteță și se va multiplica. Personajul-idee, personajul-speranță, personajul-vis al atîtor generații de agricultori, se materializează, devenind palpabil și, în sfîrșit, eficient. Blîndețea i se transformă în energie. Romanțiozitatea în acțiune.

Demitizarea poate îl va banaliza pe irealul om mult așteptat s-aducă ploaia. Dar e un proces care, pur și simplu, ne prinde bine. Sîntem mai mulțumiți, ba chiar, s-o spunem pe față, interesați să-l știm așa: om ca toți oamenii, obișnuit, ca noi toți: fără aureolă, însă mereu prezent la datorie. Decît să-l visăm, e mult mai tonic să-l știm simplu coautor al producției agricole, membru în C.A.P. Să contăm pe el ca pe oricare alt tovarăș de muncă și cauză.

Să nu fie nimic altceva decît un însuflețit absolvent de școală agricolă, medie sau superioară, tehnician sau inginer, repartizat într-un I.A.S. sau C.A.P. Ori cercetător la o stațiune agricolă experimentală ca aceea de la Bechet-Dolj, de exemplu. Proiectant ori constructor-montor de rețele de irigații. Ori funcționar priceput în administrația agriculturii, într-un consiliu popular județean, sau în Ministerul Agriculturii și Silviculturii, sau în Uniunea națională a cooperativelor agricole de producție, U.T.C.-ist ori militar care, alături de preocupările de bază, găsește timp să lucreze pe unele din marile șantiere de irigații ale patriei.

Nu-i pretindem nimic mai mult ex-fabulosului erou decît să fie un simplu țăran în accepția modernă a cuvîntului. Adică, stăpîn pe o profundă și nuanțată calificare.

Mie unuia mi-ar plăcea să-ntreb de el pe primul țăran care mi-ar ieși în cale și să capăt un răspuns cam așa:

— Cum să nu-l cunosc, doar e consătean cu mine. Priceput flăcău. Dac-o ține cu apa tot așa, în iarnă îl alegem membru în consiliul de conducere.

Nelu IONESCU

biografii contemporane

de Petru ISPAS

A MURIT UN ZÎMBET

Ne obișnuisem cu el precum consătenii lui Creangă cu pupăza din tei. Numai că el nu ținea loc de ceas. Nu ținea loc de nimic. Era el și atît — un biet corb pripășit cine știe cum. Iar în viața noastră ajunsese un fel de zimbet. Vara, spre seară, cînd oamenii se adunau la cîte o poartă și tocau vorbe, el cobora pe marginea șanțului și, demn, se plimba printre noi. Îl mai lua în seamă cîte o femeie care, sătulă să tot fie trasă de fustă, îi arunca un pumn de sămînță de dovleac. Spărgea sămînța parcă în neștire, la fel ca toți ceilalți, atent la poveștile oamenilor. Cînd se întuneca bine, și parcă puțin speriat de grozăviile spuse de oameni, se retrăgea la fel de tăcut, și dispărea în noapte. După o vreme, cîte cineva îi observa lipsa și se mira seară de seară la fel, hotărînd: «Eeei, uite dom'le, a plecat și Ion. Ia să mergem și noi pe la casele noastre». Dimineața, pînă aproape de prînz, își avea reședința în poarta orbului. Îl aștepta cuminte, impasibil, ferindu-se supărat de pașii nesăbuiți ai trecătorilor grăbiți. Sta demn și solitar, privind superior strada cu oamenii grăbiți, încruntați, știind din instinct sau din obișnuință că la acea oră nimeni nu avea timp de el. Îl aștepta pe orb care ieșea în poartă cu scăunelul lui mic. Și-l așeza tăcut, mereu în același loc. Cred că erau foarte mîndri amîndoi. Se ignorau o vreme, fiecare așteptînd ca celălalt să dea primul semn de viață. Și zi de zi, cel care pierdea era orbul. Poate și pentru că nu mai avea răbdare. De la amiaza zilei trecute și pînă acum stătuse singur, el și întunericul lui. Acum era nerăbdător să afle vești, să vorbească cu cineva. Dar aștepta ca celălalt să-i dea primul semn și pierdea. Mereu pierdea. «Ai venit, Ioane? Ești aici?» Și-și pleca capul puțin într-o parte ascultînd încordat. Și celălalt tăcea ca un bulgăre de cărbune încremenit acolo, lîngă marginea șanțului. Atunci orbul pipăia întîi cu mîna apoi cu bastonul de jur-împrejur, cu grijă, cu gingășie să nu vătămeze cumva din neatenție făptura aceea mică. După care își trăgea bățul lîngă el, se încrunta, mîrîia ceva și, în sfîrșit, se hotăra: «Bună dimineața, Ioane». Atunci el i se urca în brațe, se cuibărea pe un genunchi al orbului și răspundea în felul lui cronicănit. Treceau femeile spre piață și dădeau binețe și orbul le răspundea pentru amîndoi. Și vecinele întrebau: «Ce mai faceți?» Și orbul răspundea: «Eh, discutăm și noi ca oamenii, mai punem țara la cale... Se zice că a început războiul. E adevărat?» «El nu ți-a spus?» «Ce știe el?» Și apoi iar rămîneau singuri. Și Ion își freca capul mic și fin de mîna orbului, și omul se simțea cuprins de o căldură lăuntrică inexplicabilă, și se bucura de viață așa cum era el. «Asearâ ai fost la poarta la Marița? Cine a mai fost? Leana? Tudor? Jenica? Mița... A fost și Mița! Și Marița a spus iar povestea aia cu strigoii care te strigă noaptea și dacă răspunzi rămîi cu gura strîmbă? Măi, măi, proastă e. De război s-a vorbit? Cine, Tudor, Apostol? A, păi Apostol știe — a fost și în '916. Dar ăsta o să fie greu, tare greu. Poate că ar trebui să pleci și tu că dacă încep să dea cu bombe ce-ai să te faci? Ce facem noi? Eh, de unul ca mine nu-i păcat. Eu, gata... Dar sînt copiii, sînt oamenii tineri, ești tu, Ioane, de voi e păcat, e mare păcat». Și iar tăceau o vreme, unul încercînd să pătrundă prin întunericul lui spre cine știe ce rază de lumină, spre o amintire de demult, iar celălalt privind demn și indiferent strada. Așa-i apuca amiaza cînd Ion începea să se foiască nerăbdător pe piciorul orbului. «S-a și făcut de prînz, Ioane? Iote-te dom'le cum a trecut și ziua de azi! Apoi cu sănătate, Ioane, și să auzim mîine de bine». Și orbul își lua scăunelul și se îndrepta cu pașii siguri, ca un văzător, spre cămăruța lui din fundul curții, iar Ion zbura pînă-n capul străzii, în fața băcăniei lui Capbun, unde-și avea grătarul cu momițe și măduvioare Stamate Parlagiul. Se așeza sub grătar, un cărbune printre alți cărbuni, și aștepta. Stamate își desfăcea coșul, iar el, Ion, simțind mirosul de carne proaspătă, abia adusă de la abator, își începea numărul spre hazul tuturor care se nimereau acolo. Sărea în sus și se dădea o dată peste cap în aer căzînd în picioare. Și apoi încă o dată, și încă o dată după care rămînea nemișcat, cu capul puțin într-o parte, privind cu un singur ochi la parlagiu. «Mă, tu ai să mă scoți la pepeni! Ce negustor sînt eu cînd încep vînzarea fără bani»? Și Ion înțelegînd toate astea în felul lui mai sărea o dată făcînd o tumbă în aer, după care aștepta privind cu un ochi la parlagiu. Pînă își primea porția de bojoc. Și apoi, pînă se însera, cînd treceau spre casă ultimii hamali din port, Ion își plătea mîncarea prezentîndu-și numărul spre hazul oamenilor și creșterea deverului lui Stamate. Seara își lua din nou zborul, căutînd din înălțuri poarta cu oamenii adunați. Cobora pe marginea șanțului pășind printre ei demn, apucînd cu ciocul poalele cîte unei femei și nelăsînd-o pînă nu-și primea pumnul de sămînță. Și oamenii îl priveau zîmbind, bucuroși că Ion e acolo, mințindu-se că toate sînt așa cum au fost, în ciuda faptului că se auzea bubuitul tunurilor, iar pe străzi mărșăluiau armatele lui Hitler. Pînă într-o seară, cînd un om cu o armă automată s-a oprit în mijlocul drumului, s-a uitat la Ion care se rotea pe cerul încă roșu de amurg, căutînd poarta cu oameni, a ridicat arma și a tras. A ochit bine, mișelul. Ion, făcînd un ultim salt din zbor și strigînd dureros de omenește, s-a prăvălit ca un bolid din înaltul cerului în poarta orbului, strivindu-se de pietrele colțuroase ale caldarîmului. Acolo l-a găsit orbul dimineața, pipăind la început cu mîna, apoi cu bastonul. L-a luat în brațe, l-a așezat pe genunchi și, clătinîndu-și capul într-o parte și alta, l-a certat cîntînd sau plîngînd, Dumnezeu știe: «Ioane, Ioane, nu ți-am spus să pleci băiete că războiu-i greu, treabă grea, treabă ciinoasă...» Și-i mîngîia corbului penele negre, oprindu-se cu mîna tremurîndă pe rana deschisă: «Ioane, Ioane...»

sport

de Emanuel VALERIU

LOGICA PROVERBELOR

Ar fi prea mult să înșir într-o cronică sportivă proverbe! Unul totuși am să-mi îngădui să citez, deși este binecunoscut, dar nu mai puțin controversat: «Deșteptul își face vara sanie și iarna car». De ce tocmai acest proverb, acum, în pragul primăverii? Chiar pentru faptul că cel mai proaspăt sezon al anului pare să fie neutral, dacă ar fi să ne luăm după simpla literă a înțelepciunii populare, în care se amintește doar de anotimpurile extreme: de iarnă și de vară. Prin urmare, primăvara ar putea să fie inclusă într-unul din cele două sezoane, sau exclusă, după voia fiecăruia.

Mișcarea noastră sportivă s-a văzut înzestrată, în această primăvară, cu două noi și frumoase baze sportive: patinoarul artificial și noul bazin acoperit (cu mărirea sălii de atletism), destinate activității sportive în timpul iernii. Bucuria tineretului amator de hochei, patinaj, natație și atletism poate fi apreciată de către fiecare cititor, astfel încît nu voi insista. Utilitatea lor este, la rîndu-i, atît de evidentă încît nu necesită argumente, ci doar robuste speranțe pentru recucerirea unui loc printre participantele la C.M. grupa B, pentru o prezență onorabilă la patinaj artistic, într-o competiție serioasă, ca și consolidarea unui prestigiu care s-a conturat recent la Viena, în campionatul «in door» de atletism.

Faptul că beneficiem, în sfîrșit, de aceste moderne baze, absolut necesare oricărui sport național angajat în competiția prestigiului mondial, reprezintă doar un început ce trebuie salutat cu o sinceră satisfacție. Aceasta nu înseamnă însă că motivele de nemulțumire, care au presărat drumul acum încheiat, se cer a fi șterse din memorie. Într-adevăr, încetineala poticnită cu care s-au realizat noile construcții sau amenajările necesare (cazul sălii de atletism), tergiversările prilejite de numeroasele avizări și reavizări de soluții tehnice, ritmul șchiop, pînă la dezechilibru, în care s-a pus la punct patinoarul «23 August» spre a putea găzdui europenele de box (ca și inutila investiție făcută atunci), finișul disperat al lucrărilor de acoperire propriu-zisă a suprafeței de gheață a aceleiași baze (se va uita oare că ploaia poate împieta asupra calității gheții, deoarece acoperișul n-o reține integral?), terminarea în buza verii a bazinului acoperit și începerea extinderii sălii de atletism tocmai acum, cînd sportivii ies afară, toate aceste fapte relevă un spirit nu prea gospodăresc printre cei puși să răspundă de destinele mișcării fizice organizate de la noi. În timpul construirii acoperișului patinoarului cei interpelați de ziariști răspundeau invariabil: «N-aveți nici o grijă! Va fi gata la timp, este un lucru hotărît, iar campionatul e musai să se țină».

Genul de încredere manifestat nu ne poate încînta. Ca evenimentele să ne sileaască la acțiune prin iminența lor, nu ni se pare o cale tocmai chibzuită de urmat. O primă consecință a fost comportarea echipei românești de hochei, străină ca și străinii la ea acasă pe gheața de la «23 August»! Mă întreb: cum se explică întîrzierile constatate? Bazinul de natație trebuia să fie pus la dispoziția înotătorilor în decembrie 1969, și așa ar fi fost normal pentru a permite, în timpul iernii, antrenamente și concursuri. Sala de atletism ar fi trebuit să-și primească oaspeții, în nou spațiu mărit, tot anul trecut, în decembrie, dar de-abia după titlul european al Vioricăi Viscopoleanu a căzut zidul vechii clădiri, începîndu-se lucrările de extindere. O altă iarnă ratată în bună parte, pentru atleți și atlete, s-a înscris în rîndul celor multe și trecute. Nu mă îndoiesc că argumente există și desigur că, în decursul lunilor și anilor de întîrziere, ele au fost pe larg și în mod repetat etalate. În același timp însă mă gîndesc dacă n-au existat sau dacă n-ar trebui să existe preocupări față de eficiența noilor baze, în condiția termenelor lor mereu depășite, o ordine a responsabilităților și a reparațiilor, fie și morale, ce se cer a fi obținute? Actuala situație îmi sugerează o comparație cu industria, domeniu în care nu se poate concepe instalarea unei stații pilot după începerea producției! În sport însă văd că se mai poate.

Sentimentul jenant al lucrului în gol, al inadvertențelor de logică, pare a nu supăra, prea mult, în domeniul respectiv. Poate fi și asta o poziție. Nu de lungă durată însă. Pînă cînd va fi denunțată, ne rămîne înțelepciunea proverbului de care am amintit. Să nu mai folosească ea nimănui?

gastronomică

CU BRÎNZĂ

Sînt unii docți care susțin că ancestralul caseus ar fi favoritul prislea al intelectualilor, că aceștia ar avea o atracție organică, necesară și irezistibilă spre acest aliment; ce mai, se dau în vînt după el. Această stranie preferință își are explicația — afirmă tot dumnealor — în faptul că banalul produs lactat are în componența sa niște misterioase elemente brînzice care tonifică intelectul și stimulează activitatea cerebelului și talentului, acționînd asupra fanteziei mai dihai ca un automobil «Dacia» 1300 la un «șofeur» de bicicletă, sau un concert pop la un cățelandru snob, fără uzaj «du monde». Pentru a combate această erezie — inițiată probabil de un semidoct, mîncător de brînză, care urmărea să-și dovedească înaltul nivel de intelectualitate la care a ajuns pe baza slăbiciunii pe care o avea față de acest produs alimentar — este necesară organizarea unei mese rotunde cu discuții care să elucideze această problemă.

Pentru reușita dezbaterilor sînt necesare cîteva piese de studiu care ar putea fi:

Primo = un platou pe care să fie așezate mici feliuțe de telemea împopoțonate cu cîte o feliuță de castravete verde de seră, fiecare bine fixată cu cîte o scobitoare; mici feliuțe de caș proaspăt cărora să li se adauge firișoare de ceapă verde; cîțiva biscuiți «Istria» unși cu unt peste care s-a aplicat o lingurită de brînză de vacă, peste care presărăm sare și chimen.

Secundo = un număr de cîte două chifle de fiecare participant, chifle care în prealabil sînt unse cu puțin unt pe dinafară, iar înăuntru (prin tăiere în două) cu mai mult. Tot într-însele adăugați vreo două felii subțiri de brînză afumată care să cuprindă și o felie de ceafă, tot afumată, după care pomenitele se introduc în cuptor și se servesc fierbinți.

Tertio = șvaițer sau cașcaval de Penteleu asezonat cu mere ionatane bine lustruite.

Cele trei «obiecte de studiu» se servesc la masă în ordinea indicată.

La primul fel se poate servi o țuiculiță, recolta 1969, iar la celelalte cîte un șpriț, după gust și buzunar. Pentru buna desfășurare a discuțiilor, partea lichidă se servește cu măsură.

În calitate de gazdă, trebuie să luați inițiativa și să-i puneți în curent pe comeseni asupra obiectului întîlnirii. Acest lucru se poate face o dată cu prezentarea primului fel și a primului păhărel cu țuică. Dacă vreunul din comeseni nu este de acord cu obiectul discuției, i se va servi iaurt.

La felul doi se intră în subiect și în sandvișurile fierbinți. Aici, cei care vor încerca să facă discriminări în rîndurile amatorilor de brînzeturi pot fi desființați pe loc cu argumentul că cei care au inventat cele mai solicitate sorturi de brînză nu erau intelectuali și de asemeni se cunosc destui intelectuali cu talent și fantezie care consumă numai vegetale și carne. Și, fără a știrbi cu nimic calitățile nutritive ale acestui tradițional aliment, se poate demonstra că au fost și mai sînt încă destui oameni pe lumea asta care îl consumă de pomană, adică fără a deveni mai deștepți sau mai talentați.

Dacă cumva — la felul trei — vreun comesean nu-și explică de ce lipsesc deseori diferite sorturi de brînzeturi din magazine (ca Zamora, Nasal, Bucegi etc.), trebuie să vă exprimați speranța că și organele comerciale de resort, care n-au făcut prea mare brînză în privința asta, o vor face în viitor, ritmic, pe calități și sortimente.

P.P. NAȘU

FLORILE CARE NU SE VEȘTEJESC NICIODATĂ...

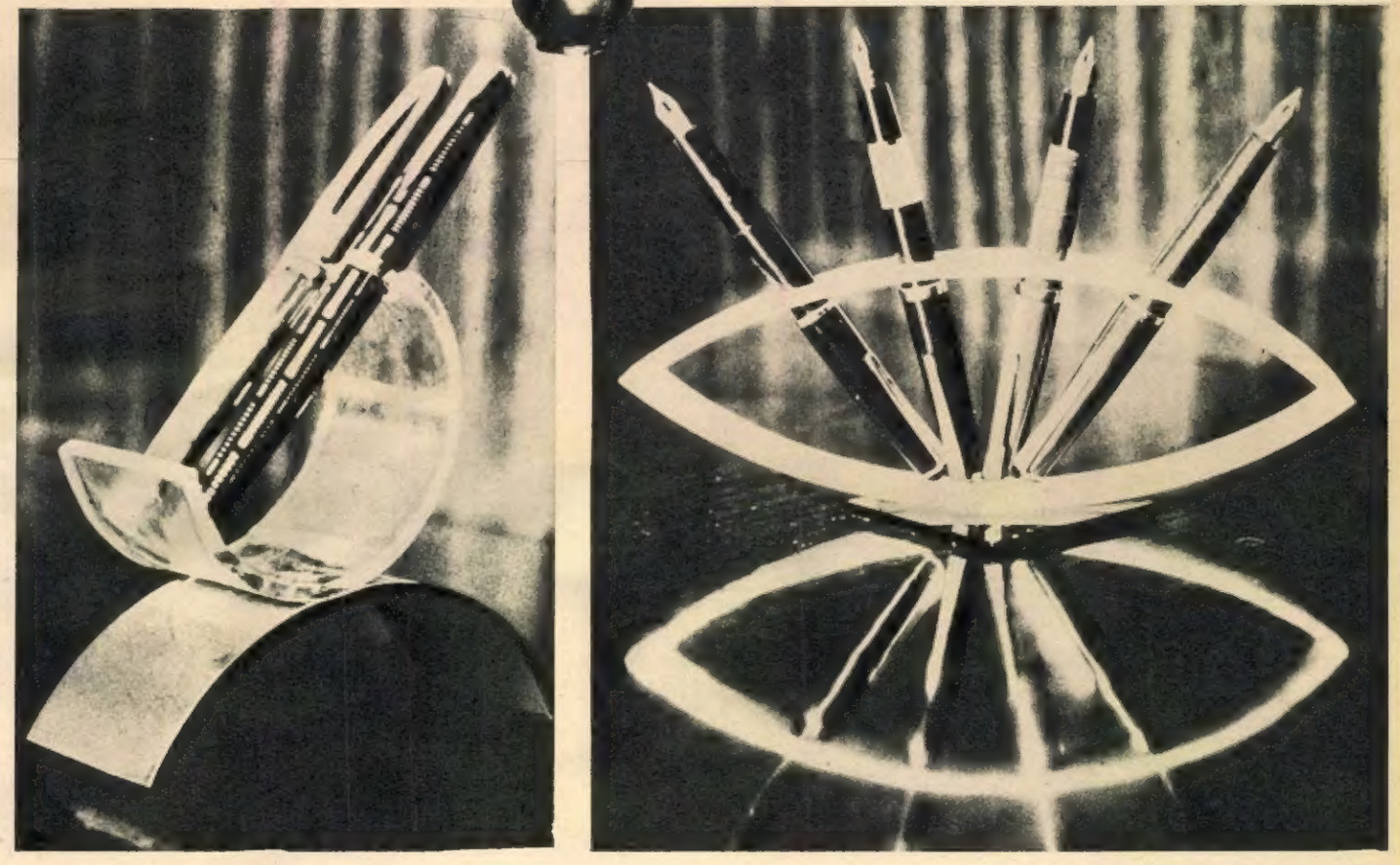

...și-au deschis petalele pentru prima oară, acum 6 ani, pe malul stîng al Cibinului. Au completat de atunci elementele decorative a sute de mii de locuințe, ornamentînd armonios interioarele acestora.

Trandafirii sau garoafele, lalelele și anemonele, împreună cu încă aproape 36 de specii florale «răsar» aici în minute și «cresc» în secunde. «Pămîntul» din care se nasc se numește polietilenă, iar căldura și lumina soarelui sînt cele emanate de inimile tinerelor care lucrează în «serele» industriale ale întreprinderii «FLARO» din Sibiu.

E de ajuns să arunci o singură privire în expoziția permanentă a uzinei, ca să-ți faci o imagine despre multitudinea de lucruri mărunte — ca proporții, mari și diverse — ca utilizare, rodul muncii celor peste 2 000 de oameni care lucrează la «FLARO». Am fi tentați să credem că e o exagerare — dar nu e de loc — atunci cînd afirmăm că nu există unitate industrială în țară, indiferent de profil și capacitate, care să nu ia contact măcar cu unul dintre cele peste 1 000 de produse prezente în aproape 1 300 de sortimente, marcate cu emblema «FLARO»-Sibiu.

•

În luna mai a anului 1827, guvernul francez acorda lui Petrache Poenaru — care în acea perioadă studia la Școala politehnică de la Paris — brevetul de inventator al primului stilou din lume.

Revoluționată, tehnica instrumentelor de scris avea să-și găsească noi și vrednici urmași în cei care produc anual, în uzina de pe malul stîng al Cibinului, circa 1 300 000 stilouri cu cerneală în 14 variante.

Alături de stilourile *Vega*, *Vega SM*, *Mercur*, pixurile cu pastă marca *Duplex* cu două culori și *Maxima* cu o rezervă de pastă mai mare reprezintă ultimele noutăți ale uzinei sibiene, prezente la începutul acestui an în librării și magazine de specialitate. Trusa de creioane *C4* și trusa *Quartet* (creioane cu pastă în 4 culori) se înscriu de asemenea printre realizările de ultimă oră.

Arcuri textile, pichere, cursori, cocleți, spete, garnituri rigide pentru carde sînt titlurile cîtorva accesorii utilizate în industria textilă cu care muncitorii din această ramură industrială sînt familiarizați de mult. Și dacă în urmă cu 3 ani, industria noastră textilă era nevoită să importe întreaga cantitate de cursori, iată că astăzi cea mai mică, dar cea mai importantă piesă a mașinii de filat (ring) se fabrică la «FLARO» alături de portbobină (alt accesoriu textil), care asimilată anul trecut aduce țării o economie de circa 3 milioane lei valută.

Pichere e denumirea piesei care schimbă direcția suveicii într-un război de țesut. Colectivul uzinei a realizat această piesă din material plastic, renunțînd astfel la importul de piele specială din care se confecționa în trecut.

«Grațioza» (vechea titulatură a fabricii) producea la ora debutului, adică acum 47 de ani, plicuri, peniță, pioneze. Produsele pionieratului (exceptînd plicurile) le găsim și astăzi în nomenclatorul uzinei, alături de ace cu gămălie, agrafe de birou, andrele, croșete, cîrlige pentru pescuit...

De circa 4 luni o nouă categorie de produse au pe ele ștanțat «FLARO»-Sibiu. E vorba de tacîmurile realizate în secția fostei fabrici de cuțite Ocna-Sibiului.

Cronometrat, procesul de fabricație al unui cap de termos, fabricat într-una din secțiile de prelucrare a maselor plastice, durează 1 minut. Producția în 24 de ore = 1 440 bucăți.

În altă secție se realizează capace de distribuție a curentului pentru motoare de autovehicule, rotoare și fișe de curent precum și butoanele de aragaz.

— Ați vrea să ne spuneți — îl întrebăm pe directorul întreprinderii, *Silvestru Moldovan* — în cît timp se realizează astăzi, la «FLARO», întreaga producție a anului 1938?

— *În 10 zile.*

— Ce perspective se întrevăd pentru viitorii ani?

— *În anul 1971, uzina noastră va produce întreaga gamă sortimentală de stilouri și creioane cu pastă. Dezvoltarea noilor capacități de producție va permite, de asemeni, asimilarea în procesul tehnologic de noi accesorii textile, cum ar fi garniturile rigide pentru cardă de bumbac, unele sortimente noi de ace textile etc. Concomitent cu aceasta, ne îndreptăm în continuare eforturile spre realizarea unor produse demne de prestigiul firmei noastre. Dacă în 1964, constatările, neplăcute pentru noi, referitoare la calitate, indicau la capitolul «rebuturi» un procentaj de 5%, astăzi ele înregistrează doar 0,3%.*

— Pe cînd credeți 0,0%?

— *În cel mai scurt timp.*

Emil CIULEI

Flaro
PUBLICITATE

OPERAȚIUNEA 0,17

Dr. ing. E. Costin, expert FAO, și scepticul de ieri, Haj Yaacub Abdel Malek, președintele cooperativei de beduini ELKASR, pe plantații.

Reportaj din Republica Arabă Unită
de Toma George MAIORESCU

Undeva, peste actualitatea «fierbinte» pe care o aduce «criza din Orientul Mijlociu» pe scena politicii mondiale, paralel cu războiul cald se mai poartă un război. Un alt fel de război — liniștit, tenace, constructiv — e războiul dus în Republica Arabă Unită pentru transformarea deșertului. «Războiul dezvoltării» sau, după numărul dosarului său, Operațiunea 0,17. Angajat în el, și un român. Doctorul în științe silvice, inginerul Eugen Costin.

R.A.U.: un milion kilometri pătrați din care Valea Nilului nu acoperă decît 30 000 kmp. Restul — 96% deșert... Deci 30 000 kmp hrănind o populație de 30 milioane, care-și adaugă în fiecare an încă un milion. Cu alte cuvinte o demografie galopantă și un spațiu agricol limitat. De milenii trăiau oamenii aici după capriciile Fluviului-Zeu: după 7 ani grași, 7 ani slabi. Primul obiectiv: supunerea Nilului. Astfel s-a născut în calea apelor o piramidă modernă, în corpul căreia s-a turnat de 17 ori mai mult granit decît în cea de-a «șaptea minune a lumii» — marea piramidă a lui Keops. Și iată că întîile pete verzi pe imensitățile încremenite ale galbenului au și apărut...

Dar marea artificială și sutele de canale care răspîndesc apele Fluviului-Zeu spre nisipuri nu vor putea ajunge niciodată în deșertul de nord-est. Aici nu există nici ploi. Trăiesc în schimb 100 000 de beduini nomazi, rătăcind cu turmele lor de capre după cîte un petic de mărăciniș. A învinge deșertul înseamnă a schimba condiția prebiblică a beduinului cu o condiție contemporană. A transforma nomadul în agricultor.

PĂDURILE DINTRE DUNE

Părăsim suburbiile Alexandriei și ne angajăm pe șoseaua internațională de nord-est spre Marsa Matrouh, spre El Alamein. La volan, noua mea cunoștință, doctorul în științe forestiere bucureșteanul Eugen Costin. Pe bancheta din spate, unul dintre asistenții săi, Mostafa Nossier. Din loc în loc, săpate în stîncă, imense cisterne romane, rămase de pe vremea lui Antoniu și a Cleopatrei, folosite de beduini ca rezervoare în care adună picăturile de apă de ploaie.

Galbene, vălurite, netede ca oglinda, mișcătoare sau încremenite, poroase ca buretele sau strălucitoare ca sticla, — nisipuri. Dune...

Brusc, de pe peisajul monoton o adiere... iberică. Mori de vînt. Oare fata morgana mă transportă în patria lui Don Quijote?

— Sînt într-adevăr pompe eoliene — mă liniștește doctorul Costin. Sub dune există pînze de apă freatică. Beduinul care sapă o fîntînă primește gratuit o moară de vînt, puieți de măslin, midgal și smochin. În plus, dacă plantează 80 de pomi fructiferi, va primi alimente pentru cinci persoane timp de 6 luni, iar cînd va întrece 200 — pentru 9 luni. Pînă în ziua cînd va putea trăi din propria recoltă...

Apoi — pe creasta dunelor — o dungă neagră... Pomi...

— Împărăția mea, îmi spuse doctorul, privind orizontul nemișcat și încă lăptos pe care soarele pare un prelung tub de neon.

— E ca-ntr-o vrajă, spun. Un fir de nisip nu se clintește. Totul e încă adormit.

— Să vedeți cînd încep furtunile de nisip... Nu mai rămîne nici un punct de sprijin, nimic stabil, totul se amestecă, fuge... În cîteva minute o mașină ca a noastră își va arăta numai culoarea grundului. Sau, poate, nici atît... Culturile periferice sînt nimicite...

Cînd și-a așezat mica tabără de corturi în apropierea satului El Kasr, doctorul Costin a fost întîmpinat cu o rezistență mută. Veneau în tăcere oamenii de aramă, în cămăși lungi pînă la pămînt, cu burnusuri în cap, în grup sau cîte unul, se așezau tăcuți în jurul corturilor, în afara perimetrului taberei, și priveau. Urmăreau fiecare mișcare a oamenilor care săpau nisipul, îl cîntăreau, îl amestecau cu lichide și-și notau în caiete observațiile lor neînțelese. Nu îi împiedicau în treburile lor, dar nici nu îi ajutau. Îi priveau tăcuți și neîncrezători. Într-o zi, mai marele satului, pe nume Haj Yaacub Abdel Malek (față triunghiulară, nas acvilin și ochi verzi de linx), cu o alură demnă de un patriarh, s-a apropiat de șeful expediției:

— Nu vă pierdeți timpul, a spus. Nu irosiți puterile fără rost. Aici nu se poate face nimic. Dunele sînt de mii de ani. Ele vin zburînd, se așază, apoi pleacă singure ca să lase locul altor dune. Așa le-a fost scris și așa va fi cît timp există Sfinxul.

— Vom tăia aripile dunelor, să nu mai coboare peste semănături, să nu mai zboare fără rost și să distrugă recoltele și le vom sili să se așeze pentru totdeauna, a răspuns doctorul.

Lucrul continuă. E măsurat nivelul de umiditate a nisipului în vîrful dunelor și pe versanți. Sînt măsurate distanțele de mare. (Știți — le explica doctorul Costin celor patru ingineri arabi care-l însoțeau — la prima vedere dunele par a fi la fel, dar ele au diverse valori calorice, umiditate diferită, compoziție chimică deosebită.) Și, în sfîrșit, cînd toate studiile sînt minuțios pregătite și stabilite cu precizie speciile și adîncimile necesare fiecărei specii, încep plantările primilor puieți.

— Ce vreți să faceți aici? — întreba cîte un beduin.

— Pădure, răspundea doctorul.

— Pădure? — se mirau beduinii. Căci ei n-au văzut niciodată așa ceva și oricît și-ar fi strunit imaginația nu și-ar fi putut închipui ceva asemănător în mijlocul nisipurilor.

— Da. Din acești puieți pe care îi vedeți, plantați în nisip, vor crește arbori mari. Arbori care vor imobiliza pentru totdeauna dunele, iar nisipurile vor deveni roditoare...

— Atunci trebuie, doctore, să săpați și canale de irigație, dar Nilul e foarte departe, spunea Haj Yaacub. De la Allah e lăsat ca fără apă să nu crească nimic. Oazele au pomi pentru că au apă...

— Pădurile noastre vor crește fără apă, spunea specialistul român. Plantăm pomi care să se mulțumească cu umiditatea nisipului și cu a aerului din zori. Aici va fi o uriașă oază.

După cîteva luni «minunea» s-a înfăptuit. Primele păduri începeau să foșnească. În limbajul inaccesibil beduinilor (dar și mie) ele se numesc Acacia cyanophylla, Acacia cyclopus, Tamarix articulata etc., etc., specii îndelung adaptate condițiilor prelungi de secetă și temperaturilor ridicate.

Așa a început românul Eugen Costin, absolvent în 1947 al facultății bucureștene de silvicultură și expert FAO din 1967, marea experiență a fixării nisipurilor în deșert.

— Și astăzi — îl întreb pe doctorul Costin — cum se comportă astăzi beduinii față de plantări?

— Întreabă-i — îmi spune rîzînd doctorul.

Îl întreb pe Haj Yaacub Abdel Malek. Îmi răspunde ca-n carte: «Allah nu ne-a dat apa ca s-o lăsăm să moară sub pămînt. Allah nu dă nimic pentru omul care doarme». Și Haj Yaacub a devenit unul dintre cei mai pasionați militanți ai Operațiunii 0,17...

Oamenii deșertului au început să creadă în pădurea doctorului Costin. În pădurea care le schimbă destinul.

Despre pădurile deșertului scriu ziarele, emit programe posturile de televiziune, vorbesc specialiștii și beduinii. Experiența doctorului român în științe silvice a reușit din plin. De la locuitorul deșertului la ministru toți au fost convinși că da, pădurile pot crește în plin deșert fără canale de irigație, fără

Peisaj cu culori noi în deșert eucalipți

Aici va foșni pădurea

Operațiunea 0,17 în ofensivă: canale de irigație și perdele de protecție

La limita deșertului se încheie Operațiunea 0,17. Odată vor foșni pădurile și în jurul piramidelor

apă, că dunele pot fi fixate o dată pentru totdeauna

PĂTRUNDEREA ÎN DEȘERT

A doua zi pornim cu 120 km la oră spre Cairo. Părăsim Alexandria. Întinderile cu păpuriș, apă sălcie și mii ale lacului Mariot — și iată din nou dune... După un timp de goană, la orizont se profilează o dungă întunecoasă (spre deosebire de dunele întîlnite în zilele trecute, alb-aurii numite «maritime», cele de azi, brune-ruginii, sînt «continentale» constituind o prelungire neîntreruptă a imensului deșert saharian)

— Casaurină — spune doctorul

— Adică? — întreb

— O perdea de protecție din casaurina Nu crește la noi. N-are echivalent românesc

Ne apropiem de o zonă irigată Pe ne sfîrșitul brun-roșcat apar pete negre și verzi Cu cît ne apropiem, ele se transformă în culturi. Sîntem în zona proiectului TAHRIR — unul dintre proiectele de irigație de cea mai mare amploare. Se realizează cu asistența mai multor țări

— Pătrunderea în deșert — remarcă doctorul — a devenit unul dintre obiectivele principale ale guvernului egiptean și FAO

Apar canale de toate dimensiunile: magistrale, secundare, de drenaj. Apa din Nil e absorbită ca un burete de nisipul avid. Solul mineral, îmbibat cu apă, devine deosebit de fertil. Apa adusă de la zeci de kilometri face minuni, nisipurile se transformă în orezării în culturi de porumb sau grîu, în vii. Ochiul se destinde. Se pare că verdele este și aici un miraculos regenerator al celulei optice Respir ușor, trăsăturile mi se destind

Trec fellahi, îmbrăcați în halate albe, purtînd pe umăr cazmale și cobilițe de rafie. Și iar deșertul, pustiul fără sfîrșit, cu dune și arbuști de specia aloexlor Cerul e albastru, străveziu. Nici o aripă nu-l străfulgeră. Nici un nor. Aici nu plouă niciodată. Din loc în loc buldozere puternice curăță autostrada de nisipul adus de furtunile izbucnite din senin. Altfel, spațiul e încremenit. Imensi teritorii însetate de apă Și, în afară de banda neagră de asfalt care despică în două imensitățile, același galben, galben, galben... Apoi la orizont, apar clădiri-tip, stîlpi de înaltă tensiune O stație de transformare. Și iar perdele de protecție, canale... Miraj? Fata morgana? Nicidecum. Am intrat în zona proiectului Wadi Natron

Mașina oprește în fața unui imobil alb cu două etaje Doctorul are nu se știe ce treabă cu niște puieți. (La Wadi Natron există și o pepinieră.) După cîteva minute se întoarce cu un bărbat corpolent între 45-50 de ani bronzat, în cămașă albă și ochelari fumurii E inginerul Mahfaez Salim, directorul general al întreprinderii pentru reorganizarea deșertului în zona Wadi Natron. Oamenii pe care îi întîlnim îl salută pe doctor cu un respect deosebit, dar și cu bucuria cu care întîmpini un vechi și bun cunoscut. Se pare că aici Costin e ca acasă

Directorul, în jurul căruia s-au adunat cîțiva ingineri (probabil, cadrele de conducere ale instituției), se angajează într-o discuție aprinsă, susținut, din cînd în cînd, de completările celorlalți Costin ascultă atent Se expun probleme de specialitate, pe care n-am cum să le înțeleg. Înțeleg însă, prin liniștea ce se așază atunci cînd vorbește Costin, că scurtele propoziții ale inginerului român poartă aici girul autorității de specialitate

— Ca în anii următori prin deșert să plutească miresmele florilor de portocal, spunea Salim, avem nevoie de două condiții: prima este dezvoltarea. Cealaltă se numește pace

Cînd ne-am despărțit, în umbra încă subțire a eucaliptilor și salcîmilor tineri, printre flori și puieți, în acea insulă verde de răcoare, impresurată din toate părțile de nisipuri fierbinți, ne-am strîns puternic mîinile

Dacă înțelepciunea are vechimea piramidelor, această înțelepciune ne reamintește peste milenii că timpul nu poate fi înfruntat decît de spiritul uman, iar acesta echivalează cu creația pașnică. Operațiunea 0.17 e o confirmare .

literare

de Lucian RAICU

Nichita STĂNESCU:

UN PĂMÎNT NUMIT ROMÂNIA

Într-o formă simplificată și ingenuă, și poate tocmai de aceea seducătoare, regăsim în noul volum un Nichita Stănescu dotat cu toate caracterele generale știute ale poeziei sale. Tentația care rezultă în urma aglomerării de exegeze critice fastidioase, încărcate uneori pînă la ilizibil, ar fi să decupăm versuri, strofe, fragmente și piese întregi frumoase pur și simplu, fără vreo altă determinare și în afara oricărei încercări de motivare filozofică. Altă ispită ar fi de a căuta aici, explicate simplu și pe înțeles, de către poetul însuși în postură superior didactică, marile obsesii ale liricii sale. O poezie se intitulează chiar *Necuvinte*, lămurind pentru oricine sensul complicatului volum anterior: «Visez acel laser lingvistic/ care să taie realitatea de dinainte/ care să topească și să străbată prin aura lucrurilor/. Acel cuvînt îl visez/ care a fost la-nceputul lumilor lumii/ plutind prin întuneric și despărțind/ apele de lumină/ născînd pești în ape și născînd/ ape și lumini în lumină/ născind pești în ape și născînd ape și lumini în lumină.//Visez acel laser lingvistic/ care să taie realitatea de dinainte/ care să smulgă într-una luminii/ partea ei de apă, cu pești/ Care să smulgă într-una lumini/ ce e apă cu pești în ea și s-o lase/ tot mai pură și mai singură și mai pură/ pînă cînd se face din nou întuneric».

Altă ispită ar fi de a urmări insistent felul cum știe Nichita Stănescu să reabiliteze «teme uzate», prin simpla inadiere a farmecului său liric atît de personal, cum știe să emită un sunet nou, de o specifică rezonanță, chiar în interiorul unor teme cel puțin aparent epuizate, consumate: «Nu-l uitați pe cel căzut în război/ lăsați-i din cînd în cînd un loc liber la masă/ ca și cum ar fi viu între noi/ ca și cum s-ar fi întors acasă,/ De fapt el s-a întors dintre noi întîiul,/ numai că s-a întors puțin mai ostenit și pe un pat nevăzut și-a așezat căpătîiul/ lîngă veniții acasă din mit./ El și-a făcut lucrul lui și acum/ poate că îi e sete, o sete arzînd/ ora pînă la noi, ca un fum/ Deci lăsați pentru el să cadă vin pe pămînt./ Nu-l uitați pe cel căzut în război/ strigați-i din cînd în cînd pe nume/ ca și cum ar fi viu printre noi/ ...și atunci el va surîde în lume» *(Nu-l uitați)*. Poezia de inspirație patriotică are la Nichita Stănescu un aer de cucernicie autentică, de candoare nesimulată, o simplitate austeră pătrunzătoare, un timbru aparte de neconfundat, rezultînd din natura liberă, adolescentină, a inspirației: «Un aer istoric înconjoară aceste priveliști montane/ încă se mai pot auzi corzile vibrînd/ ale arcurilor de bronz/ azvîrlind din grote săgețile de foc/ mai jos, spre dealuri, spre vii/ Mă gîndesc la bătrînul preot Deceneu,/ incendiatorul strugurilor/ și-un ger de ianuarie/ îmi înghează vinu-n pahar,/ Aș vrea să ningă/ să mă ningă pe față/ cu fulgii subtili/ ca niște schelete albe ale apei» *(Un aer istoric)*. În sfîrșit, sînt și în acest volum ca și în toate cele anterioare poezii marcate de o inefabilă prezență, numită Nichita Stănescu, ceea ce, la rigoare, înseamnă mult, înseamnă ceea ce înseamnă, și ne poate dispensa de un comentariu prea subtil.

cronică satirică

de Teodor MAZILU

DERBEDEUL TULBURAT DE MIREASMA FLORILOR...

Că X e un derbedeu n-ar fi cine știe ce. Cazuri de acest fel s-au mai văzut. Dar X e un derbedeu cu pretenții. Și încă un derbedeu cu pretenții morale. După ce te trage pe sfoară, te obligă să-l și stimezi. Are nevoie nu numai de banii tăi, ci de stima ta... În egală măsură. Dacă-i dai gologanii și nu-i dai stima, se supără.

Uită pungășia pe care a comis-o și te somează, ca un bandit de drumul mare, să-i acorzi pe loc un împrumut, evident nerambursabil, și-o considerație plină de evlavie. Toate pe loc — și stimă, și bani gheață.

Dacă ești mai slab de înger, îi dai dracului banii numai să scapi de mutra lui. Dar el rămîne pe loc și te privește dojenitor; mai așteaptă ceva...

Îi dai banii, îi aruncă în buzunar cu aerul că-ți face ție un hatîr, dar tot nu pleacă. Nu i-ai dat tot ce avea nevoie. Vrea și stima ta. Vrea să-l apreciezi, să-l inviți la masă și să-l socotești un om dintr-o bucată. Chiar dacă te vinde, trebuie să te mărturisești lui ca unui frate. Dacă nu-i acorzi stima ta, se simte jignit și, la un moment dat, începi să ai iluzia că, într-un acces de demnitate, îți va da banii înapoi... Nu, pînă aici nu merge cu nebunia. Îți ia banii și așteaptă plin de înțelepciune să-ți revizuiești concepțiile. Îți acordă el stima lui, are încredere în tine...

E indignat cînd o femeie, pe care a părăsit-o, nu-i poartă o amintire de neșters. El vrea să n-aibă nici o bătaie de cap și să rămînă o amintire frumoasă.

Chiar dacă derbedeul te-a tras pe sfoară la modul cel mai ordinar, cînd te zărește pe stradă, se repede spre tine și te îmbrățișează ca un vechi prieten. El îți cere să-ți amintești de toată porcăria ca de-o întîmplare de basm.

— Îți mai amintești? Era o zi așa de frumoasă, un soare atît de plăcut, liliecii înfloriseră...

El uită că-n ziua aia în care liliecii înfloriseră te-a tapat de două mii de lei...

De ce o mai fi avînd nevoie și de amintiri frumoase?

De ce o mai fi avînd nevoie și de mireasma liliacului?

De ce nu ia banii și nu tace dracului din gură?

dialog cu cititorii

de H. DONA

Așa cum era de așteptat, nici nu s-au stins bine ultimele acorduri ale Festivalului de la Brașov și pe adresa redacției au și început să sosească scrisori de tot felul, conținînd comentarii, observații, elogii, critici (mai ales critici)... Deoarece, la ora cînd aceste rînduri văd lumina tiparului, a și trecut aproape o lună de la încheierea competiției, ne vom permite să nu intrăm în detalii și să nu reaprindem controverse pe care timpul se îngrijește să le estompeze. În tot cazul, am considerat acest număr mare de scrisori drept o dovadă de încredere și de prietenie față de noi și am admirat încă o dată pasiunea și seriozitatea cu care atîția oameni discută despre lucruri în care n-au investit nici un interes personal și care, în orice caz, la ora cînd scriau, erau ireversibile. O deosebită satisfacție ne-a produs și faptul că, spre deosebire de ceea ce s-a petrecut anii trecuți, nici un cititor nu mai folosește injurii și vehemențe verbale; dimpotrivă, tendința spre o argumentare convingătoare este sensibilă în majoritatea scrisorilor. Ceea ce nu înseamnă că părerile nu sînt foarte diferite, ireconciliabile chiar. Dacă **Monica Mureșan** din Cluj îl apreciază foarte mult pe Dorin Anastasiu, iar **Gh. Ciobanu** din Băcești, jud. Vaslui, găsește că a cîntat excelent, **Paula Avram** din București îl apreciază pe tînărul interpret drept «mediocru, cu un firicel de voce, afectat și fără pic de nerv». Studentul **Petre Ioniță** din București îl critică pe cronicari pentru inconsecvență și slabă corelare cu opinia publică, în timp ce mai mulți studenți timișoreni își îndreaptă săgețile împotriva modului în care televiziunea a efectuat transmisiile. **Julieta Capitonopol** din Călimănești, jud. Vîlcea, nu are destule superlative pentru Doina Spătaru, în timp ce **L. Grădinaru** din Iași nu a fost satisfăcut de microrecitalul Luminiței Dobrescu. Și așa mai departe...

Alături de iubitorii de muzică ușoară, o altă categorie de pasionați este constituită din suporterii echipelor de fotbal. Exprimîndu-ne într-un număr trecut adeziunea la propunerea ca echipa «Progresul» să capete sau să recapete numele de «Venus», am primit o avalanșă de scrisori, care de care mai inimoasă și mai încurajatoare (mulțumiri speciale pentru extrem de amabilele scrisori ale tovarășilor **C.V. Nicolaescu** și **Horia Cernătescu** din București!). Spre edificarea celor care mai au prejudecăți în materie, vreau să precizez că toate scrisorile se disting prin ținuta lor cultă, prin tonul lor elevat. Și mai sînt unii care se miră de ce o bună parte din scriitorii noștri sînt «microbiști»! În ce ne privește, ne reafirmăm calitatea de «venusofili» (honni soit qui mal y pense, cum se zice în Anglia).

Și fiindcă tot vorbim despre scrisori care ne-au bucurat, s-o amintim și pe cea primită de la tov. **Nicolae Stoica**, mecanic de compresoare la Întreprinderea minieră Teliuc-Hunedoara. Dumneasa urmează clasa a XI-a a liceului seral și face zilnic cîte 5 km dus și 5 km întors de acasă pînă la școală. «În timpul liber, ne scrie mai departe, îi ajut pe părinți la gospodărie și ascult muzică. Îmi place mult Bach cu «concertele brandenburgice», din care am și o placă, imi plac «Clavecinul bine temperat» și Concertul pentru două viori și orchestră, dar aceste din urmă discuri nu le găsesc nici în ruptul capului la Hunedoara. De asemeni, Haydn, Mozart, Beethoven, iar dintre români, Enescu...» Bună e și pasiunea pentru muzică ușoară dar, pare-se că mai mare plăcere îți face citind despre un mecanic hunedorean care-l iubește pe Bach.

Trecînd la o altă artă — și anume la pictură — semnalăm și scrisoarea primită de la cititorul **Constantin Teodor** din București, care nu e de acord cu operele unor tineri maeștri ai plasticii noastre contemporane. Ne-am simțit tentați să discutăm în contradictoriu cu stimatul nostru corespondent, dar, din păcate, nu dispunem aici de spațiul necesar. Pînă la găsirea unei ocazii favorabile, îi propunem tov. Constantin Teodor să reflecteze asupra unei chestiuni. Faptul că mai toți criticii de artă, mai toți oamenii realmente competenți în pictură apreciază arta lui C. Piliuță, de pildă, nu vă dă de gîndit? De ce să credem că numai noi deținem adevărul, iar toți specialiștii se înșală?

Din aceleași motive, sîntem siliți să nu dăm curs nici invitației — tentante — la polemică a cititorului **Floricel Ion** din comuna Braniștea, jud. Mehedinți, pe teme cinematografice (sau, mai exact, pe tema ecranizărilor). Deoarece ne anunță că va veni la București, îl rugăm să ne viziteze la redacție.

În încheiere, un sfat pentru cititorul (sau cititoarea) care și-a ales pseudonimul «Un grup de 35 de eleve din clasa a XII-a din București». Cînd n-ai aflat că o propoziție trebuie să aibă nu numai subiect, ci și predicat, cînd scrii «la întrecut pe actorul», e bine să-ți alegi un pseudonim mai modest (elevele din clasa a XII-a au acum grija bacalaureatului). În altă ordine de idei, e evident că tovarășului Andrei Magheru, prezentatorul de la Brașov, i se poate scrie la Televiziune.

BIBLIOTECA MODERNĂ – un univers de cultură, confort și civilizație

MILCOV

DANA

Din marele lor respect pentru științe, arte și literatură, ca și pentru documentele prin care aceste comori ale spiritului omenesc se păstrau spre a fi transmise urmașilor, vechii greci au creat un cuvînt de care omenirea întreagă nu se mai poate lipsi: bibliotecă (biblion — carte și theke — dulap, scrin).

Omul modern, în preocuparea de a da fiecărui obiect din locuința sa cele mai diferite întrebuințări, pe care să le obțină fără sacrificii de spațiu, trebuie să aibă, evident, în vedere și biblioteca.

Pe această linie, în intenția de a aduce îmbunătățiri esențiale în viața dv. de interior, întreprinderile Ministerului Industriei Lemnului au creat și lansat în fabricație, pe scară largă, bibliotecile cu caracter multifuncțional MILCOV și DANA. Construite din corpuri modulate și din materiale de cea mai bună calitate, finisate cu îngrijire, aceste două tipuri de bibliotecă vă oferă nelimitate posibilități de amenajare interioară, în mod estetic și util, în perfectă armonie cu restul mobilierului.

MILCOV este o bibliotecă compusă din 5 corpuri, de tipuri și utilități diferite; vitrină cu geamuri culisante, dulăpior cu nișă și două sertare, dulăpior cu uși culisante, bar și nișă, dulăpior cu masă rabatabilă, putîndu-se combina după gusturile și necesitățile dumneavoastră, fie de-a lungul unui singur perete, fie — prin separarea, alăturarea sau suprapunerea corpurilor — în orice parte a camerei și în orice altă formulă.

Așadar, nu numai un raft pentru păstrarea cărților, ci și atîtea alte elemente de confort și eleganță, întrunite într-o singură garnitură pe care o puteți procura din comerț fie în totalitate, fie în mai multe părți componente.

Cît despre biblioteca DANA, ea este realizată din 7 corpuri modulate. Imaginați-vă cîte combinații se pot obține prin simpla alăturare sau suprapunere a modulurilor: etajeră pentru cărți cu 6 compartimente; vitrină cu compartiment-bar și două compartimente pentru cărți; corp cu patru compartimente pentru cărți și patru sertare; un corp cu spațiu pentru haine, închis cu două uși, avînd și o nișă la partea superioară; vitrină cu două geamuri culisante, nișă pentru aparatul de radio, picup sau magnetofon și un compartiment inferior cu două uși; un corp superior-etajeră cu două compartimente; un corp superior cu două uși glisante.

Fantezia concepției, eleganța și ingeniozitatea care se degajează din aceste piese de mobilier evoluat sînt atît de evidente încît nu mai rămîne decît dificultatea alegerii.

PUBLICITATE

Lenin
la 7 noiembrie 1919,
în Piața Roșie.

Marelui conducător al revoluției
îi făcea o deosebită plăcere să asculte părerile oamenilor muncii,
soldaților, activiștilor de rînd.

4 octombrie 1922.
Una dintre ultimele fotografii ale lui Lenin, la masa sa de lucru de la Kremlin.

LENIN LA MASA DE LUCRU

Corespondență specială din MOSCOVA de la F. ANDREEV (A.P.N.)

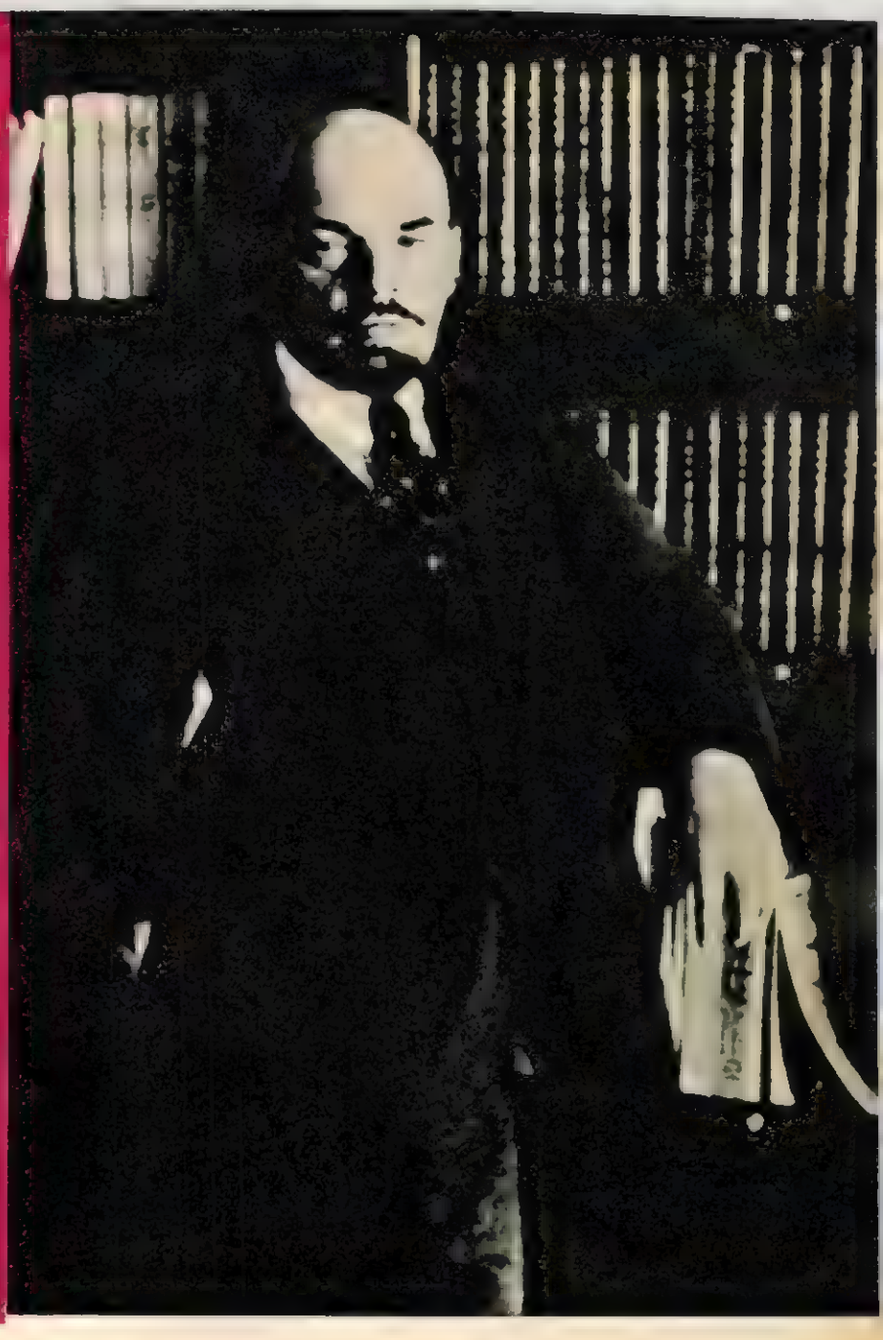

Aici, în biroul său, genialul gînditor a elaborat multe dintre lucrările sale teoretice.

Între acele locuri care evocă în modul cel mai pregnant atmosfera în care a trăit și a muncit geniul revoluției, pe primul plan se înscrie, fără îndoială, cabinetul lui Vladimir Ilici din Kremlin, unde el a lucrat în ultimii ani din viață

...Intrarea în clădirea, de o arhitectură veche, a guvernului e străjuită de brazi înalți, încremeniți parcă. Scara de marmură a clădirii, construită în secolul al XVIII-lea după un proiect al marelui arhitect rus M.F. Kazakov, duce la etajul al doilea. Pe aici urcau cei ce veneau la Vladimir Ilici — muncitori și scriitori, oameni de știință și reprezentanți ai cercurilor de afaceri de peste hotare. E drept, și în acea vreme clădirea avea ascensor, dar el funcționa rar, deoarece nu exista suficient curent electric. La ușă vizitatorul era întîmpinat de o santinelă, care-i verifica actele, apoi, trecînd prin sala de ședințe, care servea totodată și ca anticameră și ca secretariat, intra în cabinetul de lucru al lui Lenin.

De-atunci nu s-a schimbat nimic aici. Totul în cabinet a rămas așa cum era în decembrie 1922, cînd Lenin s-a ridicat de la masa sa de lucru pentru a părăsi pentru totdeauna această încăpere. El a plecat să se odihnească și timp de multe luni toți i-au așteptat reîntoarcerea. Erau întoarse filele calendarului, teancul de ziare de pe masă sporea în fiecare zi, soseau scrisori, dar Vladimir Ilici nu s-a mai întors.

Acum ai impresia că în cabinet timpul s-a oprit în loc — atît de multe poate să spună această cameră despre omul care a muncit aici vreme de aproape cinci ani. Iată garnitura simplă de călimări de pe masa de lucru, acoperită cu postav verde, lampa de birou obișnuită, aparatul telefonic, luminările din sfeșnice. El ținea întotdeauna la îndemînă carnetele de notițe, foarfeca cu care făcea tăieturi din ziare, lista de numere de telefon. În dreptul mesei se află un jilț, comod și ușor, cu fundul și speteaza de răchită, iar în stînga și în dreapta — două etajere turnante, lucrate după schițele lui Ilici. În ele se află materiale ale congreselor și conferințelor partidului, codul de legi al statului sovietic, diverse îndreptare și dicționare, un buletin statistic. Pe o măsuță rotativă erau adunate decupaje din ziare, mai ales corespondențe din țară. Vladimir Ilici urmărea cu atenție semnalele corespondenților muncitori și țărani. De-a lungul pereților cabinetului se înșiruie biblioteca, cu circa 2 200 de volume.

În fiecare zi, la orele 9 și cîteva minute Lenin intra în cabinet, cu mersul lui grăbit și energic. Ziua lui de lucru începea la această oră, deoarece se sfîrșea adesea la ceasurile 2—3 din noapte. O jumătate de oră o consacra consultării ziarelor și corespondenței. La 10 fix venea să-și prezinte raportul secretarul de serviciu sau șeful Direcției Treburilor Consiliului Comisarilor Poporului. Exista oare în acea vreme vreo problemă mai mult sau mai puțin importantă de care să nu trebuiască să se ocupe Lenin? Se pare că nu. Apărarea țării și primele centrale electrice, unitatea partidului și învățămîntului public, mișcarea comunistă mondială și concesiunile străine, foametea și problema încălzirii teatrelor, noua politică economică și lupta împotriva birocrației. .

...Răgazul smuls cu prețul grelei păci de la Brest s-a terminat. Imperialismul internațional a trimis împotriva Puterii sovietice armatele a 14 țări. Trebuiau reunite toate resursele umane și materiale ale țării, pentru a rezista și învinge în această luptă inegală. Lenin a preluat conducerea Consiliului Muncii și Apărării constituit atunci. Lozinca partidului «Totul pentru front! Totul pentru victorie!» a unit milioane de muncitori și de țărani. În cabinetul de lucru al lui Lenin se întruneau în acei ani consilii militare, veneau comandanți de seamă ai Armatei Roșii. Poposeau aici adesea comandanți, comisari și soldați, trimiși ai fronturilor, ai marilor unități militare. Ei plecau contaminați de optimismul lui Lenin, de încrederea în victorie. Iată hărțile militare, relicvele istorice ale acelor zile. Pe o hartă mare, prinsă pe perete, erau marcate cu steguțe liniile fronturilor. În cabinet s-au păstrat și două scheme de dislocare a trupelor Armatei Roșii în perioada aprilie-iunie 1918.

... Războiul civil nu s-a sfîrșit încă, dar partidul și Lenin au pus în fața țării o nouă sarcină grandioasă — sarcina electrificării Rusiei. Printre cei care veneau acum în cabinetul de lucru al lui Vladimir Ilici au început să predomine oameni de știință și economiștii, muncitorii. Cu creionul în mînă Lenin socotea costul primelor centrale electrice, nota ordinea de construire a lor. Ideea aceasta l-a captivat pe de-a întregul, și el i-a entuziasmat cu ea pe activiștii de partid, pe oamenii de știință, pe ziariști...

...În tot acest răstimp Lenin n-a conenit nici un moment să se preocupe de problemele teoretice. Aici, în cabinetul său de lucru, el scrie încă în martie-aprilie 1918 «Sarcinile imediate ale Puterii sovietice», iar în anul 1920 cartea „«Stîngismul» — boala copilăriei comunismului". Și tot aici a redactat articolele «Marea inițiativă», «Despre stat», «Despre dictatura proletariatului», «Despre impozitul în natură» și altele.

Ușa cabinetului lui Lenin era larg deschisă pentru delegații țăranilor și ai muncitorilor, pentru oamenii de știință, activiștii de partid, pentru toți cei care aveau nevoie de sfatul și ajutorul lui Ilici, care veneau la Kremlin să-și spună părerea, să facă propuneri cum să se organizeze mai bine munca într-un sector sau altul al construcției socialiste. Vizitatorul simțea imediat că a venit la un om căruia îi poate împărtăși totul, și pleca înaripat, dobîndind noi puteri și mai multă încredere. În amintirea acestor întîlniri, în cabinetul lui Lenin au rămas daruri lucrate special pentru el de oamenii muncii. Lenin le păstra cu grijă. Cu aceeași grijă sînt păstrate și azi.

«În anul 1922 — ne spune Liudmila Kunețkaia, custode științific al cabinetului și locuinței lui V.I. Lenin din Kremlin — starea sănătății lui Vladimir Ilici s-a înrăutățit mult. Fiind adesea bolnav, medicii cer să i se dea perioade de odihnă suplimentare. În decembrie, Lenin pune la punct lucrările pentrù a le lăsa locțiitorilor săi și se pregătește să plece la Gorki. În dimineața zilei de 12 decembrie el a intrat de cîteva ori în cabinet. Apoi a revenit la ora 17,30. A vorbit la telefon, a expediat o scrisoare, a primit pe Stomoniakov, Dzerjinski. La ora 20,15 a plecat acasă. La această oră este astăzi oprit ceasul în cabinetul de lucru al lui V.I. Lenin».

varietăți

griji

Reflecțiile numitei Lady, cățea-mamă: «Dacă nu-l văd pe jos, printre labele mele, s-ar putea să fie sus, între urechile mele. Și, oricît ar părea de paradoxal, acolo-i mai greu de supravegheat».

Deocamdată doar sub forma de prototip, prezentată la Expo '70 — Osaka, bicicleta electrică face, fără doar și poate, senzație. Echipată cu 12 baterii (reșarjabile) de cîte 12 amperi/oră, strănepoata contemporană a velocipedei ne va purta, fără să obosim pedalînd, cu o viteză de 20 de kilometri pe oră. E prevăzută totuși și cu clasicele pedale pentru eventualitatea descărcării bateriilor.

pedale inutile

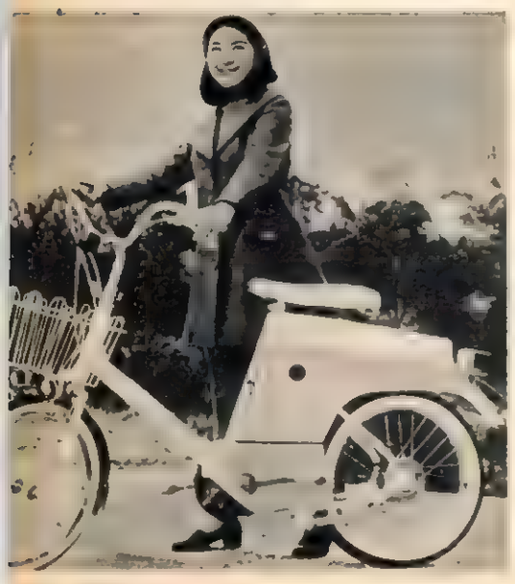

RECORDURI ȘI PERFORMANȚE

ZOO

• **CEL MAI MARE** ochi îl are caracatița: un diametru de 40-50 de centimetri.

• **CEL MAI ÎNALT** punct al Gibraltarului este singurul loc din Europa în care trăiesc maimuțe în stare de libertate.

• **ANIMALUL** cel mai «gros de obraz» este hipopotamul. Pielea lui are o grosime de 5 cm și cîntărește în total circa 2 500 kg.

• **GHEPARDUL** este recordmanul la alergări în lumea animală. Performanța sa: 135 km pe oră.

• **CEL MAI VECHI** animal domestic este cîinele. Omul l-a îmblînzit cu 18 000 de ani înaintea erei noastre.

• **RECORDUL** de longevitate în lumea animală îl deține broasca țestoasă. Unele specii trăiesc pînă la 150 de ani, iar broasca gigant din Oceania poate chiar depăși 250 de ani.

• **CAMELEONUL** nu este numai singurul animal care își schimbă culoarea pielii, ci și unica vietate care poate privi în toate direcțiile. Cu un ochi el privește în față și în sus, iar cu celălalt în spate și în jos.

• **ANIMALUL** cu cea mai impresionantă dentiție este narvalul, o rudă a balenei. El trăiește în apele reci polare și are un dinte lung de 2 metri, în felul lui o foarte periculoasă armă de atac.

• **PĂIANJENII** sînt vietățuitoarele care suportă cea mai mare altitudine. Ei au fost găsiți în zonele foarte înalte ale globului pămîntesc. În Himalaya au fost găsiți la o altitudine de 6 700 m.

• **MIRIAPODUL** este într-adevăr animalul cu cele mai multe picioare. El nu are însă niciodată o mie de membre inferioare, așa cum arată numele său. Specia care deține recordul în picioare este cea descoperită în 1958 în Panama: avea 784 picioare.

• **CEL MAI VOLUMINOS** mamifer care a trăit vreodată pe pămînt a fost Indricotherium transuralicum, o specie de rinocer ale cărui rămășițe au fost găsite în apusul Asiei. El a trăit în urmă cu 25-40 000 000 de ani, cîntărind aproximativ 16 tone.

• **GOLIAȚII** lumii insectelor sînt reprezentați de o insectă originară din Brazilia, cu o lungime de 15 cm, și de cărăbușul-elefant din Venezuela, care cîntărește 250 g.

• **ANIMALELE** care rezistă cel mai bine la frig sînt gîștele. Ele pot suporta o temperatură de minus 110°C, în timp ce ursul alb din Arctica nu rezistă la o temperatură mai joasă de minus 80°C.

debbie, micuța stea a motocicletei

Nu are decît 4 anișori, dar — după cum obișnuiește să spună tăticul ei, motociclistul Edward Chandler — Debbie a crescut pe motocicleta părintească, între coarnele ghidonului. Acum își conduce singură propria motocicletă Honda, cu un motor de 50 CP (foto 1). Uneori, Debbie, mărinimoasă, îi face o concesie frățiorului Richard, invitîndu-l să ia loc în ataș (foto 2).

ȘOȘOI, FLORENȚA, «MADAME STELUȚA» et Co.

de V. SAVIN
Fotografiile autorului

Tineri infractori. Faptele lor se încadrează în diferite articole ale Codului penal. Sînt urmărite și sancționate ca atare. Societatea îi pedepsește pe autorii lor. Dar cel mai mult se pedepsesc ei înșiși. Nevrînd nici să învețe, nici să muncească, ei își irosesc fără nici un rost anii cei mai frumoși — ireversibilii ani ai tinereții. Și nu numai anii, ci și sănătatea. Atît cea fizică, cît și cea morală.

Iată-l, de pildă, pe Adrian Șoșoi din Constanța (str. Dr. Cantacuzino, 2). Cuvîntul de «șoșoi» are și un înțeles argotic: acela de iepure. La înfățișare arată însă nu ca un iepure, ci ca alt... patruped, al cărui nume ne abținem de a-l cita: ochii tulburi, părul nepieptănat de săptămîni de zile, îmbrăcat cu o pufoaică veche și murdară și cu o pereche de pantaloni ponosiți. E tăvălit tot în noroi, de sus pînă jos.

— Cîți ani ai, Șoșoiule?

— Chiar azi (sîntem în 20 martie — n.a.) împlinesc 26 de ani.

Și aflăm în continuare că e de profesie cazangiu, dar că nu-și practică meseria de ani și ani, preferînd să-și piardă zilele prin circiumi, profitînd de solicitudinea și înțelegerea unor veterani ai acestor localuri.

Nu vrea să lucreze. S-a angajat de mai multe ori, dar de fiecare dată, după cîteva zile de muncă, nu s-a mai prezentat la lucru, preferînd să-și piardă timpul vagabondînd pe străzi și prin circiumi. Mai mult beat decît treaz, a devenit și scandalagiu, pînă la urmă suferind și o condamnare de un an și jumătate pentru huliganism. Eliberarea condiționată din detenție nu i-a ajutat: Șoșoi și-a reluat vechile apucături. Iar în ultima vreme nu mai vrea de loc să lucreze. O vină mare au și acei pe lîngă care Șoșoi se «lipește»: cei care-l «cinstesc». Dacă nu va renunța la acest mod de viață, este imposibil ca pînă la urmă să nu ajungă din nou în spatele zidului de închisoare. Căci dacă nu va comite iar acte de huliganism, va fi, indiscutabil, autorul altor delicte. Pentru că, nemuncind, nu se poate pînă la urmă să nu ajungi să înșeli, să furi.

La cei 26 de ani ai săi, cu meseria pe care o cunoaște, Adrian Șoșoi ar mai putea să redevină om. Cu o singură condiție: să se apuce de muncă!

Florența D. are 23 de ani. Frumușică, elegantă, inteligentă. Am găsit-o la miliția Constanța într-o cameră cu vreo duzină de alte tinere de vîrsta ei (sau mai tinere), ridicate de organele de miliție pentru delictul — rușinosul delict! — de practicare a prostituției. Precum aveam să aflu mai tîrziu, nici una dintre ele nu era la prima «vizită» aci: toate erau recidiviste, care mai suferiseră condamnări pentru același delict.

Florența D., originară din Bacău, a sosit la Constanța acum 9 ani, în urma unor neînțelegeri cu mama sa vitregă.

Ce s-a întîmplat pe urmă? Sora mai mare, înțelegînd greșit dragostea ce trebuie s-o poarte celei ce i-a cerut adăpost și îngrijire, nu a trimis-o nici la școală — mai avea doar o singură clasă pentru a termina liceul! — nici să se califice în vreo meserie. Avea posibilități s-o țină acasă: soțul ei e macaragiu în port, ea — infirmieră la spitalul de copii. «Lasă, Florența, ai să stai acasă, ai să-ți supraveghezi nepoții... pînă o să-ți găsim un soț bun și o să te măritâm». În scurtă vreme, Florența a început să frecventeze barurile. Printre cei cunoscuți la un coniac și o cafea s-a aflat și un tînăr ce i-a devenit «soț». Mai clar: cu care a început să trăiască în concubinaj. «Menajul» a durat doi ani, timp în care Florența a dat naștere și unui copil — mort la vîrsta de 3 luni. Cînd tînărul «soț» a plecat în armată, Florența s-a trezit din nou singură. Și s-a angajat ca lucrătoare sezonieră în baruri și restaurante. Dar nu pentru multă vreme, deoarece a constatat că e mult mai plăcut să fii... servită decît să servești pe alții. De la disprețuirea muncii pînă la prostituția calificată nu e decît un singur pas. Pentru că într-un oraș portuar cum e Constanța, pe unde vin atîția marinari și turiști de prin toată lumea, dacă ești tînără și drăguță, nu e de loc greu să găsești un bărbat dispus să-ți plătească o friptură, o sticlă de vin și costul unei perechi de ciorapi!

Depistîndu-i-se «ocupația», Florența a fost de mai multe ori arestată, iar în 1969 condamnată la 10 luni închisoare. Eliberată numai după 6 luni, s-a reîntors la «Zorile», la «Continental» și la «Cazino», reluîndu-și vechea «ocupație».

— Cum privești viitorul, Florența? Ce ai de gînd să faci?

— Dacă scap și de data aceasta, mă cumințesc! Mă fac și eu infirmieră, ca sora mea. Și apoi o să mă înscriu în școala de surori... Poate să-mi termin și liceul...

Sînt oare sincere aceste dorințe?

Pentru a fi, ar trebui ca tînăra din fața noastră să ajungă cu adevărat la convingerea că fără muncă nu se poate trăi.

*

Căință ne mărturisește și «Ica», o tînără originară din comuna 23 August, jud. Constanța. Are 17 ani, dar arată cel puțin cu zece mai matură. La 15 ani a fugit de acasă pentru a se «mărita» (citește: a trăi în concubinaj) cu un bărbat de 32 de ani — și a ajuns unde o vedem. Nici ea nu vrea să muncească, preferînd trotuarul, spre care a fost îndrumată de «prietenele» din societatea ce și-a format-o repede la Constanța: Mariana, Giulia, Carmen, Dida, Dorina, Livia... O dată cu «profesia» pe care și-a ales-o, și-a asumat și riscurile: la 17 ani are la «dosar» mai multe internări în spital pentru boli venerice, mai multe arestări, procese, o condamnare.

*

Cine încurajează decăderea acestor tinere, cui folosește ea?

Ne-au declarat-o chiar ele: există o sumă de proxeneți și proxenete care sînt principalii profitori ai rușinoasei lor meserii. Nuți C. ne-a indicat-o pe gazda ei (cu ora sau cu noaptea): «madame Steluța», deținătoarea unui apartament într-un bloc din cartierul Abator. Floarea U. și altele ne-au indicat-o pe «madame Aurica» din bd. Republicii 70. Și așa mai departe.

Tov. lt.-colonel Constantin Turda, comandantul Miliției Municipiului Constanța, cu care am stat de vorbă, ne-a spus:

— Climatul infracțional în rîndurile acestor tineri își are rădăcinile în fuga lor de muncă. Nevrînd să muncească, este inevitabil să ajungă la infracțiune, în cazurile de față la prostituție. Noi am încercat de mai multe ori să le salvăm din mocirlă, ajutîndu-le să se încadreze în muncă. Au însă de-a face cu alți «sfătuitori» — care le «îndrumă» în sens contrar. Sînt tocmai cei ce au interes ca aceste tinere să se prostitueze: proxeneții și semiproxeneții.

— Ce înțelegeți prin aceste două categorii?

— Cei ce le găsesc «clienții» sau numai le pun la dispoziție camerele — luîndu-le cea mai mare parte din banii pe care ele îi primesc vînzîndu-și trupul, ca și cei ce le găzduiesc pentru a se «distra». Pe unii dintre ei i-am identificat. Am și înaintat procraturii dosarele unui întreg grup: Alexandru U., Ion V., Stere R., Octavian G. Cazul este vrednic a fi adîncit: toți aceștia sînt muncitori constructori de înaltă calificare. Obținînd apartamente în noile blocuri construite de stat, au ajuns la concluzia că pot renunța să mai muncească, realizînd venituri exorbitante prin exploatarea unor asemenea nenorocite. Toți acești proxeneți sînt, din nenorocire, oameni tineri (sub 30 de ani), care preferă să trăiască dintr-o asemenea rușinoasă exploatare decît să muncească. Din nou fuga de muncă cinstită — factor de generare a climatului infracțional.

*

Organele de miliție din Constanța — ca și din alte orașe — nu se ocupă însă numai de anchetarea și trimiterea în judecată a tinerilor infractori de felul celor pe care i-am amintit mai sus, sau a celor din alte categorii. Înainte de întocmirea dosarelor penale ce le-au adus sau le vor aduce condamnări, acești tineri și tinere au fost de mai multe ori invitați la miliție, s-a discutat cu ei, au fost sfătuiți cu blîndețe, duși la Oficiul de repartizare a forțelor de muncă și încadrați în diferite întreprinderi sau pe șantiere. Mulți dintre ei s-au cuminți, și-au însușit meserii onorabile, au devenit cetățeni respectați. Unii însă au preferat s-o ia de la capăt cu parazitismul, bețiile, specula, prostituția, proxenetismul...

Am întîlnit pe culoarul miliției un grup de patru tineri, trei dintre ei trecuți cu cîteva luni peste pragul majoratului și unul minor.

— Ce e cu acești băieți?

— Sînt o parte din «băieții din Piața Chiliei»...

Denumirea nu spune nimic unui neavizat. Dar cei ce locuiesc în cartierul respectiv al Constanței știu despre ce e vorba. În Piața Chiliei vagabondează o serie de tineri fără ocupație specializați în «ciordeala» mărunță. Și în ultima vreme și-au găsit o foarte originală sursă de venituri: «vămuiesc» pe toți copiii ce trec spre școala din apropiere: 1 leu, 2 lei sau chiar numai 25 de bani — cît are un copil în buzunar, atîta trebuie să plătească «vamă» spre a fi lăsat să meargă nebătut la școală. Dacă nu plătește,

SOSOI, FLORENTA «MADAME STELUTA» et Co.

Rochie de jerseu în două piese— bineînțeles cu minifustă — ciorapi fini, manichiură, coafură (puțin deranjată după o noapte petrecută la miliție!), iată principalele preocupări ale Florenței D. Dar caracteristica ei principală nu e eleganța, ci ceea ce o unește cu celelalte colege: nu-i place munca. La 23 de ani are deja 4 ani de «meserie» și cînd am fotografiat-o se afla în ajunul celei de-a doua condamnări pentru delictul de prostituție.

i se iau pixul, radiera sau caietul

— Cu toate micile gănăriii cu care i-am prins, — ne-a declarat tov. lt. col. C. Turda — nu le-am întocmit acte de trimitere în judecată. Ei nu sînt arestați, și nici anchetați, i-am invitat aici și chiar astăzi mergem cu ei la Oficiul de repartizare a forțelor de muncă. Vor fi angajați în diverse întreprinderi sau pe șantiere de construcții și, dacă își vor vedea de treabă cu seriozitate, se vor putea califica, devenind oameni.

Aplaudăm asemenea acțiuni care arată că miliția nu e numai un organ de reprimare a infracțiunii, ci și de prevenire a ei și, mai ales, de îndrumare și sprijinire a tinerilor ce nu cunosc bucuriile muncii, a celor care, dacă ar fi lăsați de capul lor, ar îngroșa, fără discuție, rîndurile infractorilor.

SPICUIRI DINTR-UN REFERAT AL UNUI CABINET DE CRIMINALISTICĂ

Preocupări în sensul îndrumării tineretului spre muncă și învățătură există în numeroase foruri: familia și școala, organizațiile obștești de tot felul și în special cele de tineret, colectivele de muncă din întreprinderi, autoritatea tutelară din cadrul fiecărui consiliu popular etc. Și este normal să fie așa, aceasta fiind însăși rațiunea de existență a școlii, a organizațiilor de tineret etc. Dar și în preocupările organelor chemate să reprime infracțiuni — cum e cazul, în exemplul de mai sus, al miliției, sau, în cel de mai jos, al procuraturii — un loc important îl ocupă acțiunile de prevenire a infracțiunilor juvenile, de îndrumare spre drumul cinstei a celor ce le-au comis, de sprijinire a tinerilor infractori pentru a păși pe o altă cale, cea a muncii

Solicitînd tov. Dumitru Popescu, procuror-șef al Municipiului București, date în legătură cu infractorii minori și tineri, d-sa ne-a pus la dispoziție un referat special în această problemă, întocmit de Cabinetul de criminalistică al Procuraturii.

Am găsit, citate în acest referat, numeroase cazuri de infracțiuni. Furturi mărunte, ca acela comis de minorul Marin N. (17 ani) care a sustras două borcane de dulceață dintr-un magazin cu autoservire; sau ca acela comis de minorii Stelian, Marin și Ana G., care au escaladat fereastra unei locuințe de unde au furat... cîteva creioane. Alte acte mai «spectaculoase», ca cele de huliganism în stare de ebrietate comise de minorii Gh. și Const. C., ori ca furtul a două autoturisme (pe care le-a abandonat după o «plimbare»), comis de minorul Emil C.

Unii încep numai prin absențele de la școală, continuă cu vagabondarea pe străzi și practicarea jocurilor de noroc, pentru a termina cu furturi calificate. Este cazul lui Ion V., care a evoluat în acest fel, ajungînd pînă la urmă să comită 6 furturi. Celor mai mulți, popasul în institutele de reeducare sau în închisori le ajută; sînt însă destui și cei care nu trag nici o învățătură din pedepsele primite — cum e cazul lui Marin Surcel. Condamnat ca minor, de două ori, pentru furturi, la vîrsta de 20 de ani el comite noi furturi, pentru a fi din nou condamnat, de astă dată, la pedepse mai grele ca major și recidivist ce este. Numai la o singură procuratură locală din București — procuratura sectorului 3 — într-un semestru, din totalul tinerilor trimiși în judecată pentru diferite infracțiuni, 19% din minori și 22,5% din tinerii adulți (18—22) erau recidiviști.

Și încă o cifră: peste 40% dintre minorii trimiși în judecată în același semestru nu învățau nici carte, nici vreo meserie, nu aveau nici o ocupație — în timp ce restul de aproape 60% erau elevi sau studenți, ucenici sau muncitori în marea lor majoritate doar formal, neținîndu-se nici de învățătură, nici de muncă.

Iată însă și alt fel de acțiuni ale procuraturii, menite să prevină infracțiuni de felul celor citate. Într-un singur semestru organele bucureștene ale procuraturii au organizat:

— 14 consfătuiri cu părinții minorilor aflați în anchetă sau lăsați în libertate supravegheată;

— 8 consfătuiri cu cadrele didactice din școlile unde au fost un număr mai mare de elevi anchetați;

— 34 conferințe în școli, la casele de cultură și în întreprinderi, avînd ca temă infracțiunile comise de tineri și îndrumări pentru colectivele întreprinderilor respective, pentru părinți sau pedagogi;

— discuții purtate la Procuratură cu sute de părinți ai unor tineri infractori ale căror procese penale au fost suspendate în speranța îndreptării vinovaților;

— 459 sesizări la autoritatea tutelară și la școli pentru urmărirea comportării unor infractori minori trecuți prin anchetă și lăsați în libertate supravegheată;

— 63 de sesizări făcute colectivelor unor întreprinderi, pentru punerea în discuție a celor în cauză — respectiv 32 de cazuri de părinți ce au constituit exemple proaste pentru copiii lor și 31 de cazuri de tineri salariați anchetați pentru cauze penale.

Precum se vede, societatea noastră socialistă știe nu numai să sancționeze infracțiunea juvenilă, dar mai ales s-o prevină și să-i ajute pe autorii ei.

FRUMOSUL CONTRAST

Pașii anchetei noastre ne-au purtat și prin școli. Am poposit în modernul grup școlar al Ministerului Industriei Ușoare din cartierul Titan.

Aici, după cum ne-au arătat tov. ing. Ioan Oprișiu, directorul grupului școlar, și directoarea Maria Benjaminov, cazuri grave, ce ar merita să fie consemnate, nu s-au înregistrat. Desigur însă că printre cei 3 000 de elevi se găsesc și unii cu tendințe spre lenevie, chiul, parazitism, tineri care nu vor să învețe, care nu vor să muncească. Școala este însă foarte severă cu aceștia. La depășirea a 24 de absențe nemotivate, elevul este eliminat, avînd dreptul să se reînscrie, dar numai cu încuviințarea părinților săi. Dacă el continuă să absenteze, este exmatriculat, cu dreptul de a se reînscrie — în același condiții — abia în anul următor.

Am stat de vorbă cu cîțiva dintre elevii fruntași ai școlii. Reconfortantă convorbire pentru ziaristul nevoit să ia parte în prealabil la penibilele întîlniri din birourile miliției constănțene sau din dosarele penale ale Procuraturii Municipiului București!

Iat-o, de pildă, pe tînăra Cecilia Scurtu în vîrstă de 21 de ani. Nouă copii au crescut — sau mai cresc — în căminul familiei casierului comunal V. Scurtu din comuna Valea Lungă, jud. Dîmbovița. Unul e muncitor, a doua studentă la Facultatea de stomatologie, a treia este Cecilia, eleva fruntașă din anul II al școlii tehnice textile, cu care stăm de vorbă. A patra soră e elevă în ultima clasă a liceului industrial alimentar, o alta elevă la un liceu industrial chimic. Alți patru, dintre care trei preșcolari, sînt acasă. Nouă copii crescuți în greutăți — dar nici unul nu și-a făcut de rîs familia care i-a educat. Cecilia, după absolvirea școlii elementare, a urmat școala profesională textilă la Cisnădie, devenind țesătoare la fabrica «Bucegi» din Pucioasa. Aci a lucrat timp de 4 ani, absolvind în același timp și liceul seral. După aceasta, ea a cerut și a obținut trimiterea în școala tehnică. Peste trei luni va termina

NONCONFORMISM ȘI INDISCIPLINĂ

În ce măsură este imoral și socialmente periculos nonconformismul? Pentru a răspunde, să facem mai întîi o distincție între o «modă» decadentă și o tradiție incontestabil pozitivă. Reprezentînd tendința nihilistă față de valorile general-recunoscute și consacrate de societate, nonconformismul, în prima lui accepție, nu este, așa cum cred unii, o modă ieftină, puerilă și trecătoare, o manifestare en vogue, ci, mai mult, o stare morbidă care frizează descompunerea morală și spirituală. Deseori, ni se înfățișează asemeni unui teribilism, dar teribilism nociv întîlnit mai cu seamă la indivizii tineri convinși că afirmarea personalității se poate realiza doar prin ieșirea din comun, sfidînd linia majorității. În cazul cînd morbul nonconformismului negativ este lăsat să lucreze nestingherit, corosiv, tinerii respectivi devin autorii unor acte de indisciplină sfîrșind în delincvență.

Nonconformismul mai are însă și o altă accepție, aceea de condiție sine-qua-non a progresului social. El presupune un spirit independent, întemeiat pe o fermă disciplină interioară, implicînd, desigur, un complex de relații și elemente externe ce influențează evoluția individului, îi determină în ultimă analiză linia de plutire în oceanul social. Circumstanțele externe sînt alcătuite în principal din principiile și normele consacrate la un moment dat de societate și modalitățile lor de materializare. Nonconformistul pozitiv, pentru că despre el vorbim, se situează, în orice conjunctură, în fruntea luptei îndreptate împotriva rutinei și închistării spirituale. El militează cu vigoare pentru instaurarea unei gîndiri libere și creatoare, contribuind astfel la întărirea spiritului de obiectivitate și la promovarea curajoasă a adevărului și echității în toate compartimentele vieții sociale. Este nonconformist nu de dragul noțiunii în sine, ci pentru că intuiește ca nimeni altul că numai astfel poate fi cu adevărat folositor societății. Manifestă o rezistență critică în fața nonvalorilor, căutînd în același timp să ofere soluții pentru înlocuirea lor cu altele autentice. În această activitate de creație constă marele său merit. Iată motivul principal pentru care este contestat și repudiat de cei ce nu acceptă controversa teoretică. Și este cu atît mai periculos pentru aceștia, cu cît este un luptător mai dîrz și mai perseverent în convingerile sale, în nonconformismul său pozitiv.

Pentru dușmanii nonconformismului pozitiv reprezintă un nonsens însăși realitatea, palpabilă de altfel, că selecția valorilor autentice nu poate fi realizată în alt mod. Descoperirea acestei realități obligă... De aici incomoditatea înfruntării altor păreri și ostilitatea față de cei care, cu curaj, pe baza unei gîndiri independente, contrazic o părere consacrată de autoritatea ierarhică a unuia sau altuia... Din această pricină apare uneori o confuzie tendențioasă între nonconformismul de orice natură, pe de o parte, și actul de indisciplină, pe de altă parte.

Este semnificativ în acest sens cazul unui tînăr inginer căruia i se desface contractul de muncă întrucît forurile ierarhice au fost nemulțumite de perseverența cu care își susținea punctul de vedere în realizarea unei soluții tehnice originale. A fost considerat act de indisciplină neconformarea tînărului cu un sfat «binevoitor» din partea «celor în drept», prin care i se cerea să-și limiteze inițiativele la cadrul restrîns al locului de muncă, întrucît «numai cadrele cu experiență îndelungată în practica profesiunii sînt îndreptățite să facă propuneri». Ulterior, soluția tehnică oferită de inginer și-a dovedit eficiența economică, iar acesta a fost reintegrat printr-o hotărîre judecătorească.

Într-un alt caz, unui tînăr i se reproșa lipsa bunului-simț întrucît a avut curajul să afirme că o cauză a insucceselor colectivului de muncă ar constitui-o, printre altele, și incompetența unor factori de răspundere din acel compartiment al vieții sociale, împrejurare dovedită de altfel.

Asemenea manifestări demonstrează, de fapt, o anume sterilitate sufletească și o incapacitate intelectuală și morală de a înțelege coordonatele majore ale timpului. Rezultă așadar că o disciplină rigidă, formală, fără scop, este o ficțiune fără valoare. Ne putem mîndri doar cu o disciplină care este așezată pe o traiectorie bine definită, cu un scop bine determinat. Disciplina, în ultimă analiză, se cere finalizată prin corelarea sa la scopurile fundamentale ale societății. Dacă, dimpotrivă, ideile și aspirațiile individului, puse în slujba colectivității, se lovesc de zidul mucegăit al inerției și conservatorismului, definit printr-o «disciplină» fals interpretată, iar omul este mustrat cînd nu merită, conduita sa va putea suferi o metamorfozare nedorită (blazare, ostilitate socială), și în pierdere va fi în primul rînd societatea. În asemenea împrejurări nonconformismul pozitiv se poate transforma spontan și definitiv într-unul negativ.

Este rațiunea pentru care noua societate caută în permanență mijloacele cele mai eficiente pentru a înlătura practicile de arbitrar de care se cramponează în mod obișnuit incompetența morală și intelectuală a celor ce detestă și repudiază, ori de cîte ori au prilejul, nonconformismul pozitiv.

Sfîrșitul acestor dușmani ai progresului social ne-o sugerează Nicolae Labiș în poezia «Munca»:

«Nu sînt ei fiii țării, ci-s sterpe stirpituri,
Și ochiul nostru ager îi vede și îi arde,
Și rînd pe rînd zvîrli-vom în groapa cu lături
Pe trîntorii ascunși după stindarde».

Poetul ne relevă și temeiul convingerilor sale.

«Eu am o chezășie cînd spun c-așa va fi:
Pun chezășie munca modestă și cinstită,
Pe care milioane de oameni, zi de zi,
O duc cu încordare, în fierbere grăbită».

Gabriel-Iosif CHIUZBAIAN
judecător

«Băieții din Piața Chilieî» sau, mai exact, o parte din «gașca» de tineri fără ocupație ce au speriat cu scandalurile și furtișagurile lor un întreg cartier. Iată-i fotografiați, înainte de a păși pragul oficiului repartizării forțelor de muncă, în vederea încadrării lor în întreprinderi sau pe șantiere, unde vor avea posibilitatea să-și însușească o calificare și să devină oameni în rîndul oamenilor. Vor folosi ei această posibilitate? Să sperăm că da.

Acesta este adevăratul nostru tineret, cel care crede în muncă, în cinste, în seriozitate: Georgeta Mihalache din anul II al școlii profesionale de filatoare și elevii fruntași ai anului II ai școlii tehnice textile, Vasile Deu și Cecilia Scurtu.

Floarea U. a venit din județul Dolj pentru a lucra pe un șantier la Constanța. Ea provine însă dintr-o familie ce i-a oferit proaste exemple: mama ei și-a abandonat soțul și copilul cînd acesta avea numai 7 ani, iar tatăl și-a luat o concubină. După alți 7 ani, mama și-a amintit că are o fiică pe care trebuie s-o «căpătuiască» și a măritat-o cu sila. «Căsătorirea» forțată a unui copil de această vîrstă n-a putut avea alte urmări decît cele pe care le-a avut: Floarea a fugit de la soțul ei mai vîrstnic, care o brutaliza, a încercat să stea o vreme cu mama ei la Tulcea, după care s-a angajat pe un șantier de construcții din Constanța. Dar ari a făcut cunoștințe și apoi «prietenii» de la care a aflat că e «păcat» să muncească pe șantier pentru 1 200 lei pe lună, atîta vreme cît trotuarele Constanței oferă posibilități de cîștiguri fără muncă. Așa a ajuns ea în exploatarea proxenetei Aurica N., împreună cu încă alte trei colege de «profesie».

această școală, avînd calificarea de tehnician țesător.

— Îți place meseria pe care ți-ai ales-o, Cecilia?

— Foarte mult! N-aș schimba-o cu nici o altă meserie. E adevărat că, la 16 ani, cînd după terminarea școlii profesionale am intrat în fabrică, mi-era foarte greu: ziua trebuia să muncesc pentru a învăța meseria, iar seara,la liceul seral. Am avut însă norocul să întîlnesc oameni de inimă care m-au ajutat cu dragoste: profesorii Beu și Danciu în școală, maistrul de sector Grigore Gheorghe în fabrică. Toată viața îmi voi aminti cu recunoștință de ei!

Asemănătoare este și povestea lui Vasile Deu, coleg de promoție cu Cecilia Scurtu. Fiul unui croitor din comuna Husnicioara, jud. Mehedinți, el a rămas orfan de mic copil. Urmînd școala profesională textilă din Lugoj, i-a plăcut foarte mult meseria pe care și-a ales-o, și a muncit cu rîvnă (directoarea Maria Benjaminov: «îl caracterizează corectitudinea, seriozitatea și perseverența cu care muncește»), Vasile Deu este și el acum în pragul absolvirii școlii tehnice, care-i va elibera diploma de tehnician țesător. În școală fiind (are 26 de ani), s-a căsătorit cu o colegă de profesie, repartizată în prezent la țesătoria «Cazane» din Orșova, unde se pregătește și el să plece.

Am stat de vorbă și cu o elevă din școala profesională. Se numește Georgeta Mihalache, are 18 ani și e originară din comuna Pelinu, jud. Ilfov. Tatăl ei a murit acum 11 ani și mama, țărancă cooperatoare, și-a crescut cu greu cele trei fete, educîndu-le însă în spiritul muncii și al cinstei.

Georgeta este una dintre cele mai bune eleve din școală: a terminat primul an cu media 9,88 și anul acesta are note asemănătoare. Va absolvi școala în iunie și va intra la «Industria bumbacului», întreprindere ce a sprijinit-o în școală, pe baza unui contract

— Ce planuri de viitor ai, Georgeta?

— Îmi plac foarte mult și învățătura,și munca. Voi munci pe brînci să-mi însușesc meseria de filatoare, a cărei ucenicie am făcut-o în școala profesională. Mă voi înscrie și eu la liceul seral, dar nu intenționez să părăsesc fabrica, ci vreau să învăț numai pentru a fi mai pregătită, a-mi însuși o calificare tot mai înaltă în meseria pe care mi-am ales-o. Îmi place cel mai mult, din tot ce învăț în școală, tehnologia meseriei. În aceasta vreau să mă specializez — și cred că voi reuși.

*

Nu ne îndoim că Georgeta va reuși. Așa cum, în condițiile pe care le oferă societatea noastră, pot reuși toți tinerii care iau viața în serios, care nu fug de muncă, cărora le e dragă cinstea.

V. SAVIN

mapamond'70

de Ioan GRIGORESCU

moda

Într-un secol deopotrivă al geniului și demenței, publicitatea poate face din malformație ideal. Dar, din imposibilitatea de a o reproduce în serie, ea naște monștri sacri. Două femei, una la 18 ani,cu aparențe de efeb de 13 ani, englezoaica Twiggy, și alta la 26 de ani, lungă de aproape doi metri (1,93) și slabă de numai 54 kg, prusaca-lituaniană Vera Gottlieb von Lehndorf, zisă Verushka, au devenit cele mai celebre modele. Prima oferă imaginea nimfetei candide și inocente, ochi exagerat de mari care pun întrebări impudice, trup băiețesc abia posedînd însemnele feminității, solicitînd parcă inițiere și promițînd perversitate. Cealaltă, femeia-cocor, femeia-șarpe, femeia-stîlp de telegraf, realizează,cu cele mai lungi picioare din lume,pașii motanului încălțat, iar cu brațele ca două furtune,îmbrățișarea caracatiței.

Fenomene mai curînd destinate antropometriei medicale și kinesiterapeuticel, aceste manechine de lux oferă drept model linia imposibilităților. Dar tocmai în asta constă sanctitatea monstruozității lor. A fi monstru sacru înseamnă a fi admirat pentru că nu poți fi ca toată lumea, dar și pentru că toată lumea,de o anumită condiție socială,ar vrea,dintr-un motiv sau altul, să fie ca tine. E expresia nevoii de cult al personalității într-o lume în care adevăratele personalități se bucură de cel mai cras inculț.

Disputa mini-midi-maxi nu este decît o diversiune în căutarea altor monștri sacri. Twiggy s-a cam împlinit și după trei sezoane de glorie a început să dispară de pe afiș, Verushka a «îmbătrînit» și se refugiază discret în lumea ecranului. Antonioni ne-a arătat-o în «Blow up», searbădă în enigmatismul ei fără enigme, mai mult ca o demonstrație de panopticum, întocmai cum face Fellini cu femeile pahidermice din filmele lui.

Noi am fost ceva mai cruțați de tentații, epoca a cunoscut succesiv perioadele ei de uniformitate vestimentară pe măsura ascensiunii pe treptele nivelului de trai: perioada rochiei-sac (la propriu), imediat după război, cu dunga clorapului absent trasă cu creionul direct pe epiderma gambei, perioada paltonului pe puncte, perioada lodenului, a «balonzaidărului», a fis-fișului. Acum ne interesează «ultimul strigăt»,pe care în domeniul modei îl recepționăm întotdeauna cu patru-cinci ani întîrziere.

Începem să vorbim despre «monștrii sacri». Sîntem în actualitate.

Bărbaților, veritabililor, imbatabililor bărbați, li s-a impus barba haotică, stufoasă, rasputiniană, și nu la vîrsta senectuții, ci a tuleilor. Deși, în esență, acest atribut păros al masculinității rămîne doar exteriorizarea virilității pe măsura îndoielii asupra realei virilități, barba face pe toate meridianele furori. Unii spun că ea ar fi doar un produs al ecranului panoramic cu antichitate de butaforie și mamuți de carton, și motivarea aceasta a apărut și pe la noi servită cu promptitudine de cîteva mii de bărboși-lățoși care, de vreo cinci ani, susțin că ar juca în «Dacii» sau în «Haiducii». În completarea bărbii vine pipa cu tabac autohton, purtat în pungile golite ale altor tutunuri de marcă, dar ea se vrea numai un însemn al reușitei sociale în divergență cu vîrsta și realitatea. Pletele la bărbați, perciunii în limbă de pantof sau bakenbarzii à la Franz Joseph dau pușcmii încă neîmplinite de adevăratele însemne ale bărbăției senzația maturizării romantice, izvorîtă din nevoia de a sfida ingenuitatea, inocența, puritatea vîrstei. Mai ridicol, atributul abuzului epilar apare în efortul de a-l cultiva cu osîrdie sub țeste pleșuvite, sub tîmple pe care nobletea părului cărunt și obrajii cu riduri în forma literei S se vor cu orice preț atenuate de lațe țîrcovnicești lăsate să crească dintr-o stupidă credință în întinerirea chipului printr-o cît mai fidelă apropiere de candoarea gorilei. Slavă Domnului, nu-i vrem pe toți rași, tunși, frezați după un anumit «stas», care să indice cu exactitate în centimetri și milimetri lungimea firului de păr, stufozitatea bărbii sau linia mustății. Înclin să cred că importante nu-s pletele, ci ceea ce se află sub ele, dar prea adeseori am certitudinea că, la unii, podoaba capilară începe să crească nu din pielea craniană, ci chiar din circumvoluțiunile creierului. Singură, neatacată de nimeni și nimic, rămîne chelia, și cum fac parte din tagma iremediabililor pleșuvi, mă consolez cu credința că absolut toți bărbații au chelie, numai că unora le crește păr pe ea.

Moda ține de stilul unei epoci, dar singura epocă cu «styl» rămîne antichitatea elină care nu vedea în acest cuvînt decît vîrful ascuțit cu ajutorul căruia săpa cuvintele în piatră. Celebrul naturalist francez Buffon spunea că stilul este însuși omul,dar tot lui îi aparține maxima: «Omul este singurul animal cu fese». Constatarea mi se pare uluitoare prin banalitatea revelației, cu atît mai mult cu cît, deseori, sînt nevoit să recunosc că, unora, cu sau fără piete, tocmai fesele sînt cele care le dau stilul.

BEATA TYSZKIEWICZ:

„Vă rog să mă credeți că filmul este pasiunea vieții mele“

«Există un astfel de film: TOTUL DE VÎNZARE»

Beata Tyszkiewicz, vedeta nr. 1 a cinematografiei poloneze, nu are nevoie, credem, de nici un fel de prezentare prealabilă. De cînd a debutat — la vîrsta de 15 ani — a jucat în peste 30 de filme, binecunoscute, și ne-ar fi greu să le amintim chiar pe toate. Alegem cîteva: «La noapte va muri orașul», «Prima zi de libertate», «Manuscrisul găsit la Saragossa», «Cenușă», «Marisa și Napoleon», «Păpușa», «Totul de vînzare».

Cu cîteva ore înaintea plecării ei la Budapesta, i-am solicitat un interviu pentru cititorii revistei «Flacăra»

— *În ultima vreme ați fost foarte solicitată de către regizorii din alte țări. Ați vrea să numiți cîteva din participările dv. la realizarea unor filme străine?*

— Am turnat în multe țări, printre care Franța, Republica Populară Ungară, Brazilia, Mexic, India. Recent, am fost protagonista filmului sovietic «*Un cuib de nobili*», realizat de prestigiosul cineast Andrei Mihalkov Koncialovski, după romanul lui Turgheniev. În sfîrșit, mi-am văzut împlinit unul din marile mele vise, acela de a juca într-o ecranizare după un mare clasic rus. Am uitat să vă reamintesc că debutul meu într-un film străin a fost cel din creația regizorului belgian André Delvaux «*Omul cu craniul ras*» De curînd m-a anunțat că are de gînd să mă solicite pentru încă un film. Nu știu despre ce este vorba, deocamdată Acum plec la Budapesta, pentru «*Frumoasa comedie*», o povestire cinematografică foarte colorată, ceva în stilul lui «*Tom Jones*» al lui Richardson

— *Există vreun rol anume cu care nu v-ați întîlnit încă?*

— Întîmplarea a vrut ca toate rolurile mele de pînă acum să fie dramatice Și... în costume de epocă (cele mai multe). Mi-au plăcut, de altfel, foarte mult, totuși de la un timp încoace îmi doresc o comedie în genul aceleia realizate de Billy Wilder «*Unora le place jazul*». Aș vrea să joc într-un film la care oamenii să rîdă cu lacrimi.

— *Care dintre multele creații înscrise în filmografia dv vi s-a întipărit cel mai puternic în memorie?*

— Există un astfel de film: «*Totul de vînzare*» al lui Wajda Pînă și hotărîrea de a face acest film a fost luată în împrejurări excepționale, legate de dispariția tragică a lui Zbigniew Cybulski. Cu puțin timp înaintea morții sale, l-am întîlnit, întîmplător, pe aeroportul din Roma. El abia sosise, eu mă întorceam în țară. Mi-a mărturisit atunci că este cam supărat pe soțul meu, pe Wajda, pentru că de atîta vreme nu s-a mai gîndit la el, ca actor. La despărțire, mi-a aruncat această frază: «Spune-i că într-o zi i se va face dor de mine». După cîtva timp am plecat cu soțul meu la Londra. Wajda deja vorbise cu David Mercier să scrie un scenariu special pentru Cybulski, să-i pună în lumină personalitatea sa extraordinară. Dar acolo, la Londra, am aflat groaznica veste a morții lui Cybulski. Wajda a hotărît atunci ca următorul său film să fie totuși un film despre Cybulski. Munca la acest film a fost cum nu se poate mai interesantă. Toți jucam propriile noastre roluri din viață

— *Preferați cinematografia teatrului sau televiziunii?*

— Absolut. Mă consider numai și numai o actriță de film. Cinematografia este o artă care îți cere un mare efort și nervi disciplinați. Vă rog să mă credeți că filmul este pasiunea vieții mele. Cînd mă aflu pe un platou, oboseala, oricît de mare ar fi, dispare. Toate grijile mele rămîn în urmă. Încep să joc și atunci sînt fericită.

Interviu realizat de W. BENSON

telegrame

● **Ani în șir, întrebat dacă nu are de gînd să devină și producător, Peter O'Toole răspundea invariabil: «Eu nu sînt om de afaceri, sînt doar un clovn». Iată însă că de curînd «clovnul» de geniu pe nume Peter O'Toole a anunțat că împreună cu Jules Buck va finanța patru filme pentru societatea Centaur Productions.**

● **O tînără actriță care își cucerește un loc tot mai considerabil în inima spectatorilor francezi este Sylvie Fennec (foto 1). În ultimele luni, filmografia ei s-a îmbogățit cu trei titluri: Balul contelui d'Orgel, Specialistul și El-**

ACTORI ȘI ROLURI

Filmul **Urmărirea** *al lui Arthur Penn ne-a făcut cunoștință nu numai cu protagonistul, cu marele Marlon Brando, ci și cu un alt actor înzestrat cu o reală forță dramatică:* **Robert Redford.**

Jean Simmons și John Forsythe într-un film foarte proaspăt, al cărui titlu spune totul: **The happy-end.**

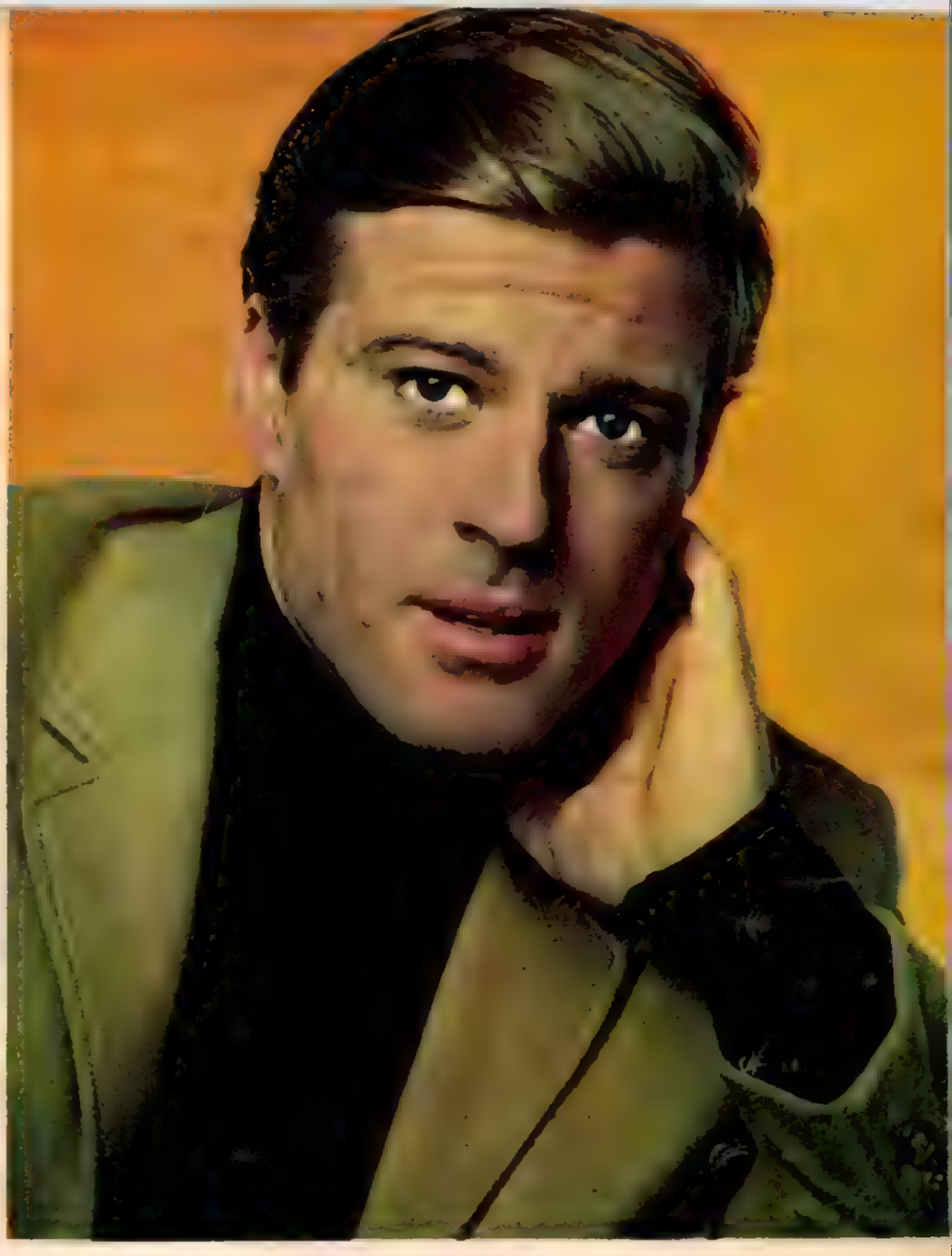

● **Filmul regizorului american George Seaton** Aeroportul **reunește cîțiva actori și actrițe de primul rang: Burt Lancaster, Dean Martin, Jean Seberg (foto 2) și, mai nou sosita în rîndul vedetelor, Jacqueline Bisset.**

● **Roberto Rosselini se va ocupa în viitorul său film de persoana lui Caligula. Pentru rolul principal a fost solicitat fiul lui de Sica, Christian de Sica, aflat la primul său film.**

● **Roger Vadim, care de doi ani nu a mai spus «Atenție, motor!», se reîntoarce pe platouri.** Unifrance **ne anunță că Vadim pregătește un film, Perryl, a cărui temă ar fi conflictul dintre generații. Se spune că dorința cineastului este ca interpreții săi să fie** actori-nevedete.

● **Johnny Hallyday va fi protagonistul unui film pe care-l pregătesc în momentul de față Robert Hossein și Claude Desailly (acesta din urmă în calitate de coscenarist).**

Muzica lui Vivaldi poate fi și văzută.

BALETUL DIN PÉCS:

ZECE ANI ÎN PAȘI DE DANS

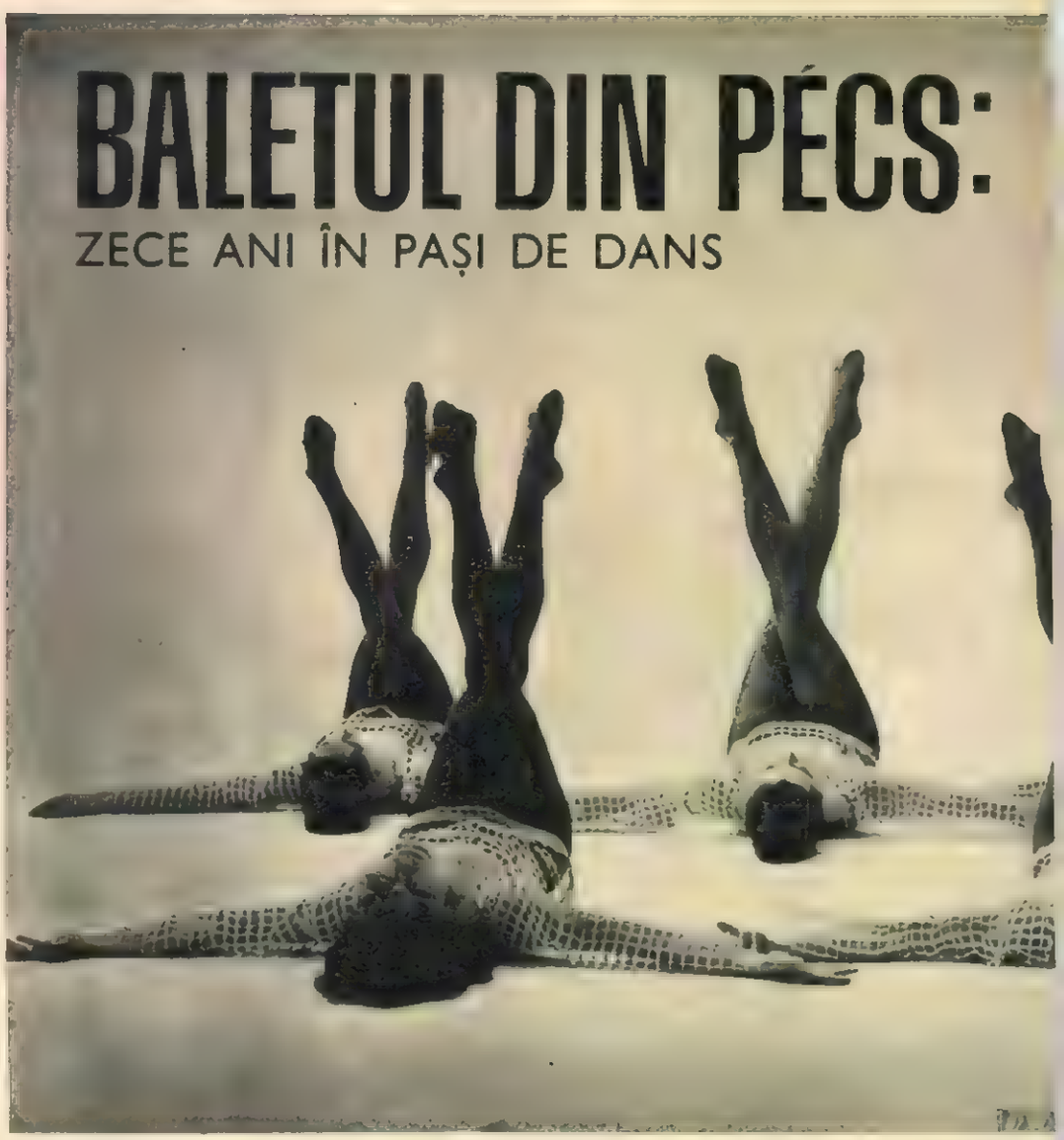

Sandor Toth, vrăjitorul modern, în plină acțiune.

Cu zece ani în urmă, o echipă de băieți și fete, îndrăgostiți pînă peste cap de dansul fără poante și tu-tu, a dat buzna în viața orașului Pécs, obligîndu-i pe iubitorii de frumos să-și imagineze baletul și fără plutiri de lebede, fără frumoase adormite și prinți fermecători, fără întreg alaiul multelor personaje ce au trecut din paginile literaturii universale în mîinile coregrafilor. Văzîndu-i pe dansatorii din Pécs — astăzi celebri — la ei acasă, într-o mult prelungită seară de repetiții, obligîndu-mi imaginația să nu fie leneșă și să se supună insistentelor apeluri ale celor care desenau în aer și pe podea fantastice semne, mă întrebam cum îi va fi primit Pécsul prima dată, acum 10 ani. Mi-am transformat curiozitatea în început de interviu. Directorul trupei, Sandor Toth — el însuși balerin cu faimă — acceptă bucuros o mică și sentimentală întoarcere în trecut, după ce în prealabil încheiasem cu dînsul un contract ad-hoc: să ocolim, cît putem, cuvîntul «modern». *«Noțiunea nu acoperă totul — spunea dînsul. Și apoi, la adăpostul modernismului se pun la cale tot felul de lucruri care nu aparțin în întregime artei».*

— Sînt de acord cu dv., dar să vedem cum ne vom descurca.

— Cînd am sosit la Pécs, noi nu ne-am intitulat «trupă de balet modern». Eram, pur și simplu, o echipă de tineri care nu găseam în dansul clasic, cu mișcările lui oarecum limitate, cu dramaturgia lui puțin naivă, cele mai înalte posibilități de a ne exprima pe noi înșine, ființa noastră. Pînă atunci, în țara noastră exista doar baletul Operei. Vă dați seama ce răspundere ne-am luat. N-aș putea spune însă că am avut de urnit niște munți în ceea ce privește relațiile cu publicul de aici. Norocul nostru a fost că locuitorii Pécsului nu prea cunoscuseră pînă atunci arta dansului. Prima lor întîlnire adevărată noi le-am prilejuit-o. Cu timpul am format din ei spectatori ideali. Ei ne dau cea dintîi măsură exactă a unei reușite sau a unei căderi. Am verificat: ceea ce n-a plăcut aici nu a plăcut nici în alte părți. Am crescut nu numai spectatori credincioși și pricepuți, ci și compozitori care să-și consacre o parte din timpul lor dansului nostru. La început cam fugeau de noi. După 1963 cei mai talentați dintre ei s-au apropiat.

În timpul repetițiilor am observat ochiul năprasnic — nu e nici o figură de stil aici, ci o palidă imagine a unei realități — cu care coregraful Imre Eck, maestru de balet de notorietate internațională, supraveghea evoluția dansatorilor. Anii i-au îngreuiat silueta și mă gîndeam — în marea mea neștiință — că poate neîndurarea din priviri este un efect de compensație pentru o pierdută agilitate a trupului. De unde... După ce a întors o dansatoare de patru ori din drum, a prins să alunece el însuși pe podele, cu mișcări de reptilă. Rugîndu-l să participe la discuția noastră, îi spun de hotărîrea colegului de a evita, cît se poate, vorba blestemată «modern». Adeziunea dumnealui este pătimașă, vehementă pe măsura temperamentului, susținută: *«Sînt împotriva cuvîntului. Ce înseamnă MODERN? Unde începe? Unde se termină? Și Beethoven, și Alban Berg sînt moderni, nu? Ca să ne păstrăm în sectorul baletului, bunăoară, Balanchine este modern, dar dacă îl comparăm cu Béjart, nu-mai este. Cel puțin asta este părerea mea. Desigur*

Repetiții... repetiții...

nu e bine să compari personalitățile, dar uneori ești nevoit. Eu unul aș vrea să nu fiu comparat.

— Nu v-a ispitit niciodată, Imre Eck, să transpuneți în dans vreo capodoperă a muzicii? În general, credeți în soarta transpunerilor într-un alt limbaj artistic al unor opere gîndite în alți termeni? Ați văzut *Simfonia a IX-a* a lui Béjart?

— *Problema este foarte simplă. În general, de o capodoperă nu trebuie să te atingi. Numai dacă ai conștiința că ești egal cu personalitatea care a creat-o. Dar cine poate să aibă această splendidă și nesăbuită siguranță de sine? Cît despre Béjart și Simfonia a IX-a, mi se pare că el a ilustrat muzica și doar atît. N-a adăugat și n-a stricat nimic.*

— Pe dv., Sandor Toth, v-am urmărit în timpul repetițiilor, în calitatea dv. de solist. La un moment dat, privindu-vă evoluțiile ce mi se păreau de-a dreptul demonice, gîndul mi-a zburat la *Lacul lebedelor*, la geniul răului. Nu vi se întîmplă niciodată ca dv., personal, ori colegii de echipă să tînjiți după marile roluri clasice? Dacă vreți, luați întrebarea mea ca pe o simplă chestiune de natură psihologică.

— *Dar nu ne despărțim niciodată de clasici. Zilnic facem două ore de antrenament de balet clasic; fără el nu am putea exista. Cultura mișcărilor ar înceta. În momentul cînd am simți un dor nebun după un rol clasic, vă asigurăm că l-am putea ataca foarte ușor.*

Interviu realizat de
Magda MIHĂILESCU

tv

de Felicia ANTIP

ANTIKITSCH

Citesc conștiincios telecronicile din alte reviste și ziare, mi se întîmplă să mă bucur (cam galben) cînd unii colegi (bărbați, firește) critică mai bărbătește, adică mai dur, neajunsuri pe care eu una abia dacă-mi îngădui să le semnalez așa, într-o doară, mi se întîmplă să constat cu satisfacție că alții, cronicari la reviste lunare, sînt și mai handicapați decît mine de decalajul dintre momentul scrierii și cel al apariției și ajung să salute instituția „amfitrionatului" abia după desființarea ei, după cum mi se întîmplă și să nu fiu de acord cu cîte o vehementă semnalare critică. De pildă, cu obiecțiile aduse de o publicație bilunară ciclului «Mai aveți o întrebare?» și animatorului său Ioan Petru. Oricît de sărac și de anost ar fi programul unei săptămîni, emisiunea științifică de vineri îl înviorează, îi dă ținută. Vineri seara, telespectatorul cel mai naiv și telespectatorul cel mai sofisticat au, deopotrivă prilejul de a schimba o vorbă cu distinși oameni de știință și cultură. Și din schimbul acesta de vorbe, noi, ceilalți, aflăm puzderie de lucruri. Nu atît informațiile enciclopedice interesează aici, cît noțiunile de filozofie a culturii, extrapolările anumitor cunoștințe științifice noi și foarte specializate, concepțiile despre lume, viață, artă, care ne sînt comunicate.

Din emisiunea consacrată vechilor civilizații am reținut, ca deosebit de semnificative și strîns legate între ele, precizările în legătură cu evoluția idealului de frumusețe și cu culmile spirituale ale fiecărei epoci. Canonul antic — ne-au explicat oamenii de știință — nu mai reprezintă astăzi măsura frumosului. Încercarea de a-l transforma din nou în normă a dus, în secolul trecut, la uscăciunea academismului. Fiecare vîrstă a omenirii ne-a lăsat opere nemuritoare. Frumusețea lor nu va fi contestată niciodată. Dar încercările de a le reedita nu se pot solda decît cu jalnice epigonisme. Fiecare gînditor de geniu și fiecare creator de geniu au exprimat, sintetic, spiritul vremii lor. E greu, ni s-a spus, e cu neputință să definești idealul estetic al zilelor noastre. Îl căutăm, tindem spre el pe căi felurite, avem idei diferite, uneori confuze, în privința lui și numai exegeții viitorului vor fi în măsură să-l descrie ca pe ceva finit, clasificabil.

Adevăruri elementare ale gîndirii dialectice? Evident. Nu strică însă să fie repetate mereu și mereu. Să discutăm, în acest context, despre muzica românească, sector de creație în legătură cu care avem dreptul să vorbim nu doar de căutări inovatoare, ci de mari certitudini. Compozitorii noștri care n-au rămas în urma vremii lor, care creează nu inspirîndu-se din modele ilustre (și, bineînțeles, nerepetabile), ci pătrunzînd cu sensibilitate contemporană realitatea contemporană și folosind mijloace de expresie contemporane, au redeșteptat interesul Europei și al lumii pentru literatura muzicală românească. Unul dintre cei mai străluciți exponenți ai acestei noi școli românești, Tiberiu Olah, a oferit televiziunii o mică bijuterie nostimă, o glumă bună: opera-parodie «Geamgiii din Toledo». Tiberiu Olah ne spune — nu în cuvinte, ci prin citate bonom ironice din repertoriul obișnuit de operă — că teatrul liric cade tot mai mult în ceea ce esteticienii numesc, cu un cuvînt practic intraductibil, «kitsch». Kitsch provine, se pare, din verbul german «verkitschen» — a ieftini — și desemnează tot ceea ce este producție artistică ieftină, vulgară, de prost gust. (Inventariind, într-o lucrare intitulată chiar «Kitsch», tot ceea ce ar trebui să poarte această etichetă în civilizația și în cultura actuală, esteticianul italian Gillo Dorfles începe cu Turnul Eiffel, cu Disneyland-ul, cu florile artificiale, pentru a lua apoi în derîdere sentimentalismul de tip «școală duminicală», falsul folclor, convenționalismul teatral și multe altele.)

Ascultînd «Geamgii din Toledo» ai sentimentul că Tiberiu Olah s-a distrat de minune atunci cînd a alcătuit această colecție de clișee muzicale, în care se recunosc cu ușurință temele — jucăuș alterate — ale unor arii celebre. Scurta operă comică este o spirituală fantezie scrisă de un creator de mare talent în ore de destindere, de recreație. Rîzi chiar dacă nu ești atent la cuvinte, rîzi chiar dacă nu privești micul ecran, principalul element comic fiind muzica însăși. Merită să urmărești însă și textul, căci versiunea românească realizată de Petre Codreanu după libretul lui Bajor Andor este de tot hazul. Creația lui Tiberiu Olah a așteptat zadarnic, vreme îndelungată, să fie inclusă în repertoriul Operei bucureștene. A avut însă, în cele din urmă, norocul de a se bucura de o montare excepțională. Nu mi-aș fi închipuit că Hero Lupescu dorește și știe să fie un excelent regizor de film muzical. Spectacolul realizat de el e întru totul în ton cu muzica: de la genericul în care sînt spînzurați, pe rînd, toți cei vinovați de comiterea spectacolului, pînă la jalnica prăbușire a cuburilor din care era clădită falnica cetate a Castiliei. Vali Niculescu, Valentin Teodorian, Maria Săndulescu și toți ceilalți interpreți par și ei încîntați de posibilitatea de a lua o dată în glumă ceea ce fac îndeobște în serios. Și tare frumos, tare tacticos se mai aranjează ca să moară sau ca să îndeplinească alte tradiționale ritualuri ale operei!

DE LA A LA Z

BANKY Vilma

Actriță americană de film, de origine maghiară, născută Vilma Loncit, la Budapesta la 9 ianuarie 1903. Urmează cursurile unei școli de cinematografie la Budapesta și debutează în filmul maghiar *Tamara*. Pleacă apoi la Viena cu intenția de a face teatru, dar nu rezistă ispititoarelor oferte ale producătorilor de film și iată-o apărînd în 1922 pe ecranele austriece în *Das Augen des Toten* și mai tîrziu în *Hotel Potemkin* (1924), filme care fac o carieră europeană și-i aduc la rîndul lor un strălucit contract pentru Paris, unde e invitată ca parteneră a popularului Max Linder în *Regele circului* (1925). Frumusețea ei face furori și un mare magnat american ca Samuel Goldwyn, veșnic în căutare de noi talente, îi oferă un contract încă mai fabulos pentru United Artists. Pentru ca debutul ei să fie cu adevărat senzațional i se dă ca partener pe idolul masculin al timpului, Rudolf Valentino, într-un film de mari proporții: *Vulturul negru* (1925-r: Clarence Brown). Cuplul lor armonios, de o mare frumusețe plastică, are mare succes și în următorul film, *Fiul secolului* (1926 r: George Fitzmaurice) și probabil că Sam Goldwyn i-ar fi reunit din nou pe afiș, dacă moartea nu l-ar fi răpit pe «divinul Rudi» în tragicele împrejurări cunoscute. I s-a dat alt partener celebru, pe Ronald Colman, star cu care V.B. a făcut un nou cuplu legendar în 5 filme memorabile. *Îngerul întunericului* (1925-r: G. Fitzmaurice); *Barbara, fiica deșertului* (1926-r: Henry King) — film în care debută Gary Cooper; *Amanții* (1927-r: G. Fitzmaurice); *Flacăra amorului* (1927-r: Henry King) și *Deșteptarea* (1928-r. Victor Fleming). Cariera acestei vedete cu chip și mișcări grațioase, cu joc discret și multă sensibilitate, sfîrșește în mod inexplicabil o dată cu apariția sonorului. Un prim film vorbitor realizat în două versiuni, engleză și germană, *Orgoliul* (1930-r: Victor Sjöström) cu Edward G. Robinson și versiunea engleză a filmului german *Rebelul* (1932) unde apărea alături de Luis Trenker marchează ultimele ei apariții pe ecran. V.B. se retrage în plină glorie pentru a-și trăi viața ca simplă muritoare, alături de soțul ei, actorul Rod La Rocque.

BARA Theda

Actriță americană de film născută Theodosia Goodman, în 1890, la Cincinnati-Ohio; moartă la 5 aprilie 1955. Descoperită de cineastul Frank Powell și lansată sub numele de Theodosia de Coppet, ea devine mai tîrziu vedeta casei Fox rebotezată Theda Bara și interpretă (între 1914 și 1926) a 42 de filme, semnate de cineaști ca Herbert Brenon, J. Gordon-Edwards, Frank Lloyd și Raoul Walsh. Istoricește prima divă a filmului american, T.B. este prototipul starului fabricat de către agenții de publicitate ai studioului, de la numele ei bizar (anagramă a lui *Arab Death* = *Moarte arabă*), pînă la termenul de «vamp», lansat cu ocazia primei sale apariții pe ecran în *A Fool There Was* (1914) film inspirat din poemul lui Kipling. *The Vampire*; de la legendele lansate în legătură cu presupusa ei origine orientală, pînă la excentricitățile spectaculoase practicate în viața privată, pentru a spăta presa și publicul avid de extravaganțe, T.B. a fost, așadar, cronologic vorbind, prima interpretă a marilor roluri etern reluate în cinematograf. Ea a apărut astfel, deghizată, rînd pe rînd în: *Carmen, Julieta, Sapho, Dubarry, Cleopatra, Doama cu camelii, Salomeea*. Pe lîngă aceste roluri, unde doar costumele variau, sentimentele fiind exprimate cu aceeași mimică rudimentară, T.B. a mai apărut în personaje croite pe același tipar de efatală», într-o serie de filme cu titluri semnificative: *Destrucție; Fiica diavolului; Păcatul; Șarpele; Tigreso; Cîntecul sirenei; Doamna misterioasă* etc. precum și în primele ecranizări după: *Sonata Kreutzer; Cele două orfeline; Procesul Clémenceau; East Lynne; Sub două drapele* etc. Căsătorită cu regizorul Charles Brabin, T.B. dispare deja de pe ecran în 1919 pentru a încerca în 1926 o reintrare (penibilă) într-un film de Hal Roach, care marchează definitivul ei deces artistic. A murit în vîrstă de 65 de ani rămînînd un exemplu viu al efemerei glorii cinematografice.

BARBARO Umberto

Om de litere, teoretician, scenarist și regizor cinematografic italian, născut la Acireale (Catania) la 3 ianuarie 1902; mort la Roma, la 19 martie 1959. Debutează ca literat de avangardă, scriind comedii, romane, povestiri, după care, atras de multiplele posibilități ale cinematografului ca nouă formă de exprimare, se consacră ca: scenarist, creator de subiecte și regizor. Activitatea lui de cineast se desfășoară între 1933, cînd debutează ca regizor, cu documentarul *I cantieri dell Adriatico*, și 1953 cînd semnează scenariul filmului: *La Figlia del Forzato*. U.B. este regizorul unui singur film artistic de lung metraj: *In villeggiatura verso la vita* (*L'ultima nemica*-1937) cu: Alida Valli, Fosco Giachetti și Maria Denis, după un scenariu propriu, precum și scenaristul (în colaborare) al filmelor: *Seconda B.* (1934-r: G. Alessandrini); *Decădere* (1940-r: A. Palermi); *Frica de dragoste* (1941-r: G. Amato); *Nufăr în mocirlă* (1941-r. Luigi Chiarini); *Vînătoarea tragică* (1948-r: Giuseppe de Santis). A mai realizat scurt metrajele de artă: *Carpaccio* (1947) și *Caravaggio* (1948) după scenariu propriu. Ca teoretician al filmului, U.B. a lăsat o vastă operă începînd cu traducerea lucrărilor lui Bela Balasz și Pudovkin și studiul aprofundat al operei cineaștilor sovietici revoluționari, pînă la marile lucrări de critică și teorie, publicate sub titlurile: *L'attore cinematografico* (1937); *Film: Soggetto e Sceneggiatura* (1939); *Problemi del Film* (1939); *Il problema della prosa cinematografica* (1942), *Il Cinema e il Uomo Moderno* (1949); *Poesia del film*, volum de culegere de articole (1955). A fost pe rînd director al lui *Centro Sperimentale di Cinematografia* (CSC), al revistelor: *Bianco e nero*, *Filmcritica*, precum și conferențiar la Școala superioară poloneză de cinematografie din Lodz, care a editat lecțiile lui într-un volum. Activitatea lui critică și teoretică, cu mult mai importantă decît opera sa cinematografică propriu-zisă, este influențată de gîndirea marxistă și se concentrează în special asupra mijloacelor de expresie ale filmului, a punerii în valoare a specificului cinematografic. U.B. proclamă că filmul e o operă de artă colectivă și atrage atenția asupra legăturilor cineastului cu epoca sa, cu școala națională din care face parte, asupra influențelor politico-sociale exercitate asupra operei sale. U.B. a fost în ultima parte a vieții sale criticul cinematografic al revistei comuniste «Vie nuove».

Constantin POPESCU

PĂDUREA-

O BOGĂȚIE INESTIMABILĂ

și truda mileniilor n-a putut fi doborîtă într-un răstimp de 100 de ani. La sfîrșitul războiului, România poseda încă întinse zone împădurite, iar astăzi fondul forestier ocupă o suprafață de 6 387 000 ha, aproximativ 27% din suprafața țării. «Codrul, frate cu românul» rămîne pînă astăzi nu numai în sens paremiologic o imagine a ceea ce s-ar putea denumi ambianța vegetală a poporului nostru. Lucrul acesta a permis nu numai instaurarea unor măsuri severe pentru conservarea și refacerea patrimoniului forestier, ci totodată, prin tăieri mai puține, obținerea unei producții sporite.

de Liviu **TIMBUS**
Fotografii de Traian **PROSAN**

Primii zei au fost forestri. Și tot în umbra codrilor fără sfîrșit omul a devenit odrasla faptelor sale, perfectîndu-și ființa, formîndu-și etosul, obiceiurile, deprinderile și chiar concepțiile despre sine însuși. Din foșnetul verde al pădurilor au germinat deopotrivă credințele, miturile, legendele și întregul univers al producțiilor folclorice. Mai mult decît atît: strămoșii noștri cei mai îndepărtați cu putință s-au născut în pădure și tot acolo au așteptat... răbdători și harnici desăvîrșirea construcției antropoide...

Reamintim aceste lucruri știute pentru ca, sărind peste secole și poposind în perimetrul funciar al veacului nostru, să avem cel puțin o imagine despre ceea ce au fost și nu mai sînt de mult pădurile de odinioară. Din păcate omul a înțeles, sub raport științific, marea importanță a vegetației forestiere la o dată cînd marile regiuni împădurite ale continentului începeau să se numere pe degetele de la o mînă. Lovită de secure, sacrificată de dragul «merinosului», gonită de civilizație, pădurea a părăsit pe rînd cîmpiile, colinele, dealurile și munții, lăsînd în urma ei o Europă pleșuvă, bîntuită de vînturi și secetă. Celebrii codri de la Windsor, de pildă, au rămas teferi doar în sonetele lui Shakespeare. La mijlocul secolului trecut Anglia, Spania, Italia, Olanda, Ungaria sau Danemarca se numărau printre țările lipsite aproape cu desăvîrșire de vegetație forestieră, terorizate de ierni seci și primăveri secetoase, dar înzestrate în compensație cu cele mai severe măsuri protecționiste. S-au mai salvat ultimele oaze de verdeață. Pădurea nu crește de la o zi la alta și nimeni nu e dispus să reclădească dispărutele zone forestiere renunțînd la ogoare, pășuni și livezi.

La aceeași dată, deci tot spre mijlocul ultimului veac, România se număra, în schimb, printre cele mai împădurite țări ale continentului. Datorăm cele mai prețioase informații privind patrimoniul forestier al patriei unui activ și generos cercetător ieșean, «ingineru -silvicultoru» D. Stănescu, autorul «Chartei Silvice a României», apărută la Iași în 1869 în litografia lui Partenie. Pădurile domeniale notate cu acest prilej (harta a fost întocmită pe baza datelor statistice din Moldova și Muntenia) cuprind o întindere de aproximativ un milion de hectare. Dacă adăugăm la aceasta zona verde a Transilvaniei (precizată în documentele oficiale ale decedatului Imperiu austro-ungar), harta silvică a României însuma la data respectivă circa 2 milioane și jumătate de hectare împădurite. O întindere considerabilă, o bogăție inestimabilă chiar pentru cel de-al 7-lea deceniu al secolului XIX.

Inginerul Stănescu tipărește prima hartă românească a pădurilor atît din dorința de a sugera organizarea unui serviciu silvic, cît și din teama unei rapide destrămări a acestei uriașe bogății naționale, aflată sub ocrotirea unei pravile șubrede, alimentată, la rîndu-i, doar de adierile codului silvic francez de la 1827. Într-o Europă golită de păduri, zona verde din jurul Carpaților putea trece în scurtă vreme în atenția capitaliștilor străini amatori de cîștiguri rapide, realizate cu puțină bătaie de cap și pe seama unor investiții modeste. Ceea ce, de fapt, s-a și întîmplat. Întreprinderile forestiere au apărut ca ciupercile pe întreg versantul vestic al Carpaților, iar influența și zonele de exploatare au cuprins în numai cîțiva ani și regiunile împădurite ale Bucovinei, Moldovei și Munteniei. Ținta principală: lemnul de cherestea. Preferința de căpetenie: pădurea de rășinoase.

Despre jaful criminal care a secătuit pădurile patriei noastre vorbesc și astăzi, în regiunile submontane, în inima Apusenilor și în luncile Dunării, piscurile golașe, dealurile sterpe, precum și întinderile unde tăierea pe apucatelea a lăsat urme adînci în echilibrul speciilor, pustiind coastele munților și lăsîndu-le pradă eroziunii.

Din fericire, pădurea clădită cu răbdarea

MODERNIZAREA UNOR MESERII STRĂVECHI

Gospodărirea rațională a bogăției silvice a impus, încă din primii ani ai construcției socialiste, instituirea unor măsuri de primă urgență: menținerea unei corelații judicioase între cota normală de exploatare și ritmul tăierilor de masă lemnoasă, precum și întreprinderea unei vaste acțiuni de împădurire și regenerare a arboretelor. S-a trecut apoi la construcția unei puternice rețele de drumuri forestiere, singurele în stare să racordeze pădurea românească la circuitul economic al țării. Aceste adevărate artere ale lumii vegetale au facilitat,

între altele, deschiderea unor bazine înfundate, întinderi masive cu munți hirsuți, patria ursului și caprei negre, grandioase laboratoare ale naturii, conservate cu fidelitate de secole întregi: Cerna-Herculane, Vîlsan, Rîul Doamnei, Motru-Jiu, Jieț, Olteț, Lăpuș-Cavnic și altele. Recuperarea acestor masive împădurite, diminuarea treptată a transportului feroviar și desființarea plutăritului sălbatic au avut drept rezultat obținerea unor apreciabile economii și beneficii, estimate de către specialiști la aproximativ 1 260 milioane lei anual.

Noul drum al lemnului, complexa, complicata și totala lui metamorfoză sînt îndeobște cunoscute cititorilor noștri.

În prezent pe teritoriul României funcționează 27 combinate cu profil complex, toate ridicate și utilate în anii puterii populare. Ele produc: plăci aglomerate, plăci fibrolemnoase, placaj, furnir, plăci celulare, cherestea, parchete, binale (uși, ferestre), mobilă corp și curbată, caroserii pentru autocamioane, case prefabricate, ambalaje etc. Construcția lor a permis deopotrivă lărgirea considerabilă a produselor semifinite precum și utilizarea aproape integrală a masei lemnoase rezultate din exploatări.

Modernizarea unor meserii legate, prin forța tradiției, de lumea rece și claustrată a codrului, mutarea noilor meseriași la oraș au operat serioase modificări și în structura vechiului profil demografic al orașului, iar în ceea ce privește propriul destin, metamorfoza conferă în plan social trăsături proprii, aspecte profund originale, legate indisolubil de istoria grăbită a unei meserii, transmisă pînă nu demult, în forme identice, de la o generație la alta. Toți, absolut toți sînt originari de la țară, iar cei mai mulți au lucrat ani buni în exploatările forestiere sau în fabricile de cherestea. Or, de la a mărunți lemnul cu toporul și ferăstrăul și pînă la formarea unor noi deprinderi prin însușirea unor cunoștințe temeinice de mecanică, matematică, electrodinamică și electrotehnică, distanța e apreciabilă. În locul clasicelor ustensile ale dulgherului, mașini și agregate complicate. Freze în locul rindelei; ferăstrăul circular cu avans mecanic în schimbul obișnuitului firez; presa hidraulică, ciocanul pneumatic și marile instalații și agregate a căror respirație transpare doar prin intermediul aparatelor de control și măsură.

PĂDURE FĂRĂ USCĂTURI... ÎN SENSUL PROPRIU AL CUVÎNTULUI

Spectaculoasa ascensiune a chimiei de sinteză, capabilă să înlocuiască prin produse macromoleculare numeroase materiale clasice, n-a fost și nici nu va fi încă multă vreme în stare să detroneze supremația lemnului. Mai mult ca altădată, statele lipsite de vegetație forestieră au organizat adevărate campanii pentru refacerea zonelor despădurite.

În România, amplul program de investiții reclamă cantități însemnate de materiale lemnoase, ceea ce, evident, impune de la an la an o raționalizare și utilizare cu maximum de eficiență a rezervelor existente. Pădurea nu se reface de la o zi la alta. La 20 de ani arborele e abia un copil, la 40 de ani, flăcău, la 60, în puterea vîrstei și abia la 80 de ani bun de tăiat. Mai mult decît atît: în timp ce volumul de construcții crește de la an la an în ritm susținut, rezervele de masă lemnoasă nu pot spori în aceeași măsură.

În lumina acestei situații, analiza modului de consum, a căilor de înlocuire și raționalizare a bogăției forestiere se impune cu acuitate. La Plenara C.C. al P.C.R. din 10-13 decembrie 1969 s-a subliniat necesitatea utilizării cu maximum de eficiență a fondului de materii prime și materiale, îndeosebi prin reducerea consumurilor specifice. În sectorul construcțiilor, de pildă, în 1970 consumul de cherestea va trebui să înregistreze o reducere de 12%. Exprimată în masă lemnoasă, cantitatea totală ce se va consuma în acest an se cifrează la peste un milion de mc, cu 14,5% mai redusă decît cu 15 ani în urmă, și aceasta în condițiile creșterii volumului de construcții-montaj de peste 3,8 ori.

Realizări însemnate, dar care, evident, rămîn într-o corelație strînsă cu sectorul chemat să se ocupe direct de exploatarea și valorificarea superioară a masei lemnoase. Or, în acest domeniu a rămas suficient loc pentru mai bine, gospodărirea vegetației forestiere dovedind carențe grave pe întreg parcursul procesului de exploatare și valorificare a masei lemnoase. Ne vom susține afirmația recurgînd în principal la cîteva date furnizate redacției noastre de către Ministerul Industriei Lemnului.

În primul rînd, lipsa acută a drumurilor forestiere pentru foarte multe masive împădurite. De aici suprasolicitarea unor parchete, tăierea concentrată atît în pădurile exploatabile cît și în cele preexploatabile, ceea ce determină lichidarea acestora cu șapte sau zece ani mai devreme. În această situație se găsește bunăoară bazinul din valea Cernei, lipsit în mare măsură de drumuri forestiere laterale.

Vom aminti în continuare insuficienta preocupare pentru recuperarea și folosirea masei lemnoase trîntite la sol prin forța uraganelor montane, milioane metri cubi de masă lemnoasă care zace abandonată sau intră în exploatare cu întîrziere, într-un moment cînd procesul de depreciere este extrem de avansat. Așa, de pildă, în raza unităților Combinatului de exploatare și industrializare a lemnului-Focșani zac nelichidate în parchete peste 250 000 mc lemn.

Un alt exemplu nefericit ni-l oferă zona inundabilă a Dunării, unde s-au executat în acești ani masive defrișări. Au rezultat zeci de mii de metri cubi de material lemnos căruia, fapt intolerabil, nu i s-a găsit pînă în prezent nici o utilizare. Nu cunoaștem cantitatea exactă a lemnului irosit în această parte de țară, dar știm că ea acoperă deocamdată sute de hectare de teren arabil. Într-o situație asemănătoare se găsește și zona forestieră din dreptul Porților de Fier, unde, din pricina inundațiilor, o cantitate însemnată de masă lemnoasă rămîne practic inutilizabilă. Noul drum forestier se va termina probabil în 1971, iar din această cauză se suprasolicită unitățile învecinate unde tăierea intensă provoacă pagube ireparabile.

Nu este lipsit de interes să privim cu atenție și în oglinda celor chemați să utilizeze cît mai bine masa lemnoasă: fabricile combinatelor de exploatare și industrializare a lemnului. Pentru exemplificare vom folosi aceste date comparative: în timp ce Fabrica de plăci fibrolemnoase din Pitești folosește ca materie primă 70% deșeuri, fabrica de P.F.L. din Comănești întrebuințează numai 49%, cea din Tg. Jiu 42%, iar fabrica din Gherla doar 19%.

*

Am amintit la sfîrșitul rîndurilor noastre aceste regretabile exemple (și care nu epuizează nici pe departe lista celor existente pe întreg cuprinsul țării) pentru a aminti cîteva adevăruri elementare: nimeni nu cîștigă construind cu o mînă și stricînd cu alta. Nimeni nu obține rentabilitate adunînd pierderile cu cîștigurile, anulînd beneficiile prin risipă și hărnicia unora prin indolența altora.

Din fericire, rezultatele pozitive obținute pînă în prezent ne îndeamnă totuși să rămînem optimiști. Valoarea produselor obținute dintr-un metru cub de masă lemnoasă — și în condițiile diminuării resurselor de lemn — a crescut continuu, depășind la finele lui 1969 cu circa 13% valoarea produselor obținute în anul 1965. În aceleași condiții de exploatare și prin sporirea gradului de valorificare superioară, producția globală și marfă a Ministerului Industriei Lemnului urmează să crească în 1970 cu 5,4% față de 1969, în special pe seama produselor cu grad avansat de prelucrare. Nimic mai concludent decît aceste cifre statistice puse la dispoziția revistei noastre de către Ministerul Industriei Lemnului: în 1969 producția-marfă vîndută și încasată a crescut față de 1968 cu circa 6%, în condițiile utilizării aceluiași volum de masă lemnoasă. Aceasta înseamnă că întregul spor al producției anului 1969 a fost dobîndit pe seama valorificării superioare și complexe a materiei prime.

FOTO PRES '70 MARTIE

1 Prezența la Erfurt a sute de ziariști, din zeci de țări, apariția în întreaga presă mondială a numeroase comentarii și imagini legate de întîlnirea dintre președintele Consiliului de Miniștri al R.D. Germane, Willi Stoph, și cancelarul R.F. a Germaniei, Willy Brandt, oglindesc chiar și numai ele importanța acordată acestui eveniment, considerat ca un act pozitiv în viața internațională.

2 O fotografie luată imediat după atentatul eșuat împotriva președintelui Republicii Cipru, arhiepiscopul Makarios (o rafală de armă automată a fost trasă asupra elicopterului acestuia, imediat după ce părăsise locuința din Nicosia).

3 O etapă importantă în «Zafra celor 10 milioane» a fost înregistrată în Cuba o dată cu realizarea a cinci milioane tone de zahăr prin munca entuziastă a sutelor de brigăzi de macheteros și a muncitorilor din fabricile de zahăr. Iată-i în fotografie pe membrii unei brigăzi fruntașe din provincia Havana.

4 Noapte în plină zi — sub acest titlu s-a relatat în multe publicații despre fenomenul datorat unei eclipse de soare și care a putut fi observat numai în emisfera vestică a globului. Condițiile deosebit de interesante ale acoperirii discului solar de către Lună — îndeosebi datorită faptului că soarele se afla în perioada de maximă activitate — au stîrnit un puternic interes în rîndul savanților, aproximativ o mie de oameni de știință din 13 țări sosiți special pe continentul american. Și al fotoreporterilor, care s-au întrecut în a realiza imagini cît mai sugestive, ca de pildă aceasta, de la Washington, cuprinzînd mai multe fotografii într-una singură.

5 De astă dată nu într-un film, ci într-o acțiune politică a deținut rolul de protagonistă binecunoscuta actriță Jane Fonda: ea a fost arestată deoarece a luat parte la o demonstrație a indienilor la Fort Lawton, prin care aceștia au cerut evacuarea fortului militar de aici și transformarea sa într-un centru cultural al indienilor. Ea a rostit totodată o cuvîntare în fața soldaților în legătură cu războiul din Vietnam și necesitatea de a i se pune capăt.

6 Reacția promptă a posesorului unui nou aparat fotografic, venit pe aeroportul din Sydney (Australia) să-l încerce, a prilejuit surprinderea pe peliculă — și apariția în multe reviste din lume — a acestui tragic accident, căruia i-a căzut victimă un băiat de 14 ani. Animat de spiritul aventurii, el s-a ascuns în nișa trenului de aterizare pentru a porni să vadă lumea; el nu știa însă că, în momentul ridicării avionului, trapa se deschide. Și căzut de la 50 m înălțime, s-a zdrobit de pămînt.

7 Iată, concretizat, rodul pregătirilor întreprinse de-a lungul a aproape trei ani pe o suprafață de 330 ha — la 16 km de centrul orașului japonez Osaka: «Expo '70» cu cele 155 pavilioane reprezentînd 77 țări.

5

6

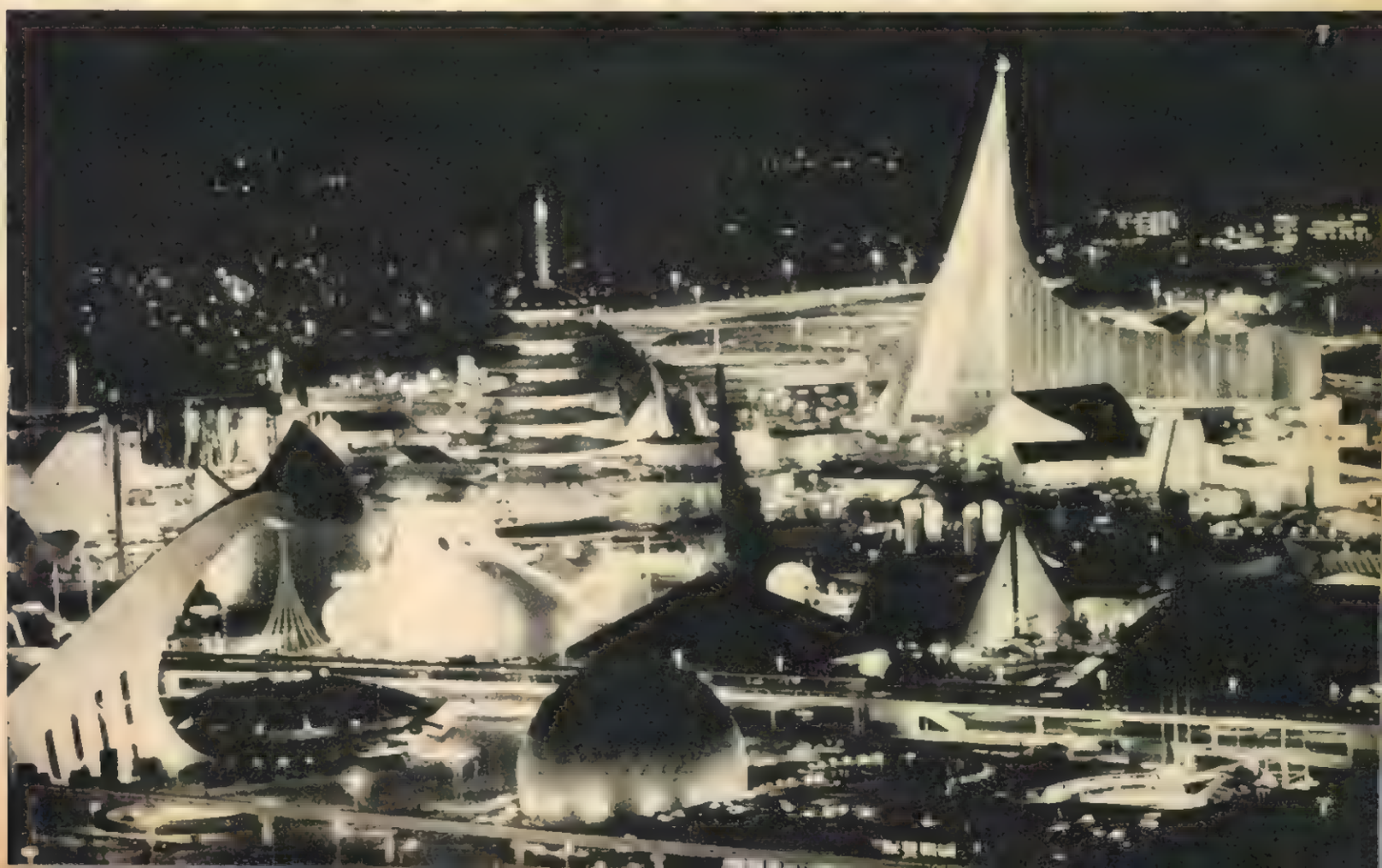

Saint Lawrence, fluviul care duce spre și dinspre nord bogățiile țării.

CANADA
DUS-ÎNTORS

Însemnări dintr-o călătorie de Margareta PÎSLARU

Înapoiată de curînd dintr-un turneu de două luni în Canada, răstimp în care a prezentat un număr mare de spectacole și de concerte la posturile de radio și televiziune și a adunat un număr și mai mare de aplauze și aprecieri elogioase din partea publicului și a cronicarilor de presă, Margareta Pîslaru își împărtășește, la solicitarea redacției noastre, impresii din această călătorie. Din modestie, probabil, ea nu se referă în însemnările sale la latura «pur profesională» a turneului, la succesele înregistrate (succese pe care, de altfel, atît revista noastră cît și alte publicații le-au consemnat la timpul lor), ci numai la cele văzute ca simplu călător în țara din nordul continentului american.

Și exploatarea petrolului s-a intensificat aici în ultimii ani. În fotografie, muncitori petroliști într-unul din momentele dificile ale activității lor.

Pour "Flacăra"
Bien amicalement
Omar Sharif

Alături de Omar Sharif, după una din emisiunile în culori ale televiziunii din Winnipeg, în care au apărut împreună. Cu acest prilej, Omar Sharif a transmis, prin intermediul Margaretei Pîslaru, un „foarte amical salut cititorilor «Flăcării»."

New York. În vaporul care, din oră în oră, duce vizitatorii la bătrîna Statuie a Libertății, înverzită de ploi și de vreme.

Într-o emisiune la televiziunea din Montreal. Margareta Pîslaru, Georges Boulanger — actor și cîntăreț canadian de mare popularitate — și cunoscuta formație malgașă «Les Surfs», care, de asemenea, transmit prietenilor lor din România «Simpatie și cele mai bune sentimente».

Manifestație a partizanilor independenței provinciei, cu predominanță francofonă. Quebec.

Avec nos meilleurs souvenirs
et nos sympathies
Les Surfs

Îmi curg gîndurile, așa ca nisipul printre degete, țîrîite și grăbite...

Și nu voi face ordine în ele, ar suna fals. Le voi lăsa să vină cum vor ele, amintirile. Să se prezinte singure, să spună tot ce au de spus și apoi să plece cînd sacul s-a golit.

Așa, ca Micul Prinț, privesc lumea asta mare și nouă pentru mine, plină de ciudățenii, de contraste, de paradoxuri. Noul, sub toate formele, mă atrage ca un magnet și mă străduiesc cu tot ce am să-l înțeleg, să-mi mențin puterea de adaptare de care avem atîta nevoie în acest secol al noutăților zilnice.

DECEMBRIE 1967. Primul zbor peste Ocean. Cuba, țara soarelui și a mării, pe care o iubesc atît (notam eu în agenda mea).

DECEMBRIE 1969. Al doilea zbor peste Ocean. Contrast puternic. O lume nouă, Canada, țara zăpezilor scînteietoare, a căsuțelor de zahăr, a vînatului bogat și de tot felul, a pădurilor fără sfîrșit. Canada, cufărul cu comori, cu bogății naturale ca-n povești — dacă ne gîndim cît nichel, aur, zinc, azbest, minereu de fier are. Rezerve importante de uraniu și plumb, o agricultură avansată (a doua țară producătoare de grîu a lumii capitaliste), bogăția apelor (energie electrică) sînt doar o parte din darurile pe care natura le oferă aici cu generozitate oamenilor (numai aproximativ 20 000 000 locuitori pe o întindere aproape cît a bătrînei Europe). Canada, țară al cărei drapel alb cu frunza-i roșie de arțar simbolizează pacea și dragostea pentru natură.

Vîntul șuieră povești fantastice. Gerul năprasnic pictează obrajii bătrînilor și ciupește în joacă năsucul copiilor. Și — ce să-i faci? — viscolul nu e de acord cu noua modă maxi și dezgolește genunchii fetelor.

Mașini enorme gonesc ca turme de animale preistorice în căutarea hranei. Alunecă, se învîrtesc în loc, se îmbrîncesc din cînd în cînd, apoi își continuă cursa frenetică. Zăpada înaltă amortizează orice zgomot, totul amintește de filmul mut. Oamenii se duc și vin, zgribuliți, grăbiți de grijă, înfofoliți după ultimul jurnal. Parcă-s năluci motorizate.

Ca niște monștri ce scot foc pe nări, reclame uriașe pulsează șuvoaie multicolore de lumină, marcînd ritmul demențial al vieții. Parcă-i un nou dans la modă și parcă cel mai dezlănțuit din cîte au fost. Trepidant, continuu, obsedant. Mi s-a părut că deslușesc cu un cîntec cu un singur refren care se repetă cu încăpățînare zi și noapte, fără oprire, înnebunitor:

GRĂ-BEȘ-TE-TE
GRĂ-BEȘ-TE-TE
N-AI TIMP
N-AI TIMP
GRĂ-BEȘ-TE-TE

Aici, la Winnipeg, numai bătrînul Parlament rămîne nepăsător în fața acestei goane după nu se știe bine ce, a acestui joc de-a v-ați ascunselea care se rotește în jurul lui. Iarna i-a dăruit în semn de omagiu o mantie imaculată, iar «Golden Boy», băiatul de aur scăpat din mîinile piraților, care-i împodobește creștetul, dă parcă sfoară în țară că anul 1970 este an de sărbătoare pentru provincia Manitoba (una din cele 10 provincii ale Canadei, cu capitala la Winnipeg), că anul acesta aniversează împlinirea unui secol de la crearea sa. «La mulți ani», i-am urat la rîndu-mi, și, atrasă de frumusețea picturilor și sculpturilor pe care le găzduiește clădirea, am pășit pe lungile coridoare care mi-au depănat istoria acelor locuri.

Muzeele canadiene pe care le-am vizitat au adunat frumuseți de tot felul. Aici s-au interferat idei și curente rezultate din aportul naționalităților care au încercat să creeze în această țară un ansamblu armonios, echilibrat, solid.

Canada este — se știe — o țară bilingvă, aici se vorbesc atît engleza cît și franceza (sînt și școli, și ziare, și emisiuni la radio și televiziune într-una sau alta din aceste limbi). Între cele două comunități lingvistice armonia nu este totdeauna deplină, balanța avantajelor, în special economice, înclinînd ceva mai mult de partea cetățenilor de limbă engleză. Mi-a fost dat însă uneori să aud, în această țară binațională și bilingvă, un mod combinat de a vorbi, în genul «Of course, demain at five. Today je suis busy... See you, au revoir...» Și aceasta mai ales în Montreal — supranumit «cel mai mare oraș francofon al lumii» dinafara granițelor Franței.

Totul este ciudat și nou pentru mine. Filmele sînt întrerupte, cînd ți-e lumea mai dragă, de reclamele pastelor de dinți X și Y, recomandate cu un «smile» fermecător de fete, care de care mai frumoase. Cînd viața eroului este în pericol și te întrebi cu teamă dacă va fi sau nu împușcat, brusc, tu, spectator, ești întrebat: „«Vrei să fii iubit cu adevărat? Spală-te pe cap numai cu șamponul «Beautiful»!"

Între timp, după o luptă crîncenă, eroul nostru a murit...

Nu mai pot pricepe nimic, pierd firul acțiunii, devine enervant și nu deconectant... Cei cîțiva tineri din jurul meu continuă să mestece chewing-gum, urmăresc mai departe desfășurarea filmului.

Firește, pe lista locurilor interesante de vizitat au figurat și catedralele, bisericile, mărturii vii ale culturii și artei de-a lungul veacurilor. Stiluri diferite, de la gotic pînă la construcțiile contemporane din sticlă și beton. Și aici surprizele s-au ținut lanț. Sutele de scări din fața catedralei Sf. Iosef din Montreal, odinioară urcate în genunchi «spre iertarea păcatelor», au fost înlocuite cu scări rulante ca în metrouri. Luminările, altădată de ceară, au acum în vîrf beculețe care se aprind la introducerea unei monede de zece cenți. Ca să nu mai amintesc că slujbele religioase se rostesc la microfon, prin stații stereo, în acompaniament de muzică «beat» și se transmit în culori pe unul din cele 12 canale ale televiziunii.

Aș vrea să mă mai refer la acele cîteva aspecte pe care le-am putut remarca cu privire la tineret. Desigur, nu este cazul, nici nu intenționez să fac o analiză sociologică sau psihologică. Dar nu pot trece fără să observ și fără să-mi fac o părere despre tot ceea ce mă înconjură. Pe lîngă tineretul studios, preocupat de problemele reale ale vieții (și am vizitat Universitatea din Winnipeg, construită chiar de studenți), există și numeroși pierde-vară, copii de bani-gata, fără griji, fără dorințe, fără preocupări, plictisiți pentru că au tot, pentru că au fost prea răsfățați și care, în căutarea senzaționalului — a acelor bucurii și plăceri (pe care ei nu știu că doar în muncă le poți găsi) — consumă stupefiante, creîndu-și o lume de himere, o lume falsă, decad treptat și ajung într-o stare apropiată primitivismului. Și asta unde? În centrul unei civilizații evidente. Mie una mi-au provocat milă.

În drum spre New York stăteă în fața mea în avion un tînăr hippy. Părea pașnic, nimic de spus. Dar, Doamne... răspîndea un miros asfixiant.

Mi s-a spus: «E o modă...» Nu cred. Cînd vorbim despre progres și civilizație, mi se pare ridicol să se susțină că murdăria ar fi o modă a zilelor noastre.

Cum mai sînt atîtea de spus mă voi strădui să abordez pe cît posibil un stil telegrafic.

...La concertele lui Tom Jones, admiratoarele, parcă ieșite din minți, distrug scaunele, sălile, își pierd graiul răcnind bezmetic; consumă o energie pe care n-au, pesemne, unde s-o întrebuințeze. Așa iau naștere adevărate crize de isterie generală.

...Ziarele cotidiane au zeci de pagini, sîmbăta ating chiar suta (cine are oare timp să le citească?). Nu-i mai puțin adevărat însă că 80% din spațiu îl ocupă reclamele.

...Parcajul mașinilor a devenit o reală problemă. Dacă ai norocul să găsești totuși un loc, lei după aceea un taxi și te duci unde ai nevoie.

...La Toronto, spre surpriza mea, mulți, foarte mulți italieni care te îmbie la tot pasul cu tradiționala plăcintă italiană «pizza». La numai o oră de oras, vestita cascada Niagara pe care n-am putut-o admira din pricina celor 45° sub zero.

*

După 48 minute de zbor ajung la New York. Uriaș stup cu bîzîit asurzitor, cu străzi paralele interminabile, de-a lungul cărora ai senzația că asiști la curse automobilistice. Cînd se aprind reclamele, cel mai cuminte este să-ți pui ochelarii de soare (cel puțin așa am încercat eu să-mi protejez ochii). Hîrtii cad de la etajele zgîrie-norilor, strivești sub picioare coji de portocale. Șlagăre țîșnesc din difuzoare, se amestecă, se concurează, se confundă. Și iar lumini, și iarăși curse, iar hîrtii și fete-n pantaloni. Mulți încearcă o evadare spre periferie, afară din oraș, departe de bîzîitul asurzitor...

În comparație cu New Yorkul, orașele canadiene sînt totuși ceva mai potolite. Deși vecinătatea cu Statele Unite se resimte destul de puternic în multe domenii ale vieții, dacă faci o paralelă între cele două țări, Canada își apare ca o oază de liniște. Canadienii țin la liniștea asta și la tot ce au ei specific și încearcă să se apere, să se smulgă de sub influența — moravuri, încercare de acaparare a resurselor naționale etc. — americană.

Acum, după ce am văzut cu ochii mei cîteva dintre marile orașe ale lumii capitaliste, realități care de departe păreau îmbrăcate într-un fel de aureolă mi-au apărut în adevărata lor lumină. Am putut fi martora tumultului acestor mari aglomerări umane, a întrecerii continue cu timpul, dar am întîlnit și atîția oameni singuri, înstrăinați de tot și de toate, oameni care nu știu ce să facă cu viața lor și oameni care, în căutarea unei fericiri iluzorii, se autodistrug, pradă viciului drogării. Spectacol tragic și paradoxal care mi-a lăsat pe undeva un gust amar.

GO

CÎTEVA

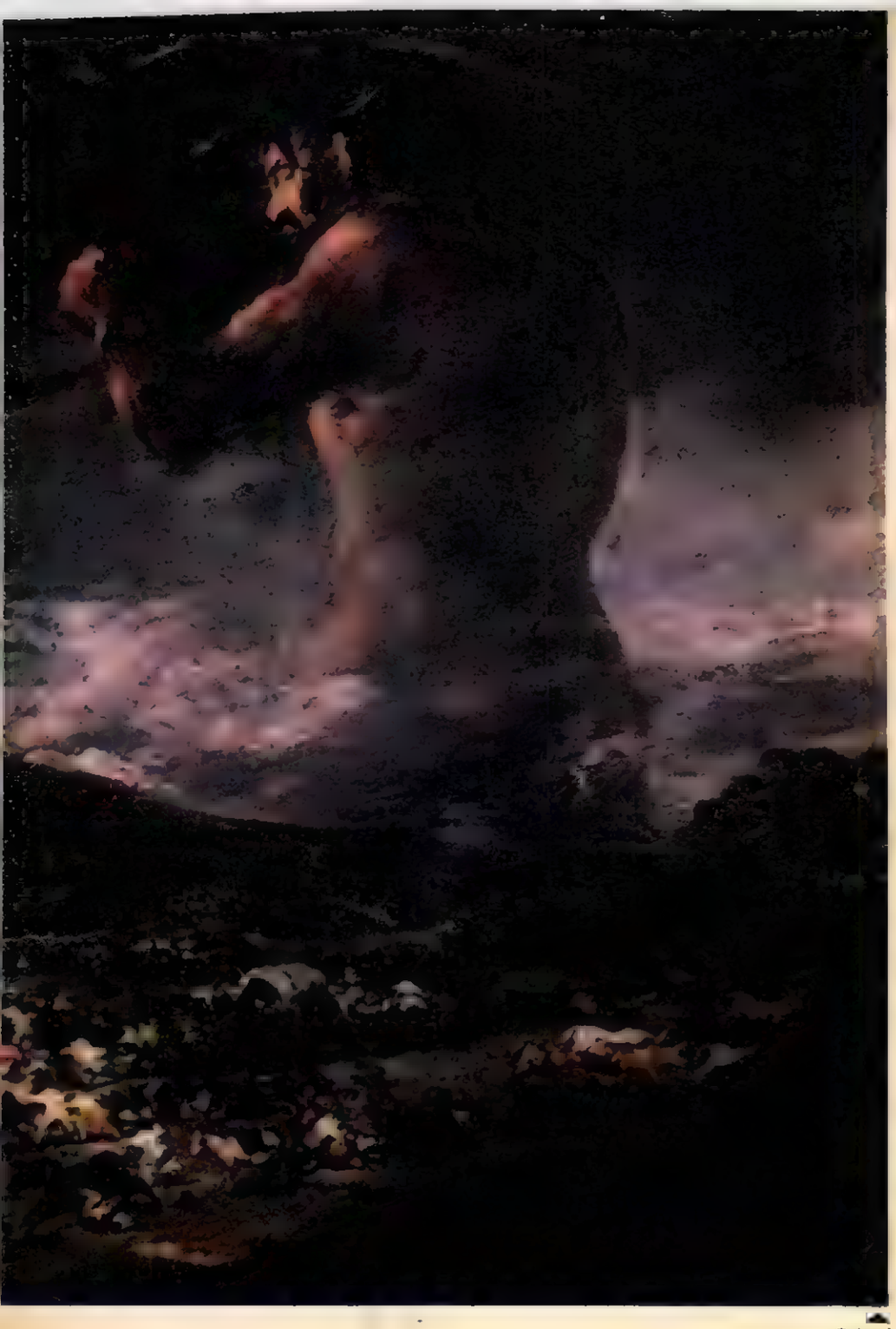

Colosul

Autoportret (1815)

Francisco José Goya y Lucientes, fiul unui mediocru poleitor de rame aragonez, aduce în pictură nu numai sufletul său bintuit de fantastic si eresuri, de obsesii şi spaime, dar şi un nou înţeles pentru artă. El destramă şi nimiceşte canoane şi, în numele libertăţii spirituale, proclamă în pictură dreptul egalitar al urîtului şi frumosului. Pentru el în fiecare există străluciri de sublim. Creînd o nouă tradiţie, el aduce pe scena gravurilor, cartoanelor şi pînzelor pe lîngă atîtea nelinişti şi viziuni stranii, şi scene şi pasiuni populare. Se presimt în toată arta marelui spaniol mişcările artistice novatoare ale secolului următor. «După cum poezia antică se trăgea din Homer, tot astfel pictura modernă începe cu Goya» (L. Venturi).

Cartoanele încă nu trădează spiritul goyesc. Nimic fantastic sau terifiant. Ele reprezintă o primă şi senină etapă, plină de candorile manifestărilor colective, o revărsare impetuoasă a unei fantezii prolifice: «Vînzătorul de veselă», sau «Chitaristul orb», «Toamna», sau «Baba-oarba», sau «Manechinul» (pe care-l publicăm). Adeseori avem impresia că intrăm în domeniile mirifice ale feeriei. Modele de tapiserii pentru manufactura regală, cartoanele erau în ton cu gusturile acelui sfîrşit de secol, cu predilecţia de a imagina jocuri, spectacole şi serbări cîmpeneşti, din care, la Goya, nu va lipsi spiritul popular. Neavînd pretenţiile unui finisaj academic, cartoanele pictate pot permite artistului să fie şi spontan, şi inventiv. Fără să fie geniale, lucrările aduc în schimb o lume autentică, adeseori trivială şi dominată de instincte. Peisajul e estompat, dar e prezent omul, graţie gesturilor lui, bucuria cu care trăieşte evenimentul. Scenele sînt realizate în tuşe rapide (trădînd plăcerea artistului care le pictează) şi în tonuri cu transparenţe suave.

Un tablou din 1795. Să privim pe această doamnă proiectată într-un peisaj banal. Are graţie, e frumoasă, dar pozează rigid, ca un manechin. O revedem, într-o superbă rochie neagră, într-o altă pînză din 1795. Este Maria del Pilar Teresa-Cayetana, a treisprezecea ducesă de Alba. Goya, generos, a luat-o cu el în istorie, lăsînd posterităţii critice o controversă: tot ducesa de Alba e reprezentată în cele două capodopere: «La Maja desnuda» şi «La Maja vestida»? Dar pînă cînd controversa va fi încheiată s-o acceptăm pe ducesă ca ipotetic model. Ceea ce surprinde însă e apariţia unui nud în opera lui Goya: în Spania nudul era interzis, pedepsit cu exil sau închisoare. Tablourile, ferite de ochiul puritanilor, au zăcut însă în colecţia privată a

Manechinul

YA—
TABLOURI DIN PRADO

primului ministru Godoy pînă în 1808. Apoi cînd sînt confiscate, fiind considerate obscene, Goya apare (în 1815) în ața Tribunalului Inchiziției... Cele două **maja** reprezintă în alt mod de a recepta frumusețea, în care voluptatea e festămuită fără ipocrizie.

Invazia francezilor, războiul de guerilă din anii 1808-1814 dezlănțuie în Goya ura și deznădejdea, neliniștea și durerea. «Autoportretul» din 1815 ni-l arată obosit, cu ochii neliniștiți, un bătrîn surd.

Omul acesta, martor al atîtor acte de violență și de inistiție, trăiește o dublă tragedie: una personală și alta a ntregu națiuni spaniole, ridicată într-o luptă de rezistență roică împotriva cotropitorilor. Țara trecută prin foc și nge îl umpluse de mînie pe omul Goya. La Saragossa văzuse ruinele orașului, la Madrid asistase la revolta populației mpotriva cavaleriei lui Murat. Urîse din tot sufletul pe nvadatorii care au înecat în suferință pămîntul Spaniei, lar în același timp, ca un adevărat patriot, se mîndrise și participase afectiv la eroismul popular. Ciclul de gravuri Dezastrele războiului» vor povesti patetic despre această epocă. Tot din această perioadă datează și «Colosul».

Apoi va veni relegarea.

Izolat în casa lui de lîngă Madrid — Quinta del Sordo — lucrează o serie de stampe («Desperatele»), inventi cu caracter criptic, dar și ciclul mural al «picturi negre» de pe pereții «Casei surdului». Picturi aproape monocrome, lucrate în tierra di Sienna și tierra da Sevilla, fără legături între ele, în care «... ca niște vrăjitoare își vor da întîlnire Melancolia, Mizantropia, Spaima, Disperarea... tripla văduvie: Boala, Bătrînețea, Surzenia» (E. d'Ors). Realul, mitic și fantezia se amestecă în aceste scene, mai degrabă viziuni terifiante, în care chipurile oamenilor par a fi măști și viața — oroare. Priviți pe cei «Doi bătrîni mîncînd supă». Comentînd picturile murale din «Quinta del Sordo», ulterior transpuse pe pînză și expuse la Muzeul Prado din Madrid, istoricul de artă L. Venturi remarcă: «S-a spus că această operă este „deruta picturii". Credem că oricine trebuie să-și dea seama că în aceste fantezii, dimpotrivă, pictura își găsea drumul... Este cucerirea autonomiei picturii, atît sub raportul formei plastice, cît și în raport cu natura fizică».

C. BOZBICI

La Maja vestida.

Doi bătrîni mîncînd supă.

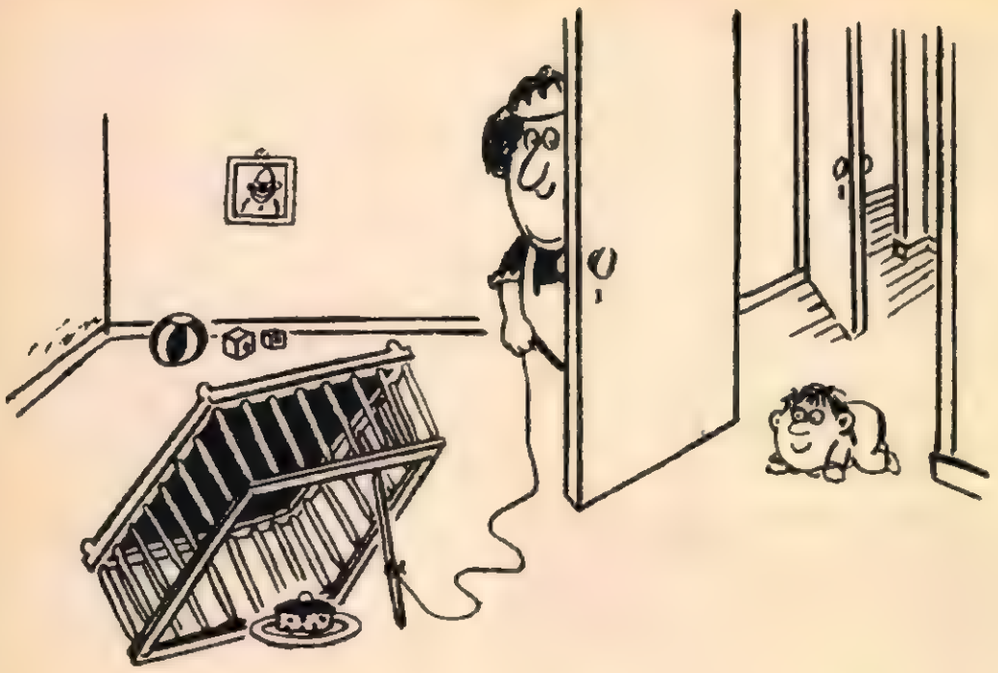

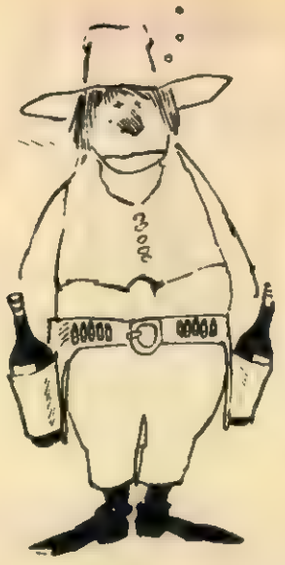

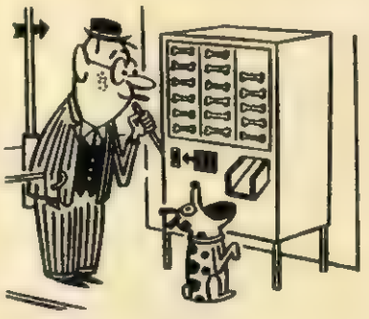

varietăți

UMOR DE PESTE HOTARE

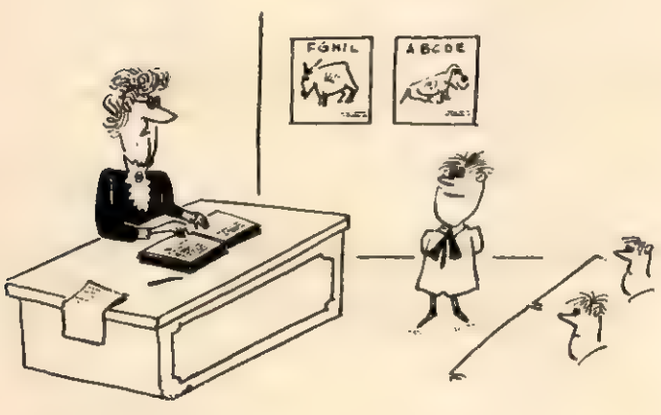

— *Cum te cheamă ? Și să nu sufle nimeni !*

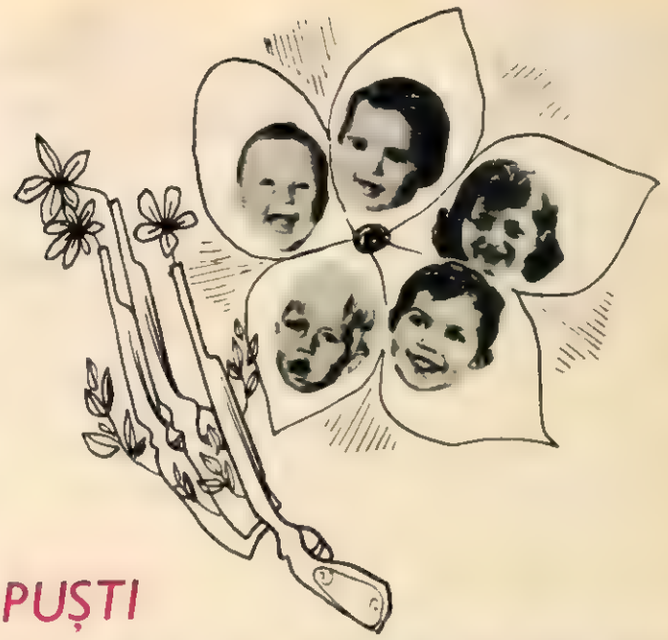

PUȘTI

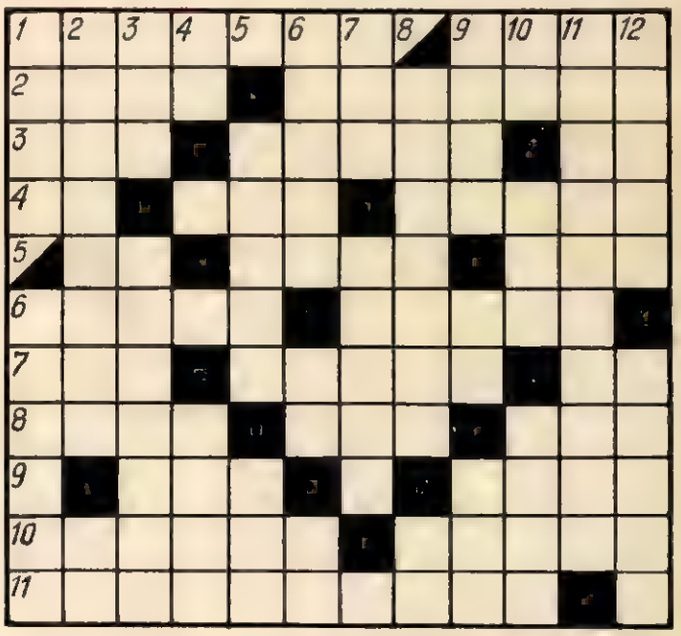

ORIZONTAL: 1) Puști — La ochi. 2) Puști (sing.) — Patul puștilor (pl.). 3) Detectează mirosul prafului de pușcă — Frumos, la puști — Seve! 4) Mobilul războaielor — Împușcătură — Sfîșiate. 5) Întoarceți-vă! — Stabilește condițiile în care poate fi purtată o pușcă (pl.) — Rîu în Elveția. 6) Apărută pe neașteptate — Cu pușca la ochi. 7) Fluviu european — Eroina nuvelei «Drept la țintă» de Alexei Tolstoi, care se clasează pe locul întîi la o întrecere de tir — Împușcat pe la spate! 8) Țară asiatică — Parte a puștii — Literă chirilică. 9) Pușcă... mare — Prenume bărbătesc. 10) Inofensiv — Tirul, de pildă. 11) Stau sub amenințarea puștii.

VERTICAL: 1) Se păstrează în pușculiță — Cu capsa pusă. 2) Apasă pe trăgaci — Marini! 3) Întreprindere metalurgică de stat — Caută lei... cu pușca. 4) Inimă de gheață! — Gol pușcă... (fem.). 5) ...și iar gol pușcă (fig.) — Rîu în R.S.F. Iugoslavia. 6) Se împrăștie din pușcă — Operație la cap! — Comandă de marș. 7) Jăratic (inv.). — Stîrnește vînatul spre pușcași. 8) Expus la aer — Salt înainte! 9) Localitate în Pakistan — Atac pe centru! — Capabil. 10) O împușcătură, la sfîrșit! — Susține spicul — Viteji. 11) Montează și demontează țeava. 12) Exigent — Se ia la ochi cu pușca.

Adam STOICA

Cuvinte rare: AAR, ETI, NIN, SEG. IGAU.

Dezlegarea jocului CÎND ÎȚI PIERZI CAPUL..., apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) CAIETE — SPIC. 2) INOVAȚII — RA. 3) TALONAT — LIP. 4) LACAT — IUTA. 5) AI — A — EMANAT. 6) UZATA — ATA — A. 7) TAT — CARA — AT. 8) OTELURI — OCA. 9) A — NETA — CAT. 10) RUTA — RIUSOR. 11) EFECT — UMERE.

glob-comentar

Nicolae LUPU

STENOGRAMA CENZURATĂ

În ultimii ani scena evenimentelor din Asia a fost dominată de intervenția militară a Statelor Unite în Vietnam. De cîteva zile telegramele de presă încep să menționeze în acest context nu numai Vietnamul, ci întreaga peninsulă indochineză, incluzînd Laosul și Cambodgia. În timp ce în Laos bombardamentele și acțiunile militare directe americane se desfășoară, cum s-ar spune, la «lumina zilei», agenția France Presse, sub titlul «Neliniște în Indochina», publică un semnificativ comentariu, investit cu autoritatea semioficială a «cercurilor informate». În comentariu se spune printre altele: «Oare după răsturnarea prințului Norodom Sianuk există pericolul ca peninsula indochineză să fie cuprinsă în întregul său de flăcările războiului? La Paris s-a aflat cu neliniște că avioanele americane au bombardat o poziție «inamică» pe teritoriul cambodgian. În cercurile informate franceze acesta este considerat un semn prevestitor al gravității situației create».

De altfel acesta nu este primul semn. Încă mult înainte de a avea loc răsturnarea din Cambodgia, în zilele de 18 și 19 noiembrie 1969, la o ședință închisă a Comisiei afacerilor externe a Senatului S.U.A., s-a desfășurat un dialog, cunoscut dintr-o versiune cenzurată, între senatorul Gore și ministrul apărării, Laird. Fiind întrebat în legătură cu afirmațiile administrației asupra duratei implicării S.U.A. în Vietnam, Laird a spus: «Nu vreau să prezic că nu va mai fi vreun război în curs de desfășurare peste trei ani în Asia de sud-est». Ziaristul francez Jacques Decornoy arăta în «Le Monde diplomatique» că această «declarație neliniștitoare» nu prevestește «nici dezangajarea militară din Asia, nici nu oferă asigurarea că noi intervenții sînt excluse». Evenimentele din Laos și Cambodgia vin să ofere însă exemple concrete asupra înțelesului stenogramei cenzurate. Un alt senator, Javits, a constatat, în urma unor convorbiri cu înalte oficialități americane, că ar exista un plan al «vietnamizării», pe care administrația nu vrea să-l aducă la cunoștința opiniei publice deoarece consideră că un asemenea lucru «nu este înțelept». Un corespondent semnalează că, chiar și pe cale particulară, li se refuză senatorilor orice informații privind durata planului și implicațiile sale. Dar se pare că evoluția evenimentelor și-a asumat sarcina să dezvăluie, nu numai senatorilor, informațiile pe care administrația le ține ascunse. Opinia publică începe să observe că «vietnamizarea» nu numai că nu duce la încetarea intervenției militare americane în Vietnam, dar implică primejdia extinderii conflictului în întreaga peninsulă.

Noile elemente de încordare în regiunea Asiei de sud-est, intensificarea bombardamentelor americane asupra teritoriului Laosului, precum și situația creată în Cambodgia ca urmare a recentei lovituri de stat, arăta ministrul de externe român, la ultima sesiune a Marii Adunări Naționale, provoacă îngrijorare, deoarece ele complică și agravează situația în această regiune, aducînd prejudicii mișcării de eliberare a popoarelor, luptei lor pentru apărarea libertății și independenței naționale. Comentatori și personalități mondiale consideră evoluția din Asia de sud-est încărcată de amenințări la adresa păcii, tocmai în momentul cînd s-au creat posibilități apreciabile pentru stingerea focarului din acea parte a lumii. De aceea este reafirmată opinia că nu-i prea tîrziu pentru ca glasul rațiunii să impună evoluției un alt curs.

Gh. DOLGU

INCONSECVENȚĂ LOGICĂ

Revista «Paris Matchwa organizat în țările membre ale Pieței comune și în Anglia un mare sondaj de opinie pentru a stabili gradul de aderiune la ideea continuării integrării pe linia integrării politice. La cele cinci întrebări, cel anchetat putea răspunde «da», «nu» sau putea fi înscris printre nehotărîți. Comentariul îl aparține cunoscutului Raymond Cartier. În toate țările membre ale CEE, la toate întrebările — cu o singură excepție — majoritatea răspunsurilor sînt afirmative. Las la o parte faptul că, în euforia sa de «europeist», Cartier înglobează în rîndurile partizanilor și pe nehotărîți. Mă întreb însă de ce are mai multă încredere în judecata continentalilor decît în cea a insularilor? În timp ce pe primii îi laudă pentru deschiderea la idei noi, pe englezi, al căror răspuns «a căzut ca o lovitură de măciucă», pentru că s-au declarat în mare lor majoritate ostili pînă și ideii intrării țării lor în Piața comună, îi face cu ou și cu otet. Înainte de toate, îi dă cuvîntul lui Jean Monnet — Monsieur Europe — care apreciază că «cifrele sondajului englez exprimă mai mult reacțiile asupra prețului untului decît asupra Pieței comune însăși». Apoi emite această idee, cel puțin stranie, că «în toate țările, în toate epocile, adevăratele forțe conservatoare se găsesc în masele populare». Las istoriei în general, istoriei Franței în particular, sarcina de a-l confirma sau infirma pe Cartier. Să revenim la rezultatele sondajului în rîndurile continentalilor. Ce constatăm? Procentul de răspunsuri afirmative este maxim atunci cînd întrebarea este pusă în termenii cei mai abstracți: «Sînteți pentru sau contra evoluției Pieței comune spre formarea Statelor Unite ale Europei?». Și este explicabil. Atîta vreme cît nu realizează cele mai importante implicații ale procesului, omul se poate pronunța relativ ușor pentru continuarea lui. Oricum, el este condiționat psihologic și de o evoluție economică pe care o leagă, global, de Piața comună, și de reducerea la minimum a formalităților de trecere a frontierei, și de dezvoltarea extraordinară a turismului internațional, și de «suprimarea» distanțelor, grație avionului. În formula unor state unite, omul vede o consfințire a unei situații de fapt mai curînd decît un proces menit să transforme radical viața statală a națiunilor. Vin apoi întrebările concrete, printre care una capitală: «Ați accepta ca deasupra guvernului dv. național să existe un guvern european, răspunzător de politica comună din domeniile afacerilor Externe, Apărării și Economiei?» Acum omul începe să se trezească. El este surprins: cum adică, asta înseamnă integrare politică, State Unite? Ca rezultat, 20% din cei ce au spus inițial «da», răspund de astă dată: «nu!» Procentul celor ce au răspuns «nu» la prima întrebare se dublează. Crește numărul celor ce ezită. Inconsecvența apare cît se poate de logică.

Semnificația acestui fapt face de prisos comentariul. Și să nu uităm: cu toate fricțiunile și momentele de criză care au existat pînă în prezent, ideea «integrării» încă nu a fost supusă unui examen foarte serios. După cum nimic nu confirmă că națiunea, statul național și suveranitatea ar fi încetat să mai reprezinte elemente indispensabile ale cadrului dezvoltării popoarelor, cum pretind unii gînditori și publiciști.

Cînd stomacul nu te doare, înseamnă că nu te doare, nu că nu l-ai mai avea sau că te-ai putea dispensa de el.

Dic. BABOIAN

SCADENȚE HISPANO-AMERICANE

1960. Pentru prima oară de la instaurarea regimului franchist, un ministru de externe spaniol urca treptele Casei Albe din Washington. Venea ca solicitant — ce-i drept, timorat și condescendent — al unui ajutor imediat pentru scoaterea țării sale dintr-un impas economic declarat. Acordul din 1953, privitor la instalarea bazelor militare americane pe teritoriul Spaniei, ca și eforturile guvernului de la Madrid de a-și adjudeca un loc în garnitura NATO erau atunci suficiente argumente pentru intervenția dolarilor americani solicitați de Don Fernando Maria Castiella. La zece ani de la acest episod, evoluția sinuoasă a raporturilor hispano-americane marchează o turnură cu multiple semnificații și implicații. În acest sens, recenta vizită în S.U.A. a ministrului de externe spaniol, Gregorio Lopez Bravo, se înscrie, edificator, pe coordonate cu totul diferite, marcînd o etapă nouă nu numai în dialogul, în ultimii ani plin de controverse acute, dintre Madrid și Washington, dar și în abordarea actualelor priorități diplomatice — cu accente manifest europene — ale Spaniei.

Depășind condiția de solicitant prevenitor și încercînd să exploateze o conjunctură favorabilă, actualul șef al diplomației spaniole și-a îngăduit să formuleze la Washington condiții pe care interlocutorii săi n-au riscat să le respingă *de plano*. Prezentul și viitorul bazelor americane din Spania fiind condiționate de scadența proximă — 26 septembrie 1970 —, noua confruntare de poziții a prilejuit clarificări strîns legate de reconsiderări mai recente ale Madridului. Anul trecut, pertractările părții spaniole, vizînd torpilarea prelungirii acordului încheiat în urmă cu 17 ani, au putut fi contracarate, într-o manieră sui-generis, printr-o subită și suspectă «lipsă de interes» manifestată de negociatorii americani, care au recunoscut de circumstanță că, în condițiile existenței bombardierelor și rachetelor intercontinentale, bazele militare de la Saragossa, Torejon, Moron și altele nu mai sînt necesare.

Pierzînd la masa verde și acceptînd un compromis fără compensația pecuniară scontată inițial la un miliard de dolari, Madridul și-a rezervat cu grijă atu-urile pentru runda actuală. Cîteva elemente noi și esențiale au determinat, între timp, partenerul american la o reconsiderare a pozițiilor sale în ajunul vizitei domnului Bravo la Washington. «Căderea» bazei militare americane de la Wheelus Field, după răsturnarea din Libia, a obligat Pentagonul să redescopere virtuțile «bazei uitate» de la Saragossa. Pe de altă parte, tendințele spaniole de neutralizare pe plan mediteranean și de angajare mai activă pe plan european au început să producă reacții alergice în rîndul beneficiarilor americani ai acordului care expiră în septembrie.

Enunțînd axiomatic permanența compensației, Lopez Bravo declara înaintea întîlnirii cu Rogers: «*Istoria nu cunoaște oferte gratuite...*» Referirea directă la sacrificiile grele impuse de o eventuală aderare a Spaniei la Piața comună în Europa lasă să se înțeleagă, indirect și implicit, că ofertele neonorate substanțial de S.U.A. nu constituie nici alternativă și nici stimulent. Drept consecință imediată, în timp ce tendințele abia disimulate ale unui Madrid decepționat de Washington de a se desprinde din îmbrățișarea americană capătă expresii oficioase. *The Christian Science Monitor* apreciază cu luciditate că «dezangajarea americană dintr-o posibilă mlaștină spaniolă ar putea începe chiar de astăzi».

telex

MOSCOVA ■ *În Siberia, unde se află 80% din resursele energetice ale Uniunii Sovietice, ritmul de creștere al energeticii va fi de 3-4 ori mai mare decît în partea europeană a U.R.S.S. Hidrocentrala de la Saian-Șușenskoe, de pildă, va avea 6,3 milioane KW.*

WASHINGTON ■ *Un raport al Ministerului Justiției din S.U.A. relevă că în 1969 criminalitatea a fost cu 11% mai mare decît în anul precedent. Cea mai mare parte a crimelor au fost săvîrșite cu arme de foc.*

LONDRA ■ *Armata șomerilor britanici n-a fost niciodată atît de numeroasă din 1963 încoace: potrivit datelor oficiale, 660 000 persoane. «Șomajul de iarnă», devenit cronic, a continuat și în martie.*

ANKARA ■ *Directorului Corpului american al păcii din Turcia i s-a înmînat o scrisoare oficială cerîndu-i-se să retragă din țară pe toți membrii acestei organizații. Presa turcă subliniază că organizatorilor Corpului păcii le vine din ce în ce mai greu să-și ascundă activitatea subversivă.*

KINSHASA ■ *Comitetul O.N.U. pentru problemele refugiaților și guvernul Republicii Democrate Congo (K) au elaborat un proiect potrivit căruia se vor putea instala în regiunile rurale ale țării 15 000 refugiați din Zambia și 66 000 din Sudan.*

PARIS ■ *Experți francezi au pus la punct un program care va permite dublarea suprafeței pădurilor franceze în viitorii 50 de ani. Programul va fi reexaminat periodic, în funcție de nevoile de material lemnos și de apariția unor materiale concurente.*

MONTEVIDEO ■ *Sub presiunea Fondului Monetar Internațional (de la care a contractat un împrumut de 13 milioane dolari), guvernul Uruguayului a înghețat salariile pe o perioadă de 6 luni. Măsura a stîrnit reacții violente de protest în sînul populației.*

BONN ■ *S-a calculat că într-un singur an, în Germania occidentală, eșapamentele automobilelor, coșurile fabricilor și ale caselor poluează atmosfera cu 20 milioane tone de substanțe nocive, dintre care 7 milioane tone de monoxid de carbon și 2,5 milioane de pulberi toxice.*

ROMA ■ *«Bilanțul teknologic» (diferența dintre sumele plătite pentru achiziționarea brevetelor și cele obținute din vînzarea acestora) e deficitar în Italia cu peste 96 miliarde lire. Sectoarele cu pasivul cel mai pronunțat: construcții de mașini, electrotehnică, chimie.*

PRETORIA ■ *Salariul mediu lunar al unui miner alb este de 303 ranzi, cel al unui miner negru — de 15,47 ranzi.*

I. FÎNTÎNARU

PASUL URMĂTOR: KASSEL

«O pagină a fost întoarsă în istoria postbelică» — a scris «Le Monde» sintetizînd consensul ecourilor cu privire la întîlnirea de la Erfurt a șefilor guvernelor R.D.G. și R.F.G. Este legitimă întrebarea: ce se va scrie pe noua pagină deschisă?

Aci, optimiștii se despart de sceptici, întocmai ca în cunoscuta anecdotă cu cei doi regizori care apreciază succesul premierei: optimistul relevă că sala a fost pe jumătate plină; pesimistul — că a fost pe jumătate goală. Comentatorii din categoria scepticilor caută acum să convingă că e prea devreme să vorbim despre «dezgheț» în relațiile dintre cele două state germane și previn asupra «iluziilor». Prudența este, incontestabil, un apanaj al înțelepciunii. Dar virtutea supremă a înțelepciunii este considerarea faptelor. Să ne adresăm deci faptelor: «Din strîngerea de mînă istorică din gara Erfurt — se spune în ziarul citat mai sus — rămîne faptul esențial — dar de ce importanță! — că cei doi oameni de stat s-au întîlnit și se vor întîlni din nou, la 21 mai, la Kassel în Republica federală». Sau cum a spus Brandt: «O antenă funcționează deja între mine și Willi Stoph». Am apoi în vedere declarațiile post Erfurt. Analiștii lor au degajat, în pofida distanței considerabile între pozițiile de pornire, o serie de puncte susceptibile de a fi armonizate, negociate și transpuse în acorduri.

Adaug un element semnificativ — de domeniul faptelor nu doar al declarațiilor. La Erfurt, W. Stoph s-a referit la necesitatea de a se suprima așa-numitul «Travel Board» (Biroul de voiaj din Berlinul occidental) — care acorda sau refuza vize cetățenilor din R.D.G. ce doreau să călătorească în Occident. S-a anunțat acum că activitatea acestui organism a fost suspendată.

În fine, la 26 martie în Kleistpark din Berlinul occidental s-au întîlnit pentru prima oară, după 11 ani, reprezentanții, la nivelul ambasadorilor, ai U.R.S.S., S.U.A., Angliei, Franței pentru a discuta probleme privind destinderea, legate de Berlinul occidental. Comunicatul publicat a consemnat că discuțiile au servit la clarificarea punctelor de vedere și că s-a convenit o nouă întîlnire la 28 aprilie.

Coroborați toate aceste fapte cu calendarul prevăzut pentru noile runde de negocieri dintre R.F.G. și U.R.S.S., dintre R.F.G. și Polonia. Concluzia nu poate fi decît aceea că ideea tratativelor s-a plasat în mod sigur pe orbita vieții politice a continentului, a demarat într-un mod pe care cei mai mulți îl consideră ireversibil. Firește, nu sînt de ignorat inerțiile și cu atît mai puțin obstacolele ridicate de adversarii destinderii. Este de aceea legitimă presupunerea că tratativele vor fi îndelungate, laborioase, dificile. Cu toate acestea...

La sesiunea recentă a Marii Adunări Naționale s-a amintit că România s-a situat *de mult* și *în mod consecvent* (subl. ns.) pe poziția necesității eforturilor pentru normalizarea relațiilor dintre cele două state germane, în scopul de a se asigura participarea lor, pe baze egale, la viața politică a continentului. Unele ziare — de pildă «Washington Post» — au relevat meritul de pionier al României în această materie. Faptul că mersul evenimentelor a confirmat clarviziunea politicii noastre, că viața impune calea contactelor și tratativelor ca singura cale logică, ne dă temeiul de a nu ne plasa în tabăra scepticilor; dimpotrivă, de a manifesta încredere în capacitatea forțelor păcii, în rațiunea de stat a oamenilor politici lucizi, în a face să prevaleze interesul comun al înaintării pe calea securității europene și generale.

Ilie SERBĂNESCU

„LE DÉFI"... NIPON!

«Japonezii au devenit concurenții noștri cei mai periculoși». O asemenea afirmație — făcută încă acum doi ani — nu putea să nu sune ca un semnal de alarmă pentru cercurile de afaceri americane, întrucît ea venea din partea lui Henry Ford, unul dintre cei mai de notorietate «big businessmeni», figură poate cea mai reprezentativă a acelei industrii în care superioritatea și dominația americană asupra pieților occidentale sînt deosebit de marcate. Într-adevăr, japonezii au reușit să se infiltreze printre coloșii americani ai industriei de automobile chiar la ei acasă, plasînd anual pe piața S.U.A. 150 000 de exemplare.

Nu este însă vorba doar de atît. Oțelul, încălțămintea, textilele japoneze au invadat piața americană. Aparatele de fotografiat și de radio, magnetofoanele și televizoarele nipone, după ce au făcut înconjurul lumii, pătrund, mai încet dar sigur, și în casele americanilor. Se afirmă chiar că, în ultimul timp, cercurile de afaceri din S.U.A. par să se fi obișnuit să privească relațiile economice americano-nipone «în noii termeni» ai comerțului reciproc. Față de echilibrul de la începutul anilor '60, sfîrșitul deceniului trecut a găsit balanța schimburilor comerciale S.U.A.-Japonia înclinînd în deficitul părții americane cu sume ridicate.

Dar ce s-a întîmplat de foarte curînd pune și mai mult pe gînduri cercurile de afaceri din Statele Unite. Fujitsu - una dintre cele mai mari producătoare de computere japoneze — a vîndut două mașini electronice de mărime medie (de fabricație proprie) în Statele Unite. Este pentru prima dată cînd o firmă niponă de ordinatoare străpunge piața americană. Aparent nimic deosebit, întrucît plasarea unei noi mărfi japoneze în S.U.A. a devenit de acum un fenomen curent. Pentru cercurile de afaceri americane îngrijorător este faptul că această ultimă penetrare japoneză a avut loc pe piața industriei în care problema supremației americane părea să fie un subiect «tabu» — S.U.A. deținînd peste 90% din producția totală de ordinatoare a lumii occidentale. În cadrul acestei industrii, covîrșitoarea majoritate a firmelor neamericane lucrează pe bază de licențe importate din Statele Unite; nici o firmă străină nu a reușit, deocamdată, să plaseze o licență de computer pe piața nord-americană. Și, ceea ce este considerat și mai alarmant: Fujitsu este singura dintre firmele japoneze producătoare de ordinatoare care nu funcționează pe baza unei licențe importate din S.U.A. Dimpotrivă, ea nu are nici o legătură cu tehnologia americană, fiind, în același timp, printre puținele firme neamericane care au vîndut licențe de computere în străinătate. Îngrijorarea pare să fie amplificată de perspectiva continuării în ritm alert a «boom»-ului industriei japoneze de ordinatoare, precum și de faptul că, în Japonia, importul de calculatoare nu se poate face decît în cazul în care companiile industriale japoneze justifică necesitatea comenzii și probează cu date concrete că un computer «made in Japan» nu poate îndeplini activitatea programatică propusă.

Cu «Le défi americain» J.J. Servan-Schreiber nu făcea poate decît să asambleze într-o imagine globală coordonatele dominației economice a S.U.A. asupra celorlalte țări occidentale, să atragă atenția asupra dimensiunilor și pericolelor ei și să-i confere o denumire de simbol — «le défi» (tradus în românește prin amenințarea, sfidarea) fată că, acum, americanii înșiși par să-și însușească termenul, dar pentru a căuta o expresie pertinentă fenomenului care îi îngrijorează — expansiunea economică japoneză pe propria lor piață.

Pregătirile în vederea lansării, la 11 aprilie, a navei «Apollo-13» au culminat cu o repetiție generală, la 26 martie, pe poligonul de la Cape Kennedy. În fotografie: cosmonautul Fred Haise — care împreună cu James Lovell și Thomas Mättingly vor alcătui echipajul navei «Apollo-13» — în timpul unui antrenament, pentru a se obișnui cu minuirea aparatelor de cercetare științifică ce vor fi instalate pe Lună.

NOUL VAL AL LUPTEI GREVISTE

Acțiunile greviste din Occident s-au amplificat în ultimele săptămîni cuprinzînd pături și ramuri de activitate dintre cele mai diferite. Una dintre cele mai virulente acțiuni greviste a constituit-o greva celor 200 000 de factori poștali din S.U.A. Faptul că președintele Nixon a fost nevoit să ordone intervenția armatei arată măsura rezistenței și solidarității greviștilor. Fiecare zi de grevă a însemnat o pierdere de 300 milioane dolari; bursele din diferite orașe s-au aflat în situația de a-și închide porțile.

Tot la New York, neprezentarea la lucru a 5 000 de controlori ai traficului aerian a atras după sine anularea diferitelor curse. Pe aeroportul internațional «Kennedy» 64 avioane cu reacție au fost blocate, 200 de zboruri au fost anulate. Controlorii traficului aerian, considerați funcționari de stat, nu au dreptul la grevă. De aceea ei au recurs la o stratagemă: simulează oboseala și suprasolicitarea.

Dincoace de Ocean, în Franța, ca urmare a unor greve ale personalului aeroporturilor Orly și Le Bourget, curse ale companiei «Air France» au fost suspendate. Grevele au izbucnit în semn de protest împotriva unor proiectate măsuri de reorganizare, care ar afecta interesele lucrătorilor. Activitatea unor sectoare economice din Italia a fost de asemenea serios afectată, peste 350 000 de salariați din industria textilă revendicînd, prin grevă, majorarea salariilor. Participă la acțiune Asociația șoferilor agricoli, ca și personalul societăților concesionare de transport auto. În sectorul industriei miniere, 50 000 de muncitori au încetat lucrul, ca urmare a întreruperii negocierilor dintre reprezentanții sindicali și cei ai patronatului în vederea înnoirii contractului de muncă.

În Spania, minele din Asturia înregistrează noi acțiuni revendicative. În întreprinderile miniere «Hulleras del Note Sa» (HUNOSA), peste 4 200 de muncitori se află în grevă, afectînd 11 mine din acest important sector carbonifer. La Terrasa, cîteva mii de salariați ai firmei «AEG-Telefunken» se află în grevă de peste trei săptămîni. Mișcarea revendicativă a cuprins și pe crescătorii de vite din Țara Bascilor și Navarra. Aceștia au

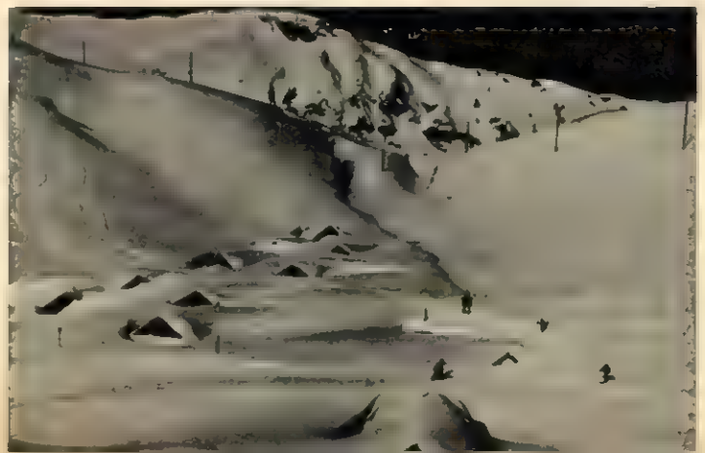

Avalanșele — dintre care unele soldate tragic — care s-au abătut asupra unor localități vest-europene s-au făcut simțite pînă în ultimele clipe ale iernii. Fotografia înfățișează un sat elvețian, Breitenfeld, ale cărui case au fost literalmente acoperite de zăpadă.

sapte zile pe pămînt

(Urmare din pag. 35)

blocat șoselele exprimîndu-și nemulțumirea față de prețurile fixate la lapte.

«Ofensiva de primăvară» a muncitorilor japonezi, în sprijinul revendicărilor lor, a mobilizat sute de mii de participanți din 45 de prefecturi. În 44 de porturi din Australia, docherii greviști au imobilizat 300 de nave sub diferite pavilioane. Mărfurile nu au putut fi încărcate sau descărcate. 40 de nave europene au înregistrat pierderi evaluate la aproximativ 2,5 milioane dolari australieni. Peste 19 000 de lucrători portuari și tehnicieni de la stațiile radar și serviciul telecomunicațiilor se află acum în grevă, revendicînd majorarea salariilor și condiții de muncă mai bune. Caracteristic pentru această largă mișcare de luptă revendicativă este faptul că se depășește cadrul strict al unor revendicări cu caracter economic, căpătînd, în multe cazuri, pronunțate nuanțe politice, ceea ce explică, de altfel, îngrijorarea manifestată de autoritățile de stat și patronale.

Const. BONDOC

GENEVA — NEW YORK

COORDONATE NOI ALE ORIENTĂRII PROFESIONALE

La invitația Institutului elvețian de știință și educație (fostul Institut Jean-Jacques Rousseau), Constantin Zahirnic, conducătorul laboratorului de psihologie al Ministerului Industriei Alimentare și membru al Secției de orientare profesională din Institutul de Științe pedagogice din București, a ținut la Geneva două conferințe de specialitate («*Aspecte noi ale orientării profesionale în România*»; «*Timpul liber și rolul caselor de cultură și creație din Republica Socialistă România*»), care au găsit un profund ecou în rîndul unui auditoriu format din cercetători în domeniul atît de larg dezbătut astăzi al orientării profesionale în lumea contemporană.

Solicitînd un interviu specialistului român, care este unul dintre primii absolvenți ai Institutului Rousseau, marele cotidian elvețian «La Suisse» expune pe larg părerile și concepțiile acestuia privitoare la mutațiile survenite după cel de-al doilea război mondial în orientarea muncii și a timpului liber și la imperativele studierii științifice a relațiilor de muncă.

«La Suisse» consemnează: «Mutațiile importante intervenite în domeniul industriei de azi au ca latură pozitivă tocmai faptul că ele îi obligă pe specialiștii în domeniul muncii să regîndească activitatea profesională; nu este modest meritul domnului Zahirnic care a propus soluții hotărît noi». Cele două expuneri prezentate de acesta s-au axat mai cu seamă asupra efectelor revoluției tehnico-științifice, care se reflectă astăzi în mobilitatea fără precedent a muncii, și — implicit — în creșterea continuă a numărului de profesiuni.

Răspunzînd unei invitații a Departamentului de psihologie de la Teachers College — Columbia University — Constantin Zahirnic a plecat la New York, unde a ținut două conferințe pentru profesorii și studenții acestei universități.

Reîntors în țară, după o lungă călătorie de studii, C. Zahirnic ne-a împărtășit emoțiile și satisfacțiile încercate în fața interesului și simpatiei cu care numeroși oameni de știință și cultură cu care s-a întîlnit în Occident le-au manifestat față de realitățile din România modernă care urcă treptele civilizației socialiste.

B. D.

JUBILEU UNGAR

...Și am ieșit din nou la lumina zilei, urcînd pe scări rulante patruzeci de metri, în fața gării de Est, parte a Budapestei, unde, acum un sfert de veac, militarii români duceau grele lupte pentru fiecare stradă, pentru fiecare colț de casă, înaintînd spre inima marelui oraș din direcția cimitirului Kerepes. Alt fel decît atunci, în infernul încleștării cu fasciștii, mi s-a părut cartierul, cu totul alt fel și cu totul altul chiar și față de acum doi ani, cînd l-am văzut ultima dată. Gara din capătul bulevardului Rakoczi — alt drum, și acest bulevard, de jertfe și sînge pentru ostașii români — părea, în ocrul auriu în care fusese de curînd văruită, mireasă gătită de nuntă. O autostradă trecînd în arc lin pe deasupra bulevardului mi-a amintit de grațiosul sistem de circulație interurbană al orașului Tokyo, iar imensul Népstadion se asocia în memorie cu Coliseumul roman.

Invariabil, am putea spune, cei care au de scris sau comentează Budapesta pornesc de la înălțimea Gelert, colină ce domină din dreapta Dunării orașul, sau încheie cu aceasta evocînd frumoasa panoramă ce se desfășoară, cătînd de aici, în fața privirilor. Și este, într-adevăr, un tablou care impresionează: Dunărea spintecînd în două marea așezare, podurile de peste fluviu, între care și cel mai nou, «Elisabeta», alb ca laptele în bătaia soarelui, alcătuiesc o fericită pereche cu vechiul și înnegritul Pod pe lanțuri din amonte, insula Margareta înlănțuită drăgăstos cu Dunărea. Și este plăcut să descoperi — în afara celor știute din constatări anterioare — construcții noi și impresionante între care se detașează cu prestanță hotelul turistic «Duna», construit pe cheiul sting al fluviului, ori surprinzător, cătînd în direcția lacului Balaton, să vezi întinse cartiere noi de locuințe. Elementul cel mai spectacular, adaos urbanistic de dată recentă, nu este însă accesibil privirii, investigînd Budapesta de pe colina Gelert. Este un adaos construit în subteran, cu funcționalitate precis determinată în sistemul de circulație al orașului — metropolitanul nou, încă neinaugurat și pe ale cărui șine am lunecat, de la stația Déak, din centrul orașului, și pînă la Gara de Est.

...Acolo, privind piațeta, aflată în stadiu de finisaj, a stației metroului, am cugetat la partea de contribuție dată de ostașii români la eliberarea Ungariei, moment-jubileu sărbătorit la 4 aprilie de poporul ungar.

N. POPESCU-BOGDĂNEȘTI

arhivă-foto

„AM SOSIT LA POLUL NORD"

Documentul care atestă prezența primilor oameni la Polul Nord se află pus într-o sticlă, alături de drapelele înfipte în gheață, la punctul zero al «căpătului lumii». Pe acest document stă scris: „Am sosit aici azi, 6 aprilie 1909, după un drum cu 24 de etape. Am cu mine cinci oameni: eschimoșii Ootah, Egingwah, Seegloo și Ooqueab și un om de culoare, Matthew. Ultima etapă am parcurs-o cu 5 sănii și cu 38 de cîini. Vaporul nostru, «Roosevelt», se află în cantonamentul de iarnă de la Cap Sheridan. Expediția pe care o comand, și care a reușit să atingă Polul Nord, a fost organizată sub auspiciile societății Peary Arctic Club din New York". Documentul este semnat de șeful expediției, exploratorul Robert E. Peary, binecunoscut în lumea întreagă prin cele trei încercări anterioare de cucerire a Polului: în 1886, 1898 și 1902.

Performanța lui Peary a fost contestată, un timp, de către un alt explorator mai puțin cunoscut — Frederick A. Cook — acesta pretinzînd că a fost primul care a ajuns la Polul Nord, cu un an mai înainte. În cele din urmă însă Peary a fost recunoscut, de către cei mai mulți, drept primul «cuceritor» al mult căutatului Pol, deși, recent, vechea controversă a fost readusă în fața opiniei publice.

Ion MUNTEANU

Una din principalele pretendente la Cupa «Jules Rimet» — echipa Braziliei — în plin antrenament în vederea finalelor Campionatului mondial din Mexic. Al treilea jucător (de la stînga spre dreapta) este faimosul Pele.

cronica de trei secunde

GLUMA ȘI CRIMA

Sigur că toate condamnările astea americane la sute de ani închisoare pentru fapte mult mai îngrozitoare decît războiul de o sută de ani sfîrșesc prin a fi amuzante, ceea ce nu e de loc în intenția judecătorilor. Nu există judecători care să dorească a fi amuzanți. Cît o fi un om de criminal, dacă-i dai 1 000 de ani temniță grea — cum s-a întîmplat de curînd în Texas — nu mai rămîne nimic din crimă iar condamnatul devine mai degrabă simpatic pentru că te face să rîzi și să devii mucalit: cum adică, dom'le, unul — tot un texan — violează o femeie și pentru asta-i dai 800 de ani pușcărie? Chiar și femeia violată nu văd de ce ar mai plînge... Asta nu mai e crimă, nu mai e pedeapsă, nu mai e viol, nu mai e simbol, nu mai e roman, nu mai e o informație — e o glumă.

E întotdeauna grav ca o crimă urmată de o judecată să dea naștere pînă la urmă unei glume. Și se înmulțesc în lume crimele care sfîrșesc prin glume — sărate sau nesărate, nu asta contează...

GLUMA ȘI TIMPUL

Se ajunge chiar la crime al căror final e interzicerea glumelor pe vaste teritorii — ceea ce duce, bineînțeles, la înmulțirea atît a criminalilor cît și a glumeților. Care e rezultatul? Judecătorii devin glumeți, glumeții devin criminali, iar criminalii... — de criminali nu mai știe nimeni, nici măcar timpul, căci chiar pentru el, cît o fi el de timp, 800 de ani temniță grea pentru o efemeridă de om sînt o glumă bună care, ca orice glumă bună, se uită repede.

E adevărat că una singură, o singură glumă bună, ține afișul de milioane de ani — dar nimeni nu mai știe cui aparține, cînd a fost spusă prima oară, care îi e poanta și — mai ales — dacă e o glumă sau o crimă.

Cam așa e cu orice se pierde sau se lăbărțează în eternitate. Eternitatea — cît e ea de lungă — nu ia în considerație decît ceea ce e scurt și cuprinzător. De aceea, probabil, războaiele devin tot mai scurte, tragediile caută să se încadreze în clasicele 5 acte, comediile — în trei, mașinile vor doi timpi, iar crimele — doi timpi și trei mișcări. Și atunci de ce să ne mai mirăm dacă atîtea și atîtea condamnări devin și ele pripite?

Radu COSAȘU

varietăți

replici fără replică

● *Vorbind despre cîinele său, un bătrîn scoțian spunea: «Cîinele e fără îndoială cel mai devotat animal. Pe al meu l-am vîndut de trei ori și de trei ori s-a întors din nou la mine!»*

● *Un eschimos care își așteaptă iubita se uită la termometrul său și spune:*

— Dacă nu vine pînă la minus douăzeci de grade, plec.

● *Oprit pentru exces de viteză, automobilistul explică polițistului:*

— Mi-am dat seama că frînele nu mai funcționează și m-am grăbit să ajung acasă.

● *Tînărul soț către soție — proaspătă conducătoare de automobil:*

— Cînd stopul e roșu, te oprești, cînd e verde, treci, cînd eu devin alb, frinezi.

● *Pescarul scapă un pește din plasă și se consolează:*

— Nu-i nimic! Nu părea să fie proaspăt.

● *Mama încearcă să-și adoarmă plodul fredonînd un cîntec de leagăn, cînd acesta îi spune cu o voce rugătoare:*

— Simți într-adevăr nevoia să cînți, mamă? Sînt atît de obosit!

● *Pictorul către ucenic: Tocmai acum am terminat tavanul. Ai grijă să nu umble cineva pe el.*

punct și de la capăt

● *După ce a furat un mare număr de obiecte de artă din diferite localități, tînărul Corentin Laurent, în vîrstă de 22 de ani, s-a stabilit în orășelul francez Quimper, unde și-a deschis un magazin pentru vînzarea acestor obiecte. Spre ghinionul lui însă, chiar în ziua inaugurării magazinului un trecător și-a recunoscut în vitrină o brichetă de aur, care-i fusese furată, cu doi ani în urmă, la Paris. Era obiectul cu care inculpatul debutase în cariera lui de hoț și care l-a demascat din prima zi a carierei de negustor...*

● *Înapoindu-se din vacanță, după trei săptămîni de absență, familia Jules Bertrand din Toulon s-a trezit în fața unor fenomene uluitoare: punîndu-și valizele pe o canapea din casă, aceasta s-a prăbușit brusc, sub greutatea lor; o masă, la care membrii familiei au vrut să se așeze, s-a prăbușit de asemenea, și tot astfel scaunele pe care s-au așezat, patul, șifonierele, ba chiar și zidurile clădirii au început să se dărîme. Înspăimîntați, oamenii și-au părăsit în grabă casa care, s-a constatat apoi, fusese invadată în lipsa lor de o colonie de termite extrem de vorace.*

● *Despre un om atacat de vulpi nu s-a auzit pînă acum. Dar iată că aceasta i s-a întîmplat recent unui miner din regiunea Grenoble, în timp ce străbătea o distanță de cîțiva kilometri între oraș și locul lui de muncă. A fost atacat de o haită de vulpi înfometate care l-au rănit grav și de care a reușit să scape numai datorită intervenției energice a altor trecători care veneau în urma lui.*

● *Două țigănci nomade care au intrat într-o farmacie din orașul Bergamo (Italia), au reușit s-o hipnotizeze pe o tînără vînzătoare, pe nume Carla Maria Carasso, și s-o determine astfel să le predea, cu mîna ei, o casetă cu bani și mai multe medicamente scumpe. Prinse de un polițist au reușit să-l hipnotizeze pe loc și pe acesta și să plece mai departe nederanjate. Ele sînt căutate acum, nu atît pentru furtul comis, cît pentru calitățile excepționale în materie de hipnoză pe care le-au demonstrat și care n-au mai fost întîlnite pînă azi.*

YAK-40 se recomandă

Aflat într-un turneu publicitar, noul avion sovietic de pasageri YAK-40 își demonstrează virtuțile pe diferite aeroporturi europene. Noua realizare a constructorilor sovietici de avioane este un aparat solid și simplu putînd transporta 33 de pasageri. Printre alte avantaje: poate ateriza și decola pe o pistă nu mai lungă de 800 metri și care nu e neapărat nevoie să fie construită din beton, ci poate pur și simplu să fie din pămînt acoperit cu iarbă. Spre exemplificare — iată-l pe o asemenea pistă cu gazon pe micul aeroport elvețian Agno de lîngă Lugano.

A fost odată o vulpe pe nume Ferdy și un iepure pe nume Robertson... Asta în fabulă. Din fabulă s-a inspirat tînăra Cherry, în vîrstă de 12 ani, care a creat cu aceste personaje o istorie adevărată. Ferdy și Robertson, adoptați de Cherry, s-au împrietenit la cataramă, își trăiesc viața împreună, refuză să mănînce în alt chip decît din aceeași farfurie, iar în zilele de sărbătoare își însoțesc stăpîna în lungi plimbări, stîrnind stupoarea trecătorilor.

a fost odată ca niciodată

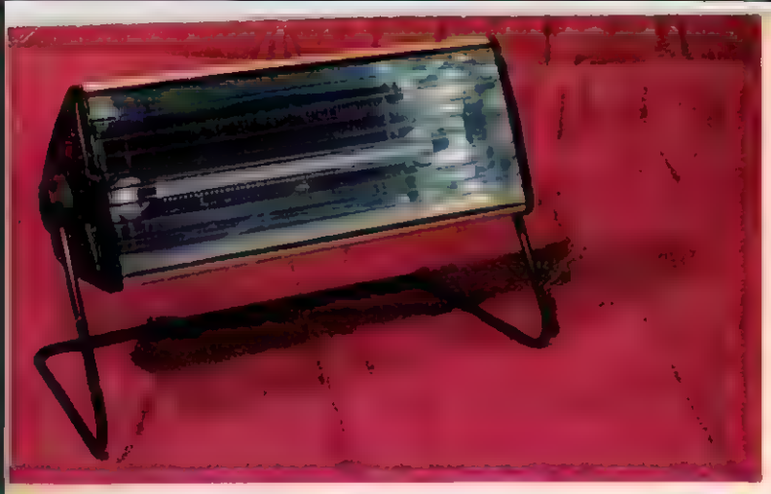

I.I.S. „ELECTRO-MUREȘ“ produce:

- Fiare de călcat
- Plite electrice
- Radiatoare electrice
- Termoplonjoare
- Perne electrice
- Antene televiziune
- Conductoare electrice
- Papuci cablu
- Mașini de calculat
- Bare de distribuție electrice
- Mașini de găurit
- Vibratoare pentru beton
- Manșoane de legătură și derivație
- Cutii terminale

Produsele I.I.S. «Electro-Mureș» Tg.-Mureș, concepute și executate la un nivel de calitate superioară, răspund cerințelor celor mai exigente ale beneficiarilor noștri.

Produsele I.I.S. «Electro-Mureș» au un aspect plăcut, funcționare ireproșabilă și o linie constructivă modernă.

UZINA DE REPARAȚII GALAȚI

BD. Gh. COSBUC Nr. 256
TELEFON 1.58.30—1.58.31

EXECUTĂ:

- Agregat de pompare tip D-108—12 (țoli)
- Mașină de punctat electrică
- Remorcă monoax pentru transportat lădițe cu struguri din vii, cu distanța minimă între rînduri de 1,8 m și 3 metri, precum și remorcă pentru transportat lădițe cu fructe.
- Ridicător hidraulic monobloc
- Nicovaje pentru forjă tip 63 kg; 100 kg și 150 kg
- Diverse piese de schimb pentru trac-

memento

Prezentat de:

Traian STOICA (carte)
Magda MIHĂILESCU (cinema)
E. DASCĂLU (muzică și televiziune)
Cornel BOZBICI (plastică)
Alecu POPOVICI (teatru)
Vlad MUȘATESCU (disc)

carte

● Sub egida Institutului de studii istorice și social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R., la Editura politică a apărut **Unirea Transilvaniei cu România — 1 decembrie 1918**, un compact volum de peste sapte sute de pagini în care întîlnim studii ce urmăresc aprofundat complexul împrejurărilor social-istorice ale împlinirii acestui eveniment de importanță istorică în viața poporului român. Autorii studiilor: Marin Badea, Gheorghe Bodea, dr. Augustin Deac, Ion Iacoș, Ion Ilincioiu, Alexandru Tănăsescu, dr. Gheorghe Unc, Natalia Vlicu. Lucrarea apare sub redacția lui Ion Popescu-Puțuri și dr. Augustin Deac.

● În cartea **Momente și portrete de neuitat**, îngrijitorul ei, Nicolae Tue, a selectat din scrierile mai multor prozatori unele pagini în care sînt redate cu multă căldură chipuri de tineri comuniști, muncitori, elevi, studenți și ostași ce au luptat în anii ilegalității cu abnegație și eroism pentru cauza partidului (Editura politică).

● La Editura «Albatros» au apărut două volume de **Pagini alese** din poezia și proza lui Zaharia Stancu. Antologie și note de Adrian Mitescu.

● În librării se află **Crăiasa zinelor** (povești ardelenești) de Ion Pop-Reteganul.

● La Editura științifică a apărut cartea **Visul și structurile subconștientului** de Ion Biberi. E cunoscută activitatea autorului ca prozator și om de litere, conjugată cu aceea a omului de știință. Medic psihiatru, Ion Biberi a dat la iveală pînă acum mai multe lucrări de investigație a «psihologiei abisale». Cartea pe care o anunțăm acum reprezintă, după mărturisirea autorului, «o concepție personală asupra vieții onirice, sprijinită pe numeroase observații și verificări, urmărite de-a lungul anilor».

● Tot la aceeași editură a apărut cartea **Pe valea Moldovei** (prin veliști și evocări) de Victor Tufescu, în care elementul documentar se îmbină organic cu observația asupra devenirilor actuale ale locurilor străbătute de apa Moldovei.

● **Ioan Slavici — opera literară** constituie al doilea volum din monografia întreprinsă de D. Vatamaniuc asupra autorului «Marei», primul intitulîndu-se «Ioan Slavici și lumea prin care a trecut» (1968) (Editura Academiei Republicii Socialiste România).

cinema

● **Fuga bulevrașului.** Debutul regizoral al cunoscutului operator sovietic Serghei Urusevski («Zboară cocorii», «Scrisoare neexpediată»). Exercitîndu-și măiestria pe un subiect poetic — comununea om-cal — cineastul se dezlănțuie în infinite arabescuri și jocuri de culori ce impietează puritatea filmului. Interpreți — N. Janturin, B. Kidikeeva, F. Saripova, K. Aliev.

● **Republica fetelor.** Comedie anemică, străbătută de la un capăt la altul de locuri comune și de prea multă încredere în farmecele unui detașament de fete. Autor — Hieronim Przybyl. Interpreți — Aleksandra Zawieruszanka, Sofia Merce, Wieslawa Kwasniewska, Elzbieta Starostecka, Krystyna Sienkiewicz, Jan Machulski.

● **Asterix și Cleopatra.** O «superproducție» de animație, cu faimoasa regină a Nilului, desenată pe celuloid cu multă grație și vervă. Rezistă amintirii Elizabethei Taylor. Autori — René Goscinny și Albert Uderzo (coproducție franco-belgiană).

● Programul de documentare de la cinematograful «Timpuri Noi» omagiază cea de-a 100-a aniversare

Tatiana Doronina

a nașterii marelui Lenin. Este vorba de scurt metrajele: **Cele trei primăveri ale lui Lenin; Lenin la Samara; Ultima perioadă din ilegalitate a lui Lenin; Monumentul lui Lenin.**

● Mari cineaști pe ecranele noastre: **Bunuel** (Viridiana), **François Truffaut** (Mireasa era în negru), **Antonioni** (Blow up), **Arthur Penn** (Urmărirea).

● Nu pierdeți aceste filme, chiar dacă nu le mai găsiți decît la cinematografele mărginașe: **Tandrețe, Alexandru cel fericit, Profesioniștii.**

● Tuturor cinefililor și, în special, iubitorilor lui **Erich von Stroheim**, le recomandăm cartea pe care D. Suchianu o închină marelui cineast. Scrisă cu pasiunea și minuția analitică ce fac farmecul publicisticii profesorului Suchianu, lucrarea tipărită de **Meridiane** este un binevenit îndemn de a ne aduce aminte de un regizor pe nedrept uitat.

● Scriitorul francez **Romain Gary** pregătește cel de-al doilea film în calitate de regizor: «Pericol total».

● Un grup de cineaști italieni și bulgari vor realiza în coproducție o ecranizare după **Vadim** al lui Lermontov. Scenariul aparține scriitorului **Ugo Piro.**

plastică

● **Xilogravurile din satul Hăsdate** (județul Cluj) erau celebre încă din secolul trecut, cînd ele au fost larg răspîndite nu numai în Transilvania, ci și în Principate. Icoane pe hîrtie sau stampe decorative, acestea erau gravate pe scîndură de măr sau păr, imprimate cu o cerneală preparată de meșteri și colorate ulterior. Începuturile acestui centru rural de cultura plastică se pierd în anonimat. Meșterii secolelor XVIII și XIX li dau însă o mare strălucire, continuînd tradiția artei zugravilor pe lemn sau zid. Muzeul de artă reunește peste o sută de xilogravuri din Hăsdate, astăzi rarități, provenite din colecții de stat și particulare.

● **Scoarțe populare românești.** Scoarțele expuse la Muzeul de artă populară dau o imagine exactă, nemistificată, asupra concepției plastice și imaginației creatorilor de lăicere, părețare, procuturi, țoluri etc., meșteri populari din toate regiunile tradiționale ale țării. Selecția e prețioasă și prin faptul că însumează numeroase scoarțe din secolul XIX (Calea Victoriei 107).

● S-a deschis anualul **Salon al umoriștilor**, care reunește 37 de profesioniști ai imaginii acide, reprezentînd toate generațiile, nume sonore ale caricaturii românești, care expun lucrări atestînd de multe ori subtile preocupări de realizare grafică (Sala de expoziții a Ateneului român).

● Ultimii laureați ai premiilor Uniunii Artiștilor Plastici (1969) expun la «Apollo» lucrări premiate sau de dată recentă. Reamintim numele lor: **Octav Grigorescu** (Marele premiu), **Wanda Vladimirescu-Sachelarie** (Premiul pentru pictură), **Mircea Spătaru** (Premiul pentru sculptură), **Ethel Lucaci Bălaș** (Premiul pentru grafică), **Ana Lupaș** (Premiul pentru artă decorativă), **Naum Corcescu** (Premiul pentru artă monumentală), **Costel Badea** (Premiul tineretului) și **Ion Gh. Vrăncanțu** (Premiul criticii).

● **Victor Papa** — sculptură. Artistul expune chipuri imaginare ale lui Traian, Decebal, Zamolxe, sau portrete asupra cărora nenumărați sculptori și-au încercat talentul (Eminescu, Veronica Micle). V. Papa este un descriptiv și declarativ, din păcate fără adîncimi și sclipiri în interpretarea formelor (Galeriile de artă, Bd. Magheru 20)

muzică

● **Monique Haas**, din nou oaspete plăcut al melomanilor bucureșteni. Apreciata pianistă franceză este solista concertului de azi al Filarmonicii dirijat de Mircea Basarab. Ea va fi interpreta Concertului nr. 4 pentru pian și orchestră de Beethoven. Mai ascultăm: Simfonia de cameră de Mircea Chiriac, «Omagiu lui Petrarca» de Gerard Victori și frumosul poem simfonic «Ucenicul vrăjitor» de Paul Dukas (4 aprilie, Ateneu).

● O nouă și remarcabilă manifestare în cadrul BICENTENARULUI NAȘTERII LUI LUDWIG VAN BEETHOVEN: Orchestra simfonică (dirijor, **Iosif Conta**) și corul (dirijor, **Aurel Grigoraș**) RTV prezintă «Missa solemnis» în Re major (datînd din 1823), grandios monument — alături de Simfonia a IX-a — al creației beethoveniene. Soliști vocali: **Emilia Petrescu, Martha Kessler, Valentin Teodoriaș, Gheorghe Crăsnaru** (9 aprilie, Studioul de concerte al RTV).

● **Remarcabilul bas Tadeusz Wierzbicki** de la Opera din Liège este oaspete al Operei române pe scena căreia va apărea în capodopera verdiană «Don Carlos» în rolul regelui Filip (4 aprilie) și în acela al lui Mefisto din «Faust» de Gounod (7 aprilie).

● Alți oaspeți ai sălilor de concerte din Capitală: **Corul Academic de muzică din Cluj** de sub conducerea prof. **Mihai Guttman** cu lucrări de Brahms, Kodaly, Cornel Țăranu, Vasile Herman, Dumitru Capoianu (5 aprilie, Ateneu).

● Continuă să atragă un public numeros concertele duminicale de muzică populară românească. Mîine, pe podiumul Ateneului, în două concerte, Orchestra «Barbu Lăutaru» dirijată de **Ionel Budișteanu** și **Florian Economu.**

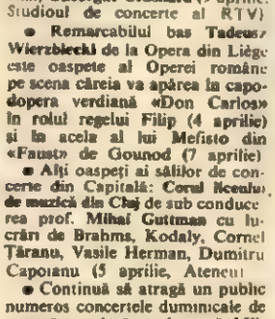

Mircea Basarab

disc

● Acum citâva vreme regretam absența unor discuri dedicate creatorilor Alexandru Mandy și Florin Bogardo, talente bogate și complexe, însumînd arta de a compune cu darul poeziei, iar în cazul lui Bogardo și cu harul cîntării. Iată însă că între timp a și apărut un disc (de proporții reduse, din păcate) intitulat: **Florin Bogardo.** Patru inspirate melodii: «Ora cinteculuiu», «Izvorul nopții», «Să nu uităm trandafirii» și «Tablouri» Să reținem numele celor care au făurit versurile: Lucian Blaga, Marin Sorescu, Ioana Diaconescu, Ovidiu Dumitru (EDC-10 105).

● **Laura Lavric** nu-i (deocamdată) un nume prea cunoscut. Dar fără îndoială că va fi. Un glas ca al ei nu se întîlnește pe toate drumurile și nici pe toate discurile. Numai că repertoriul de pe microrecitalul înregistrat cu orchestra lui **Victor Predescu** e nițel cam monoton: «Tot mi-ai zis bădițăașa», «Bade-al meu e moldovean», «Hai, bădiță, hai la joc», «Uite, cela-i bade-al meu». Un bade sau doi, mai merge. Dar... patru! Parcă-s prea mulți. Ceea ce, însă, nu împietează cu nimic asupra evidentelor calități vocale și interpretative ale solistei (EPC-10 092)

● Frumoasă salbă de cîntece populare ne dăruiește și **Florica Bradu.** Nu numai prin interpretarea ei măiastră, ci și prin măiestrita înmănunchere a cîntecelor, autentice nestemate ale folclorului nostru. Ascultați mai întîi și-apoi să judecați: «Lioară, lioară», «Bătrînit-am da' nu-i modru», «De-aș avea drăguț să-mi placă» sau «Am oleacă de urîtu». Acompaniază Orchestra de muzică populară a RTV, dirijată de **George Vancu.** Cui s-o fi datorînd alegerea cîntecelor de mai sus, cîntărețel sau dirijorului, nu știm, dar oricine-ar fi, merită mulțumirile tuturora (EPC-10 094).

teatru

Irina Petrescu

● **Leonce și Lena** de Georg Büchner la Teatrul «Lucia Sturdza Bulandra» — eveniment teatral al stagiunii bucureștene. E de fapt un adevărat «festival» Liviu Ciulei — regizor și scenograf totodată. Surprinzător, adeseori uluitor, scînteind de vervă și culoare, insolitul situațiilor scenice, originalitatea viziunii creatoare pornesc din substanța textului dramatic. Într-o traducere excelentă (Nina Cassian) armonia unitară a reprezentației cere totuși evidențierea unor interpreți: Virgil Ogăsanu, Ion Caramitru, Marin Moraru, Irina Petrescu. Nu întîmplător acest spectacol va putea fi aplaudat în luna aprilie în Italia și R.F.G.

● Virgil Stoenescu rămîne unul dintre puținii autori dramatici dedicați fidel problemelor tineretului. În premieră la Teatrul Național «I.L. Caragiale», **Moartea ultimului golan**, o piesă inspirată din problematica tinerei generații, nu are tonul grav sau didacticist al unei «lecții», ci aduce vervă, spirit, fantezie literară și o excelentă tehnică a scrisului dramatic. Ion Fintesteanu, cu binecunoscutul său meșteșug scenic, a dat viață unui spectacol viu, cald, uman, în centrul căruia se află — promițător — la primul său rol mare în București tînărul actor Costel Constantin, alături de Ilinca Tomoroveanu, Rodica Popescu, Chiril Economu, Ovidiu Moldovan și Ion Fintesteanu.

● Paul Everac prezent la Teatrul Giulești cu două interesante piese într-un act: **Vizită la Malu** și **O întîlnire așteptată**, într-un spectacol coupé intitulat «Plimbări cu urmări». Se reține două creații actoricești: Ernest Maftei și Mircea Dumitru.

televiziune

DUMINICĂ. Caprele și verzele telefotbalistice s-au împăcat, sperăm, pentru întregul retur: «U»-Petrolul, în transmisie de la Cluj (14.00) ● **Mozaic duminical**, moștenitorul în toate drepturile al fostei «Realități ilustrate» prezintă un sumar atractiv cu: teatru scurt, Tarzan, jaz și altele (18.00) ● Un **reportaj** de pe Ostrovul Șimian, viitorul muzeu al fostelor Porți de Fier (19.40) ● «Răscoala de pe Cain» un **film** semnat Stanley Kramer și onorat cu un Premiu Pulitzer. Mari interpreți: Fred Mac Murray, Lee Marvin și Humphrey Bogart (20.00) ● Pe programul II, Seară de teatru. Cei ce au pierdut premiera spectacolului cu piesa «Cazul Pinedus» de Paolo Levi să nu piardă, în nici un caz, reluarea (20.00).

LUNI. **Agenda politică** semnată de Gheorghe Dolgu (22.20) ● Emisiunea de actualitate teatrală **Scena** își închină programul microstagiunii Teatrului Național din Iași (22.40).

MARȚI. Biometeorologia face parte din terminologia științifică născută sub ochii noștri și definește raporturile dintre mediul meteorologic și sănătatea oamenilor. Mai multe amănunte, în emisiunea **Ce știm și ce nu știm despre om?** (19.45) ● **Seară de teatru** cu cunoscuta piesă prandelliană «Astă seară se improvizează» (20.15) ●

MIERCURI. Cu participarea acad. Gr. Moisil și a adjunctului ministrului învățămîntului, prof. univ. Alexe Popescu — o **anchetă** interesantă prin însuși enunțul temei: absolvenții institutelor de învățămînt superior în primul an de existență ca profesioniști (19.20) ● **Telecinemateca:** «Mandy», un film care la vremea sa (1953) a făcut un fel de record de popularitate și a lansat, e drept pentru acest unic film, o mică vedetă în vîrstă de 10 ani (10.25).

JOI. Cea de-a treia **Seară de teatru** a săptămînii re-afișează piesa lui Radu Cosașu «Un nasture sau absolutul» într-o distribuție fără cusur: Rodica Tapalagă, Gh. Dinică, Gina Patrichi, Draga Olteanu, Mariella Petrescu, Dem. Rădulescu, Mihai Fotino și alții (20.20) ● **Filmul documentar**, realizat de televiziunea sovietică, «Lenin» (21.40) ● **Intervizionea** ne transmite de la Moscova un «Concert al laureaților concursurilor internaționale» (20.10).

VINERI. Prima parte a filmului eroic-dramatic «Vii și morți» după cunoscutul roman al lui Konstantin Simonov (20.55).

SÎMBĂTĂ. Noul eveniment cosmic — **lansarea lui Apollo-13** — în transmisie directă (20.50) ● O seară închinată **Televiziunii finlandeze** (20.40).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru concursul Pronosport nr. 14, etapa din 5 aprilie 1970

I. A.S.A.-Steaua	2
II. Jiul-F.C. Arges	1
III. Rapid-U.T.A.	1
IV. Poli.-C.F.R. Cluj	1
V. Dinamo Bc-«U» Craiova	1
VI. Dinamo Buc.-Steagul roșu	1
VII. Farul-Crișul	1
VIII. «U» Cluj-Petrolul	1
IX. Bari-Inter	x
X. Lanerossi-Sampdoria	x
XI. Milan-Torino	1
XII Napoli-Bologna	x
XIII. Roma-Fiorentina	1

NOTĂ: redacția nu-și asuma raspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

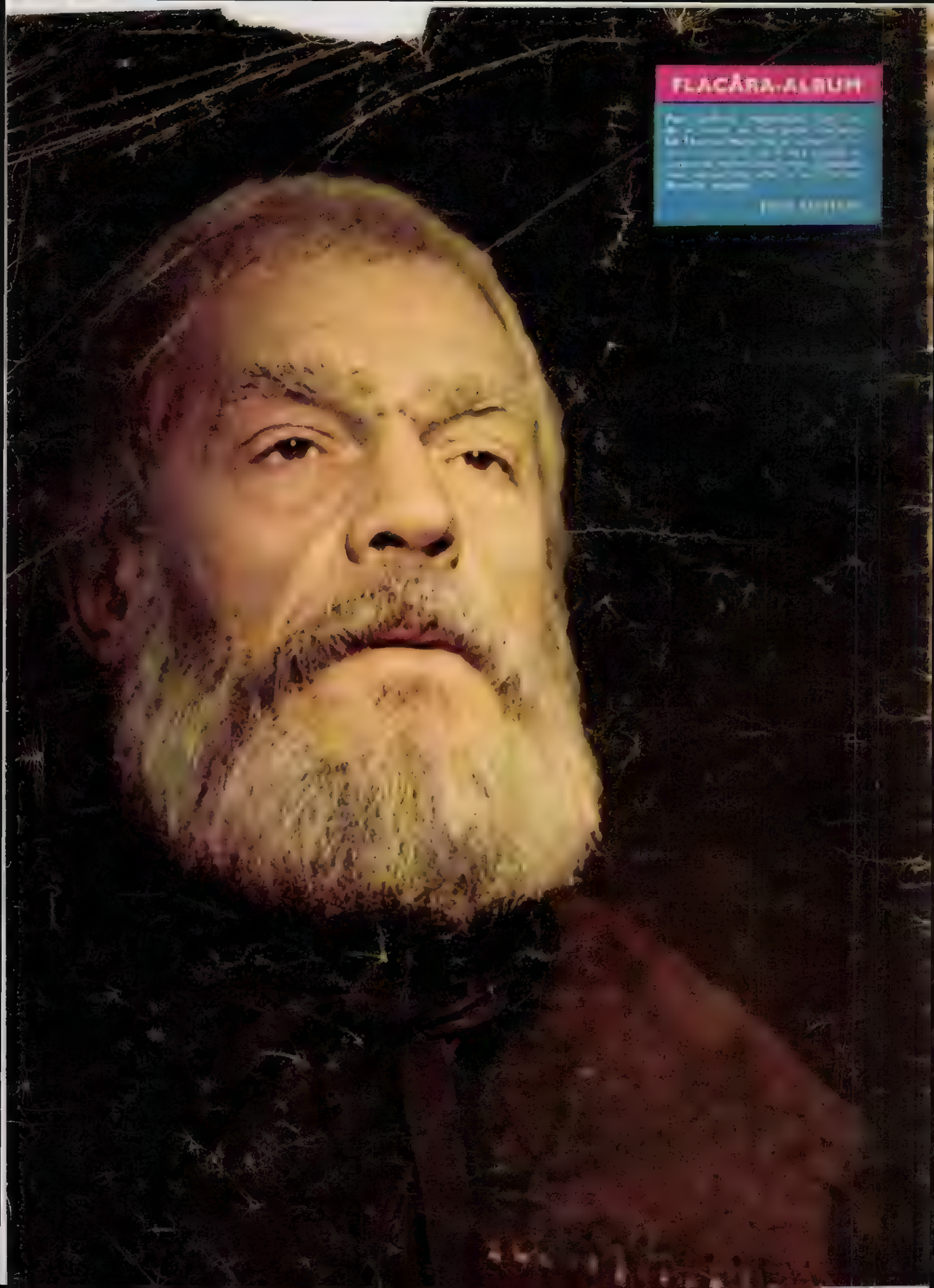
FLACĂRA-ALBUM

15
'70

FLACARA

ANUL XIX
NR. 775
11 APRILIE 1970

reportaj de șapte zile

ofensiva constructivă a tineretului

Pe șantierul Sistemului hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier s-a deschis cel de-al doilea Șantier național al tineretului. O dată cu izbucnirea primăverii, energia creatoare a tineretului s-a revărsat pe întinsul patriei, cuprinzînd și cel mai mare șantier hidroenergetic al țării cu același elan pe care l-am înregistrat și pe primul mare șantier, cel al Hidrocentralei de la Lotru.

Tovarășul Ion Iliescu, membru supleant al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., prim-secretar al C.C. al U.T.C., ministru pentru problemele tineretului, a adresat un salut celor 1 300 de tineri veniți aici, pe malurile Dunării. Pasiunea construcției i-a adunat pe cei 1 300 de tineri brigadieri, tehnicieni și ingineri la Porțile de Fier. Aici, unde viitorul își dă mîna cu viitorul, aici, unde cei 1 300 de tineri își demonstrează atașamentul lor total, prin muncă, la politica de construcție socialistă a partidului nostru comunist, asemeni celorlalte milioane de tineri cuprinși în diverse alte activități pe întreg cuprinsul patriei. În fotografii: imagini de la solemnitatea de deschidere a Șantierului național al tineretului de la Porțile de Fier.

Fotografii de I. CUCU

se asigură recolta de legume

Vechea faimă a oltenilor legumicultori reînvie. Nu numai prin cele 13 000 de hectare cu legume care vor fi cultivate anul acesta în județul Dolj, dar și prin specializarea unor zone, a crearii unor mari complexe de sere. Ținîndu-se seama de necesitățile de legume ale populației de la orașe, s-a căutat o concentrare a spațiilor cultivate în jurul centrelor muncitorești. Nu s-au uitat însă nici localitățile cu vechi tradiție.

În felul acesta Işalnița, veche localitate de lîngă Craiova, reintră în circuitul economiei nu numai prin Combinatul chimic-Craiova care o unește cu municipiul, ci și prin construirea unui mare complex de sere format din 60 hectare ce vor intra în producție pînă la sfîrșitul lunii noiembrie a acestui an, urmate de alte importante suprafețe ce vor fi amenajate în anii următori.

Urmărindu-se o bună exploatare a fiecărui metru pătrat în parte, s-a calculat să se obțină de pe fiecare hectar un beneficiu de 300 000 lei chiar din primul an de producție. Complexul de la Işalnița a fost prevăzut cu utilaje necesare irigațiilor, reglării temperaturii, cu o hală de sortări și ambalaje și altele. În afară de extinderea suprafețelor cultivate cu legume, Direcția agricolă a luat măsuri în vederea obținerii unor recolte intensive, de specializare a anumitor sortimente, trasînd ca sarcină de plan o creștere de aproape 3 000 kg legume la fiecare hectar. În felul acesta județul Dolj, al doilea pe țară în ceea ce privește suprafața cultivată cu legume, va contribui la asigurarea nevoilor populației.

Dan BALASAN

în moldova, pe urmele dacilor

Dincolo de Roman, pe una dintre terasele care domină albia rîului Moldova, se află un sătuc cu numele de Poiana-Dulcești. Este o așezare pitorească, înconjurată din trei părți de o pădure seculară. Aici, în 1940, țăranii ieșiți la cîmp pentru arătura de primăvară au găsit printre brazde foarte multe cioburi de ceramică. Nimeni însă nu s-a ocupat mai îndeaproape de proveniența lor. Abia în 1961 satul Poiana-Dulcești a intrat în atenția arheologilor, cercetările începute atunci continuînd fără întrerupere pînă azi. Ce s-a descoperit? După cum ne informează arheologul Gh. Bichir, cercetător principal la Institutul de arheologie din București, care a condus și conduce și azi investigațiile, la Poiana-Dulcești au fost scoase la lumină urmele unei așezări a dacilor liberi (carpi) care a existat de-a lungul secolelor II și III. Pînă acum au fost găsite peste 20 de locuințe. În multe dintre ele se află vetre de foc, gropi de provizii și o cantitate deosebit de mare de ceramică caracteristică culturii dacice.

După nouă ani de cercetări, arheologul Gh. Bichir a putut trage o serie de concluzii deosebit de interesante în legătură cu viața dacilor liberi (a carpilor) din această parte a Moldovei. Printre altele, s-a stabilit că multe dintre locuințele lor erau clădiri de suprafață, așa cum se văd și azi, ridicate cu pereți din chirpici, dimensiunile încăperilor fiind între 3 × 3 m sau 5 × 5,25 m. Fiecare gospodărie era înzestrată cu o gamă foarte largă de veselă, care începea de la cana de băut la fructiere și vaze lucrate din ceramică cu un rafinament deosebit. Meseriile oamenilor? Agricultori, tîmplari (s-au descoperit unelte de tîmplărie, printre care compas pentru desenat roți, sfredele etc.), fierari (zgura găsită dovedește că se prelucra metalul) etc.

Se pare că așezarea n-a existat decît pînă în anii 295-297, cînd a fost distrusă de un incendiu.

Tot în aceeași regiune, arheologul Gh. Bichir mai descoperise acum cîțiva ani o altă așezare dacică, situată la circa 50 km de Poiana-Dulcești. Era vorba de așezarea de la Butnărești. Aici s-au scos la lumină o necropolă (sec. II-III) și un mare atelier de olărit foarte bine utilat (cu două cuptoare de ars oale), atelier care, la vremea respectivă constituia probabil furnizorul de veselă al satelor carpice situate de-a lungul rîului Moldova.

F. SURU

Urnă funerară găsită într-o necropolă a dacilor liberi (sec. II-III).

Miercuri 8 aprilie a avut loc inaugurarea oficială a aeroportului internațional București-Otopeni, cea mai mare poartă aeriană a României către oceanul aerian al lumii.

La inaugurare a luat parte tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășii Ion Gheorghe Maurer, Emil Bodnaraș, Paul Niculescu-Mizil, Ilie Verdeț, Florian Dănălache, Constantin Drăgan, Petre Lupu, Manea Mănescu, Dumitru Popa, Dumitru Popescu, Leonte Răutu, Gheorghe Stoica, Vasile Vîlcu, Ștefan Voitec, Petre Blajovici, Miron Constantinescu, Mihai Dalea, Mihai Gere, Ion Iliescu, Ion Ioniță, Vasile Patilineț, Ion Stănescu, Mihai Marinescu.

În fotografie, tovarășul Nicolae Ceaușescu inaugurează aeroportul București-Otopeni.

contraofensiva purității

În veacul nostru de petrol și cărbune; în veacul energiei atomice și al computerelor; în acest univers hiperindustrializat, condus după implacabilele legi ale productivității și eficienței, o întrebare ce pare a ne întoarce în epoci arhaice, de candoare, se face tot mai acut auzită de noi, oameni grăbiți și pozitivi: dar aerul, dar apa?

Am învățat să producem de o mie de ori mai repede decît altădată, am ridicat uzine și fabrici, mintea umană, lucrînd harnic, a descoperit noi legi ale naturii și le-a supus după voința sa. Dar am uitat în graba noastră că două elemente aparent atît de comune, atît de generoase, ca apa și aerul, două elemente atît de vital necesare, încît nici nu ne mai dăm seama de existența lor, riscă să-și piardă calitățile binecuvîntate, degradîndu-se și degradîndu-ne într-un mod iremediabil. Și-așa am ajuns să constatăm — fără nici o nostalgie paseistă, Doamne ferește! — că Rinul blondei Lorelei a devenit un fel de canal de dimensiuni respectabile, e drept, dar nu mai puțin imund (Heine, traumatizat, l-ar fi renegat violent sau l-ar fi contemplat numai la izvoare), că Dunărea numai albastră nu este, iar cerul anumitor metropole rămîne permanent învăluit în cețuri groase, fumurii, încărcate de substanțe nocive. În ultimii ani, problema poluării apei și atmosferei a început să preocupe intens toate statele lumii. S-au creat stații de epurare și filtrare care să rețină reziduurile industriale, s-au pus la punct legislații care să apere și să sancționeze drastic orice abatere de la normele stabilite. Nici țara noastră nu este scutită de asemenea probleme. Este semnificativ faptul că la recenta Plenară a Comitetului Central, tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat că păstrarea purității apelor țării, lupta împotriva poluării lor, reprezintă preocupări de interes național. Acțiuni în această direcție au existat și înainte, și nu puține. În ultimii zece ani, numărul stațiilor de epurare a crescut de la 400 de unități la aproximativ 1 200, dar se resimte un decalaj între dezvoltarea industriei noastre, a fiecărei unități în parte, și randamentul redus al acestor stații de epurare. Dificultățile sînt generate, după cum am fost informați, de către forul competent, Inspecția de stat a apelor, și de exploatarea necorespunzătoare a multor stații de epurare. La ora actuală, jumătate din totalul acestor stații sînt exploatate sub parametrii normali! Mai există apoi o greșită înțelegere a problemei din partea unor întreprinderi și-n ultimă instanță a unor ministere, care preocupate, firesc, de îndeplinirea planului de producție neglijează cele mai elementare măsuri de prevedere a poluării apelor. Amenzile derizorii aplicate de inspectorii din cadrul inspectoratului mai sus-amintit nu stimulează de fel creșterea eficienței activității respectivelor stații de epurare și a celor care le exploatează. Așa se face că la ora actuală apele Oltului sînt grav poluate, că Tîrnavele, datorită proastei funcționări a stațiilor de epurare de la combinatele chimice din Tîrnăveni și Copșa Mică, au devenit adevărate canale de scurgere, periclitînd aprovizionarea cu apă potabilă a așezărilor din aval, în special a orașului Blaj. Apele reziduale provenite de la Combinatul petrochimic-Pitești întîrzie să fie deversate în Dîmbovnic, un afluent fără importanță al Argeșului, ceea ce mărește din clipă în clipă riscul poluării riului care, printre altele, aprovizionează cu apă potabilă Capitala. Exemplele se pot continua, atestînd importanța problemei.

Lucrările și hotărîrile recentei Plenare vor da un impuls serios cercetărilor în acest domeniu. În perspectivă imediată, un plan de măsuri amplu, la scară națională, va permite păstrarea sau recuperarea unor cursuri de apă acțiune cu nebănuite efecte de ordin material și moral.

Mihai VALERIU

în loc de marfă... scuze!

Nu este oră a zilei în care să înceteze forfota de cumpărători în magazinul «Victoria». Mai ales acum, cînd soarele anunță cu atîta căldură primăvara, cumpărăturile sînt în toi. Se caută ultimele noutăți, acele frumoase modele de confecții văzute la expoziții și la parade ale modei. Unele se găsesc în rafturile magazinului, altele însă se lasă așteptate.

De ce?

Ne aflăm în biroul tov. Ion Nițu, șeful serviciului comercial al magazinului. Repetăm întrebarea: de ce nu se găsesc anumite sortimente de sezon?

Tov. Nițu, în loc de răspuns, scotocește printre hîrtiile de pe birou și ne pune în față un teanc destul de mărișor de scrisori. Acestea ne-au venit astăzi. În fiecare zi primim astfel de înștiințări.

Parcurgem cîteva. Cooperativa «Munca invalizilor» din Cluj nu poate livra la termen produsele contractate din lipsă de materii prime; cere decalarea termenelor de livrare. Fabrica de tricotaje «Someșul» nu a primit încă firele elastice de la D.G.A. și cere amînarea livrării, fiind «caz de forță majoră». Combinatul de tricotaje nr. 1-București apelează la «coarda sensibilă», scriind textual (scrisoarea din 14 III 1970): «...ținînd cont de bunele relații comerciale stabilite între întreprinderea noastră și a dumneavoastră, vă rugăm a fi de acord cu decalarea termenului». De astă dată nu mai este «caz de forță majoră», ci «cauze obiective» datorate lipsei de fire și capacități la utilaje. I.I.S. «Tînăra gardă»-București cere în ultimul moment schimbări de culori la produsele contractate, iar cooperativa de producție «Drum nou», tot din București, nu poate respecta termenul de livrare pentru că materialele primite pentru confecții prezintă defecțiuni în colorit și țesătură.

Credem că exemplele de mai sus sînt suficiente. Volumul mărfurilor pentru care se cer decalări de termene sau alte modificări însumează nu numai multe milioane, dar produc și grave perturbații în planul de desfacere al magazinului și deci, în ultimă instanță, duc la aprovizionare defectuoasă. Pentru a face față cererilor trebuie să se caute marfă în grabă, acolo unde se mai găsește, din fond necentralizat sau la alți furnizori care au disponibil peste plan.

«Pentru moment, aceasta este situația — încheie tov. Nițu. Așteptăm cu toții instrucțiunile la noua lege privind contractele economice. Sînt convins că ele vor pune capăt acestor neregului».

Eugen IAROVICI

pilule

● Ce ați spune dacă, trebuind să plecați cu trenul, o dată ajunși în gară ați avea plăcuta surpriză să citiți pe vagoane inscripția «cursa suspendată: mecanicul în concediu medical»? Ce ați spune dacă, în ziua lefii, în loc de bani vi s-ar comunica că «plata salariului se amînă pînă la noi ordine casierul în concediu medical»?

Ați spune cam același lucru pe care-l gîndește oricine vrea să cumpere ceva de la unitatea «Cosmetice-parfumerie» din Piața Romană nr. 9, București, și care este întîmpinat cam de multă vreme de următorul anunț: «închis — concediu medical».

● Contrar părerii generale, cea mai desăvîrșită problemă enigmistică nu a apărut în vreun roman polițist, ci într-un volum pentru copii, intitulat «Podoabele poporului». Oricît de perspicaci au fost cititorii — mici și mari — oricîte lupe și microscoape au folosit, nu au reușit să identifice nici autorii ilustrațiilor, nici ai textului, nici tipografia, nici editura. Se presupune că la mijloc și-au băgat coada iar OZN-urile. Poți să știi?

● După «Lido» și «Cabinet» ne-am îmbogățit cu un nou sortiment de țigări de calitate: «Stadion». E și normal, dacă ținem seama că specialiștii întru fabricarea de țigarete au îmbunătățit în asemenea hal calitatea vechilor sorturi (Mărășești, Carpați, Favorit) încît acum pot fi folosite atît la stîrpirea dihorilor sau dăunătorilor agricoli, cît și în jocul de societate numit țurca sau în diverse treburi gospodărești și de tîmplărie.

M. M. M.

reportaj de șapte zile

COPERTA NOASTRĂ

VIORICA FARKAS, pe care o știm, fatalmente, mai bine din puținele filme pe care le-a făcut decît din bogata ei activitate actoricească desfășurată pe scena Teatrului de stat din Tg. Mureș (secția maghiară).

Fotografie de S. STEINER

Prezentarea artistică
Alexandru FRANCISC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60 10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii»

169 titluri din operele lui Lenin

Pretutindeni în țară și în străinătate au loc manifestări consacrate centenarului nașterii lui Lenin — ședințe festive, simpozioane, cicluri omagiale, expuneri — care evocă figura luminoasă a marelui conducător al Revoluției Socialiste din Octombrie ca și atașamentul profund al maselor populare de la noi față de adevărurile pe care le conțin ideile leniniste. Este știut că în ceea ce privește răspîndirea ideilor leniniste în conștiința românilor o contribuție de seamă și-a adus-o și Editura politică care, între 1944 și 1970, a tipărit 169 de titluri într-un tiraj de 6 406 000 exemplare. Cum la 15 aprilie se va deschide la Moscova o expoziție închinată centenarului V.I. Lenin, a cărei deviză va fi «V.I. Lenin și transformarea lumii», România va participa cu un stand național cuprinzînd selecții editoriale din traducerile unor opere leniniste. Cele 1 200 de volume ce au fost editate de către Editura politică vor oferi vizitatorilor expoziției o imagine elocventă asupra activității politice depuse de către P.C.R. pe tărîmul înarmării oamenilor muncii cu ideologia socialistă.

I. CONSTANTINESCU

mesaje dîmbovițene în timp

Duminică 5 aprilie, în București și Tîrgoviște, simultan, a avut loc festivitatea inaugurală a zilelor culturale intitulate expresiv «Mesaje dîmbovițene în timp», ineditul dialog, care durează o săptămînă (5-12 aprilie), este patronat de către Comitetul de Cultură și Artă al județului Dîmbovița, respectiv, de Universitatea populară din Capitală, și își propune prezentarea reciprocă a unor realizări de prestigiu de pe meleagurile celor două orașe. Este, această manifestare culturală, o acțiune menită să stimuleze schimbul de idei dintre județele țării pe planul multidirecțional al vieții politice, sociale și culturale, relevînd succesele înregistrate pînă în prezent și sugerînd căutările pline de emulație ale dezvoltării viitoare. La Sala Dalles, unde au debutat festivitățile printr-un vernisaj al expoziției «Mesaje dîmbovițene în timp», au luat cuvîntul Nicolae Tăbîrcă, prim-secretar al Comitetului județean Dîmbovița al P.C.R, Ion Moraru, vicepreședinte al C.S.C.A., și scriitorul Geo Bogza. Dialogul cultural «Mesaje dîmbovițene în timp» se va încheia la Tîrgoviște duminică 12 aprilie printr-un bogat program artistic intitulat «Pe meleaguri natale».

I.T.N.

viorile maestrului pollak

Dicționarul universal al lutierilor apărut la Paris în 1932, ca și ediția lui cea mai recentă (1958), în care figurează aproape 15 000 de lutieri din întreaga lume, consemnează și numele maestrului român Iosif Pollak. Cronică vie a activității muzicale din ultimele decenii, Iosif Pollak a transmis arta lutierei românești tainele maeștrilor din Cremona, Brescia sau Mittenwald, preluate în mod creator de către vestita școală din Mirecourt (1721) — Franța. Aici, la Mirecourt (departamentul Vosges), a avut loc, cu aproape 40 de ani în urmă (1930), inițierea lui Iosif Pollak de către celebrul lutier francez Georges Apparut. Cinci ani mai tîrziu are loc consacrarea — Iosif Pollak revine în țară cu o diplomă și cu Medalia de aur obținută la Expoziția națională a artizanatului din Franța. Astăzi, Iosif Pollak este cunoscut și vizitat de către violoniști de renume: Yehudi Menuhin, Ion Voicu, Carlo Felice Cillario, David Oistrah ș.a.

I. NESTORESCU

umbrele plutitoare

Gospodarii Capitalei ne oferă anul acesta 1 000 de bărci cu copertină, dublînd, față de anul trecut, numărul «umbrelelor plutitoare». Lacurile Floreasca și Tei își vor inaugura și ele, curînd, sezonul călătoriilor de agrement pe valuri, cu ambarcații motorizate și nemotorizate.

tăietorii de frunză...

«Boacă» toacă spațiul.

«Boacă» *își închipuie* că frămîntă spațiul. El, de fapt, toacă timpul. Inestimabilul, ireversibilul timp.

L-am întîlnit joi — 19 martie — toată după-amiaza și seara pe platforma cinematografului «Modern». Rula «Adio Texas!». Înghesuială, vagabonzi, speculanți. Mi-a atras atenția acest om de vreo 40-45 de ani, care ceasuri în șir a tot dat tîrcoale intrării, casei de bilete, băgîndu-se în vorbă cu unul și cu altul, arborînd siguranța celui care se află în fieful lui.

Mi s-a recomandat «Boacă». Atît. Nume? Poreclă? Poate că

nici pentru el nu mai are importanță, poate că nici nu mai are nume ori și l-a uitat.

— Unde lucrezi?

— *Eu? Să lucrez?!*

Părea contrariat de întrebare. M-a «mirosit» repede că sînt dintre cei «naivi», a surîs îngăduitor și a continuat, pus pe ghidușii:

— *Eu sînt intelectual.*

— Cum adică?

— *Misiunea mea este să mă plimb prin fața cinematografului, de la un colț la altul și înapoi.*

— De ce?

— *Păi dacă, Doamne ferește, se dărîmă vreodată clădirea și vor s-o reconstruiască, cine să le spună cîți metri a avut, de-a lungul și de-a latul, dacă nu eu?!...*

A rîs de propria-i «poantă» și s-a depărtat, continuîndu-și patrularea sterilă.

Amară parodie a corespondenței dintre timp și spațiu! Dezgustătoare antiteză cu majoritatea membrilor societății noastre, cu lupta pentru cîștigarea fiecărei secunde!

În timp ce oficiile pentru repartizarea forțelor de muncă sînt într-o continuă «foame» de solicitanți, în perioada 10-15 martie au fost depistați, prin locurile aglomerate ale Capitalei, 175 de bărbați, în plină putere, neîncadrați în muncă.

Am mers pe urmele unei asemenea acțiuni de identificare, întreprinse de miliția sectorului 4. Ziua în amiaza mare, numai în trei bufete s-a constatat prezența a 31 de persoane care lipseau de la serviciu. 19 dintre ele posedau scutiri medicale pe care și le valorificau cu țoiul de drojdie în față. Nu avea nevoie oare fabrica «Granitul» de serviciile betonistului Miuță Preda (38 de ani) în ziua de 16 martie? Dar cooperativa «Arta aplicată», de contribuția lăcătușului-mecanic Mihai Telefaru (27 de ani)? Dar întreprinderea «Pirogov», de prezența salariatului D. Zilber (48 de ani)? Dînșii semnau condica în bufetele «Lotru», «Motru» și «Tîrnava».

Categoria cea mai periculoasă o reprezintă cei care resping din «principiu» munca, cei care nu au cunoscut vreodată, prin proprie experiență, ce este acela un loc de muncă, ce sînt orele de program. În cazul lor intervine nu numai divorțul față de restul societății, ca pură atitudine, ci și goana după expediente mai mult sau mai puțin dubioase.

M-am întrebat, foarte serios, dacă asemenea paraziți au dreptul la destindere. Dar m-am întrebat și mai serios dacă ei au dreptul la însuși acest statut neoficial de trîndavi, de clienți în anticamera codului penal. Contratimpul cu etica noastră comunistă este atît de strident, încît devine tot mai actuală punerea în acord a normelor juridice cu cele morale și în legătură cu acești oameni fără căpătîi.

S. PONCU

CRONICĂ JUDICIARĂ

anturajul și altele

Cu TRAIAN VENECIUC, convorbirea noastră săptămînală a fost realizată mai greu. Nu de alceva, dar timpul de anchetă al infractorului este «disputat» între secțiile judiciară și economică ale miliției municipiului Iași. Căpitanul Airinei îl cercetează pe Veneciuc pentru prejudiciul de 24 000 de lei cauzat cooperativei «Constructorul», — al cărei angajat era — iar cpt. Ioan Grosu — pentru escrocarea a 9 cetățeni cu sume de la 200 pînă la 1 500 de lei.

Am intrat în biroul căpitanului Grosu tocmai în timp ce ofițerul recapitula împreună cu Veneciuc actele de înșelăciune comise de escroc. Asist la această trecere în revistă și constat că sistemul de tragere pe sfoară a păgubașilor nu prezintă nimic ingenios. Traian Veneciuc era omul în stare — verbal — să procure orice. Capacitatea lui de *a promite*, contra unui avans substanțial ori unui comision, era practic inepuizabilă, iar gama produselor — asijderea: plici de șamotă, anvelope auto, bile manele, animale vii, haine tip «Sfîntul», ba chiar și... un autoturism «I.M.S.».

S-ar zice că naivitatea escrocaților este în afară de orice considerație critică, s-ar putea spune că, moral, singurul vinovat este Veneciuc, care și-a terfelit onoarea cuvîntului și a dezmințit sentimentele de încredere reciprocă ce trebuie să existe între oameni. Nu este chiar așa. Victimele escrocului alergau către el tocmai pentru că trecea drept un om «descurcăreț», cu relații în lumea șefilor de depozite, capabil să se descurce în tenebrele comerțului sublicit. Această închidere a ochilor față de ce se pretindea — în ultimă instanță — escrocului, adică un comerț preferențial sau cu produse a căror circulație are regim special, această ipocrită întoarcere a privirii de la sursa de procurare a produselor arvunite, constituie contribuția de imoralitate a păgubașilor la comiterea infracțiunii. A pretinde, bunăoară, unui gestionar de șantier, cunoscut ca individ care a riscat de multe ori pușcăria, să procure «de undeva» materiale de construcție constituie, moral vorbind, o instigare la furt cu ochi și cu sprîncene. Dacă infractorul n-a onorat-o, preferînd să înșele «persoana fizică», este doar o problemă de opțiune a răufăcătorului.

L-am întrebat pe Traian Veneciuc ce căuta într-un post de gestionar, cu ale dumisale cinci condamnări. Mi-a răspuns:

— *Dar nu mă angajaserăm ca gestionar, ci ca manipulant de materiale.*

— Pe hîrtie! Dar, în fapt, ce lucrai?

— *Eram șef de depozit. Dac-ați ști dv. ce cloacă de recidiviști e acolo, la cooperativa «Constructorul», v-ați lua cu mîinile de păr. Nici unul nu figurează însă, în acte, ca gestionar, dar plinea și cuțitul sînt în mîinile lor.*

Trucul cu angajarea ca «manipulanți» și funcționarea ca gestionari de fapt este vechi. Ne mirăm că mai există conducători de unități care, în pofida tuturor reglementărilor legale, mai recurg la el. Pe buzunarul lor s-o facă!

— Ascultă, Veneciuc! De ce, după cinci pedepse executate, nu ți-ai văzut de treabă?

— *Anturajul!...*

— Ce «anturaj»!... «Anturajul» te-a obligat să delapidezi și să înșeli?

— *Nu, dar prietenii mei erau costisitori. Consumau mult și, singurul în măsură să plătească eram eu.*

— Te obliga cineva să faci asta?

— *Ei, nu, dar îmi plăcea și mie să merg cu ei... Sînt băieți veseli. Numai că n-au servicii.*

— Atunci, din ce trăiesc?

— *Puiu Răileanu organizează jocuri de noroc, iar Miki Zaim e însurat, are nevastă-sa serviciu. E doctoriță.*

— Medic??

— *Da, da. Și el e băiat cu școală. E inginer constructor.*

— Și n-are serviciu?

— *N-a avut niciodată. De la terminarea facultății nu s-a ținut decît de jocuri de cărți. A fost și condamnat de cîteva ori pentru huliganism.*

Spune-mi cu cine te-aduni!... «Societatea» de petrecăreți completează lanțul celor care — creduli, superiori toleranți, sau părtași la înfrupcare — au favorizat infracțiunile comise de Traian Veneciuc. Dintre ei, categoria celor din urmă, a paraziților totali, stîrnește cel mai puternic oprobriu.

■

OM FĂRĂ OCUPAȚIE: Florea Năstase din comuna Bolintin-Vale, județul Ilfov. În perioada august 1969-februarie 1970 a înșelat 51 de persoane, cărora li s-a prezentat ca salariat al Întreprinderii pentru distribuirea energiei electrice-București. Sub pretextul executării unor branșamente, le pretindea diverse sume, de la 50 la 300 lei, apoi dispărea.

Sergiu ANDON

intermezzo citadin

E soare! Izbucnirea primăverii a înmulțit sensibil numărul pietonilor pe metru pătrat de trotuar. Și nimeni parcă nu se mai grăbește. Și nimeni parcă nu mai observă pe nimeni, cu toate că mersul oamenilor e mai calm, mai șovăitor. De-atîta promițător de generoasă primăvară îți vine să închizi ochii, să păstrezi toată bucuria înăuntrul tău; să-ți miște privirea doar cînd treci pe lîngă coroniță de premiant a unui cais ori pe alături de eșantioanele mătăsoase ale panselelor ivite dintre frunzele căzute în toamna trecută...

Dar iată că din această dulce reverie de sezon te trezesc brutal, vrînd-nevrînd, stridențe. Armonia interioară se tulbură în dauna lirismului; treci pe lîngă scene pe care s-ar părea că nu le bagă nimeni în seamă și, deodată, te simți un fel de pieton nu numai lucid, ci chiar responsabil. Și dacă ai norocul (sau nenorocul!) să fii reporter sau fotoreporter, notezi în carnet și apeși pe declanșatorul aparatului de înregistrat imagini:

1) Un grup de tineri îmbrăcați îngrijit, ba chiar elegant, care fumează țigări străine și țin un sfat... tainic. Despre ce? Misterul își va lămuri dacă treci pe lîngă ei și auzi discretul șuierat: «Haine-vechi-cumpăr». În fața sau alături de magazinul «Unic», acești «bussinesmeni» își fac nestingherit... meseria.

2) Rațiuni comerciale — de acord. Tradiție de bazar al Lipscaniului — nimic împotrivă. Dar concurența dintre etajele marelui magazin «Bucureștii» și taraba care-l ascunde, în parte, oglinzile vitrinei nu duce oare la un conflict... comercial? Sau poate că strada Lipscani și perimetrul Pieței Unirii nu mai sînt de ajuns pentru negoțul «cu bucata»?

3) Orbitor de însorita dimineață îl lasă indiferent pe cheflîul sosit recent din atmosfera de abur a rachiului. Degeaba se ostenesc soția și fiul să-l convingă de contrariu, el vrea să doarmă acolo, pe trotuar. Și încă nu s-au adunat în jur spectatorii benevoli...

4) Atîtea fețe voioase într-un singur cadru debordează de optimism. Dar cu prea mulți «chibiți» vînzarea merelor a trecut pe ultimul plan.

Text de Viorica CIORBAGIU
Fotografii de Elena GHERA

patru gemeni

Iată-ne participanți redutabili la întrecerile neoficiale disputate de la un timp pe plan internațional. Ne gîndim la performanța familiei Nică din Craiova: mama, Elena Nică, în vîrstă de 25 de ani, a născut 4 fete care au o greutate între 1.300 kg și 1.700 kg. Cum totul a decurs firesc, nu ne rămîne decît să o felicităm pe mamă, care mai are deja 4 fete. În total opt fete. La mulți ani!

FIECĂRUIA DUPĂ MU

Cu toate că experimentarea noului sistem de salarizare a devenit generală nu prea de mult timp, meritele principiilor care stau la baza sistemului au și început să se evidențieze.

Dar să recapitulăm, o dată în plus, ce a adus nou sistemul de salarizare, devenit de la 1 martie general actual.

După cum se știe, rostul său esențial este de a contribui la progresul economiei naționale printr-o mai echitabilă retribuție a muncii, potrivit cantității și calității ei, printr-o cointeresare sporită a salariatului în rezultatele muncii sale, printr-o ridicare continuă a nivelului de trai al oamenilor muncii.

Pîrghiile prin care se realizează scopurile noului sistem sînt, printre altele, creșterea ponderii salariului tarifar net în salariul total, adoptarea categoriilor și treptelor de salarizare, acordarea sporurilor de salarii în raport cu vechimea muncii neîntrerupte în aceeași întreprindere, îmbunătățirea sistemului premial.

În ancheta care urmează în aceste pagini ne-am propus să detectăm aspecte care demonstrează «pe viu» eficiența tocmai a acestor elemente novatoare ale noului sistem de salarizare.

Cunoscînd posibilitățile de încadrare pe care le oferă noul sistem de salarizare, nu rămînem surprinși de ce în anul 1969 salariile muncitorilor au crescut în medie cu circa 150 lei. La Combinatul siderurgic-Reșița te poți baza pe colectivele de muncă. E părerea fiecărui salariat în parte. Angajamentele anului 1970 sînt pe măsura acestor oameni înfrățiți și învățați să-și depășească succesele. De aceea nu există nici un motiv să ne îndoim că nu vor fi obținute peste plan cele 16,5 milioane lei la producția globală și cele 16 milioane lei la producția marfă. Colectivul combinatului s-a hotărît să obțină circa 2,5 milioane lei economii la prețul de cost și să depășească cu 0,7 la sută indicatorul de plan la productivitatea muncii. Producția peste plan realizată la Reșița va atinge cifre de ordinul miilor de tone: 4 000 tone fontă, 6 100 tone oțel, 4 200 tone laminate finite, 8 000 tone aglomerate

La Combinatul siderurgic-Reșița noul sistem de salarizare a venit să întărească un adevăr cunoscut: oamenii de aici își iubesc cu adevărat locul de muncă. De aceea nimeni nu se poate despărți de combinat fără regrete. În anul 1969, an în care s-a aplicat de la început noul sistem experimental de salarizare și majorare a salariilor, fluctuația de cadre a scăzut cu peste 60% . primele luni ale anului 1970 demonstrînd că procentul va scădea considerabil — în lunile ianuarie și februarie doar 8 muncitori și-au părăsit fără aprobare locul de muncă. Munca în siderurgie nu se poate face cu oameni necalificați. Și lucrul acesta l-a înțeles pe de-a-ntregul conducerea combinatului Reșița. Dar l-au mai înțeles și muncitorii, și astfel se face că în acest gigant nu lucrează decît circa 600 de muncitori necalificați, și aceștia în sectoare ce nu necesită o pregătire specială: încărcarea și descărcarea materialelor sau manipularea lor. Dar pentru ei au fost organizate cursuri de calificare, creîndu-se posibilitatea însușirii unei meserii sigure. Iar o dată cu obținerea calificării crește substanțial salariul și se măresc perspectivele cîștigării de noi trepte, de perfecționare a propriei meserii și experiențe.

NCA SA...

DUPĂ 18 LUNI DE EXPERIMENTARE

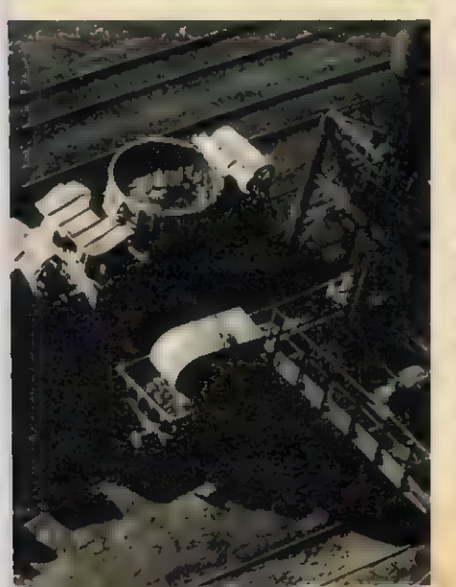

Sîntem la filatura și țesătoria «Dacia» — una dintre cele mai de seamă unități ale Combinatului textil nr. 1-București. În ultimii doi-trei ani, fabrica respectivă și-a cîștigat o reputație deosebită. Au impus-o varietatea mare de țesături, modelele noi pe care le-a fabricat și — deosebit de important — finisajul produselor. Ceea ce, după cît se pare, a contribuit ca ea să se numere, încă cu 18 luni în urmă, printre primele unități economice în care s-a experimentat noul sistem de salarizare și majorare a salariilor. «Dacia» are, așadar, o experiență mai îndelungată în această direcție. Care sînt rezultatele economice pe care le-a obținut după aplicarea noilor principii? Cîteva date sintetice, puse la dispoziție de directorul general al Combinatului textil nr. 1, ing. E. Caracasian, pot da răspunsul. În primele două luni ale acestui an, fabrica a obținut o creștere de 3 milioane lei la valoarea producției globale față de perioada respectivă a anului trecut, deși în 1970 lucrează cu 43 de muncitori mai puțin decît în 1969. Tot în primele două luni ale acestui an productivitatea muncii pe salariat a crescut valoric cu 1 400 lei față de ianuarie și februarie 1969, iar salariul mediu pe muncitor a crescut în 12 luni de la 1 079 lei la 1 132 lei.

Și acum, un scurt tur de orizont în ateliere, printre oameni a căror salarizare după noul sistem se bucură deja de tradiție. Prima intervievată: Ana Vieru, filatoare. Lucrează în fabrică de 18 ani. La sfîrșitul lui '68, înainte de aplicarea experimentării noului sistem de salarizare și majorare a salariilor, venitul ei lunar nu depășea o mie de lei. Acum cîștigul ei se urcă la circa 1 400 lei, dacă bineînțeles își îndeplinește sarcinile de plan. Și, așa cum ne declară, le îndeplinește constant, lună de lună. Preluarea mașinii din mers, evitarea rebutului, folosirea rațională a celor 480 de minute de muncă, realizarea indicilor de producție cît și o continuă perfecționare profesională sînt esențiale pentru a-i asigura și în viitor un venit sigur și constant.

— Salariatul știe azi — ne declară normatorul-șef al fabricii, tov. B. Zukerman — că pentru a obține un venit cît mai mare sînt necesare, în afară de respectarea normelor obișnuite de muncă, cîteva condiții esențiale. Printre acestea sînt: continuitatea în același loc de muncă, ceea ce-i aduce sporul respectiv de vechime, așa cum prevede noua reglementare a salariilor, cît și permanenta perfecționare care îl poate trece de la o treaptă la alta a tarifului de salarizare. Îndeplinind — adaugă interlocutorul nostru — condițiile de care vorbim, muncitorul Ion Valentin de la secția vopsitorie, de pildă, are azi un venit lunar de circa 1 500 lei față de 1 150 lei cît avea înainte de aplicarea experimentării noului sistem de salarizare. O țesătoare, Eugenia Gheorghe, al cărei salariu înainte cu un an și jumătate nu depășea 1 292 lei, primește azi 1 496 lei. Și veniturile respective — așa cum dovedesc statele — se mențin, la ambii, constante. Atît vopsitorul cît și țesătoarea au înțeles că un cîștig stabil depinde de cantitatea și calitatea muncii lor.

STIMULENTE ȘI STABILITATE

Echitate socială. Iată esența noului sistem de salarizare, a cărui experimentare s-a generalizat în întreaga economie. Promovîndu-se acest principiu în repartiția fondului de consum, se pun la baza veniturilor individuale ale salariaților rezultatele concrete ale muncii fiecăruia. Noua salarizare nu aduce numai o creștere imediată a salariului tarifar, ci ea poartă în germene o gamă largă de stimulente. O analiză cît de sumară în care se aplică sistemul experimental de salarizare într-o secție a unei uzine este edificatoare. La atelierul de uzinaj locomotive de la uzinele «23 August» din București salariul tarifar a crescut la categoria muncitori cu 10,6 la sută, la care se adaugă ca venit stabil o bună parte din acordul realizat de salariați. Elementul stimulator — ne spunea maistrul Dumitru Pădure, șeful atelierului de uzinaj locomotive — rezultă în primul rînd din aplicarea corectă a elementelor noului sistem de salarizare. Acesta prevede în cadrul fiecărei categorii de calificare patru niveluri de salarii tarifare: un nivel de bază și trei trepte. Acest sistem ne-a permis să încadrăm oamenii ținînd seama de cîteva criterii stimulatoare. De exemplu, *randamentul* și *calitatea*. Aceste noțiuni au prevalat în încadrarea rectificatorului Constantin Buzatu cînd i-am dat treapta a treia în categoria a șasea. Evident, s-ar putea da și alte exemple.

Se subliniază din ce în ce mai mult — și de altfel și practica ultimelor luni o confirmă — că în ridicarea muncii oamenilor au început să prevaleze criterii mai obiective, științifice, care țin cont de suma constantelor care acționează în economia modernă. De aceea noul sistem de salarizare promovează îndemînarea și talentul, tendința neîncetată de perfecționare și specializare, pe lîngă indispensabilele criterii care sînt productivitatea sporită și calitatea ireproșabilă. Atelierul de uzinaj locomotive de la «23 August» avea o stringentă nevoie de rectificatori pentru exteriorul pieselor, meserie deficitară în uzină. Meseria presupune exigențe mult sporite. Rectificarea exterioară e condiționată de respectarea riguroasă a micronilor la piese de bază, cum sînt axele, arborele cotit, casetele. Printre cei care au răspuns la apelul conducerii secției ca să lucreze în noul domeniu se numără și Gh. Podeanu. Dar el era strungar și a trebuit să-și însușească o a doua specialitate. De această străduință de specializare s-a ținut cont în încadrarea lui Gh. Podeanu în categoria și treapta care i s-au acordat. Ceea ce este, în fond, un mod concret de a stimula un efort practic dar și intelectual. În ultimă instanță e vorba de aplicarea obiectivă a salariului tarifar, care dă largi posibilități ca să se țină seama de aportul adus în producție și de nivelul cunoștințelor.

Dumitru Pădure, șeful atelierului de uzinaj locomotive, remarcă și creșterea stabilității salariaților: fluctuația tinde să se diminueze. «Cazurile de plecare, cel puțin în secția noastră — ne spune maistrul — sînt rare și au un aspect aparte. Din cele trei plecări pe care le-am avut în ultimele două luni (observați că cifra e absolut minoră), una a fost determinată de interese familiale, alta — și acesta poate fi un caz mai semnificativ — că salariatul, neavînd o pregătire adecvată, nu și-a putut realiza norma, în fine, a treia, obișnuita plecare în căutarea unui loc presupus mai bun. Esențială însă ni se pare schimbarea psihologiei. Normele fiind așezate pe criterii mai reale, omul știe ce are exact de făcut, se poate organiza, prevedea și mobiliza. Stabilitatea duce la creșterea experienței într-un anumit domeniu, la cunoașterea propriului tău potențial de producție de către tine însuți și — ceea ce e mai important — de către colectivul în care lucrezi. În decembrie 1969 Toma Ciupag, găuritor în secția noastră, a plecat, fiind nemulțumit de cîștig. Nu l-au oprit nici măcar insistențele noastre. După nici o lună a revenit, pentru că pe unde a colindat — la Policolor, C.F.R. — nimeni nu îl cunoștea, nu putea să emită nici cea mai mică apreciere asupra capacității lui și, cum era și normal, era încadrat mai prost ca la noi. Fără să mai vorbim de acel sentiment că, de fiecare dată, trebuia să ia totul de la început»...

Noul sistem de salarizare, prin clauza care o impune ca la orice nouă reangajare salariatul să fie încadrat numai la nivelul de bază, asigură în mod eficient stabilitatea, diminuînd considerabil capriciile fluctuațiilor.

UN RIGUROS CRITERIU AL VALORII

«Era drept ca un muncitor care punea suflet și pricepere în lucrul lui să cîștige cît altul, poate cu aceleași cunoștințe, dar cu mai puțină tragere de inimă și cu rezultate mult mai slabe în producție decît primul? Sigur că nu era drept! La sfîrșitul lunii secția raporta îndeplinirea planului de ore lucrate și totul era, aparent, în ordine. Că o parte dintre muncitori contribuiseră substanțial, iar altă parte mai de loc, la realizările de plan — asta o știa toată lumea. Și totuși penalizări pentru lipsa de conștiință profesională, pentru comoditate, n-aveai cum să aplici în mod palpabil. Noul sistem experimental de salarizare ne-a oferit mijloacele de selecție și stimulare a valorilor...»

Demonstrația teoretică a maistrului Ion Podgoreanu de la secția matrițerie a Uzinei de mecanică fină — București operează, în continuare, cu exemple concrete. Iată, bunăoară, Florea Stoian și Aurel Butucea erau încadrați, pînă acum trei luni, pe postul de matrițeri de categoria a 8-a. Contribuția lor la producția secției era însă inegală, deși amîndoi aveau același salariu tarifar. Acum, diferența calitativă a muncii lor a putut fi pusă în evidență și retribuită ca atare: Florea Stoian este acum matrițer categoria a 6-a — treapta 1, iar Aurel Butucea figurează tot în categoria a 6-a, dar pe o treaptă superioară — a 3-a. Diferența de venit dintre cei doi foști egali este de aproximativ 200 lei.

«Pentru secția noastră, care lucrează în regie, posibilitatea plasării în patru trepte diferite a muncitorilor din aceeași categorie are o însemnătate deosebită. Evident, nu numai în general, ci practic, în îmbunătățirea calității produselor și a ritmului de lucru. Dacă, așa cum spuneam, înainte de 1 ianuarie secția matrițerie avea un plus de ore, acum, același plan nu este urmărit numai global, ci și pe fiecare muncitor în parte. Dar nu numai orele contează ca îndatoriri profesionale obligatorii; se urmărește riguros cît valorează lucrarea căreia i s-a afectat o normă anumită de timp. Nimeni nu-și mai îngăduie (și nimeni nu îngăduie celuilalt) în actualele condiții să tragă chiulul și să dea un lucru de mîntuială. Asta ilcostă personal pe fiecare, costă secția și, în ultimă instanță, uzina. La matrițerie e o vizibilă și îmbucurătoare întrecere pentru măiestrie profesională».

Maiștrii Emilian Pîrvu — atelierul de aparate speciale — și Ion Anton — atelierul de strungărie — împărtășesc și susțin punctul de vedere al primului nostru interlocutor. În cele două ateliere munca se plătește în acord; un muncitor mai harnic, mai dotat, cîștigă în plus față de altul care preferă comoditatea în locul satisfacției morale și materiale. Stabilirea salariului tarifar cu discernămînt, conform criteriului valorii, îi diferențiază, de pildă, pe frezorii Marin Tache și Nicolae Vlad nu numai în chip material, prin cei aproximativ 300 lei, ci și în ochii oamenilor.

V. COSTEA, I. CORIBAN și F. URSEANU

succes pentru nr. 13!

În momentul cînd revista noastră merge la tipar se fac ultimele pregătiri pentru lansarea navei «Apollo-13» pe un «drum» cosmic devenit familiar: de la Pămînt la Lună. James Lovell, Thomas Mattingly și Fred Haise urmează să exploreze craterul Fra Mauro, și datorită lor, și noi, restul pămîntenilor, vom putea face cunoștință cu o nouă zonă selenară, probabil destul de bogată în surprize. Într-adevăr, se pare că în subsolul craterului se găsesc acele mase compacte de materie — masconi (mass concentrations) — care au fost răspunzătoare pentru micile devieri de la traiectoria stabilită, rămase încă neexplicate, ale unora dintre precedentele zboruri din seria «Apollo».

La nord de Fra Mauro se înalță imensul crater Copernicus, iar la vest se deschide o regiune foarte accidentată. Ce surprize ascunde ea? Să avem puțină răbdare și vom afla. Pînă atunci să urăm succes temerarilor exploratori, care întreprind prima expediție pe marginea unui crater lunar mare.

F umor în culori

de BELLUS, FAIZANT, KIRAZ*)

*) Cunoscuți caricaturiști parizieni.

— Mă aștepți de mult, scumpițule

— Și eu care voiam să te invit azi la un film... Tare mi-e teamă că n-ai să poți veni...

— Iar ai primit un afurisit de premiu la un afurisit de concurs organizat de o afurisită de revistă.

COMBINATUL PENTRU FIBRE ARTIFICIALE

BRĂILA

EXECUTĂ

CONFECȚII DIN CELOFAN pe cale mecanică din celofan normal, incolor sau imprimat.
Mașinile de prelucrat de care dispune **COMBINATUL** (depanatoare, ghilotină, tăietor de suluri, mașină de imprimat, mașină de pungi) permit efectuarea unui program de producție foarte diferit, care se poate adapta perfect cerințelor de utilizare a confecțiilor din celofan.

FORME ȘI DIMENSIUNI
După modul de execuție și dimensiuni, confecțiile din celofan se clasifică, conform N.I.I. nr. 3391/67, astfel:

Nr. crt.	Denumirea confecției	Dimensiuni în cm	
		lungime	lățime
1	Saci plați și cu falduri laterale	16—65	6—40
2	Pungi plate și cu falduri laterale	12—35	5—26
3	Pungi plate cu sau fără clapă, cu lipituri laterale	11,5—25	5—24
4	Pungi cu fund încrucișat, pînă la 1 kg umplere	20—32	6—12
5	Pungi din celofan lăcuit sau căsărat cu termosuduri laterale	4—35	9—50
6	Benzi înguste		2— 6 mm
7	Role imprimate		5—150 mm
8	Coli imprimate în 1—4 culori	24—65	10—68

Observații: Produsele de la pozițiile 1-4 din tabel se pot confecționa din celofan normal și lăcuit.
Produsele de la pozițiile 1, 2, 5, 7, 8 din tabel pot fi executate în 1-4 culori.
Produsele de la pozițiile 3 și 4 din tabel pot fi executate în 1-3 culori.

un laborator psihologic de maximă utilitate

Venit în anul 1968, la cererea sa, în cadrul laboratorului fiziopsihologic de la Combinatul siderurgic-Reșița, după ce lucrase patru ani la Institutul de științe pedagogice, — filiala Cluj a Republicii Socialiste România — psihologul Bogati Zoltan duce o activitate științifică deosebit de utilă, legată în cel mai înalt grad de oameni și de producție.

La Reșița psihologia și-a transferat sfera de activitate în mijlocul uzinei. Forma o constituie laboratorul fiziopsihologic nou înființat, care funcționează pe lîngă Combinatul siderurgic. Activitatea laboratorului începe o dată cu examenele de admitere în școlile profesionale, urmărind selecția și orientarea elevilor. Pentru aceasta, un colectiv de specialiști, sub conducerea psihologului Bogati Zoltan, a întocmit monografii profesionale pentru meseriile specifice combinatului, creînd posibilitatea celor interesați să știe ce profesie își vor alege. Acest mijloc de informare, util elevilor, părinților, ca și profesorilor, vine să înlăture confuzia care există la sfîrșitul celor 8 sau 10 clase elementare. «Pentru că — ne relata psihologul Bogati — se întîmplă să avem oameni bine dotați dar care, din cauza constituției fizice, la unele munci sînt suprasolicitați, în timp ce alții pot îndeplini aceleași sarcini de serviciu cu multă ușurință. Astfel, ceea ce pentru unii constituie un coșmar fiindcă n-au știut ce meserie să-și aleagă, pentru alții ar fi o plăcere. De aceea, încă de la început candidații sînt supuși unor teste care stabilesc gradul anumitor însușiri în raport cu o meserie. În felul acesta laboratorul este preocupat și de stabilirea compatibilității dintre agregate și oamenii care le deservesc».

În continuare, eforturile sînt îndreptate spre cunoașterea și îmbunătățirea condițiilor de muncă, evitîndu-se iluminarea insuficientă, zgomotul, praful, aerul poluat, culorile obositoare, mișcările suplimentare.

O altă preocupare a laboratorului fiziopsihologic este stabilirea unui climat psihosocial adecvat în cadrul colectivelor de muncă. Se studiază, de exemplu, raporturile care trebuie să existe între maiștri și muncitori. Menirea cercetărilor este tocmai promovarea în funcțiile de răspundere a personalului de prestigiu, stimat cu adevărat și demn să coordoneze munca celorlalți. Tot în acest scop, cu cadrele de conducere din combinat se inițiază lecții de sensibilizare, explicîndu-se normele ce trebuie să stea la baza relațiilor dintre factorii de conducere și muncitori.

Toc în cadrul laboratorului fiziopsihologic medicul este preocupat de studierea bolilor specifice diverselor locuri de muncă, de influența navetismului, de cauzele mortalității etc...

Petre ANGHEL

prin surprindere

Primăvara a explodat în oraș mai devreme ca în alți ani. Îl înregistrăm răsuflarea fierbinte în fiece secundă, pe bulevardele inundate de lumină, în încăperile devenite brusc adevărate cuptoare (la urma urmei, îmi șoptește înțeleptul, de ce nu?! Mai bine mai tîrziu decît niciodată...), în ușoara pelerină de praf alungată ici și colo de un vînt uscat fierbinte, adevărat siroco, țiscat de Bărăganul aflat colea, la o aruncătură de băț. Practic, de la o zi la alta am fost obligați să abandonăm vestimentația grea solidă, impermeabilă, de iarnă și să evoluăm,cam palizi, e drept, și ușor astenici, în ținuta adecvată, înfruntînd riscul unor posibile defecțiuni interne, născute din prea brusca răsturnare de temperatură.

Primăvara a explodat în oraș mai devreme ca în alți ani... Oare chiar așa să fie? Nu sînt Topor, spectrul unor statistici pe ultima sută de ani mă înspăimîntă, dar parcă am mai înregistrat cîndva erupția de lumină și căldură din crugul lui martie. Anul trecut sau acum doi ani, nu mai știu... În orice caz, surpriza s-a mai repetat și, ca într-un joc, ne-am lăsat surprinși din nou. La urma urmei, de ce să nu ne oferim măcar o dată pe an o fărîmă de inedit?! Numai așa îmi pot explica, de pildă (dacă e joc, să-i acceptăm regulile...), de ce primăvara în chestiune cade pe nepusă masă în Cișmigiu, lăsîndu-i interziși de mirare pe constructorii care încă în ultimul trimestru al anului trecut (martoră era o tăbliță aninată într-un cui, care ulterior a fost luată probabil de vînt) trebuiau să termine noul restaurant de pe insulița din centrul Cișmigiului. Lasă că imaginea singurului parc din perimetrul central al Capitalei,copleșită de fum de mititei și fleici la grătar, nu-mi pare deosebit de atrăgătoare, dar, mă rog, totul e chestie de gust. După cum tot pe seama intempestivei sosiri a primăverii pun prezența în continuare a uriașului morman de pămînt rezultat din depozitarea zăpezii, mascat gingaș prin implantarea în vîrful său a doi-trei pomișori prizăriți, din apropierea restaurantului Bordei. Ori să avem în cazul de față de-a face cu treabă serioasă de gospodar care depozitează gheața oricum,și în aer liber, numai să se găsească în lunile toride ce vor veni? Lăsînd gluma la o parte, cele două situații, nu cele mai grave și nu singurele, atestă o lipsă de prevedere, o «prindere în ofsaid» a factorilor respectivi de răspundere, cel puțin neplăcută. Primăvara în București este o apariție meteorică ce deschide triumfal drumul unei veri toride, apoi din ce în ce mai blînde, ce practic ține pînă la sfîrșitul lui octombrie. Adevăr ce ne silește a-i ținea sosirea din iarnă, surpriza meritînd a fi reținută numai în inimile noastre încîntate, de copii mari, ce contemplă cu emoție eternă metamorfoză a naturii...

Mihai HETCO

...«În 1917 erau foarte puțini cei care știau cum arată Lenin, nu apăruseră încă nici un fel de fotografii ale lui» — scria P. D. Malkov, comandantul de la Smolnii. Fapt confirmat de N. K. Krupskaia: «Seara obișnuiam să ieșim din Smolnii, să ne plimbăm în jurul clădirii, și niciodată nimeni nu-l recunoștea, pentru că pe atunci nu i se făcuse încă nici un portret».

Printre primii fotoreporteri și operatori sovietici care au imortalizat chipul lui Lenin — chip cunoscut și iubit pe toate meridianele acestui pămînt — s-a numărat și Piotr Oțup, care a realizat circa 40 000 fotografii înfățișîndu-l. Ziaristul sovietic Boris Galin evocă în reportajul pe care-l publicăm în aceste pagini momente din munca lui Piotr Oțup și a altora care, asemenea lui, au avut cinstea de a lăsa omenirii documente fotografice neprețuite, care au fixat pentru eternitate clipe din viața și munca marelui gînditor, organizator și conducător al revoluției socialiste.

Imaginile care însoțesc textul sînt reproduse din paginile a două volume recent apărute în Uniunea Sovietică, cuprinzînd ample selecții de fotografii ale lui Lenin: «V.I. Lenin în arta fotografică» și «Lenin, colecție de fotografii și imagini din filme».

CÎND FOTOGRAFII LUCRAU PENTRU ISTORIE

ÎN OBIECTIV: V.I. LENIN

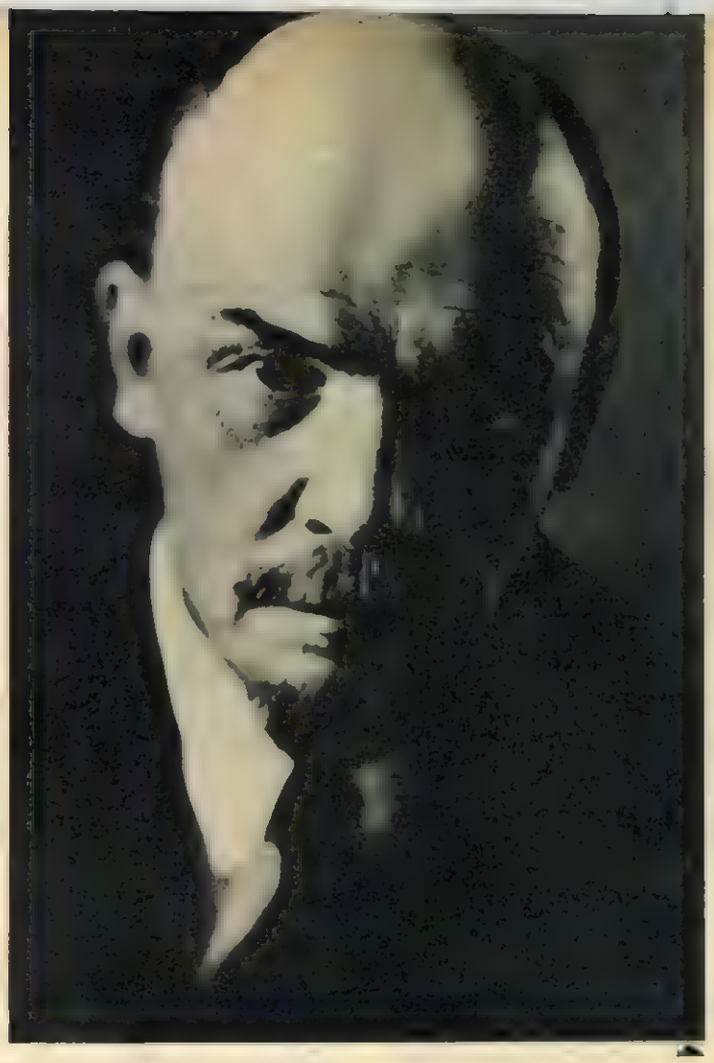

Unul dintre portretele realizate de Pavel Jukov. «Sînt primele fotografii care-mi seamănă» — spusese Lenin.

5 mai 1920. Lenin vorbește gărzilor roșii ce urmează să plece în aceeași zi. Imaginea se datorește lui G. Goldstein.

Cufundat în lectura «Pravdei», Lenin a uitat pentru o clipă de prezența fotografului Piotr Oțup.

În timp ce Oțup își instalează aparatul, Lenin se cufundă în lectura «Pravdei». Era în 16 octombrie 1918. Aplecat deasupra ziarului, Lenin a uitat de prezența fotografului. După cîteva clipe își ridică capul, cere scuze fotografului că l-a făcut să aștepte și îl roagă să înceapă. Oțup mai ia cîteva imagini. Privirea lui Lenin e gravă, gînditoare. Comunicatul venit de pe front umple biroul din Kremlin de tensiune, de griji, de treburi urgente... Iată și un fragment din memoriile lui Piotr Oțup: «Mă strecuram pe toate ușile cu cutia mea mare, de lemn, atît de grea. Instalam suportul, mă vîram sub pînza neagră și, în chiar mijlocul unei ședințe

Într-un moment de răgaz, împreună cu nepotul său Viktor.

Întreținindu-se cu H.G. Wells.

Îi urmăresc cu atenție fiecare mișcare. Iată-l, adresîndu-se gărzilor roșii înaintează cu cascheta strînsă în pumn Apăs pe declanșator. Am developat acest negativ cu inima strînsă. Mi-era teamă să nu-l fi ratat, placa să nu fi fost de proastă calitate... Din fericire, totul a fost în ordine». E greu să-ți desprinzi privirea de pe această uimitoare fotografie, care redă nu numai înfățișarea, ci și personalitatea lui Lenin, credința sa în victorie, entuziasmul său pasionat

Există și trei fotografii realizate de K. Boulla: Lenin, la cel de-al III-le. Congres al Cominternului, ascultă intervențiile delegaților și ia note. E așezat pe trepte, lîngă tribună, cu un dosar pe genunchi. Cu capul puțin aplecat asupra hîrtiei scrie concentrat. Pe urmă, lasă dosarul deoparte și se apleacă înainte mai mult, ascultînd oratorul.

...Lenin îl primește pe Herbert George Wells în biroul său de la Kremlin. Această întrevedere a fost fixată pe peliculă într-o binecunoscută fotografie datorată lui Piotr Otup. «Dintre toate fotografiile consacrate lui Lenin, scrie Volkov-Lannit, nu este cred nici una care să redea atît de fidel atitudinea și expresia caracteristice lui Ilici».

Pavel Jukov absolvise două institute de arte plastice: Școala pentru încurajarea picturii din Petersburg și Academia de arte frumoase de la Roma. În timpul revoluției, Jukov a fost fotograf-șef pe lîngă regiunea militară din Petrograd. Pavel Jukov a donat statului 16 000 negative, printre care și un portret al lui Lenin. În ziua cînd fusese chemat la Vladimir Ilici, nu mai avea decît cîteva plăci de rezervă. Ca să le introducă în aparat avea nevoie de o încăpere absolut întunecoasă. Jukov a descoperit pe o scară o ladă mare, folosită probabil pentru depozitarea lemnelor în timpul iernii, și s-a băgat cu aparatul înăuntrul ei. A încărcat patru plăci, apoi s-a prezentat la Lenin. Ședința n-a durat decît un minut și jumătate. Cînd, ceva mai tîrziu, Lenin a văzut fotografiile, le-a examinat cu atenție și a spus: «*Sînt primele fotografii care îmi seamănă*».

La Smolnîi, la adunarea primului Soviet al Comisarilor Poporului.

de lucru, umpleam încăperea de zgomot și de fumul fulgerului de magneziu. Eram rugat cu amabilitate să mă retrag, ieșeam pe o ușă, dar urmărit de ideea să fixez pe peliculă tot ce e mai important, intram pe alta...»

Un alt fotoreporter, Grigori Goldstein, este autorul unui instantaneu istoric: Lenin se adresează gărzilor roșii care pleacă pe front. Sîntem în 5 mai 1920. Lenin e înconjurat din toate părțile de oameni îmbrăcați care în uniforme, care în haine de piele, care numai în salopete. Acești muncitori și țărani vor pleca chiar azi pe front, ducînd în inimi imaginea și cuvintele arzătoare ale lui Lenin... Volkov-Lannit (sub a cărui îngrijire a fost tipărit volumul «Lenin în arta fotografică — n.r.) reproduce cîteva note găsite în arhivă cu referire la această fotografie: «Ziua era cenușie, mohorîtă. În mijlocul pieței din fața lui Bolșoi Teatr fusese înălțată o tribună construită din scînduri goale... Se simțea că Vladimir Ilici e emoționat. Dar iată-l că urcă la tribună. Răsună vocea lui. Gesturile, atitudinea, exprimă credința sa în victoria asupra dușmanului.

EXIGENȚE ȘI DATORII FAȚĂ DE CARTEA DE IDEOLOGIE

Cartea de ideologie are un rol însemnat în dezvoltarea societății noastre socialiste, în formarea și creșterea unei noi conștiințe sociale. Indisolubil legată de practica de fiecare zi a construcției socialiste, cartea de ideologie e chemată să generalizeze, la un înalt grad de principialitate, tezele cuprinse în documentele elaborate de partidul nostru cu privire la etapa calitativ-superioară ce-o străbatem pe drumul desăvîrșirii construirii socialismului. Economiști, sociologi, eticieni și esteticieni, specialiști în toate domeniile gîndirii umane, găsesc în documentele partidului fertile și prețioase date și sugestii pentru lucrări care îmbogățesc patrimoniul nostru spiritual.

În condițiile de astăzi, cînd în țara noastră s-a instaurat un climat favorabil unei intense efervescențe creatoare, observăm că și registrul cărții de ideologie prezintă o substanțială evoluție. Sfera tematică e considerabil lărgită, iar tratarea acesteia e, în atîtea cazuri, cu competență realizată.

Apariția unei multitudini de titluri atît de diverse ca problematică, precum și tirajele, nu de puține ori, impresionante pentru condiția mai particulară a cărții de ideologie corespund unei reale maturizări a publicului nostru cititor. Acest fel de tipărituri, adresate la prima vedere unor cercuri mai restrînse de consumatori de carte, sînt absorbite de mase largi de cititori.

Este cunoscut faptul că operele fundamentale ale clasicilor marxism-leninismului se bucură de o mare răspîndire în cercurile cele mai largi ale cititorilor noștri. Editate repetat și masiv în milioane de exemplare, operele lui Marx, Engels, Lenin exercită un rol fundamental în formarea conștiinței socialiste.

Trebuie evidențiat în mod deosebit faptul că documentele de partid, editate în tiraje de masă, sînt repede epuizate și mereu căutate de publicul cititor, dornic să cunoască cît mai profund politica partidului nostru, să fie la curent cu problemele tot mai complexe pe care le ridică edificarea socialistă în țara noastră.

Și tot dorinței mereu crescînde a numeroșilor consumatori de carte de a pătrunde cît mai temeinic creațiile valoroșilor noștri gînditori din trecut și contemporani, de a cunoaște avizat pe reprezentanții gîndirii universale i se datorează editarea atîtor cărți ideologice. Pentru exemplificarea celor afirmate ne restringem la indicarea cîtorva titluri de colecții și cărți apreciate și, multe din ele, rapid epuizate.

Editura politică a inițiat cîteva colecții ce au stîrnit un viu interes: Biblioteca organizării și conducerii științifice, Evocări, Prelegeri de marxism-leninism. În ajutorul celor ce studiază politica internă și externă a P.C.R., Teorie și metodă în științele sociale, seria Materialismul dialectic și științele sociale, Biblioteca de filozofie și sociologie, Mica bibliotecă de istorie, Idei contemporane... Iar dintre cărți: Mic dicționar filozofic, Dicționarul de etică pentru tineret, U.T.C., organizația revoluționară a tineretului din România, România socialistă și cooperarea internațională, Contribuții la dezvoltarea problemelor teoretice ale economiei socialiste, Unirea Transilvaniei cu România, 18 decembrie 1918, Un veac de frămîntări sociale, 1821-1907 de Lucrețiu Pătrășcanu, Dunărea în relațiile internaționale de Paul Gogeanu, Dictatura regală de Al. G. Savu, Cronica anului 2000 de Mircea Malița... Tot excesiv de restrîns notăm de la Editura științifică următoarele apariții (în majoritatea cazurilor epuizate): Sociologie generală, carte datorată unui colectiv de autori condus de Miron Constantinescu, Introducere în filozofia culturii de Al. Tănase, Teoreticieni ai civilizației de N. Bagdasar, Natura științei de N. Mărgineanu, Conștiința politică de N. Kallos, Introducere la istoria culturii românești de P. P Panaitescu, Însemnări despre Hegel de D. D. Roșca, Decalaj în Occident de Gh. Badrus...

Fără îndoială că, dat fiind importantul rol ce-l deține cartea de ideologie în progresul societății, exigențele față de ea vor fi mereu sporite. Dar în afară de cerințele care sînt, desigur, esențiale ale unei cărți de ideologie cît mai substanțiale, mai avem și alte datorii. Așa că nu trebuie să ne fie de loc indiferente modalitățile prin care ea pătrunde în atenția cititorilor. Și aici mai e de făcut ceva. Editurile, după părerea noastră, nu folosesc cele mai vii și eficiente mijloace de a-și populariza propria lor producție. Poate mai stăruie gîndul, la unii editori, că o carte care se cumpără nu mai are nevoie de publicitate. Chiar în acest caz, prezentarea cărții ideologice va avea ca efect trezirea și mai vie a interesului cititorului pentru lucrări cu o anumită tematică. Mijloacele de comunicare pe care tehnica modernă ni le pune la îndemînă pot fi folosite de către edituri mult mai intens. Tot astfel, editurile pot sugera și inițiia radioului și televiziunii forme atractive și convingătoare de publicitate, specifice acestor cuprinzătoare mijloace de comunicare. Deci nu numai o enunțare a titlului și autorului cărții. Să ținem seama că prezentarea cărții de ideologie nu înseamnă numai o simplă informație a cititorului, ci și un act de orientare a preferințelor consumatorului de carte. Pentru o difuzare cît mai corespunzătoare a cărții de ideologie nu trebuie uitat rolul librăriilor. Vitrinele și standurile destinate acestui fel de carte, existente la unele librării, trebuie extinse la toate librăriile. Dar și aici se cuvine găsite cît mai multe modalități de difuzare. După cîte știm, pentru cartea ideologică nu s-a instaurat bunul obicei ca autorii să aibă întîlniri cu cititorii. Poate că ar fi nimerit ca aceste întîlniri să nu se mai întîmple numai cu prilejul apariției cărții respective, ci ele să se producă și după trecerea unui timp, cînd cititorul a avut răgazul să cunoască lucrarea. În acest caz, credem că discuțiile vor fi mai lămuritoare și pentru consumator, și pentru autor.

În scopul de a veni în ajutorul unei cît mai bune prezentări și difuzări a cărții de ideologie, pe care o dorim cît mai adînc pătrunsă în conștiința maselor de cititori, am pus la dispoziția cîtorva oameni de specialitate coloanele de față, pentru a-și exprima opiniile.

Traian STOICA

■

COMPARATIV CU UN TRECUT MAI MULT SAU MAI PUȚIN ÎNDEPĂRTAT, situația prezintă evidente și îmbucurătoare semne de progres. Dacă avem în vedere momentul de față, încărcat simțitor cu noi exigențe, constatăm că mai avem mult de făcut. În genere, cartea social-politică e insuficient comentată în presă. E ușor de observat discrepanța dintre frecvența cu care se discută cărțile de altă factură sau filmele, diferitele genuri de spectacole și cărțile de ideologie. În noul climat, propice celor mai largi dezbateri de idei, instaurat în ultimii ani în țara noastră trebuie să fie chemați să-și aducă contribuția, în problema pe care ați pus-o în discuție, valoroși oameni de specialitate din domenii diferite, dar lucrul acesta se cuvine să fie sprijinit și stimulat mai mult decît în prezent de către toată presa noastră, un loc de frunte avîndu-l, fără îndoială, revistele teoretice. Mai ales că, nu de rare ori, prin diverse modalități, autorii, colectivele de coordonare sau redacționale ale editurilor cer sprijin în acest sens. Acest apel înregistrează însă un foarte slab ecou.

Recenziile, atîtea cîte se fac, la cărțile de ideologie sînt, în foarte multe cazuri, expozitive. Făcute în grabă, autorii acestor recenzii se mulțumesc la a enunța tematica volumului, conținutul cărții. Să spunem că aceasta ajută la difuzarea cărții; dar nu ne putem declara mulțumiți doar cu atît. E necesară o dezbatere competentă a cărții. Chiar dacă în unele recenzii se schițează anumite rezerve, se observă că și acestea rămîn doar în acest stadiu de enunțare. Nu se vede punctul de vedere al recenzentului în teza apreciată negativ. Or, darea de seamă asupra unei cărți de ideologie trebuie ea însăși să fie generatoare de noi idei. Ea trebuie să constituie o binevenită ocazie pentru un dialog stimulator de puncte de vedere originale, creatoare, afirmate pe fondul general valabil al marxism-leninismului. În presă se pot publica nu numai recenzii la o carte, ci și la o serie de probleme tratate într-o colecție sau alta. Se poate vedea astfel nu numai modul în care s-au dezbătut acestea, dar și petele albe din ansamblul tematicii respective. Procedîndu-se astfel, s-ar veni cu sugestii prețioase în munca de conținut a editurilor. E de recomandat ca și editurile, în dorința de a contribui și ele la stimularea interesului pentru discutarea cît mai vie a cărții, să-și mărească exigențele în a nu mai publica produse cenușii, neinteresante.

E demnă de relevat inițiativa ziarului «Scînteia» de a prezenta într-o pagină săptămînală cartea socială și politică. Dezbătînd și comentînd în mod viu și sistematic cartea ideologică, presa e menită să aibă un rol de mare eficiență în stimularea creației pe tărîm ideologic, la intensificarea schimbului de idei pe marginea operelor discutate, să contribuie la producerea acelor lucrări generalizatoare prin care să se facă mai adînc cunoscută contribuția teoretică și practică a partidului nostru la îmbogățirea experienței mișcării muncitorești și comuniste internaționale.

Ion SIMION
redactor-șef la Editura politică

■

ÎN ULTIMII ANI PRODUCȚIA DE CĂRȚI FILOZOFICE ȘI SOCIAL-POLITICE a cunoscut progrese remarcabile în țara noastră. Concomitent cu apariția în limba română a unor lucrări clasice și contemporane, reprezentînd valori universale în domeniul științelor sociale, apar valoroase lucrări originale, scrise de specialiști din domeniul economiei, istoriei, filozofiei, sociologiei etc.

Interesul crescînd al oamenilor din țara noastră față de teoria și practica construirii socialismului, interesul manifestat pentru cunoașterea istoriei patriei noastre și pentru cunoașterea ideilor avansate din gîndirea românească și universală, determină, în general, o atitudine pozitivă față de literatura genului. Sînt situații cînd lucrări de filozofie, psihologie, istorie, sociologie se epuizează în cîteva zile de la apariție. Nu puține sînt cazurile cînd editurile sau centrele de difuzare sînt asaltate de telefoane în vederea obținerii uneia sau alteia dintre lucrările epuizate. E drept că acestor lucrări li se acordă de multe ori tiraje necorespunzătoare în raport cu cerințele reale; se întîmplă uneori și un fenomen aparent ciudat, cînd lucrări editate într-un tiraj suficient pentru o categorie de cititori, specialiști într-un domeniu al științei, nu ajung în mîna lor, fiind cumpărate de oameni mai puțin avizați în domeniul respectiv. În același timp, unele lucrări tot atît de valoroase, dar cu o problematică mai apropiată de cerințele unui public mai larg (lucrări de etică, estetică, filozofie generală, istorie universală etc.), cunosc o difuzare mai lentă.

Una dintre explicațiile acestui fenomen rezidă, după părerea mea, în lipsa de informare a cititorului asupra conținutului lucrărilor apărute.

Un rol important în popularizarea noilor apariții, în crearea unui cadru adecvat discutării valorii lucrărilor de științe sociale revine periodicelor de specialitate sau de cultură. Este îmbucurător că în ultimul timp apar tot mai multe informări cu privire la lucrările de ideologie în presa centrală. Merită relevată și, aș îndrăzni să afirm, urmată inițiativa ziarului «Scînteia», unde discuțiile despre carte

și-au cîștigat drept de cetate. De atenție se bucură literatura social-politică și în paginile «Contemporanului», unde se prezintă de regulă scurte informări și uneori și recenzii asupra unor lucrări românești sau străine. Cu toate acestea, consider că nu greșesc afirmînd că periodicele de specialitate sau de cultură, cele dintîi chemate să acorde atenție și să promoveze critica de specialitate, nu acordă atenție suficientă acelei modalități de prezentare a cărții care să permită etalarea unor judecăți de valoare asupra conținutului ei, utile atît cititorului dar și autorului. Recenzia, care ar trebui să întrunească asemenea virtuți, este prezentă destul de rar în paginile unor reviste de specialitate. Dar și atunci cînd revistele acordă atenție unor lucrări, tratarea se apropie mai mult de nivelul unei informări sumare, eludîndu-se aprecierile critice sau, așa cum relevă «Lupta de clasă», adoptîndu-se un ton apologetic.

Consider că pentru orientarea competentă a cititorilor spre o anumită carte ideologică, dar și pentru situarea lucrărilor originale în ierarhia valorilor spirituale, ar trebui să existe o preocupare mai susținută din partea revistelor de a antrena specialiști la discuții competente în jurul unor apariții originale. Schimbul de idei în coloanele revistelor noastre este util pentru crearea climatului promovării ideilor valoroase, dar ar trebui să acordăm un spațiu mai mare și schimbului de idei asupra *ideilor* susținute în lucrările apărute.

Octavian COMĂNESCU
redactor-șef la Editura științifică

■

COMENTARIILE ÎN JURUL CĂRȚILOR DE IDEOLOGIE SÎNT *RARE* ȘI ÎN majoritate *slabe*. *Rare*, deoarece se publică mai multe cărți decît idei; *slabe*, deoarece comentatorii sînt preocupați mai mult de persoana autorului decît de părerile lui. Unii recenzenți cred că sarcina lor este să «măsoare» *îndepărtarea* autorului de o dogmă sau alta și nu *apropierea* lui de noi adevăruri; alții se feresc să critice un autor influent sau să laude pe un altul antipatizat de acesta. Remediul: cercetarea să se desfășoare de la premise la concluzie și nu invers, iar preopinentul să fie considerat mai degrabă un colaborator.

Recenzii mai multe și mai bune vor începe să apară pe măsură ce diversitatea de opinii va depăși uniformitatea ideilor.

Henri WALD

■

CARTEA DE FILOZOFIE, ȘTIINȚE SOCIALE ORI POLITICE SE BUCURĂ DE un «regim» straniu, totuși explicabil. Lucrările din aceste domenii nu formează nici pe departe obiectul unor analize critice, dezbateri, discuții în presă, comparabile cu ecoul stîrnit în publicațiile literare, culturale și în cotidiane de apariția chiar și a unor modeste plachete de versuri, culegeri de nuvele sau romane. Situația nu se schimbă simțitor nici în cazul cărților de științe sociale care au un număr mare de cititori, figurînd în bibliografia unor cursuri universitare sau din învățămîntul de partid.

Personal, am încercat să lupt, cu mijloacele ce-mi stăteau la îndemînă, împotriva tăcerii în jurul cărții de ideologie în «Lupta de clasă», în «Informația», apoi, mai nou, în «Ateneu» am căutat să dezbat, sub diferite aspecte, producția națională din acest domeniu. Inițiative de acest fel nu s-au bucurat de prea multe adeziuni, iar deținătorii diferitelor «cronici ale ideilor» manifestă predilecție pentru cartea ideologică străină...

Care este explicația acestui fenomen? După părerea mea, aici intervin o serie de factori. Acțiunea lor conjugată a creat acest climat nesănătos. În primul rînd aș aminti aici unele carențe, de mult discutate în publicațiile noastre, determinate de încetineala cu care, cu unele excepții onorabile, activitatea filozofică instituționalizată a înțeles să lichideze sechelele îndărătnice ale dogmatismului. În al doilea rînd, intervin tendințe de monopol asupra aprecierii producției filozofice, de științe sociale, de care s-au prevalat anumite persoane și instituții. În al treilea rînd, trebuie menționată prejudecata — moștenită tot de la climatul dogmatic și alimentată de amintitele veleități de monopolizare a autorității în domeniul ideologic — că articolul de analiză critică a cărților apărute, cronica lucrărilor de ideologie este o îndeletnicire «inferioară» — demnă de învățăcei, începători și, mai ales, de subalternii celor ce-și întemeiază autoritatea științifică pe funcția deținută în administrația cercetării științifice... Astfel, au apărut recenziile de serviciu, în care fiecare platitudine din «Opera» (neapărat cu «o» mare!) șefului de instituție era celebrată de funcționarii științifici în subordine drept inaugurare a unei noi ere... Sub presiunea acestor recenzii apologetice a schița o rezervă critică echivala cu un «atac» la adresa «autorității» respective. În aceste condiții și în absența unor organisme de manifestare a opiniei publice, — cum ar fi Societatea română de filozofie, înființată în 1966, dar fără vreo activitate reală în afara ședinței festive de constituire — climatul instaurat curma orice intenție de dezbatere liberă, obiectivă. Firește, fenomenul este mult mai complex. La factorii amintiți se adaugă lipsa de curaj a publicațiilor noastre care, și ele, și-au însușit aceste criterii.

Pentru însănătoșirea situației s-au făcut în ultimii ani numeroase propuneri. Dintre ele, m-aș referi numai la cîteva de imediată aplicabilitate. Cronica și analiza regulată a lucrărilor din acest domeniu științific ar trebui să devină o preocupare a cercetătorilor celor mai experimentați din specialitatea noastră, iar recenziile să fie semnate de personalități marcante ale vieții științifice. În al doilea rînd, ar trebui să ne debarasam o dată de confuzia dogmatică dintre critica științifică și atacul la persoană sau represalii administrative. Avem o diversitate de puncte de vedere, trebuie să admitem dreptul la viață și al părerilor diferite de ale noastre în cadrul ideologiei marxist-leniniste unitare, să nu le taxăm cu ușurință aplicînd diverse etichete, să recunoaștem că nici un cercetător nu se poate erija în deținător unic și infailibil al adevărului, să examinăm cu obiectivitate și fără resentimente diferitele poziții posibile...

Sînt convins că îndemnul adresat de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU și cu ocazia înființării Academiei de Științe Sociale și Politice a Republicii Socialiste România va găsi răsunetul cuvenit, și lucrătorii de pe tărîmul științelor filozofice, sociale, politice își vor aduce contribuția la dezbaterea principială a încercărilor de elucidare a unor probleme contemporane pe care le propun, în proporții din ce în ce mai mari, lucrările din aceste domenii.

Publicațiile periodice, începînd cu cele de specialitate, apoi cele culturale, literare, ar trebui să-și facă un titlu de glorie din dezbaterea competentă, lipsită de orice confuzie între realizare științifică și funcție administrativă, a cărților și lucrărilor consacrate cercetării realității umane complexe a epocii noastre și a României socialiste.

Pavel APOSTOL

JALOANELE ROMÂNO-

de
Dic. BABOIAN

Moment memorabil în istoria relațiilor româno-turce, vizita președintelui Consiliului de Stat al României, Nicolae Ceaușescu, în Turcia a marcat, în primăvara anului trecut, ridicarea la nivelul cel mai înalt a dialogului permanent susținut în ultimii ani de guvernele celor două state vecine și prietene. Faptul că pentru prima oară un șef de stat român a fost oaspetele de onoare al președintelui Republicii Turcia a constituit un eveniment de covîrșitoare însemnătate, reflectînd consensul celor două națiuni de a așeza relațiile bilaterale pe temelii solide, în virtutea unor raporturi de bună vecinătate și colaborare, pentru care s-au pronunțat cîndva personalități politice remarcabile ca Nicolae Titulescu și Mustafa Kemal Atatürk.

Apropiata vizită în România a președintelui Turciei, Cevdet Sunay, se înscrie și ea în ambianța cursului ascendent al relațiilor româno-turce, fiind menită să contribuie nemijlocit la adîncirea și extinderea raporturilor de înțelegere și colaborare dintre țările noastre și — implicit — la îmbunătățirea climatului politic în Balcani, acest vechi și legitim deziderat al popoarelor din această zonă atît de greu încercată în trecut. **«Cred că nici un efort nu este prea mare** — a declarat la Ankara președintele Ceaușescu — **pentru a face ca Balcanii — altădată unul dintre focarele de neliniște ale Europei — să devină o zonă a bunei vecinătăți și a cooperării fructuoase»**.

Nu o dată în ultimii ani, factori de răspundere din România și Turcia s-au pronunțat și au acționat pentru găsirea și exploatarea celor mai bune căi și mijloace în vederea primenirii atmosferei în această parte a Europei. Experiența pozitivă a relațiilor dintre România și Turcia demonstrează elocvent nu numai posibilitatea dar și importanța vitală a promovării consecvente a principiilor independenței, suveranității, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și

Primăvara la Istanbul.

Poporul român urmărește cu simpatie eforturile Turciei pentru dezvoltarea sa economică. În fotografie: aspect dintr-o fabrică modernă de textile din Izmir.

PRIETENIEI TRAINICE TURCE

avantajului reciproc în relațiile dintre state, indiferent de orînduirea lor socială. **«Sîntem convinși că aceste principii trebuie să stea la baza vieții internaționale»**, a declarat ministrul de externe al Turciei într-un interviu acordat trimisului «Agerpres».

Poporul român urmărește cu viu interes și simpatie strădaniile edificării Turciei moderne, după cum realizările poporului român sub semnul rînduielilor socialiste găsesc ecou în rîndurile națiunii turce. Iar atunci cînd — așa cum s-a întîmplat zilele trecute — un cataclism natural a îndoliat mii de cămine în Anatolia apuseană este firesc ca durerea celor loviți de efectul catastrofal al mișcărilor telurice să fie împărtășită, cu toată compasiunea, de întregul nostru popor.

În cîțiva ani, un pod peste Bosfor va uni două continente, legînd și partea asiatică a Turciei de Europa. Legătura va fi, evident, practică, lesnicioasă. O politică lucidă și înțeleaptă de apropiere, înțelegere reciprocă și colaborare între țări și popoare asigură de asemeni legături trainice și incontestabil mai eficiente atunci cînd acestea se întemeiază pe principii de echitate, în contextul coexistenței pașnice și al cooperării mutual avantajoase. În acest sens, ne amintim de o remarcă a președintelui Turciei în legătură cu faptul că **între România și Turcia nu există nici un fel de neînțelegeri,** relațiile dintre cele două țări aflîndu-se **pe un drum bun, în continuă dezvoltare.**

Pornind de la această realitate, conducătorul statului turc și-a exprimat dorința — pe deplin împărtășită de guvernul și poporul României — ca raporturile româno-turce **«să se dezvolte în toate domeniile, potrivit intereselor celor două țări».**

Vizita în Turcia a președintelui Nicolae Ceaușescu, ca și vizita pe care urmează s-o facă în România președintele Cevdet Sunay, constituie expresia la nivel înalt a unei asemenea evoluții fericite, în care sînt vital interesate nu numai popoarele ambelor țări, dar și toate popoarele continentului european.

Jaloane esențiale ale expansiunii raporturilor bilaterale, ale unei prietenii durabile, întîlnirile dintre cei doi conducători de state deschid noi perspective de amplificare și diversificare a relațiilor de colaborare și bună vecinătate dintre Republica Socialistă România și Republica Turcia, aducînd prin aceasta un neprețuit aport cauzei păcii și securității internaționale.

Sub aceste auspicii de bun augur este așteptată în țara noastră vizita înaltului oaspete, președintele Sunay, pe care întregul popor român îl primește cu ospitalitatea caldă ce îl caracterizează.

▲ **Macheta podului suspendat ce va lega — peste strîmtoarea Bosfor — Europa de Asia. Podul, a cărui construcție este prevăzută a începe către sfîrșitul acestui an, va avea o lungime de 1 560 m, lățimea de 33,4 m și înălțimea de 64 m.**

◀ **Apele Mării Negre, care scaldă deopotrivă țărmurile român și turc, au fost dintotdeauna o «punte de legătură», un mijloc concret de efectuare a schimburilor comerciale dintre cele două țări.**

Una din numeroasele dovezi ale măiestriei vechilor constructori turci: moscheea Suleiman din Istanbul. ▼

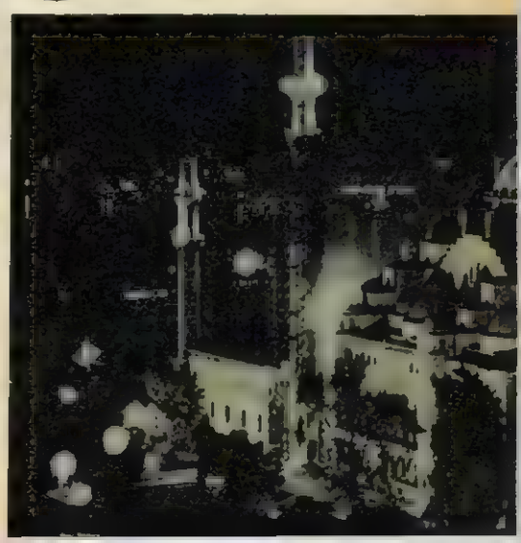

Lupta de cocoşi — una dintre distracţiile cele mai gustate în arhipelag.

Ziua'totul pare paşnic în oraşele filipineze. O dată cu lăsarea întunericului însă, «orologiul morţii» începe să bată: la fiecare oră un asasinat, la fiecare jumătate de oră un furt, la fiecare două ore un atac tîlhăresc.

«Restul lumii», uriaşa majoritate. trăieşte în cartiere şi locuinţe (dacă şi aceasta poate fi considerată locuinţă) asemenea celei pe care o puteţi vedea în această imagine.

BALUDE, PISTOALE ȘI CONTRASTE ÎN DECOR FILIPINEZ

Note de călătorie de LUCJAN WOLANOWSKI

Un arhipelag de 7 100 insule (dintre care numai 2 300 au un nume) în partea de vest a Pacificului, acolo unde apele oceanului se întîlnesc cu cele ale Mării Chinei. Circa 30 milioane de locuitori. 330 ani de dominație spaniolă și aproape 50, statut de colonie a S.U.A. Baze militare — navale și aeriene — americane. Acestea sînt în cîteva cuvinte coordonatele Republicii Filipine.

Cărbune, aur, minereu de fier, crom, aramă, nichel, magneziu. Totuși, «exemplu tipic de țară subdezvoltată». Bogăție și sărăcie în expresiile lor limită, contraste de o violență care uimește pînă și pe cei mai experimentați călători. Colaboratorul nostru, publicistul polonez Lucjan Wolanowski, împărtășește cititorilor noștri în text și imagini impresiile sale din Filipine.

Pe măsură ce te îndepărtezi de Manila, importanța stațiilor de cale ferată ca centre ale vieții publice — traversate parcă numai din întîmplare de căi ferate — crește. Peroanele sînt locurile preferate de promenadă ale orășelelor și barrios-urilor (satele), locurile unde notabilitățile schimbă între ele plecăciuni politicoase și unde copiii se zbenguie murdari și pe jumătate goi. Găsești aici și amatori de siestă, petrecută pe cîte o bancă sub cerul liber, bineînțeles dacă le prieste somnul în vacarmul infernal al muzicii ce se revarsă neîncetat, ca un torent asurzitor, din nenumărate difuzoare.

«În prezența ei
florile înfloresc...»,
spunea un poet filipinez.
Nu se referea
probabil
la această tînără,
dar versul
putea fi
tot atît de bine
închinat ei.

«Ilocos-Express» se strecoară prin mijlocul unui desiș de căsuțe. Aici izolarea trenului de mediul înconjurător, cu care sîntem obișnuiți în Europa, nu este cunoscută. Ai impresia că scoțînd mîna pe fereastra vagonului poți ajunge cu ea în interiorul colibelor. Nu există nici o distanță anume care să trebuiască respectată, care să despartă drumul de fier de zona construită. Pereții deplasabili ai caselor — dați la o parte în timpul zilelor toride — oferă călătorilor spectacolul colorat și panoramic al vieții cotidiene din localitățile traversate. Spălatul rufelor, pregătirea mîncării, luptele de cocoși, jocul de cărți, odihna — totul se vede ca-n palmă, iar actorilor acestei reprezentații populare de masă nici prin cap nu le trece să se sinchisească de trenul de Manila.

O DELICATESĂ DE CARE MĂ LIPSESC

Cu toate că trenul circulă cu viteză redusă, vagoanele — nemăturate probabil de cînd au ieșit din fabrică — trepidează puternic. Sînt extrem de aglomerate; oamenii se înghesuie unii în alții și, între timp, poartă discuții aprinse. Ai impresia că toată lumea vorbește odată. Sînt și unii care reușesc să tragă cîte un pui de somn, în timp ce vecinul cîntă la chitară, și nu tocmai în surdină, iar comercianții ambulanți fac o reclamă gălăgioasă mărfurilor. Ei oferă cotidiane în engleză, spaniolă și tagalog — limba oficială a țării — recomandă reviste săptămînale și lunare cu coperte multicolore, desfac romane cu titluri promițătoare și conținut naiv sau volume modeste, cu coperte cenușii, dar cu un conținut mai puțin naiv. Gălăgia cea mai mare o fac însă vînzătorii de «baluде». Marfa lor, o delicatesă locală, găsește cei mai mulți amatori. În ce mă privește, obișnuiesc întotdeauna să mănînc ceea ce mănîncă și locuitorii țărilor îndepărtate pe care le vizitez. Este și acesta — socot eu — un mod de a le cunoaște viața. Dar în cazul baludelor îmi cer iertare: e probabil singura încălcare a acestui principiu pe care l-am respectat totdeauna. Dar ce e baluda? Un ou de rață clocit, al cărui locatar este gata-gata să iasă în lume, are pene, puf, cioc și toate celelalte atribute ale unui pui de rață. Apa fiartă pune capăt tuturor problemelor de viață ale viitorului rățoi, transformîndu-l în delicatesa națională filipineză Cumpărătorul acestei specialități gastronomice sparge întîi coaja și soarbe cu cea mai

Colibă din tije de bambus,
tipică pentru satul filipinez.

Ziduri groase de cetate îi despart pe milionarii Manilei — reședințele, parcurile, bazinele lor de înot și terenurile lor de golf — de restul lumii, de locuitorii de rînd ai orașului.

Unii dintre ei vor avea poate norocul de a ajunge pe băncile universității. Dar asta nu le poate — decît în prea puține cazuri — asigura un loc corespunzător calificării pe care o vor obține prin ani lungi de studiu.

CONTRASTE ÎN DECOR FILIPINEZ

mare grijă — ca nu cumva să piardă o picătură — lichidul negru în care înoată rămășițele pămîntești ale puiului. Apoi mănîncă restul viitorului rățoi, înghițind totul, oscioare, pene, cioc și puf.

Filipinezii sînt foarte ospitalieri și prietenoși cu străinii. Vecinul meu, după ce fărîmițează cu cîlcîitul coaja a două balute consumate, oprește vînzătorul care tocmai trecea pe culoar și mai cumpără două porții, oferindu-mi una și mie cu cel mai imbietor zîmbet. Încerc să mă scuz, arătînd că am mîncat prea mult. Cu aceasta, primul contact a fost realizat. Interlocutorul meu vorbește engleza. În majoritatea provinciilor din Filipine, începînd din clasa a III-a a școlii primare, predarea la cele mai multe obiecte se face în limba engleză și, fără exagerare, se poate spune că fiecare filipinez cît de cît instruit vorbește curent varianta americană a acestei limbi. Înghițind delicatesa refuzată, vecinul meu mă tratează din nou; de astă dată cu o porție de date autobiografice. Îmi povestește de ce a plecat la drum, ce treburi are de aranjat, cîți membri are numeroasa lui familie.

— Iar tu cîți copii ai? — mă întreabă el.

ÎNTRE NOI, BĂRBAȚII

El avea 10. Și va continua să mai aibă!

— Ți-i arăt pe toți,— îmi spune — am o fotografie color. Pe toți, de la adolescentul Juan și pînă la mezina Dolores, care este încă în scutece. Să vezi ce înseamnă o familie!

Începe operația de căutare a fotografiei. Nu o găsește. Ajunge și la buzunarul de la spate al pantalonului și de acolo scoate... un pistol. Mi-l dă cu toată încrederea să-l țin, ca să nu-l stînjenească în continuarea investigației numeroaselor buzunare. E o armă de proporții înfricoșătoare, de un calibru probabil nu cu mult inferior celui al tunurilor care au apărat Singapore împotriva japonezilor. Pînă să găsească mult căutata fotografie, mai scoate un pistol. Ce-i drept, de proporții mai modeste. În vagon, tinerii își trec timpul curățind «jucăriile» asemănătoare. Și conductorul e înarmat. După cîteva ore de călătorie m-am convins că sînt singurul adult neînarmat dintre toți călătorii lui «Diocos-Express». Și să nu vă închipuiți că trenul acesta constituia cumva vreo excepție. Conform datelor lui «The Philippine Constabulary» — poliția care deservește întreaga țară (în Filipine există aproape 1 200 de formațiuni de poliție distincte, în acest număr nefiind incluse serviciile polițienești particulare, în slujba diverselor bănci, fabrici, magazine sau grupuri de bogătași)— 365 000 arme de foc, pistoale și carabine, se află în posesia unor persoane particulare, pe bază de permise. Afară de aceasta, se apreciază că alte 750 000 arme de foc, inclusiv mitraliere și tunuri antiaeriene, sînt deținute tot de particulari ilegal. Acest arsenal este de peste 20 de ori mai mare decît cel aflat în dotarea forțelor armate filipineze. Moda armelor — se spune — ar data din primii ani postbelici, cînd membrii diverselor unități militare au refuzat să se întoarcă la activitatea pașnică. S-au format atunci detașamente rivale, cu denumiri care de care mai pompoase, care au început să se decimeze între ele. Nu-i de mirare că în Filipine sînt atît de frecvente urmările secerișului morții. Niciodată, în decursul călătoriilor mele, n-am trăit într-un climat de groază asemănător celui de la Manila. Într-o măsură, dar mult mai mică, această atmosferă se face simțită și în provinciile filipineze. Nici în Malayezia, în timpul stării excepționale, nici în Guineea de vest, în perioada haosului ce a precedat debarcarea unităților O.N.U., nici în Hong Kong, în timpul epidemiei de holeră, nici în timpul călătoriei pe teritoriul locuit de daiaci, vînătorii de capete din Sarawak — într-un cuvînt, în nici una dintre deplasările amintite nu am cunoscut atîta neliniște și încordare ca în această colindare a Filipinelor. Încordare în care, în ultimul timp, își spune cuvîntul nemulțumirea crescîndă a populației față de prezența bazelor militare, navale și aeriene ale S.U.A. aflate pe teritoriul țării, față de participarea Filipinelor la războiul din Vietnam și, bineînțeles, și față de implicațiile dominației economice a monopolurilor americane și ale implicării Filipinelor în politica militară a Statelor Unite.

OROLOGIUL MORȚII

Biroul național de investigații din Filipine a publicat un document pe drept cuvînt și foarte plastic supranumit «Orologiul morții». Potrivit acestuia, în fiecare oră în Filipine se comite un asasinat, la două ore un viol și tot la două ore un atac tîlhăresc, iar la fiecare jumătate de oră un furt.

Femeile înșelate aplică soților infideli «coafura filipineză», retezîndu-le în somn gîtul cu cuțitul masiv folosit pentru tăierea trestiei de zahăr, iar bandele de răufăcători care își dispută zonele de influență în orașe se ucid reciproc cu săgeți otrăvite. Încheierea socotelilor continuă și dincolo de gratiile închisorilor. Alfredo Peralta, bandit condamnat la moarte, a tăiat în închisoare capul cîtorva nătărăi dintr-o altă bandă, apoi a mîncat ochii victimelor sale. În cele din urmă s-a înfășurat în steagul filipinez, apreciind că acesta îl va salva de gloanțele paznicilor închisorii.

Criminalitatea cunoaște aici proporții nemaiîntîlnite. Atacul asupra sălii «Grand Opera House» din Manila a fost, fără îndoială, mai emoționant decît toate operele puse în scenă aici. Într-o zi, bandiți înarmați cu puști mitraliere au dat buzna în clădire în timpul pauzei, deschizînd focul pe motiv că direcția teatrului întîrziase să le plătească rata curentă pe care le-o datora pentru «protecția» acordată. Timp de cîteva săptămîni poliția n-a putut da de urma răufăcătorilor. În sfîrșit, unul dintre tîlhari, care locuia în vila unei stele de cinema, plictisit de această urmărire, a hotărît să se predea autorităților, cu condiția să fie arestat personal de șeful poliției. Apoi, cei doi au apărut împreună într-un program televizat, făcîndu-și reciproc complimente.

La Quezon City — capitala țării situată într-o suburbie a Manilei — șase bărbați au răpit o elevă de 15 ani pe care au ținut-o timp de trei luni într-un adăpost antiaerian părăsit. A fost găsită cu totul întîmplător de polițiie, care căuta «atelierul» unor falsificatori de bancnote. În aceeași săptămînă trei bărbați au răpit-o la San Pedro pe fiica unui plantator de cocotieri pentru a-l stoarce de bani. Victima n-a mai fost niciodată găsită. Președintele Parlamentului filipinez a fost atacat de bandiți în timp ce se afla cu o tînără într-un local de noapte la Manila. Cînd a început schimbul de focuri între garda omului de stat și bandiți, toți clienții barului s-au întins pe dușumea. Politicianul a fost numai ușor rănit, și o dată ajuns la spital a dat un interviu în care declara că «nu poate simți decît dispreț față de niște indivizi care țintesc atît de prost...»

«SESAM, DESCHIDE-TE»

Încă înainte de a ajunge în Filipine am întîlnit în timpul călătoriilor mele prin Asia medici filipinezi care se bucurau de un foarte bun renume profesional. Cunoscătorii împart facultățile filipineze în două tipuri: unele cu tradiții și principii și altele foarte puțin exigente față de studenți. Încă în Thailanda mi s-a povestit despre facultățile supraaglomerate din Filipine, unde cursurile se desfășoară pînă la ore tîrzii din noapte, pentru a da posibilitate celor însetați de cunoștințe să și le însușească. Nici un fel de relatări însă nu pot înlocui observațiile proprii. Trebuie să vezi cu ochii tăi, în jurul orei 10 seara, valurile de studenți ai Universității Orientului îndepărtat revărsîndu-se pe Bulevardul Quezon din Manila.

Această sete de știință este apreciată în diverse moduri. Sînt unii care afirmă că obținerea unei diplome constituie pentru filipinezi un scop în sine și că ei nu-și pun prea mari speranțe în studiile superioare și în posibilitatea de a-și îmbunătăți viața prin intermediul lor. Alții însă văd în diploma universitară ceva asemănător unui «Sesam, deschide-te», care le va oferi o doză meritată de bunăstare. Care-i adevărul? Unde sînt acele locuri de muncă pe care mizează tinerii după terminarea studiilor? Unde se înalță acele noi fabrici care așteaptă specialiști de înaltă calificare? Unde își pot găsi locul juriștii cu studii superioare? Unde sînt acele școli noi înzestrate de cadre didactice? Nu le-am văzut și, ceea ce e mai rău, nu le văd nici cei interesați; iar oamenii trebuie să trăiască. Deci, «temporar», fac orice. Anii trec, munca încetează să fie temporară, și pentru că alta nu găsesc se ține cu dinții de ea. Apare o pătură din ce în ce mai numeroasă de oameni profund convinși că prin calificarea lor depășesc cu mult locul pe care-l ocupă în societate. Un șofer profesionist cu diplomă de arhitect în buzunar, care în afară de tagalog vorbește curent engleza și spaniola, nu e fericit conducînd turismul unei mari firme; ar prefera poate să construiască hale de fabrică și nu să transporte funcționari. Nici tînăra doctoriță angajată la recepția unui hotel nu poate să se considere mulțumită. Dar ea atrage nu fără mîndrie atenția vizitatorului că Universitatea Sfîntului Thomas din Manila, înființată de ordinul dominicanilor încă în anul 1610, este cea mai veche instituție de învățămînt superior din această parte a lumii.

Copiii au aici fețe cenușii, de timpuriu maturizate. Nu se joacă cu pistoale imitate după cele ale cow-boy-lor, ci cu cuțite adevărate. Învață de timpuriu să minuiască «castetul» și să tragă din praștia cu bile de metal, cunoștințe ce vor folosi acelora care, deveniți maturi, vor dori să-și cucerească dreptul de a face parte din vreuna dintre bandele ce exploatează portul din Manila și reprezintă aristocrația lumii interlope a Filipinelor. Cît despre copii, ei au timp berechet să se joace cu cuțitele și cu alte arme de loc inofensive. Învățămînt general obligatoriu nu există, și chiar dacă ar exista majoritatea părinților nu ar fi niciodată în stare să asigure copiilor o îmbrăcăminte decentă și costul transportului pînă la școală, al manualelor și rechizitelor școlare. Fondurile pentru învățămînt prevăzute în bugetele diferitelor guverne dispar discret, în schimb numărul copiilor crește mereu.

Roiuri de copii ca cele din Filipine nu întîlnești nici măcar în furnicarele umane din Malayezia și nici în «silozurile» de locuit ale Hong Kongului. Nu poți să le compari nici cu cele din Pakistan sau India. Ultimul recensămînt al populației (1960) arăta că 45% din populația filipineză nu depășise vîrsta de 15 ani. Adolescenții de atunci au acum, fireste, la rîndul lor copii, deci aproximativ o jumătate din populația țării e de vîrstă școlară. Totuși 67% din filipinezi știu să citească și să scrie, din acest procent o parte importantă revenind însă populației marilor orașe. În schimb în insula Sulu mai bine de două treimi din locuitori sînt analfabeți, iar în provinciile Negros Oriental sau Lanao del Sur doar între 10 și 15% din copiii de vîrstă școlară urmează cursurile elementare.

INSULELE FERICIRII

Cer iertare cititorului, dar vom reveni la realitățile vieții după alte cîteva cifre statistice oficiale sau culese din diferite anchete și studii. În anul 1965 se născeau zilnic în Filipine 2 280 de copii, dintre care 1 554 nu ajungeau să trăiască pînă la un an. Cu alte cuvinte, an de an peste o jumătate de milion de copii mureau încă sugari fiind. În aceeași perioadă numai 0,4% din buget era destinat ocrotirilor sociale. Dar nivelul nevoilor? După datele publicate de cotidianul «Philippines Herald», 3,6 milioane de tineri erau șomeri, 3 milioane de oameni cîștigau sub minimul necesar vieții, 2 milioane era numărul bolnavilor și al invalizilor, iar 1,7 milioane cel al copiilor abandonați sau trăind în cea mai mare mizerie; 18 000 de delincvenți minori se aflau în unități de reeducare; statistica mai adaugă 10 500 prostituate și 1 000 de cerșetori (ultimele două cifre sînt, după părerea unor observatori cunoscători ai situației, mult micșorate).

Aceste date oglindesc pregnant drama unui popor. Nicăieri nu mi s-a părut mai evident decît în Filipine contrastul dintre bogăția sfidătoare și agresivă de o parte și mizeria cea mai cruntă pe de altă parte.

Să vizităm Forbes Park! E vineri seara. În buzunar am o invitație tipărită pe hîrtie roz: «Domnul și doamna XY au plăcerea de a conta pe prezența dv. vinerea viitoare, la ora 8 p.m., la reședința de pe strada Z din Forbes Park, Manila. Rugăm să confirmați participarea»... Această ultimă propoziție nu este o formulă goală. Nu vă sfătuiesc să neglijați a ține seama de rugămintea pe care o cuprinde! Intrarea în cartierele Bel-Air, Forbes Park! sau alte «minunate cartiere» ale orașului Manila amintește trecerea unui control de vamă și pașaporte la granițele dintre statele bătrînei noastre Europe.

Automobilul ajunge pînă în dreptul zidului, se oprește în fața barierei care închide calea către poartă. Mă întîmpină doi polițiști particulari înarmați.

PRINTRE BOGĂTAȘI

Din turnul de pază care domină intrarea, cîțiva domni cu fețe plictisite îl privesc pe noul candidat la intrarea în rai, jucîndu-se cu pistoalele lor mitralieră. Colegii lor de jos au ajuns în dreptul mașinii. Privesc înăuntru. Pe cît se vede, înfățișarea și probabil și pielea mea albă le inspiră încredere, deoarece nu-mi cer să deschid portbagajul și nici nu se uită dedesubtul mașinii. Mă rog doar să-mi silabisesc numele. Unul dispare în cabină și dă un telefon gazdelor. Un al doilea — fără să mă piardă din ochi — se învîrte în jurul mașinii. Cu încălțămintea lui mult prea mare, pare un motan încălțat, dar mai bine să nu glumim cu ei căci are două pistoale adevărate și încărcate. Colegul lui pune receptorul în furcă; discuția a dat se pare rezultate bune, deoarece face un gest să ni se dea cale liberă. Bariera este ridicată, pentru a recădea apoi din nou cu zgomot, și polițiștii reiau operația pentru pacientul următor.

Forbes Park este înconjurat, cum vă spuneam, de ziduri înalte. Ceea ce nu l-a împiedicat pe proprietarii vilelor să-și ridice ziduri separate sau cel puțin garduri vii în jurul proprietăților. Aici se află cele mai rafinate și mai scumpe reședințe din Asia. Șoferul care ne conduce pronunță de fiecare dată cu respect numele diverșilor proprietari, ceea ce sună ca un fel de extras dintr-un almanah Gotha al personalităților filipineze.

Forbes Park pare mai presus de toate născut din dorința de a impune, de a oglindi un anume rang și o anume situație. «Și între noi milionarii trebuie să fie anumite deosebiri» — par să-și fi spus locuitorii acestui cartier. Juan Prosspăt-Îmbogățitul este cu atît mai snob cu cît bănetul lui are o proveniență mai puțin avuabilă. Dacă Juan va îmbrăca în livrele pe cei circa 50 de servitori care se învîrtesc la reședința lui, cîteva zile mai tîrziu vecinul său Pedro va descoperi pentru armata personalului casnic care îi deservește o costumație nouă, de pildă o haină ca cele purtate de maimuțele flașnetarilor — sfidînd ca extravaganță livrelele născocite de Juan. Dacă în acest bîlci al deșertăciunilor Juan își va pune telefon pe terenul de tenis, a doua zi Pedro își va instala televizorul în dreptul bazinului de înot. Dacă Juan va aduce cu avionul o orchestră întreagă închiriată la Singapore ca să-și înveselească oaspeții cu ocazia aniversării nunții, Pedro va comanda pentru invitații la nunta fiicei sale o masă întreagă la cel mai scump restaurant din Copenhaga, care va sosi congelată și însoțită de un bucătar (necongelat), ca să crape de ciudă vecinul. Poate că milionarii filipinezi își dau seama că trăiesc pe un vulcan și că trebuie să profite de viață, cît timp zidurile din Forbes Park îi mai apără de potop.

varietăți

UMOR BULGĂRESC

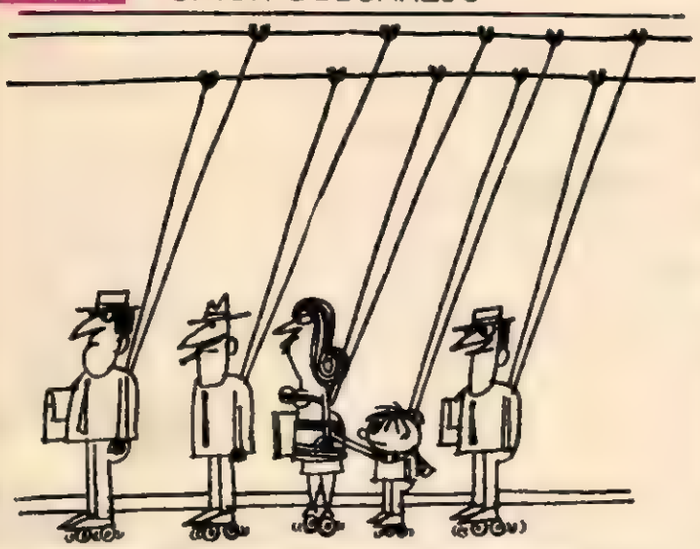

Inovație datorită căreia cetățenii încetează să mai fie dependenți de transportul în comun.

Identitate de idei.

— Pentru astăzi mi-am terminat sarcinile profesionale: am sosit la timp la serviciu!

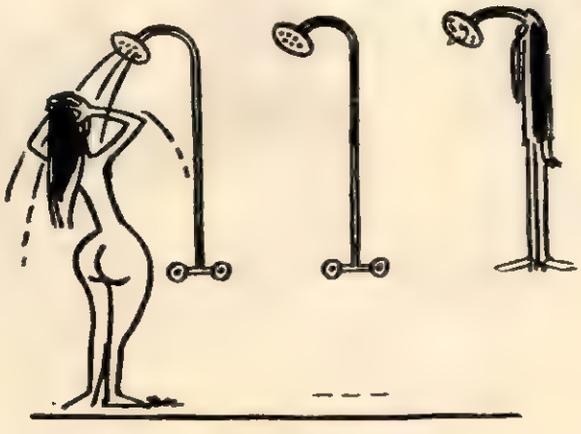

Ea: Tată, uite, am venit cu specialistul care să ne repare televizorul.

CU SEMN DE ÎNTREBARE

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										

ORIZONTAL: 1) Autoarea romanului «Vă place Brahms?» — Frumos oraș ardelean. 2) Autorul romanului «Încotro?». 3) Agricol, ca element de compunere — Mic articol! — Popovici Dan. 4) Îi aparține citatul: «A fi sau a nu fi, aceasta-i întrebarea». 5) Posed — Deci (lat.). 6) Compozitor francez (n. 1754) — Început de întrebare! — Cel mai fierbinte deziderat al umanității, pus mereu sub semnul întrebării. 7) Personaj din romanul «Vă place Brahms?» — Modern sistem de telecomunicații. 8) Superstiție (reg.) — Anexă la zgardă. 9) Eren! — Revistă brașoveană — Emanuel. 10) Ce-a fost mai întîi, el s-au găina? (dim.) — A întreba. 11) Ne-a lăsat poezia-manifest «Unde ni sînt visătorii?»... — Cine aleargă pe întinderile albe?

VERTICAL: 1) Condiții tehnice standardizate — Ce este, în fond, Ada-Kaleh? 2) Autorul plachetei de versuri «Ce-ai cu mine vîntule?» — Zero. 3) A răspunde, juridic — Pronume — Anchetă ... terminată! 4) Suveran în India (273-232 i.e.n.) — Răspunde la o întrebare de timp. 5) Cant! — Poetul marii întrebări «Ce e amorul?». 6) Numele morarului legendar, eponin al tîrgului Iași (după D. Cantemir) — Listă de plată. 7) Se tîrăște și uneori ia forma unui semn de întrebare (reg.) — Izvor algerian. 8) Întrebat odinioară în parlament... 9) Pentru dublu — Lent — Într-o întrebare! 10) Confruntări cu multe întrebări. 11) Valuri întrebătoare — Formă de verificare cu întrebări și răspunsuri.

C. CERNAT

Dicționar: OZI, IRES, ASOKA, RUA.

Dezlegarea jocului «PUȘTI», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) BAIETAS — IRIS. 2) ARMA — LEAGANE. 3) NAS — GIGEA — SV. 4) IT — FOC — RUPTE. 5) AV — LEGI — AAR. 6) ITITA — OSTIL. 7) RON — SONIA — AT. 8) IRAN — PAT — ETI. 9) T — TUN — S — ARON. 10) ANODIN — SPORT. 11) TIRANIZATI — A.

cronica satirică

de Teodor MAZILU

HAINE DE GINERE LUATE CU ÎMPRUMUT...

Despre X nu știi niciodată nimic. Nu știi pe cine iubește și pe cine disprețuiește. Nu știi dacă e însurat sau burlac, dacă e aviator sau gestionar... Toată existența lui e acoperită de cel mai deplin și mai unsuros mister.

Orice întrebare pe care i-o pui moare de moarte bună. El nu-ți va răspunde decît printr-un mîrîit, incoerent și confuz ca orice mîrîit. Tot ce ajunge la el dispare, se surpă, se destramă. Ai impresia că X e o groapă unde toate lucrurile se duc și nu se mai întorc niciodată. O floare dacă-i dai de ziua lui, floarea se ofilește brusc, dar el nu-ți răspunde de nimic... Dacă-i ceri o părere nu descoperi pe fața lui unsuroasă și ambiguă decît o nemărginită uimire. Dacă îi faci o vizită nu știi clar dacă vrea să-ți ofere o cafea sau să-ți dea cu ceva în cap... După felul în care se comportă, toate alternativele sînt posibile.

Pe X nu reușești niciodată să-l înfurii... Pînă și blestemul tău se prăvălește în groapă, dispare brusc de parcă l-ar înghiți și nu te alegi decît cu aceeași expresie tîmpă și confuză. Domnul X e ca și moartea, cine ajunge acolo, nu se mai întoarce...

Nimic din ce-ți oferă el nu este real... Cafeaua pe care ți-o dă observi că este surogat. Mîna pe care ți-o întinde din cînd în cînd e, dacă te uiți cu atenție, din material plastic. Zîmbetul cu care uneori te cinstește e luat cu împrumut, așa cum alții împrumută costumul de ginere... Numele cu care se recomandă, apatic și ceremonios, e fără îndoială un pseudonim.

În afară de mîna din material plastic, X insinuează că mai are și-o mînă adevărată, o mînă din carne și oase. În afară de surogat lasă să se înțeleagă că are în bucătărie și cafea de cea mai bună calitate. În afară de zîmbetul luat pe veresie, lasă să se înțeleagă că are și zîmbetul lui propriu, autentic și fermecător.

Dar cafeaua veritabilă și zîmbetul autentic le păstrează cu ghearele și cu dinții, nu le scoate în lume.

Nu vrea să le arunce așa, fără un scop precis... Cine știe cînd o să-i folosească...

dialog cu cititorii

de H. DONA

În numărul 12 al revistei noastre am publicat o anchetă intitulată «Și dacă nu intrați la facultate?», în care era vorba despre felul în care se fundamentează opțiunile de viitor ale elevilor din ultimele clase de liceu. Pe marginea anchetei am primit mai multe scrisori conținînd reflecții, păreri, dar și numeroase exemple concrete. Marea majoritate a celor ce ne-au scris împărtășesc punctul nostru de vedere. Poate vom găsi într-unul dintre numerele noastre viitoare spațiul necesar pentru a reproduce cîteva fragmente din aceste scrisori. Pînă atunci, am vrea să răspundem, cu prioritate, unei epistole de un tip oarecum deosebit. Ea ne-a fost adresată de o elevă de la Liceul «I.L. Caragiale» din București și conține un anumit număr de reproșuri. Reporterii noștri sînt criticați pentru că au pus cu «brutalitate» asemenea întrebări stingheritoare, dureroase, unor adolescenți, că și-au permis să se îndoiască de justețea hotărîrii de a da examen de admitere în învățămîntul superior a unor elevi corigenți la multe materii și care, în tot cazul, pînă acum n-au manifestat vreo aptitudine deosebită. «Crescuți în universul restrîns al școlii și familiei, care nu ne oferă decît teoretic sau accidental contactul cu viața, plăpînzi și încerți, ca toate opiniile noastre, am primit zăpăciți de sfială și uimiți — inevitabil — vizita reporterilor», se spune în scrisoare, după care este deplîns faptul că am «făcut de rîs, la nivelul țării, un liceu bucureștean de prestigiu». Pe marginea acestor critici ne-am permite cîteva observații.

Cînd am hotărît să întreprindem ancheta despre care este vorba eram pe deplin conștienți că abordăm o chestiune dificilă, a cărei analizare aprofundată nu va face plăcere prea multora, deranjînd destule susceptibilități și invitînd la trezire din inerție. Acesta este chiar și motivul pentru care am ales o asemenea temă, după cum, tot intenționat, am dat materialului un titlu mai dur, mai incomod. Fără a fi de loc de părere că majoritatea liceenilor trăiesc în acel univers de vată pe care parcă ni-l evocă fraza citată din scrisoare, am presupus că mulți vor fi deranjați de caracterul răspicat al problemelor ridicate. Dar întrebarea e alta: e bine, e necesar să ridicăm asemenea chestiuni? Sîntem convinși că da. Alegerea, la vîrsta de răscruce a majoratului, a drumului de viitor în viață e o problemă serioasă, gravă chiar, care nu poate fi nici ocolită, nici rezolvată superficial, pe bază de iluzii și veleități fără acoperire. Mai e nevoie oare să adăugăm — tinerii noștri prieteni ne vor înțelege, desigur — că luciditatea este o sursă mai pură și mai intensă de exaltare decît ar putea fi vreodată chiar cea mai captivantă amăgire?

Dar — și e bine să precizăm acest lucru — ancheta noastră nu se adresează numai și nu în primul rînd adolescenților, ci mai cu seamă școlii și părinților. Ideea directoare a anchetei era revalorizarea muncii, combaterea atitudinii greșite și învechite după care ar exista o prăpastie între munca intelectuală și așa-zisa muncă manuală, înfierarea încercărilor de a situi vocațiile în lumina unei ierarhizări boierești a valorilor. De altfel, ancheta se și încheia cu această frază: «Teoretic, știe toată lumea, dar sentimentalismul, falsa dragoste maternă sau paternă sînt capabile să distrugă și cele mai salutare porniri».

Acestea fiind spuse, mai ținem să adăugăm că nu e vorba de nici o compromitere a unui liceu de prestigiu, pe care-l prețuim și noi și care dă, an de an, absolvenți de calitate. Iar montajul fotografic de deasupra titlului anchetei nu este, așa cum ne scrie interlocutoarea noastră, o ilustrare a cazurilor negative citate în material (de unde pînă unde asemenea interpretare?), ci pur și simplu o fotografie simbolică pentru generația căreia i se pun întrebările la care ne-am referit.

În puținul spațiu care ne-a rămas la dispoziție vom încerca să răspundem telegrafic la cîteva scrisori care așteaptă de mai multă vreme.

Cititorul *A. Loiso* din Iași are dreptate: «decadă» înseamnă «zece zile», pentru «zece ani» folosindu-se termenul de «deceniu».

Semnalările cititorului *Gh. Magheru* din Alba-Iulia ni s-au părut întemeiate. Am sesizat pe cei în drept și vă vom comunica rezultatul.

Rubrica de a cărei dispariție se plînge cititorul *Gh. Strete* din Tg. Mureș n-a fost victima nici unui complot. Autorul ei este însă, de cîtva timp, reținut de ocupațiile sale literare și de cîteva călătorii mai lungi.

Cititorul *D. Frangache* din Comănești, jud. Bacău, poate să fie liniștit: chipul cîntăreței sale preferate va apărea, probabil nu peste prea mult timp, în «Flacăra-album».

Mulțumim cititorului *B. Mucenic* din com. Albești, jud. Argeș, pentru răspunsul dumisale. Dar tot n-am înțeles dacă proiectata rubrică «Actorii noștri» nu s-ar suprapune (măcar parțial) cu rubrica «De la A la Z».

Cititoarea *Eugenia Olac* din com. Petrești nr. 65, jud. Dîmbovița, ne roagă s-o ajutăm să-și găsească tatăl, Alexandru Olac; Eugenia Olac este născută la 14 martie 1953 în comuna Șciubeiu, jud. Botoșani.

Și, în sfîrșit, cititorul *Ion Vargo* din Arad, colonia U.T.A nr. 4, anunță că ține la dispoziție colecția revistei din 1957 și pînă azi (eventual și pentru completarea unor numere lipsă din alte colecții).

tv

de Felicia ANTIP

FRUNTEA COZII

Pentru cel ce și-a făcut din urmărirea și comentarea emisiunilor de televiziune o profesiune de predilecție, atenta analizare a acestui sector de maximă importanță de către un înalt for de partid constituie un prilej de firească satisfacție. Este, mai ales, o mare bucurie să constați cît de promițător este programul de acțiune indicat televiziunii pentru dezvoltarea sa viitoare. Rămîne deci să așteptăm împreună ca acest program să fie pus în practică — și să așteptăm cu oarecare răbdare, căci nu se poate face tocul cît ai bate din palme — ca televiziunea să devină atît de bună, atît de eficientă, cît se dorește și este necesar să fie. Sumarul emisiunilor din săptămîna care se încheie astăzi pare a fi un prim pas pe calea recent definită. Să sperăm că cei ce îl vor urma ne vor duce tot înainte, că nu ne vom mai împiedica de obstacole depășite, că nu vom mai reveni pe cărări abandonate după ce s-a constatat că nu duceau nicăieri.

Deocamdată aș vrea să atrag atenția asupra discrepanței dintre permanenta atractivitate a unei emisiuni cu o tematică aparent mai aridă — «Mult e dulce...» — și convenționalismul, caracterul «de serviciu» al unor emisiuni care se referă la domenii de mai largă audiență (critica literară cinematografică, etc.). Explicația? Urmăriți rubrica «Grammatica nova» susținută în «Contemporanul» de Sorin Stati, autorul și animatorul emisiunii de lingvistică. Veți vedea că el știe și poate mai mult decît este necesar pentru a realiza emisiunea amintită. În cazul acesta se aplică perfect vechiul dicton că cine poate mai mult poate și mai puțin. Chiar dacă invitații emisiunii nu sînt cu toții la aceeași înălțime, concepția de ansamblu, structura întregului ciclu se repercutează favorabil asupra fiecăreia dintre componentele sale. La alte emisiuni ne aflăm în fața unei situații inversate: invitații de marcă nu izbutesc să ridice nivelul general al emisiunii, pentru că din elemente disparate, puse întîmplător cap la cap, nu se poate întocmi un întreg armonios. De aici inconsecvențele, lipsa unei orientări clare, bîbîielile.

O inconsecvență tipică pentru anumite sectoare ale televiziunii ne-a dat prilejul să judecăm singuri în ce măsură au sau nu dreptate experții ei în materie de cinematografie. Mai întîi, unul dintre ei ne-a explicat, într-o emisiune ceva mai veche, de ce filmul «Stimată domnișoară V» a fost taxat de un juriu drept cel mai slab dintre scurt-metrajele produse de Studioul «Sahia»: pentru că s-ar fi întemeiat, ni s-a spus, pe o indiscreți imixtiune în viața intimă a unor oameni. Cu criteriul am fost, desigur, de acord. Pe toți ne jenează acele producții de cinévérité sau din alte domenii care, fără permisiunea celor direct interesați, își îngăduie să pună sub ochii lumii întregi detalii de viață personală, refuzînd, prin însăși natura lor, publicitatea. Numai că, după cîtăva vreme, altă emisiune de televiziune ne-a pus față în față cu filmul incriminat. Și atunci mi s-a părut că nu merita să fie situat în fruntea cozii. Poate că n-or fi excesiv de interesante lucrurile pe care le arată, dar ele nu sînt nici excesiv de indiscrete sau stînjenitoare pentru cei implicați. Dimpotrivă, eroii par bucuroși să-și prezinte expunerile de motive — uneori naive, niciodată însă inavuabile. Concursul de împrejurări mi-a sugerat însă să caut printre programele vizionate în ultima vreme — despre cele de calitate scriem mai des și mai cu plăcere — cea mai nereușită «punere în pagină», cel mai frapant exemplu de greșită înțelegere a specificului televiziunii, ideea cea mai antitelegenică. Merită oare, m-am întrebat, dezagreabila distincție de frunte a cozii programarea de-a-ndoaselea a serialului «Oliver Twist»? (episoadele sînt prezentate în premieră joi și reluate după trei duminici, la o oră de maximă audiență, care ar trebui să ofere altceva decît o marfă dinainte consumată). Sau poate că dubioasa onoare se cuvine de drept sistemului de anunțare a rezultatelor la «Concertul speranțelor»? (Toți concurenții sînt alinia pe scenă pentru a auzi cine a trecut clasa și cine nu. Alături de premiați, repetenții sînt puși să ne zîmbească și ei, chiar dacă o fac printre lacrimi. La ce concurs românesc sau străin se mai procedează așa? Las pentru altă dată analiza încăpățînării cu care unii amatori de a cînta se mai prezintă drept «speranțe» după ani și ani — uneori un deceniu — de încercări.)

Nu, altul este răspunsul. Nici una dintre ideile puse în practică la televiziune nu poate disputa titlul de supremă antiidee celei care a dus la serializarea filmului «Război și pace». S-a luat un film nu pentru ecran normal, nu pentru ecran lat, ci pentru coșcogeamite ecranul panoramic, nu în alb-negru, ci în culori, element esențial al concepției artistice a regizorului; a fost tocat în așa-zise «episoade» și înghesuit fără cruțare în dreptunghiul mititel și cu totul altfel proporționat al ecranului televizorului nostru. Rezultatul? Singurul posibil: o deformare grotescă pe care filmul lui Bondarciuk — orice am crede despre calitățile lui artistice — n-o merita. Așadar, în fruntea cozii, titlul de antiidee numărul unu se cuvine transformării monumentalei opere cinematografice într-o colecție de ilustrate înguste, șterse, pe care nu se distinge mai nimic.

biografii contemporane

de Petru ISPAS

CE PĂSTRĂM

Orice cîştig este însoţit de o pierdere. Construim un crez pierzîndu-l pe cel vechi. Un nou mit a fost edificat cu eforturile de dărîmare ale celui vechi. Exemplele dintr-un trecut nu prea îndepărtat şi-au pierdut dreptul la viaţă pentru că se impun altele noi. L-am glorificat pe omul care spărgea normele cu forţa muşchilor. În cinstea lui am ridicat statui de piatră în pieţe publice, pieptul lui l-am acoperit cu inalte insemne. Atunci a fost bine, atunci aşa trebuia, pentru că atunci el era un model, un exemplu. Existenţa lui ne dădea forţă, încredere, ne chema să ne înscriem în efortul acela uriaş, de început, al lui «Hei rup!». A fost atunci ca o declanşare a unei energii adunate de secole de un popor asuprit şi eliberate deodată, revărsîndu-se clocotitoare într-un uriaş şi unanim «Hei rup!». În fabrici, în uzine, în pumnii strînşi ai ţăranului care a smuls pămîntul moşierului, şi-apoi în lupta cu el însuşi de a pune ceea ce a luat pe drept, alăturea, în nopţile albe ale intelectualului care-şi punea întrebări şi căuta răspunsuri, acel răspuns care să-l înscrie şi pe el în uriaşul, în unicul în istorie «Hei rup!» al unei naţiuni. Era strigătul de efort al fiecăruia şi al tuturor. Era momentul de început, era clipa forţei brute, a muşchilor tari de bărbat capabil să urnească ceva ce avea să capete dimensiuni de nebănuit.

Era începutul.

Şi acum, cînd trecem pe lîngă statuile acelea de piatră, cînd ne întîlnim cu unii din oamenii aceia, despersonificăm totul pentru că mai puternic decît figura unuia sau a altuia din eroii de atunci este spiritul vremii, fiorul acela înălţător al dăruirii, sentimentul de echipă ridicat la valoarea unui întreg popor, care s-a păstrat şi s-a transmis din generaţie în generaţie ca bunul cel mai de preţ al acelor zile săpate adînc în începutul de biografie al multora dintre noi.

Şi biografiile unora au fost terminate. Au ajuns la capăt sau aproape de capăt.

La Lotru şi Porţile de Fier se scriu înfrigurat rînduri de muncă avîntată dăruită ţării, cu pasiunea cu care tinereţea ştie să se dăruie, în noi biografii.

Dar biografia unora s-a încheiat chiar la început, chiar atunci cînd începuse să fie scrisă cu adevărat.

...Trăgîndu-şi piciorul înţepenit, sprijinindu-se în baston, tovarăşul Simion, fostul organizator de partid de la Hunedoara, se plimba printre tinerii veniţi pe marele şantier de la Porţile de Fier, privindu-le feţele, ochii, căutînd parcă ceva în apa lor adîncă. Trecea de la unul la altul fără să spună o vorbă, băieţii privindu-l la început miraţi, apoi, repede, obişnuindu-se cu el. «Curiozităţi de om bătrîn». Şi-şi vedeau de-ale lor.

S-a aşezat undeva de unde să cuprindă cu privirea cît mai mult. S-a învăţat să fie singur, şi asta nu e bine. Asta i se trage de acum doi ani, cînd i-a murit şi soţia. A rămas singur în toată casa. Se plimbă noaptea dintr-o cameră în alta şi vorbeşte. Cu nevastă-sa, cu băiatul. De la o vreme vorbeşte din ce în ce mai des cu băiatul. Şi a început din nou să încolţească în el sentimentul acela că el e vinovat, că din cauza lui s-au întîmplat toate. Îi vede din ce în ce mai des ochii aprinşi ca de febră cînd se ruga de el să-l ia pe şantier, să fie în rînd cu tinerii, faţa supţă, trupul firav. Acolo se cere forţă, ce să facă un prăpădit ca el? Şi iarăşi ochii aceia mari, aprinşi, cînd rugători, cînd scînteind o hotărîre care-l speria. «Fuga». Şi l-a luat. Şi noaptea, acum, parcă îi vede şi discută cu el. De altfel nu-i spune nimic nou. Sînt vorbele de atunci, scurte, rostite în fugă, pentru că şi timpul era scurt. Fugea. Tare repede mai fugea timpul. Într-o lună se făcuse parcă bărbat. «Cum îi?». «Bine, tată». Şi apoi aude huruitul vagonetului scăpat să-l vede, acum îl vede, pentru că atunci numai i s-a povestit, cum sare peste linie împingîndu-l pe flăcăul acela parcă adormit acolo... Şi casa parcă se cutremură de huruitul sinistru al vagonetului care se rostogolea peste băiat,şi el, singur în casă, astupîndu-şi urechile, strigă fără să-şi dea seama, ca un urlet de durere: «Nuuu!» Şi vecinele îşi fac cruce clătinînd din cap:

«Săracu' Simion».

Şi-acum a venit să vadă, să se liniştească. Prea multe se spun despre tinerii de azi. Şi multe din cîte se spun nu prea sînt de bine. Şi el a venit să vadă. Acolo unde e greu, acolo unde e cel mai greu, acolo îşi dă arama pe faţă omul. Şi a venit puţin speriat, temător că s-ar putea întîmpla să nu găsească ceea ce voia. Şi căuta în adîncul lacurilor din priviri febra, fiorul acela al bucuriei şi al dăruirii. Dar el nu aveau de unde să ştie ce căuta el. Acum sta deoparte obosit, foarte obosit, săgetat din cînd în cînd de junghiuri în piciorul înţepenit. Acum era liniştit, aşa cum nu mai fusese de mult. Nici nu ştie dacă fusese vreodată atît de liniştit ca acum. Şi dintr-o dată a simţit că trebuie să strige tare, tare de tot. În ciuda lacrimilor care i se scurgeau ca proastele din ochi:

— Băieţi, hei rup!

sport

de Emanuel VALERIU

PRIMĂVARA VULCANICĂ

Pusă la îndoială prin alte părţi ale Europei, primăvara s-a instalat, autoritar şi pe tăcute, pe meleagurile noastre. O dată cu stabilizarea ei, calendarul competiţional şi-a desfăşurat larg foile sale, în adierea proaspătă a vîntului crud ca mugurii liliacului ce stau să plesnească dintr-o clipă într-alta. Dar ieşirea pe teren a sportivilor reprezintă o ipostază încă negeneralizată. Alături de fotbal şi de rugbi, schiorii îşi continuă, şi nu numai pe pîrtiile româneşti, activitatea, în timp ce înotătorii *n*-au renunţat încă la protecţia bazinelor acoperite şi cu apă încălzită, iar hocheiştii îşi prelungesc sezonul pe o gheaţă agonică. Handbalul şi volleiul s-au pronunţat exclusiv pentru săli, iar tenisul a hibernat — tot în hale acoperite — îndelung şi pe mai toate continentele cucerite de frumuseţea şi popularitatea sa mereu în creştere. La Moscova, 10 000 de oameni îi aclamă pe aşii micii rachete, făcîndu-ne să devenim nostalgici nu numai gîndind la titlurile care ne-au aparţinut dar, mai cu seamă, la marile spectacole de la sala Floreasca, neîncăpătoare pentru un public pasionat altădată, iar acum învăluit de blazare. La publicul acesta mă gîndesc de la o vreme tot mai insistent, înregistrîndu-i fidelitatea pe care, printre altele, înţelegerea dintre federaţia de fotbal şi televiziune a pus-o, din nou, în valoare, iar evoluţia handbaliştilor, de fiecare dată, a scos-o la suprafaţă, transformînd-o într-un element concret al spectacolului sportiv. Fără el nu se poate, orice s-ar spune. Desigur, discuţia privind raportul dintre încrecerea de pe stadion şi ceea ce în mod obişnuit numim spectacol va continua. Nu întrevăd şanse de a-i pune pe toţi de acord asupra unui adevar cu mai multe feţe, dar claustrarea competiţiei şi îndepărtarea sa de public mi se par imposibile. Acolo unde depărtarea devine obstacol sau unde spaţiul construit împiedică accesul spectatorilor, acolo este prezent ochiul multiplu al televiziunii, care transporta spectacolul la domiciliul celor forţaţi să lipsească. Pînă şi întrecerile de şah, mai puţin telegenice, sînt incluse în programul şi — bineînţeles — în gustul publicului. Recenta dispută de la Belgrad, denumită «meciul secolului» şi în care echipa U.R.S.S. a înfruntat (după modelul mai vechi al fotbalului şi, cel mai nou al atletismului) selecţionata restului lumii, a demonstrat în mod elocvent la ce tensiune se poate ridica barometrul interesului colectiv în condiţiile unei competiţii de valoare.

Cu regret mă văd obligat să consemnez că noul bazin din frumosul complex «23 August», inaugurat recent, nu a fost prevăzut cu spaţii pentru public. Nu ar fi deranjat pe nimeni această realitate dacă acolo nu s-ar fi programat concursuri. Şi încă internaţionale! Transpuneţi-vă în situaţia unor concurenţi care se înfruntă între ei, dar fără public. Ce rămîne din frumuseţea multiplă a disputelor sportive? Credem în concentrarea individuală, cunoaştem aspectul întrecerii concurentului cu sine însuşi, dorinţa lui de autodepăşire, stimulentul reprezentat de adversar, dar publicul nu poate fi înlocuit prin nimic. Poate că o coloană sonoră, amplificată prin difuzoare, în incinta bazinului ar avea darul să demonstreze că performanţa se lasă influenţată în bine, evident, dar prezenţa fizică în tribune a mamei ori a vreunei rude, a iubitei sau a colegilor de studii, a celor de club ori a celui venit pentru prima oară la o competiţie (entuziasmat de ceea ce vede) mi se pare imposibil de înlocuit. Ne doare şi ne surprinde cînd vedem că unii proiectanţi uită să prevadă în planurile noilor cartiere terenul de joacă sau pe cel de sport al copiilor şi tineretului, dar cînd vizităm o bază specifică şi constatăm că este lipsită de legătura sa cea mai intimă cu viaţa ne cuprinde o dezamăgire mirată. Ştim că explicaţia probabilă va fi cea a investiţiilor necesare pentru găzduirea publicului, dar nu visam un palat al sporturilor nautice, ci unul în care măcar cîteva zeci sau sute de oameni să poată fi martorii spectacolului de acolo. Aş sugera televiziunii să preia măcar ea imaginile de dincolo de zidurile noului bazin, ducîndu-le în faţa privirilor publicului, deşi aceasta n-ar rezolva decît pe jumătate situaţia.

În fine, scriam la început despre explozia primăverii sportive şi n-aş vrea s-o anihilez cu tristeţi iremediabile, mai ales că reprezentanţii culorilor româneşti se comportă meritoriu în întrecerile care-i angrenează. Cei doi muşchetari ai rachetei de tenis, Ţiriac şi Năstase, brăzdează continentele cu itinerarele şi succesele lor, alimentîndu-ne speranţa de a-i revedea, în alte condiţii, atacînd, la Cleveland, trofeul de argint al familiei Davis; jucătoarele de ping-pong s-au aflat în lupta celor mai bune jucătoare la Moscova, într-un turneu de valoare şi tensiune; Marian Slavic repetă, în felul său, istoria mai veche a unor talente izolate în nataţia noastră (să vedem cum va continua); schiorii se dovedesc timizi în Turcia, de unde-i aşteptam încărcaţi de trofee; iar fotbaliştii, ei bine, fotbaliştii ne string inima din două părţi: campionatul naţional, ajuns într-o fază palpitantă (se va întrerupe, ca un serial cu suspense), şi cel mondial, plutind peste toate pasiunile noastre, rotunde şi peticite ca mingea de fotbal, din ce în ce mai aproape. Testele alese de federaţie sînt tari şi aşteptăm să devină şi concludente. Judecînd după schimbările ce se produc în lumea internaţională a fotbalului şi care-i vizează pe antrenori, s-ar zice că sîntem pe calea cea bună. Să vedem cum o vom continua

GASTRONOMICĂ

nu „à la napoleon"

Dacă aveţi o constituţie obişnuită şi un apetit normal, să nu invidiaţi pe iubitorii de drumeţie care au mai la îndemînă peisajul Alpilor decît cel al Carpaţilor. Să nu-i invidiaţi că după ce au străbătut trecătoarea Grand St. Bernard ajung înfometaţi la «Hotelul la care a luat masa Napoleon I» din sătuleţul elveţian Bourg St. Pierre, unde li se recomandă specialitatea tradiţională a casei: «dineu à la Napoleon». Aşa cum cuvîntă proverbul românesc — cunoscut a fi mai vechi decît campaniile napoleoniene — — dineul pomenit te lasă mai flămînd ca la plecare. Pentru că prea celebrul întorcător pe doi al istoriei, fiind cam grăbit în ziua de 20 mai a îndepărtatului veleat 1800, nu a mîncat în hanul respectiv decît un ou fiert. Aşa că, prin modernizare, un ou fiert se prezintă astăzi «dineu à la Napoleon». Or, suferă vreo comparaţie dineul à la Napoleon (adică ou — fie el şi de găină Slementhal) cu un dineu banal la «Dîmbul morii», «Stîna dacilor» sau «Hanul cu salcîmi»? Bineînţeles că nu!

Şi, deoarece în mulţi oameni cumsecade există nemărturisite înclinaţii spre snobism, puteţi porni de la această mică istorioară, cunoscută numai de dv., la organizarea unui dineu cu menîu la *alegere* anticipată cine doreşte, se poate înscrie pentru dineu à la Napoleon sau à la — să-i zicem — soldat neinstruit.

Pentru prima variantă nu e nevoie de sfaturi suplimentare. La cea de-a doua — ca să se conjuge cît de cît cu prima — se servesc ochiuri (din ouă autohtone) pe urzici bătute. Urzicile se prepară uşor: după ce se aleg şi se spală cu grijă, se fierb, se strecoară şi se pasează bine. În pasta respectivă se mai adaugă circa o lingură de făină şi puţin ulei, după care se lasă să mai fiarbă cinci minute. După gust, se adaugă sare şi mujdei.

Ca fel doi la acest de-al doilea menîu e indicată — fiind de sezon — friptura de miel, care se prepară în mod obişnuit: la cuptor, fără a se uita ca în tavă să se aşeze întîi un rînd subţire de ceapă verde amestecată cu 5-6 fire de usturoi, tot verde. Garnitură: clasica salată, şi ea verde.

Ca fel doi la consumatorii dineului à la Napoleon se pot arăta, dintr-o carte de istorie, ilustraţiile cu Napoleon trecînd Alpii şi Napoleon la Waterloo.

Desert pentru ambele tabere de oaspeţi, istorioara prezentată la început.

Băutură, după gust.

Orice reclamaţii se vor trimite proprietarului hotelului menţionat din Bourg St. Pierre.

P.P. NAŞU

CURĂ DE ÎNTINERIRE LA NAȚIONALUL IEȘEAN

de Sanda FAUR

Există o patină a vremii care șade bine statuilor, care dă o gravitate misterioasă clădirilor, care semnează poetic vîrsta orașului, dar care așezată pe sufletul unei instituții de artă îi îngreunează respirația și o poate sufoca pînă la urmă. Am căpătat zilele trecute convingerea că ambiția cea mare a venerabilului Național ieșean este tocmai aceea de a nu se lăsa potopit de cenușiul anchilozant al anilor, de a nu înțepeni în fotoliul cu rotile al teatrului-bunic, ci de a-și menține — sau a-și recăpăta — pe cît se poate tinerețea sa lăuntrică. Treaba nu e ușoară, o știm, Naționalele sînt prin definiție niște monumente impozante dar greoaie. Radu Beligan luptă la București — cu mijloace abile și puternice — să scuture praful de pe umerii Naționalului bucureștean, Corneliu Sturzu încearcă la Iași — mai timid, mai puțin experimentat — să facă Naționalului ieșean o cură de reîntinerire. Primul său gest s-a numit «Zilele Studioului tînărului regizor» și a însemnat, de fapt, o serie de spectacole montate de studenți la regie, cărora li s-au oferit aici condiții de a-și susține examenul de stat într-un context profesional avantajos. Dincolo de știuta ospitalitate moldovenească, gestul acesta era căptușit cu interese cărora trebuie să le recunoaștem oportunitatea: Naționalul ieșean este pur și simplu văduvit de directori de scenă, cei cîțiva buni regizori pe care i-a avut i-au părăsit pe rînd, cu vitregie, chemați irezistibil de luminile Capitalei; teatrul avea pînă la 1 martie o singură regizoare, — e drept, de un tumultuos temperament artistic — tînăra Anca Ovanez; de la 1 martie a mai fost angajată altă tînără și promițătoare regizoare, Cătălina Buzoianu; dar cu două violete nu se face primăvară, cu două fete regizoare nu se poate ține în spinare un Național întreg. Drept care, directorul teatrului, poetul Corneliu Sturzu (despre care eram gata să cred că e cel mai tînăr din strălucita pleiadă a directorilor Naționalului, dacă nu mi-aș fi amintit că Alecsandri a avut 22 de ani cînd a ocupat fotoliul directorial), a aruncat nada printre regizorii de mîine, dornic să-și aducă la Iași pe cei mai înzestrați, dornic totodată să infuzeze colectivului său de actori o doză de tinerețe — în concepția spectacolelor, în modalitățile sale de exprimare scenică — să-l contamineze de morbul experimentelor eficiente. Nu pot crede nici un moment că a putut aștepta cineva, din partea celor patru studenți, patru mai momente de teatru, patru spectacole memorabile, deși cei patru tineri s-au azvîrlit cu temeritate asupra unor piese de rezistență ale dramaturgiei clasice — «Pescărușul» de Cehov, «Pelicanul» de Strindberg ori, cu și mai multă cutezanță, asupra unei discutabile piese de debut — «Visul» de Stelian Baboi, sau al unui mușcător dialog scenic mazilian, «Inundația». Nu a sperat nimeni să fie pus dintr-o dată în fața a patru mature genii regizorale, dar nimeni nu și-a îngăduit să gîndească că va avea de văzut doar patru exerciții școlărești, nimeni nu a venit mînat de o creștinească toleranță, purtînd prin buzunare, ca la «Steaua fără nume», o mulțime de nota zece. Sincer vorbind, nici nu am prea fi avut ce face cu notele maxime, pentru că spectacolele acestea, montate toate — în afară de «Pescărușul» — pe scenele celor două studiouri experimentale, nu au depășit cu mult faza unor bine intenționate experimente (excepție făcînd «Inundația», din care tînărul regizor Gh. Teașcă a realizat, după părerea mea, un spectacol inteligent, viguros polemic).

Aici însă trebuie să ne oprim și să recunoaștem că nu putem lăsa să apese toate responsabilitățile pe umerii fragili ai tinerilor regizori: firește că, găzduind o serie întreagă de spectacole-examen (urmează și altele), Naționalul nu a putut oferi fiecăruia distribuția ideală, textul visat, condiții foarte confortabile de lucru și poate că și aceasta a dus la unele rezultate incerte. Cel mai edificator în acest sens a fost, cred, spectacolul cu piesa «Visul»: a existat aici un perfect dezacord între text, actorii-interpreți și concepția regizorală, care s-au contrazis între ei, cu vehemență, în tot lungul spectacolului. Stelian Baboi a încercat un soi de poem dramatic al nevoii de vis, al contradicției dintre aspirația înaltă și meschinul realității cotidiene, și a făcut aceasta amintindu-și bine de «Cuțitul în apă» al lui Polanski, plutind printre amintiri ca eroii lui Alain Resnais și mai aruncînd, cu coada ochiului, o privire și prin fecția numită «Hamlet», acolo unde actorii reproduc întocmai, pe scenă, viața personajelor. Vecinătatea îl onorează, marile spirite se întîlnesc totdeauna, mai ales că Baboi spune ce are de spus într-o modalitate cu totul proprie, dar, vai, ermetică, modernist încifrată. Dar vine tînărul (și indiscutabil talentatul) regizor Cătălin Naum, care face parte din partida fanaticilor de tip Aurel Manea, care practică un teatru al gesturilor pure, descărnate, de ceremonial sacru, vine și-și suprapune codul său peste cel al lui Baboi, își îmbracă eroii în alb, scena în alb, îi pune să se miște hipnotizați, ca niște somnambuli, iar ei, bieții actori — de solidă și veche școală realistă ieșeană — fac și ei ce pot, și cum pot, și cum știu, și greu să te mai lămurești pînă la urmă ce vrea tot acest spectacol...

Fără îndoială, «Pescărușul» Cătălinei Buzoianu e mult mai sigur pe el însuși, Cehov a știut ce a vrut, Cătălina a știut ce a vrut Cehov și l-a ascultat cu pioșenie, desenind grațios și nervos pe scenă un spectacol în care răsună mai ales tema incomunicabilității, — atît de dragă rănitelor sensibilități contemporane — tema voințelor prăbușite, a visurilor ucise precum pescărușul din poveste. Regizoarea a simțit, a înțeles, a vibrat mai ales la cadrilul acela trist al iubirilor neîmplinite, și toți cei patru tineri care iubesc fiecare pe altul decît s-ar cuveni, știind mereu cu spatele la cel care-l iubește, au fost interpretați cu delicată emoție (și nu o să o pot uita cu ușurință pe Cornelia Gheorghiu, cu dramatica ei siluetă neagră, cu mersul ei tîrșit și halucinat, cu privirea stinsă parcă de efectul nimicitor al unor droguri, și nici haloul de lumină poetică cu care Violeta Popescu a nimbat-o pe Nina Zarecinaia). Dar spectacolul Cătălinei Buzoianu se clatină pentru că exact cei doi piloni ai săi, cele două mari personaje cehoviene, caracterele cele mai complexe și mai contradictorii, cele cărora Cehov le dăruie încărcătura cea grea a gîndurilor sale — Arkadina și Trigorin — sînt piloni șubrezi, subțiați de mîna firavă a regizoarei, de gîndirea ei încă ușor adolescentină, încă crudă, care nu poate urmări seismele adînci, și slăbiciunile, și egoismul monstruos, și farmecul otrăvitor al acestor splendizi antropofagi care sînt artiștii.

*

Spuneam mai sus că mi-a plăcut mult spectacolul lui Gh. Teașcă cu «Inundația» lui Mazilu, și o repet cu fruntea sus deși, dacă nu mă înșel, nota obținută la examen de tînărul regizor nu a fost din cele mai

1 *Nina Zarecinaia (Violeta Popescu) și Treplev (Emil Coșeru), una dintre sfîșietoarele iubiri neîmplinite din «Pescărușul» lui Cehov.*

2 *Sergiu Tudose, un talent plin de sevă, care s-a cheltuit in van in «Pelicanul» lui Strindberg, montat pe scena Naționalului ieșean.*

3 *Un debut foarte controversat — Stelian Baboi cu piesa «Visul» — și doi actori — Virgiliu Costin și Const. Popa — care fac și ei ce pot în spectacolul lui Cătălin Naum.*

4 *«Inundația» lui Teodor Mazilu s-a întîlnit, la Iași, cu un tînăr regizor plin de înțelepciune, Gh. Teașcă, și doi excelenți interpreți: Carmen Barbu și Valeriu Burlacu.*

mari. Teașcă l-a înțeles bine pe Mazilu, a semnat apăsat alături de el, și cu aceeași patimă purificatoare, manifestul împotriva ucigătorului spirit de chivernisire, a «inundației» bunurilor de consum, a mistificărilor și automistificărilor, a ipocriziilor fad machiate, a sugerat cu mare plasticitate acest înec al personajelor sub avalanșa obiectelor printr-o suprapunere savantă, gradată, inebunitoare, de cuburi și, mai ales, a comunicat perfect cu actorii (Carmen Barbu și Valeriu Burlacu). Actori care nu fac parte din aceeași generație cu regizorul, actori care au școala lor, severă și clasică, de teatru, dar care au jucat, sub mîna lui Teașcă (mai ales Carmen Barbu), cu o desăvîrșită modernitate, cu o detașare ironică, mereu uimită, cu o agresivitate rafinat disimulată.

*

În fața «Pelicanului» montat de George Rada (despre a cărui vocație auzisem multe lucruri interesante) am încercat o imensă nedumerire și totodată un sentiment de colosală admirație: tînărul acesta e realmente o forță dacă a reușit (cu cîteva zdrențe negre și roșii atîrnate drept decor și cu cîteva luminări pilpîitoare, cu doi tineri actori foarte talentați — Sergiu Tudose și Domnița Mărculescu — și cu cîțiva electricieni extrem de activi) să-l distrugă pe Strindberg, să-l spulbere, să-l pună la pămînt. Acolo, pe scenă, se petrecea parcă ceva à la Strindberg, cu o mamă crîncen denaturată ce-și duce la moarte soțul și-și mărită fiica cu propriul ei amant, dar, vai, fiica dublu mințită se plimba pe scenă, ca narcotizată, într-un mini-mini combinezon picant din catifea neagră, arătîndu-ne perfecta ei anatomie dorsală exact cînd era mai tragică cearta cu mămica; fiul, dimpotrivă, purta tot timpul pe umeri — chiar și cînd se azvîrlea, isteric, pe masă, pe podea sau la picioarele rudelor sale feminine — un cojoc lățos, lui îi era groaznic de frig (pentru că mama denaturată făcea economie la lemne), fetei, pare-se, nu-i era frig de loc, deși un frig de moarte îi cuprinsese sufletul, mă rog, replicile erau rostite pe dinafară, cu o poză dramatică, chinuită, mișcările erau zvîrcolite, totul era parcă o parodie minioasă a «Pelicanului». Dacă Rada a vrut chiar o parodie, a reușit perfect, dar mă întreb dacă bietul Strindberg merita această mănușă aruncată în obraz de splendidul nostru tînăr furios...

*

Un hohotitor și rafinat «Război vesel» (Goldoni) în dantele zdrențuite, construit cu mînă sigură și fantezie debordantă de Anca Ovanez, un sănătos spectacol realist ridicat de T.V. Popa pe textul lui Mircea Radu Iacoban «Tango la Nisa» (piesă mai mult decît meritorie, cu vină polemică, văzînd vocația de moralist a autorului, în care am prețuit două excelente creații actoricești, cea a lui Puiu Vasiliu și, mai ales, delicata, fermecătoarea apariție lirico-comică a lui Dionisie Vitcu), ne-au oferit, în afara «Zilelor...», credința că Naționalul nu-și bizuie actuala stagiune numai pe încercările înduioșător temerare ale regizorilor noștri mezini. Fără îndoială însă că numai atunci cînd respectabilul teatru ieșean va avea regizorii pe care și-i merită, cînd vom fi invitați la spectacole semnate și de un Ciulei, de un Esrig sau un Penciulescu, atunci îl vom putea aprecia la adevărata, adînca, știuta sa valoare. Și abia atunci vom putea să credem pe deplin în redobîndita lui tinerețe.

mapamond'70

de Ioan GRIGORESCU

SOARE

În Uzbekistan, undeva la periferia Taşkentului, mi se arată o temerară încercare de a se smulge din soare un strop de combustibil. «Termocentrala solară» sună ca într-un roman ştiinţifico-fantastic, şi totuşi aici ea este o realitate certă care, chiar dacă solicită unele circumstanţe atenuante inerente începutului, îşi afirmă o prezenţă controlabilă. De la oglinzile lui Arhimede din Siracuza oamenii n-au evoluat prea mult în acest domeniu, două milenii au fost irosite şi, pe o planetă care se răceşte încet dar sigur, această «scurtă» stagnare e greu de recîştigat. Combustibilul solar se anunţă a fi cea mai nobilă dintre energii şi poate că, de aceea, cea mai capricioasă şi mai greu de domesticit. Faţă de toate sursele de energie produsă prin ardere, căldura solară este cea mai pură. Oţelul topit de focarul solar rămîne oţel curat, aliajele amestecate în creuzetul soarelui îşi păstrează proporţiile în doze neălterate de nici un element accidental, energia smulsă de oameni astrului ceresc fiind pe cît de irezistibil de competitivă, pe atît de obtuz ignorată.

Aici, pe locurile unde Ulug-Bek încerca să măsoare acum cinci secole distanţa exactă de la pămînt la soare, aici unde a fost întocmit cel mai complet atlas astronomic al evului mediu, constatarea timpului pierdut de oameni pînă la captarea şi supunerea energiei solare capătă accente dramatice.

Ulug-Bek, genialul nepot al lui Timur Lenk, savantul descins din osul domnesc al cuceritorului cu suflet de poet, a fost asasinat mişeleşte de şişul lui Mahomed, necruţător cu erezia. Observatorul astronomic de la Samarkand s-a prăbuşit sub valul de mînie al dreptcredincioşilor, şi cărţile pline de lumină ale înţeleptului au fost arse pe altarele «neprihănite» ale profetului. Pe uşa mausoleului său sînt scrise cuvintele iluministului: «Fericit acela care a renunţat la lume înainte ca lumea să fi renunţat la el».

Coranul l-ar fi permis studiile asupra cerului şi pămîntului numai cu condiţia găsirii de dovezi în favoarea noii credinţe. Într-o epocă în care, pe bătrînul continent european, creştinismul prigonea ştiinţa, orientul islamic o stimula pentru a ascuţi cu ea sabia profetului. Dar înţeleptul a refuzat orgoliul minciunii. Nu soarele era servul lui Mahomed, ci Mahomed, dacă ar fi existat, ar fi trebuit să fie sclavul soarelui — unicul dătător de viaţă pe acest pămînt.

Dar şi acum, planeta cu intemperiile ei se opune «erezielor», şi prezentul parcă se încăpăţînează să demonstreze ceva din apoteoza involuţiei. Rugina îşi arată colţii putrezi de sub stratul gros de vopsea cu care au fost acoperite stativele oglinzilor parabolice, o pelagră pămîntie mănîncă argintul scuturilor de sticlă menite să capteze căldura soarelui şi să o răsfrîngă într-un punct capabil să concentreze focul, ploile au plîns cu zoaie peste strălucirea blendelor, nevolnicia şi micimea pămîntului gem surd acolo unde visul se apropie atît de mult de realitate...

Şi totuşi, soarele Asiei mijlocii este darnic, blestemul unui pămînt arid rămîne neputincios în faţa voinţei care poate întoarce apele, cea mai atroce dintre pedepsele care i-au fost date omului se poate preface în binecuvîntare. Energia solară smulsă cu zgîrcenie de utilajele încă naive concentrează o suliţă de foc al cărei vîrf atinge trei mii de grade. Oţelul varsă lacrimi, sticla se lichefiază, în irisul prometeic totul devine scrum sau se preface în gaz, ca în lumea dinţii...

E oare aici începutul sau sfîrşitul, nu ştiu; dar pe cît de înălţător e scopul, pe atît de dezolant cadrul...

Un tînăr inginer pune în mişcare capcana căldurii deschisă aici de planetă, întorcînd-o către soare. O rază de foc e captată şi dirijată încet către punctul în care lumina devine combustibil. Şi de prea multă lumină tăria oţelului lăcrimează, iar picăturile incandescente spală încet faţa pîngărită a pămîntului.

Şi simt irezistibila fascinaţie a clocirilei, o dorinţă nebună de a mă apropia şi a întinde mîna spre a prinde în căuşul palmei lacrima prometeică.

Acelaşi sentiment l-am încercat, dizolvîndu-l în duioşie, sub soarele torid din cîmpia Agrei, unde ţăranii hinduşi îşi fierbeau bucatele minuind nişte rudimentare reşouri solare, cioburi de oglindă, cartoane de azbest cu staniol, plăci de aluminiu în stare să implore soarelui ceva mai multă generozitate.

Francezii au instalat la Odeillo, în regiunea Cerdagne, sub masivul munţilor Font-Romeu din Pirinei, un adevărat templu modern al astrului ceresc, primul cuptor siderurgic de proporţii industriale alimentat cu energie solară. O gigantică oglindă parabolică, mai mare decît Arcul de Triumf de la Etoile, compusă din 900 suprafeţe reglabile independent, formează o suprafaţă de captare a căldurii solare de peste 2 000 metri pătraţi. Totul, pentru a concentra şi reduce centrul focal pînă la un diametru de numai 20 de centimetri, capabil să fure din soare şi să furnizeze o energie de 1 000 kW la o temperatură de 3 000 grade... Experimentul, care a costat peste zece milioane de franci, a reuşit. Specialiştii îşi propun multiplicarea lui pe scară industrială, preconizînd instalarea unor astfel de cuptoare de energie «aristocratică» în zonele unde soarele străluceşte 365 de zile într-un an.

Iar eu văd pămîntul plin de aceste flori ale soarelui rotindu-se după astru, pentru a da o nouă şi modernă consistenţă legendei lui Prometeu.

Protagonista,
PIA DEGERMARK,
este deținătoarea Premiului de interpretare feminină la Festivalul de la Cannes 1968

Fotografie de S. STEINER

NICOLETTA — la doi pași de cinema

N-are rost să ne prefacem că nu cunoaștem năravul cinematografiei de a-i atrage pe cîntăreții-vedete, de a le da un rol menit să exploateze gloria deja constituită a persoanei cu glas, în sfîrșit, de a profita de ea ca de un pămînt bun de pe care scoți mai multe recolte pe an. Nici Nicoletta nu a fost scutită de astfel de solicitări. După ce mi-am epuizat toate complimentele de iubitoare de muzică în fața celei care ne-a povestit cum moare soarele, nu m-a lăsat inima să nu aduc încă o dată vorba despre cinema...

— Chiar ne întrebam cît timp va trece pînă cînd cinematograful vă va face un semn. Fără nici un fel de explicații însă, presa ne-a anunțat că rolul ce vi se propusese în filmul *l'Astragale* — după cartea Albertinei Sarrazin — a căzut în cele din urmă în seama Marlènei Jobert. Ce s-a întîmplat de fapt?

— *Nu trebuie să vă gîndiți la nimic rău. Pur și simplu am pierdut ocazia, cum se spune. Un moment de ezitare, de neorîndulială în timpul meu de lucru și iată-mă venită prea tîrziu.*

— Nu vă pare rău, sincer vorbind? *l'Astragale* a catapultat-o pur și simplu pe Marlène Jobert în rîndul vedetelor.

— *Nu. Pentru mine, rațiunea de existență rămîne muzica. Cînt precum respir, din instinct. Tot ceea ce întreprind în afara muzicii, pictura, literatura, sînt «alte îndeletniciri». Dar să revenim: să știți că în seria a doua a filmului pe care l-ați amintit, și care de data aceasta se va intitula «La Cavale», voi avea plăcerea să fiu protagonista.*

— Aceeași eroină, două interprete, două chipuri, două moduri de a înțelege, de a trăi, pe parcursul aceluiași film. E și acesta un obicei al cinematografului. În sfîrșit... Cît de mult vă place personajul?

— *Îmi place tristețea lui. Și cartea, luată în întregime.*

— Împărtășiți ideea că cinematograful exploatează, într-un anumit fel, gloria cîntăreților?

— *Toată lumea știe că filmul profită de notorietatea noastră. Desigur, nu este un semn de seriozitate treaba aceasta, dar ce putem noi face? Să fim mai grijulii în alegerea filmelor. Altfel e păcat de atîta muncă. Sheila a muncit enorm, dar comediioarele ei n-au avut succes.*

— La conferința de presă vă mărturiseați nădejdea că poate cinematografia, cu rigorile ei, va izbuti să domolească firea dv. prea nervoasă. Ați mai putea numi încă o speranță?

— *Poate aparatul de filmat și ecranul mă vor ajuta să mă cunosc și să mă înțeleg mai bine*

M.M.

pe ecrane
ELVIRA MADIGAN

Cinematograful, cărula de atîtea ori pe zi i se amintește condiția sa fundamentală, aceea de a fi mișcare, faptă, vorbă în acțiune, încearcă — nu de mai puține ori — să pipăie cu mîinile sale, ascunse nouă, ținuturile poeziei. Despre paradoxurile genului, despre subspeciile stabilite de către unii cu rigoarea amețitoare cu care se face ordine în încrengăturile științifice s-au scris și s-ar mai putea scrie tomuri. Din cînd în cînd, parcă pentru a ne face în ciudă, cinematograful își încordează puterile și începe să facă concurență literaturii, picturii, muzicii, ba chiar naturii, luate la un loc. Grațios ca un sonet, suav ca un tablou impresionist, fragil ca un scherzo, în sfîrșit, perfect ca un fluture cu aripi de mătase, iată cum poate fi filmul poetic uneori. Și noi, muritorii, am putea realiza astfel de mici minuni dacă am ști să alegem un anumit ceas al zilei, cînd soarele împrăștie o lumină irizată, dacă am avea timp să contemplăm ceasuri în șir curgerea unei ape și dacă cineva ar fi atît de bun încît să picure de sus muzică de Mozart sau de Vivaldi.

Filmul suedezului Bo Widerberg (scriitor și critic de film, pe lîngă altele) creează acest prilej de contemplare, căci imaginile «Elvirei Madigan» se succed cu ritmicitatea și blîndețea apelor domoale. Povestea de dragoste a dansatoarei pe sîrmă Elvira Madigan și a ofițerului Sixten Sparre — petrecută aievea în anul 1889 — nu este reînviată, credem, doar de dragul *romantismului* ei. La urma urmei, îndrăgostiții și sinucigașii, iubirile absolute și o societate ostilă nu sînt de ajuns pentru a ne trezi în plin romantism; două morți nu ajung — ele singure — pentru a ne afla în fața unei dragoste imposibile. Dincolo de celebrarea iubirii, Widerberg ipostaziază unul dintre chipurile frumuseții umane egale în desăvîrșire cu oricare dintre capodoperele naturii, cu un răsărit sau cu un apus de soare bunăoară. Este o frumusețe care își ajunge sie însăși, cu tot ce este al ei, cu rația ei de vis și deopotrivă de crudă realitate, care nu are nevoie de confruntări cu altceva dinafară pentru a-și afla adevăratul preț. Un nevinovat cactus nimerit în camera îndrăgostiților este un obiect de oroare, dar drămuitul banilor, procurarea unei bucăți de pîine — acțiuni indeobște considerate prozaice — sînt parte intrinsecă din universul celor doi, așa cum parte intrinsecă este și finalul. Sfîrșitul acestei clipe de frumusețe pîndite de un aparat de filmat nu are nimic din zvîrcolirea tragică a poveștilor de dragoste damnate, ci este învăluit în tristețea transparentă ce însoțește orice pleire dinainte știută și așteptată. E ceva din moartea florilor aici. Cînd răsună cele două împușcături, ecranul nu se cutremură, ci se aburește. Nu au murit atunci un alt Romeo și o altă Julietă respinși de societate. Nici doi eroi de baladă ocrotiți de natură atît cît poate și ea să facă asta (filmul se desparte categoric de fantasticul baladesc, impunîndu-ne un realism de cea mai pură esență). Am asistat la stingerea firească a unui proces a cărui devenire s-a petrecut sub ochii noștri. Bo Widerberg i-a dat numele de iubire și un chip care nu întîmplător revine în multe din filmele suedeze, indiferent cărei direcții aparțin ele: cel al unei fete care a părăsit lumea mirifică a circului. Cineva spunea că trebuie să fii prea înrăit ca să scrii despre creații ca Elvira Madigan, dar și mai înrăit ca să nu scrii de loc. Dintre două rele l-am ales pe cel mai mic. Tot cinematograful ne-a învățat și asta.

Magda MIHĂILESCU

GAYLE HUNNICUTT,
una dintre speranțele Hollywoodului

Foto: UNIVERSAL FILMS

DE TREI ORI MARIE DUBOIS...

...în trei imagini încărcate de tandrețe, desprinse din filmul lui Jacques Doniol-Valcroze «La maison des Bories»

Foto: UNIFRANCE

telegrame

● *Anthony Quinn, căruia acum 12 ani, cînd a făcut prima tentativă de regie, nu i-a prea surîs norocul, este din nou ispitit să treacă în spatele aparatului. Hollywoodul i-a propus să realizeze un alt* Billy Boy, *și unele informații spun că actorul a acceptat.*

● *Albert Finney, care, spre deosebire de Anthony Quinn, jurase să renunțe la meseria actoricească și să se consacre exclusiv activităților de producător și regizor, nu se ține nici el de cuvînt. Spre bucuria noastră, de altfel. De curînd a început filmul* Scrooge, *al cărui protagonist este*

● *David Hemmings, actorul împins pe drumurile gloriei de către capodopera lui Antonioni* Blow up, *a fondat împreună cu soția sa, actrița Gayle Hunnicutt (foto color), și cu cineastul John Daly societatea* Hemdale Group.

● *Gina Lollobrigida a desemnat tipul de actor al anilor '70 în persoana lui Engelbert Humperdinck: «un bărbat magnific, frumos și foarte fermecător. Norocul lui este de a nu fi prea frumos».*

● *Paul Newman, care și-a dovedit în* Rachel, Rachel *reale calități regizorale, pregătește un alt film intitulat* S-ar putea să fie uriași. *Interpreți principali, Joanne Woodward și George C. Scott.*

● *Marele actor japonez Toshiro Mifune este protagonistul filmului* Leul roșu, *realizat de Kihachi Okamoto. Ca de obicei, Mifune va interpreta și aici rolul unui bărbat puternic, gata să-și sacrifice oricînd viața.*

● *Tînărului actor polonez Marian Opania i s-a decernat premiul de interpretare Zbigniew Cybulski pentru rolurile interpretate în anul 1969 în filmele lui Kazimir Kutz și Aleksander Scibor-Rylski.*

● *Keleti Marton, cunoscutul cineast maghiar, filmează la Leningrad o biografie romanțată a lui Liszt. Protagonist va fi Imre Sinkovits. Partenera lui — Ariadna Șenghelaia.*

● *Povestirea lui Edgar Poe «Dubla crimă din str. Morgii» va fi transpusă pe ecran de către regizorul englez Gordon Hessler. Filmările vor avea loc la Paris și Londra*

DE LA A LA Z

BARBU Marga

Actriță română de teatru și film, născută la Ocna Șugatag, Sighet, Maramureș, la 24 februarie 1929. După absolvirea liceului se înscrie la I.A.T.C., urmînd paralel cursurile școlii de balet. După obținerea diplomei institutului este angajată la Teatrul Armatei (actualul «C.I. Nottara») din stagiunea 1950-1951, unde pentru început capătă cîteva roluri mici (printre care însă și Cherubino din *Nunta lui Figaro*). Nici filmul de debut, *Nepoții gornistului*, nu-i oferă șansa unei afirmări (1953). Dar talentul sfîrșește prin a-și spune cuvîntul și în curînd, paralel cu performanțele ei teatrale, care merg de la Rostand la Bernard Shaw ca se impune ca o apreciată actriță de film. M.B. aduce pe ecran un temperament vulcanic, o vie inteligență și o uimitoare ușurință de a se adapta oricărui personaj, de la pianista din *Vultur 101* (1957) la soția frivolă din *La porțile pămîntului* (1966 — r: Geo Saizescu); de la dansatoarea cu suflet din *Procesul alb* (1965 — r: Iulian Mihu) la hoața de tablouri din *Amprenta* (1967 — r: V. Popescu-Doreanu), umplînd uneori cu propriile-i resurse de inventivitate și forță emoțională lacunele psihologice ale personajelor. În ultimii ani, M.B. abandonează convenționalele figuri urbane pentru a îmbrăca costumul atît de pitoresc al vajnicei hangițe Anița, eroina popularului serial al Haiducilor (r: Dinu Cocea; s: Eugen Barbu, Mihai Oprițj). Astfel, după *Haiducii* (1965), *Răpirea fecioarelor* (1967) și *Răzbunarea haiducilor* (1968), M.B. turnează în momentul de față, tot în regia lui Dinu Cocea, în următoarele trei episoade intitulate: *Săptămîna nebunilor*, *Haiducii lui Șaptecai* și *Zestrea domniței Ralu*. Să sperăm că actrița nu se va dedica exclusiv acestui gen și va găsi poate rolul complex pe care-l merită.

BARDEM Juan Antonio

Regizor de film și scenarist spaniol, născut la Madrid la 2 iulie 1922. În timpul studiilor de inginerie agricolă la Madrid, el pătrunde incidental în lumea filmului lucrînd temporar la departamentul cinematografic al Ministerului Agriculturii. Înainte de a-și lua diploma de inginer (1948), J.B. face parte din prima promoție a I.I.E.C. (Institutul de cercetări experimentale cinematografice). Ieșit din primul an de studii J.B. obține un premiu. Încercările sale ulterioare de a se afirma eșuează. J.B., ajutat de un grup de prieteni și cu concursul prietenului și colegului său L. Berlanga, realizează pe cont propriu filmul *Esa pareja feliz* (1951), urmat imediat de *Bine-ați venit, d-le Marshall* (1952), la care participă ca scenarist. Succesul obținut la Cannes cu acest film și anul următor cu *Comicos* (1953), ca regizor și scenarist, stimulează forța lui creatoare. El va realiza astfel, ca cineast total, cele două mari filme ale carierei sale. *Moartea unui ciclist* (1955) și *Strada mare* (1956). Scandalurile declanșate de filmele sale, lupta continuă cu autoritățile, cu critica oficială și cenzura, au făcut din J.B. un fel de erou național, dar l-au obligat să-și automutilieze filmele, cum va fi cazul cu *Răzbunarea* (1958), conceput inițial ca o vastă frescă protestatară din viața țăranilor spanioli, și mai tîrziu cu *Sonatas* (1959), unde patosul revoluționar al cărții lui Valle Inclan e sacrificat unor preocupări exterioare de culoare și decor. J.B. nu va renunța însă la critica socială pe care o vom găsi, mai atenuată, în *La ora 5, după-masă* (1960) în *A trecut o femeie* (1963) și abia sugerată în cosmopolitul *Pianele mecanice* (1965). Și ca producător J.B. (președinte al companiei UNICI din 1958) va avea de întîmpinat grave dificultăți cu filmul *Viridiana* de Bunuel, care vor duce la încetarea activității companiei sale.

BARDOT Brigitte

Actriță franceză de film, născută la Paris la 28 septembrie 1934. Urmează la început cursurile școlii de balet a lui Boris Knaseff, apoi trece la clasa de comedie a lui René Simon. Debutează în film în 1952 în comedia *Le trou normand*, alături de Bourvil, și în același an se remarcă (la 18 ani) ca eroina a filmului cu titlu sugestiv *Manina, la fată sans voiles*. După un număr apreciabil de apariții într-o serie de pelicule comerciale, turnate în Franța, Italia și Anglia, figura ei de femeie-copil, personajul ei de tînără cu reacții infantile și atitudini provocatoare devine prototip al fetei moderne. Popularitatea ei subită, alarmantă ca proporții, se datorește nu atît calităților ei dramatice cît personajului pe care l-a modelat Roger Vadim (soțul ei pe-atunci) în filmul *Et Dieu créa la femme* (1956) pe linia unui erotism direct, cu o psihologie sumară. Cazul lui B.B. (așa cum i se spune, familiar, în presă) reprezintă un veritabil fenomen de idolatrie (nemaiîntîlnit de la Garbo și egalat doar de cel al Marilynei Monroe). Comediană mai degrabă abilă, evitînd cu prudență rolurile dificile, ea evoluează cu degajare în comedii șchioptoare ca: *Marile manevre* (r: René Clair) și *Un drac de fată* (r. M. Boisrond — 1955), *Une parisienne* (1957), *Babette pleacă la război* (r: Christian-Jaque) și *Voulez-vous danser avec moi?* (1958); *Viva Maria* (1965 — r: Louis Malle) și *Les femmes* (1969 r. Jean Aurel) și afirmîndu-și temperamentul dramatic în filme ca: *En cas de malheur* (1958 — r: Cl. Autant-Lara); *La vérité* (1960 — r: H.G. Clouzot); *Viața particulară* (1961 — r: Louis Malle); *Le mépris* (1963 — r J.L. Godard) sau *Shalako* (1969 — r: E. Dmytrick).

Constantin POPESCU

varietăţi

ALPINISM PE VÎRFUL NASULUI

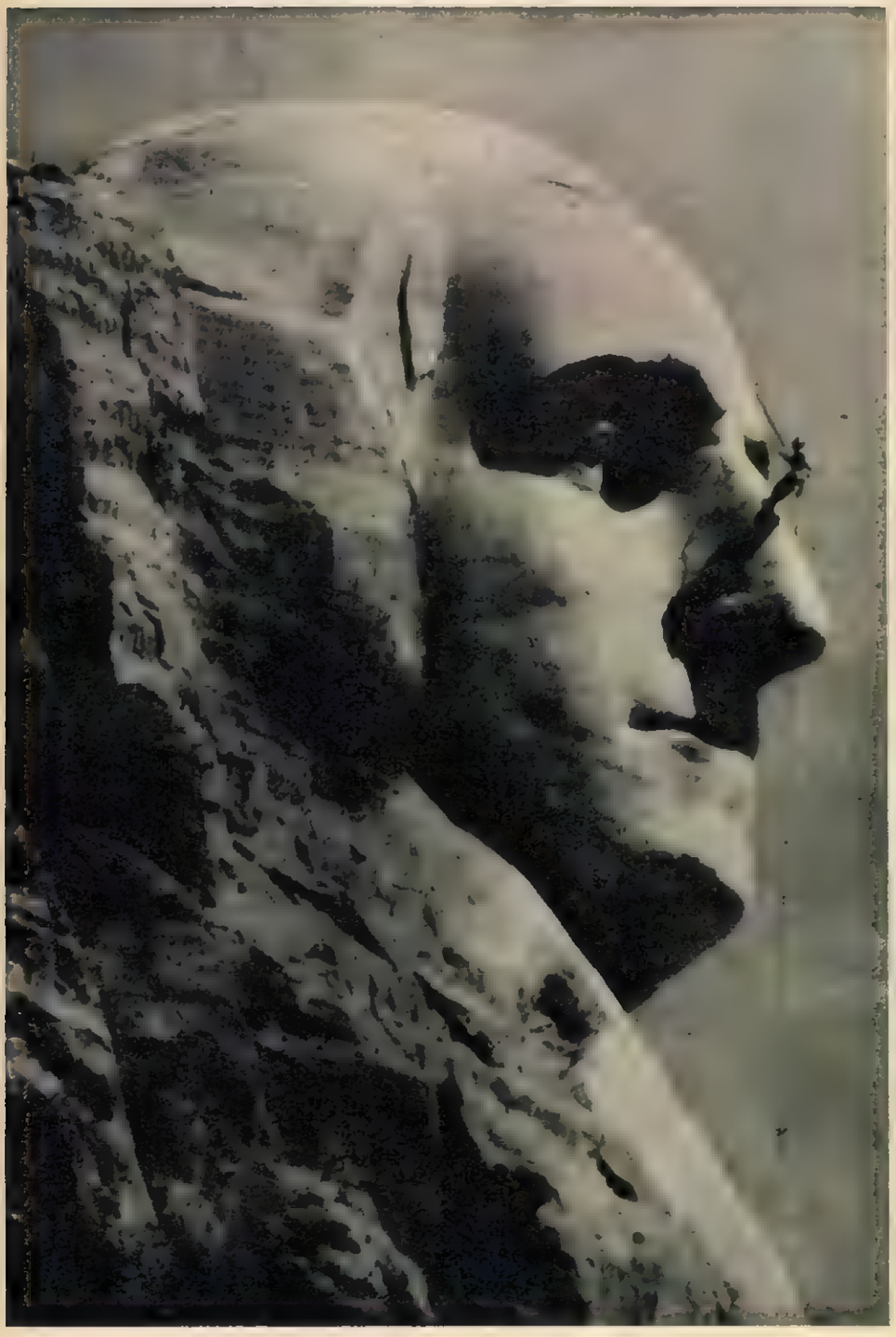

Dacă aţi văzut filmul «La Nord prin Nord-Vest» nu se poate să nu vă amintiţi de muntele Rushmore din Dakota de Sud, gazda giganticelor statui ale unor foşti şi marcanţi preşedinţi ai S.U.A.: George Washington, Thomas Jefferson, Theodore Roosevelt şi Abraham Lincoln. Sculpturile din coasta stîncoasă a muntelui au fost începute în anul 1927, iar lucrările s-au terminat după 14 ani. Capul fiecăruia dintre iluştrii oameni politici americani are o înălţime egală cu a unei case cu cinci etaje. Lucrările de întreţinere a acestor colaşi sînt deosebit de dificile. E de ajuns să privim, în fotografie, modul în care un ingmer-alpinist execută lucrări de renovare la nasul avariat de vînturi şi ploi al lui George Washington.

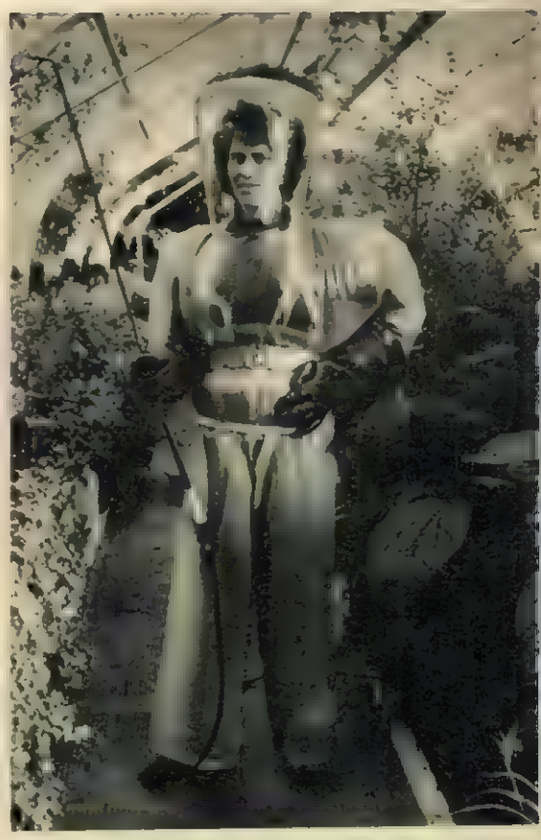

NICI SENZAŢIE, NICI MISTER

Să juri că-i un cosmo, sau astro, sau selenaut... Dar ce să caute un cosmo etc., etc., într-o seră? Misterul nu e prea misterios. Persoana din fotografie, Sophia Pienkos, este grădinăriţă-îngrijitoare la Grădina botanică din Kew, Marea Britanie. Costumul ei, care stîrneşte atîta nedumerire, este pur şi simplu un costum de protecţie împotriva acţiunii nocive a soluţiilor cu care se stropesc unele plante tropicale rare

PUNCT ȘI DE LA CAPĂT

● Un nou caz de salvare a unui om de către delfini a fost înregistrat în apropiere de coastele Californiei. Înotînd la o adîncime de peste zece metri pentru filmarea unor aspecte ale faunei submarine, operatorul scafandru Jim Ellis s-a trezit brusc luat pe spinarea unui delfin și transportat spre țărm. Privind înapoi, a văzut la cîțiva metri distanță alți doi delfini care încercau să împiedice un rechin uriaș să-l urmărească. Abia atunci și-a dat seama în ce primejdie s-ar fi aflat dacă nu interveneau delfinii să-l salveze.

● În fața unui tribunal din Malayezia a venit spre judecare procesul a două perechi de suamezi (doi frați și două surori) care se căsătoriseră între ei cu trei ani în urmă. Unul dintre cei doi frați își acuza soția de adulter cu un artist de circ, iar pe sora acesteia de complicitate. Ca martor era citat fratele lui nedespărțit. Cum însă tribunalul a anunțat că divorțul nu poate fi pronunțat într-un asemenea caz decît pentru ambele perechi deodată, fratele martor a revenit asupra declarației sale de acuzare și dosarul a fost clasat.

● Epidemiei de gripă care a făcut ravagii în ultima vreme pe continentul nostru i-a căzut victimă și cel mai mare animal al grădinii zoologice din Bordeaux: elefantul Sabu, pe care medicii veterinari cu mare greutate l-au salvat de la moarte. Uriașul pahiderm, în greutate de peste 1 800 kg, refuzînd hrana pe tot timpul bolii, a slăbit cu 200 de kg. Noroc c-a avut de unde...

DACĂ STAI PE GÎNDURI...

extrase din cărți nescrise

● *Există femei care îți cos un nasture la palton și pe urmă îți declară că și-au sacrificat tinerețea pentru tine.*

● *Pesimistul se supără cînd i se rupe cămașa. Optimistul se bucură că, astfel, va avea aerisire.*

● *Unii oameni care se bucură de faima de a fi deștepți și culți se cred scutiți de efortul de a fi așa în realitate.*

● *Ceea mai mare bătaie de cap ne-o pricinuiește în tinerețe inima, la maturitate creierul, iar la bătrînețe ficatul.*

● *Este de ajuns ca un adevăr să treacă o dată sau de două ori din gură în gură pentru a deveni ficțiune.*

● *Poți fi savant pe seama științei altuia, dar nu poți fi înțelept decît pe seama înțelepciunii proprii.*

● *Ceea ce este important nu e de a adăuga vieții niște ani, ci de a da un plus de viață anilor.*

● *Dintre romanele-fluvii numai puține sînt navigabile.*

● *N-are rost să bați la uși deschise cînd în jur sînt atîtea închise.*

CRABII SÎNT PASIUNEA MEA...

...adică a doctorului Toshimitsu Odawara de la un spital din Tokyo. Pasiunea e veche: de cînd doctorul era doar un băiețaș și aduna de pe nisipul plajei crustacei de tot felul. Astăzi, singularul colecționar este proprietarul unei expoziții cu 500 exemplare rarissime de crabi, languste, homari, stridii etc. O expoziție pe care unii vizitatori ar minca-o nu numai din ochi...

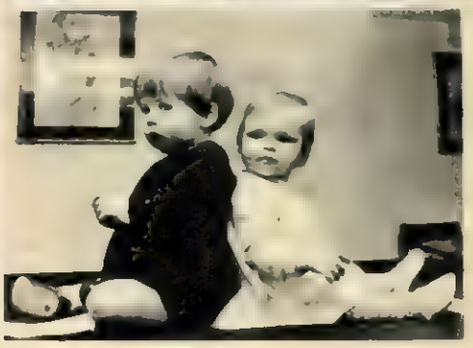

La vîrsta de 17 luni și respectiv 11 luni, David Stuart McLeod (stînga) și Amanda Jane Stockton au pornit pe drumul aspru al celebrității. Ei au întrunit la un concurs de frumusețe pentru copii cîte 15 mii de voturi și au fost declarați ca atare «copiii anului». Dacă adăugăm la aceasta și o recompensă materială de cîte 1 000 de lire, putem conchide că celebritatea asta nu e chiar un lucru atît de rău.

DOAR DOUĂ CONDIȚII

Vreți să vă mutați cu apartament cu tot? Nimic mai simplu; doar două condiții trebuie să întrunițI: 1) să vă cumpărați o casă circulară construită din fibre de sticlă, cu un diametru de circa 12 metri, așa cum arată în fotografie; 2) să vă faceți rost de un elicopter «Boeing Vertol 107». După care nu aveți decît să dați dispoziție pilotului unde să vă aterizeze.

ÎNȚELEAPTĂ CA O BUFNIȚĂ

Bufnița din fotografia noastră, care răspunde la numele de Cecilia, se numără printre animalele domestice, ca să zicem așa, ale familiei unui medic din Mill Valley-California. Ea a fost găsită într-o șură părăsită de către Erika Gregory, fiica doctorului, în vîrstă de cinci ani; în scurt timp au devenit cele mai bune prietene. Cecilia, astăzi în vîrstă de șapte luni, este lăsată să zboare în fiecare noapte către pădurea învecinată; ea se înapoiază în zori, cu regularitate, acasă.

glob-comentar

Florica ȘELMARU

MECANISMUL INTERESELOR

«Ce frumoasă era Republica sub Imperiu!» Exclamația, care avea să devină proverb, s-a născut acum ceva mai puțin de un veac. Atunci cînd republica proclamată în Franța după prăbușirea celui de-al doilea Imperiu avea să înceapă, sub Thiers și mareșalul de Mac-Mahon, prin a se defini pe coordonate categoric și activ reacționare. «Ce frumoasă era Republica sub Imperiu!» — comentau sarcastic progresiștii care militaseră pentru instaurarea ei. De atunci, formula s-a desprins de condițiile concrete din care a izvorît și trăiește autonom. Exprimînd laconic și ironic decepția tuturor celor care, în fața unei realități pe care au dorit-o (animați de intenții onorabile sau ba, asta nu mai are importanță), o descoperă simțitor și inconfortabil diferită de proiectul inițial. Se pare că în momentul de față cercuri de afaceri și politice din Statele Unite suspină: ce frumoasă era comunitatea economică vest-europeană pe cînd încă nu era!

La drept vorbind, cei ce suspină astfel idealizează de două ori: retroactiv, propriile lor intenții din anii de după război, anii planului Marshall și ai insistențelor americane pentru o unificare a Occidentului european; în actualitate, situația reală din C.E.E., ca atare. În ceea ce privește dorința postbelică a Statelor Unite de a vedea Europa occidentală regăsind o anumită pulsație economică, nici chiar specialiștii americani nu consideră sacrilegiu să lege această preocupare de aceea a big-business-ului de a regăsi el însuși niște piețe de desfacere și de a folosi cu perspective de rentabilitate posibilitățile de a investi capitaluri. Cît despre proiectul ca Europa occidentală să intre unită (integrată chiar), în convalescență aceasta se înscria în concepțiile strategice ale Pentagonului.

Astăzi încă, politica europeană a Statelor Unite este marcată de această dublă preocupare care se traduce însă acum în impulsuri contradictorii: pe de o parte, grija de a menține intact, eventual de a spori, potențialul dispozitivului militar plasat sub egida N.A.T.O. se însoțește cu nevoia de a utiliza capacitatea economică a partenerilor vest-europeni de a prelua o parte din povara care grevează la acest capitol bugetul american; pe de altă parte, o capacitate economică suficientă ca să permită acestor parteneri masive cheltuieli militare, înseamnă implicit și o anumită forță competitivă. De aci — nu de la existența C.E.E. și ingratitudinea colectivă a membrilor ei — pornesc în realitate actualele recriminări americane.

În ceea ce privește C.E.E., la recenta sesiune a Consiliului ministerial disputa în aparență secundară în jurul liberei circulații a vinurilor a ajuns să pună din nou sub semnul întrebării nu mai puțin decît destinul comunității agricole, acordul cu privire la finanțarea cheltuielilor comunitare, lărgirea atribuțiilor parlamentului de la Strasbourg și data începerii negocierilor cu Marea Britanie. Interesele țărilor membre continuă să acționeze deseori ca forțe contradictorii. Ceea ce pare să supere azi mai puțin pe «nașii» de peste Ocean ai C.E.E. decît punctele unde aceste interese converg, între doi sau mai mulți parteneri vest-europeni. Le indispun chiar și atît de chinuitele tentative ale «celor șase» de a elabora o politică agricolă comună: Europa occidentală este cel mai important debușeu pentru producția cerealieră a Statelor Unite ș.a.m.d.

Ce frumoasă era C.E.E. pe cînd nu exista!, suspină cercurile de afaceri de la New York și cele politice de la Washington. Paradoxal, chiar faptul că azi nu există decît parțial, și ca un organism mereu zguduit de febre, nu izbutește să le consoleze.

N. POPESCU-BOGDĂNEȘTI

ERAU SEMNE...

Erau semne — iar cînd spunem aceasta ne gîndim în primul rînd la mult prea dureroasa rană *Vietnam* — că în peninsula indochineză se va instaura, dacă nu calmul definitiv, cel puțin o dezangajare militară ca prim pas către instaurarea climatului apt să faciliteze rezolvarea de către poporul vietnamez însuși a problemelor care sînt numai ale lui și doar al singur și le poate rezolva. Semnele decurgeau din promisiunea Statelor Unite de a retrage treptat, fie chiar și la adăpostul formulei, greu de înțeles și respinsă de bunul-simț, «vietnamizarea războiului», cel puțin o jumătate de milion de soldați în uniformă care luptă — nici ei nu știu de ce! — în acea parte a lumii.

A fost doar o iluzie...

Aproape ca din senin, în vocabularul comentatorilor a reapărut toponimicul căzut în uitare «Valea Ulcioarelor», semnificînd un nou teatru de operații, un teren nou de confruntări armate și dezvăluindu-se o dată cu aceasta că, de fapt, America ducea de multă vreme în Laos un război ascuns care, treptat, a devenit un război pe față. A survenit apoi complicația cambodgiană în care Statele Unite, implicate sau nu inițial, se angajează acum deschis. Nu demult, secretarul de presă al Casei Albe a făcut cunoscută, prin intermediul agenției «Associated Press», dezlegarea pe care o au comandanții trupelor terestre americane din Vietnamul de sud de a ordona, «dacă consideră necesar», pătrunderea pe teritoriile Cambodgiei și Laosului. În formula ambiguă de mai sus oricine descifrează adevărul gol-goluț că trupele americane au trecut și pînă acum frontierele statelor amintite și că, pe fondul instabilității instaurate recent în Cambodgia, se încearcă de fapt oficializarea loviturilor — cum se exprimă agenția «Reuter» — de dincolo de frontierele Vietnamului.

Așadar, porumbelul mesager al simbolicei ramuri de măslin nu și-a luat încă zborul spre Asia de sud-est. De altfel, dacă s-ar încumeta să-și desfacă aripile într-acolo, și-ar expune plăpînda-i ființă unor grave primejdii. O investigație a corespondentului la Saigon al agenției «France Presse», Felix Bolo, evidențiază o situație înspăimîntătoare a efectivelor militare din Indochina. În cele trei țări ale peninsulei, — Vietnam, Cambodgia și Laos — potrivit unor statistici de dată recentă aparținînd autorităților militare americane și sud-vietnameze de la Saigon, americanii și armatele subordonate lor însumează un efectiv de 2 100 000 de oameni. Sub controlul regimului de la Saigon se află sub arme, echipați și instruiți după tipul american, 1 375 000 de sud-vietnamezi. Corpul de trupe satelite sud-coreene cuprinde două divizii și o brigadă, adică aproximativ 34 000 de oameni, cel al Thailandei are o divizie, adică 12 000 de oameni, iar grupul australian însumează 8 000 de oameni. Trebuie adăugat acestora, în afara trupelor terestre americane, de peste o jumătate de milion de combatanți, 26 000 de oameni care servesc în cadrul flotei a 7-a ce navighează în largul coastelor nord și sud-vietnameze.

Asemenea realități, ca și complicațiile de curînd apărute în zona Asiei de sud-est, pun în lumină crudul adevăr că conflictul, atîta timp cît există armate și armament în proporțiile citate, este departe de a se stinge și că ceea ce părea să se contureze ca un curs constructiv nu a fost decît o licărire, semn palid al unei tendințe de multă vreme dorite și așteptate.

I. CIOARĂ

„ROCKY WAY"

Parcă s-ar fi simțit nevoia unei confirmări concrete a ceea ce se reafirmase formal în Mesajul cu privire la politica externă a S.U.A. pentru anii '70, prezentat de curînd de președintele Nixon: «În multe cercuri latino-americane s-a ivit sentimentul foarte ușor de înțeles că S.U.A. nu mai sînt preocupate de emisferă. Răspunsul meu la aceasta este simplu: ea ne preocupă». Și a fost inițiat încă un mic turneu: cel al subsecretarului de stat pentru problemele interamericane, Charles Meyer, întreprins în a doua jumătate a lui martie, în trei țări latino-americane — Bolivia, Peru și Chile. «Neoficial» — s-a precizat — dar cu caracter «de informare», pentru ca Administrația «să-și poată forma o viziune completă» asupra obiectivelor ce-i stau în față, în relațiile cu America Latină. Ca și cum un secol de tratate, angajamente și organizații întruchipînd ceea ce este denumit «sistem interamerican» n-ar fi fost suficient pentru a conduce la formarea unei astfel de viziuni. Ca și cum în capitala americană nu s-a putut face o legătură între afirmația unei personalități latino-americane că «alianța cu S.U.A. este în realitate îndreptată împotriva progresului popoarelor noastre» și faptul că venitul anual *per capita* se poate cifra la infima sumă de 233 dolari în Republica Dominicană, la 203 dolari în Bolivia sau chiar la 85 dolari, ca în Haiti. Ca și cum în cursul turneului din vara trecută, mai cuprinzător, senatorul Rockefeller n-ar fi constatat pe viu reacția maselor largi față de acel sistem de relații impus de-a lungul vremii de S.U.A. și datorită căruia «bogații devin mai bogați, iar săracii și mai săraci» — cum se exprima prelatul și militantul brazilian pentru echitate socială Helder Camarra. Dar poate tocmai pornind de la turneul Rockefeller, comentatori americani n-au scăpat ocazia de a folosi dubiul înțeles al expresiei «on the rocky way» (în traducere ad litteram: drum stîncos) pentru a defini scurta călătorie a lui Charles Meyer ca urmînd «calea lui Rocky» (adică Rockefeller), dar și ilustrînd «un drum plin de asperități». Asperități care ar putea fi înlăturate numai dacă afirmațiile despre «o nouă asociație de parteneri», despre «respectarea identității și demnității naționale», despre situarea poporului (din această zonă — n.n.) «în centrul preocupărilor noastre» etc., etc. ar fi transpuse în fapte. Există realități pe care poți să nu le agreezi, dar rațiunea trebuie să te conducă la a le recunoaște. Cum sînt, de pildă, cele din țările vizitate de Charles Meyer și care vădesc adoptarea unei poziții noi, orientate spre apărarea intereselor naționale în raporturile cu capitalul nord-american. Sau cele evidențiate în Carta de la Vina del Mar ca și la recenta întrunire de la Caracas a reprezentanților S.U.A. și celor 23 de țări latino-americane — și care vorbesc despre situarea pe o platformă comună în privința revendicărilor față de S.U.A. a tuturor statelor latino-americane. Dar există temeri că S.U.A. nu vor întreprinde practic prea multe pentru notezirea lui «rocky way». Simptomatic pentru această concluzie este raportul pregătit pentru sesiunea din 20-24 aprilie a Băncii interamericane de cunoscutul economist argentinian dr. Raul Prebisch. Drumul pe care-l au de urmat țările latino-americane — afirmă acum dr. Prebisch — este cel al industrializării rapide, bazate în special pe eforturile proprii ale acestora. Este o opțiune izvorîtă din însăși constatarea că numai statele care au ales această cale au făcut pași rapizi spre consolidarea independenței și asigurarea unui progres real.

telex

CAPE KENNEDY ■ *La ora cînd închidem ediția, știrile privitoare la lansarea navei «Apollo 13» se află sub semnul incertitudinilor din pricina unei banale rujeole, care se pare că a fost contractată de unul dintre membrii echipajului. Fotografia color, pe care o publicăm în pagina 8, socotim că nu vine în contradicție cu o eventuală amînare a lansării lui «Apollo 13». Faptul că o banală boală de copii poate amîna un zbor de proporțiile și importanța lui «Apollo» nu face decît să reconfirme dimensiunile, în primul rînd umane și abia pe urmă tehnice, chiar și ale celor mai ambițioase proiecte științifico-fantastice.*

BONN ■ *Bugetul militar al acestui an — cu 10% superior celui din 1969 — este de 20,3 miliarde mărci vest-germane. Se apreciază că cheltuielile militare ale R.F.G. în perioada 1970-1973 vor totaliza 89,8 miliarde mărci.*

LONDRA ■ *Guvernul britanic a dat publicității un proiect de desființare a rețelei școlilor particulare și includere a acestora în sistemul învățămîntului de stat. În Anglia există în prezent circa 2 600 școli particulare de diverse grade.*

MANILA ■ *Comisia senatorială pentru probleme economice a făcut cunoscut că datoriile externe ale statului au atins cifra de 1,5 miliarde dolari. Dintre consecințele acestei situații: devalorizarea peso-ului, cerută de Fondul monetar internațional în schimbul unui nou împrumut, creșterea cu circa 5% a prețurilor.*

ROMA ■ *Casele de filme și-au suspendat activitatea; nu se turnează în prezent decît 4 filme; 80% din actori, regizori, tehnicieni etc. șomează. Se apreciază drept cauze ale crizei, creșterea vertiginoasă a costului filmelor, structura neadecvată a cinematografiei italiene în raport cu cererea pieței externe.*

ALGER ■ *Încheierea campaniei naționale de împăduriri a prilejuit un prim bilanț: au fost sădiți 2,5 milioane puieți.*

ULAN BATOR ■ *În pustiul Gobi, în stepele din vest, în Munții Altai, au fost descoperite zăcăminte de wolfram, zinc, molibden, aur.*

WASHINGTON ■ *Administrație S.U.A. a cerut Congresului adoptarea unei rezoluții prin care să se interzică importul mașinilor ce nu respectă standardele federale pentru prevenirea poluării. Adoptarea legislației ar putea declanșa contramăsuri din partea partenerilor comerciali ai S.U.A.*

M. LAZĂR

ITALIA: REFACEREA COALIȚIEI

În mod oficial, criza a luat sfîrșit. Regăsindu-se, din nou, pe platforma comună a formulei de centru-stînga, democrat-creștinii, socialiștii, socialiștii-unitari și republicanii sînt, se pare, mai puțin preocupați în momentul de față de ideea de a guverna cît, mai ales, de aceea de a-și concilia punctele de vedere contradictorii.

Epoposa celei mai îndelungate crize de guvern din Italia postbelică a fost edificatoare prin faptul că a marcat în mod clar nu numai disensiunile dintre cele patru partide, dar și pe cele existente între diferitele aripi sau curente ale fiecărui partid în parte. Refacerea coaliției, în baza unui document-program de 22 de pagini, elaborat peste noapte de Mariano Rumor, după 48 de zile de eforturi și eșecuri, nu este totuși miraculoasă, ci apare mai curînd ca o ultimă șansă, o ultimă încercare. Întrebarea este: care sînt perspectivele? Cu atît mai mult cu cît cele patru etape ale crizei — constituite de încercările lui Rumor, Moro, Fanfani și din nou Rumor, de a găsi o cale de ieșire — lasă nelămurite o sumă de aspecte esențiale. De pildă, apare aproape de neînțeles refacerea rapidă și spectaculoasă a unității democrat-creștine. Este îndoielnic că această unitate ar fi datorată aplanării divergențelor interne și obținerii unei viziuni politice comune, ci mai curînd faptului că toate cele nouă curente democrat-creștine sînt reprezentate, în mod egal, în guvern. La rîndul lor, cele două partide socialiste au încetat brusc să polemizeze, dar această acceptare a coexistenței s-ar putea datora nu concilierii unor puncte de vedere opuse, cît, poate, dorinței de a-și demonstra, fiecare, opțiunile în interiorul coaliției. În sfîrșit, republicanii au ieșit din starea de expectativă și s-au angrenat într-un joc pe care îl dezaprobau pînă nu demult.

Se pune, așadar, întrebarea în ce măsură noul guvern cvadripartit va reuși să-și anuleze tendințele centrifuge pentru a se menține. Iar menținîndu-se, ce politică va duce? Problemele economice actuale și acute ale Italiei sînt abordate de componenții noii echipe guvernamentale din unghiuri diferite și chiar opuse. Programul de austeritate promovat de Emilio Colombo, ministrul democrat-creștin al trezoreriei, este combătut chiar de colegul său de partid Donat-Cattin, ministru al muncii. Socialiștii se opun înghețării salariilor. Democrat-creștinii sînt împotriva reformei legilor familiei. Sporirea investițiilor, prioritatea pentru dezvoltarea studiului, reforma universitară, amnistierea celor care au participat la acțiunile «toamnei fierbinți» de anul trecut, divorțul — acestea sînt principalele probleme interne care nu poartă, în programul noului guvern, girul comun. Există un consens general în aprecierea că ieșirea din criză, prin acest lanț al compromisurilor, este urmarea, în principal, a temerii față de perspectiva alegerilor anticipate, cu consecințe greu previzibile.

Care sînt deci perspectivele acestui «guvern născut sub semnul nesiguranței și contradicțiilor față de cerințele de reînnoire pe care le avansează țara» — cum scria «L'Unità»? Se pare că el va trebui să reziste pînă la alegerile regionale, considerate cruciale, care vor avea loc la începutul verii. În ce privește politica pe care o va duce pînă atunci, aceasta va purta, desigur, amprenta formulei de compromis prin care noul guvern cvadripartit italian a fost constituit.

Radu VASILIU

O CAUZĂ DE INTERES VITAL

La ora actuală se poate afirma, fără nici o exagerare, că ori de cîte ori fac turul de orizont al situației internaționale cu prilejul unor reuniuni sau dezbateri de politică externă, reprezentanții oficiali ai statelor Europei — și nu numai ale Europei — se opresc cu precădere asupra problemelor securității europene. Abordarea lor nu mai poate fi evitată nici măcar de cei care, pînă nu demult, o ignorau din scepticism sau din interese contrare.

Progresul marcat din 1966, cînd la București se adopta Declarația statelor participante la Tratatul de la Varșovia, este sensibil: securitatea europeană a devenit un obiectiv al activității externe a unui foarte mare număr de state de pe continent. Promovat cu prioritate de țările socialiste, îmbrățișat de curentele cele mai variate ale opiniei publice, de organizații politice, de cercuri importante de afaceri, țelul instaurării unui climat de încredere, colaborare și securitate pe frămîntatul pămînt al «lumii vechi» solicită astăzi pe cei chemați să transpună dezideratele popoarelor în act.

Evident, progresele marcate pînă acum, deși indică o modificare de ordin calitativ, nu duc încă la concluzia că evoluția spre securitatea Europei a trecut «punctul de neîntoarcere», acea limită dincolo de care o revenire nu mai este cu putință. Armonizarea tuturor factorilor de care depinde atingerea țelului final, factori numeroși și de mare complexitate, nu se poate realiza dintr-o dată. De aceea, o tactică de alternative maximale nu este adecvată. Suplețea, răbdarea, degajarea prudentă a piedicilor, deschiderea căilor în primul rînd acolo unde acest teren oferă posibilități certe, consolidarea avansului realizat sînt mijloacele care s-au dovedit pînă acum cele mai eficace.

O asemenea metodă de abordare caracterizează acțiunea țării noastre pentru instaurarea securității europene. Cu o continuitate, cu o perseverență, cu un spirit al negocierii, cu o dăruire deplină la principiile politicii sale externe care i-au adus stima și respectul în concertul națiunilor continentului, România se manifestă ca unul dintre factorii cei mai stăruitori în invitația ce concură la pregătirea condițiilor pentru realizarea acestui deziderat major al popoarelor Europei.

Luna martie a înscris trei importante manifestări ale atașamentului țării noastre la cauza securității europene: dezbaterile din Comitetul Central al P.C.R. cu privire la activitatea internațională a partidului în anul 1969 și planul de activitate pe anul 1970, discuțiile din Marea Adunare Națională pe marginea raportului prezentat de ministrul afacerilor externe și cele de la Plenara Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste, unde tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvîntarea rostită, a reafirmat importanța capitală pe care o au pentru România problemele securității Europei. Toate aceste dezbateri și liniile directoare stabilite de înaltele foruri ale vieții noastre politice și sociale demonstrează că acțiunea pentru securitatea Europei este considerată de poporul român un obiectiv de însemnătate națională, la atingerea căruia sînt chemate să-și dea contribuția toate organizațiile și instituțiile care îl reprezintă. Ele atestă totodată hotărîrea P.C.R. și a guvernului țării de a amplifica eforturile în direcția soluționării acestor probleme, așa cum o cer interesele națiunii noastre socialiste și ale tuturor popoarelor continentului.

12 APRILIE, ACUM 9 ANI

La 12 aprilie 1961, orele 9 și 7 minute, «constructorul principal» i-a adresat regretatului astăzi Iuri Gagarin memorabilele cuvinte: «va doresc drum bun în cosmos, Iuri Alekseevici. Să ne revedem curînd». De la acest epocal periplu spațial al primului pămîntean au mai pătruns în cosmos alți 20 de temerari piloți sovietici, care au petrecut în spațiu în total peste 1 600 de ore. Propulsată de racheta victorioasă a comunismului, cosmonautica sovietică se poate mîndri de atunci cu numeroase «premiere spațiale», dintre care menționăm: primele echipaje de 2 și 3 astronauți, întîia ieșire din navă în vidul cosmic, aselenizarea și avenusarea lină, zborul în grup a 2 și respectiv 3 nave cosmice cu echipaj, prima stație experimentală orbitală cu echipaj, primul proces tehnologic efectuat direct în spațiul cosmic etc. Dacă la aceste performanțe adăugăm și impresionanta diversitate de sarcini științifice ale celor peste 300 de sateliți «Cosmos», avem imaginea efortului astronautic întreprins de patria primului sputnik și a primului cosmonaut.

Conf. dr. ing. Florin ZĂGĂNESCU

Secvență dintr-un film realizat «pe viu» de cineastul italian De Stefani și intitulat «Apropo de Angola». Filmul este închinat luptătorilor pentru eliberarea Angolei de sub dominația colonialismului portughez.

Potrivit relatărilor agențiilor de presă, la Pnom Penh situația s-a menținut încordată în urma ciocnirilor, soldate cu victime, care au avut loc în țară între susținători ai prințului Sianuk și unități ale armatei. Fotografia înfățișează unități ale armatei patrulînd în fața clădirilor guvernamentale din capitala Cambodgiei.

sapte zile pe pămînt

HAVANA

CÎT MII DE OAMENI

Corespondență specială

de la Victor STAMATE

Aflîndu-mă nu demult în drum spre coasta de sud a Cubei, am văzut zburînd lent, la mică înălțime, niște avioane biplane ce aminteau de epoca de pionierat a aviației. La început am avut impresia că asist la exerciții de pilotaj pentru începători. Privind însă mai atent la dîra groasă pe care o lăsau în urma lor și care cobora ca o pulbere argintie peste întinderile verzi ale plantațiilor, mi-am dat seama că aceste mașini zburătoare nu sînt aparate-școală...

Curiozitatea m-a împins într-una din zile să merg la Centrul aviației agricole al provinciei Havana — creație recentă a guvernului revoluționar, menită să ajute la obținerea unor recolte bogate de trestie de zahăr, orez, fructe tropicale. Sarcinile acestei aviații puse în slujba bunăstării poporului sînt multiple: fertilizarea solului cu îngrășăminte chimice, semănarea unor cîmpuri cu orez, combaterea dăunătorilor prin împrăștierea de fungicide și ierbicide.

În palmaresul succeselor acestui centru de aviație agricolă se înscriu, între altele, 3 500 de hectare semănate cu orez, 50 000 de hectare fertilizate cu îngrășăminte chimice și fumigate, cu fungicide și ierbicide. Totul în 2 011 ore și 9 minute de zbor! Semănarea manuală a unui hectar cu orez înseamnă opt ore de muncă pentru zece oameni, iar pentru avion, o jumătate de oră. La împrăștierea îngrășămintelor și a fungicidelor, un singur avion înlocuiește munca a mii de oameni.

Grupul de piloți a reușit în acest an să ridice considerabil eficiența aparatelor de zbor, ajungînd la distribuirea a treizeci de tone de substanță pe zi de fiecare avion. La acest succes au contribuit nu numai piloții — care realizează zilnic adevărate performanțe, împrăștiind de pildă fungicidele de la numai cinci metri de sol — ci și personalul de la sol: încărcătorii, care au reușit să-și organizeze munca în așa fel încît încărcarea unui transport să se facă în numai două minute, fără a mai fi necesară oprirea motorului; «chimiștiia, care prepară dozele de substanță, sortîndu-le pe categorii, punîndu-le la îndemîna încărcătorilor; tehnicienii, care întrețin aparatele în perfectă stare și le verifică cu atenție după fiecare zi de zbor.

...ACEEAȘI BERNADETTE

Fata din fotografie este Bernadette Devlin, — aceeași Bernadette despre care s-a amintit de atîtea ori că e cea mai tînără deputată în Parlamentul britanic — reprezentantă a minorității catolice din Irlanda de Nord și neobosită luptătoare pentru drepturi civile. Clădirea în fața căreia stătuse o noapte întreagă — așa cum o vedeți — poartă celebra adresă Downing Street 10, reședința primului ministru britanic. Acestuia, Bernadette ținea să-i vorbească personal despre situația devenită din nou explozivă în nordul insulei Irlandeze și să ceară — cum o făcuse și în cadrul Parlamentului — un ajutor sporit din partea guvernului britanic pentru a se evita vărsările de sînge. Tînăra deputată a reușit în cele din urmă să obțină întrevederea, dar nu și rezultatul scontat: premierul Wilson și-a reafirmat punctul de vedere potrivit căruia problemele Ulsterului trebuie rezolvate de guvernul local, cu ajutorul trupelor britanice aduse la fața locului. Din știrile agențiilor de presă, care relatează zilnic noi incidente, precum și din comentariile observatorilor fenomenului nord-irlandez reiese însă că guvernul de la Belfast — el însuși dezbinat de o criză serioasă — nu este în măsură, în actuala conjunctură, să potolească spiritele supraîncălzite ale populației de ambele confesiuni.

Bernadette Devlin afirma că nu se va reîntoarce în sălile de curs ale Universității din Belfast decît cînd își va considera misiunea — cîștigarea de drepturi civile pentru minoritatea catolică — încheiată. Se pare că momentul nu e încă prea aproape. În țara pe care ea o califică în autobiografia sa intitulată «Prețul sufletului» (prețul pe care fiecare trebuie să-l plătească pentru a-și păstra integritatea») drept una dintre cele mai stranii din Europa, predominată de o mentalitate medievală — pașii înainte spre destindere depind de însăși dispariția acestei mentalități, ce pare a fi încă puternic înrădăcinată

Delia ȘTEFAN

Un amplu efort este depus în aceste zile în Turcia pentru înlăturarea urmărilor recentelor cutremure catastrofale (în fotografie: aspect din Gediz, unde minaretul moscheii vechi de 600 ani s-a prăbușit peste o casă), pentru asigurarea cît mai rapidă a unor condiții normale de existență celor 90 000 sinistrați.

Rug din cartofi... «Asociațiile de producători» din Boise (statul Idaho, S.U.A.), în schimbul unor substanțiale indemnizații primite de la autorități, au dat foc la circa 1 000 tone cartofi «pentru că se vindeau la prețuri prea scăzute».

VARȘOVIA

PENTRU STIMULAREA PRODUCTIVITĂȚII

Corespondență specială

de la Krystyna WYHOWSKA

În Polonia se desfășoară în prezent ample discuții privind una dintre problemele care preocupă întreaga populație, și anume noul sistem de stimulare economică, adoptat de Biroul Politic al Comitetului Central al P.M.U.P și supus dezbaterii.

Pentru prima perioadă, schimbările în retribuirea salariaților ar urma să afecteze direct numai sectorul industriei propriu-zise, urmînd ca în anii următori, pe baza unor proiecte similare, să se extindă și la alte ramuri ale economiei — transporturi, comerț etc.

Care sînt elementele esențiale ale acestui nou sistem de salarizare? În primul rînd este vorba de a se realiza o mai mare fluiditate a fondului de prime, în condițiile cînd salariile nu suferă de fapt modificări. Acest fond există și în trecut, dar în noul sistem el va constitui singura posibilitate de majorare a retribuției. În acest sens se preconizează ca fondurile respective să fie sporite eșalonat pînă în 1975. Creșterea se va realiza în primul rînd printr-o folosire mai rațională a mijloacelor de producție, printr-o producție îmbunătățită, cu preț de cost mai scăzut, în fiecare întreprindere în parte. În abordarea calculelor nu se va lua în considerare perioada relativ scurtă a unui singur an, ci una de cel puțin 5 ani. Altă trăsătură caracteristică constă în introducerea unor noi indicatori și adaptarea stimulentului material nu numai la specificul ramurilor economice, ci și la cel al unităților producătoare respective. Nivelul primelor va depinde deci de realizarea unor sarcini foarte bine definite, sarcini diversificate în funcție de specificul și condițiile de activitate ale întreprinderii. Neîndeplinirea unor sarcini nu va putea fi «recuperată» prin îndeplinirea altora, obligînd astfel întreprinderile și salariații să realizeze planul la fiecare sortiment în parte și ducînd, în caz contrar, la scăderea sau pierderea primei.

Dezavantajul sistemului vechi consta în faptul că lega salariul de realizarea sarcinilor planificate pentru un singur an, ceea ce determina, aproape automat, tendința de a se stabili sarcini de plan cît mai mici, sub nivelul posibilităților reale. Măsurile ce urmează să fie aplicate au drept scop legarea strînsă a creșterii retribuției de rezultatele obținute în producție, de îndeplinirea planului la fiecare indicator și sortiment în parte.

cronica de trei secunde

CUM ÎMPUȘCĂM

La Auteuil, pe celebrul hipodrom de curse cu obstacole, dacă vreun concurent își rupe picioarele la trecerea peste garduri, «veterinarul nu mai utilizează pistolul de abator, al cărui glonț provoca un spasm îngrozitor care impresiona publicul. El recurge acum la o injecție cu otravă (curara substanța cu care indienii își impregnau cîndva săgețile — n.r.). Zece sau cincispre zece secunde după inoculare — într-o vena a gîtului — animalul, ai cărui centri nervoși superiori paralizează, îndoaie încet picioarele, înclină capul pe pistă și se prăvălește fără vreo tresărire, fără să mai sperie mulțimea. Se poate explica pe scurt copiilor că veterinarul a adormit calul pentru a-l îngriji mai bine. E o moarte dulce. Trei cai au cunoscut-o duminică»...

E un citat dintr-o cronică hipică apărută la 27 martie 1970 în «Le Monde».

E un citat dintr-o cronică hipică?

Trebuie să fii copil ca s-o crezi... Trebuie să fii cal ca să crezi că o cronică hipică e o cronică hipică.

CUM NE SCUFUNDĂM...

A trecut cu totul neobservată știrea de cîteva secunde prin care ministrul transporturilor din Japonia modifică o lege sacră a mării: legea morții căpitanului de vas. Căpitanul vasului care se scufundă — se știe din bătrîni — rămîne ultimul la bord. De azi înainte ministrul japonez al transporturilor permite ca un căpitan de vas care se scufundă să nu mai rămînă ultimul la bord.

Eu m-am observat cu atenție cînd am citit această știre neobservată. Am citit-o de cîteva ori, înfiorat. Voiam amănunte. Știrea era prea succintă. Titlul ei era: «Umanizarea unor tradiții maritime». Ea nu spunea altceva decît că un căpitan nu va mai muri ultimul la bord. Dar al cîtelea? Eu voiam să știu, precis și hămesit, al cîtelea om care părăsește un vas muribund va fi căpitanul? Dacă nu va mai fi ultimul — va fi primul? Al doilea? Al zecelea? Știrea tăcea. Și cu cît tăcea mai adînc, ochiul meu spre mine era mai mare și mai uimit, mai dezgustat și mai tandru — ca însăși lașitatea.

Nici pînă azi nu știu de unde am luat curajul acelei priviri.

Radu COSASU

memento

Prezentat de: Traian STOICA (carte)
Magda MIHĂILESCU (cinema)
E. DASCĂLU (muzică și televiziune)
Cornel BOZBICI (plastică)
Sanda FAUR (teatru)
Vlad MUȘATESCU (disc)

carte

● Octavian Paler: **Umbra cuvîntului** — definiții lirice. Meditații asupra unor stări și lucruri de ordin interior sau exterior (melancolia, lacrima, pămîntul natal, regretul, contemplația, curcubeul etc...) convertite liric printr-o expresie constant metaforică. *Trăirea* ideii fereşte poemul (concis ca un aforism) de abstract. Astfel că «definițiile» nu răcesc lirismul, ci-i intensifică sugestia. Acest debut editorial — tardiv dintr-o modestie excesivă — certifică o vocație și consacră un poet (Editura Eminescu).

● Georgeta Horodincă: **Structuri libere.** Deși aplicate strict la obiect, studiile Georgetei Horodincă adoptă pînă la urmă tonul și asociațiile proprii eseului, care tind la surprinderea mobilului de esență al creației scriitorului cercetat. Cîteva titluri din sumarul cărții: M. Blecher: delir esențial; Teatrul lui Sartre, azi; Marin Preda: Timp și istorie; Camus, între mit și istorie...

● Rod al unei laborioase activități de cercetare și colaționare a textelor, însoțit de un riguros aparat științific, la Editura Academiei Republicii Socialiste România a apărut **Arta militară** de Mauricius (începutul secolului al VII-lea). Produs al literaturii bizantine, acest tratat, în afară de problemele strategiei militare, prezintă interes și pentru tabloul social al vremii, cît și pentru referințele ce se fac la unele ținuturi ale țării noastre, constituind o sursă însemnată pentru studiul etnogenezei românilor. Ediție critică, traducere și introducere de H. Mihăescu.

● Nu știm în cîte exemplare a fost tipărită cartea, dar tirajul ei s-a dovedit insuficient. E vorba de **Procese celebre** (Flaubert, Baudelaire, Bettina von Arnim s.a.) de Maximilian Jacta. Traducere, introducere și note de dr. docent Alexandru Bolintineanu (Editura științifică).

● Tot la Editura științifică a apărut un util **Dicționar de terminologie literară**, cuprinzînd circa 700 de termeni. Autori: Mircea Anghelescu, Emil Boldan, Margareta Iordan, Ion Oana, Pavel Rădăndoiu.

● În colecția Lyceum a apărut în trei volume **Școala Ardeleană.** Ediție critică de Florea Fugariu. Studiu introductiv și note finale de Romul Munteanu (Editura Albatros).

● Numărul dublu (11-12) al revistei **Secolul 20** e dedicat expresionismului. Pentru înțelegerea acestui complex fenomen literar-artistic (și cu atîtea consecințe asupra artei contemporane) sînt selecționate texte și documente dintre cele mai semnificative.

cinema

● **În fiecare seară la ora 11.** Reîntîlnire cu cineastul sovietic Samson Samsonov («Tragedia optimistă», «Trei surori») pe un teritoriu ce aparține în exclusivitate celor ce sînt în stare să transforme necontenit relațiile dintre oameni în prilejuri de frumusețe. În rolurile principale: Margarita Volodina, Izolda Izvițkaia, Mihail Nojkin, Larisa Vikel, Aleksei Golovin.

● **Helga.** Un documentar instructiv, sever cu sine însuși, recomandabil pentru tonul cu care și-a propus să abordeze ceea ce pedagogia numește o problemă delicată — relațiile dintre sexe. Autor — Erich F. Bender.

● **Jungle adamenitoare.** Iubitorii de documentare sînt răsfățați. Ecranele le oferă încă un exemplar al genului, de data aceasta un jurnal de călătorie ce se străduiește să îmbine observația cu pitorescul. Autor — Heinz Sielmann.

● În cadrul ZILELOR FILMULUI DIN R.F.G., inaugurate luni la cinematograful Republica, au

Margarita Volodina

fost prezentate realizările: **Picioare lungi, degete lungi** (regia — Alfred Vohrer, cu Senta Berger în rolul principal; actrița a făcut parte și din delegația de cineaști prezenți la gală); **7 zile de răgaz** (regia — tot Alfred Vohrer); **1 000 de ochi ai lui Mabuse** (regia — Fritz Lang); **Scarabeea** (regia — Hans Juergen Syberberg). Astăzi și mîine vor putea fi văzute filmele **Toamna** de Dieter Kantzner și **Cînd luna trece lîn** de Wolfgang Liebeneiner.

● Ann Margret va turna din nou la studiourile Columbia, după ce șapte ani nu a mai colaborat cu această casă de filme. De data aceasta va fi partenera lui Anthony Quinn în filmul **R.P.M.**, semnat de Stanley Kramer.

● O confuzie — regretabilă ca orice confuzie de pe lume — strecurată într-un săptămînal de prestigiu la rubrica «cărți de cinema», între Maxime Delamare, autorul cărții de aventuri **Triplu salt mortal**, și regretatul Gil Delamare ne iscă acum întrebarea: la urma urmei de ce nu s-ar traduce una dintre cărțile celebrului cascador, scrieri pline nu numai de suspense-uri, ci și de un adevărat farmec intelectual?

disc

● Recenta apariție de muzică ușoară ieșită de sub presele casei noastre de discuri cuprinde lucrări care au făcut parte din repertoriul mai multor festivaluri și concursuri (naționale și internaționale). La realizarea discului au contribuit: Orchestra de muzică ușoară a RTV (dirijor **Sile Dinicu**), Orchestra Electrecord (dirijor **Al. Imre**), formația «Cantabile» (dirijor **Valeriu Popescu**), precum și soliștii: **Margareta Pîslaru, Sergiu Cioiu, Gică Petrescu, Anda Călugăreanu, Aurelian Andreescu, Mihaela Mihai, Ștefan Bănică** și **Gabriela Teodorescu** (EDD-1242).

● **Reinhold Kast**, cîntăreț trecut de «vîrsta întrebărilor», se impune totuși ca o voce tînără, caldă, generoasă și de un sentimentalism aproape necontemporan. Dar place, mai cu seamă prin abila alegere a repertoriului pe care-l interpretează: «Das Mädchen Karina», «Meine Liebe zu dir», «Abschied von der Liebe» și «Treue Bergvagabunden». Acompaniază orchestra Electrecord condusă de **Al. Imre** (45.EDC-10 111).

● «Te-așteaptă un om» de Cristinoiu, piesă de largă circulație acum cîțiva ani, ca și alte trei lucrări de certă valoare semnate de Lovas, Havagy și Malek, pot fi auzhate în interpretarea unui scînteietor concurent al festivalului brașovean: **Janos Koós** (EDC 10.110).

muzică

● Dirijorul Erich Bergel din Sibiu conduce concertul săptămînal al Filarmonicii «George Enescu», pe al cărui program este înscrisă o operă de proporții: Simfonia a VIII-a de Anton Bruckner (11 aprilie, Ateneu).

● Printre manifestările organizate cu prilejul BICENTENARULUI NAȘTERII LUI LUDWIG VAN BEETHOVEN notăm concertul simfonic pentru studenții Centrului universitar București oferit de Filarmonica dirijată de **Mircea Basarab**. Programul cuprinde Concertul pentru pian și orchestră nr. 5 — «Împăratul» (Mi bemol major) și Simfonia a VIII-a. Solista concertului, pianista **Sofia Cosma** (14 aprilie, Ateneu).

● Tot în cadrul manifestărilor **BEETHOVEN** se înscrie cel de-al treilea concert «Integrala trio-urilor cu pian». **Valentin Gheorghiu** la pian, **Ștefan Gheorghiu** la vioară și **Cătălin Ilea** la violoncel vor interpreta Trio-urile nr. 8 (postum), nr. 2 și nr. 7, supranumit și «Arhiducele» (15 aprilie, Ateneu).

● Corul Filarmonicii dirijat de **Ion Romans** apare într-un concert cu un program foarte reprezentativ pentru literatura acestui gen. Se vor interpreta lucrări clasice Haendel, Monteverdi, J.S. Bach Beethoven, Weber, Schubert, Brahms, precum și lucrări românești de Ion Vidu, Sabin Drăgoi, Paul Constantinescu, Doru Popovici, Liviu Rusu, Nicolae Ursu. Soliști: **Rodica Rădulescu** și **Floria Dumitrescu** (13 aprilie, Ateneu).

● Eminentul nostru tenor liric **Ludovic Spiess** urcă înaltele trepte ale scenei teatrului Scala din Milano, unde va cînta în opera «Turandot» de Puccini. Nu-i lipsit de semnificație nici faptul că partenera tenorului român va fi marea Birgit Nilsson.

plastică

● **George Paul-Mihail** — pictură. Zece tablouri, mai exact, zece ecrane, pe al căror fundal, indiferent și monocrom, artistul — proclamînd nudul ca modul plastic, dar și ca simbol — face variațiuni pe tema destinului uman. Ritmarea formei canonice deschide sensuri mișcării, iar acumularea regrupează jocul de chinogramă al figurilor. Dar toate aceste «coruri» de trupuri dispuse pe registre, reduse doar la mișcare și plutind în ambiguitate, nu pot să răspundă la interogația majoră pe care artistul și-o propune (Galeriile de artă, Calea Victoriei 130).

● **Ileana Dăscălescu** — grafică. A doua expoziție personală a unei artiste ale cărei preocupări în domeniul artelor decorative sînt notorii. Motivul vegetal inundă lucrările și se revarsă fluid în efuziuni bricе, încărcate de fantezie, dar și de sensibilități cromatice («Argument», «Motiv oriental» etc.)(«Amfora», Mihai Vodă 2).

● **Adrian Nicula** expune 12 gravuri, realizate cu acuratețe tehnică și în care invenția imaginară predomină. Cadrul e decorativ, iar stilizarea optică a imaginii adună planuri care se contrapun, reîncorporînd fragmente într-o unitate figurativă. Cînd apelează la metaforă o face pentru a crea o atmosferă vizuală care e predilect stranie («Amfora», Mihai Vodă 2).

● Profesorul **Aurel Vasilescu** nu are oroarea vidului. Oprindu-se asupra unui peisaj sau a unei naturi moarte, pictorul (iubind fidelitatea ochilor) umple pînza cu detalii, reproducînd sentimentul obiectele și lumea sau chipurile omenești. Sînt priviri detașate, senine, transpuse pe pînză cu minuție cromatică, amînturi ale unor priveliști pitorești (Casa corpului didactic).

● «Michelangelo — sculptor», de Alessandro Parronchi. Este o lucrare de popularizare, cu 80 de reproduceri și un text succint de prezentare a vieții și capodoperelor michelangiolești, util și bine documentat (Meridiane).

teatru

● **Leonce și Lena** de Georg Büchner. Liviu Ciulei, în cea mai splendidă formă (regizorală și scenografică) a sa, aduce pe scena Teatrului «Bulandra» momentul cel mai înalt, cel mai fierbinte al actualei stagiuni teatrale. De după umerii dramaturgului care, acum un secol și jumătate, încerca să zîmbească pe trama unui basm lirico-ironic (zîmbind, ca întotdeauna, scrîșnit, amar), Ciulei privește omul contemporan drept în ochi, îl tulbură, îi bicîuie conștiința, îl obligă să gîndească. Magistral cuplul Ion Caramitru-Virgil Ogășanu; fermecător, ca întotdeauna, Marin Moraru, admirabili Irina Petrescu, Nicki Volcz, Ileana Predescu, Valy Voiculescu-Pepino și, de fapt, toți ceilalți.

● **Moartea ultimului golan** de Virgil Stoenescu. În sfîrșit, un dramaturg ce îndrăznește să se aventureze pe «nesiutul, necunoscutul, neînțelesul» continent etic al generației tinere. Recompensa e servită pe loc: Stoenescu are șansa să asiste la decesul ultimului (?!) golan însetat de căpătuire, dar recuperat prin muncă și dragoste, să fie jucat — pe scena Naționalului — în regia academică a lui Ion Finteșteanu și să lanseze pe scena Naționalului un nou tînăr actor plin de har: Costel Constantin. Sala totdeauna plină.

● **Duelul** de Mar Baidjiev (Teatrul de stat-Ploiești). O «scurtă întîlnire» pe marginea mării și a morții, spațiu sentimental în care se interferează patetice aspirații spre sublimul etic cu meditații amărui asupra prozaismului condiției umane. Desen regizoral (Emil Mandric) de o delicată poezie, urmărind cu o privire ușor detașată micul cadrul liric al piesei și ocolind abil stîncile primejdioase ale meloului. O actriță de mare vibrație interioară — Eugenia Laza (vom mai auzi de ea), un excelent profesionist — Dumitru Palade, și un promițător cuplu de tineri scenografi — Nicolae Lică și Mihaela Dobrogeanu.

● După 12 ani de la premiera sa, spectacolul lui Vlad Mugur cu **Tragedia optimistă** de Vsevolod Vișnevski revine, omagial, pe prima scenă a țării, în aceeași interpretare actoricească: spectacol viu, proaspăt, scuturat de anchilozările ce pîndesc montările muzeistice, încărcînd istoria cu sensuri și emoții contemporane. Din nou, Marcela Rusu, alături de Florin Piersic, Marcel Anghelescu, Const. Rauțchi, Toma Dimitriu și alții.

● Teatrul din Baia-Mare a supus judecății spectatorilor bucureșteni două din mult elogiatele spectacole ale actualei sale stagiuni: **Nora** de Ibsen și **Don Juana** de Radu Stanca, ambele în regia lui Dan Alecsandrescu și scenografia Adrianei Leonescu. Ecourile succesului și aplauzele l-au întovărășit, se pare, la întoarcere, pînă acasă.

Marcela Rusu

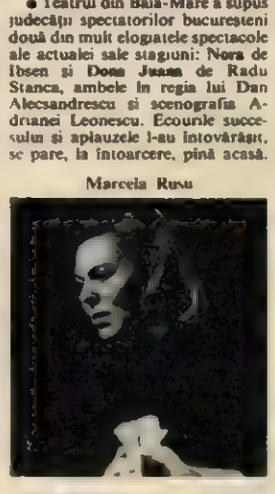

televiziune

Două emisiuni «în direct» rețin în mod special atenția telespectatorului. Sînt în legătură cu aventurile, non-ficțiune, ale omului pe Lună și ale întoarcerii sale pe Pămînt.

Ieșind oarecum din cadrul preocupărilor obișnuite ale acestei modeste rubrici, ne-am permite să propunem reluarea, cît mai curînd cu putință, a senzaționalului «cinévérité» cu preselecțiile pentru «Steaua fără nume».

DUMINICĂ. Un meci de fotbal serios, între două echipe serioase: Steaua-Jiul (14.00) ● Din sumarul proaspătului **Mozaic duminical** reținem titlul «De vorbă cu Geneviève Tabouis, Horia Oprescu și Eugen Filotti despre Nicolae Titulescu» (17.30) ● Rommy Schneider și Alain Delon în **filmul** francez «Christine» (20.00) ● La aceeași oră, pe programul II, pentru amatorii de gen, o **întîlnire cu opereta** (20.00).

LUNI. Emisiunea **Scena a înscris** în sumar un interviu cu Liviu Ciulei pe marginea marelui său succes cu spectacolul «Leonce și Lena» de Georg Büchner (18.20) ● **Subiectele emisiunii concurs Între metronom și cronometru:** 1) Primăvara în poezia românească; 2) Mark Twain (21.35).

MARȚI. O peliculă documentară realizată de Manase Radnev și George Pascaru la Leningrad și Moscova, subiectul fiind: Lenin, locurile unde a trăit și a creat, oamenii care l-au cunoscut (20.15)

Florian Pittiș

● Din nou pe micul ecran excelenta actriță maghiară Eva Ruttkay în filmul «Un pahar cu bere» (20.45)

MIERCURI. Un titlu interesant în sumarul emisiunii **Actualitatea muzicală**: «Preludiu la cel de-al V-lea Festival și Concurs internațional muzical «George Enescu» (5-20 septembrie 1970). Prezintă compozitorul Ion Dumitrescu (18.30) ● Un microrecital de **muzică ușoară** Giuli Cioheli (19.35) ● **La Teleciematecă**: «Căpitanul Blood» (1935) cu Errol Flynn și Olivia de Havilland (20.15).

JOI. **Echipajul lui «Apollo-13» explorează Luna.** Emisiune în direct (12 30) ● **Seară de teatru**: «Răpirea prea frumoaselor sabine» de Leonid Andreev. Notăm dintre interpreți pe Gina Patrichi, Dorina Lazăr, Dan Damian, Marian Hudac, Florian Pittiș (20.20) ● **Cîntă arii din opere și operete**: Teodora Lucaciu, Elena Simionescu, Mihaela Botez, Ludovic Spiess, Valentin Teodorian (21.20).

VINERI. Bine ați sosit de pe Lună! Transmisie directă de la **întoarcerea lui «Apollo-13»** (17.30) ● Emisiunea de cultură științifică **Mai aveți o întrebare**: «Timpul și calendarele în perspectiva modernă» (19 30)

SÎMBĂTĂ. **Interviziune** — «Profil pe 625 de linii», cu Anda Călugăreanu, Florian Pittiș, Dan Tufaru (21.35) ● **Seară de teatru**: «Răzvan și Vidra» de B.P. Hașdeu, în interpretarea actorilor Teatrului dramatic din Baia Mare (20.40).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru concursul Pronosport nr. 15, etapa din 12 aprilie 1970

I. Steagul roșu-«U» Cluj	1
II. «U» Craiova-Polit.	1
III. Crișul-A.S.A.	1
IV. U.T.A.-Farul	1
V. C.F.R.-Rapid	x
VI. F.C. Argeș-Dinamo Bacău	1
VII. Petrolul-Dinamo Buc.	1
VIII. Steaua-Jiul	x
IX. Fiorentina-Milan	1
X. Inter-Napoli	x
XI. Lazio-Juventus	x
XII. Palermo-Roma	1
XIII. Torino-Bologna	x

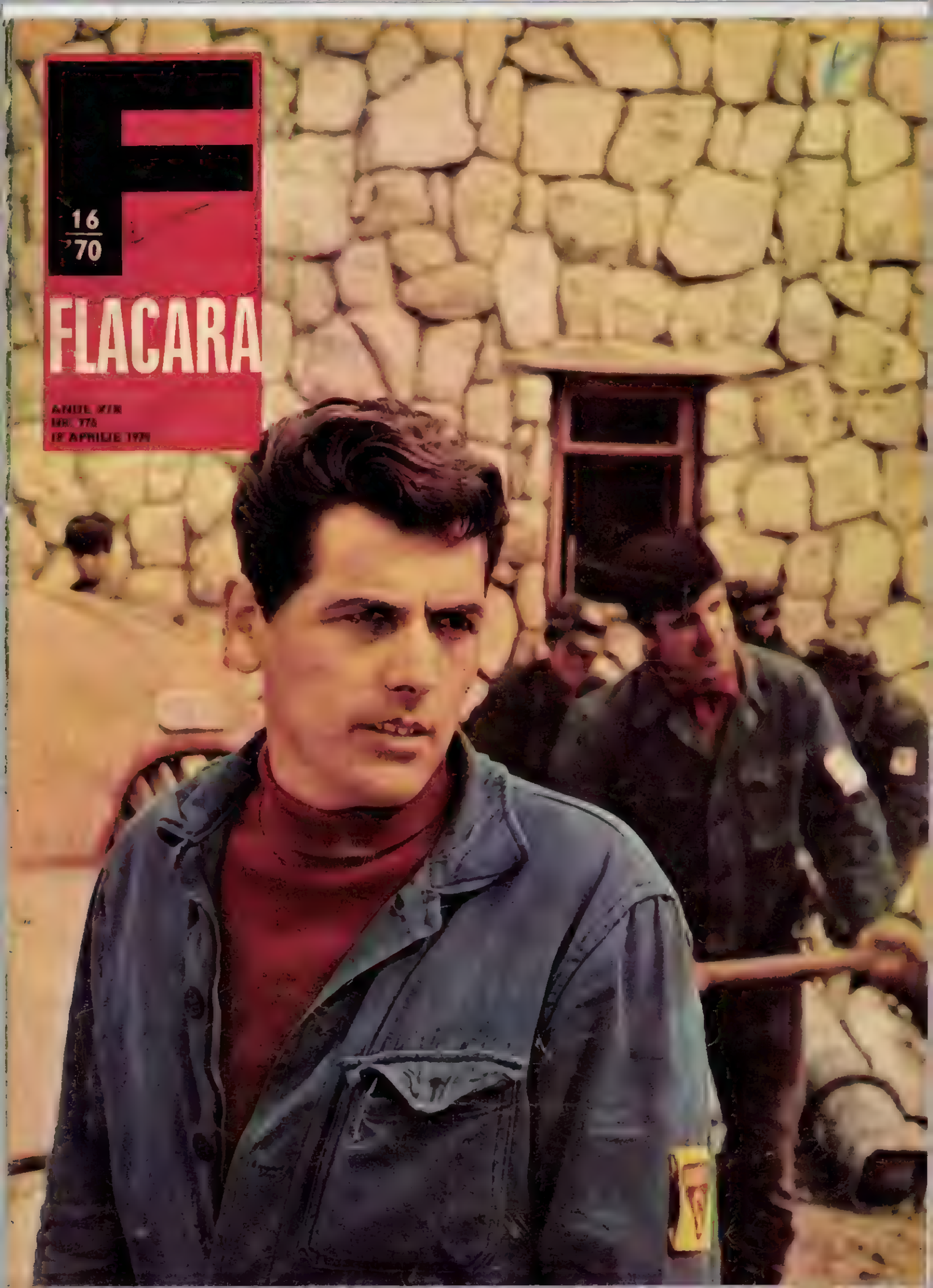
16
'70
FLACARA
ANUL XVII
NR. 776
15 APRILIE 1970

VIZITA PREȘEDINTELUI REPUBLICII TURCIA, CEVDET SUNAY

În această săptămînă a avut loc în țara noastră vizita oficială a președintelui Republicii Turcia, Cevdet Sunay. Vizita întreprinsă la invitația președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, se înscrie în acțiunile menite să dezvolte tot mai intens relațiile dintre popoarele român și turc în interesul reciproc și al cauzei păcii generale.

Calda primire făcută înaltului oaspete a reafirmat stima și prețuirea poporului român față de poporul turc, popoare animate reciproc de năzuința comună de a se cunoaște mai bine, de a conlucra în diverse domenii de activitate, de a dezvolta în continuare relații de bună vecinătate și de colaborare prietenească, pentru pacea în Balcani, pentru întărirea spiritului de colaborare și înțelegere internațională. «Sînt convins că vizita mea — a declarat președintele Republicii Turcia la sosirea în România — va da un nou impuls relațiilor noastre, care se dezvoltă continuu. În dezvoltarea acestor relații, sentimentele de prietenie sinceră, reciprocă ale națiunilor noastre ocupă un loc de seamă și prezintă tot atîta importanță ca și responsabilitățile ce revin conducătorilor de stat».

În cursul vizitei, înaltul oaspete a luat cunoștință de activitatea plină de avînt creator a poporului, a vizitat obiective economice și culturale, a admirat frumusețile naturale și turistice ale orașelor Craiova și Constanța. Referitor la importanța unor asemenea vizite, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în interviul acordat unor ziariști turci, a spus: «...realizarea unei colaborări trainice între țările din Balcani constituie, în condițiile de astăzi, un factor de primă necesitate pentru dezvoltarea fiecărei țări din această regiune și, totodată, pentru cauza securității și păcii în Balcani și în Europa».

1 *La sosire, pe aeroportul internațional București-Otopeni.*

2 *Cei doi președinți răspund aclamațiilor mulțimii venite în întîmpinare.*

3 *Președintele Republicii Turcia a depus o coroană de flori la Cimitirul militar turc-Ghencea.*

4 *În timpul convorbirilor oficiale.*

5 *Vizita protocolară la Palatul Consiliului de Stat.*

reportaj de șapte zile

COPERTA NOASTRĂ

Pe Șantierul național al tineretului de la Lotru

*** Fotografie de Elena GHERA**

Prezentarea artistică:
V. OLAC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

la ordinea zilei: ÎNSĂMÎNȚĂRILE

Deși timpul se menține capricios, însămînțările de primăvară au intrat în perioada decisivă. Culturile din epoca I sînt însămînțate în proporție de 82% în sectorul agricol cooperatist și de 77% în cel de stat. După datele de la începutul săptămînii au fost semănate cu floarea-soarelui, sfeclă de zahăr, legume și plante furajere 1 322 000 ha. Comparativ cu situația existentă la aceeași dată a anului trecut, însămînțările sînt mai avansate cu peste 600 000 ha, dar față de cerințele agrotehnicii, raportate la condițiile pedoclimatice ale anotimpului, ritmul lucrărilor este necorespunzător. Media zilnică de 70 000 ha însămînțate în sectorul de stat și cooperatist nu corespunde bazei tehnice asigurate. Numai 40% din capacitatea mijloacelor de lucru au fost folosite, la această situație contribuind atît excesul de umiditate cît și deficiențele organizatorice din unele unități, practica așteptării ca întreaga suprafață să se zvînte, în pofida existenței unor parcele pe care se poate lucra.

Porumbul, cultură spre care se vor concentra în săptămîna următoare toate forțele, a fost însămînțat deja pe cca. 60 000 ha, mai ales în unitățile cooperatiste din județele Ilfov, Teleorman, Brăila, Constanța, Dolj, Vrancea și Mehedinți. Timid s-a început această lucrare și în județele Ialomița, Tulcea, Buzău, Galați, Vaslui, Prahova, Dîmbovița, Vîlcea, Gorj. În Banat, însemnate suprafețe sînt acoperite cu apă din precipitații, dar întîrzie măsurile corespunzătoare, mai ales în județul Timiș unde solul saturat păstrează apa pe terenurile ce urmează să fie cultivate cu porumb.

Este mult întîrziată însămînțarea lucernei. În zona I sînt județe care au terminat această lucrare (Ialomița), unele sînt avansate (Tulcea, Constanța și Dolj), altele sînt mult rămase în urmă. În județul Timiș s-a însămînțat numai 7% din suprafața planificată, în județul Brăila — 14%, Arad — 28% etc. Ritm cu totul nesatisfăcător este înregistrat în zona a II-a: județele Galați și Vrancea au încheiat această lucrare, în timp ce județele Bacău, Neamț, Caraș Severin, Argeș, Dîmbovița și Iași se găsesc cu realizări mai mici de 30%. Această situație va avea consecințe asupra producției de furaje, sortiment atît de necesar dezvoltării zootehniei.

Măsurile preconizate de conducerea Ministerului Agriculturii și Silviculturii pentru intensificarea ritmului la însămînțări sînt bune, dar ele trebuie respectate de către toate unitățile de producție în vederea obținerii în acest an a unor recolte cît mai bogate.

G.S.

perfecționări

Pe o rază importantă a teritoriului, unde trăiește marea majoritate a populației țării, cooperația de consum participă la uriașul efort național pentru ridicarea economică și socială a satului, pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă și de trai ale întregii țărănimi.

Cu cei 7 milioane de membri pe care îi are cooperația de consum ea este o forță potențială importantă. Bilanțul celui de-al V-lea Congres al Cooperației de consum atestă acest lucru: o treime din întregul volum al mărfurilor desfăcute prin comerț s-a efectuat prin cooperative; volumul mărfurilor desfăcute se cifrează la 133 miliarde lei, al producției și prestărilor de serviciu la peste 6 miliarde lei, al produselor achiziționate la peste 3 miliarde lei. Dacă se adaugă la toate acestea că cele 972 cooperative de credit au acordat împrumuturi în valoare de 2,6 miliarde lei, avem o imagine edificatoare a rolului și forței economice a cooperației de consum.

Dar cum în toate sectoarele vieții economice și sociale în ultimii ani s-au produs transformări esențiale, în spiritul epocii în care trăim, cooperația de consum, și ea, își propune perfecționarea activității sale. Vorbind la recentul congres, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a recomandat cooperatorilor să dea o atenție sporită valorificării produselor agricole, îmbunătățirii aprovizionării populației rurale cu produse industriale și intensificării schimbului economic dintre oraș și sat. De asemeni, organizarea aprovizionării cu mărfuri de bună calitate și în sortimente variate trebuie să stea în centrul atenției cooperatorilor. Aceste recomandări vin să spulbere o optică și o mentalitate învechite, că la sate se poate vinde orice și oricum. În cadrul societății românești actuale aceeași grijă pentru civilizație, bună deservire se extinde asupra întregii populații.

În spiritul acestor îndrumări trebuie să fie privite noile forme de organizare concentrică a unităților comerciale din cadrul cooperației de consum pe trei trepte: centrul comercial sătesc, comunal și zonal. Promovarea unor forme noi, inedite, în mediul sătesc cum sînt: autoservirea, expunerea deschisă, automagazinele etc., apoi dezvoltarea gamelor de servicii oferite populației vor integra comerțul din lumea rurală, nu totdeauna la pas cu timpul, în structurile contemporane ale relațiilor sociale.

Ion MAN

sensul noului decret

Recentul «Decret pentru stabilirea și sancționarea unor contravenții privind regulile de conviețuire socială, ordinea și liniștea publică» este un act firesc de punere în acord a mecanismelor juridice cu nivelul conștiinței sociale. Nu «pericolul» parazitismului, nici vreo «amploare» a manifestărilor scandalagiilor au determinat noile reglementări, ci la baza lor stă observația simplă că pe măsură ce se dezvoltă conștiința socialistă a covîrșitoarei majorități a populației — conștiință ce se reflectă în comportarea acestei majorități — atitudinea unor indivizi, aflați sub influența mentalităților înapoiate, devine tot mai discordantă.

În preambulul decretului se și menționează că *succesele repurtate de poporul român în opera de construcție socialistă, progresul continuu al economiei, științei și culturii (...) au determinat o profundă înnoire spirituală a societății noastre, creșterea conștiinței politico-cetățenești a maselor largi populare. În consecință, oamenii muncii iau atitudine împotriva acelora care (...) încalcă cele mai elementare norme de conviețuire socială.* Față de această luare de poziție a cetățenilor, era firesc ca dreptul să contribuie și el la asanarea morală a periferiei societății.

Ceea ce este principial nou în actuala reglementare e recunoașterea raportului strîns dintre muncă și cinste. Acesta este și efectul urmărit în completarea legislației în vigoare. S-a constatat că cei care duc o viață parazitară, care refuză să-și asigure mijloacele de existență prin muncă cinstită, se situează automat în anticamera codului penal. Unii dintre ei cochetează continuu cu delictele ori speculează abil rezultatul infracțiunilor comise de alții, încît reușesc, o vreme, să se sustragă de la răspunderea penală. Faptele lor, deși incompatibile cu etica noastră, nu întrunesc totdeauna elementele constitutive ale *infracțiunii*. Aspra lor sancționare *contravențională* oferă organelor

În atmosfera liniștită a salinei din Slănic-Prahova s-au desfășurat timp de trei zile întrecerile celei de-a V-a ediții a Campionatelor mondiale de aeromodele de cameră clasa 5 1 D. La start s-au aliniat «libelulele» concurenților din 10 țări. Titlul de campioană mondială a fost cucerit de echipa Cehoslovaciei, iar poziția întîi în clasamentul general individual a fost ocupată de reprezentantul ceh Jiri Kalina.

de stat posibilitatea intervenției prompte, în interesul purității morale a societății.

Din categoria contravențiilor, a căror sancționare e menită să combată viața parazitară ca rezervă a delincvenței, menționez: apelarea la mila publicului, îngăduirea sau participarea la jocuri de noroc neautorizate, inițierea sau constituirea unor grupuri care exprimă o concepție de viață parazitară.

Decretul urmărește în asemenea combaterea eficientă a unor fapte care periclitează drepturile legitime, constituționale, ale cetățenilor, dacă acele fapte nu constituie infracțiuni. Menționez: alungarea din locuința comună a soțului, soției sau copiilor, portul oricărui fel de armă albă, urmărirea sau acostarea unei persoane.

Decretul urmărește și combaterea unor fapte necivilizate, manifestări ale lipsei de educație, glume stupide care tulbură buna desfășurare a unor activități, care compromit ținuta morală demnă a societății sau care lezează interesele cetățenilor. Așa sînt: tulburarea liniștii locuitorilor, alarmarea nemotivată a organelor specializate să intervină în caz de pericol, aruncarea cu obiecte sau substanțe asupra persoanelor, clădirilor, vehiculelor, nerespectarea măsurilor de ordine pentru buna desfășurare a manifestărilor sportive etc.

Primite cu interes și satisfacție de opinia publică, noile reglementări legale vor completa efectul moral obținut prin larga activitate instructiv-educativă desfășurată de școli, instituții de cultură, în familii și în colectivele de muncă.

Ion UNGUREANU
procuror șef de birou la Procuratura municipiului București

centenarul V.I. Lenin

Pretutindeni în țară continuă manifestările culturale închinate centenarului V.I. Lenin, manifestări care-și propun să ilustreze viața și activitatea făuritorului și conducătorului primului stat socialist din lume. La Bacău, în fața unei asistențe numeroase profesorul universitar Dan Smîntînescu a vorbit despre «Întîlnirile cu Lenin» din perioada cînd vorbitorul a fost în vechea Rusie și, mai apoi, în Uniunea Sovietică. Totodată, la librăria «Vasile Alecsandri» din localitate s-a deschis o expoziție cu opere ale lui V.I. Lenin, editate în limbile rusă, română și franceză. În alte 18 localități rurale ale județului, profesori de istorie și literatură au organizat simpozioane și seri omagiale consacrate centenarului nașterii conducătorului Revoluției Socialiste din Octombrie.

Tînăra mașină de calcul românească «FELIX» — anul nașterii 1969 — a intrat, începînd cu acest an, în dotarea unităților de producție cu mare volum de operații contabile. Proiectul acestei mașini F.C.E.-30 aparține Institutului de cercetări și proiectări pentru utilaje electronice de calcul, iar construirea ei, Fabricii de elemente pentru automatizări. Pentru 1970 este prevăzută îmbogățirea gamei mașinilor de calculat prin producerea de calculatoare electronice complet tranzistorizate.

economii cu prețul vieții

Nerespectarea regulilor de călătorie pe calea ferată se plătește uneori foarte scump. Dintr-o recentă situație centralizatoare a organelor de resort din Inspectoratul General al Miliției reiese de pildă că luna trecută și-au pierdut viața din această cauză 25 de persoane. Alte zece persoane au fost grav accidentate Toate cazurile sînt o consecință directă a «voiajului» pe acoperișurile, tampoanele sau scările vagoanelor. O situație anormală care, potrivit ultimelor informații, a rămas actuală.

Se impune cu stringență ca Departamentul căilor ferate să întreprindă măsuri energice de prevenire a unor astfel de întîmplări, să fie preocupat nu numai de vînzarea biletelor dar și de siguranța pe drum a milioanelor de cetățeni care apelează la serviciile sale.

Gh. AGIU

CRONICĂ JUDICIARĂ

microbismul infracțional

ANTON PANAIT, fost casier al agenției C.E.C. din comuna Bărăganul, județul Brăila, a delapidat cel puțin 134 840,50 lei.

Spunem *cel puțin* deoarece atît s-a descoperit *pînă acum* în sarcina individului și pentru *această* sumă a fost trimis în judecată. Dar lista rămîne deschisă. Specificul metodei infracționale alese de inculpat determină și un specific al posibilităților de prindere. Descoperirea este inevitabilă, dar se face treptat. Ea depinde de frecvența cu care titularii conturilor ținute incorect se prezintă la ghișeu.

Care era metoda fostului casier? El primea economii, le consemna în librete, dar distrugea foile de depunere în loc să le înregistreze și să le comunice filialei județene. Sumele astfel încasate și le însușea, fără ca ele să fie operate în fișele de cont ce se țin la filialele județene pentru fiecare libret în parte. Foarte simplu, dar riscant 100%. Era destul ca unul singur dintre depunătorii cu contul neținut în regulă să se prezinte la o altă agenție decît la cea din Bărăganul pentru ca frauda să fie descoperită. Totuși, infractorul a operat nestingherit 2 ani și 5 luni. De ce?

Pentru că el a profitat de neatenția, munca de mîntuială și dezinteresul față de avutul obștesc ale celor din jur.

La fiecare filială județeană există un contabil obligat să confrunte libretele cu fișele de cont, atunci cînd la ghișeu se prezintă un libret aflat în evidența filialei.

La Brăila, obligația n-a fost respectată. Dacă, spre exemplu, în ziua de 7 august 1969, funcționara Anica Matei ar fi confruntat libretul prezentat de titulara F.S. cu fișa de cont, fraudele lui Panait ar fi fost descoperite cu cîteva luni de zile mai devreme și delapidarea ar fi fost cu cîteva zeci de mii de lei mai mică. Dar Anica Matei nu și-a respectat obligațiile!

Trei, dintre cele o sută treizeci și patru de mii de lei, au fost delapidate printr-un fals comis cu ștampila personală a șefului de agenție. Dacă fostul șef al agenției Bărăganul, Radu Căpriță, și-ar fi asigurat ștampila... dar el nu și-a asigurat-o.

Dacă lui Anton Panait i s-ar fi făcut o singură revizie contabilă corectă, responsabilă, exigentă, ar fi fost demascat mai devreme. Dar inspectorul Gheorghe Rusu, care îl verifica de obicei, mergea cu casierul la băutură, accepta sau chiar îi solicita ciubuc în produse naturale (pește, păsări, vin) și... îi găsea totdeauna «corect»!

Deviza de viață, sensul de a fi al lui Anton Panait, era unul singur, cunoscut de toată lumea: să bea zilnic un litru de coniac. Rație fixă, fără nici o glumă. O înmulțire ușoară ar fi relevat că acest «hobby» costa în jur de 1 500 de lei lunar, adică mai mult decît salariul tarifar al casierului. Nimeni n-a făcut calculul, după cum nimeni nu s-a întrebat de unde-i mai ajungeau banii și pentru celelalte cheltuieli vitale. Or, dacă s-au întrebat, cei din jur au închis ochii. După cum închideau ochii și cînd Anton Panait, în timpul orelor de program, își muta sediul la bufetul din comună.

Prejudiciul este mare. Interesele depunătorilor nu sînt lezate în mod direct, ei beneficiază de sumele depuse ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic, dar aceasta se face pe seama avutului obștesc, în jurul căruia vegheau atîtea persoane. Sub nasul lor, infractorul a furat nestingherit.

ÎN REPETATE RÎNDURI au dispărut obiecte din localul secției financiare a sectorului 5,București. Căpitanul Florea Mitache de la circumscripția a 10-a de miție a descoperit hoțul în persoana... paznicului Ion Topală (în fotografie). La domiciliul acestuia s-au descoperit o parte dintre obiectele furate precum și o legătură de chei potrivite la ușile birourilor din care se fura.

ÎN ULTIMA PERIOADĂ lucrătorii miliției au făcut o nouă verificare a măsurii în care gestionarii îndeplinesc condițiile art. 4 din Legea nr. 22/1969. La data controlului încă se mai găseau în țară 1 429 de gestionari cu antecedente penale, în pofida celor mai limpezi prevederi legale. «Recordul» este realizat în sectoarele cooperației de consum (224) și comerțului de stat (137).

Sergiu ANDON

«DINTRE OAMENI, CEL MAI OMENESC!»

O fotografie mai puțin cunoscută a lui Lenin, din arhivele ohranei țariste. Ea îl înfățișează pe tînărul revoluționar după arestarea sa la Petersburg, în 1895, sub învinuirea de a fi creat «Uniunea de luptă pentru eliberarea clasei muncitoare».

În fișa polițienească nu apare decît numele Ulianov.

În anii '90 ai secolului trecut, marxiștii din Petersburg și din Moscova îl cunoșteau pe Vladimir Ilici sub numele conspirative «Peterburjeț», «Bătrînul»; muncitorii îi spuneau Nikolai Petrovici și Feodor Petrovici. Multe lucrări ale sale au fost semnate cu pseudonimul Ilin. Dar în ce împrejurări și-a luat el pseudonimul care avea să se înscrie cu litere de foc în istorie: Lenin?

În anul 1901, în revista «Zaria», Vladimir Ilici a semnat pentru prima dată cu pseudonimul «N. Lenin» începutul articolului său „Problema agrară și «criticii» lui Marx".

«Nu știu de ce Vladimir Ilici și-a luat pseudonimul de Lenin, scria N.K. Krupskaia. Probabil că a fost ales întîmplător». Dmitri Ilici Ulianov scria despre fratele său: lucrînd în timpul acela în străinătate împreună cu Plehanov, care avea pseudonimul Volghin (după numele marelui fluviu), Vladimir Ilici, care fusese în exil, în Siberia, a început să-și iscălească lucrările cu un pseudonim luat după numele rîului Lena din Siberia.

În vizită la Maxim Gorki, pe insula Capri, în mai 1908. Lenin joacă șah cu A.A. Bogdanov.

LENIN

Această fotografie, datînd din ianuarie 1918, te face să te gîndești la versurile lui Maiakovski:

Era ca mine, totuși, ca voi,
ca alții — sute —
Doar colțul gurii-avea ironice
intrînduri
Și-n colțul ochilor, mereu pe
gînduri,
Brăzdau mai multe cute.

de
Mihai M. PETRESCU

Lenin semnifică pe traiectoria secolului nostru un moment de înaltă tensiune, de sublimă manifestare a spiritului uman, concentrînd în gîndirea și fapta unui om de geniu problematica, liniile de forță, sensul complex și profund al unei epoci de radicale schimbări în esența, configurația și dimensiunile existențiale ale societății. El a trecut prin filtrul excepționalei sale inteligențe și sensibilități înfăptuirile și contradicțiile, frămîntările și căutările, experiența și idealurile unei lumi ajunse la vreme de cumpănă, atunci cînd, în desfășurarea sa pe spirala progresului, omenirea pășea pe calea unei cotituri istorice decisive.

Lenin a continuat și dezvoltat opera revoluționară a predecesorilor săi: Marx și Engels, sub semnul unor coordonate deosebite, reflectînd nemijlocit în lucrările sale crepusculul capitalismului și zorii socialismului. Imperialismul — stadiul cel mai înalt și ultim al capitalismului — și revoluția proletară — premisa fundamentală a saltului popoarelor spre era comunismului — sînt corelatele dialectice ale acestei epoci, punctele sale cardinale pe care Lenin le-a determinat și le-a definit, orientînd,cu cute-

El vorbește. Și-i energic și cald
— sub sburlirea mustății mărunte –
Arcul buzelor mute...
Văd. Cuvintele-i ard.
Uriașa lui frunte
— leniniană —
Stringe fald lîngă fald
în adîncile-i cute,
Uriașul gîndirii umane stindard.

Vladimir MAIAKOVSKI

Lenin și sora sa, M.I. Ulianova, îndreptîndu-se grăbiți spre sala Teatrului Mare din Moscova, unde avea loc (iulie 1918) al V-lea Congres al Sovietelor din întreaga Rusie. Pe afișul din stînga, un nume de artist ilustru: Șaliapin.

În biroul de lucru de la Kremlin. Acest birou frapa prin modestia sa pe toți cei care-l vizitau pe marele conducător revoluționar. Aci nu se afla nimic de prisos. Singurul element de decor era un palmier mare, la care Lenin ținea foarte mult și pe care îl îngrijea atent...

zanță și măiestrie pe cursul învolburat al proceselor istorice, mișcarea muncitorească revoluționară, ca principală forță propulsoare și purtătoare a progresului.

Profunda, viguroasa și activa filiație marxistă a leninismului își are cea mai elocventă și neîndoielnică atestare în spiritul său creator, liber de epigonism și de inerție, în modul dialectic în care a descifrat și relevat conținutul și dinamica epocii sale, deschizînd noi orizonturi teoriei și practicii revoluționare.

Lenin a făcut parte din acea generație de revoluționari ruși care încheia istoria de o jumătate de secol a unor căutări dramatice, febrile pentru găsirea unei teorii revoluționare juste, științifice, menite să orienteze lupta eroică, încordată la maximum, a popoarelor care gemeau sub jugul țarismului, cel mai despotic și retrograd regim din concertul puterilor imperialiste ce dominau lumea la hotarul secolelor XIX și XX. Flacăra prometeică a marxismului a dat acestei mișcări revoluționare forțe noi, o vigoare excepțională, perspective clare, legînd-o strîns de realitățile vieții, de lupta maselor populare, de mișcarea muncitorească, iar Lenin i-a fost cel mai ilustru și devotat tribun. Apărînd puritatea revoluționară a teoriei marxiste, el i-a sporit tăria și strălucirea prin efortul continuu de a-i alimenta lumina sa vie cu energia generată de combustia experienței social-istorice în intensă și necurmată desfășurare.

Lenin a dezvoltat în noile condiții istorice, cu perspicacitate și temeinicie, teoria marxistă cu privire la misiunea revoluționară a proletariatului, la căile și mijloacele ei de împlinire. Pe drept cuvînt, el este apreciat ca un geniu al acțiunii. Teoria leninistă a partidului de tip nou — menit să organizeze și să conducă, ca detașament de avangardă al proletariatului, lupta maselor muncitoare pentru cucerirea puterii și făurirea orînduirii socialiste — constituie o contribuție dintre cele mai remarcabile, hotărîtoare, la înarmarea forțelor contemporane ale progresului, la orientarea științifică a acțiunii revoluționare. Ea este o rezultantă esențială a operei sale de gînditor și militant marxist, care a abordat cu spirit realist și a dat dezlegări viabile, îndrăznețe, întemeiate științific, problemelor vitale ale procesului istoric de trecere a omenirii de la capitalism la socialism: problema revoluției proletare, problema națională, problemele edificării statului, economiei și culturii noii societăți socialiste.

Ideile leniniste s-au întruchipat în victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie și făurirea primului stat socialist din lume; ele își găsesc astăzi expresia și confirmarea în vasta și multilaterala experiență a mișcării comuniste și muncitorești, a înfăptuirii revoluției și construcției socialiste și comuniste în patrusprezece state care cuprind o treime din omenire, a mișcării de eliberare națională, a luptei popoarelor împotriva imperialismului, pentru pace, libertate și progres social.

Esențialmente democratice și revoluționare, profund științifice și umane, ideile leniniste au cucerit cugetul a milioane și milioane de oameni, animîndu-le lupta, inspirîndu-le curaj, încredere, speranță. Forța leninismului rezidă în viguroasa sa înrădăcinare în viață, în istorie, în mișcarea maselor. În întreaga operă a lui Lenin pulsează sufletul maselor, sufletul popoarelor în lupta pentru o viață mai bună, și mai dreaptă, căci așa după cum spunea el «de partea lor e viața, de partea lor e forța numărului, forța masei, forța nesecatelor izvoare a tot ce e plin de abnegație, principial, cinstit, a tot ce tinde să meargă înainte, ce se trezește la construirea noului».

Lenin a înscris prin opera sa inestimabile valori în patrimoniul gîndirii universale, în efortul cugetării de a găsi căile înfăptuirii materiale și spirituale a nobilei și nestăvilitei năzuințe spre realizarea umanismului real, desăvîrșit pe toate meridianele pămîntului. Filozofia și economia politică marxistă, teoria comunismului științific, sociologia și politica au cucerit noi concluzii prin creația lui Lenin, totodată le-au fost deschise noi premise spre înțelegerea, tălmăcirea și soluționarea marilor probleme ale civilizației și culturii contemporane, ale luptei popoarelor pentru făurirea conștientă a soartei lor, pentru cucerirea unui viitor luminos.

Opera lui Lenin își menține vitalitatea pentru că punctul ei de sprijin, elementul său primordial îl constituie practica social-istorică. După cum el însuși spunea, aceasta este chezășia adevărului, calea cunoașterii și stăpînirii lui mai temeinice, mai profunde, «orice altă cale nu poate să ducă decît la confuzie și la minciună». De aceea, mesajul imperativ încredințat de Lenin generațiilor angajate în lupta pentru zidirea a noi și noi tronsoane pe calea devenirii și perpetuei înălțări a societății omenești este acela de a-și însuși comunismul nu ca o «sursă de formule, de sfaturi, rețete, prescripții și programe gata învățate», ci ca un «element viu» care reunește practica nemijlocită, ca o călăuză în acțiune.

Lenin a dăruit omenirii o operă profund umană, izvorîtă din viața și năzuințele oamenilor, hărăzită să-i slujească, așa cum ea a fost concepută: opusă sacralizării, miturilor și dogmelor, în spiritul adevărului și al căutării creatoare.

Unul dintre cei dintîi biografi ai lui Lenin, Ralph Fox, care l-a cunoscut îndeaproape, ne dă, într-un portret concentrat, cheia personalității sale, conturîndu-i astfel trăsăturile esențiale: «Poseda vaste cunoștințe, forță intelectuală, putere de a lua hotăriri rapide și de a acționa hotărît, cu un curaj nemaiîntîlnit. Dar cea mai uimitoare trăsătură a caracterului lui o constituia probabil faptul că era un om ca toți oamenii. Nimeni nu a disprețuit ideea de supraom cum o disprețuia Lenin, iar dezgustul lui era și mai adînc pentru pseudocultura și filozofia ieftină pe care se bazează o asemenea concepție».

Un asemenea om lasă urme de nesters în viața și conștiința semenilor, chipul și concepțiile lui sînt păstrate etern în memoria umanității.

Adolescent, înaripat cu idei și simțăminte generoase, Lenin a îndrăgit un vechi cîntec revoluționar pe care apoi, în tot cursul vieții, îl murmura în clipe de zbucium, de restriște:

«Valul scoate la liman
Doar pe cel cu suflet tare!
Fraților, în uragan,
Pînza mea stă dreaptă-n zare!»

Peste valurile zbuciumate ale istoriei, catarg cu vele larg deschise spre viață, spre tot ce este animat de aspirațiile de mai bine și fericire ale omului, leninismul se înalță maiestuos la prora umanității, călăuzind-o spre noi zări de civilizație și progres.

(Continuare în pag. 10)

CASA LUI LENIN DIN ORAȘUL LUI

de Nicolae MINEI

Masa din imitație de mahon, mobila cea mai importantă a micului apartament din Desiataia Sovetskaia nr. 17 A: pe tăblia ei Lenin a scris cîteva pagini din lucrările teoretice pe care le-a redactat în perioada iulie-octombrie 1917.

O colibă de paie vizitată mai des decît un monument de marmură al antichității. este adăpostul de la Razliv, la 34 km de Leningrad, care l-a ascuns pe Lenin de la mijlocul lunii iulie pînă la 22 august (4 septembrie) 1917.

Cheiul Karpovka numărul 32 aici locuia Lenin atunci cînd s-a emis împotriva lui ordinul de arestare. Adresa fiind cunoscută de agenții guvernului provizoriu, casa a trebuit părăsită imediat.

Strada nu e îngustă, dar destul de scurtă, abia dacă măsoară cîteva zeci de metri. S-a cuibărit, timidă sau morocănoasă, în bucla pe care o face Neva abia zămislită din îngemănarea Nevei mari cu Neva mică. De aici nu se văd nici apa, nici cheiurile, lipsesc pînă și canalele care împînzesc centrul orașului, așternînd mereu piatra podurilor sub pasul trecătorului. Dar, ca pretutindeni în Leningrad, prezența fluviului se face simțită prin răsuflarea lui amplă și umedă care acum, în pragul dintre iarnă și primăvară, pare a șovăi între mîngîietoarea tandrețe a zefirului și severitatea tăioasă a crivățului.

Cenușie și destul de banală, fără nimic din eleganța sau cochetăria multor străzi leningrădene, cea pe care ne aflăm acum are în schimb, ca particularitate, un nume cam ciudat: *Desiataia Sovetskaia*. «A zecea sovietică»... De ce a zecea? Pentru că orașul mai are nouă și pe fiecare din ele o cheamă tot Sovetskaia. Înainte de Revoluție, pe vremea cînd Leningradul se numea Petrograd, cele zece străzi erau tot omonime, iar cea pe care o parcurgem venea tot a zecea la rînd: *Desiataia Rojdestvenskaia*.

Ne oprim în fața unei clădiri cu cinci etaje, care trebuie să aibă vîrsta secolului nostru. Prietenul leningrădean care mă însoțește îi face o sumară biografie și eu îl ascult, examinînd-o cu atenție. E o casă oarecare, fără chip — un «imobil de raport», cum i se spunea desigur pe timpul cînd a fost construită cu scopul mărturisit de a fi închiriată unui număr cît mai mare de familii. Cîțiva ani totul a mers bine, apartamentele multe și mici aduceau chirii mari, plătite cu regularitate (la orice întîrziere, intervenea nu justiția, ci polițaiul cartierului, care-și justifica bacșișul încasat lunar, acționînd fără menajamente). Pe urmă însă lucrurile au început să se strice: războiul, oamenii din ce în ce mai îndîrjiți de mizerie și moarte, anul 1917 cu Revoluția din februarie și prăbușirea țarismului... Iar la 7 noiembrie, asaltul Palatului de Iarnă.

Înspăimîntat, proprietarul s-a grăbit să părăsească orașul și Rusia pribegind pe cine știe ce meleaguri. Bineînțeles, nu a putut lua cu el și cele cinci etaje, cu beneficiile pe care trebuiau să i le mai «raporteze». Și așa cum e, fără farmec dar utilă, clădirea își face datoria și astăzi, adăpostind pe urmașii celor speculați de hrăpărețul proprietar.

Ceva nu mi-e clar și aș vrea să pun o întrebare. Dar am ajuns la poartă, unde mă opresc nedumerit de-a binelea. Ceea ce văd vine în contradicție cu ceea ce mă așteptam să văd. Poate am greșit adresa? Prietenul leningrădean îmi înțelege mirarea și zîmbește:

— Intră, intră... Aici e!

Un hol ca toate holurile de bloc mic, prin care trece acum un Fedia mărunt, dolofan și încotoșmănat, cu privirea deja fascinată de ispitele străzii. Mama lui, vizibil preocupată de viteza cu care numitul Fedia se pregătește să o zbugheas-că afară, îl conjură să aibă răbdare, evocîndu-i o misterioasă catastrofă petre-cută alaltăieri.

În urma noastră, în liftul străvechi, intră un bătrîn cu profil de veveriță, purtînd, agățată de un deget, o plasă cu două piini, o elevă cu păr ciufulit și cu o servietă doldora de cărți și caiete... Aici să fie?

Urcăm pînă la etajul V. Și, de cum deschid ușa, văd placa de bronz. Da, aici e. Aici e apartamentul în care Vladimir Ilici Lenin a locuit vreme de trei zile, începînd de la 7 iulie 1917, cînd guvernul provizoriu a emis mandat de arestare împotriva lui. Copoii poliției,care îl căutau în tot Petrogradul,nu au bănuit că «primejdiosul revoluționar Ulianov», cum îl definea mandatul, se va adăposti în casa muncitorului bolșevic Serghei Iakovlevici Alliluev. Vladimir Ilici a rămas aici pînă la 9 iulie, cînd s-a mutat într-o altă locuință conspirativă. Munca în adîncă ilegalitate nu era, pentru el, o situație neobișnuită, ba chiar dimpotrivă; la urma urmelor, abia începînd de la 3 aprilie 1917, cînd se înapoiase la Petrograd din lungul său exil vest-european, putuse să acționeze deschis, vorbind la adunări și mitinguri, la cea de-a VII-a Conferință pe întreaga Rusie a bolșevicilor, la primul Congres al sovietelor... Dar au fost suficiente trei luni pentru ca guvernul lui Kerenski să-și dea seama de forța gigantică pe care o reprezenta un adversar de talia lui Ulianov. Și miniștrii lunilor postțariste au recurs la clasica armă folosită de miniștrii secolelor țariste — arestarea. Dar partidul făurit de Vladimir Ilici și-a protejat conducătorul și agenții lui Kerenski nu au reușit să-l descopere.

Ora la care am venit noi este în afara programului obișnuit. Dar cu încîn-tătoarea amabilitate, atît de caracteristică leningrădenilor, oaspetelui de peste hotare i se deschide larg ușa de la intrare. Pășim într-un apartament modest, cu trei încăperi minuscule, dintre care, acum 53 de ani, una i-a fost rezervată lui Lenin.

Totul arată exact ca în urmă cu mai bine de jumătate de secol. Privirile mi se opresc, dintru început, asupra mesei de care Vladimir Ilici aproape că nu s-a despărțit în tot cursul vremelnicului său popas. Rusia, în plină efer-vescență revoluționară, trăia vara fierbinte a lui 1917: străzile clocoteau, potopite de coloanele nesfîrșite ale demonstranților, zeci de milioane de oameni simțeau cum crește, zi de zi, tensiunea marii așteptări, în timp ce coasa necruțătoare a războiului continua să secere viețile tinere ale solda-ților; în umbra somptuoaselor palate se urzeau intrigi și se puneau la cale complоturi pentru revenirea la vechile rînduieli de dinaintea lui februarie, ceea ce impunea, ca măsură de primă urgență, exterminarea fizică a celor ce stîrniseră furtuna înnoitoare. Dar nimic din toate acestea, nici copleșitoarele probleme de ordin practic care se ridicau în fiecare clipă, nici — cu atît mai puțin — amenințarea unei capturări care se putea lesne solda cu o execuție fățișă sau deghizată, nu l-au abătut pe Lenin de la creația teoretică, de la preocu-parea nu numai de a conduce pas cu pas ofensiva revoluționară, ci și de a-i înțelege mecanismul și de a-i face înțeles și celorlalți, de a-i cunoaște cauzele și de a-i prevedea consecințele, de a încadra revoluția în complexul tabloului unei Europe sfîrtecate de măcelul imperialist.

De lîngă masa aceasta Vladimir Ilici s-a desprins rareori. Pe tăblia ei — o scîndură groasă, vopsită cu vagă intenție de a imita mahonul — au fost concepute și redactate pagini de broșuri, articole și scrisori care au ieșit de sub pana lui, veșnic grăbită, în perioada de ilegalitate iulie-septembrie 1917. În orice minut, ușa putea dudui de loviturile celor veniți să-l aresteze. Dar el stătea plecat deasupra hîrtiei, așternînd fraze simple care, într-un limbaj ușor accesibil muncitorilor, țăranilor și soldaților, duceau mai departe, mult mai departe, învățătura marxistă despre insurecția armată, despre stat, despre dictatura proletariatului.

În atmosfera apartamentului cu calendarul rămas la iulie 1917, în tăcerea și singurătatea ceasului de amurg, ți-e foarte ușor, privind masa din imitație de mahon, să ți-l imaginezi pe Lenin scriind minute în șir, oprindu-se să se gîndească, șterg'nd nemulțumit cîteva rînduri și reapucîndu-se de scris. Geniul rusului din Simbirsk, care a preluat și a dezvoltat, la o altă etapă și în alte condiții, opera făurită de geniul germanului din Trier, impregnează și azi încăperea străbătută din apartamentul de pe Desiataia Sovetskaia, așa cum impregnează biroul din Smolnîi, cabinetul din Kremlin sau camera de lucru din Gorki. Ca în toate locurile unde a trăit, Lenin continuă să trăiască.

...La plecare, nu mă mai mir că în holul clădirii e un necontenit du-te-vino al celor care ies în oraș sau se înapoiază acasă. Așa se și cuvine: o casă-muzeu a lui Lenin nu poate funcționa decît în mediul ei natural, ca parte integrantă a vieții care merge înainte. Nu încape îndoială că la fel ar gîndi și Lenin. Lenin, care dacă ar mai locui aici, cu siguranță că i-ar opri din drum pe Fedia și pe mama lui, interesîndu-se despre pozna de alaltăieri și sfătuindu-l pe băiețaș cum să se poarte pe strada plină de pericole. Toate astea le-ar face cu multă seriozitate, pînă ce, la un moment dat, ar izbucni în rîsul spontan și voios pentru care-l îndrăgeau atît de mult cei din jurul lui.

Cît despre Fedia... Asemenea milioanelor de omuleți de vîrsta lui din Uniunea Sovietică, Fedia va afla foarte curînd că înfățișarea de atlet în minia-tură, obrajii rumeni, zîmbetul de copil fericit și viitorul plin de făgăduințe care i se așterne la picioare nu sînt lucruri care au venit de la sine. Fedia va afla cît de mult datorează el toate acestea celui care, cîndva, a locuit în apar-tamentul de la etajul V din clădirea de pe Desiataia Rojdestvenskaia, azi Desia-taia Sovetskaia.

«DINTRE OAMENI, CEL MAI OMENESC!»

(Urmare din pag. 7)

Împreună cu I.M. Sverdlov, în Piața Revoluției, înainte de inaugurarea unui monument al lui Karl Marx și Friedrich Engels

Fără-ndoială
-n loc de frunte,
comuniștii.
Dar fiecare
-n ochii lui erau
Un om —
demn de iubire și povață.
Tovarăș —
nu unealtă fără viață.

În schimb, nici o secundă
Nu-ntîrzia să se ridice
și să lovească,
să pătrundă
— uragan —
cu fulgere, nu bice,
în dușman!

Vladimir MAIAKOVSKI

Această fotografie de la al III-lea Congres al Kominternului (Moscova, iunie-iulie 1921) evidențiază și ea — prin limbajul imaginii — comportarea modestă și plină de tact a lui Lenin la congresele și, în general, la întîlnirile cu caracter politic.

La orice ședință, adunare, consfătuire — își amintesc cei care l-au cunoscut — Lenin nu impunea punctul său de vedere altora. El căuta să cîntărească tot ce era «pentru» și «contra» și dacă, din anumite motive, nu se putea găsi o rezolvare de comun acord, atunci de obicei spunea: «Să amînăm rezolvarea pînă la data viitoare. Trebuie să ne sfătuim cu Marx».

«Am avut o dată nevoie să discut cu Vladimir Ilici despre unele probleme ale Comisiei Centrale de Control — își amintește unul din membrii comisiei, Krivov. Mai precis, despre o problemă concretă... I-am arătat despre ce este vorba și am încheiat astfel:

— Așteptăm hotărîrea dv...

— Hotărîrea mea? De mirare Lenin își săltă chiar capul. De ce hotărîrea mea? Ce, eu sînt Comisia Centrală de Control? Congresul v-a ales pe dv. și pe tovarășii dv. Așa că hotăriți dv.

— Dar părerea dv., Vladimir Ilici?

— Asta-i altă treabă. Părerea mi-o pot spune. La ședință puteți ține seama de această părere ca despre o părere a unuia din membrii partidului și nimic mai mult...».

Această fotografie a fost realizată la 1 mai 1920. S-au păstrat informații precise asupra felului cum și-a petrecut Lenin această zi.

A lucrat la un subotnik pentru aranjarea Pieței dragonilor din Kremlin.

La orele 14 a rostit o cuvîntare cu prilejul punerii pietrei de temelie la monumentul lui Karl Marx în Piața Teatrului.

La orele 15 — discurs cu prilejul punerii pietrei de temelie monumentului Muncii eliberate. Apoi a vizitat expoziția de schițe pentru acest monument la Muzeul de arte frumoase (azi Muzeul de Stat de arte plastice «A.S. Puşkin»).

Lenin a vorbit la întrunirea solemnă închinată deschiderii palatului muncitoresc «Zagorski», iar după aceea a participat la mitingul de la fabrica «Prohorovskaia» (azi «Trehgornaia») din raionul Krasnaia Presnia. Aci a ținut o cuvîntare cu privire la situația internațională și internă a Republicii Sovietice, a stat de vorbă cu muncitorii și cu muncitoarele. De asemenea, a mai rostit cuvîntări la mitinguri din raionul Zamoskvorecie și din raionul Bauman.

O activitate clocotitoare în decurs de doar cîteva ore...

La Gorki, în toiul verii anului 1922, împreună cu soția, Nadejda Krupskaia, cu A.I. Elizarova, sora sa, și doi copii — un nepot, Victor Ulianov, și Vera, fetița unui muncitor.

Privind această fotografie «de familie» îți vin fără voie în minte amintirile contemporanilor despre traiul de zi de zi al conducătorului statului sovietic, care nu se deosebea cu nimic de cel al oricărui funcționar sovietic mijlociu. Klara Zetkin scria: «Pe soția și sora lui Lenin le-am găsit odată la cină, la care am fost imediat invitată în modul cel mai cordial. Era cina modestă a oricărui funcționar sovietic mijlociu din acele timpuri. Ea consta din ceai, pîine neagră, unt și brînză. Apoi soția a trebuit să caute, «pentru musafir», dacă nu cumva se găsește «ceva dulce», și, din fericire, s-a găsit un mic borcan de dulceață... Familia lui Lenin respecta cu strictețe principiul de a trăi în aceleași condiții ca și masele de oameni ai muncii... Am avut ocazia — relatează mai departe Klara Zetkin — să vizitez locuințe ale muncitorilor care erau mobilate mai bine decît locuința lui... V.I. Lenin».

«Fu dintre oameni, cel mai omenesc!» Așa îl caracteriza pe Lenin, Vladimir Maiakovski.

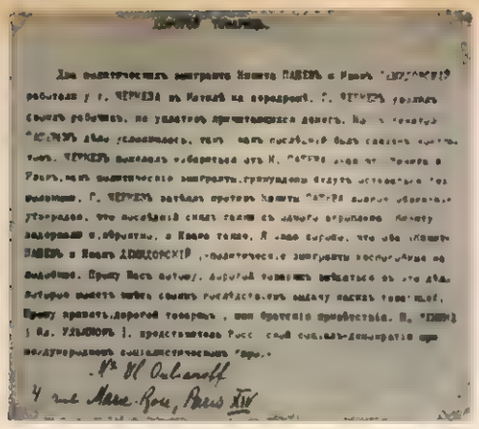

Scrisoarea lui Lenin către I.C. Frimu, prin care îi cere să sprijine doi emigranți din Rusia, în anul 1911.

1917. Scrisoarea lui N.D. Cocea adresată lui Lenin, pe care-l asigură că îl va informa permanent despre conținutul presei muncitorești și că va publica răspunsurile sale fără nici o întîrziere.

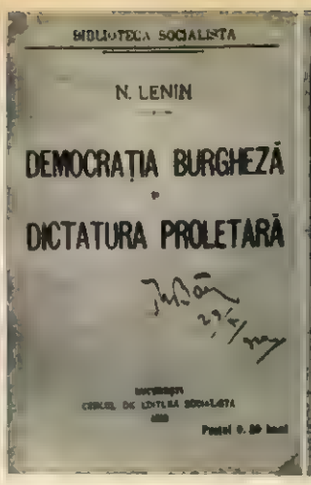

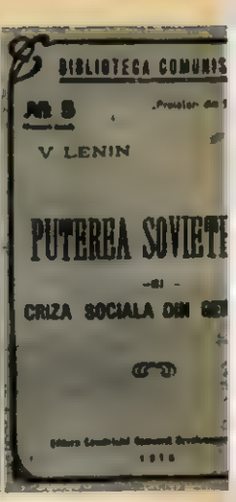

Cercul de editură socialistă publică «Democrația burgheză și dictatura proletară», de N. Lenin.

«Biblioteca Comunistă», editată de Comitetul Comunist Revoluționar Român, publică în 1918 «Puterea Sovietelor și criza socială din Germania».

Număr festiv al ziarului «Scinteia», dedicat «aniversării lui Lenin — Liebknecht — Luxemburg» (1938).

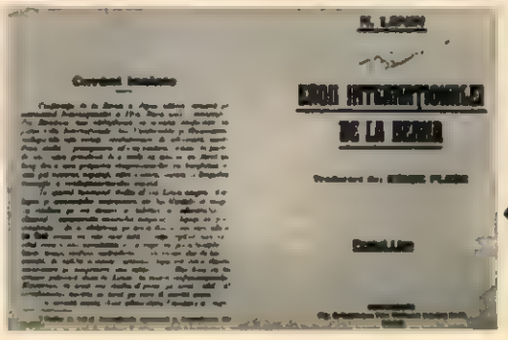

Coperta lucrării «Eroii Internaționalei de la Berna» (București, 1920), cu o scurtă prezentare a conținutului, îndreptat spre demascarea caracterului oportunist al Internaționalei a II-a

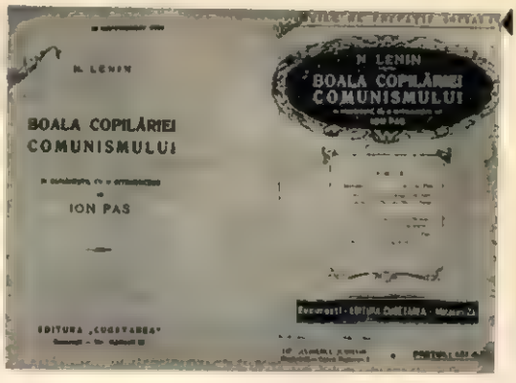

«Boala copilăriei comunismului», tradusă și prefațată de Ion Pas (Ed. «Cugetarea», București, 1920).

Fotografiile din aceste pagini ne-au fost puse la dispoziție de Muzeul de istorie a Partidului Comunist, a mișcării revoluționare și democratice din România și de agenția de presă «Novosti» — cărora le aducem mulțumiri pe această cale.

LENIN ȘI MIȘCAREA MUNCITOREASCĂ DIN ROMÂNIA

de Ion ARDELEANU
director adjunct al Muzeului de istorie a Partidului Comunist, a mișcării revoluționare și democratice din România

Opera teoretică și întreaga activitate de militant comunist a lui V.I. Lenin reprezintă o vie ilustrare a spiritului creator al teoriei revoluționare a proletariatului. Personalitatea marelui conducător a fost cunoscută îndeaproape în România; totodată studiul lucrărilor sale evidențiază preocupările sale pentru cunoașterea mișcării muncitorești din România, a luptei revoluționare a poporului nostru.

În ultimul deceniu al secolului trecut, în condițiile maturizării mișcării muncitorești și răspîndirii tot mai largi a marxismului în România, încep să apară și referiri la Lenin în publicațiile muncitorești și socialiste din țara noastră. Pentru prima dată numele său este menționat în revista «Mișcarea socială», în aprilie 1897. În corespondența «Din Rusia», care înfierează teroarea țaristă, se exprimă convingerea că: «Toate aceste măsuri nu vor opri propășirea mișcării proletare în Rusia». O altă mărturie datează din 1901: este vorba de o scrisoare a lui Lenin către Axelrod în care-i transmitea acestuia vești din partea lui Constantin Dobrogeanu-Gherea.

Revoluția rusă din 1905-1907 a dat naștere unor puternice manifestări de solidaritate în rîndurile mișcării muncitorești din România, contribuind la strîngerea legăturilor dintre revoluționarii români și ruși. În legătură cu debarcarea marinarilor de pe crucișătorul «Potemkin», refugiați în România, Lenin scria în 1905: «Cît privește guvernul român, el a procedat corect, ignorînd cererea de a considera pe matrozii răsculați drept delincvenți de drept comun. Ceea ce, de altfel, era și de așteptat de la guvernul unei națiuni care se respectă».

Emoționantă este scrisoarea adresată în anul 1911 de către Lenin lui I.C. Frimu, conducător al mișcării muncitorești din România, prin care-l roagă să intervină în rezolvarea unor probleme de muncă între doi emigranți politici ruși și patronul lor. Vladimir Ilici a cunoscut și întreținut relații cu reprezentanți ai socialiștilor români în cadrul Biroului Socialist Internațional și îndeosebi la Congresele socialiste de la Copenhaga (1910), Basel (1912) și la Conferința de la Zimmerwald (1915).

Manifestul Conferinței de la Zimmerwald, semnat, alături de alți reprezentanți ai partidelor socialiste, de V.I. Lenin în numele bolșevicilor ruși, și de C. Racovski în numele Partidului social-democrat din România, este un document grăitor al unirii eforturilor mișcării muncitorești în condițiile deosebite ale izbucnirii primului război mondial.

Anul 1917. De numele lui Vladimir Ilici sînt strîns legate lupta eroică pentru făurirea și apărarea primului stat socialist din istorie, elaborarea mărețului program de edificare a noii orînduiri sociale. Vestea despre Marea Revoluție Socialistă din Octombrie și victoria ideilor leniniste s-a răspîndit cu repeziciune în toată lumea. Proletariatul român și-a exprimat de la început — în forme variate — bucuria, entuziasmul și solidaritatea cu muncitorimea rusă. Au fost traduse în limba română și publicate primele decrete ale Puterii sovietice, semnate de Lenin. Prin greve, întruniri, și chiar cu arma în mînă muncitorii și țăranii români s-au ridicat în apărarea Rusiei sovietice.

În februarie 1918, remarcînd amploarea luptelor din România, Lenin scria în articolul «O lecție dureroasă, dar necesară»: «Văpaia insurecției proletare a cuprins Finlanda. Flăcările s-au extins și asupra României».

Lenin exercita o uriașă putere de atracție asupra mișcării muncitorești din România și în general asupra proletariatului din toate țările lumii. În el muncitorii români vedeau pe omul politic încercat, care a arătat și a condus proletariatul rus pe drumul spre victorie. Mai mulți militanți revoluționari români, care urmăreau cu atenție activitatea lui Vladimir Ilici, s-au preocupat să-l întîlnească pe conducătorul primului stat socialist, și este o mîndrie a mișcării noastre muncitorești faptul că numeroși revoluționari români l-au cunoscut personal. Astfel în perioada de după victoria Revoluției din Octombrie, în primii ani ai Puterii sovietice, l-au întîlnit pe Lenin: I. Dicescu-Dic, M.Gh. Bujor, Gh. Cristescu, C. Dobrogeanu-Gherea, Lucrețiu Pătrășcanu, Mihail Macavei, A. Zalic, C. Pîrvulescu, precum și mulți alți muncitori și intelectuali români, care vremelnic s-au aflat în acei ani în Uniunea Sovietică.

În aceeași perioadă au fost traduse și publicate în limba română, în presă sau în broșuri, numeroase lucrări ale lui V.I. Lenin, printre care «Democrația burgheză și dictatura proletariatului», «Doi ani de existență a Puterii sovietice», «Internaționala Comunistă», „«Stîngismul» — boala copilăriei comunismului" ș.a.

Partidul Comunist Român, chiar din momentul înființării sale, a acordat o mare atenție studierii învățăturii marxist-leniniste de către membrii de partid, de către masele largi ale poporului. În anii ilegalității, sub îndrumarea Partidului Comunist Român, au fost difuzate lucrările: «Un pas înainte și doi pași înapoi», «Imperialismul, stadiul cel mai înalt al capitalismului», «Materialism și empiriocriticism», «Două tactici ale social-democrației în revoluția burghezo-democratică». Altele au fost multiplicate la gheștetner sau transcrise pe foiță de țigară. Și azi privim cu emoție fragmentele din lucrările lui Lenin pe foiță de țigară, studiate la Doftana sau în lagărul de internați politici din Tg. Jiu, publicațiile legale și ilegale conținînd pagini din lucrările lui Lenin, recenzii la operele sale.

Mărețele realizări ale Partidului Comunist Român după eliberare, răsturnarea claselor exploatatoare de la putere și triumful revoluției socialiste, industrializarea țării, construirea pe baze socialiste a agriculturii, înflorirea multilaterală a culturii, edificarea societății socialiste pe pămîntul României, sînt rodul aplicării creatoare a marxism-leninismului, al strădaniilor celor mai buni fii ai poporului pentru răspîndirea și înfăptuirea învățăturii leniniste.

Sărbătorirea în Republica Socialistă România a centenarului nașterii lui V.I. Lenin, continuatorul operei nemuritoare a lui Karl Marx și Friedrich Engels, este un minunat prilej de cunoaștere și îmbogățire a tradițiilor internaționaliste ale mișcării noastre revoluționare.

PROPRIETARI ȘI PRODUCĂTORI

Anchetă realizată de:

Petre ANGHEL
Mihai HETCO
I. NICOLAE

Realizarea programului stabilit de partid pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate depinde în mare măsură de felul în care — la scara întregii noastre societăți — ne vom organiza munca, de măsura în care vom munci disciplinat.

Privită din acest unghi de vedere, recent adoptata Lege a organizării și disciplinei muncii în unitățile socialiste de stat constituie un eveniment pentru viața noastră productiv - economică.

Potrivit noii legi, «oamenii muncii participă nemijlocit la elaborarea și întâptuirea planurilor de producție, a hotărîrilor privind organizarea și administrarea unităților socialiste; ei își aleg reprezentanți în organele de conducere colectivă ale unităților, dezbat în adunarea generală modul de realizare a sarcinilor și problemele îmbunătățirii activității acestor unități. În dubla lor calitate, de proprietari și producători, oamenii muncii poartă răspunderea în fața societății atît pentru înfăptuirea obligațiilor personale de serviciu, cît și pentru contribuția la îndeplinirea sarcinilor ce revin unității în ansamblu în cadrul planului general de dezvoltare economică și social-culturală a țării, precum și pentru asigurarea ordinii și disciplinei în producție, apărarea și întărirea proprietății socialiste».

Ancheta de față își propune să ilustreze, cu aspecte concrete, virtuțile unei legi de un deosebit interes, sau — cum s-a exprimat unul dintre interlocutorii noștri — a unei legi mult așteptate.

unitatea intereselor și răspunderilor

Ne-am aflat zilele trecute într-una din cele mai prestigioase întreprinderi bucureștene: Combinatul de confecții și tricotaje, și, după vizitarea cîtorva sectoare, ne-am convins, o dată în plus, de efectele unei bune organizări, de roadele unui proces tehnologic bine pus la punct de factorii de răspundere și slujit cu hărnicie de colectivele de muncitori. Am stat de vorbă cu o serie de muncitori și ceea ce ne-a surprins plăcut de la început au fost comentariile făcute noilor legi votate de forul suprem al țării, arătînd legătura indisolubilă care există între interesele salariaților și ale societății în ansamblu.

Legea organizării și disciplinei muncii în unitățile socialiste de stat, devenită un imperativ de seamă al procesului de perfecționare a activității din unitățile socialiste, a ridicat pe noi trepte, superioare, relațiile ce trebuie să existe între salariați și întreprinderea de stat.

La Combinatul de confecții și tricotaje-București, unde există numeroși salariați ce au împlinit peste 20 de ani de muncă (alții chiar mai mult), fără să se fi despărțit vreodată, muncitorii simt întreprinderea, pe bună dreptate, ca pe o a doua familie, nu numai pentru că aici și-au petrecut o bună parte din viață, ci și fiindcă de destinul și bunul mers al ei depind traiul și condițiile lor de viață. Fiind prin activitate producători, ei au devenit, în vremurile noastre, și proprietari. Șablonarul Alexandru Radu, de peste 20 de ani în combinat și de peste 12 ani la masa de șablonaj, mi-a mărturisit că nu i-a trecut niciodată prin minte să-și schimbe locul de muncă. Noua lege — îmi spunea — a venit în sprijinul nostru, fiecare muncitor cînd a luat cunoștință de ea s-a gîndit la avantajele pe care le va avea datorită sporului de vechime. Dar încă ceva: Legea organizării și disciplinei muncii determină pe muncitori nu numai să nu-și părăsească fără motive locul de muncă, ci și să nu lipsească de la serviciu.

— Ați lipsit vreodată, l-am întrebat.

— Nu, mi-a răspuns cu simplitate și pe un ton cît se poate de firesc.

Cazul de mai sus nu este însă o raritate surprinsă de reporter. De peste 20 de ani se află în fabrică și muncitoarele Stratina Băcanu și Elena Marinică de la secția V sau Ion Rozișteanu de la finisat. Iar maiștrii, șefi de secții la combinat, au cu toții peste 20 de ani vechime neîntreruptă în aceeași unitate. Noua lege a venit să le răsplătească dragostea permanentă pentru colectivele din care fac parte și pentru meseria pe care și-au ales-o. Mulți dintre ei primesc un spor lunar de peste 300 lei datorită continuității în muncă.

Călcătorul Dumitru Cosma se hotărîse la un moment dat să se transfere. «M-am gîndit mai bine, ne-a spus, și mi-am dat seama că renunțînd la munca de aici, aș renunța și la suma de bani pe care o primesc peste salariul meu». La fel ne mărturisea și Stan Năstase din aceeași secție. Dar ei nu sînt cazuri izolate: în sectorul V peste 500 de muncitori primesc acest spor de 10 la sută ce se adaugă lunar cîștigurilor lor.

Legea organizării și disciplinei muncii, ne spune tovarășul Florea Bîleanu, coordonatorul producției la sectoarele V și VI — confecții bărbați, și dînsul cu peste 20 de ani în aceeași fabrică, are un rol de seamă în întărirea disciplinei. Iată un exemplu: călătorului Gheorghe Stănescu, de la secția de croitorie, am fost nevoiți să-i facem de două ori lichidarea pentru absențe nemotivate, repetate. Acum a devenit un muncitor disciplinat, a început să se gîndească la anii care trec și vor putea să-i aducă un spor de cîștig. Cînd am înlocuit călcatul manual cu presele de călcat a fost nevoie să se formeze colective de cîte 8-10 muncitori. Aceștia s-au

O întreprindere înseamnă, înainte de toate, un efectiv uman care trebuie astfel coordonat încît să realizeze, cu maximum de eficiență, sarcina productivă colectivă unică.

Disciplina muncii trebuie deprinsă o dată cu alfabetul meseriei.

Disciplina uzinală implică respectarea procesului tehnologic, grijă pentru avutul obștesc, respect față de organizarea muncii.

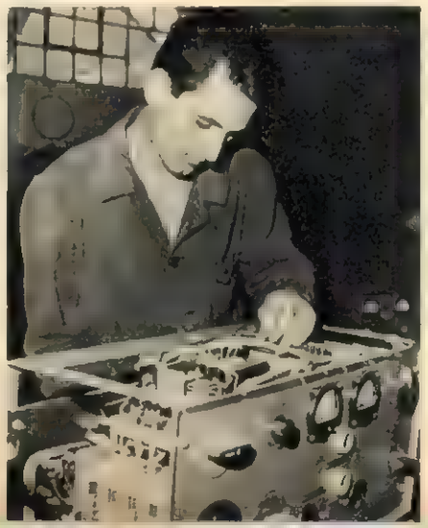

ales între ei și au eliminat singuri pe cei care lipsesc cînd și-e lumea mai dragă sau sînt învățați să tragă chiulul. Ca să fie primiți, ceilalți muncitori le-au pus condiții de... seriozitate.

Vorbindu-ne despre rolul noii legi a disciplinei, tovarășul Ion Velniciuc, locțiitorul secretarului comitetului de partid, ne relata argumentul unei muncitoare care fusese sancționată și se considera neîndreptățită: «Nu-i vorba că primesc sancțiune, zicea, dar eu sînt de 20 de ani în întreprinderea aceasta și nu vreau să se creadă că nu știu ce înseamnă disciplina». «Cei veniți de mult în combinatul nostru sînt deja legați de unitate. De cei tineri ne ocupăm îndeaproape pentru a se putea integra în colectiv, să-l poată iubi și să-și însușească temeinic meseria».

Am părăsit combinatul cu convingerea că între muncitori și locul de muncă există o sudură strînsă, legiferată și prin contract, și care se bazează pe un singur țel: unitatea intereselor — creșterea producției și, implicit, a nivelului de trai.

lege nouă pe teren fertil

La uzinele «Republica» din Capitală, legea organizării și disciplinei muncii, ca de altfel întreg ansamblul de măsuri recent luate, tinzînd în totalitate să ridice pe noi culmi, superioare, activitatea economiei noastre, a declanșat chiar dintr-un început o vie efervescență, detectabilă în sporirea sensibilă a eficienței, spiritului de inițiativă și responsabilității fiecăruia. În legea mai susamintită, printre alte măsuri se enunță și obligațiile ce revin conducerilor de unități. Directorul comercial al uzinei, tovarășul *Mihai Săldjan*, ne-a prezentat, referitor la aceste obligații, legiferate astfel pentru prima dată, cîteva măsuri puse deja în aplicare, măsuri ce se vor dezvolta, firește, în etapa imediat următoare.

— Se vorbește în această lege, ne spune directorul comercial, despre necesitatea fundamentării temeinice a proiectelor planurilor de producție precum și a planurilor de muncă. Se enunță și obligativitatea organizării la un înalt nivel, științific al producției și muncii, prin luarea în considerare a o serie de factori, de altfel cuprinși în lege. Vreau să vă spun că dintr-un început noi ne-am dat seama de marea valoare a acestor legiferări și-am început să le aplicăm în practică. De pildă, în vederea asigurării respectării termenelor contractuale, am organizat în cadrul Centralei noastre de țevi și trefilate o consfătuire în care au fost puse la punct o serie de termene, s-a discutat cu furnizorii și beneficiarii etc., astfel încît să nu mai existe, în acest domeniu, regretabilele întîrzieri din anul trecut. Sînt în curs de execuție, în cadrul uzinei noastre, vaste lucrări de investiții care ne vor da posibilitatea încă în cursul acestui an să asimilăm fabricarea de țevi inoxidabile, țevi pentru cazane energetice etc., în prezent procurate din import.

— O acțiune ce se înscrie și ea în același plan amplu de măsuri, enunțat de recenta lege, și-anume în articolul în care se specifică obligativitatea asimilării unor produse cu caracteristici superioare, la nivelul mondial...

— Fără îndoială! Să mai adaug, legat de aceasta, elaborarea în cadrul uzinei noastre a unor tehnologii noi de fabricație, ce ne vor permite ca încă în cursul acestui an să obținem țevi cu suprafața inoxidabilă, prin tratarea lor în atmosferă controlată.

(Continuare în pag. 14)

mapamond'70

de Ioan GRIGORESCU

CESARE PAVESE SAU ANTIELOGIUL SINUCIDERII

Din nou despre poet, acel «animal marin care trăiește pe uscat și se străduie să zboare» — cum îl definea Carl Sandburg. De data aceasta, despre postura lui tragică, despre existența «cu șireangul de gît», despre eliberarea prin operă și moarte (Eminescu, Maiakovski, Fucik, Labiș). Am în față două cărți, una semnată de Pavese, «Meseria de a trăi», cealaltă de ultimul său exeget, Dominique Fernandez a cărei concluzie la analiza unei vieți ghidate de hărțuială, de autoinsatisfacție și dușmănită de moarte de blestemul cuvîntului «liniște», este exprimată într-o singură frază: «înțelege și nu judeca».

Nu sînt de acord. Cu zece zile înainte de a-și pune capăt zilelor, Pavese nota în jurnalul său: «De ce să mor? N-am fost niciodată atît de viu ca acum, atît de *adolescent*. Nimic nu se adaugă la rest, la trecut. O luăm întotdeauna de la capăt. Cui pe cui se scoate. Dar patru cuie țintuiesc o cruce...»

Și, mai tîrziu, penultima filă din jurnalul ascuns: «Sinucigașii sînt ucigași timizi. Masochism în loc de sadism... La primul asalt al neliniștii am recăzut în nisipurile mișcătoare... Nu mai am nimic de dorit pe acest pămînt, în afară de acel lucru pe care, cincisprezece ani de faliment, de acum înainte îl exclud. Acesta este bilanțul anului care nu s-a sfîrșit încă, pe care nu-l voi sfîrși... Te mai miră că ceilalți trec pe lîngă tine și nu te înțeleg, dar și tu treci pe lîngă ei și nu știi, nu te interesează care le este suferința, cancerul lor ascuns...»

Și ultimele rînduri:

«Lucrul de care te temi în cea mai mare taină se întîmplă întotdeauna. Scriu: O, Tu, ai milă. Și apoi?... Ajunge puțin curaj... Cu cît durerea este mai puternică și mai precisă, cu atît instinctul vieții se zbate, izgonind gîndul sinuciderii... Părea ușor atunci cînd doar o gîndeai. Și totuși sînt atîtea femeiuști care au făcut-o! Toate acestea te scîrbesc. E nevoie de umilință, nu de orgoliu. Nu voi mai scrie!»

Hotărîrea fatală fusese luată.

Într-un singur loc Fernandez mi se pare magistral vizavi de Pavese: acolo unde compară scrierile poetului cu niște aisberguri care nu arată la suprafață decît o cincime din volumul lor. Restul, ceea ce este colosal și cu adevărat cutremurător, rămîne ascuns vederii superficiale sub oglinda apei. Dar punerea gestului definitiv, ireversibil, pe seama eșecurilor lui în dragoste, mi se pare o enormă absurditate.

Într-un dialog epistolar pe care l-am purtat cu prietenul meu F.F. despre destinul lui Cesare Pavese, acesta făcea remarca de bun-simț: «Jurnalul lui nu trebuie citit, ci descifrat» Eu a înțeles că orologiul oamenilor automulțumiți, satisfăcuți, rămîne inevitabil în urmă; «aceștia nu mai evocă virtuțile latente ale clipei, ci o invocă, o savurează, nu o mai îmbrîncesc înainte, ci îi fac curte, marșurile devin serenade». Viața lui Pavese (parcă numai a lui?) a fost o neîntreruptă confruntare între insignifiantul din real și impulsul mitic, aripa imaginară, această culoare pe care tinerețea ne-o pune fiecăruia în mînă *pentru a corecta*, dar mulți se grăbesc — precum cel din pilda cu talanții — s-o îngroape în carnea ternă a cotidianului, preocupați nu atît de asanarea cenușiului, cît de o coexistență «prosperă» cu el.

Mediocritatea nu e decît expresia lașității în scara valorilor Teama de a nu fi mușcat de acest cîine turbat i-a catalizat lui Pavese filmul vital. A refuzat să mimeze prim-planul ce nu i se potrivea, să fie un biet lingău hulpav, idolatrizînd pe cei de sus, suspectînd sau zdrobind pe cei slabi (pentru asta se mai găsește oricînd suficientă energie, măcar și prin testament), în timp ce galeria, în așteptarea unui spectacol regal, credita în continuare, nebănuind ruina, fiasco-ul intern care l-a prefăcut pe erou în out-sider. Învingătorul ar trebui să tipe de durere dar, cel mai adesea, el își freacă mîinile, inconștient, subiectivul se amplifică la obiectiv, soarele este pus la murat și *rese ceva hidos, însă comestibil, și asta conteză*. (I-aș spune și fostului meu prieten, care-mi otrăvește zilnic existența, că mănînc soare murat, dar va fi oare capabil să înțeleagă?)

Omul adevărat simte gravitatea actului și caută remedii. În convulsia sa, optțunea pentru nou găsește un pai de care se agață, un pai adesea legat de profunzimile originare ale ființei biologice, dragostea. Acest vas fragil (în care ne păstrăm rezerva de tinerețe sau cel puțin ceea ce credem că poate primi acest nume) suferă atacul dezlănțuit al vieții. Ajunge să crape spre a deveni o rană deschisă, nevindecabilă, o poartă pentru bacilul tetanic care face din suflet o păpușă tragică, un spectru înform, ca o pată picturală sumbră, neliniștită. Spart, acest vas fragil lasă în urma lui un gol pe care încercăm vești să-l umplem, plecînd de la cioburi, culese în catedrale sau pe maidane, dar care nu vor mai împlini niciodată un întreg... Acest vas reprezintă contragreutatea afectivă a universului nostru de griji, de aceea *dragostea este, prin excelență, o investiție personală* față de care toate celelalte persoane (preocupate în fond de administrarea propriilor lor vase sau ruine), inclusiv persoana iubită, nu au decît un rol consultativ.

Ei bine, spune prietenul meu, sensibilitatea pavesiană pierduse într-un fel dreptul pînă și la comedia (umană) a cioburilor, ceea ce — nu numai pentru un ital sau un iber — înseamnă putrefacția osiei vitale. *Mitul* a primit o lovitură mortală în timp ce *viața* continua — insensibilă — să-și etaleze virilitatea, să urce colina în același ritm debordant. «Pentru a provoca durere, tu însuți trebuie să suferi — spunea Hortensia Papadat-Bengescu — ca să fii iubit este nevoie ca tu să iubești, pentru a poseda, trebuie să te dărui, ca să faci viața să freamăte, trebuie să trăiești tu, din plin, minunat...» Iată *mitul* investiției: iubim ceva întrucît e *al nostru* (posesia poate fi trăită și pe planul visului). Dar cînd îți pierzi dreptul la sudoarea plăcută a creației, cînd ești jefuit de unelte? Totul este să ai ce să dai! Cînd stocul se epuizează, problema — pentru *omul simțit* — se pune în termeni hamletieni: a fi sau a nu fi? Cînd grădina, straturile miturilor noastre care ne armează existența, ajung să fie invadate de buruienile cotidiene, jalnice, în esență, a recurge la un ultim mit — acela al deciziei asupra ființei și neființei, nu îmi pare o dovadă de slăbiciune. Dimpotrivă. Sînt convins că în ultimele clipe Pavese nu a plîns, ci a fost ironic, cu alții, dar mai ales cu sine, cu acel «sine» care de mult, puțin cîte puțin, devenise «altul».

Durerea fizică a fost, sper, atenuată de euforia spiritului sfidînd cătușele obiective. Murind, ucis de o societate care nu l-a înțeles, a scuipat pentru ultima dată în fața Cenușiului. Dureroasă, vitregă dialectică, în care e atît de greu de distins momentul sfîrșitului de cel al începutului...

PROPRIETARI ȘI PRODUCĂTORI

Urmare din pag. 13)

Un articol din legea organizării și disciplinei muncii se referă și la importanța asigurării ritmice cu materii prime a diferitelor secții din întreprindere. Se preconizează asemenea măsuri și la uzinele «Republica»?

— Mai mult decît atît, au și început să fie traduse în practică. La noi se făcea simțită, și se mai face încă, o acută lipsă de spațiu adecvat depozitării materiilor prime și produselor finite. Am hotărît construirea unei noi hale de depozitare în incinta uzinei, cît și mai rațională distribuire a spațiului existent. În ce privește materia primă propriuzisă, noi preconizăm recepționarea ei numai după un prealabil și exigent control cu mijloace moderne, optice, de pe rampe speciale. Ce se întîmplă, și ce se mai întîmplă încă? În destule cazuri, materia primă sosită în uzină nu era de calitate iar controlul executat prin sondaje nu reușea să îndepărteze întreaga cantitate necorespunzătoare. De-aici, produse de proastă calitate, rebuturi, remanieri etc. Noua metodă de control «total», ca să zic așa, ne va feri în viitor de asemenea surprize neplăcute.

. .La serviciul cercetare al uzinei «Republica», am aflat despre preocupările legate de asimilarea a noi tipuri de țevi, necesare fabricării frigiderelor, bicicletelor și axelor cardanice

Fără îndoială, nu poți epuiza într-o simplă și rapidă trecere în revistă bogăția de sugestii, unele traduse pe loc în practică, după cum am văzut, generată de recenta Lege a organizării și disciplinei muncii în unitățile socialiste de stat. Reținem, ca în cazul uzinelor «Republica», terenul fertil în care o reglementare fundamentată lucid, științific, acționează.

disciplina, izvor de drepturi și obligații

Uzina de mașini electrice din București înseamnă, înainte de orice, un colectiv de 3 500 de oameni puși în slujba unei cauze productive unice.

Este ușor de sesizat că organizarea, coordonarea, unui atare efectiv uman nu este o problemă nici pe departe lipsită de importanță, nici pe departe lesnicioasă.

Să pornim de la un exemplu banal. Un salariat lipsește nejustificat o zi, două. Asemenea absențe sînt specifice mai ales sîmbăta, lunea ori a doua zi după chenzină și sînt specifice, mai ales pentru anumiți angajați cu înclinații bachice. Evident, păcatul nu-i dintre cele strigătoare la cer, are chiar și un iz tămîios-hazliu și totuși atunci cînd dovedește o frecvență și o oarecare răspîndire, afectează bunul mers al întregului angrenaj al colectivului. Fiindcă, dincolo de aspectul nostim, asemenea abateri au efecte grave. Prin iunie-iulie ale fiecărui an, atunci cînd obișnuit se insușesc cifrele de plan pe anul următor, uzina amintită, la fel cu celelalte întreprinderi ale țării, se angajează, față de partid, față de stat, să realizeze anumite sarcini de producție. Luîndu-și acest angajament, întregul colectiv al uzinei se bazează pe o dotare materială, dar și pe suma de forțe umane pe care el însuși o reprezintă. Prin această prismă, o simplă absență capătă semnificație de dezertare.

Dar noțiunea de disciplină nu trebuie limitată la abateri de felul celor de mai sus. Disciplină înseamnă și respectarea procesului tehnologic, disciplină înseamnă și grija față de avutul obștesc, disciplină înseamnă și respect față de organizarea muncii. Și iată că, după 20 de ani de cînd — acolo unde muncim — sîntem producători dar și proprietari, se mai întîlnesc numeroase cazuri paradoxale, cînd unii salariați nu înțeleg interesele colectivității și totodată propriile lor interese. S-a dovedit că pentru unii munca de lămurire nu este suficientă.

Pe de altă parte, forurile conducătoare ale întreprinderilor dispuneau de posibilități limitate de sancționare a celor vinovați. Pentru că aceștia, prin plîngerile lor neîntemeiate la diferite foruri, declanșau atîtea analize, anchete, deplasări «la fața locului» a atîtor comitete, brigăzi ș.a., încît, decît să desfacă contractul de muncă al unui evident dăunător al producției, directorii de întreprindere preferau «să nu se lege la cap», preferau ori să ia măsuri depline, dar după ce se «acopereau» cu asentimentul adunării generale a salariaților, a comitetului sindical, a comitetului de partid etc., ori să la jumătăți de măsură. Practic, se ajungea citeodată, în cîte un colectiv, ca cei mulți și disciplinați să muncească și pentru cei cîțiva turbulenți.

Situația, evident, nu viza doar UMEB-ul. Legea organizării și disciplinei muncii în unitățile socialiste de stat, nu de mult adoptată, este menită, printre altele, tocmai să însănătoșească atitudinea unora față de muncă.

Tovarășul ing. Mircea Gheorghiu, directorul Uzinei de mașini electrice, aprecia că legea oferă reale posibilități — pentru conducerile întreprinderilor, pentru directori, de a acționa cu promptitudine și, implicit, cu eficiență împotriva celor care se abat de la normele disciplinei interne uzinale, dar tot domnia-sa remarca, pe bună dreptate, că această competență lărgită, implică pentru directori o răspundere tot lărgită, că pîrghia legală trebuie folosită cu multă-multă atenție

La UMEB au fost cazuri de indisciplină soldate cu sancționarea unor salariați. Aplicarea sancțiunilor însă n-a fost un simplu act administrativ. Celor care le-au săvîrșit, le-au fost arătate urmările păgubitoare ale faptelor lor, sancțiunile s-au aplicat gradat, dîndu-se posibilitatea îndreptării salariaților în culpă (căci sancțiunile nu urmăresc desființarea celor care greșesc), în fine, rațiunile sancțiunilor au fost explicate, cu scop preventiv, și celorlalți salariați.

Dar, dacă, potrivit noii legi, pretențiile față de disciplina salariaților au crescut mai direct proporțional cu cerințele imperioase ale industriei moderne, dacă exigența față de îndeplinirea îndatoririlor de către aceștia a sporit, dacă sancțiunile sînt mai severe, în schimb și drepturile acelorași angajați, precum și posibilitățile de recompensare a atitudinilor corecte sînt cu mult mai numeroase.

Iată un exemplu, tot de la UMEB. În urma perfecționării organizării muncii și a creșterii gradului de disciplină s-a eliminat total sistemul — încă folosit în unele întreprinderi — de prestare a unor ore suplimentare în perioadele mai dificile. În felul acesta s-a asigurat salariaților posibilitatea să-și refacă în și mai bune condiții forța de muncă, să-și organizeze mai interesant viața.

Tot urmări ale bunei discipline a muncii instaurate în această întreprindere sînt și acțiunile de organizare a unor excursii gratuite ori de înființare a unei colonii de corturi pe litoral, în care salariații uzinei să-și poată face concediile, la prețuri mai mici decît cele ale O.N.T.-ului. Vădit, aceste inițiative ale conducerii întreprinderii sînt, în esența lor, recompense pentru o atitudine disciplinată față de muncă.

În loc de orice altă încheiere, iată cîteva cifre care demonstrează ce înseamnă instaurarea unei bune discipline a muncii într-o unitate: la aceeași uzină bucureșteană de mașini electrice, doar în primul trimestru al anului în curs, s-a obținut o depășire a producției globale de circa 7 000 000 lei, iar a producției-marfă de 4 200 000 lei. Nu-i nimic surprinzător în asta, pentru că indicele de utilizare a timpului de muncă cunoaște o continuă creștere.

biografii contemporane

de Petru ISPAS

SEARĂ DE FAMILIE

— ...Ești supărat, tată? De ce ești supărat,tată? Doar palmele nu le-ai încasat tu, ci eu. Tu ești cel care ai dat și eu cel care am primit. Și tu ești supărat? De ce,tată? Spui că te-am făcut de rîs, că sînt un pierde-vară prin baruri, un golan. Chiar crezi asta, tată? Uiți că tot tu mi-ai spus că m-ai crescut după chipul și asemănarea ta? N-ai încredere în tine? Astfel de păreri ai despre tine? Nu ridica mîna. Acum discutăm. Eu ți-am ascultat argumentele, ți-am primit palmele și-am rămas cu capul sus privindu-te în ochi ca și acum. Te rog să mă asculți. E posibil,tată?

— Sînt un om cu răspundere, mă cunoaște o lume, nu pot să-mi permit ca propriul meu copil...

— Nu poți să-ți permiți?! Deci nu-ți pasă de ce se întîmplă cu mine, te interesează numai ceea ce poți tu să-ți permiți. Cum se numește asta, tată?

— Să nu fii măgar că te plesnesc din nou. Vă cunosc eu!

— Ne cunoști, tată?

— Sînteți niște derbedei, declasați, niște paraziți, v-ați învățat să trăiți pe spinarea părinților, să rumegați prestigiul și gloria lor

— Vorbești ca la ziar, tată, dar nu cred că și serios. Cam așa a scris și reporterul acela grăbit despre mine și despre ceilalți.

— Și nu a avut dreptate?

— La asta aș vrea să răspunzi tu, tată. Poate că din punctul lui de vedere să fi avut dreptate, poate că mici noi nu ne-am purtat prea frumos cu ei. Dar tu, tu ce părere ai? Are dreptate?

— Ce căutați, mă, ziua-n-amiaza mare, în bar?

— Tot atît de bine m-ai putea întreba ce căutăm ziua-n-amiaza mare pe bulevard?

— Da, tot atît de bine te-aș putea întreba. Sînt atîtea lucruri minunate puse la dispoziția voastră, a tineretului: teatre, cinematografe, săli de concert, cluburi ...

— Așa este, ai dreptate. Sînt de toate. Știu că-ți place muzica foarte mult. Am să te întreb ceva, dar să nu te superi. Cînd ai fost ultima dată la un concert? Nu vreau să te pun în încurcătură, te rog să mă crezi. Știu că stai pînă noaptea la serviciu, că te duci și duminica... Dar mergi o dată, o singură dată la un concert. La clasici, la preclasici, la ce-ți place ție. Du-te, tată, ai să vezi un lucru care ție o să ți se pară fantastic: sala va fi plină aproape în întregime de tineri. La fel și teatrele, și cinematografele...

— Atunci...

— N-am terminat, tată. Au venit la noi în casă fete și băieți, colegi de an cu mine. N-ai stat niciodată cu noi. Ar fi fost interesant. Ai fi văzut că nu «topăim» tot timpul, cu toate că ne place, tare mult ne place. Dar că sîntem capabili,de pildă, să stăm și să ascultăm muzică. Să stăm pur și simplu și să ascultăm.

— Și asta justifică...

— Eu nu justific, tată. Eu nu am nimic de justificat. Pentru că nu mă simt vinovat față de tine cu nimic.

— Cheltuiți anii cei mai frumoși ai tinereții prin baruri, pierzîndu-vă nopțile...

— Iar vorbești ca la ziar. Știi tu cum cheltuiesc eu anii aceștia frumoși, foarte frumoși,și aici ai dreptate Uite,tată, pe foaia asta de hîrtie este planificat bugetul meu de timp pe o săptămînă. Am zece ore de muncă pe zi pentru facultate· cursuri, bibliotecă, fișarea notițelor acasă; două ore obligatorii de lectură beletristică. Doar tu mi-ai spus că trebuie să devin un intelectual complex. După cum bine știi dorm opt ore din douăzeci și patru. Cam mult, aici ar putea fi ceva risipă. Dar ce să fac, îmi place să dorm. Restul:teatru, film, plimbări și,bineînțeles,barul. Barul de zi, tată.

— De ce barul?

— De ce nu barul? De ce nu o cafea acolo și chiar un pahar de coniac? Vino o dată, am să mă fac că nu te cunosc. Stai la o masă vecină și trage cu urechea. Ai să te amuzi. Sîntem capabili să ne certăm în jurul unei idei a lui Kant de care să uităm imediat pentru că am văzut o pereche de picioare frumoase. Nu-l uităm nici pe profesorul de rezistență pentru ticul lui. Ai să-i vezi pe unul dintre colegi care-l imită grozav. Discutăm și despre «Reconstituirea», care nu-i atît de grozav cum au lăsat unii să se creadă, dar nici atît de prost cum au spus alții. Și iar uităm de toate pentru că prin fața noastră au mai trecut o pereche de picioare frumoase. Și e frumos. Și e bine. Zău că e frumos. Și zău că ne e tare bine, tată. Sigur, ai putea să-mi spui că toate astea sînt pe banii tăi. Și-ai avea dreptate Dar se poate altfel?

— Da, dacă ții seama că eu la vîrsta ta trăiam...

— Știu totul, mi-ai mai spus. Nu-mi aduc aminte unde am citit despre o scenă asemănătoare în care băiatul îi spune tatălui cam următoarele· «De ce-mi spui toate astea, de ce mi le repeți mereu? Mă pregătești să trăiesc o viață de mizerie, așa cum ai fost nevoit s-o duci tu la început? Pentru asta toată lupta, tot efortul...».Stai, nu te înfuria. Eu nu-l accept. Eu cred că este bine să știm, că este foarte bine, dar că tot atît de bine, aș zice chiar necesar, este să trăim la nivelul nostru de azi. Dar nu să-l fetișizăm, ci să ne gîndim că mai vine și mîine, și că acest mîine trebuie, este obligatoriu să fie mai bun ca azi. Și are să fie.

— Cu oameni ca voi?

— Cu oameni ca noi și construit de oameni ca noi. Și locul în mîine ni-l cucerim azi

— Și dovada o faceți prin baruri.

— Nu. Dovada stă aici. Privește carnetul meu de student, al colegilor mei. În grupul meu mediocritatea este exclusă. E deviza noastră. Eu am moștenit-o de la tine.

— Dar conștiința, conștiința responsabilității prezente, viitoare...

— Este tată, poate că nu atît de precis formulat înțelesul ei ca la tine, dar este,tată, temeinic construită și definitivă.

Și s-a făcut tăcere. Au tăcut amîndoi. Unul într-un capăt al mesei, altul în celălalt. Amîndoi la fel de stînjeniți.

sport

de Emanuel VALERIU

FARMECUL CALMULUI

Nu fac altceva decît să repet un adevăr binecunoscut, scriind că lumea sportivă constituie unul dintre cele mai agitate domenii ale vieții publice. Agitația aceasta începe în forul interior al celui care s-a decis să păşească în arenă, continuă în orele adunate în ani de muncă, la antrenamente, se amplifică în zilele spectacolelor cu coeficientul prezenței (agitată și ea) a publicului și nu se sfîrșește astfel, niciodată, ci își schimbă, poate, doar eroii.

Am întîlnit totuși un mediu sportiv dominat de calm, e drept, un mediu oarecum izolat față de cel obișnuit al stadionului de fotbal, dar nu mai puțin legat de natură, ba chiar confundîndu-se cu natura. Mă refer la golf, despre care am mai scris aici (primind și cîteva scrisori de la pasionații crosei,pe care-i anunț cu acest prilej că vor căpăta satisfacție deoarece,golful se va îmbogăți în actualul sezon cu două terenuri — unul la Brașov și altul la Poiana Țapului). Acum însă gîndul îmi este nu atît la acest sport, cît la un om care, timp de 40 de ani, l-a slujit cu o acerbă fidelitate.

L-am cunoscut mai de mult, și croiala caracterului său mi s-a părut severă și dreaptă, bine asortată cu felul ales de a se purta și îmbrăca, vorbind dezinvolt englezește, nimic netrădindu-l pe fiul țăranilor din comuna Pianu de Sus, din împrejurimile Sebeș-Albei, plecat de acasă cu peste 40 de ani în urmă.

L-am revăzut în alte cîteva împrejurări sortindu-și singur materialele care-l interesau, tăieturi din presa străină mai ales, corespondențe pornite de pe alte continente, fotografii; l-am asistat în timpul unor antrenamente și l-am urmărit în cîteva partide, de fiecare dată portretul său îmbogățindu-se cu o nouă linie astfel încît, pînă în cele din urmă, am reușit, cred, să mi-l reprezint în ceea ce este la el esențial: calmul cumpătat, redat de mersul său bine călcat (poate singura trăsătură țărănească neșlefuită de oraș), de felul în care te ascultă (aplecînd puțin capul în jos și într-o parte), de modul în care își răspunde (un ritm de blues i-ar corespunde) și, mai ales, de maniera în care lovește mingea de golf (gesturi repetate cu minuțiozitate), înșurubarea parcă în pămînt a picioarelor transformate în soclu imobil, pufăiala pipei sale — ca un puls al concentrării — privirea punctului țintit cu ochii aproape închiși, totul pare — și cred că este — cîntărit pe talerul chibzuielii și-al calmului.

Zilele trecute, Tomiță Pavel și-a reunit prietenii și pe tovarășii săi de muncă de la Country-Club spre a-și serba 40 de ani de activitate.

«Profesorul», căci el este profesor de golf și-l găsim înscris în prețioasele cărți de specialitate editate în lumea anglo-saxonă, era emoționat de sărbătoarea pe care și-o regizase singur. În mijlocul unei săli, în care de obicei se dansează, fuseseră instalate trofeele de argint ale clubului ca și cele personale. De jur împrejur, prietenii (și Culai, cel din satul copilăriei sale, înalt și drept, purtînd pe tîmple zăpada anilor), și oamenii din Herăstrău și Băneasa, care-l ajută să întrețină terenul, îi caută mingile, poartă trusele cu crose și-l adoră, și tînărul Munteanu, tot din Băneasa, pe care Tomiță îl pregătește spre a-l încredința, cîndva, munca sa de peste 40 de ani.

Poveștile încep să fie depănate de acest om abia trecut de 55 de ani, și fiecare dintre ele are o savoare anume, lumea lor este populată de personalități ale vieții noastre politice din ultimii 40 de ani, de ambasadori diverși care au trăit în România,și toți aceștia au fost, cîndva, elevi mai iscusiți sau mai modești ai țăranului din Pianu de Sus, absolvent al examenului de profesor de golf, susținut în 1937 la Londra. Peste 3 500 de «elevi» din peste 35 de țări a avut Tomiță, aci pe pajiștea înconjurată de apele lacurilor bucureștene, în cariera sa de pînă acum. Și-i ține minte aproape pe toți!

Exemplul lui Pavel Tomiță mi-a impus nu numai prin longevitate, ci mai ales prin fidelitatea sa față de sport. Profesînd această meserie, trăind deci din sport, omul nostru a știut, atunci cînd a fost nevoie, să apere sportul pe care-l îndrăgise din copilărie. Îndată după război, numai de golf și de Country-Club nu avea cine să se ocupe Și-atunci, Tomiță Pavel a știut să aștepte, cu calmul înțelept al țăranului, s-a chivernisit cum a putut, a reparat, s-a restrîns, a plătit cotizațiile, într-un cuvînt a menținut în viață clubul și golful. «Country-Club», adică «Clubul de țară», cum explica Tomiță celor prezenți la aniversarea celor 40 de ani de muncă ai săi, și care înțelegeau foarte bine ce vrea să spună prin asta, căci el își apăra astfel bucata lui de pămînt pe care se născuse și care-i rămăsese sădită în suflet pentru vecie, își justifica crezul său de o viață, însăși viața în plină natură, pe sub copaci, în cîmp deschis, peste ape și unduiri de pămînt, primăvara, ca acum, cu verdele ei proaspăt ori în melancolice toamne, cu colorit mozaicat.

M-am bucurat și i-am închinat lui Pavel Tomiță cronica de azi ca o mulțumire pentru fidelitatea sa față de un sport și-un club, pentru oaza de liniște și pace pe care a creat-o calităților sale de om și de sportiv matur, într-o perioadă a agitației multiple, compusă din fotbal și Mexic, din recorduri supraomenești și zboruri interplanetare, din campionate mondiale cucerite sau ratate, din nervi și satisfacții amalgamate la temperaturi înalte.

gastronomică

ÎN REVANȘĂ

Nesuferiții sînt unii dintre semenii noștri cînd vor să se arate atotștiutori, adică mai cu moț decît restul muritorilor. N-apuci să-ți termini vorba despre ciorba de burtă mîncată în Constanța după un răsărit de soare, că hop, sare dumnealui, umblatul, și zice:

— Vax! Ce ciorbă de burtă,domnule?! Dacă n-ai mîncat, în zori, o supă de ceapă împreună cu hamalii din halele Parisului, ce mai, nu merită să mai deschizi gura.

N-apuci să-ți spui părerea despre gustul crenvurștilor la grătar, smotociți în mujdei, că iar vine dumnealui:

— Vax! Ce crenvurști,domnilor?! Nici nu se compară cu hot-doge-urile — un fel de debreținî la țopușă — pe care-i mănînci în Manhattan...

Cauți să vorbești despre calitățile unei saramuri de crap și iar sare dumnealui, atotștiutorul:

— Ce vorbești,domnule? Saramură? Dar ce să mai zic eu care am mîncat la Badgastein, în Austria, un șnițel din piept de curcan, fraged ca o fecioară și mare cît o husă de Mercedes?

— Dar un antricot de vacă — încerci să adaugi — cu măduva deasupra și cu garnitură de ciuperci...

— Mă faci să rîd, zice ei, de antricotul dumitale balcanic. Asta-l mîncare de om subțire? Știi dumneata ce mănîncă un lord englez, un eșquire sau Beatles-ii? Jigou de berbec australian! Dumneata crezi că ar fi avut Anglia un lord Drake sau pe Cristine Keeler; ar fi putut descoperi Shakespeare că-i ceva putred în Danemarca, ar fi fost inventate țigările Kent și ar fi umblat Cook pe ocean și Livingstone în Africa dacă n-ar fi mîncat jigou de berbec bestelit cu celebrul Worcestershire Sauce

În fața unei asemenea argumentări elevate dv. nu vă mai rămîne decît o singură soluție: revanșa. O fi demodată, o fi depășată, dar individul trebuie învățat minte, mai ales dacă e mîncău, calitate ce-l face recuperabil. Deci, fiicînd apoi la martorii cinstiți, și de față la o asemenea convorbire, azvîrliți în mod abil provocarea:

— Stimabile, te văd cunoscător și-mi place. Mai să continuăm discuția duminică pe la 10, adică ten o'clock. Am primit un pachet de la un amic, care a fost de față anul acesta la Olimpiada Arts ménagères din Paris.

Pentru o reuniune de 5 persoane pregătiți următoarele:

1) Jumătate kilogram pulpă de porc care se taie în șuviță — de-a lungul fibrei — cît lungimea unui pix și cam jumătate ca grosime. Acestea se tăvălesc într-un praf făcut din 2 linguriță cimbru pisat și o linguriță sare mărunță.

2) Un babic normal, tăiat în felii tot normale și dacă se poate egale.

3) Pe biscuiți latria puneți cîte o bucățică de circa 1,5 cm de cîrnăciori superiori, pe care îi acoperiți cu o pastă formată din 12 linguriță de muștar picant amestecat cu 100 g brînză rasă. Deasupra presărați și puțin piper.

4) Cu 24 ore înainte de soirea comesenilor se introduc o linguriță de chimen strivit și cîteva frunze de mentă în 1/2 litru de votcă. După trecerea timpului se filtrează, apoi adăugați 6-7 picături de Angostura și 50 g de Farnet. Deci, după aceste preparative — prevenindu-i pe ceilalți oaspeți de complot — vă adresați nesuferitului:

— Pentru dumneata am reținut puțin din litrul de absint, primit recent de la Paris, și din care nu pot a vă servi decît un păhăruț, cel mult două. Mi s-a scris că este dintr-un sort după care era ahtiat Baudelaire dar — precizați cu modestie — cred că se exagerează: nu poate fi mai vechi de 30 de ani.

După această introducere lichidă, cînd șuvițele de carne puse la grătar sînt gata, serviți-le — cu garnitură de salată verde — cu recomandația:

— Luați cu încredere această rară specialitate după care se dau în vînt toți gurmanzii rafinați: «asticote de Loire engraissées» — și numai la urechea informatului — astea sînt celebrele rîme de Loara îngrășate după metoda templierilor. Serviți-le cu plinea această proaspătă și moale. Din păcate cea din import s-a uscat.

Dacă oaspetele dv. de onoare a rezistat la acest prim fel, anunțați — în continuare — cu glas tare:

— Urmează «escallies de sabots de mammouth véritable» — și îl serviți cu felii de babic fierbinți pe care le-ați încins în prealabil bine într-o tigaie.

— Îți dai seama, îi spuneți onorabilului, cît de rari sînt acești frumoși solzi de copită de mamut, mai ales că în ultimii ani exploratorii ghețurilor nordice abia de au găsit două duzini de copite și patru trompe din care, recunosc, nu am apucat deocamdată să-mi procure nici măcar o sută de grame. Serviți,așadar,cu încredere aceste «escailles» cu mici crutoane de pîine prăjită.

Felul trei se trece prin cuptor 10 minute și se servește drept: «oeufs faisandés de perroquet équatorial».

Dacă amicul umblat rezistă la toate, ridicați ședința și mutați-vă la prima zahana, unde împricinatul trebuie să-și facă autocritica consumînd, fără mofturi, ciorbă de burtă, friptură la grătar și, bineînțeles, plătind cel puțin o baterie.

P.P. NAȘU

PE ECRANE

SPLENDOARE ÎN IARBĂ

Versurile, cu ciudată rezonanță modernă, ale unuia dintre cei trei uitați poeți ai lacurilor, Wordsworth, dau titlul acestui film în care mulți au văzut, la vremea lui — adică în 1960 — opera de maximă împlinire a lui Elia Kazan. Jacques Rivette (autorul «Călugărițelei») îl saluta ca pe «un film mare», susținindu-și bucuria cu aserțiunea: «Toate filmele mari sînt cronici». Astăzi, după un deceniu, timp în care toată lumea a văzut și a trăit multe — și pe ecrane și pe alături — iar cinematograful însuși s-a luat, nu de puține ori, la întrecere cu viața, poate că noțiunea de «film mare» ar impune și alte unități de măsură. Poate că astăzi, vrînd sau nevrînd, cerem unui film să ne implice prea mult în el pentru a-l ordona în familia, ad-hoc constituită, «a celor mari». Dar, dincolo de mutațiile ori capriciile vremii, filmul lui Elia Kazan — ca și altele anterioare în creația sa, *Viva Zapata*, *Un chip în mulțime*, *La est de Eden*, ori cele care au urmat, *Riul sălbatic*, *America, America* — rămîne un generos exemplu de cinematograf-cronică în înțelesul lui profund, acela de a capta nu moravurile generale ale unei epoci, ci intensitatea pe care i-o dă cea mai definitorie dintre zbaterile umane și sociale — punerea de acord a vieții individului cu cea a unei societăți anumite. Greutatea acceptării și deopotrivă a protestului, așa cum se înfățișau ele unui tineret cărula societatea americană îi ieșea în întîmpinare — în pragul anilor '30 — cu o ordine materială pe cale de surpare și cu valori morale în agonie, dureroasa alunecare și prăbușire a tuturor certitudinilor sînt cu deosebire pregnante în *Splendoare în iarbă*. Dezastrul ineluctabil al timpului, al timpului care ne îmbătrînește, care se hrănește pe spinarea noastră, care îi înstrăinează pe oameni unii de alții, care se scurge și lucrează atît de inegal pentru individ și pentru restul lumii, nu are aici doar un parfum oarecare, ci poartă însemnele precise ale unei realități. Numele ei este *mitul succesului*, deviza — ambiția de a mai face un pas pe nesfîrșita scară a urcușului social. Ca personaj demn al acestei realități, o mamă trebuie să cunoască creșterea cursului unor acțiuni dar nu are habar că, în general, unei fiice care se întoarce de la prima întîlnire, nu despre un spor, fie el și de 150 000 de dolari, trebuie să-i vorbești.

Un tată respectabil răspunde neliniștilor juvenile ale fiului furnizîndu-i informații în legătură cu fuzionarea unor companii, bîrfe despre succesul unuia, despre lipsa de ambiție a altuia. Oriunde ar întoarce capul, și la dreapta și la stînga, adolescența în neastîmpăr, iubirea care nu știe prea multe la această vîrstă, sînt înconjurate de fraze-raport despre starea economică ori de lecții desprinse din codul unui puritanism înghețat. *Criza adolescenței* este ocrotită cel mult printr-o clasică ședință de psihanaliză, ajunsă mai degrabă prilej de amuzament decît mijloc de vindecare.

Elia Kazan nu se arată fascinat de un eventual mister al acestei crize, precum colegii săi francezi, ci atacă însuși *nepătrunsul*, cu o vrednică încredere. Contratimpul — pe care nici un om mare nu încearcă măcar să-l înțeleagă, dar să-l distrugă! — dintre aspirațiile adolescenților și sistemul de valori ce îi așteaptă în pragul maturității face ca această criză să izbucnească în violențe și să se stingă apoi treptat în durere, tristețe și împăcare. «Opera timpului» se arată a fi de fapt opera unui mecanism social care lucrează mai bine sau mai rău mascat, la adăpostul timpului.

Această dialectică a eroziunii dă substanță filmului lui Kazan, iar cineastul o slujește cu înalta sa tehnică cinematografică, cu binecunoscuta sa măiestrie în stăpînirea ritmului și condensarea timpilor. Maestru incontestabil în arta de a conduce interpreții — prin mîna sa au trecut mari actori ai ecranului american: Marlon Brando, James Dean, Anthony Quinn, Montgomery Clift, Kirk Douglas — Elia Kazan îi călăuzește pe Natalie Wood, pe Warren Beatty, Pat Hingle, Barbara Loden, Zohra Lampert, Andrey Christie pe dificilul drum la capătul căruia fiecare cuvînt trebuie să atingă un adevăr.

Magda MIHĂILESCU

PE SCURT DESPRE:

NATALIE WOOD

A fost una dintre fetițele-minune ale Hollywoodului, a debutat la 5 ani, dar de-a lungul carierei sale Natalie Wood a izbutit să se strecoare prin toate canoanele văzute sau nevăzute ale uzinelor de fabricat vedete. A rămas ea însăși, credincioasă sensibilității și micilor sale capricii, credincioasă dramelor, melodramelor și comediilor pe care le atacă cu egal curaj și talent.

S-a născut la San Francisco în anul 1938. Desprindem din bogata sa filmografie: Mîine va fi totdeauna, Miracolul din str. 34, Jenny și cîinele său, Frumoasele promisiuni, Flacăra care se stinge, Femeia de nicăieri, Rege pentru o zi, Pentru tine, dragostea mea, Rebel fără cauză, Prizoniera deșertului, Un strigăt în noapte, Fata pe care a lăsat-o în urmă, Diavoli în soare, West Side Story, O anume întîlnire, Marea cursă, Daisy Clover, Proprietate condamnată, Penelopa, Bob și Carol, Ted și Alice.

FOTO COLUMBIA FILMS

WARREN BEATTY

La început avea doar renumele de a fi fratele cunoscutei Shirley MacLaine și un destul de înzestrat jucător de fotbal. Plus o oarecare asemănare cu James Dean. Elia Kazan îl convinge să-și încerce norocul în cinematografie, prilejuindu-i excelentul debut din Splendoare în iarbă. *Au urmat:* Primăvara romană a doamnei Stone, Toți se prăbușesc, Lilith, Mickey nr. 1, Făgăduiește-i orice, Caleidoscop, Bonnie și Clyde, Singurul joc din oraș. *În ultimii trei ani Beatty a devenit producătorul propriilor sale filme.*

3

1

Foto Rank Organisation

telegrame

● Jean-Pierre Mocky, cineast ce ocupă un loc aparte în filmul francez, actor comic («Un enoriaș ciudat») și regizor cu vădite predispoziții dramatice (este autorul lui *Solo*, considerat de unii ca al doilea mare film politic francez, după Z al lui Costa Gavras), va lucra în Anglia un lung metraj intitulat *Liber*, «un fel de West Side Story '70». Colaboratorii săi vor fi regizorul englez Richard Lester și actrița Rita Tushingham.

● Franco Zeffirelli, specializat de acum în adaptările cinematografice după Shakespeare («Îmblînzirea scorpiei», «Romeo și Julieta»), pregătește o ecranizare după *Mult zgomot pentru nimic*, cu Michael York în rolul principal.

● Rod Taylor (foto 1) va fi în curînd eroul unui serial cinematografic (de aventuri, bineînțeles), semnat de Walter Seltzer și Jack Reeves, după scenariul lui John D. MacDonald: *Mai întunecat decît chihlimbarul*. Simpaticul și generosul erou — cel puțin așa se anunță — va purta numele de Travis McGee și va avea drept parteneră pe Suzy Kendall, proaspătă noastră cunoștință din *Domnișoara doctor*.

● Sébastien Japrisot, cunoscutul autor de romane polițiste, pe care obișnuiește să le transforme în scenarii de film (am văzut și noi *Compartimentul ucigașilor*), își asumă și răspunderea regiei pentru *Un trandafir alb pătat de roșu*.

● Pamela Franklin (foto 2), interpreta fetiței mai mari din filmul *Casa mamei noastre*, astăzi o tînără de douăzeci de ani, este protagonista filmului *În curînd se va lăsa noaptea*. Fosta actriță-copil dovedește a-și fi dobîndit o remarcabilă maturitate profesională: «Cred că am supraviețuit — spune ea — pentru că încă de la început am considerat filmul ca pe o treabă foarte serioasă. Sînt sigură că toți copiii sînt ispitiți să judece platoul ca pe un joc fermecat».

● Robert Wise a anunțat că viitorul său film nu va fi un musical, ci un «științifico-fantastic»: *Andromeda*.

● Pentru apropiatul său film, *Povestea unui vagabond*, Claude Lelouch l-a solicitat din nou pe Jean-Louis Trintignant. Partenerii săi vor fi Marcel Bozzufi, Charles Denner și Danièle Delorme.

● Cineastul italian Mario Bava își propune să realizeze un «gen nou de western, departe de clișeele americane și de violențele versiuni italiene». Să vedem ce va ieși din *Roy Colt și Jack Winchester* din al cărui generic nu cunoaștem deocamdată decît numele interpretei feminine — Marilù Tolo (foto 3)

2

DE LA A LA Z

BARKER Lex

Actor american de film născut la Rye (New York) la 8 mai 1919. După o modestă activitate teatrală desfășurată în turnee provinciale, debutează pe ecran în 1946 în filmul *Doll Face*. Doi ani mai tîrziu e angajat de producătorul Sol Lesser pentru a întruchipa unul dintre numeroșii Tarzani într-o serie de filme consacrate acestui inepuizabil personaj de om-fiară. Nepucînd egala faima unui Johnny Weissmüller, L.B. își încarcă agilitatea fizică și surîsul fotogenic în mai toate formulele filmului de aventuri, de la western: *The Yellow Mountain* (1954) cu Mala Powers și *The Man from Bitter Ridge* (1955-r: Jack Arnold) cu Mara Corday, la filmul polițist, de groază: *The Price of Fear* (1956-r: A. Beberman) cu Merle Oberon; de la filmul cu pirați: *Duel on the Mississippi* (1955-r: William Castle) cu Patricia Medina, la cel de spionaj: *Mission in Morocco*, de la filmul de jungle: *The Mystery of the Black Jungle* (1955-r: Ralph Murphy) la cel de război naval: *Away All Boats* (1956-r: Joseph Pevney) cu Jeff Chandler. Spre a preîntîmpina eșecul iremediabil al mediocrei sale cariere americane, L.B. trece oceanul spre a-și încerca norocul într-o altă Mecă a filmului: Roma. La Cinecittà întîmplarea face ca Fellini să-l distribuie în *La dolce vita* (1959), dîndu-i să joace propriul său rol de actor american ratat, fanfaron și alcoolic. Rolul din acest film îi aduce noroc pe plan profesional marcînd un salutar reviriment în cariera sa, aproape compromisă. O neașteptată popularitate, de astă dată europeană, îl așteaptă, mai întîi în Italia unde devine *Robin Hood*, pentru un lung ciclu de filme, apoi în R.F.G. în și mai lunga serie de westerne, inspirate din romanele lui Karl May. Rolul lui *Old Shatterhand*, din *Winnetou*, îi aduce valuri de admiratori și o serie de contracte mirifice în Italia, R.F.G., Spania și Franța. L.B. se stabilește definitiv în Europa, unde tipul său veritabil de erou de western, atît de solicitat, dă filmelor autenticitate. Pentru variație, L.B. renunță din cînd în cînd la ținuta de cow-boy, pentru a interpreta filme polițiste, ca ciclul dedicat (noului) *Dr. Mabuse*, spectaculoasele filme de atmosferă exotică *Prin Kurdistanul sălbatic*, *Prințul negru*; *Piramida zeului soare*, *Koli-Yug, doa della vendetta* sau chiar comedii: *Frauenarzt Dr. Sibelius* și filme de groază *Le vampire et le sang des vierges*. Filmografia acestui onest profesionist este, cel puțin sub raport numeric, considerabilă.

BARNET Boris

Regizor (și actor) sovietic de film, născut la Moscova, la 16 iunie 1902, mort la 8 ianuarie 1965. B.B. face parte din vechea gardă a marilor cineaști sovietici formați la școala revoluției. După o copilărie trăită în condiții de mizerie, urmează cursurile unei școli de arte frumoase, în timp ce nopțile lucra ca mașinist la un teatru. În 1917, tînăr de la începutul războiului civil, devine infirmier într-un tren de ambulanță pe front, apoi elev la Școala superioară militară de cultură fizică, unde devine instructor sportiv și mai tîrziu boxer profesionist. Renunță însă la toate cînd află de existența unui Institut cinematografic de stat și fiindcă noua artă îl atrage, devine elevul (și mai tîrziu colaboratorul) marelui cineast și teoretician Lev Kuleșov, la faimosul său laborator experimental». Debutează ca actor în filmul maestrului său: *Mr. West în țara bolșevicilor* (1924), avînd ca partener pe Pudovkin, apoi în 1926 devine regizor semnînd (alături de Fedor Ozep) regia și scenariul comediei satirice: *Miss Mend*, în care apărea și ca actor, alături de I. Ilinski. Filmele sale următoare: *Fata cu cutia de pălării* (1927) cu Anna Sten și Koval-Samborski, *Moscova în octombrie* (1927) dedicat celei de-a X-a aniversări a Revoluției din octombrie, *Coșo de pe strada Trubnaia* (1928) și *Prăbușirea* (1931) vădesc un simț precis al imaginii, al cadrajului, o utilizare a peisajului ca element dramatic, o exemplară dirijare a actorilor și o precizie riguroasă în montaj care dau filmelor sale o notă ireală sensibilă și caldă. În 1929 apare ca actor în filmul sovieto-german *Codovrul viu*, realizat la Berlin de colegul său Fedor Ozep, avînd ca interpreți pe: V. Pudovkin, Maria Jacobini, Gustav Diessl și Vera Mareșkaia. Debutează în filmul sonor cu *Periferie* (1933), după un scenariu propriu, cu Elena Kuzmina și S. Komarov urmat de *Ukraina* (1933), *Pe țărmul mării albastre* (1936) și *Noapte de septembrie* (1939), filme care confirmă calitățile semnalate încă din perioada mută. O dată cu izbucnirea războiului cinele sale devin mai grave. El realizează: *Curajul* (1941); *Într-o noapte* (1944) cu Boris Andreiev, apoi, după victorie, *Secretele contraspionajului* (1946) cu Pavel Kadocinikov; *Pagini din viață* (1948); comedia muzicală *O vară îmbelșugată* (1950) cu Mihail Kuznețov; *Poetul* (1957) cu Serghei Dvorețki; *Luptătorul și clovnul* (1957), pagină din istoria circului rusesc, *Anușka* (1960); *Alionka* (1961).

BARRAULT Jean-Louis

Actor (și regizor) francez de teatru și film, născut la Vesinet (Seine), la 8 august 1910. Cu o vagă înclinație către pictură, tînărul Jean-Louis urma fără convingere cursurile de istoria artei la Școala de la Luvru, dar suprema lui ambiție era să ajungă într-o zi pe scenă. Admis în 1930 la cursul lui Charles Dullin, de la teatrul Atelier, debutează chiar după un an într-un rol de cîteva replici în *Volpone* de Ben Johnson. Urmează patru ani de intensă activitate, încununați de debutul său în regie cu piesa *Autour d'une mère*, după Faulkner, o mare izbîndă artistică și o consacrare. Tot la *Atelier* va descoperi el, de la Etienne Decroux, arta pantomimei (de care se va sluji în chip genial în *Les enfants du paradis*). Plecînd de la Dullin, J.L.B. este ispitit să facă și film, descoperind aci un cîmp nou pentru a-și cheltui harul său dramatic și rezervele inepuizabile ale temperamentului său. După cîteva roluri de compoziție în filme semnate de Allégret, Carné și Litvak, se consacră ca protagonist în *Hélène Willführ* (1936-r: Jean Benoit-Lévy-Marie Epstein) după romanul lui Vicki Baum, în rolul unui student candidat la sinucidere. Aci are ca parteneră pe Madeleine Renaud, care-i va deveni ulterior tovarășă de viață și prețioasă colaboratoare în teatru și film. Figura lui chinuită de mistuitoare conflicte interioare, vocea lui cu grave inflexiuni, cu rezonanță de violoncel și asprime de bici, privirea lui devoratoare, fac din J.L.B. poate cea mai nelinîștitoare figură a filmului francez. Așa l-am urmărit în filme ca: *Nemuritoarea iubire* de Abel Gance (1937), *Perlele coroanei* de Sacha Guitry (un extraordinar Napoleon!); *Drôle de drame* de Marcel Carné (un criminal sui generis!), *Damnyaera* doctor de G.W. Pabst, *Le Puritain* de Jeff Musso (un Raskolnikov modern în Irlanda lui Liam O Flaherty); *Veninul* de Marc Allégret (1938); *Montmartre sur Seine* de Georges Lacombe (1941) cu neuitata Edith Piaf, *Le destin fabuleux de Desirée Clary* de Sacha Guitry (1942) (Napoleon pentru a doua oară), *Simfonia fantastică* de Christian-Jaque (un Berlioz halucinant!); *Oameni și măști* (*Les enfants du paradis*) de Marcel Carné (rolul vieții sale, mimul Deburau) (1943-45); *Însemnare* de Jean Delannoy (1945) cu Edwige Feuillère; *Le cocu magnifique* (1946); *D'homme à hommes* de Christian Jaque (1948); *La Ronde* (1950) de M. Ophüls; *Le Testament du Dr. Cordelier* de Jean Renoir (1959); *Mirocolu lupilor* (1962). J.L.B. este însă marea glorie în viața a teatrului francez. 40 de ani de intensă activitate, în cadrul companiei Barrault-Renaud sau pe scena Comediei, o atestă din plin

Constantin POPESCU

film

PE PLATOURILE LUMII

El

Jean-Daniel Simon: «Am încercat să uit anumite aspecte ale adolescenței mele».

Unul dintre cei mai tineri cineaști francezi, Jean-Daniel Simon — autorul filmului *La fille d'en face* — se află la cea de-a treia creație. Titlul — foarte simplu: *El*. Solicitat să-și definească filmul, Jean-Daniel Simon a răspuns: — *Polițist. Împreună cu Jean-Pierre Petrolacci am adoptat cartea lui André Hardellet, «Pragul grădinii». Pe scurt, să zicem că El ar fi aventura a doi bărbați, un pictor și un savant, două ființe sincere, față în față cu lumea poliției și a banilor.*

Raportat la celelalte două realizări ale sale, tînărul cineast consideră cel de-al treilea film al său *un fel de urmare a acestora*. După mărturisirea sa, cinematograful reprezintă pentru el un mijloc de a-și limpezi niște lucruri, de a-și pune la punct unele probleme: *În* La fille d'en face *am încercat să uit anumite aspecte ale adolescenței mele.*

Distribuția alătură numele actorilor Michel Duchaussoy, Charles Vanel, Alexandra Stewart, Pierre Massimi, Henri Crémieux.

ÎNGERII NEGRI

Vilo Radev lucrînd cu «Îngerii negri».

Vilo Radev, cineast al cărui nume spune astăzi mult în cinematografia bulgară, se apropie de capătul filmărilor acestor *Îngeri negri* la care se pare că ține foarte mult. Radev se întoarce încă o dată la furtunoșii ani ai războiului, pentru a confrunta violent capacitatea de angajare în luptă a tineretului cu o lume căreia istoria i-a marcat cu precizie destinul. Dincolo de soarta celor șase eroi adolescenți, pentru care lupta este la început doar o aventură, un prilej de verificare și abia în cele din urmă participare conștientă, Radev aruncă însă întrebarea fundamentală: ce-l poate hotărî pe un tînăr să renunțe la dragoste, la viață, la puritate, ce-l poate împinge să omoare știind prea bine că și el va fi ucis? Și poate că nu răspunsul este cel mai important, ci cît de mult va stărui întrebarea însăși în conștiința celor care vor vedea filmul.

tv

de Felicia ANTIP

SOARTA UNEI PIESE

Comedia schematismului în gîndire, a automatismelor în vorbire și comportare a ajuns ea însăși o formulă-schemă, un automatism al cîtorva autori dramatici contemporani. Comedia tinde să devină o galerie de caricaturi — adesea foarte reușite, totuși caricaturi, nu oameni cu ticuri, ci ticuri grefate pe forme umane, nu personaje cu năravuri rizibile, ci năravuri în stare mai mult sau mai puțin pură, care au nevoie, pentru a fi aduse în scenă, de un purtător de circumstanță. O comedie cu eroi luați de pe străzile Bucureștiului de astăzi înclinăți de autor în viața lui de fiecare zi și implicați de el într-un meșteșugit joc de situații comice, este o pasăre rară. Atît de rară încît, atunci cînd se întîmplă s-o întîlnească, directorii de teatre n-o recunosc și o lasă să vegeteze ani în șir în colivia unei reviste vechi, în loc s-o ajute să-și ia zborul spre marele public. Soarta piesei lui Radu Cosașu, «Un nasture sau absolutul», publicată în anul 1965 în revista «Teatru» și reprezentată pentru prima oară în 1970, este trist elocventă în această privință. Și în altele.

Pentru, după cîte știu, prima sa colaborare cu televiziunea, înzestratul regizor Savel Stiopul a avut buna inspirație de a alege o comedie pe de-a întregul izbutită. A avut apoi bunul-gust de-a selecționa o echipă de actori de prima mînă. Erau reunite toate premisele unui spectacol de mare [redacted]

Dacă piesa ar fi fost tratată ca o comedie de scăpărătoare replică — așa cum este — și dacă accentul ar fi căzut pe text.

Dacă piesa ar fi fost tratată ca o comedie de moravuri în cel mai curat stil clasic — așa cum de asemenea este — și dacă ar fi fost scoasă în prim plan ingenioasa texturâ a intrigii.

Dacă piesa ar fi fost tratată ca o comedie de caractere și am fi văzut — din unghiul ingenerului Scamatiu — defilînd prin fața ochilor noștri galeria tipologică aliniată de Radu Cosașu.

Dacă piesa ar fi fost tratată ca un vodevil, la modul frenetic și dezlănțuit pe care nostimele ei incurcături și poante l-ar fi putut sugera.

Dacă, deliberat și echilibrat, regizorul s-ar fi jucat cu toate aceste accente potențiale, realizînd un spectacol complet și complex, viu și vesel cuminte atunci cînd trebuie și trăsnit cînd se cuvine.

Impresia mea este însă că el a mers oarecum la întîmplare, ba pe o linie, ba pe alta, implicîndu-i pe unii actori într-un anume stil de joc și lăsîndu-i pe alții să îmbrățișeze un stil opus, alternînd arbitrar ritmurile, precipitînd nejustificat dialoguri-cheie și insistînd prea mult asupra unor gaguri scenice anemiate prin excesiva întindere. Cei mai mulți dintre actori au înțeles însă în ce piele li invitase autorul să intre, dezbărîndu-se de maniereale deprinse de unii în acele comedii despre care vorbeam la început. Gh. Dinică — în rolul eroului (antieroului?) care detestă grandilocvența (feminină și masculină), falsele complicații, impostura fie ea intelectuală, morală sau a sentimentelor, dar își manifestă repulsiile într-un mod neagresiv, nonviolent, aproape cordial, care cere vieții bucurii simple și știe să-i prețuiască pe cei ce le cultivă — a fost, ca de obicei, desăvîrșit. A găsit tot timpul tonul cel just. Ceea ce nu se poate spune și despre Gina Patrichi — această excelentă actriță care în scurta piesă «Atingere» ne-a dat recent un adevărat recital de actorie. «Atena» ei a rămas tot timpul în afara rolului, lucru cu atît mai ciudat cu cît personajul — femeia cu «trecut» care își aranjează o nouă respectabilitate fără a renunța însă la pretenția de a-și controla cumva fostul iubit — este bine conturat în piesă. Perfectă în rolul femeii «de casă», care vrea doar să-și știe bărbatul lîngă ea, să-l hrănească, să-l îngrijească și să-l vadă într-una. Draga Olteanu se mișcă într-o lume a comediei parcă total diferită de cea unde evoluează Rodica Tapalagă. Tînăra scriitoare care afectează trăirea exclusiv în planul spiritului, își cultivă și joacă snobismele și mimează cheltuieri de intelect peste mijloacele ei reale nu e plăsmuire caricaturală. Îngroșînd liniile personajului, Rodica Tapalagă l-a ratat, ceea ce i se întîmplă destul de rar. Lui Dem. Rădulescu i-a izbutit personajul doctorului niței gîunos, niței ticălos, niței laș, și foarte dornic să domine și totodată să apară într-o postură favorabilă. Mișu Fotino a pășit — s-ar zice — pe urmele inconsecvenței regizorului, fiind cînd ca din această piesă, cînd ca din alta. Cea mai plăcută surpriză: Mariella Petrescu, încîntătoare și cu o splendidă ținută artistică în rolul singurului personaj pe care autorul nu-și dăduse osteneala să-l definească perfect. A făcut-o, cu succes, tînăra interpretă. Și, datorită farmecului ei scena delirului nu ne-a mai părut prelungită peste măsură.

Toate ar fi fost bune și frumoase. Dacă... Dacă nu s-ar fi produs incomensurabila bătaie de joc pe care a reprezentat-o condiția tehnică a înregistrării sunetului. Mă tem că am scris despre un spectacol pe care dv., stimați telespectatori, nu l-ați putut urmări decît în parte.

literare

de Valeriu CRISTEA

DOSTOIEVSKI „Opere" vol. VI

A apărut de curînd, spre satisfacția prietenilor literaturii lui Dostoievski, atît de numeroși la noi, volumul al șaselea din seria de *Opere* ce se va continua, am vrea să credem, într-un ritm ceva mai accelerat o dată cu apropierea datei în care vom putea serba 150 de ani de la nașterea marelui scriitor. Volumul cuprinde romanul *Idiotul* în magistrala traducere (revăzută) a lui Nicolae Gane. Ce păcat că acest excelent traducător (și om de aleasă cultură totodată) nu și-a asumat — sau nu a fost solicitat să o facă — sarcina traducerii integrale a operei lui Dostoievski!

Idiotul este romanul marilor scene-vîrtej, în care scriitorul excelează și pentru care se antrena încă de pe vremea cînd de-abia reîntors din exil redactează ampla nuvelă intitulată *Visul unchiului*. Acel dramatism de factură ciclonică, atît de specific dostoievskian, atinge în această uriașă construcție epică intensități amețitoare. O mare scenă-vîrtej există în fiecare din cele patru părți ale romanului: în cea dintîi avem acea memorabilă întîlnire cu prilejul zilei de naștere a Nastasiei Filipovna, întrunire ce reprezintă punctul culminant al episodului I și care încheie printr-un deznodămînt de generală perplexitate, dar puternic motivat din interior, crugul primelor 12 ore fantastice, monstruos dilatate, cărora autorul le consacră nu mai puțin de 200 de pagini; în partea a doua confruntarea dintre cei patru «nihiliști» și prințul Mîșkin, susținut de Lisaveta Prokofievna și ceilalți membri ai elitei, pe terasa vilei închiriate de prinț la Pavlovsk, în partea a treia, în același decor, cheful cu șampanie organizat spontan și terminat în zori cu *spovedania* lui Ippolit etc. Pasiunile oamenilor se dezlănțuie aici cu ceva din forța oarbă a elementelor naturii. Încercînd să le domolească și să le armonizeze, prințul Mîșkin rostește cuvîntul său înflăcărat, aduce *legea nouă*. În agitația personajelor, permanent surescitate, ale cărții nimbul prințului Mîșkin apare și dispare, se aprinde și pălește pentru a se întuneca în cele din urmă ca și mintea de o perspicacitate mistică a eroului. În *Jurnalul unui scriitor*, Dostoievski, relatînd una din convorbirile sale de odinioară cu Belinski, reproduce cuvintele acestuia: «Crede-mă că Hristos al dumitale, dacă s-ar naște în epoca noastră, ar trece cu totul neobservat; el ar fi eclipsat de știința modernă și de oamenii care se află în fruntea mișcării contemporane». Prințul Mîșkin este tocmai acel Crist revenit pe pămînt în plin tumult citadin, despre care vorbea Belinski. Chiar dacă nu trece «cu totul neobservat», el nu este de fapt «recunoscut»; el nu izbutește să-și împlinească mandatul său divin, să-i mîntuie pe oameni, să-i abată de la linia destinului lor năprasnic. Dar în momentele cheie ale romanului, cînd atmosfera narațiunii se saturează din ce în ce mai mult cu electricitate, cînd tensiunea crește pînă la paroxism, aureola prințului strălucește mai intens ca oricînd.

Personajele din *Idiotul*, ca și din celelalte opere ale lui Dostoievski, pălesc brusc, tremură din tot corpul, leșină, izbucnesc în hohote de rîs isteric sau nu-și pot opri lacrimile să curgă în voie. Toate aceste reacții ar părea melodramatice dacă n-ar interveni acea tensiune psihică enormă care le justifică și le dă un caracter inevitabil. Eroul dostoievskian cheltuiește în fiecare clipă a existenței sale o cantitate uriașă de energie nervoasă. În acest sens lumea lui Dostoievski se deosebește net de viața cea de toate zilele care dintre muritorii de rînd ar putea să reziste în acest infern al marilor tensiuni, în acest iad al surescitării continue în care se transformă pînă la urmă fiecare din romanele marelui scriitor?

cronică satirică

de Teodor MAZILU

BĂDĂRANUL BINECRESCUT

E ceea ce se numește un individ din cale-afară de delicat... Să nu-l atingi nici cu o floare... Toată ziua nu face decît să demonstreze cît e el de delicat în comparație cu bădărănia altora. Dacă cineva îi cere un ajutor, individul nostru binecrescut îl respinge grațios tot sub mantia delicateței.

— N-am vrut să te ajut fiindcă n-am vrut să te jignesc... Mi-era foarte jenă...

Și așa, sub pretextul delicateței nu mișcă un deget pentru nimeni.

Nu oferă nimănui nici un buchet de flori fiindcă el, în marea lui sensibilitate, ar fi dorit să ofere trei buchete... Așa că, din gingășie preferă să nu ofere nici unul. Nu-ți oferă nici măcar un pahar cu apă fiindcă el, în marea lui generozitate, ar fi dorit să-ți dăruiască un automobil... Cum n-are atîția bani cîtă sensibilitate are, preferă să te lase să-ți crape buzele de sete. N-ar face o vizită în spital fiindcă pe el, atît de gingaș și de fragil, atmosfera spitalului îl deprimă. E prea sensibil ca să poată suporta spectacolul suferinței fizice. Așa că în loc să facă vizita promisă stă în fața televizorului și bea cafele... Din pricina sensibilității stă mai mult pe acasă. Delicatețea îl scutește de orice grijă. Din pricina delicateței a avut posibilitatea să strîngă la ciorap o sumă frumușică. Din pricina delicateței individul nostru nici nu munceste... E prea gingaș ca să suporte povara de a se trezi în fiecare dimineață. Familia îi înțelege gingășia și delicatul nostru trăiește vesel pe spinarea altora. Așa că pentru individul nostru, delicatețea e o afacere grasă, n-ar renunța la ea pentru nimic în lume...

dialog cu cititorii

de H. DONA

Nu degeaba primăvara este anotimpul tinereții; orice am face, în aceste săptămîni de martie și aprilie, sîntem nevoiți să acordăm prioritate scrisorilor venite de la cei mai tineri dintre cititorii noștri.

De data aceasta avem în față cîteva pagini scrise de o elevă de 17 ani din Suceava. E o scrisoare tristă, cum vom vedea îndată, dar din care răzbate totuși pînă la urechile noastre, ale celor maturi, pulsația stenică, inimitabilă a adolescenței. Cîți dintre cei cu tîmplele albite n-ar da oricît ca să mai poată retrăi tristețile de la 17 ani! Dar să dăm cuvîntul corespondentei noastre: „...De la o vreme parcă trăiesc pe o altă lume. În fața ochilor mei lucrurile apar numai în «negru»... Trimestrul acesta n-am văzut nici un film, iar emisiunile de la televizor le urmăresc numai luni, sîmbătă și duminică. Poate vă gîndiți că-mi pierd timpul în compania prietenilor? Sincer, deși am 17 ani, nu am nici un prieten. Cauzele? N-aș vrea să-mi învinuiesc părinții, dar un lucru e cert, că tot timpul am încercat să le fiu pe plac. Încă din școala generală, părinții nu mi-au permis să-mi fac prieteni. Mama chiar îmi zicea deunăzi: «Tu poți trăi și fără prieteni și prietene». De fapt, părinții mei sînt foarte buni cu mine, numai în privința prietenilor sînt exigenți... Părinții mei n-au abordat niciodată în familie subiecte ca «prietenie», «colegialitate». O perioadă de timp am fost prietenă cu un băiat, dar cînd părinții au aflat de acest lucru, a trebuit să întrerup legăturile... Sînt foarte tristă și singură... La dans, la concerte și la alte distracții de asemenea nu mă duc...“

Am putea, desigur, să observăm, pe marginea acestor rînduri că prin situații asemănătoare au trecut zeci și sute de mii de tineri, am putea să remarcăm că avem de-a face cu o obișnuită criză adolescentină în care tînărul se desparte de universul copilăriei cu legile și riturile lui și se găsește descumpănit, frămîntat de întrebări, de neliniști, de sentimentul singurătății și al izolării în fața unei lumi încă străine lui. Am putea să vorbim despre toate acestea și despre altele asemănătoare și să obținem astfel o notă de trecere la un eventual extemporal de psihologie.

Am prefera însă s-o facem să-nțeleagă pe tînăra noastră corespondentă că n-are nici un motiv să dispere, că nu trebuie, în nici un caz, să se izoleze de oameni și, mai ales, de colegii ei. Fără solidaritate omenească, fără prietenie, orice existență e goală. Părinții, care în dragostea lor sînt tentați să exagereze, vor ajunge și ei să înțeleagă acest adevăr. O sfătuim pe tînăra suceveancă să se apropie de colegii și colegele ei, să-și deschidă sufletul, să-și înfrîngă inhibițiile, să nu uite și alți «prieteni» virtuali: cărțile, muzica, natura... Pînă una-alta, și voința îndîrjită de a învăța bine, de a depăși dificultățile studiului poate constitui un obiectiv care să permită adunarea energiilor risipite. O rugăm pe corespondenta noastră să ne mai scrie; vom căuta totdeauna, pe măsura puterilor noastre, s-o ajutăm.

Profesorului *Al. Răducanu* din București îi mulțumim pentru spirituala dumisale scrisoare; multe (nu toate!) dintre observațiile cu privire la definițiile careurilor de cuvinte încrucișate ni se par întemeiate. Am fi gata să-i dăm dreptate și în ce privește articolul la care se referă, dacă nu ne-am aduce aminte că «microbismul» se manifestă nu numai în fotbal, ci și în rebusism. Or, microbiștii au nu numai o logică specială, ci și un stil propriu (în care marile imprecații mesianice se împletesc cu ucigătoare ironii dezabuzate). Orice microbist care se respectă este o Casandră: deține adevărul integral, dar vocea lui strigă în deșert. Existența lui se desfășoară în zodia catastrofelor apocaliptice de mult prevăzute de el și niciodată recunoscute de muritorii de rînd. Iertați-l deci, tovarășe profesor, pe rebusistul autor al articolului care v-a deranjat.

Cititorul *Dan Plăieșu* din Dorohoi are dreptate: actorul despre care era vorba în ancheta «Pentru o bună amintire», publicată în nr. 9, nu este Hans Moser. Dar nici Hans Rüman, cum pretinde dumneasa, ci Heinz Rühman.

Cititorul *Dumitru Roșu* din Belciugatele, jud. Ilfov, se arată foarte încîntat de discuția care s-a încins între dumneasa și noi. Bineînțeles, încîntarea e reciprocă. Ceea ce vroiam noi să spunem într-o cronică trecută s-ar rezuma astfel: nu înțelegem de ce unii cititori nu-și asumă, simplu și firesc, răspunderea părerilor pe care le profesează (și care păreri, indiferent de justețea lor, vor fi totdeauna tratate cu seriozitate) și se simt investiți cu o misiune specială, anunțîndu-ne că vorbesc în numele «tuturor» cititorilor, al «oamenilor muncii», al «tineretului», al «umanității», al tuturor ființelor raționale și neraționale din galaxia noastră și galaxiile vecine etc. Nu oricine poftește se poate proclama mandatar al voinței publice; pentru a-i recunoaște o asemenea calitate, sîntem în drept să pretindem «acte și documente».

«...Propunerile pentru o conferință în problema securității europene au fost primite cu viu interes de toate popoarele de pe continent, de cercuri largi ale opiniei publice și, într-o formă sau alta, ele au găsit adeziunea guvernelor din aproape toate statele din Europa. De aceea, noi apreciem că sînt condiții prielnice pentru a se acționa cu mai multă fermitate și pentru a se ajunge la organizarea acestei conferințe care — deși nu-și propune și nu va putea rezolva toate problemele din Europa — ar avea o mare însemnătate pentru crearea premiselor de soluționare a o serie de probleme litigioase, pentru așezarea relațiilor dintre țările europene pe principii noi, pentru dezvoltarea încrederii și colaborării între ele».

(Din Cuvîntarea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, rostită la Consfătuirea cadrelor de bază din Ministerul Forțelor Armate.)

EUROPENII DESPRE SECURITATEA EUROPEANĂ

ZIARIȘTI ROMÂNI DESPRE CONVORBIRI, CONTACTE ȘI CONSTATĂRI ÎN LEGĂTURĂ CU POSIBILITĂȚILE ȘI CĂILE ASIGURĂRII UNEI PĂCI TRAINICE PE CONTINENTUL NOSTRU

Dacă se urmărește firul tratativelor, întîlnirilor, contactelor bilaterale dintre diferitele state europene în ultimii 4-5 ani se desprinde ușor o constantă principală: ideea realizării unei cooperări pașnice și multilaterale pe scară continentală este asociată necesității asigurării unei păci trainice și condițiilor securității Europei. Ceea ce impresionează este faptul că asupra necesității dezvoltării cooperării intraeuropene se manifestă un consens al factorilor de răspundere, indiferent de orînduirea social-economică de care aparțin statele respective sau de ideologia pe care o promovează, s-a ajuns la o înțelegere pe scară largă a adevărului că în etapa actuală a vieții internaționale drumul către o veritabilă securitate europeană trece prin intensificarea pe multiple planuri a legăturilor și schimburilor bilaterale dintre națiuni, prin așezarea temeinică a relațiilor interstatale pe principiile independenței și suveranității, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajelor reciproce. Acele cercuri reacționare, imperialiste, ale căror manevre ostile cooperării și normalizării vieții europene urmăresc frînarea și blocarea progresului, se văd împinse spre izolare.

Extinderea științelor matematice la sfera relațiilor internaționale poate extrage semnificative concluzii,fie și dintr-o trecere în revistă a comunicatelor celor peste 500 de contacte intraeuropene la nivelul șefilor de state și de guverne, delegațiilor guvernamentale sau ministeriale, grupurilor parlamentare sau economice, de tineret sau universitare care între 1965 și 1970 au evocat în concluziile lor ideea securității europene. Procesul de multiplicare a eforturilor generale către cooperare și securitate este indisolubil legat de inițiativa statelor socialiste care în Declarația de la București (1966), în Apelul de la Budapesta (1969), în propunerile de la Praga (1969) și în Comunicatul de la Moscova (1969) au formulat un vast program al securității europene de natură să stimuleze conjugarea preocupărilor în această direcție, datorită inițiativelor socialiste. În prezent, în Europa se discută cu deosebit interes propunerea convocării unei sau mai multor conferințe dedicate securității europene. Dacă acum cîtva timp se putea constata că nici un guvern european nu s-a sustras acestei propuneri, acum pot fi întrevăzute semne concrete în legătură cu pregătirile acestor conferințe, între care amintim sugestia Finlandei de a găzdui la Helsinki o primă reuniune.

Prin activitatea consecvent desfășurată în sprijinul securității europene, prin nenumăratele acțiuni favorabile cooperării și înțelegerii, prin dialogul susținut cu aproape toate statele continentului, România socialistă își înscrie aportul la această nobilă cauză. Concepția promovată de partidul și guvernul nostru pornește de la ideea că pentru a se asigura securitatea Europei este necesară organizarea unui sistem de angajamente și măsuri practice datorită cărula fiecare popor, fiecare stat dintr-o singură regiune se poate dezvolta liber fără amenințare din partea nimănui că i se suprimă independența, suveranitatea, că se intervine în treburile sale interne, un sistem de angajamente și măsuri practice care îi oferă garanția existenței de sine stătătoare, un sistem de angajamente și măsuri practice care exclude forța. Ca metodă de rezolvare a problemelor internaționale se introduce obligația găsirii de soluții pe calea negocierilor. Numai într-o atmosferă de încredere regăsită, în care statele sînt angajate într-o vastă acțiune de cooperare și colaborare în toate domeniile, se pot întruni condiții pentru a se construi sistemul de securitate al continentului nostru.

PRIORITĂȚI

de Cristian **POPIȘTEANU**

Fie că te afli la București, la Londra sau Paris, la Moscova sau Belgrad, sau în multe alte puncte de pe harta Europei, și încerci să prinzi pulsul vieții politice, economice sau culturale, discuția despre treburile continentului nostru se impune. Și nu arareori ea devine chiar pivotul conversațiilor cu interlocutori dintre cei mai diferiți. Nu a sosit încă timpul și nu s-a scurs încă suficientă vreme pentru a formula o judecată istorică asupra acestui fenomen. Fapt este că după lunga iarnă a războiului rece redescoperirea Europei de către înșiși europeni s-a produs într-un ritm vertiginos. Și nu e un secret că în redescoperirea — și de ce nu? — în relansarea Europei în sensul unei vocații pacifice, comprehensive, de liant al cooperării internaționale, activele inițiative ale statelor socialiste au jucat nu o dată rolul de propulsoare ale destinderii. Există astăzi o sumedenie de declarații și argumente în favoarea securității europene. Voi reproduce — la solicitarea revistei «Flacăra» — cîteva dintre opiniile consemnate pe parcursul ultimului an în întîlnirile cu diferite personalități.

Acompaniindu-l pe Urho Kekkonen, președintele Finlandei, în vizita pe care, la invitația președintelui Nicolae Ceaușescu, a întreprins-o anul trecut în țara noastră, ministrul de externe Ahti Karjalainen îmi spunea, la una din recepțiile la care l-am întîlnit: conceptul actual de securitate europeană se trage atît din învățămintele istoriei cît și din cele ale prezentului. Cu alte cuvinte, ținînd seama de tragicele întîmplări din trecut — să nu uităm că au trecut trei decenii de la izbucnirea celui mai pustiitor dintre războaiele pe care le-a suportat omenirea — să folosim toate atuurile dezvoltării contemporane în sprijinul și nu în defavoarea securității.

Dl. Karjalainen s-a ocupat îndeosebi de viziunea diplomației finlandeze asupra securității europene. Noi am devenit conștienți — spunea domnia-sa — de faptul că propria noastră securitate este cu atît mai durabilă cu cît sînt mai pașnice raporturile dintre toate statele continentului nostru. Experiența unui stat mic cum este Finlanda ne-a dovedit în practică imperativul de a lărgi treptat participarea noastră la consolidarea securității în Europa. Ne-am inspirat după ideea subliniată încă în 1965 de președintele Kekkonen: «Pasivitatea în problema păcii înseamnă a te supune războiului». Noi am creat relații bune, de încredere, cu U.R.S.S., am dezvoltat relațiile tradiționai bune cu statele occidentale, am stabilit și dezvoltat legături multiple cu state socialiste, am strîns și mai mult colaborarea cu țările nordice. De pe aceste premise am putut formula unele inițiative în privința securității europene. Sugestia noastră de a găzdui conferința paneuropeană și memorandumul în acest sens au fost bine primite, mai multe state răspunzînd pozitiv, iar altele acceptînd-o în principiu. Sperăm să fi dat un impuls dezvoltării spre găsirea securității. Credem ca și România în vocația țărilor mici și mijlocii de a contribui, alături de marile puteri, la edificiul păcii și securității generale.

Într-o seară londoneză de octombrie, fără ceață, fără ploaie, fără ca nimic din acel misterios cer britanic să se facă simțit, ascultam cîteva comentarii pe marginea aceluiași subiect. Erau ale directorului adjunct al Institutului de relații internaționale din Varșovia, L. Tomela. În Europa de astăzi toată lumea înțelege că divizarea continentului în grupări militare ostile este profund dăunătoare și că, în loc de a contribui la rezolvarea securității, ea dă naștere numeroaselor pericole și tensiuni în raporturile internaționale. Pare cert că actuala stare de confruntări dintre N.A.T.O. și Tratatul de la Varșovia poate fi radical schimbată, dacă toate statele europene, indiferent de divergențele lor politice sau ideologice și de diferențierile lor social-economice, vor cădea de acord asupra unui sistem de largă cooperare și securitate.

Prof. Tomela îmi sublinia necesitatea găsirii acelui sistem de securitate care să garanteze pacea tuturor statelor continentului nostru. Este un fapt cît se poate de îmbucurător că toată lumea în Europa confirmă dorința de destindere. Este desigur ceva mai dificil de reunit diversitatea de puncte de vedere asupra realizării practice a cooperării și securității. Este cu atît mai dificil acest subiect cu cît adversarii îmbunătățirii climatului politic european mizează pe atît de numeroasele sechele ale încordării și neîncrederii. Am reținut de asemenea că prof. Tomela consideră între factorii sine qua non ai securității europene recunoașterea tuturor granițelor europene de după cel de-al doilea război mondial și dezvoltarea unei largi cooperări economice intraeuropene.

Dimce Belovsky, membru al Prezidiului Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia, mi-a vorbit cu deosebită fervoare despre securitatea europeană. Iugoslavia susține ideea conferinței general europene, considerînd-o o inițiativă importantă care poate întări stabilitatea politică a continentului nostru. Ceea ce este important nu este caracterul omnipotent al unei asemenea conferințe, caracter asupra căruia nimeni nu trebuie să-și facă iluzii. O asemenea conferință reprezintă o formă excelentă a dialogului european, ea poate favoriza eforturile depuse în comun. Securitatea europeană nu se poate organiza de azi pe mîine. Dar națiunile europene au atins acel stadiu în care pot contribui la o dezvoltare a colaborării în toate domeniile, ceea ce va îmbunătăți simțitor climatul politic general, ele pot găsi acele interese comune care să genereze soluții comune problemelor în suspensie. Un sistem de securitate va fi viabil dacă va reflecta într-o egalitate de drepturi interesele reale ale tuturor statelor și popoarelor continentului. Ar fi de asemenea eronat să nu privim interesele europene în contextul intereselor securității mondiale. În actuala situație internațională, interesele națiunilor europene de-

Helsinki — orașul propus de guvernul finlandez pentru a găzdui o primă reuniune a conferinței dedicate securității europene.

Colocviul organizat la București — sub auspiciile A.D.I.R.I. — un laborator al ideilor și modalităților distilate de experții dreptului și relațiilor internaționale pentru realizarea securității europene.

păşesc barierele diviziunii Europei în tabere ostile. Ceea ce reclamă interesele statelor europene sînt măsuri concrete pentru a se asigura cea mai amplă cooperare posibilă respectînd independența, egalitatea și suveranitatea fiecărei țări. O asemenea evoluție respinge de la sine orice manifestare a politicii de forță.

Am notat, cu ocazia prezenței profesorului american Arthur Schlessinger jr. la București, cîteva remarci ale fostului consilier al Casei Albe în perioada administrației Kennedy.

Nu numai istoricii cunosc că între Europa și Statele Unite ale Americii s-au sudat de-a lungul secolelor străvechi legături. Atît administrația Kennedy cît și actualul președinte, Richard Nixon, prezervă în mod special relațiile cu continentul european. Sînt relații cu deosebire complexe; cu aliații nord-atlantici, cu celelalte state occidentale, cu U.R.S.S., cu celelalte țări socialiste. Este indiscutabil de un mare interes pentru pacea lumii preocuparea tot mai insistentă a europenilor de a găsi formule unanim acceptabile de asigurare a securității. În acest context se situează și ideile de cooperare. Cred că într-o lume a permanentelor transformări, într-o lume a tehnicilor de avangardă și a mutațiilor profunde, înseși ideile cooperării și securității țin de capacitatea de adaptare a structurilor față de necesitățile convietuirii în respect și legalitate.

Îmi îngădui de a mai cita opinia scriitorului André Malraux care-mi spunea vara trecută: Prea multe fenomene sînt guvernate de absurd în această lume. Trăim mereu la porțile absurdului. Înțelepciunea omului ar trebui să-l îndrume să fugă de aceste porți. Războiul este în ordinea absurdului. Pacea în ordinea logicului omenesc. A căuta securitatea înseamnă a ține cont de părerile fiecărei țări, de interesele ei, de opțiunile ei. Noi avem fiecare o patrie la a cărei siguranță trebuie să veghem. Noi avem cu toții un Domus — Europa — la a cărui liniște, progres, civilizație ar fi bine să veghem.

CONFIRMĂRI

de I. FÎNTÎNARU

Am avut privilegiul de a fi fost, în calitate de ziarist sau de delegat, în miezul unor evenimente memorabile, definitorii pentru evoluția politică pozitivă din Europa. Să evoc cîteva din ele — dar după ce criteriu de selecție? Reflectînd, am gîndit să mă opresc asupra acelor momente, convorbiri, declarații, care, în perspectiva timpului scurs, aduc într-un fel sau altul o confirmare a justeții și clarviziunii politicii partidului și statului nostru în domeniul problematicii și modalităților de realizare a ceea ce ne-am obișnuit să denumim, sintetic, securitate europeană.

România a considerat în permanență că normalizarea și extinderea relațiilor bilaterale, statornicirea unor raporturi de bună vecinătate, contactele dintre factorii de răspundere, cooperarea largă în domeniul economic, tehnico-științific, cultural-artistic constituie veriga principală în lanțul modalităților de realizare a securității europene. Nu o dată am avut prilejul să verific — *de visu* — valoarea practică a acestei idei. Într-un mod deosebit de pregnant, cu ocazia vizitei președintelui Consiliului de stat, Nicolae Ceausescu, în Turcia. Îmi sînt și astăzi vii în minte impresionantele gesturi de simpatie și cordialitate ale bărbaților și femeilor, ale studenților de pe străzile Ankarei și Istambulului. Conținutul esențial al vizitei s-a concretizat în afirmarea dorinței și hotărîrii ambelor state de a fructifica premisele favorabile conturate în scopul strîngerii legăturilor reciproce, întăririi spiritului de colaborare și înțelegere internațională. Mi-aduc aminte de recepția în cursul căreia președintele Cevdet Sunay declara: *Noi știm că relațiile bilaterale de apropiere și colaborare între țările noastre sînt foarte importante pentru pacea regiunii în care trăim și, în același timp, pentru pacea Europei și a întregii lumi. Dorim cu toții ca aceste țeluri să fie atinse în condițiile respectării suveranității și independenței popoarelor și, în acest sens, urmărim îndeaproape politica pașnică promovată de prietenii noștri români.* Primirea pe care a făcut-o poporul nostru președintelui Sunay, rezultatul convorbirilor purtate în România, sînt o dovadă concludentă că metoda contactelor și spiritul stimei și înțelegerii reciproce degajează pozitive reacții în lanț, de natură să promoveze apropierea între țări și să se repercuteze favorabil asupra climatului regional și general.

Și fiindcă ne referim la colaborarea regională, să-mi fie permis să amintesc și de vizita pe care președintele Consiliului de Miniștri, Ion Gheorghe Maurer, a făcut-o în septembrie 1967 în Grecia. De față la întreaga ei desfășurare, mi se pare util să rememorez o frază pe care am auzit-o atunci ca un laitmotiv, din zeci de guri, în zeci de variante *Este de mult timpul ca popoarele noastre, care au suferit în trecut de pe urma dezbinărilor generate de adepții politicii «dăvide et impera», să acționeze în sensul propunerilor românești.* Este încă o confirmare a rezonanței și actualității propunerilor României cu privire la transformarea regiunii balcanice într-o zonă a bunei conviețuiri, a păcii și colaborării fructuoase — ca o contribuție remarcabilă la securitatea întregului continent.

Numeroase alte schimburi de vizite, contacte politice și diplomatice, convorbiri și tratative, care au avut loc între reprezentanții României și cvasitotalitatea țărilor europene au avut efecte pozitive asupra dezvoltării relațiilor bilaterale și, implicit, asupra îmbunătățirii climatului politic. În legătură cu aceasta s-a conturat o definire a ceea ce — după părerea României — reprezintă factorul fundamental al securității europene. Anume — necesitatea statornicirii unor relații interstatale noi, sănătoase, care să pornească de la respectarea strictă a ființei naționale, a dreptului fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta, și care să se întemeieze pe respectarea, de către toți și față de toți, a suveranității și independenței naționale, pe principiile egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc. Obișnuim să afirmăm că aceste principii dobîndesc o tot mai largă recunoaștere internațională. Așa și este. La sfîrșitul anului trecut am făcut parte din delegația română la «Conferința pentru securitate și cooperare europeană», ținută la Viena, la care au participat 300 de delegați și observatori din 26 de țări europene. În numeroase intervenții, ca și în discuțiile particulare, și-a găsit reflectarea semnificația primordială a principiilor amintite pentru progresul ideii de securitate europeană. Animatorul și președintele acestei reuniuni, socialistul belgian Maurice Lambilliotte, ne-a declarat: *Securitatea și cooperarea spre care năzuiesc popoarele europene nu pot fi fecunde decît dacă se respectă, fără nici un gînd ascuns, caracterul suveran al națiunilor. Neluarea în considerare a acestui element ar putea să frîneze mișcarea bine începută pentru realizarea securității europene.* Aceeași teză o argumenta interesant comunistul Luca Pavolini, directorul revistei «Rinăscita», în interviul pe care mi l-a acordat pe cînd se găsea la București, cu prilejul colocviului organizat de A.D.I.R.I.: *Recunoașterea diversităților naționale și a căilor specifice de dezvoltare* — sublinia Pavolini — *constituie o problemă fundamentală a securității europene. Este vorba de cooperarea dintre țări cu orînduiri sociale diferite care, evident, nu tind să se confunde, să se identifice, dar cărora climatul de înțelegere le va oferi posibilitatea de a se dezvolta pe calea proprie, corespunzător țelului comun de a consolida pacea.*

România susține de multă vreme că promovarea securității europene reclamă o atitudine lucidă față de realitățile istorice postbelice — ceea ce înseamnă îndeosebi recunoașterea inviolabilității granițelor, admiterea existenței celor două state germane, normalizarea relațiilor cu aceste state și între aceste state, asigurarea participării lor la soluționarea problemelor europene. Acest punct de vedere rațional și-a croit tot mai mult drum. L-am însoțit pe ministrul de externe român, Corneliu Mănescu, în vizita sa la Bonn, în februarie 1967, cînd au fost stabilite relații diplomatice între România și R.F.G.

Atunci, poate, nu tuturor, le apărea atît de clar întreaga semnificație a acestui act pentru evoluția care avea să se contureze atît în interiorul Germaniei federale, cît și în relațiile ei cu alte țări socialiste. Mi-aduc aminte că la o recepție la Bonn, W. Brandt, pe atunci vicecancelar și ministru de externe, vorbea destul de vag doar despre o *dorință de a dezvolta colaborarea internațională;* dar în august 1967, cînd a fost în România, răspunzînd la o întrebare pe care i-am pus-o pe balconul unei vile de la Mamaia, observa că *în cadrul eforturilor pentru o ordine de pace europeană trebuie să pornim de la realitățile existente, între care faptul prezenței a două orînduiri politice pe pămînt german.* Măsurați distanța care a fost străbătută de la aceste afirmații și pînă la situația de azi, cînd, în calitate de cancelar, Brandt, recunoaște deschis că există două state germane, cînd a avut loc întîlnirea de la Erfurt și cînd se poartă tratative sovieto-vest-germane, polono-vest-germane în probleme privind normalizarea relațiilor reciproce. Nu au oare dreptate acei observatori care consideră că România a avut un merit de pionier într-o evoluție europeană pozitivă?

Este convingerea statului nostru că nu pe calea diviziării Europei în blocuri se poate asigura securitatea ci, dimpotrivă, prin conlucrarea pașnică a tuturor statelor, că, deci, desființarea concomitentă a N.A.T.O.-ului și Tratatului de la Varșovia rămîne un obiectiv major al unei reale securități europene. Vreau să arăt că și această idee cîștigă teren chiar în rîndurile unor oficialități adepte ale N.A.T.O. Cînd, în februarie 1967, cu ocazia vizitei ministrului de externe român în Belgia, ministrul de externe belgian, P. Harmel, ne-a primit în biroul său de la Bruxelles, el a ținut să precizeze că, *nu vede desigur un impediment pentru dezvoltarea relațiilor reciproce în existența blocurilor,* dar că guvernul său *nu vizează lichidarea lor.* În septembrie 1968, la București, Harmel ne-a spus că *Belgia și România urmăresc în Europa aceleași obiective de pace și au asupra a numeroase puncte aceeași concepție, de pildă, în ce privește necesitatea de a înlocui în Europa noțiunea de echilibru* (citește: bazat pe cele două blocuri), *prin noțiunea de cooperare între state.* Este de sesizat, desigur, o mutație în gîndire față de momentul precedent; să fie oare întîmplător că ea și-a găsit expresie într-o declarație făcută la București?

Așa cum se știe, România este adeptă și promotoare a conferinței general-europene. Considerăm că la organizarea ei trebuie să participe toate statele europene, fără excepție, precum și alte state interesate, că pregătirea ei nu trebuie cantonată în tiparele relațiilor de la bloc la bloc, ci reclamă un larg dialog, internațional, receptivitate față de toate propunerile îndreptate spre acest țel. La amintita conferință de la Viena, după ce delegata română, Mia Groza, în intervenția sa, a expus acest punct de vedere, Alain Ravennes, reprezentant al «Mișcării pentru independența Europei», a venit la masa delegației române să ne împărtășească cît de just, de constructiv îi apare lui, cît și unor largi pături ale opiniei publice din Europa, punctul de vedere românesc.

În declarațiile pe care ni le-a făcut la București, ministrul de externe olandez, Luns, a împărtășit un punct de vedere apropiat: *Pentru ca o reglementare europeană să fie viabilă este esențială participarea tuturor statelor, fie ele mari, mijlocii sau mici. În acest context, prin acțiunile pe care le întreprind, țările mici și mijlocii pot juca un rol important în viața continentului. Un exemplu în acest sens îl constituie România.*

Opresc aici șirul exemplelor, considerînd că ele sînt suficiente pentru ceea ce ne-am propus — și anume a demonstra cu ajutorul propriilor noastre constatări, audiența și ecoul pe care-l au poziția și activitatea României în problemele securității europene, ca un criteriu suprem al justeții lor.

FĂRĂ SĂ FIU MIKLUHO-MAKLAI

- OMUL CU BRAȚELE ÎMPĂIENJENITE
- CEA MAI SĂNĂTOASĂ FOAME– POFTA DE MUNCĂ
- MISTERUL TIVILICHI

de Sergiu ANDON

Personal, nu am nimic împotriva tatuajelor. Prieteni piraţi, e drept, n-am avut, dar păstrez o rezervă despre gusturile artistice ale ascendenţilor mei dincolo de anul patru mii şi ceva dinaintea erei noastre; nu bag mîna în foc pentru ceea ce preferau ei să graveze: pereţii adăposturilor carstice ori puţinele părţi libere din nobila lor epidermă. Adaug la aceasta înţelegerea pe care mi-au cultivat-o lecturile timpurii din Mikluho-Maklai şi aş putea trece cu indiferenţă peste piesele ambulante de cutanogravuri.

Numai că, nu demult, într-o aglomerare de pierde-vară, am descoperit

CLEPSIDRA VIE

Se numeşte Ion Oancea şi s-a conectat la schimbul universal de materie şi energie în urmă cu 23 de ani şi jumătate. De 94 anotimpuri este chemat Ion Oancea să confirme că nimic nu se pierde, totul se transformă, dar de tot atîta vreme el strică echilibrul biosocial, rezumîndu-se la rolul de martor pasiv al scurgerii timpului. E tînăr, valid, liber. Are două braţe puternice cărora, deocamdată, le-a găsit o singură utilitate: să le tatueze.

Mii de puncţii cu tuş, făcute de-a lungul a sute de ore, tind să amplifice nostalgia clipelor care s-au stafidit lipsite de un rost, de sucul unui sens de a fi. Memoria,deshidratată de fapte,s-a mutat din cortex în pielea braţelor nefolosite: «VIOLETA» (o fată), «CAO» (un prieten), «DINU» (alt prieten), «22» (un număr de casă), un nud (tot «Vio»)...

Dar nu inscripţiile făcute pe pielea-avizier, ci concepţiile şi modul de viaţă ale lui Ion Oancea m-au intrigat. Nu numai că braţele lui, frumos filigranate, n-au creat niciodată nimic, n-au bătut un cui şi n-au săpat o groapă, dar individul îşi mai apără cu dîrzenie «dreptul» de a trăi pe seama familiei, şmecherind din cînd în cînd şi el cîte ceva. Atît. Nimic productiv, nimic disciplinat, nimic mai mult decît mici învîrteli, care să-i alimenteze falsa iluzie că e «descurcăreţ», rare şi dubioase dezmorţiri. A fost indignat cînd i s-a pus la îndoială dreptul moral de a trăi din veniturile tatălui şi ale surorii. Aportul lui? Specula cu bilete la cinematograful «Modern». Prins o dată, i s-a propus încadrarea în muncă. A refuzat ameninţînd: «Mi-aţi confiscat biletele? Îmi scot eu pîrleala! Mă apuc de specula în stil mare, dar de muncit tot n-am să muncesc». Era cuprins de furie, luase... plasă. Peste zece zile am asistat la a doua prindere a lui Oancea. Îşi respectase promisiunea, acţiona pe scară mai largă, perfecţionase sistemul prin introducerea unor intermediari de 9-11 ani, adulatori ai încrustaţiilor.

Iată de ce, fără să mă preocupe tatuajele —în general — cînd am privit braţele — condensatoare de energie ale lui Ion Oancea — arabescurile vineţii ce le acoperă au căpătat pentru mine proiecţii de coşmar. Miniaturile ce se doresc talisman şi romanţă devin, în contextul lenei absolute, un stigmat. Aş fi smuls puterea acestor mîini din păienjenişul desenelor stupide şi aş fi transplantat-o invalidului Claudiu Ignat din Bacău, ale cărui scrisori îmi povestesc despre insistenţele omului dornic de muncă, dar nu întotdeauna înţeles de cei la care apelează.

S-a observat, s-a demonstrat şi s-a mai scris că aceste exemplare de tîrîie-brîu sînt candidaţi potenţiali la «titlul» de infractor. De altfel, însăşi «nevinovatul» trafic de bilete constituie un delict — specula. Lumea micilor expediente e demascată şi de recenta întîmplare de la cinematograful «Tineretului» din Buzău: Nicolae Crudu a oferit unei eleve «un bilet în plus», invitînd-o, pentru vînzarea lui, mai deoparte, în spatele clădirii; acolo, la numai cîteva zeci de metri distanţă de holul plin cu lume, Crudu împreună cu alte trei brute au tăbărît asupra victimei, imobilizînd-o şi tîrînd-o în subsolul unei centrale termice, unde au siluit-o. Cine sînt autorii? Patru haidamaci de 19-27 de ani, fără ocupaţie, bine odihniţi, clienţi mai vechi sau mai noi ai anchetatorilor penali.

Semnificaţia cazului Ion Oancea, raportată la infractorii proveniţi din rîndul celor fără profesie, am reţinut-o a fi acel element comun absent din educaţia lor:

POFTA DE MUNCĂ

Garanţia preocupării stabile de a-ţi justifica productiv existenţa, însăşi randamentul lucrului prestat, depind, în foarte mare măsură, de *setea organică* de activitate creatoare. În această poftă de muncă ar consta, se pare, o mare parte din rezervele de tonus vital ale societăţilor, de ea depind şi ingeniozitatea, şi disciplina, manifestările de eroism cît şi atitudinile de seriozitate,pur şi simplu.

Terenul de manifestare al acestui apetit nu se rezumă, nici pe departe, la profesiile neobişnuite, care cer îndrăzneală, cele de înaltă calificare ori pitoreşti. Sămînţa muncii, *sădită din copilărie*, rodeşte peren de-a lungul întregii vieţi. Ea nu cere decît alegerea cu sinceritate a ocupaţiei. Între nu ştiu care inspector-şef, legat de postul lui doar pentru comoditate şi posibilităţile pe care i le oferă, şi un cioban *bun*, o clipă n-am să şovăi să recunosc vocaţia acestuia din urmă, a ciobanului.

După cum există, spre exemplu, o vocaţie de paznic.

În seara de 14 februarie, şase haimanale din Brăila s-au strîns să cînte la chitară. Muzica nu le cădea bine, erau prea stătuţi de inactivitate, încît au renunţat la melodii, şi-au procurat cu forţa o parteneră şi s-au dezlănţuit într-o partidă de promiscuitate. În căutarea unui loc ferit, cei şase vagabonzi au străbătut un întreg cartier, mergînd — la sigur — în depozitul de ambalaje al fabricii de pîine. Au scos, într-un *anume* fel, o *anumită* fereastră şi s-au instalat acolo cu o dezinvoltură care îi recomandă ca buni cunoscători ai locului.

În timpul scabrosului spectacol a apărut şi paznicul fabricii, Filip Sărăcuţu. Om de 43 de ani, însurat. Care credeţi

Există un incontestabil raport între preocupările și fizionomia oamenilor.

La ora de vîrf
a schimbului I,
societatea arzătorilor de gaz
viermuiește
în barul de zi
din centrul Brăilei.
Ei «obosesc» cîteva ore
între lectura paginilor de sport
și curiozitatea
de a vedea
cine mai intră pe ușă.

că a fost reacția intervenientului? A purtat o scurtă tîrguială cu «băieții», în natură, după care le-a deschis ușa unei încăperi mai intime, le-a făcut și focul, apoi a ieșit discret afară, așteptîndu-și rîndul. Cum se apără Sărăcuțu de acuzația de complicitate la viol? Pretinzînd că a fost constrîns de tineri, amenințat, intimidat. Ce căuta atunci Filip Sărăcuțu într-un post de paznic, unde era *chemarea* lui către această calitate, care în orice moment poate să-l pună față în față cu riscul, cu violența, cu răufăcătorii? Dacă un bărbat, în plină putere de muncă, renunță la activitatea productivă în favoarea rolului de păzitor, se presupune că o face nu din dorința de a moțăi în cabină și de a se preda la înjurătura primului vagabond, ci pentru că are *vocația* de a păzi, cu abnegație și, la nevoie, cu sacrificiu. Altfel...

Exemplul mi se pare indisolubil legat de problema enunțată: pofta de muncă. Nu ocuparea pur și simplu a unui post în schemă, nu «istețimea» de a munci cît mai puțin, ciupind cît mai mult, ci conștiința, obișnuința și nevoia organică de a presta, cu scrupulozitate, ce și cît revine fiecăruia în diviziunea muncii, aceasta este singura atitudine firească a individului față de societate. Drămuirea propriei capacități, cu speranța păcălirii colectivității, este doar o iluzie; în ultimă instanță individul se înșală pe el însuși.

Formal, nimeni, sau aproape nimeni, nu este de vină pentru crearea de către Combinatul siderurgic-Galați a unui post de delegat permanent pentru controlul calității produselor la sediul unuia dintre furnizorii principali, uzina «Progresul»-Brăila. Nu știu dacă, față de distanța de numai 32 de km, aceasta era soluția cea mai economică, nici dacă misiunea permanentă necesita cunoștințele și capacitatea integrală ale unui inginer. Atîta timp însă cît postul — remunerat cu o normă întreagă — a permis celui în cauză să se angajeze cu *încă o normă și jumătate* și la grupul școlar petrol-chimie din Brăila, ceva a început să scîrțîie în conștiinciozitatea față de muncă. Absența profesionistului din centrul focului activității, afectarea timpului către posibilitățile mai largi de căpătuială, corespund atitudinii pasive față de societate. Neangajarea spirituală este urmată de neangajarea profesională.

Există oameni expeditivi în raport cu propriile lor interese dar datornici față de societate. Etica noastră, comunistă, pretinde nu roboteală oarecare, ci muncă depusă în slujba întregii colectivități.

Am cunoscut, în Brăila, un ciudat profesor de vioară. Din anul 1963, I.H. nu a avut alt serviciu decît o jumătate de normă la Casa pionierului, remunerată cu suma de 450 de lei lunar. Dar, în același timp, el a dobîndit bunuri în valoare de sute de mii de lei. Numai valoarea bijuteriilor de aur cumpărate în ultimii ani depășește suma de 300 000 de lei. Înfrigurarea lui I.H. de a-și plasa capitalul se poate observa și din stocul cîtorva dintre articolele de valoare existente în casa lui: 4 acordeoane «Weltmeister», 4 viori, 4 mașini de cusut, 6 covoare persane, 3 haine de piele...

Misterul abundenței e lămurit de adevărata dumnealui calificare — tehnician dentar, încadrat pînă acum 7 ani în sectorul cooperatist. În anul 1963, I.H. s-a îmbolnăvit de «nevroză», i s-a recomandat chipurile, să schimbe «mediul și funcția», drept pentru care s-a retras din cooperativă și a înjghebat acasă un cabinet stomatologic clandestin, în bucătărie, printre cratițe și borcane cu murături. Ca acoperire, cvasimilionarul a ales modesta și nobila misiune de profesor de vioară, plătit cu o jumătate de normă. El a schimbat, astfel, nu numai mediul și funcția, ci și raportul echitabil dintre el și societatea în care trăiește, s-a extras singur din perioada istorică pentru care, declarativ, nu are decît cuvinte frumoase de spus.

TIVILICHI

este un caz simplu dar tipic pentru ideea că de formarea timpurie a obișnuinței cu munca răspunde, în primul rînd, familia. Nuți Tivilichi nu provine nici din familie dezorganizată, nici din mediu infracțional. Se poate chiar spune că tatăl ei, care a lucrat cîndva în miliție, are un surplus de experiență de viață. Ambii părinți s-au complăcut însă în postura de admiratori-conservanți ai frumuseții fetei. Familia Tivilichi a fost contrariată cînd fiica lor a fost trimisă în judecată pentru prostituție, dar acest ultim act din biografia tinerei se situează la capătul unui șir întreg de îngăduințe și compromisuri. Nuți a părăsit de mult școala, părinții n-au protestat; Nuți nu s-a apucat de muncă, părinții n-au obligat-o; Nuți avea bani, părinții n-au întrebat-o nimic; Nuți nu mînca acasă, ci la restaurant, părinții nu s-au mirat... Fata a trecut în galop prin adolescență și s-a trezit repede în companie (ori în rivalitate) cu rătăcitele Pitești ului. Avertizați, părinții au plîns, au promis, s-au angajat, vai, Doamne, ce distruși erau!... Numai că Nuți și-a continuat nestingherită felul de viață; avertismentele, lamentările și făgăduielile s-au repetat, devenind, pînă la urmă, aproape un joc. Nici în ceasul al 13-lea, cînd realitatea aspră a legii și-a spus cuvîntul, părinții tinerei nu s-au dezmeticit. Ei, care nu vegheaseră pînă atunci decît ca anii fetei să se scurgă fără rost, ei, cei care recunoscuseră, ei, cei care se angajaseră, tot ei au început să țipe din gură de șarpe că fiica lor este persecutată de autorități.

*

Scurta incursiune de mai sus e făcută cu prețul unei dificile renunțări: antiteza cu infinitatea exemplelor, prezente la fiecare pas, exemple de muncă angajată, completă entuziastă, a membrilor societății noastre. Intenția autorului este evidentă: asemenea cazuri, izolate în viață, merită să fie izolate și în scris.

C.E.I.L. – CONSTANȚA,

Șoseaua Industrială nr. 2, Palas — Constanța,
tel. nr. 23940, 22728, 22729, telex nr. 270,

oferă cumpărătorilor interni și externi
următoarele produse de mobilier:

- **garnituri de hol tapițate**
- **camere combinate**
- **mic mobilier combinat**

cu materiale plastice și metal.

Prin dotarea tehnică modernă
și a materialelor superioare utilizate în fabricație,
produsele noastre îndeplinesc condiții
estetice și calitative superioare
care pot satisface
cele mai diferite exigențe ale cumpărătorilor.

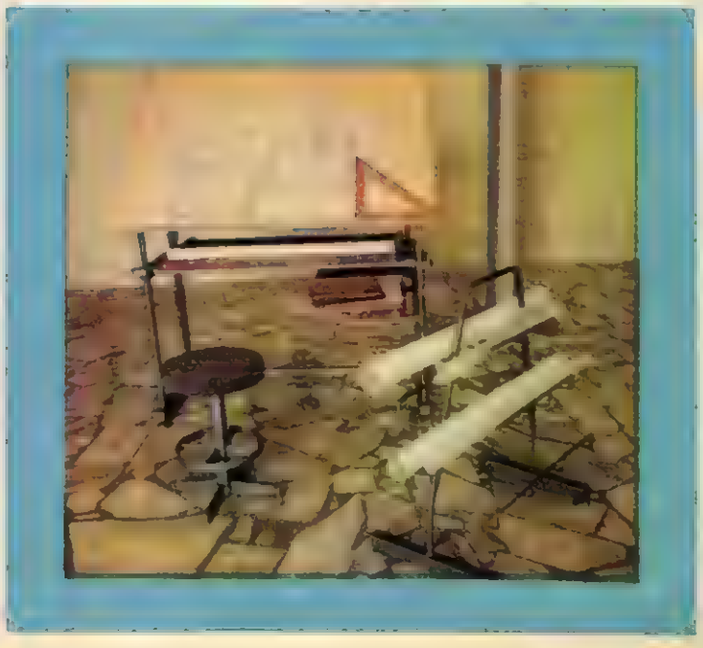

PUBLICITATE

Locuință luminoasă cu perdele ușor de întreținut din DIOLEN

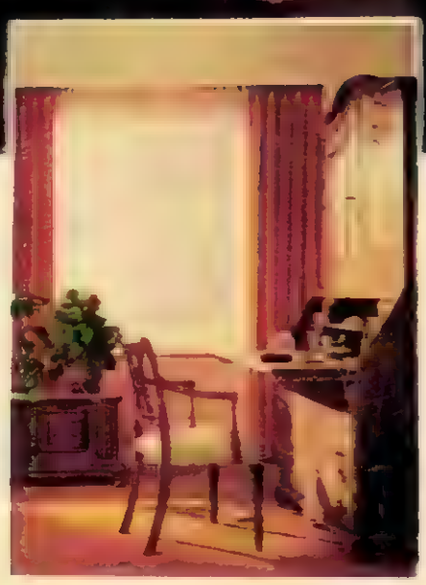

Perdelele DIOLEN fac din camera dv. o locuință luminoasă, respirînd bucurie și confort.
Perdelele și draperiile DIOLEN – o ambianță ideală.

Eleganță, rezistență, stabilitate dimensională.
Vaporoase și decorative perdelele din DIOLEN imprimă locuinței dv. aspect odihnitor și confortabil.
spălat - agățat - gata!

Diolen
garantează calitatea produsului
Enka Glanzstoff

PUBLICOM

varietăţi

diformaţie şi deformare

Prin diformaţie profesională înţelegem, îndeobşte, influenţa profundă, hotărîtoare, pe care exercitarea unei anume îndeletniciri o are asupra omului respectiv. Iată un caz mai aparte de diformaţie profesională. Omul din fotografie, pe numele său Frank Druce, în prezent pensionar, a exercitat timp de 47 de ani în şir meseria de sticlar la fabrica «Stuart Crystal» din Wordsley, Anglia. De 47 de ani, timp de opt ore pe zi, cu excepţia duminicilor şi a sărbătorilor, omul acesta a suflat. A suflat aerul din propriii săi plămîni într-un tub, dînd forme cuarţului incandescent şi viscos din care se naşte sticla. Asta nu mai e diformaţie, ci curată deformare profesională.

prolificitate

În satul polonez Wawelnoe s-au născut aceşti patru viţei gemeni. După felul cum se prezintă la 10 zile de la naştere, se pare că au toate şansele să supravieţuiască.

Ideea de a construi o orgă din cutii goale de conserve poate să pară năstruşnică sau simpatică, aiurită sau ingenioasă. Oricum, fără să ţină seama de criticile negative, un lector universitar şi doi studenţi ai Institutului tehnic din Taunton (Anglia) au construit, în timp de două luni, un asemenea instrument pe care l-au botezat — e drept cam grandilocvent — «Taunton Tech Tinphony». Dar dacă ideea celor trei tineri poate fi apărată împotriva acuzaţiei de ridicol, mai greu va fi să salvezi de un atare calificativ «Expoziţia de instrumente muzicale din cutii de conserve» la care participă şi «Tinphony»-ul nostru.

unde începe ridicolul

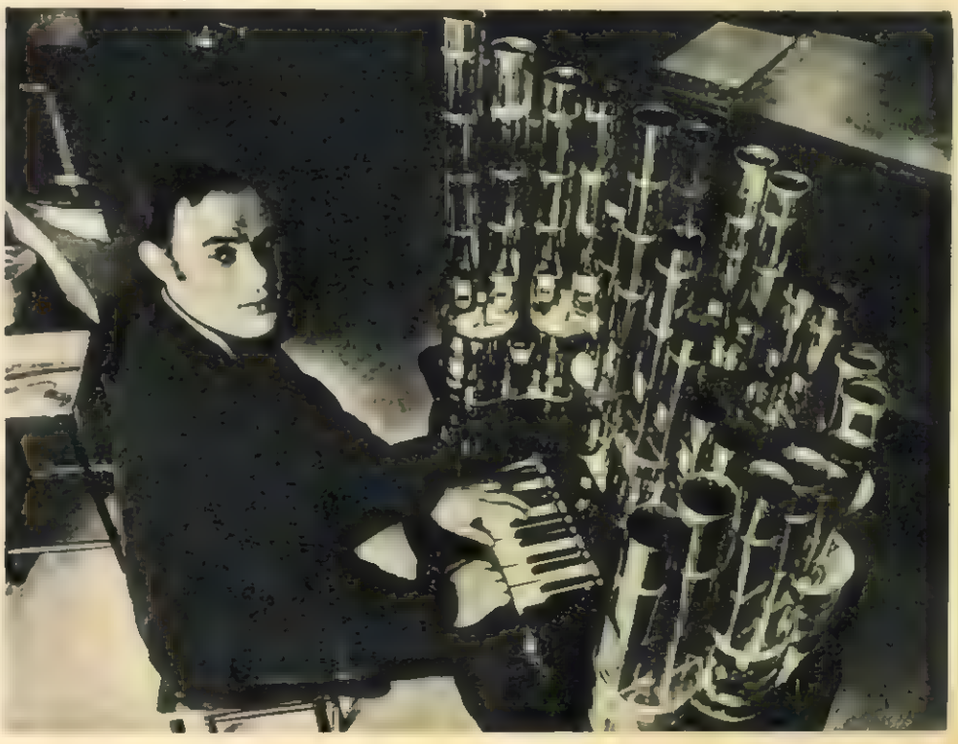

RECORDURI ŞI PERFORMANŢE

... scripta manent

● *CEA MAI VECHE carte din lume se găseşte la Biblioteca naţională din Paris. Este manuscrisul pe papirus al scriitorului egiptean Fta-Hotep şi cuprinde o culegere de pilde, parabole şi învăţături filozofice. Vechimea ei este de peste 6500 de ani.*

● *CEA MAI SCUMPĂ carte tipărită vreodată, Biblia scoasă de Gutenberg în 1455, a fost cumpărată recent de un muzeu american cu 200 000 de dolari.*

● *POEZIA cea mai lungă scrisă pînă în prezent aparţine poetului persan Abul Kasim Mansur, cunoscut sub numele de Firdousi. Poemul, intitulat «Şah-Name» (Cartea regilor), a fost terminat în anul 994 şi are 1 200 000 de rînduri. În traducerea lui engleză, poemul a apărut în nouă volume.*

● *CEA MAI GREA (la cîntar!) scrisoare de dragoste a fost găsită de arheologi în Irak. Provine din anul 2200 î.e.n. şi a fost scrisă de un oarecare Gimişau doamnei Dasbuaj, pe care o ruga să-i acorde o întîlnire. Scrisoarea cîntăreşte 16 kg, fiind de piatră. De piatră să fi fost inima adresantei şi tot nu putea refuza o întîlnire astfel cerută*

● *CEL MAI LUNG roman din lume a fost scris în China. El cuprinde 4 830 000 de cuvinte şi este intitulat «Înflorirea mărului». Romanul datează din secolul al VIII-lea şi narează peripeţiile unor femei în timpul unui bătăliu.*

● *TEXTUL de reclamă cel mai vechi din lume a fost descoperit în cursul unor săpături la Memphis din Egiptul antic. Întocmită acum 25 de secole, reclama aparţinea unui «ghicitor de vise»: «Eu, Rhino din Creta — se spune în text — la porunca zeilor, tălmăcesc visele».*

● *ROMANCIERUL francez Nicolas Rethy de la Bretonne, care a trăit la sfîrşitul secolului al XVIII-lea, deţine un record sui-generis: peste 150 din cele 200 de cărţi ale sale nu au fost scrise ci de-a dreptul tipărite. Romancierul era şi zeţar şi în lipsa maşinii de scris îşi culegea singur textul operelor sale pe măsură ce le compunea.*

● *CEA MAI MARE carte din istoria tiparului rusesc se află la Biblioteca Academiei de ştiinţe a U.R.S.S. Este vorba despre o carte care descrie încoronarea lui Alexandru al II-lea. Deşi nu are decît 50 de pagini, ea cîntăreşte 60 kg avînd următoarele dimensiuni: înălţimea — un metru, lăţimea — 75 cm.*

● *CEL MAI SCURT testament cunoscut a fost scris în 1906 în Anglia avînd următorul text: «Totul mamei». În schimb, cel mai voluminos testament a fost opera unui american, Frederic Cook, care a predat notarului său patru volume care conţineau nu mai puţin de 95 940 de cuvinte.*

varietăți

UMOR NEMȚESC

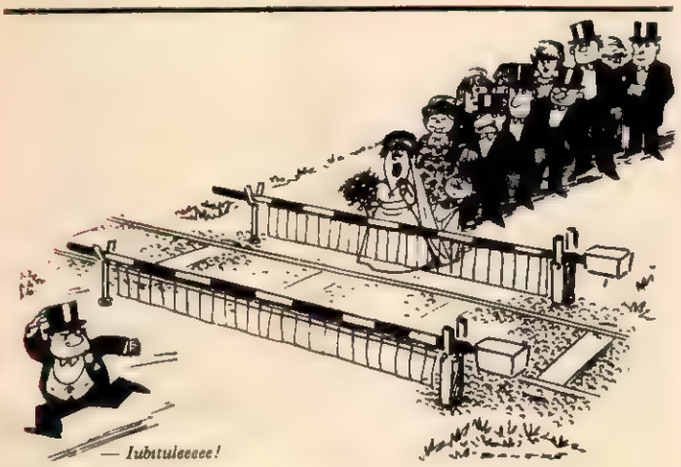

— Iubituleeeee!

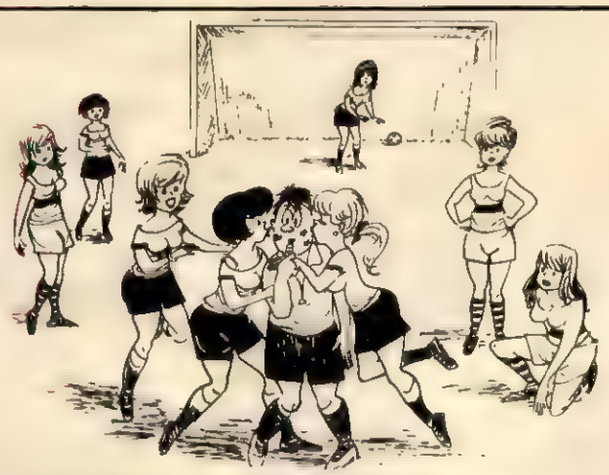

— Nu-i așa, dragă domnule arbitru, că n-a fost gol?

— Deoarece mâine o să vă bateți la Austerlitz, va trebui să luați acest calmant.

— Draga mea, ședința s-a contramandat, așa că voi veni acasă la timp...

ÎN JURUL BALONULUI ROTUND

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2						■				
3	■							■		
4				■						
5				■						
6			■				■			■
7			■							
8			■					■		
9	■									
10					■					
11				■						

ORIZONTAL: 1) Înaintași. 2) Tușă — Bătaie la poartă. 3) Om la om, pe teren — Șut finalizat! 4) Între bare! — Vin în sprijinul apărării. 5) Gross, la centru! — Iubește jocul «Farului». 6) Ultimii la balon! — Galerie — Ion Ionescu. 7) Vacarm (fig.) — Bun coordonator (pl.). 8) Marchează terenul! — Junior — Blocat la centru! 9) Modul de exteriorizare a... microbilor — Sacagiu. 10) Demarează în viteză — A respecta. 11) Deși i-a plecat Deleanu, i-au rămas Delenii! — Verifică pregătirea la «Universitate».

VERTICAL: 1) Post-meridian! — Pricepuți la foarfeci. 2) Joc cu capul — În poartă! 3) Ca betonul (fig.) — Coboară vocea. 4) Înaintaș nobil — Expresia jocului colectiv. 5) Best pe extremă dreaptă! — În deplasare. 6) Superiori lui Pîrcălab. 7) Cu rol de cărăuș — O anume egalitate! 8) Țări — Servită pe tavă. 9) Un antrenor pe tușă! — Tunar la înălțime — Păr. 10) Te atinge intenționat. 11) Jonglează cu capul — Stadion la domiciliu.

Constantin ARDELEANU

Dezlegarea jocului «CU SEMN DE ÎNTREBARE», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) SAGAN — SIBIU. 2) TRESTIENI — N. 3) AGRO — ART — PD 4) SHAKESPEARE. 5) E — AM — ERGO. 6) OZI — IN — PACE. 7) SIMON — TELEX. 8) T — IRES — LESA. 9) RN — ASTRA — EM. 10) OUT — CAUTA — E. 11) VLAHUTA — REN.

glob-comentar

Ecaterina OPROIU

A AVEA – A FI

La început aceste fapte erau privite ca niște ciudățenii. Lumea afla despre ele și se amuza. Invidioșii strigau: așa le trebuie! Flămînzii comentau: nu mai pot de sătul! Predicatorii se înspăimîntau: unde o să ajungem? Conștiințele treze, torturate de coșmar, zbierau în somn: e o lume nebună-nebună-nebună! Și puneau din nou capul pe pernă și readormeau în sudori.

La început ziceam despre ele că sînt extravaganțele și neghiobiile prea-binelui: ● un magnat din Middle West pleacă în vacanță în Marea Caraibilor; dulcea lui odraslă (Cathlyn Wilkerson) abia așteaptă să iasă pe ușă șoferul cu ultimul cufăr și umple reședința paternă de mașini infernale. În cîteva zile hotelul particular se transformă într-o fabrică clandestină de bombe cu dinamită. Cînd se produce accidentul (New York, strada 11), cînd casa sare în aer, fetița sare de la etaj, goală pușcă,și dispare «cu abilitatea unei conspiratoare încercate» ● Jack — fiul unui sociolog american cunoscut (presa nu pronunță numele de familie, ca o ultimă cruțare)–și-a abandonat cursurile la facultate, și vinde — în public — jurnale, iar în particular — LSD: «săptămîna trecută am vîndut în Madison zece mii doze». De ce? «Pentru că, după ce am văzut cum a judecat tribunalul pe prietena mea de 18 ani, am devenit revoluționar. Eu n-avea bani și a semnat un cec fără acoperire. Pentru cîțiva dolari a fost condamnată la un an închisoare. După acest fapt am decis că această țară trebuie distrusă» ● La Universitatea din Wisconsin, unul dintre grupurile studenților contestatari s-a specializat în «lupta împotriva stabilimentelor militaro-industriale»; junii au pus mîna pe un avion de turism și și-au lansat bombele de fabricație artizanală peste o uzină. Bombele n-au explodat, dar eșecul n-a potolit zelul autorilor... etc., etc.

La început ziceam că-i vorba de o trecătoare demență juvenilă, de o descreierare contagioasă, de moda unor noi jocuri, mai primejdioase decît bacaraua, mai spectaculoase decît partidele de rock și cursele de motociclete ale bluzoanelor negre. Dar dacă nu-i vorba numai de jocuri noi? Dar dacă Adam Ulam, istoricul de la Harvard, are dreptate cînd vede în ei nu numai palața, ci și pe unul din personajele inspiratoare ale Posedaților, pe Serghei Netșaiev, nihilistul rus, pe jumătate scos din minți, care l-a tulburat atît pe Dostoievski?

Julie Dopknap, studentă, 20 de ani, evadata unei «comune ale «weathermen»-ilor din Detroit, declară: «Sînt complet nebuni! Mi-am dat seama că acești weathermeni (așa își spun pentru că ei au impresia că ghicesc timpurile, așa cum meteorologii au impresia că ghicesc timpul — n.n.), acești weathermeni sînt incapabili să se uite pe geam, și să spună dacă plouă sau ninge»... Și totuși o societate este un trup supus binefacerilor și vicisitudinilor biologice. Un trup care trebuie să treacă prin bolile copilăriei și ale bătrîneții, prin bolile cărnii și ale spiritului. Se poate dezice un trup de scarlatina sau de scleroza sa? Nebunia aparține nebuniei sau corpului pe care trăiește? Și mai e ceva. Pînă nu demult bolile spiritului erau considerate un fel de lux al suferinței. Oamenii se înduioșau la vederea unui picior amputat. Nimănui nu-i trecea prin gînd să se înduioșeze de privelișlea unui suflet amputat.

E caraghios. E extravagant. E cum vreți s-o luați. Dar poate că această demență juvenilă este și altceva. Poate e și avertismentul că specia noastră se naște, trăiește și moare nu numai pentru «a avea», ci și pentru «a fi».

Dic. BABOIAN

ARTA POSIBILULUI

Se spune că politica este arta posibilului. Butada, departe de a fi o simplă vorbă de duh iscată dintr-o scăpărare de spirit malițioasă, descinde din însăși experiența istorică, din meandrele, deseori atît de neprevăzute, ale vieții internaționale. Polivalența consacrată a posibilului în politică reprezintă însă o armă cu două tăișuri; ea poate deopotrivă să agraveze sau să atenueze tensiunile, înfruntările, crizele ce se produc, inerent, într-o lume divizată încă între orînduiri diferite, între blocuri opuse. A fi înțelept și lucid în politică înseamnă a ști să găsești acea verigă a *posibilului* care deschează porți, învinge rigidități, impune soluții cu caracter pașnic, salutar în problemele cele mai complicate. N-aș putea invoca o cifră exactă care să indice în cîte împrejurări — la scara timpurilor — biruința rațiunii a zădărnicit degenerarea unor conflicte în conflagrații sau a'stins pur și simplu focul războiului. Fapt este că lucrul a fost posibil — perfect posibil. În Indochina și în Algeria, Franța a renunțat la «războaiele murdare» în ceasul al 12-lea, dar a renunțat. Prestigiul Statelor Unite a avut infinit mai mult de pierdut în timpul intervenției militare în Coreea, decît de pe urma armistițiului încheiat la Panmunjon. În 1956, evenimentele de la Suez nu au degenerat într-un război, pentru că, în virtutea rațiunii, s-a rostit atunci un categoric și unanim veto.

Ceea ce se petrece astăzi în diferite regiuni ale lumii solicită — poate mai mult ca oricînd — o abordare dinamică a artei posibilului, pentru găsirea unor soluții pașnice, eficiente. Am reținut,din noianul de telegrame ce ne parvin, cîteva declarații care se înscriu în această rază de acțiune. La încheierea vizitei sale în Israel, președinta Adunării generale a O.N.U., *Angie Brooks*, și-a exprimat, pe temeiul constatărilor la fața locului, convingerea că *pacea poate fi realizată în Orientul Apropiat*. În același spirit s-a pronunțat *Joseph Sisco*, asistentul secretarului de stat american, care și-a început la Cairo «turneul de orientare» în zona înfruntărilor arabo-israeliene. În legătură cu posibilitatea reală a păcii în Vietnam, două personalități politice americane precipizează renunțarea la jumătăți de măsură de genul «vietnamizării» latente. *Townsend Hoopes*, care a lucrat mulți ani în Biroul pentru securitate internațională al Pentagonului, declară într-un interviu că după părerea sa *unica alternativă posibilă* este aceea sugerată în multe rînduri de Averell Harriman: negocierea retragerii tuturor trupelor americane din Vietnam la o dată bine definită și ca atare respectată. Fostul vicepreședinte al S.U.A., *Humbert Humphrey*, se arată la fel de categoric: *Am fost totdeauna convins că problema Vietnamului nu va putea fi rezolvată pe cale militară!*

Între posibilitatea de a ațița focul într-un conflict declarat și posibilitatea de a-l stinge, rațiunea politică nu are de ales: trebuie să asigure concretizarea acesteia din urmă. Și aceasta nu numai atunci cînd au început să cadă bombele.

La Clubul național al presei din Washington, cancelarul *Willy Brandt* a ținut să evoce lecțiile celui de-al doilea război mondial, pentru a pleda în favoarea unui serios efort în vederea «depășirii imobilismului pe toate fronturile europene», în sensul de a se tinde, prin acorduri contractuale, spre o coexistență pașnică în Europa și în Germania. E limpede: arta posibilului — politica — poate și trebuie astfel orientată încît *oricînd* și *oriunde* să promoveze cauza păcii și securității internaționale. Rămîne doar să se treacă de la declarații la fapte.

Florica ȘELMARU

TESTUL CARSWELL

Senatul a spus nu. Iar.

Deja, la 21 noiembrie, propunerea de către președintele Nixon a lui Clement F. Haynsworth ca judecător la Curtea Supremă eșua, iar locul eliberat prin demisia forțată a lui Abe Fortas («imprudențe financiare») continua să rămînă vacant. Indispoziție la Casa Albă. Cu atît mai vie cu cît, de-a lungul a trei luni de controverse furtunoase, în raza reflectoarelor apăruse nu numai un Haynsworth împărțitor de dreptate strîmbă (în favoarea segregării, în defavoarea drepturilor sindicale, de exemplu), dar și un om de afaceri în stare, ca și cel căruia aspira să-i urmeze, de «imprudențe financiare».

S-a terminat noiembrie, a trecut și decembrie, a venit Anul nou cu brad frumos! și mese familiale. În jurul cărora s-a exprimat nădejdea că, în urma eșecului din noiembrie, viitoarea propunere va fi mai chibzuită, se va opri asupra unui om care să nu stîrnească proteste (la care trebuie să se asocieze, vrînd-nevrînd, pentru a-și salva reputația proprie pînă și senatori republicani). Nu spusese cîndva chiar președintele despre Curtea Supremă că «are nevoie de o intuiție rapidă de oameni talentați a căror numire să nu dea prilej decît la un minimum de controverse»?! Or mai fi și în partidul republican oameni talentați, ce naiba, chiar în statele din sud! Cu atît mai mult cu cît nu li se cere nici măcar să aibă un respect deosebit față de prevederile constituționale și drepturile omului... Căci, la urma urmei, despre asta este vorba, despre contracararea tendințelor liberale ale Curții Supreme. Pe cale de transfuzie. În fruntea ei a fost deja instalată o persoană de orientare conservatoare, Warren Burger; un loc e liber; în scurtă vreme titularii altor două, bătrîni și suferinzi, fără îndoială se vor retrage. Republicanii examinează în optică electorală această aritmetică a fotoliilor Curții Supreme, hipnotizați de apropierea alegerilor din 1972 și de ideea că singura lor rezervă de alegători se află în sud — burghezia mijlocie albă, clientela politică a ex-guvernatorului Wallace.

Cea de-a doua alegere a Casei Albe nu s-a dovedit nici ea mai inspirată. Prima reacție la desemnarea lui G. Harrold Carswell a fost, în opinia publică largă, de oarecare nedumerire față de anonimatul din care apărea. S-au sesizat însă juriștii — profesori de drept, asociația avocaților americani — denunțînd incompetența profundă și mediocritatea absolută a personajului. Apoi au intrat în acțiune și ziariștii. Care, răsfoind arhivele din Georgia natală a lui Carswell, au găsit o adevărată profesiune de credință rasistă în stil lirico-mesianic: «Sînt din Sud prin strămoșii mei, prin naștere, prin educație, prin gusturi, prin credințe și prin acte... Mențin, în calitate de candidat (era în timpul unei campanii electorale — n. n.) și cetățean, o fermă atitudine de principii în favoarea supremației albe și îi voi rămîne fidel toată viața!»

Edificator.

Lupta în jurul candidaturii Carswell a luat, între președinte și Senat, proporțiile unei polemici cu privire la întinderea competenței fiecăruia. La o asemenea tensiune încît un comentator de talia lui James Reston nota perplex: «Ceva foarte bizar pare să se fi întîmplat în munca echipei de colaboratori ai președintelui sau în gîndirea lui, sau în amîndouă...»

Se pare că, în sud, politicienii republicani se întîmpină, în chip de bună ziua, cu: «N-aveți un judecător în plus?»

telex

MOSCOVA ■ *Pentru turiștii străini care vizitează Uniunea Sovietică în anul centenarului nașterii lui V.I. Lenin, «Inturist»-ul a organizat 19 itinerare, cuprinzînd locurile unde a trăit și muncit marele conducător, capitalele celor 15 republici unionale, marile orașe ale Siberiei, Caucazului, Asiei Centrale.*

ALEUTINE ■ *Locuitorii insulei Amchitka protestează împotriva hotărîrii Comisiei pentru energia atomică a S.U.A. de a declanșa aici, în toamna anului 1971, o nouă explozie nucleară subterană experimentală mai puternică decît cele precedente.*

BERLIN ■ *În districtul Cottbus, unde se află în prezent cel mai mare șantier de pe teritoriul R.D.G., va fi dată în folosință, peste patru ani, una dintre cele mai puternice centrale termoelectrice din Europa — «Boxberg» — cu o capacitate de 3 milioane kW.*

ROMA ■ *În Italia s-au furat anul trecut 82 928 automobile — cu 17 000 mai multe decît în 1968, cu 32 000 mai multe decît în 1967. Potrivit revistei «Epoca», Italia deține în această privință recordul european, urmată de R.F.G. și Franța.*

WASHINGTON ■ *100 000 dintre oamenii de știință, medicii și inginerii care lucrează în prezent în S.U.A. sînt proveniți din alte țări. Se apreciază că pregătirea lor profesională a costat statele respective o sumă echivalentă cu 400 miliarde dolari.*

BONN ■ *O statistică recentă relevă că numărul accidentelor de muncă mortale se ridică în R.F.G. la 5 000 pe an. Numărul total al celor care mor anual în diverse accidente: 33 000.*

SANTIAGO DE CHILE ■ *Moneda chiliană a fost devalorizată de 6 ori în primele trei luni ale acestui an, cota ei scăzînd în total cu 11%. Devalorizarea peso-ului avantajează companiile străine care acționează în Chile.*

AMSTERDAM ■ *Pentru a combate creșterea șomajului, autoritățile olandeze preconizează intensificarea emigrației, în special din rîndul muncitorilor. Au și fost făcute demersuri pe lîngă guvernele unor țări din Asia și Africa.*

TOKYO ■ *«Cartea albă» a agriculturii japoneze scoate în evidență scăderea populației rurale la 9 040 000 locuitori — 18% din populația activă a țării — și creșterea medie de vîrstă în rîndurile acesteia: 68% din agricultori au peste 40 de ani.*

pe pămînt

Radu VASILIU

ÎN PERSPECTIVA SCRUTINULUI ENGLEZ

Se apropie sau se depărtează scadența electorală britanică? Potrivit informațiilor din presa londoneză, statul-major al partidului laburist cercetează cu minuție și neliniște diverși auguri, spre a decide dacă e oportun să fixeze alegerile în mai, în iunie ori la toamnă. Opțiunile asupra cărora se concentrează liderii nu sînt numai de ordin electoral: guvernul laburist și-a asumat o serie de sarcini îndeosebi în domeniul economic, unde situația, cînd a venit la putere, era, precum se știe, critică. Bilanțul — obligatoriu în cazul unei campanii de alegeri — deși favorabil în unele privințe, nu este de natură să genereze optimism în corpul electoral. Preocupat să scoată din impas economia și finanțele Angliei, cabinetul Wilson a lăsat în suspensie o serie de probleme care îl sensibilizează pe cetățean — distorsiunea dintre venituri și dintre impozitele asupra veniturilor, șomajul, o serie de probleme sociale. Pe de altă parte, rezultatele obținute în acțiunea de însănătoșire a economiei prin aplicarea unui regim de austeritate nu sînt de asemenea anvergură încît să permită laburiștilor anunțarea unui program de prosperitate personală alegătorului din păturile ce alcătuiesc principalul sprijin de masă al partidului.

După numeroase indicii, regimul auster va trebui menținut, poate chiar amplificat dacă este adoptată alternativa aderării la Piața comună. Recente sondaje efectuate în opinia publică britanică au relevat nepopularitatea acestei alternative.

Momentul de «suspense» în care se află guvernul pare să reflecte o realitate de opinie a majorității cetățenilor Angliei. Recentele alegeri locale au dat la iveală anemice avansuri ale conservatorilor care denotă, poate nu atît simpatia electorului de rînd pentru acest partid, cît unele nemulțumiri, mai mult sau mai puțin «locale». În pofida acestora, totul pare să sugereze mai degrabă că nici alegătorii nu s-au decis. Să fie vorba de o situație de tranziție sau numai de un avertisment pe care britanicii îl dau guvernului spre a-l determina să opteze? Deoarece, ca să aleagă, electorul trebuie să cunoască opțiunile ce i se propun. Or, avînd în vedere indecizia cabinetului, ca și a partidului conservator, de altfel, în privința obiectivelor de viitor ale guvernării, se poate spune că britanicii se află în fața așteptărilor. Liderii așteaptă să se contureze elementele clarificării în stabilirea obiectivelor pe care să le propună alegătorilor, aceștia așteaptă programele, spre a putea judeca și opta. La obîrșia lucrurilor stau însă alte scadențe pe care statele majore ale principalelor formațiuni politice le cunosc foarte bine: principalul obiectiv al guvernului laburist a fost adaptarea societății britanice la situația reală în care se află Anglia, ceea ce înseamnă sporirea capacității concurențiale a industriei și eliminarea unui sistem de «relații speciale» care înglobează atît pe cele cu Commonwealthul, cît și pe cele cu Statele Unite. A fost atins acest obiectiv? Deocamdată, afirmă specialiștii. Marea Britanie n-a parcurs decît o parte din calea ce duce pînă la el. Rămîn încă multe mile de străbătut. Iar aderarea la Piața comună ar însemna o mărire de viteză care s-ar repercuta asupra economiei ca o adevărată operație chirurgicală. Și, întrucît una din marile teme ale campaniei electorale va fi problema acestei aderări, se pare că în înaltele foruri laburiste și conservatoare momentul aprehensiunii pe care o produce perspectiva unei asemenea operații, n-a fost depășit.

Ilie ȘERBĂNESCU

AFRICA: EXIGENȚELE DEZVOLTĂRII

Statisticile recent publicate de Comisia Economică O.N.U. pentru Africa (C.E.A.) atrag din nou atenția asupra dimensiunilor tributului pe care continentul negru este nevoit să-l plătească subdezvoltării. Cele peste 300 milioane de africani produc anual doar cu puțin mai mult decît cele 8 milioane de suedezi, de 4 ori mai puțin decît cele 50 milioane de francezi sau vest-germani și de peste 25 de ori mai puțin decît cele 200 milioane de americani. Participarea industriei la formarea produsului social — doar ceva mai mare de 10% — este cea mai scăzută în Africa, iar preponderența agriculturii este mai marcată în țările africane decît în alte țări în curs de dezvoltare. În același timp, structuri arhaice, patriarhale, se mențin pe continentul negru: 70% din teritoriile cultivate, 50% din producție, două treimi din forța de muncă folosită rămîn încă în cadrul economiei de tip natural, neintrînd în circuitul economic. În aceste condiții, chiar și față de alte țări în curs de dezvoltare, creșterea economică în țările africane a fost mai puțin alertă: 3,3% între 1960 și 1966 față de aproape 5% media pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare.

Statisticile amintite atrag însă atenția cu claritate și asupra diferențierilor existente între structurile economice ale țărilor africane înseși. „Nu există o entitate africană — remarca revista «Jeune Afrique» referindu-se la semnificația statisticilor menționate — ci mai multe țări africane, a căror evoluție este pe cît de diversă pe atît de complexă". O atare situație lipsește de eficiență o abordare globală în planul soluțiilor practice privind lichidarea subdezvoltării. Trăsătura comună acestor țări este menținerea unor structuri anchilozate și anacronice care reduc la minimum receptivitatea economiilor africane la mutațiile moderne. Comună este, de asemenea, necesitatea eradicării unor astfel de structuri. Dar căile și mijloacele către acest obiectiv nu pot avea decît un caracter specific, depinzînd de condițiile concrete din fiecare țară. Important este că această idee capătă o audiență sporită în rîndul africanilor înșiși, ca de altfel și ideea primordialității efortului propriu pentru învingerea subdezvoltării, coroborată cu asigurarea unui cadru internațional echitabil care să nu compromită ci, dimpotrivă, să fructifice efortul propriu depus. Semnificative sînt, în acest sens, concluziile unei anchete întreprinse recent de revista «Croissance des Jeunes Nations» în rîndul unor economiști, oameni politici sau de cultură din țările în curs de dezvoltare. Ne permitem aici să citîm cîteva din aceste concluzii: 1) trebuie schimbate radical condițiile economice ale «ajutorului» dat de țările capitaliste dezvoltate țărilor în curs de dezvoltare, condiții în care — așa cum spunea algerianul A. Kabir — «Africa este obligată să dea înapoi cu mîna dreaptă ceea ce a primit cu mîna stîngă»; 2) trebuie puse pe alte baze «condițiile de schimb» între țările capitaliste și țările subdezvoltate întrucît, în cadrul actualelor condiții, «marea finanță — cum se exprima același economist — are posibilitatea să coboare vertiginos, de la o zi la alta, cursul tonei de cacao, de pildă, și să sporească pe acela al oțelului; la ce folosește unei țări în curs de dezvoltare o dublare a producției, dacă aceasta este cumpărată la un preț de două ori mai ieftin?»; 3) nu există modele de dezvoltare care pot fi copiate, responsabilitatea în dezvoltare aparținînd în primul rînd țărilor respective; «trebuie căutată posibilitatea de expresie autonomă a popoarelor și, în particular, a celor africane» — arăta Aaron Tolen din Camerun.

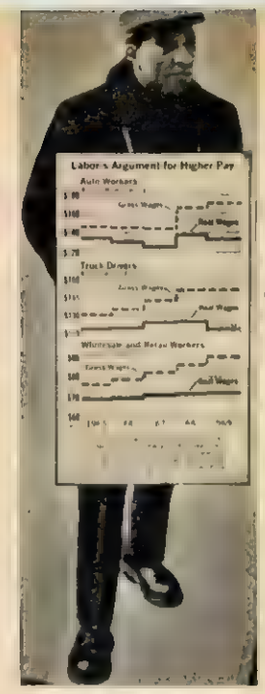

Graficul, reprodus din ziarul «International Herald Tribune», este menit să prezinte una din principalele cauze ale grevelor din S.U.A., precum și «argumentul muncitorimii pentru un salariu mai mare». El arată că deși salariul nominal al muncitorilor din industria de automobile, al conducătorilor de autocamioane și lucrătorilor din comerț a crescut, salariul real a scăzut, în fapt, datorită fenomenului inflaționist din Statele Unite care a determinat în ultimii cinci ani o continuă slăbire a puterii de cumpărare a dolarului.

BRNO '70

Nu știm dacă există un clasament internațional al țărilor după numărul de expoziții organizate în fiecare an. Oricum o cifră se impune ca un record virtual: 200 de expoziții colective sau individuale prezentate numai în cursul anului 1969 de *Întreprinderea Tîrguri și Expoziții* din Brno. Se poate spune că în acest domeniu al multiplelor posibilități Cehoslovacia cultivă de decenii o tradiție cu care pe drept cuvînt se poate mîndri. Una din manifestările prestigioase ale propagandei comerțului exterior cehoslovac este fără îndoială Tîrgul Internațional de la Brno, care atrage în fiecare an zeci de mii de vizitatori din țară și de peste hotare, constituind, cum se subliniază într-unul din prospectele editate, *«Un loc potrivit pentru abordarea și dezvoltarea unor noi legături comerciale între Vest și Est»*.

După ce în ultimii 10 ani, suprafața de expunere totalizînd 750 000 mp a fost rezervată aproape exclusiv Tîrgului internațional de construcții mecanice, iată că, în această primăvară, se deschide la Brno, primul tîrg internațional specializat al bunurilor de consum. E drept că și la edițiile trecute parcul de expoziții a avut unele sectoare restrînse în care aveau loc confruntări între produse de consum prezentate de firme producătoare din țară și din străinătate. Dar, la 21 aprilie urmează să fie inaugurat un tîrg complex — ca ansamblu expozițional închegat și bine asortat.

Faptul că această manifestare coincide cu cea de-a 25-a aniversare a eliberării Cehoslovaciei de sub jugul fascist, oferă un prilej nimerit pentru trecerea în revistă a principalelor realizări ale acestei țări și în domeniul bunurilor de larg consum. Jan Cebis, directorul general al Tîrgului internațional de la Brno, arată în acest sens că prezentarea amplă a bunurilor de consum și expoziția construcțiilor mecanice au un numitor comun — *«acela de a oferi, cît mai sugestiv posibil, imaginea concentrată a avîntului industriei cehoslovace în anii construcției socialiste»*. Se precizează de asemeni că organizarea tîrgului bunurilor de consum nu decurge dintr-o schimbare a concepției fundamentale privind prioritatea industriei mijloacelor de producție.

În viziunea organizatorilor manifestărilor de la Brno, noul tîrg este chemat să asigure o participare cît mai largă a firmelor străine, ceea ce ar stimula o confruntare deschisă în ce privește sortimentul, calitatea și modalitățile de prezentare ale produselor.

Alături de peste 20 de întreprinderi și organizații cehoslovace de comerț exterior, reprezentînd un număr mare de unități economice vor fi prezente la tîrg — cu expoziții oficiale — diferite țări socialiste, între care și România. *Christian Dior* (Franța), *Cinzano* (Italia), *Parker* (Anglia), *Braun* (R.F.G.), *Kawasaki Heavy Ind. Ltt.* (Japonia), *Cornelius G.M.B.H.* (Austria) și alte firme cunoscute din țările capitaliste se vor număra de asemeni printre expozanți. Primele 4 zile ale tîrgului vor fi consacrate negocierilor comerciale internaționale, iar între 25 și 28 aprilie marele parc va cunoaște asaltul publicului, al cărui verdict are o însemnătate uneori decisivă pentru viitorul unui asemenea tîrg

D. B.

Ottawa. Aspect de la o impunătoare demonstrație din capitala canadiană desfășurată sub lozincile. «Să se pună capăt războiului din Vietnam», «Vietnamul, vietnamezilor», «Retrageți trupele americane, acum» etc.

sapte zile pe pamint

PHILADELPHIA

INTERVIU CU EUGENE ORMANDY

Corespondență specială
de la Elena Nica-DUMITRESCU

Mă aflu la Academia de muzică, unde are loc un concert al Filarmonicii din Philadelphia, sub bagheta celebrului Eugene Ormandy. După terminarea concertului, marele dirijor urmează să-mi acorde interviul pe care l-am solicitat, cu cîteva timp în urmă, pentru cititorii «Flăcării».

Sala imensă (6 000 de locuri), cu trei rînduri de balcoane, este arhiplină. Cînd Ormandy intră în scenă, aplauzele contenesc greu. Orchestra formată din 105 instrumentiști este una dintre cele mai prestigioase ale lumii («The World Greatest Orchestra», o caracterizează «Newsweek»). Emoția ascultării Simfoniei a VI-a de Ceaikovski, interpretată de această orchestră și dirijată de Ormandy, se împletește — pentru mine — cu aceea a gîndului că, peste cîteva minute, voi sta de vorbă personal cu marele vrăjitor al bagheței.

La sfîrșitul concertului, în salonul din spatele scenei, mă aflu față în față cu maestrul. Căldura, bunăvoința și simplitatea cu care vine în întîmpinarea mea îmi ușurează sarcina.

— *Domnule Ormandy, mă aflu aici pentru a vă solicita scurtul interviu, făgăduit de dumneavoastră pentru cititorii revistei «FLACĂRA» din România.*

— Cu multă plăcere. Cunosc România destul de bine, din turneul pe care l-am făcut în București în 1957. Am cunoscut și apreciat cu această ocazie publicul român — atît de entuziast — și excepționala orchestră simfonică din București. Nu-l pot uita pe George Georgescu, care mi-a fost bun prieten.

— *Ați mai cunoscut și alți muzicieni români?*

— Da, pe George Enescu, bineînțeles. A fost unul dintre marii mei prieteni și am multe fotografii ale lui cu autografe; sînt amintiri la care țin foarte mult. Prezint adesea lucrările lui. Iubesc această muzică fermecătoare, care reflectă o mare dragoste și cunoaștere a poporului român și a muzicii populare. Mă refer la ritm, la culoare...

— *Domnule Ormandy, ați primit de curînd una dintre cele mai mari distincții civice ale Americii, pe care președintele Nixon v-a înmînat-o personal cu ocazia împlinirii a 70 de ani de viață. Ce a însemnat acest moment pentru dumneavoastră?*

— Viața unui artist are foarte multe momente fericite și fiecare concert pe care îl dirijez e pentru mine o fericire, bineînțeles însă că primirea acestei distincții a fost o sărbătoare

— *La numai șase săptămîni după Medalia Libertății, vi s-a decernat o altă înaltă distincție Premiul Philadelphiei.*

— Da, e un an bogat! Premiul Philadelphiei a fost instituit în 1921, fiind acordat în fiecare an persoanei care se consideră că a adus servicii comunității orașului. Anul acesta l-am primit eu, iar suma de 15 000 de dolari care reprezintă echivalentul «materialul» al premiului am donat-o «fraților mei» din orchestră pentru fondul lor de pensie

— *V-ar surîde o nouă vizită în România?*

— Mi-ar face mare plăcere, dar deocamdată nu am în program un turneu în România. De altfel, nu o duc prea strălucit nici cu sănătatea. Dar iubesc publicul român și aș dori să-l revăd.

— *Maestre, v-aș ruga să aveți amabilitatea să transmiteți prin mine cîteva cuvinte publicului român și în special iubitorilor muzicii simfonice, cititori ai revistei «FLACĂRA».*

— Cu multă plăcere. Cele mai bune urări de sănătate și succes pentru interpreți și pentru ascultătorii lor. Și un cald salut pentru cititorii revistei pe care o reprezentați.

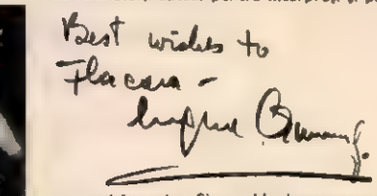

Spunîndu-mi aceasta, Eugene Ormandy scrie pe o bucată de hîrtie cele cîteva rînduri reproduse mai sus

Îmi iau rămas bun de la celebrul dirijor, mulțumindu-i pentru deosebita sa amabilitate. Minutele petrecute cu domnia-sa, prietenia, simplitatea, umanismul pe care-l degajă această mare personalitate și mîna mică și caldă pe care am strîns-o la plecare rămîn pentru mine lucruri de neuitat

Moment din zborul «Apollo-13» — cel mai dramatic din scurta istorie a cosmonauticii americane.

„APOLLO–13"– O MISIUNE DRAMATICĂ

La ora cînd trimitem aceste rînduri la tipar — în dimineața zilei de 15 aprilie — nu știm încă deznodămîntul zborului «Apollo-13», care însă va fi cunoscut de cititorii revistei în momentul cînd ea va ieși pe piață. Putem însă face de pe acum unele considerații tehnice preliminare, care să ajute la înțelegerea evenimentelor, desfășurate cu extremă rapiditate.

Trebuie amintit, în primul rînd, că și alte misiuni «Apollo», cu tot gradul lor ridicat de fiabilitate (peste 90 la sută), au întîmpinat dificultăți.

Un semnal de alarmă asupra *fragilității unor instalații și în special cea electrică* a fost tras la 14 noiembrie anul trecut, cînd, imediat după lansare, s-a defectat sistemul de alimentare electrică al navei «Apollo-12»; totul a fost pus pe seama unei descărcări electrice, startul dîndu-se pe furtună. Or, se pare că defecțiunea în cazul «Apollo-13» s-a produs tot ca urmare a deteriorării acestui sistem — mai precis ca urmare a unei explozii la rezervoarele a două din cele trei pile generatoare de curent.

Cu ce motoare și sisteme de alimentare cu energie era înzestrată nava? Ansamblul cosmic «Apollo» în greutate de peste 43 t a fost format din modulul lunar (LM), modulul de comandă (CM) și cel de serviciu (SM). În acesta din urmă, afară de motorul «de marș» AJ-10-137 (tracțiune — 9,8 tone, timp de funcționare — 750 secunde) destinat revenirii pe Terra, au mai fost plasate: rezervoare de combustibil și gaze neutre, 16 motoraşe de stabilizare, instalații auxiliare (oxigen, apă etc.), precum și surse de energie electrică.

O defecțiune la sistemul electric a putut fi produsă fie de lovirea de un meteorit, fie de o explozie datorată unei suprasolicitări. Așa, spre exemplu, la pilele a căror funcționare se bazează pe fenomenul de recombinare a hidrogenului și oxigenului pot apare relativ ușor explozii locale.

Văzîndu-se lipsit de energie electrică în cabină, echipajul a trebuit — pentru manevrele de schimbare a traiectoriei, inserție pe ruta «Lună-Pămînt» și corijarea traiectoriei de revenire — să se bazeze doar pe motoarele de pe LM. *Cum a fost posibilă utilizarea în acest scop a unor motoare care de fapt aveau altă destinație?* Răspunsul este simplu: deși *suma tracțiunilor* (4 750+1 600 kgf) a motoarelor celor două etaje ale LM era *sub* valoarea tracțiunii motorului AJ-10-137, *durata* lor de funcționare depășea de două ori pe cea a acestui motor de serviciu!

Începută sub semnul incertitudinilor, misiunea «Apollo-13», cu tot sfîrșitul ei dramatic, va permite trageren unor importante învățăminte asupra defecțiunilor posibile în instalațiile speciale și asupra riscurilor uriașe care apar, dacă nu se iau măsuri corespunzătoare

Misiunea a demonstrat, o dată în plus, excepționalele calități umane ale echipajelor misiunilor cosmice care prin desăvîrșita stăpînire de sine și prin pregătirea lor tehnică multilaterală se dovedesc adevărați pionieri ai erei interplanetare.

Conf. dr. ing.
Florin ZĂGĂNESCU

LAOS

BUMERANGUL BOMBARDAMENTELOR

Corespondență specială
de la Corneliu VLAD

Se estimează — în mod neoficial — la Vientiane că peste 600 000 de locuitori ai Laosului sînt nevoiți să trăiască astăzi departe de locuințele și ogoarele lor, în condiții de viață din cele mai grele. Cifra este de-a dreptul impresionantă, 600 000 de oameni însemnînd a cincea parte din populația întregii țări Exodul masiv al laoțienilor este urmarea directă a intensificării deosebite a bombardamentelor aviației americane asupra zonelor eliberate ale țării. Începînd din 1969, în Laos se înregistrează în medie peste 500 de raiduri zilnice de bombardament. Ca urmare, numărul locuitorilor care își părăsesc gospodăriile pentru a se sustrage pericolului bombardamentelor a crescut simțitor în ultima vreme; în 1969 numărul acestor refugiați a crescut cu circa o treime față de anii anteriori.

Ziaristul David Kales, care lucrează pentru o mare publicație din Hong Kong, relatează că oficialitățile americane din Vientiane au admis în particular, că «bombardamentele creează refugiați». Mult mai grav i se pare lui Kales un alt fapt — și anume că aceste bombardamente «care nu au cum distinge inamicul (citește «forțele patriotice» — n.n.) de populația pașnică», par să reprezinte pentru respectivele autorități un mijloc de realizare a unei politici deliberate. «Oficialitățile americane — precizează Kales — par să recurgă la următoarea presupunere care frizează disperarea că există numai o soluție pentru a priva inamicul (respectiv, «forțele patriotice» — n.n.) de sursele sale de potențial uman — și aceasta este refugierea masivă a populației din zonele supuse bombardamentelor».

Observatorii politici din Vientiane se îndoiesc însă în modul cel mai serios că prin intensificarea bombardamentelor s-ar putea obține vreun avantaj politic. Dimpotrivă, așa cum observa recent săptămînalul «Fareastern Economic Review», «o importantă parte a populației care ia drumul refugiului — și este vorba mai ales de tineri — se înrolează în rîndurile Patet Lao, cei ce se îndreaptă spre centrele de refugiați ale administrației de la Vientiane fiind mai ales bătrîni sau copii». Fapt confirmat de alcfel și de Phao Phimphachanh, membru al C.C. al Neo Lao Haksat, care îmi spunea: «În ciuda bombardamentelor și celorlalte acte de război ale inamicului, populația noastră este hotărîtă să-și continue tot mai viguros lupta pentru edificarea unui Laos independent, pașnic, unit și prosper, iar intensificarea escaladei și a intervenției străine nu fac decît să sporească dîrzenia și hotărîrea luptătorilor noștri».

cronica de trei secunde

LITERA K ÎN JAPONEZĂ

Ceea ce s-a întîmplat unui străin care pretindea că știe limba japoneză, merită să ne pună pe gînduri, chiar dacă în școlarizarea noastră cîntînd, nu am ajuns cu toții să învățăm această limbă. obsedați încă de cultura europeană. În niponă, se pare, rigorile lingvistice sînt mult mai severe decît în germană — unde verbul vine atît de tîrziu, la sfîrșitul frazei, că între timp poți juca o tablă — sau în engleză unde, după cum se știe, una scrii și alta fumezi. La japonezi, fiecare literă are o valoare considerabilă pentru sensul frazei Mergînd cu tramvaiul — așa relatează un ziar elvețian — străinul a spus:

«Koro shite kudasai». El vroia să spună «Vă rog, vreau să cobor la stația următoare!» Dar «Koro shite kudasai» înseamnă «Vă rog, ucideți-mă!» Ca să coboare «la prima», el trebuia să spună: «Oro shite kudasai»... El adăugase un K nefericit, în capul primului cuvînt! Și K-ul acela în plus îl ducea în cu totul altă direcție...

La noi, la latini, o literă în plus sau în minus nu dă naștere decît la calambururi, mai mult sau mai puțin dubioase. Un calambur — doar în cazuri limită — e moarte de om. La noi, la latini, problema gravă nu e litera, ci cuvîntul. Ce faci cu el, cum îl accentuezi în frază, ce faci cu fraza, cum o modulezi Una e să spui: «e bine», alta e să zici «e bine?» La noi, cu hazul nostru latin, problema e ce faci cu limba, în ansamblul ei.

STAN, BRAN, URAGAN...

Hotărît trebuie făcut ceva. Așa nu se mai poate. Unde ne-a fost mintea? Și care-s rădăcinile? Și credeți că e întîmplător? Nu e întîmplător. Nimic nu e întîmplător — dar de cîte ori o aflăm, dormim. Și am dormit, după ce am moțăit. Venea taifunul, rupea copacii, acoperișurile, smulgea lacrimi și case, dărîma stîlpi, cafenele, biblioteci, omora șoareci de bibliotecă și stîlpi de cafenea și de rețele electrice, producea pagube de milioane și miliarde și cum numeam taifunul? Tamerlan? Gingis-Han? Stan și Bran? Belmondo? Nu. Îi ziceam și îi mai zicem Cora. Dora. Corina. Dorina. Nora. Norina. Camille. Debbie. Taifunurile poartă nume feminine. Asta n-ați observat, tovarăși și domni și doamne. «De ce *n-ați spus niciodată uraganul Stanley? Sau furtuna tropicală Herman? Se creează o imagine deformată a femeii!*» — scrie în raportul protestatar al unei organizații de femei americane, înaintat lui Robert Simpson, directorul meteorologiei de la Miami

..Da, se creează o imagine deformată a femeii!

Așa e.

Să înceteze această situație!

Să piară această imagine deformată a femeii!

Să se formeze o imagine nedeformată a femeii!

Să se formeze femei noi, cu imagini noi!

Să luptăm pentru a crea imagini noi pentru femei noi!

Să imaginăm femei care nu mai au de ce să fie uragane!

Să imaginăm uragane care să nu mai poarte nume de femei!

Și dați-ne acel uragan care să poarte nume masculin.

Radu COSAȘU

memento

Prezentat de:

Traian STOICA (carte)
Magda MIHĂILESCU (cinema)
E. DASCĂLU (muzică și televiziune)
Cornel BOZBICI (plastică)
Sanda FAUR (teatru)
Vlad MUSATESCU (disc)

carte

Din fecunda și diversa activitate editorială consacrată sărbătoririi unui veac de la nașterea marelui Lenin, consemnăm următoarele apariții:

● **V.I. Lenin: Opere complete, Volumul 53.** Sumarul acestui volum cuprinde scrisori, bilete, telegrame și telefonograme scrise în perioada iunie-noiembrie 1921. Așa cum sîntem informați din prefață, «cele mai multe din documente reflectă uriașa muncă depusă de Lenin pentru explicarea noii politici economice, oglindesc activitatea de zi cu zi desfășurată de el în conducerea construcției economice» (Editura politică).

● **V.I. Lenin: Opere complete, Volumul 54.** În cuprinsul acestui volum sînt înglobate scrisori, bilete și telegrame scrise în perioada noiembrie 1921-martie 1923. Din aceste documente reiese clar laborioasa activitate a lui Lenin în opera de construcție economică a țării, precum și indicațiile și tezele sale cu privire la politica externă a acesteia (Editura politică).

● **V.I. Lenin: Opere complete, Volumul 55.** Cu acest volum se încheie tipărirea în limba română a seriei de Opere complete. Acest ultim volum conține scrisorile adresate de Vladimir Ilici membrilor familiei sale între anii 1893 și 1922. Volumul conține de asemenea 16 scrisori comune ale lui V.I. Lenin și N.K. Krupskaia (Editura politică).

● **Lenin văzut de români** (documente și amintiri). Un volum care cuprinde între copertele lui emoționante mărturii și inestimabile documente asupra activității și personalității lui Lenin (Editura politică).

● Sub egida Institutului de studii istorice și social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R. se editează la Editura politică volumul **Forța creatoare a ideilor leniniste**, cuprinzînd 17 studii, avizat semnate.

● Tot la Editura politică apare, în semn de omagiu adus memoriei lui Lenin, o ediție bibliofilă de **Opere alese**, în care au intrat lucrările cele mai reprezentative ale creației teoretice leniniste.

● Editura științifică a pregătit volumul **Lenin și știința contemporană**, al cărui sumar e alcătuit de o seamă de studii ce ilustrează, prin prisma celor mai noi descoperiri științifice, valabilitatea universală a concepției marxist-leniniste în domeniul gîndirii filozofice și sociale, precum și în cel al științelor naturii.

● La Editura Albatros apare volumul **Omul** — povestiri despre Lenin, tradus din limba rusă.

● **Caiet de aprilie** constituie un cald și vibrant omagiu liric închinat memoriei nemuritorului Lenin de către poeții noștri, reprezentînd toate generațiile. Cartea apare la Editura «Mihai Eminescu».

cinema

● **...Să ucizi o pasăre cîntătoare.** Fermecătoarea carte a scriitoarei americane Harper Lee, această spirituală evocare a unei copilării care nu are răbdarea să aștepte maturitatea, este transpusă pe ecran de către regizorul Robert Mulligan care și-a asumat toate riscurile unei astfel de întreprinderi dificile. În mod fatal, ecranizarea pierde hazul unor năzdrăvănii, cineastul fiind de altfel înclinat, evident, mai mult spre reliefarea unei problematici sociale cu care copiii sînt prea de timpuriu puși față în față. În rolul lui Atticus Finch — Gregory Peck. În alte roluri — John Megna, Frank Overton, Rosemary Murphy, Ruth White, Brock Peters, Estelle Evans.

● **Tatăl meu, căpitanul.** O astfel de copilărie, surprinsă în mijlocul unei lumi pitorești a cărei cunoaștere se ridică pînă la proporțiile

Gregory Peck

unei aventuri. Regia — Vladimir Bicikov (Studioul Maxim Gorki). În distribuție — Evgheni Teterin, Vasia Bicikov, Iulen Balmașov.

● **Picioare lungi, degete lungi.** Comedie polițistă nehotărîtă și mereu în căutare de umor. Regia — Alfred Vohrer (R.F.G.). Interpreți — Senta Berger, Joachim Fuchsberger, Martin Held, James Robertson-Justice.

● Mari actori pe ecranele noastre: **Jeanne Moreau** («Mireasa era în negru»), **Paul Scofield** («Un om pentru eternitate»), **Katharine Hepburn, Spencer Tracy, Sidney Poitier** («Ghici cine vine la cină?»), **Elizabeth Taylor, Richard Burton** («Comediantul»), **Natalie Wood, Warren Beatty** («Splendoare în iarbă»).

● **Jean-Paul Rappeneau**, autorul «Vieții la castel» (Premiul Delluc 1966), și-a ales interpreții viitorului său film («Soții anului II»). Este vorba de Marlène Jobert și Jean-Paul Belmondo. Scenariul — povestea unei familii în timpul revoluției franceze — aparține tot lui Rappeneau.

disc

● Nu s-ar putea spune că muzicuța de gură e un instrument eminamente... folcloric! Și totuși, chipul ciudat, tainic, aproape de necrezut în care-o folosește **Florea Țupa**, ne dă de-nțeles că acest modest instrument are dreptul la viață în lumea muzicii populare românești. Un argument ar fi și existența unei «Hore a muzicuțelor», pe care solistul mai sus-pomenit o interpretează cu brio alături de «Geamparaua», «Doina Oltului» și «Sîrba moldovenească». Acompaniază orchestra dirijată de **Nicu Stănescu** (EPC-10 088)

● Constelația soliștilor noștri de muzică populară se îmbogățește în fiecare zi cu alte apariții, cele mai multe interesante și originale. Pesemne că unde izvoarele-s mai cristaline și rădăcinile mai adînci. Nici măcar n-a fost nevoie de-o «Stea fără nume» pentru pretendenții la acest titlu, din cîntul popular. De aceea nădăjduim că și **Dionisie Iovi** se va impune ascultătorilor fără preselecții, fără etapele unu, doi, trei... Acompaniat de orchestra dirijată de **George Vasca**, ne cîntă, printre altele, «Ghindană, Ghindană» și «Mai feciori, hai la soroc» (EPC-10 099).

● Cele șase piese interpretate de violonistul **Dandas Jenő-Tojas** aparțin unei vine folclorice mai puțin cunoscute. Ceea ce nu împiedică să fim emoționați de tulburătoarea lor frumusețe. «Sînt țigan», «Au fost luați țiganii» sau «Cînd m-am dus la Sovata» vor rămîne întipărite mult timp în memoria iubitorilor de muzică populară maghiară (EPC-10 102)

muzică

● Concert festiv prilejuit de CENTENARUL NAȘTERII LUI V.I. LENIN. În prima parte, corul Filarmonicii, dirijat de **Vasile Pârtea** (la pian, **Nicolae Licareț**), prezintă lucrări de Tiberiu Olah, Emil Lerescu, Doru Popovici, Theodor Bratu, Mauriciu Vescan, Șostakovici, Sviridov, Muradelli. În partea a doua ascultăm Orchestra simfonică, dirijată de **Mircea Basarab**, interpretînd Simfonia a II-a «cu clopote» de Aram Haciaturian (22 aprilie, Ateneu).

● Sub bagheta dirijorală a maestrului francez **Louis Fremaux**, Orchestra simfonică a Filarmonicii va interpreta în concertul ei săptămînal: Suita a II-a din baletul «Daphnis și Chloe» de Maurice Ravel, Concertul pentru vioară și orchestră de Alban Berg — solist **Mihai Constantinescu**; Simfonia în Re minor de César Franck (18 aprilie, Ateneu).

● **Carol Litvin**, la pupitrul dirijoral al Orchestrei de studio a RTV, și-a compus un program care cuprinde două lucrări în premieră dintre care una aparține... clasicului Haydn. Vom asculta deci, în primă audiție, piesa orchestrală de inspirație folclorică «Jocuri» de Corneliu-Dan Georgescu și opera «Farmacistul» de Joseph Haydn. Mai ascultăm Concertul pentru pian și orchestră în Do minor de W.A. Mozart — solistă fiind pianista **Maria Fotino** (23 aprilie, Studioul de concerte RTV).

● Foarte interesantă și originală manifestare muzicală sub egida Filarmonicii «George Enescu», vădind preocupările acestei prestigioase instituții și pentru ceea ce reprezintă idei noi și îndrăznețe în arta polifonică. Vom asculta în primă audiție cinci lucrări, semnate de un autor clasic și doi contemporani, opere cu totul insolite în ce privește utilizarea instrumentelor, combinarea sunetelor și a acestora cu mișcarea vizuală. Iată programul: «Magnum opus» (din seria «Cantiones sine textu» Cîntece fără cuvinte) de Roland Lassus, compozitor german (1531-1594), cunoscut mai ales sub numele său italienizat Orlando di Lasso. Lucrarea este interpretată de o formație alcătuită din flaut, clarinet, fagot, vibrafon, vioară și contrabas; trei lucrări de Anatol Vieru: Cvartet (clarinet, corn, percuție și balerină), «Rezonanțe bacoviene» (flaut, bandă de magnetofon și balerină) și «Orologiu» (instrumente, balerin, bandă de magnetofon). În sfîrșit, o lucrare a compozitorului american Charles Ives (1874-1954) «Întrebarea fără răspuns» scrisă pentru zece instrumente. Dirijează **Anatol Vieru** (încă o noutate, deci). Rolurile de balerină și balerin au fost încredințate lui **Miriam Răducanu** și **Gheorghe Căciuleanu** (20 aprilie. Sala mică a palatului).

● Triplă tradiție a turneelor bucureștene ale Teatrului muzical din Brașov: 1) Spectacol cu opereta «Silvia» de Kalman. 2) Primadona bucureșteană **Teodora Lucaciu** în rolul titular. 3) Scena Sălii palatului. Cel de-al 300-lea spectacol, la 18 aprilie.

plastică

● **V. Dobrian** — pictură. Dacă ar fi să cuprindem într-o propoziție concepția care stă la baza picturii lui V. Dobrian am apela la o definiție a lui Apollinaire dată orfismului: «arta de a picta compoziții noi cu elemente obținute nu din realitatea vizibilă, ci create de artist și dotate de el cu o intensă realitate». Toată această arhitectură de cîmpuri colorate, care creează din interferența și intersecțiunea euclidiană a liniilor și suprafețelor un alfabet, acest constructivism abstract, este o formă plastică și poetică în același timp, prin care se revelează sensibilitățile interioare ale unui pictor care visează metafore (Galeriile de artă, bd. Băicescu 23 A).

● **A doua ediție a Saloanului studențesc** confirmă încă o dată talentul generației tinere, fantezia debordantă, îndrăzneala și aspirația spre desăvîrșire tehnică. Aproape o sută de lucrări de pictură, sculptură, grafică, ceramică, studii feroneriе etc. sînt expuse la Kalinderu și Sala de expoziție a Institutului de arhitectură.

● **Dacă cu am în urmă Maia Damadian** era un copil precoce care l-a încîntat pe Adrian Maniu, actuala expoziție de la Teatrul de comedie e o certitudine artistică. Matură, ea interpretează realitatea cu ochi proprii. Observația e personală, invenția originală, cu atît mai mult cu cît întreg arsenalul grafic, neliniștea tușelor e îndreptată spre particularizarea formei sau chipului uman.

● **Valeria Stoica** transpune pe un suport de sticlă o altă lume decît cea tradițională cu îngeri și sfinți. Icoanele acestea laice imaginează scene și personaje folclorice, într-un montaj decorativ, în care adeseori grația desenului («Maturitate» etc.) și imitația cromaticii naive conferă lucrărilor farmec (Galeriile de artă, Calea Victoriei 132).

teatru

Mariana Mihuț

● **Acești îngeri triști** valoroasa piesă a lui D.R. Popescu, în sfîrșit, la București (Teatrul Giulești). Regizor: Geo Saizescu, care montează piesa, nimbînd-o cu o aură de poezie amară dar temperînd — din păcate — ceva din furia justițiară a îngerilor săi mînioși. Excelentă plină de știutul ei farmec — Mariana Mihuț; mai curînd contorsionat, întunecat decît mimos — Corneliu Dumitraș; un moment de mare artă actoricească — Ștefan Mihăilescu-Brăila.

● **Suzana de Jean Gilbert.** Credincioasa, vechea prietenă din tinerețe a iubitorilor cu păr cărunt ai operetei a urcat pe scena de pe Splai fără a se osteni să-și ascundă ridurile, afișîndu-și ostentativ vîrsta sexagenară. Farsă groasă, glume naive, personaje caricaturizate, primadone plinuțe și ofițerași plicticoși, french-cancan și cor de cucoane decoltate: toată recuzita clasică a operetei, păstrată programatic de regie (Ion Dacian). Momentele de vîrf ale spectacolului creația Tamarei Buciuceanu, dansurile actului II.

● **Moartea unui comis-voiajor** de A. Miller, piesă care amînteșe publicului bucureștean de remarcabila creație a acelui mare actor care a fost Jules Cazaban, cunoaște acum o versiune spectaculară nouă, în interpretarea colectivului orădean (secția română) și în regia lui Szombati Gille Otto. Artistul emerit Dorel Urlățeanu împrumută rolului principal tonalitatea sa proprie.

● Teatrul Național «V. Alecsandri» din Iași își încheie cu premiera **Dacia Felix** (Medopa) seria de spectacole studențești realizate în cadrul Studioului tînărului regizor. De astă dată, doi debutanți: autoarea — Virginia Șerbănescu și regizorul — Silviu Leuciuc. Experiența venerabilei scene ieșene, mai curînd bogată în învățăminte decît în roade, este totuși deosebit de prețioasă și se cuvine a fi repetată și de alte teatre.

● O nouă premieră ambițioasă la Teatrul dramatic din Baia Mare: **Don Carlos** de Schiller, în regia lui Marius Popescu și decorurile lui Doris Jurgea

televiziune

Jerry Lewis

DUMINICĂ. **Fotbal pe sătură**: echipele de juniori ale României și U.R.S.S., în preliminariile turneului U.E.F.A.; meciul de divizia A: Rapid-«U» Craiova (15.00) ● **Festivalul național al artei studențești** — formații de folclor — transmis de la Cluj (19.45) ● Un program de **Varietăți**, cu nume multe, mai noi și mai vechi, mai cunoscute și mai puțin cunoscute (20.30) ● Celor care nu-și mai fac iluzii cu surprizele de la «Varietăți», programul II le propune un triplu recital: mezzo-soprana Galina Tuftina (U.R.S.S.), baritonul Mircea Moisa din Cluj și mezzo-soprana Martha Kessler (20.25).

LUNI. Pe afișul noului **roman foileton TV**: ecranizarea romanului (recent tradus și la noi) «Portretul unei doamne» de Henry James (20.15) ● **Steaua fără nume** își va relua, presupunem, caracterul de concurs, fiindcă recitalurile (bun cel al Corinei Chiriac) își au totuși rosturile și regulile lor (21.05).

MARȚI. **Seară de teatru** — «Torente», piesa dramaturgului sovietic Al. Stein, care a creat unul din cele mai izbutite portrete artistice ale lui Lenin. Interpretează actori ai Teatrului Național din Craiova (20.10) ● **Medalion Dinu Lipatti**, un film de Marianti Banu și Isac Brucăr, cu concursul unor valoroși soliști vocali, instrumentiști, balerini (22.45)

MIERCURI. OMAGIU LUI LENIN — emisiune literar-muzicală (19.35).

JOI. **Stagiunea lirică TV**, care amintim a debutat fericit cu «Geamgiu din Toledo», programează acum opera «Turandot» de Puccini cu cîteva voci de mînă întîi (20.00) ● **Recitalul** unui farmos comic, Jerry Lewis, alături de care vom putea vedea pe Laurence Harvey și alte ilustre vedete ale ecranului (22.30).

VINERI. Un **spectacol folcloric** «Cine joacă pernița» (18.35).

SÎMBĂTĂ. A doua emisiune **Festivalul național al artei studențești**. De data asta de la Iași — formații corale și instrumentale (19.20) ● «Sîmbătă seara între prieteni» se intitulează emisiunea de **Varietăți** realizată în colaborare cu redacția muzicală a TV din Belgrad (21.40).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru concursul Pronosport din 19 aprilie 1970

I. Bologna-Sampdoria	x
II. Fiorentina-Brescia	1
III. Juventus-Roma	1
IV. Lanerossi-Torino	x
V. Lazio-Bari	x
VI. Milan-Cagliari	x
VII. Napoli-Palermo	1
VIII. Verona-Inter.	x
IX. Chimia Sv.-Progresul Buc.	1
X. Ceahlăul-Metalul Buc.	1
XI. Poli. Tim.-Vagonul	1
XII. C.S.M. Reșița-C.F.R. Tim	1
XIII. Olimpia S.M.-C.S.M. Sibiu	1

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

FLACĂRA ALBUM

17
'70

FLACARA

ANUL XIX
NR. 777
25 APRILIE 1970

reportaj de șapte zile

La uzinele «Rulmentul», firmă care prin calitatea produselor s-a afirmat dincolo de granițele patriei în nu mai puțin de 35 de țări, anul acesta se produc cu două milioane mai mulți rulmenți decît în anul precedent. Global, peste 20 de milioane și jumătate.
La aceasta a contribuit și realizarea în cadrul uzinei, după o concepție proprie, a unor aparate semiautomate pentru montarea rulmenților, aparate care măresc productivitatea de trei ori și asigură parametrii geometrici ai rulmenților într-un cîmp restrîns. În fotografie, un aspect din această secție.

psihologii în sprijinul producției

De cîtva timp psihologii acordă o atenție tot mai mare desfășurării și perfecționării procesului de producție. În afară de studiile făcute în acest domeniu de cercetători de la diferite instituții specializate, psihologi cu experiență au pus bazele cîtorva servicii de psihologie și ergonomie într-o serie de întreprinderi.

Ne-am adresat tov. prof. doctor docent Traian Herseni, pentru a afla amănunte în legătură cu această importantă acțiune.

— Care este părerea dv. despre rolul laboratoarelor uzinale de psihologie, sociologie și pedagogie?

— Aceste laboratoare au misiunea de a ajuta la clarificarea a numeroase fenomene, de a determina cauze și de a da soluții relațiilor om-mașină și om-producție.

— În mod concret ce s-a realizat, de pildă, la Combinatul chimic-Făgăraș?

— La Făgăraș experimentăm un sistem de cinci laboratoare, în cadrul Serviciului de psihologie-ergonomie: în primul rînd laboratorul de psihologie (de psihotehnică), domeniu în care putem spune că avem tradiție. Apoi laboratorul de psihologie inginerească, care prin psihoprofesiograme (studiul locului de muncă și posibilitatea de optimizare a lui) caută adaptarea mașinilor la om; laboratorul de psihologie socială, care are în vedere problema relațiilor și a atmosferei sociale, studiul raporturilor ierarhice și al diverselor servicii între ele; laboratorul de sociologie, care influențează direct organizarea științifică a întreprinderii, cel de pedagogie, care studiază calificarea oamenilor, urmărind ca printr-o pregătire superioară să ajungă la un randament valoros. După cum vedeți, toate aceste laboratoare, prin profilurile lor speciale, tind spre același lucru — ușurarea și eficiența muncii.

— Cum colaborați cu conducerea combinatului?

— Colectivul de psihologie socială al Institutului de psihologie al Academiei, cel dintîi colectiv din cadrul acestei instituții care se autofinanțează, colaborează pe baza unui contract de studii cu combinatul și în afara organizării serviciului sus-amintit. Datorită unei înțelegeri foarte largi a conducerii, a directorului general Theodor Șuteu și a secretarului comitetului de partid, Victor Iovu, care ne-au chemat aici, noi avem un larg cîmp de investigație științifică. Dar cum temele pe care le studiem nu se rezumă doar la abstracte lucrări teoretice, putem propune la rîndu-ne lucrări de optimizare a structurii combinatului. Pentru că problemele studiate se pretează atît la interpretări științifice cît și la aplicații concrete. Astfel, eu mă ocup cu studiul aspectelor social-psihologice ale organizării și funcționării combinatului și de conducerea cercetărilor serviciului înființat aici. Valentina Radu, cercetător principal — cu organizarea și eficiența pregătirii elevilor de la școala profesională de chimie; Georgeta Dan Spinoiu, cercetător principal, are ca temă integrarea tineretului în profesiune și în întreprindere, precum și posibilitățile de îmbunătățire; Nicolae Radu Rădulescu, cercetător principal, se ocupă cu studierea structurii demografice, profesionale și psihosociale; Boris Zderciuc, cercetător principal, în colaborare cu Angela Smarandache, investigatoare socială, studiază rolul familiei în integrarea profesională a muncitorilor; Ligia Gherghuț, cercetător, va urmări problema psihosociologică a integrării în muncă, iar Smaranda Tudor, cercetător, — raportul dintre aptitudini și activitatea maistrului în grupa de muncă.

— Ați întîmpinat dificultăți?

— Dificultăți din partea terenului, a întreprinderilor studiate, nu am avut niciodată. Dacă le avem, acestea țin de faptul că cercetătorul științific, prin formația sa, încă nu este obișnuit să studieze, să rezolve problemele de teren. În plus, nu găsim specialiștii de care avem nevoie pentru a-i lăsa după noi în întreprinderi, pentru a exista o continuitate. Dar cum numărul studenților din cadrul secțiilor de psihologie ale facultăților de filozofie de la București, Cluj și Iași se va mări, sperăm ca în următorii ani aceasta să nu mai fie o problemă.

Interviu realizat de Iuliana POP

În peisajul citadin din Oradea s-a inaugurat un elegant hotel, situat pe malul Crișului (în fotografie). Înzestrat cu 336 locuri, dispuse în cele 175 de camere, și cu un complex de anexe de largă funcționalitate, hotelul din Oradea ambiționează să susțină cu brio o competiție de modernitate cu suratele de pe litoral sau din restul țării. Mai mult, cu piscina lui cu apă termală, obținută printr-un foraj efectuat la cîteva sute de metri, hotelul din Oradea își relevă virtuți terapeutice cu care vom face cunoștință către începutul lunii iunie. Și tot în această vară vor fi construite în numeroase localități din țară — Hunedoara, Cîmpulung Moldovenesc, Curtea de Argeș, Mediaș, Suceava, Tg. Jiu, Timișoara, Craiova — alte noi hoteluri turistice a căror capacitate totală trece de 2 700 locuri.

N.I.

apă pentru industrie, apă pentru irigații

La 15 km de Cîmpina, într-un splendid peisaj montan, se naște în momentul de față o «mare artificială». Un baraj, lung de 460 metri și înalt de 108 m (a cărui construcție a început acum trei ani), va zăgăzui în curînd vijeliosul rîu Doftana, acumulînd aproape 56 milioane metri cubi de apă. La ce va folosi acest imens rezervor? «Marea artificială» de la Paltinu va deveni un furnizor important de apă pentru județul Prahova. Principalii beneficiari locuitorii Ploieștiului,— care vor avea în viitor apă bună de băut și în cantități suficiente — industria ploieșteană, grupul industrial de la Brazi, Uzina de anvelope de la Florești etc. În plus, «Paltinu» va furniza agriculturii apa necesară irigării unor mari suprafețe de teren arabil, serelor și grădinilor de legume. Atît acelor care sînt deja prevăzute cu instalații de irigare, cît și altor terenuri (circa 6 000 ha) ce urmează a fi irigate — multe dintre aceste suprafețe aflîndu-se chiar în imediata vecinătate a orașului Ploiești.

În afară de apă, noua «mare artificială» va furniza și energie electrică produsă de centrala hidroelectrică construită chiar la picioarele barajului.

După cum ne informează ing George Platon de la Institutul de studii și proiectări pentru îmbunătățiri funciare și gospodărirea apelor (ISPIFGA) care urmărește îndeaproape executarea lucrării, constructorul (I.C.H.-București) este azi în avans cu 15 zile față de grafic. La baraj s-au și turnat pînă acum peste 150 000 mc beton dintr-un total de 290 000 mc. Înălțimea maximă la care s-a ajuns trece de 70 m.

Lucrarea urmează să fie dată în folosință în cursul anului 1971. Îmbucurător este însă faptul — ne spune în continuare interlocutorul nostru — că o parte dintre lucrări vor fi terminate încă pînă la sfîrșitul acestui an. Este vorba de stația de tratare a apei și de instalare a conductelor ce vor lega «marea artificială» cu punctele de deservire din uzine și de pe ogoare. Tot în 1970 începe și acumularea — provizorie — în spatele barajului a primului milion mc de apă.

De altfel, după cîte ni se comunică de către ing. Platon, la ora aceasta Uzina de anvelope de la Florești primește deja prin conductă apă expediată de la Paltinu. Apă decantată, cu însușiri utile procesului optim de fabricație. Alți beneficiari vor primi într-un viitor apropiat apă din aceeași sursă.

F. CONSTANTIN

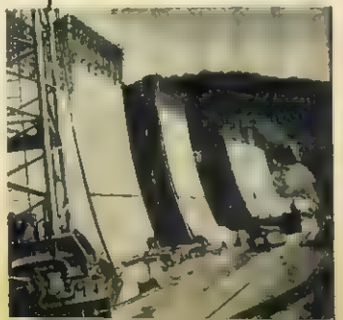

Aspect de pe șantierul de construcții de la Paltinu. Pe malul stîng al rîului Doftana, barajul a ajuns la cota finală
Fotografie de ing. G. PLATON

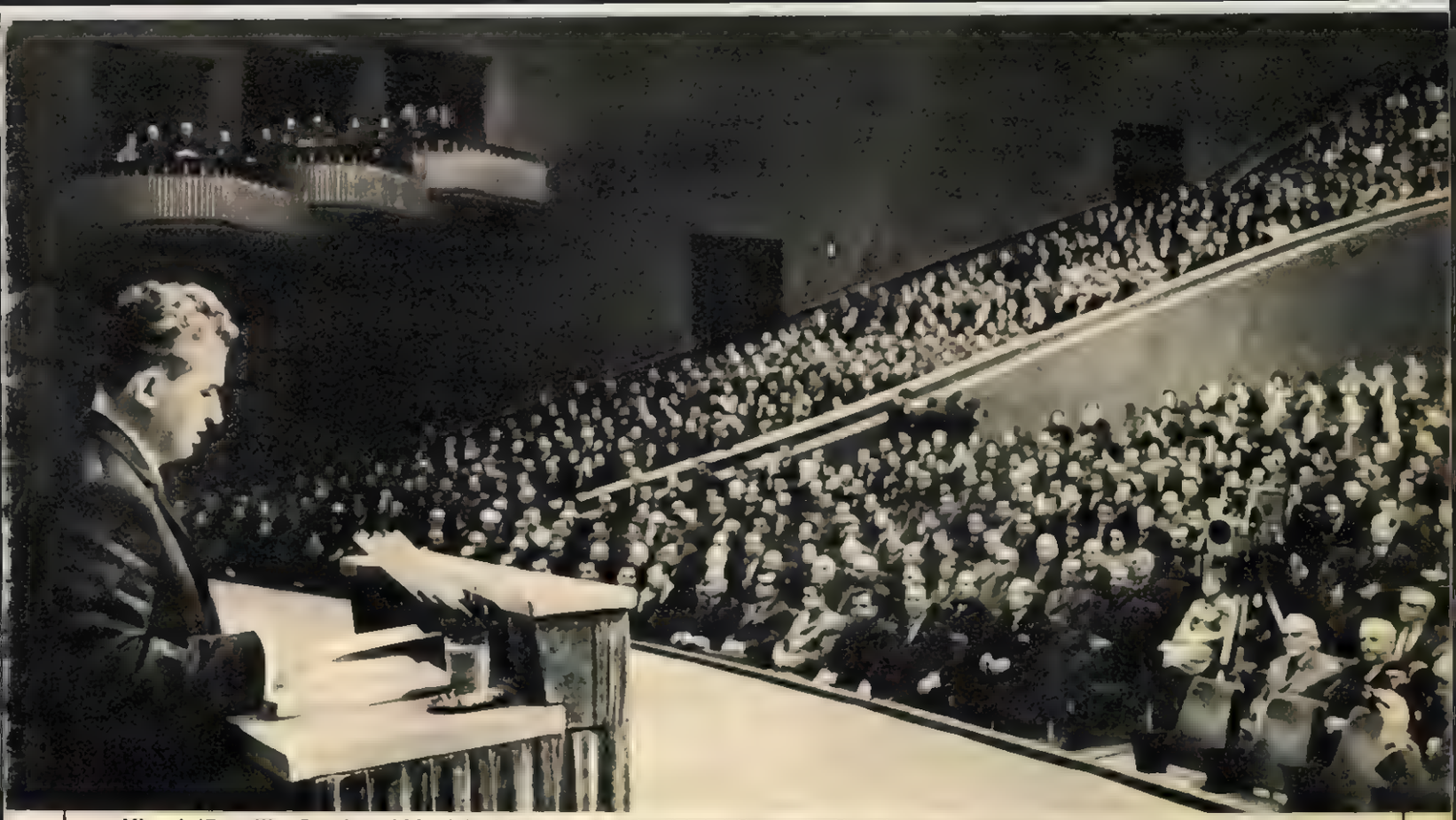

Vineri, 17 aprilie, Comitetul Municipal București al Partidului Comunist Român a organizat în sala Palatului o adunare festivă consacrată aniversării centenarului nașterii lui Vladimir Ilici Lenin. Cu acest prilej tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, a rostit o amplă cuvîntare. La solemnitățile de la Moscova, consacrate aniversării centenarului lui Lenin, a participat o delegație a Partidului Comunist Român, condusă de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU.

Fotografie de Mihai N. ANDREESCU

s-au născut două idei...

Februarie 1970. Pe adresa din București a INCERC (Institutul pentru cercetări în construcții) sosește o scrisoare din Roma. Expeditor: prof. dr. arh. Piero Gazzola, președintele Consiliului internațional al monumentelor istorice. Conținutul ei? Reputatul om de știință solicită unui specialist român, ing. Dinu Moraru, cercetător principal la INCERC, propuneri detaliate privind asanarea Veneției, fosta cetate a dogilor fiind, după cum se știe, amenințată de o seamă de primejdii: scufundarea lentă, inundațiile și igrasia care-i macină zidurile, altădată atît de falnice. Răspunsul a fost prompt Un raport amănunțit, cuprinzînd 100 de pagini, a și fost întocmit, urmînd ca peste cîteva zile să fie expediat la Roma. De ce a fost solicitat specialistul român pentru a-și da sprijinul în acțiunea inițiată pentru salvarea Veneției? Ing. Moraru (39 ani) face parte încă din 1967 din Comisia experților UNESCO pentru salvarea Veneției și Florenței, fiind în același timp profesor la cursurile pentru conservarea patrimoniului artistic de la Bruxelles. În cadrul INCERC el este specializat și în combaterea igrasiei O invenție a sa, intitulată «Metode și electrozi pentru combaterea umezelii în construcții», brevetată în 1967 la București, a fost înregistrată pînă acum în șapte țări: Franța, Belgia, Olanda, Italia, R.F. a Germaniei, S.U.A și Anglia. Cu ajutorul ei pot fi salvate monumentele vechi îmbibate de igrasie. În ce constă metoda? În peretele «bolnav» se introduc electrozi tubulari legați printr-un circuit electric de joasă tensiune cu o sursă de curent continuu. Se creează astfel — ca să explicăm pe scurt — un curent electroosmotic care extrage umezeala evaporînd-o. Zidul este impregnat apoi cu o soluție insolubilă în apă. Primele încercări — după cum ni se spune — s-au făcut la vechea clădire a bibliotecii Teleki din Tg. Mureș, la biserica ortodoxă din Bistrița, la străvechea primărie a Brașovului și în alte locuri din țară. În Italia, sub egida UNESCO, ing. Dinu Moraru a «întinerit» (experimental) o veche clădire aflată în antica Ostia, faimoasa Horrea Epugathiana, din secolul al II-lea. A fixat apoi electrozii săi într-un perete de la Villa Farnesina (sec XV) din Roma, sediul Academiei italiene, continuînd apoi experiența sa într-una din vechile încăperi ale palatului Pesaro din Veneția, unde se află azi sediul Muzeului de artă modernă și orientală.

În clipa de față INCERC duce tratative pentru punerea în valoare a invenției, atît în țară, unde vor fi asanate o serie de monumente istorice (unele contracte, după cum aflăm, au și fost încheiate), cît și în străinătate.

MEDALIE DE ARGINT, LA VIENA

La recenta Expoziție de invenții de la Viena, cinci specialiști în domeniul cercetării construcțiilor, toți de la INCERC (ing. Robert Schwartz, ing. Vasile Rey, dr. ing. Marcel Tenenbaum, ing. Aurel Cambureanu și ing. Gh. Vasile) s-au bucurat de un succes deosebit. Au obținut medalia de argint pentru invenția unei mașini care poate aduce mari foloase în domeniul betoanelor precomprimate. Acest utilaj facilitează executarea unor elemente de construcție din beton precomprimat în fabrici de prefabricate și pe șantiere. În urma acestei invenții, care de altfel se și aplică, asemenea agregate nu vor mai fi importate

*

Într-un viitor apropiat, după cum aflăm, alte idei valoroase ale cercetătorilor de la INCERC se vor concretiza în invenții destinate să lege și mai mult cercetarea științifică de șantierele de construcții.

F. URSEANU

O demonstrație cu mașina care a obținut medalia de argint la Viena.

Una din experiențele inginerului Moraru s-a făcut și la vechiul palat Pesaro din Veneția.

reportaj de sapte zile

COPERTA NOASTRĂ:
«Adagio de primăvară».

Fotografie de A. MIHAILOPOL

Prezentarea artistică:
Alexandru **FRANCISC**

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii»

ritm inegal pe șantierele de locuințe

Prezența dinamică a șantierelor de locuințe în peisajul urban prevestește și anul acesta substanțiale modificări în înfățișarea orașelor noastre. Dar dincolo de nota estetică pe care-o conține, această activitate cu caracter economic presupune o ritmicitate riguroasă. Care este deci bilanțul primului trimestru pe șantierele clădirilor de locuit? Din sinteza alcătuită de forurile coordonatoare rezultă că în trei luni din 1970 s-au predat apartamente egale ca număr cu totalul pe cinci luni în anul trecut. Asigurarea din timp a lucrărilor cu proiecte de execuție, eliberarea oportună a amplasamentelor sînt principalele mijloace care au operat pozitiv asupra ritmului de lucru.

Consecventă tradiției, — din 1969 — organizația de construcții din județul Prahova a terminat «la cheie» aproape un sfert din apartamentele afectate planului pe acest an.

După ce o perioadă destul de îndelungată județul Hunedoara părea că s-a «consacrat» printre cele din urmă în clasamentul construcțiilor de locuințe pe țară, iată că de rîndul acesta ocupă o poziție avantajoasă, alături de județele Prahova și Cluj. Și dacă am parcurge exclusiv exteriorul tabelul cu pricina, am putea conchide că și Direcția generală de construcții-montaj a municipiului București merită cuvinte de laudă. Să i le acordăm sub rezerva că restanțele anului trecut, replanificate, apar acum drept realizări ale trimestrului I — 1970(!).

Aminteam în rîndurile de mai sus despre saltul substanțial înregistrat în activitatea șantierelor de locuințe anul acesta, comparativ cu anul trecut. Contribuția organizațiilor de construcții la acest succes este însă departe de a fi egală: în județele Caraș, Covasna, Sălaj, Satu Mare și Suceava, în primul trimestru n-a fost dat în folosință *nici măcar un singur apartament*, nici din fondul de stat și nici din planul de contracte pentru locuințe proprietate personală. Dacă județul Covasna are, să zicem, circumstanțe atenuante (în trimestrul IV — 1969 a realizat peste plan 150 apartamente), surprinzătoare este situația județului Caraș care deține o experiență remarcabilă în materie de locuințe și care, cu al său poligon de prefabricate, a fost, nu o dată, gazdă a schimburilor de experiență dintre constructori. Iarna grea și alte asemenea «argumente» nu mai pot scuza întîrzierile în execuția clădirilor de locuințe. Defecțiunea trebuie căutată în organizarea șantierelor. Și cît mai degrabă, adică înainte ca speranțele prelungite de recuperare să se răzbune, către sfîrșitul anului, pe însuși cel care s-au legănat ușurel în iluzia că timpul este... reversibil.

V. COSTEA

Noua autogară de călători «Militari» din București își așteaptă călătorii. Construită în zona cartierului cu același nume, autogara «Militari» va contribui la descongestionarea traficului auto și de călători de pe liniile deja existente. Dotată cu un spațiu corespunzător, autogara «Militari» va deservi 46 de trasee cu un trafic zilnic de 10 000 de călători. În fotografie, un aspect din holul modernei autogări.

cauză și efect

Efectele recent adoptatei Legi a organizării și disciplinei muncii în unitățile socialiste de stat se fac tot mai pregnant simțite. Le-am detectat și la Uzina de pompe din Capitală. O mobilizare a întregului potențial uman și material al acestei mari unități, o concentrare de forțe ce n-a întîrziat să ducă la obținerea unor rezultate superioare.

La serviciul organizarea producției, inginerii Miron Miron și Radu Popescu ne-au prezentat doar cîteva dintre efectele generate de legea mai sus-amintită, cît și de ansamblul de măsuri adoptate în ultimul timp, toate tinzînd spre același scop major — continua perfecționare a economiei noastre.

Obligativitatea de a organiza cît mai judicios procesul de producție pe criterii științifice, de a ridica necontenit calitatea produselor, s-a materializat în obținerea peste plan în cursul acestui trimestru a circa 500 pompe. Este o cifră de prestigiu care a putut fi atinsă printr-o mai precisă delimitare a tehnologiei de fabricație și prin utilizarea mai rațională a timpului de lucru normat. A crescut simțitor disciplina la locul de muncă, înregistrîndu-se concomitent o scădere accentuată a absențelor nemotivate, întîrzierilor etc. De asemenea, în stilul de muncă al comitetului de conducere al întreprinderii se simte o îmbunătățire, în sensul că în elaborarea unor hotărîri importante legate mai ales de stabilirea unor indici de plan sînt consultate permanent și serviciile tehnologice și de organizare a muncii. Pe linia asimilării unor noi produse, uzina bucureșteană intenționează să fabrice pompe de calorifer și pompe pentru gospodării țărănești, utilaje extrem de solicitate. De asemenea, actuala gamă de pompe va fi mult diversificată. În următorii ani, uzina își va spori mult producția, grație unui important plan de investiții aflat deja în execuție. Se prevede ridicarea unor secții de turnătorie integrată și de fabricare a pompelor destinate lucrărilor de irigație. Cifre estimative indică pentru viitorii zece ani triplarea producției, personalul întreprinderii crescînd în aceeași perioadă de timp doar cu 50%. Ceea ce demonstrează cu prisosință înalta productivitate a muncii executate la Uzina de pompe — singura unitate specializată în acest domeniu din țară.

Iată dar cum măsuri fundamentate științific și purtînd girul prestigios al literei de lege, atunci cînd sînt traduse cu operativitate și competență în practică, conduc la obținerea unor rezultate majore.

Mihai VICOL

la mulți ani păpușarilor ieșeni!

Ieșenii ne-au poftit zilele trecute, cu știuta lor ospitalitate moldovenească, la o sărbătoare care ar fi părut că trebuie să stringă în jurul imensului tort aniversativ numai copii de vîrste pre sau școlare: sărbătoriții erau păpușile, păpușile-actori, care împlineau 20 de ani de viață, 4600 de spectacole și rotunjeau circa un milion și un sfert de spectatori. Numai că, deși obișnuiții casei sînt indeobște vîrstele fragede, Teatrul de păpuși din Iași practică pentru ei o artă maturi, de poetice și inteligente subtilități artistice; aici, la jocul cu păpușile, au fost invitați mari scriitori ai lumii, aici s-au jucat Molière și Pușkin, Frații Grimm și Selma Lagerlöf, aici s-au montat piese după Eminescu și Creangă, după Vasile Alecsandri și Caragiale, după Călinescu și Victor Eftimiu, aici se pun în scenă piese scrise azi de Al. T. Popescu sau Alecu Popovici, de Valentin Silvestru, Corneliu Sturzu sau alții.

Am văzut la Iași cîteva spectacole realizate de acești artiști care muncesc — tenace, cu o dăruire plină de modestie — într-o specie artistică nici foarte spectaculoasă, nici foarte băgată în seamă de presă sau de publicul matur, am urmărit «Strop de Rouă-Brotăcelul», «Chirița la păpuși» ori «Traista fermecată» și am apreciat mai ales nesfîrșita invenție plastică și regizorală a acestor spectacole. La începutul activității teatrului, regizorul Manole Al. Foca, iar acum tînărul și talentatul regizor Constantin Brehnescu, au făcut din mica scenă a teatrului de păpuși un adevărat laborator de efervescente căutări artistice, de convertiri — în limbaj păpușăresc — ale unui întreg univers de delicate simțiri și fantazări copilărești. Poveștile lui Creangă, mai cu seamă, atît de suculente, atît de apropiate inimii micilor ieșeni, au găsit în artiștii teatrului, în scenografele Viorica Groapă și Rodica Scraba, și mai ales în acest neobosit căutător de modalități regizorale noi care e Constantin Brehnescu, interpreți de o inepuizabilă fantezie, de o simplitate poetică și un modernism cu nimic forțat. Ajuns la vîrsta majoratului artistic, nu putem decît să-i urăm teatrului la mai multe asemenea succese, la mai mare nume în țară.

S. FODOR

numitorul comun: pasiunea pentru artă

Scriem de atîția ani despre arta amatoare, am urmărit atîtea spectacole și atîtea festivaluri, am văzut atîtea expoziții realizate prin efortul pasionat, absolut dezinteresat, prin voluptatea creatoare a artiștilor amatori, dar de fiecare dată emoția și uimirea noastră e reîmprospătată în fața acestor manifestări. O expoziție organizată în impresionantul hol baroc al Casei de cultură a sectorului 6 ne-a oferit recent prilejul de a cunoaște formele unei noi pasiuni artistice, pînă acum prea puțin frecventate de amatori, cea nutrită artelor decorative. Pictînd sticla sau modelînd lutul, bătînd metalul sau brodînd inul și cînepa, acești oameni avînd, în primul lor 8, cele mai diferite profesii, se întîlnesc în nevoia comună de a crea ambianței înconjurătoare acele mici obiecte care îi pot da culoare, farmec, personalitate. Panourile textile și măștile Tudorei Popescu (care este și instructoarea cercului respectiv, și elevă a excelentei profesoare Maria Văgii de la Școala populară de artă), rafinatele platouri de aramă bătută și bijuteriile dacice create de muncitorul Gh. Carapavel, picturile pe sticlă ale arhitectei Vera Hariton, panourile cu aplicații de metal și ceramică ale învățătoarei Steliana Anghel, aplicele și obiectele decorative ale funcționarului Gabriel Burcea, șeturile Georgetei Rusu — toate acestea, și altele încă, vorbesc despre rezultatele neașteptat de rodnice ale unui cerc care nu are decît cinci luni de activitate. Sigur, expoziția are încă destule piese fără prea mare valoare artistică, destule obiecte realizate cu stîngăcie și încărcate excesiv cu decorații, dar ea este prima, excesul de zel și dorința de a expune toate exercițiile școlare sînt inevitabile, și nu ne rămîne decît să așteptăm acele expoziții personale lunare care ni s-au făgăduit.

S. F.

FOILETON

ședință de spiritism la t.c.i.f. - constanța

— Dacă vrei să «prinzi ceva aspecte» — m-au anunțat deunăzi cîțiva amici din Constanța — vino la noi la T.C.I.F.

Le-am zîmbit binevoitor, arborînd cu modestie înțelepciunea omului instruit și bine informat:

— Am citit în ziare că stați bine cu planul de investiții pe primul trimestru.

— Din păcate, lucrările de irigație din complexul Carasu au fost realizate abia în proporție de 13,8%. Și asta din pricina colaboratorilor noștri. La toate acestea, o singură soluție salvatoare: vom apela mai «sus», adică la cei în drept să furnizeze ploaie naturală. Scurt pe doi: te invităm la o ședință de spiritism la ioc și ascultă.

Ne-am așezat cu toții în jurul unei mese rotunde, la un pahar de vorbă, și în fața unuia gol pentru relații cu sectorul divin.

— Noi sîntem aici și te așteptăm, a început mediul, intrînd în transă după al zecelea pahar plin. Și mi-a șoptit discret: e vorba de Isis, zeița fertilității din țara marelui Hapi. Fata s-a ocupat o vreme și cu problema irigațiilor.

Un timp, liniște (sfertul academic!), și, în sfîrșit, glasul sfînt:

— Muuu!

— Să știți că am intrat pe recepție cu o vacă sfîntă — a fost de părere un invitat cu studii în zootehnie. Învîrte paharul mai spre sud.

— Ingrați și inculți, a suspinat atunci vocea celestă. Ați uitat că Isis avea trup de femeie și cap de vacă? Am fost creată pe o treaptă superioară a totemismului.

— Scuzele noastre — a intervenit opărit mediul. Errare humanum est.

— Vorbește românește și spune pe scurt ce ai de spus.

— Vrem ploaie la comandă, zeițo! Lucrările de la complexul Carasu sînt foarte întîrziate.

— Cine vă face greutăți?

— Stai să vezi — a prins curaj mediul. Ministerul Petrolului are mari întîrzieri la montarea utilajelor; C.F.R. n-a realizat încă mutarea podului și terasamentul din zona Poarta Albă, ceea ce împiedică introducerea apei în sistemele Basarabi și Galeșu. Slab se prezintă și unele uzine furnizoare: Uzina metalurgică-Bacău, «Electroputere»-Craiova au livrat utilaje și aparaturi incomplete sau cu defecte de fabricație. Întreprinderea de prefabricate-Călărași ne-a expediat jgheaburi prefabricate necorespunzătoare, iar Combinatul de materiale de construcții-Tg. Jiu ne-a livrat toate tuburile de azbociment pentru conducte cu 10 cm mai scurte.

— Rușinos pentru niște cetățeni ai secolului XX. Fără apă la timp, cantități reduse de furaje, porumb, grîu. Nu le ai pe astea, slabă treaba la carne, ouă, lapte — a suspinat zeița, prezentînd într-o formă populară cunoștințe empirice despre circuitul materiei.

— Din fericire și cei care prelucrează produsele agricole sînt în întîrziere.

— De-o pildă...

— Combinatul alimentar din Arad, care n-a rezolvat nici pînă astăzi documentația de execuție pentru fabrica de produse lactate. Proiectul a fost refăcut de nouă ori, începînd cu 1962, iar cheltuielile de proiectare se cifrează la cîteva sute de mii de lei.

— Slabă consolare.

— Tocmai de aceea apelăm la ajutorul divin. Tu poți pune o vorbă pe lîngă zeul Hapi, o capacitate în materie de irigații, și, eventual, poți șopti cîte ceva și sfîntului Ilie. Acolo sus vă cunoașteți între voi.

— Știți foarte bine că nu mai sîntem la modă. Lăsați văicărelile și faceți treabă bună acolo, jos, pe pămînt. Aveți toate condițiile, e păcat și e rușine! Voi, cei de la T.C.I.F. sînteți băieți salon. Am auzit că v-ați realizat toate sarcinile curente. Pentru codași vă propun o soluție: dați-i la ziar!..

Liviu MAIOR

CRONICĂ JUDICIARĂ

Recentul Decret pentru stabilirea și sancționarea unor contravenții privind regulile de conviețuire socială, ordinea și liniștea publică a fost primit cu mult interes și satisfacție de către opinia publică. Publicate în presă, popularizate prin acțiunile Asociației juriștilor, prevederile noului act normativ sînt acum unanim cunoscute. Dacă noua reglementare a constituit un serios prilej de reflecție pentru cei care sînt certați cu legea, s-au găsit și indivizi care să ignoreze intangibilitatea relațiilor sociale apărate prin acest act normativ.

Vineri, 17 aprilie, la Judecătoria sectorului 7 a fost soluționat cu o procedură urgentă primul dosar întocmit în Capitală pentru încălcări ale prevederilor Decretului, susceptibile de a fi sancționate cu închisoare contravențională. Este ora 10,50 cînd judecătorul unic, tovarășul Dumitru Nicolae, pronunță sentința civilă nr. 1-C/1970: «Se aplică sancțiunea de 6 luni închisoare contravențională numitei Trandafir Alexandrina, pentru încălcarea prevederilor art. 1, lit b, respectiv atragerea pe stradă a unei persoane de sex opus, în vederea practicării de raporturi sexuale, cu scopul dobîndirii unor foloase materiale».

Al doilea dosar se ocupă de cazul inculpaților Gheorghiu Ștefan din str. Corbeni nr. 5 și Cucuțan Marian din str. Semilunei nr. 4, care au acostat și lovit în Piața Amzei o femeie necunoscută. Gheorghiu abia ispășise o condamnare penală pentru fapte huliganice.

Dosarele următoare, sîmbătă, duminică și luni, au adus în fața judecătoriei indivizi dezgropați de te miri unde, majoritatea fără ocupație, dar cu antecedente penale.

Ștefan Dumitru (3 luni pentru port de pumnal):

— **De ce ai părăsit șantierul de la Năvodari?**

— Ca să vin în București.

— **Pentru ce?**

— Sînt de loc de aici.

— **Ai locuință în Capitală?**

— Am avut.

— **Ce făceai cînd te-a interpelat miliția?**

— Dormeam.

— **Unde?**

— În parcul de la Sf. Gheorghe Pe bancă.

Iată și un salariat: Alexe Pavel, 36 de ani. Lucrează la un laborator de cofetărie. În ziua de 17 aprilie, la ora 15,30, s-a dus fără nici o treabă în Palatul justiției și a creat o mare debandadă la sediul Judecătoriei sectorului 3 vociferînd, insultînd magistrații și grefierii:

— **Ce căutai acolo?**

— Voiam să fac «dreptate» unui nevinovat, un coleg de-al meu care are o imputație.

— **Te-a solicitat el să fii martor?**

— Nu.

— **Atunci, în ce calitate?**

— ...

— **Ai mai fost în închisoare?**

— Da, de opt ori.

Replici mai presus de orice comentarii.

■

OM FĂRĂ OCUPAȚIE: Ion Chihaia din Lincoiu de Sus, județul Hunedoara. La vîrsta de 27 de ani are o singură «calificare»: infractor recidivist. Locuri de muncă: penitenciarele. În ziua de 14 martie era escortat de la miliția Rîmnicu-Vîlcea către miliția județului Alba. În gara Vințu de jos a reușit să evadeze fugind prin fața locomotivei unui tren care intra în stație. A fost prins la bufetul gării «Teiuș» de către serg. maj. Vasile Bîte. Acum și-a reluat peripețiile lui de om rătăcit.

*

În fața comisiei de judecată de pe lîngă Consiliul popular al sectorului 1 se dezbat amănuntele partidei de mușcături la locul de muncă, al cărei cîștigător a fost Mihai Murariu, din str. Linăriei nr. 17. Sus-numitul este reclamat a fi cauzat lui I.N vătămări care au necesitat 18—20 zile de îngrijiri medicale, plus mușcarea buzelor, unui deget antebrațului stîng. Nu s-a făcut tratament antirabic

Sergiu ANDON

La pavilionul japonez de la Expo '70 — Osaka, firma Matshushita expune un uriaș ceainic din metal, intitulat Capsula timpului. **Adăpostind în pîntecele ei mărturii ale culturii și civilizației contemporane, Capsula timpului va fi, după închiderea expoziției, îngropată. Peste 5 000 de ani, urmașii pămîntenilor de azi vor lua cunoștință de viața și preocupările predecesorilor lor din anul de grație 1970.**

poveștile cu șerpi

Să alegem din noianul poveștilor cu șerpi a d e v ă r u l. Căci nu-i bine să ne lipsim, de groaza unei întîlniri cu vipera, de încîntarea pe care ne-o prilejuiește o hoinăreală prin natura slobodă Dar nici să desconsiderăm total primejdia care îl paște, prin unele ținuturi, pe cel ce cutreieră în dispreț de orice precauțiune pe-acolo pe unde tot n-ar strica un strop de prudență. Povestea cu vipera care a pus-o pe goană pe baba Leana, pe cînd venea cu crosnia de vreascuri în spinare pe poteca din pădure e o simplă născocire. Ca și cea cu copilul care abia a scăpat cu fuga de vipera înfuriată, care l-a urmărit, făcînd salturi înspăimîntătoare, pînă la primele felinare...

Vipera nu atacă omul ci, ca orice sălbăticiune, se ferește din calea lui. Dar călcată pe coadă se întoarce și te mușcă de picior lar dacă, adormită fiind, se pomenește pipăită de mîna vîrîtă, chiorîș, în încîlceala buruienilor, după fragi sau după mure, la fel ți-o mușcă. Astfel rezultă de la sine că — și așa fac toți care sînt deprinși cu drumeția prin ținuturi în care vipera nu este tocmai o raritate — nu trebuie să lași drumul și să te abați pe poteca înăbușită de ierburi decît dacă porți încălțăminte solidă și jambiere. Și că înainte de-a te așeza la odihnă e bine să bați oleacă locul cu toiagul.

Vipera o deosebești de celelalți șerpi după un fel de V ce-l poartă pe cap și după un fel de zigzag care îi merge de-a lungul spinării. Sau — cînd e vorba de vreo varietate mai tuciurie — doar după coada ei care se subțiază brusc, nu progresiv, ca la celelalte neamuri de șerpi din țara noastră.

E bine de știut că mușcătura prin haină — mai ales printr-o haină groasă — e mai puțin periculoasă decît cea direct pe piele, căci grosul veninului se stoarce în postavul veșmîntului, că mușcătura primită la extremitățile corpului e mai puțin periculoasă decît cea făcută la obraz, căci veninul pătrunde mai greu la organele vitale.

Rana pricinuită de mușcătura șarpelui trebuie lărgită imediat, cu o lamă sau un cuțit trecute cel puțin prin flacără, spre a promova singerarea și deci, eliminarea veninului Ea trebuie stoarsă, — și,și mai bine,suptă energic (dar aceasta numai dacă tu sau cel care te ajută nu aveți vreo rană în gură!) — apoi izolată de restul corpului printr-un bandaj cît mai strîns. Și-apoi... zor spre cel mai apropiat post de prim-ajutor!

Locuri care «țin» — sau mai ales țineau — vipere: ruinele cetății Rișnovului de lîngă Brașov, ruinele cetății Deva, unele stîncării de prin preajma Băilor Herculane, așa-numitele «Fînețe ale Clujului», unele porțiuni din Deltă. Întîlnirea cu vipera nu-i exclusă însă nicăieri în Carpați, mai ales pe coastele însorite, împestrițate cu grohotișuri sau stînci. De aceea e bine ca, plecînd la drum, să-l întrebi pe oamenii locului dacă prin ținutul lor se știe de oameni mușcați de șarpele veninos.

Nic. A. STRĂVOIU

Căile Ferate Române au primit un nou vagon de clasa I, construit de Uzina de vagoane din Arad. Din fișa sa tehnică reținem că are 54 de locuri și poate fi atașat la trenuri care circulă cu o viteză pînă la 160 kilometri pe oră. Interiorul său a fost realizat în plus roșu din fibre sintetice, imitații de tapițerie textilă în culoarea gri deschis, în piele-scai negru si plăci melaminate.

25 DE ANI DE LA VICTORIA ASUPRA FASCISMULUI

CRONICĂ ÎN IMAGINI

25 de ani de la terminarea celui de-al II-lea război mondial. Eveniment care a zguduit întreaga omenire. Vom nota în acest număr şi în cel următor principalele momente ale ultimului an de război.

ULTIMUL ACT

În primele zile ale lunii mai omenirea sărbătoreşte 25 de ani de la terminarea celui de-al II-lea război mondial, de la victoria istorică a popoarelor împotriva barbariei hitleriste.

La începutul războiului, agresorii fascişti au reuşit să dobîndească o serie de succese importante. O bună parte dintre popoarele Europei nu posedau potenţialul necesar pentru a le da riposta, iar politica münchenează nu a făcut decît să faciliteze extinderea «spaţiului vital» proclamat de Hitler. Înainte ca tunurile să înceapă să bată, căzuseră Austria, Cehoslovacia, Albania. La 1 septembrie 1939 a fost invadată Polonia. Au urmat Norvegia şi Danemarca. Apoi, a început campania din Vest, care s-a terminat prin cucerirea de către Germania hitleristă a Olandei, Belgiei şi Franţei. Iar după aceea, Iugoslavia şi Grecia...

Acesta a fost prologul. Aburul victoriei îi ameţise pe agresori. Arhivele secrete germane ca şi procesul de la Nürnberg au adus dovezi incontestabile că Berlinul avea pregătit un adevărat plan de dominaţie mondială, bazat pe odioasa «nouă ordine».

Sfîrşitul a fost — spre marea fericire a omenirii — altul. Dar el n-a venit de la sine. Au fost anii celei mai încordate lupte — pe front sau în adîncurile ilegalităţii — împotriva fascismului. Ani în care şi-au sacrificat viaţa milioane de oameni.

Fotografiile din aceste pagini prezintă imagini ale unor momente semnificative din ultimul an al marii încleştări mondiale. În 1944 războiul a început să se ducă chiar pe teritoriul Germaniei hitleriste. Comunicatele despre «scurtarea dinainte stabilită a liniei frontului» deveniseră un fenomen obişnuit. În 1943 armata hitleristă ocupa încă o zonă întinsă din U.R.S.S. — Kursk, Harkov, Rostov. În 1944, puternicele ofensive ale armatei sovietice au dat lovituri zdrobitoare cotropitorilor şi i-au alungat de pe cea mai mare parte a teritoriului Uniunii Sovietice. Frontul trecea de-a lungul frontierei Prusiei Orientale, pe Vistula şi pe linia Iaşi-Chişinău, în sud.

Anul 1944 este, de asemeni, anul unei alte uriaşe operaţiuni militare — debarcarea armatelor anglo-americane în Normandia. «Linia fortificată care se întinde de la Narwik pînă în Pirinei este inexpugnabilă» — se lăuda la începutul lui 1944 oficiosul hitlerist «Volkischer Beobachter». Dar operaţiunea din Normandia s-a desfăşurat — în pofida unor pierderi grele — cu un deplin succes, punînd bazele unui nou cap de pod extins în Europa occidentală. Armatele statelor coaliţiei antihitleriste păşeau unele în întîmpinarea altora, răzbind ultimele poziţii ale apărării hitleriste.

Anul 1944 a fost şi anul unor viguroase acţiuni armate ale popoarelor Europei subjugate. Popoarele s-au ridicat la luptă împotriva ocupanţilor.

Insurecţia naţională antifascistă de la 23 August, organizată şi condusă de Partidul Comunist Român, a constituit un moment de cotitură istorică în viaţa poporului nostru. Efectele ei s-au resimţit şi asupra desfăşurării generale a războiului sub raport militar, economic, politic şi moral. Totalul pierderilor Wehrmachtului în luptele duse în acele zile de august cu armata şi formaţiunile patriotice reprezintă aproximativ 6 divizii. Întreaga armată română — efective însumînd peste 500 de mii de militari — a participat la luptele împotriva hitleriştilor. Pînă la 31 august forţele insurecţionale române au eliberat Muntenia, Dobrogea, Oltenia, Banatul, partea de sud a Transilvaniei şi a Crişanei.

Astfel, prin istoricul act din august, România şi-a adus contribuţia la prăbuşirea frontului hitlerist în Balcani şi la scurtarea războiului în ansamblul său. «Importanta ieşirii României din Axă — scria în acele zile Pravda — depăşeşte cadrul României. Presa străină are dreptate să spună că aceasta înseamnă prăbuşirea întregului sistem de apărare german din Balcani».

Întorcînd armele împotriva hitlerismului, România şi-a adus, prin lupte crîncene, alături de ostaşii sovietici, contribuţia la victoria asupra fascismului.

La 19 august s-a răsculat Parisul. În august avusese loc revolta Varşoviei, la 9 septembrie insurecţia s-a declanşat la Sofia etc. Imperiul hitlerist, «Reichul de 1000 de ani», clădit pe crimă şi silnicie, se năruia. Lupta începea să se ducă într-un cerc care se strîngea tot mai mult.

La 20 iulie avusese loc atentatul împotriva lui Hitler. Deşi nereuşit, înecat într-o baie de sînge, el a avut o semnificaţie aparte: pînă şi instrumentele cu care a început şi a dus războiul — generalii, vîrfurile armatelor de agresiune — se deziceau de stăpînul lor.

Era începutul sfîrşitului.

Cronica acestor zile, cronica anului 1944, se scrie de asemeni departe, la mii de kilometri, pe întinderile incomensurabile ale Pacificului. Prin lupte grele, agresorii japonezi erau înfrînţi şi alungaţi, insulă după insulă, regiune după regiune.

La ce mai sperau Hitler şi acoliţii săi? Unul din documentele secrete datînd din acea perioadă — o circulară adresată gauleiterilor şi comandanţilor militari nazişti — dădea următoarea soluţie: «Întrucît luptele de pe multe zone ale frontului se dau pe teritoriul german, oraşele şi satele germane aflîndu-se în zona acţiunilor militare, Führerul a ordonat fanatizarea luptelor pe care le ducem»

Firesc, această «reţetă» însemnînd trimiterea la moarte cu sînge rece a poporului german vinovat de război nu a putut duce decît la grăbirea epilogului.

Sergiu VERONA

1

În față — Roma. Un drum foarte lung, presărat de mari obstacole — Monte Casino sau linia Gustav. Ultimele lupte, și orașul va cădea. La mai bine de un an după căderea fascismului.

2

Încăperea în care a avut loc atentatul de la 20 iulie împotriva lui Hitler. Dictatorul a scăpat. Formal. În mai puțin de un an însă cadavrul său, ars, va fi găsit în fața Cancelariei Reichului.

3

Luptînd eroic, unități armate române și forțe patriotice au înfrînt rezistența trupelor hitleriste, în încercarea disperată a acestora de a păstra România sub jugul lor.

4

Unități române în lupta pentru eliberarea Transilvaniei.

5

În luptele desfășurate umăr la umăr de armatele române și sovietice pentru eliberarea întregului teritoriu al țării noastre (fotografia înfățișează un astfel de moment în timpul luptelor din Transilvania), pentru eliberarea Ungariei și Cehoslovaciei, s-a făurit și s-a cimentat frăția de sînge dintre ostașii români și sovietici.

(Continuare în pag. 29)

UN FIR FABULOS SE TOARCE LA OLTENITA

de Mihai HETCO
Fotografii de Eugen IAROVICI

Mașinile de înaltă tehnicitate, secțiile spațioase, într-un cuvînt, condițiile optime de muncă concură într-un mod hotărîtor la bunul mers al producției

Dintr-o ochire se vede pe acest tablou care este situația în întreaga secție.

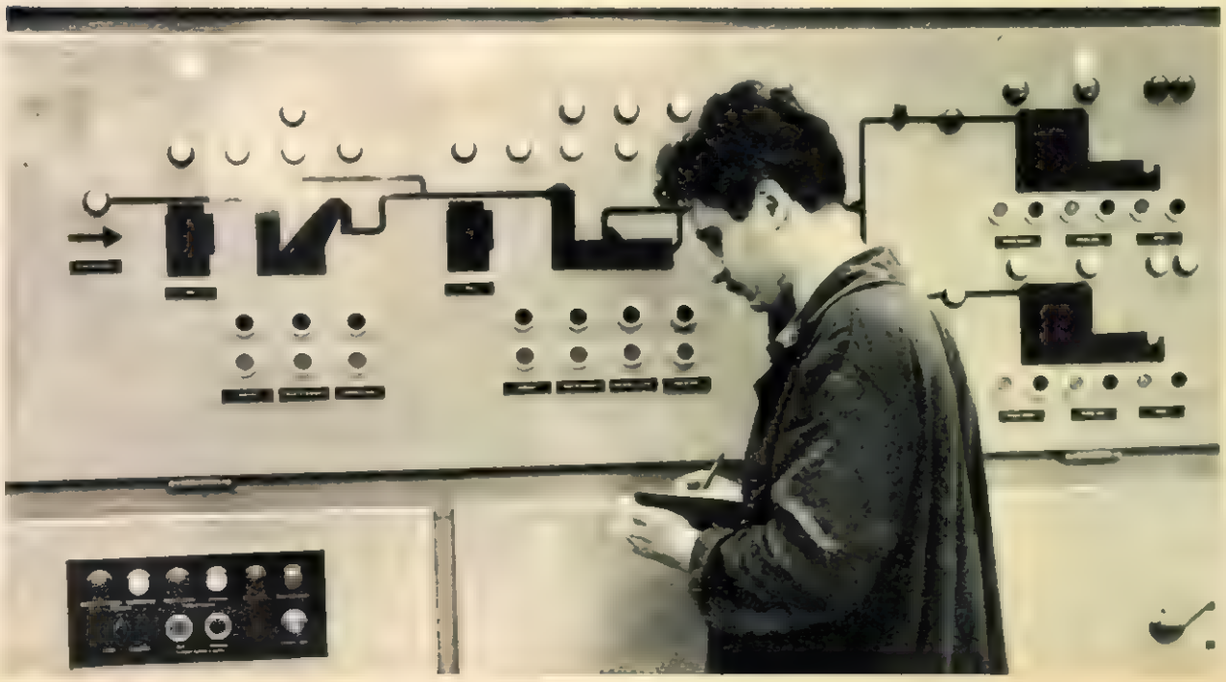

Ceea ce frapează în secția de carde este absența muncitorilor. Explicația înaltul grad de automatizare a acestor mașini

În imediata apropiere a Olteniței, la doi pași de Argeșul străjuit de copaci înalți, ale căror coroane au și început să capete fastuozitate și acea culoare crudă, verde, ce anunță sosirea iminentă a anotimpului cald, un grup de construcții masive domină peisajul plat, de cîmpie. S-ar putea crede că într-un asemenea perimetru în care orice detaliu mai proeminent, proiectat pe linia orizontului, apare de dimensiuni incredibile, construcția cu pricina se încadrează în aceeași suită de iluzii optice ce conferă unei simple cumpene de fîntînă înălțime înzecită iar locuinței celei mai modeste, contururi de cetățuie. De data aceasta impresia de forță și masivitate se confirmă la fața locului, și nu-i de mirare. Fiindcă grupul de clădiri, întins pe o suprafață de 12 hectare, adăpostește cea mai mare filatură din țară, întreprindere ce prelucrează în cele trei secții ale sale bumbac, poliester și celofibră.

Construcția filaturii din Oltenița a început în anul 1968, pentru ca la sfîrșitul aceluiași an prima secție dată în exploatare, filatura de bumbac, să și producă. Cadența construcțiilor a fost din ce în ce mai rapidă, încît în 1969 se obțineau deja circa 2 500 tone fire de bumbac (capacitatea proiectată a acestei secții este de 3 600 tone), iar la 25 martie a.c. au fost date în exploatare și celelalte două secții ale filaturii, cele care produc fire din poliester și celofibră. Să adăugăm că termenul de dare în funcțiune a întregii filaturi a fost devansat cu 90 de zile și vom avea sintetizat efortul susținut, de mare eficiență, depus de constructori. Startul bun luat de întreprinderea din Oltenița se confirmă și prin faptul că încă în 1971 toate secțiile vor trebui să lucreze cu întreaga capacitate, obținîndu-se circa 7 400 tone fire. De aici, de pe malurile Dunării, un fir gigantic se va toarce neîntrerupt, un fir de mare finețe și cu calități nebănuite, care în țesătorii (în special în cea de la Giurgiu, aflată deja în construcție) se va metamorfoza în milioane și milioane de cămăși, tricotaje, bluze etc. Un fir gigantic, fără îndoială, dacă precizăm că într-un singur minut în cele-trei filaturi se realizează un milion de kilometri de asemenea fire!

— Ar mai fi de adăugat — ne spune ing. Augustin Rațiu, șeful serviciului lansare și urmărire — că producția filaturii noastre reprezintă circa 14,5 la sută din producția de fire a țării, că vechile sau mai noile centre textile, cum ar fi Arad, Codlea, Botoșani, Brașov, Găești, au și început să primească de la noi mari cantități de fire. Și, fără îndoială, nu puțini sînt cei care la ora actuală au îmbrăcat diverse tricotaje al căror «act de naștere» a fost semnat aici, la Oltenița.

Filatura din orășelul de pe malul Dunării este în același timp cea mai modern utilată unitate de acest gen din țară. Parcurgerea diverselor secții te convinge de acest adevăr: săli perfect etanșe, în care iarna, vara, temperatura și umiditatea aerului sînt menținute la același nivel. Un «microclimat» care asigură nu numai condiții de lucru optime, dar care concură, și încă în mod hotărîtor, la obținerea unor producții de fire de o calitate ireproșabilă.

Am urmărit metamorfoza accelerată a baloturilor de bumbac. Cuburile albe aleargă pe benzi transportoare, ajung la curățitoarele în trepte care le absorb transformîndu-le în suluri imaculate. Cardele, apoi laminoarele despart riul acesta neîntrerupt de vată în infiniți afluenți care, o dată trecuți prin mașinile de pieptănat, prin flaiere și ringuri, capătă forma și tăria firului îndelung prelucrat. Dar imaginea tradițională a filaturii este legată de urmărirea concentrată, de către muncitoare, a curgerii firului, de intervenția promptă a mîinii lor în momentul în care firul cu pricina se rupe. Cîteva secunde doar, cîteva secunde în care acționează mîini de o dexteritate ce ține aproape de prestidigitație, și firul își continuă curgerea. În acele clipe stă o bună parte din mîndria și prestigiul unei filatoare. Mai ales că mașinile cu care a fost dotată întreprinderea din Oltenița sînt mult mai rapide decît cele din filaturile «clasice». Cîteva secunde care comportă luni, ani de continuă perfecționare în meserie, de cunoaștere a tuturor subtilităților ei. Într-o filatură, marea majoritate a celor ce participă efectiv la procesul de producție sînt . femei. Nici filatura din Oltenița nu face excepție în această privință. Peste 2 000 de tinere supraveghează mașini de mare randament, intervenind cu promptitudine și competență ori de cîte ori este nevoie. S-ar putea emite întrebarea dacă tinerețea acestor fete (media de vîrstă este de 19 ani), tinerețea întreprinderii amplasate într-un orășel lipsit complet de tradiție în materie de industrie textilă nu reprezintă un impediment în bunul mers al producției. Răspunsul l-am avut, după cum spuneam, urmărind rapiditatea și precizia mîinilor muncitoarelor filatoare și mi-a fost apoi confirmat de inginerul Augustin Rațiu și de alți tehnicieni din întreprindere. Marea majoritate a muncitoarelor din filatură sînt originare din orașul Oltenița sau din comunele apropiate, Chirnogi, Budești, Curcani sau Ulmeni. Fete cărora noul și importantul obiectiv industrial le-a dat posibilitatea să se califice într-o meserie frumoasă, susceptibilă oricînd perfecționării. Traiectoria destinului acestor fete se confundă de fapt cu traiectoria atîtor altor destine umane influențate în mod hotărîtor de apariția dinamică și tonică a industriei în perimetre pînă atunci sortite parcă vegetării. Sute dintre aceste fete de la țară au urmat cursuri de calificare la Arad și București, alte sute au deprins meseria la locul de muncă.

— Începutul a fost dificil, fără îndoială — ne mărturisește maistrul Ion Druc. Lipsea acea disciplină, mai bine-zis,acea deprindere de a lucra conștiincios, de a urma și respecta experiența celor rodați în meserie. Timpul însă și-a spus cuvîntul. S-a format o opinie de masă în rîndul filatoarelor, munca de înaltă calificare a cîștigat tot mai mare prestigiu. Un puternic spirit de emulație s-a născut în rîndul acestor tinere muncitoare. Gîndiți-vă: fete de aceeași vîrstă, una brigadieră, cunoscînd la perfecție meseria, cealaltă, de-abia deprinzînd denumirea mașinilor. Este firesc deci ca la cea din urmă să se trezească ambiția de a ajunge la o cunoaștere similară a meseriei. Din această competiție cîștigă atît fetele cît și producția.

Ca să se ajungă la o asemenea efervescență a fost nevoie de experiență, vitalitatea și spiritul de pionierat al unor oameni veniți din centre cu o puternică industrie textilă, a fost nevoie, ca în atîtea alte cazuri, de acea «ploaie» de energie care să fertilizeze un perimetru geografic ce se vădea pînă de curînd arid tehnicii. Maistrul Ion Druc, de care aminteam înainte, a venit aici, cu familia, de la Iași. Inginerii Augustin și Mariana Rațiu, soț și soție, au lucrat înainte la filatura din Botoșani. O serie de alți maiștri și ingineri s-au transferat de la întreprinderi similare din Cluj, Arad, Tg. Mureș. Toți au sosit în Oltenița aducînd prețiosul bagaj al unei experiențe în producție de ani de zile, investiți cu prestigiul înaltei competențe și hotărîți a crea și aici cadre tehnice corespunzătoare. Această infuzie de inteligență umană, vie, a fost însoțită de o alta, la fel de importantă, materializată în mașinile de înaltă productivitate produse în mare parte la Cluj și Tg. Mureș. Au existat, cu alte cuvinte, premisele ca noua întreprindere să debuteze sub cele mai favorabile auspicii.

Prolectarea Olteniței pe o nouă dimensiune — cea de centru important al industriei ușoare românești — dă orașului mai multă armonie, mai mult echilibru. Oltenița exista pînă de curînd, din punct de vedere industrial, numai datorită șantierului naval. Filatura, cu cei aproximativ 3 000 salariați cît va număra în final, îi va diversifica într-un mod salutar activitatea și existența cotidiană. Se simte deja ritmul accelerat, imprimat de marea întreprindere orașului și locuitorilor săi. Ritm capabil să modifice profund caractere și mentalități. La flaiere am cunoscut-o pe Florica Negrea, de fel din Oltenița. Lucrează la bobine. S-a calificat la locul de producție și într-un timp foarte scurt a reușit să-și însușească bine meseria, fiind cotată printre cele mai destoinice muncitoare din secție. Înainte de a se construi filatura stătea pe acasă, își aștepta bărbatul să se întoarcă de la serviciu. Construirea filaturii, posibilitatea însușirii unei profesii, a captivat-o și pe ea. Nu i-a fost ușor. N-avea idee ce înseamnă disciplina de producție, ba mai mult, după cum ne mărturisește, mașinile cu vuietul lor continuu o speriau. Nu se prea vedea ea, femeie tînără, care în viața ei nu intrase într-o fabrică, manevrînd și obligînd cît și cum să producă asemenea mașini. A avut însă profesori competenți și pasionați, maiștri și brigadieri călîți la școala producției, iar fricii și dezorientării

UN FIR FABULOS SE TOARCE LA OLTENITA

le-au luat locul siguranța și precizia în execuție.

Exemplele s-ar putea negreșit înmulți, toate demonstrînd cît se poate de convingător oportunitatea amplasării în această zonă a celei mai mari și mai moderne filaturi din țară. În oraș se simte acut schimbarea, ceva din lenta și anonima scurgere a clipelor în amieze toride, cu străzi pustii, bîntuite cînd și cînd de adieri de vînt ce ridică nori de praf s-a pierdut iremediabil. Macarale, altele decît cele din port și șantierul naval, ridică pentru noii orășeni bloc după bloc, cămine și creșe. Dar, încă o dată, mai spectaculoase, infinit mai profunde mi se par schimbările survenite în mentalitatea oamenilor.

La flaiere drumul firului de bumbac, de poliester sau celofibră se apropie de sfîrșit. În această fază a metamorfozei sale el se prezintă ca un produs semitors, pe care ringurile îl vor finisa.

Brigadiera Florica Dan are oricînd ceva de împărtășit din experiența sa.

Secția ringuri, secție de bază a filaturii. Mașinile ultramoderne de aici impun o continuă perfecționare a meseriei de filatoare (dreapta, jos).

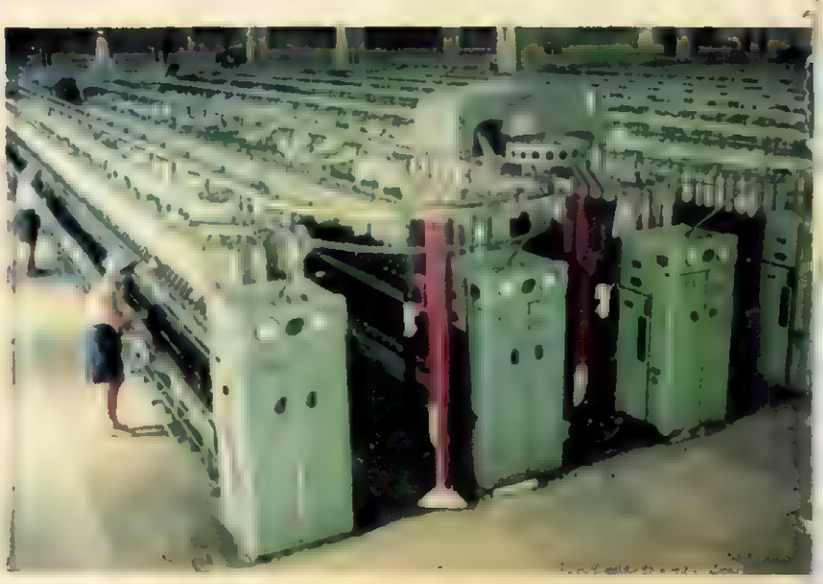

estetică modernă MOBILĂ elegantă

Pe măsură ce crește gradul de cultură și civilizație al poporului nostru, pe măsură ce sporesc cerințele noastre pentru confort și frumos, locuința în care trăim capătă un rol din ce în ce mai însemnat.

Revenind acasă după o zi de muncă, vrem să ne bucurăm de căldura unui interior plăcut — practic, frumos și modern amenajat — în care bunul-gust să te întîmpine la tot pasul. În această ordine de idei, firește că fiecare lucrușor — bibelou sau glastră de flori — își are însemnătatea sa, dar esențialul rămîne MOBILA. Ce fel de mobilă avem în casă, în ce măsură răspunde ea cerințelor de practic, funcțional, estetic, modern? Ce fel de sufragerie ne alegem, ce dormitor ar fi mai potrivit locuinței noastre, cum ne aranjăm o cameră de zi sau pentru copii?

Industria noastră de mobilă încearcă să dea răspunsuri potrivite la asemenea întrebări.

Cercetați, pentru convingere, expozițiile de mobilă din:

— **strada Doamnei nr. 18;**
— **strada Lipscani nr. 102;**
— **strada Rocilor nr. 12-16.**

Veți găsi în aceste magazine mobilă ireproșabilă din toate punctele de vedere, realizată de

I.P.L.M.

ÎNTREPRINDEREA PENTRU PRODUSE DE LEMN ȘI MOBILĂ în unitățile sale din:

— șoseaua Alexandriei nr. 42;
— strada Teiuș nr. 12;
— strada Rocilor nr. 12-16.

FLACĂRA–PUBLICITATE

MOMENT MUZICAL

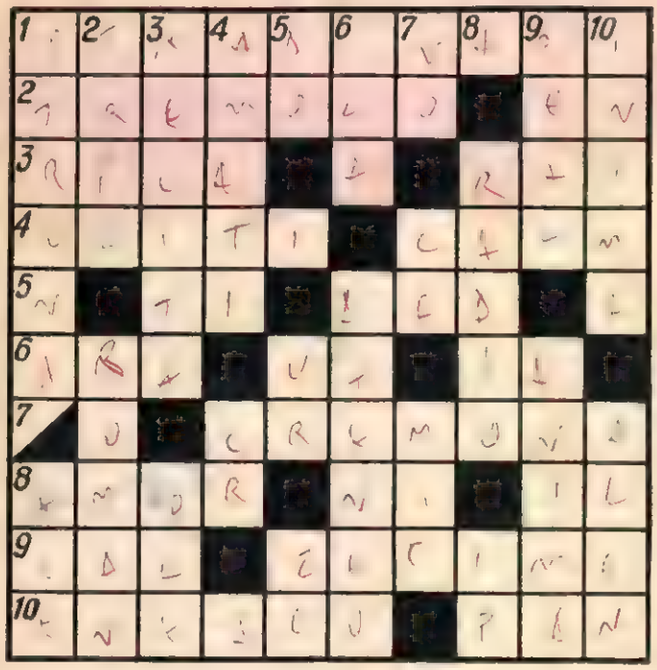

ORIZONTAL: 1) Celebră familie de constructori de viori din Cremona, din secolul XVII. 2) Modulație... artistică — În menuet! 3) Personaj comic din opera «O noapte furtunoasă» de Paul Constantinescu — Nu-s buni de loc. 4) Trec prin comună ... Lento (fig.).5) Din concertino! — Cîntăreț și poet în Grecia antică. 6) A lucra ogorul — Vechiul do — Servește! 7) Oraș italian, patria celor mai vestiți constructori de viori ai lumii. 8) Sentiment etern omenesc, nesfîrșită sursă de inspirație pentru compozitori — La pianină! — ...și la xilofon! 9) Suport pentru strunele viorii — A zecea parte. 10) Cel mai mare muzician român — Virtuos al naiului.

VERTICAL: 1) Mîngîiată de arcuș... prinde viață — Înțeapă mai tare... ca ironia. 2) Trei note într-o vocaliză — Compozitor român, a compus «Două viori». 3) Recital neterminat! — Dans popular spaniol. 4) Altă celebră familie de constructori de viori din Cremona (secolele XVI-XVII) — Crom. 5) Prima notă muzicală — Udrea Rădulescu — Zece! 6) Refren în cîntecele noastre populare — Cunoscut lăcaș de cultură din București,sub cupola căruia au cîntat muzicieni de reputație mondială. 7) Începe vocaliza! — Pune întrebarea — Una din încîntele pentru concerte ale sălii Palatului (masc.). 8) Mijloc modern de popularizare a creațiilor muzicale de pretutindeni — Umple pipa! 9) E sigur că-i adevărat — A însufleți... 10) Cînd muzica e înălțătoare, este adînc răscolită și ea — Talent ... fără cap și fără coadă !...

N. GABRIELESCU

Dezlegarea jocului «ÎN JURUL BALONULUI ROTUND», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) PREDECESORI. 2) MATUSA — TRAS. 3) TACTICA — UT 4) CINE — MOTIVE. 5) ROS — MATELOT. 6) ON — VOCI — II. 7) IAD — BAGHETE. 8) TL — TINAR — OC. 9) O — BOLI — APAR. 10) ROATA — ONORA 11) IASI — EXAMEN.

cronică satirică

de **Teodor MAZILU**

O FIGURĂ PITOREASCĂ

X e un individ care știe să se răsfețe. E foarte încîntat de această situație și n-ar schimba-o pentru nimic în lume.

— Viața trebuie să fie o joacă...

Și într-adevăr pentru X viața e o joacă, un șir nesfîrșit de aventuri, distracții și vacanțe. Tot timpul pune la cale cîte o aventură erotică sau o vacanță într-un loc cît mai pitoresc cu putință, depistat de el după lungi cercetări. Știe o mulțime de jocuri de societate — a devenit în această privință un fel de expert. Dacă vrei să te distrezi bine, neapărat trebuie să-i ceri o consultație. De cînd și-a cumpărat automobil, activitatea lui X a luat amploare. Mărturisește cu mîndrie că unui bărbat care are automobil nu-i mai trebuie nimic... Dacă mai are și conversație, a lui e lumea...

— Ca să reușești în viață trebuie să fii un tip...

Și X a reușit să devină un tip, o figură pitorească, o figură originală, un om cu o mie de relații și cu o mie de anecdote la îndemînă...

X știe că succesul lui vine din faptul că e o figură pitorească, de aceea se îngrijește de asta, se aprovizionează cu glume și idei de distracție, îi e teamă să nu rămînă în urmă, să nu-l facă concurență o figură și mai pitorească. X e foarte sever cu alte figuri pitorești, devine aproape moralist, frica de concurență se transformă în principii etice.

El vrea să fie un «tip trăsnit, singurul tip trăsnit», și atunci e foarte atent, e convins că dacă ar apărea încă mulți asemenea «tipi» s-ar devaloriza, n-ar mai avea nici un haz...

E foarte atent să nu-și piardă hazul, cum sînt alții atenți să nu-și piardă părul... Pentru X hazul nu este o glumă... Pentru X hazul este o chestie de viață și de moarte... Hazul aduce succese în societate, îi dă iluzia tinereții și a puterii. De aceea, înainte de a lansa o glumă o experimentează acasă, în fața oglinzii, vrea să fie sigur de succes.

Chiar și «trăsnăile» a început să le calculeze... Nu mai e atît de tînăr încît să le facă spontan... Așa că le pregătește cu grijă, să se ducă vestea în tîrg, dar își ia și măsuri de prevedere...

E foarte încîntat de faima lui de «bărbat teribil» și-i e frică să n-o piardă... De aceea, deși reumatismele îi dau tîrcoale, el merge înainte, șontic-șontic, dar merge..

Sărmană figură pitorească... Numai el știe cîte eforturi face ca să mai stoarcă un zîmbet sau o privire plină de admirație...

De la o vreme a devenit însă mai modest. Se mulțumește și c-un zîmbet fals...

literare

de **G. DIMISIANU**

CONSTANȚA BUZEA:

AGONICE

De la o carte la alta, poezia Constanței Buzea înregistrează o consecventă accentuare a viziunii dramatice, părăsind cu totul notele jubilative și atitudinea destins-contemplativă a începuturilor (debutul în 1963, cu volumul *De pe pămînt*). Lirismul său actual este grav și neliniștit, marcat de efectul unor experiențe traumatizante și exprimînd biografia interioară a unui suflet lezat în aspirația sa profundă către un ideal de așezare rațională și deplin armonioasă a lucrurilor. Instinctele, impulsurile oarbe, veșnica febră a celui «Trăitor într-o moriște» distrug echilibrul fertil dictat de rațiune, instaurînd un regim al arbitrariului și dezordinii, pe care poeta îl deplînge. Ea își trăiește condiția de femeie, resimțind amenințarea acestui asediu al forțelor dezagregante și vede în bărbat pe unul dintre agenții acestei forțe, un factor de instigare la stricarea liniștii fecunde... «Singur ca un leu, pe tine însuți/ te expui unui dezechilibru,/ Morții prin vedere te expui//. Dar noi sîntem neîncrezători,/ Tu de-un secol ești întărîtat,/ Toate enervările pe tine/ Dinspre începutul lui te-anunță/ Dorm,dormim desigur în tăcere,/ Nerespuși de nimeni la tăcere,/ Dar dresați de liniștea din noi// Dincolo de tine este totul,/ Fără a mai fi și pentru noi/ Dincolo de tine nu e totul/ Spunem poate mai îngînduraților./ Tu te temi de cosmicul tangaj,/ Noi ne chinuim în dulci mistere...» (Adorare). Sub semnul acestei dramatice relații e toată poezia erotică și de celebrare a vocației materne din volum, poezie de suferință și jertfă trimițînd la simboluri biblice. Iată unul dintre cele mai puternice și expresive poeme: «Ego, fiul cuiului însîngerat,/ Ego, niciodată nu te pot înstrăina./ Sînt femeia care naște într-una cuie,/ Fii și fiice ale cuiului însîngerat./ Sînt atît de singură în univers/ Prin păcatul cuiului însîngerat,/ Și nemîngîiată stau cu dreapta smulsă,/ Goi mi-e umărul cu care am blestemat...» (Golgota).

Pornită din asemenea zone, poezia Constanței Buzea nu decade totuși, niciodată, în note minor-intimiste. Confesia e înnobilată prin înălțarea la *idee*, sporită în ecouri prin fervoarea și intensitatea trăirilor, emoția directă e convertită în act meditativ. Tonalitatea înalt elegiacă a poemelor își află o tulburătoare expresie în aceste stranii acorduri eminesciene: «Firea poate se dezminte, poate vina ta o poartă/ O-ntîmplare din alți secoli și pe care au săvîrșit-o/ Zîmbetul și mintea arsă murmurînd secret, iubito,/ Pe cînd cerul prevăzuse că-ți va da și ție soartă// Iată clipa tulburată, care n-a venit la timp,/ Nici cu chipul, nici cu corpul, ci cu duhul ei de mască./ Ce-i lipsea sau ce-i lipsește, fricii tale să renască?/ Eu definitiv și galben ochii de la tine-mi plimb».

Fără îndoială că poezia Constanței Buzea e una din manifestările cele mai evoluate și mai personale ale liricii de astăzi.

MUZEUL AMAN

Fotografie de S. STEINER

Într-una din trecutele seri ale acestei primăveri am fost invitaţi pentru un ceas de desfătare artistică în încăperile Muzeului «Theodor Aman». O formaţie de foarte tineri instrumentişti — aparţinînd Liceului de muzică nr. 1 — ne-a oferit o audiţie de muzică de cameră, reluînd astfel vechea tradiţie a acestei case în care, încă din timpul vieţii lui Aman, se întîlneau spiritele alese, se făcea muzică, se discuta aprins despre artă.

Fotoreporterul nostru s-a întors de la această serată purtînd în aparat imaginea alăturată, care vă aminteşte, poate, de atmosfera tabloului lui Aman intitulat «Atelierul mare al artistului».

E bine de ştiut că asemenea seri au loc nu numai în acest muzeu, ci ele au intrat asemeni unor meritorii deprinderi artistice, şi în activitatea altor lăcaşe de cultură, precum Muzeul de artă al Republicii Socialiste România sau Muzeul Zambaccian.

În întreaga țară, campania agricolă de primăvară se desfășoară într-un ritm intens. Toți specialiștii, toți lucrătorii agricoli, toate cadrele de conducere ale I.A.S., C.A.P. și consiliilor populare sînt antrenate în această importantă acțiune de interes național. În acest an, operațiunea capătă o importanță deosebită, deoarece ploile căzute în săptămîna trecută au întîrziat executarea lucrărilor agricole de primăvară. Totuși, în ciuda vremii capricioase, folosindu-se la maximum timpul și mijloacele tehnice disponibile, s-a reușit să se însămînțeze pînă la data de 18 aprilie a.c. 217 011 ha pe loturile I.A.S. și 1 304 995 ha la C.A.P. Realizările din acest an sînt mai mari cu 30 000 ha la I.A.S. și cu 273 000 la C.A.P., față de însămînțările din anul trecut la aceeași dată.

În județele Dolj, Teleorman, Brăila și Vrancea, însămînțatul sfeclei de zahăr este terminat, iar însămînțatul florii-soarelui s-a încheiat în județele Constanța, Vrancea, Bacău și Vaslui. Organizîndu-și mai bine munca, mecanizatorii și cooperatorii din cooperativele agricole ale județelor Constanța, Ilfov, Tulcea și Brăila au efectuat însămînțări la porumb pentru boabe pe suprafețe întinse, ce depășesc zeci de mii de hectare. Deși au avut condiții asemănătoare, în județe ca Olt, Teleorman, Buzău și Mehedinți suprafețele însămînțate sînt încă foarte mici.

Trebuie amintită ca o realizare importantă încheierea semănatului și a plantatului legumelor din etapa I și începutul însămînțatului și plantatului legumelor din etapa a II-a (tomate de vară, fasole păstăi, ardei etc.). Județele Tulcea și Buzău au realizat peste 88% din planul de însămînțare a legumelor din etapa întîi și a doua.

Totodată, paralel cu însămînțările se desfășoară și lucrări de desecare, care să elibereze terenurile inundate de ploi.

Este necesar însă să se intensifice eforturile la maximum, să nu se piardă nici o zi, nici un ceas, pentru ca lucrările agricole restante din această primăvară să fie încheiate la timp fără a le prejudicia nivelul calitativ.

În paginile de față prezentăm cîteva imagini înregistrate de fotoreporterii noștri în aceste zile.

ÎN ACTUALITATE – campania de primăvară

Deși apele au acoperit hectare întregi aducînd prejudicii campaniei de primăvară, s-au luat de îndată măsuri pentru îndepărtarea lor.

În primăvara aceasta, campania agricolă se desfășoară sub semnul prețioaselor indicații trasate de recenta Plenară a Comitetului Central al partidului. Deși timpul a fost adesea neprielnic, cooperatorii și mecanizatorii au reușit să-și intensifice eforturile și să însămînțeze suprafețe importante de porumb.

Pentru obținerea unor recolte îmbelșugate și sigure, dăunătorii semănăturilor de grîu și orz sînt combătuți cu mijloacele moderne cu care e dotată agricultura noastră socialistă.

Ploile abundente din săptămîna trecută au determinat o scădere a ritmului de muncă din actuala campanie. Hărnicia mecanizatorilor a reușit însă în zilele imediat următoare să învingă momentele critice.

Prind viață indicațiile recentei Plenare a partidului. Toate resursele de apă vor fi puse în valoare, udînd ogoarele țării.

Se pregătește un adevărat rîu artificial, care va spori considerabil producția fiecărui hectar.

dialog cu cititorii

de H. DONA

Dacă nu mă înșel, am mai avut ocazia, o dată sau de două ori, să ne plîngem de neplăcerile cauzate de o situație care profanilor ar putea să le pară privilegiată. E vorba de faptul că «Flacăra» este, de bine, de rău, singura revistă ilustrată cu caracter general din țara noastră. Nu vom contesta că o asemenea poziție determină și unele avantaje, dar în același timp ne obligă la abordarea cu regularitate a unei game extrem de largi de teme: economice, sociale, culturale, științifice, sportive, distractive etc., etc. Mai avînd și «avantajul» de a dispune de un spațiu restrîns în comparație cu reviste similare din străinătate, ne vedem în situația — pe care au sesizat-o, desigur, cei mai mulți dintre cititorii noștri — de a încerca, uneori cu mai mult succes, alteori cu mai puțin, să acomodăm, în raport cu ceea ce considerăm drept ordinea de prioritate a problemelor și în raport cu cerințele cele mai arzătoare ale actualității, variatele teme care ar trebui să-și găsească oglindirea în revistă. Din această pricină se întîmplă, uneori, ca anumite teme să fie tratate prea sumar, ca altele să lipsească prea multă vreme din revistă sau ca anumite tăieturi dureroase să fie făcute în texte ori (ceea ce ne supără și mai mult) în materialul fotografic.

N-am vrea să se creadă că am amintit aceste condiții pentru a găsi îngăduință din partea cititorilor noștri ori pentru a justifica global eventualele noastre slăbiciuni. Dimpotrivă. Analizarea lucidă a posibilităților trebuie să ne conducă la eliminarea necruțătoare a «apei de ploaie», la studierea și mai atentă a cerințelor cititorilor, la ancorarea și mai riguroasă în profilul specific (în special prin evitarea unor paralelisme inutile cu ziarele cotidiane).

Am ținut să facem aceste precizări privind «bucătăria» revistei — de altfel, nu pentru prima dată — deoarece cititorii noștri, care sînt, după o formulă frumoasă și adevărată, «patronii» noștri, să știe nu numai ce facem, dar și *pentru ce* facem anumite lucruri. Sperăm, de pildă, că vom fi înțeleși și de cititorul *N. Panait* din Galați care, după ce remarcă «serioasa îmbunătățire» a paginilor de actualitate internațională, se plînge totuși că acordăm problemelor externe un spațiu prea redus. Considerăm că are dreptate, deși socoteala pe care o face nu e întru totul exactă; oglindirea realității de peste hotare nu se reduce la paginile de reportaj, de note și comentarii, ci cuprinde și multe pagini din rubricile de știință, cinema, varietăți, ba chiar și «Flacăra-album». Introducerea rubricii lunare «Fotopres» e încă un pas în efortul de cuprindere a vieții internaționale.

Extinzînd preocuparea pentru relațiile externe nu înseamnă însă, așa cum pare a ne pretinde cititorul *R. Năișoru* din Craiova, că putem să determinăm și structura importului. De altfel — fără supărare — avem impresia că cititorul craiovean nu e prea bine edificat asupra comerțului exterior. Nu e de loc adevărat că în timp ce exportăm tractoare importăm «fleacuri» (creioane, batiste etc.). N-a auzit tovarășul Năișoru de uzinele, instalațiile complexe, mașinile și utilajele, numeroasele materii prime pe care le-am achiziționat și le achiziționăm din străinătate? Desigur, importăm și bunuri de consum, și nu e nimic rău în asta. Și noi, la rîndul nostru, exportăm asemenea bunuri, iar fiindcă e vorba de «fleacuri», am putea aminti veniturile de loc neglijabile obținute, de pildă, din vînzarea broaștelor sau a ciupercilor.

Și fiindcă am amintit înainte de criteriul actualității, trebuie să mărturisim că nu înțelegem critica pe care ne-o adresează cititoarea *Aura Negovan* din Turda. Cu ce am greșit consacrînd în cursul lunii martie paginile de muzică ușoară Festivalului de la Brașov? Și de ce ar fi fost mai bine să ne ocupăm de o manifestare din luna decembrie a anului trecut, despre care, de altfel, am și scris la vremea respectivă?

Iar acum, ca să terminăm pe o notă mai destinsă, să-i răspundem, pe scurt, și cititorului *Mihai Tănăsescu* din Giurgiu, care crede că ne-a prins cu o greșeală. În numărul din 4 aprilie a găsit o frază: «Animalele care rezistă cel mai bine la frig sînt gîștele». Or, afirmă dumneasa, gîștele nu sînt animale! De ce? Eliminarea ilustrelor eroine capitoline din regnul animal ar fi o cruntă nedreptate. Căci iată ce scrie Dicționarul limbii române literare contemporane: «Animal, animale, s.n. (spre deosebire de plantă). Ființă organizată, înzestrată cu facultatea de a simți și de a se mișca; făptură, vietate, viețuitoare». Deci, animale sînt și mamiferele, și reptilele, și *păsările*, și batracienele, și nevertebratele. Sau crede prietenul nostru că gîsca e o plantă? Oricît am fi de permeabili la noutăți, trebuie să mărturisim că ne e greu să adoptăm o asemenea ipoteză.

credi

Maistrul principal Mihai Roth: «N-avem voie să dăm rebuturi în creșterea tinerilor».

MUNCA, simbol al vieții, al permanenței umane

Oamenii și-au făurit dintotdeauna idealuri. Visul lucid, creator, a ajuns de cele mai multe ori o anticipație a împlinirilor umane. Undeva pe acest traiect al devenirii se situează munca omenească, sub cele mai diverse forme ale sale. Nimic mai firesc, întrucît, oricît de luminos ar fi un ideal, fără voința muncii, fără perseverență și hărnicia dăruirii nu poate fi realizat. Este neîndoielnic, așadar, că la temelia civilizației umane — această sumă a idealurilor împlinite — stă munca socială ca izvor al tuturor valorilor materiale și spirituale. Într-o asemenea ipostază, orice ideal pozitiv se refuză iluziei, asociindu-se concretului cotidian, făuritor de împliniri pentru noi și pentru cei ce vin în urma noastră. Munca se intuiește astfel și ca un izvor al solidarității umane conștiente de forța sa, al unirii energiilor omenești pentru o comprehensivă și autentică cunoaștere și stăpînire a lumii. Prin muncă omul își cucerește noblețea și demnitatea pentru a-și putea măsura apoi propria valoare socială.

Căutînd să înlăture lupta meschină pentru supremație materială între indivizi, noua societate a oferit posibilitatea fiecărui om de a-și afirma personalitatea, de a-și fructifica în mod plenar potențele creatoare. Iată o ambianță propice pentru ca fiecare om să-și poată făuri propriul său destin. Este matca eternei deveniri a fiecăruia dintre noi. Este matca în care energia omenească se consumă în mod conștient spre binele social, iar idealurile personale se coroborează cu cele colective prin munca de zi cu zi a fiecăruia. În general, roadele acestui consum de energie colectivă se îndreaptă spre cei ce și-au pus potențele creatoare în slujba progresului social.

Pe bună dreptate Franklin remarca: «Cel care nu lucrează e foarte aproape de a face rău». Nimic mai adevărat, întrucît din această categorie de indivizi certați cu efortul fizic sau intelectual se recrutează autorii actelor de indisciplină și totodată infractorii, tentați să-și asigure existența (uneori mult mai bogată decît a celorlalți) printr-o conduită necinstită. Abia sancțiunea colectivă poate destrăma mirajul existenței lor parazitare.

Neîndoielnic, noua societate aspiră spre bunăstarea și fericirea tuturor membrilor săi. Dar aceasta nu se realizează cu orice preț. La temelia ei se situează munca cinstită,a cărei cantitate și calitate trebuie să fie măsura beneficiilor personale obținute din produsul întregii colectivități.

Munca se intuiește astfel ca un etalon al echității sociale, în măsură să asigure un cadru adecvat de manifestare demnității omului, personalității sale creatoare. Demnitatea umană se întemeiază așadar pe forța morală a muncii dăruite binelui social, formă a energiei personale,însuflețită de ideal și disciplinată prin filtrul rațiunii atotbiruitoare. Demnitatea socială — sumă a demnității tuturor membrilor colectivității — se desăvîrșește atunci cînd fiecare om îndrăznește să înfrunte compromisurile dăruind semenilor săi, societății în general, toate potențele creatoare, eul interior dezbrăcat de orice artificiu și neadevăr. Este momentul solemn cînd munca socială se intuiește ca un simbol al vieții și permanenței umane ce dă vigoare și înălțime aripilor noastre în zborul spre mai bine.

Gabriel Iosif CHIUZBAIAN, judecător

te fără acoperire

de Viorica CIORBAGIU

Laminatorul – acordeonist Gh. Lungu (Gelu)
«Şi dacă aşi şti
cite am făcut pentru combinat!»

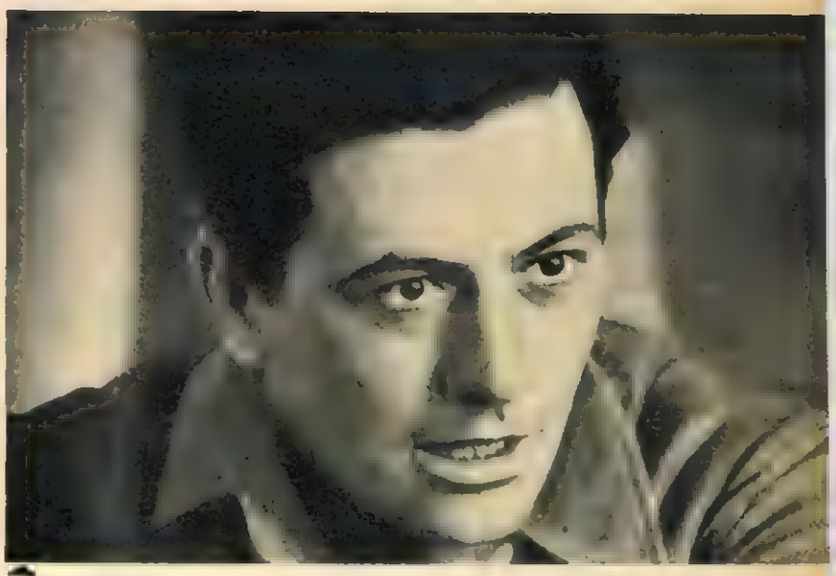

Ing. Constantin Saulea:
«Eu n-o să-i semnez lui Nadă
nici cerere de transfer, nici demisie!»

Anchetă printre tineri care cultivă «gustul banului» şi ai poziţiilor înalte pe schemă, fără alt argument decît vîrsta lor... Incursiune în lumea îngustă a «debitorilor» care dau bir cu fugiţii ca să nu-şi plătească datoriile. Din rîndurile de mai jos veţi afla, printre altele, despre un inginer furnalist care se face cascador şi un nehotărît între meseria de laminator şi cea de acordeonist... Şi pînă la urmă păcălitorii nu ajung oare în ipostaza de păcăliţi?

Ing. Gh. Petrea:
«...Dacă nu mi se rezolvă «problema»
plec la Braşov...».

Fără să ai înclinaţii speciale către patetism, prezenţa materiei în stare de incandescenţă, valurile neîntrerupte ale focului de la oţelărie sau turnale îţi sugerează metafore care definesc oamenii — stăpînii acestui peisaj tulburător. Oţelul, folosit frecvent ca simbol pentru forţă, pare că nu se poate naşte altminteri decît cu ajutorul unor bărbaţi a căror integritate nu suportă nici o fisură, nici un compromis. Cine a văzut gigantul Combinat siderurgic din Galaţi n-are nevoie de argumente în plus; viguroasa plămadă a multelor mii de siderurgişti nu-i o simplă senzaţie subiectivă

O dată cu răspîndirea veştii construcţiei combinatului, Galaţiul a început să capete aura unui «pămînt al făgăduinţei». Pe drept. A fost şi este o generoasă făgăduială care nu se dezminte. Unii şi-au închipuit însă că-i suficient să ajungi în oraşul de pe Dunăre şi să spui: «Sînt tînăr, daţi-mi casă, leafă mare şi alte avantaje — cît mai multe. Ce ofer în schimb? Asta se va vedea...» Cînd s-au convins că nu-i rost de chiverniseală pe gratis, că nu ţîşnesc banii din pămîntul Galaţiului fără efort, parte dintre aceşti «idealişti» şi-au luat traista-n spinare... Puţini. Nu-i nici o primejdie ca neruşinata pretenţie la credite fără acoperire să cîştige noi prozeliţi. Dar aşa puţini cum sînt, aceşti debitori falimentari merită să fie arătaţi cu degetul.

DE TINE EŞTI MULŢUMIT?

Dintîi şi-a rotit ochii cu un fel de teamă bănuitoare, ezitînd între a ne taxa drept binevoitori sau potrivnici. Nu ştiu care i-au fost pînă la urmă convingerile intime, dar a precizat ritos:

— Eu nu mă las! Am făcut cereri şi contestaţii peste tot. Sînt înscris la toate audienţele. Dacă văd că pînă la urmă nu merge.

L-am privit cu autentică milă pe acest tînăr inginer care dispune de atîta energie cheltuită în van pentru dobîndirea pretinsei dreptăţi... financiare. Gh. Petrea a terminat facultatea acum patru ani. A lucrat o vreme la fosta întreprindere de utilaj siderurgic şi construcţii metalice din Galaţi (I.U.S.C.M.), transferîndu-se apoi la combinat, la atelierul de prelucrări mecanice

— Şi cu ce vă ocupaţi acolo?

— Păi... ţin legătura între conducerea secţiei şi producţia zilnică. Dacă sînt comenzi urgente, redistribui lucrul pe schimburi...

— Şi vă consideraţi realizat din punct de vedere profesional?

— Bineînţeles că nu. Dar v-am spus, mă duc la toate audienţele...

Evident, inginerul Petrea n-a înţeles ori n-a vrut să înţeleagă subtextul întrebării mele. Fiindcă, în continuare, a explicat cu amănunte că pînă acum cîteva luni avea o leafă de 1 800 lei, acum i s-a mărit la 2 425 lei, dar asta nu e drept, cu toate că oarecum e în spiritul legii, dar colegul lui de promoţie, ing. Mihai Paraşcanu, are un salariu de 3 600 lei (bine informat!), de ce, nu ştie, nu-şi explică, probabil fiindcă înainte de a intra în facultate Paraşcanu a fost muncitor... Pe faţa inginerului Gh. Petrea n-a răzbătut nici un semn al vreunei mişcări interioare de regret pentru că face o treabă de maistru, sub pretenţiile calificării sale. După toate aparenţele, stăruinţa lui revendicativă nu conţine nici un gram de ambiţie profesională, nu cere să i se solicite mai mult valenţele inteligenţei tehnice. Nu şi nu. El ştie una şi bună: e inginer, e tînăr, deci e în drept să aibă leafă mare. Şi contravaloarea? O ameninţare:

— Dacă nu mi se rezolvă «problema», plec la «Rulmentul»-Braşov. Directorul de-acolo e un cunoscut de-al meu, din Bîrlad. Eu sînt bîrlădean...

Cum să taxezi oare această mentalitate? Ochii omului de lîngă mine, care asistase la discuţie, s-au înnegurat profund. Îmi povestise dinainte despre el tovarăşul Nicolae Păun, secretarul U.T.C. Ştiam că bărbatul cu trăsături aspre şi cu părul albit a avut un

credite fără acoperire

băiat care la 18 ani nu era doar o speranță, ci o certitudine de talent tehnic. A murit într-un accident stupid. Era singurul copil al inginerului Ionel Biter. Cum să-l ajute cei din jur să-și ostoiască durerea? Concediu? Muncă mai ușoară? Lui, lui Ionel Biter? Fostului mecanic, maistru mecanic și actualului inginer nu i-a fost niciodată proprie contemplarea sterilă. Într-o vreme era șeful secției timplărie mecanică. Tuna și fulgera într-una: «M-am săturat să semnez diminețile, la prinz și seara bonurile de materiale». N-a cerut deci să i se mărească leafa, ci să nu mai fie șef. «Nu oricine ține în mină o riglă de calcul este inginer. Dacă nu-ți pui semnătura pe o lucrare de unde să știsnească idei noi, degeaba ești purtătorul unei diplome».

Și iată, inginerul Biter și-a dizolvat durerea bărbătește, în căutări încununate de izbândă. Inovațiile sale (capul de lance pentru oțelăriile L.D., setul de lagăre din bachelită textilă pentru laminorul Slebing și a treia — în omologare — de care va beneficia secția furnale) valorează milioane de lei economisiți, pentru piese de schimb, de către combinat.

N-am îndrăznit să-l întreb ce gîndește despre abonatul la audiențe pentru spor de salariu. Dar, după liniștea aceea apăsată de tristețe, inginerul Biter a răspuns gîndului meu, indirect:

— Este la oțelărie un inginer, băiat tînăr. Poate ați auzit de el, Gh. Preotu, a bătut propriile sale recorduri: de la 7-8 șarje de oțel la 17 șarje. Și n-are astîmpăr. Șeful și adjunctul secției furnale sînt și ei tineri, și totuși fac minuni. Sau poate tocmai de aceea. Sînt zeci și sute ca ei...

Și după o scurtă pauză, o singură referire, tot indirectă, la adresa ing. Gh. Petrea:

— Cînd un om e nemulțumit perpetuu de alții, nu-și poate găsi oare un răgaz ca să fie nemulțumit și de el însuși?

ȘEF SAU... DEMISIA

În arhivele serviciului «personal» există citeva dosare ale unor oameni care nu mai lucrează în combinat. Răsfoindu-le ai senzația dezagreabilă că citești un epitaf sintetic despre o moarte fără glorie:

Inginerului Mihai Pietraru i s-a acordat, dincolo de avantajele obișnuite, un plus de credit: a fost trimis două luni la specializare în Franța. O dată întors, toată lumea aștepta de la el echitabila rambursare a creditului: un spor de cunoștințe puse, palpabil, în valoare. Numai că opinia «debitorului» nu concorda cu a celorlalți. El credea că, o dată întors din străinătate, i se cuvine să fie numit șef. Și fiindcă funcția de inginer principal nu «îl aranja», și-a dat bine și frumos demisia, văzîndu-și visul cu ochii la întreprinderea de sîrmă, cuie și lanțuri (sic!).

Maistrul Gh. Palade de la secția de oxigen a fost trimis la specializare în Anglia, tot 60 de zile. Și tot pentru că n-a fost primit cu «onorurile» scontate a parcurs, deliberat, următoarea degringoladă: retrogradat de la funcția de maistru la aceea de muncitor, continuînd să nu-și vadă de treabă (război psihologic?), în cele din urmă i s-a desfăcut contractul de muncă. O fi fost primit cu cunună de lauri în altă parte? Nu se știe nimic...

Al treilea dispărut, cel mai tînăr dintre ei — ing. Gh. Amititeloaie (26 ani!) — s-a întors de la specializare din R.P. Polonă și, orgoliul fiindu-i rănit (de leafă și funcție) a plecat la Hunedoara într-u... reabilitarea drepturilor.

— Cel puțin au rămas în breaslă — a opinat cineva. Sînt în schimb alte «podoabe» care frizează anecdoticul.

Așa am aflat despre nemaipomenitele aventuri ale fostului proaspăt inginer furnalist care a declarat cu dezinvoltură: «Pentru atîta leafă nu merită să stau aici. Mă duc la Buftea și mă fac cascador». Ceea ce ing. Octavian Concal a și pus în practică. Fără consecvență. Se știe, vag, că acum lucrează pe la uzinele «1 Mai»-Ploiești.

Și tot în anecdotică intră laminatorul Gh. Lungu (zis Gelu). Are 24 de ani. Iată o istorie concentrată în cartea lui de muncă: este angajat la 1 august 1966. Din cauza absentelor nemotivate i se desface contractul de muncă pe data de 3 aprilie 1967. În 3 iulie 1967 este reîncadrat. La 11 septembrie 1967 i se desface din nou contractul. Pe 13 aprilie 1968 se angajează iar. Data de 1 octombrie 1969 marchează o nouă plecare, iar 20 februarie 1970 reprezintă ultima sa angajare la secția laminoare. Frecventele sale plecări și reveniri sînt legate, nemijlocit, de o mare pacoste: acordeonul. Vocație, talent? Poate și una, și alta. Oricum, faza de dilletantism n-a fost depășită. Și totuși se pot cîștiga bani din cîntat. Sigur, numai că laminatele nu se elaborează singure, chiar dacă le cînți din armonică! Asta e greu să înțeleagă Gelu, pe care-l crezi cînd îți spune, aproape cu lacrimi în ochi: «Și dacă ați ști dv., cît am făcut eu pentru combinat!» O fi făcut, e doar conducătorul formației de muzică ușoară (!); sindicatul îi mîngîie cu duioșie creștetul pletos și bîntuit de gînduri negre, («De ce m-or fi încadrat doar în categoria a II-a?») N-ai cum să nu-i dai dreptate: dacă unii spun că e neisprăvit și alții că-i băiat bun, el ce să mai creadă atunci? Laminatorul-acordeonist Gelu mi-a făcut o confidență, și-i cer scuze că o dezvălui, în cazul cînd sînt, într-adevăr, singura confidentă: «Știți, m-am gîndit să plec la Vaslui». Bine Gelule, dar acolo nu-i nici un combinat siderurgic!

ÎN LUME, DUPĂ NOROC

Nici vorbă, e foarte confortabil să scapi de șovăitori, de debitorii fără acoperire. Dar dacă-i lași să plece poți trăi cu sufletul împăcat că «microbul» s-a mutat în altă parte?

Secretarul U.T.C. a ținut să facem cunoștință cu un om care, deși are 55 de ani, «este foarte tînăr, pentru că nu a obosit să cultive ce are tinerețea mai valoros». Maistrul principal electromecanic Mihai Roth (fost reșițean, a venit la combinat ca specialist) era sub proaspăta impresie a unei vizite: sergentul în permisie Nicolae Topoleanu venise să-l vadă pe dascălul său în lăcătușărie.

— Ce de băieți buni am cunoscut și-aici, la Galați: Cioplan Gheorghe, Stan Vasile, «afurisitul» de Ivu Ion. Și deodată bătrînului maistru i s-a pus parcă un nod în gît: Mă doare inima cînd trebuie să zic ceva rău de un băiat. Iaca, Dediu Vasile mă necăjește tare rău. Are pretenția să vină cînd vrea, să plece cînd vrea. Și colegii, și șeful de echipă se plîng toți de el. L-am luat cu binele, din suflet am făcut-o: «Ascultă, mă, tată...» Dar n-a fost chip să mă-nțeleg cu el. E furios că de ce l-am încadrat într-a II-a și nu într-a III-a. «Păi dacă nu meriți încă, ficiorule!» Și numai că mă trezesc cu un străin care zice că-i frate cu Dediu și răcnește la mine: «Bagă de seamă, azi ești maistru și mîine poți să nu mai fii». Tare greu mi-au căzut vorbele astea. Dar nu-i bai. Dediu e un copil. Are abia vreo 20 de ani. Nu-l lăsăm din mînă. Nu cred că avem dreptul să dăm rebuturi în creșterea tinerilor, chiar dacă uneori îi puțin mai greu. Asta am învățat-o nu numai cu copiii mei (am un băiat oțelar aici în combinat, tot Roth Mihai îl cheamă, a terminat liceul și mi-a făcut trei nepoți), ci în mulții ani de meserie pe care i-am adunat.

«Nu trebuie lăsați din mînă». Înțeleapta remarcă a maistrului am reîntîlnit-o cu bucurie și în concepția unui tînăr sub 30 de ani — inginerul Constantin Saulea, șeful lotului 712 instalații al laminorului de benzi la rece. Îmi povestea despre doi puști (sună cam hazliu cuvîntul «puști» în gura unui tînăr), Ionel Nicolau și Costache Nadă, colegi de școală profesională, cu aproximativ același nivel de cunoștințe la debut. După armată s-au întors amîndoi pe șantier. Dar nu mai semănau. Lui Nicolau i-au dispărut accesele de terîbilism, e echilibrat, serios și poate oricînd să-l înlocuiască pe șeful de echipă. («Or, gîndiți-vă, instalațiile de echilibrări și acționări hidraulice și ungeri presupun multă măiestrie și probitate profesională».) În schimb, Nadă se îmbracă țipător, a venit cu chică («zi-am dat 5 lei și l-am obligat să se tundă») și cu pretenții de-a dreptul uimitoare. Vrea să capete mai mult decît dă. Înțeleg, fostul lui coleg, Nicolau, i-a luat-o cu mult înainte și ca salarizare, și ca stimă justificată între oamenii din echipă. «Nadă are acum un stereotip verbal dacă îl faci morală: «Ce-ai cu viața mea?!» Am auzit că vrea să plece. Pînă la mine a primit toate dezlegările. Eu n-o să-i semnez nici cererea de tranșfer și nici demisia. Trebuie să mai încercăm. Este făcut din stofă bună. Și-apoi e greu să accepți ca, mai ales un tînăr, să devină dintr-o dată nerecuperabil».

Și bătrînul maistru, și tînărul inginer instalator au, neîndoielnic, dreptate: la temperaturi înalte orice metal se purifică. Atunci de ce nu și omul?

sport

de Emanuel VALERIU

RAPIDUL ȘI MEXICUL

Finala Campionatului mondial de fotbal reunește 16 echipe, tot atîtea cîte numără și Divizia A românească. Departe de a încerca să forțez comparațiile între o competiție națională și una mondială, nu pot să nu recunosc că tentativa m-ar atrage și că aș găsi numeroase puncte de sprijin, cu concursul binevoitor al imaginației cititorilor, pentru că, tot așa cum bine zice revista «Cinema» într-o rubrică a sa: «lumea e un film, iar filmul e o lume», aș putea zice și eu că viața e un meci (de fotbal, bineînțeles), iar meciul (de fotbal, desigur) e o viață (și încă ce mai viață!). Și de-aici pînă la similitudini diverse n-ar fi decît un pas. Dar să nu-l facem, deoarece s-ar putea să fim suspectați că vrem să readucem în discuție cine știe ce măsuri ale forului tehnic de specialitate și am prejudicia astfel comportarea jucătorilor noștri peste două luni...

Acum, multe din necunoscutele propriului campionat de fotbal au ieșit de sub vălul de mister care le acoperise: echipa din Giulești, după o ascensiune interesantă și după asalturi nebănuit de asidue, și-a cucerit — în luptă directă și dreaptă, aș adăuga — opțiunea principală pentru titlul de campioană. Deocamdată ea va domina doar în condiții de interimat, însă există suficiente motive să credem că, după explozia pe care o va reprezenta turneul din Mexic (sub raportul pasiunii, al interesului de public, al surprizelor inevitabile etc.), restanțele din returul divizionar nu vor putea menține nici încordarea spectatorilor și nici pe cea a echipelor la același etalon, iar meciurile se vor desfășura învăluite în rezonanțele încă acute și la acea oră, ale finalei mexicane. În această atenție difuză s-ar putea ca Rapidul să-și continue drumul său spre cel de-al doilea titlu cucerit de clubul violet în istoria sa agitată și veselă. S-ar putea însă ca jocurile de pe înaltele platouri să-i marcheze, pe cei cîțiva componenți ai lotului rapidist care vor face deplasarea, în așa măsură încît ei să devină «găuri» ale propriei formații, lăsînd-o să decadă mai repede, decît să o mențină acolo, în frunte. Oricum, previziunile ne par riscante, și de aceea ne vom mărgini la certitudini. Nu știu de ce unii se lasă cuprinși de o îngrijorare dizolvantă în fața comportării inegale a jucătorilor dinamoviști. Se uită, probabil, că — cel puțin la noi și cel puțin pînă în momentul de față — una-i «națională» și alta echipa de club. Se mai neglijează și o altă realitate: Rapidul dă totuși reprezentativei cinci oameni, toți cu șanse de a îmbrăca tricoul tricolor, deci aproape 50% și, prin urmare — măcar din această cauză — ar trebui să ne bucurăm că apropierea finalei mexicane găsește în fruntea echipelor românești o formație care nu e chiar străină de 11-le reprezentativ. Pe de altă parte, dinamoviștii nu sînt nici ei prea departe, ci doar la patru puncte de lider și, prin urmare, nici despre componenții săi nu e cazul să ne îndoim. Amuzant ni se pare, într-adevăr, că «U»-Craiova, competitoare directă a primului loc din clasamentul Diviziei A de fotbal, n-are nimic de-a face cu echipa națională. Dar ce altceva ar putea demonstra mai clar realitatea pe care, cu bună-știință, sîntem invitați s-o ignorăm? Clubul e club, națională e națională! De primul se ocupă cine poate, de cealaltă toată lumea.

Dar nu numai acestea sînt certitudinile premergătoare Mexicului. Acum se cunosc datele la care vor sosi acolo participantele la finală, se știu și rezultatele unor confruntări preliminare (din care nu se pot trage concluzii ferme, în afara aceleia că orice joc este deschis oricărui rezultat — dacă asta poate folosi cuiva) și că o agitație pripită i-a cuprins pe mulți, chiar dintre cei mai experimentați. Schimbările de antrenori care preced finala sînt de-a dreptul senzaționale, nu numai fiindcă se produc în Brazilia și R.F. a Germaniei, echipe considerate printre favorite, dar pentru că sînt înregistrate și în Maroc și San Salvador, ale căror șanse nu intră în discuție. Sinceri să fim, ne simțim bine știind că lotul nostru este scutit de astfel de seisme, mai ales că, pînă nu demult, ne cam lăsam cuprinși de valurile modei în sport și eram mai puțin cutezători în căutarea căilor proprii. Printre certitudinile cele mai plăcute se înscriu asigurările televiziunii noastre de a ne oferi toate cele trei partide ale echipei române în jocurile din grupă și — cine știe? — poate și pe următoarele, dar, oricum, finala în direct.

Cum se va sfîrși aventura actualului campionat mondial nu ne poate spune nimeni, dar mi se pare superb că vom participa la ea.

DE LA A LA Z

BARRAY Gérard

Actor francez de film și teatru, născut la Toulouse, la 2 noiembrie 1931. Studiază la început medicina în orașul natal, apoi, descoperindu-și cu ocazia unui spectacol studențesc aptitudini pentru teatru și muzică, pleacă la Paris spre a-și împlini veritabila vocație. Se înscrie la cursul de dramă al lui René Simon și, pentru a se întreține, apare ca pianist într-o formație de jaz New Orleans în cabaretele de pe «rive gauche». În 1965 debutează într-unul din rolurile principale ale piesei *Evantaiul d-nei Windermere*, de Oscar Wilde, la teatrul Hébertot, jucîndu-l alternativ cu *Les enfants d'Edouard* la teatrul Variétés. Iar seara, după teatru, își continuă recitalurile de muzică ușoară la varietatea «L'échelle de Jacob». În 1959 i se oferă prima șansă cinematografică: regizorul J. Doniol-Valcroze, unul dintre corifeii «noului val», îl distribuie în filmul său *L'eau à la bouche*. Edwige Feuillère, care-l remarcă în acest film, îi oferă rolul principal, alături de ea, în piesa lui Cocteau *L'aigle à deux têtes* la Teatrul «Sarah Bernhardt», rol deținut la premieră de Jean Marais. Aceasta a fost consacrarea lui în teatru, pe care însă îl abandonează pentru că filmul *Căpitanul Fracasse* (1961 — r: Bernard Borderie), în care dădea replica acelaiași Marais, i-a adus o glorie mai mare. De-atunci, de la ducele De Valombreuse la cavalerul Pardaillan, trecînd prin d'Artagnan, G.B. s-a specializat, ca și colegul său Marais, în rolurile clasice ale repertoriului de «capă și spadă», unde calitățile sale de sportiv desăvîrșit și cele de comedian stăpîn pe mijloacele sale conferă personajelor o eleganță, un ritm alert și o ușoară centă de autoironie. Dotat cu un fizic irezistibil, mînuind spada cu surîsul pe buze, pe linia unor glorioși înaintași ca: Douglas Fairbanks, Valentino și Errol Flynn, G.B. și-a cucerit un număr imens de admiratori în toată lumea, în filme ca: *Cei trei mușchetari* (1962), *Frații corsicani*, *Cavalerul Pardaillan* (1963), *Seherazada* (1964), *Scaramouche*, *Îndrăznețul Pardaillan* (1965), *Surcouf* (1965). Pentru variație, G.B. atacă repertoriul modern de aventuri, unde după *Gibraltar* (1965), *Baroca sur X 13* (1965), *Flammes sur l'Adriatique* (1965—66), *Piramida zeului Soare* și *Comoara aztecilor* (1965—66) creează pe ecran figura popularului *Comisar San-Antonio*, eroul romanelor lui Frédéric Dard într-o serie de filme care au rulat și la noi. G.B., care a interpretat între timp la televiziune o serie de roluri printre care și cel al lui Armand Duval în *Dama cu camelii*, și-a schimbat în ultima vreme genul de personaje, trecînd la drama psihologică că la Hitchcock». Astfel, în filmul *La témoin* (1969) el ne apare ca un erou enigmatic și fascinant, greu de catalogat.

BARRYMORE Diana

Actriță americană de film și teatru, născută la New York, la 3 martie 1921, moartă la New York City, la 25 iunie 1960. Fiică a celebrului John Barrymore și a primei sale soții, poeta Michael Strange, D.B. moștenește o dată cu talentul și temperamentul vulcanic al tatălui său, și dezechilibrul nervos, extravaganța și tendința de a face din viața privată un spectacol. La 17 ani debutează pe scenă (conform tradiției familiale), iar patru ani mai tîrziu e chemată la Hollywood, unde casa «Universal» îi oferă un contract mirific în onoarea numelui ei de familie. Adevărul e că tînăra actriță de teatru aduce pe ecran un talent, o dăruire care uimiră chiar pe cei care se așteptau ca o Barrymore să aibă neapărat geniu. Dar viața, ca și talentul ei se irosiră prea de timpuriu într-o frenezie care nu i-a permis să-și consolideze o carieră începută sub cele mai fericite auspicii. A turnat un număr relativ mic de filme, dintre care amintim: *Eagle Squadron* (1942 — r: Arthur Lubin), *Nightmare* (r: Tim Whelan), *Fired Wife* (1943 — r: Charles Lamont); *Frontier Badman* (r: Ford Beebe), *Ladies Courageous* (1944 — r: John Rawlins). Am văzut-o într-un singur film (poate cel mai bun al ei), comedia *Între noi, fetele* (1942 — r: Henry Koster), alături de John Boles, Kay Francis și Robert Cummings. În 1944 reapare cu succes pe Broadway în piesele *Outward Bound* și *Rebecca* (pentru care obține premiul de interpretare al criticii newyorkeze). După eșecul celor cîteva mariaje nereușite ca și al tentativelor de sinucidere ratate, eșuează în alcoolism. O criză subită de disperare o împinge la sinucidere (de astă dată reușită). D.B. moare la 39 de ani, lăsînd amintirea unui talent neobișnuit, mistuit la o temperatură cu mult prea înaltă.

BARRYMORE Ethel

Actriță americană de teatru și film, născută la Philadelphia, la 15 august 1879, moartă la Beverly Hills, la 18 iunie 1959. Fiică a actorului Maurice Barrymore (Herbert Blythe) și a actriței Georgiana Drew, sora lui Lionel și John Barrymore, cu care a alcătuit așa-numita «familie regală de pe Broadway», E.B. primește o educație aleasă și se pregătește pentru cariera de pianistă. Părăsește însă colegiul din motive familiale și, fidelă clanului, apare pe scenă la vîrsta de 15 ani, jucînd alături de unchiul său în piesa *Rivalii* de Sheridan. După trei stagiuni glorioase la teatrele «Empire» și «Palmer's» din New York, pleacă în 1897 la Londra, unde va juca alături de marele actor englez Irving. La întoarcerea în patrie a fost sărbătorită ca «mareea doamnă a teatrului american». A jucat la Teatrul «Garrick» din New York, Shakespeare, Hauptmann, Maugham, James Barrie, tot repertoriul clasic și modern. Debutează și în film în 1914, în *The Nightingale*, dar cariera ei cinematografică începută incidental, fără convingere, a fost intermitentă și n-a avut decît în ultima ei perioadă strălucirea demnă de o Barrymore. După cîteva pelicule izolate se afirmă în 1933 ca o mare tragediană a ecranului, în *Rasputin* (1933 — r: Richard Boleslawski), unde apare alături de frații ei, John și Lionel. După 11 ani o reîntîlnim în: *None But a Lonely Heart* (1944 — r: Clifford Odets), cu Cary Grant, *The Spiral Staircase* (1945 — r: Robert Siodmak), *The Farmer's Daughter* (1947 — r: H.C. Potter), cu Loretta Young, *Night Song*, *Moss Rose*, *Cazul Paradine* (1948 — r: Alfred Hitchcock), cu Charles Laughton, *Portrait of Jennie* (1949 — r: W. Dieterle), cu Jennifer Jones, *The Great Sinner* (r: Robert Siodmak), cu Gregory Peck, Ava Gardner, după «Jucătorul» de Dostoievski, *Pinky* (r: Elia Kazan), *Kind Lady* (1951 — r: John Sturges), *Deadline* (1952 — r: Richard Brooks), cu Humphrey Bogart, *It's a Big Country*, *The Story of Three Loves* (1953 — r: V. Minnelli), *Young at Heart* (1954), *Johnny Trouble* (1957). Venerată de întreaga Americă, E.B., deținătoarea unui «Oscar» pentru compoziție (1944), a marcat filmele în care a apărut cu prezența ei de autentică tragediană.

Constantin POPESCU

film

Un desăvîrșit interpret al neliniștii autentice: Jean-Pierre Léaud, interpretul filmului lui Skolimowski, Plecarea.

O fată ciudată, film, chipurile, pentru tineret, dar plat ca o scîndură și fără nici o urmă de emoție.

Nu credem că am avea pretenții nemăsurate dacă am cere să ni se aducă Vînătoarea de muște *a lui Wajda (în fotografie, o scenă din film), nu* Republica fetelor.

FILME PE CARE LE AȘTEPTĂM

Buletinele de informare ale Direcției difuzării filmelor își însoțesc prezentările de filme cu scurte indicații pentru uzul celor responsabili cu propaganda cinematografică: «se recomandă tuturor spectatorilor», «se recomandă în mod special copiilor și tineretului». Un film **de artă** de la «Capitol» sau **Păcatul dragostei** (cel cu Sara Montiel) se adresează, bunăoară, tuturor; un western zdrențuit, ca **Adio Texas,** un polițist ce plesnește de mediocritate, precum **Dublu joc în serviciul secret,** o comedie firavă, ca **Republica fetelor,** poartă inscripția: «...în mod special copiilor și tineretului». Pe ce principii se stabilesc diferențierile? Știe toată lumea că tineretul nostru — și nu numai el — este suficient de cunoscător și de îndrăgostit de adevăratul cinematograf încît să nu ocolească filmele lui Antonioni și ale lui Miklos Jancso, ale lui Alain Resnais sau Pintilie, dar de mai multă vreme își face loc printre noi o întrebare neliniștitoare: cu ce filme se iese în întîmpinarea acestui tineret? De ce numai — sau aproape numai — cu westernuri, — și acelea nu dintre cele mai bune — cu mediocre isprăvi polițiste și cu cîini, cu încurcături ce au drept eroi tot felul de juni stîngaci și neajutorați? Chiar dacă am aduce pe ecrane toate capodoperele aventurii, opere de înaltă ținută etică și estetică, tot nu cred că ne-am face cinstită pînă la capăt datoria. Contactul cu arta și, implicit, cu lumea cea mare de preocupări nu se poate face tot aprinzînd și stingînd la nesfîrșit două butoane: aventură, comedie, aventură, comedie. Este cel puțin ciudat că astăzi, într-o lume a cărei largă deschidere către tinerețe a devenit unul din subiectele preferate ale sociologiei, într-o epocă în care se discută despre omul tînăr cu aceeași intensitate cu care se lua în seamă omul matur în clasicism, în sfîrșit, într-o lume ce se alege nu numai cu bucurii ci și cu multe dureri și bătăi de cap de pe urma adolescenților ei — întîrziați sau nu — sîntem ținuți departe de oglinda fidelă pe care ar putea să ne-o întindă cinematograful. Cred că la un eventual extemporal intitulat,

FILME PE CARE LE AȘTEPTĂM

film

să zicem, «Chipul tineretului în filme» (profesorii ar trebui să găsească altul mai inspirat) mulți elevi nu știu cum ar face față. Și nu ar fi vina lor. Nu ei sînt vinovați că din marea — și, desigur, neomogena — producție a globului cunosc o parte infimă a filmelor despre și pentru tineri. Din cînd în cînd răzbate pe la noi cîte o peliculă frumos colorată în care băieți și fete îmbrăcate după ultimul jurnal, tinjind după nu știu ce, plictisiți de un alt nu știu ce, își duc existența între o piscină, un bar și un cîntec Rochiile și muzica ar da filmului, chipurile, un iz de contemporaneitate. Ne mai vizitează și «Băieți în haine de piele», la început ușor bezmetici, pe urmă pocăiți. Presa ne informează de trista expansiune a violenței și a existenței de prisos numite hippy, aflăm cu părere de rău că nici cinematograful nu este străin de aceste cute în plus pe chipul umanității, dar cu asta, cu aceste cîteva informații video-auditive imaginea noastră despre tineretul lumii rămîne mai încețoșată decît fața nevăzută a Lunii. Nu ne-a fost prezentat nici unul din eroii acelor filme occidentale, capabili să poarte cu ei zbaterea tragică a unui tineret dornic să trăiască cinstit și negălăgios, într-o societate care nu întotdeauna îi iese în întîmpinare cu cele mai curate gînduri. Conflictul dintre generații nu se reduce, ridicol, la refuzul mamei de a-și mărita fata cu băiatul lui cutare sau de a nu o lăsa să se ducă în excursie la sfîrșit de săptămînă. Există chinurile acceptării unei ordini deja stabilite, ale compromisului ori revoltei, ale renunțării și înfrîngerii. Există cineaști pentru care toate aceste probleme sînt prilejuri de insomnie, pentru care destinul generațiilor tinere nu a devenit o chestiune de modă, ca structuralismul pentru unii esteticieni. Cîndva cunoșteam bine mișcarea denumită **«free-cinema»** sau **cinematograful tinerilor furioși.** Tony Richardson, Lindsay Anderson, John Schlesinger ne erau cunoștințe apropiate. Astăzi nume ca Bertolucci, Glauber Rocha, Jean-Daniel Simon, Carlos Saura sînt vagi referințe desprinse din reviste.

Este greu de explicat — fie că ne-am situa în plin teritoriu al artei, fie că ne-am alege acea fișie de pămînt ce se învecinează cu problema rentabilității — de ce filme aparținînd tinerelor cinematografii din țările socialiste — unele făgăduite de mult —, se lasă atît de greu așteptate. S-au scurs pe ecranele noastre kilometri de peliculă cu povești duioase despre descoperirile de mult știute ale adolescenței, dar acel genial chip al candoarei față în față cu asprimea de toată ziua a vieții, așa cum l-a surprins Milos Forman în **Asul de pică,** rămîne o promisiune făcută în zori și uitată seara. Este cel puțin nedrept ca Jerzy Skolimowski să fie cunoscut doar dintr-o proiecție la televizor. Filmele sale ar putea fi socotite o lecție, poate cea mai lipsită de dăscăleală, despre greutatea și obligația de a renunța la nimicurile simpatice de dragul maturității pe care n-o poți aștepta cu mîna goală. Un alt chip al candoarei — de care aminteam mai sus — al candoarei care într-o bună zi se plictisește cu sine însăși, care presimte apropierea răspunderilor mature, este cu prisosință oglindit de filmele lui Skolimowski, **Bariera** sau **Plecarea.**

Nevoia de poezie ar fi putut fi acoperită pentru o lungă bucată de timp prin numai cîteva filme din familia desăvîrșitei **Ploaie de iulie** a lui Marlen Huțiev, cineast sovietic complet absent de pe ecranele noastre. Prințesele, fericite sau nefericite, instalate chiar la cinematograful de artă, poate își au și ele rostul lor, dar a ne mulțumi numai cu ele este ca și cum ne-am apuca să traducem numai din Lamartine.

Și ca să nu se creadă că nu cunoaștem prețul comparațiilor — cine nu știe astăzi că a traduce o carte este un fel de floare la ureche pe lîngă a cumpăra un film — îl vom întări cu adevărul că fanatica nevoie de cunoaștere a tinerilor, de cunoaștere reală, neviciată de întîmplări și lucruri de mîntuială, merită eforturi înzecite. De acțiune, de gîndire. De cumpărare, de selectare, de programare

Magda MIHĂILESCU

Pianococtelul lui Boris Vian, așa cum ni-l înfățișează filmul lui Charles Belmont Spuma zilelor *(cu Jacques Perrin și Annie Buron), ar merita să fie văzut, dacă ne-am apuca să vorbim într-o zi despre filmele poetice de care au atîta nevoie tinerii.*

Am dori să vedem filme color și fără piscine, baruri, cîntece, veselie, la Acapulco.

OSCAR 1970 Maggie Smith

Unul din rîvnitele *Oscaruri 1970* — acordate, ca de obicei, în capricioasa lună a lui april — a revenit prestigioasei actriţe engleze de teatru şi film Maggie Smith. Fosta parteneră a lui Laurence Olivier pe scenă,— în *Othelo* — deţinătoarea unei înalte distincţii a Academiei de artă dramatică, a fost atrasă de posibilităţile filmului relativ tîrziu, în 1961 abia, cînd a apărut în *V.I.P. (Very Important Persons* — Persoane foarte importante) alături de Elizabeth Taylor şi Richard Burton. Asociaţia criticilor newyorkezi, a căror preferată a fost, decreta că «actriţa a furat filmul celor doi monştri sacri». De atunci a mai apărut în: *Mîncătorul de dovleci*, cu Peter Finch şi Anne Bancroft, *Tînărul Cassidy*, cu Rod Taylor, *Cana cu miere*, alături de Rex Harrison, şi *Milioane fierbinţi*, cu Peter Ustinov. După cum vedem, tot parteneri unul şi unul. Filmul pentru care a fost răsplătită cu un Oscar se numeşte *Cei mai frumoşi ani ai domnişoarei Jean Brodie*. Autorul, regizorul englez Ronald Neame, l-a conceput ca pe un portret al unei fiinţe care învaţă tîrziu cum se cîştigă dreptul la fericire. Producătorul Robert Fryer declara: «Am ales-o pe Maggie Smith pentru că este o actriţă extraordinară şi foarte potrivită pentru acest rol».

D.V.

P.S. Albumul nostru de acum două săptămîni, cel cu Peter O'Toole, poate fi interpretat, de către cei care vor,— ştim noi că sînt mulţi aceia — şi ca un omagiu adus aceluia care a pierdut şi anul acesta în «cursa pentru Oscaruri». Puţini se mai îndoiau că după *Adio, domnule Chips* marele actor irlandez – propus de mai multe ori candidat al sus-numitului premiu — ar putea să nu fie favoritul zeilor. Nu-i nimic. Noi ne vom duce oricum să vedem *Becket* a cincea oară.

telegrame

● *Mireille Mathieu a trecut şi ea de partea filmului. Mai mult decît atît, a acceptat chiar, fără prea multă modestie, să fie eroina unei poveşti muzicale cu 11 fraţiori şi surioare ce locuiesc la Avignon. Prea seamănă a autobiografie. Titlul* — Lume mică, oameni mari. *Autor* — Peter Hunt.

● *Nu este adevărat că Elizabeth Taylor a renunţat la cinematograf. Nici nu putea de altfel, din moment ce Richard Burton s-a apucat de regie. Filmul de debut al lui Burton,* Dezertorii, *va avea drept interpreţi pe Liz Taylor şi Gregory Peck.*

● *Michel Audiard a anunţat că interpreta viitoarelor trei filme pe care le va realiza de acum încolo va fi Annie Girardot.*

● *Sophia Loren este protagonista filmului pe care Dino Risi l-a început nu demult la Roma:* Soţia unui preot.

● *Încă vreo două rînduri despre Peter O'Toole: o ştire recentă ne anunţă că actorul îl va înlocui pe Robert Redford în filmul lui Peter Yates,* Războiul lui Murphy. *Parteneri îi vor fi Philippe Noiret şi Helmut Berger.*

● *Pentru iubitorii Catherinei Deneuve publicăm «box-office»-ul vedetei între anii 1964 şi 1969, reprodus din revista* Le film français: *cele 13 filme realizate în intervalul celor 5 ani au totalizat un număr de 2 829 996 de intrări.*

● *Gérard Brach, scenaristul lui Roman Polanski pentru* Cul-de-sac, Repulsie *şi* Balul vampirilor, *debutează în regie cu o poveste ce nu se anunţă a fi de groază, aşa cum ne-am fi aşteptat, poate, judecîndu-l după scenariile pe care le-a scris pentru alţii. Interpretul principal va fi Michel Simon.*

● *Nici literatura Contesei de Sègur nu este ocolită de cineaşti.* Necazurile Sophiei *vor fi ecranizate de către Jacques Scandelari, care abia a terminat o transpunere după una din lucrările Marchizului de Sade.*

Astăzi Alain Delon şi Rommy Schneider arată, desigur, alt fel. Astăzi sînt mari vedete. Dar pe vremea cînd jucau împreună în Christine *şi se fotografiau, pentru albumul lor personal, alături de compatrioata noastră Elvira Popescu aveau această modestă înfăţişare a unor tineri începători.*

Romanii în Dacia — capitol binecunoscut din istoria poporului nostru — deşi şi în acest domeniu apar mereu date noi. Foarte puţin cunoscută de publicul larg este însă prezenţa dacilor la Roma: şcoli dacice de gladiatori, meşteşugari şi artişti daci, regina Zia pe Via Flaminia... Prezenţa lor aruncă noi lumini asupra complexelor relaţii dintre daci şi romani.

PAGINI MAI PUŢIN CUNOSCUTE DIN ISTORIA PATRIEI

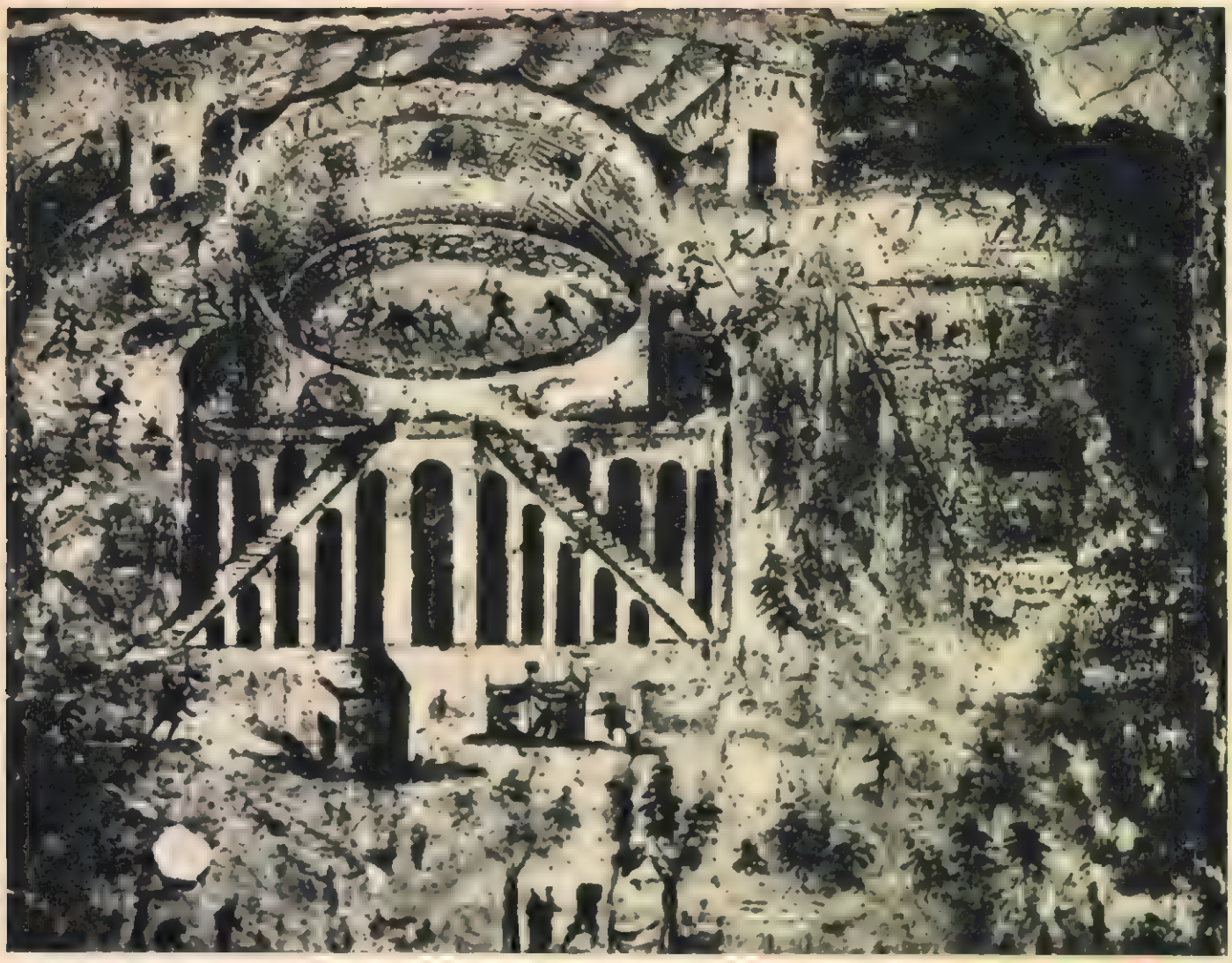

Frescă romană reprezentînd lupte de gladiatori.

DACII LA ROMA

de C.C. GHENEA

Una din cele mai importante civilizații originale din antichitatea clasică, aceea a geto-dacilor, a înflorit pe teritoriul țării noastre între veacurile VI și I î.e.n. Herodot îi considera pe geto-daci ca fiind deosebit de viteji și de cinstiți; și lucrările altor istorici ai acelor timpuri ni-i înfățișează ca oameni vrednici și întreprinzători, cunoscători ai multor științe, ca botanica, medicina, astronomia — bineînțeles, la nivelul epocii respective.

Or, astfel de cunoștințe nu se puteau acumula la voia întîmplării, o astfel de cultură nu putea progresa fără relații cu popoarele învecinate sau cu altele mai îndepărtate, mai dezvoltate. În acest sens se poate pune în mod legitim întrebarea dacă dacii au cunoscut sau nu Roma, dacă au avut legături cu romanii în afara binecunoscutelor războaie. Răspunsul afirmativ nu ar constitui o noutate. El este mereu susținut de descoperiri arheologice care aduc noi dovezi.

«DE NATIONE DACICUS»

Căile de cunoaștere dintre romani și daci au fost multiple și complexe — politice, economice, artistice. Se poate vorbi despre prezența în capitala imperiului a unor meșteșugari, sclavi, liberți, a unor celebri competitori în alergările din stadii, în fine, a gladiatorilor. Pe de altă parte, în inscripțiile comemorative apar adesea militari — unii investiți cu grade superioare în ierarhia armatei romane — originari din Dacia. Numele lor este adeseori însoțit de precizarea «*de natione thrax, bessus, docicus*» etc. Inutil de adăugat că cei citați în inscripții sau în diferite scrieri erau doar cei mai renumiți, altfel nu ar fi avut nici un rost întipărirea numelui lor pentru «eternitate» pe diferite inscripții.

În jurul anului 50, un anume Skirtos pare să fi încîntat urechile auditorilor romani. Alături de numele său de rezonanță tracă sau iliră apar și profesiunea, «symphoniacus», adică «muzicantul, cîntărețul». Acest Skirtos, a cărui origine este încă discutată de către specialiști, a fost libertul unei bogate familii romane care i-a pus urna funerară în propriul columbar. Numele de Skirtos sau Skirtus circula pe atunci, după afirmația lui V. Pârvan, în regiunea țării noastre.

Un alt Skirtos, denumit însă «dacul», a fost gladiator la Tomis. Skirtos Dacensis era fără îndoială dac, iar cîntărețul din Roma, cel care trăise în preajma familiei lui Titus Statilius, putea avea și el aceeași origine.

Symphoniacus înseamnă și cîntăreț cu avlosul — gen de instrument de suflat asemănător fluierului. Astfel de cîntăreți, denumiți auleți, îndulceau uneori cu arta lor și luptele gladiatorilor. Or, gladiatori daci au fost destui la Roma, unde se pare că s-au bucurat de faimă. Istoricul Dio Cassius amintește astfel despre prezența unui grup de gladiatori daci la Roma în vremea lui Caesar Octavianus Augustus:

În cartea LI, capitolul 22 al istoriei sale, istoricul grec care trăia la curtea imperială romană povestește despre spectacole în care se înfruntau gladiatorii daci cu cei din neamul suebilor.

«Trupe de daci și de suebi luptau (într-un spectacol — n.r.) unii contra celorlalți. Ultimii erau celți, primii sciți... Aceia locuiesc pe ambele maluri ale Istrului; ...se numesc daci, sau geți, sau traci, căci poporul dacilor își stabilise odinioară colonii în apropiere de Rodope. Iar acești daci își trimiseseră mai înainte o ambasadă la Cezar, însă nesatisfăcîndu-li-se nici una dintre cererile lor, se aplecară către partida lui Antonius, fără să le fie de vreun folos din cauza certurilor lor interne. În urma acestora, mulți fiind prizonieri, fură închiși împreună cu suebii. Spectacolele durară mai multe zile».

GLADIATORI CU NUME CELEBRE

Numele unor gladiatori daci au ajuns să fie cîntate de către poeți vestiți. Astfel se cunosc doi gladiatori, amîndoi numiți Bithus. Marcus Livius Bithus fusese libert al Liviei, iar celălalt învățase lupta în «școala» lui August. Cel de-al doilea Bithus este citat de către Horațiu alături de alt gladiator, Bacchius, posibil de aceeași origine:

«...Rupiliu și Persiu se-nfruntă pereche,
Nu mai puțin potriviți ca Bithus și Bacchius».

Pe aceștia doi din urmă, Suetoniu îi caracterizează drept «*gladiatori cu nume celebre*».

Contemporani cu ei au mai fost și alți Bithus (nume comun între traci), dar care erau trîmbiceri. Unul era *tubicen* (trîmbicer) pe stadiu, alții, în armata romană. Se știe că luptătorii apăreau însoțiți de sunetul goarnelor, iar cei care supraviețuiau plecau însoțiți de aceeași cîntare. P. Aelius Bithus fusese, ca alți cinci cu același nume, *tubicen*, iar însuși faptul că ei sînt pomeniți în inscripții înseamnă o recunoaștere a valorii lor.

Acești oameni, care n-au trecut neobservați de către contemporanii lor, puteau fi originari de pe meleagurile vechii Dacii. Vasile Pârvan afirmă în «Getica», binecunoscuta sa lucrare, că numele Bachis, Beidis, Bithos, Bithus, Braiados etc. erau de origine traco-getică.

Alături de aceștia s-au ilustrat prin îndeminarea lor și conducători daci de cvadrige, care cu patru armăsari focoși, înhămați în același rînd, care evoluau la marile curse romane. Unul dintre cei mai celebri conducători de cvadrigă de pe vremea lui Domițian și Traian, Avilius Teres, a fost pomenit în nu mai puțin de patru inscripții onorifice. După cum reiese din acestea, cursa care l-a făcut celebru a avut loc în anul 95, cînd el a și fost încoronat în circ.

Un predecesor al său între anii 13 și 25 fusese Scirtus, un faimos «agitator al partidei albilor». Acest nume ilir sau trac era frecvent în acea vreme și în Dacia. Cît despre originea tracă a numelui Teres, nici nu mai încape discuție, el fiind citat și de Xenofon în «Anabasis». Teres înseamnă, în traducere, Victor sau Salvator.

ȘCOLI DACICE DE GLADIATORI ÎN INIMA ROMEI

Pentru că în jocurile de circ dacii își dovediseră cu prisosință destoinicia, forța și abilitatea, ei și-au cucerit o adevărată faimă. Din acest motiv, în rîndul principalelor școli de gladiatori din Roma sînt menționate și cele dacice. Chiar în inima Romei au existat două edificii ocupate fiecare de cîte o școală de gladiatori.

La o mică distanță de Școala Cezarilor pentru gladiatori a ființat și una dintre școlile dacice. Mai precis, ea se afla în zona Caeleomontium, între templul lui Claudiu și sediul Cohortei a V-a, și se numea «Ludus Matutinus et Dacicus». Cea de-a doua, «Ludus Majus et Dacicus», se găsea între Termele lui Traian și porticul Liviei. Judecînd după spațiu și amplasament, ea pare să fi fost importantă.

Cele două școli dacice au dăinuit poate și după Aurelian, dar importanța lor decăzuse.

Prezența luptătorilor daci pe stadiile Romei nu este lipsită de importanță. Modul de a lupta al unora dintre ei îi impresionase, desigur, pe romani, de vreme ce erau invitați la Roma. Și iată că cei care trimiteau soli înarmați doar cu lire și cytare la dușmani — după cum afirma Athenaios, după Theopomp — au știut să-și dovedească puterea și cu arma în mînă, nu numai pe cîmpul de luptă, dar și în arenă.

REGINA COSTOBOCILOR PE VIA FLAMINIA

Firește, la Roma nu s-au perindat numai gladiatori daci. Au trăit acolo bucătari, purtători de lectică (lecticeri), cizmari, pînzari și mulți alți meseriași. Alături de aceștia s-a aflat însă și un personaj deosebit de important, a cărui prezență este semnalată în jurul anului 180: este vorba de regina Zia a costobocilor. Ea a trăit, pe cît se pare, într-o vilă personală pe Via Flaminia — cartier unde își aveau reședința ostatici de seamă ai imperiului — în perioada care se întinde între ultima parte a imperiului lui Marc Aureliu și primii ani ai domniei lui Commodus.

Un document epigrafic de mare valoare dovedește șederea la Roma a unei regine dace ai cărei supuși erau liberi în acel moment; în adevăr, costobocii nu căzuseră sub dominația romanilor. Iată ce a scris necunoscutul pietrar pe marmura sepulcrală a reginei: «*Zia, fiica lui Tiatus, dacă, soția lui Pieporus, regină a costobocilor, bunică a lui Natoporus și Driglisa...*»

Costobocii, alături de carpodaci, erau așa-zișii daci liberi care trăiau în nordul provinciei Dacia — adică în Moldova, Maramureșul de azi și pînă în Slovacia. Pliniu cel Bătrîn îi pomenește în «Istoria naturală», Ptolemeu în «Îndreptar geografic», precum și istoricul Dio Cassius. Ei au coborît din Carpații nord-estici de unde trăiau, în anul 170, și au dat o lovitură puternică trupelor romane din Dacia.

Regina Zia putea să fie deci văduva regelui Pieporus căzut pe cîmpul de luptă, iar ea însăși împreună cu nepoții săi Natoporus și Driglisa au fost poate predați romanilor ca ostatici. Zia se trăgea dintr-o familie de «tarabostes» sau «pileatus» (nobil dac). Tiatus fusese în orice caz un personaj important.

Atît regina cît și cei doi nepoți ai ei se pare că au fost luați prizonieri de către luptătorii populației germanice a astingilor, care i-au dat apoi pe mîna lui Sextus Cornelius Clemens, guvernatorul Daciei între anii 170 și 172. Guvernatorul îi lăsase probabil pe astingi să năvălească în țara costobocilor, ca represalii la încercarea acestora de a invada în anul 170 Dacia. Cel puțin aceasta reiese din unele scrieri ale istoricilor vremii, cea mai importantă mărturie în acest sens fiind cea a lui Dio Cassius, autorul «Istoriei romane».

Iată, așadar, unele fapte care atestă existența dacilor în cetatea eternă. S-ar mai putea vorbi despre pretorieni daci, originari chiar din Sarmizegetusa, sau despre alți militari înrolați în trupele romane, al căror nume a rămas citat, ca mărturie a meritelor lor.

Amintindu-ne de Columna lui Traian, am mai putea evoca și legenda averilor luate de Traian și prezentate cetățenilor Romei în cele două triumfuri ale sale. Dar «avuția» cea mai de preț o reprezenta însăși sora lui Decebal, capturată de către Maximus, comandantul de oști care a participat alături de Traian la ocuparea Daciei.

Prezența dacilor la Roma, în diferite ipostaze, a jucat un rol la cunoașterea de către aceștia a imperiului roman, a «inimii» sale administrative și culturale, contribuind astfel la întrepătrunderea celor două civilizații.

Problema în ansamblul ei este însă departe de a fi închisă. Cercetările arheologice, atît din Italia cît și cele din țara noastră, aduc mereu noi mărturii care întregesc istoria acelor vremi frămîntate ce au premers formării poporului român.

mapamond'70

de Ioan GRIGORESCU

EGINA

Templul tău din Egina este vrăjit, Zeiță a frumuseții, căci această femeie banală care își scaldă aurul trupului în ultramarinul Egeii a devenit pe neașteptate superbă. Miroase a piatră răscoaptă la soare, a alge și a epidermă pe care se zbicește sarea amărule.

Un pescar bătrîn s-a întors din larg cu un pui de caracatiță și acum îl izbește la nesfîrșit de pietrele țărmului ca să-i frăgezească tentaculele și să ucidă în ele cele șapte vieți date de mare... Omul ridică ritmic brațul în care parcă ține o otreapă flască, cenușie, și-l coboară cu putere, carnea vietății marine se strînge și se relaxează după fiecare izbitură, tremurînd încet, străbătută de fiorii morții.

Pe țărm, asinii își așteaptă răbdători poverile — cam guralive și cam stafidite — pentru a le căra la templul Afroditei și moțăie biblic, înmuiați de soare, umbrele lor își scaldă răcoarea în transparența apei, iar roiuri de muște le caută ochii triști, zemoși, cu lacrimi moiatice...

Ostrovul e o cocoașă de balenă cenușie, ridicată apocaliptic din mare, cu pîntece de marmură gălbuie ca miezul de cozonac și cu poale din horbote de spumă albă. Un zid crenelat se cațără pe crestele insulei ca o scară a pisicii, casele par trepte spre cer, doar templul închinat dragostei, cu fruntea sprijinită pe cele trei elemente — apa, uscatul și văzduhul — pecetluiește cu sigiliul nobleței sentimentul legendei care aici n-are decît un nume: iubirea.

Pliantele turistice întocmite după gustul unei clientele amatoare de emoții «autentice» invocă pasaje dintr-o mitologie inexistentă. Imaginația agenților de publicitate se dovedește nu mai puțin prolifică decît inspirația aezilor antichității, numai că, primilor, le cam lipsește harul care preface plăsmuirea în artă. Un rest de bun-simț împiedică indicarea surselor citate, dar cutezanța pretinșilor pastișori ar face să roșească pînă și obrazul de marmură al unui Apuleius. E drept, anticii n-au excelat niciodată prin exces de pudoare, dar descrierea unor liturghii negre pe altarul zeiței Afrodita din Egina, pusă pe seama penei lor, îi transformă în erotomani născocitori de pornografie prea dubios asemănătoare cu cerințele comerciale ale secolului nostru. Cu o insistență aproape obsesivă apare evocarea miracolelor «săvîrșite» de pietrele templului, de apa izvoarelor, de aromele ierburilor rare de pe cocoașa de piatră, și credulii acordă credit fără a cere vreo acoperire.

Și vin femei de pe tot pămîntul, ca la un Maglavit milenar al fecundității, al luptei cu sterilitatea și al succesului în amor, vin plătind bani grei, cu încredere oarbă în pliantele turistice pe care le citesc ca pe «Visul Maicii Domnului», convinse că litera lor nu minte și că semnul magic al celei mereu rîvnite le va restitui ceva din ceea ce n-au avut niciodată. Și chiar dacă au avut, imploră acum Afroditei imposibilul: restituirea tinereții pierdute, netrăite sau prost trăite.

Majoritatea vin din Statele Unite, bătînd căile de văzduh, de ape și de uscat ale pămîntului, nutrind prea tîrziu speranțe pe care timpul, irosirea vieții le-au făcut deșarte. Și-au bălăcit trupurile scofîlcite în nămolul cald din petalele putrede ale florilor din Tahiti, s-au lăsat laminate de nichelăria mașinilor de masaj de pe Fifth Avenue, au înghițit cu lăcomie doze elefantiniene din gerovitalul Anei Aslan și acum încearcă soluția finală, miracolul companiilor turistice care exploatează legenda Eginei.

Sînt și destui hippies, pletoși, cu straie multicolore și salbe de arginți falși, tineri care bat continentele, protestînd prin jeg și vagabondaj față de strîmbătatea lumii în care poate că n-au vrut, dar au fost nevoiți să se nască. Și-au vîndut singele cu litra la bursa sanguină din Atena, una din puținele furnizoare de sînge din grupa «universal» pentru confrații de generație măcelăriți în Vietnam. Și din agoniseala lihrelii au venit aici să-i cînte serenade Afroditei: «Iubita mea are colesterolul trei virgulă optzeci și șapte și coapsele buretoase de celulită... Am s-o car pe asinii Eginei, ofrandă zeiței care și-a retezat brațele din frica de a nu o atinge...»

O ACȚIUNE «EXPRES». Un asasinat în expresul de Zürich... Misterios, ca toate asasinatele. Dar pe măsură ce ancheta progresa, a apărut o dificultate în plus: crima fiind comisă într-un tren internațional și în condiții speciale (nici nu se știa pe teritoriul cărui stat fusese făptuită), depistarea și urmărirea vinovatului făceau necesară colaborarea între «polițiile naționale», realizată grație Interpolului.

Enigma în fața căreia se aflau anchetatorii, ca și rezolvarea ei, care pare desprinsă dintr-un film polițist,— deși datele sînt perfect reale — pun în evidență caracterul internațional al unor delicte, caracter tot mai marcat în ultimii ani. Acest aspect a fost relevat și de secretarul general al Organizației internaționale a poliției criminale, Jean Népote, într-un interviu acordat autorului lucrării «Interpolul intră în acțiune» (Editura politică, 1968), Ioan Aszódy.

Factorii care contribuie la accentuarea acestui proces — arăta dl. Népote — sînt tocmai cei ce contribuie la însăși internaționalizarea raporturilor dintre oameni. Este evident că relațiile culturale, politice, comerciale, turistice se dezvoltă într-un ritm foarte rapid. Frontierele au încetat de mult să fie niște bariere arareori trecute, «orizontul» oamenilor de azi se întinde cu mult peste limitele statale. Dacă activitățile normale, licite, evoluează în acest sens, de ce s-ar petrece altfel lucrurile cu cele ilicite? Odinioară infractorul căuta refugiu în orașul vecin; el caută astăzi să se ascundă — și reușește adesea s-o facă — într-o țară vecină sau chiar îndepărtată. Escrocul caută să-i înșele pe negustorii unei regiuni, el operează astăzi în mai multe țări deodată.

Totul ne îndreptățește să credem — afirma în continuare secretarul-general al Interpolului — că evoluția aceasta nu face decît să se accentueze o dată cu dezvoltarea accelerată a transporturilor, mijloacelor de informare și de comunicație. Mecanismele tradiționale de difuzare a cererilor de anchetare, de culegere de informații trebuie deci să cedeze locul unor procedee mult mai rapide și să cuprindă teritorii mult mai vaste. Evident, aceasta ridică numeroase probleme administrative și juridice; n-ar trebui însă ca aceste probleme să împiedice poliția să se deplaseze tot atît de repede și de departe ca răufăcătorii înșiși — spunea dl. Népote.

După cum se va vedea, în cazul crimei descoperite în gura întunecoasă a tunelului de la Mühlehorn poliția criminală a acționat «expres»...

L.N.

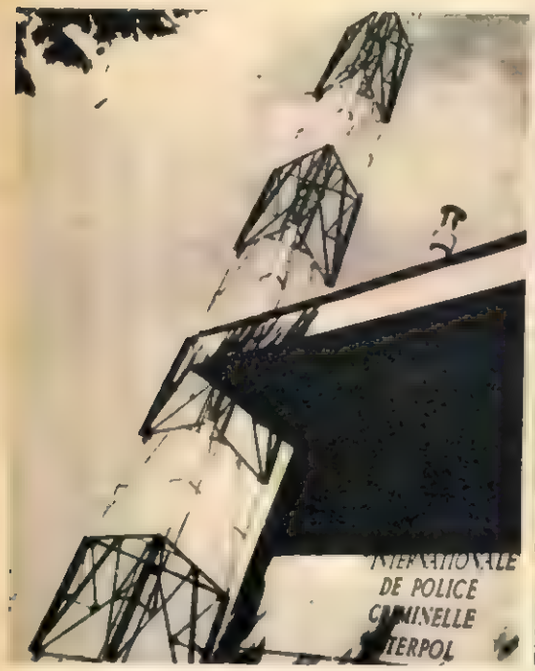

Asemenea tuturor afacerilor criminale care depășesc limitele teritoriale ale unui stat — datele dosarului «Asasinatul din Nord-expres» au poposit în incinta secretariatului general al Organizației internaționale de poliție criminală prin intermediul antenei principale, oricînd gata să primească — așa cum spun cei de aici — «apelurile din larg...» (stînga). La 1 iunie, noaptea, la orele 23, un telex sosit de la Copenhaga prin intermediul Interpolului rezolva spinoasa problemă a identității (dreapta).

asasinatul din expresul de zürich*)

de Atanasie TOMA

Deși încă nu se vedea, ascuns de vîrfurile înalte ale Alpilor elvețieni, soarele încălzise bine aerul acelei dimineți de sfîrșit de mai, iar cantonierul care controla zilnic linia ferată ce duce spre Zürich se felicita în gînd pentru că, părăsind gara Sargans, își lăsase acolo șuba grea și incomodă. Era atunci, la 29 mai 1964, una dintre cele mai clare zile de primăvară, o primăvară care în anul acela venise anevoie.

Linia ferată descrie de aici, din preajma Sargansului, după ce a străbătut zidurile de piatră ale Alpilor, un adevărat labirint, cățărată pe viaducte, strecurîndu-se prin zeci de tuneluri, agățată de povîrnișuri abrupte, adîncindu-se în văi umbrite, în care zgomotele căderilor de apă îl domină chiar și pe cel al rapidelor locomotive electrice.

Omul se oprea ba ici, ba colo, lovind cu îndeminare cîte o porțiune din linia ferată, ascultînd atent vibrația metalului. Sub atingerea scurtă a ciocanului el încerca să deslușească, din vacarmul pricinuit de căderile torentelor care se adună în vale, glasul sănătos sau viciat de fisuri al șinelor de oțel. După o serpentină dublă, cantonierul se opri, căci în fața sa se deschidea gura sumbră a tunelului de la Mühlehorn. Își desprinse de la șold lampa electrică, o aprinse și, ținînd dreapta, intră în tunel. Pereții umezi ai tunelului prinseră viață, iluminați straniu, descriind umbre cu contur fabulos. Piatra rece și umedă a muntelui te înfiora, astfel încît omul își strînse haina pe trup, ridicînd gulerul.

Străbătuse mai bine de jumătate din drum cînd, lîngă peretele stîng al tunelului, o movilică cenușie îi atrase atenția. Părea un balot de o formă nedefinită, lipit de piatra cioplită a Mühlehornului. Cînd fu la cîțiva pași de obiectul acela ciudat, mîna care ținea felinarul electric începu să tremure. La lumina galbenă a lanternei, cantonierul deslușì forma unui picior omenesc îndoit într-o poziție nefirească. Cîteva șuvițe de păr blond și lung acopereau cea mai mare parte dintr-un obraz alb pe care se zăreau numeroase zgîrieturi și pete maronii.

Înconjură cu mișcări grăbite trupul inert, încercînd să înțeleagă dacă viața mai sălășluia în el, pentru a-i acorda primul ajutor. După rigiditatea membrelor, omul înțelese că orice speranță era de prisos.

CINE E VICTIMA?

În dimineața aceea, cantonierul din Sargans nu și-a mai îndeplinit obișnuitul control asupra stării liniei ferate. El a alergat imediat la prima stație, anunțînd poliției căilor ferate evenimentul. La rîndul său, comisarul poliției feroviare a raportat cazul superiorilor din Zürich, presimțind că întîmplarea îl depășea. Într-adevăr, acest caz a dat mult de furcă poliției elvețiene și el n-ar fi fost poate luminat niciodată dacă nu s-ar fi recurs la Interpol, care a coordonat cercetările pe teritoriul unei bune părți a Europei centrale.

Prima etapă a cercetărilor s-a desfășurat la Zürich, sarcina revenindu-i poliției judiciare municipale. Comisarul B.W. s-a aflat astfel aruncat într-un imens ocean necunoscut. Căci asupra cadavrului descoperit în tunelul Mühlehorn nu s-au găsit nici un fel de acte care să faciliteze identitatea. Autopsia stabilise că moartea a survenit în urma strangulării victimei cu o sfoară sau ceva asemănător. Veșmintele prezentau ușoare urme de violență. În ceea ce privește zgîrieturile și plăgile de pe obraz, specialiștii declarau că ele nu proveneau dintr-o eventuală luptă cu asasinul, ci au fost provocate de căderea cadavrului în tunel, în plină viteză a trenului. Vîrsta probabilă a moartei, 30 de ani.

Comisarul B.W. privea îngîndurat buletinul redactat de medicul legist al poliției judiciare și fotografiile făcute în tunel. Cu toate că moartea își pusese pecetea hidă pe obrazul palid al victimei, se distingea totuși cu ușurință faptul că aceasta fusese ceea ce se numește o femeie frumoasă. Crimă pasională? Poate. Alături de comisar, într-un coș din material plastic, se afla îmbrăcămintea tinerei. Aleasă cu gust, îmbrăcămintea trăda rafinament vestimentar și cochetărie. Din păcate însă aceste două trăsături nu puteau constitui un indiciu pentru stabilirea identității.

Așa cum se întîmplă în zilele noastre cu multe tinere femei care se îmbracă combinînd între ele diferite piese aparținînd mode europene realizate de firme de naționalități diverse, tot așa și victima purta o întreagă colecție europeană. Tînăra fusese găsită îmbrăcată într-un pulover galben cu etichetă «Made in Italy», cu o fustă fără etichetă, realizată din stofă englezească, cu ciorapi colanți fabricați în R.F. a Germaniei, ceas elvețian, lenjerie franțuzească, un cordon de piele purtînd emblema unei firme din Copenhaga. Victima a fost găsită fără pantofi. Nici controlul riguros efectuat de-a lungul căii ferate, nici în trenurile ce au circulat în noaptea aceea spre și de la Zürich nu au adus noutăți.

După stabilirea orei decesului, cu puțin după miezul nopții, comisarul înclina să creadă tot mai mult că locul în care a fost comisă crima a fost Nord-expresul. Așadar — încerca el să recapituleze — tînăra aceasta blondă și frumoasă era poate o italiancă, nemțoaică, franțuzoaică, englezoaică, elvețiană sau Dumnezeu mai știe ce, în zilele noastre cînd femeile se îmbracă atît de pestriț. Nu. Categoric. Calea vestimentară trebuie părăsită.

INTRĂ ÎN SCENĂ... UN MACHIOR

Pentru identificarea victimei comisarul recurse de aceea la un procedeu neașteptat: chemă la comisariat machiorul unui cunoscut teatru din Zürich, fost coleg de școală, și îl rugă să-l ajute. Vechiul său prieten fu șocat la început de propunerea comisarului, dar pînă la urmă s-a decis, gîndindu-se că în felul acesta contribuie la prinderea și pedepsirea criminalului. La cererea comisarului, el a realizat un machiaj savant al obrazului tinerei moarte, în așa fel încît aceasta să pară în viață. Bătrînul machior și-a desăvîrșit însă opera numai după ce a băut două coniacuri duble, pentru a-și învinge sentimentul pe care îl simte probabil orice om la atingerea unui obraz pe care moartea l-a încremenit pentru totdeauna.

Rezultatul a fost extraordinar. Fotografia realizată apoi de fotograful serviciului medico-legal a fost difuzată poliției elvețiene, trimisă Interpolului și dată spre publicare citorva mari cotidiane. Fotograful poliției judiciare și bătrînul machior se puteau felicita: imaginea înfățișa o tînără frumoasă, cu un aer distins și ușor melancolic. «Cine cunoaște identitatea acestei tinere sau poate furniza informații asupra existenței sale este rugat să se adreseze poliției judiciare din Zürich, telefon nr...» — își invitau redacțiile principalelor cotidiane elvețiene cititorii, încercînd astfel să ajute poliția în dificila sa misiune.

Așa cum se întîmplă de obicei după asemenea anunțuri, poliția judiciară fu copleșită cu informații fanteziste și neverosimile. Cei mai mulți dintre cei ce se adresau autorităților erau bătrîni și bătrîne, aflați la vîrsta senilității, maniaci binecunoscuți de

*) Din volumul în curs de apariție la Editura politică «Un reporter la Interpol»

comisarul B.W., cei care la fiecare asemenea anunț își imaginau cîte ceva. Mai erau tineri puși pe farse sau indivizi dornici de publicitate. Experiența îndelungată a comisarului îl ajuta însă și în această situație, știind să discearnă valoarea informațiilor.

ÎN MICUL RESTAURANT DIN CHUR

Singura informație demnă de luat în considerație era cea primită prin poștă din orașul Chur.

Patronul unui mic restaurant își amintea că o fată semănînd cu cea din fotografia publicată în ziare a dejunat în localul său, împreună cu un bărbat ceva mai tînăr decît ea, care avea înfățișarea tipică a unui play-boy.**) La părăsirea localului, fata dădea semne de nervozitate.

La 1 iunie, noaptea, la orele 23, un telex sosit de la Copenhaga prin intermediul Interpolului rezolva problema identității. Fotografia realizată într-un mod atît de neobișnuit de comisarul B.W. cu concursul unui machior de teatru și difuzată în toată Europa grație serviciilor telefoto ale secretariatului general al Interpolului se dovedea pentru a doua oară prețioasă. Biroul central național danez transmitea că fotografia în cauză aparține unei cetățene a Danemarcei, pe nume Custensen Ulla Elise, născută la 29 august 1934 în localitatea Gentafte, cu domiciliul în Copenhaga, avînd pașaportul numărul 0146945 și plecată în ziua de 27 mai 1964 cu destinația Zürich, unde urma să lucreze ca asistent medical într-o clinică.

Tatăl fetei declara: «Am condus-o la tren, în gara centrală din Copenhaga, împreună cu soția. Era într-o stare de spirit normală, nu părea bolnavă, astfel încît este exclusă sinuciderea. Nu folosea droguri. Era numai necăjită că nu și-a putut rezerva un loc la vagonul de dormit, dar nădăjduia că pînă la Zürich — poate începînd de la Hamburg — se va găsi o cușetă liberă.

În vederea continuării cercetărilor se apelează din nou la secretariatul general al Interpolului: «Rugăm să ne comunicați dacă s-au semnalat recent cazuri asemănătoare pe căile ferate europene». Secretariatul general apelează la rîndul său la fișele sale și răspunsul sosește prompt, în aceeași zi: «Nu se cunosc pînă la această dată cazuri asemănătoare pe căile ferate europene».

Așadar, gîndea comisarul B.W., este exclusă de la bun început ideea unui criminal internațional specializat în operațiuni feroviare sau — și aceasta era ideea care îi dădea cel mai mult tîrcoale comisarului — existența unui sadic care acostează femei în timpul călătoriei cu trenul pentru a le ucide.

Nimeni pe lumea asta însă nu ucide un om fără să aibă un motiv. Furtul? Nu părea a fi cazul domnișoarei Ulla Elise, care se expatriase pentru a munci într-o clinică în postul de asistent medical la fizioterapie.

O DECLARAȚIE VEROSIMILĂ. ȘI TOTUȘI...

Și totuși, gîndea cu încăpățînare comisarul, nu se ucide decît dintr-un motiv foarte precis. Care este motivul crimei? Simțea că o dată dezlegată această enigmă — CAUZA crimei — descoperirea criminalului nu mai putea constitui o problemă. Care sînt totuși motivele care pot determina uciderea unei fete frumoase dacă se exclude ideea furtului? Dramă pasională, sadism, imprudență... Imprudență? Exclus, prin strangulare! Dramă pasională... Dar fata plecase singură din Copenhaga..., deci criminalul nu poate fi decît o persoană întîlnită întîmplător în timpul călătoriei. Și își aminti abia acum scrisoarea birtașului din stațiunea montană Chur.

Interogatoriul proprietarului restaurantului din Chur nu a adus însă datele senzaționale pe care le spera comisarul.

— Cred că o să mă înțelegeți, domnule comisar... În profesia noastră trebuie să fim discreți... Să nu le dăm impresia tinerilor care se întîlnesc în local că îi supraveghem S-ar simți stingheriți, iar a doua oară s-ar întîlni în alt local... Tot ce îmi amintesc este că fata purta un mantou de blană albă...; cît îl privește pe băiat, cum să vă spun... semăna cu toți băieții ăștia moderni... Parcă era picat dintr-o revistă play-boy ..

Se redactează o nouă circulară către poliția elvețiană în care se cere agenților să identifice traseul unei tinere îmbrăcate cu mantou alb de blană.

Nici n-a apucat să fie transmisă această nouă circulară cînd poliția din Chur raportează centrului că tînărul play-boy care a dejunat cu domnișoara Ulla Elise s-a prezentat la poliție, unde a făcut următoarea declarație:

«Am cunoscut-o pe fată în gara Chur, în sala de așteptare, în dimineața lui 28 mai a.c. Era obosită, contrariată. Părea ușor amețită de alcool. Purta o haină de blană albă și moțăia pe un fotoliu, avînd lîngă ea, la picioare, o valiză mare, neagră. Am întrebat-o dacă e străină și mi-a spus că da. S-a recomandat Ella și m-a rugat s-o conduc la un local pentru a lua micul dejun. Valiza a depus-o la ghișeul pentru bagaje din gară și a plecat luînd cu ea poșeta și un aparat de fotografiat Kodak Retinette. Ne-am pierdut timpul cum am putut de dimineață pînă seara. Tichetul de bagaj era la mine, tot eu țineam și aparatul de fotografiat. Fata părea să-și amintească mereu ceva neplăcut și nu mai avea chef nici de fotografii, nici de plimbat. Am condus-o la gară tocmai cînd sosea Nord-expresul. A ezitat cîteva momente, apoi s-a dus la casa de bilete, a cumpărat un tichet pentru Zürich și m-a rugat să-i trimit valiza la post-restant. N-a vrut s-o conduc pînă la tren. Eu însă am urmărit-o și am văzut că s-a urcat în vagonul de dormit, deși își luase bilet pentru clasa a II-a. După două zile i-am văzut fotografia în ziar. M-am speriat și am vrut să fug la Napoli, orașul meu natal, în Italia. M-am gîndit însă să e mai bine să declar adevărul. Am scos de aceea valiza de la biroul de bagaje din gară și m-am prezentat la comisariat unde am predat-o, împreună cu aparatul de fotografiat».

Declarația băiatului părea verosimilă și sinceră. Totuși, comisarului B.W. i se părea că ceva șchioapătă. De ce fata n-a luat cu ea aparatul de fotografiat? Doar nu era depus la bagaje. Să zicem că a uitat. E posibil. În starea de surescitare semnalată de băiat. Comisarul căzu pe gînduri și începu să combine declarația birtașului cu cea a băiatului. După cîteva minute chipul i se lumină și telefonă comisariatului de poliție din Chur cu rugămintea de a fi trimis la Zürich în stare de arest play-boyul cu pricina.

«N-AM OMORÎT-O EU!»

Al doilea interogatoriu al băiatului a avut ca urmare o altă variantă.

— Ai declarat — și-a început interogatoriul comisarul B.W. cu voce domoală — că te-ai dus cu fata la un local pentru ca aceasta să ia micul dejun. Patronul însă declară — iar fata de la garderobă o confirmă — că nu ați venit *împreună* (comisarul apăsă pe acest cuvînt). V-ați întîlnit în local. Este adevărat?

— Da... — recunoscu învins tînărul.

— Iar valiza n-a depus-o la bagaje fata... Este adevărat? — repetă comisarul ultima propoziție.

Băiatul îl privea uluit pe comisar, neștiind că acesta, între timp, făcuse o mică anchetă la gara din Chur și aflase că valiza fusese depusă la biroul de bagaje la 30 mai, deci în ziua în care deja apăruse în ziare fotografia fetei.

— Da... — șopti sfîrșit băiatul. Eu am depus-o la bagaje. M-am speriat cînd am aflat din ziare că e moartă. Apoi m-am gîndit bine și m-am dus la poliție.

Comisarul se juca în mîini cu o hîrtiuță pe care tocmai o primise prin telex de la Interpol și în care cei de la secretariatul general informau despre G.A., originar din Napoli, cunoscut de poliția italiană drept hoț de valize pe calea ferată, victimele fiind de preferință femeile, pe care mai întîi le cucerește folosind armele unui play-boy. De cîțiva ani — semnala nota — tînărul n-a mai apărut în evidențele penale.

— N-am omorît-o eu, domnule comisar... V-o jur pe statuia sfîntului Genaro din Napoli... De multă vreme n-am mai lucrat... I-am jurat mamei că mă fac om de treabă. M-am angajat alci, în Elveția, muncitor la întreținerea șoselelor... Parcă a fost un blestem însă... Cine dracu mi-a scos în cale fata asta? Parcă a fost o provocare a satanei... Era însă o pleașcă cum n-am mai întîlnit niciodată. Fata părea absentă la tot ce era în jurul ei... Am condus-o la localul acela cu valiza în mînă. Parcă mă frigea afurisita aia de valiză. În pragul cîrciumii fata și-a dat seama că umblu cu valiza după mine și s-a scuzat. «Știi ce? — i-am spus — o duc eu la gară»...

(Va urma)

**) «Play-boy» — *denumire curentă în Occident, care desemnează un anumit gen de tînăr, și anume «frumușelul» care știe să tragă toate avantajele de pe urma farmecelor sale.*

tv

de Felicia ANTIP

LUMI ȘI CEASURI

Nu sînt paralele. Nu se intersectează la voia întîmplării. Nu sînt concentrice. Lumile acestea sînt consubstanțiale. Își trag seva din același pămînt. Cu toții trebuie să dăm seamă, cu toții sîntem răspunzători dacă această sevă se transformă în sînge curat, sănătos, în nectar zeiesc sau în apă stătută, de smîrc. Lumile acestea sînt fețele noastre. Trebuie să avem curajul de a le privi bărbătește și pe cele care ne displac, să nu ne amăgim cu iluzia că numai cele pe gustul nostru există. Bine, foarte bine face televiziunea că ni le arată. Mă gîndesc la emisiuni ca «Unii și ceilalți». Mă gîndesc mai ales la acel episod dureros, de neuitat, comentat de Dan Deșliu cu singurele cuvinte care se puteau spune în mod decent: «Tot ceea ce ați văzut a fost aievea». Voindu-se o oglindă cinstită a ființei și a zilelor noastre, televiziunea ne confruntă cu adevărurile noastre constant sau ascendent îmbucurătoare, cu adevărurile noastre sublime, dar și cu adevărurile noastre întristătoare.

Statistic vorbind, s-ar putea replica, rebutul social e infim, neconcludent. «Unii» sînt o mină, în timp ce «ceilalți» sînt mai toți. Cîteva zeci sau chiar sute de tineri care se maimuțăresc prostește în fața unei necruțătoare camere de luat vederi pentru că nu știu unde să-și caute rostul vieții sînt un fleac, o glumă proastă. Milioane de tineri se află acolo unde le este rostul. O, dulce statistică nivelatoare, gata să trimită la culcare conștiința responsabilității colective! Tinerii aceia, mulți, puțini, cîți or fi, sînt copii crescuți strîmb de noi. Dacă atunci cînd îi privim ne vine să întoarcem rușinați capul, dacă lipsa lor de autocenzură, exhibiționismele lor penibile ne dau un simțămînt de jenă acută, n-avem totuși dreptul să-i tratăm ca pe un corp străin. Ei sînt un eșec al nostru, al tuturor.

Cînd i-am pierdut pe drum? La vîrsta claselor primare? Mai devreme, atunci cînd părinții lor n-au avut răgazul, sau capacitatea, sau dorința de a-i îndruma spre o viață pe deplin omenească? Mai tîrziu, cînd școala, lumea înconjurătoare, n-au știut să li se uite în suflet, să vadă că e gol și să-l populeze cu țeluri, cu idealuri, pentru ca să nu poată fi năpădit de himere derizorii? Unde am greșit? Ce trebuie să facem pentru a nu repeta greșelile, pentru a elimina cauzele autoexcluderii din circuitul social a unor tineri care ar fi putut să devină oameni întregi? Scălămbăielile fetelor și băieților care se vor, cu orice preț, vedete de televiziune ne spun că nu i-am învățat să se cunoască și că le-am îndulcit cumva adevărul despre ei înșiși și despre lumea cărela trebuie să i se adapteze. Indiferența timpă în care se complac tinerii pe care trenul vieții i-a și debarcat la periferia ei provine din incapacitatea noastră de a-i atrage și de a-i reține pe toți printre noi.

Așa și numai așa, ca un apel la conștiința colectivă, ceea ce înseamnă de fapt la conștiința fiecăruia dintre noi, trebuie înțelese emisiunile de acest tip. Nu ca imagini de panoptic, nu ca o galerie a monștrilor, menită să-i sperie pe copii și să provoace rîsul răutăcios al oamenilor insensibili.

Dar emisiunea «Unii și ceilalți», dintr-o stimabilă dorință de echilibru, vrînd pe drept cuvînt să nu ne demoralizeze printr-o prospectare unilaterală, ne-a prezentat și cîțiva tineri buni, foarte buni și excepționali. Ei bine, aceasta a fost partea ei cea mai slabă. Căci tinerii pe care bucuroși i-am fi recunoscut ca ai noștri nu ne-au convins. O fi fost de vină modul prea general în care erau formulate întrebările, o fi fost de vină deprinderea prematură a unora dintre acești tineri de a prezenta fapte de o valoare reală în vorbe prea răsunătoare, cam sforăitoare și tocmai de aceea neconvingătoare? Oricum. e păcat. Pentru că siropul care năpădește unele dintre emisiunile vorbite ale televiziunii poate compromite, mai ales atunci cînd materia primă o constituie tinerii, bunele intenții ale realizatorilor.

Lumi frumoase, lumi urîte, lumile lumii noastre...Vorbeam în primele rînduri ale acestei cronici și despre transformarea sevei pămîntului nostru în nectar al zeilor, despre lumea adevărurilor sublime. Ați auzit discuția dintre Nichita Stănescu și Sabin Bălașa (cu participarea Verei Lungu) despre interferențele sau neinterferențele dintre pictură și poezie? Am fost, în seara acelui «Salon literar» unic, martorii unui dialog de maximă tensiune și intensitate spirituală. Se întîlneau, se ciocneau, se distanțau, se regăseau și se completau două inteligențe efervescente, două sensibilități excepționale. Poetul și pictorul își defineau și rotunjeau punctele de vedere chiar în cursul jocului liber al ideilor, desfășurat în fața noastră. Fără urmă de dezlînare. Fără a pluti o clipă în vag, în generalități. A fost un ceas de excepție, un ceas în care ni s-a îngăduit să privim spre lumea unei înalte spiritualități românești.

Dar între aceste rare ceasuri ale culmilor și abisurilor, cîte ceasuri lungi, prea asemenea între ele, ne este dat să trăim în calitate de telespectatori...

teatru

trei spectacole comentate de Sanda FAUR

«Leonce și Lena» în viziunea lui Liviu Ciulei, pe scena Teatrului «Bulandra»

„LEONCE ȘI LENA" – un concentrat de gîndire creatoare

Liviu Ciulei nu ne lasă nici o clipă să plutim printre nedumeriri tulburi ori semne de întrebare și-și prefațează spectacolul «Leonce și Lena» cu un prolog (alcătuit din frînturi de fraze aparent disparate, culese din diverse scrieri ale lui Georg Büchner) în care enunță, limpede, totul: esența tragică, protestatară, a gîndirii büchneriene și tonalitatea filozofică a acestei comedii satirice «pline de otravă»; ecourile ei ulmitor de vii pînă în actualitate și punctul de vedere regizoral-poetic, lucid, de o brechtiană detașare; jocul actoricesc, în stilul improvizațiilor spectacolului popular, de bîlci, și scenografia de o simplitate desăvîrșită. Totul este spus, totul este mărturisit fără rezerve de la bun început; dar fiecare gest regizoral care urmează prologului ne uluiește prin explozia sa neașteptată, fiecare scenă te încîntă prin nesfîrșita ei inventivitate, fiecare apariție actoricească stîrnește în juru-i reverberații, fiecare costum (Ioana Gărdescu) are fantasticul său limbaj propriu, fiecare moment al acestui spectacol este **un concentrat de gîndire creatoare**. Citindu-l pe Büchner,— acest genial scriitor german de la începutul secolului trecut, care nu a apucat să trăiască decît 23 de ani și jumătate și să scrie numai cîteva opere, în stare însă de a prevesti în ele întreaga neliniște a literaturii secolului nostru — citindu-l cu credință și patimă, azi și aici, pe acest Büchner, Ciulei săvîrșește un gest de imensă, de binecuvîntată ambiție regizorală: el **re-creează**, scenic, lumea lui Büchner, el o **re-gîndește**, o **re-exprimă** prin mijloacele proprii teatrului, astfel încît spectacolul său este, fără doar și poate, un unicat de artă. Demonstrînd forța proteică a regiei, Ciulei arată totodată (și el)că un punct de vedere regizoral foarte personal nu merge neapărat împotriva textului, nu-l sufocă, nu-l denaturează, ci, dimpotrivă, îi poate dezvălui sensuri nebănuite, că numai actorul bine condus regizoral poate să dea măsura sa cea mai înaltă.

Iar acest spectacol montat pe scena Teatrului «Bulandra» mai dovedește ceva: marile disponibilități lăuntrice de înnoire pe care le are orice artist autentic, inepuizabilele sale surse de prospătare: de la acel monumental, baroc, spectacol Büchner cu «Moartea lui Danton», la această montare de o simplitate nudă, izbitoare, Liviu Ciulei a parcurs — rămînînd mereu el însuși — un drum enorm, și-a purificat arta, s-a debarasat de unele prejudecăți, de unele habitudini regizorale, mergînd direct la esențe, împlinindu-se astfel integral, cu strălucire.

▪

Cînd încerci să rezumi subiectul acestui basm romantico-ironic care e «Leonce și Lena» îți dai seama cît de redusă, de neimportantă e aici ponderea fabulației. Structură gravă, neliniștită, privind cu responsabilitate adîncă destinele lumii, Büchner era inapt să zîmbească senin ori să construiască situații comice gratuite, această așa-zisă comedie a sa fiind de altfel scrisă întîmplător, cu prilejul unui concurs al cărui premiu l-ar fi interesat îndeaproape. El s-a mulțumit să schițeze doar, în linii vagi, trama obișnuită poveștilor romantice în gustul epocii: un prinț, plictisit și leneș, Leonce (de Popo), fuge în lume pentru a se salva de la obligația căsătoriei cu principesa Lena (de Pipi), dar în rătăcirile sale întîlnește o frumoasă necunoscută de care se îndrăgostește și care, firește, nu e alta decît Lena. Acțiunea e însă tot timpul ruptă, dramaturgul intervine pe tot parcursul cu gîndurile sale (iar actorii ni le adresează direct nouă, spectatorilor, privind de pe scenă în ochii noștri, chemîndu-ne să **gîndim** împreună cu ei), iar toată piesa devine astfel o meditație patetică asupra condiției umane, asupra vieții și a morții, o meditație despre gustul aprig al puterii și cel al trîndăviei, despre otrava plictisului și parodia eroismului, despre bucuriile primordiale și despre deziluziile vieții.

Leonce e postura romantic-ardentă a autorului, el concentrează poezia dulce-amară a piesei, el e cel bîntuit de plictis și cel recuperat prin iubire, și Ion Caramitru — îmbrăcat tot timpul în roșu — e asemeni unei flăcări imense ce vibrează în patosul trăirilor sentimentale ori se stinge în lentoarea nesfîrșitei sale trîndăvii. Scena (creată de regie) în care el numără, exasperant, gratuit, firele de nisip de pe podul palmei amintește, à rebours, de insuportabilul gest continuu al «Femeii nisipurilor», ambele acțiuni fiind în fond la fel de sterile, ambele căutînd zadarnic să salveze omul de apăsarea condiției sale.

Valerio, scutierul prințului, păminteanul, clocotitorul raisonneur al piesei (amintind nu o dată de înțelepții bufoni ai lui Shakespeare), e ipostaza lucidă și ironică a lui Büchner; Valerio e, pe scenă, Virgil Ogășanu, iar Ogășanu te uluiește într-una prin nesfîrșitele fațete ale harului său, prin umorul său subțire și prin simțirea sa poetică, el își desenează în aer personajul — cu marea dezinvoltură a siluetei sale fragile — și îl însuflețește apoi cu un zîmbet, cu o replică, cu o frîntură de pantomimă.

Ciulei a reușit să le găsească amîndurora — lui Caramitru și Ogășanu — o tonalitate comună, i-a făcut să comunice perfect și a integrat totodată, desăvîrșit, în spectacol și umorul savuros, inimitabil, plin de farmec, al lui Marin Moraru (care creează pagina satirică de neuitat a spectacolului și figura unui rege tiranic, abuziv, timp); și grația delicată, de păpușă mecanică cu puseuri lirice, a Irinei Petrescu (Lena); și hazul plin de drăgălășenie al actriței Valy Voiculescu-Pepino; și mișcările grave, poetice, desenate ca în vis de Nicky Wolcz; și toată acea parodie de cor antic în travesti care comentează, cu răutate și meschină satisfacție, cum că nunta nu va mai avea loc iar «fripturile se usucă; inscripțiile festive sînt pline de muște, gulerele scrobite se pleoștesc ca urechile unui porc melancolic...»

Dacă am suferit vreodată, în vreo sală de teatru, copleșiți de mediocritatea unei reprezentații, dacă ne-a dezolat vreodată prăbușirea unor spectacole vanitoase sau ne-a îngrozit platitudinea altora, cele două ceasuri și jumătate ale lui «Leonce și Lena» ne vindecă de multe dezamăgiri și ne spală multe suferințe.

Căci așa este omul — întotdeauna gata să uite răul și să creadă că, în teatru, poate totuși apărea uneori și cîte «o religie mai corespunzătoare».

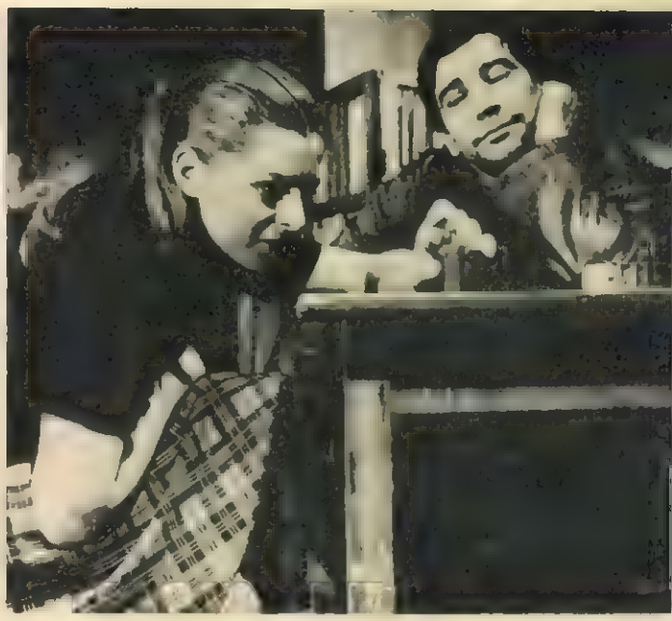

Mariana Mihuț și Corneliu Dumitraș, «îngerii triști» în versiunea bucureșteană.

„ÎNGERII TRIȘTI" (în sfîrșit!) la București

Nu se putea ca vechea frăție cinematografică de arme a scriitorului D.R. Popescu cu regizorul Geo Saizescu (au făcut împreună, se știe, filmele «Un surîs în plină vară», «La porțile pămîntului», «Balul de sîmbătă seara») să nu ajungă odată și odată la forme teatrale de manifestare, nu se putea ca «Acești îngeri triști» să nu-și poarte pînă la urmă zborul și mînia purificatoare și către o scenă bucureșteană, era nedrept ca piesa care a prilejuit trupei din Tg. Mureș obținerea unui prestigios premiu la festivalul teatrelor să nu poată fi văzută, în răgaz — și nu în goana unui turneu, fie el și excelent — de către publicul Capitalei. Teatrul Giulești și-a asumat deci vitejește riscurile de a înfrunta handicapul unui mare succes anterior, de a încredința piesa unui regizor de film (se știe doar cît de puțini sînt cei ce reușesc cînd se mută, cu arme și bagaje, din spațiul larg al peliculei în cel al riguroaselor convenții teatrale!). Poate că spectacolul ar fi trebuit să fie mai vinjos, să aibă mai mult clocot lăuntric, mai multă și mai densă furie justițiară. Cei doi «îngeri triști», Ion și Silvia, sînt — s-a spus lucrul acesta — niște tineri minioși autohtoni, care se apără mimînd cinismul și practicînd programatic sfidarea, niște tineri cu care viața nu a fost prea îngăduitoare, care s-au izbit de cruzimea, de egoismul, de oportunismul și lașitatea cîtorva specimene și care au pornit să se răfuiască și să ia de piept universul întreg.

Dar Ion este — în interpretarea lui Corneliu Dumitraș — un tînăr mai curînd chinuit, contorsionat, apăsat de niște neputințe lăuntrice, decît un bătăios cu izbucniri colerice; scena geme cînd e el de față și nu urlă mînios, ritmul actorului are pauze interioare, iar acestea se răsfrîng în spectacol și poate de aceea, pe alocuri, reprezentația pare puțin vlăguită, cu un tonus vital scăzut. Firește, creația lui Dumitraș e departe de a putea fi contestată, ea reprezintă un posibil punct de vedere asupra personajului, dar ea creează dintr-o dată condițiile ca accentele tari ale spectacolului să se mute, cu toată greutatea lor, pe rolul Silviei, mai ales că Silvia este Mariana Mihuț, iar Mariana Mihuț pîrjolește mai totdeauna, se știe, totul în jurul ei cînd apare la rampă. Fata aceasta plinuță și nu cine știe ce frumoasă are un farmec atît de aparte, are o naturalețe atît de cuceritoare, un fel numai al ei de a-și rosti replicile sau de a-și privi partenerul, încît amprenta personalității ei marchează definitiv orice spectacol. Silviei, ea îi împrumută la început un aer de ușoară vulgaritate, vocea i se asprește cînd își afișează cinismul ieftin, ca apoi personajul să-și dezbrace, una după alta, toate falsele aparențe, ele se topesc la căldura și puritatea ei interioară, în scena finală ajungîndu-se la o tensiune poetică de o rară frumusețe.

Actorii și-au construit, toți, cu o minuție de buni profesioniști rolurile,— și Dan Tufaru, și Ion Vîlcu, și Dorina Lazăr, și Traian Dănceanu — regizorul nu și-a îngăduit nici o clipă să tragă spre comedia groasă rolurile care i-ar fi putut întinde această nadă, și le-a păstrat — pe cît i-a fost cu putință — mai ales încărcătura satirică. Dar există în acest spectacol un rol episodic care trăiește în doar răstimpul unei mici scene, rolul tatălui lui Ion, unul din acei mărunți monștri umani al căror egoism, cruzime și lăcomie au rănit adînc sensibilitatea lui Ion. Toată scena du-

rează cîteva minute, actorul nu face decît să stea pe un scaun, să asculte indiferent monologul furios al lui Ion și să mănînce cu voluptate un măr, dar puținele minute îi sînt de ajuns acestui mare actor care e Ștefan Mihăilescu-Brăila să creeze un rol de antologie teatrală: totul, și felul cum mușcă mărul, și cum îl rontăie, și cum ține mîinile țărănește pe genunchi, și cum știe să **nu audă** ceea ce l-ar putea afecta, și cum își umple de indiferență fiecare mușchi al obrazului și de șiretenie animalică privirile, totul este operă de înaltă măiestrie actoricească, de inteligență și har scenic.

Să nu uităm a menționa decorurile de un realism poetic ale lui Helmut Stürmer, care au nimbat cu farmec și neliniște povestea iubirii neîmplinite a celor doi îngeri triști (și care ar fi fost poate mai consecvente cu ele însele dacă ar fi renunțat la prisosul de detalii naturaliste din cele două interioare).

„ASTA-I CIUDAT"

M. R. Paraschivescu, autorul renumitelor «Cîntice țigănești», aduce pe scena brăileană o piesă intens colorată, «ASTA-I CIUDAT». Încadrată în anii interbelici, acțiunea surprinde lumea pestriță a celor care practicau ușurarea «barosanilor» de ceasurile lor «Roskop patent» cu lanțuri groase de aur. Cunoscător al fostelor mahalale bucureștene, M.R. Paraschivescu subliniază în text argoul spumos al acestor fanți, mereu îndrăgostiți, haihui și păguboși.

Autorul reușește totuși să evite vulgaritatea, șlefuind cu migală replici ce aduc aplauzele publicului. Rolul Mangelica a fost interpretat de actrița Rodica Mandache de la Teatrul «Ion Vasilescu» din București. Dotată cu un deosebit simț al scenei și cu un temperament tumultuos, Rodica Mandache a creionat personajul într-o continuă mișcare, relevînd încă o dată un talent incontestabil; ea este secondată cu succes, printre alții, de către Nae Nicolae (Broască) și Ion Roxin (Șarpele).

Sub regia lui Yannis Veakis (scenografia este semnată de Elena Pătrășcanu-Veakis și Al. Brătășanu), teatrul brăilean înscrie pe scena sa o frumoasă realizare.

Text și fotografie de A. MIHAILOPOL

Ioana Manolescu (Sonia) și Ștefan Iordache (Raskolnikov), într-un spectacol în care ne pusesem mari speranțe.

...dar dostoievski a lipsit de la întîlnire

Am așteptat, timp de trei ceasuri și douăzeci de minute, într-un fotoliu al Teatrului «Nottara», am așteptat cu o răbdare îngerească să-l întîlnim, așa cum ni se făgăduise, pe Dostoievski. Dar Dostoievski a lipsit de la această întîlnire și în locul lui a sosit, fluturînd un bilet internațional de liberă trecere, dramatizatorul francez Gabriel Arout, după ce alergase cu sufletul la gură, gîfîind, de-a lungul sutelor de pagini ale romanului «Crimă și pedeapsă». Meșteșugar abil de felul lui, el s-a mulțumit de astă dată să extragă din materialul copleșitor al cărții un soi de anchetă judiciară, înghesuind cît mai multe, mai dulcoase întîmplări și cît mai sfîșietoare vorbe pe centimetru pătrat de idee, sedus în primul rînd pe accentele melodramatice și de trama posibil polițistă a romanului. Fără îndoială, nimeni nu contestă dificultatea imensă a dramatizării unei capodopere cum e «Crimă și pedeapsă», și oricine pune în scenă o asemenea pilulă pornește la drum cu resemnare lucidă, cu conștiința că nu poate decît cel mult sugera sensurile și mișcările de idei ale romanului. Dar cu **obligația** de a sugera aceste zbateri interioare, de a transmite fiorul tragic al personajelor dostoievskiene, tragismul — care e în primul rînd **al sistemului lor de gîndire** și mai puțin al condiției lor umane concrete. Raskolnikov ucide — se știe — nu atît împins de mizerie, nu atît sub impulsurile unei psihologii maladive, ci pentru a-și verifica forța lăuntrică și a-și împlini un program, o idee: oamenii excepționali — Napoleonii istoriei, meditează el — ar avea dreptul de a trece peste legile obișnuite ale moralei, ar putea chiar ucide pe cei care le stau în cale, dacă împrejurările și propriul lor cod moral le-ar dicta-o. Bătrîna și decrepita cămătăreasă, ploșniță lacomă, ar putea dispărea liniștit de pe fața pămîntului, asasinarea ei ar fi un act justițiar, de asanare socială, iar Raskolnikov înfăptuiește crima aproape ca pe un gest gratuit. Numai că personajul dostoievskian se dovedește pînă la urmă a nu fi eroul nietzscheian care se credea, el se va prăbuși sub avalanșa remușcărilor și, smerit, îngenunchează în fața judecății divine și pămîntești, va căuta să-și ispășească creștinește crima prin suferință.

Ceea ce vedem însă pe scena Teatrului «Nottara», într-un spectacol în care au fost solicitate forțe actoricești de primă mînă ale trupei, mi se pare a fi departe de vibrația tragică a gîndirii dostoievskiene. Sanda Manu — regizoare pe care o prețuim mult pentru verva și fantezia scenică demonstrată în montările ei de comedie — a mutat cu dezinvoltură accentele de pe **drama ideii** pe cea a **unei condiții umane alienate**, Raskolnikov este, în viziunea ei, nu atît un tip problematic cît un caz patologic, personajele sînt scăldate într-un patetism grotesc, suferințele lor înecate în țipete și lacrimi înduioșătoare de melo, întreaga gravitate tragică a piesei se pierde într-un desen regizoral exterior, îngroșat, convulsiv, care mimează fără forță tragismul dostoievskian. Cortina se ridică peste o lume promiscuă, care viermuiește printre gratiile unei construcții metalice suprapuse (ce vrea să sugereze, în bine intenționata gîndire scenografică a lui Ion Popescu-Udrițte, un univers sufocant, concentraționar, dar care nu reușește pînă la urmă decît să stînjenească mise-en-scène, să oblige actorii la mișcări adesea chinuite, dacă nu de-a dreptul ridicole). Dar toată această lume de azil de noapte e făcută cam ca la operetă, bătrînele sînt frînte clasic din mijloc, femeile pierdute aruncă clasice ocheade provocatoare, bețivii zdrențuiți pică patetic cu capul pe mese, totul pare o parodie a tragediilor ce se consumă pe scenă; se joacă cu gesturi largi, precum în filmele mute de-altădată, în timp ce se aude, vai, o sfîșietoare muzică țigănească, precum în separeurile din «Cadavrul viu». Primul gest regizoral care ne-a uluit a fost denaturarea lui Marmeladov, acest esențial personaj dostoievskian, conștient de drama decăderii sale și de incapacitatea de a se smulge din ea. George Buznea l-a transformat — conform viziunii regizorale — într-un bufon ridicol, monologul lui fiind construit parcă anume pentru a obține efecte de un comic facil; pînă la urmă însăși scena tulburătoare a morții lui izbutește să stîrnească ilaritate în sală (datorită, printre altele, și prezenței caricaturale a preoților), în pofida risipei de explozii sentimentale ale Gildei Marinescu.

Așteptam mult, așteptam totul de la Raskolnikovul lui Ștefan Iordache, știam că acest actor, înzestrat cu o sensibilitate dureros de ascuțită, cu putința unor trăiri scenice de mare intensitate, are toate datele de a crea un memorabil erou dostoievskian. Dar Iordache a fost și el împins spre aparențele morbide ale personajului, Raskolnikovul său nu este posedat de idei ci trăiește în febra continuă a unor crize demențiale, el joacă mai tot timpul încrîncenat, convulsiv, isteric, își rotește maladiv privirile, își frînge trupul, își amplifică paroxistic gesticulația, Raskolnikovul său capătă pînă la urmă umbrele apăsătoare ale cazului clinic. Cînd George Constantin intră în scenă și-și începe ancheta, totul se schimbă în jur, el aduce o puternică notă de firesc, un aer de modernitate în joc, o gravitate a trărilor, o liniște amenințătoare care-l contaminează parcă și pe Raskolnikov (de altfel, înfruntarea dintre cei doi prilejuiește singurele două scene foarte bune ale spectacolului), dar pînă la urmă și Constantin își dezleagă furiile interioare și se lasă dus prea departe de apele unui joc excesiv, agitat.

Prezențele feminine ale spectacolului (Ioana Manolescu — Sonia, Geta Cibolini — d-na Luiza, Eugenia Bosînceanu — mama, Marga Barbu — Dunia) au fost mai delicate, mai decente, fără îngroșări abuzive dar și fără a trece pragul unei corectitudini cuminți.

Cînd spectatorul neavizat părăsește teatrul, el poate avea impresia că a aflat adevărul, esențialul, despre «Crima și pedeapsa» lui Dostoievski, că se poate dispensa de lectura romanului. Dar nu vi se pare că acesta poate fi rezultatul cel mai nociv posibil al unei asemenea montări teatrale?

CA LA GARDEROBĂ

Nu în toate zilele vedem jivine pe vîrf de munte, avînd agățat la gît, cuminte, un număr ca la garderobă. Și totuși...

În munții sălbatici ai statului Idaho, S.U.A., dr. Maurice Hornecker a întreprins studierea amănunțită a «leului de munte» sau, cum i se mai spune, «marea pisică a Americii».

Pentru a cerceta obiceiurile de vînătoare și traseele de deplasare în munți — de-a lungul anilor — ale acestor «lei» ai munților nord-americani, el a recurs la o soluție simplă în principiu dar dificilă în practică: «etichetarea» acestor animale, care trăiesc în strictă izolare.

Firește, nu se putea proceda cu binișorul, așa că s-a adoptat un procedeu recent intrat în arsenalul naturaliștilor: utilizarea unei puști speciale care trage cu încărcătură de narcotic în loc de gloanțe. După ce este astfel adormit, leul devine pașnic ca un leu. Apoi se trezește în postura neobișnuită din fotografie. Poziție oarecum nedemnă pentru un leu și care, avem unele motive să presupunem, provoacă «rîsul» tovarășilor de sălbăticie...

ne răcim...

Temperatura suprafeței pămîntului a scăzut încet dar continuu în ultimii 20-25 de ani. Studii efectuate pe o perioadă de 80 de ani înainte de 1960 au constatat o creștere generală a temperaturii pînă în 1940, urmată de o scădere continuă. Analiza a fost extinsă apoi pentru ultimii zece ani, constatîndu-se continuarea tendinței de scădere a temperaturii. Anul 1968, de pildă, a fost, pentru o mare parte a globului, un «an rece». În țara lui Franz Joseph temperatura medie a fost cu 7°C mai mică decît cea a perioadei 1931-1960.

Nu se știe sigur în ce măsură această scădere de temperatură reflectă o reducere a cantității de radiații solare care cad pe suprafața pămîntului. O teorie a variațiilor climaterice susține că reducerea cantității de radiație solară care cade pe suprafața pămîntului (reducere de 3-4% în ultimii 30 de ani) ar fi legată de creșterea cantității de praf din atmosferă.

de la pești citire

Seismologii sovietici speră să îmbunătățească metodele actuale de prezicere a cutremurelor prin studierea sistemelor naturale de avertizare pe care multe animale par să le posede. Peștii sînt deosebit de dotați, deoarece au o membrană de zece ori mai sensibilă la modificări seismice decît aparatura cu care sînt în prezent echipate stațiile seismice. Hidrobionicienii au îmbunătățit deja receptorii seismici folosind membrane de cauciuc artificial după modelul celor de la pești.

radar pentru trenuri

În căutarea de metode noi de modernizare a automatizării și a sistemelor de siguranță pentru linii ferate de mare viteză, cercetătorii japonezi au elaborat un sistem radar: un impuls radar emis de tren se reflectă pe reflectoare de metal instalate la unghiuri potrivite pe cele două părți ale liniei. Orice obiect aflat pe linie la o distanță care să permită frînarea (de la viteze de peste 200 km/h) dă un semnal reflectat ce apare pe un ecran special instalat pe bord. Pe această cale puțin obișnuită s-au detectat, de exemplu, pietre mici la distanțe de 5,5 km și mai mult.

Sistemul este încă în curs de experimentare

colagenul – o nouă promisiune pentru organele artificiale

Un material nou, extrem de maleabil, ar putea revoluționa într-un viitor apropiat dezvoltarea organelor artificiale. El ar putea fi făcut permeabil sau impermeabil, transformat în membrane, în cornee, în valvule cardiace, în canale biliare sau în vase sanguine. Și mai mult încă, el este virtualmente antigenic, și, spre deosebire de substanțele folosite pînă acum, este autentic biologic, deoarece nu este vorba de altceva decît de colagen, proteină care reprezintă 30% din greutatea corpului.

Obținut din pielea animalelor de măcelărie, acest material poate, teoretic, să fie prelevat de la cadavrele umane, și în cazul unei grefe de cornee, chiar din pielea beneficiarului, permițînd astfel o autogrefă. Astfel de grefe de cornee experimentate pe iepure nu au fost respinse după șase luni. Colagenul, extras și rafinat, transformabil în membrane care pot fi făcute permeabile la gaz dar nu și la sînge, ar putea constitui materialul de bază al alveolelor unui plămîn artificial.

Acest material poate fi obținut în cantități nelimitate din resturile de animale, la un preț foarte redus.

PE BICICLETĂ... ÎN COSMOS

Oricît ar părea de curios, bicicleta pe care o vedeți este destinată, în cel mai strict sens al cuvîntului, călătoriilor cosmice. Într-adevăr, strania încăpere în care trebăluiesc cei trei tehnicieni este interiorul unei stații orbitale pe care NASA intenționează să o lanseze într-un viitor nu prea îndepărtat. Bicicleta nu va servi numai «dezmorțirii» astronauților, obligați să petreacă un timp mai îndelungat în stația cosmică, ci și efectuării unor măsurători de metabolism în condițiile zborurilor cosmice.

Talpa care apare în primul plan este prevăzută cu dispozitive speciale pentru fixarea de «podea». Ea urmărește să compenseze, într-o anumită măsură, lipsa gravitației și să dea iluzia călătorilor că pășesc pe pămînt

PLIMBARE ÎN CODRU DES

O plimbare pe care, de altfel, ați putea s-o faceți cu destulă greutate, fiindcă arborii pe care-i vedeți nu sînt altceva decît cîteva fire de păr de pe creștetul capului, evident, considerabil mărite. Această fotografie excepțională a fost realizată de fotograful suedez Lennart Nilsson cu ajutorul unui microscop electronic și al unor filtre speciale pentru redarea coloritului.

Dacă v-ați lăsat cumva indușî în eroare de titlul acestei note, nu aveți motive de întristare. Un botanist căruia Nilsson i-a arătat fotografia, a exclamat: «Nu încape îndoială: sînt plopi». Alt specialist s-a pronunțat tot atît de categoric: «O pădure de bambus».

CRONICĂ ÎN IMAGINI

25 DE ANI DE LA VICTORIA ASUPRA FASCISMULUI

«Marea este calmă» — constata Rommel inspectînd sistemul de apărare denumit «Zidul Atlantic». Era însă o liniște ciudată. Ireală și înșelătoare. Mii de vase de desant sînt pregătite de cealaltă parte a fîșiei de apă care desparte continentul de Anglia. Mai rămăseseră puține zile pînă la începutul operațiunii Overlord.

O lună mai tîrziu, pe locurile unde sentinelele germane scrutau întinderile, debarcarea devenea fapt împlinit. Capul de pod a fost consolidat. De aci va începe lupta pentru eliberarea Franței.

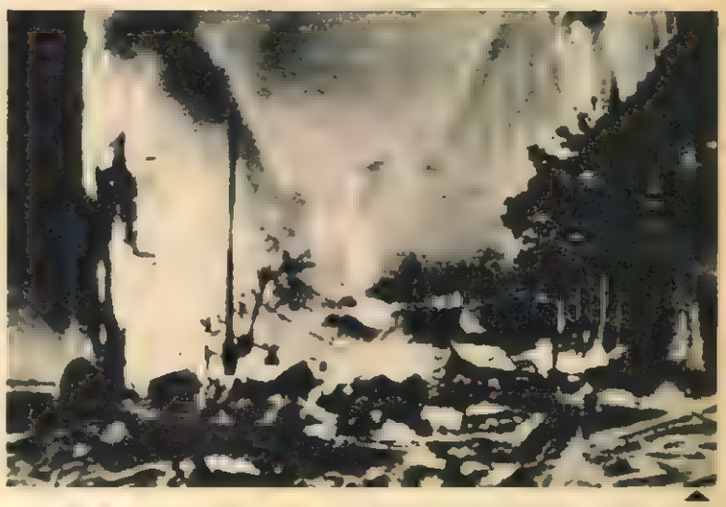

Varșovia. De la fiecare geam se trage. Ruinele se adaugă ruinelor, moartea se adaugă morții.

Parisul își sărbătorește libertatea. Steagul Franței eroice flutură din nou în Place de la Concorde.

Privîți-l! Pe figura lui scrie totul: înfrîngerea trufiei, soarta pe care i-a hărăzit-o «Führerul». Pînă mai ieri mărșăluia în uniforma sa, țanțoș, pe drumurile Europei. Acum totul s-a terminat. Casca de oțel este aruncată undeva...

Hartă prezentînd ultimele lupte pentru eliberarea întregului teritoriu național al României.

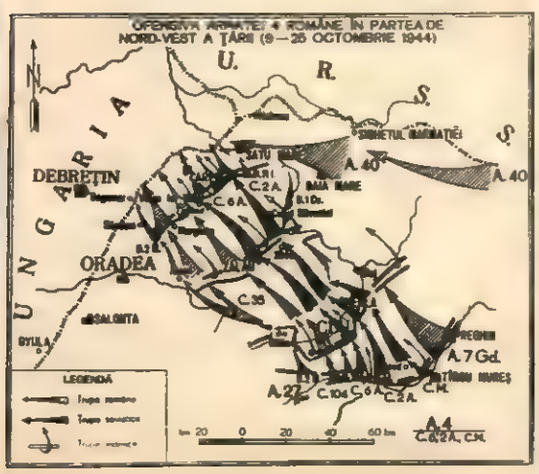

Întreprinderea de industrie locală

STEAUA ROȘIE

ZALĂU, JUDEȚUL SĂLAJ

SCAUN TAPISAT TIP C 78

FOTOLIU-PAT TIP „LIANA"

produce un bogat sortiment de mobilă cu înalți indici calitativi. Modernă, rezistentă, practică, frumos finisată, mobila produsă de STEAUA ROȘIE-ZALĂU se bucură de bune aprecieri din partea cumpărătorilor din țară și de peste hotare (U.R.S.S., S.U.A., Canada, Anglia, Israel etc.).

SCAUN PLIANT SW 6

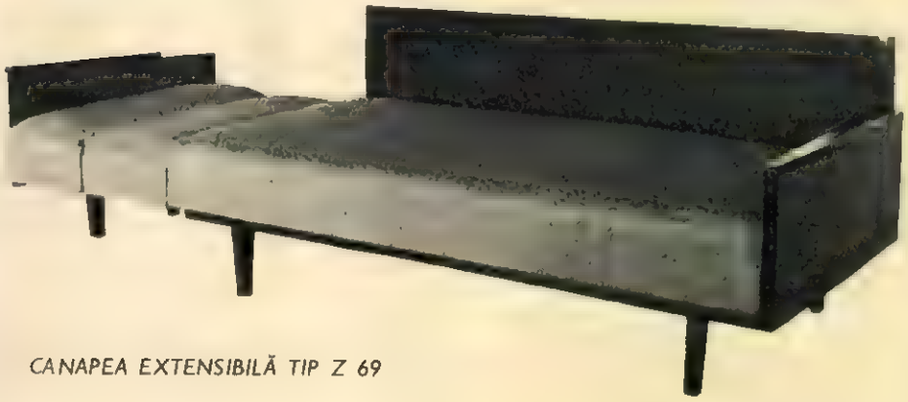

CANAPEA EXTENSIBILĂ TIP Z 69

confort

Mobilați-vă un interior plăcut cu produse ale ÎNTREPRINDERII DE INDUSTRIE LOCALĂ STEAUA ROȘIE-ZALĂU.

PUBLICITATE

Fumor în culori

de ALBERT, BELLUS, FAIZANT, KIRAZ, TREZ

— Mi-a spus că măritișul e ceva îngrozitor... Că decît să servești un soț, mai bine 124 de pasageri.

— Ei, nu! N-ai să-ntorci și acum capu' după toate fustele..

FOTO PRES 70

APRILIE

La mormîntul pastorului de culoare dr. Martin Luther King, ucis în urmă cu doi ani, se perindă participanți la o grevă din Atlanta, purtînd pancarte cu inscripția «Sînt un om» — omagiu adus luptătorului pentru demnitate umană

După o perioadă de relativă acalmie, Belfastul și alte orașe nord-irlandeze au fost din nou scena unor ciocniri violente, care au determinat guvernul britanic să trimită noi trupe în Irlanda de Nord

Un telefon primit de poliția din Ciudad de Guatemala: «Un cadavru se află într-o casă de la km 17, pe strada San Pedro», a constituit punctul final în ultimul și cel mai grav din seria de acte de violență și terorism semnalate în ultima vreme într-un număr de țări latino-americane; veniți la fața locului, reprezentanții misiunii diplomatice a R.F. a Germaniei în capitala guatemaleză au găsit corpul neînsuflețit al ambasadorului Karl von Spreti, ai cărui răpitori l-au ucis cu două gloanțe în tîmplă pentru că autoritățile guatemaleze au refuzat să le satisfacă pretențiile.

Cei trei cosmonauți, încununați de cea mai înaltă distincție civilă americană, se bucură acum de o odihnă binemeritată, în timp ce specialiștii NASA efectuează o «anchetă aprofundată» asupra cauzelor gravului accident care a dus la anularea misiunii «Apollo-13» — și probabil la perturbări în desfășurarea întregului program «Apollo». Dar momentele dramatice trăite de James Lovell, Fred Haise și John Swigert, și odată cu ei de poporul american, de restul omenirii, s-au și înscris de acum în epopeea temerară și eroică a explorării spațiului cosmic.

Între numeroasele realizări prin care oamenii muncii din Republica Populară Ungară au cinstit jubileul de un sfert de veac de la eliberarea țării se înscrie și darea în funcțiune a primei secțiuni a noii linii de metro din Budapesta.

«Meciul secolului» — a fost denumită întîlnirea de şah care i-a reunit la Belgrad, în jurul meselor cu pătrăţele, pe cei mai buni jucători din Uniunea Sovietică — pe de o parte — şi cei din «restul lumii», pe de altă parte.

Dezvăluirea «războiului secret» desfăşurat de S.U.A. în Laos, agravarea situaţiei generale din peninsula indochineză prin evenimentele din Cambodgia şi pericolul amestecului american şi în această ţară şi-au pus amprenta asupra noului val de demonstraţii în Statele Unite — nouă etapă a Moratoriului pentru Vietnam — în cadrul cărora opinia publică americană cere cu hotărîre să se pună capăt intervenţiei S.U.A în această zonă a lumii, retragerea trupelor americane şi acţionarea în direcţia restabilirii păcii în sud-estul asiatic.

«Moartea albă» supune la grele încercări Franţa în acest început de primăvară. La numai aproximativ o lună de la avalanşa ce s-a abătut asupra staţiunii montane Val d'Isère, o a doua, cu urmări şi mai catastrofale, s-a produs într-un sat din apropiere, Assy, distrugînd una din clădirile spitalului de copii de aci şi două cabane alăturate. Tragicul bilanţ: 79 morţi, între care 52 copii.

Seria deturnărilor de avioane a mai înregistrat una: de astă dată «vedeta zilei» a fost un «Boeing-727» de pe una din liniile interne aeriene japoneze, al cărui pilot a fost obligat de 15 studenţi să îndrepte aparatul spre teritoriul R.P.D. Coreene. În timpul unei escale tehnice pe aeroportul sud-coreean Seul, pasagerii au putut coborî din avion sub supravegherea celor ce l-au răpit, înarmaţi cu moderne pistoale şi tradiţionale săbii de samurai.

Primăvara este anotimpul tinereţii — se spune. În orice caz, organizatorii concursurilor de frumuseţe par să ţină seama de aceasta. Iat-o pe «Miss Tinereţe» ediţia 1970, aleasă la Tokyo, în persoana unei islandeze, Henny Hermannsdottir.

Imaginea ar putea părea pitorească dacă n-ar fi consecinţa acelei tragice calamităţi naturale care a fost cutremurul ce a zguduit regiunea turcă Gediz. Deoarece mişcările seismice continuă să se facă simţite, populaţia pare să nu vrea să ia în seamă afirmaţiile specialiştilor că un cutremur de asemenea intensitate s-ar putea repeta doar peste 25-30 de ani şi, chiar şi cei ale căror case au rămas locuibile, preferă să stea — cel puţin pentru moment — în corturi.

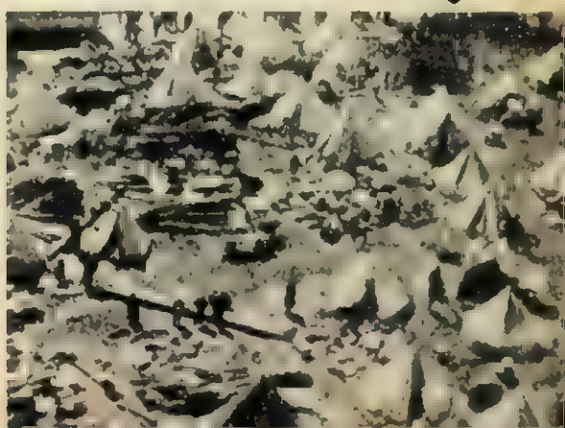

varietăți

„OPERAȚIA 5 824“. . .

...așa se numește o întrecere, devenită tradițională, între studenții Școlii superioare de ziaristică din Paris.
«Operația» constă în escaladarea celor 5 824 de trepte ale Turnului Eiffel. Ea a fost cîștigată în acest an de către O'Kellas Kane, prezent în imaginea noastră, care a ajuns în vîrful turnului în numai 4 minute.

SEXUL SLAB?

O echipă compusă exclusiv din femei, nouă tinere japoneze, a pornit în cea mai aventuroasă — chiar și pentru bărbați — escaladă alpină: vîrful Annapurna 3 (peste 7 500 metri) din masivul Himalaya.
Iată-le pe temerarele alpiniste, în cea de-a 12-a zi a expediției, proaspete și hotărîte ca-n prima zi.

ÎNȚELEPȚII PRINTRE NOI

● *«Vîrsta de aur» era perioada cînd nu domnea aurul.*
Pierre DANINOS

● *Un prieten este cineva pe care putem întotdeauna conta că va conta pe noi.*
BOURVIL

● *Ceea ce seamănă cu dragostea este de obicei chiar dragoste.*
Charles AZNAVOUR

● *Cred că în ultimă instanță viitorul nu este decît trecutul care intră pe o altă ușă.*
Albert EINSTEIN

● *Sărutul este juxtapunerea celor doi mușchi orbicularis oris într-o stare de contracție.*
Dr. H. GIBBONS

● *Singurul lucru de care trebuie să ne temem este însăși teama.*
Franklin Delano ROOSEVELT

● *Dacă îți vine greu să-ți critici amicii, o poți face cu conștiința împăcată. Dar dacă încerci cea mai mică plăcere cînd îi critici, abține-te.*
Simone DE BEAUVOIR

● *Un om modest învață zece lucruri și crede unul; un om infatuat învață un lucru și crede zece.*
Proverb chinezesc

● *Mai bine un diavol plicticos decît un sfînt grosolan.*
Folclor basc

● *Dintre toate defectele, cel asupra căruia ne înțelegem mai ușor e lenea.*
LA ROCHEFOUCAULD

● *Întrebările nu sînt niciodată indiscrete, dar răspunsurile sînt uneori.*
Oscar WILDE

RECORDURI ȘI PERFORMANȚE

TERRA INCOGNITA

● **Fluviul** *cel mai bogat de pe glob este Amazonul. Bineînțeles, bogat în ape. În fiecare secundă el varsă în Oceanul Atlantic aproximativ 120 000 mc de apă.*
● **Regiunea** *cea mai furtunoasă din lume este zona Bogora de pe insula Java. Aici, în decursul unui an, se înregistrează în medie 220 de zile cu fulgere. În schimb, în orașul Santa Maria (California — S.U.A.) fulgerele sînt un fenomen rarisim; cel mult o dată la doi ani.*
● **Aeroportul** *din La Paz, capitala Boliviei, este cel mai înalt aeroport din lume. El se află situat la o altitudine de 4 138 metri.*
● **Cel mai vechi** *vulcan în acțiune este Etna. El «lucrează» de peste 6 000 de ani.*
● **Cel mai cald** *vînt de pe pămînt bate în Munții Stîncoși din Canada. Uneori în cîteva minute el produce creșterea temperaturii aerului cu 30 de grade.*
● **Cea mai mare** *insulă într-un lac este Manitoulin (2766 kmp), care se află în zona canadiană a lacului Huron. Este interesant de semnalat că insula are, la rîndul ei, un lac de 106,4 kmp, numit Manitou, în care se găsesc de asemenea niște insulițe.*
● **Cea mai zgomotoasă** *cascadă din lume este Niagara. Ea aruncă în fiecare secundă cîte 6 000 tone de apă de la o înălțime de 50 m. Zgomotul acestei cascade se aude de la o depărtare de 25 km.*
● **Recordul** *de adîncime îl deține Oceanul Pacific. Adîncimea maximă: 11 034 metri. Cea mai mare adîncime oceanică în care s-au găsit ființe vii este de 10,236 metri.*
● **Arhipelagul** *Filipinelor este compus din peste 7 000 de insule, dintre care numai 2 773 au denumiri. Este arhipelagul cu cele mai multe insule, cunoscut în geografie.*

FILATELIE

Colecționarii de numismatică și filatelie, pasiuni înrudite, vor avea în curînd o satisfacție deosebită. În pregătire se află o nouă emisiune de mărci poștale care va reproduce monede de pe teritoriul României. Seria, formată din 6 valori (10, 20, 35, 60 bani, 1,75 și 3 lei), va reproduce monede ca: drahma — Histria, monedă de argint grecească, considerată drept cea mai veche de pe teritoriul țării noastre, sec. V î.e.n.; didrahma, emisă de geto-daci în secolul II și I î.e.n.; sestertul roman, pus în circulație pe vremea împăratului Traian pentru a marca victoria asupra dacilor, anul 106.
Celelalte valori vor ilustra ducatul de argint ce a circulat pe vremea domnitorului Mircea cel Bătrîn, groșul de argint emis de Ștefan cel Mare și talerul cetății Brașov din anul 1601.
Valoroasa emisiune tematică va fi completată și de 3 plicuri prima zi a emisiunii, obliterate cu ștampilă specială.

ZEIȚA CĂLĂTORILOR CĂLĂTOREȘTE!

Lapidariul Muzeului Brukenthal din Sibiu posedă o statuie de marmură înfățișînd un trup femeiesc în mărime naturală dar avînd trei capete și șase mîini!

Este **Hecate**, zeița întunericului din mitologia greacă și romană, protectoarea marinarilor și călătorilor. Fiindcă la răspintii se desfăceau de obicei trei drumuri, zeița pe care romanii o mai numeau și **Trivia** (**tri via** = trei drumuri) era reprezentată cu trei capete, spre a putea privi spre toate trei drumurile, fiecărui cap corespunzîndu-i o pereche de mîini în care ardeau făclii. Asemenea statui au fost ridicate și în Dacia Felix, una dintre acestea — datînd din secolele II sau III — fiind cea aflată acum în renumitul muzeu sibian. Statuia a fost găsită în apropiere de Tălmaciu, unde se desfăcea atunci — ca și acum de altfel — drumul ce ducea de-a lungul Munților Făgăraș de cel ce venea de pe Valea Oltului, spre Cibinum, numele daco-roman al orașului Sibiu.

Dacă veți vizita însă acum Muzeul Brukenthal, nu veți mai găsi statuia zeiței **Hecate-Trivia**, deoarece, dacă — după cum zice proverbul românesc — «călătorului îi șade bine cu drumul», cu atît mai mult îi stă bine însăși zeiței călătorilor. Și zeița a plecat. Mai întîi în Republica Federală a Germaniei, la Köln, unde a putut fi văzută în expoziția «Civilizația romană în România», iar acum, tot cu această expoziție, la Roma.

P. V.

REVELAȚIE ȘI REVOLUȚIE LA COVENT GARDEN

Din anul 1732, de cînd a luat ființă ilustrul templu londonez al muzicii Covent Garden, așa ceva nu s-a pomenit: un solist vocal în vîrstă de 7 ani. Noul copil-minune al Angliei se numește Nigel Saxton-Howes, din Heston, Middlesex. El va interpreta pe marea scenă rolul copilului din opera «Wozzech» de Alban Berg, după piesa de teatru «Woyzeck» de Georg Büchner. În fotografia de sus: micuțul artist studiază dificila partitură a serialistului Alban Berg cu seriozitate, dar nelipsit de zîmbetul șăgalnic al vîrstei. Fotografia de jos: o scenă din spectacol.

glob-comentar

Mihai LAZĂR

ACEI OAMENI

Timp de optzeci de ore sau mai mult ne-am gîndit la acei oameni de pe «Apollo-13» cu teamă. Admirația pe care o încercăm, să recunoaștem, cu oarecare naivitate, în fața lucrurilor și faptelor care ni se par extraordinare pentru că nu ne sînt la îndemînă și pe care, mai curînd, le bănuim, pe unele, decît le înțelegem, s-a transformat într-un sentiment mai puternic, pentru că era mai adînc implantat în fibrele ființei noastre.

Niciodată n-am crezut că teama poate depăși admirația și că este un sentiment la fel de stenic, dacă nu chiar mai mult. Așa a fost; ne-a fost teamă tuturor ca acei trei oameni să nu se piardă în locurile nemărginite unde plecaseră.

Dacă gîndim prin orgoliile noastre, ar fi fost o dispariție miraculoasă și eroică, într-o lume abia palpabilă pentru noi, acum. O altă lume, aproape fantastică pentru mințile noastre de azi, pentru că n-o putem nici înțelege și nici cuprinde în întregul ei. Dar din toate puterile noastre am vrut ca cei trei oameni să nu se rătăcească și să nu se piardă. Am încercat un fel de egoism pămîntean și aproape feroce, ca al animalelor care își adună puii la culcare, căutîndu-i prin ierburile înalte pe cei care s-au dus prea departe. Ar fi fost, spuneam, o dispariție miraculoasă. Vocile s-ar fi auzit din ce în ce mai încet, și s-ar fi rupt, ca un fir din ce în ce mai subțiat, în spațiu. Dar noi am fi știut că acei oameni încă mai trăiesc și că se gîndesc la noi, numai la noi, pentru că de aici au pornit și aveau nevoie de noi ca să poată gîndi și exista. Și am fi fost neputincioși. În conștiința noastră ei n-ar fi murit niciodată, ci ar fi rămas ca niște purtători ai unui mesaj pămîntean, poate cam obscur dar, oricum, un mesaj. Am fi crezut doar că s-au dus și vor ajunge într-o altă lume pe care ne-ar fi plăcut s-o credem și pe ea miraculoasă. Dar, curios, nu ne-am gîndit nici un moment la această ipoteză eroică sau romantică. Am vrut, avînd sentimentul ciudat de teamă profundă și aproape dureroasă, ca acei oameni să se întoarcă aici pe pămînt. Și noi, și ei am vrut să rămînă oameni, așa cum sîntem, și cu toții laolaltă, în lumea noastră.

Niciodată nu am crezut că o lume atît de tehnică, de complicată și de sigură pe ea, o lume plină de orgoliu pentru calculatoarele ei electronice, roboții ei, mașinile ei ar putea genera, printr-o defecțiune tehnică, un asemenea sentiment de teamă, de grijă și de posesiune solidară. Așa a fost, și ar trebui să fim mulțumiți de noi înșine. Am trăit optzeci de ore alături de acei oameni, căutînd să înțelegem cît mai bine ce înseamnă o traiectorie deviată, un scut termic și alte lucruri complicate sau chiar de neînțeles pentru cei mai mulți dintre noi. Încercam să înțelegem pentru a nu-i pierde sau pentru a spera că nu vor fi pierduți. Cu puterile noastre, le-am sărit în ajutor, i-am urmărit oră cu oră și i-am așteptat. Cînd obiectivul unei camere de televiziune a început să-i caute printre nori și dincolo de nori, cu înfrigurare, cercetînd cerul bucată cu bucată, am știut că vor reveni de pe unde s-au rătăcit atît de departe.

Și au apărut legați de imense parașute. Din nou i-am așteptat să iasă din cochilia de metal în care erau ascunși, pentru ca să-i vedem: trei oameni mici și albi, așa ne-au apărut acei oameni legănați de valuri care picaseră din cer și care erau tare grijuiți să nu li se piardă parașutele.

I-am recunoscut și —, ce curios! — aproape că nici nu ne-am bucurat. Am răsuflat doar ușurați, pentru că toate erau din nou la locul lor și oamenii printre oameni.

Ilie ȘERBĂNESCU

MAXIINFLAȚIE ȘI MINIRECESIUNE

Țările occidentale sînt confruntate, actualmente, cu un fenomen relativ nou: deși o stare de «supraîncălzire» a cuprins economia acestor țări și afacerile par a cunoaște un ritm alert, pe alocuri determinînd chiar o stare euforică, previziunile din sursă occidentală nu exclud ca perspectivă imediată o recesiune economică, unele semne ale acesteia făcîndu-și de pe acum apariția. Fenomenul poate fi apreciat ca o noutate, întrucît cele două stări evident contradictorii se manifestă oarecum concomitent. Îngrijorarea produsă de o atare împrejurare, care denotă că mecanismul economic a scăpat întrucîtva de sub controlul autorităților statale, este cu atît mai mare cu cît ea există, în primul rînd, în S.U.A., care prin ponderea economică importantă deținută în lumea capitalistă determină într-o măsură considerabilă conjunctura economică generală din Occident.

De unde o asemenea situație? Desigur, un complex de factori a concurat la aceasta. Printre altele însă, se pare că explicații pot fi găsite în modul în care a fost concepută și dusă politica general-economică. Astfel, în aceste țări a fost promovată o politică de menținere voită a unei stări inflaționiste, potrivit conceptului că aceasta ar fi de natură să stimuleze activitatea economică. S-a avansat în acest sens ideea că o inflație «moderată» și «controlată» ar incita creșterea economică: un excedent în doze mici dar permanent al cererii asupra ofertei ar avea ca efect «atragerea» ultimei la capacitatea celei dintîi și ar determina deci o creștere a producției; sporirea prețurilor — ce decurge din excedentul cererii asupra ofertei — ar stimula investițiile, afacerile în general, și deci activitatea economică. În acest scop, pe perioade îndelungate, în țările occidentale a fost practicat un deficit bugetar (care a permis statului să efectueze cheltuieli mai mari decît veniturile sale curente), deficit finanțat în mare parte prin noi emisiuni monetare. Urmărindu-se aceleași efecte, a fost dusă o politică de «bani ieftini» — larghețe în acordarea creditelor și menținerea unui regim de dobînzi reduse.

În ultimul timp însă, «injecțiile monetare» administrate pieței în acest fel au depășit limitele considerate «acceptabile» și «creatoare», supraîncălzind economiile occidentale, declanșînd fenomene inflaționiste îngrijorătoare și compromițînd în perspectivă tocmai scopul pentru care fuseseră făcute — creșterea economică. Ca urmare, în aproape toate țările occidentale se duce acum o politică de jugulare a tendințelor inflaționiste, măsurile fiind inverse celor ce au dus la supraîncălzirea economiei: frînarea creșterii cheltuielilor guvernamentale, restabilirea echilibrului bugetar, practicarea unei politici de «bani scumpi» (limitarea acordării creditelor, scumpirea dobînzilor). Semnificative sînt în acest sens, printre altele, majorările spectaculoase ale taxelor de scont în țările occidentale.

Inflația însă nu pare receptivă la medicația administrată și se consideră că pînă în momentul în care măsurile își vor face efectul și vor îndruma economia pe un făgaș sănătos și stabil este posibil ca ele să ducă la o restrîngere a activității economice, alunecîndu-se pe panta unei recesiuni. Astfel, o minirecesiune nu pare exclusă, mai ales că tendințele inflaționiste ce se manifestă, în continuare, cu destulă vigoare nu permit, deocamdată, abandonarea măsurilor luate pentru combaterea ei.

L. SĂRĂTEANU

COLABORARE ECONOMICĂ ȘI SECURITATE

În acest an al împlinirii unui sfert de veac de la crearea Organizației Națiunilor Unite era firesc ca și cea de-a 25-a sesiune, recent încheiată la Geneva, a Comisiei economice O.N.U. pentru Europa să îmbrace semnificații deosebite. Ele erau subliniate între altele și de mesajul secretarului general U Thant, care ținea să sublinieze însemnătatea acestei comisii nu numai pe plan regional dar și pe scară mondială. Într-adevăr, misiunea acestui organism, chemat să stimuleze dezvoltarea colaborării bi și multilaterale între toate statele europene, indiferent de orînduirea lor, apare și mai pregnantă dacă ne gîndim la marile posibilități ale statelor de pe continentul nostru, la rolul pe care acestea l-au avut în trecut și îl au și astăzi în producerea de bunuri materiale și spirituale, profitabile nu numai perimetrului european dar și întregii lumi. Din acest punct de vedere sesiunea a evidențiat o dată mai mult largile posibilități, încă insuficient folosite, care există în vederea stimulării unei colaborări intereuropene, avantajoasă pentru toți, în măsura în care această colaborare se dezvoltă pe temelia de nădejde a respectării ideilor de suveranitate, nonimixtiune, avantaj reciproc.

Dar dincolo de aspectele economice, actuala sesiune a reliefat o dată mai mult conexiunea organică existentă între colaborarea în acest domeniu și problemele politice. Promovînd dezvoltarea colaborării economice între statele Europei, explorînd noi modalități și domenii pentru această colaborare, Comisia economică a Națiunilor Unite poate aduce o contribuție deosebit de utilă dezvoltării dialogului constructiv pe plan politic, poate constitui un factor pozitiv destinat să răspundă interesului larg manifestat astăzi pentru o conferință a păcii și securității în Europa. În acest spirit a acționat și la cea de-a 25-a sesiune delegația noastră condusă de Nicolae Ecobescu, adjunct al ministrului afacerilor externe. Republica Socialistă România este un participant plin de dinamism și de inițiativă la diferitele forme de cooperare economică promovate de Comisia economică O.N.U. pentru Europa. Ea și-a înscris de altfel numele în calitate de autoare sau coautoare a mai multor documente adoptate.

O problemă care se pune în fața acestui organism și pe care, din păcate, nici cea de-a 25-a sesiune nu a soluționat-o, în ciuda eforturilor a numeroase delegații, printre care și cea a țării noastre, este aceea a asigurării unei consecvențe între realitățile epocii și vocația de universalitate (europeană) a Comisiei economice O.N.U. Într-adevăr, absența unui stat european suveran, — Republica Democrată Germană — atunci cînd celălalt stat german — R.F. a Germaniei — participă la lucrările comisiei, este de natură să mențină un desuet anacronism și să priveze acest for de posibilitatea de a-și realiza deplina eficiență.

Bilanțul celei de-a 25-a sesiuni impune astfel, atît prin activul cît și prin pasivul său, importante concluzii. Ele includ necesitatea considerării — fără prejudecăți și în spiritul luptei împotriva imobilismului — a realităților actuale ale continentului nostru. Ele implică, deopotrivă, exploatarea perseverentă și răbdătoare a tuturor căilor destinate să intensifice, în condiții de echitate, cooperarea între toate țările europene, cu convingerea că aceasta înseamnă un substanțial aport în sprijinul cauzei progresului fiecărui popor, ca și în sprijinul cauzei securității și a păcii, nu numai pe plan regional dar și în lumea întreagă.

telex

ROMA ■ *215 000 italieni au emigrat anul trecut. Cifra reprezintă punctul cel mai scăzut al curbei emigrației italiene în ultimii 12 ani.*

LONDRA ■ *Anglia — se arată într-un document oficial — e victima unei explozii a alcoolismului. Numără în prezent circa 400 000 alcoolici cronici, în diferite faze.*

BELGRAD ■ *Uzina de automobile «Crvena Zastava», care a dat în 1954 primele 160 mașini, va produce în acest an 100 000 de automobile.*

LIMA ■ *4 000 hectare din departamentul Amazonas au fost atribuite de către autoritățile din Peru indienilor. Aceste terenuri se aflau, înaintea reformei agrare, în administrarea Ministerului de război.*

WELLINGTON ■ *Știrea că Franța își va relua experiențele nucleare în Polinezia provoacă o profundă nemulțumire în Noua Zeelandă. Primul ministru Keith Holyoake a trimis Franței o notă de protest, reafirmînd opoziția Noii Zeelande față de experiențele nucleare.*

MONTGOMERY ■ *Serviciile sanitare ale statului Alabama (S.U.A.) dezvăluie că mortalitatea infantilă în rîndurile negrilor a fost, în 1969, de patru ori mai mare decît la albi. De asemenea, din 24 femei decedate în timpul nașterii, 21 erau de culoare.*

RABAT ■ *Din cele 1 milion ha terenuri irigabile ale Marocului, numai 150 000 sînt în prezent irigate. În actualul plan cincinal 15% din totalul investițiilor au fost alocate amenajării barajelor existente, construirii unora noi, care vor asigura irigarea a încă 400 000-450 000 ha.*

PARIS ■ *Zeci de mii de tone de fructe sînt aruncate, pentru a li se menține prețul. În șase luni au fost distruse 20 000 tone de mere și se apreciază că peste trei luni cantitatea aceasta va crește la 30 000-50 000 tone.*

BUENOS AIRES ■ *Săptămînalul argentinian «Periscopio» apreciază că, în cazul că în următorii doi ani nu va interveni nici o schimbare, 50% din industria țării se va afla în mîinile monopolurilor străine. În prezent, o treime din producția industrială e controlată de capital străin.*

BRUXELLES ■ *Cu sprijinul guvernului belgian, Asociația pentru lupta împotriva infarctului a decretat 1970 «an al sportului în familie».*

pe pămînt

George SERAFIN

KURZII

I-am văzut la Bagdad. În hoteluri sau pe străzi, la conferința partizanilor păcii sau la spectacole folclorice. Frumoși, mîndri, felini, păstrînd parcă în ținută ceva din semeția sălbatică a înălțimilor din nordul țării unde locuiesc.

La fel cu arabii, constituie acum o naționalitate principală a Irakului. Recunoscuți, sprijiniți, integrați în eforturile comune de construcție politică, economică și socială a țării. Aceasta, după o istorie de lupte începute împotriva colonialismului britanic, a monarhiei și apoi, după revoluția din iulie 1958, cînd Irakul a devenit republică, împotriva guvernelor care s-au succedat la cîrma țării. Au fost ani de război aprig, de bombardamente și pîrjol cu napalm, de răgazuri incerte și nădejdi ce abia îndrăzneau să mijească.

Pentru prima oară în milenara lor istorie, kurzilor li se recunoaște astăzi dreptul la autonomie națională în cadrul statului irakian. Cinci miniștri kurzi au fost numiți în guvern, un kurd va ocupa postul de vicepreședinte, constituția va consfinți principalele prevederi ale acordului la care s-a ajuns. Nu fără dificultăți. În proclamația adresată populației întregii țări de către Consiliul Comandamentului Revoluției cu privire la restabilirea păcii în nordul Irakului, se arată că mișcarea kurdă este legată de lupta poporului arab prin tradițiile și fraternitatea istorică și prin unitatea intereselor și evoluția complimentară a celor două naționalități, arabă și kurdă. A aduce acestei realități vreo atingere înseamnă a prejudicia grav dezvoltarea națională, progresistă, a țării. Actualul regim, condus de partidul Baas, instaurat în iulie 1968, s-a angajat într-un program de măsuri din care rezolvarea problemei naționale — și în Irak aceasta aproape se confundă cu statutul populației kurde — nu putea, bineînțeles, lipsi. Trebuiau învinse neîncrederea generată de atît de numeroasele eșecuri și mistificări ale regimurilor precedente, trebuiau neutralizate și anihilate acțiunile elementelor extremiste existente atît de partea irakienilor, cît și a kurzilor. În joc era însă însăși unitatea țării, șansele sale de depășire a greutăților moștenite, capacitatea populației țării de a dejuca manevrele forțelor străine, imperialiste, procesul dezvoltării generale a Irakului. Succesul acordului realizat nu poate fi despărțit de energica luptă pe care au desfășurat-o în acest scop comuniștii irakieni, conștienți că rezolvarea problemei kurde este un succes al tuturor forțelor progresiste din Irak, din întreaga lume arabă, al mișcării democratice și progresiste internaționale.

O serie de măsuri se integrează, sprijină și consolidează recunoașterea autonomiei kurde. Limba kurdă devine a doua limbă oficială în regiunile locuite de populația kurdă, la Sulimaniah se vor fonda o universitate și un centru științific kurde, se va încuraja și sprijini tipărirea publicațiilor de literatură, știință, politică etc., exprimînd aspirațiile naționale ale poporului kurd.

Fără îndoială, în interiorul țării și în afara ei există încă forțe cărora rezolvarea problemei kurde, prin implicațiile sale asupra unității naționale, nu le este pe placul. Dar majoritatea covîrșitoare a populației sprijină cu entuziasm marele eveniment, văzînd în acordul realizat o garanție fermă a progresului general al țării.

I. CIOARĂ

NU NUMAI PETROL

...«Ne vom angaja în curînd în bătălia pentru eliberarea economică și socială, cu alte cuvinte, în bătălia cu companiile petroliere...». Cuvintele, rostite de președintele Consiliului Comandamentului Revoluției din Libia, Moamer El Gedafi, în cursul uneia din recentele manifestări prilejuite de terminarea evacuării bazelor militare britanice și anunțarea desființării și a celei americane de la Wheelus Field, în iunie, își au, firește, importanța lor pentru această țară. Ele reprezintă un angajament, elaborarea unei orientări majore pentru dezvoltarea viitoare a Libiei. Dar semnificația lor depășește granițele acestei țări africane, al cărei subsol s-a dovedit literalmente mustind de «aur negru». Pentru că nu ilustrează un fenomen izolat, ci dimpotrivă. Cam în aceleași zile ne parveneau știri relatînd că: la mii de kilometri depărtare, cu ocazia amplasării pe țărmul Golfului Cambary a unei mari sonde aparținînd sectorului de stat, premierul indian Indira Gandhi sublinia importanța valorificării resurselor petrolifere *în interesul național*; la celălalt capăt al Terrei, în emisfera vestică, ministrul minelor și petrolului al Boliviei, Marcelo Quiroga Santacruz, explicînd într-un interviu cauzele naționalizării societății «Gulf Oil», menționa că aceasta «era vitală pentru *dezvoltarea independentă* (sublinierea ns.) a economiei boliviene. Este un izvor de resurse pentru începerea industrializării țării»; iar în nordul continentului american, la Ottawa, a fost făcută cunoscută opoziția Canadei — inspirată din considerente de *apărare a suveranității* — față de planurile Washingtonului de a o atrage într-un așa-zis «pool energetic», în cadrul căruia să fie folosite «în comun» resursele energetice ale celor două țări, plus Mexicul... Operînd aceste cîteva spicuiri, la întîmplare, din «flash»-urile agenților de presă, nu am făcut-o pentru a evidenția larga reprezentare a acestei deosebit de importante materii prime, care este petrolul, în actualitatea politică și economică. Fără a fi nevoie să se recurgă la ajutorul calculatoarelor electronice, se poate afirma fără teama de a greși că petrolul constituie o prezență cvasicotidiană în presă, la radio sau televiziune. Esențială este însă schimbarea naturii acestei prezențe. Dacă în deceniile trecute, și chiar pînă destul de curînd, ne obișnuisem să vedem petrolul ca «vedetă» a diferitelor acțiuni (mergînd pînă la lovituri de stat) menite să ducă la acapararea unei resurse naturale de prim ordin — și nu de puține ori o dată cu aceasta la însăși pierderea faptică a independenței, a suveranității, de către țara ale cărei bogate zăcăminte au atras asupra sa priviri hrăpărețe — în prezent ceea ce e dominant în situarea în centrul atenției a «aurului negru» este plasarea sa în ecuația: *independență politică-independență economică-industrializare-dezvoltare*. Popoarele au devenit tot mai conștiente de importanța decisivă pe care petrolul și alte resurse naturale o au în strategia dezvoltării economice, în condițiile obținerii și consolidării independenței economice. Numai astfel petrolul își recapătă adevărata sa valoare de forță capabilă de a pune în mișcare nu numai motoarele, dar și energia creatoare a popoarelor.

«Sîntem oamenii care muncesc cei mai mult și cîștigă cel mai puțin», «Dreptate pentru agricultori». Sub aceste lozinci au demonstrat la Roma aproape 100 000 de muncitori agricoli și mici fermieri din Italia, cerînd măsuri concrete pentru depășirea crizei economice, dezvoltarea sectorului agricol.

Aici, pe această stradă din Manila, a fost o clădire cu trei etaje, și trei persoane și-au găsit moartea sub dărîmăturile ei. Cutremurul ce a avut loc în Filipine a provocat multe victime omenești și pagube materiale.

COLOCVIU PORTUGHEZ

Unii par să fie proeuropeni, alții nu. Aceștia din urmă și-au găsit exponentul în fostul ministru de externe Nogueira, care critică pe adversarii săi în termenii următori: «Sînt unii care dau prioritate Europei, în detrimentul teritoriilor de peste mări. După ei, a fi european înseamnă a fi modern și deschis în direcția viitorului. Înseamnă a vedea departe. Este, de fapt, un fel de snobism politic și intelectual». Exponentul europenilor, Rogerio Martins, secretarul de stat al industriei, îi consideră pe criticii săi mărginiți, insensibili la nevoile dezvoltării economice moderne a Portugaliei.

Dacă Nogueira n-ar lăsa să-i scape din cînd în cînd referiri la «teritoriile de peste mări», iar Martins nu și-ar însoți declarațiile cu negocieri concrete în diferite țări vest-europene, discuția ar putea fi considerată drept o înfruntare academică între snobi și tradiționaliști. De fapt, Nogueira exprimă interesele acelor grupuri economice care s-au obișnuit să realizeze profituri mari din colonii, din prelucrarea materiilor prime ieftine, din jefuirea solului și subsolului străin. Lor le este teamă că orientarea spre piețele vest-europene a cercurilor industriale din spatele lui Martins ar putea diminua eforturile militare și economice pentru menținerea «teritoriilor de peste mări». Nici un grup, nici celălalt nu renunță la colonialism. Unii doar îl vor mai «iluminat», mai rentabil, mai în concordanță cu cerințele «exploatării moderne».

Dar ce legătură au toate acestea cu noțiunile pe deplin valabile, care pun semnul egalității între a fi european și a fi modern și deschis viitorului? În sensul strict al cuvintelor, în sensul exprimării realităților covîrșitoare ale continentului nostru, a fi european înseamnă a dori folosirea întregului potențial de civilizație, acumulat pe acest continent, pentru statornicirea în Europa și în întreaga lume a unui climat de colaborare, respect reciproc, în condițiile egalității și independenței. Or, nici ceea ce numește Nogueira «snobism politic», nici ceea ce numește Martins «realism modern» nu au legătură cu cerințele continentului. De fapt, primul pas în direcția realităților ar fi renunțarea la păstrarea relațiilor colonialiste cu «teritoriile de peste mări».

Nicolae LUPU

VARȘOVIA - SINGAPORE

Trei tineri polonezi întreprind o expediție tehnico-științifică combinată — cercetări etnografice și probe tehnice auto — cu un itinerar lung de 30 000 de kilometri, cuprins între Varșovia și Singapore. Călătorind cu un autocamion «Star» (de producție poloneză), ei trec prin Cehoslovacia, Ungaria, România, Bulgaria, Siria, Iran, Irak, Afganistan, Pakistanul de est și de vest, Birmania, Cambodgia și, în sfîrșit, punctul terminus, Malayezia — Singapore. Fotografia noastră vi-i prezintă pe membrii expediției — etnograful Dobieslaw Walknowki, mecanicul auto Boleslaw Jablonski de la uzinele «Star» din Starachowice și ziaristul Edward Kaminski — într-unul din momentele popasului lor la București.

sapte zile pe pămînt

PEKIN

CEI 300 DIN NANTSE

Corespondență specială
de la I. GĂLĂTEANU

Zonele lovite de secetă prezintă de obicei un tablou identic: razele soarelui se înfig cu furie în scoarța pămîntului, îl coc, îl secătuiesc de viață, lipsa îndelungată a apei face imposibilă orice cultură. Ochiul nu poate întîlni decît pămîntul gol, se oprește doar asupra unor smocuri de iarbă care tremură ușor la cea mai mică adiere a vîntului. Apa, element primar al naturii, înseamnă viață, schimbă peisaje selenare în terenuri roditoare, reține atît imaginile noi cît și cele vechi.

Satul chinez este plin de exemple privind eforturile care s-au făcut în ultimii ani pentru transformarea naturii. Pînă nu demult, pămînturile aparținînd brigăzii de producție Nantse din regiunea Siciaciuan, provincia Hopei, situate pe versantul unui munte tocit de vînturi, erau cunoscute ca aflîndu-se la dispoziția capriciilor naturii, a secetei — un fenomen obișnuit pe aceste locuri. Producția era dintre cele mai scăzute, țăranii depindeau de stat în privința cerealelor.

Ce era de făcut? Opinia aproape unanimă a țăranilor a fost că era necesară construirea unui canal subteran de irigații și a unei stații de pompare care să ridice apa la terenurile aride. Și deși cîțiva s-au arătat sceptici, la 25 decembrie 1968 peste 300 de membri ai brigăzii, bărbați și femei, s-au îndreptat spre șantierul de construcție.

Învingînd numeroase greutăți, folosind resursele locale, ei au reușit ca la 18 iunie anul trecut să termine canalul, iar apa să poată fi adusă pe terenurile în cerase. Munca lor a fost încununată de succes; după 180 de zile de eforturi intense, canalul lung de 662 m, înalt de 1,8 m și lat de 1,8 m, săpat în munte la o adîncime de 24 m, poate iriga cele peste 120 ha de pămînt, schimbînd complet înfățișarea acestor locuri. Altădată la cheremul naturii, membrii brigăzii au obținut anul trecut un surplus de 70 tone cereale pe care le-au livrat statului, brigada s-a transformat dintr-o unitate înapoiată într-una fruntașă — exemplu pentru regiunea Siciaciuan

Standul țării noastre în cadrul Expoziției internaționale de bunuri de larg consum organizate la Bruxelles.

La Viena au început convorbirile sovieto-americane cu privire la limitarea cursei înarmărilor strategice. Delegația sovietică este condusă de V. Semionov, cea americană de G. Smith.

ROMA

MAFIA — ACEST FENOMEN ABSURD...

Corespondență specială
de la Giorgio CASTELFRANCO

În timp ce poliția continuă să-l caute pe Luciano Liggio, banditul din Corleone, alte două figuri proeminente ale mafiei internaționale revin zgomotos în atenția opiniei publice, de ambele părți ale Atlanticului. La New York, Carlo Gambino (Di Carlo), «the boss of all bosses», succesorul lui Vito Genovese la conducerea organizației Cosa Nostra, a fost acuzat de organizarea unui uriaș jaf. Eliberat pe cauțiune (75 000 dolari!), el e pasibil de o pedeapsă cu 5 ani de închisoare. Justiția americană pare hotărîtă, de data aceasta, să-l forțeze să părăsească Statele Unite, pe al căror teritoriu a intrat clandestin în 1922. Întrucît Gambino s-a născut la Palermo, e ușor de presupus că vom asista din nou la «restituirea» unui gangster către Italia.

La Roma se vorbește mult zilele acestea despre Frank Coppola, un nume de tristă celebritate în «Almanahul Gotha» al lumii interlope italo-americane. Poliția afirmă că Coppola l-ar fi ascuns pe Liggio înainte de dispariția acestuia. Cine este Frank Coppola? Comisia parlamentară de anchetă asupra mafiei afirmă că „a fost în repetate rînduri arestat în Statele Unite pentru omucidere și alte delicte, cîștigîndu-și faima unui «killer» periculos". Înapoiat în Italia în 1948, «intră în contact cu cunoscuții mafioți Vitale și Di Carlo — și ei expulzați din S.U.A. — continuînd să păstreze strînse legături cu Cosa Nostra». E arestat în 1950 în Mexic (unde ajunsese clandestin după ce îl ucisese pe gangsterul Binaccio la Kansas City). «Restituit» Italiei, este acuzat și aici de omucidere și sechestrare de persoană. El a fost ani de zile omul de legătură între Italia și Statele Unite în domeniul traficului de stupefiante. Din vînzător ambulant de fructe în Statele Unite, Coppola a ajuns posesorul unei averi uriașe și prieten al unor personalități politice din ambele țări. El este astăzi implicat și în fuga lui Liggio, omul din «esectorul drog», și a ginerelui acestuia, Giuseppe Corso.

Jungla mafiotă nu e ușor de explorat. Dar raporturile dintre Frank Coppola și Giuseppe Corso erau cunoscute, ca și vizitele acestora la clinica «Villa Margherita», unde fusese internat Liggio înainte de a dispărea. Poliția este în prezent convinsă că Frank Coppola l-a ascuns pe Liggio, după plecarea acestuia din clinică, în vila sa, înconjurată de 14 hectare de teren, de la Tor San Lorenzo. Va reuși Comisia antimafia să facă lumină în acest caz deconcertant? Și cînd, în sfîrșit, va izbuti să elibereze țara de acest fenomen absurd și scandalos numit mafia?

ARHIVĂ - FOTO

„INVENTATOAREA" PLOII ARTIFICIALE

În ziarul «Neues Wiener Journal» din 5 iunie 1934, celebra fiziciană franceză Irène Joliot-Curie, răspunzînd întrebărilor unui reporter, menționa: «*Ne amintim că o savantă româncă, d-ra Măracineanu, a anunțat, în 1924, descoperirea fenomenului radioactivității artificiale*». Era o recunoaștere incontestabilă a meritelor compatrioatei noastre în această privință. Ștefania Măracineanu, lucrînd ca asistentă a doamnei Maria Curie, în 1924, cînd obținuse doctoratul în științe fizice la Paris, a descoperit, prima, acest fenomen, dar nu și-a asumat paternitatea marii realizări datorită modestiei sale. Și-a continuat experiențele, ajungînd și la constatarea că expunerea la soare a unor substanțe radioactive produce condensarea norilor. De aci abordarea unei teme îndrăznețe, revoluționare: provocarea ploii «artificiale». În aprilie 1934 face experiențe în Algeria, reușind să obțină prima ploaie comandată din istoria Saharei. «Plouă în Sahara» este și titlul unei comunicări făcute, în 1934, de către directorul laboratorului din Touggourt, referitoare la experiențele compatrioatei noastre. De la Ștefania Măracineanu pornește deci și ideea, realizată, a creării mijloacelor de provocare a ploii

Ion MUNTEANU

cronica de trei secunde

DISPERATA SUSPICIUNE

Această nobilă — căci cum altfel i-am putea spune? — solidaritate născută în jurul lui «Apollo-13» merită a fi privită ca o stranie stea pe firmamentul atît de sumbru al conștiinței umane contemporane. E straniu, dacă nu suspect, cum s-a putut condensa respirația atîtor milioane de oameni în jurul a doar trei semeni de-ai lor — cînd pe anumite mari suprafețe ale lumii războaie locale în care se moare zilnic ca muștele sînt lăsate să zemuiască pe trupul planetar, ca buboaiele pe trupul lui Iov, ajungîndu-se la ceea ce gînditori luminați au numit «gangsterismul planetar», cînd pe aceleași mari suprafețe foametea, nedreptățile, constrîngerile, sărăcia, arbitrariul și umilințele nesfîrșite la care sînt supuse mari grupuri de oameni — numite deseori popoare — nu dau atîtea bătăi de cap la cîte ar avea speranță și dreptul capul rezonabil al ființei gînditoare. Pentru trei oameni se pun în mișcare flote, avioane și elicoptere. Pentru milioane de oameni aflați în primejdii la fel de mortale, nu se mișcă un deget sau se apasă cu degetul pe trăgaci.

...Să fie în această nobilă solidaritate o încercare a omenirii de a se reabilita în propriii ei ochi, la capătul (sau la începutul) atîtor ipocrizii și culpe? Să fie aici nostalgia după un paradis al armoniei universale — imposibil de realizat, după cum s-a stabilit științific? Nu era în toate acestea același gust impudic pentru spectacolul sentimentelor generoase, din care s-a născut totuși teatrul? Sau e vorba de acea machiavelică emoție cu care e dotată specia, mereu impresionată de ceea ce se întîmplă cu unul, niciodată zguduită de destinul lumii? Dar dacă nu avem de-a face decît cu o figură de stil, — așa-numita sinecdocă care ne șantajează estetic luînd partea drept întreg — una dintre miile de figuri stilistice cu care omenirea se hrănește și își îmbată lungile discursuri zilnice, pentru a se îmbăta frumos, de secole?...

Iată cîteva dintre suspiciunile cu care putem întîmpina această stranie stea apărută pe cerul nostru sufletesc. Fiecare om inteligent poate adăuga alte suspiciuni. Suspiciunea e, printre altele, o meserie fertilă a inteligenței. Dar dacă, într-un elan liric mai presus de inteligență, vom sfida aceste suspiciuni, suspectîndu-le la rîndul lor? Dacă, într-un ultim act de disperare, vom vedea în această stea un anunț al acelei vremi — în fond la fel de valabilă ca Apocalipsul, dacă ne mișcăm în cîmp utopic — cînd trecînd de la trei oameni, oamenii vor tremura pentru soarta a treizeci, a trei sute, a treizeci de mii?... Omenirea numără trei miliarde de semeni; între trei oameni și trei miliarde de oameni, cînd se va înțelege că deosebirea nu constă decît în cantitatea de zerouri folosită abuziv?

Radu COSAȘU

memento

Prezentat de:

Traian STOICA (carte)
Magda MIHĂILESCU (cinema)
E. DASCĂLU (muzică și televiziune)
Cornel BOZBICI (plastică)
Sanda FAUR (teatru)
Vlad MUȘATESCU (disc)

carte

■ **Maria Banuș: Portretul din Fayum.** În evoluția poetei, această carte de poeme marchează unul dintre cele mai frumoase și semnificative momente lirice. Emoția — intensă și contagioasă — e filtrată printr-o impresionant decantată simplitate a mijloacelor de expresie (Editura Mihai Eminescu)

■ La Editura politică a apărut cartea **Întrebări care își caută răspunsul,** în paginile căreia cititorul află o seamă de date și informații dintre cele mai diverse discipline ale științei.

■ Teocrit: **Idile.** Traducerea în metru original a celor treizeci de idile ale poetului grec e efectuată de prof. univ. Teodor Naum, care semnează și prefața (Editura Univers).

■ Valeriu Râpeanu: **Interferențe spirituale.** Având ca preocupare de bază critica și istoria literară, autorul recepționează avizat fenomenul artistic în multe din componentele lui. Cartea anunțată aici atestă încă o dată disponibilitatea diversificată a exegetului. «Enescu și definirea spiritului românesc», «Brâncuși — expresie a mitologiei naționale», «Primul război mondial și sensul lui în cultura națională», «O privire asupra teatrului francez contemporan», «Perenitatea istoriei literare», aceste cîteva titluri desprinse din sumarul variat al cărții indică pe cercetătorul multilateral al actului de cultură. Sobrietatea scrisului său nu exclude căldura cu care ne introduce în sfera valorilor spirituale, după cum analiza strictă la obiect, fără divagații inutile sau riscante, nu frînează emiterea unor păreri personale, caracterizate totdeauna prin congruență (Editura Eminescu).

■ La Editura Kriterion au apărut în limba maghiară volumele: **Scrieri alese** de Kacsó Sándor; **Scrieri publicistice** de Markovits Rodion.

■ Banesh Hoffman: **Ciudata poveste a cuantei.** În ciuda unui subiect atît de abstract, Banesh Hoffman, dînd dovadă de o reală virtuozitate, a întocmit o carte care se citește ca un roman, cum pe drept cuvînt afirmă chiar autorul ei (Editura științifică).

■ Tot la aceeași editură a apărut cartea **Ce este filozofia?** La această întrebare răspund: Pavel Apostol, Ion Banu, Clara Dan, Nicolae Dumitru, Ludwig Grünberg, Călina Mare, Petrea Mihalache, Ion Pascadi, Al. Posescu, D.D. Roșca, Alexandru Valentin, Henri Wald.

cinema

■ **Colonia Lanfieri.** Jan Schmidt, unul dintre tinerii cineaști cehi, s-a dovedit atras, încă de la începutul carierei, de subiectele străniu, prilejuri — pentru el — de a explora necunoscutul (uman, social, geografic). Filmul de față, al doilea în cariera sa (primul a fost «Sfîrșit de august la hotel Ozon»),narează aventura însingurării pe un ton ce încearcă să concilieze virtuțile plastice cu cele literare. Filmul a fost distins cu Premiul Uniunii scriitorilor din U.R.S.S. la Festivalul internațional al filmului de la Moscova-1969. În distribuție — Josif Budrajtis, Zuzana Kocurikova, Vaclav Neckar, Michel Docolomansky.

■ **Iubita lui Graminia.** Un film ce poartă semnătura reputatului cineast italian Carlo Lizzani. Nuvela lui Giovanni Verga a fost transformată într-o aspră povestire cinematografică despre o iubire imposibilă, proiectată abil pe fondul unei epoci de convulsii sociale (debarcarea armatei lui Garibaldi în Sicilia). Interpreți — Stefania Sandrelli (Premiul pentru cea mai bună interpretare feminină la Festivalul internațional de la San Sebastian 1969). Gian Maria Volonte, Asen Milanov, Stoianka Mutafova, Emilia Radeva (coproducție bulgaro-italiană).

■ **Bănuiala.** Nu știm cum ne vom descurca cu atîția «purici în ureche», de unde vom mai face rost de niște rezerve de rîs după ce am ieșit secătuiți de la Teatrul «Bulandra». Pentru că «Bănuiala» nu este altceva decît «Puricele în ureche» al lui Feydeau în viziunea cinematografică a regizorului francez de teatru Jacques Charon, care a scos toate personajele și încurcăturile în aer liber. O distribuție excelentă: Rex Harrison, Rachel Roberts, Louis Jourdan, Rosemary Harris.

■ Pietro Germi, cineastul care a făcut din Celentano un actor de film, îl va ferici și pe Gianni Morandi, după cîte se pare. L-a solicitat de curînd să joace în filmul său **Casanele sînt bune.**

■ În Editura Meridiane, colecția cinefilului, a apărut cartea **Free Cinema** semnată de Adina Darian Remarcabil prin puterea de sinteză și sugestie, de situare precisă pe harta cinematografică a timpului nostru, studiul recent tipărit include în el date și aprecieri esențiale pentru cunoașterea acelei «filozofii a minței fără busolă», trăită în stradă», cum prea bine numește colega noastră mișcarea tinerilor furioși de odinioară

Stefania Sandrelli

disc

■ Prin imprimarea destul de recentă a lucrărilor lui **Ludovic Feldman** — «Variațiuni simfonice» și «Cinci poeme pentru cvintet și recitator» (pe versuri de Mariana Dumitrescu) — casa noastră de discuri facilitează unui larg public, prețuitor al muzicii culte, un contact mai de mult așteptat cu opera distinsului nostru compozitor. Măiestria componistică a muzicianului își găsește o fericită expresie în interpretarea Orchestrei simfonice a Filarmonicii din Cluj, dirijată de Emil Simion, a formației «Musica Nova» și a actorului Ion Marinescu (ST-ECE-0414).

■ Sub bagheta lui **Marin Constantin,** corul de cameră «Madrigal» prezintă, într-o inspirată înmănunchere, trei valoroase lucrări contemporane: «Scene nocturne» (versuri de Federico Garcia Lorca, în tălmăcirea românească a lui Theodor Balș) de Anatol Vieru, «Ritual pentru setea pămîntului» (versuri populare) de Myriam Marbe și «Aforisme de Heraclit», pentru 20 de voci corale, de Ștefan Niculescu (ST-ECE-0416).

■ «Nemaipomenitele călătorii ale lui Sindbad marinarul», dramatizarea lui Marin Traian după «O mie și una de nopți», în afara farmecului poveștii ne mai oferă și posibilitatea de-a asculta un remarcabil recital de actorie. Contribuie: Fory Etterle, George Demetru, Mircea Anghelescu, Aurel Rogalski și alții (EXE-0451).

muzică

■ **Alfred Brendel,** reputat pianist din R.F. a Germaniei, este solistul concertului simfonic ordinar al Filarmonicii, dirijat de **Mircea Basarab.** Program: «Dialoguri dramatice» de Dumitru Bughici; Concertul pentru pian și orchestră în Si bemol major (KV 595) de W.A. Mozart; Simfonia a II-a «cu clopote» de Aram Haciaturian (25 aprilie, Ateneu).

Irina Loghin

■ Un nou «Concert de sonate» la sala mică a Palatului (28 aprilie). Tînăra și înzestrata violonistă **Mariana Sîrbu** și **Victoria Ștefănescu,** la pian, au înscris în program lucrări de J.S. Bach, Mozart, Brahms, Pascal Bentoiu.

■ Dirijorul **Ilarion Ionescu-Galați** va conduce în sala Ateneului două concerte ale orchestrei simfonice «Filarmonica» (29 și 30 aprilie) cu: «Preludiu simfonic» de Ion Dumitrescu, Concertul pentru vioară și orchestră de Brahms și Simfonia a IV-a de Ceaikovski. Solistul concertului— violonistul **Varujan Cozighian.**

■ În ciclul — a cărui inițiativă o subliniem ca excelentă — «Tinerii interpreți pe scenele Filarmonicii», două recitaluri promițătoare: clarinetistul **Ștefan Korodi** (la pian — **Radu Negreanu**) cu lucrări de Tiberiu Olah, Debussy, Stravinski, Brahms; violistul **Vladimir Mendelsohn** (la pian — **Florina Cozighian**): J.S. Bach, Schumann, Hindemith, Ludovic Feldman (30 aprilie, studio Ateneu).

■ Două concerte de muzică populară ale orchestrei «Barbu Lăutaru» dirijate de **Ionel Budișteanu.** Soliști binecunoscuți: **Irina Loghin, Doina Badea, Ana Ispas, Benone Sinulescu, Emil Gavriș, Vlad Dionisie, Ștefan Lăzărescu, Damian Luca** și alții (26 aprilie, Ateneu).

plastică

■ **Petre Dumitrescu-senior.** Pictorul se prezintă în două ipostaze: una figurativă (cu cîteva lucrări remarcabile prin viziunea lor coloristică: «Peisaj cu cai» etc.) și alta nonfigurativă, care se presimte încă din accentuatele disoluții ale formelor în unele din lucrările în care realul mai persistă («Case pe deal» etc). Eliberat de canoane, artistul părăsește iluzia imitativă a lumii vizuale, lăsîndu-se subjugat de jocul gestual, de vraja petei de culoare transformată în factor expresiv. Materia e frămîntată și suprapunerile ascund sau relevă stări cromatice. O pată roșie poate să sugereze un «soare în declin», adică o atmosferă Abstractizarea imaginii implică însă și riscul acceptării (Galeriile de artă, bd. N. Bălcescu 23).

■ În sala Universității populare de la Dalles expune, peste 50 de lucrări, în majoritatea lor peisaje mehedințene, priveliști dunărene și flori, septuagenarul pictor **Dumitru Ghiață-Colibași.**

■ **Liliana Tudorache** — pictură. Tentată de suprarealism, artista nu dovedește vocație în explorarea abisurilor subconștientului și nu conferă acel mister manechinelor, ca un Chirico de exemplu («Compoziție», «Manechine»). În schimb, portretele dezvăluie sensibilitățile cromatice ale unui talent înclinat spre un lirism pur, o originalitate în devenire, al cărui factor prim am putea afirma că este imaginația (Galeriile «Amfora», Mihai Vodă 2).

■ Ceramica lui **Dragoș Gănescu** este o opinie simbolică despre lucruri. În afară de aspectul lor decorativ, obiectele mai comportă și o tentativă de a le acorda un înțeles metaforic («Fecundație», «Țesătoare» etc.), ceea ce trădează o autentică pasiune a căutărilor, care nu poate fi decît fertilă (Galeriile «Amfora», Mihai Vodă 2).

■ Cu publicarea **Scrisorilor** lui Van Gogh, Editura Meridiane face un act de cultură. Selecția stabilită de regretatul Eugen Schileru prezintă doar o parte (și uneori fragmentar) din cele 652 de scrisori incluse în ediția jubiliară olandeză, publicată la centenarul pictorului (1952), dar e concepută în așa fel ca să oglindească cît mai fidel viața, gîndurile despre artă și părerile lui Van Gogh despre unii artiști, precum și despre propria sa creație.

teatru

■ **La grădina Cărăbuș,** superrevista realizată de N. Dinescu: toate vechile și noile mijloace de seducție ale revistei puse necruțător la bătaie — fețe și glume la fel de picant decoltate, lumini și minime costume din paiete orbitoare, dansuri amețitoare (orientale, french-can-can-uri, populare, balet clasic — la alegere), două muzici două (una condusă de H. Mălineanu, cealaltă imprimată), tot ce vă dorește simțirea și, eventual, gîndirea. În sfîrșit, o nouă vedetă de revistă: Cristina Stamate. Un număr coregrafic senzațional: «Șarpele».

■ Teatrul «Al. Davila» din Pitești ne-a dat duminica trecută măsura activității sale în două direcții variate: cea a teatrului istoric și a estradei. Regizorul C. Dinischiotu, care frecventează preferențial și cu bun profesionalism drama istorică, a ferit spectacolul **Io, Mircea Voievod** de Dan Tărchilă (în rolul titular — Dem. Niculescu) de pericolul retorismului, oferindu-i o anume monumentalitate. **Cavalcada melodiilor,** montată cu sincere intenții deconectante, de același regizor, nu a reușit să se ferească cu totul din calea precarității de spirit ce pîndește la orice colț revista.

■ **Jurnalul unui nebun** și **Privește înapoi rizînd,** două ambițioase «one man show», ne-au adus, în limba maghiară, din Sf. Gheorghe și respectiv Oradea, ecoul unor căutări febrile și al unor experimente teatrale de substanță. Reținem numele celor doi actori: Ferenczy Csongor, interpret de mare subtilitate al tragicului monolog gogolian, și Varga Vilmos, mim și recitator al unei întregi antologii de poezie lucidă, vehementă, de meditație etică.

■ Ziarul florentin «Nazione» despre turneul în Italia al Naționalului clujean cu spectacolul **Un vis în noaptea mieziului de vară** (regia — Vlad Mugur): «Dacă există un autor care poate să suporte perfect modernizarea, acesta este tocmai Shakespeare. Bineînțeles că treaba aceasta trebuie făcută cu o bună doză de inteligență și simț artistic, calități pe care Vlad Mugur le-a demonstrat din plin în spectacolele sale...». Turneul clujean, început la Prato în «aplauze frenetice» — după spusele ziariștilor italieni — continuă, sperăm cu același succes, la Milano, Roma și Genova.

Lucia Ripeanu

Ștefan Tapalagă

televiziune

DUMINICĂ. Din programele acestei duminici destul de bogate, variate și specifice reținem: «În lumea circului» (18.00) ● Estradă finlandeză (18.30) ● **Varietăți** (din păcate iarăși post-festum, adică lipsite de farmecul spontan al «în direct»-ului) (20.00) ● Două documentare pe programul II: «Prin Vrancea» și «Grădina publică» (20.00).

LUNI. Baletul Ansamblului «Ciocîrlia» prezintă, în viziunea coregrafică a Floriei Capsali, Rapsodia I de George Enescu (18.30) ● Temele emisiunii concurs **Între metronom și cronometru:** 1) Mihai Viteazul. 2) Vioara și istoria ei (21.00) ● Eugen Mandric cu a sa **Agendă politică** (22.05).

MARȚI. Paul Muni, pe care l-am văzut recent pe micul ecran în rolul savantului Pasteur, apare de data aceasta în «Doctor Socrates», o comedie (se pare unica în care joacă marele tragedian) cu nuanțe de film polițist (20.15).

MIERCURI. **Telecinemateca.** Alte două foste mari vedete ale filmului antebelic — Harry Baur și Louis Jouvet, în ecranizarea strălucitei comedii a lui Ben Jonson «Volpone» (20.10) ● **Montaj muzical coregrafic** «De la vals la operetă» cu Dorothea Palade, Viorica Cortez-Guguianu, Elena Simionescu, Ileana Iliescu, Valentin Teodorian, Cornel Fînățeanu, Marinel Ștefănescu (22.35).

JOI. Seară de teatru «Discurs pentru o floare», o piesă de Paul Everac, cu o bună distribuție în frunte cu Marcel Anghelescu, Ștefan Tapalagă, Magda Popovici și alți (20.15).

VINERI. **În jurul orei 9.00: TRANSMISIUNE CU PRILEJUL ZILEI DE 1 MAI** ● Două stele de film de prima mărime: Jack Lemmon și Glenn Ford în westernul «Chemarea preriei» (19.40) ● **Telecinerecital... pe 625 de linii,** rodul combinațiilor (în sensul bun al cuvîntului) lui Radu Anagnoste, Al. Bocănet, Paul Hurmuzescu și Ileana Vlad, prilejuiește telespectatorilor un plăcut rendez-vous cu cîțiva dintre artiștii iubiți ai teatrului dramatic, estradei, folclorului (21.25).

SÎMBĂTĂ. Ponson du Terrail, autorul care a «cutremurat» cu romanele sale foileton generațiile astăzi încărunțite, pe micul ecran cu faimosul său Rocambole, ajuns serial TV (20.45) ● Despre **Concertul speranțelor** ne-am mai spus părerea. O repetăm metaforizată: un concurs «înregistrat» e ca o înghețată topită (20.30).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru concursul Pronosport nr. 17 din 26 aprilie 1970

I. Bari-Juventus	x
II. Brescia-Lazio	1
III. Milan-Lanerossi	1
IV. Palermo-Fiorentina	2
V. Roma-Bologna	1
VI. Sampdoria-Inter.	x
VII. Torino-Cagliari	1
VIII. Verona-Napoli	1
IX. Poiana-Polit. Gl.	1
X. Știința Bc.-Sp. studențesc	1
XI. Gaz metan-C.S.M. Sibiu	x
XII. Olimpia Oradea-Polit. Tim.	1
XIII. Vagonul-C.S.M. Reșița	1

FLACĂRA-ALBUM

Ulise, Van Gogh, Spartacus, eroul de la Telemark, sînt tot atîtea nume prin care actorul american KIRK DOUGLAS a intrat în conștiința iubitorilor de film.

Foto: RANK ORGANISATION

18
'70

FLACARA

ANUL XIX
NR. 778
2 MAI 1970

Trăiască 1 MAI!

COPERTA NOASTRĂ

Livezi de mai.

Fotografie de S. STEINER

Prezentarea artistică:
V. OLAC

reportaj de șapte zile

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

„cotele" variabile... din contract...

Ne place să credem că primăvara s-a instalat definitiv pe meleagurile noastre și, prin urmare, ne putem organiza viața conform cu derularea firească a anotimpurilor. Certitudinea aceasta ne poate sluji la cîte ceva ori, dimpotrivă, nu ne prea slujește la nimic. Bunăoară, dacă bărbații au ajuns la concluzia că a venit vremea să poarte și ei sandale vor constata că se pot bucura (în fine?) de o «atenție» mai mare din partea industriei și, deci, a comerțului: în primele trei luni ale anului, contractele au fost... neonorate printr-o restanță de 150 000 perechi de sandale bărbătești, restanță care s-a diminuat în aprilie la 85 000 perechi. E un progres, nu? Pînă în epoca ghetelor îmblănite și a cizmelor, fabricile «8 Mai»-Mediaș și «Străduința»-Suceava se vor strădui, probabil, cu bune rezultate, în folosul recuperării întîrzierilor de livrare a comodelor încălțări masculine.

Ei da, necazul cu sandalele poate trece drept bucurie, dacă ne gîndim la tricotajele de bumbac (doar sînt și ele de sezon!) care și-au majorat restanțele — de la 125 000 bucăți în trimestrul I la circa 200 000 bucăți în luna aprilie. Așadar, nu vă grăbiți cu pregătirea naftalinei pentru împachetatul puloverelor, că dacă fabrica «Zimbrul» din Suceava o ține așa înainte — din restanță în restanță — n-avem decît să ne rugăm lui... Topor pentru ploaie și îngheț în continuare.

Parcurgînd lista cu datorii ale industriei ușoare către noi, consumatorii, asistă parcă la o transmisie a buletinului hidrologic: la sandale restanțele se diminuează, la țesături — cresc, iar... Da, iată că există și datorii ale primului trimestru care rămîn staționare. De pildă, cele 160 000 bucăți tricotaje din p.n.a. și cele 70 000 bucăți tricotaje relontex, pe care în ianuarie, februarie și martie trebuia să le găsim în rafturi și pe tejghele, n-au apărut încă. Poate în luna lui Cuptor «Tricotex» și «Tricodava» ne vor prilejui tentația unor cumpărături pentru stocuri în garderoba personală. În ce măsură este sau nu înțelept ca în sezonul băilor de soare să tîrguiești rochii din fire sintetice nu-mi permit să hotărăsc. Știu sigur însă, că orice femeie dorește să aibă destui ciorapi ca să poată înfrunta surprizele inerente ale firelor fugite. Or, fabrica «Adesgo» ne-a lipsit în trimestrul I de circa 270 000 perechi de ciorapi — cantitate prevăzută și contractată de comerț. Restanța de mai sus a rămas, de asemenea, în luna aceasta staționară. Pînă cînd?

Probabil că statisticile demonstrează scăderea sensibilă a solicitărilor de motorete. Presupun totuși că au mai rămas destui amatori, de vreme ce magazinele de specialitate reclamă uzinei Tohanul-Vechi să-și acopere datoria de 1 400 bucăți, din trimestrul I. Dacă renunțăm cu toții la motorete în favoarea automobilelor, să adoptăm atunci, în locul tacîmurilor, tradiționala lingură de lemn? Cam așa ar suna invitația întreprinderii «Inox» dacă ar fi să... scuze absența celor 4 200 tacîmuri de care cumpărătorii au fost și sînt lipsiți de la începutul anului pînă acum.

Ce este important și mai puțin important în viața de toate zilele decide fiecare după împrejurări. Dincolo de denumirea articolului de uz cotidian, esențială rămîne obligația legiferată, pe care o au întreprinderile către consumatori. Unitățile aparținînd industriei ușoare au încălcat această obligație de mii de ori (la propriu) în lunile care au trecut din acest an. Oare «cotele» restanțelor să nu fie resimțite în nivelul venitului bănesc al celor care și-au îngăduit să trateze contractele ca pe o bagatelă?

V. COSTEA

la „grivița roșie" după patru luni

Popas la «Grivița roșie». Vechea și cunoscuta uzină metalurgică bucureșteană produce azi utilaj tehnologic pentru industria chimică, vagoane-cisternă, cazane. La începutul anului, întreprinderea din Calea Griviței a demarat prost. O serie de rămîneri în urmă în mai multe secții ale uzinei au avut drept consecință neîndeplinirea planului pe lunile ianuarie și februarie. (O situație asemănătoare s-a înregistrat și la sfîrșitul anului 1969.) Faptul a condus, bineînțeles, la luarea unor măsuri severe menite să îmbunătățească situația — măsuri care au culminat cu înlocuirea conducerii.

— Trebuia — ne declară tov. Constantin Zamfir, secretarul Comitetului de partid al uzinei — să reorganizăm în așa fel procesul de producție încît activitatea în întreprindere să ducă nu numai la îndeplinirea planului în lunile următoare, dar și la depășirea lui. Întrucît avem de recuperat, pe cît este posibil, rămînerile în urmă. Măsurile au fost multiple. S-a trecut, în primul rînd, la o aprovizionare mai ritmică a secțiilor cu materiale, în cantitățile și sortimentele cerute; s-a organizat mai bine procesul de producție; s-a pus un accent mai mare pe munca politică în ceea ce privește disciplina. La toate acestea — ne împărtășește mai departe tov. Zamfir — se adaugă aplicarea cu rigurozitate a noului sistem experimental de salarizare și de majorare a salariilor, sistem novatoriu care are o influență foarte pozitivă asupra activității în uzină. Azi se poate cîntări cu mai multă exactitate munca fiecărui om. Direct cointeresat, salariatul răspunde de munca sa, știind că proporțional cu depășirea planului își asigură și un venit corespunzător. Rezultatele n-au întîrziat să se facă simțite. Pe luna martie la secția «mecanică vagoane-cisternă», gradul de îndeplinire a normelor a fost realizat în proporție de 101,06 la sută, iar la secția «montaj vagoane-cisternă», cu 104 la sută. Implicit, au crescut și veniturile muncitorilor.

Un început de reviriment se reflectă și în ansamblu, pe uzină. În aceeași lună (martie) planul producției globale industriale a fost îndeplinit și depășit cu 35 000 lei, iar indicatorul privind producția-marfă reflectă o depășire de 625 000 lei. În ceea ce privește indicele reprezentînd marfa vîndută și încasată, rezultatele sînt ceva mai consistente: ei marchează o depășire de 800 000 lei.

Ce a adus luna aprilie? Se merge, după cît se pare, pe linia ascendentă. Noul sistem de salarizare și urmărirea, în același timp, a măsurilor cu privire la calitate (în special în secția turnătorie, unde numărul rebuturilor era destul de consistent), a condus la o serie de îmbunătățiri. Ele sînt marcate prin obținerea în primele două decade ale lunii aprilie a unei depășiri de 135 000 lei la planul uzinei, și cu 1 309 000 lei la planul producției-marfă. Nu este încă tot ce poate realiza «Grivița roșie». Totuși, un început bun s-a făcut, fapt care ne îndreptățește să sperăm că în lunile care vor urma angajamentele luate de colectivul uzinei vor fi realizate și depășite.

F. URSEANU

„muzica în românia"

Timp de trei luni, în cîteva din principalele centre culturale din R.F. a Germaniei, o expoziție trimisă de Uniunea Compozitorilor din România va oferi melomanilor prilejul de a-și forma o imagine despre cultura muzicală românească. La 21 aprilie a.c. s-a deschis la Köln Expoziția «Muzica în România», care cuprinde un număr de partituri, lucrări de muzicologie și discuri ale casei «Electrecord». Organizată în cadrul schimburilor culturale dintre Republica Socialistă România și Republica Federală a Germaniei, expoziția constituie replica la expoziția similară organizată, în 1969, de către Institutul «Goethe» la București, Iași, Cluj și Brașov.

După Köln, expoziția muzicală din România își va continua călătoria în R.F. a Germaniei cu itinerarul: Hamburg (16 mai), Stuttgart (5 iunie) și München (23 iunie).

Cele peste 850 de exponate oferă o gamă largă de tipăriturі reprezentînd „în cea mai mare parte„ o selecție din lucrările create în ultimii 25 de ani, cît și din creațiile mai vechi, în care sînt incluse și reeditările românești ale unor compoziții de George Enescu.

O bogată colecție de discuri cuprinde lucrări din creația cultă și populară românească, interpretări din repertoriul universal al unor soliști și formații de seamă simfonice și de cameră din România.

S. MAXIMILIAN

reuniunea rectorilor universităților europene — București, aprilie 1970

La București au început miercuri, 22 aprilie, lucrările reuniunii rectorilor universităților europene. Reuniunea, organizată de universitatea bucureșteană, este rodul unei rezoluții propuse de delegația română și adoptată de cea de-a 15-a Conferință generală a UNESCO. Manifestare de prestigiu în cîmpul colaborării internaționale, reuniunea de la București, ca și sesiunea științifică, recent încheiată, intitulată «Matematica, instrument de cunoaștere în științele naturii și științele social-umaniste», constituie aportul țării noastre la programul mult mai amplu în acțiuni culturale care este Anul internațional al Educației. La reuniune s-a dezbătut în principal tema: «Universitățile europene și problemele colaborării interuniversitare». Au participat reprezentanți de elită ai universităților din majoritatea țărilor europene ca și reprezentanți ai unor organizații internaționale.

Reuniunea a fost salutată de E. Naraghi, reprezentantul directorului general al UNESCO care a ținut să sublinieze valoarea multiplă a inițiativei românești: modernizarea conținutului și metodologiei învățămîntului superior, extinderea relațiilor de cooperare interuniversitare și, implicit, reafirmarea spiritului de solidaritate internațională, pace și înțelegere pe continentul nostru.

cu planul cincinal îndeplinit

Un colectiv harnic, ajutat de buna organizare a producției, a reușit să cîștige peste 250 de zile, îndeplinind încă de pe acum planul cincinal. Este vorba de Fabrica de confecții-Curtea de Argeș, care a reușit să aplice cu promptitudine propunerile făcute introducînd în producție tehnologii noi și adecvate. Realizarea nu constituie de fapt o surpriză, deoarece, încă din luna februarie a acestui an, colectivul de muncitori, ingineri și tehnicieni își luase angajamentul de a îndeplini sarcinile planului cincinal cu 8 luni mai devreme. Rezultatul final este cea mai elocventă dovadă a seriozității și hărniciei în muncă

În fotografie, aspect dintr-o sală a Fabricii de confecții-Curtea de Argeș.

de la reșița la porțile de fier

Zilele trecute la Uzina de construcții de mașini-Reșița a fost introdus la standul de probă cel de-al 891-lea motor diesel de 2 300 CP. În același timp uzina produce și motoare diesel de 1 250 CP pentru locomotivele cu transmisie hidraulică, precum și utilaje pentru ecluze servomotor, poduri rulante etc.

Prestigiul acestei uzine a fost mereu sporit prin participarea cu utilaje de înaltă tehnicitate la marele gigant care se înalță la Porțile de Fier, colaborarea cu șantierul Sistemului hidroenergetic și de navigație de la Dunăre căpătînd aspect de tradiție.

Asupra calității produselor, beneficiarii s-au pronunțat de nenumărate ori, iar despre proporțiile unora dintre ele vorbește și fotografia de jos, în care, cu ajutorul podului rulant, se vehiculează piese de zeci de tone.

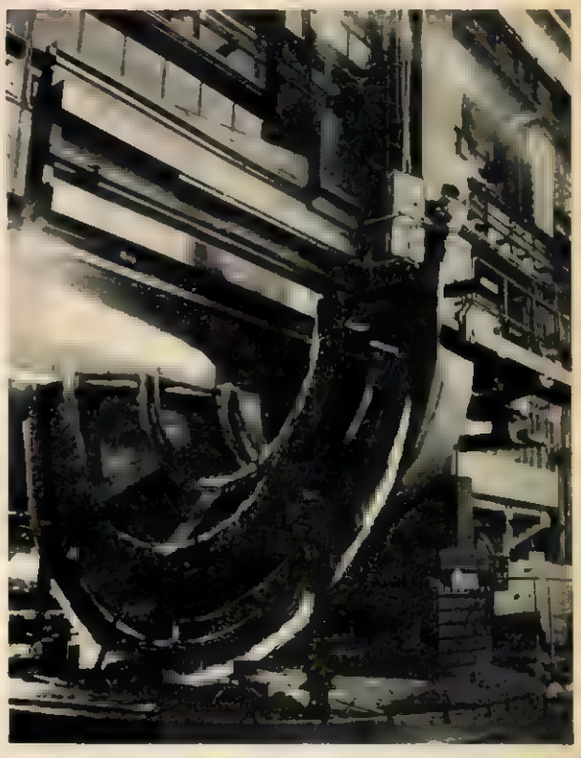

n-aveți o macara în plus ?

Vă rugăm să căutați cu atenție! Poate în cămara dv., poate în vreun colț din pivniță sau în vreun cotlon din pod dați de vreo macara uitată, care nu vă mai face trebuință. Nu e nevoie să fie atît de mare cît cea de la «Hotel Intercontinental», că n-am de gînd să-mi clădesc un zgîrie-nori! Îmi trebuie doar o macara DEMAG, din aceea care circulă, cu forțele proprriului ei motor, pe niște pneuri — e drept cît un «Mercedes» fiecare din ele — dar circulă, totuși, cu o viteză de autocamion. Astfel că, dacă d-ta, stimate cititor, care te afli la Rădăuți, la Satu Mare sau la Timișoara, dai de o macara uitată, de tipul celei despre care vorbesc, mi-o poți totuși expedia.

Dar să nu mi-o expediați la București, pentru că, de fapt, eu n-am nevoie de loc de macara. Nevoie are Fabrica de hîrtie și celuloză Palas-Constanța. Și, mai exact spus, nici fabrica nu are nevoie, ci Întreprinderea 12 Construcții-Montaj din cadrul Trustului 2-Construcții industriale din Constanța. Nevoia este foarte presantă.

Despre ce e vorba? La Palas, în cadrul investițiilor destinate dezvoltării fabricii, s-a prevăzut și darea în funcțiune, pînă la sfîrșitul acestui an, a unei importante secții noi: cea de hîrtie înnobilată. Secția urmează a fi înzestrată și cu o mașină corespunzătoare, un utilaj extrem de perfecționat — ultima expresie a tehnicii mondiale în acest domeniu. Ca să nu lungim prea mult povestea, trebuie să arătăm că pentru asigurarea acestui prețios utilaj s-au făcut cele mai mari eforturi posibile. Totul este aranjat: lăzile cu părțile componente ale mașinii au și început să sosească aduse de peste mări și țări, peste cîteva zile sînt aici și montorii străini. Conform contractului încheiat cu firma furnizoare a mașinii, la 1 mai ar trebui să înceapă «numărătoarea inversă». Întrucît furnizorul s-a obligat să termine montarea în șase luni și mai sînt necesare încă două luni pentru efectuarea probelor tehnologice, dacă și Întreprinderea constructoare și-ar fi îndeplinit angajamentele, totul ar fi fost în regulă și la 31 decembrie această «numărătoare inversă» ar fi ajuns la «Zero-Start»! Dar aici a intervenit povestea cu macaraua.

Pe primul trimestru constructorul și-a îndeplinit sarcinile prevăzute în planul de investiții, în proporție de 90%. Cele zece procente lipsă puteau fi ușor recuperate, existînd toate condițiile: documentația, materialele, forța de muncă. La 15 ianuarie trebuia însă să se aducă pe șantier și macaraua DEMAG, fără de care era imposibilă continuarea lucrărilor. Fără a intra în prea multe amănunte, trebuie să arătăm că Trustul 2 n-a izbutit să aducă macaraua decît la 10 aprilie. Și după numai 3 zile — stupoare! — constructorii s-au trezut că macaraua le este din nou luată, fiind necesară, timp de o săptămînă, în altă parte!

Lucrările sînt de pe acum grav întîrziate. Furnizorul respectă termenele și care la rîndu-i respectarea lor. Orice întîrziere are drept consecințe plata unor penalizări grele — pe de o parte — și absolvirea furnizorului de o serie de răspunderi în ce privește perfecta funcționare a utilajului, pe de alta. Așa spune contractul. Iar beneficiarul, Ministerul Industriei Lemnului, ca și antreprenorul lucrării, trustul ce aparține Ministerului Construcțiilor Industriale, cunosc aceste clauze.

Dacă Întreprinderea constructoare ar termina lucrul pînă la 15 mai, întîrzierea s-ar mai putea recupera. Ar fi posibil? Tovarășii din conducerea Direcției combinatelor în construcție din Ministerul Industriei Lemnului, ne răspund afirmativ. Cu o singură condiție: nu numai să nu mai fie scoasă din hală macaraua DEMAG, adusă cu trei luni întîrziere, dar să se mai aducă încă una asemănătoare ca să lucreze în paralel cu prima. Și aceasta, urgent și fără multe tocmeli!

Dar, întrucît Întreprinderile pendinte de Ministerul Construcțiilor Industriale nu se oferă să cedeze măcar pentru cîteva săptămîni o asemenea macara, ne adresăm, cu toată încrederea, dv.: totuși, nu aveți o macara în plus?...

V. SAVIN

Vă facem cunoștință cu cel mai proaspăt locatar al Grădinii zoologice de la Băneasa.

GASTRONOMICĂ

turistică

Cunoașteți pe cineva care n-are mașină? O rudă? Un prieten? Un coleg măcar? Strîngeți-vă patrucinci pietoni cumsecade, doritori de o schimbare de decor, saturați de atmosfera poluată a orașului, însetați de iarbă verde și aer azonat și porniți, fără griji și complicații, liberi și veseli, într-o mică escapadă, cu trenul, cu autobuzele O.N.T.-ului, cu IRTA și chiar cu I.T.B.-ul. Nu vă lăsați odemeniți de nici o cunoștință cu automobil oricît ar insista. Chiar dacă are o Dacia 1300 (cumpărată de socri din economiile de la coșniță) sau un Ford Taunus — achiziționat cu mari sacrificii din diurna pe-o săptămînă într-o călătorie de studii peste hotare, prilej cu care a întîlnit o pleașcă sau o rudă săracă uitată etc...

Nu merită! Nu pentru că posesorii de automobile ar fi antipatici, nu pentru rezerva — determinată de instinctul de conservare — pe care o resimți cînd ești transportat de un conducător auto amator, ci pur și simplu că o escapadă este ratată de la început din cauza portbagajului (orice vuaziură are această anexă care, pentru unii, pare utilă). Or, avînd această instalație, în mod obligatoriu, în oricare ieșire la iarbă verde, pasagerii (inclusiv conducătorul auto) caută să-l umple cu hrană rece. Și aici începe tevatura. Cu ce? Nu că nu ar exista destule de-ale gurii de cumpărat. Dar cum să știi ce? Vrea nea cutare, ca ăntîrț, salam București — cum să găsești dacă fabrica «Mistrețul», sub aceeași titulatură, vinde altă marfă — mai proastă, bineînțeles... Vrea soția lui X brînză topită pentru copii, c-o știe mai plăcută: de unde dacă sub aceeași etichetă fabrica din Sibiu (schimbînd rețeta) a îmbunătățit-o în sens invers. Cu pateul de ficat așijderi, ciocolata la fel, biscuiții idem ș.a.m.d.

Așa că mai bine lăsați-o baltă, pînă s-a drege (poate pleacă și autorii «inovațiilor» într-o excursie și s-or dumeri).

Deci, călătorind c-un grup de amici, poposiți în Predeal și mîncați la orice restaurant acea ciorbă de burtă mai grozavă ca la Constanța; urcați la Poiana Brașov, unde găsiți niște fripturi și-un Cabernet! mai strașnic ca la Codrul Cosminului; la Mogoșoaia, la Snagov, la Băneasa, la Bran sau Cîmpulung, la Coștein sau Bucium găsești orice vrei de la saramură de crap și cîrnăciori ețești pînă la tochitură și pui la ceaun. Totul fără complicații, fără pene de cauciuc și fără bagaje supranormative de hrană rece cu surprize.

Abia duminică seara cînd vă întoarceți acasă refrișat puteți sta la o tacla, scoțînd din frigider niște castraveți reci, cu brînză telemea urmată mai apoi de o omletă cu ceapă verde — vă puteți povesti impresiile și compune cîte o scrisoare de mulțumire tuturor acelor care au «îmbunătățit» rețetele de fabricație a salamurilor, conservelor de ficat, a ciocolatei și biscuiților, scuzîndu-vă că nu ați avut mașină pentru a fi obligați a consuma produsele lor. Apoi puneți la cale o întîlnire viitoare, la care — dacă aveți curajul — veți folosi din sugestiile ce le voi da în numărul viitor.

P.P. NAȘU

exigență și operativitate

OGOARELE N-AU NEVOIE DE ȘEDINȚE

În ultima săptămînă primăvara a explodat și primii care s-au bucurat au fost cooperatorii și mecanizatorii. De îndată ce terenurile s-au zvîntat și tractoarele au putut pătrunde cu foios, liniștea cîmpiei doljene a fost spartă și fața pămîntului schimbată prin întoarcerea brazdelor negre. Conștienți de rămînerile în urmă înregistrate și de necesitatea recuperărilor urgente, inginerii Dincă Zaharia și Gheorghe Dogaru, șefii fermelor nr. 2 și 9 din cadrul I.A.S.-Giubega, au organizat în timp scurt procesul de producție folosind la întreaga capacitate tractoarele pe întreaga zi-lumină. O atmosferă îmbucurătoare ne-a întîmpinat și pe ogoarele cooperativei agricole din Tunarii Vechi, unde ritmul de lucru planificat a fost zilnic depășit cu 15—20 de hectare, ceea ce a avut drept consecință semănarea aproape a întregii suprafețe de porumb pînă la data de 24 aprilie.

Paradoxal pare faptul că, pentru alți cooperatori, cele cîteva zile de ploaie au fost nu un motiv de îngrijorare, ci o posibilitate de scuză. Consemnăm de aceea cîteva situații întîlnite pe ogoarele județului Dolj, realități îngrijorătoare, în total dezacord cu nevoile campaniei agricole.

La C.A.P. Calopăr, timpul de lucru pentru pregătirea terenului și pentru semănat nu este folosit în întregime, iar mecanizatorii nu-și găsesc încă adevărat, pe ogoare. La ora 9, în ziua de 22 aprilie, un tractor se chinuia să cupleze o semănătoare în timp ce altă semănătoare, mai puțin norocoasă, încă nu-și găsise stăpînul. Prinși din urmă de timp, mecanizatorii de la C.A.P.-Galicea Mare nu au mai avut răbdarea necesară și au făcut lucrări de proastă calitate ne pregătind patul germinativ în mod corespunzător, discuitoarele mergînd fără grapele care ar fi trebuit să niveleze solul, fapt care va favoriza pierderea de cantități mari de apă din sol. Campania este întîrziată nepermis și la C.A.P.-Busu și situația apare firească din moment ce nici președintele cooperativei, nici inginerul șef nu urmăreau îndeaproape mersul lucrărilor, preferind să stea în birou. Faptul surprinde însă deoarece, deși au de însămînțat 501 ha cu porumb, nu s-a reușit nici cel puțin să fie arate toate din toamnă. Cu toate că dispun de o semănătoare S.P.C.-6 și de 5 semănători S.P.C.-2, organele de conducere au stabilit o viteză de lucru de numai 47 hectare pe zi ceea ce este mult sub capacitate. Timpul total folosit pentru însămînțări a fost stabilit la 15 zile, cînd practic cu utilajele de care dispun s-ar putea reduce la 4—5 zile. Aici lipsa de grijă este vizibilă și în producția, extraordinar de mică, planificată — 1 300 kg porumb la hectar. Deși o importantă suprafață din cea care trebuia să fie însămînțată cu porumb se află în pantă și apa s-a scurs de mult, în punctele numite Tiuleni sau Cireșul nu s-a însămînțat nimic. Orice scuză este inacceptabilă dacă aflăm că peste deal, într-o comună învecinată — hotar fiind o simplă linie — folosindu-se din plin atelajele repartizate, s-a reușit să se însămînțeze 180 hectare cu porumb.

Într-o altă comună, la Grecești, lucrările prezintă, de asemenea, serioase rămîneri în urmă. Conducerea nu este însă de loc alarmată. «Avem numai 170 hectare de însămînțat și o să terminăm repede» — spun fără să se gîndească că această suprafață tocmai pentru că e mică putea fi însămînțată în timpul optim. Dar cine să se ocupe de asemenea treburi «minore» cînd inginerul șef și președintele cooperativei n-au avut timp să treacă de loc pe tarlale, fiind ocupați cu ședințele la zeci de kilometri depărtare de locul unde se hotărăște soarta viitoarei recolte. În fața situației amintite, președintele Constantin Bogdan nu-i alarmat și argumentează: «Nu se pierde vremea, se lucrează la săpatul viei». Dar această lucrare trebuia terminată de mult.

Supărat nu este nici instructorul Ion Popescu din cadrul U.J.C.A.P., venit aici de la 16 aprilie și care n-a reușit încă să cunoască oamenii ce trebuiau îndrumați. Oricum, campania mai durează și deci mai e timp pentru prezentări. Nimeni nu e pe jeratic nici pentru faptul că la Grecești nu a fost arată și semănată în întregime suprafața planificată pentru în, cultură din epoca I. Poate exista vreun motiv plauzibil, obiectiv, din moment ce la C.A.P. din Orodel inul a răsărit și e des ca peria, comuna fiind situată în aceeași zonă? Aici, la Grecești, deși mecanizatorii vor să muncească mult mai mult n-are cine să-i folosească fiindcă factorii de conducere sînt în... ședințe.

Lipsa de pe teren a specialistului se face simțită și în alte cooperative. Cu două zile mai înainte, la C.A.P.-Cornu, patul germinativ era pregătit necorespunzător la punctul numit Fîntîna lui Cîpu. Mecanizatorii — tractoriști — executau nesupravegheați discuitul fără să folosească la agregat grapa...

Sediul cooperativei Lazu fiind închis cu lacătul ne-am gîndit că aici se înțelesese rolul cadrelor de conducere în mijlocul producției, dar am aflat mai tîrziu că Mihai Prejbeanu — președintele cooperativei — e plecat din localitate tot la o ședință, iar inginerul era împreună cu mecanizatorii în stadii de «probă»

La Argetoaia, pentru că nu s-au luat din vreme măsuri pentru scurgerea apelor care băltesc și n-au fost administrate îngrășămintele (repartizate dar neridicate) se află în stare de calamitate 50 hectare de grîu, fără ca cineva să fie îngrijorat deoarece soluția a fost găsită: se vor ara și se vor însămînța cu porumb! Semănatul porumbului a fost organizat aici abia cu o zi înainte iar lucrările o dată începute au fost lăsate la voia întîmplării, deoarece inginerul șef era la o ședință la Filiași. Bine că puțin că în locul lui era pe cîmp Ion Dolcaru — președintele consiliului popular. Pe bună dreptate președintele cooperativei era indignat că toata iarna nu i-a deranjat nimeni cu indicațiile și cu planificările, iar acum, în plină campanie, sînt chemați la diverse ședințe. Așa se întîmplă și cu repartizarea păsunilor pe unități, acțiune ce putea fi foarte bine făcută iarna. Instructajul ținut, evident că nu trebuie să se ocupe decît de lucrările curente ale campaniei: să fie de scurtă durată și să se refere la sarcinile concrete. La C.A.P. — Busu nimeni nu știa pe ce criterii vor fi semănate cele două soiuri de porumb dublu hibrid, unde vor fi amplasate, la ce adîncime trebuie efectuată arătura. În fața acestor stări de lucruri nu rămînem surprinși aflînd că în seara zilei de 23 aprilie din cele 135 028 hectare planificate a fi semănate cu porumb în județul Dolj, se încheiaseră lucrările abia pe 50 255 ha. Așa cum ne informează tov. ing. Mihai Pană, șeful serviciului plan din cadrul Direcției agricole județene, s-au luat toate măsurile pentru intensificarea ritmului de lucrări în județul Dolj. Suprafețele însămînțate zilnic trebuie sporite considerabil, așa cum trebuie înlăturate într-o urgență maximă deficiențele de felul celor semnalate mai sus.

Înainte de a fi așezate sub brazdă semințele, la C.A.P.-Gh. Lazăr, se stabilesc cu atenție adîncimea și densitatea.

CARUSELUL DEFICIENȚELOR

Optimist, tovarășul Ion Toma, directorul Direcției agricole Ilfov, ne-a înfățișat un tablou destul de roz al campaniei agricole de primăvară, arătînd că rezultatele bune sînt și rodul unei dotări suplimentare cu 600 tractoare și 300 semănători. În perioada 18—22 aprilie s-au putut însămînța cu porumb 22 000 ha, după ce în prealabil s-au însămînțat toate culturile din epoca I. Rămîn totuși peste 100 000 ha neînsămînțate, fapt care ne-a făcut să ne întrebăm cum sînt folosite în aceste zile cele 5 500 tractoare date în dotare.

O situație bună am întîlnit în cooperativele din Sărulești, Izvoarele, Băneasa, Daia, Ulmeni, Gogoșari, Movilița, Coconi, Chiseleț etc. Mai slab se desfășoară însămînțatul porumbului în cooperativele din Curcani, Luica, Bărcănești, Bolintin-Vale.

Sîntem într-o după-amiază. Timpul este frumos, iar pe cîmpul C.A.P.-ului Bolintin-Vale se lucrează intens. Totuși, președintele cooperativei, ing. Gheorghe Manolache, este nemulțumit pentru că ritmul mediu zilnic planificat nu se realizează. De vină se pare că este secția a 4-a de mecanizare a I.M.A.-Vînători Mici, care din 24 de tractoare repartizate menține în funcțiune numai jumătate.

— La sediul secției, 6 tractoare stau nefolosite! — îi sesizăm și noi președintelui.

— Alea nu-s tractoare..., ne spune inciudat președintele. Iar eu ce să mai spun, în 10 zile am avut 7 ședințe...

Deși sîntem în plină zi — mai sînt cel puțin 5 ore bune de lucru — tractoarele au început să se retragă din cîmp. Pe asfaltul șoselei întîlnim pe tractoriștii Chiriță Florea, Ion Gheorghe, Iordache Gheorghe, Coman Stan, Ion Nicolae și alții sosiți să mănînce, să-și alimenteze sau să repare tractoarele în cîmp nu se mai întorc pînă a doua zi.

La Bolintin-Vale s-a prevăzut să se cultive cu legume 50 ha, dar lucrările sînt întîrziate. Lipsește mîna de lucru. Au venit la lucru numai 13 cooperatori, deși sînt necesari cel puțin 200. Este de înțeles această situație, dacă se are în vedere că nici toți membrii Consiliului de conducere al cooperativei nu vin la lucru. Cu așa exemplu...

Tovarășul inginer Ion Toma ne amintise despre 86 mașini de plantat răsaduri intrate în dotare anul acesta, utilaje de mare productivitate, dintre care am întîlnit cîteva și la Bolintin-Vale. Dar nu lucrau pentru că nu existau oameni care să le conducă. În această situație, tovarășii de la C.A.P.-Bolintin-Vale, care anul trecut și-au realizat numai 60% din veniturile planificate, nu dovedesc că au învățat ceva.

Un aspect al campaniei de primăvară, scăpat din atenția unor organe agricole, este cultivarea integrală a suprafețelor repartizate ca loturi personale. La Bolintin-Vale această suprafață nu este de loc neglijabilă: 700 ha; teren pe care deținătorii sînt obligați prin lege să-l cultive. Rădoi Mihale, primarul comunei, ne-a dezinformat asupra stadiului îndeplinirii acestei obligații, afirmînd că peste 80% din terenurile în folosință sînt cultivate. O vizită prin comună ne-a convins că lucrurile nu stau așa. Unele terenuri nici nu sînt măcar pregătite pentru însămînțare. Pe lotul lui Mitu Apostol, teren arabil, există gropi mari din care s-a scos pămînt, stare în care el se găsește de mai mulți ani datorită îngăduinței manifestate de conducerea C.A.P.-ului. Asemenea situații am întîlnit și la C.A.P.-Sîrna, județul Prahova, unde pe tarlaua din mar-

La Cornu, județul Dolj, campania agricolă de primăvară se desfășoară în ritm susținut, suprafețele destinate culturii de porumb fiind discuite cu atenție.

ginea pădurii Tinosu continuă să se facă gropi tot mai multe și mai mari, degradîndu-se și slăbindu-se potențialul productiv al solului. Este momentul să amintim organelor agricole că în obligația lor intră și respectarea cu strictețe a prevederilor Legii nr. 12, în care se cere ca toate terenurile agricole ale țării, indiferent de posesori, să fie folosite cu maximă eficiență.

Desfășurarea campaniei agricole de primăvară lasă de dorit și în unele cooperative din județul Prahova. La Poienarii Burchii, de exemplu, însămînțatul porumbului se desfășoară lent. Și mai prost stau lucrurile în sectorul legumicol al acestei unități, unde nici măcar terenul grădinii nu este pregătit cum se cuvine. Petre Rădulescu — președintele C.A.P.-ului — era plecat la Ploiești (!?) dar ing. Ion Catană era prezent, o prezență care însă nu se vădea în organizarea muncii. Un stil de muncă defectuos, încetineala în luarea de măsuri, diminuează de cîtăva vreme aportul acestui specialist. Producția de porumb obținută anul trecut nu a atins nici jumătate din nivelul realizat alături, pe același teren, de către lucrătorii fermei nr. 10 a I.A.S.-Poienarii Burchii. Este de neînțeles faptul că nici aici nu s-au tras învățăminte din lipsurile manifestate în anul trecut și se înregistrează aceeași slabă participare la muncă a cooperatorilor, aceleași întîrzieri care diminuează recolta.

— Am obținut anul trecut 4 020 kg porumb boabe de pe întreaga suprafață cultivată, în teren neirigat, cu cheltuieli de numai 421 lei pe tonă — ne spune inginerul Ion C. Sicinschi, șeful fermei nr. 10 a I.A.S. Faptul că alături de noi — la cooperatori — nu se realizează de regulă nici jumătate din producția la hectar, nu ne bucură. De aceea, am preluat de la C.A.P. o suprafață de 45 ha pe care s-o cultivăm noi anul acesta pentru a dovedi că se pot obține producții similare. Producția va reveni cooperatorilor, dar în esență ei vor cîștiga și o experiență tehnică valoroasă. Vom obține cu siguranță peste 4 000 kg porumb boabe dar cu «o floare nu se face primăvară». Toate lucrările, pe întreaga suprafață arabilă a cooperativei, trebuie făcute ireproșabil pentru a obține — așa cum obținem noi — un beneficiu de peste 120 000 lei la suta de hectare.

Extinderea cooperării dintre sectorul de stat și cel cooperatist, în aceste zile de plină campanie, se impune peste tot unde sînt întrunite condiții. Sugerăm să se întreprindă măsuri de cooperare și pe anumite lucrări sau grupe de lucrări, sprijinindu-se unitățile C.A.P. cu tractoare și mașini agricole cînd acestea prisosesc la I.A.S., cu substanțe chimice de fertilizare sau combaterea bolilor și dăunătorilor acolo unde se simte stringent necesitatea lor.

Specialiștii din Ministerul Agriculturii și Silviculturii au de asemenea datoria de a rezolva în cel mai scurt timp problema terenurilor din tarlalele cultivate cu grîu din toamnă, pe care apa a bătut. Unii specialiști consideră că nu mai este cazul să se ia vreo măsură pe motivul că întrîndu-se prin lan apre terenurile cu bălți se pierde mai mult. Dar însumate, aceste mici suprafețe dau mii de hectare, o pierdere însemnată pentru agricultură. Poate nu ar fi rău ca aceste parcele să fie reînsămînțate manual. Chiar dacă plantele nu vor ajunge la maturitate o dată cu restul culturii, ele vor putea întregi rezervele furajere, iar terenul nu va fi lăsat la discreția îmburuienării.

* * *

Au mai rămas însemnate suprafețe care așteaptă sămînța și răsadurile și orice întîrziere se poate solda cu pierderi de recoltă. Cooperatorii, proprietari a aproape trei sferturi din suprafața agricolă a țării, au datoria să-și intensifice la maximum eforturile pentru a încheia la timpul optim toate lucrările de primăvară — baza obținerii unor producții mari și rentabile. Harnica noastră țărănime, largul activ de specialiști, organele agricole, trebuie să mobilizeze în aceste zile toate forțele, să folosească cu chibzuință mijloacele tehnice în dotare pentru a obține rezultate maxime în producție, pe măsura sarcinilor trasate de partid.

Petre ANGHEL
și S. GHEORGHIU

În timp ce pe ogoare nu s-au terminat însămînțările, tractoriștii Gheorghe și Victor Radu, de la C.A.P.-Lazu, își părăsesc tractoarele și pleacă după vin.

ÎNTÎLNIRE CU MARTIN

O ÎNTÎLNIRE ÎN CARE S-A STABILIT CUM POATE FI ASIGURATĂ MAXIMA RENTABILITATE A MĂRII, NISIPULUI ȘI SOARELUI

Pescărușilor
li se mai spune și martini.
Și dintr-o glumă amicală,
din transformarea
unui nume comun în nume propriu,
interlocutorul meu înaripat
și-a cîștigat — prin botez —
dreptul la rolul titular
în reportajul de față.

Un reportaj „marin"
de Nelu IONESCU

Fotografii de
Elena GHERA

Iubitor, în general, al celor necuvîntători pe grai omenesc, Sadoveanu era deosebit de tandru cu pescărușii. «Martinașii cei mititei din cuibul ascuns sub malul prăpastiei...» Vă mai amintiți?

Eu, unul, poate nu mi-aș fi adus aminte, dar, ajuns zilele trecute în Constanța, am avut o întîlnire care m-a emoționat. Era pe una dintre vechile străzi ale orașului — o stradă dintr-acelea cu caldarîm de piatră, o stradă înghesuită între două șiruri de case cu acoperișuri din olane — și deodată, prin fața mea, la nivelul acoperișurilor, strada a fost traversată de un pescăruș. Pentru localnicii Constanței și împrejurimilor întîmplarea e banală și trece neobservată; pentru noi ceilalți însă, noi cei care dacă reușim să ajungem pe acolo o dată pe an, este în mare măsură emoționantă. Lucrul este firesc. La fel de firesc cum ar fi emoția unui marinar care, în plină cursă lungă, s-ar întîlni cu o vrabie, o cioară sau un sticlete. Căci bucuria vaporenilor, plecați de mult de-acasă, de a putea, în sfîrșit, striga «Pămînt!», își găsește corespondent în bucuria pămîntenilor, care au stat trei anotimpuri pe uscat, de a putea striga «Marea!»

Dar să depășim sentimentalismul și gluma și să ajungem la rostul meu pe litoral, în aceste zile cînd sezonul marin încă n-a început. Socoteala a fost simplă: despre litoralul cel luminat și încălzit de soare, despre litoralul invadat de mulțimea aceea de oameni veseli și porniți pe părăduit parale, de femei și bărbați, tineri și vîrstnici, poeți și ingineri deveniți peste noapte «nonconformiști», ba chiar «tineri furioși», se știu multe și apoi «atunci» vor scrie «despre asta» «toți». Și totuși, chiar dacă m-a mînat o ambiție de cronicar premergător, există și o mare — bună — intenție aceea de a vă informa, cu un ceas mai devreme, ce se petrece *acum* pe litoral și ce vă va oferi dumnealui, litoralul, mîine, o dată cu începerea sezonului 1970. Deci, un fel de avancronică la un tentant spectacol pentru al cărui bilet am început să punem bani deoparte, la ciorapul C.E.C.-ului, încă din iarnă.

Înainte însă de a trece peste limitele cuvîntului, înainte — o mențiune: informațiile din acest reportaj — scris cu aer de mare în nări și plămîni — le-am dobîndit, în bună măsură, datorită tovarășilor Gheorghe Dumitrașcu, arhitectul șef al județului Constanța, și Ștefan Enache, vicepreședintele Centralei O.N.T.-«Litoral». O mențiune care vreau să aibă și un sens de mulțumire.

FALSA LINIȘTE

E sîmbătă și Eol a plecat probabil să se destindă și el într-un week-end departe de litoralul românesc. Prilej pentru doamna Mare să fie maiestuoasă, dar calmă. Soarele face probe tehnologice în vederea măririi producției calorice. Într-un cuvînt, o dimineață caldă, o dimineață calmă, o dimineață de treabă. Cîțiva bătrîni pescari de țărm, veterani pescari de undiță — înconjurați de căldărușe, plase, cîrlige și viermi în pragul decesului prin țeapă și înec — încearcă marea cu... undița. Își mai fac tabietul în liniște bieții oameni, înainte de a începe invazia. Invazia celor mulți și cumplit de dezbrăcați, care vor ocupa cele aproape o sută de mii de locuri de cazare, existente pe acest litoral al nostru, care ar merita din plin distincția și titulatura de «gazdă eroină».

Dar oare presezonul marin înseamnă cu adevărat liniște? Ei bine, nici gînd! În spatele cortinei, grijile sînt mari, iar pregătirile febrile.

Repararea străzilor, trotuarelor și a construcțiilor din fondul locativ «vechi», pregătirea parcurilor, spațiilor verzi, a plajelor și locurilor de agrement, îmbunătățirea alimentării cu apă, a canalizării, a distribuirii energiei termice — sînt doar cîteva dintre problemele ce se cer cu urgență rezolvate, probleme care stau atît în fața Consiliului popular județean–Constanța cît și în fața Centralei O.N.T.-«Litoral», care, din acest an, este beneficiara tuturor lucrărilor și serviciilor de gospodărie comunală, dar și responsabilă ea însăși de gospodărirea tuturor stațiunilor.

Dar, de la afirmația generală, să trecem la cîteva aspecte-informații speciale.

S-au executat și continuă să se execute lucrări de sporire a capacității surselor de apă, precum și lucrări privind transportul apei spre sudul litoralului. Prin darea în folosință a unei noi stații de preparat asfalt s-a asigurat buna întreținere a unei suprafețe duble de îmbrăcăminți asfaltice pentru străzile municipiului. Desfășurarea ritmică a lucrărilor stradale este asigurată și printr-o recent deschisă carieră de piatră.

În privința transporturilor sînt mai multe de spus. Pînă la deschiderea noului sezon estival parcul de mijloace de transport în comun se va mări cu încă 33 autobuze Skoda și TV, iar parcul de utilaje va crește și el. Datorită unor măsuri speciale, viteza de circulație a troleibuzelor va ajunge la 20 km/oră și implicit numărul călătorilor va fi și el în creștere. Pe de altă parte se execută lucrări de descongestionare a unor noduri aglomerate, se lărgesc unele artere de circulație (bd. Mamaia s-a dublat datorită unei noi benzi cu două piste), se înființează noi stații de parcare auto și alveole de refugiu. În fine, au fost din timp școlarizați 155 conducători auto și de troleibuze și 60 mecanici, sudori și tinichigii.

De altfel, în general, se acordă o atenție deosebită recrutării și selecționării personalului pretins de sezon. S-au recrutat deocamdată 19 000 lucrători față de necesarul de 21 000, urmînd ca diferența neacoperită de întreprinderile din sistemul Ministerului Comerțului Interior și a celor din rețeaua locală să se asigure prin angajări directe din alte localități. Au fost organizate cursuri de inițiere în limbile străine, potrivit calificării profesionale, pentru 2 700 de lucrători, cheltuindu-se în acest scop, evident cu folos, 3 000 000 lei.

Meritată cu prisosință amintit și planul de lungă durată de plantări masive de arbori și arbuști menit să îmbunătățească microclimatul țărmului marin. Pînă în 1975 vor crește, eșalonat, plantările de arbori cu 50%, de arbuști cu 70%, iar de conifere cu 40%.

În vederea «invaziei» sînt mobilizați și pregătiți să facă față toți localnicii, indiferent de vîrstă. E nevoie de cadre calificate.

Tendința în construcțiile de pe litoral: ridicarea lor pe baza unei ample mecanizări a tuturor operațiilor, pe baza unei puternice dotări cu utilaj tehnic, pe baza industrializării procesului de construcție. Pentru că numai așa se poate răspunde eficient unui volum de lucrări de o amploare pe care o găsim la ora actuală în puține locuri de pe glob.

Ce am înșirat eu aici ar putea părea, la prima vedere, banal și chiar plictisitor. Și totuși să fim ceva mai profunzi, ceva mai drepți, și, după ce ne vom termina un concediu — să sperăm excelent — la mare, să avem un gînd de recunoștință pentru gospodarii care, în aceste zile, nu totdeauna însorite, nu totdeauna călduroase, se străduiesc ca — în strînsă colaborare cu marea, soarele și nisipul — să ne asigure un séjour marin civilizat, reconfortant, fericit. Un gînd de mulțumire pentru acei care, cu toate că sînt întregul an la mare, nu reușesc și ei, spre deosebire de noi, să se bronzeze cît de cît.

În ceea ce mă privește, m-am simțit dator să încerc să demonstrez că acolo, pe malul mării, liniștea dinaintea furtunii e falsă.

FALSA FURTUNĂ

Și fiindcă tot rezultă din subtitlu, s-o spun de la început: și furtuna de după o liniște falsă este tot falsă. Ori, mai precis, o furtună *avantajoasă*. Dar să mă explic.

Furtuna, de rîndul acesta, scuturîndu-se de metaforă își relevă adevărata ei esență aceea de turism. Or, de cînd turismul a devenit o afacere de stat, tratată cu deosebită atenție, a dobîndit calități specifice unei puternice ramuri economice.

În mai puțin de 20 de ani, turismul a ajuns la noi o adevărată industrie, implicînd o bază materială modernă, o activitate complexă cu valențe economice și sociale. În 1961 ne-au vizitat 134 000 turiști străini. Azi dispunem de peste 150 000 de paturi, dintre care 40 000 în hoteluri și moteluri, iar restul în căsuțe, vile, campinguri ș.a. Pentru dezvoltarea turismului, statul a alocat pentru perioada 1966-1970, trei miliarde lei. Spre deosebire de 1961, în 1969, țara ne-a fost vizitată de circa 2 000 000 turiști, ceea ce înseamnă 11 milioane de zile turistice. Apropo, știați că există pe lume și această unitate de măsură — ziua-turistică? Și încă o cifră: O.N.T.-ul are legături cu peste 400 agenții turistice din întreaga lume.

Dar să revenim la cei 245 de km ai litoralului și la felul în care sînt ei exploatați turistic.

Anul acesta, după cum am mai spus, numărul locurilor de cazare pe țărmul român al Mării Negre se va apropia de 100 000, ceea ce înseamnă că avem cu 21 000 locuri mai mult decît în 1969.

Hoteluri de lux ori mai modeste dar civilizate, căsuțe, corturi, vile, minihoteluri, campinguri, cazare la cetățeni, cazare în cămine și internate — deci variantele de găzduire sînt deosebit de numeroase, astfel încît să fie la îndemîna tuturor pungilor.

Pentru ridicarea gradului de confort al cazării s-au luat diferite măsuri. La un număr important de hoteluri, dintre care amintesc pe cele din Mamaia (Parc, Perla, Dacia, Modern etc.) și alte 25, destinate turismului extern, din stațiunea Eforie Sud, saltelele din burete au fost înlocuite cu saltele noi tip «Relaxa», care, după cum s-a și dovedit, elimină total coșmarurile din timpul somnului înlocuindu-le cu vise vesele tip «Bănică» ori «Caragiu». Va crește în hoteluri și numărul aparatelor de radio și al televizoarelor.

Nu vom duce lipsă anul acesta la mare nici de divertismente. S-au definitivat programele de excursii externe și s-a încheiat programul de recrutare a personalului necesar (ghizi, organizatori etc.). A fost stabilit calendarul manifestărilor sportive. Sîutghiolul va trăi emoțiile concursurilor nautice. S-a stabilit și necesarul de orchestre și programe de bar pe fiecare stațiune, și acum, reprezentanții O.N.T.-ului și ai O.S.T.A. muncesc năprasnic, vizionînd și audiind fel de fel de formații artistice, în vederea încheierii unor contracte. Numai pentru spectacole teatrale se va ridica pe litoral, între 1 iunie și 15 septembrie, cortina de aproape 500 de ori. Vom putea participa, la liberă alegere, la petreceri cîmpenești, la cules de struguri dobrogeni, la focuri de tabără, la seri distractive «Bachus», la seri de raci, la seri de concursuri cu premii, și — fatalmente — la seri de adio.

După apă și soare, vom mînca, fraților, bine și variat. Crap la grătar, crap pescăresc, crap cu legume ori ghiveci de crap, chifteluțe de crap, zacuscă de crap și plachie de crap. Se pare că O.N.U. a pretins O.N.T.-ului să declare 1970 un an al crapului. Specificul dobrogean se va concretiza în pulpe de berbec împănate cu slănină, în ligouri cu tasole albă, în sarmale și cîrnăciori din batal, în salate dobrogene care vor aduna în același castronel roșii, castraveți, ardei graș, ardei iuți, cepe și brînză, precum și în ghiuden dobrogean ori plăcintă dobrogeană cu smîntînă. Restaurantele cu specific oriental vor ataca economiile noastre, folosind mijloace vădit perfide, vădit gustoase: adică chebab, baclavale, sarailii și cafele în nisip. Pe străini îi vom da gata cu specificul bucătăriei românești, pe care nu-l mai dezvolt, că-l știm cu toții de la mama de-acasă.

Încheiem cu cîteva noutăți privind transportul spre litoral și în cuprinsul litoralului. Cel aerian va cunoaște o creștere de 30% față de anul trecut. Garniturile de tren, care vor parcurge cei 261 km dintre București și Constanța, vor fi formate din vagoane noi. Autocarele vor fi exploatate superior datorită unei stații radio instalate la Mamaia și altor 20 de stații receptoare instalate pe autocare. Toate stațiunile vor fi dotate cu un număr suficient de autoturisme fără șoferi, care vor fi închiriate turiștilor solicitanți. În Delta Dunării vor intra în exploatare 2 hidrobuze — botezate sonor «Fregata» și «Flamingo» — fiecare cu cîte 80 de locuri.

În fine, s-au mai luat și alte măsuri tehnico-organizatorice (privind exigența în selecționarea personalului, privind înființarea unor complexe de deservire hotelieră etc.), toate tinzînd să ne facă fericiți pe malul mării, dar și — mai prozaic, însă necesar — să asigure o rentabilitate superioară investițiilor făcute. Se scontează, printre altele, ca beneficiul realizat să prezinte cel puțin 7% din volumul de desfacere și prestații planificat.

OCHIUL OMULUI E RUPT DIN MARE

Așa stabilește, fără drept de apel, unul din cele peste 8 000 de proverbe — bătrîne și înțelepte — ale noastre. Și atunci, per a contrario, marea are capacități și funcții de ochi omenesc. Cu alte cuvinte, privește spre țărm și vede. Și uite așa, mai pe ocolite — că așa-i poetic — am ajuns la ceea ce trebuia de la început spus: ce imagini inedite îi oferim, în vara lui 1970, ochiului negru al vecinei noastre, Marea?

Un ochi fără îndoială exigent, pentru că, pe același țărm, a văzut înălțate ziduri placate cu marmură albă ori colorată. Plăci de marmură ancorate cu crampoane de bronz. A văzut pilaștri cu capiteluri stilizate cu frunze volute. A văzut încărcîndu-se vase întregi cu grațioase amfore pline ochi cu mastyx, cu olibanum ori alte rășini. Un ochi care l-a văzut, într-a doua sa patrie, pe cîntărețul iubirilor gingașe. Un ochi care, mult mai tîrziu, l-a văzut pe greci, amestecați printre românii dobrogeni, ridicîndu-și lăcaș măreț de închinăciune pe marginea falezei și — ca oameni care știau mai bine decît mulți alții că fața blîndă și senină a mării poate deveni și cumplită — botezîndu-l Metamorfosis. În sfîrșit, un ochi care, de peste un deceniu jumătate, vede dezvoltîndu-se o modernă civilizație materială, cu finalitate — să-i spunem — balneo-climaterico-turistică.

În trimestrul doi al acestui an, pe litoral vor fi date spre folosință 18 noi restaurante, hoteluri însumînd 3 860 de locuri, căsuțe cu 4 525 locuri, campinguri cu 16 500 de locuri, cantine cu 403 locuri, vile, minihoteluri, sate de vacanță, unități comerciale, grădinițe turistice pentru copii (un fel de garderobe pentru lăsat pe cei mici cînd noi, cei mari, vom fi intelectuali în restaurante și băieți veseli la spectacole dramatice), terenuri de sport, cluburi, teatre și cinematografe în aer liber.

Dar despre aceste construcții și despre chipul lor dau cuvîntul, să vă spună pe limba lui, colegului meu — artistul fotograf.

Eu aș vrea în schimb să evidențiez ceea ce îi vine mai greu peliculei: concepția nouă după care se proiectează și se construiește farmecul de ziduri al litoralului.

Succint, ideile principale ale acestei gîndiri cam acestea ar fi:

Să ne concentrăm eforturile mai ales asupra acelor amenajări turistice unde există deja lucrările complementare necesare (rețele de canalizare, căi de transport ș.a.). Să sporim densitatea construcțiilor înainte de a trece la extinderea lor în spațiu, în așa fel încît să isprăvim total edificarea localităților existente, să le închegăm, în așa fel încît să asigurăm o concentrare a lor cît mai aproape de mare și totodată în așa fel încît să diminuăm investițiile. Pentru că oamenii vin pentru plajă, apă și confort. În sfîrșit, să păsim mai hotărît la ceea ce înseamnă industrializarea procesului de construcție; să folosim mai din timp prefabricatele, să adoptăm sisteme care să permită efectuarea lucrărilor de construcții și, în perioadele dificile, să organizăm astfel munca încît să construim neîntrerupt, chiar și în timpul sezonului, dar fără să stingherim de loc activitatea turistică; în fine, să trecem la o mecanizare cît mai completă a operațiilor.

Succesele competentului colectiv de proiectanți de la D.S.A.P.C.-Constanța, cît și cele ale constructorilor de pe șantierele întregului litoral, mă obligă la o reverențioasă mențiune a lor. Tot ele mă mai îndeamnă la o confidență. Am surprins eu în privi-

ÎNTÎLNIRE CU MARTIN

Încă unul dintre argumentele lui Martin, atunci cînd s-a pronunțat sentențios: «Ai să revii!»

Mangalia, cu un ceas înainte de a fi «împădurită».

Să n-avem griji, chiar ochiul pretențios, ochiul trecut prin ciur și dîrmon, al Mării n-are de ce să nu fie mulțumit de harul arhitecților noștri!

Ne întoarcem la viața lacustră? Da, dar numai atît cît durează concediul.

Totul pentru un sejour civilizat și tonic!

rea mării o lumină care tare mai spunea ceva de bine: cum că pentru noi, neam de agricultori la origine, nu-i tocmai rău felul în care ne-am organizat, felul în care ne-am fertilizat pogoanele noastre de nisip și apă sărată. Ba, chiar, dimpotrivă.

Nu-i decît o părere subiectivă a Mării, la care am subscris și eu. Nimeni nu vă oprește să vă deplasați la fața locului și să vă formați o opinie cu totul și cu totul personală.

AI SĂ REVII!

La despărțire, în gara Constanța, înainte de a mă urca în acceleratul 804, Martin mi-a spus cu o evidentă adresă la slăbiciunile mele de sărmană ființă umană:

— Ai să revii, fiindcă vara țărmul mării e asemănător sufletului tău: un loc de întîlnire al tuturor pasiunilor.

A zis și — bătînd calm din aripi — s-a îndreptat, prin Piața Ovidiu, spre Mare. În ciuda maliției lui, mi-e drag Martin. Și bănuiesc foarte serios că Anton Pavlovici atunci cînd a rostit «A trecut un înger!», departe de a fi la o moșie din interior, era pe țărmul mării, iar liniștea nopții a fost timid tulburată de aripile unui pescăruș.

Nu știu ce veți face dumneavoastră, dar eu am toate motivele să dau curs — cu nevastă cu tot — invitației lui Martin. Iar dacă aș fi în locul celor de la Centrala O.N.T.-«Litoral», l-aș angaja pe Martin comis-voiajor cu o remiză substanțială.

mapamond'70

de Ioan GRIGORESCU

GENERAȚIA UNICĂ

Elefantul în sticlărie nu este iconoclast. Pielea pahidermului devine sensibilă numai la împunsătura cu cangea dresorului, iar trimbițata lui cutezanță (vorbesc de elefantul din fabulă, și nu de cel din junglă) îi încununează între patrupede doar agresivitatea mediocrității.

Sînt scriitori în vîrstă, cu renume de notorietate mondială, care exclamă cu regret și sinceritate: «O, Doamne! De-aș avea din nou douăzeci și cinci de ani! Cîte n-aș avea de învățat de la acești copii!» (Tennessee Williams).

Nu anii te îmbătrînesc, ci pierderea idealului, acel bun unic ce nu apare decît în intensitatea emotivă a tinereții, în ardoarea, în vehemența, în pasiunea cu care sînt apărate noile cuceriri (chiar dacă multe dintre acestea sînt vechi de cînd lumea!). Îmbătrînirea (ea nu are vîrstă) este aceea care înlocuiește pasiunea cu patima, și nu bătrînețea, căci la senectute ardoarea devine înțelepciune așezată.

Mediocrii s-au măcinat întotdeauna într-o luptă ignobilă, apetența pentru puterea fără glorie le-a fost combustibilul inepuizabil al mîncătoriei reciproce, în vreme ce adevăratele talente, mai retrase, mai sobre, mai austere, s-au stimat și s-au prețuit între ele în ciuda unor neînțelegeri trecătoare.

Mă gîndesc adesea la două personaje dintr-o nuvelă de Dudințev, oameni care toată viața și-au consumat-o sub focul unei uri atroce, organizîndu-și unul altuia demascări nimicitoare, regenerînd însă mereu din propria fire ca niște păsări Fenix ale autodistrugerii... Pînă cînd unul dintre ei află că este bolnav de cancer și că zilele îi sînt numărate... De atunci, mi-am zis că este bine să trăiești cu conștiința că nu mai ai mai mult de un an de viață, și că în acel an, mereu ultimul, trebuie să încerci a realiza tot ceea ce ai plănuit să faci pentru oameni într-o viață întreagă.

Omul se cuvine să fie mereu în criză de timp, și totuși să știe a-și «pierde» timpul tot pentru oameni. Fără a ști asta, e greu să cîștigi timpul și să-l ai de partea ta. Căci permanenta criză de timp a unora nu este decît o panică interioară stîrnită mai mult de necunoașterea artei de a «pierde» timpul. Constat cu întristare că asta poate schimba structural un caracter, prin atrofierea valențelor lui de sociabilitate, hipertroflînd, în schimb, ursuzenia și ipohondria. Un individ incapabil să-și «piardă» timpul este un infirm, adevărată pacoste pentru cei din jur, nevoiți mereu să-i suporte capriciile și aerele de superioritate pe care, pasămite, i le dau ocupațiile excesive. Și cînd suprema ocupație devine iconoclastia gratuită, mîncătoria confraternă, omul în falsă criză de timp devine un adevărat pericol social.

Drama celor mai mulți care păcătuiesc astfel cu ei înșiși vine din relativitatea acelui «loisir» de care francezii, și mai ales englezii, fac atîta caz în epoca modernă. Oricît ar fi de legiferat timpul liber, el nu poate exista pentru spiritele nepotolite, pentru cei avizi de informare, pentru cei care vor nu numai să-și însușească, ci și să elaboreze. Am o admirație nețărmurită pentru cei ce știu să-și facă dumin icuțe și din zilele lor de lucru, îi invidiez, dar în adîncul sufletului îi compătimesc. Cei fără «duminici» sînt însă vrednici de milă. Ei nu mai au tihnă, ei nu mai au somn, climatul optim devine pentru ei așteptarea după colț și singura clipă de relaxare e dată de efectul pe care lovitura îl produce în galerie.

Cred că tentația iconoclastiei ca sursă de dezbinare vine nu atît din criza de timp, ci din excesul de timp și din nevoia irosirii lui. Îmi plac iconoclaștii cînd au ceva de propus în loc, atunci îi admir, îi înțeleg și mă alătur lor. Dar cînd nu propun decît tumbe de saltimbanci?

Notam undeva, cu cîțiva ani în urmă, gîndindu-mă la generația mea și la cîțiva pui de elefanți scăpați în sticlărie, care vedeau în Călinescu și Arghezi exponenții unei gerontocrații literare, la golul imens ce avea să rămînă în locul lor și la imposibilitatea acoperirii lui de către cei ce nu știau decît să-i huiască. Și mă cuprindea un sentiment ciudat, de panică amestecată cu îndoială. Mă gîndeam că și la moartea lui Nicolae Iorga, a lui Octavian Goga, a lui Mihail Sadoveanu părea că s-au produs goluri ce nu aveau să mai fie umplute niciodată. Și totuși... Au apărut alții. Inepuizabilul rezervor de talente pe care îl tăinuie sufletul poporului avea să asigure continuitatea.

Dar oare noi, cei ce am făcut liceul în timpul războiului și facultățile în epoca furtunoasă a anilor 1945-1955, cu atîtea prefaceri și răsturnări, avem pregătirea corespunzătoare spre a lua locul acelora situați azi de iconoclaști în gerontocrația artistică? Dar cei ce vor veni după noi? E drept, orice proces de evoluție poate cunoaște momente de stagnare, uneori chiar de involuție. Mai grav este atunci cînd un astfel de moment este dat de ignorarea sau chiar de contestarea existenței contributive a unei generații înaintate și de demonstrația pe care o fac cei ce nu vin decît cu gura lor mare că înaintașii au devenit frîne în calea dezvoltării, a curajului, a îndrăznelii. Nimic mai dezolant și mai absurd

Tăria și frumusețea unei epoci cu adevărat nobile constă în unicitatea generației care o zămislește. În marile momente, indiferent de vîrstă, formăm o generație unică, generația unei epoci. Cîțiva care latră pe la colțuri nu pot împiedica trecerea caravanei. E trist doar atunci cînd, în hăituiala periferică, se încaieră dintr-o falsă criză de timp, dintr-o neîndreptățită teamă față de situarea lor pe scara valorilor, adevărate talente, oameni predestinați să la locul celor ce inevitabil se duc, polemiști cu pușcoace de soc, atițați de galerie, incitați de cei ce nu se pricep decît la asmuțit, dînd astfel satisfacție plină de voluptate mediocrității agresive.

Oameni buni, stimați tovarăși, dragi prieteni, confrați de generație: opriți hula! Căci puteți.

Învățați să fiți și domni, dragi tovarăși!

cronică satirică

de Teodor MAZILU

OMUL CARE PROMITE

Y are o înfățișare dintre cele mai agreabile și, în afară de asta, e oricînd gata să-ți facă un serviciu... Chiar dacă nu-i ceri nimic, el nu te lasă să pleci pînă nu-ți promite un colț de paradis. Te supune la un adevărat control, te scotocește prin toate ungherele, prin toate buzunarele și, pînă la urmă, Y găsește un mod de a se face util.

Adevărul este că lui Y îi face o reală plăcere să promită în dreapta și-n stînga cu dărnicia unui nabab. E cu atît mai darnic cu cît n-are o lețcaie în buzunar... Nici nu-i trece prin cap să-și țină făgăduiala și, din această pricină, se arată foarte generos... Dacă ți-a promis ceva — i se pare suficient...

Cu femeile e desigur cel mai simplu... Imediat le promite fericirea. Imediat le propune o căsnicie bazată pe stimă și interes reciproc... Imediat le propune — o dată cu iubirea veșnică — o călătorie prin O.N.T.-Carpați... Cînd e vorba de promisiuni, Y nu e de loc zgîrcit... Și tocmai vidul interior îl face atît de darnic...

Dar Y promite tuturor oamenilor cîte ceva... Te asigură că, o dată ce se ocupă el de lucru, orice problemă dispare.

— Nu te îngrijora, băiete... Se rezolvă...

Y nu promite oricum. El transformă toată tărășenia într-un adevărat ceremonial. El promite în mod solemn. El promite în mod ferm... Și nu pentru un viitor îndepărtat și echivoc. Nu. Imediat. Chiar mîine dimineață. Dă și garanții. Pe cuvîntul lui de om. Pe cuvîntul lui de contabil. Pe cuvîntul lui de onoare... La nevoie se și jură cu mîna pe inimă... Să n-aibă parte de... etc., etc.

Bineînțeles, ca să facă atîtea promisiuni, Y lasă impresia că ar fi un fel de Dumnezeu atotputernic, capabil de orice, nimerit, nu se știe cum, printre noi, muritorii. El asigură orice — de la butelia de aragaz pînă la iubirea veșnică. De la permis de pescuit pînă la viața viitoare...

Y n-are absolut nimic. Goliciunea lui n-are nici o fisură. De aceea îl dă mîna să fie atît de generos.

literare

de Lucian RAICU

MARIN SORESCU:

TEORIA SFERELOR DE INFLUENȚĂ

Dincolo de stratul inteligent, scăpărător, socant, ceea ce m-a surprins în articolele lui Marin Sorescu, cunoscînd mai ales spiritul sceptic al autorului lor, este o mare emoție simplă (de care puțini, orice am crede, sînt încă în stare) față de literatură, față de existența miraculoasă a capodoperelor. Pentru că e o natură degajată, înclinînd spre familiaritate și de aceea cam neîncrezătoare în prezența misterului, pentru că e tentat uneori să considere că totul se poate reduce, în lumea aceasta savantă și complicată a artei, la cîteva linii foarte simple, Marin Sorescu e cu atît mai surprins, mai buimăcit, de ivirea marilor scriitori și a capodoperelor, și această senzație de teribilă surprindere, de ingenuă *mirare* el izbutește să o transmită nu o dată în paginile sale. Intuirea nucleului originar al operei apare aici ca o descoperire de enigme în fond ireductibile. Și oricît s-ar sili să glumească pentru a înlătura impresia de crispare sau pe aceea de nedemnă, pedantă supunere (și de-atîtea ori glumește cu mult spirit), emoția subzistă, și acesta e lucrul cel mai important și cu adevărat surprinzător în eseurile sale. Cantitatea de emoție e aici mai mare decît în studiile și cercetările întemeiate, chiar de la început, pe doza de respect obligatorie în fața capodoperelor. Marin Sorescu iubește literatura și pe marii ei reprezentanți în grad mai înalt decît profesorii și decît criticii *specializați* în a lua aceste realități în serios. El este prea serios atins de misterul palpabil al literaturii pentru a nu ajunge la bufonerie. Însă la o bufonerie care potențează misterul deși vrea să-l risipească. Bufoneria e și un mod de a pune la încercare rezistența capodoperelor. Și iată că acestea *rezistă*, trec cu bine examenul ireverenței programatice. Ce poate supăra pe alocuri (și faptul a fost subliniat de cronicarii de specialitate) e o anume lipsă de măsură, o încredere uneori stridentă a autorului în infailibilitatea metodei sale. Unitatea punctului de vedere, care e reală și organică, prezintă și un revers: monotonia. Cînd Sorescu nu vrea totuși să fie spiritual cu orice preț, pericolul e cu strălucire depășit, precum în cazul eseului despre Pasternak.

25 DE ANI DE LA VICTORIA ASUPRA FASCISMULUI

CRONICĂ ÎN IMAGINI

Acum un sfert de veac, în ultimele luni ale războiului... În acele zile de dîrză încleștare pentru zdrobirea fascismului, între cei a căror contribuție eroică, ale căror jertfe de sînge la victoria asupra fascismului se înscriau pentru veșnicie în cartea de aur a istoriei, nu puțini erau fii ai poporului nostru. «Realizînd cu succes, sub conducerea P.C.R., insurecția armată din August 1944, în condițiile favorabile ale înaintării victorioase a glorioaselor armate sovietice, poporul român a întors armele împotriva cotropitorilor hitleriști și a participat cu toate forțele materiale și umane la războiul pentru înfrîngerea definitivă a Germaniei hitleriste» — arăta recent tovarășul Nicolae Ceaușescu. Luptînd cu vitejie și eroism, animată de un profund patriotism, armata română, umăr la umăr cu militarii forțelor armate sovietice, după ce a desăvîrșit la 25 octombrie 1944 eliberarea ultimei brazde din pămîntul României de sub cizma fascistă, și-a continuat neabătut lupta dincolo de hotarele țării. Pînă la 37 divizii românești au participat la această luptă plină de eroism, parcurgînd aproximativ 1 000 de km pînă în apropiere de Praga. Peste 210 000 militari români au înfruntat armatele hitleriste în Ungaria — pe Tisa, la Debrețin, în Budapesta — iar numărul militarilor români care au străbătut teritoriul cehoslovac în lupte, din răsărit pînă în sud-vest, este de aproape 250 000. În semn de prețuire a bravurii militarilor români, peste 300 000 de soldați, subofițeri și ofițeri ai armatei noastre au fost decorați cu ordine și medalii românești, sovietice, cehoslovace și ungare. Participarea României la eroicele lupte împotriva fascismului a însemnat însă nu numai fapte de vitejie și jertfe de sînge pe front — pierderile armatei noastre în confruntarea

(Continuare în pag. 12)

În acele zile fierbinți ale lui August 1944: pentru militarii germani, făcuți prizonieri în Capitală, războiul s-a sfîrșit.

Clujul eliberat își primește triumfal fiii

Ostași români străpungînd o rețea de sîrmă ghimpată în Cehoslovacia.

Străpungînd apărarea inamică din Ungaria de Nord, trupele române intră în Miskolc.

Ostași români în focul luptelor împotriva dușmanului fascist.

CRONICA ÎN IMAGINI

(Urmare din pag. 11)

cu dușmanul fascist cifrîndu-se la 170 000 oameni — dar și un considerabil efort economic. Acesta a fost posibil datorită faptului că, așa cum pe front luptătorii se avîntau în bătălii însuflețiți de cuvîntul înflăcărat al partidului, masele largi de la orașe și sate au răspuns, cu toată dăruirea, chemării lansate de Partidul Comunist: «*Totul pentru front, totul pentru victorie!*» Înfruntînd numeroase greutăți, zădărnicind uneltirile reacțiunii, poporul nostru, mobilizat de partidul comuniștilor, a reușit să asigure, printr-o muncă plină de sacrificii, aprovizionarea și înzestrarea trupelor cu armament, tehnică și echipament, alimente. Și astfel, România și-a îndeplinit cu cinste obligațiile asumate, alături de puterile aliate, pentru obținerea victoriei asupra fascismului.

...Atunci, în urmă cu un sfert de veac, Germania hitleristă era strînsă în cleștele de oțel al ofensivei comune a aliaților. Pe frontul de est nici o tentativă a Înaltului Comandament al Wehrmachtului de a opri sau măcar frîna înaintarea trupelor sovietice nu fusese încununată de succes. Armatele hitleriste erau nevoite să se retragă continuu. Pe frontul de vest, comandamentul hitlerist pusese la punct un plan de contraofensivă pentru a încerca să preia inițiativa, pentru a stăvili înaintarea rapidă a armatelor aliate. Dar, în numai patru zile, trupele lui Montgomery înaintaseră circa 300 km, pătrunzînd în Belgia. Armata hitleristă înregistrase pierderi deosebit de grele pe toate fronturile.

La sfîrșitul lui decembrie 1944 a intervenit așa-numita ofensivă hitleristă din Ardeni. Era exact aceeași regiune pe unde trupele hitleriste atacaseră Franța în primăvara lui 1940. Armatele germane au obținut unele succese, dar la începutul lui ianuarie 1945 hitleriștii au suferit o înfrîngere zdrobitoare. Ofensiva din Ardeni i-a costat peste 120 000 de oameni și o cantitate uriașă de armament.

Se spulberase și «atuul» pe care întreaga propagandă a lui Göbbels îl prezentase ca pe factorul ce va «întoarce sorții războiului». Era vorba de faimoasele «arme secrete» V-2 — în fapt noi mijloace de terorizare a populației pașnice. Obiectivul lui Hitler l-a constituit Anglia, în mod special Londra. El sperase — uitînd precedentele — că prăbușirea moralului Angliei i-ar putea determina pe aliați să ajungă la o înțelegere cu el. Dar V-2 nu s-a dovedit acea scontantă armă decisivă. Trupele americane au zdrobit bazele de lansare din Olanda.

În primăvara lui 1945 erau pregătite marile bătălii — ultimele și în același timp hotărîtoare — ale războiului. După lupte îndîrjite rezistența grupării germane din Cehoslovacia a fost înfrîntă. Trupele naziste din Italia au capitulat la rîndul lor.

Hitler, la conferințele sale zilnice cu generalii, desfășurate în adăpostul subteran, dădea ordine unor trupe care de mult nu mai existau în fapt. El spera încă în despresurarea Berlinului de către așa-zisa armată a lui Wenk. Dar și aceasta s-a dovedit doar o simplă iluzie a dictatorului nazist. Pe celălalt front, în Pacific, trupele japoneze erau

O fotografie ce a rămas în istorie: sergentul Kantaria arborînd drapelul sovietic deasupra ruinelor Reichstagului.

Soldații sovietici, care au adus contribuția hotărîtoare la înfrîngerea fascismului, au înscris încă o pagină de vitejie în marea bătălie a Berlinului. Fotografia înfățișează trupe sovietice pe străzile Berlinului.

În înaintarea lor, trupele sovietice au eliberat zeci și zeci de mii de prizonieri și patrioți aflați în lagărele de concentrare naziste. În fotografie: un grup de prizonieri francezi eliberați de armata sovietică.

alungate pas cu pas de pe toate teritoriile ocupate. În aprilie, militariștii japonezi au încercat — ca și hitleriștii — să opună o rezistență disperată. Începea așa-numita bătălie a avioanelor de sinucidere (Kamikaze). Deși au pricinuit pierderi grele, Kamikaze n-au putut întoarce sorții războiului.

Trupele sovietice strângeau inelul în jurul Berlinului, aliații se apropiau de Elba. Începea ultimul act. Bătălia Berlinului a fost pregătită după o uriașă concentrare de mijloace. Peste 20 000 de tunuri au început asaltul final.

Sfîrșitul lui aprilie înregistra sinuciderea lui Hitler în buncărul său de la Berlin. Sfîrșitul celui de-al III-lea Reich, victoria istorică a popoarelor în lupta lor hotărîtă împotriva odioasei dictaturi hitleriste, care a provocat pierderi uriașe patrimoniului uman, material și cultural al civilizației, aveau să fie consfințite prin semnarea, la 9 mai 1945, la Berlin, a capitulării necondiționate a Germaniei fasciste. În septembrie avea să capituleze și Japonia. Al doilea război mondial — această luptă eroică, plină de sacrificii împotriva fascismului — luase sfîrșit. Ruinele stăteau mute, martore ale uriașei încleștări în care-și pierduseră viața zeci de milioane de oameni.

Epilogul l-a reprezentat procesul de la Nürnberg. Dar, dincolo de acesta, un mesaj a trecut și va trece peste decenii: necesitatea unirii tuturor forțelor păcii și progresului pentru a face ca spiritul înțelegerii și cooperării între națiuni să se instaureze temeinic pe pământ, pentru a dejuca acțiunile agresive ale imperialismului, pentru a împiedica posibilitatea repetării ororilor războiului pe continentul nostru și pe întreaga planetă, pentru triumful ideilor de pace și înțelegere între popoare.

Sergiu VERONA

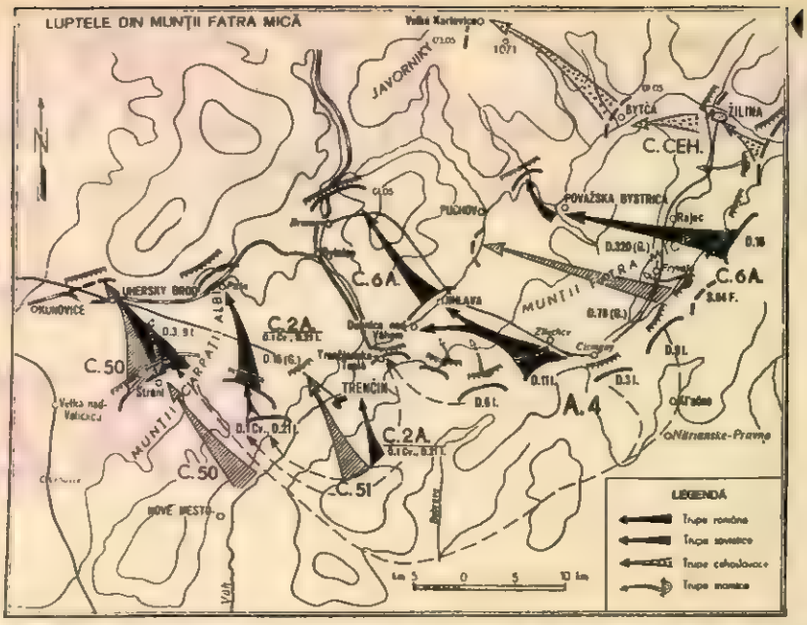

Harta ilustrează o zonă a operațiunilor desfășurate de trupele române, alături de cele sovietice și cehoslovace, în Munții Fatra Mică, în timpul luptelor pentru eliberarea Cehoslovaciei.

Momentul adevărului. (În mijlocul ruinelor Berlinului, un ofițer al Wehrmachtului înfrînt după ce și-a smuls de pe chipiu insigna cu zvastică)

Urmele crimelor naziste — lagărele de exterminare.

Keitel semnează capitularea Germaniei.

Capitularea Japoniei.

INDICATORUL DE BAZĂ

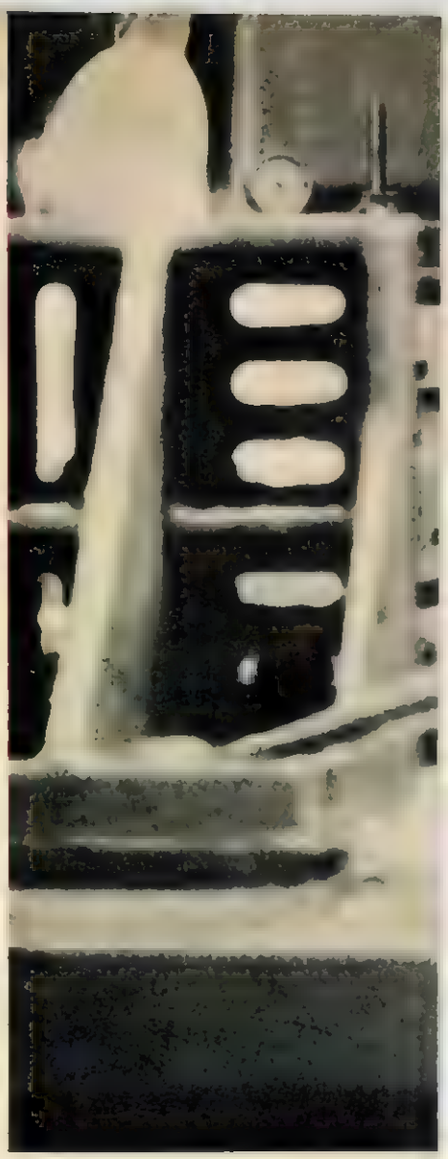

de Cornel BOZBICI
Fotografii de Elena GHERA

Dintre toți indicatorii care înregistrează cu sensibilitatea unor barometre bunul mers al producției, productivitatea muncii reprezintă expresia cea mai sintetică a eficienței economice. Ea este în același timp o importantă unitate de măsură care atestă dacă inteligența, inventivitatea și măiestria omului sînt bine și eficient întrebuințate, oglindind, într-o formă concentrată, creșterea și perfecționarea forțelor de producție sociale. În lumea contemporană, cu fenomenala ei putere tehnologică, absența unei productivități dinamice trădează proasta utilizare a mijloacelor și a forțelor de producție. Cu cît productivitatea muncii este mai mare, cu atît bogățiile naționale sînt valorificate la un nivel mai înalt și cu atît se creează posibilități mai mari pentru îmbunătățirea condițiilor de viață ale întregii populații, concomitent cu înfăptuirea în ritm rapid a reproducției.

Este explicabilă deci importanța care se acordă acestui indicator de bază. Planul cincinal,care se încheie în acest an,prevedea ca productivitatea muncii să crească pe salariat, în industrie, cu 40—44,9 la sută, corespunzînd unui ritm mediu anual de 7—7,7 la sută. Ea a crescut de fapt în medie cu 8,2 la sută anual, acesta fiind unul din cele mai înalte ritmuri înregistrate în cele două decenii de economie planificată. S-a estimat că în cursul cincinalului pe această cale se vor realiza aproximativ două treimi din sporul producției. Cît de important este rolul factorului productivitate în dezvoltarea economiei naționale se poate vedea în modul cel mai clar și din alte estimări: dacă în 1965 un singur procent de creștere a productivității muncii în industrie reprezenta un spor de 1,5 miliarde lei, la sfîrșitul cincinalului același procent va reprezenta circa 2,7 miliarde lei. Construirea unor mari obiective industriale, dotate cu cele mai perfecționate utilaje, modernizarea și reutilarea continuă a întreprinderilor cu mașini și instalații de înaltă tehnicitate, perfecționarea tehnologiilor de fabricație sînt mijloacele cele mai importante care au dus la realizarea unor mari sporuri de productivitate.

NOILE TEHNOLOGII ÎȘI SPUN CUVÎNTUL

Una dintre marile obsesii ale acestui sfîrșit de veac este progresul tehnic, cu alte cuvinte promovarea tehnologiilor celor mai avansate. Progresul tehnic se afirmă ca factor hotărîtor al creșterii rapide și continue a productivității muncii. El poate face dovada că inteligența omului e intensiv folosită, că societatea e conștientă de uriașul potențial creator pe care îl posedă. Căci tehnica nouă pătrunde în producție și prin larga folosire a procedeelor tehnologice. La secția forjă a uzinelor «23 August», piesele care intrau în componența locomotivelor erau, pînă de curînd, doar 30 la sută matrițate, iar 70 la sută forjate liber. Inversîndu-se raportul, precumpănitoare devenind forjarea în matriță, nu numai că s-au realizat substanțiale economii de metal (un singur exemplu: la capacul de lagăr al vagonului siderurgic de 16 mc s-a redus consumul de metal cu 110 kg pe bucată), dar s-a diminuat volumul de prelucrări ale pieselor care sînt acum fabricate mai aproape de dimensiunile finite. Forjarea liberă, caracterizată printr-o productivitate scăzută și adaosuri mari de prelucrare, este în prezent eliminată treptat din producția modernă înlocuindu-se cu noua tehnologie a forjării în matriță care înseamnă nu numai economii de manoperă la forjă, dar și la operațiile de prelucrare mecanică. Extinzînd exemplele și în alte întreprinderi constatăm că inteligența și inventivitatea tehnică bine folosite pot duce la rezultate remarcabile. Astfel aplicarea forjării cu fibraj continuu la prelucrarea arborelui cotit pentru motorul de 2 100 CP al locomotivei diesel-electrice a dus la o economie de patru tone de oțel dar și la scurtarea duratei de forjare cu circa 40 de ore-ciocan și reducerea timpului de așchiere.

Timpul — iată deci un alt factor asupra căruia se îndreaptă toată atenția creatorilor de noi tehnologii , căci o productivitate sporită, remarca ing. Dan Ionescu, șeful secției motoare de la uzinele «23 August», nu se poate realiza fără «comprimarea» minutelor de fabricație. Introducînd prelucrarea simultană a «picioruluiș și «capului» bielei nu s-a realizat numai o îmbunătățire calitativă, dar au dispărut și niște operații importante de așa-numită «redresare». Rezultatul: diminuarea timpului de prelucrare a bielei de la 37 minute la 23 minute, deci o creștere a productivității de 60,9 la sută.

ALȚI FACTORI

Analiza factorilor de creștere a productivității muncii demonstrează caracterul complex al acestora. Sporirea productivității este dependentă nu numai de noile tehnologii adoptate, dar și de utilajele folosite (de gradul lor de complexitate) și, în ultimă instanță, de organizare. Organizarea științifică a producției se pare că este una din descoperirile cele mai importante ale secolului. Aici, mai mult ca oriunde, ingeniozitatea și inteligența, spiritul creator și inventivitatea, în sfîrșit, toate cunoștințele își au un vast teren de aplicare. Între tehnică, tehnologie și organizarea producției există o legătură atît de strînsă, încît de cele mai multe ori nici nu se poate vorbi de ele separat Aplicarea unei tehnologii noi fără o organizare adecvată este de neconceput.

— Cred că factorii care au contribuit ca în primul trimestru al acestui an să realizăm sporuri de productivitate sînt legile privind salarizarea, disciplina, calitatea și organizarea superioară a producției noastre — ne relata ing. Dan Ionescu. Apoi organizarea producției în fluxuri pentru piesele principale pe care le fabricăm: arbori, cartere, biele, pistoane etc...

În acest fel au putut fi folosite eficient capacitățile de producție și timpul de lucru. Plasate pe fluxul tehnologic, mașinile au început să fie utilizate mai rațional și mai intensiv, ele au putut fi «specializate» pe operații. Și astfel, de exemplu, timpul de prelucrare la pistoane a scăzut de la 124 de minute la 116 minute, productivitatea crescînd cu 6,9 la sută.

— Mai trebuie adăugat, remarcă interlocutorul nostru, că organizarea fluxurilor tehnologice a contribuit în mod esențial la specializarea unei bune părți a colectivului nostru. Acest lucru explică creșterea productivității la linia de supape cu 14,3 la sută, sau la cea de cartere cu 122,3 la sută. Dar aici a intervenit și rolul mașinilor...

Evident nu trebuie să fetișizăm rolul mașinii. Cu cîțiva ani în urmă, cînd întreprinderile noastre au început să fie dotate cu utilaje dintre cele mai perfecționate, s-a observat, după o perioadă de timp, la analizele comparative făcute, că productivitatea nu se ridica totdeauna la nivelul prevăzut. La Fabrica de mașini unelte și agregate-«București», de exemplu, consumul de muncă pentru strungul carusel cu diametrul de 2 000 mm era cu 80-90% mai mare decît la firma care livrase utilajul; la laminorul continuu de profiluri și benzi, norma de personal era de 535 de muncitori față de 411 muncitori la un laminor similar al unei întreprinderi din Dortmund (R.F. a Germaniei) (cf. «Productivitatea muncii în industrie» — Editura Academiei R.S.R., pg. 35). Cel care determină în ultimă instanță randamentul unui agregat e totuși omul. Omul cu o calificare superioară, omul specializat și cu experiență. Dar să dăm Cezarului ce-i al Cezarului: minunatul om al secolului XX a creat minunatele lui mașini, și ele, eficient folosite, au contribuit la realizarea unor înalte cote de productivitate. La secția de motoare a uzinelor «23 August» agregate ca cel de strunjit locașul cilindrilor la carter și frezat suprafața de îmbinare cu chiulasele, concentrînd la o singură mașină două operații, au sporit productivitatea cu 40%. Agregatul de strunjit și alezat biele, nu numai că realizează o înaltă calitate a pieselor, în limitele unor toleranțe de ordinul a 0,03 mm, dar a contribuit și la creșterea productivității cu circa 20%. Sînt două dintre multele exemple care ar putea fi date.

OMUL ÎNTR-UN NOU CONTEXT

Promovarea progresului tehnic este indisolubil legată de înaltul grad de pregătire tehnică și de cultură generală a factorului uman.

Dar nu numai aceste două constante sînt importante. Esențială ni se pare afirmarea unui înalt grad de răspundere. Omul în lumea socialistă se află într-o dublă ipostază: cea de proprietar și de producător. El poartă o răspundere individuală și una colectivă prin participarea nemijlocită la elaborarea și înfăptuirea planurilor de producție, a hotărîrilor privind organizarea și administrarea unităților socialiste.

— Avem în secția noastră — ne spune ing. Dan Mihăilescu — un nucleu de bază care înregistrează o creștere constantă în ceea ce privește specializarea. Cu acesta realizăm sporurile de productivitate. Aceștia sînt oamenii noștri minunați, care adeseori de la simpli muncitori necalificați, prin străduințe și ambiție, au ajuns muncitori de înaltă clasă. E adevărat că această transformare nu s-a făcut la semnul magic al unei baghete, a fost nevoie de cîțiva ani buni. Aș putea da destule exemple, mă limitez doar să-l citez pe tînărul Gh. Dumitrian, care în doi sau trei ani, dacă nu mă înșel, a ajuns unul dintre specialiștii noștri la pre-

lucrarea arborilor cotiți. Și ce domeniu dificil e acesta unde cotele se măsoară în microni! Se va spune că e cazul unui talent, eu voi adăuga că e vorba de dragoste de meserie în primul rînd și apoi de perseverență. Observ, tot mai adesea, că unii dintre tinerii care provin din școlile profesionale și vin să lucreze la noi, după foarte puțină vreme pleacă, influențînd procentul de fluctuație. Stînd de vorbă cu ei în repetate rînduri, am constatat un fenomen îngrijorător: dorința de a evada din meserie. De aici un explicabil dezinteres: absențe, indisciplină, plecări. Este de-a dreptul de neînțeles și indiferența pentru cîștig. Unii se mulțumesc și le este indiferent chiar dacă cîștigă, să zicem, 500 de lei pe lună. Explicația? Fenomenul e complex. În primul rînd, după opinia mea, dat fiind că în ultimii ani în școlile profesionale intră mai ales tineri din mediul urban, care n-au reușit la liceu, școlile profesionale sînt numai o etapă de tranziție pentru ei. Chiar părinții au o influență negativă în crearea acestei mentalități. Visul acestor tineri e să ajungă mai degrabă funcționari sau orice în afară de meseriași. Așa se explică minima ambiție de a cîștiga un salariu onorabil. Ce le lipsește, completează părinții. La o analiză mai adîncă descoperim un parazitism social mascat. Evident, cu asemenea elemente, nu putem realiza nici producție, nici productivitate. Și iată și altă categorie: cei care nu se încadrează în ritmul de muncă. Secția noastră are un sistem de normare perfecționat, care presupune un anumit grad de specializare. Cei care vin de la școlile profesionale au, de cele mai multe ori, o calificare corespunzătoare. Dar adeseori unora le lipsesc voința și perseverența de a se perfecționa și a se încadra în ritmul de muncă. Atunci pleacă preferînd sistemul de lucru în regie. Aici ar trebui să intervină societatea, adică noi toți, în dezvoltarea conștiinței lor. Să-i facem să înțeleagă că bunăstarea lor depinde de bunăstarea tuturor, că fiecare dintre noi are datoria să depună o muncă utilă. Să-i ajutăm să-și descopere capacitățile lor creatoare.

Agregatele moderne impun nu numai o înaltă calificare dar și o specializare adecvată. E cazul veteranului secției de motoare Aurel Dumitrian.

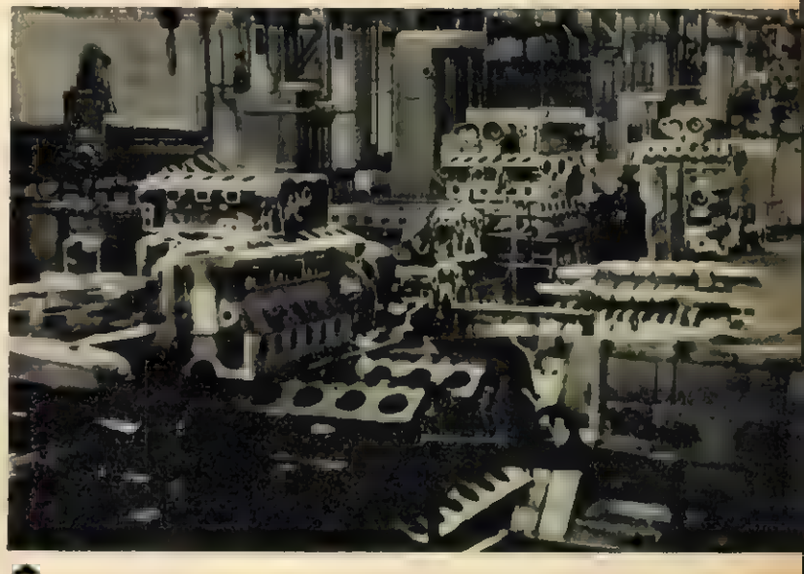

Unul din secretele creșterii productivității: organizarea prelucrării pieselor pe fluxuri tehnologice. În fotografie: linia de cartere din secția de motoare a uzinei «23 August».

Flux continuu la linia de pistoane.

FILME DESPRE CARE SE VORBEȘTE

„SOARELE ALB AL PUSTIULUI“

Asia centrală. Sfîrșitul anilor douăzeci. Banda lui Abdul cel Negru bate în retragere în fața unui detașament al Armatei roșii. Înainte însă de a-și părăsi cetatea, Abdul își împușcă soțiile, pentru ca haremul să nu cadă în mîinile «necredincioșilor». Gardiștii roșii ajung la timp pentru a salva nouă dintre fostele soții ale lui Abdul. Misiunea de a conduce femeile salvate pînă la cel mai apropiat cătun îi revine încercatului ostaș Fiodor Suhov. El este nevoit să-i țină piept lui Abdul, care luptă ca să-și recapete nevestele.

Scenariștii Valentin Ejov și Rustam Ibraghimov, regizorul Vladimir Motil găsesc cheia stilistică cea mai potrivită redării acestor întîmplări. Actorul Anatoli Kuznețov îl investește pe Fiodor Suhov cu trăsăturile adesea întîlnite la eroii basmelor rusești — bunătate, vitejie și un pic de șiretenie.

Tot ce se petrece pe ecran în noul film al studiourilor «Mosfilm» este colorat de un umor ușor, sfătuindu-i parcă pe spectatori să privească cu încredere aventurile neobișnuite ale eroilor, să se lase fermecați de priveliștea caiîor în galop, de luptele spectaculoase, să rîdă la scenele comice din fostul harem devenit «primul cămin al femeilor libere din Orient». Spectatorii trebuie să decidă singuri dacă li se oferă o istorioară neverosimilă, un basm sau un fapt de viață. El nu sînt invitați să creadă decît într-un singur adevăr — acela al moralei acestui film.

Căci dincolo de umorul relatării aventurilor neobișnuite din «Soarele alb al pustiului» se ascunde o dezbatere despre lucruri mult mai serioase: obligația de a lupta împotriva răului, imposibilitatea de a rămîne pasiv cînd în preajma ta se varsă sînge.

Aleksei LIPKOV
Foto color A.P.N.

„TIMPUL DE A MURI“

S-a spus despre cineastul francez André Farwagi că a studiat,cîndva, cu lupa opera lui René Clément. Ulterior, avea să-i dedice maestrului său o carte substanțială, rezervîndu-și dreptul de a debuta ca regizor sub o cu totul altă zodie, aceea a scurt metrajului documentar. De curînd, Farwagi și-a ales un drum nou: filmul științifico-fantastic cu implicații psihologice. «Timpul de a muri», terminat nu demult, este prima dovadă. Rugat să-și definească opera, cineastul a găsit de cuviință că tot ce se întîmplă pe ecran poate să încapă în următoarele fraze: «*Filmul este o demonstrație a eșecului acelei rațiuni pure simbolizate de un ordinator care nu-și poate abroba nici un element irațional. Este, de asemeni, studiul psihologic al unui om aflat față în față cu moartea. După ce a luptat împotriva ei, individul sfîrșește prin a i se supune*».

Întrebat dacă, după părerea sa,«Timpul de a muri» aduce ceva nou în filmul fantastic, Farwagi a declarat: «*Pur și simplu n-am făcut decît să arăt că acest gen de filme poate fi plasat și într-un cadru foarte contemporan. Adică ceea ce a făcut și Polanski. N-am căutat nici un efect care să sporească neliniștea, am ocolit intelectualismul, estetismul. Straniul se poate asocia și cu o viziune realistă. Cam asta cred eu că ar fi ceva nou*». (Interpreții rolurilor principale sînt Anna Karina și Bruno Cremer.)

Foto UNIFRANCE

telegrame

● *Scriitorul cineast Alain Robbe-Grillet a terminat noul său film «Edenul și după», o coproducție franco-cehoslovacă. Tinerii Pierre Zimmer și Catherine Jourdan sînt interpreții principali ai acestei creații concepute ca un avertisment dat acelora care se avîntă prea departe în jocul de-a aventura.*

● *Nu mai rabdă pămîntul atîtea premiere cinematografice. De curînd, unele s-au mutat în aer. Premiera mondială a filmului lui Lewis Gilbert, «Bărbații», a avut loc, bunăoară, sus de tot, undeva între New York și Los Angeles, la bordul unui Boeing 747. Erau de față, printre pasageri, cîțiva dintre interpreții principali: Bekim Fehmiu (Am întîlnit țigani fericiți), Charles Aznavour, Candice Bergen (fotografia nr. 1), Ernest Borgnine, Rossano Brazzi, Olivia de Havilland, Anna Moffo, Leigh Taylor-Young.*

● *Cartea Christinei Rochefort «Printemps au parking» va fi ecranizată de către cineastul francez Edouard Luntz.*

● *Sylva Koscina va fi protagonista filmului polițist «Amețeala ucigașului», pe care intenționează să-l realizeze Jean-Pierre Desagnat. Partener — Marcel Bozzufi, fost critic de film și regizor, lansat de Lelouch — ca actor — în «Viața, dragostea, moartea».*

● *Regizorul sovietic Konstantin Voinov va fi autorul unei comedii excentrice pentru a cărei partitură principală s-a gîndit la talentata actriță Tatiana Doronina (Tandrețe).*

● *Giovanna Ralli (fotografia nr. 2), frumoasa vedetă italiană care în anii din urmă a apărut mai puțin pe afișele cinematografice, se află la Hollywood, unde termină comedia polițistă «Acțiune mortală». Vedeta și-a anunțat participarea la Festivalul de la Karlovy Vary.*

● *Biografia lui Ceaikovski l-a atras nu numai pe Igor Talankin care, așa cum am mai anunțat, o transpune pe ecran — cu Smoktunovski în rolul principal — ci și pe regizorul englez Ken Russel. Acesta din urmă l-a ales ca protagonist pe actorul american Richard Chamberlain, astăzi vedetă a trupei Birmingham Repertory Company, unde, spun criticii, ar fi realizat un «Hamlet genial» (fotografia nr. 3).*

DE LA A LA Z

BARRYMORE John

Actor american de teatru și film, născut la Philadelphia, la 15 februarie 1882; mort la Hollywood la 29 mai 1942. Frate mai tînăr al lui Ethel și Lionel B., dar desigur cel mai sărbătorit dintre membrii clanului Barrymorilor, fermecătorul John a disprețuit în tinerețe profesia de actor și a încercat să scape de tradiția familială plecînd în Anglia pentru a studia pictura și trimițînd de aci regulat desene și caricaturi pentru jurnalele newyorkeze. Reîntors în patrie, acceptă într-o seară să intre în scenă pentru a înlocui un actor care lipsea, într-un spectacol cu *Magda* de Sudermann (1903), la teatrul unde juca sora sa, Ethel. Rebelul familiei intră astfel pe scena, pe care avea s-o slujească, dar unde avea să și domnească ca un despot, timp de patru decenii. Interpretările sale shakespeariene au fost socotite, în Anglia tradiționalistă, revoluționare, și aclamate ca atare. Gloria mondială i-a adus-o însă cinematograful, unde frumusețea lui olimpiană și, mai tîrziu (în filmul sonor), vocea lui vibrantă cu accente patetice și sonorități de orgă, îl consacrară drept unul dintre regii ecranului. J.B. a fost pe rînd fantasticul *Dr. Jeckyll* și dublul său *Mr. Hyde* (1920); romanticul *Peter Ibbetson* (1921); iscusitul *Sherlock Holmes* (1922) dar și *Raffles*, spărgătorul amator (1917); fascinantul *Brummel* (1924) și temerarul căpitan Arhab din *Moby Dick* (de două ori, în 1926 și 1930). A fost irezistibilul *Don Juan* (1926) și poetul-vagabond *François Villon* (1927) dar și nefericitul cavaler Des Grieux din *Manon* (1927). A debutat în filmul vorbitor reciclînd cu vocea-i unică solilocul lui *Richard al III-lea* în acel film-cocktail care se chema *Revista revistelor* (1929). A fost apoi galantul *General Crack* (1929); tenebrosul *Djaghilev* din *Genius nebun* și halucinantul *Svengali* (1931); spărgătorul gentleman *Arsène Lupin* și baronul escroc *von Geigern* din *Grand-Hotel*; *Rasputin* (1932) și surprinzătorul *Topaze* de Pagnol (1933); *Thybalt* din *Romeo și Julieta* (1936) sau *Ludovic al XV-lea* din *Marie-Antoinette* (1938). Din 1936 face mai mult roluri de compoziție. O nefericită înclinație către băuturile alcoolice îl face să-și rateze treptat cariera, dînd vieții sale, și așa destul de agitate, aerul unei penibile melodrame.

BARRYMORE John Drew

Actor american de film, născut la Beverly Hills (California) la 4 iunie 1932. Fiu al actorului John Barrymore și al actriței Dolores Costello, J.D.B. a urmat cursurile Academiei militare St. John pentru a deveni ofițer de carieră. Își descoperă ulterior vocația de poet, dar sfîrșește (iarăși tradiția familiei) prin a urca pe scenă, în 1950, cînd debutează și în film, cu *Sundowners*. Dacă n-a moștenit de la ilustrul său tată acea fărîmă de geniu, care strălucise pentru o clipă în jocul nefericitei sale surori, Diana, a moștenit în schimb gustul pentru extravaganță. Dintr-o carieră începută cu 30 de ani în urmă, n-am putea cita o singură mare creație din numeroasele sale filme realizate în S.U.A. și Italia. În schimb putem semnala faptul că a dat poate cel mai mult de lucru presei de scandal și cronicii judiciare a ziarelor americane și italiene. Specializat în filme de aventuri de orice gen, de la westernul american *High Lonesome* (1951) la filmul de groază: *The War of the Zombies* (1966); de la «thriller»-ul psihologic: *Never Love a Stranger* (1958) la supercolosurile italiene: *La guerra di Troia*; *Ponce Pilat*; *Il conquistatore di Corinto* și cele de atmosferă: *I cosacchi* (1960) și *Rasputin* (1962). Putem reține la rigoare cîteva roluri de compoziție reușite (după opinia criticilor) în filmele: *While the City Sleeps* (1956 — r: Fritz Lang); *Night of the Quarter Moon* (1959 — r: Hugo Haas) și *The Keeler Affair* (1964).

BARRYMORE Lionel

Actor și regizor american de teatru și film, născut la Philadelphia la 28 aprilie 1878; mort la Chatsworth (California) la 15 noiembrie 1954. Frate mai mare al lui Ethel și John, Lionel, spre deosebire de ceilalți, se dedică de la început teatrului. Prodigioasa lui carieră, atît teatrală cît și cinematografică, însumează un număr considerabil de roluri în teatru, pe care-l practică din copilărie, și un număr încă mai impresionant de filme (a căror listă integrală nu se poate încă stabili) din 1909 pînă în 1954. Din cei 76 ani de viață, șase decenii L.B. le-a consacrat scenei și ecranului, fiind socotit, pe bună dreptate, unul dintre piloni teatrului și filmului american. Debutează pe scenă alături de bunica sa, faimoasa actriță Louisa Lane Drew, în *Rivals* de Sheridan, făcînd apoi stagiuni triumfale la New York, și apărînd în 1905 pentru prima oară alături de sora sa, Ethel și fratele său, John într-o piesă de James Barrie. În 1906 pleacă la Paris decis să studieze pictura (ca și fratele său John). Se întoarce însă după trei ani, ca să-și reia (pentru totdeauna) vechea profesie. Debutul în film și-l face în *Friends*, sub regia marelui D.W. Griffith, cu care va mai colabora ulterior, scriind pentru el subiecte și interpretînd cîteva roluri în filme ca: *Judith of Bethulia* (1914); *America* (1924) și *Tinerețe triumfătoare* (1928). La sfîrșitul erei mute, L.B. era un star, avînd la activul său peste 50 de filme. La începutul sonorului, pe lîngă marile roluri care i se oferă, el face și regie de film, semnînd printre altele, *Madame X* (1929); *Dragoste de țigan* (1930); *His Glorious Night* și *Ten Cents A Dance* (1931). O carieră încă mai glorioasă decît cea din filmul mut îl așteaptă pe L.B. o dată cu apariția sonorului. Chipul său masiv, de o neobișnuită expresivitate, uluitoarea facilitate de a trece de la personaje aproape diabolice la cele profund umane, vocea sa aspră, tăioasă, jocul său, adevărat model de sobrietate, fac din L.B. o figură aproape legendară a filmului american. Așa l-am cunoscut într-o serie de peste 80 de roluri, dintre care ne vin imperios în minte: *Rasputin*; Kringelein din *Grand-Hotel*, bătrînul lup de mare din *Căpitanii curajoși*; bunicul din *Prietena noastră moartea*, piratul din *Insula comorilor*, inventatorul nebun din *Păpușa diabolică* sau Mr. Pegotty din *David Copperfield* și Duvaltatăl din *Dama cu camelii* etc... În ultima fază a existenței sale, lovit de paralizie la ambele picioare a continuat să joace, într-un cărucior de infirm, în diverse roluri de compoziție, în care simpla sa prezență conferea personajelor o notă de gravitate în plus. Dintre ultimele sale creații amintim *Duel in the Sun* (1946 — r: King Vidor); *Key Largo* (1948 — r: John Huston), *Lone Star* (1952). L.B. a mai avut o pasiune: muzica. A lăsat posterității o serie de piese simfonice, muzică de balet și o operă.

Constantin POPESCU

Pablo Casals e o țintă greu de atins; micuța violoncelistă Ruxandra Ioanid (13 ani) știe, dar nu renunță. E ca și cum steaua din dreptul ferestrei, una anume, e parcă vecină cu tîmpla ei în fiecare seară, cu toată distanța de ani-lumină. Dar nu-i nimica, e totuși acolo!

cu cine te compari?

Aceste aparate de măsură și control pentru piese nu conțin oare și o sclipire aparte, care să aprindă în Aurică Dumitru focul unei noi pasiuni?

de Viorica CIORBAGIU
Fotografii de Traian PROSAN

«Cel mai scurt drum spre onoare e de-a fi ceea ce dorești să pari».

A pune la îndoială sinteza elaborată de un înțelept al lumii este, neîndoielnic, un act de cutezanță scandaloasă. Fără a fi vorba, propriu-zis, de o contestare, mă încumet să întîrzii asupra înțelesului pe care-l cuprinde sus-citatul aforism: Drum scurt? Cît de scurt? Măsoară doar cîțiva metri finiari?

Iertați-l pe reporter de a fi încercat să afișeze... candoare. Era numai un pretext pentru a vă angaja și pe dumneavoastră în discuția care urmează.

*

— M-am cam irosit pînă acuma...

O asemenea declarație seamănă cu regretul, mai mult sau mai puțin tardiv, al unui om care a parcurs o bună parte din viață. Dar cînd auzi aceste vorbe rostite de o fetiță lîngă care adaugi 13 ani, nu știi dacă trebuie să zîmbești amuzat ca de o năzdrăvănie sau să cazi pe gînduri. Vrînd-nevrînd, cu tot paradoxul aparent, alegi varianta a doua. Fiindcă Ruxandra Ioanid nu-i maimuțărește, verbal, pe oamenii mari...

— Cum adică te-ai irosit? La școală ai note bune. Părinții căi mi-au arătat diplome și premii din toți anii...

— O, nu asta! Eu mă gîndeam la violoncel...

— ...Bine, dar și acolo...

— ...Nu, n-am lucrat destul. În ultimul an poate mai mult decît în ceilalți dinainte, dar nu de ajuns față de cît ar trebui...

Sînt părinți care țin cu tot dinadinsul să-și vadă copiii transformați, peste noapte, în genii. Și-atunci îi condamnă la supliciul baletului, picturii, muzicii. Nu e cazul Ruxandrei. Adevărat, recunoaște și ea, nu s-a trezit cu violoncelul în brațe la 8 ani așa, datorită propriei sale revelații precoce Dar așteptările părinților au fost cu mult întrecute de seriozitatea gravă, cuvîncioasă, de loc ostentativă, cu care fetița trata ceea ce începuse, treptat, să devină pentru ea «acest instrument muzical care, se zice, nu e tocmai potrivit pentru fete». (De ce?, se întreabă intrigată Ruxandra.)

De 5 ani eleva Ruxandra Ioanid își împarte fiecare zi între cursurile școlii generale (la liceul nr. 42) și scoala de muzică (nr. 3). De la o vreme face parte și din orchestra simfonică a Palatului pionierilor, care pregătește acum Simfonia a V-a de Beethoven. („Trebuie să exersez enorm, vă dați seama, «Simfonia destinului» e grea și pentru profesioniști".)

De vreme ce și-a descoperit o pasiune, micuța violoncelistă s-ar cuveni, poate, să se consacre exclusiv arcușului? Firește, către asta și tinde (...«m-am cam irosit...»), dar se apropie de miezul nopții și Ruxandra întîrzie în fața caietelor ca să deseneze o hartă cu detalii și simboluri, să învețe mai multe sensuri pentru un cuvînt de limbă engleză, să știe și altceva despre o carte decît scrie în bibliografie. Părinții sînt, citeodată, ușor speriați că fetița lor nu se joacă destul, adică pe măsura vîrstei, că doar e totuși copil.

— Cum să nu? Dacă mă duc la vreo colegă care are curte, jucăm volei chiar și un ceas întreg!

— Ruxandra, ești sigură că și-ai ales ca profesie, pentru toată viața, violoncelul?

— Sigură.

— Bine, dar ai abia 13 ani. Sînt copii care și în pragul bacalaureatului mai ezită încă...

— O, asta-i foarte trist!

— De ce?

— Trebuie să ai timp dinainte să faci pasiune pentru ceva. Dacă-ți alegi o meserie la întîmplare, este ca și cum ai juca la «loz în plic», adică numai pentru interese materiale.

— Tu ți-ai ales vreodată un model de viață în persoana cuiva?

— Da... adică, nu știu cum să vă spun. Îl admir foarte mult pe Pablo Casals. Ca om și ca muzician. Aș vrea să-i pot semăna. Dar e atît de departe. Trebuie să muncesc mult...

— Și nu te sperie o asemenea perspectivă?

— Nu, nu! După ce lucrez atîta cît mi-am propus eu, sînt fericită cînd mă culc seara Altfel, nu.

Ruxandra are cărți despre Pablo Casals (una a căpătat-o drept premiu la școala de muzică), discuri, ar vrea să afle cît mai multe despre marele muzician spaniol. Casals e o țintă greu de atins; Ruxandra știe, dar nu renunță. E ca și cum steaua din dreptul ferestrei, una anume, e parcă vecină cu tîmpla ei în fiecare seară, cu toată distanța de ani-lumină. Dar nu-i nimica, e totuși acolo!

*

— Dacă ai abandonat un ideal, ce te faci acuma?

— Nu înțeleg.

— Nu-ți înlocuiești idealul?

— Ba da, mă înscriu în vară la Politehnică. Vreau să mă fac inginer.

— Asta e o profesie...

Aurică Dumitru este, din nou, nedumerit. Întrebările mele ricoșează, el simte că nu ne prea înțelegem și se concentrează atît de dureros încît îți vine să crezi că în curînd o să-i apară pe frunte broboane de sudoare. Pînă la un punct, discuția a alunecat simplu și firesc. Am aflat că la 17 ani, după școala profesională, Aurică a venit aici, la Uzina de mecanică fină, în chip de lăcătuș-mecanic, ucenic. Cam în aceeași perioadă făcea atletism de performanță, avîndu-i drept idol pe Herb Elliot, campionul olimpic. După cîțiva ani, absolvent al liceului seral fiind, și aflîndu-se în ajunul bacalaureatului, Aurică a trebuit să aleagă între cantonament și învățătură. A ales. Dar vechiul lui ideal...

Ei, și-acum nu ne mai înțelegem:

— Sînt mulți lăcătuși-mecanici, după cum nici ingineri nu sînt puțini. Dacă reușești să intri la facultate — și mai pe urmă — o să schimbi o profesie cu alta? Meseria în sine nu e un ideal decît dacă...

— ...Știu, știu la ce vă gîndiți. M-am gîndit și eu. Dacă reușesc la admitere e foarte bine, dar dacă nu, nu e nici o nenorocire. Pînă acum am fost, oarecum, un meseriaș oarecare. Nu e de ajuns. Mai cu seamă că mecanica fină e un domeniu cu vaste perspective. Trebuie să mă pun la punct cu limbile străine, să citesc literatură de specialitate, să-mi conturez mai bine unele idei noi despre tehnica aparatelor de măsură și control.

— După ce ai renunțat să semeni cu Herb Elliot, pe care-l știai de departe, ai mai întîlnit în viață oameni al căror portret moral să te atragă?

— Da, am lucrat de la venirea mea în uzină cu Ion Bucur. Mulți ar vrea să fie ca dînsul. Acum a ieșit la pensie.

— De ce ar vrea mulți?...

— Nu știu cum să vă spun... Mie mi s-a părut un om perfect și ca meseriaș, și din punct de vedere al conduitei sociale... Pînă acum două săptămîni am avut un șef de brigadă — Mircea Savu. Este și el un om admirabil: aspru, fără să fie brutal, apropiat, fără să ți-o arate, și de-o corectitudine exemplară! Odată mi-a pus șublerul în mînă și mi-a spus: «Înlătură denivelările pînă cînd nu se mai vede nici o fantă de lumină». Văzînd că mă codesc, mi-a spus apăsat: «Ai să poți!» Și am putut...

La 23 de ani, Aurică Dumitru trebuie să-și compună un nou ideal. Secretarul U.T.C. mi-a spus despre el că «încă e cam necopt la minte». În detaliu, că e cam înfumurat și nu suportă sfaturile. Dar se pare că nu e simplu să renunți la imaginea alergătorului de cursă lungă, recordman pe 1 500 de metri. La Uzina de mecanică fină s-or fi găsind poate și «aparate» care să măsoare nuanțele sufletești ale unui tînăr sau ale unor tineri asemeni lui Aurică...

*

Presa a anunțat în aprilie că la Salonul internațional de invenții și brevete – Viena 1970, mașina de împrăștiat îngrășăminte prin centrifugare, invenție a inginerului român Pavel Babiciu, a primit medalia de aur. Știrea, succint redactată, mi-a reamintit figura tînărului inginer de acum cîțiva ani (pe atunci proaspăt absolvent). Un reporter de cotidian scrisese (exagerînd? neexagerînd?) că în timpul experimentării practice a unei mașini de împrăștiat îngrășăminte, inginerul Babiciu s-a legat de tractor cu capul în jos ca să vadă cum cad grăunțele albe în pămîntul proaspăt arat. De-atunci, talentatul inventator a devenit posesorul a șapte certificate de autor. L-am căutat mai zilele trecute. Arată la fel, adică se comportă cu aceeași încurcată modestie și cu nemărturisit (dar evident) refuz de a folosi abuziv cuvintele.

— Pasiunea de inventator v-a acaparat din senin sau v-ați «contaminat» cunoscînd vreun om care...

— ...Da, a fost un om... Mi-a fost șef de lucrări cînd eram student — ing. Costache Popovici.

— Acum ați devenit dv. șef de lucrări la Politehnică. Din cîte știu, aveți la rîndul dv., discipoli...

— Nu știu dacă termenul e propriu, dar am cîțiva studenți remarcabili, care stau adeseori cu mine în atelier. Doi dintre ei — Iuliu Zavera și Florian Haiduc... Barem cel din urmă... De cînd lucrez în învățămîntul superior n-am mai văzut un asemenea exemplar... Tema proiectului de diplomă este «Automatizarea unei combine de cereale»... Îndrăznește lucru. Și știți, are deja patru copii...

Prea puține deslușiri am izbutit să capăt de la tînărul doctorand. Jumătăți, sferturi de cuvinte, nuanțe în expresia ochilor. Am fost obligată să reconstitui, din replica zgîrcită, conformația spirituală a interlocutorului meu. Fără să fie fraza sa întreagă, aceasta părea să zică despre sine inginerul Pavel Babiciu:

— Nu vreau să copiez pe nimeni. Important mi se pare să nu mă trădez pe mine, adică aspirațiile mele morale. Și pînă să le ating, mai am mult. Poate n-o să-mi ajungă toată viața pentru asta. Important este să știu că m-am străduit...

Și, involuntar, m-am gîndit iar la înțelesul aforismului: «Drumul cel mai scurt spre onoare...» Scurt — de-o viață întreagă, uneori. Dar merită!

*

Sectorul de etică al Institutului de filozofie a efectuat, cu sprijinul C.C. al U.T.C., o cercetare, cuprinzînd un eșantion de 1 000 de tineri din toată țara. Întrebarea cu numărul 60 avea următorul enunț: «În situația unui insucces în muncă sau învățătură vi s-a întîmplat să vă consolați cu gîndul că și prietenilor sau colegilor dv. li s-a întîmplat la fel?»

Interpretînd răspunsurile din chestionare cercetătorul științific Vasile Zamfirescu (de la sus-numitul institut) conchide, printre altele, că o parte dintre «subiecți» nu concep viața în afara unui ideal. Din păcate, este mai mare procentul tinerilor (între 16 și 26 de ani) predispuși a accepta ideea de contraideal: «Devenită reper esențial, realitatea umană inferioară valoric zădărnicește orice efort de depășire morală sau socială. Valoarea, idealul (înțelegînd prin acesta și mijloacele ideale de atingere a scopurilor propuse) devin doar o vagă amintire pierzîndu-și puterea de atracție, capacitatea de a determina conduita...»

Este cît se poate de confortabil, la un moment dat, să-ți abandonezi idealul «argumentînd» că și alții sînt în situația ta, ba poate în una inferioară. Dar tot depărtîndu-te de ideal și făcînd concesii contraidealului vine totuși o clipă cînd ești obligat să te confrunți cu tine însuți și cu cei care, pe planul utilității sociale, îți sînt superiori. Și-atunci remușcarea de a nu-ți fi folosit anii tineri pentru perpetua autodepășire, senzația de ratare capăta accente dramatice.

Fiecare om — în speță, fiecare tînăr — poate afla în realitățile noastre climatul realizării sale complexe. A te detașa de ideal, trăind la întîmplare, este o crimă de ordin moral față de tine însuți.

varietăți

peștișori de aur nu numai în basme

Am mai avut prilejul, în aceste pagini, să vorbim despre ingenioase metode găsite de edilii din Tokyo pentru a aduna copiii de pe străzi punîndu-i la adăpost de eventuale accidente de circulație. Iată acum o nouă inițiativă: atunci cînd vremea nu permite activitatea sportivă în bazine de înot, acestea sînt populate cu peștișori aurii sau de alte soiuri care exercită atîta atracție asupra copiilor — invitați să-și încerce norocul de undițari. Părinții lor fac cu rîndul de serviciu dînd indicații cum să folosească undița sau cum să se descurce în cazul în care — se mai întîmplă, de! — micuții pescari ar cădea în apă.

cu biberonul

Se pare că în crescătoriile piscicole, metodele de pînă acum vor fi înlocuite radical cu altele moderne. Un grup de cercetători de la Institutul «Max Planck» de lîngă Hamburg (R.F.G.) a reușit să intensifice ritmul creșterii peștilor, să reducă necesarul lor de hrană și să producă pești cu mai puține oase. Aceste realizări s-au obținut revoluționîndu-se sistemul de hrănire prin înlocuirea alimentației obișnuite cu o compoziție lichidă pe care peștii au învățat să și-o la singuri din biberon, așa cum se vede în fotografie. S-a constatat că pentru a crește în greutate cu un kilogram, un crap consuma înainte 17 kilograme de hrană. După noua metodă, ei va consuma doar 2 kilograme.
Deoarece hrănirea individuală cu biberonul presupune un plus de personal și de cheltuieli, se preconizează construirea unui bazin cu conducte care vor avea la nivelul apei biberoane fixe din care peștii se vor servi sugînd ori de cîte ori le va fi foame.

tv

de Felicia ANTIP

foamea de informații

Televizorul este pentru noi un comod și multilateral furnizor de distracții la domiciliu: filme și piese de teatru, meciuri de fotbal și concerte, show-uri și concursuri palpitante ne sînt servite pe tavă, le putem consuma fără efort, în funcție de preferințe. Cîrtim cînd filmul e prost, cînd cîntăreții nu ne sînt pe plac, cînd cronicarul sportiv se bîlbîie, cînd programul, în ansamblul lui, e plicticos. Dar vom deschide din nou aparatul mîine, poimîine, mereu, sperînd că filmul va fi genial, că vom vedea meciul secolului, că...

Cerem televizorului să ne instruiască, să ne cultive, să ne țină la curent cu ceea ce este esențial în lumea ideilor, în știință, în literatură, în artă.

Îi cerem și altele, ei ne dă mai mult sau mai puțin din toate, dar în timpul acestei conviețuiri neîntrerupte, cu iritările și bucuriile inerente oricărei legături de durată, în sîngele nostru se strecoară o otravă subtilă. Televizorul ne deprinde, încetul cu încetul, să ingerăm informații în cantități mereu sporite. Și noi devenim din ce în ce mai lacomi. Foamea de vești, de adevăruri servite prompt și integral, este un viciu al civilizației moderne. Un viciu, dacă se poate spune astfel, demn de toată stima. Intoxicarea merge crescendo. În programele posturilor de televiziune de pretutindeni sau aproape de pretutindeni, spațiul consacrat actualității, informației tinde să devină tot mai cuprinzător, mușcînd uneori din feliile altor genuri de emisiuni. Nimeni nu se plînge. Pentru că, dacă fiecare tip de emisiune își are partizanii săi, nevoia de informație este generală. S-a propus chiar includerea «dreptului la informație» printre drepturile fundamentale ale omului.

Informația televizată desfide orice rivalitate. Poate împinge operativitatea pînă la simultaneitate. Vedem cu ochii noștri evenimentul despre care ni se vorbește. Nici o altă formă de mass media nu este în măsură să satisfacă atît de deplin foamea de informație. Cînd pe ecranele televizoarelor din 42 de țări au apărut parașutele albe ale Odiseii, în fața televizoarelor nu se aflau doar oameni, se afla omenirea. Sînt rare aceste clipe paroxistice. Prima a fost, cred, cînd Armstrong a pus, șovăitor, piciorul pe Lună. Vineri, 17 aprilie 1970, am participat la a doua. Vom mai trăi, noi și urmașii noștri, și alte momente de exaltare colectivă sau poate de groază indescriptibilă în această familie atotcuprinzătoare a telespectatorilor. Ele vor constitui însă, totdeauna, excepția. Pîinea cea de toate zilele va rămîne informația curentă, obișnuită, care nu taie răsuflarea dar se cere servită și ea cu acuratețe, competent, eficient, fără farduri și fasoane.

Dar la zile mari avem dreptul să cerem pentru informație un tratament de zile mari. Cu părere de rău mă văd nevoită să spun că Ioan Petru — de atîtea ori felicitat la această rubrică — nu a fost la înălțimea evenimentului. Marele triumf al inteligenței, al desăvîrșitei îmbinări dintre calculul științific riguros și formidabilul sînge rece al astronauților care a făcut cu putință revenirea din spațiul cosmic cu un vehicul avariat, aproape cu o epavă, a fost tratat parcă fără nerv, fără emoție. În telejurnalele din zilele acelea cînd vorbeam cu toții numai despre oxigen și despre bioxid de carbon, despre forța motorului modulului lunar și despre scutul termic, scurtele comentarii, nu prea închegate, cu formulări aproximative, nu erau în măsură să ne ostoiască firească foame. Cît despre vineri, 17 aprilie, ora 20,07, ce să mai spunem? Imaginile ne-au umplut sufletul, ni s-au înscris pe veci în memorie. Dar de cuvinte, de bietele cuvinte care încercau să se țină după ele, ne-am fi lipsit bucuroși. Nu așteptam strigăte entuziaste ca la o emisiune sportivă, ci vibrațiile grave ale unui glas în măsură să domine emoția care ne covîrșea pe toți. Ni s-a oferit o discuție oarecare, lipsită de relief, cu totul și cu totul dezamăgitoare.

În fine. Să sperăm că pînă la viitoarea întîlnire cu extraordinarul, televiziunea noastră va învăța (sau va reînvăța, pentru că la aselenizarea lui «Apollo-11» a făcut-o mult mai bine) ce și cum se spune în ceasul cumpenei și în cel al dezlegării.

Să ne întoarcem însă în zodia permanentă a informației nesenzaționale.

Cîtă savoare are o informație corectă, completă, nedichisită! Emisiunea «Prim plan» ni l-a prezentat, de curînd, pe sculptorul timișorean Romul Ladea. M. Radnev l-a lăsat, l-a stimulat să-și mărturisească deschis crezul artistic, înclinațiile, repulsiile. Și sculptorul ne-a spus de ce detestă însăși ideea posibilității unei înnoiri a mijloacelor artistice, ne-a făcut cunoscut că nu-l înțelege și nu-l prețuiește pe Brâncuși, ne-a explicat că marele număr de busturi ale unor scriitori în creația sa se datorește nu vreunei predilecții personale, ci faptului că i-au fost comandate. A vorbit simplu, țărănește, așa cum sculptează, și «Prim planul» a fost mai edificator decît ar fi putut să fie o monografie de o sută de pagini.

Informația curată, autentică, înfățișată fără fasoane și fără subînțelesuri devine, în toate domeniile, o necesitate absolută. Nimic nu o poate înlocui

Aniversarea independenței Republicii Democratice Congo — prilej de reînnoită bucurie și de pitorești manifestări folclorice.

Somnoroase și lenețe, marile lacuri ale Africii — Nyasa, Tanganyika, Mweru și Bangweulu — străjuiesc o adevărată învălmășire de râuri, mlaștini și bălți, risipite de-a valma într-un sol de bruscă dărnicie a naturii, dornică parcă să se reabiliteze după uscăciunea din centrul continentului, unde cerul, vîntul și soarele dogoresc deopotrivă. Aici, în această regiune de un pitoresc pestriț, se săvîrșește taina începutului pentru unul dintre cele mai însemnate fluvii ale continentului, Congo sau «Apa cea Mare» — fluviul cu cel mai mare debit din Africa. Străbate centrul continentului cînd maiestuos și tăcut, somnolind între malurile aflate uneori la 10-17 kilometri unul de celălalt, cînd zdrelindu-și apele de cataracte și urlînd întărîtat ca o fiară rănită. Iar fiecare secundă înseamnă 80 000 metri cubi de apă azvîrliți în ocean, a căror dîră înspumată și tulbure despică la suprafață Atlanticul pînă la aproximativ 60 de km de țărm.

Fluviul a oferit ținuturilor pe care le străbate o sursă de viață, o cale de transport. Și un nume.

ÎNTRE JÜ-JÜ ȘI ATOM

TRECUT ȘI VIITOR ÎN CONGO (KINSHASA)

Clădirile moderne, din ce în ce mai numeroase în Kinshasa, sînt la rîndul lor o expresie a drumului înainte pe care merge întreaga țară.

de Venera ANGHEL

De o parte Republica Democratică Congo sau prescurtat Congo (Kinshasa), de cealaltă, Republica Populară Congo — Congo (Brazzaville); două țări africane despărțite de apele fluviului, de o istorie și o evoluție deosebite.

CÎND IMPOSIBILUL DEVINE POSIBIL

Cu o istorie mai mult decît zbuciumată, devastat secole de-a rîndul de o stăpînire colonială rapace și necruțătoare, cîmp de acțiune al trusturilor occidentale, dezmembrat și apoi reunit de către acestea, Congo (K) a reușit, în ultimii cinci ani, să realizeze ceea ce anterior părea imposibil: o evoluție firească, fără întreruperi bruște, sinuozități sau chiar reîntoarceri și, pe fondul acestei stabilități, o remarcabilă dezvoltare economică.

Desigur, perioada începuturilor n-a fost depășită: Congo (K) este încă un stat subdezvoltat. Agricultura rămîne principala sursă de venituri a populației, iar 40 la sută din intrările de devize provin din exportul de produse agricole (în special plante alimentare și fructe — manioc, banane, citrice; plante oleaginoase — palmier, susan ricin, arahide; plante industriale — cafea, cacao, cauciuc, trestie de zahăr, și textile — bumbac, sisal). Pe de altă parte, agricultura însăși se practică la un nivel rudimentar, accentuat de lipsa mijloacelor de tracțiune animală și a căilor de comunicații.

Principalul atu economic al țării îl constituie, fără îndoială, avuțiile sale miniere. Subsolul Congoului este unul dintre cele mai bogate din lume, considerat adesea un adevărat miracol geologic: în sudul provinciei Kasai se găsesc unele din cele mai bogate zăcăminte diamantifere din lume, în Katanga, importante rezerve de cupru, cobalt, germaniu, aur. Toate acestea nu sînt însă valorificate în prezent la adevăratul lor potențial, iar pe de altă parte, țara e nevoită să importe însemnate cantități de utilaje, produse petroliere, siderurgice și mijloace de transport. Mai presus însă de aceste atribute ale subdezvoltării, în Congo (K) sînt semnificative eforturile spre reînnoiri și reforme, noul e vizibil oriunde, începînd de la cifra exporturilor sau a bilanțurilor industriale pînă la amănuntele concrete și palpabile care conferă țării atributele unei adevărate lumi a contrastelor: la Kinshasa, capitala țării, micuțele case congoleze nu par de loc intimidate de vecinătatea somptuoaselor clădiri administrative, zvelte și alambicate construcții de sticlă și beton, de o modernă concepție arhitectonică; cele mai desăvîrșite bucate europene, servite la restaurante elegante, fac casă bună cu turtele de manioc vîndute la colțul străzii; un vapor înzestrat cu toate minunile tehnicii despică elegant apele fluviului alături de o pirogă care se luptă cu valurile și uneori, în seri poleite cu lună, acordurile tumultuoase ale vreunei simfonii beethoveniene se întrepătrund cu frenezia ritmică a tam-tamurilor dezlănțuite. E o lume în care vechiul se împletește cu nou, lăsîndu-se depășit de acesta. O lume care caută (și reușește) să-și definească propriul ei drum, declarînd război unui întreg trecut de amintiri, adesea cutremurătoare.

SCANDALUL LACROIX

«În noiembrie 1900 i-am ucis, din ordinul superiorilor, pe toți locuitorii unui cătun congolez; am răstignit, înecat și ars 150 de oameni și am mutilat încă 60. Mîinile lor retezate au fost prinse de gardurile satului. Cinci femei au fost lăsate să moară de foame. Cer să fiu judecat pentru aceste crime».

Declarația locotenentului Lacroix, publicată la 3 aprilie 1901 în ziarul «Nieuwe Gazet» din Anvers, a constituit semnalul care a declanșat unul dintre cele mai mari scandaluri de la începutul secolului.

Primii europeni care au ajuns în Congo au fost portughezii, în anul 1482, cînd Cristofor Columb era încă un ilustru anonim. Dar cîteva sute de ani mai tîrziu, după ce în cancelariile europene începuseră să pătrundă zvonuri despre imensele bogății aflate pe teritoriul actualului Congo (K), aceste ținuturi au căzut sub supremația Belgiei. [Spre deosebire de Congo (Brazzaville), țară situată de cealaltă parte a fluviului, devenită colonie franceză]

Locotenentul Lacroix era angajat al societății de exploatare a cauciucului «Anversoise», iar ziarele vremii aduc mărturii zguduitoare în legătură cu procedeele prin care aceasta, ca și alte societăți ce operau în Congo, își înfăptuiau misiunea «civilizatoare», soldată pentru ele, cu fabuloase profituri. «Cete de fugari străbăteau pădurile întunecate, încercînd să răzbată spre frontieră. Dacă erau prinși de patrule, femeile își omorau copiii ca să-i ferească de chinuri și groază, bărbații își omorau femeile ca să le scape de torturi și schilodiri, iar soldații îi ucideau pe bărbați cu focuri de armă sau tăindu-i cu toporîștile, le sfîrtecau leșurile și le trăgeau în țeapă...»

Pentru Congo (K), colonizarea înseamnă 15 000 000 de oameni uciși, aproximativ 100 000 de sclavi deportați anual, penetrația și implantarea în viața economică a trusturilor străine, cu toate consecințele pe care un asemenea fenomen avea să le aibă asupra dezvoltării viitoare a țării — evoluția culturală frînată brusc, istoria furată, propria individualitate națională răpită.

ISTORIE CONGOLEZĂ — SUFERINȚĂ ȘI LUPTĂ

1895, 1897, 1921, 1945, 1959; printre ani și generații, răscoalele și luptele de eliberare au constituit, de la colonizare, unul din elementele de continuitate ale istoriei congoleze și treptat, prin unificarea unor grupuri răsfi-

ÎNTRE JÜ-JÜ ȘI ATOM

rate, mai mult sau mai puțin importante, în Congo apar primele organizații care-și înscriu în programul lor politic revendicări democratice și obținerea independenței. Se ajunge astfel la crearea Mișcării Naționale Congoleze, condusă de Patrice Lumumba, cel ce avea să devină primul ministru al Republicii Congo și eroul național al acestei țări cu o atît de zbuciumată istorie.

O noapte cu speranțe și stele: 30 iunie 1960 — Congo belgian devine stat independent. Stelele rămîn, speranțele mor: începe o luptă nouă, neîndurătoare și aprigă, împotriva fostei puteri coloniale care a «ieșit pe ușă, dar s-a întors pe fereastră», împotriva intereselor combinate ale marilor companii occidentale, ațîțate de mirajul acestei țări unde păreau să se fi strîns toate comorile pămîntului.

E una din cele mai dificile perioade din istoria statului congolez: Chombe proclamă secesiunea katanghezâ, Kalonji declară și el război autorității centrale, autoinscăunîndu-se împărat al Kasaiului (ambii susținuți de fonduri și mercenari belgieni), Patrice Lumumba — întîiul premier al Congoului liber — e arestat și asasinat. În țară se instaurează haosul politic și economic, pe fondul unor represiuni de masă împotriva populației.

Stanleyville — 1964. Din nou istoria se repetă: de o parte se află răsculații congolezi, de cealaltă — Chombe, care a preluat puterea, sprijinit intens de fosta metropolă. La Léopoldville, capitala țării, spînzurători proaspete își profilează silueta sinistră pe cerul piclos, biciul șuieră ritmic, despicînd aerul neclintit și uscat, istoria aleargă îndărăt, spre cei uciși la fel în urmă cu un veac, trecutul și prezentul comunică prin crîncena osmoză a suferinței și luptei. Pentru guvernul Chombe, ajutorul sosește rapid din străinătate: 80 000 000 dolari anual din Belgia, 50 000 000 de dolari din Statele Unite, mîza acestei «întreceri de filantropie» fiind imensele bogății ale țării. Congo (K) devine cîmpul de acțiune al mercenarilor. În 1965, deficitul bugetar congolez era de peste 86 000 000 dolari, dar Moise Chombe, în calitate de prim-ministru, asigura celor 7 000 de mercenari străini întreținerea gratuită și salarii lunare de nu mai puțin 1 000 de dolari de persoană. Justificînd suma primită, celebrul Mike Hoare se laudă că a ucis 1 000 de congolezi; astăzi se apreciază că peste 10 000 de bărbați și femei au fost exterminați în Congo (K) de alții ca el; cîtva timp mai tîrziu, după ce generalul Mobutu a preluat puterea (1965), Jean Schramme și Bob Denard au încercat, sprijiniți (citește finanțați) de aceleași cercuri ale fostei metropole, ca și de reprezentanții altor interese străine în Congo, să-l readucă pe Chombe la conducerea țării. Acțiunea, denumită planul Kerilis, primește însă o ripostă fermă din partea armatei naționale congoleze. E ultima tentativă de acest gen, constituind semnalul declanșator al unui adevărat proces de izgonire a celor din urmă mercenari de pe pămîntul Congoului (K).

MOARTEA ELEFANTULUI DE AUR

Pe străzile capitalei congoleze, care și-a reluat străvechea denumire de Kinshasa, se desfășura într-o zi a anului 1967 o ceremonie ciudată: o mulțime imensă, îmbrăcată în straie sărbătorești, chiuind și dansînd, conduce pe ultimul drum... un sicriu gol. Ciudata procesiune trece pe străzile însufletite parcă și ele de bucuria acelei înmormîntări neobișnuite, defilează pe arterele spațioase unde o mînă iscusită a brodat luminoase dantelării de gazon și se îndreaptă spre cheiurile fluviului. Pe drum, pe sicriul gol, cineva a pus o cască veche de colonialist iar pe margine, cu litere clare, fusese scris numele «mortului»: «Union Minière du Haut Katanga».

Vreme de peste 60 de ani, coloanele înalte de fum, azvîrlite spre cer de furnalele ce domină orașul Lumumbashi, au simbolizat compania «Union Minière du Haut Katanga», al treilea producător mondial de cupru (o producție anuală de 300 000 tone), al cvasitotalității radiumului utilizat în lume, producător a 60 la sută din cobaltul consumat în Occident, furnizor de cadmiu, metale prețioase, uraniu. Dar la 15 ianuarie 1967 această semnificație a încetat să mai existe. Furnalele de la Lumumbashi au continuat să fumege, dar «Union Minière» nu mai exista pentru Congo (K): toate bunurile mobiliare și imobiliare din Katanga aparținînd companiei belgiene mamut, care controla peste 70 la sută din economia țării, unde se constituise ca un adevărat stat în stat, au fost trecute în patrimoniul Congoului, iar în locul ei a fost creată Societatea congoleză a minereurilor, unde statul avea o participare de 60 la sută. „Am hotărît acest lucru — declara președintele țării, generalul Mobutu — pentru a pune capăt paradoxului de a fi un stat extrem de bogat cu oameni extrem de săraci. În numai doi ani, companiile străine care acționează în țară au scos prin fraudă 36 000 000 carate diamante industriale, adică mai mult decît întreaga producție anuală a lumii capitaliste. Iar «Union Minière» a însemnat pentru noi o adevărată «Union de la misère»." Și, conform tradiției sale, poporul congolez n-a uitat să-și înmormînteze dușmanul răpus... ca nu cumva să mai reînvie vreodată.

Desființarea companiei-mamut fusese precedată de o adevărată avalanșă de hotăriri similare (6 mai 1965 — Consiliul de Miniștri ridică taxa de scoatere a cuprului din țară de la 17 la 30 la sută și hotărăște ca 10 la sută din materialele strategice ale subsolului congolez să revină statului; 25 mai — parlamentul votează legea Bakajika care reglementează regimul concesiunilor funciare, forestiere și miniere de interes național; 8 iunie — se hotărăște transferarea în Congo (K) a sediilor tuturor companiilor străine care operau în această țară). Fără a avea practic atributele unui început, înlăturarea companiei belgiene este considerată însă, atît prin spectaculozitatea gestului cît mai ales prin consecințele sale, momentul esențial al inaugurării procesului de «congolizare» a resurselor naturale ale Congoului, de transferare a uriașelor bogății ale țării în stăpînirea poporului său.

INGA — UN SIMBOL

«Cînd ești aruncat în prăpastie, întunericul te cuprinde dintr-o dată. Cînd ieși, lumina vine pe măsură ce-ți încordezi mușchii» — spune un proverb african. Congo (Kinshasa) se află acum în plin drum spre lumină, trăind intens și plenar momentul febril al înnoirilor.

Pentru congolezi, cele 365 de zile ale anului 1968 au fost echivalente cu o producție de 320 000 tone cupru, 13 500 000 carate diamante industriale, 9 700 tone de cobalt, 300 000 tone zinc, plus alte cantități de aur, argint, germaniu, cadmiu, beriliu, extrase din măruntaiele parcă fermecate ale pămîntului lor. Același an a însemnat totodată o recoltă mai bună, un buget, în sfîrșit, echilibrat și stabil (exporturi în valoare de 275 milioane zâîri — importuri de 172 milioane zâîri), aplicarea unei reforme monetare. În 1969, Societatea congoleză a minereurilor, care a luat locul faimoasei «Union Minière», a realizat o producție,încă neînregistrată pînă atunci,de 360 000 tone cupru. În același timp, Katanga continuă să uimească prin bogăția inepuizabilă a resurselor ei: în 1969 s-au descoperit aici noi rezerve de cupru evaluate la 20 milioane de tone și urmează să fie dată în exploatare o altă zonă unde zăcămintele sînt apreciate la aproximativ 100 milioane de tone.

Inga este numele unei stînci colțuroase și aspre, dominînd tumultul înspumat al Congoului, prins în capcana lanțului de cataracte peste care se prăvălește uneori de la peste 280 de metri. Astăzi Inga reprezintă unul dintre cele mai mari proiecte ale țării care transformă în realitate palpabilă vechi visuri și legende: acolo se construiește uriașul baraj care, cînd va fi terminat, va transforma poate fluviul în cea mai mare sursă de energie hidroelectrică a lumii. Paralel, se profilează tot mai semeț noul combinat siderurgic care urmează să fie dat în funcțiune în anul 1972, iar în afluxul prefacerilor, întreaga țară se umple de nume și semnificații noi: întreprinderi ale industriei chimice, ale industriei pentru prelucrarea mecanizată a diamantelor, întreprinderi pentru prelucrarea lemnului, a fosfaților, a cuprului, a gazelor naturale etc., etc.

Nu cu mult timp în urmă foametea era una din puținele și tristele cunoștințe ale congolezilor; acum,agricultura ține pasul cu industria în procesul complex și multiplu de dezvoltare armonioasă a țării. Și, conform planurilor de la Kinshasa, pînă în 1977 producția de bumbac va spori cu 77 000 tone, cea de cafea cu 60 000 tone, iar cea de ulei de palmier cu 250 000 de tone.

«Cei vîrstnici au găsit cărarea: noi, acum, va trebui să construim șoseaua». Tineretul congolez trăiește astăzi între jü-jü (vrajă, descîntec) și atom, căutîndu-și o cale proprie de afirmare. Știința de carte își face loc în savană și junglă, printre vrăjitori și superstiții, scormonind minții și oferind rezolvări noi, limpezi și tulburătoare, tuturor misterelor firii. Dacă cei 80 de ani de dominație colonială sînt echivalenți cu doar 80 de cadre congoleze cu pregătire superioară, numai în anul 1969 pe porțile universității Lovanium din Kinshasa și ale celei din Lumumbashi au ieșit 2 500 de absolvenți ai institutelor de învățămînt superior.

UN PARTENER DE NĂDEJDE: ROMÂNIA SOCIALISTĂ

În același timp, țara își restabilește pe baze noi relațiile ei cu lumea exterioară. Mai acționează și acum în Congo (K) companii străine, dar esențial e faptul că nu ele au rolul determinant și că peste 70 la sută din sectorul industrial revine statului congolez. După o perioadă de încordare au fost stabilite relații normale cu Belgia, fosta metropolă, și semnificativ e faptul că pentru prima oară cele două țări tratează ca de la egal la egal. Paralel,se caută noi parteneri de colaborare, printre care se numără acum și Republica Socialistă România. Între țara noastră și Congo (Kinshasa) există, din anul 1967, un acord comercial,iar în urma recentei vizite întreprinse la București de ministrul de externe Cyrille Adoula, au fost puse bazele unei mai strînse cooperări viitoare. În prezent, România exportă în Congo (K) autocamioane, diverse tipuri de mașini, textile, încălțăminte, tricotaje, medicamente, anvelope, conserve de legume, PVC expandat, rechizite, ochelari și produse cosmetice. În cadrul vizitei amintite, a fost relevată existența unor posibilități de cooperare și în alte domenii,ca de pildă industrializarea lemnului, construcții, industria extractivă.

•

Congo e un fluviu, o țară, o lume. O lume cu tam-tamuri și oameni zvelți și șocolatii, cu dansuri ciudate și repezi, săvîrșite cel mai adesea, asemeni unui străbun ritual, în jungla înecată în aburul argintiu al luminii de lună, o lume cu miresme învăluitoare, fierbinți, cu poduri de liane, cu rîuri care cîntă. O lume însă care, dincolo de atributele sale exotice ce-i conferă o permanență printre generații și secole, se aliniază treptat, prin muncă și luptă, în universul economico-spiritual al celui de-al XX-lea secol.

Imagine din perioada de tristă amintire cînd mercenarii tăiau și spînzurau în Congo. Izgonirea lor a constituit un pas important pentru cîștigarea stabilității politice.

Artele plastice, indeosebi sculptura în lemn, erau practicate în Congo la un nivel artistic ridicat încă din antichitate. Dragostea oamenilor pentru daltă și penel a supraviețuit celor mai tragice perioade ale istoriei acestei țări.

Uriașul Congo și numeroșii săi afluenți oferă țării căi de comunicație, iar pescarilor — «oamenii apei», cum li se mai spune aici — o pradă abundentă. Peștele este adeseori vîndut pe loc, în tîrgurile organizate chiar pe cursul apelor.

sport

de Emanuel VALERIU

aer pentru baschet !

Printre jocurile sportive cele mai atractive, baschetul se impune în primul pluton al simpatiei publice și, dacă n-ar fi fotbalul, singurul care refuză brațele și apelează la... îndeminarea picioarelor, poate că sportului cu mingea sub panoul cu coș i s-ar cuveni consacrarea regală a popularității.

Prin multe locuri chiar așa se și întîmplă și, dacă am sta să socotim foarte exact, nu știu dacă cele două Americi, gazdele cele mai generoase ale baschetului, nu ar fi serios concurate la onorurile tradiționale de lumea asiatică și în special de China și Japonia. Fapt cert este că, la noi în țară, jocul acesta se bucură de numeroase simpatii, dar trăiește totuși într-o lume închisă. Disciplina a eleganței unite cu vigoarea și îndeminarea, a unor virtuți atletice și intelectuale (atunci cînd se joacă foarte bine), baschetul este azi izolat de marele public, acel public capabil să renunțe la o duminică de fotbal pentru a urmări o finală de handbal sau rugbi (cu Franța) ori să înunde un teren de tenis spre a-i aplauda pe Țiriac și Năstase, dar care n-a mai făcut așa ceva pentru baschet de multă vreme. Și nu din vina lui. Asistînd la o recentă și suculentă analiză a acestui sport, am avut ocazia să-mi confirm niște mai vechi impresii și să aflu multe aspecte noi din baschet.

Acum, cînd campionatul este la sfîrșitul său, mi se pare timpul cel mai potrivit pentru o discuție... la gura sobei, mai ales că baschetul hibernează în plină vară! De cîțiva ani (cam mulți), panoul și coșul cu plasă s-au retras în săli, iar afară, în aer liber, nu-l mai joacă nimeni. Desigur, necesitățile de acordare cu regulamentul internațional, care prevede competiții doar pe terenuri acoperite, pot constitui o explicație dar numai într-un singur sens și în nici un caz capabilă să justifice retrogradarea, fie și numai în gustul public, a unui asemenea joc în plus, nu stăm prea strălucit cu bazele acoperite, iar unele discipline nu se pot într-adevăr lipsi de protecția zidurilor. Dar baschetul? Credem că federația de specialitate poate începe de aici acțiunea de revitalizare de care are nevoie sportul pe care-l dirijează. Cei 18 000 de jucători legitimați constituie o cifră remarcabilă (chiar dacă-i cuprinde și pe minibaschetbaliștii care de-abia au făcut primii pași pe teren) dar cu mult sub cea care s-ar putea totaliza dacă panourile ar reveni sub cerul liber.

Pe de altă parte, ca o consecință a penuriei de săli, dar și ca urmare a lipsei de îndrăzneală ori de inițiativă măcar, calendarul competițional al baschetului se dovedește foarte sărac. Din cele 52 de duminici ale unui an, mai mult de jumătate nu cuprind programe în acest sport. O trăsătură specifică a jocului de care ne ocupăm este tocmai aceea că el se poate practica pe întinderea unui întreg an fără întrerupere, afară și în săli. Cîte alte sporturi se bucură de un atare avantaj? Nu numai începătorii, dar mai ales ei, ar trebui să pășească întîi pe zgură sau pe podiumul de scîndură instalat sub cerul liber ori pe asfaltul terenurilor și apoi să ajungă pe parchetul sălilor. Nici un for din lume nu ne poate imputa că jucăm baschet afară, în schimb așa se va dezvolta baza de masă a acestuia și va crește proporțional calitatea echipelor de club și a celor reprezentative. Scriind cuvîntul club sînt obligat să menționez că doar puține, foarte puține asemenea formații de valoare există la ora actuală în baschet. Dacă nu evoluează Dinamo, Steaua sau I.E.F.S., publicul nu este interesat. Se pare că aci se repetă greșeli existente mai de mult în fotbal, mai ales. Mă refer la politica de concentrare a celor mai buni jucători la 2—3 grupări, politică desuetă, contestată, pe bună dreptate, și abandonată de alte federații. Pe cînd și în baschet? Programul internațional al cluburilor, restrîns, la rîndul său, la cîteva întîlniri și uneori pentru aceleași 3—4 formații, nu asigură schimbul acela atît de important de experiență, permanenta confruntare cu etalonul mondial al valorii, nu-i stimulează pe sportivi să se apropie de baschet și — dacă au făcut-o totuși — să muncească dîrz pentru afirmare.

Toate aceste aspecte, care par hotărîtoare pentru o stagnare, nefiind însă singurele, sînt agravate de o mentalitate la fel de neaerisită ca și cea a întregului baschet, de cînd s-a refugiat în sală. Antrenorii discută mult dar nu împreună, se discută unul pe altul, mai exact, dar nu colaborează pentru succesul jocului acesta minunat, federația îl contestă pe unii și este la rîndul ei contestată de alții, toate aceste «activități» cerînd sacrificii de timp, un timp ce s-ar putea utiliza cu mai mult folos în sprijinul dezvoltării cantitative și calitative a baschetului.

Cineva spunea la ședința respectivă: «Este un avantaj pentru baschet că nu i se cer mari rezultate. Știm unde este și ce poate obține».

De atunci mă tot gîndesc dacă a avut sau nu dreptate omul cu ideea? Poate că tocmai baschetului ar trebui să i se ceară mai mult. Deocamdată, baschetul însuși cere aer. Să-l scoatem neîntîrziat la soare și la vînt, să-i redăm cadrul mai larg de mișcare avut, să-i solicităm pe cei ce-l iubesc să-și dovedească dragostea și, în fine, să vedem dacă și baschetului nu i se poate cere mai mult.

dialog cu cititorii

de H. DONA

Trăim în vremea profilărilor. Dacă nu ești profilat, nu faci nici două parale. «Enciclopedie ambulantă» a devenit o insultă, «bun la toate» înseamnă, indiscutabil, «bun la nimic», «multilateral» e un adjectiv care se aplică, mai ales, la teorii și la utilaje și foarte, foarte rar la oameni. Că această specializare strictă nu-i împiedică pe cei mai mulți dintre concetățenii noștri să se priceapă la toate (și, în primul rînd, la fotbal, televiziune, pictură, poezie și astronautică) e altă poveste. De bon ton e să fii profilat.

Conformîndu-ne acestei moderne cerințe am căutat și noi în mai multe rînduri să ne definim profilul, dacă nu de alta, măcar pentru a fi în rînd cu oamenii. Din păcate, străduințele noastre n-au fost încununate de succes. Cititorii ignorează orice veleitate de a ne defini cîmpul de competențe și ni se adresează cu aplomb în cele mai diverse (și uneori mai neașteptate) probleme. Printre calitățile care ni se solicită, cele de ghicitor în cafea, moderator de conflicte sentimentale, oracol sportiv sau expert în floricultură nu se găsesc de loc pe ultimul loc.

La toate acestea *nu* ne-am gîndit cînd am dat de scrisoarea cititorului *G. Suruceanu* din Botoșani, care vrea să afle de la noi (omul pare cătrănit rău) «de ce nu apare și în zilele noastre un Caragiale?» Dacă am fi fost competenți în materie, am fi putut da un răspuns scurt și precis. Nefiind așa ceva, ne-au venit în minte mai multe răspunsuri: 1) pentru că apariția geniilor literare nu poate fi încă planificată (să sperăm că, în cel mai rău caz, cea de-a treia revoluție tehnico-științifică va rezolva și această problemă); 2) pentru că, poate, «vechiul» Caragiale nu și-a epuizat încă misiunea și, deci, apariția unuia nou nu este chiar atît de imperios necesară și 3) poate că un nou Caragiale a și apărut și noi habar n-avem (credeți că toți contemporanii celui vechi și-au dat seama imediat cu cine au de-a face?).

Din păcate, nu împărtășim nici optimismul corespondentului nostru cu privire la efectele imediate și salutare ale apariției unui Caragiale. Ce vă face, tovarășe Suruceanu, să credeți că toți oamenii, fără excepție, îl admiră și îl iubesc pe Nenea Iancu? Dacă ați ști cît de mulți îl urăsc, cîți ar vrea să-l vadă definitiv îngropat în paginile istoriei literare, cîți ar fi gata să-i ridice statui de marmură numai să aibă certitudinea că-i *mort!* Toți urmașii legitimi și ilegitimi ai lui Cațavencu și ai lui Rică Venturiano, ai lui Guvidi și ai lui Madam Piscupesco, toți Miticii și amicii lor îl pîndesc cu ură și așteaptă momentul revanșei. Pînă atunci, unii îl declară învechit, alții, balcanic (adică «străin», vezi bine), alții, autor de vodeviluri ieftine și cîte și mai cîte. Desigur, toate astea sînt fleacuri; principalul e că dumneata, tovarășe Suruceanu, și noi, și alte milioane de oameni de bunăvoință îl iubim și avem nevoie de el.

Fără nici o legătură cu cele de mai sus, am vrea să răspundem, pe scurt, și cititorului *Mihai Nicolau* din Hîrșova, jud. Constanța. Ne-a impresionat mult povestea simplă și emoționantă a celor doi prieteni nedespărțiți, a solidarității umane care a știut să învingă vrăjmășiile și să asigure viitorul unui copil orfan. Ce nu înțelegem însă este propunerea tovarășului Nicolau care ar vrea ca elevii liceelor teoretice, care manifestă anumite abateri morale, să fie transferați disciplinar la liceele industriale. De unde și pînă unde liceele industriale — verigă importantă a învățămîntului din țara noastră — au căpătat rolul unor școli de corecție? E complet greșit — credem noi — să considerăm liceele teoretice drept destinate elitei, iar liceele industriale — tinerilor de «categoria a doua»

Nici cu propunerea cititorului *P. Minzatu* din București nu putem fi de acord. Dumnealui e iritat de faptul că cei mai mulți adolescenți sînt «gălăgioși și neastîmpărați» și propune măsuri de calmare. În primul rînd nu găsim nimic anormal (dimpotrivă!) și neliniștitor în faptul că tinerii (și așa a fost dintotdeauna și va fi, probabil, în vecii vecilor) sînt exuberanți. Atitudini de pensionar au timp să capete după ce vor împlini 60 de ani. Pînă atunci trebuie să ne străduim (cu tact, fără ifose) ca exuberanța adolescentină să se orienteze pe un făgaș pozitiv. În al doilea rînd, orice încercare de a contracara legile naturale, obiective, ni se pare inutilă. Mutatis mutandis, situația ni se pare analogă celei din cunoscuta butadă cu privire la guturai: «Guturaiul netratat, neglijat, durează o săptămînă; în schimb, guturaiul împotriva căruia s-a acționat energic, cu cele mai moderne metode medicale, nu ține decît șapte zile».

Cititoarea *Adriana Păscăluță* din Cîmpina ne acuză că luăm în derîdere muzica ușoară. Nimic mai fals. Și chiar dacă vreodată ne-a încercat o asemenea netrebnică ispită, acum, după ce am văzut imaginile de la «Steaua fără nume», cu defilarea candidaților la nemurire lejero-muzicală, ne-am cuminții pentru totdeauna. Numai ridicolul de suprafață provoacă zîmbete, ridicolul profund, abisal, te cutremură și te face serios pe viață

turiști,

Vizitați minunatele cabane, vile și hoteluri-cabane administrate de I.S.C.-Predeal (județul Brașov). Amplasate în locuri pitorești, hotelurile-cabane **Clăbucet-sosire, Clăbucet-plecare, Gîrbova, Cabana Schiorilor, Poiana Secuilor,** precum și vilele și pensiunile din Predeal,vă creează condiții optime pentru a petrece concediul dv. sau plăcute zile de odihnă la sfîrșit de săptămînă: cazare confortabilă, mîncăruri alese, vinuri excelente, totul la prețuri convenabile.

Pensiunea **Vîrful cu Dor** din Predeal servește masă cu meniu fix (un dejun cu 9,50 lei) și, la alegere, preparate de bufet; seara — grătar.

Se pot reține locuri la Întreprinderea stațiunilor climaterice Predeal, bd. Gheorghe Gheorghiu-Dej nr. 72-74, telefon 1421-1068.

CUM AMENAJAȚI „SPAȚIUL CULINAR" ÎN LOCUINȚA DV.?

Au trecut de mult vremurile cînd omul se hrănea fără discernămînt, fără noțiuni distincte despre valoarea nutritivă a alimentelor și despre efectele nocive ale excesele de hrană sau ale condimentelor și nici nu cunoștea importanța relației stare de spirit — ambianță — alimentație.

În epoca noastră omenirea pătrunde progresiv în faza nutriției rationale, ca urmare a creșterii gradului de cultură și civilizație.

De aceea, bucătăria modernă tinde să se apropie mai mult de ceea ce ar însemna un laborator decît o «cuhnie» strămoșească, adaptată noilor apartamente. În plus, amenajarea interioară a bucătăriei trebuie să satisfacă particularitățile ansamblului de locuit, ținînd seama de cerințele estetice din zilele noastre, bazate pe eleganța formelor liniare, pe frumusețea sobră a suprafețelor plane și pe distribuirea avantajoasă a volumelor

Or, atîtea însușiri estetice și funcționale nu puteau fi reunite într-o singură garnitură de bucătărie, știut fiind cît de mare este diversitatea preferințelor publicului larg și cît de hotărîtor este cuvîntul... gospodinelor!

De aceea, întreprinderile Ministerului Industriei Lemnului au creat pentru dv. trei tipuri de bucătărie, realizate pe scară industrială la cea mai înaltă expresie a tehnicii moderne și care vin în întîmpinarea preferințelor celor mai exigenți cumpărători.

Vă prezentăm mai întîi bucătăria DAFIN, o rezolvare excelentă a multiplelor necesități ale activității culinare printr-o soluție constructivă simplă: un dulap format din trei corpuri: primul — înalt — avînd două uși și trei polițe; al doilea, care de fapt este un dulap-masă cu trei uși și trei sertare, și un corp suprapus cu trei uși, vitrină cu poliță și patru sertărașe. O masă dreptunghiulară demontabilă și trei taburete cu placa ușor curbată asigură confortul atît în timpul preparării alimentelor cît și — avantaj de loc neglijabil — în timpul servirii mesei. Totul, bineînțeles, în culori pastelate, moderne și atrăgătoare.

O altă garnitură de bucătărie, nu mai puțin reușită, este POIANA, compusă dintr-un dulap cu utilizări diferite, conceput astfel încît să permită lucrul pe placa corpului inferior precum și păstrarea accesoriilor cît mai la îndemînă. Corpul superior este dotat cu două compartimente laterale și uși, prevăzute cu geamuri, pentru veselă și garnitura de condimente, un compartiment central cu poliță. Corpul inferior este amenajat deosebit de sistematic: trei sertare încăpătoare pentru tacîmuri, fețe de masă și șervețele, două compartimente laterale — cu una și respectiv două polițe — un compartiment central prevăzut cu trei coșulețe de sîrmă, glisante, pentru păstrarea fructelor și zarzavaturilor și în a cărui ușă au fost practicate orificii pentru ventilație. Cele două corpuri sînt unite la spate printr-o placă dublată cu PFL înnobilat — imitație de faianță sau colorată uni — consolidată cu doi suporți metalici nichelați, ansamblul avînd astfel un aspect decorativ și original. Masa demontabilă pentru lucru și servit, 3 taburete practice și rezistente completează această garnitură concepută anume pentru apartamentul modern.

PUBLICITATE

Bucătăria DITRĂU — versiunile III și IV — și-a cucerit în timp record o adevărată celebritate prin avantajele esențiale pe care le oferă: minimum de volum - maximum de utilitate.

Compusă dintr-un dulap cu corp superior, împărțit în două compartimente cu uși, 3 sertărașe pentru paste făinoase, două vitrine de mărimi diferite și geamuri glisante, precum și o nișă pentru cîntarul de menaj, iar corpul inferior cu un compartiment cu 2 uși, poliță și un compartiment mai mic, deschis, aceasta garnitură, la care s-au adăugat o masă și două taburete comode, este pur și simplu cuceritoare. Cît despre culorile pastelate, suplețea liniilor și finisajul îngrijit ele vorbesc de la sine.

De altfel, oricare dintre aceste garnituri de bucătărie corespunde perfect așteptărilor dumneavoastră, atît în ce privește calitățile funcțional-estetice, cît și durabilitatea și ușurința în întreținere.

Și pentru că întreprinderile Ministerului Industriei Lemnului vă oferă nu mai puțin de trei răspunsuri la întrebarea pe care am pus-o în titlu, totul depinde de preferințele dumneavoastră.

Nu uitați însă că ultimul cuvînt aparține gospodinei!

Ion Valeriu POPA

varietăți

de 43 de ori mai valoros

În anul 1938 Sir Brian Mountain-senior cumpăra — la prețul de 7 000 de lire sterline — un tablou semnat de Rembrandt, considerat de experți ca o valoroasă operă a marelui flamand. Tabloul, un portret-bust, înfățișează, foarte probabil, pe tatăl pictorului, Harmen van Rijn. De curînd, Sir Brian Mountain-junior a vîndut tabloul — pentru 300 000 de lire — unui mare comerciant londonez de obiecte de artă, Mr. Edward Speelman (în fotografie, alături de prețioasa cumpărătură).

adio, explozii!

Pare de necrezut dar una din cele mai obsedante griji ale automobilistului — explozia pneului, frecventă cauză de accidente, uneori grave — e pe cale să dispară. Se fac în prezent experiențe, într-un stadiu destul de avansat, cu pneuri umplute nu cu aer ci cu un material plastic, un soi de burete care-l face impermeabil la tot ceea ce provoca deteriorarea și explozia: cuie, bucăți de sticlă, pietre ascuțite și chiar gloanțe. În partea de sus (stînga) a fotografiei se poate vedea, în secțiune, noua anvelopă minune.

INTELEPȚII PRINTRE NOI

definiții aproximative

• **Botanica** *este arta de a usca plantele între file de hîrtie și de a le insulta în limbile latină sau greacă.*

ALPHONSE KARR

• **Conștiința:** *ceva care nu te împiedică niciodată să comiți un păcat dar te împiedică să te bucuri de el în pace.*

THEODORE DREISER

• **Cinicul** *este omul care cunoaște prețul fiecărui lucru și valoarea nici unui lucru.*

OSCAR WILDE

• **Răbdarea** *este arta de a spera.*

VAUVENARGUES

• **Un dicționar** *este o întreagă lume în ordine alfabetică.*

ANATOLE FRANCE

• **Educația** *constă în a concilia părerea bună pe care o ai despre tine cu cea mai puțin bună pe care o au ceilalți despre persoana ta.*

MARK TWAIN

• **Egoist** *e cel care nu-și întrebuințează fiecare clipă să asigure fericirea tuturor celorlalți egoiști.*

LUCIEN GUITRY

• **Peștele** *este o ființă a cărei creștere este foarte rapidă între momentul cînd e prins și cel în care pescarul îl descrie amicilor săi.*

GEORGES SIMENON

• **Foamea** *e cel mai bun sos la o mîncare.*

CERVANTES

• **Ignorantul** *este cel care nu știe că nu știe.*

A.B. ALCOTT

• **Bîrfa** *este singurul zgomot mai rapid decît sunetul.*

MARIO DEL MONACO

• **Optică:** *elefanții sînt, fără excepție, desenați mai mici decît în realitate, iar puricii totdeauna mai mari.*

JONATHAN SWIFT

RECORDURI ȘI PERFORMANȚE

esculap et comp.

• *CEA MAI VECHE farmacie din lume funcționează la Roma. Data înființării — anul 1070.*

• *CEL MAI TÎNĂR medic din epoca modernă este Antonia Ross din Anglia. Ea a absolvit Facultatea de medicină din Dublin la 21 de ani. Ținînd seama de rezultatele strălucite ale studiilor sale, i s-a iertat falsul prin care s-a îmbătrînit cu 3 ani, înscriindu-se la 15 ani la facultate.*

• *BOALA cea mai veche a omenirii, care a lăsat urme, este caria dentară. Ea a fost constatată la omul de Neandertal, la care era însă localizată aproape de gingie, ca după mii de ani să apară între dinți și mult mai tîrziu să macine, ca astăzi, cutele coroanelor dentare.*

• *CELE MAI VECHI operații estetice s-au făcut în India încă în anul 800 î.e.n. Este vorba de rinoplastii — operații de refacere a nasului. Metoda este descrisă în «Aymoeda», una din cărțile sfinte ale hindușilor, și era folosită pentru a corecta urmele celor care fuseseră pedepsiți prin tăierea unei părți din nas!*

• *PROTEZA cea mai veche se păstrează la un muzeu britanic. Este un picior care datează din secolul III î.e.n. și este confecționat din foi subțiri de bronz pe un suport de lemn.*

• *CELE MAI MULTE boli existente în lume — peste 70 la sută — se propagă prin nasul și gîtul omului.*

• *PACIENTUL cu vîrsta cea mai înaintată care a suferit o operație a fost James Henry Brett-jr. din Houston, Texas (S.U.A.). Născut la 25 iulie 1849 și mort la 10 februarie 1961, el a suferit o operație la articulația șoldului la vîrsta de 111 ani și 105 zile, operație pe care a suportat-o cu bine.*

• *PRIMA operație de apendicită înregistrată în analele medicinei a fost efectuată în anul 1736, în Anglia, de Claudius Amyand (1680—1740), sergent-felcer în armată.*

• *CEA MAI VECHE operație cu anestezie generală a avut loc la 30 martie 1842 în S.U.A. Pacientul era James Venable care avea un chist la gît iar chirurgul ... un dentist, Crawford Williamson Long, care a utilizat eterul pentru a-l adormi pe bolnav.*

• *ÎN EPOCA preanesteziei, din cauza durerilor mari pe care trebuiau bolnavii să le suporte «pe viu», chirurgii se întreceau în operații cît mai rapide. Performanța a fost realizată de chirurgul Robert Liston (1794—1847) din Edinburgh (Scoția), care a amputat piciorul unui pacient în... 33 secunde.*

• *RECORDUL farmacofagilor îl deține Samuel Jessup (născut în 1752) din Heckington, Lincolnshire, care nu are nici măcar un rival «modern». El a înghițit, din 1794 pînă în 1816, 226 934 pilule și 40 000 flacoane cu medicamente. Culmea este că individul perfect sănătos, dar ipohondru, a decedat la 65 de ani.*

UMOR DE PESTE HOTARE

— *Ce cauți tu în viața mea de burlac ?...*

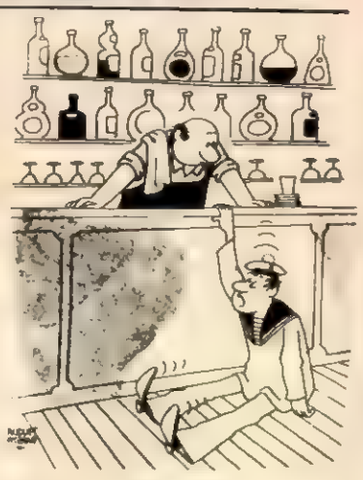

—*Pământ!!!*

— *Pentru Dumnezeu, Marta, nu mai țipa atîta !*

— *În care ladă or fi cartușele ?..*

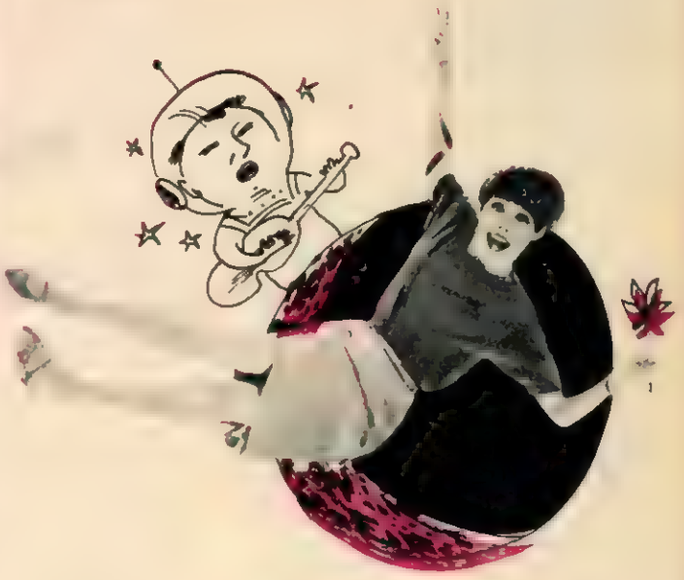

MAI

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2				■					
3			■						■
4					■				
5		■					■		
6	■		■						
7	■			■		■			
8					■				
9	■						■		
10									

ORIZONTAL: 1) Pelin de mai! — A bate cu maiul. 2) Mai — Legat în mai. 3) În fond! — Mai. 4) Nu mai mișcă — Istoric și lingvist transilvănean. 5) Diftong latin — «Mai» — Firicel de floare-albastră. 6) Sărbători cîmpenești specifice lunii mai. 7) Întreprinderea industrială de stat (abr.) — Colea, în dreapta! 8) Las-o mai moale — Mai greu ca valea. 9) Gîndac de mai. 10) Îndesată cu maiul.

VERTICAL: 1) Numele popular dat lui mai, luna florilor. 2) Vecin cu mai — Mai. 3) A patra și a cincea în calendar! — Mai. 4) E mai frig — Florar sub sticlă. 5) Mai o dată — Nu mai lipsește nimic... la Iași. 6) Literă grecească — Subiectul nostru — Buletinul oficial (abr.). 7) Mai lingă toc! — Cel mai tare. 8) Camere — Mai de soi (pl.). 9) Locul lui mai în calendar. 10) Cal — Definiție pentru mai.

Nelu CARAIMAN

Dezlegarea jocului «MOMENT MUZICAL», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) STRADIVARI. 2) TREMOLO — EN. 3) RICA — A — RAI. 4) ULITE — CALM. 5) N — TI — AED — A. 6) ARA — UT — IA. 7) O — CREMONA. 8) AMOR — NI — IL. 9) CAL — ZECIME. 10) ENESCU — PAN.

glob-comentar

Nicolae LUPU

DE LA MAXI LA MINI-MANSHOLT

După cum se știe, în faimosul memorandum cu privire la restructurarea agriculturii Pieței comune Mansholt pornea de la constatarea că 80 la sută din gospodăriile agricole din țările Pieței comune sînt prea mici pentru a asigura exploatarea pe baze raționale. Memoriul lui Mansholt aprecia că, deși în perioada 1970-1980 circa 5 milioane de oameni din agricultură vor părăsi acest sector — jumătate, din motive de vîrstă și altă jumătate în căutare de muncă în industrie — acest proces trebuie accelerat. Maxi-planul Mansholt preconiza concentrarea gospodăriilor agricole în unități mari, luarea de hotărîri pentru a nu mai mări terenurile destinate agriculturii și reducerea suprafețelor agricole cu circa 15 milioane hectare.

Pe seama cui urmau să se facă aceste transformări? Într-o completare la propunerile lui Mansholt, publicată la sfîrșitul anului 1969, Comisia Pieței comune arăta limpede că măsurile urmăreau «să mărească responsabilitatea financiară a producătorilor și să reducă garanțiile de vînzare, ceea ce *va duce la scăderea veniturilor țăranilor*» (sublinierea ns.). S-a calculat că în perioada 1970-1975 aplicarea măsurilor ar putea însemna o scădere a veniturilor în agricultură de 430 milioane dolari anual. Era de așteptat ca asemenea propuneri să stîrnească opoziția producătorilor. În aceiași timp o serie de guverne, din motive politice, au evitat să și le însușească, pentru că ar fi înstrăinat o parte importantă a corpului electoral. Dar mai există și alte motive ale opoziției, pe plan guvernamental, cum sînt, de pildă, cele ce justifică atitudinea guvernului R.F.G. Planul Mansholt, în forma sa inițială, presupune mărirea fondurilor de orientare ale agriculturii, aflate la dispoziția Pieței comune. Republica Federală a Germaniei, care din cauza situației sale acoperă la ora actuală o mare parte din acest fond, cere ca el să rămînă la plafonul actual (un miliard mărci) pentru că, în caz contrar, Bonnul, care plătește actualmente 325 000 000 mărci anual, ar trebui să-și dubleze contribuția. Iată de ce, la întîlnirea la nivel înalt de la Haga, cancelarul vest-german a subliniat că modernizarea agriculturii constituie o problemă care din punct de vedere financiar trebuie să depindă de autoritățile naționale. Punctul vulnerabil al maxi-planului Mansholt constă tocmai în încercarea de a găsi o soluție unică, centralizată, comunitară, pentru situații diverse care solicită atît soluții cît și competențe naționale.

În ce sens s-a operat trecerea lui Mansholt de la «maxi» la «mini»? După cum arată «Associated Press», noul plan ar fi «mai puțin ambițios decît propunerile din 1968, care au speriat atît statele membre cît și organizațiile agricole din cadrul comunității». În loc să se prevadă reorganizări structurale, se pune accentul pe încurajarea financiară a unor ferme moderne mari. Mansholt preconizează totodată reducerea subvențiilor acordate producătorilor de grîu, de unt și de zahăr și penalizarea celor care contribuie la crearea de stocuri nevandabile. Este de prevăzut că noul program Mansholt va stîrni aceeași opoziție ca și vechiul program, pentru că el nu reușește să depășească vulnerabilitatea principală a unor astfel de «proiecte comune»: desconsiderarea particularităților și intereselor atît de diferite ale țărilor membre. Cineva definea linia «maxi» în domeniul modei drept acoperirea unui teritoriu vast fără a dezvălui esențialul. Politica agrară a lui Mansholt are dezavantajul că în nici una din variante esențialul nu este pus în valoare.

Ilie ȘERBĂNESCU

FRANȚA: ECONOMIA ȘI PRIMĂVARA

Zilele trecute au fost date publicității — în urma luării lor în discuție de către guvernul francez — principalele coordonate ale celui de-al VI-lea plan de dezvoltare economică 1971—1975. După cum este cunoscut, în Franța se elaborează planuri de dezvoltare pe termen lung (5 ani), care stabilesc principalele obiective și opțiuni economice pentru perioada respectivă. În vederea atingerii obiectivelor propuse, statul folosește o gamă diversă de mijloace și pîrghii economice de care dispune. Desigur, trebuie arătat că în condițiile economiei franceze, economie capitalistă, în care statul deține o parte din mijloacele de producție, dar în care sectorul particular este predominant, acest plan are doar un caracter indicativ și nu este obligatoriu.

Prevederile noului plan au o semnificație aparte, legată mai ales de contextul economic actual. După cum se știe, în cursul anilor 1968 și 1969 francul francez a cunoscut accentuate pierderi de poziție — balanțele comercială și de plăți acuzînd deficite importante — iar rezervele monetare s-au erodat puternic: de la aproape 7 miliarde dolari la mai puțin de 1,5 miliarde dolari. Pentru remedierea acestei situații, guvernul francez a luat un șir întreg de măsuri, dintre care unele radicale, menite să combată tendințele inflaționiste de pe piața internă și să restabilească echilibrul în economia franceză: bugetar, producție-consum, precum și în balanța comercială și de plăți. Astfel, printre altele, s-a recurs la devalorizarea francului, măsură care se considera a fi de natură, pe de o parte, să comprime cererea internă fără a reduce cererea de forță de muncă, iar, pe de altă parte, să sporească competitivitatea externă a mărfurilor franceze. De asemenea, alte măsuri au fost luate pentru declanșarea procesului de restructurare a economiei franceze, în sensul promovării unor mutații, în special, în industrie, sector considerat de cercurile economice ca rămas în urmă față de situația sa în alte țări capitaliste dezvoltate.

În acest context, planul de dezvoltare economică pe 1971-1975 vine să definească opțiunile pe termen lung angajate de autoritățile franceze. Ritmul creșterii economice în perioada menționată va fi de 6% (față de 5% prevăzut în planul anterior 1966-1970). Cel mai important sector economic — industria — urmează să cunoască un ritm superior de creștere — 8% — în cadrul ei punîndu-se accent pe ramurile de vîrf, care vor beneficia și de sprijinul puternic al statului. Creșterea prețurilor va fi controlată în așa fel încît să nu depășească 2,5% anual — nivel care să excludă o nouă deteriorare a francului. Se estimează de asemeni că exporturile franceze vor crește rapid. În aceste condiții este prevăzută obținerea, în medie, a unui surplus anual în balanța de plăți curente de un miliard dolari. Se consideră că toate acestea vor face posibilă atingerea pînă în 1975 a unui nivel de rezerve monetare de 5 miliarde dolari.

Cercurile guvernamentale se arată optimiste în legătură cu înfăptuirea acestor obiective, mai ales că baza de la care se va porni — situația economică în 1970 — pare a se contura pozitivă, semnele redresării făcîndu-și de pe acum apariția. În martie, coeficientul de acoperire a importurilor de către exporturi s-a ridicat la 97% — nivel considerat ridicat — iar, ca urmare a încetării speculațiilor monetare, importante capitaluri și-au reluat locul în Franța și au dat posibilitatea rambursării integrale a datoriilor pe termen scurt, contractate de guvernul francez pentru susținerea francului în perioada mai-iunie 1968. Observatorii din capitala franceză apreciază că primăvara și-a găsit corespondent și pe plan economic.

I. FÎNTÎNARU

„PE CURÎND" PE CÎND ?...

Rulînd pe autostrăzi vest-germane, mi s-a întîmplat să întîlnesc la stațiile de benzină mașini militare americane «G.I.»-ii (ostașii) se refrișau la bar, scriau ilustrate. Pe o ilustrată, unul notase: «*Vă îmbrățișez. Pe curînd*». Era adresată părinților, logodnicei? Anunța o permisie sau definitiva lăsare la vatră și la un rost în viață? Nu știu, dar m-am gîndit atunci că nostalgicul «*pe curînd*» conține mai multă politică decît o mie de declarații *pro* și *contra* în problema retragerii trupelor americane din Europa Occidentală.

Dosarul s-a redeschis o dată cu vizita cancelarului R.F.G., Brandt, în S.U.A. E greu de spus în ce măsură peste masa convorbirilor a planat imaginea «băieților» dornici să se întoarcă acasă sau a opiniei publice care, în numele ameliorării ambianței politice europene, ar dori să-i știe acasă. Sînt înclinat să cred că chestiunea a fost privită mai curînd din unghiul de vedere financiar decît din acela al intereselor destinderii. Costul în devize al întreținerii trupelor americane în Europa grevează serios deficitul balanței de plăți americane. De aici concluzia trasă și de Comisia economică a Senatului și Camerei Reprezentanților: «*Țările Pieței comune să achite integral costul*». Influenți oameni politici merg mai departe și cer retragerea sau reducerea substanțială a acestor trupe (O rezoluție senatorială în acest sens a întrunit adeziunea a 51 senatori din 100.) Adepții ei invocă argumente consistente: «*N.A.T.O. s-a perimat*» (senatorul Mansfield). Sau: la ce bun să ținem trupele în Europa, de vreme ce s-a dovedit că, la nevoie, ele pot fi transportate din S.U.A. într-un timp record? Înseamnă că alta este rațiunea «prezenței» — presiuni asupra aliaților și stimularea încordării.

Opiniilor lucide li se contrapune «corul ulilor». Generalul american Wheeler afirma deunăzi: «Dacă efectivul forțelor americane ar fi redus, cred că va interveni o reducere a forțelor vest-europene ale N.A.T.O., căci vest-europenii vor spune: ce este bun pentru S.U.A. este bun și pentru noi». «Ei și, aceasta nu ar putea decît să determine o reacție în lanț de reducere a efectivelor militare în Europa» — vor spune oamenii cu judecată Dar, după cum se vede, una e logica lor și alta a N.A.T.O

La insinuarea S.U.A. ca vest-europenii să plătească, Bonnul afirmă că nu se sustrage de la acoperirea unei părți a cheltuielilor, dar consideră că a venit timpul ca «*toți partenerii N.A.T.O. să participe la suportarea poverii*». Purtată în acest context, discuția americano-vest-germană n-ar fi consemnat decît decizia de a nu se schimba nimic pînă în iunie 1971.

Pentru calmarea spiritelor, se spune că a rămas deschisă perspectiva ca la apropiata sesiune a Consiliului N.A.T.O. să se repună pe tapet o sugestie din 1968 privind «o reducere echilibrată de trupe între Est și Vest». Cine să-și închipuie însă că de la N.A.T.O. — motorul cursei înarmărilor — va porni o propunere de dezarmare?

Soluția trebuie căutată în efortul comun al tuturor statelor continentului pentru promovarea securității europene. Aceasta reclamă în mod imperios, după cum a arătat nu o dată România și după cum se prevede în Declarația de la București, retragerea tuturor trupelor străine în limitele granițelor lor naționale, desființarea oricăror baze militare străine. Înfăptuirea acestor măsuri ar fi salutară pentru cauza securității europene și generale, spre binele tuturor, inclusiv al «băieților» care scriu acasă: «*Pe curînd*».

telex

OTTAWA — *Memorandumul adresat guvernului de Congresul muncitoresc canadian — cea mai mare organizație sindicală a țării — respinge combaterea inflației prin scăderea nivelului de trai, arătînd că adevăratele ei cauze sînt dependența economică de S.U.A. și războiul din Vietnam.*

SOFIA — *Casele de odihnă de pe Vitoșa, muntele la ale cărui poale este situată Sofia, pot primi în prezent 7 600 persoane concomitent. Vitoșa dispune de 327 km de alei și de piste de schi în lungime de 39 km.*

ROMA — *Zgomotul și gazele de eșapament ale Jumbo Jet-urilor au consecințe nefaste asupra sănătății personalului aeroportului Fiumicino. O plîngere în acest sens a fost depusă la ministerele sănătății și transporturilor.*

MONTEVIDEO — *În Uruguay se comit zilnic 40 de jafuri și 4 atacuri armate. Într-un an au fost furate populației 2 miliarde pesos, din care poliția n-a izbutit să restituie păgubașilor decît o treime.*

PARIS — *Potrivit unor cifre publicate recent privind producția de cărți a anului 1968, în Franța s-au tipărit 27 084 titluri. Cărțile format «de buzunar» au reprezentat 44% din totalul producției editoriale.*

LONDRA — *Cinci țări vest-europene studiază posibilitatea realizării unui calculator capabil să rivalizeze cu cele americane. Conlucrează firmele International Computer Ltd. (Anglia), Philips (Olanda), Siemens (R.F.G.), Olivetti (Italia), Compagnie Internationale pour l'Informatique (Franța).*

PRAGA — *290 locomotive, cîteva sute de tramvaie, 15 mari compresoare vor fi furnizate, pînă la sfîrșitul anului, Uniunii Sovietice de către CKD, cea mai importantă întreprindere a industriei grele cehoslovace.*

KINSHASA — *«Universitatea Lumumba pentru prietenia între popoare» din capitala Republicii Democratice Congo numără — la împlinirea a 10 ani de existență — 4 061 studenți, printre care 969 sovietici, 834 africani, 964 sud-americani, 710 arabi, 524 din Asia de sud-est.*

LOS ANGELES — *«Televizorul și halucinogenele sînt rude apropiate», a declarat un cercetător al Asociației de psihologie din California. El a calculat că, pînă la 18 ani, un tînăr american petrece în fața televizorului 250 000 ore și «înghite» 350 000 mesaje publicitare.*

TOKYO — *După cum informează ziarul «Daily Yomiuri», în prefectura Mie va lua naștere o nouă bază de lansare a rachetelor — una dintre cele cinci a căror construire în Japonia centrală a fost prevăzută de planul de înfăptuire a forțelor armate ale țării*

Florica ȘELMARU

STADIONUL, PIGMENȚII ȘI URNA

Cînd premierul sud-african John Vorster a autorizat anul trecut competiții sportive între echipe imaculat albe și echipe multirasiale, doctorul Albert Herzog a fost cuprins de o virtuoasă mînie: dar apartheidul?!, dar sfintele tradiții?!, dar dacă — într-o competiție, cineva trebuie îndeobște să piardă — pierde o echipă irepro-șabilă din punct de vedere rasial, cum rămîne cu superioritatea și supremația albilor?!

La șaptezeci de ani, doctorul Herzog și-a păstrat intacte și tezaurul de prejudecăți, și virulența verbală. Plus sentimentul că face parte din istoria țării: o dată prin moștenire de familie (e fiul lui Barry Herzog, general bur care s-a ilustrat la începutul veacului în lupta împotriva Angliei), o dată prin contribuție proprie (a fost unul din fondatorii Partidului național, aflat la putere din 1948). Ca atare, și-a asumat rolul unui Savonarola care denunță și înfierează implacabil păcatele semenilor săi, în speță ale propriului său partid. Încă înainte de povestea cu meciurile sacrilegii, doctorul Herzog declara că Vorster, ca președinte al partidului și șef al guvernului, nu promovează un rasism destul de intransigent, că sub conducerea lui partidul și-a pierdut vigoarea, dinamismul, eficiența. Sătul de predici și recriminări (uneori publice), Vorster îl elimină în 1968 pe Herzog din guvern și anul trecut din partid. În acest context, autorizarea competițiilor mixte a fost «petala de trandafir care a făcut să se reverse cupa de fiere», cum spune un comentator bîntuit de metafore. Doctorul Herzog a început să vorbească despre trădare și degenerescență.

Or, nu e confortabil pentru prim-ministrul unei țări ca R.S.A., unde electoratul este exclusiv alb (3,7 milioane dintr-o populație de 19,6 milioane) și în majoritate partizan al apartheidului, să fie prezentat ca un concesiv din acest punct de vedere. Pe nemeritate, de altfel: John Vorster este el însuși un segregaționist sută la sută, și dacă pe planul relațiilor externe a schițat cîteva destul de timide tentative în direcția unor state independente din Africa neagră, a făcut-o spre a sluji interesele economice ale privilegiaților sud-africani albi. Anunțînd în septembrie hotărîrea de a ține alegeri anticipate — cele din 22 aprilie, care în mod normal ar fi trebuit să aibă loc abia în 1971 — premierul declara că vrea astfel să pună capăt campaniei de denigrare organizate de Herzog și să demonstreze că fermitatea (rasistă) și stabilitatea guvernului său nu pot fi puse la îndoială. Irascibilul bătrîn replica întemeind un partid propriu de extremă dreaptă...

În ceea ce privește rezultatul alegerilor, nu a existat nici «suspense», nici surpriză. Interesantă este însă notația unor observatori: că nu ar fi fost vorba pur și simplu de o nouă treaptă în duelul Vorster — Herzog. Premierul s-ar fi temut că, așteptînd pînă la anul, riscă. Nu încă să-și vadă majoritatea compromisă — dar s-o vadă poate întrucîtva redusă. Pe de o parte în favoarea adversarului său (acesta poate găsi audiență în rîndurile anumitor pături de mici proprietari rurali deosebit de retrograzi); pe de alta, în favoarea unei opoziții liberale, care, încet desigur, dar nu mai puțin real, cîștigă teren. Este de pildă semnificativ că, în campania electorală, «Consiliul sud-african al bisericilor» (dominant anglican) a cerut credincioșilor să voteze «în afara oricărei discriminări arbitrare, bazate pe culoare, rasă, religie sau sex».

Ce poate dezvălui o dispută pornită de la pigmenții jucătorilor pe un stadion!

N. POPESCU-BOGDĂNEȘTI

BUNĂ VECINĂTATE

Un fapt care, încadrat în contextul general al politicii externe române, este mai mult decît firesc: năzuința permanentă a țării noastre spre întronarea în zona Balcanilor a unui climat de încredere, bună vecinătate și cooperare fructuoasă.

Se știe, Peninsula Balcanică, asemuită obsesiv cu un butoi cu pulbere al Europei, a fost vreme îndelungată aria de îndîrjită și perfidă confruntare a unor interese străine de regiune, străine de aspirațiile legitime de pace și progres ale popoarelor ce viețuiesc în acest microteritoriu european. De aici s-au declanșat ostilități cu repercusiuni în întreg continentul — și nu în puține rînduri statele balcanice au avut de suportat gravele traumatisme ale cotropirilor imperialiste. România, țară strîns legată prin poziție geografică și tradiții istorice de cadrul balcanic, nu a fost scutită de urmări dintre cele mai dureroase, generate de stările de instabilitate născute aici sau abătute asupra peninsulei ca rezultat al ciocnirilor dintre marile puteri.

Sînt, toate acestea, învățăminte ale istoriei, de care o gîndire politică realistă nu poate să nu țină seama. Guvernul român consideră că trebuie depuse toate eforturile pentru ca în Balcani, în strîns acord cu interesele popoarelor de aici, să se ajungă la instaurarea în zonă a unor relații cu adevărat normale, relații bazate pe încredere și respect reciproc. Și nu este vorba cumva de un deziderat de viitor. Și nici de o viziune dictată de cerințe de conjunctură. Este vorba de o preocupare constantă, de eforturi concrete, susținute, îndreptate în această direcție. Fac dovada categorică a acestei preocupări numeroasele inițiative întreprinse de țara noastră în plan politic, pe tărîm economic, în cadrul larg al schimburilor culturale, pe tărîmul turismului.

Remarcabile sînt propunerile guvernului țării noastre din 1957 și 1959 privind transformarea Balcanilor într-o zonă a păcii, lipsită de arme nucleare, propunere de indiscutabilă actualitate și astăzi, și mîine. După cum o tot mai mare însemnătate prezintă inițiativele României în Comitetul pentru dezarmare de la Geneva unde, ca în alte împrejurări, reprezentantul român, în cea mai recentă expunere a punctelor de vedere ale țării noastre, a readus în atenție ideea creării de zone denuclearizate în diferite părți ale lumii, inclusiv în regiunea Balcanilor.

Remarcabile sînt eforturile României îndreptate spre consolidarea și lărgirea relațiilor bilaterale cu țările balcanice.

Se înscriu aici schimburile de vizite între conducătorii statului nostru și conducătorii statelor socialiste vecine.

Precum tot la acest capitol se înscrează vizita de anul trecut a șefului statului român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Turcia, și cea recent efectuată în țara noastră, ca răspuns invitației române, de președintele Republicii Turcia.

Consemnînd aportul relațiilor prietenești româno-turce în evoluția pozitivă a situației din Balcani, partea română și cea turcă au scos în evidență însemnătatea eforturilor în vederea dezvoltării raporturilor de bună vecinătate și de înțelegere reciprocă între statele balcanice, în interesul păcii regionale și mondiale.

Subliniere de bun augur.

Climatul de violență și teroare evidențiat în ultima vreme într-o serie de țări din sudul continentului american, seria de răpiri ce au culminat cu asasinarea ambasadorului vest-german în Guatemala, și-au pus amprenta pînă și asupra... antrenamentelor fotbaliștilor. Iată-l, de pildă, pe celebrul Pele, pe stadionul din Rio, parcă stingherit de prezența polițistului care-l păzește de o eventuală răpire.

La chemarea Confederației Generale a Muncii și a altor organizații sindicale din Argentina, a fost declarată o grevă generală de 24 ore, în semn de protest față de politica economică a guvernului. Cu acest prilej, în unele localități (în fotografie, la Córdoba) au avut loc ciocniri între poliție și demonstranți.

NASA — REALITĂȚI ȘI PROIECTE

În legătură cu continuarea programului «Apollo», Administrația națională pentru problemele spațiale și cercetarea spațiului cosmic (NASA) a hotărît să nu treacă la o nouă lansare înainte de terminarea anchetei care va elucida cauzele defecțiunii intervenite la bordul lui «Apollo-13» și de găsirea mijloacelor de prevenire a unor asemenea accidente pe viitor.

Chiar dacă eșecul a fost transformat în succes — salvarea celor trei cosmonauți prilejuind poate cea mai convingătoare demonstrație de forță și eficiență a tehnicii, de sînge rece și de ingeniozitate din cîte s-au făcut pînă acum —, dramatica aventură a echipajului de pe «Apollo-13» a readus cu acuitate în atenția opiniei publice și a specialiștilor problema nepreväzutului, a riscurilor pe care le implică orice lansare în spațiul cosmic. Mai mult ca oricînd, NASA a fost pusă în fața unor preocupări și dificultăți legate de securitatea zborurilor cu echipaj uman. În același timp accidentul survenit în timpul misiunii «Apollo-13» a oferit prilejul unor noi intervenții în Congresul S.U.A. pentru reducerea fondurilor alocate programelor spațiale, furnizînd argumente în plus celor care, din diverse motive, nu privesc cu prea multă simpatie volajurile pe Selene.

Președintele Nixon declara recent că nereușita misiunii «Apollo-13» nu va atrage suspendarea programului spațial american, în general, și nici a celui «Apollo» în special. Optica actualei administrații a S.U.A. asupra programelor spațiale pare totuși sensibil diferită de cea care a dus, la timpul său, la lansarea programului «Apollo». Faptul decurge din necesitatea unei mai raționale folosiri a fondurilor și corespunde, de altfel, noii stări de spirit ce și-a făcut loc în diverse cercuri ale opiniei publice americane. O dată depășită faza primelor aselenizări, sondajele relevă scăderea interesului public față de expedițiile cosmice și creșterea nemulțumirii în legătură cu cheltuielile făcute în acest scop; motivările răsunătoarelor demisii ale cîtorva eminenți savanți folosiți de NASA pun sub acuzare preponderența laturii spectaculare și pur tehnice a expedițiilor cosmice, în detrimentul urmăririi mai asidue a scopurilor științifice.

Fapt este că la începutul acestui an bugetul NASA a suferit o nouă ajustare de 350 milioane dolari iar 50 000 noi concedieri au fost anunțate pentru luna iulie. Fondurile alocate programelor spațiale scad astfel, în intervalul 1967-1971, cu aproape 40%, iar personalul afectat lor cu aproape 60%. Reducerile de alocații și personal afectează toate întreprinderile, mari și mici — începînd cu giganți ca Boeing, General Electric, Mc Donnell Douglas, North American Aircraft — ce se ocupă de executarea comenzilor NASA. În lumina celor de mai sus apare semnificativ faptul că președintele Nixon relua nu demult teza unui program spațial nu mai puțin îndrăznеț, dar mai echilibrat în raport cu numeroasele probleme ale planetei noastre, cărora trebuie să li se consacre cu prioritate resursele necesare. Planurile de viitor ale NASA includ, potrivit afirmațiilor directorului acesteia, dr. Thomas Paine, «trecerea de la marele proiect spectaculos al anilor '60, soldat cu trimiterea primilor oameni pe Lună, la un program diversificat pentru anii '70», cuprinzînd printre altele construirea unor stațiuni orbitale, trimiterea a două aparate fără echipaj pe Marte și înconjurul altor planete ale sistemului solar.

Delia ȘTEFAN

arhivă-foto

58 DE ZILE PE CAL

De-a lungul timpului, sportivii au parcurs distanțe mari cu tot felul de mijloace: pe jos, pe bicicletă, cu automobilul, cu avionul și chiar... călare. Sînt cunoscute două uimitoare performanțe de călărie realizate pe ruta București-Paris (circa 3 500 km) a unui ofițer bucureștean — în 1911, și a unei renumite sportive pariziene — în 1928. Prima dintre aceste călătorii a început la 24 aprilie 1911, cînd temerarul căpitan Ion N. Păun a plecat din București, avînd ca «atașe» o mînză. Bagajele purtate de acest atelaj (inclusiv călărețul) cîntăreau 119 kg. Cursa a durat 58 de zile, sosirea înregistrîndu-se la Paris în seara de 23 iunie. Media zilnică de mers: 62 de km. În fotografie: trecerea pe una din înălțimile Saint-Gothard.

După trecerea a 17 ani vine replica acestui raid: Marie D. Orange, o sportivă de pe malurile Senei, face același drum în sens invers: Paris-București. Ea pleacă din capitala Franței, pe un cal de rasă, în ziua de 10 aprilie 1928 și sosește la București la 25 iunie, deci după 78 de zile de mers.

Ion MUNTEANU

TELE - „VIZIUNILE" LUI BILLY GRAHAM

Billy Graham nu este un popă oarecare. Reputația lui de predicator evanghelist nr. 1 al Americii și-a găsit de mult consacrarea prin repetatele sondaje *Gallup* și prin celebrele lui cruciade-misionare pentru așa-zisa izbăvire a păminteni lor de «păcatele acestei lumi bîntuite de necredință și primejdii apocaliptice». Scenariul apariților în public ale maestrului «evanghelizării totale» oferă, de fiecare dată, spectacolul unor chemări mesianice menite să dezlănțuie reacția în lanț a unor psihoze de masă. Graham nu are nevoie nici de sutană, nici de amvon; ecuația evanghelizării, într-o lume dominată de cibernetică și computere, este abordată de el cu mijloace noi, eficiente. Un manager versat (Cliff Barrows), cîteva investiții de capital (colecte, donații, fundații filantropice), o detașare simulată față de problemele politice (segregația rasială, războiul din Vietnam etc.) o asociație de evanghelizare (cu taxe de înscriere, cotizații și centre de convertire), adeziunea minuțios asigurată a unui mare număr de personalități marcante ale vieții publice americane și, în sfîrșit, spectacolul în sine al vizionilor grahamiene, iată — în linii mari — rețeta ascensiunii pastorului devenit milionar. Faptul că l-a asistat pe președintele Nixon la depunerea jurămîntului și că a rostit o alocuțiune cu acest prilej apare la fel de semnificativ ca împrejurarea că, ori de cîte ori Billy Graham este oaspete la Casa Albă, i se acordă privilegiul unic de a se odihni, după predică, în același pat în care a dormit cîndva Abraham Lincoln. Dar iată că acest «fenomen al Americii» a trecut deunăzi oceanul pentru a-și extinde aria evanghelizării și asupra... păcătoșilor vest-europeni. Cruciada misionară s-a transformat — așa cum o caracterizează «Der Spiegel» — într-un autentic «Super-Show», adresat simultan, printr-un circuit închis de televiziune, credincioșilor din 36 orașe mari și mici din Europa. Timp de șapte zile în șir un post de TV particular, închiriat cu bani grei, a emis seară de seară de la Dortmund (R.F.G.) tele-«viziunile» lui Graham, în cadrul unui program intitulat «Europ '70».

Pe ecran apare mai întîi figura marelui maestru. Rostește, de undeva din înălțimi, un evlavios «God bless you» (Domnul să vă binecuvînteze!), după care președintele *Alianței evanghelice* evocă «marea șansă de a-l vedea pe Billy Graham în Europa. Între timp răsună glasul unei cîntărețe americane specializate în rugăciuni pe note. Orga electronică și corul dau semnalul începerii colectei, care este unul din momentele-vîrf ale ceremoniei. O ploaie de flori însoțește primele cuvinte ale predicii. Cu Biblia în mînă, pe care o aseamănă cu o «armă automată» a lui Dumnezeu, telemisionarul își cheamă turma la căință: Înapoi la evanghelie, Departe de ispitele lumești!, Nu uitați că vă aflați înaintea lui Iisus în persoană!, Feriți-vă de ludecata de apoi!, Se apropie sinuciderea lumii! Din zece în zece minute, ca de pe o bandă de magnetofon răzbat în eter aceleași fraze rostite, cum constată *Le Monde*, în jargon eclesiastic dar cu alte cuvinte. Spectacolul, care a costat aproape un milion de dolari, a stîrnit însă, dincolo de psihoza scontată, un imens hohot de rîs în rîndul europenilor lucizi, ceea ce și-a găsit expresia elocventă în ironia mușcătoare cu care cele mai mari ziare și reviste vest-europene au comentat predica de la Dortmund. Focul satirei a pulverizat decorul circului Graham, lăsînd să iasă la iveală tendințe politice

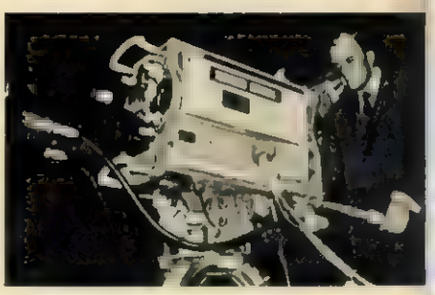

Billy Graham: în loc de amvon, camera de televiziune.

disimulate zadarnic de evlavia telegenică a teologului cu înfățișare de actor.

Billy Graham oficia patetic, gesticula frenetic, anatemiza cu ochii spre cer... Foametea, **războiul, molimele, explozia demografică** și chiar pornografia — pretindea el — au un singur leac: Biblia. Dar tocmai cînd emisiunea era în toi, predica lui Graham a fost brusc întreruptă de strigătul unui student baptist din Dortmund, care, apropiindu-se de microfonul la care se ruga retoric teribilul evanghelist, l-a apostrofat tăios: «IPOCRITULE!» În aceeași zi, la Washington, cuvîntul de ordine al unui număr de 100 000 participanți la un marș antirăzboinic era înscris pe sute de pancarte: «De ce să ne rugăm pentru pace și să plătim pentru război?» Sînt cîteva împrejurări care oferă prilej de reflecții. Mult mai profunde, firește, decît cele sugerate de invocațiile pseudodivine televizate de Billy Graham dincolo și dincoace de ocean.

Dic. BABOIAN

OUAGADOUGOU

SPRE O CINEMATOGRAFIE NAȚIONALĂ

Corespondență specială de la Nestor ROURA

După Guineea, și guvernul Voltei Superioare a naționalizat sălile de cinematograf și întreaga rețea de difuzare a filmelor monopolizate înainte de două companii străine, «Comacico» și «Mocaer». Acest act a marcat un nou pas în înlăturarea exploatării culturale a Africii.

Trebuie să arătăm aici că Africa este, în general, în materie de cinematografie, una dintre cele mai defavorizate regiuni ale globului. Pe întregul continent există 2 500 săli de cinematograf cu 1 500 000 locuri. În Africa neagră, la sud de Sahara, nu sînt decît 200 de săli, în majoritate prost echipate, cu excepția celor rezervate funcționarilor superiori, experților internaționali și reprezentanților trusturilor străine. Serviciile culturale ale țărilor africane au protestat de mult timp împotriva politicii de selecționare a filmelor, în virtutea căreia în Africa nu erau trimise decît pelicule de proastă calitate — westernuri, filme polițiste etc., abundînd în bătăi și crime. S-a cerut în repetate rînduri companiilor susamintite să procure filme cu conținut educativ. Rezultatele acestor demersuri au fost totdeauna negative, pretextîndu-se «analfabetismul publicului african»...

Tînăra cinematografie africană n-a fost niciodată încurajată de proprietarii celor două companii. Regizori și producători africani, apreciați la Paris, Veneția și Moscova, nu izbuteau să-și prezinte producțiile, în primă vizionare, în Africa. Sembene Ousmane, Blaise Senghor și colegii lor n-au încetat să protesteze împotriva acestei atitudini antiafricane, cerînd să se pună capăt unei asemenea stări de lucruri, iar autoritățile să preia atît distribuirea filmelor cît și exploatarea sălilor, să încurajeze și să subvenționeze creația națională.

Republica Arabă Unită, India și țările socialiste, precum și unele cercuri progresiste ale cinematografiei din Europa occidentală și-au oferit sprijinul, furnizînd atît Guineei cît și Voltei Superioare filme bune la prețuri scăzute. De doi ani încoace, Festivalul cinematografului african de la Ouagadougou, facilitînd cunoașterea producțiilor tipic africane, se bucură de un mare interes.

Un adevărat val de represiuni a fost dezlănțuit de noile autorități cambodgiene împotriva locuitorilor de origine vietnameză — unii căzînd victime masacrelor, iar alții fiind siliți să ia calea lagărelor (în fotografie).

cronica de trei secunde

CUORE

Mi se impută — printre altele, firește — că sînt prea amabil. Nu sînt decît politicos. Sînt acuzat că am prea mulți prieteni. Nu sînt decît sociabil și am oroare să jignesc un zîmbet care vine, chiar ipocrit, spre mine. Am foarte puțini prieteni — dar e bine c-o știu numai eu și dușmanii mei. Mă împrietenesc greu, însă mă pot împrieteni dintr-un nimic, dintr-o frază, dintr-un gest, dintr-un gînd cu care mă întîlnesc în troleibuz, într-o cofetărie, într-un ziar, fie el tipărit la Polul Nord, dar care să mă lovească în inimă, exact unde mă doare. Cineva — la antipod — zice așa: «Nu scriu pentru posteritate... Ceea ce trebuie e să scrii repede. Nu vreau să fiu durat în bronz, căci teatrul nu poate fi eficace decît dacă e scris repede, dacă e montat repede, dacă spune imediat ceva despre problemele contemporane imediate, dacă e scris pentru omul din primăvara lui '70, fără să aștepte a afla cum va fi omul din noiembrie '70»... Habar n-am cum arată la față acel am care gîndește astfel. Nu-i cunosc piesele. Nu vreau să i le cunosc. Cu prietenii nu sînt amabil, nici sociabil, prietenii nu-mi inspiră milă, piesele lor cu atît mai puțin... Dar omul acesta îmi e prieten, în această primăvară a lui '70. Nu știu ce va fi în noiembrie '70 — știu doar că un om cu cît îmi e mai necunoscut, cu atît eventuala noastră prietenie are șansa de a dura mai mult. Și cine m-ar crede că cel mai bun prieten al meu e un om care se împotrivește categoric acestor idei ale necunoscutului de la antipod?

HECTOR MALOT

Dl. Villeneuve era bătrîn. Dl. Villeneuve era mut. Dl. Villeneuve era infirm. Dl. Villeneuve avusese cîndva o embolie cerebrală și deseori se simțea rău. Dl. Villeneuve avea un cîine. Cîinele se numea Nick. Nick era din rasa setterilor irlandezi. Nick își urma stăpînul peste tot. Nick știa că dl. Villeneuve era mut și simțea din timp cînd i se făcea rău d-lui Villeneuve. Atunci, Nick fugea într-un suflet să anunțe familia că d-lui Villeneuve îi e rău. Nick avea simțurile foarte dezvoltate. Cînd apărea prin preajmă un tînăr numit Raymond Bénac, de profesie ucenic într-o măcelărie, Nick începea să mîrîie și să-și arate colții. Nick simțea mirosul de sînge și carne împregnat în Raymond și acest miros îl irita. Raymond era din ce în ce mai iritat de mîrîitul lui Nick. Iritarea omului se transformă în ură față de animal. Vara trecută, dl. Villeneuve plecă la pescuit însoțit de Nick. Raymond îi urmări. Raymond purta o carabină calibrul 22. El aștepta ca Nick să se culce cuminte la picioarele stăpînului, pe malul riului. Atunci Raymond trase un glonț în Nick. Nick muri pe loc. Tribunalul din Toulouse îl judecă pe Raymond Bénac, acuzat de «dispreț total față de persoană». Avocatul apărării argumentă: «Cînd ești ucenic într-o măcelărie, domnilor, n-ai sufletul lui Mozart»... Bénac fu condamnat la 800 de franci despăgubiri către dl. Villeneuve și 100 franci Societății pentru protecția animalelor, constituită parte civilă. Avocatul nu fu pedepsit, căci n-avea de ce. El fu condamnat să găsească și în viitor noi argumente inteligente în apărarea clienților săi. Nimeni nu pedepsește aberațiile orale prin care justificăm inteligent și ingenios crimele semenilor noștri, nevinovate rămîn prostiile pe care le debităm zilnic — ca avocați, ca inculpați, ca măcelari, ca ucenici sau clienți ai măcelarilor — pentru a disculpa «disprețul total față de persoană»...

Radu COSAȘU

memento

Prezentat de:

Traian STOICA (carte)
Magda MIHĂILESCU (cinema)
E. DASCĂLU (muzică și televiziune)
Cornel BOZBICI (plastică)
Sanda FAUR (teatru)
Vlad MUȘATESCU (disc)

carte

• Înregistrăm cu satisfacție apariția cărții **Din lirica engleză** de Lucian Blaga. Dorli Blaga, îngrijitoarea ediției, ne anunță că poeziile cuprinse în această antologie «au fost traduse de Lucian Blaga în colaborare cu soția sa, Cornelia Blaga, între anii 1956 și 1960» (Editura Univers).

• Ștefan Aug. Doinaș: **Lampa lui Diogene**. Poetul ni se prezintă — editorial — în cea de-a doua, dar atît de organică, postură a sa de teoretician și exeget al fenomenului literar. Fără nici o urmă de amatorism, Ștefan Aug. Doinaș transcede, în studiile și eseurile sale, granițele propriei creații lirice însoțit de rigorile unui cert și înalt profesionalism. Astfel că lectura paginilor din **Lampa lui Diogene** ne cîștigă deplin încrederea prin modul adînc avizat al atacării problematicii și al demonstrației elegante, dar ferme. Recentul său studiu, «Atitudini expresioniste în poezia românească», publicat de revista «Secolul 20», revelator prin densitatea și justețea observațiilor, ne spune — dacă mai era cazul — că **Lampa lui Diogene** e departe de a fi **un accident** în activitatea sa critică și eseistică. În conturarea unui peisaj literar de cît mai elevată spiritualitate, prezența lui Ștefan Aug. Doinaș e stenică și de prim ordin (Editura Mihai Eminescu).

• La Editura politică a apărut o carte de acută actualitate: **Marketing — prospectarea pieței** de Mihai C. Demetrescu.

• Tot la aceeași editură a apărut cartea **Două sate** — structură socială și progres tehnic — în care ne sînt înfățișate interesante investigații sociologice.

• Volumul III din Scrieri de I. Peltz cuprinde romanul «Foc în Hanul cu tei» (Editura Minerva).

• În noua colecție «Biblioteca pentru toți copiii» a apărut cartea «Amintiri din copilărie» de Ion Creangă (Editura Ion Creangă).

• La Editura științifică a apărut volumul **Psihologie animală** — comparată și evolutivă — de Mihai Beniuc, în care sînt incluse, după însăși mărturisirea autorului, «datele experimentale și concepția personală a autorului, rezultate dintr-o activitate de peste treizeci și cinci de ani...»

• Pentru recuperarea întîrzierilor, revista **Secolul 20** e într-o adevărată alertă. Nici n-am apucat să răsfoim bine numărul 11-12, că a și apărut următorul. Trebuie însă să recunoaștem că asaltul e pe departe de a fi în dauna calității. Și ultimul număr (1) prezintă un sumar substanțial. Nu citățm nici un titlu, pentru a nu nedreptăți pe un altul, dar invităm cititorii să parcurgă paginile publicației, asigurîndu-i de fructuoasele-i informații și comentarii, ca și de o inteligent întocmită și valoroasă culegere de texte beletristice.

cinema

• **Nu fi trist!** Romanul «Unchiul meu Benjamin» al scriitorului francez din secolul al 19-lea Claude Tillier — scriere în paginile căreia viața este văzută ca un imens spectacol al bucuriilor — a căpătat în viziunea regizorului sovietic Gheorghi Danelia dimensiuni nebănuite. Adaptată unei alte realități, citită cu ochii unui cineast autentic, cartea s-a lăsat înghițită de un film ce alătură, într-un chip cel puțin straniu, epicurianismul cu tristețea, bucuria de a exista cu întîmpinarea morții, poezia cu grotescul. În rolurile principale: Vahtang Kikabidze, Sergo Zahariadze, Anastasia Vertinskaia, Ariadna Senghelaia, Sofiko Ciuarelli, Evgheni Leonov.

• **O întîmplare.** Unul din maeștrii filmului de animație, Vatroslav Mimica, ni se înfățișează într-o

Anastasia Vertinskaia

ipostază mai nouă pentru noi, aceea de autor de filme «cu actori», cum se spune. În cazul de față este vorba de o adaptare după o nuvelă de Cehov, de o ecranizare ce ni-l recomandă pe Mimica drept un bun creator de atmosferă. Interpreți — Pavle Vuisic, Sergio Mimica, Boris Dvornik, Neda Spasojevic.

• **Răzbunătorul.** Carlo Lizzani, prezent din plin pe ecranele noastre în zilele acestea (vezi «Iubita lui Graminia»), s-a lăsat sedus de posibilitățile westernului. Interpreți Lou Castel (unul dintre tinerii furioși ai filmului italian de azi), Mark Damon, Pier Paolo Pasolini (măcar la chip să-l vedem), Barbara Frey, Rossana Krisman, Franco Citti, Mirella Maravidi.

• Pentru cine nu le-a văzut la vremea lor recomandăm, încă o dată, filmele **«Viridiana»**, **«Ultima lună de toamnă»**, **«Mireasa era în negru»**.

• Studioul «Animafilm» ne-a prezentat săptămîna trecută, la sediul său, ultima recoltă din producția de filme pentru copii. Am urmărit cu bucurie cîteva micropovestiri pline de farmec, multe dintre ele vădind o serioasă aplecare către lumea de înțelepciune și frumusețî a folclorului nostru.

• Dintre fărîmăturile lunii mai, reținem atenția cîteva titluri, din păcate prea puține: **Procesul** lui Orson Welles, **Cadavrul viu** (regia, Vladimir Vengherov), **Cal 1 000 de ochi și doctorului Mabuse** (regia, Fritz Lang), **Eliberarea** (regia, Iuri Ozerov), **Ferestrele timpului** (regia, Tamas Fejer).

plastică

• Abdicînd de la reprezentarea imitativă a realului, **Gheorghe Șaru** practică o nouă figurație cu sens ireal. Imaginile sînt ordonate și elaborate în cîmpuri, pictorul fiind preocupat de arhitectura ariilor de culoare și de ritmarea spațiilor. Un joc al imaginarului în care rigoarea domină și alungă orice efuziune sentimentală (Apollo).

• **Ioana Kassargian** — sculptură. Cele 13 lucrări pe care le expune atestă o constanță în creație. Departe de falsele ambiguități, artista sintetizează, cu minimum de mijloace, sentimente și stări umane. Volumele au o linie ondulatoare, melodioasă, adeseori vibrant senzuală. Numitorul comun al acestor sculpturi, șlefuite pînă la puritate, este expresivitatea și adeseori magicul (Apollo).

• **Cornelia Petrescu** reconstituie, într-o modalitate personală, vechi motive de frescă și tablouri votive. Desenul e organizat și liniile sale se ordonează după legile unui schematism geometric de mozaic bizantin. Desenului organizat îi corespunde o cromatică vibrantă care exaltă imaginea și-i conferă un lirism tainic (Apollo).

• În cele aproximativ 200 de fotografii alb-negru, francezul **Henri Cartier-Bresson** (socotit a fi unul dintre cei mai eminenți artiști fotografi contemporani) prezintă uluitoare imagini, scene, care nu sînt decît impresionante și adeseori tragice momente din viața omului acestui secol. Selecția — care cuprinde imagini realizate timp de patru decenii — echivalează cu o retrospectivă (Institutul de arhitectură «Ion Mincu»).

• Grafismele, ca și culoarea, și spațiile dinamice joacă un rol important în gravurile lui **Radu Stoica** și **Radu Dragomirescu**. Dar și capacitatea de invenție. Căci toate aceste imagini, care reconstituie un dialog al profiturilor sau morfologia unor posibile spații, sînt aluzii la o ultrarealitate născută dintr-un prodigios joc al imaginației (Sala de expoziții a I.R.R.C.S., str. Eminescu 8).

• Rainer Maria Rilke: **Rodin**. Cele două eseuri ale poetului constituie un mic tratat de estetică în care creația lui Rodin este supusă, cu sensibilitate și finețe, unei analize pătrunzătoare (Editura Meridiane)

muzică

• Concertul săptămînal din 8 și 9 mai al Filarmonicii este inclus în programele festive ale BICENTENARULUI BEETHOVEN. Ascultăm: Uvertura «Egmont»; Concert pentru vioară și orchestră — solist, Ion Voicu; Simfonia a VII-a în La major. Dirijează, **Mircea Basarab** (sala Ateneu).

• Cu o săptămînă înainte de închiderea stagiunii, Orchestra simfonică (și Corul) Radioteleviziunii, sub conducerea maestrului **Emanuel Elenescu**, ne oferă un program menit parcă să ne facă să regretăm apropiata vacanță: «Variațiuni simfonice pe un cîntec de Anton Pann» de Theodor Grigoriu; Concertul pentru vioară și orchestră de Felix Mendelssohn — Bartholdy; Poemul simfonic «Pinii din Roma» de Ottorino Respighi. Solista concertului — tînăra și talentata violonistă **Silvia Marcovici** (7 mai).

• Viu interes pentru «Concertul de sonate» susținut de violoncelistul **Cătălin Ilea** și pianistul (și clavecinistul) **William Nabore** din S.U.A. În program, sonate pentru violoncel și pian (sau clavecin) de J.B. Loeillet (n. 1688), Fr. Couperin, Felix Mendelssohn-Bartholdy, Johannes Brahms (6 mai, Sala mică a Palatului).

• Au fost aminate de la 30 aprilie la 5 mai recitalurile (din ciclul «Tinerii interpreți pe scenele Filarmonicii») clarinetistului **Ștefan Korodi** (la pian, **Radu Negreanu**) și violistului **Vladimir Mendelsohn** (la pian, **Florina Cozighian**) (Studio. Ateneu).

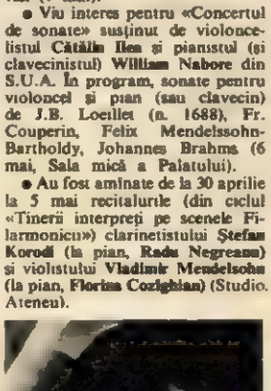

Ion Voicu

teatru

• **Bărbați fără nevoie** (titlul original: «Un cuplu ciudat») de Neil Simon (Teatrul Nottara): comedioară de boulevard, tipic americană, scrisă — cu un umutor și reconfortant spirit autocritic — de un bărbat despre tristele avataruri ale bărbaților divorțați. Garantăm publicului feminin delicii de tip vindicativ. Nu ar fi stricat spectacolului un ritm mai strîns, un umor ceva mai generos și o distribuție mai fericită. Regia: George Rafael. Vine vara, stimați spectatori sînt semne sigure: înfloresc pe bulevard trandafirii și piesuțele deconectante!

• Vine vara, și teatrele își pornesc, mai cu sîrg, prin lume și prin țară «căruțele cu turnee». Primim vești îmbucurătoare de la Florența, unde Teatrul «Bulandra» e prezent în cadrul Întîlnirii internaționale a teatrelor stabile: «**Leonce și Lena** a repurtat un mare succes, meritat pe deplin, prin originala și inteligenta regie a lui Liviu Ciulei, și prin interpretarea tuturor actorilor»... (La Nazione). Despre David Esrig, regizorul spectacolului cu «Nepotul lui Rameau», se afirmă, în aceeași publicație, că este incontestabil una dintre cele mai interesante personalități regizorale din Europa.

Liviu Ciulei

• **Mandragora** de Machiavelli (turneul Naționalului craiovean) cine s-a simțit traumatizat de viziunea frustă, de un comic violent și scandalos modernizată a spectacolului bucureștean cu «Mandragora» (regia Dinu Cernescu), îl va considera un duhce vis de copil pe lîngă montarea — de altfel extrem de interesantă — a regizorului italian Paolo Magelli, invitat pentru acest spectacol la Craiova. O lume de cosmar dantesc, desenată scenic cu un rînjet sarcastic, o vehemență plină de cruzime. Și-a găsit Machiavelli, în secolul XX, un om pe măsura lui!

• **Henric al IV-lea** de Pirandello (de asemeni prezentat de Naționalul craiovean): excelent recital actoricesc — Ion Pavlescu, regia, voit modestă (Georgeta Tomescu).

• «Freundschaft» — Teatrul central pentru copii și tineret din Berlin — a fost săptămîna trecută oaspetele publicului bucureștean și al Teatrului «Ion Creangă» — în special — după care a pornit să-și prezinte la Timișoara, Oradea, Arad și Sibiu cele două spectacole ale sale: **Regele Drosselbart** după frații Grimm, în regia lui Horst Hanemann, și o comedie muzicală după **A douăsprezecea noapte** de Shakespeare, în regia lui Heiner Mobins. Spectacole pline de acuratețe, armonioase, gîndite, anume, conștiincios și cu responsabilitate educativă, pentru publicul său fraged.

disc

• Printre vocile îndrăgite de iubitorii muzicii populare românești se numără și cea a lui **Matei Constantin**. Calități deosebite de timbru, o emisie fără repros vin să se adauge și unei atitudini interpretative puternic individualizate. Și repertoriul ales de Matei Constantin dovedește o gingașă simțire și înțelegere a dramatismului, lirismului sau eposului conținut de textul anonimului creator (EPD-1238)

• Printre aditea formații orchestrale, mai mari sau mai mici, cu pretenții sau fără pretenții, mai apare din cînd în cînd și cîte un taraf, da, chiar taraf, ansamblu de cea mai autentică sorginte folclorică, care, de multe ori, rezolvă «mai la obiect» sarcinile și necesitățile emoționale ale ascultătorilor decît unele hipertrofiate orchestre, așa-zis populare. Mărunta grupare a lui **Alexandru Titruș** susține cu brio cele afirmate mai sus (EPC-10095).

• Serialul, căci într-adevăr serial este, «Noi șlagăre engleze» (oare nu se zice englezești?), într-un nou episod la «Electrecord». Nu putem spune cine interpretează și cine acompaniază... că nu scrie nicăieri! (EDE-044)

televiziune

DUMINICĂ. Înregistrările muzicale păstrate în arhiva televiziunii ne dezvăluie astăzi, în concertul de duminică dimineață, una dintre comorile sale: **«Menuhin Festival Orchestra»** cu nemuritorul Concert pentru două viori și orchestră de J.S. Bach (Yehudi Menuhin și Robert Master) și Simfonia V de Schubert (11.15) • **Itinerar eroic** și-a intitulat Dionisie Șincan notele sale de reporter pe locurile unde, acum 25 de ani, ostașii români au luptat și și-au adus contribuția glorioasă la marea victorie împotriva fascismului și pentru eliberarea țării (19.20) • **«Rebecca»**, un film celebru nu atît pentru textul care l-a inspirat — romanul scriitoarei engleze Daphné du Maurier — cît pentru regia lui A. Hitchcock și interpretare: Laurence Olivier și Joan Fontaine (19 50)

LUNI. «În memoriam» — o emisiune omagială închinată lui George Enescu în cadrul pregătirilor pentru cea de-a V-a ediție a prestigiosului Concurs și Festival internațional purtînd numele marelui muzician (19.40).

MARȚI. **Seară de teatru:** «Micul infern» de Mircea Ștefănescu în interpretarea actorilor teatrului timișorean (20.15).

MIERCURI. Un meci amical de **fotbal:** România-Iugoslavia pe stadionul «23 August» (17.05) • **Cabinetul economic TV** inaugurează un ciclu de larg interes în dezbaterea unor probleme de actualitate economică, invitînd la prima emisiune pe ministrul comerțului exterior, Cornel Burtică (19.50) • **Telecinemateca:** «Obsesia» lui Luchino Visconti, filmul cu care s-a născut faimosul neorealism italian (20.15).

JOI. **Seară de teatru.** Valentin Silvestru a tălmăcit pentru micul ecran «Comedia celui care a luat de nevastă o femeie mută» de Anatole France, după o veche farsă franceză a unui autor necunoscut (20.15) • «Post sezon», filmul lui Zoltan Fabri — consacrat cineast maghiar (20.00).

VINERI. «Cîntec în mai» — o emisiune literar-muzicală dedicată ZILEI PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN (19.20) • Încă un film excelent (aș observat că ele abundă în această săptămînă) «Blestemații» de René Clement cu Henri Vidal și Fosco Giachetti (20 00)

SÎMBĂTĂ. Nume dintre cele mai reprezentative pentru muzica interpretativă și coregrafia românească, reunite într-o emisiune de **Instantanee** (21.10).

pronosport

Pronosticul autorului TITUS OZON pentru Concursul Pronosport din 3 mai 1970

I. Chimia Sv.-Poiana	1
II. Polit. Gl.-Oțelul Gl.	1
III. Dunărea-Metalul Buc.	1
IV. Progresul Br.-Ceahlăul	1
V. Vagonul-C.F.R. Arad	1
VI. C.F.R. Tim.-Polit. Tim.	x
VII. Electroputere-Gaz metan	1
VIII. Catania-Reggiana	1
IX. Cesena-Pisa	x
X. Foggia-Reggina	x
XI. Genoa-Catanzaro	1
XII. Modena-Perugia	1
XIII. Ternana-Varese	x

FLACĂRA-ALBUM

FLACARA

19
'70

ANUL XIX
NR. 779
9 MAI 1970

reportaj de sapte zile

un nou șantier al tineretului

Flacăra entuziasmului patriotic aprinsă pe Lotru s-a întins și peste alte meleaguri. De curînd a fost preluată și de tinerii de pe Valea Comanei, județul Ilfov, care s-au constituit într-un *Șantier al tineretului*. Organizați în 25 de brigăzi, peste o mie de tineri — cooperatori, elevi din liceele teoretice și din școlile profesionale, mecanizatori ai agriculturii — purtînd steaguri, buchete de flori și unelte de muncă au inaugurat această acțiune de importanță însemnătate pentru agricultură. Munca lor va fi concretizată în participarea la lucrările de irigații prin care o mie de hectare aparținînd unităților agricole din Dridu, Coșereni și Movilița vor primi apă la timp.

În fotografii: brigadierii și «armele» lor.

Fotografii de Ion CUCU

trializării peștelui (M.I.A.) — are capacitatea de a prelucra și de a transporta 800 tone pește congelat (lungimea fiecărei nave: 88 m). Ele vor pleca la pescuit încă înainte de sfîrșitul acestui an în regiunea Labradorului. Alte două traulere se construiesc în prezent în Republica Democrată Germană, la șantierele navale din Stralsund. De data aceasta este vorba de tipul de navă de pescuit cunoscut sub numele de «Atlantic II», un tip foarte modern, cu o capacitate de 500 tone pește congelat; una dintre nave se va numi «Trotuș», iar cealaltă «Mureș». Și ele vor începe pescuitul la sfîrșitul acestui an.

S-a mai contractat — ne-a informat în continuare interlocutorul nostru — construirea a încă cinci traulere, cu termen de predare la sfîrșitul anului viitor (trei în R.D.G. și două în Polonia). În continuare, alte cinci nave de pescuit oceanic vor fi construite pentru noi în 1972. Tot în același an, șantierele navale din Wismar (R.D.G.) vor construi pentru noi o «navă colector». Este vorba de un vas frigorific de mare capacitate (6 500 tone; lungime 150 m), care va avea rostul de a «aduna» în largul oceanului tot peștele prins de traulere și de a-l aduce în țară. În felul acesta, traulerele noastre vor putea pescui tot timpul, nemaifiind nevoite să se deplaseze de fiecare dată spre țară.

Așadar, flota românească de pescuit oceanic va crește în viitorii 2-3 ani de la șase nave, cîte are azi, la 21.

F. URSEANU

apă, ogoarelor

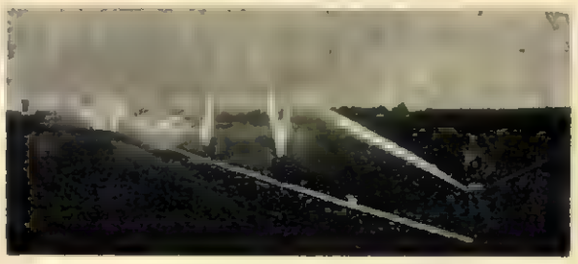

Amplele acțiuni de valorificare a resurselor de apă naturală și de irigare a ogoarelor, care se desfășoară într-un ritm mereu crescînd în ultimii ani, au căpătat în urma recentei Plenare a C.C. al partidului proporții impresionante. În anii viitori, Bărăganul, vestitul grînar al țării, cît și celelalte zone agrare vor fi brăzdate de-a lungul și de-a latul de veritabile rîuri, care vor avea drept consecință imediată creșterea producției agricole.

De curînd, în Dobrogea a intrat în funcțiune cea mai mare stație de pompare de pe întinsul ogoarelor țării, cu un debit în faza finală de 120 mc de apă pe secundă. Aceasta va asigura irigarea numai în acest an a 64 000 hectare de teren în zona Carasu. În anii următori, suprafețelor irigate li se vor adăuga încă 140 000 hectare.

Nu putem să nu amintim hărnicia oamenilor, concretizată în realizarea în mai puțin de trei luni a montajului principalelor utilaje și a echipamentului electric din stație. Cu toate acestea însă, trebuie să se țină de pe acum seama de necesarul de personal calificat, care să servească pe mai departe utilajele, muncitori specializați în întreținerea și exploatarea sistemului de irigații.

Petre ANGHEL

nave la orizont

Două noi traulere sub pavilion românesc pescuiesc în clipa de față în nordul Atlanticului. Sînt navele «Razelm» și «Sinoe», construite recent pentru noi la Șantierele navale «Lenin» din Gdansk (Polonia). O dată cu darea lor în folosință, flota noastră de pescuit oceanic numără șase traulere. Lucrurile nu se opresc însă aici. Începînd de la sfîrșitul acestui an ea se va dezvolta într-un mod deosebit. La Gdansk, au și fost lansate de curînd două noi traulere, «Negoiul» și «Ceahlăul», în prezent lucrîndu-se la completarea instalațiilor de bord. Fiecare dintre aceste traulere (ambele de tip B. 22/I) — ne declară tov. Dumitru Măringuț, director tehnic în Direcția indus-

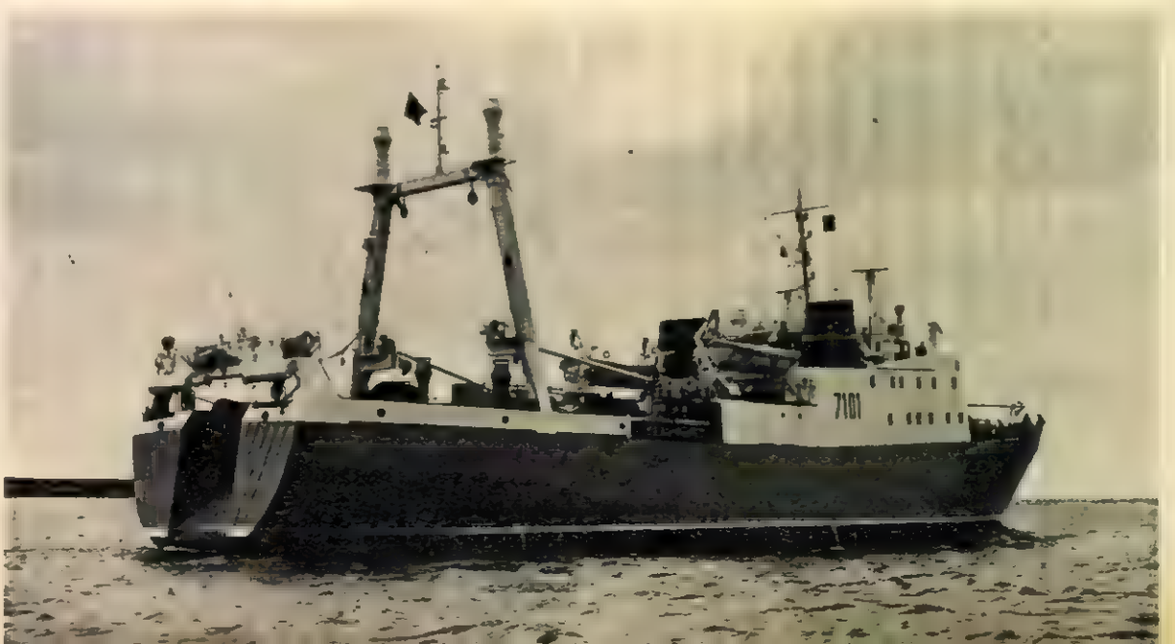

Așa va arăta una dintre noile nave de pescuit oceanic de tip «Atlantic II».

de ziua internațională a muncii — o amplă desfășurare a energiilor creatoare

Tradiția înălțătorului de Mai prilejuiește în fiecare nouă primăvară oamenilor muncii tulburătoarea festivitate a «ieșirii în lume» cu bucuriile și izbînzile lor, cu optimismul planurilor viitoare.

Sărbătoarea de la 1 Mai 1970 a fost, o dată mai mult, o zi de ample recapitulări ale realizărilor cucerite de eroica noastră clasă muncitoare, de întregul popor român. Manifestîndu-și plenar satisfacția față de roadele bogate ale strădaniilor lor, oamenii muncii din țara noastră și-au afirmat din nou, cu dragoste și recunoștință, unitatea strînsă în jurul Partidului Comunist Român, al Comitetului său Central în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, încrederea în politica partidului, care exprimă interesele fundamentale ale poporului, ale cauzei socialismului.

Cu toata vremea ploioasă care a împiedicat demonstrația, Capitala țării a purtat, distinct, amprenta sărbătorească a zilei. Steagurile roșii și tricolore arborate pe toate bulevardele și străzile Bucureștiului, revărsarea generoasă de flori au fost alăturate uriașului buchet al faptelor, pe care bucureștenii l-au pregătit o cinstea lui 1 Mai. Panourile graficele uzinelor, fabricilor, adună la un loc cifre de o emoționantă vigoare. Iată, bunăoară pînă în ajunul marii sărbători industria bucureșteană realizase o producție peste plan de 206,4 milioane lei — o cincime de miliard, rodul priceperii și vredniciei muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor din București.

În toate județele țării, oamenii muncii români, maghiari, germani și de alte naționalități și-au dat întîlnire pe străzi sau în cadrul unor însuflețite adunări. Sub drapelul patriei și al partidului ziua de 1 Mai a fost sărbătorită cu bilanțuri bogate, care vorbesc de la sine despre noua față a orașelor, despre schimbări esențiale în viața locuitorilor lor. Revărsarea a zeci de mii de oameni ai muncii prin fața tribunelor a evidențiat în expresii sintetice daruri închinate țării întregi: cele aproape 8 000 de tone oțel peste prevederi din partea siderurgiștilor gălățeni, primul transformator de 190 MVA de la «Electroputere» Craiova, care se află acum la Porțile de Fier, silueta unei noi platforme industriale, care capătă contur în orașul de pe Bega. La acest 1 Mai a demonstrat pentru prima oară, la Suceava, coloana oțelarilor, care au raportat elaborarea celei de-a 725-a șarjă. Pe întreg cuprinsul patriei, de arminden, poporul nostru și-a dezvăluit ampla dimensiune a energiilor sale creatoare. Animați de sentimentul solidarității cu clasa muncitoare de pretutindeni, cu lupta popoarelor pentru libertate, pace și progres social, oamenii muncii din România, conduși cu înțelepciune de iubitul nostru partid, și-au manifestat convingerea că pe temelia realizărilor de pînă acum vor desăvîrși edificiul înalt al socialismului

o legiuire de un profund sens etic

Vastul program de organizare a economiei românești, modernizarea bazei tehnico-materiale, dezvoltarea social-economică continuă a țării sînt remarcabile succese obținute de oamenii muncii în înfăptuirea politicii partidului. În ultimele luni partidul și guvernul au luat o serie de măsuri menite să îmbunătățească structurile economice și sociale, cum sînt reglementările privind ridicarea necontenită a calității produselor și serviciilor, ca o condiție esențială a creșterii eficienței activității economice, sau legea privind organizarea și disciplina muncii. La 1 martie s-a încheiat în toate ramurile generalizarea sistemului experimental de salarizare și de majorare a salariilor. Aceste măsuri, care constituie o îmbunătățire substanțială a nivelului de trai, au fost posibile datorită succeselor dobîndite în creșterea producției și productivității muncii și în creșterea eficienței întregii activități economice. Creșterea venitului național a permis sporirea atît a fondului de acumulare cît și a celui de consum.

În acest context se înscrie și Hotărîrea Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., a Consiliului de Stat și a Consiliului de Miniștri cu privire la majorarea unor salarii tarifare, reducerea și reașezarea impozitului pe salarii și alte venituri. Înainte de toate trebuie subliniată amploarea și eficacitatea acestei hotărîri, deoarece de avantajele bănești pe care ea le creează — adică creșterea salariului — beneficiază peste 2 milioane de salariați, adică peste 40 la sută din numărul total al acestora. La acest număr impresionant trebuie să mai adăugăm alte aproape 2 milioane de salariați cu venituri lunare între 1 200-1 700 lei, care nu vor fi afectate de nici un fel de majorare a impozitului. Tot prin recenta hotărîre se stabilește la 800 lei lunar salariul tarifar minim pe economia națională, ceea ce reprezintă o creștere de 14,3 la sută față de salariul minim de 700 lei stabilit în 1967.

Privită în esență ei, hotărîrea exprimă o realitate economica pregnantă și convingătoare: dezvoltarea armonioasă, continuă, mereu ascendentă a economiei românești, care a permis și a creat condiții pentru îmbunătățirea neîntreruptă a nivelului de trai și de civilizație a poporului nostru.

Hotărîrea vine să afirme un criteriu fundamental al socialismului, adică cel al repartiției după muncă, ceea ce explică marele interes pe care l-a stîrnit în cele mai largi pături ale societății noastre, ea întrunind o aprobare unanimă pentru caracterul ei nuanțat și nepărtinitor. Realizîndu-se raporturi raționale între venituri, diminuîndu-se în acest fel și unele disproporții, noua legiuire are de asemenea un profund sens etic, prin spiritul ei de dreptate și echitate socială, caracteristic de altfel societății noastre.

Punînd în evidență grija statornică a conducerii partidului și statului pentru creșterea continuă a nivelului de trai, pentru perfecționarea sistemului de repartiție, recenta hotărîre subliniază că progresul standardului de viață depinde nemijlocit de producători, de efortul care trebuie depus pentru sporirea producției și productivității muncii, de continua perfecționare a conducerii, planificării și organizării economiei. Neîndoios că toți oamenii muncii își vor intensifica eforturile pentru a obține, în acest ultim an al planului cincinal, noi succese în dezvoltarea economiei românești.

toate forțele pentru încheierea cît mai grabnică și în condiții optime a lucrărilor agricole de primăvară

Ultimele zile extrem de ploioase au întîrziat încheierea lucrărilor agricole de primăvară. La ora actuală, în condiții meteorologice normale, ar fi trebuit ca semănatul să fie practic încheiat. Din motivele arătate mai sus, însămînțările de primăvară au fost executate pe 73% din suprafața planificată. Din datele centralizate la Ministerul Agriculturii și Silviculturii mai reiese că pînă în ziua de 4 mai în întreprinderile agricole de stat a fost însămînțată cu floarea-soarelui toată suprafața planificată, semnalîndu-se restanțe la însămînțarea porumbului (96% din suprafața planificată) și cartofilor (19%). În cooperativele agricole de producție suprafețele însămînțate cu sfeclă de zahăr ating 93% din totalul planificat, la floarea-soarelui 97%, la porumb 67% iar la cartofi 68%. Se remarcă rezultatele bune obținute de întreprinderile agricole de stat din județele Constanța, Tulcea, Galați, Vrancea, Bacău și Vîlcea, care au încheiat cu succes semănatul porumbului, precum și regretabilele rămîneri în urmă ale unor cooperative agricole din județele Sălaj, Cluj, Hunedoara, Sibiu.

Meteorologii anunță neta ameliorare a timpului. În aceste condiții este necesară o conjugare a eforturilor tuturor lucrătorilor din agricultură pentru încheierea accelerată a lucrărilor de primăvară. Se impune redistribuirea utilajelor, astfel ca județele unde însămînțările sînt mult întîrziate să beneficieze cît mai eficient de aportul acestora. Ploile abundente au favorizat apariția și dezvoltarea buruienilor. Este necesar de aceea să se treacă neîntîrziat la lucrări de întreținere a culturilor. Pe terenurile zvîntate trebuie să se execute de urgență semănatul, pentru a se realiza integral suprafața de însămînțat prevăzută în plan.

Sînt ore și zile care valorează aur. O concentrare a tuturor forțelor, o muncă avîntată și perseverentă pot și trebuie să determine în următoarele zile schimbarea radicală a situației, în sensul încheierii în condiții optime a tuturor lucrărilor de primăvară.

Mihai GRIGORE

reportaj de șapte zile

COPERTA NOASTRĂ

Viitoarele șantiere încep aici.

Fotografie de Sorin DAN

Prezentarea artistică:
Alexandru FRANCISC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12 Of 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii»

metalul

Alături de sporirea productivității, reducerea costurilor de producție, de calitate etc., economisirea de materii prime și materiale stă în atenția planului pe anul 1970, a cărui caracteristică principală este valorificarea superioară și folosirea cu maximă eficiență a tuturor resurselor materiale. Cît de importantă este economia de metal putem vedea din datele statistice privitoare la construcțiile de mașini, una din ramurile importante consumatoare de metal: în greutatea totală finală a produselor se regăsește numai 70-80% din cantitatea de metal supusă debitării. Risipă sau tehnologie inadecvată? Și una, și alta, dacă vrem să ținem seama de pretențiile tehnice pe care le avem față de o industrie modernă. Sau alt exemplu: pentru o tonă de piese bune, turnate din oțel, se consumă în medie circa 1,7 tone metal, iar la piesele de fontă la fiecare tonă de piesă se pierd 80-100 de kg. Ar mai putea fi date și alte exemple, dar ceea ce vrem să subliniem este ideea că una din îndatoririle esențiale care trebuie să stea în centrul preocupărilor unităților economice și implicit a fiecărui muncitor sau inginer este reducerea consumurilor de materiale. În dubla lor calitate, de proprietari și producători, oamenii muncii nu pot fi indiferenți față de bunurile lor.

La secția de turnătorie de oțel a uzinelor «23 August», la majoritatea materiilor prime folosite la elaborarea oțelurilor consumurile specifice se situează sub nivelul anului 1969, fapt care presupune incontestabil serioase preocupări ale colectivului în această direcție. Dacă normele de consum au fost depășite la «aluminiu pentru dezoxidare» și «feromangan 75%», aceste depășiri sînt justificate de oțelari prin necesitatea asigurării unei dezoxidări avansate a oțelurilor turnate în piese, fapt care își găsește corespondent în procentul mai scăzut de rebut, respectiv 6,3% față de 9,35 la sută cît a fost înregistrat în 1969.

În cadrul producției de piese turnate din oțel, prin aplicarea unui număr însemnat de măsuri tehnico-organizatorice s-a înregistrat o reducere a consumului de metal pe tonă de piesă de 54 kg. Evident, există încă destule posibilități de economisire mai ales că — cu toate reducerile de consum — încă nu a fost atinsă cota acordată prin planul departamental la normele de consum: 1,84 t/t.

Ample acțiuni de economii de metal au întreprins și alte secții ale uzinelor «23 August». Trebuie remarcat că o importantă hotărîtoare la realizarea acestor economii o au îmbunătățirile aduse tehnologiilor. E cazul secției de forjă, care a început să utilizeze intensiv forjarea pieselor prin matrițare. Noua tehnologie permite, de exemplu, o reducere a consumului de metal de 0,540 t/buc. la locomotiva de 1 250 CP.

Experiența ultimelor luni, care au adus în centrul preocupărilor colectivelor secțiilor reducerea consumurilor specifice, precum și studiile fazelor proceselor tehnologice și al fiecărui produs în parte au evidențiat că pierderile de metal pot fi eliminate, că deseori ele sînt determinate de cauze subiective. O bună organizare a muncii, dublată de un spirit mai gospodăresc, iată secretul economiilor de metal.

Ion MAN

să rămîi în amintirea cuiva...

În fiecare dintre noi rămîne amintirea cuiva, și la rîndul nostru... Tovarășii de joacă din copilărie se păstrează într-un sipet scump al memoriei, primul învățător, prima tresărire a inimii, oameni care ne-au fermecat anumite ceasuri ale vieții, de la care am învățat să trăim frumos...

Am asistat mai deunăzi la evocarea unui tînăr: lăsase pe la Institutul de proiectare al județului Galați o dîră subțire de umbră. Oamenii își aminteau de el, dar se vedea bine că ar fi vrut să nu-și poată aminti:

— De cum a venit la Galați, proaspăt arhitect, i-am dat un apartament cu două camere (era însurat de curînd), l-am înconjurat cu afecțiune, cu încredere. În perioada stagiaturii nu ne-am putut da bine seama de valoarea integrală a talentului și priceperii sale. Totuși, scontînd pe surprizele plăcute pe care ni le putea releva într-un viitor apropiat, i-am sporit salariul peste categoria minimă. Dar arhitectul Ion Tipa ne-a spus... răspicat: «dacă nu-mi faceți salariu mare, considerați-mă demisionat». Și ne-a părăsit...

În vocea directorului se putea descifra, deopotrivă, regret, neputință, reproșuri. De fapt, tînărul arhitect nu și-a trădat doar colegii de breaslă, s-a trădat pe sine: lucra la proiectul unui complex comercial. Nu l-a terminat, nu l-a văzut cum se încheagă, cum se statornicește în arhitectura nouă a Galațiului. N-o să poată spune niciodată (decît numai mistificînd adevărul): «acolo, în centru sau în Țiglina, există un bloc, un magazin, un cinematograf care s-au născut din tinții pe planșetă, din puterea gîndului meu...». Colegii lui de facultate și de promoție, Sorin Dumitrescu, Nicolae Mitrol, Lilica Pițigoi, au venit, au rămas în Galați și nu sînt doar cetățeni-figuranți ai orașului de pe Dunăre. În efervescența industrială urbană pe care o trăiește această așezare, cei trei tineri arhitecți (alături de colegii lor cu experiență mai veche) navighează din plin în spațiile fanteziei creatoare, prefigurînd, în detalii, conformația Galațiului din anii care vin. Idealurile lor profesionale se contopesc pe de-a-ntregul cu destinul viguros al orașului, care plămădește oțel, construiește vapoare și schimbă mereu și mereu înfățișarea străzilor, a caselor, viața toată a gălățenilor de azi și de mîine. Arhitectul Ion Tipa s-a desprins cu ușurință din sfera acestui neastîmpăr vital, a fugit de locul unde l se oferea atingerea unui ideal, pentru o sută-două de lei în plus la salariu. I s-a părut mai importantă această sumă reclamată înainte de vreme (nu era nevoie s-o ceară, dacă o merita!) decît confruntarea cu sine însuși, cu rațiunea de a fi a unui arhitect, a unui om.

Se mai vorbește încă la Galați despre arhitectul «dezertor» Ion Tipa. Dar amintirea lui nu este dintre acelea pe care ai vrea să nu le poată șterge din memorie trecerea timpului.

V. COSTEA

„madrigalul", din nou în turneu

Deținînd un repertoriu alcătuit în principal din capodopere ale perioadei cunoscute în muzică sub numele de Ars nova și interpretîndu-le cu o neegalată strălucire, corul Madrigal a stîrnit de-a lungul turneelor întreprinse peste hotare un val de aprecieri și de succese binemeritate. Numeroși iubitori ai muzicii polifonice din străinătate și-au manifestat dorința de a revedea renumita formație corală românească. Recentul turneu pe care corul Madrigal îl va întreprinde în străinătate va recomanda publicului o dată mai mult virtuozitatea artistică a ansamblului bucureștean.

mieii zburdă pe cîmpii, hai să-i numărăm coo-pii!

Am făcut o vizită la oficiul pentru primirea și rezolvarea behăiturilor și mehăiturilor din județul Ilfov. Prima constatare: ghiseul cel mai aglomerat era cel pentru acordarea stării civile mieilor apatrizi. Am adresat cîteva întrebări viitorului șef al oficiului, inginerul Gheorghe Rădulescu:

— Cum se explică increderea ce vi s-a acordat cînd ați fost selecționat pentru postul de șef al acestui nemaipomenit oficiu?

— Foarte simplu: datorită experienței de care dispun. Organele miliției pot să vă confirme. La ferma nr. 3 a I.A.S.-Borănești, pe care încă o conduc, s-au găsit neînregistrați 1 136 de minori de oaie, adică toți cei născuți în actualul sezon.

— Dar cum de nu protestează medicul veterinar Ștefan Petrescu de la ferma Frumușica a I.A.S.-Sărulești, care de asemeni are o frumoasă experiență? Dînsul a organizat nu numai neînregistrarea mieilor, ci a fost găsit și cu 52 kg de lînă și 45 de piei netrecute în acte.

— Să nu uităm că la noi, la Borănești, există tradiție. Noi n-am înregistrat micuții și drăgălașii miei nici acum un an. Singurul meu rival serios este economistul fermei zootehnice a C.A.P.-Dridu — Mihai Mihăilă. El nici n-a deschis fișele analitice pentru fătările din acest an. A fost găsit cu 902 miei fără acte de identitate. Din 104 răposați n-a înregistrat decît două pierderi.

Convorbirea ne-a fost curmată brusc de o zarvă teribilă ce s-a iscat în hol. Se încăieraseră cei 391 de urmași înflăcărați ai berbecilor C.A.P. din comuna Măriuța. Motivul discordiei: cine să-i înregistreze. Jumătate din miei țin cu brigadierul zootehnist, jumătate cu inginerul Nicolae Turliu, iar al 391-lea se abține.

Ne-am continuat vizita prin sălile de așteptare și am dat peste un tablou straniu. Într-un colț, 12 viței făceau yoga. De fapt, încremeniseră într-o poziție foarte incomodă, cu toate cele patru picioare aduse pe după grumaz. Deasupra lor — o etichetă cu conținut înfricoșător: «I.A.S.-Uzunu, ferma Frățești. Cine va face ca dînșii, ca dînșii să pățească».

— Ce vină își ispășesc acești prejuncani?

— S-au născut mai devreme de termenul planificat.

— Ei și?

— Nu pot fi cuprinși la furajare.

— Dar cine a făcut planificarea? Ei?

— Nu. Dar cei care au făcut-o sînt cuprinși mai de mult la furajare.

Am rămas pironit locului, ca zootehnistul la poarta nouă. Nici n-am putut să-mi încheie foiletonul.

Sergiu PONCU

debuturile la editura „mihai eminescu“

La întrebarea noastră privind situația debuturilor la *Editura Mihai Eminescu*, prozatorul *Corneliu Leu*, redactor-șef, ne-a comunicat următoarele:

— După cum se știe, nu demult s-au petrecut în sistemul nostru editorial anumite schimbări. În acest nou context, editurii noastre îi revine un rol de seamă în promovarea literaturii originale. Pentru realizarea acestei complexe și de onoare îndatoriri, e lesne de bănuit atenția mărită ce-o acordăm problemei debuturilor. În planurile editurii noastre, lansarea de noi scriitori ocupă un spațiu larg. De la recenta înființare a editurii, amintim cîteva debuturi: în proză, *Radu Petrescu* cu romanul de bun augur «Matei Iliescu», *Leonida Plămădeală* cu «Trei ceasuri în iad», tot roman; în poezie, debutul interesant al tînărului *Nicolae Voicu* cu a sa carte de «Poezii», precum și debutul vădind nu numai o promisiune, dar și o certă realizare, al lui *Octavian Paler* cu «Umbra cuvintelor». Un alt debut pe care-l considerăm valoros va fi acela al lui *Gheorghe Astaloș*, care va apărea în vitrinele librăriilor cu două cărți: «Șotron» (poezii) și una de «Teatru».

Pînă la sfîrșitul anului vom mai tipări sub semnătura unor debutanți opt romane, 11 volume de nuvele și schițe, 19 volume de poezie.

În această delicată treabă a intrării în circuitul literar a unor noi nume căutăm ca proaspeții sosiți să prezinte, de la început, unele garanții de dezvoltare. Ne impunem deci o constantă exigență în selecția manuscriselor. Ne vom mări exigența la a doua carte a fostului debutant. Ne vom strădui ca această exigență să crească în raport direct și cu celelalte cărți ale lui. Vrem ca tinerii noștri debutanți, odată editați, să nu devină, cu timpul, senatori de drept printre colaboratorii editurii. Le vom cere o continuă perfecționare, un drum ascendent în maturizarea lor artistică și ideologică.

Traian STOICA

de la studioul de filme „alexandru sahia“

De curînd, la Studioul cinematografic «Al. Sahia» a avut loc prezentarea filmelor realizate pe trimestrul I 1970. Vizionarea celor 14 filme — reportaje, documentare și filme științifice — a avut un caracter de lucru, urmărind stabilirea unui «clasament» de măiestrie profesională. Audiența cinematografului documentar la marele public ne obligă, în afara oricărui punctaj, să remarcăm, măcar informativ, aici, cîteva din realizările colectivelor de creație din cadrul Studioului «Al Sahia», care vor fi extrem de bine primite de către spectatori. Este vorba de documentarele «Mi-a spus o vecină» de Florica Holban, «Vîrsta opțiunilor» și «De ce?» de Ioniță Holban — pentru materialul faptic extrem de bogat și de semnificativ pe care autorii și-l extrag direct din viață, prin intermediul unor modalități de investigație cvasijurnalistice — dar și de «Cerul Alunișului» de Ion Bostan, „Pe cîmpul alb «semnul»" de Alex Sîrbu și «Chipuri de lut» de Zoltan Terner. În ansamblu, filmul de scurt-metraj din acest prim trimestru al anului reflectă cîteva din caracteristicile documentarului românesc, genul cu adevărat împlinit al cinematografiei noastre — vechi și contemporane.

I. NAPI

noutăți aeronautice

Recent, în dotarea detașamentelor de aviație utilitară au intrat elicoptere de tipul K-26, construite pentru Departamentul transporturilor auto, navale și aeriene de către o uzină aeronautică din Uniunea Sovietică. Actualul elicopter, de o concepție modernă, poate efectua multiple operații în scopul deservirii sectoarelor economiei naționale sau solicitărilor vieții cotidiene. Astfel, în misiunile de fertilizare a ogoarelor și combaterea dăunătorilor culturilor cerealiere are o productivitate medie de 250 hectare pe oră, putînd încărca la bord 800 kg de substanțe chimice. K-26 poate transporta la «cîrlig» un autoturism cum ar fi «Dacia 1 100», iar în interior aproape o tonă de mărfuri. Se apreciază că va fi deosebit de eficace în acțiunile de salvare a vieților omenești în zonele foarte greu accesibile oricărui alt mijloc de transport. Totodată amintim că are o capacitate de șapte locuri, o viteză maximă de 170 km pe oră și un plafon de zbor de circa 600 metri.

O altă noutate în acest domeniu o constituie realizarea avionului utilitar IAR-822. Monoplanul, care urmează a fi dat în exploatare curentă chiar în acest an, are o serie de caracteristici îmbunătățite față de celelalte aparate similare. În urma unor îndelungate și minuțioase probe la sol și în zbor s-a constatat că este ușor de manevrat și poate folosi piste de aterizare și decolare de o lungime redusă.

În acest an, datorită înzestrării cu material aeronautic modern, folosirii mai judicioase a întregului parc existent și îmbunătățirii colaborării cu toate unitățile beneficiare se va realiza o sporire considerabilă a volumului de prestații în agricultură (suprafața terenurilor tratate pe această cale va ajunge la finele anului la un milion de hectare), silvicultură, prospecțiuni geologice, în transportul de călători și mărfuri.

Gh. AGIU

CRONICĂ JUDICIARĂ

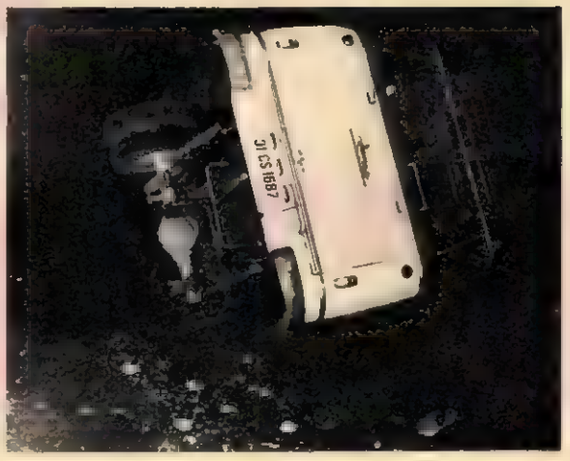

nunta, eva și tentațiile

Agenția O.N.T.-Reșița a închiriat microbuzul nr. 31-CS-1687 unui grup de persoane care doreau să se deplaseze, timp de cîteva zile, la o nuntă, în Satu Mare. Soarta nuntașilor-excursioniști a fost încredințată șoferului Marian Moise, om considerat drept serios, de 44 de ani, căsătorit, cu copii.

Drumul de ducere a decurs cu bine, cununia a început la timp și Marian Moise a rămas liber prin oraș. A fost invitat cu dragă inimă la petrecere, numai că el își dorea... nunta lui. A cunoscut-o pe M.E.C., o tînără de 23 de ani.

Prima noapte s-a consumat normal, dacă pot fi numite *normale* asemenea aventuri întîmplătoare. A doua zi, nunta propriu-zisă s-a mutat la restaurant, iar minilogodna șoferului — la Baia Mare. Angajatul O.N.T. a oferit partenerei sale(care se mai numea și... Eva) plăcerea unei excursii clandestine la Baia Mare. Microbuzul era doar la dispoziția lui și raționamentul lui M. Moise față de folosirea bunului obștesc și de încărcarea notei de plată a excursioniștilor trebuie să fi fost: «unde a mers mia, meargă și suta».

Poate că totul s-ar fi sfîrșit cu bine și cu o cursă ilicită dacă șoferul nu s-ar fi lăsat tentat și de un al doilea fruct oprit: alcoolul. Iată programul distracțiilor din seara cu pricina (în ore aproximative): 20,00—21,00 — consumație la restaurantul «Dacia» din Satu Mare; în jurul orei 21 se pornește în escapada nocturnă către Baia Mare; pe la ora 22,00—23,00 — popas și consumație la un local turistic din comuna Livada, 23,00-0,30 — popas mai lung — «pe dreapta» — între comunele Livada și Iojib.

Ora 0,45! Microbuzul gonește pe drumul național 1 C. Marian Moise moțăie, aparatul de radio al mașinii cîntă, M.E.C. e veselă-veselă, fredonează continuu în ritm cu radioul.

Este ora 0,50 cînd mașina intră în raza comunei Seini. La km 172 + 200 se angajează pentru trecerea unui podeț. În clipa aceea șoferul Moise Marian pierde controlul volanului, părăsește partea carosabilă a șoselei, parcurge 47 m pe acostament și izbește violent parapetul podului.

Din șocul izbiturii, pasagera a fost proiectată prin parbrizul mașinii și aruncată înaintea vehiculului. La rîndul lui, microbuzul a urmat prin aer traiectoria victimei, prăbușindu-se peste aceasta.

Rezultatul nesocotinței lui Moise Marian ca șofer, ca soț, ca om ce avea încredințat un bun al statului: moartea pasagerei, avarierea jumătății din față a mașinii (deviz estimativ 20 000 de lei) și — de ce nu? — ...lăsarea adevăraților nuntași pe jos.

SALA PAȘILOR PIERDUȚI

ÎN LUNA MARTIE, serviciile specializate ale Administrației de stat loto-pronosport au descoperit că peste 100 din lozurile în plic de cîte o sută de lei, care fuseseră decontate, erau false. Faptul a fost sesizat organelor de miliție. În următoarele 30 de zile autorul înșelătoriei a fost descoperit în persoana lui Constantin Bălan, de 23 de ani, *fără (alta) ocupație*, domiciliat în orașul Bistrița.

*

ȘAPTE BRACONIERI din comuna Viișoara-Teleorman s-au dus la pescuit nocturn cu... autocamionul la balta comunei vecine — Furculești. Reușiseră să scoată la mal 220 kg de pește (noroc sau ghinion?) cînd, în plină activitate, au fost surprinși de organele miliției. Reținem numele șoferului Datcu Ion, care pe lîngă braconaj se face vinovat și de cursă clandestină cu autocamionul C.A.P.-Viișoara.

Sergiu ANDON

unde e „modulul“?

Treburile reportericești, purtîndu-ne și la C.I.L.-Pipera, ne-au permis să stăm de vorbă cu o serie de tovarăși din conducerea combinatului. Printre altele, am aflat că e necesară o cît mai largă popularizare a mobilierului de bucătărie «Modul», care datorită calităților sale, atît în ce privește materialul din care e construit, cît și în ce privește forma (corpuri diferite ca dimensiuni și format, ce permit cele mai variate asamblări), s-a dovedit a fi de o înaltă funcționalitate.

Au trecut de atunci cîteva luni. Dar neuitînd cele discutate cu tovarășii de la C.I.L.-Pipera, recent, pornind să-mi cumpăr un dulap de bucătărie, m-am hotărît pentru «Modul».

Căutînd un magazin de specialitate, m-am oprit la unitatea nr. 11 a O.C.L. Mobila din Calea Moșilor 149, a cărei titulatură este «Bucătăria».

Într-adevăr, unitatea nu vinde decît mobilier de bucătărie. Dar foarte greu îți poate oferi ce ai nevoie. Vom trece mai în fugă peste incompetența și lipsa de politețe a celor ce prezintă și vînd mobila în acest magazin (niște vînzători și un gestionar plictisiți nu răspund sau cel mult răspund în silă, prin monosilabe și fluierături, la întrebările prezumtivilor cumpărători), deși socotim că e necesar ca tovarășii din conducerea O.C.L. respectiv să vadă dacă cei în cauză au cît de cît chemare și pregătire pentru profesiunea pe care și-au ales-o.

Să revenim însă la temă. În magazinul de specialitate «Bucătăria» nu am aflat decît vagi urme din «Modulul» căruia i se face atîta reclamă: doar două corpuri verticale de dulap, albe, ca pentru dispensar (dacă n-ar fi fost murdare, zgîriate, rupte la colțuri). «Altceva, nu avem» — ne-a spus gestionarul, după numeroase insistențe. Cît privește alte tipuri de mobilier de bucătărie din corpuri asamblate ce erau expuse, erau inabordabile: «Acestea sînt doar modele. Nu se vînd»!

Întrebăm pe cei în drept (O.C.L. Mobila și Direcția generală comercială a Municipiului București): de ce garniturile de bucătărie «Modul» nu pot fi aflate nici măcar într-un magazin specializat? Nu sînt ele livrate oare de producători? Pe cîte am aflat de la combinatul ce le produce, alt motiv care să explice lipsa garniturilor «Modul» din unele magazine, în afara dezinteresului organelor comerciale, nu poate exista.

V. SAVIN

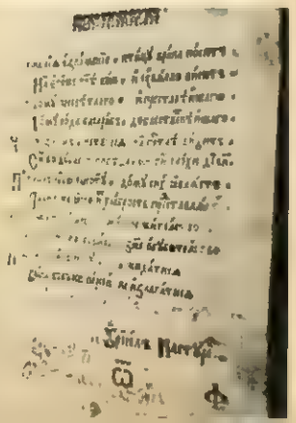

Recent, Muzeul județean de istorie din județul Prahova și-a îmbogățit colecțiile cu cîteva opere de valoare: «Pravila de la Govora», tipărită în 1640, Documentul de restituire a averilor Goleștilor de către domnitorul Grigore Ghica, precum și un document original semnat de Scarlat Ghica (în fotografie).

25 DE ANI ZIUA VICTORIEI

de general-maior **Constantin ANTIP**

S-au scurs douăzeci și cinci de ani de cînd bătea solemnă și gravă ora victoriei asupra Germaniei naziste, eveniment cu puternice rezonanțe în istoria mondială. La 9 Mai 1945, pe drumurile Europei, chesoane și tunuri, aruncătoare și tancuri însemnate cu zvastica, cuprinse de rugină, înfățișau resturile jalnice a ceea ce fusese mașina de război hitleristă. Ani în șir pumnul blindat al fascismului german, amenințînd umanitatea în însăși existența și perspectivele ei, pricinuise atîtea milioane de morți cîte nu cuprinseseră toate războaiele purtate pe continentul nostru în ultimul mileniu, trecuse prin cuptoarele auschwitz-urilor, maidonek-urilor, buchenwald-urilor atîtea ființe cît nu fusese în stare să ardă pe ruguri inchiziția medievală, prefăcuse în cenușă valori materiale și spirituale incalculabile.

Dar pentru ca omenirea să trăiască momentul marii victorii a fost nevoie de uriașe eforturi, sacrificii și jertfe. Războiul antifascist a constituit un examen aspru și greu... Dezlănțuind cea de-a doua conflagrație mondială, imperialismul hitlerist urmărea înrobirea celorlalte țări și popoare, înscăunarea dominației sale asupra lumii. Înarmați pînă în dinți, hitleriștii cotropeau Polonia, patrulau printre viile și livezile Franței, printre colinele Belgiei, Olandei și Danemarcei, se sumețeau în fața munților lugoslaviei și Albaniei, scuipau pe Acropole, se fotografiau în fiordurile norvegiene, aruncau sute de mii de tone de bombe peste Londra și Coventry... Sprijinindu-se pe aproape întregul potențial economic și militar european, căpeteniile hitleriste și-au îndreptat, în cea de-a șasea lună a anului 1941, infanteriile, blindatele, submarinele, avioanele spre Uniunea Sovietică. Ele își făcuseră planul ca într-o lună și jumătate să spulbere de pe fața pămîntului orînduirea socialistă, să transforme pe cei care duraseră Dneproghesul și Magnitogorskul în sclavi ai noilor cruciați. «Ieri ne-am îmbătat de-a binelea — nota în jurnalul lui la 22 iunie 1941 caporalul Hans Heil. Astăzi, la 3,15 dimineața, au început operațiile militare». Își închipuia că nici nu va termina rația de brînză olandeză și de unt danez și nu va reuși să golească termosul cu vin francuzesc și războiul cu Rusia va fi încheiat.

Declanșînd agresiunea antisovietică, hitleriștii nu scăpaseră nimic din vedere În mape purtau planurile sfîrtecării U.R.S.S.; imprimate pe care să consemneze statistica bunurilor jefuite, caselor și orașelor pîrjolite; proiecte pentru convertirea vechilor titluri, creanțe și acțiuni de pe vremea țarismului; invitații filigranate pentru banchetul ce-l și vedeau organizat la hotelul Astoria cu prilejul «cuceririi» Leningradului și pentru «parada» în fața Kremlinului... Mai la urmă, în furgoane, ultimele invenții ale tehnicii și diplomației fasciste: spînzurătoarea cu două etaje și doi «țari ai Rusiei», printre care «pravoslavnicul» Ludovic Ferdinand de Prusia...

Dar mîna osoasă a lui Ludovic Ferdinand n-a ajuns să atingă căciula lui Vladimir Monomahul, iar invitațiile pentru banchet și paradă au fost găsite împotmolite undeva prin apropierea lacului Ladoga și pe șoseaua Volokalamskului.

Tăvălugul fascist, pe care nimeni nu-l putuse opri pînă atunci, s-a lovit de dîrzenia și eroismul popoarelor sovietice și ale armatei roșii, care au răspuns la unison chemării Partidului lui Lenin — «Patria socialistă este în primejdie!». Întreaga omenire avea să afle despre eroismul garnizoanei cetății Brest și avea să-și întărească nădejdile la vestea înfrîngerii armatelor fasciste în bătălia de sub zidurile Moscovei, care înmormîntă definitiv mitul invincibilității armatei hitleriste și planul aventurist al «Blietz-Krieg»-ului. A trecut doar un singur an și cotropitorii hitleriști au fost puși în fața dezastrului de la Stalingrad. Ecoul ofensivei victorioase de pe Volga se răsfrîngea în creșterea avîntului luptei tuturor națiunilor ultragiate de hitleriști din Ardeni și pînă în Carpați. Stalingradului i-a urmat, prin amploare, bătălia de la Kursk, care a pus Germania fascistă în fața catastrofei. Prin marile victorii din 1944-1945, cotropitorul a fost aruncat peste granițele sovietice și înghesuit în propriul lui bîrlog. La 16 aprilie 1945 se declanșa bătălia Berlinului, iar la 1 mai a început predarea masivă a trupelor din acest oraș. «Iată că noi am ajuns aici. Auziți, am ajuns!» — scria în acele zile pe zidurile fumeginde ale Reichstagului sergentul major A. Kurocikin, în vreme ce prin fumul exploziilor de dincolo de poarta Brandenburg, pe Unter den Linden, generalul Weidling, care primise ordin personal de la Hitler să «apere Berlinul pînă la ultimul om», înainta cu un steag alb spre a înștiința comandamentul sovietic că unitățile din capitala celui de-al treilea Reich «depun armele». La 9 mai, Germania fascistă capitula fără condiții în fața aliaților.

Desfășurarea războiului a arătat că greul acestuia a apăsat pe umerii Uniunii Sovietice, care a fost forța fundamentală a coaliției antihitleriste și a făcut cele mai mari sacrificii materiale și umane; la 20 de milioane de oameni se ridică jertfa dată de popoarele sovietice în 1 418 zile de război. Din cele 13,6 milioane de hitleriști care au pierit pe toate teatrele de operații, aproximativ 10 milioane și-au găsit sfîrșitul pe frontul de răsărit. Alături de armata sovietică au luptat cu bărbăție împotriva puterilor Axei, armatele S.U.A., Marii Britanii, Franței și ale celorlalte state din coaliția antifascistă, contribuind la obținerea victoriei. În cronica luptei antifasciste s-au înscris la loc de cinste minunatele fapte ale patrioților din numeroase țări din Europa și Asia, ale participanților la mișcarea de rezistență, în frunte cu comuniștii.

La cîteva luni după terminarea războiului în Europa, armatele coaliției antifasciste scoteau din luptă și pe aliatul Germaniei în Asia — imperialismul militarist japonez. La înfrîngerea Japoniei, o contribuție de seamă a adus-o poporul chinez, care, sub conducerea partidului său comunist, a luptat timp îndelungat împotriva agresorului, precum și popoarele vietnamez, coreean și altele.

Poporul român, care a urît întotdeauna fascismul, încearcă sentimente de adîncă și legitimă mîndrie că și-a adus partea sa de contribuție la înfrîngerea hitlerismului. În anii negri ai dictaturii antonesciene, continuînd cu hotărîre lupta antifascistă din perioada precedentă, Partidul Comunist Român a militat pentru coalizarea celor mai largi forțe sociale și politice, a ridicat masele la lupta activă împotriva dominației hitleriste Mișcarea patriotică de rezistență se dezvolta și se forja în focul aprig al minieri generale, căreia îi dădea expresie și blestemul popular: «Hitlere n-ai avea parte/ De luminare la moarte... / Cînd ți-o fi mai dor de soare, / Să te văd la închisoare, / Fiare-n mînă și-n picioare, / Fiarele să ruginească, / Oasele să-ți putrezească». Lupta înverșunată purtată de oamenii muncii, de forțele progresiste ale societății, în frunte cu Partidul Comunist Român, împotriva fascismului a fost strălucitor încununată de insurecția din august 1944, care a dus la doborîrea dictaturii antonesciene, scoaterea României din războiul antisovietic și alăturarea ei Națiunilor Unite împotriva Germaniei naziste.

În acele zile de adevărată explozie a efervescenței revoluționare a maselor populare, armata română s-a avîntat cu elan în luptă și împreună cu formațiunile patriotice a zdrobit în numai cîteva zile forțele hitleriste din Capitală și din cea mai mare parte a țării. Evaluînd consecințele actului de la 23 August asupra situației ocupanților hitleriști, generalul Hans Friessner, fostul comandant al Grupului de armate «Ucraina de sud», scrie în memoriile sale: «Efectele au fost catastrofale! Trupele române au primit ordin să trateze pe toți germanii ca dușmani, să lupte împotriva lor și să-i dezarmeze... Haosul mergea spre punctul său culminant». Insurecția victorioasă a poporului român a zădărnicit planurile lui Hitler și Antonescu de a organiza pe teritoriul României o nouă linie de rezistență militară, a reprezentat un substanțial aport la prăbușirea frontului german în această zonă a Europei, a facilitat înaintarea rapidă a armatei sovietice spre Bulgaria, Iugoslavia și Ungaria.

Spiritul de abnegație din zilele fierbinți ale insurecției a înnobilat lupta purtată mai departe de armata română, umăr la umăr cu armata sovietică, pentru eliberarea completă a patriei. «Despre aceasta se va scrie în cărțile de istorie» — iată cuvintele, simple dar menite să rămînă memorabile, rostite de un soldat anonim în clipa solemnă a înălțării tricolorului nostru pe monumentul din piața orașului Carei, la 25 octombrie 1944, cînd a fost smulsă de sub cizma fascistă și ultima brazdă din pămîntul României.

Cu vitejie și eroism au continuat acțiunile militare ostașii români, cot la cot cu cei sovietici, dincolo de hotarele țării. Peste 210 000 de militari români au luptat pentru eliberarea poporului ungar, 42 000 dintre ei dormindu-și somnul veșnic în cimitirele din Budapesta, din pustă, de pe valea Tisei sau din Munții Bück; la 248 000 s-a ridicat numărul luptătorilor români pe pămîntul Cehoslovaciei, dintre care au căzut aproape 70 000. În total, peste o jumătate de milion soldați, subofițeri și ofițeri români au înfruntat urgia hitleristă de pe malurile Mării Negre pînă pe crestele munților din Boemia. Cauza dreaptă al cărei sens îl înțelegeau și i se dedicau luptătorii, puternica înrîurire a acțiunilor revoluționare ale oamenilor muncii din țară, cuvîntul înflăcărat al partidului nostru comunist au generat pe front și în spatele frontului un eroism cu reflexe de legendă. Cîmpurile de bătălie ale războiului drept, eliberator, au fost presărate cu jertfele a zeci și zeci de mii de ostași români, ale căror nume au fost scrijelite pe simple scîndurele de brad de către tovarășii de arme, în răstimpul dintre două atacuri, cu vîrful baionetei înroșit în foc. La aproape 170 000 de oameni se ridică pierderile armatei noastre în dramatica confruntare cu dușmanul fascist.

Sîngele vărsat din belșug de către vitejii ostași români și sovietici a pus sigiliul frăției de arme româno-sovietice, a cimentat prietenia dintre popoarele noastre, cu puternice aderențe în trecutul istoric, ridicată pe o treaptă superioară în anii socialismului, pe temelia trainică a comunității de orînduire socială și de idealuri.

Elanul eroic cu care și-au îndeplinit datoria sutele de mii de luptători din tranșee a fost stimulat și susținut de munca plină de sacrificii a poporului, care a răspuns cu toată dăruirea chemării partidului nostru comunist — «Totul pentru front, totul pentru victorie». Flacăra dragostei de țară și a urii neostoite față de dușman, transformată în forță materială, sporea turațiile strungurilor, numărul șarjelor de oțel sau al tonelor de cărbune, reacțiile chimice în laboratoare... Și spre front se îndreptau toate cele trebuitoare, armament, tehnică și echipament, pîine și zahăr, ceai și tutun... În graiul cifrelor, efortul economico-financiar al României pentru satisfacerea necesităților de ordin militar s-a ridicat, după date incomplete încă, la peste 700 milioane dolari valuta anului 1938, cărora li se adaugă încă 350 de milioane — valoarea pagubelor pricinuite țării de armatele fasciste în retragere.

Participarea la războiul împotriva Germaniei naziste — expresie a urii organice, dintotdeauna, față de fascism — a înscris o pagină de glorie în cartea tradițiilor de luptă ale poporului nostru pentru independență, libertate, dreptate socială, progres

Celebrarea jubileului de un sfert de veac de la victorie reprezintă un nou prilej de a ne îndrepta gîndurile cu emoție și recunoștință spre bravii luptători antifasciști, ostașii și ofițerii români, spre militarii armatei sovietice, militarii aparținînd forțelor

armate ale celorlalte state ale coaliției antihitleriste, eroii mișcării de rezistență de pretutindeni, spre toți cei care și-au dat viața în lupta pentru nimicirea fascismului.

«Victoria epocală asupra fascismului în cel de-al doilea război mondial — apreciază tovarășul Nicolae Ceaușescu — a demonstrat încă o dată, la scara celei mai ample încleștări din cîte a cunoscut istoria, forța cu care popoarele se ridică în apărarea unei cauze drepte, adevărul incontestabil că rolul hotărîtor în făurirea istoriei, în apărarea libertății și independenței naționale îl au masele populare, milioanele și milioanele de oameni ai muncii de pretutindeni. Războiul antifascist a relevat că oricît de mare ar fi potențialul aruncat în luptă de forțele reacțiunii, oricît de puternice ar fi armatele imperialiste invadatoare, ele nu pot înfrînge voința de libertate a popoarelor, dorința acestora de a-și hotărî singure soarta».

Evoluția postbelică pe arena mondială pune cu pregnanță în evidență ascensiunea irezistibilă a forțelor revoluționare, progresiste, care dau expresie intereselor vitale ale popoarelor, ele — și nu imperialismul — influențînd în chip determinant cursul evenimentelor. Ocrotirea prezentului și asigurarea viitorului generațiilor ce ne vor urma impun ca un comandament suprem al contemporaneității consolidarea frontului uriașelor forțe antiimperialiste, al căror factor principal este sistemul mondial socialist, care, acționînd unite, dispun de capacitatea de a zădărnici tentativa oricui ar încerca să transforme globul într-un nou cimitir universal. Acționînd hotărît în acest front, poporul român, la cea de-a douăzeci și cincea aniversare a Zilei Victoriei, înaripat de mărețul program de înflorire a patriei elaborat de Congresul al X-lea al partidului, își reafirmă voința nestrămutată de a-și aduce în continuare contribuția la înțelegerea și cooperarea între națiuni, la lupta împotriva reacțiunii imperialiste, la salvgardarea păcii — bunul cel mai de preț al întregii omeniri.

Poporul român s-a angajat cu toate resursele materiale și umane, cu întregul său potențial de luptă în războiul drept, eliberator, antihitlerist. Armata română, alături de Armata sovietică, a alungat prin lupte grele trupele hitleriste și horthiste din Transilvania, eliberînd întregul teritoriu al patriei, a luat parte activă la eliberarea Ungariei, Cehoslovaciei și Austriei, luptînd cu eroism pînă la înfrîngerea definitivă a Germaniei fasciste.

În fotografie: infanteriști români și tancheți sovietici pe șoselele Transilvaniei spre o nouă poziție de luptă (septembrie 1944).

Populația unui sat eliberat din apropierea orașului Tg. Mureș întîmpină cu dragoste trupele române eliberatoare (septembrie 1944).

Coloană blindată românească în apropierea orașului Carei (25 octombrie 1944).

25 DE ANI

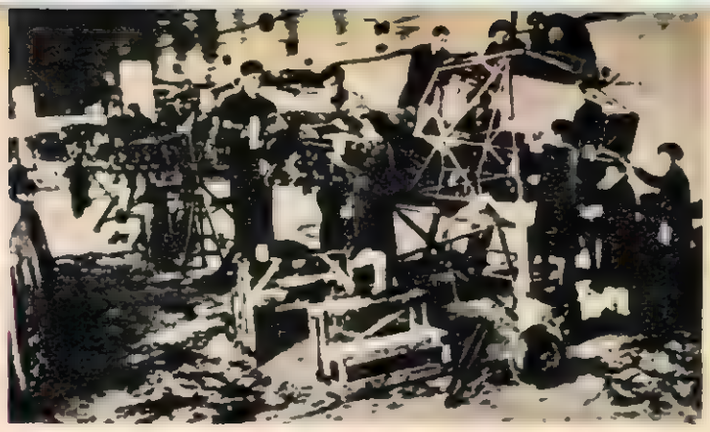

Întreaga economie a României a fost subordonată intereselor războiului antihitlerist.
În fotografie: muncitori de la întreprinderea A.S.A.M. din București montînd avioane de luptă — 1945.

Forțarea unui rîu din Ungaria de către o unitate românească (octombrie 1944).

Trupe românești trecînd Tisa peste podul de pontoane construit de pontonierii români. Tiszalök, Ungaria (octombrie 1944).

FILE DE ISTORIE

Însuflețiți de dragoste de patrie, de idealurile libertății și prieteniei între popoare, de ura dintotdeauna față de fascism, peste o jumătate de milion de fii ai poporului român și-au înscris numele și faptele în măreața epopee a luptei armate împotriva fascismului. În aprige încleștări cu inamicul cotropitor, unitățile române, umăr la umăr cu armatele sovietice, și-au acoperit drapelele de glorie nepieritoare. Faptele lor de arme au rămas vii în memoria poporului nostru, în amintirea tuturor patrioților care au luptat pentru eliberarea patriei, pentru propășirea și înflorirea ei.

După un sfert de veac de la înscrierea în istorie a acestor pagini de eroism, redăm în rîndurile de mai jos cîteva relatări ale unor participanți la acele memorabile evenimente istorice care evocă episoade din lupta aspră împotriva cotropitorilor hitlerişti.

PORNIND DIN NORDUL MOLDOVEI...

Unitatea pe care o comandam — își începe firul povestirii generalul maior în rezervă *Nistor Teodorescu* — se afla în neuitatul august 1944 în partea de nord a Moldovei. Eram singuri și izolați de restul țării, încadrați de trupe hitleriste și supravegheați cu strictețe. Marea chemare a patriei a ajuns la noi pe calea undelor în seara zilei de 23 August. Trăiam momente cu adevărat istorice. Sosise clipa marilor răspunderi.

A urmat o hotărîre scurtă, lapidară, concretizată printr-un ordin de luptă. Nu voi uita niciodată entuziasmul, marea bucurie cu care întreaga unitate a primit vestea întoarcerii armelor. Fiecare soldat, subofițer și ofițer era pătruns de nobila misiune ce avea de îndeplinit. Cu curaj și dîrzenie, ostașii noștri au încercuit și dezarmat subunitățile hitleriste aflate în interiorul dispozitivului. Acțiunea de dezarmare a fost încununată de succes deplin. Au fost capturate două baterii de tunuri (9 piese), 10 mitraliere, un mare număr de puști și pistoale automate, cantități însemnate de muniție și alte materiale de război. Au fost făcuți prizonieri 5 ofițeri și 350 de soldați și subofițeri.

Acțiunea detașamentului nostru de grăniceri desfășurată în noaptea de 23 spre 24 august a avut o importanță deosebită. Ea a zdruncinat sistemul de apărare al inamicului pe una din direcțiile principale de traversare a Carpaților Orientali — pe direcția Mălini-Cîmpulung.

Au urmat zile și nopți de aprige încleștări, de lupte înverșunate. Turbat de furie, comandamentul hitlerist a hotărît să treacă prin foc și sabie pozițiile noastre de luptă. Nici bombardamentele înverșunate, nici atacurile repetate sprijinite de tancuri nu au putut înfrînge hotărîrea ostașilor noștri de a apăra fiecare palmă de pămînt. Puhoiul forțelor vrăjmașe a fost stăvilit.

În fața noastră stătea misiunea de a trece la ofensivă pe direcția Cîmpulung-Vatra Dornei. În îndeplinirea acestei misiuni nobile, ostașii noștri au luptat eroic umăr la umăr cu ostașii sovietici, fiind sprijiniți activ de întreaga populație aflată în zona frontului.

Timp de 37 de zile, detașamentul nostru, format din Regimentul 3 grăniceri și un batalion din Regimentul 6 grăniceri, a înfruntat un inamic numeros, experimentat și bine înarmat. Am primit și am executat 17 misiuni importante de luptă. Am străbătut sute de kilometri într-un teren muntos, accidentat și acoperit, am asaltat și cucerit, rînd pe rînd, zeci și zeci de înălțimi pe care inamicul le apăra cu înverșunare. Înfrățiți în luptă cu ostașii Regimentului 931 sovietic, am atacat pe direcția Voroneț-Frasin, dînd un greu tribut de sînge la cucerirea Obcinei Voroneț. Din creastă în creastă, ostașii noștri au atacat ziua și noaptea, fără răgaz, rezistențele inamice, răzbind spre Cîmpulung și de acolo mai departe spre Vatra Dornei și Cîrlibaba. Eram însuflețiți de năzuința de a participa la eliberarea părții de nord-vest a țării.

Lupta plină de dîrzenie și eroism a detașamentului nostru s-a încheiat cu succes. Bilanțul ei este edificator. Pierderile inamicului s-au ridicat la aproape 800 de prizonieri și la circa 1 000 de soldați și ofițeri morți. A fost capturată o mare cantitate de armament și materiale de război.

Lupta grănicerilor noștri, dusă în strînsă cooperare cu trupele sovietice, a avut o importanță hotărîtoare asupra desfășurării și deznodămîntului acțiunilor ofensive pentru forțarea Carpaților Răsăriteni pe direcția Mălini-Cîmpulung-Cîrlibaba. Dînd o înaltă apreciere luptei noastre, generalul Merkulov, comandantul Corpului 50 sovietic, menționa într-un ordin din 19 octombrie 1944: «Acțiunile încununate de succes desfășurate de Regimentul 3 grăniceri împreună cu unitățile Corpului 50 sovietic au avut o influență hotărîtoare asupra mersului general al operațiilor militare pentru forțarea Carpaților pe linia Mălini-Cîmpulung».

Drumul de luptă și de victorii al unității noastre a fost stropit cu sîngele a numeroși luptători care au căzut la datorie. Prin strălucite și nepieritoare fapte de arme, ei și-au înscris numele în cartea de aur a eliberării patriei. Mi-au rămas mereu vii în memorie vitejia și puterea de sacrificiu a căpitanului Vasile Teodoreanu, comandantul companiei 11 din Regimentul 6 grăniceri. La chemarea patriei de a întoarce armele contra cotropitorilor hitlerişti, subunitatea sa se afla într-o situație extrem de grea. Era împresurată de forțe inamice mult mai numeroase și mai bine înarmate. Dar viteazul ofițer era hotărît să-și facă datoria către țară chiar cu prețul vieții. În inima lui clocotea ura împotriva cotropitorilor fasciști. A chemat comandanții de plutoane și i-a îndemnat să treacă imediat la dezarmarea inamicului. «Acționați cu dîrzenie, prin surprindere, în așa fel ca nici un hitlerist să nu vă scape», le-a zis el în încheiere. Forțele inamice din interiorul dispozitivului au fost dezarmate, dar în ajutorul lor au sosit altele mult mai numeroase. Ele au încercuit subunitatea română și au atacat-o din toate părțile. S-a încins o luptă pe viață și pe moarte. Ostașii noștri se luptau ca niște lei. Pînă la ultimul

cartuș, pînă la ultima picătură de sînge. În cele din urmă au fost copleșiți de numărul mare al hitleriștilor. Mulți au căzut în luptă, cîțiva au fost capturați. Printre aceștia se afla și căpitanul Teodoreanu, pe care hitleriștii l-au schingiuit și ucis mișelește.

În galeria eroilor noștri și-au înscris numele caporalul Vasile Păvăloaie, sergentul Dumitru Birnă, care au luptat cu vitejie și au aparat pînă la ultima suflare barricada unui tanc de la Drăceni. Pilduitoare a fost dîrzenia cu care ostașii de sub comanda locotenentului Eugen Gozman și-au îndeplinit misiunea. Nici focul ucigător al artileriei inamice, nici înverșunarea vrăjmașului, nici terenul accidentat nu au putut stăvili elanul lor ofensiv, hotărîrea lor nestăvilită de a nimici cît mai repede rezistențele aflate în această zonă, de a străbate ultimele creste carpatine, de a ajunge pe meleagurile mărămureșene, care își așteptau eliberatorii. Exemplul personal al comandantului era însuflețitor. În fruntea oștenilor săi, bravul ofițer s-a avîntat la atac cu mîinile încleștate pe pistolul automat. Un glonte ucigaș i-a curmat viața. Puterea lui de sacrificiu a sporit dîrzenia ostașilor săi, care au asaltat și nimicit rezistențele inamice.

Eroismul și vitejia ostașilor români și sovietici, glorioasele lor fapte de arme vor rămîne pentru totdeauna în memoria noastră, a tuturor, ca o pildă înălțătoare și un îndemn în munca făuritorilor de viață nouă, a apărătorilor independenței și suveranității patriei socialiste.

NEVĂZUTUL

Cînd a sunat goarna războiului de eliberare națională de sub jugul fascist eu eram poate unul dintre cei mai tineri oșteni ai țării, începe să-și depene firul amintirilor tovarășul *Lungu Marin*. În toamna anului 1944 nu împlinisem încă 9 ani și eram copil de trupă în Regimentul 40 infanterie. Vestea intoarcerii armelor a fost primită de ostași cu o bucurie fără margini. Dorința lor fierbinte era să dea piept cu dușmanul cotropitor de țară. Dorința lor devenise și dorința mea. Doar eram ostaș... Și am ieșit la raport ca să plec și eu pe front. Comandantul diviziei, regretatul general Costin Ionașcu, mi-a răspuns: «Asta nu se poate, soldat Lungu Marin. Ești prea mic pentru a lupta în război».

Am plecat privirea supărat. Dar cînd coloana a pornit spre gară m-am furișat într-o căruță militară și-am plecat cu unitatea. Pe pozițiile de luptă am ajuns în primele zile ale lunii septembrie 1944. La început faceam și eu ce puteam. Eram folosit drept curier între subunități, telefonist ocazional, fiind apoi inițiat în arta de a fi cercetaș. Au urmat zile și nopți de muncă, de exerciții.

Am primit apoi primele misiuni. Îmbrăcat în straiele populației locale am fost trimis în spatele inamicului, de unde am reușit să mă întorc cu informații prețioase. Ele au fost folosite în acțiunile purtate de unitățile noastre pe Mureș, pe dealul Singeorgiu, în localitățile Cipău, Cornești, Iernut, apoi la Apahida și Cojocna. Porecla «Nevăzutul» pe care o primisem devenea renume. Pe piept strălucea prima decorație.

Drumul de luptă al marii unități a străbătut podișul transilvan, continuind înaintarea pe teritoriul Ungariei și Cehoslovaciei. În numele libertății și prieteniei, ostașii noștri se avîntau în viltoarea luptelor. Organizarea acțiunilor necesita informații, cît mai multe și mai precise. Primeam mereu noi și noi misiuni de cercetare. M-am strecurat în periferiile orașului Debrețin și am adus informații despre deplasările forțelor inamice. Am cercetat zona orașului cehoslovac Banska Bystrica și am descoperit obiective importante în dispozitivul hitlerist. Pentru modul în care mi-am îndeplinit datoria am primit încă două decorații și am fost avansat la gradul de caporal.

În ultima misiune mi-a fost dat să trec prin grele încercări. Trupele noastre duceau lupte înverșunate în zona orașului cehoslovac Kremnica. Împreună cu o grupă de cercetare trebuia să ne strecurăm în dispozitivul inamic, să descoperim amplasarea depozitelor de muniții care urmau să fie bombardate și distruse. În timpul acțiunii am fost descoperit de cîinii unui pichet de pază, am fost încercuit și luat în captivitate. La toate amenințările hitleriștilor am rămas mereu «surdomut», așa cum mă învățase ofițerul meu instructor. Peste puțin timp războiul s-a terminat. Ziua Victoriei a însemnat și pentru mine ziua eliberării.

Artileriști români care au înscris pe afetul tunului «Am trecut Tisa» (octombrie 1944).

Generalul de corp de armată Nicolae Șova, comandantul Corpului 7 Armată, urmărind desfășurarea operațiilor la un punct de observare pe frontul din Budapesta (ianuarie 1945).

Faptele de arme ale trupelor române în războiul antihitlerist au fost citate de comandamentul român prin numeroase ordine de zi pe întreaga armată.
În fotografie: generalul de divizie Leonard Mociulschi, comandantul Diviziei 3 munte, decorînd ostaşii ce s-au distins în cursul unor lupte din Ungaria (decembrie 1944).

Aviatorii care s-au distins într-o acţiune de luptă în Cehoslovacia sînt felicitaţi de comandantul Corpului aerian român, generalul comandant Emanoil Ionescu (martie 1945).

Generalul de corp de armată Atanasiu Vasile, comandantul Armatei 1 române în luptele din Cehoslovacia, împreună cu alţi generali analizînd planul operaţiilor militare (aprilie 1945).

Tanchişti români din Regimentul 2 care de luptă acţionînd în Austria (aprilie 1945).

25 DE ANI

Începînd de la 23 August 1944 şi pînă la încheierea războiului în Europa, efectivele militare angajate de România în acţiunile contra trupelor fasciste s-au ridicat la 538 536 militari.
Înfruntînd duşmanul timp de 260 zile, armata română a pătruns peste 1 000 km în dispozitivul inamic, de la Mureş pînă în apropiere de Praga, a străbătut 17 masive muntoase mai importante, dintre care unele pe timp de iarnă, a forţat 12 cursuri mari de apă, a eliberat 3 831 localităţi, dintre care 53 oraşe; 170 000 de militari români s-au jertfit în acţiunile contra cotropitorilor hitlerişti, pentru cauza libertăţii.
În fotografie: unitate română trecînd prin Banska Bystrica după eliberarea oraşului (martie 1945).

mapamond'70

de Ioan GRIGORESCU

COSMOS

...Deci şi cosmonauţii mor. Ne-am dat seama de asta într-un mijloc de aprilie, cînd în zona climei continental-excesive ploua cu petale de zarzăr Şi ne mai dădusem seama şi altă dată, dar atunci fusese alt fel...

Cînd a murit Gagarin, am simţit că moare ceva în mine. A doua zi am continuat să trăiesc ca şi pînă atunci, şi totuşi alt fel. Parcă trăiam mai puţin, ca după ultimul surîs al lui Vaskhanski sau după moartea lui Blaiberg, decanul de supravieţuire al celor cu inimă de împrumut... Sau ca atunci cînd au murit cei trei cosmonauţi americani carbonizaţi la sol într-o capsulă Apollo... Sau ca atunci cînd am citit într-o banală notiţă de ziar despre moartea cosmonautului Pavel Beleaev... Omul acesta a murit de ulcer, de edem pulmonar şi de stop cardiac! Ce stupid, ce anacronic sună uneori constatările clinice ale medicilor!

Cosmonauţii ar trebui să moară în înălţimi intangibile, să rămînă torţa vii în conştiinţa noastră, să-şi lase cenuşa purtată de vidul cosmic spre alte planete, unde din ea să renască legende mai nobile, mai drepte, mai simple şi mai verosimile decît legendele apariţiei vieţii pe pămînt...

Două categorii de oameni mi s-au părut în epoca noastră uluitoare: cosmonauţii şi cei care s-au supus de bunăvoie unui transplant de inimă. Sfîrşitul celor din urmă era previzibil, uimirea era generată doar de amînarea scadenţelor ineluctabile, de sfidarea unei morţi iminente, de crîncena speranţă a supravieţuirii, de foamea şi dorul de viaţă...

Intrînd în navele lor, încă de la prima încercare a costumului de scafandri selenari cosmonauţii îmbrăcau cămaşa morţii. Dar a unei alte morţi, care nu purta numele de ulcer, de edem pulmonar sau de accident automobilistic. Ciudat, pînă acum au murit şase cosmonauţi, şase vizitatori, şase oameni făcuţi parcă dintr-un alt material decît noi, pămînteni, şi nici unul dintre ei n-a murit în cosmos, dincolo de pămînteasca noastră atmosferă, acolo unde erau singuri, liberi, şi întreaga planetă tremura pentru viaţa lor.

A tremurat la fel pămîntul în acel mijloc de aprilie scăldat în petale de zarzăr, pentru viaţa celor ce trebuiau să treacă la 128 de kilometri de Terra şi să se piardă în infinit după ce aveau să salute de la distanţă planeta albastră care îi zămisle... A tremurat toată planeta pentru trei vieţi omeneşti, şi în Vietnam mor poate cîte trei oameni pe minut.

În sfîrşit, mi-am zis cu erezie în acel mijloc de aprilie scăldat în petale de zarzăr, în sfîrşit, trei care au reuşit să scape... Dar n-au reuşit, i-a adus înapoi tehnica lumii moderne, i-a restituit solului, cu spaimele lor inimaginabile şi de nedescris, căci aşa cere codul cosmonauţilor, spaimele să nu fie spaime, iar dacă e ceva de descris, să rămînă numai curajul... Dar spaimele astea se pare că rămîn indeajuns de omeneşti ca să-i lecuiască pe unii definitiv de zbor şi să-i transforme în oameni obişnuiţi, puşi să-şi scrie în antrepriză odiseea supravieţuirii sau să o povestească prietenilor la barul din colţul străzii contra unui rînd de pahare pline... («Uneori se fac pariuri la „Fran si Gerry", barul din vecinătate — declara trăgătorul Shumard care a fost la bordul avionului Enola Gay trimis deasupra Hiroshimei — dacă eu am fost sau nu membru al echipajului. Eu las trecutul în pace. Nu mă deranjează...»)

S-au făcut relatări cu lux de amănunte asupra marii aventuri a lui «Apollo 13», generos asigurată de certitudinea restituirii. Acum ne-am mai calmat. Probabil că Houstonul n-a avut nici o clipă de angoasă reală, de incertitudine, de disperare, altfel n-ar fi relatat cu atîta calm şi promptitudine detaliile dramei posibile. Dar eşecul trebuia transformat în succes, şi succesul nu se obţine fără publicitate. Oare cei din capsula extraterestră ştiau că n-aveau de ce se teme? Că jos, acolo pe elipsoidul albastru, înconjurat în nori pufoşi, îi aştepta ulcerul duodenal, accidentul rutier, cu un cuvînt, moartea banală?

Sau drama era cu adevărat posibilă,— şi n-avem motive temeinice să ne îndoim de asta — atunci de unde sursa acelui cinism de un calm dezarmant, lipsa totală a pateticului din răspunsurile celor intervievaţi în conferinţele de presă transmise în mondoviziune?

Poate sînt eretic. Dar am voie să gîndesc.
Ne vom obişnui şi cu morţile în cosmos.
Dar pînă acum nimeni n-a murit «acolo».
S-au întors.

Şi prin asta mi se pare că rămîn cei mai supremi pămînteni, că viaţa le-a dat tot ce are mai sublim, un singur lucru refuzîndu-le (deocamdată): altă moarte decît a pămîntenilor de rînd...

Şi îmi apare în gînd Valea Plîngerii din poveste, căreia nu i-a supravieţuit nici un Făt-Frumos, nici cel ce dăduse de formula magică a Tinereţii fără Bătrîneţe şi a Vieţii fără de Moarte...

Căci îi zămislise acest pămînt, leagănul celor mai splendide basme, locul unde există Valea Plîngerii, pe care nimeni, încă, n-a putut-o evita...

varietăți

UMOR DE PESTE HOTARE

De-ale automobiliștilor...

— Suflă, te rog!

— Dar ăsta ce semn o fi?

— De astă dată n-am avut nici un necaz cu mașina, dar am uitat unde am parcat ol

— Aș dori să-mi schimb mașina. Vreau una mai rapidă.

FLORI

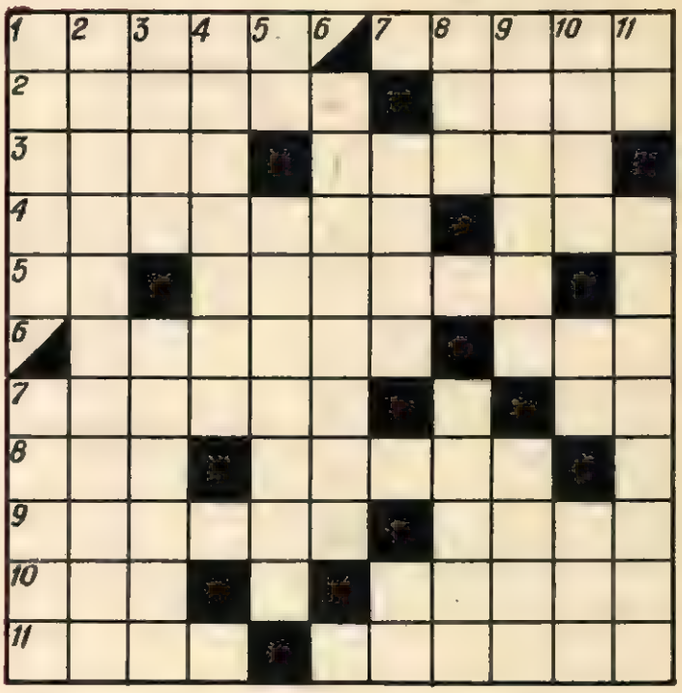

ORIZONTAL: 1) Aria florilor — Florile vieții (sing.). 2) Dat... de florile mărului — Strat de flori. 3) Mângâieri solare — Câțiva stânjeni de pământ. 4) Cunoscutele flori ale lui Luchian — Pentru tine. 5) Zid spart! — Înflorescențe ale unor arbori. 6) Scapără scântei (pl.) — Ciocârlia. 7) Au ieșit la lumină — Curge! 8) Una cu pământul (mit. pop.) — Nu-i de florile mărului (fem.). 9) Botezul focului — Calif arab. 10) Precum culorile florilor — Parfum. 11) Vuit (pop.) — Spin à la «Urzica».

VERTICAL: 1) Loc natal al unui mare iubitor de trandafiri — Floarea din Hawaii. 2) Roz...e!... 3)... și iar roz e! — Se leagănă în vânt (pl.). 4) Într-un cuvânt: a sădi! 5) Tei! — Haine vechi! 6) Floarea vârstelor. 7) Roman de Chateaubriand — Ape! 8) Rimă pentru flori! — Un buchet pentru dezlegători! 9) În floare — Dragoste. 10) Apă cu gheață (pl.) — Iris! — Prieten de departe. 11) Calde! — Înflorit (fig.).

Toma MICHINICI

Dicționar: GIA, INII.

Dezlegarea jocului MAI, apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) FIERE — TOCA. 2) LUNA — RODIT. 3) ON — CIOCAN. 4) RIGID — MICU. 5) AE — TEMA — IN. 6) R — F — MAIALE. 7) IIS — I — LEA. 8) INCET — DEAL. 9) CARABUS — T. 10) BATATORITA.

Pentru ca ceasul al doisprezecelea să bată la timp e necesar ca mecanismul să funcționeze perfect în fiecare clipă. Adică, să fie punctual, să fie ritmic. Această lege se aplică invariabil și pe șantierele de construcții. Dar conform unei «tradiții» și contrar deziderateloreconomiei moderne, constructorii — inclusiv colaboratorii lor — contează uneori prea mult pe eroismul ultimului moment. Totuși, chiar în lumea schelelor anul nu are decît patru trimestre.

Ne-am deplasat pe două șantiere de interes republican, încercînd să aflăm «ora exactă» la încheierea trimestrului I.

Primăvara, generoasă în ploi, a lăsat amintiri nu numai prin revărsarea Dunării, ci și pe șantier. N-ai ce face — sînt și «condiții obiective» potrivnice...

CEASUL al 12-lea

BATE ÎN FIECARE TRIMESTRU!

Anchetă realizată de Viorica CIORBAGIU și Sergiu ANDON — Fotografii de Eugen IAROVICI

„PE ROZE" SAU „PE BUTUCI"?

— Deci situația e roză...

— Da. Condițiile de pe șantier...

Îl privesc cu consternare pe omul din fața noastră, dar dînsul părea că nu bagă de seamă. Uimirea venea de la o totală nepotrivire cu referințele pe care le căpătasem despre șantierul fabricii «Textila dunăreană». La centrala Băncii de Investiții am aflat că «ritmul e nesatisfăcător»; directorul sucursalei Ilfov taxa șantierul ca «slab», și iată, directorul filialei Giurgiu a Băncii de Investiții, tovarășul Vasile Tănase, nu observă subtextul întrebării noastre și confirmă, senin, că «situația e roză». Pe cine să crezi? Logica și bunul-simț te obligă să-i dai crezare celui de-al treilea — reprezentantul imparțial, obiectiv, al unui for care trebuie să vegheze la respectarea disciplinei financiare și, implicit, a ritmului lucrărilor pe șantierele mari sau mici. Dincolo de rolul său în politica de investiții, directorul de la Giurgiu este omul care se află zi de zi acolo, «la fața locului». Deci, cum nu ar fi bine informat chiar și asupra amănuntelor din viața șantierului fabricii textile?

— Cum să ne explicăm totuși că opiniile dv. sînt diferite față de cele care ne-au fost comunicate la București? Doar nu s-au alcătuit din senin, ci pe baza unor comunicări provenite de la dv...

— Ei da, ne-am gîndit și noi că cinci milioane, față de aproape 67 milioane, e cam puțin. Dar șantierul s-a atacat cu întîrziere, timpul a fost nefavorabil, constructorii s-au străduit cît au putut...

În sfîrșit, o rază de lumină a început să clipească în hățișul de nedumeriri. Va să zică, șantierul celei mai mari țesătorii din țară și-a propus să realizeze în trimestrul I,5 480 000 lei din planul valoric anual de 66 800 000 lei! Comentariile sînt inutile pentru oricine alătură cele două cifre și are în vedere că un an este compus din patru trimestre chiar dacă lucrările de început nu reprezintă valori importante)

După efectuarea acelei simple operații aritmetice, ar mai conchide oare cineva că situația șantierului din Giurgiu este roză?

Am sperat că la beneficiar lucrurile să capete și mai multă limpezime. Nu fiindcă dintotdeauna, beneficiarul și constructorul au fost nemulțumiți unul de celălalt. Dincolo de aparențe, «cearta» lor este echivalentă cu însăși colaborarea obligatorie pentru același final. Directorul fabricii abia începute, ing. Gh. Gagiu, și inginerul responsabil cu investițiile, Nicolae Drăgănescu, ne înșală o dată mai mult așteptările. Dintr-o lungă discuție cu beneficiarii a ieșit o și mai lungă... expunere de motive: că șantierul aprobat în 17 iulie a fost început, practic, la sfîrșitul lunii octombrie, începutul lui noiembrie, pentru că au durat formele de scoatere a amplasamentului din circuitul agricol, amplasamentul însuși a fost modificat, apoi iarna, ploile, poligonul de prefabricate care confecționează stîlpi mai stă încă «sub apă» etc., etc., etc., Chiar dacă gazetarii au faimă proastă, în sensul că sînt, invariabil, cusurgii, aici pe departe nu contestăm că este ceva adevărat în spusele interlocutorilor noștri. Dar

— La 30 septembrie sosesc primele 100 de războaie de țesut, urmate pînă în noiembrie de restul, care completează totalul de 476 bucăți. Montajul războaielor trebuie să înceapă la timp, adică hala să fie închisă și izolată.

Beneficiarului încă nu i-a ajuns cuțitul la os. Dar după cum se vede din precizarea sa de mai sus, nu e mult pînă atunci. Or, în paralel cu lucrările de bază, la țesătorie se mai execută lucrări din proiectul de organizare a șantierului. Betonul se aduce de la complexul zootehnic, stația centralizată abia se execută; drumurile sînt desfundate, și cînd plouă, lucrul se oprește pentru că utilajele de construcții degeaba se încumetă să lupte cu munții de glod clisos...

— Da, situația nu-i de loc roză, dar eu sînt optimist! — declară ing. Drăgănescu.

Directorul filialei băncii, care asistă la discuție, a devenit, dînsul, în schimb și cu totul pe neașteptate cam sceptic

- Pe ce vă sprijiniți optimismul?

— Întîi, că noul sistem de salarizare îi

obligă pe constructori să realizeze nu numai planul valoric, ci și fizic, altfel îi costă din pungă....

Șeful șantierului, ing. Mircea Pop, era plecat la o ședință în București, așa că n-am putut să-i aflăm părerea. Discuția cu «constructorul», în persoana a doi reprezentanți a fost totuși deosebit de revelatoare. Unul dintre interlocutori, tînărul inginer (încă stagiar) Nicolae Mihalcea, este șeful compartimentului programare. Ține fișe aparent complicate (adică nu numai aparent...), deasupra mesei, pe pereți, grafice, situații — un întreg program strategic. Este așa-numitul «drum critic» aplicat pe un mare șantier industrial, după care, simplist explicat, toate fazele de construcții cu durată prestabilită se urmează strîns, riguros, șnur, cum se zice.

Am încercat o traducere a cîtorva aliniate — rezultatul activității de programare a mașinii electronice, care se află în București. Iată cîteva mostre: din 16 grinzi principale, care trebuiau montate (față de graficul «drumului critic») pînă la 4 mai, nu se montase la 24 aprilie nici una. Dacă cineva vrea să-și imagineze că între 24 aprilie și 4 mai este de-ajuns timp, atunci trebuie să adăugăm că fiecare grindă cîntărește peste 36 de tone. Să admitem că montorii șantierului din Giurgiu sînt năzdrăvanii din poveste. Nici o minune nu ar fi însă de folos înainte ca grinzile care se află «pe butuci» să treacă prin operația de post-tensionare. Această operație o realizează o echipă specializată din București, care este așteptată cu sufletul la gură, dar întîrzie...

Și-apoi grinzile trebuie și ele prinse la înălțimea unor stîlpi prefabricați de beton. În grafic, data terminus pentru montarea stîlpilor este tot 4 mai. Dar la 24 aprilie, realizarea, în proiecte, era de 30%. Betonul și cofrajele pentru fundații se prevedeau a fi terminate la 11 și respectiv la 17 aprilie. Deși în aceste ultime două cazuri procentele erau mult mai ridicate la 24 aprilie, se cheamă că «drumul critic» n-a fost parcurs pînă la capăt, în timp util.

— Și dacă faceți mereu concesii față de prescripțiile stricte ale acestei metode științifice, atunci cum vor arăta rezultatele experimentării?

Inginerul Nicolae Mihalcea nu-și poate opri un zîmbet cu tîlc.

Păi, readaptăm termenele în funcție de condiții!

Îi compătimim sincer pe constructori că i-a plouat, i-a nins, că nu le merge stația de beton și că încă nu știu de unde vor lua panourile prefabricate pentru închiderea halei (?!). Dar dați-ne voie să ne întrebăm: cum se poate concepe aplicarea «drumului critic» pe un șantier unde operațiile se execută de-a valma, care nu este organizat nici măcar la un nivel mediocru, darmite să se poată pretinde model în materie? Oare Trustul nr. 1 din Ministerul Construcțiilor Industriale n-a avut în vedere discrepanța flagrantă dintre situația șantierului și pretențiile pe care le ridică o metodă științifică de producție aplicată în construcții?

Nu le reproșăm interlocutorilor noștri «expunerea de motive». Îi credem, am mai spus-o. Predilecția pentru explicații este simptomatică nu numai pentru șantierul de la Giurgiu. Se perpetuează (oare cîtă vreme de aici încolo?) sistemul... circumstanțelor atenuante pînă în ajunul intrării în funcțiune a unei fabrici. Și-atunci se dă «bătaie» cu meseriași luați de pe alte șantiere, cu materiale transferate din cota altor beneficiari. Termenul de predare a țesătoriei (etapa I) este peste un an. Pare că-i mult pînă atunci, dar dacă se practică perpetuu lamentarea cu laitmotivul «condițiilor obiective» distanța de peste 12 luni rămîne foarte scurtă.

Totuși aplicarea metodei «drumului critic» în perspectiva apropiată a anotimpului cald este o condiție suficientă pentru ca optimismul să poată fi confirmat

În programul «graficelor-rețea» (care vrea să facă din Textila dunăreană» un șantier model) nu figurează, probabil, și această imagine..

Faza organizării de șantier a fost scriptic, depășită la Giurgiu. Dar stația centralizată de beton nu funcționează încă

UN PROCENT CARE PUNE LUMEA PE JAR

Cînd ne-a parvenit informația că la sfîrșitul trimestrului I pe șantierul Combinatului de îngrășăminte azotoase din Slobozia a fost realizat doar 6% din planul valoric de construcții-montaj pe anul 1970, ne-am simțit puși pe jar. S-au scurs trei luni din acest an și dacă nu se acceptă chiar aritmetica simplă că în perioada ce a trecut trebuiau să fie efectuate exact un sfert din lucrări, 6% este totuși un procent derizoriu, adică *mai puțin decît sfertul sfertului*.

Vizita pe șantierul ialomițean ne-a relevat însă o situație contradictorie. Oricît de profan ar fi ochiul vizitatorului, nu-i poate scăpa, încă de la prima vedere, impresia de mare ordine ce domnește aici, ca primă carte de vizită a hărniciei și bunei gospodăriri. Trecut prin examenul cetăților chimiei de la Craiova și Turnu Măgurele, nucleul de constructori a descins în Bărăgan cu întreg bagajul de cunoștințe și experiență, hotărît să le valorifice și să le sporească.

Și totuși... șase la sută!

Paradoxul începe să se lămurească privind lucrurile pe felii. Partea propriu-zisă de construcții progresează ritmic. În anul trecut planul de producție al constructorului a fost depășit cu 16 milioane de lei. În trimestrul I 1970 s-au realizat aproximativ 27% din lucrările de construcții prevăzute pentru 1970, ceea ce reprezintă un procent foarte bun. A turna lunar 15 000 mc de beton în fundații nu este ceva chiar așa, de ici, de colo!

De unde atunci ritmul de melc la lucrările de montaj? Ghici ciupercă! Din utilajele în valoare de 91 milioane de lei pe care trebuie să le furnizeze șantierului în acest an, Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini a livrat pînă la 31 martie produse în

ÎN FIECARE TRIMESTRU!

valoare de 7,4 milioane. Așa că, dacă nu sînt utilaje, ce să se monteze, spicele de grîu?

Culmea e că, de bine, de rău, ministerul furnizor respectă, în mare, graficul livrărilor. Culmea e și că acest grafic asigură, formal, realizarea obiectivului în termenul preconizat. Numai că graficul este opera individuală a furnizorului, întocmit fără avizul beneficiarului și mai ales al constructorului. Degeaba sosesc *unele* utilaje, dacă ordinea primirii lor nu respectă succesiunea firească a montării și legătura dintre diferitele agregate, rezistențe metalice, rețele etc. Degeaba se primesc construcțiile metalice dacă nu se livrează și țevăria (care reprezintă aproximativ 60% din valoarea lucrărilor de montaj). Degeaba sosesc conductele, fără coturi și reducții. A primi elementele superioare ale schelăriilor metalice fără segmentele de la bază, care să le susțină, e ca și cum ai începe construcția unei case cu acoperișul.

Simple tone de metal nu înseamnă livrare, nu înseamnă *aport real* la realizarea investiției, sosirea lor *oricum* și *oricînd* îi poate lăsa pe constructori tot în situația de a sta cu brațele încrucișate și de a privi cum înfloresc macii pe cîmpiile din jur.

Pe șantierul de la Turnu Măgurele, rezistența metalică a cuptorului de cracare a fost construită în 8 luni de zile. Aceeași întreprindere de montaj-București va efectua lucrarea similară de pe șantierul Slobozia în numai 5 luni.

După realizarea acestei părți din construcție, montorii au însă șanse să aștepte pînă în primăvara anului viitor, cînd se vor primi toate cele 200 de tuburi de cracare. Dificultatea e accentuată de faptul că aceste tuburi se pot monta într-un ritm de cel mult 40 de bucăți pe lună. Așa că, la cuptorul de cracare, bobocii vor putea fi numărați abia în toamna lui '71.

Adevărata problemă în favoarea căreia pledează ancheta noastră este cea a asigurării ritmicității în construcții, ca garanție a operativității, predării punctuale a obiectivelor, realizării lor în condiții corespunzătoare calitativ. Experiențe trecute caracterizau acest sector economic, *comparativ* cu industria, ca fiind mai predispus către eforturi în asalt. Or, tocmai împotriva acestei «tradiții» luptă constructorii slobozeni.

Dificultățile deschiderii șantierului nu sînt de loc neglijabile. Uneori au fost depășite greutăți cel puțin bizare. Viitoarea platformă industrială era străbătută de o linie de înaltă tensiune, devierea ei trebuia făcută, în mod firesc, cel mult în trei luni de la începerea lucrărilor, dar s-a realizat după un an (interesant că această întîrziere este .. *punctuală* din punctul de vedere al Ministerului Energiei Electrice, care și-a stabilit un termen propriu pentru mutarea liniei). Și mai nefirească e povestea căii ferate. Stația C.F.R. (Brîncoveni) e situată la 5 km peste cîmp. Gară mică, fără rampe de descărcare; a fost necesară construcția unei linii pînă pe șantier, dar dacă s-au dat aprobările legale pentru scoaterea din circuitul agricol a terenului viitorului combinat, aceleași aprobări au întîrziat cînd a fost vorba de fîșia căii ferate ori de cea ocupată de conductele pentru aducerea apei de la Dunăre. Cum trenurile nu puteau zbura și cum amoniacul nu se poate fabrica fără multă-multă apă, cele două lucrări au fost pînă la urmă atacate, dar întrebarea stăruie retrospectiv: unde s-au împotmolit actele pentru avizarea unor lucrări, consecințe logice ale aprobării lucrării principale? S-a uitat că în drept există un principiu al transmiterii patrimoniilor, «arcușul urmează soarta viorii»?

Am deschis paranteza de mai sus pentru a justifica pretențiile față de industrie. Nimeni nu contestă că asigurarea comenzilor pentru combinatul din Slobozia nu reprezintă, pentru întreprinderile Centralei industriale de utilaj chimic și rafinării, un efort. Dar acest efort *trebuie făcut*. Dacă executantul a înțeles și s-a pregătit pentru realizarea ritmică a sarcinilor, este de neconceput ca tocmai furnizorii industriali (unde ritmicitatea e lege) să nu trateze interesele beneficiarului ca fiind propriile lor interese. Scuze și pretexte legale se pot găsi ușor. Ceea ce interesează sînt soluțiile practice. Așa cum constructorul le poate găsi, tot astfel ele trebuie căutate și găsite și la nivelul principalilor colaboratori ai executantului — furnizorul de utilaje și beneficiarul lucrării.

— Lumea s-a obișnuit cu gîndul că noi cei de pe șantiere, lucrăm la nevoie zi și noapte, facem pe dracu-n patru și ne îndeplinim sarcinile. Dar este firesc? — se întreabă inginerul Vasile Andarache, directorul grupului de montaj-București, un moldovean de aur.

Într-adevăr, este firesc ca tocmai industria metalurgică, ritmică prin esență, să nu contribuie la «disciplinarea» activității de construcții-montaj, în sensul asigurării continuității, desfășurării ei cursive?

Așadar, la Slobozia se dă bătălia pentru ritmicitate. O investiție este un marș îndelungat și nu o cursă de galop. Or, procentul acela de 6% pune lumea pe jar. Partenerii sînt invitați să acționeze!

Inginerul stagiar Nicolae Mihalcea și-a făcut debutul în viața șantierelor pășind pe... «drumul critic». Pasionant, dar de loc ușor!

Pentru constructorii Combinatului de îngrășăminte azotoase din Slobozia, multă vreme trenul a fost un vis... îndepărtat.

dialog cu cititorii

de **H. DONA**

Stimulat, probabil, de trecutele și prezentele polemici din presa literară, cititorul *Anton Bărbulescu* din Piatra Neamț ne trimite un lung articol — sau studiu mai bine-zis — despre relația dintre talentul literar și ținuta etică. Sîntem desigur de acord cu tezele generale ale articolului (s-ar putea altfel?), dar, din păcate, spațiul restrîns și profilul specific al revistei (am mai vorbit despre aceasta și în numărul trecut) ne împiedică să-l publicăm. Pentru consolarea noastră, am mai putea adăuga că la această concluzie ne-au împins și unele pasaje prea generale și prea categorice din articol. Ce bine ar fi, de pildă, dacă teoria tov. Bărbulescu, după care între talent și caracter există o relație de directă proporționalitate, ar fi pe de-a-ntregul adevărată! Realitatea e ceva mai nuanțată: nu toți marii scriitori au fost și mari caractere și viceversa, nici toți oamenii de caracter nu sînt și scriitori talentați. Mi-aș permite, cu voia interlocutorului meu, să evoc și o amintire personală: în anii copilăriei și ai primei adolescențe am avut fericirea să-l întîlnesc pe străzile Iașului pe George Topîrceanu. Cei mai în vîrstă decît noi, toți care îl cunoșteau cît de cît pe poetul «Migdalelor amare», nu conteneau să vorbească despre alesele sale calități sufletești, despre generozitatea și farmecul său, despre dragostea sa pentru oameni și despre cultul pe care știa să-l închine prieteniei. Toți îl iubeam pe domnul Topîrceanu și toți am fi fost fericiți să-l știm cel mai mare poet al neamului. Ceea ce — vai! — nu e cazul! Și astăzi încă popularitatea largă, uneori abuzivă, de care se bucură mai ales printre cititorii care se află la începutul formației lor culturale, ne provoacă în loc de o bucurie nețărmurită o anumită jenă căci, mai bătrîni și mai lucizi, știm că autorul «Chiriașului grăbit» a fost, cu toate meritele sale incontestabile, un poet minor, departe de forța răscolitoare a altora, care nu erau nici generoși, nici umani, nici curați precum cleștarul. E trist dar, din păcate, adevărat, tovarășe Bărbulescu!

Și fiindcă tot sîntem la literatură, îi mulțumim cititorului *T. Domide* din Brăila pentru nuvela pe care, cu atîta generozitate, ne-o oferă spre publicare. Să mai adăugăm, după aceste cuvinte emoționate, că respectiva compunere nu ni se pare a poseda nici minimele calități literare necesare tipăririi? Ni se pare că s-a înțeles. Și fiindcă sîntem convinși că tovarășul Domide va continua să scrie, ne permitem să-i dăm și un sfat: să se ocupe mai puțin de conflictele provocate de segregația nord-americană și mai mult de lucruri pe care le cunoaște mai bine. Și-ar simți și coatele mai libere, ar evita și o sumedenie de erori (să citățm una, insignifiantă: în documentele oficiale americane, la indicația «rasă» nu se scrie niciodată «alb» ci «caucazian». Scriind despre realitățile de la noi, tov. Domide nu va mai trebui să-și bată capul cu determinarea rasei eroilor.

Cititoarea *Liliana Agachi* din Buzău ar vrea ca paginile noastre de film să fie mai «moderne», adică, explică dumneasa, să conțină mai multe amănunte din viața marilor vedete. Bineînțeles că nu vom face așa ceva; vrem însă să profităm de ocazie pentru a-i dezvălui tovarășei Liliana un secret: maniera la care se referă nu e de loc, dar absolut de loc, modernă. Cultul «starurilor» a atins apogeul acum 30-40 de ani, în ultimul deceniu dinaintea războiului. Atunci, presa de senzație era plină de relatarea aventurilor reale sau imaginate ale vedetelor, cele mai insignifiante amănunte biografice erau savurate cu nesaț, «stelele» înseși se învăluiau într-o atmosferă de mister și originalitate, iar admiratorii lor își exteriorizau pasiunile la moduri violente, mergînd pînă la sinucidere pe mormîntul idolului. O ultimă răbufnire a acestui cult, în proporții, ce-i drept, mai moderate a avut loc în deceniul al VI-lea (între 1950 și 1960). Astăzi, chiar în Occident asemenea fenomene au rămas de domeniul trecutului; vedetele caută să se prezinte cu o înfățișare cît mai obișnuită, mai oarecare, amănuntele intime nu prea mai interesează, în timp ce «se poartă» viața de familie, liniștită, populată cu cît mai mulți copii. E semnificativă o situație din domeniul presei: în timp ce în 1951 apăreau în R.F.G. 17 magazine cinematografice, astăzi nu mai apare nici unul; nici în Italia nu apare vreunul, iar în Franța unul singur (și acela în agonie). Peste tot, generația tînără (și nu numai ea) manifestă o lipsă totală de interes pentru viața personală a vedetelor. Așa că, s-o mai lăsăm cu «modernitatea»...

Propunerile cititorului *Gr. Dragomir* din București privitoare la extinderea editării așa-numitelor cărți de referință ni se par judicioase. De altfel, editurile noastre au și obținut, în ultimul timp, în acest domeniu cîteva realizări care nu trebuie neglijate. Să nu uităm însă că nimeni nu-și poate face o cultură pe bază de cărți de referință. Cine ocolește textele fundamentale din literatură sau din orice domeniu al științei nu va ajunge niciodată un om cult.

CONFECȚII
DIN TESĂTURI
TIP TERCOT
67% TEROM
33% BUMBAC

— Stabilitate dimensională
— Șifonabilitate redusă
— Durabilitate mărită
— Întreținere ușoară

RECOM

PE PLATOURILE LUMII

VEȘTI DIN STUDIOURILE CEHOSLOVACE

„DOMNILOR, EU L-AM OMORÎT PE EINSTEIN"

Autorul, Oldrich Lipsky,— cel care ne-a încîntat cîndva cu inspirata sa parodie «Joe Limonadă» — recunoaște că titlul este puțin cam cinic, puțin cam întunecat. Și pentru ca cei întunecați din fire să nu creadă cumva că vor găsi ceva pe placul lor, cineastul anunță că în spatele lugubrei propoziții se află o comedie științifico-fantastică în culori și cinemascop, «o comedie nebună, plină de absurdități care mai de care mai instructive».

Eroii filmului, contemporani ai primului deceniu din secolul nostru, sînt posesorii unei năstrușnice «mașini a timpului» (visul tuturor și, mai ales, al cineaștilor) cu care aleargă încoace și încolo, dînd o fugă cînd în trecut, cînd în viitor. (Nu e lipsit de interes să arătăm că viitorul se oprește și în acest film la anul 2000. Oare ce se întîmplă cu cineaștii? De ce nu au curajul să meargă mai departe de 2000 decît cu un an, doi? Nu-și dau oare seama că 2000 înseamnă „dacă nu mîine, atunci poimîine?) Din cînd în cînd poposesc și în prezent. Și deși eroii noștri trăiesc în spumoasa Belle époque, ceva-ceva nu este pe placul lor: fizica modernă inventată de domnul Einstein. Fără ea — zic ei — fața lumii ar fi arătat cu totul alta. Și cum omenirea a ratat o dată posibilitatea de a-și aranja un alt destin, — atunci cînd cu nasul Cleopatrei care, dacă ar fi fost ceva mai scurt... — de data aceasta lucrurile se pun la cale perfect organizat și fără întîrziere: lichidarea lui Einstein — lichidarea fizicii moderne. Acesta ar trebui să fie planul de acțiune. Totul se termină ca în comedii. Ca în cele bune, sperăm noi. Numele lui Lipsky este o garanție. Al interpreților — de asemeni: Jiri Sovak, Jana Brejchova, Iva Janzurova, Petr Cepek. Pe acesta din urmă îl vom vedea în curînd în filmul lui Frantisek Vlacil, *Adelheid*.

UN CIOCAN PENTRU A DA ÎN VRĂJITOARE

Unul dintre veteranii cinematografiei cehoslovace, Otokar Vavra, s-a cufundat în ultima vreme în studierea unor acte juridice din secolul al XVII-lea „ce conțin în ele probe ale unor celebre vînători de vrăjitoare. Era limpede că cineastul vedea în ele «o mărturie a cruzimii și indiferenței oamenilor», totuși noul subiect de care s-a lăsat fascinat cineastul a stîrnit nu puțină uimire și destule întrebări. Răspunsul lui Vavra a fost: «Nu fac acest film pentru a arăta o istorie fictivă dramatizată. Vreau să dau viață depozițiilor înregistrate în actele tribunalelor. Cred că este necesar ca oamenii să cunoască culisele închiziției».

Adevăratul punct de plecare al cineastului a fost un roman al lui Vaclav Kaplincky. Înaintînd în lectură însă, Vavra a fost «sedus de mecanismul acelor procese» încît s-a gîndit «să elimine pe cît posibil orice fabulație, să revină la vechile acte administrative». Dăm în continuare cuvîntul autorului «Forma definitivă a scenariului, datorat colaborării mele cu Ester Krumbachova, se bazează, aproape exclusiv, pe textele găsite în registrele tribunalelor, în rapoartele și corespondențele ce se referă la ultimele procese ale vrăjitoarelor pe teritoriul nostru. Bineînțeles, motivele și principalele personaje ale romanului au rămas aceleași, dar am apropiat chipul oamenilor de cei ai personajelor istorice descoperite în documente. Am redus la minimum viețile lor romanțate». Din distribuția filmului fac parte: Ela Romancik, Vladimir Smenel, Sona Valentova, Josef Kemr, Jirina Stepnikova, Cestmir Randa. Imaginea aparține lui Josef Illik.

BUNICUL

Cu un an și ceva în urmă, în timp ce își lucra în Moravia de sud, la Vlynov, filmul *O glumă*, Jaromil Jires — colegul de generație și de crez artistic al lui Forman și Nemec — a avut norocul să dea peste un fel de Colas Breugnon contemporan: bătrînul Vincent Mostek, în vîrstă de 81 de ani, meșteșugar și muzician amator, mare iubitor de povești, unele adevărate, altele vădit născocite. Jires împreună cu operatorul Vladimir Skalsky s-au instalat cu aparatul în preajma acestui bunic care se autoproclamă «cel mai fericit om din lume», înregistrîndu-i amintirile, gîndurile, închipuirile. Rezultatul — un fermecător documentar de metraj mediu intitulat *Bunicul*.

M. MIHĂILESCU

Un Einstein tînăr, interpretat de Petr Cepek

O scenă la care Otokar Vavra ține mult: arderea vrăjitoarelor.

Jana Brejchova în căutarea unei epoci mai fericite

ACTORI ȘI ROLURI

Ne-am obișnuit să-l vedem pe Philippe Leroy interpretînd tot felul de secături simpatice, eroi mai mult sau mai puțin descurcăreți ai unor aventuri stîngace, și cam atît.

Adevăratul talent dramatic al actorului rămîne încă, pentru noi, doar o presimțire verificată din cînd în cînd de încrederea pe care i-o acordă regizori de prestigiu. De curînd, Renato Castellani i-a încredințat rolul lui Leonardo da Vinci într-un serial de televiziune închinat marelui artist. Alegerea este justificată astfel: «L-am ales nu numai pentru o anumită asemănare fizică pe care, în unele momente, cu ajutorul machiajului, o putem face de-a dreptul impresionantă. Dar, după mine, Leroy — actor excepțional — se întîlnește și pe alte planuri cu personajul său. Ca și Leonardo este timid, închis, sensibil, niciodată mulțumit de sine însuși și de propria sa muncă. Este un om aproape obsedat de întrebarea *cum să fac mai bine?* Cînd i-am anunțat proiectul meu, a fost un adevărat chin: *Dar de ce m-ai ales tocmai pe mine? Cum voi putea să fiu la înălțime?* — iată ce mi-a spus. Povestesc toate acestea pentru că sînt lucruri care îl fac cinste. Leroy va fi un mare Leonardo».

Cît despre filmul propriu-zis, Castellani își rezumă astfel munca:

«Sute de volume consultate, opt luni de studiere a cărților de istorie și biografice, Vasari analizat rînd cu rînd, pentru a găsi cele mai ascunse sensuri. Recunoașterea locurilor prin care a trăit. Acum, urmează cele șapte luni pentru filmări și în cele din urmă filmul meu despre Leonardo va fi gata».

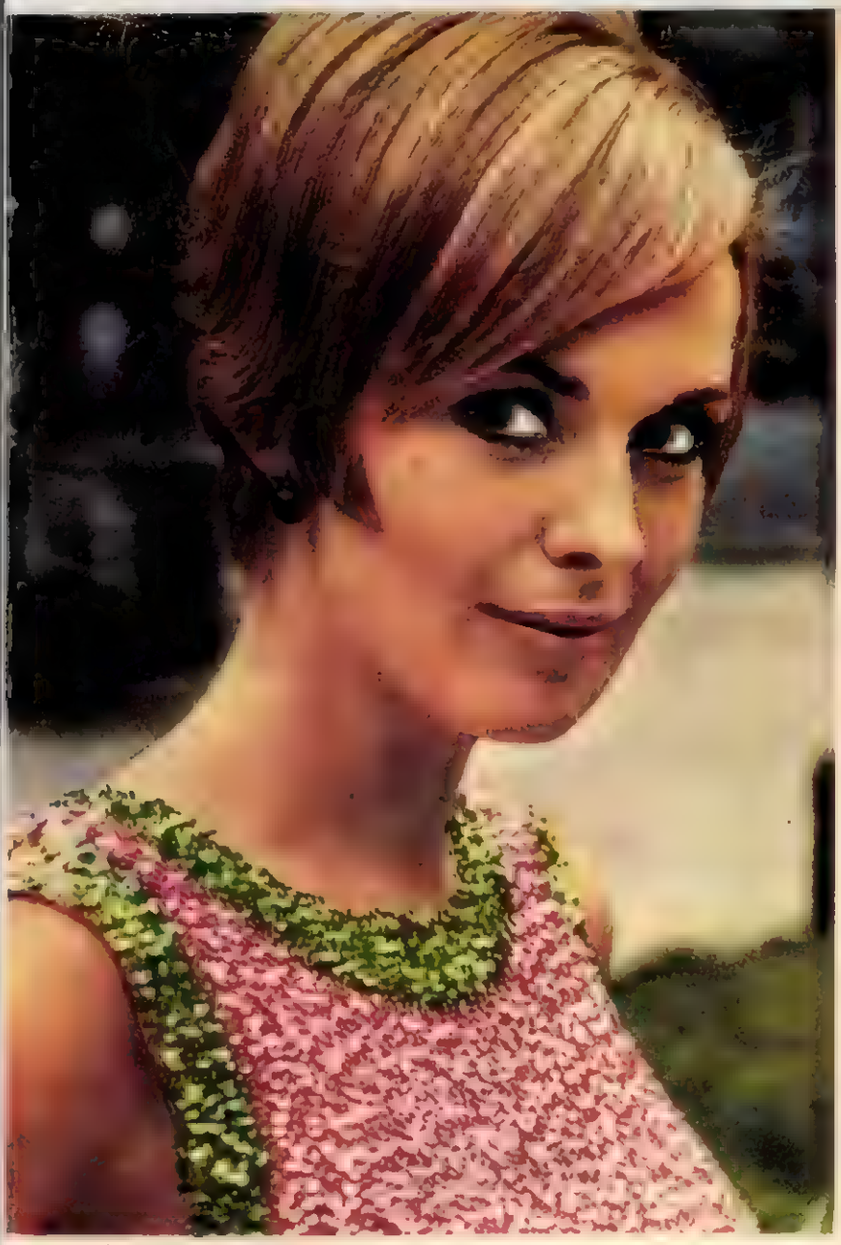

JEAN SEBERG — o actriță pe care am dori să o vedem și pe marele ecran. Ar fi păcat să rămînem doar cu acea rapidă cunoștință din Bonjour tristesse, *film proiectat pe micile ecrane.*

FERICIT CEL CARE, PRECUM ULISE...
Ulise, cel din titlu, este un cal. Prietenul bun al lui FERNANDEL în noul film — o comedie lirică — semnat de Henri Colpi.

telegrame

● Kirk Douglas, James Mason și Alan Bates sînt interpreții unei adaptări cinematografice după un roman de Jules Verne. Alături de ei va apărea și Virna Lisi. Titlul provizoriu al filmului: *Luminile din Finisterre*

● Presa italiană vorbește de o nouă colaborare a Mariei Callas cu cinematografia. După *Medeea* lui Pasolini, se pare că celebra cîntăreață va fi «Mutter Courage» într-o ecranizare datorată aceluiași Pier Paolo Pasolini.

● De mai multă vreme Jane Fonda respinge toate rolurile propuse de diverși regizori. De curînd, actrița a acceptat, în sfîrșit, unul: cel oferit de regizorul american Alan J. Pakula în filmul *Klute*, ale cărui turnări vor avea loc la Hollywood.

● Actrița braziliană Florinda Bolkan — descoperită de Visconti — va trebui să facă față unor noi obligații artistice, mai precis, va trebui să învețe arta bel-canto-ului, pentru că în noul film al lui Patroni Griffi vedeta va întruchipa o soprană celebră. Care anume, nu se știe încă.

● Liv Ullmann, cunoscută interpretă suedeză, — lansată de filmul lui Bergman, *Tăcerea* — va fi partenera actorului francez Michel Bouquet în viitoarea creație a lui Edouard Luntz, *Un tînăr pentru la iarnă*.

● Un nou film pentru Frank Sinatra: *Murdarul Dingus Magee*, cu Anne Jackson și George Kennedy.

● Regizorul polonez Stanislaw Rozewicz își montează filmul *Prologul*, turnat toamna trecută, cu Ignacy Gogolewski și Marta Lipinska (în fotografie) în rolurile principale.

● Pentru filmul *Kolesarjev*, început cu cîteva săptămîni în urmă, regizorul Purisa Djordjevic a adunat laolaltă pe cîțiva dintre cei mai buni actori ai ecranului iugoslav: Milena Dravic, Miodrag Petrovic-Ckalja, Mija Aleksic, Ljubisa Samardzic.

DE LA A LA Z

BARTHOLOMEW Freddie

Actor american de film de origine engleză, născut la Londra, la 28 martie 1924. Copil precoce al scenei londoneze, F.B. se expatriază în 1935 la Hollywood, unde David O. Selznick îl invită pentru a interpreta rolul lui *David Copperfield*. Filmul, realizat de George Cukor, consacră un nou copil-minune al ecranului, care avea să umbrească în curînd glora celorlalți colegi întru celebritate, eclipsînd uneori cu jocul său sensibil vedetele adulte care-i dădeau replica. Excelenta sa dicțiune (rod al bunei școli engleze), aerul său grav, fără afectare, îl destinează rolurilor de copil exemplar, implicat în drame care făceau cu atît mai patetică prezența sa. După eroul dickensian, el devine fiul *Annei Karenina* (1935 — r: Clarence Brown), cu Greta Garbo, apoi Lloyd copil în *Curierul din Londra* (*Lloyds of London* — r: Henry King), cu Tyrone Power, și *Micul lord Fauntleroy*, eroul romanului lui Burnett (1936 — r: John Cromwell), cu Dolores Costello; micul erou al *Căpitanilor curajoși* de Kipling (1937 — r: Victor Fleming), cu Spencer Tracy și Lionel Barrymore, *Lordul Jeff* (1939 — r: Sam Wood), cu Mickey Rooney, și Tom Brown din *Drumuri noi* (1941 — r: Robert Stevenson). L-am mai admirat în: *O lacrimă pe un mormînt* (1936 — r: W.S. Van Dyke), cu Jackie Cooper și Mickey Rooney, *Proscrisul*, după *Kidnapped* de R.L. Stevenson (1938 — r: Alfred Werker), cu Warner Baxter, *Furtuna*, după *Robinson elvețianul* (1940 — r: Edward Ludwig), cu Thomas Mitchell. Adolescentul face loc pe nesimțite tînărului din filme de atmosferă studențească: *Naval Academy*, *A Yank at Eton* (1942 — r Norman Taurog), cu Mickey Rooney, *Junior Army* (1943), și într-o bună zi, după un ultim film, *St. Benny, the Dip* (1951), dispare, lăsînd amintirea unui copil grațios, dublat de un mare actor.

BARTOK Eva

Actriță internațională de film, de origine maghiară născută la Budapesta, la 18 iunie 1926 (după alte surse la Kecskemet, la 18 iunie 1929). După debuturi obscure pe scenă și în film își începe cariera în Anglia, unde fusese invitată (se spune) de producătorul Emeric Pressburger pentru a fi protagonista filmului *A Tale of Five Cities* (1951 — r: Montgomery Tully) alături de Gina Lollobrigida. Pornită sub bune auspicii, E.B. face al doilea film sub îndrumarea unui cunoscut cineast: Robert Siodmak. E vorba de *Crimson Pirate*, unde are ca partener pe celebrul Burt Lancaster. Succesul face din E.B. o vedetă solicitată simultan în Anglia și R.F.G. În Anglia se specializează în filme de aventuri moderne ca: *Spaceways*, *Front Page Story* (1953), *Break the Circle* (1955), *The Gamma People* (1956), *S.O.S. Pacific* (1959) și *Blood and Black Lace* (1965). În timp ce în R.F.G. abordează mai degrabă un repertoriu romantic, de la *Dunja* (după *Căpitanul de poștă* de Pușkin) (1955) și *Durch die Wälder*, biografie romanțată a compozitorului Weber, realizată în 1956 de G.W. Pabst, la operete ca *Victoria și-al ei husar* sau *Ultimul vals* (1954). Mai turnează aci alături de soțul ei Curd Jürgens în *Rummelplatz der Liebe* (1953), *Meines Vaters Pferde*, *Orient-Express* (1954), *Ohne Dich wird es Nacht* (1956) etc... Turnează, de asemeni, în S.U.A. cu Dean Martin în: *Ten Thousands Bedrooms* (1956) și în Italia cu John Barrymore jr. în *Ti aspettero all'inferno* (1961) Fără calități dramatice deosebite, E.B. este tipul de actriță abilă, care se descurcă cu eleganță și tact în orice rol, avînd ca arme un temperament vivace, un simț al umorului și o inteligență nativă.

BARTON Geo

Actor român de teatru și film, născut la Piatra Neamț, la 25 martie 1912. În 1941 își termină studiile la Conservatorul de artă dramatică din București și debutează la teatrul «Muncă și lumină», condus de Victor Ion Popa. Bogata sa activitate teatrală se desfășoară după război pe scena Națională bucureșteană și a companiei Lucia Sturdza-Bulandra, cumulînd un număr impresionant de roluri de frunte din cel mai variat repertoriu, de la Shakespeare și Tolstoi la Cocteau, de la Caragiale la Gh. Ciprian. Cariera sa cinematografică începe în 1949, cînd e chemat să facă parte din colectivul care turna, în condiții eroice, *Răsună valea*, primul film al tinerei noastre cinematografii socialiste. Revine cinci ani mai tîrziu pentru a realiza cea mai desăvîrșită creație a sa, rolul lui Lică Sămădău din *Moara cu noroc*, ecranizare după Slavici a regretatului Victor Iliu. În filmul românesc de după eliberare, această performanță artistică rămîne probabil unică, datorită prodigioasei capacități a interpretului de a da viață unui personaj romantic cu toată fervoarea, contradicțiile și farmecul care-l caracterizează. Solicitat continuu de toți cineaștii care vor să-și asigure prin simpla lui prezență pe afiș un atu în plus, G.B. își risipește cu generozitate talentul în filme inegale. L-am aplaudat totdeauna, independent de reușita filmului, în: *Pe răspunderea mea* (1956), *Darclée* (1960), *Nu vreau să mă însor*, *Mîndrie*, *Portretul unui necunoscut*, *Porto-Franco* (1961), *Tudor* (1962), *Mofturi 1900* (1964), *Procesul alb* (1965), *Camera albă*, *Calea Victoriei*, *Fantomele se grăbesc* (1966), *Dacii*, *Subteranul* (1967), *Pentoful cenușăresei* (1968). Modest, discret, G.B. așteaptă încă rolul care va reedita miracolul *Morii cu noroc*.

Constantin POPESCU

film

DE DOUĂ ORI EMMANUELLE RIVA ÎN „OMUL DORINȚEI"

«Cel mai secret film al anului». Astfel a fost denumită noua creație a lui Dominique Delouche, aflată în faza montajului. Regizorul refuză să spună prea multe cuvinte despre filmul său, în ciuda insistențelor celor interesați. De ce atîta încăpățînare? «...Din două cauze — mărturisește autorul. Sau povestea în sine este prea ermetică și oamenii tot nu ar înțelege decît pe jumătate, sau din teama de a nu istorisi prost, în așa fel încît, de exemplu, să uit anumite amănunte importante». Să alegem, așadar, motivul care ne convine mai mult. Cîte ceva-ceva tot se mai știe însă. Bunăoară, că este vorba de o poveste de dragoste, că doi băieți tineri suspină după aceeași femeie, — interpretată de Emmanuelle Riva — că fondul muzical al filmului este un preludiu pentru clavecin de Bach. Partenerii sînt doi debutanți: François Timmerman și Eric Laborey. Cît despre protagonistă, sîntem anunțați că vom întîlni «o Emmanuelle Riva necunoscută, într-un personaj absolut nou pentru ea, *eliberată de rolurile de femei cu probleme sau de intelectuale*, cu care ne-a obișnuit pînă acum».

Foto: UNIFRANCE

tv

de Felicia ANTIP

PLEDOARIE

Cunoașteți, desigur, pățania domnului Harrold Carswell. Senatul american a refuzat să-l confirme în înalta funcție de judecător la Curtea supremă pentru că, însuflețit de cele mai nobile intenții, un prieten de-al domniei-sale, senatorul Roman Hruska, îi făcuse pustiul de bine de a-l recomanda cam în următorii termeni: «Se spune că Harrold Carswell ar fi un judecător mediocru. Ei și ce! În această țară există doar atîția oameni mediocri, atîția avocați mediocri, atîția judecători mediocri. Ei de ce să nu aibă dreptul de a fi reprezentați în Curtea supremă». Argumentul a fost atît de năucitor, încît pînă și unii senatori cu vederi conservatoare, cărora reacționarismul lui Carswell le mergea la inimă, au votat împotriva lui, n-au vrut să-și ia răspunderea de a consfinți dreptul mediocrității la reprezentare în Curtea supremă.

Ce legătură au toate acestea cu televiziunea noastră? Nici una, vă asigur. M-am gîndit doar că nu i-ar strica nici ei un prieten ca senatorul Roman Hruska. Și pentru că nu-l avem, îmi voi îngădui să mă inspir din filozofia lui sucită, să-l imit, să-l plagiez, dacă vreți, și să strig și eu, în fața domniilor-voastre, stimați for ai telespectatorilor români:

Unde scrie că toți comentatorii sportivi ai televiziunii trebuie să fie excelenți? Să zicem că Cristian Țopescu îi reprezintă pe micul ecran pe Țiriac și pe Năstase, pe Dobrin și pe Răducanu, pe Gruia și pe Lia Manoliu, și pe toate celelalte stele ale sportului românesc. Să mai zicem că-i reprezintă de asemenea pe amatorii pătimași care pleacă în corpore la Rîmnicu Vîlcea sau la Vaslui cînd echipa «lor» joacă în deplasare acolo, pe cei ce cunosc pe dinafară toate șuturile și upercuturile memorabile din ultimul secol. Cu ceilalți însă, cum rămîne? Atît de numeroșii sportivi care nu s-au distins și nu se vor distinge niciodată prin nimic n-au și ei dreptul la reprezentare? Dar spectatorii indiferenți care atunci cînd se transmite finala unui campionat mondial vorbesc despre ale lor sau moțăie în fotoliu? Sînt poate și ei, în felul lor, microbiști, dar niște microbiști mediocri, lipsiți de har, nu elita microbiștilor. De ce să li se conteste dreptul la o reprezentare democratică în secția de sport a televiziunii? Am ales acest domeniu — și îl rog pe Belphegor să mă ierte că am călcat pe teritoriul lui — pentru că aici mediocritatea o duce cel mai greu. Dacă n-ar fi apărut Țopescu, n-ar fi fost eliminați de pe teren coechipierii mai puțin străluciți care-l încadrau la începutul carierei lui. Dacă n-ar exista Țopescu, puțini ar fi cei iritați de slăbiciunile colegilor lui de astăzi. N-or fi ei mai buni, dar nu sînt nici mai răi decît unii reporteri sau comentatori ai televiziunii favorizați de faptul că lucrează în sectoare fără personalități frapante alături de care să pară neînsemnați.

Să luăm apoi muzica ușoară și celelalte ingrediente din care se alcătuiesc așa-zisele varietăți. De ce să fie silită televiziunea, sub pretextul că este scena cu cei mai mulți spectatori (milioane) să prezinte numai cîntăreți, actori, dansatori și comperi de prim rang? Nu e drept ca actorii de mîna a doua, a treia și a noua și cîntăreții care și-au pierdut vocea sau n-au dobîndit-o încă și n-o vor dobîndi niciodată să fie claustrați în spațiul meschin al unui teatru de estradă din provincie sau al unui local cu «program». La urma urmei, sînt destui de mulți pentru ca să-și trimită și ei reprezentanți în studiourile televiziunii. Nu e echitabil nici ca varietățile să satisfacă numai exigențele telespectatorilor cu bun-gust. Și telespectatorii lipsiți de gust își plătesc conștiincios abonamentul. De ce să nu fie serviți și ei după preferințe? Degeaba critică snobii de cronicari varietățile de calibrul celor prezentate la 19 și la 26 aprilie. Genul amenințase, în cele două seu trei emisiuni girate de Tudor Vornicu, să evadeze din comodă, încăpătoarea sferă a mediocrității. Slavă Domnului că a fost readus la matcă. De ce să le creăm complexe de inferioritate celor ce trudesc modest, fără a reuși totuși să se ridice deasupra cenușiului, în această ramură de activitate? Numai pentru că dumneavoastră, răzgîiați de verva rafinatelor «Profiluri pe 625 de linii», nărăviți de eleganța Telecinerecitalurilor, seduși de mirajul «Paradei filmelor muzicale» vi s-a năzărit că nu vă mai plac cîntăreții de duzină, textele pseudoumoristice, spectacolele nesărate? Să fim nepărtinitori, să admitem că aceste fenomene mai există încă (oho ho!) în societatea noastră și să le recunoaștem dreptul la reprezentare pe micul ecran.

Și am putea continua. Cu multe exemple. Cu cel al scurt-metrajelor, de pildă. Un film de o mare incisivitate, de o veridicitate absolută și totodată o bijuterie de montaj, așa cum a fost ciné-vérité-ul lui Sorin Grigorescu în anticamera «Stelei fără nume», strică prețul pieței. Pe lîngă el, însăilările fade de imagini așezonate cu o divagație lirico-epico-plicticoasă și botezate «documentar» sau «reportaj» pălesc și se sting definitiv. Nu e just. Și la reportajele căznite au muncit oameni. Și pentru documentarele anoste a curs sudoare.

(Cam) așa grăit-a Roman Hruska. Eu, după dînsul. Aștept verdictul puternicului senat format din domniile-voastre, dragi și stimați telespectatori.

teatru

Fostul «golan» (Costel Constantin, dreapta) pus în situația de a admonesta lenevia unui golan în plină acțiune...

„MOARTEA ULTIMULUI GOLAN"

Un titlu bun, care-ți lipește ochii de afiș și te cheamă negreșit în sală, un titlu cu virtuți de paradox ce te izbește prin tonul grav cu care anunță evident happy-end-ul, un titlu ce știe să stirnească curiozitatea publicului, dar care, pînă la urmă, trădează puțin piesa și-ți îndreaptă atenția exact în direcția în care s-au instalat concesiile și scăderile ei: tonul didacticist, concluzia roză, lipsa de argumentație a transformării eroului. Dar înainte de a înmormînta «golăneliile» și, mai ales, concepția de viață cinic-utilitaristă a eroului său, Virgil Stoenescu reușește să creeze un excelent portret satiric, — cel al tînărului inginer Dinu — să-l deseneze, în scenă, cu trăsături puternice și cu o bună cunoaștere a procedeelor comice, să-i acuze cu vehemență polemică gîndirea mărunt-profitoare. Iată meritul de necontestat al acestei comedii montate recent de Ion Fintești eanu pe scena Naționalului bucureștean, într-o viziune regizorală oarecum academică, specifică gîndirii unui artist care a făcut la viața sa multă comedie clasică de caracter. Un tînăr actor adus de la Naționalul ieșean, Costel Constantin, irumpe cu acest rol în conștiința publicului bucureștean și-i dă personajului, dincolo de farmecul și marea sa naturalețe scenică, toate trăsăturile cu care l-a investit autorul: inteligență, abilitate, un soi de superficialitate și golănie programatică, o «filozofie» a favoritismului și nepotismului, un scepticism de bar de zi. Virgil Stoenescu este printre puținii autori care, la ora asta, s-au hazardat să pătrundă într-un ungher spiritual mai întunecat al tinerei generații, s-a străduit să-i cunoască și să-i descrie — cu evidente intenții moralizatoare — puseurile de superficialitate și bla zare profitoare, să le dea și replica necesară (personajul inginerei Gina, de pildă, puțin prea dulce, prea firav, prea anemic interpretat de Ilinca Tomoroveanu). Dacă «ingerii triști» ai lui D.R. Popescu nutresc o furie gravă și justițiară, «golanii» lui Stoenescu — golani și nu derbedei, cum face Dinu o distincție ce i se pare esențială — ascund și ei, pe undeva, disponibilități de recuperare, dacă nu chiar o anume amărăciune și un simț al responsabilității prea puțin utilizat. Virgil Stoenescu ni-l arată pe acest Bel-Ami autohton, ce vrea să «se ajungă» prin aranjamente matrimoniale, într-un anume context social ce a favorizat deformările sale psihologice,și aici satira sa dobîndește reverberații și se exercită pe o arie mult mai largă de investigații. Odată însă gestul satiric comis prin portretizarea «golanilor» (există în piesă și un amuzant aghiotant al lui Dinu, discipol fervent și plin de admirație al dascălului său, și un altul, Pomoje, specimen cu ifose și înfățișare hippy), odată intens folosite toate grasele resurse comice ale argoului de bulevard, autorul se grăbește să-și lecuiască eroul, iar catalizatorul acestei metamorfoze este mai curînd iubirea decît efectul salutar al muncii responsabile. Alci, cum spuneam piesa se înfundă în convenționalul său happy end, aici i se tocesc ascuțișurile critice; dar prin asta spectacolul nu-și dezminte totuși adevărurile satirice spuse pînă atunci, prin asta spectacolul nu este mai puțin agreabil și mai puțin reconfortant, prin asta nu înseamnă că ecourile sale educative nu pot avea o anume eficiență.

Sanda FAUR

„UN VIS DIN NOAPTEA MIEZULUI DE VARĂ" de *W. Shakespeare, în premieră la Teatrul Național din Cl*

Una dintre piesele lui Shakespeare cele mai controversate pentru încărcătura sa ideatică în exegeza contemporană, «Un vis...», este în schimb în unanimitate considerată ca extrem de dificil, dacă nu aproape imposibil, de redat scenic; aceasta pentru toată poezia plină de mister și inefabil cuprinsă în text.

Regizorul Vlad Mugur, oprindu-se la acest subtil text shakespearian, avea o sarcină deosebit de dificilă: citirea poetică a piesei în așa fel încît să depășească, scenic, arta armonioasă, clasică, din «Caligula». Dacă în textul lui Camus a fost îmblînzită și redată scenei încărcătura abstractă, ideea, în «Un vis...» trebuia concretizată, dacă ni se permite acest paradox, poezia. Originalitatea spectacolului constă în reușita acestui paradox. Poezia cu unde de umor sau de erotism folosită de regizor ține de descoperirea (în text) și de redarea (scenică) a esențelor existenței; a relației om-infinit privite prin hohotul de rîs; a fericirii cu toate implicațiile ei. Este vorba de acea poezie dramatică, care, cum spunea un filozof grec, îi este superioară istoriei pentru că oglindește generalul.

Gîndirea scenică asupra acestei lungi nopți a solstițiului de vară nordică, în care oamenii revenind în natură își descătușează cu uluire și nesaț necunoscutul ființei lor, putea fi încărcată doar de erotism. Dar chiar și atunci cînd își îmbată interpreții cu parfumul acelei miraculoase flori roșii a dragostei întîmplătoare, lăsîndu-i să danseze cu beatitudine pe muzică de jaz, Vlad Mugur nu-i cruță de o privire plină de un ascuțit simț al umorului, dar și dublată de o infinită tandrețe și înțelegere.

Poate tocmai de aceea se obțin efecte atît de originale în hîrjoneala sentimentală, nelipsită de dramatism, a tinerilor sau în aventura Titaniei cu Bottom. Se poate observa o detașare a regizorului față de interpreți și a actorilor față de personaje la cei patru îndrăgostiți, zăpăciți de vară și de zei. Puritatea adolescenței se amestecă cu parodia față de un pitoresc îngroșat. Helena, o caraghioasă plină de candoare și gingășie (Ana Maria Dominic), și Hermia, o cochetă sigură de sine (Teodora Mazanitis-Fugaru), își dispută pe cei doi parteneri, pe extrem de agreabilii Lysander (Nicolae Iliescu) și Demetrios (Viorel Comănici),aces ia tragîndu-se unul pe altul de mîna, într-un lanț ce amintește jocurile copilăriei. Aceeași detașare propusă interpretei o putem observa și în deruta sinceră, ușor senzuală a Titaniei (grațioasa Dora Cherteș), în fața izbucnirii unui eu necunoscut sie însăși.

În această noapte raporturile se inversează Cînd realitatea se topește în incoerența visului, iar umbrele se desprind din lumea lor incertă impunîndu-se cu virtuțile unor personaje reale atunci punctele de reper obișnuite se clatină. În universul absurd de taine e necesară o iluzie de certitudini o revenire la reflexele noastre cotidiene Curtea lui Theseu, deși un punct fix, clasic în această încurcătură dionisiacă, nu este suficient. Frumoasa pereche suverană, Marin D. Aurelian și Liliana Welther (Hippolita), este la rîndul ei amețită de dragoste și indiferență, dar privind cu bunăvoință rațională lumea dinafară, iar Filostrat, mesagerul (de un rafinament sofisticat, Ion Tudorică), este îmbătat de propria lui persoană. Și cum tot jocul vis-realitate se desfășoară pe tema dragostei, ce putea fi mai potrivit decît o parodie a iubirii unor «Romeo și Julieta», încărcată cu bolovănișuri lingvistice, necesar lipsită de fantastic? Interpretarea meșteșugarilor-actori (Valentino Dain, Gh. M. Nuțescu, Dorel Vișan, Alexandru Munte, Ion Marian și Anton Tauf) este plină de pitoresc. Hazul acestor spirite greoale, telurice, ce cochetează cu absolutul este atît de tonic, realist gîndit în gesturi, mimică și măști, încît, dacă nu ar echilibra, ar putea face o notă discordantă într-o lume dominată de fantastic.

Un fantastic pe care Vlad Mugur caută să-l traducă, transfigurat, din universul renascentist shakespearian în normele noastre de comportament. Granița real-ireal este ștearsă încă de la început, cînd zeii și oameni, adormiți laolaltă într-o atmosferă de vis, înfiorată de metalul decorurilor lui Matcaboji, se trezesc halucinant la semnalul muzical, la cuvinte. Puterea cuvîntului este dominată însă de cea a mișcării, în ritmuri lente sau agresive, continuatoare cu multă finețe a beției visului. Meritul muzicii lui Pascal Bentoiu este tocmai această rotunjire a derutei viață-vis, pe tonuri contemporane, cu toate nuanțele de umor presărate pe parcurs. (Tangoul ușor desuet dar naiv al lui Bottom; bergamasca transformată în charleston.)

Îndrăgostiții intră în joc abulici, mișcîndu-se ca în vis, în schimb personajele de vis au o luciditate, o prestanță dominatoare. Misterul elfilor și al elfelor, așa cum sînt văzuți de Vlad Mugur, depășește viziunea feerică a unor apariții nevinovate și drăguțe de povești cu zîne. Titania și Oberon, învăluiți obscur de mișcările însoțitorilor de basm asemeni unei gărzi imperiale, devin forțe determinatoare ale destinului comun. După cum, grație fantasticelor costume semnate de Ciupe, aceiași elfi se transformă în copaci, în decoruri vii, aflîndu-ne în plin mister natural al mișcărilor secrete ale pădurii.

Ingmar Bergman, inspirîndu-se și el din înfrățirea prin dragoste a oamenilor cu natura, în cea mai lungă noapte de vară scandinavă (filmul «Surîsurile unei nopți de vara»), se retrăgea în ziuă, zîmbind lucid și obiectiv soarelui. Shakespeare însă îi are pe Puck. Singurul care se află liber deasupra tuturor determinărilor, cel care conduce jocul cu o indiferență binevoitoare. Gitta Popovici îi conferă acestui «duh hîtru» temperament și cinism, haz și luciditate; e un Robin-bun-băiat, care nu știe de frică nimănui, își permite orice în fața oamenilor și a zeilor. El e purtătorul de cuvînt al autorului. Puck, cel care ne avertizează în final de «realitatea» minunatului și periculosului joc, nu face decît să ne invite spre cunoaștere: a omului, a tainelor cuprinse în el și în lume. O invitație pentru a gîndi și mai ales pentru a gîndi frumos, atîta timp cît gîndurile, chiar cele mai secrete, neștiute și nemărturisite riscă să prindă viață și să ne tragă la răspundere.

Iuliana POP

Notă:

Trebuie să amintim remarcabila traducere a lui Mircea Alexandru-Pop, ca și scrisoarea sa, un foarte interesant eseu asupra textului shakespearian, prezentată în programul de sală.

Iată cum arată micul vrăjitor Puck în interpretarea Gittei Popovici, după ce s-a amuzat cum a vrut cu perechile de îndrăgostiți, zei sau oameni.

EUROPENII DESPRE SECURITATEA EUROPEANĂ

Continuăm în acest număr publicarea evocărilor unor ziariști români, care în călătoriile lor în diferite țări europene au avut numeroase prilejuri de a înregistra ecouri vii la chemarea tot mai pregnantă de a se crea un climat propice pentru înfăptuirea unei reale securități în Europa, ca o premisă necesară a asigurării unei păci trainice pe acest continent.

Există în prezent condiții prielnice pentru atingerea acestui țel înalt, ceea ce justifică eforturile susținute pe care țara noastră, alături de alte state și popoare, le depune pentru organizarea unei conferințe general-europene, menite să contribuie la așezarea pe temelii principiale noi a relațiilor dintre țările europene, în scopul dezvoltării încrederii și colaborării dintre ele.

Ceea ce au consemnat în aceste pagini colegii noștri aduce încă o mărturie a uriașei audiențe a ideii unei conferințe pentru securitatea europeană, la care și-au dat pînă acum adeziunea 24 de state.

UN CONCEPT NOBIL AL TIMPULUI NOSTRU

de Dic. BABOIAN

Îmi stăruie încă proaspătă în amintire imaginea marelui savant. Îl rugasem să-mi vorbească despre știința și societatea contemporană, și Leopold Infeld, celebrul fizician polonez, discipolul și colaboratorul apropiat al lui Einstein, îmi comunica, cu vocea stinsă a omului suferind, gînduri despre o lume fără războaie, fără spasme, despre o Europă care să fie lăsată să-și prolifereze resursele inepuizabile de materie și spirit. Nu știam atunci, în intimitatea caldă a apartamentului varșovian în care mă primise, că acesta avea să fie ultimul său interviu.

În cele două ore petrecute în preajma lui Leopold Infeld, carnetul meu de notițe înregistrase de fapt un mesaj către posteritate, cuprinzînd crezul unui om de știință care a fost la înălțimea epocii sale, depășind-o chiar, printr-o viziune amplă despre perspectivele revoluției tehnico-științifice «în condițiile obligatorii de menținere a păcii și securității internaționale».

Răsfoiesc acum filele care cuprind semnele simpatiei mărturisite a savantului pentru România, pentru contribuția ei la statornicirea unor relații de înțelegere și colaborare în Europa. Iată aici, în pagina a treia, cîteva cuvinte: *«Dacă glasul meu ca slujitor credincios al științei poate să se facă auzit dincolo de acești pereți, atunci vă rog să consemnați gîndul meu: să fermn continentul nostru de conflicte generatoare de ciocniri sîngeroase; înainte de orice avem nevoie de securitate pe acest vechi și greu încercat continent»*. Am notat întocmai. Și ceea ce urmează: «S-ar putea să fiu socotit simplist, dar țin să spun și s-o repet, pînă la ultima suflare a vieții mele, că *problema fundamentală este în prezent descoperirea și folosirea oricăror căi și mijloace care pot să contribuie la statornicirea păcii și securității în Europa. Căci nu trebuie uitat: aici au izbucnit două dintre cele mai mari războaie din istoria omenirii»*.

Ca și alți savanți ai timpului său, regretatul savant era preocupat nu numai de expansiunea științei, dar și de modul sau direcțiile în care sînt folosite realizările acesteia. Ceea ce îmi amintește de o remarcă sugestivă a lui Joliot-Curie: *«Savanții știu cîte foloase aduc ei umanității, dar știu mai ales ce-ar putea înfăptui dacă pe întregul glob pămîntesc s-ar instaura pacea»*. Ideea indivizibilității păcii în lumea contemporană presupune o grijă la scară mondială pentru înlăturarea oricăror focare de tensiune și încordare. În acest cadru mai larg se înscriu și eforturile pe care le depune cu hotărîre țara noastră în scopul promovării principiilor securității europene. O dezbatere largă, deschisă, fără prejudecăți și într-un spirit constructiv a problemelor care interesează toate statele și popoarele continentului nostru ar constitui, fără îndoială, o bază serioasă pentru elaborarea unor soluții acceptabile pentru fiecare în parte și pentru toți laolaltă. Conferința preconizată apare în această lumină ca o *necesitate vitală*

La Moscova, într-o seară de iarnă, îl ascultam pe academicianul Leonid Sedov, care acceptase să acorde un interviu «Flacării». Vorbea despre comunicațiile interplanetare, despre strădaniile științei și tehnicii sovietice de a pătrunde în zonele cele mai tainice ale spațiului cosmic. Era o pledoarie pentru o acțiune coroborată a oamenilor de știință de pretutindeni. *«Nu poți comunica în cosmos* — spunea Sedov — *dacă nu reușești să găsești un limbaj comun pe pămînt»*. Nu întrecerea este cea care ne preocupă, ci dezlegarea «misterelor» cosmosului și participarea la eforturile de interes general depuse în acest sens de oamenii de știință din diferite țări. Savantul sovietic insista în acest spirit asupra necesității unor raporturi de echitate, cu caracter profund etic. Ideea securității în Europa nu poate fi despărțită, bineînțeles, de cea a înțelegerii și cooperării în toate domeniile, inclusiv în zona fertilă a științei contemporane.

După întîlnirea reprezentanților tineretului european, expresia «spiritul Snagovului» a intrat în uzanța internațională ca un simbol al dialogului bazat pe stimă, comprehensiune și receptivitate — modalitate esențială de a face să avanseze securitatea europeană.

O premisă pentru realizarea destinderii și, implicit, a securității pe continentul nostru și în întreaga lume o constituie și dezvoltarea continuă a schimburilor comerciale între toate statele, europene și neeuropene. Fotografia noastră vă prezintă un aspect de la una din Conferințele ONU pentru comerț și dezvoltare (UNCTAD).

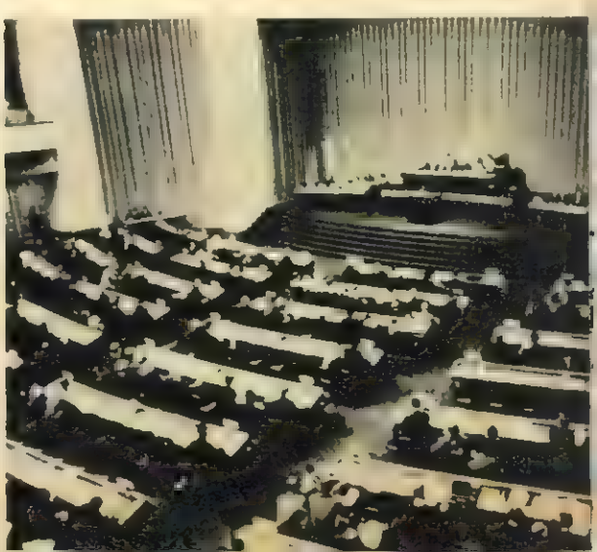

Altă personalitate marcantă a științei sovietice, cunoscutul astrofizician Viktor Ambarzumian, care a rostit atîtea cuvinte elogioase la adresa României socialiste în timpul vizitei sale la București, și-a exprimat adeziu nea deplină la ideile generoase ale salvgardării păcii Primindu-mă la reședința sa din preajma vestitului observator astronomic de la Biurakan (R.S.S. Armeană), acad. Ambarzumian a formulat plastic necesitatea vitală a securității în Europa și în restul lumii: «*Asemeni călătorilor în cosmos, care nu pot trăi fără oxigen, tot astfel noi nu putem trăi în liniște pe acest pămînt dacă nu ne bucurăm de o securitate reală; nimic nu este mai potrivnic avîntului științei decît condiția de insecuritate*».

Eminentul om de știință iugoslav acad. Ivan Supek rectorul Universității din Zagreb, cunoscut în lumea întreagă pentru studiile sale valoroase în domeniul fizicii teoretice și al filozofiei științelor, consideră la rîndul său dezbaterea largă și transpunerea în viață a conceptului securității europene drept o condiție vitală pentru realizarea dezideratului suprem: pacea și colaborarea între statele continentului nostru. În interviul pe care mi l-a acordat recent, la Zagreb, prof. Supek își exprimă convingerea fermă că dialogul sincer, tratativele directe și unirea eforturilor pe temeiul punctelor de vedere care se apropie uneori pînă la identificare, constituie o modalitate practică de rezolvare a celor mai complicate probleme litigioase. «*În Europa, ca și în alte*

Leopold Infeld

continente, societatea umană este diferențiată pe diferite planuri, ceea ce nu împiedică de loc, ci dimpotrivă, presupune colaborarea în spiritul respectului reciproc între state mari și mici, indiferent de orînduirea socială și așezarea lor geografică pe planeta noastră». Experiența de viață a savantului și în același timp a militantului activ pentru pace este sursa pasiunii cu care el se pronunță pentru statornicirea unui climat de încredere între statele europene, pentru înlăturarea oricăror focare de neînțelegeri și de neliniște. Și aceasta acum, la timpul prezent. «Nu sînt în măsură — precizează Ivan Supek — să vă spun exact *cum va arăta viitorul*, dar atîta timp cît fiecare dintre noi știe precis *cum arată prezentul* și ce trebuie făcut ca el să fie conform cu dezideratele noastre legitime, nu rămîne decît să ne unim strădaniile pentru a înlătura, cu luciditate și înțelepciune, orice piedici din calea unei convietuiri pașnice, constructive. Numai așa se pot deschide porțile spre un viitor promițător».

Coordonatele înțelepciunii își găsesc expresia în adeziunea largă la ideea securității europene a unor persoane oficiale, a unui mare număr de reprezentanți ai opiniei publice, printre care exponenți prestigioși ai artei și culturii. Figura leonină a sculptorului danez Harald Isensten este prezentă în rîndul militanților activi pentru relații Est-Vest.

În seara cînd l-am cunoscut în «Casa marinarilor», pe țărmul răcoros al Mării Nordului, omul cu plete albe și cu lavalieră neagră evoca, într-un cerc de prieteni, clipele de neuitat petrecute cîndva în preajma lui Einstein, care acceptase cu greu, dar acceptase, să-i «pozeze» pentru un bust ce avea să rămînă opera de căpătîi a sculptorului. «Era marele meu prieten — spunea el — omul pe care l-am iubit mai întîi de toate pentru că era un Om». Harald, cioplitorul în piatră, călătorul neobosit între Est și Vest, visează cu ochii deschiși, pe treptele umanismului, «punți de înțelegere și încredere reciprocă» între europeni. Între europeni și neeuropeni. «Nu sînt politician, ci doar un artist căruia nu-i poate fi indiferent însă ce se petrece în jurul său, pe continentul în care trăiește și creează». Ascultîndu-l cum rostea fiecare cuvînt cu patosul deplinei sincerități, descoperearn punctele de interferență ale ideilor ce vin din diferite surse și direcții să îmbogățească conceptul nobil al securității europene care trebuie să se întemeieze — așa cum preconizează constant partidul, statul și poporul român — pe respectarea, în relațiile dintre toate statele, a principiilor egalității în drepturi, independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc.

Întîlnirile ziaristului cu personalități de seamă din domeniul științei și artei vor să fie expresia, cel puțin parțială, a audienței de care se bucură ideea securității europene și abordarea ei creatoare în contextul politicii externe a României.

LA UN CAPĂT AL CONTINENTULUI

de Nicolae LUPU

În saloanele unuia dintre cele mai elegante hoteluri din Ankara am participat la o conferință de presă organizată cu prilejul prezenței în capitala turcă a ministrului de externe englez, Michael Stewart. Nu mi s-a părut de loc lipsit de semnificație faptul că prima întrebare care a deschis seria celor multe, puse în cadrul conferinței, a fost cea a unei ziariste de la un cotidian turc, în legătură cu modul în care a fost abordată, în convorbirile dintre cele două părți, problema securității europene. Atît ministrul de externe englez cît și oficialitățile din Ankara au confirmat că această temă a ocupat un loc important în cadrul discuțiilor. Participam astfel nu numai la un moment al procesului de consultări ce se desfășoară larg pe continentul nostru în legătură cu organizarea unei conferințe a securității europene, dar și la interesul opiniei publice turcești față de toate aspectele acestei activități.

Interesul își are explicațiile sale generale, care sînt proprii oricărei țări europene, dar și motivări specifice. Oricine poposește pe malul Bosforului și privește, de la mică depărtare, dincolo de ape, începuturile deluroase ale continentului asiatic, încearcă sentimentul că stă pe ultima bucățică de pămînt a continentului european. Indiferent dacă trecerea se face pe apă sau cu avionul, pentru distanțe mai mari, diferențele se manifestă treptat, de cele mai multe ori imperceptibil, și aceasta explică, deopotrivă, concepțiile Republicii Turce despre politica externă multilaterală — specifică unei țări care se învecinează atît cu Europa cît și cu Orientul Mijlociu, cu țări socialiste și nesocialiste — și, în același timp, dinamica generală a ideii de securitate europeană care își găsește justificare și în forța exemplului pentru alte regiuni ale lumii, în puterea de răspîndire a undelor sale.

Subliniind rolul colaborării bilaterale în cadrul procesului general al statornicirii relațiilor intereuropene pe baza principiilor independenței, suveranității, integrității teritoriale, egalității în drepturi și neintervenției în afacerile interne, diferite personalități turce se pronunță pentru menținerea actualelor grupări de state «pînă cînd condițiile reale ale securității se vor stabili pe continentul nostru». Dar, după cum se observă din dezbaterea ce-și face loc în coloanele presei turcești, în viața politică, diferite sectoare ale opiniei publice consideră deschise următoarele probleme: cum trebuie definite aceste condiții? Ce inițiative trebuie să ia Turcia pentru a contribui la apariția lor?

Recent, un grup denumit Federația Social-Democrată a adresat un memorandum unui cunoscut și influent conducător al partidului de opoziție în privința relațiilor cu NATO. Memorandumul cere eliminarea bazelor americane, care sînt caracterizate drept «instrumente ale imperialismului». «Lupta noastră pentru independență, se spune în memorandum, va continua cît timp vom trăi. Nici un străin nu va putea să-i pună capăt». Destinatarul memorandumului a răspuns declarînd că «NATO nu este un instrument al imperialismului» și că «alianțele sînt tot atît de vechi ca însăși istoria», replică ce a fost viu comentată de presa turcă, unele ziare aprobînd-o, altele criticînd-o. Ziarul «Akșam» scrie că autorul acestei declarații uită că există în lume zeci de țări care arată că se poate trăi și fără participarea la asemenea grupări și că tezele afirmate mai sus sînt «pline de greșeli de logică». La rîndul său, ziarul «Cumhuriyet» subliniază că replica politicianului se bazează pe «uitarea realităților». Dezbaterea, evident, nu se oprește aici, și ea demonstrează că în Turcia, ca și în alte țări ale continentului, făurirea securității europene reprezintă un proces amplu, cuprinzînd atît activitatea guvernamentală, cît și cea a opiniei publice, punînd în discuție toate «tabu»-urile trecutului înghețat, aducînd la ordinea zilei trecerea de la explorări la acțiuni concrete, răbdătoare, corespunzătoare intereselor tuturor statelor europene.

«Europa centrală, punte între Est și Vest», «Mai bine coexistență decît inexistență», «Nici un fel de arme atomice» Demonstrînd sub aceste lozinci, locuitorii din Kiel (R.F. a Germaniei) își exprimă dorința de pace și coexistență în Europa, protestul lor împotriva înarmării atomice.

sport

de Emanuel VALERIU

SUFOCANTUL MEXIC

Se apropie, cu pași zgomotoși, acest Mexic, soroc al calității în fotbal, pe care întreaga lume sportivă îl comentează parcă mai intens decît a făcut-o vreodată pînă acum, cu prilejul edițiilor anterioare ale Campionatului mondial de fotbal. Explicațiile sînt multiple și clare, dar și inedite

Într-adevăr, poziția geografică a țării-gazdă, condițiile sale speciale și specifice, ținînd de climă și altitudine, avantajul formațiilor continentelor americane, ecoul încă nestins al celei mai recente Olimpiade găzduite de Mexic sînt cîteva criterii luate în considerație de opinia publică mondială. Acea categorie specializată a publicului amator și cunoscător în ale fotbalului are însă de prelucrat un material mult mai vast și mai variat și pe care, evident, îl valorifică în discuții și aprecieri, în pronosticuri și temeri ascunse sau declarate. Confruntarea, devenită din nou acută, între soccerul european și cel sud-american a reintrat în actualitate, iar evenimentele din ultimele luni n-au făcut decît să accentueze starea de tensiune. Antrenorul brazilienilor (cei care par să fie purtătorii steagului calității fotbalului de dincolo de Ocean) a fost schimbat în mod neașteptat, dacă nu chiar scandalos; Pele, considerat jucătorul nr. 1 al tuturor timpurilor, a devenit rezervă și — după cît se pare — ori el, ori Tostao vor figura în echipă (în nici un caz ambii — ceva de genul superbei dar neînțelesei rivalități de pe vremuri dintre Bartali și Coppi, în ciclismul italian).

Bombele continuă să cadă în perimetrul larg desfășurat al fotbalului sud-american, dar și asupra celui european. Calma, așezata, sobra, temuta formație a R.F. a Germaniei renunță la Schnellinger (!), a cărui formă nu este satisfăcătoare, iar englezii — amenințați de invidia tuturor pentru titlul cucerit la ultima ediție a C.M. — au optat — totuși — pentru conservatorism, păstrîndu-și jucătorii aureolați de marea victorie de pe Wimbledon. De fapt, incertitudinile fiecărei tabere explică, după părerea mea, cel mai exact starea de spirit premergătoare noii ediții a cupei «Jules Rimet», ca și nașterea unei rivalități intercontinentale. Neființă nimeni prea sigur de succesul posibil al naționalei proprii, se dorește măcar succesul uneia dintre finalistele de pe un continent sau altul, care ar conferi tuturor (europeni sau sud-americani) o satisfacție oarecare. Mai este încă ceva, foarte important de asemeni: de la Mexic lipsesc, de data asta, foarte multe, mai multe decît altădată, reprezentative de mare valoare, mai ales din Europa: Ungaria, Spania, Portugalia, Iugoslavia, R.D.G., cîteva posibile competitoare pentru locurile din primul pluton nu s-au calificat. Ar mai putea fi adăugate și altele, desigur, sub valoarea celor citate, dar a căror prezență ar fi pigmentat cu numeroase surprize finala mexicană: Belgia, Franța, Elveția. De altfel, aceste echipe, folosite acum drept sparing — parteneri pentru finaliste — fac adevărate ravagii: Polonia, de pildă, întrece 11-le sovietic, Franța învinge România, Elveția face joc egal cu U.R.S.S., Brazilia nu poate depăși garnitura de tineret a Bulgariei, Salvadorul cedează secunzilor români ș.a.

Jocul șanselor este, și din această cauză, mai agitat ca oricînd, totul părînd posibil prin această prismă. O voluptate a infirmării calificărilor pentru Mexic a cuprins întreaga lume a fotbalului, cei rămași acasă zdruncinînd certitudinea celor care, în decursul unui interval de cîțiva ani, și-au cucerit dreptul de a figura printre primele 16 echipe din lume.

În ceea ce ne privește, am stat bine, mult mai bine decît alții, dar ultima perioadă a pregătirilor ne-a făcut să auzim sirena de alarmă declanșată la Reims. S-a pierdut acolo jocul-test cu Franța și deasupra unor titulari prezumtivi a fost pus semnul contorsionat al îndoielii. Va mai juca oare Răducanu, sau greșelile sale și ambiția lui Adamache îl vor transforma pe giuleștean în omul nr. 2? Curajul renunțării la Dobrin și apelul la serviciile lui Domide vor rezista slabei evoluții a celui din urmă la Reims și dezinvolturii celui dintîi în aceeași partidă? Golurile înscrise de Tătaru în recentul turneu din Mexic al formației secunde pot rezolva problema eficacității atacului nostru și în întîlnirile oficiale care vor urma? Gornea revine pe primul plan al discuțiilor în ceea ce privește ultimul apărător al buturilor românești? Tăcerea din jurul lui Dembrovschi înseamnă oare renunțarea la serviciile băcăoanului? Poate constitui jocul cu Franța buturuga cea mică ivită în calea unui drum ce părea neted pînă acum și din cauza căreia să se fi clătinat convingerile tehnicienilor noștri în ceea ce privește formula de echipă cea mai reușită?

Greu, dacă nu imposibil de știut, nu numai pentru că cei în drept să răspundă sînt dificil de abordat în direcția interesului nostru mărturisit, dar și pentru că a lua decizii pare delicat, dacă nu hazardat acum, fiecare dintre soluțiile posibile circulînd pe un traseu de îngustimea tăișului unei lame de Toledo. Este de sperat însă că mult doritul și, mai ales, necesarul calm, indispensabil în astfel de situații, va fi menținut printre ai noștri, că jucătorii, cei dintîi, vor ști să se autoaprecieze, ajutîndu-i pe antrenori să facă cea mai bună alegere, la timpul oportun. Părerea noastră este că a sosit totuși vremea ca, excepțînd posibilele accidentări, formația să-și capete conturul definitiv și, de asemeni, să se stabilească toate formulele de aplicat în cazul ivirii unor indisponibilități nete. Doar astfel echilibrul psihic va putea fi salvat în rîndul celor selecționați și calmul redat opiniei publice oarecum agitate în urma eșecului de la Reims.

Mexicul a devenit cu adevărat sufocant. Să se asigure deci oxigenul necesar respirației, de pe acum.

ASASINATUL DIN EXPR

de **Atanasie TOMA**

— Și m-am repezit cu valiza acasă — și-a continuat depoziția martorul (vezi «Flacăra» nr. 17 din 25 aprilie). Aveam de gînd să nu mă mai întorc, dar m-am gîndit că poate să facă tărăboi, așa că am venit înapoi... Am plimbat-o prin împrejurimi pînă seara... N-a vrut să meargă la mine acasă, deși am insistat. Era tare atrăgătoare... mă înțelegeți... Dar n-am omorît-o eu... De ce aș fi făcut-o? Am fost împreună la agenția de voiaj, unde a cumpărat bilet de clasa a II-a pentru Zürich. Seara, cînd ne îndreptam spre gara din Chur, i-am spus pe drum că vreau să mă duc la toaletă. Am intrat într-un local și am dispărut...

— De unde știi că s-a urcat într-un vagon de dormit? Parcă așa ai scris în prima declarație.

— Am urmărit-o la gară. Voiam să știu dacă a făcut reclamație la poliția feroviară. Mi-am dat însă seama că se afla într-o stare de totală nepăsare și că pierderea valizei și a aparatului de fotografiat o afecta mult mai puțin decît ceea ce părea să i se fi întîmplat pe drum...

— Ți-a spus ceva în legătură cu o anume întîmplare?

— Nimic precis... numai aluzii... părea însă dezamăgită și mi-am imaginat că trebuie să fie la mijloc o problemă de inimă.

După o pauză, băiatul întrebă timid:

— Ce-o să se întîmple acum cu mine, domnule comisar? O să mă arestați?

Comisarul îl privi lung în ochi și îi spuse simplu:

— Nu... poți să te duci înapoi la lucru... Să nu părăsești însă Elveția fără să mă anunți...

A doua zi, cîteva ziare îi acuzau pe bătrînul comisar de incapacitate, pentru faptul că îl lăsa în libertate pe tînărul play-boy, asasinul tinerei daneze, și readuceau în discuție problema emigrării forței de muncă și urmările sociale ale acesteia. Comisarul însă știa că totul trebuie luat de la început. Trebuia să reconstituie drumul fetei. De la urcarea în tren, în gara centrală din Copenhaga, unde se aflau părinții și unde își mărturisea părerea de rău că nu a găsit loc liber la vagonul de dormit și pînă în gara din Chur, unde l-a întîlnit pe tînărul play-boy.

TOTUL A PORNIT DE LA UN ȘERVEȚEL

Controlul amănunțit al lucrurilor din valiza tinerei daneze asasinate în expresul de Zürich a mai adus un element. Într-unul dintre buzunarele pijamalei a fost găsit un șervețel de hîrtie purtînd însemnele companiei vagoanelor de dormit D.B. (Deutsche Bahn — societatea căilor ferate din R.F. a Germaniei). Șervețelul era mototolit și servise la înlăturarea fondului de ten de pe față. Analiza de laborator arăta că șervețelul fusese folosit cu cel mult cinci zile în urmă, deci cu certitudine în timpul călătoriei de la Copenhaga spre Elveția. O scurtă anchetă la biroul de voiaj al «D.B.» se soldează cu o informație contradictorie: în noaptea respectivă nu s-a eliberat nici o cușetă pe distanța Copenhaga-Zürich. Sînt interogați apoi de către Birourile centrale naționale Interpol ale țărilor parcurse de Nord-Expres însoțitorii de vagoane. Aceștia declară că n-au văzut-o pe domnișoara în cauză. Aceeași declarație paradoxală o dă și însoțitorul vagonului numărul 7, vagon la care au condus-o pe victimă chiar părinții acesteia, în gara Copenhaga. În ciuda acestor declarații categorice, fata călătorise totuși o zi și o noapte în Nord-Expres, coborînd nu la Zürich, țința călătoriei, ci mult mai departe, la Chur!

SOLUȚIA NU TREBUIE CĂUTATĂ ÎNTR-UN SINGUR LOC

Comisarul B.W. înțelegea de acum că soluția nu trebuie căutată într-un singur loc. Evenimentele ce au dus la crimă s-au desfășurat pe teritoriul a trei țări parcurse de Nord-Expres: Danemarca, R.F. a Germaniei, Elveția. Un singur organism polițienesc putea avea, de aceea, o privire de ansamblu asupra acestui traseu, prin organele sale operative birourile centrale naționale. Acest organ nu era altul decît Interpol. B.W. transmite deci secretariatului general rugămintea ca dosarul să fie preluat de Interpol. Cei de la Interpol sînt puși însă în dificultate: Interpolul nu este o superpoliție menită a acționa pe un teritoriu național sau altul, ci pur și simplu un organism care facilitează colaborarea polițiilor interesate în rezolvarea unui caz. Adesea însă, realitatea impune o anumită manieră de lucru, urmînd ca Interpolul să preia temporar coordonarea B.C.N. interesate. Soluția nu putea fi și în această situație decît una: crearea unui colectiv operativ de poliție alcătuit din reprezentanți ai B.C.N. danez, german și elvețian. Cei trei comisari aparținînd celor trei polații naționale se întîlnesc și hotărăsc în unanimitate să ia treaba de la început. Iar începutul nu putea fi decît o călătorie cu Nord-Expresul de la Copenhaga pînă la Chur, pentru a urmări cu fidelitate condițiile în care s-a pregătit crima din tunelul Mühlehorn. Fiecare dintre cei trei comisari a făcut cîte un drum cu Nord-Expresul pe ruta Copenhaga-Chur și Chur-Zürich, după care au alcătuit o schemă prezumtivă a întîmplărilor din Nord-Expres, pe care noi vom încerca s-o surprindem din punctul de vedere al Ullei Elise. Repetăm că este vorba doar de o prezumție.

OARE FAPTELE S-AU PETRECUT AȘA?

...O dimineață senină de primăvară nordică. Cerul e înalt și albastru, străbătut de nori subțiri, albi. Elise Custensen, la fereastra unui vagon al Nord-Expresului, privește încrezătoare cerul curat al primăverii care îi dă încredere și optimism. S-a despărțit de părinți în gara din Copenhaga cu inima grea, gîndindu-se la munca ce o așteaptă într-o țară străină, înconjurată de străini, dar acum viața îi apare din nou în culorile ei firești, poate și din pricina acestei dimineți senine, cu mult soare și vînt cald de sud. Și-a amintit că vagonul-restaurant e undeva în față și mai mult din plictiseală decît din sete s-a așezat la o masă comandînd un pahar cu bere. Privește ceasul. Peste o oră trenul va intra pe teritoriul R.F. a Germaniei. Poate că la Hamburg coboară cineva din vagonul de dormit — gîndi ea din nou. Pentru o clipă îi reveni în amintire imaginea însoțitorului din vagonul de dormit, care o urmărise din priviri cu plăcută surprindere — atunci cînd în drum spre vagonul restaurant trecuse pe culoarul capitonat al cușetelor. Era un tînăr înalt, cu trăsături plăcute, pe care îl prindea foarte bine uniforma de amploiat al căilor ferate. Păcat că nu l-a întrebat dacă se eliberează o cușetă la Hamburg. Negreșit, o va face acum, la înapoiere. Lasă neatins paharul cu bere și face calea întoarsă.

Tînărul însoțitor al vagonului de dormit o întîmpină zîmbind. Tînărul ar vrea să-i vorbească, Ulla o simte, dar acesta sau nu se decide, sau nu știe cum să înceapă.

— Iertați-mă, domnule, că vă deranjez... coboară cineva la Hamburg?

Tînărul o privește cu ochii întredeschiși, parcă întrebîndu-se dacă poate spera într-o aventură cu fata aceasta frumoasă care îi așteaptă răspunsul.

— Nu coboară nimeni pînă la Zürich, domnișoară... Vă serveam cu plăcere...

Fata e dezolată. Nu pleacă însă. În compartimentul ei sînt numai persoane în vîrstă, care își amintesc întîmplări banale sau povestesc cu lux de amănunte suferințele cauzate de reumatism sau diabet. Aici, în liniștea culoarului din vagonul de dormit, e parcă mai plăcut, iar tînărul din fața clipește des, vizibil atent la frumusețea ei.

La Hamburg, băiatul, pe nume Ristauer Theodor Wolf, o anunță că de fapt el a ajuns acasă și că astfel cușeta sa rămîne liberă. Gluma nu e grozavă dar Ulla rîde încîntată, pentru că ghicește în spatele acestei afirmații intenția băiatului de a-i oferi cușeta. Lucrurile decurg întocmai. Ulla se instalează în cușeta lui Theodor Wolf. După cîteva momente — acesta o întreabă în ce compartiment are bagajul pentru a i-l aduce, iar Ulla este încîntată de atențiile cu care o înconjoară tînărul feroviar, care începe să nu-i mai fie indiferent.

DIALOG IMAGINAR

Noaptea a trecut repede. Cînd s-a trezit din somn, Ulla avea gura amară și uscată, din pricina coniacului adus de Wolf și din care băuse cam mult. A întins mîna alături de ea, unde bănuia că se află proaspătul ei prieten, dar acesta se trezise de mult și o privea amuzat.

— Bei o cafea? — o întrebă el, întinzîndu-i o ceașcă aburindă care umplea compartimentul cu o aromă îmbietoare.

Privind pe fereastră peisajul muntos, ea întrebă lenevos:

— Mai avem mult pînă la Zürich?

Theodor Wolf rise amuzat.

— Am trecut de mult de Zürich. Următoarea oprire o avem la Chur...

— De ce nu m-ai trezit?

— Dormeai atît de frumos... Și-apoi, nici nu mi-ai cerut să te trezesc din somn la Zürich...

Ulla s-a îmbrăcat, și-a pus haina ei frumoasă de blană albă, și văzînd că trenul încetinește mersul, îl întreabă:

— Nu îmi ajuți să duc valiza?

— Cum să nu... De altfel valiza e de mult pe culoar...

Trenul s-a oprit. Pe peronul pustiu la această oră matinală, coboară tristă Ulla.

— Cînd ne mai vedem? — întrebă ea.

Zîmbind sigur de el, Wolf scoate din buzunar un pașaport.

— Pașaportul meu... Dă-mi-l... De ce l-ai luat?

— Ca să fiu sigur că ne mai revedem... Te aștept la noapte tot aici, pe peronul unu... Facem cursa retur, Milano-Copenhaga... Dacă vrei, te duc înapoi acasă...

— Dă-mi pașaportul, Wolf... se alintă Ulla.

— Nici gînd... Diseară...

A urmat întîlnirea cu tînărul play-boy și dezamăgirea provocată de dispariția acestuia cu valiza și aparatul de fotografiat.

Cînd s-a urcat în seara lui 28 mai în vagonul de dormit, Ulla era cuprinsă de scîrbă și dezgust față de sine însăși, față de oameni. Trăise o experiență amară și era hotărîtă s-o termine cît mai repede cu frumosul Wolf, după ce își va primi înapoi pașaportul.

O ȚIGARĂ CU HAȘIȘ

Wolf era întins pe pat și fuma o țigară groasă, făcută de mînă. Aerul din cușetă avea un miros dulce-acrișor, înecăcios, care nu semăna cu fumul țigărilor obișnuite.

— Vrei o țigară cu hașiș? — o întrebă el. Se cumpără ieftin la Milano... Două sute de lire bucata... La Hamburg le vînd cu 5 mărci, iar la Copenhaga cu 10 coroane... E ceva... Nu?

— Dă-mi pașaportul, Wolf...

— A, nu... încă nu... Întîi trebuie să fii drăguță...

— Nu mai vreau... Wolf... regret toate cele ce s-au petrecut... Mi-e silă de mine. Dă-mi pașaportul sau anunț poliția...

Wolf stinge țigara și o cuprinde în brațe.

— Lasă-mă... ți-am spus o dată că nu mai vreau nimic...

Ulla încearcă să lupte, dar bărbatul e mai puternic și o imobilizează în pat.

— Am să țip dacă nu mă lași să plec cu pașaportul... Țip... unu, doi, trei... Ajutor...

Wolf îi astupă gura cu perna, vocea fetei se aude slab, înfundat...

— Liniștește-te, Ulla... Fii rezonabilă...

Ulla însă se zbate cu disperare. Wolf privește cu fixitate șnurul ce atîrnă la fereastra compartimentului. O idee îi trece prin minte. Să-i treacă șnurul după gît, amenințînd-o cu strangularea dacă nu se liniștește și nu-l cedează. Turbat de dorință, răvășit de drog, tînărul își pune planul în aplicare.

— Te string de gît dacă nu încetezi... Mă auzi? Te string de gît...

Fata se zbate. Wolf strînge lațul aproape în neștire și se miră apoi în mod stupid că trupul frumoasei blonde nu se mai zvîrcolește. De-abia tîrziu își dă seama de situație și mîinile lui desfac febril lațul de pe gîtul fetei.

— Ulla... nu te mai preface... Ulla... Ulla... Wolf îi scutură trupul, îi dă palme repezi peste față, dar fata nu se mai trezește...

RISTAUER ESTE SIGUR PE SINE

Aude ca într-un coșmar sirena locomotivei anunțînd intrarea în tunelul Mühlehorn. Amplificată de cutia de rezonanță a

1) Din volumul în curs de apariție la Editura politică, «Un reporter la Interpol».

Firele asasinatului din Expresul de Zürich au putut fi descîlcite grație fișierului uriaș al Organizației internaționale de poliție criminală.

La secretariatul general al Interpolului, fiecare element al dosarelor puse la dispoziție de birourile naționale este cercetat cu mijloace de laborator.

În fișele Interpolului, Ristauer Theodor Wolf figura cu o condamnare la Rheydat, orașul său natal... Totul devenise limpede ca lumina zilei.

EXPRESUL DE ZÜRICH*) (II)

tunelului, sirena locomotivei sună lugubru ca într-un film de groază. Deschide cu mișcări febrile fereastra compartimentului și aruncă trupul fetei în gura întunecată a tunelului, după care, istovit și îngrozit, bea tot rachiul pe care îl mai avea într-o sticlă destupată, se aruncă îmbrăcat în pat și adoarme. Cînd s-a trezit, avea impresia că totul n-a fost decît un coșmar și încerca să se liniștească. Cînd a descoperit însă pe covorul din cușetă pantofii fetei, iar agățată de cuier haina de blană albă, a înțeles că nimic nu mai putea fi îndreptat. Haina, pașaportul și pantofii i-a ascuns în valiza sa, iar valiza a lăsat-o în gară la Hamburg. A doua zi, a adăugat în valiză cîteva cărămizi și a aruncat-o într-un canal din cartierul docurilor.

Două zile a rămas în Hamburg, terorizat la gîndul că poliția îl va aresta. La cursa următoare a Nord-Expresului a citit cu aviditate ziarele elvețiene și s-a liniștit cînd a văzut că opinia publică înclină să creadă că asasinul nu este altul decît play-boyul din Chur. Cînd a văzut fotografia Ullei publicată pe prima pagină, fotografia realizată într-un mod atît de neobișnuit, la îndemnul comisarului B.W., Ristauer Theodor Wolf fu cuprins de spaimă. Chipul fetei, încremenit într-o eternă melancolie, îl privea acuzator, de dincolo de moarte, și pentru prima oară ceva se prăbuși în el. Căci abia acum înțelegea cu adevărat că ucisese un om, acum, cînd primele spaime se liniștiseră.

Au trecut alte cîteva zile, nimic nu părea a duce cercetările poliției elvețiene spre vagonul de dormit al Deutsche Bahn-ului din Nord-Expres, astfel încît Ristauer, aproape sigur pe sine, își reîncepu traficul de haşiş între Milano și Copenhaga. Totul părea a fi în regulă, doar atît că, pentru domolirea remușcărilor și a viselor urîte, Theodor Wolf Ristauer fuma acum o doză dublă de haşiş.

IPOTEZE ȘI CONCLUZII

Aceasta ar fi relatarea romanțată a concluziilor celor trei criminaliști aparținînd B.C.N. din Danemarca, R.F. a Germaniei și Elveției, care acționau coordonați de către secretariatul general al Interpolului. Pe scurt, aceste cercetări se rezumau la următoarele observații și concluzii:

1. Victima a plecat din Copenhaga într-o stare de spirit normală, neînsoțită de nici o cunoștință, avînd destinația Zürich. Nu a coborît însă la Zürich, ci la Chur, mult mai departe și într-o stare de spirit alterată.

2. Nimeni din personalul trenului nu a remarcat-o pe victimă în timpul călătoriei, deși este evident că fata nu a coborît din Nord-Expres timp de mai bine de 24 de ore.

3. La Chur a acceptat compania play-boyului italian, care i-a furat valiza și aparatul de fotografiat. Întîmplarea aceasta n-a afectat-o prea mult. Se părea că altceva o frămînta.

4. Victima a fost strangulată. După toate probabilitățile, cu un șnur de la perdelele cușetelor. Deci într-un compartiment al vagonului de dormit, deși atît însoțitorul vagonului din ziua aceea, Ristauer Theodor Wolf, cît și ceilalți însoțitori de vagoane declarau sub prestare de jurămînt că nu i-au observat prezența.

5. În noaptea lui 28 mai a luat Nord-Expresul din Chur spre Zürich — urcînd nu într-un vagon de clasa a doua, ci în vagonul de dormit. Trupul ei a fost găsit în dimineața lui 29 mai în tunelul Mühlehorn, la o distanță de o oră de călătorie cu trenul.

6. Din toate aceste fapte se poate trage concluzia că victima nu a întîlnit în tren un cunoscut (ar fi fost remarcată atît de călători cît și de personalul feroviar) și cu atît mai mult nu a legat o cunoștință întîmplătoare printre pasageri. Toate datele conduc către o unică posibilitate: Ulla Custensen a făcut cunoștință cu cineva din personalul feroviar. Tatăl declară că fata spera să găsească o cușetă liberă la Hamburg. În buzunarul de la pijama a fost găsit un șervețel de hîrtie purtînd emblema «D.B.»-ului, dovadă că aceasta și-a petrecut noaptea într-o cușetă a unui vagon de dormit aparținînd companiei feroviare a R.F. a Germaniei. Cum însă pătrunderea unui călător străin în cușetă nu poate scăpa însoțitorului vagonului de dormit, concluzia nu poate fi decît una singură: Ulla Custensen a fost ucisă de Ristauer Theodor Wolf, probabil după o ceartă între cei doi. Obiectul cu care s-a comis crima: cordonul de la perdelele ferestrei compartimentului.

Acestea erau însă numai ipoteze. Pentru arestarea lui Ristauer trebuiau probe juridice. Se cer prin secretariatul general al Interpolului informații asupra numitului Ristauer Theodor Wolf de la B.C.N. al R.F. a Germaniei. Răspunsul este edificator: «În 1956 Ristauer a suferit o condamnare pentru viol la Rheydat, orașul său natal». Comisarul B.W. trimite aparatul de fotografiat Kodak Retinette tip I B, format 24×36 mm, depus la poliție de play-boyul din Chur, la laboratorul poliției. Filmul, în culori, este developat, iar imaginile ce se desluşesc string și mai mult laţul în jurul asasinului. Fata a făcut fotografii de la fereastra compartimentului vagonului de dormit, aceeași fereastră pe care o zi mai tîrziu avea să fie azvîrlită în tunelul Mühlehorn de cunoștința ei întîmplătoare. În două clișee, fotografiat contra luminii, deci fără a se desluși detalii ale obrazului, se vede clar silueta unui bărbat înveșmîntat în uniforma căilor ferate.

«BUNĂ SEARA, WOLF... SE PARE CĂ NU MĂ AȘTEPTAI»

Cei trei comisari decid să acționeze într-un mod spectaculos, conștienți că asasinul nu-și va recunoaște vina decît dacă va fi prins în flagrant delict. În flagrant delict? Pentru o crimă consumată? Nimic mai simplu. Cei trei comisari decid să-i întindă o capcană, reconstituind ultima scenă a peripețiilor Ullei Custensen, și anume scurta dar tragica ei călătorie din Chur și pînă la tunelul Mühlehorn. Rolurile au fost împărțite după cum urmează: comisarul B.C.N. danez urma să caute în rîndul auxiliarelor poliției din Copenhaga o fată de vîrsta, statura și genul Ullei Custensen, de preferință o fată care să aibă cunoștință de judo și karate. Comisarul B.W. din poliția elvețiană urma s-o introducă pe auxiliară în vagonul de dormit, într-o noapte cînd însoțitor al acestuia urma să fie Ristauer Theodor Wolf, după ce, în prealabil, vechiul său prieten, machiorul, avea să-i dea înfățișarea victimei. Totodată, auxiliara poliției din Copenhaga urma să fie înveșmîntată în hainele găsite asupra victimei. Rolul comisarului poliției R.F. a Germaniei era de a-l aresta pe Ristauer în tren, la momentul potrivit.

...6 iunie 1964. În gara din Chur intră în viteză Nord-Expresul, cu frînele închise, făcînd să sară scîntei mari din roțile încinse. Pe peron, printre călătorii grăbiți, se află o tînără blondă, cu pulover galben. Se îndreaptă către vagonul de dormit al companiei «D.B.» și urcă prima treaptă. Are o ușoară ezitare, dar imediat deschide ușa grea de metal și pătrunde în culoarul îngust, luminat slab de cîteva lămpi cu neon. Se îndreaptă hotărîtă către prima cușetă, acolo unde deasupra ușii se afla scris «office», și fără să se anunțe prin bătăi discrete în lemnul lustruit, pătrunde pe neașteptate în interiorul cușetei unde, tolănit pe pat, Ristauer Theodor Wolf fumează o țigară groasă cu haşiş. Pentru a înfăptura mirosul acru al drogului, Ristauer a deschis fereastra, prin care pătrunde aerul primăvăratic și ozonat al munților. Cînd o zărește pe fata care a intrat în cușetă scoate un strigăt de spaimă și își acoperă ochii cu palmele.

— Bună seara, Wolf... Se pare că nu mă așteptai în noaptea asta...

— Tu... cine ești tu? Nu... nu se poate...

— și Ristauer aruncă nervos țigara cu haşiş pe fereastra compartimentului, gîndindu-se că în ziua aceea depășise doza de drog.

Fata se apropie mereu de Wolf — care, înspăimîntat, se retrage spre patul desfăcut — cînd provocatoare, cînd amenințătoare.

— Ulla... tu ești? Nu... nu se poate...

— Nu te așteptai să mă mai întîlnești, nu-i așa? Recunoaște, Wolf, nu mă așteptai... Mai ales după cele petrecute în noaptea aceea... 28 mai... Îți amintești?

Wolf simte că nu-i mai ajunge aerul și duce mîna la gît. Brusc, pare a-și aminti ceva și se repede la fată, o prinde în brațe și o aruncă în pat cu puterea neobișnuită pe care o dă unui om numai disperarea sau spaima. Se încinge o luptă dură, în care însă fata stă în defensivă, parînd loviturile bărbatului care încearcă s-o prindă de gît. După cîteva secunde de rezistență, în compartimentul răvășit de luptă pătrund cei trei comisari și doi agenți ai poliției feroviare elvețiene. Fata se detașează de strîngerea sălbatică a criminalului, îl lovește scurt, o dată la carotidă și o dată în abdomen, după metoda karate, iar Wolf cade pe podea, năruit.

— Ristauer Theodor Wolf, ești învinuit de asasinarea numitei Custensen Ulla Elise în noaptea de 28 mai... În numele legii, ești arestat — îi spune grav comisarul de la Biroul central național al poliției R.F. a Germaniei. Cei doi agenți ai poliției feroviare elvețiene se apropie de Ristauer, acesta încearcă să se ridice de la podea, dar zărind oameni în uniformă ce se apropie de el scoate un urlet de spaimă și se prăbușește inert pe covorul roz al cușetei.

Sirena locomotivei țipa strident. Nord-Expresul intra în tunelul Mühlehorn.

literare

de Valeriu CRISTEA

Tudor Arghezi:

CRENGI

Ca și cum marele artizan al «cuvintelor potrivite» nu și-ar fi întrerupt nici un moment truda, iată un al doilea volum de versuri inedite, tipărit în intervalul de aproape trei ani scurși de la moartea scriitorului. Într-o poezie scrisă într-un loc și într-o vreme cîtuși de puțin propice îndeletnicirilor spiritului (lagărul Tîrgu-Jiu, 1943), în care tristețea artistului dezabuzat de rezultatele muncii sale, întotdeauna dezamăgitoare în raport cu primul impuls abstract și propulsor, se împletește cu *witz*-ul romantic și autoironia populară și în care drama socială a creatorului privat de libertatea de a izbi așa cum vrea cu dalta coexistă cu o anumită conștiință a futilității artei în genere în comparație cu problemele «serioase» și «adevărate» ale vieții, citim acest îndemn pe jumătate glumeț, pe jumătate amar: «Lasă versurile baltă/ Pînă-n lumea ceealaltă». Din care poetul ne trimite acum aceste *Crengi* postume. Într-o *notă* explicativă, Mitzura și Baruțu T. Arghezi, redactori de carte împreună cu Gheorghe Pienescu, precizează: «Volumul de față cuprinde versuri puse la punct de autor, care nu au fost tipărite în nici unul din volumele apărute pînă acum. Unele au fost publicate în reviste, altele au zăcut răzlețe prin sertare, din anul 1943 pînă astăzi». Aproape toate direcțiile talentului lui Tudor Arghezi sînt ilustrate aici: meritul alcătuitorilor acestei culegeri e de a ne fi dat o mică *antologie de texte inedite*, întru totul reprezentativă pentru marele scriitor. Volumul se deschide cu o tulburătoare meditație în manieră aproape biblică («Ce stai, omule, în ruinele acestea singuratice și plîngi?/ Plîng berzele zilelor ce trec cu-o aripă neagră, cu-o aripă albă./ Plîng zilele care trec moarte./ Plîng copiii fără părinți,/ Plîng ființele flămînde în pădurile nopții, fiarele, șerpii, vietățile crude și blînde./ Plîng femeile înșelate, plîng bărbații mințiți./ Plîng oamenii supuși,/ Plîng oamenii fără speranță./ Plîng păsările și vitele ucise, ca să fie mîncate».), continuă cu o *Inscripție* și cu o poezie-pamflet, după care urmează un admirabil *Creion*, foarte apăsat ce-i drept («E-o burtă fiecare îmbrăcată./ Și burta-ncepe de la beregată,/ Subt altă burtă-ntre urechi/ osîndă nouă pe slănini mai vechi» etc.), cîteva satire, o fabulă *(Școala nouă)*, două adăugiri la *Flori de mucigai*, o tălmăcire din Baudelaire și mai multe *Litanii*. Grupate într-un ciclu separat consacrat soției sale Paraschiva, a cărei moarte l-a tras literalmente prin forța iubirii pe poet în moarte, acestea, în număr de cinci, reprezintă nu numai momentul de maximă emoție al lecturii, dar și una din reușitele artistice cele mai depline ale volumului. Citîm prima dintre *Litanii*: «Mi-e dor amar de tine,/ Să cred că ai murit nu-mi vine./ Cum ai știut să fii atîta timp cu mine/ Și la noroc și nenoroc,/ Și-acum să nu mai fii de loc?/ Te adormeam pe brațul meu/ Și-acuma dormi la Dumnezeu./ Desigur, lîngă el te simți mai bine/ Decît fuseseși lîngă mine./ El e-mpărat, și grația ți-o porți/ Sus, în haremul lui cu morți».

ÎNTREPRINDEREA
DE PREFABRICATE BETON-TURDA,
JUD. CLUJ,
PRODUCE ŞI LIVREAZĂ
URMĂTOARELE SORTIMENTE:

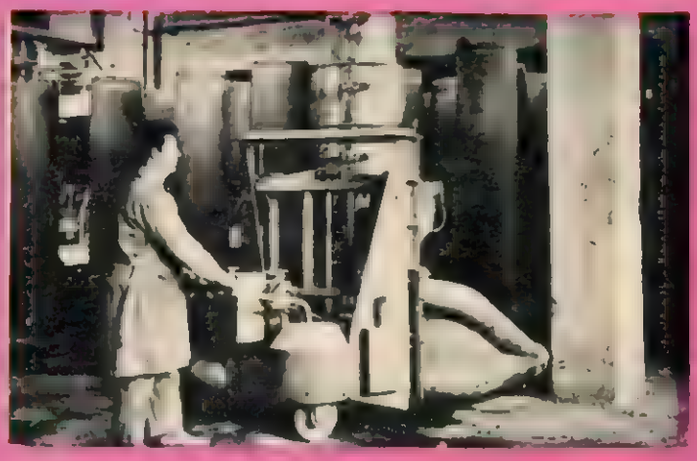

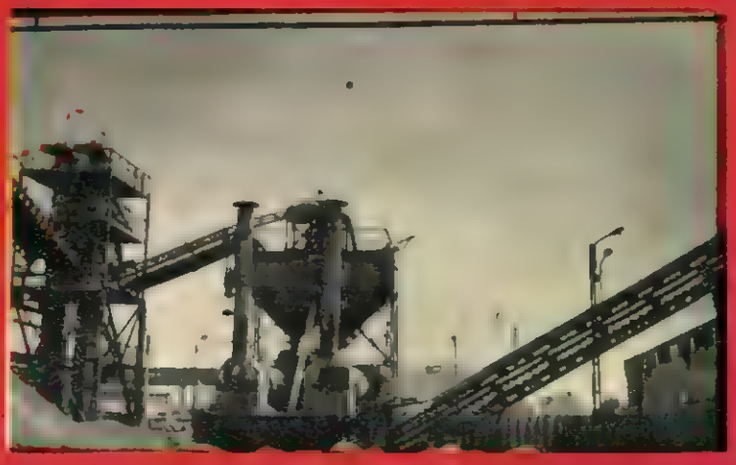

— **Fişii cu goluri pentru planşee**
— **Stîlpi electrici SE4 —SE8 — SEg**
— **Tuburi de presiune pînă la 10 atm.**
— **Tuburi de canalizare Ø 600 şi Ø 800**
— **Chesoane de acoperiş de 6 şi 12 mm lungime**
— **Grinzi şi stîlpi pentru hale industriale**

Comenzile pentru orice cantităţi se vor face pe adresa I.P.B.-Turda, strada Armata Roşie nr. 29,Turda, judeţul Cluj. Telefon 16.00 şi 16.01

F umor în culori

de TREZ, KIRAZ, HOVIV

— Dar tu, tu ce i-ai fi spus lui tăticu' dacă atunci cînd te-a cerut în căsătorie ar fi mestecat un chewing-gum?...

varietăţi

reţeta lui moş cirin

Cirin Gasanov, dintr-un aul din R.S.S. Azerbaidjană, şi-a aniversat de curînd, pentru a 153-a oară, ziua de naştere. Cum este lesne de presupus, lui moş Cirin îi cere cine vrei şi cine nu vrei reţeta neobişnuitei sale longevităţi. Iar Matusalemul nostru, alt răspuns decît acesta nu are: a muncit toată viaţa, se trezeşte în zori şi îşi începe ziua lucrînd în grădină, mănîncă chibzuit şi lucruri uşoare, baza hranei fiind laptele şi legumele. Carne nu gustă. Nu fumează. Nu bea alcool. Asta-i tot! Altă reţetă nu cunoaşte... Dacă a fost vreodată bolnav? Nu. Ba da — dacă se gîndeşte bine: a fost cam răcit acum nu ştie cîţi zeci de ani...

Fotografia ne-ar scuti de comentarii. Sîntem însă datori cititorilor cîteva date: eroul splendidului salt este matadorul Antonio Porras, în timpul unei coride la arena Vista Alegra din Madrid. Fotoreporterul agenţiei «Keystone», care ne-a trimis imaginea, ne asigură că asemenea sărituri (stil «garrocha», cum sînt denumite) nu pot fi văzute la nici o olimpiadă din lume. Posibil. După cum la nici o coridă din lume nu poate fi văzută vreo săritură în stilul «Penele» sau «Bob Beamon», de pildă...

inimitabilul stil „garrocha"

mica hîrtiuţă de mare valoare

Într-o bună zi a anului 1897, cineva a pus la cutia poştală o scrisoare, corect francată şi cu adresă completă: Edward Gordon Esq Plantn. Good Hope. Este cît se poate de sigur că despre această scrisoare, care nu conţinea nimic deosebit, nimeni nu şi-ar mai fi amintit după 73 de ani. Şi totuşi... Pentru cele două timbre poştale din Guyana Britanică lipite pe plic, scrisoarea a fost recent vîndută la o licitaţie londoneză cu suma impresionantă de 75 000 de lire sterline, cifră record realizată în Anglia la o tranzacţie de valori filatelice.

Pechinezul doamnei Violet Skipworth s-a îmbolnăvit. Nici mai mult, nici mai puţin decît de inimă. Are o insuficienţă cardiacă, maladie ireversibilă, impunînd un tratament complicat şi o îngrijire devotată. Printre altele, medicul personal al pechinezului i-a interzis plimbările zilnice prin oraş. Uşor să interzici! Dar ce te faci cu bunele obişnuinţe anglo-saxone ale micului pechinez şi mai ales ale devotatei lui stăpîne? Şi iată, fotografia ne arată cum a fost soluţionată această grea problemă pe care viaţa o pus-o în faţa a două făpturi cumsecade.

inimă de cîine

ÎNTELEPTII PRINTRE NOI

● *Lui Rivarol i s-a dovedit că Voltaire făcea greşeli de ortografie.*

— Cu atît mai rău pentru ortografie! — a exclamat Rivarol.

● *Oamenii sînt fiinţe foarte ciudate — spunea Bertrand Russel. Spune-le că în cosmos sînt 836 miliarde 618 milioane 432 783 de stele şi o să te creadă pe cuvînt. Dacă însă pe o bancă din parc se află tăbliţa «Atenţie, proaspăt vopsit!», oricînd se va găsi cineva care va încerca să verifice cu degetul că într-adevăr aşa e.*

● *Sacha Guitry spunea într-o zi unui amic:*

— Uite un om care mă foarfecă de zece ani în toate ziarele şi care dintr-o dată îmi consacră un articol elogios! Fără discuţie, nu se mai poate conta pe nimeni!

● *Rugîndu-l pe Einstein să o sune la telefon, o doamnă îl preveni că are un număr dificil de reţinut: 24361.*

— Nu văd ce e dificil, spuse Einstein. De două ori 12 şi apoi 19 la pătrat.

● *Văzîndu-l pe Mark Twain îngîndurat, un ziarist îi spuse:*

— Ofer un dolar, mister Twain, ca să aflu la ce vă gîndiţi acum

— Vai, gîndurile mele nu foc nici două parale!

— Şi totuşi, la ce vă gîndiţi, insistă ziaristul?

— La dumneata, îi răspunse Twain, zîmbind amar.

● *Pe cînd era tînăr şi o ducea foarte greu, Jacques Prévért scria unui prieten:*

«Împrumută-mi te rog 100 de franci. Eşti un om atît de norocos încît poate am să fiu în stare să ţi-i restitui».

● *O doamnă îl întrebă pe fizicianul Niels Bohr*

— Cum explicaţi că deseori cărţile împrumutate nu se mai dau înapoi?

— Probabil că este mult mai uşor pentru oameni să reţină cărţile decît conţinutul lor.

RECORDURI ŞI PERFORMANŢE

timpul probabil...

● *CEA MAI coborîtă temperatură înregistrată pînă acum: minus 142,8 grade Celsius. Dar nu pe pămînt, ci în atmosferă, la o altitudine de 80 km deasupra Laponiei. Temperaturile cele mai scăzute pe pămînt au fost înregistrate la Polul Nord: — 83,3°C, şi în apropierea Polului Sud: — 94,5°C*

● *RECORDUL locurilor «uscate» îl deţine oraşelul Pirandos din Chile, unde a plouat ultima oară în 1936, după o pauză de... 91 de ani! Alte «poluri ai uscăciunii» sînt: localitatea Wadi Halfa din Sudan, cu 1 mm precipitaţii pe metru pătrat, o dată la 3 ani, şi Atacama din Chile, cu 1 mm pe an*

● *CEL MAI călduros punct de pe glob este Azizieh (Tripoli). Temperatura înregistrată aici este de 58°C la umbră. Temperatura medie maximă este înregistrată la Massaua, în Etiopia: 30,2°C.*

● *CEA MAI densă ploaie meteoritică a căzut pe pămînt în noaptea de 12 spre 13 iunie 1833. În decurs de 10 ore au căzut circa 240 000 meteoriţi.*

● *ANUL cel mai bogat în eclipse a fost 1935. Atunci s-au înregistrat cinci eclipse de soare şi două de lună. Acest record se va repeta în 1982: patru eclipse de soare şi trei de lună.*

● *CELE MAI mari avalanşe se formează în Munţii Himalaya, dar calcularea volumului lor nu a fost încă posibilă. În Europa, recordul îl deţin Alpii italieni, atît ca număr cît şi ca volum. O singură avalanşă a deplasat în 1885 3 500 000 de metri cubi de zăpadă şi gheaţă.*

arcuri şi scuturi veac XX

Două fotografii, fără altă legătură între ele decît că, ambele, ne duc cu gîndul la romanticele vremuri ale armelor fără foc:

Tinerii arcaşi (fotografia 1), care-şi desfăşurau pînă acum activitatea într-un cvasianonimat, trăiesc zile de intensă emoţie şi febrile pregătiri. Jocurile Olimpice de la München din 1972 au inclus în program şi sportul lor preferat. Şi dacă pînă în 1972 mai e vreme berechet, pînă în septembrie al acestui an — cînd va avea loc primul campionat european de tir cu arcul — nu mai e mult, iar timpul zboară..

În legătură cu cea de-a doua fotografie, trebuie să precizăm de la început că omul cu scutul nu a fost «surprins» de vreun fotograf isteţ în această insolită postură. Omul cu scutul este un contemporan poliţist vest-berlinez, al cărui echipament profesional a fost recent îmbogăţit cu un scut. Pentru anume întîlniri, nu prea amicale, cu demonstranţii de pe străzi — i s-a explicat Fotoreporterul l-a pus să pozeze pe fundalul unei statui de gladiator, pentru a demonstra probabil că două milenii nu înseamnă chiar atît de mult pentru infinitul timpului.

cronică satirică

de Teodor MAZILU

PLĂCERILE SUFERINŢEI

X nu se simte bine decît în dramă. Drama e viaţa lui. Nenorocirea e singura lui plăcere. Se simte în suferinţă ca la mama acasă... Ar tot suferi o viaţă întreagă...

X n-are o zi liniştită — o zi fără o dramă... Nu l-am văzut o singură dată calm şi împăcat. Într-un fel îi invidiez, dacă mă pot exprima aşa... De unde scoate omul ăsta atîtea drame? De unde are puterea asta de a se văita încontinuu? Cum de nu oboseşte, pentru numele lui Dumnezeu?

Capacitatea lui de a suferi e cu adevărat inepuizabilă. X e mereu la datorie... Cum îi deschizi uşa, cum îl găseşti oftînd sau blestemînd... Chiar cînd mănîncă oftează... Chiar dacă îi întrebi unde e strada cutare, întrebare neutră după cum se vede, îţi răspunde cu acelaşi aer de veşnică suferinţă.

— Strada aia?... De unde vrei să ştiu eu...?

Cînd are o întîlnire cu o femeie, iarăşi suferă. Se bărbiereşte şi suferă.

— Eu ştiu dacă o să vină la întîlnire? Parcă poţi să ştii...?

Dar dramele — asta e ironia vieţii — îl cam ocolesc pe amicul nostru... Totuşi reuşeşte să se descurce... Transformă în dramă chiar şi întîmplările plăcute... Îţi vorbeşte despre o excursie la Poiana-Braşov ca despre o catastrofă cosmică...

— Am ajuns acolo la opt seara. Ne-au dat camere de-un singur pat...

Unde e drama, nu pricep... În fiecare zi X are o problemă de conştiinţă. Şi-a făcut din procesele de conştiinţă un adevărat tabiet.

— Am făcut bine că mi-am cumpărat televizor? Am auzit că televizorul abrutizează.

El nu ştie de fapt cum stau lucrurile. A auzit... A auzit că televizorul abrutizează, a auzit că iubirea aduce — o dată cu plăcerea — şi suferinţă. A auzit că...

Mai suferă omul... Dar nici chiar aşa...

glob-comentar

George SERAFIN

RETRAGERI ULTRACONDIȚIONATE

În Vietnamul de sud, războiul continua. În Laos, intervenția militară americană, clar dezvăluită, lua amploare. În Cambodgia, gruparea Lon Nol, departe de a reuși să-și impună autoritatea, recurgea la violențe mergînd pînă la masacre, cerînd totodată ajutor militar de unde s-ar putea. De la Washington sau de la Saigon, ceea ce în ultimă instanță reprezintă același lucru. Și în timp ce conștiința întregii umanități, adînc răscolită de evoluția dramatică a evenimentelor din peninsula indochineză, mobilizează resursele sale morale pentru a impune respectul față de acele forme de viață și dezvoltare pe care le doresc popoarele din atît de încercata zonă sud-est asiatică, președintele S.U.A. hotărăște extinderea acțiunilor agresive ale trupelor americane din Vietnam asupra Cambodgiei. Aceasta, puțin timp după ce Richard Nixon anunța noile măsuri pe care intenționa să le ia în legătură cu Vietnamul. În esență, e vorba de proiectele de retragere a 150 de mii de militari americani, în următoarele 12 luni. Ar urma, în consecință, ca în primăvara anului viitor să nu mai rămînă în Vietnamul de sud «decît» aproximativ 280 000 soldați americani. E bine, se apropie pacea?

«Războiul din Indochina va fi lung, foarte lung. Aceasta este impresia ce se desprinde din conversațiile cu un anumit număr de persoane care, din birourile lor tapisate cu hărți ale Vietnamului, Laosului și Cambodgiei, sînt însărcinate să alimenteze dosarele oficiale și, într-o anumită măsură, să orienteze politica Casei Albe». Citatul, atît de puțin îmbucurător pentru perspectivele reglementării problemei, este paragraful de debut al unei ample corespondențe din Washington, apărute în ziarul «Le Monde». Puțin îmbucurător și oarecum straniu, dacă îl raportăm la repetatele declarații oficiale făcute la Washington cu scopul de a demonstra bunele intenții ale Statelor Unite în reglementarea conflictului. Lucrurile își pierd însă total orice element de surpriză în momentul în care procedăm la o confruntare nu neapărat cu o anumită stare de spirit de la Pentagon, ci direct cu faptele. Și pentru că e vorba de declarația președintelui, ce se poate desprinde din și dincolo de promisiunile șefului statului nord-american?

Ritmul retragerilor anunțate nu este precizat. Mai mult, ele sînt ultracondiționate: de succesul «vietnamizării», cu alte cuvinte, de eficiența transferării sarcinilor militare americane asupra regimului saigonez, sprijinit «cu ghearele și cu dinții» pe plan politic, militar și al «șfaturilor»; de progresele înregistrate la tratativele de la Paris,unde partea americano-saigoneză a respins cu persistență și opacitate toate propunerile avansate de delegații nord-vietnamezi și ai Guvernului Revoluționar Provizoriu; de evoluția din Laos și Cambodgia, unde «incertitudinile» împiedică, pentru S.U.A., angajarea irevocabilă pe un program de retragere. Și — zece zile după declarațiile președintelui, o nouă cuvîntare a șefului Casei Albe anunță angajarea unor trupe americane din Vietnamul de sud în operațiuni militare pe teritoriul Cambodgiei.

Quod erat demonstrandum! Primul act urmînd anunțarea retragerilor este deci escaladarea agresiunii în Indochina

«Subliniind că aceste noi acțiuni agresive provoacă o profundă îngrijorare, aduc serioase prejudicii eforturilor popoarelor pentru conviețuire pașnică, înțelegere și colaborare internațională, creează noi pericole pentru pace, atît în Asia de sud-est cît și în lumea întreagă — se arată în Declarația guvernului țării noastre în legătură cu noile acțiuni agresive ale S.U.A. — guvernul Republicii Socialiste România le condamnă în modul cel mai categoric și cere să li se pună capăt».

Mihai LAZĂR

AUSTRIA: GUVERN DE EXPECTATIVĂ?

Situația incertă de după alegerile din Austria, calificată de observatorii politici drept o criză cauzată de neconcordanța punctelor de vedere dintre socialiști și populiști în vederea refacerii «marii coaliții» care să asigure majoritatea parlamentară absolută, s-a încheiat o dată cu formarea guvernului monocolor, socialist, condus de Bruno Kreisky, președintele Partidului socialist austriac. Partidul populist a trecut astfel, prima oară după război, în opoziție, opțiune extremă dacă ținem seama de încercările repetate ale celor două mari partide de a-și concilia punctele de vedere. Întrebarea care se pune este: în ce măsură cabinetul socialist va putea guverna? Aceasta pentru că populiștii și-au anunțat intenția unei «opoziții dirze» în parlament, lucru foarte posibil considerînd rezultatele alegerilor generale de la 1 martie.

După cum este cunoscut, din totalul celor 165 de locuri în parlament, socialiștilor le-au revenit 81 de locuri, cu 7 mai mult decît în camera anterioară, populiștilor 79 de locuri, cu 7 mai puțin, iar liberalilor 5 locuri, singurii care n-au înregistrat nici o schimbare. Diferența minimă existentă între cele două mari partide obliga, în principal, fie la refacerea coaliției «socialiști-populiști», fie la realizarea unei «mici coaliții» între socialiști și liberali, după modelul vest-german. O a treia posibilitate, care a rămas exclusiv teoretică, ar fi constat în formarea unei alte mici coaliții între populiști și liberali — o coaliție a învinșilor, fără viabilitate. În sfîrșit, mai exista și o a patra posibilitate,— extremă — aceea a organizării unor noi alegeri legislative care să aducă o clarificare. Soluție improbabilă însă, prin urmările ei, pentru că nici unul din cele trei partide reprezentate în parlament nu ar putea sconta, în momentul de față, pe un succes electoral deplin.

După cîteva runde de tratative — numite «discuții de orientare» sau «convorbiri de explorare» — secretarul general al Partidului populist austriac, Hermann Withalm, șeful echipei de negociatori ai acestui partid și unul dintre susținătorii coaliției,a făcut cunoscut în mod public eșecul tratativelor și al formulei «marii coaliții», deoarece partidului populist nu i s-ar fi acordat poziții egale cu cele ale partenerului său, atît în guvern cît și în comisiile parlamentului. La rîndul său, noul cancelar desemnat, Bruno Kreisky, relevă că propunerile avansate de populiști nu constituie o bază suficientă pentru formarea unui guvern de coaliție. Întreruperea definitivă a tratativelor a dus, în sfîrșit, după șase săptămîni de încercări, la formarea actualului guvern socialist-minoritar, care dispune în parlament de 81 de locuri din 165. «Formarea unui guvern socialist minoritar în Austria nu trebuie să fie considerată ca ceva inimaginabil» — au declarat imediat după alegeri atît vicecancelarul populist Withalm, cît și Leopold Graz, unul dintre principalii conducători ai partidului socialist. Se preconizează însă — și acest lucru nu este respins de socialiști — ca noul cabinet monocolor să fiinteze o perioadă de timp determinată, după care, fără a se recurge la noi alegeri generale, tratativele să fie reluate în vederea refacerii «marii coaliții». În aceste condiții, cabinetul Kreisky ar urma să ducă, pentru moment, acea politica de așteptare care se numește «expectativă», pentru a se evita înfruntările în parlament, mai ales în problemele economice unde există serioase deosebiri de vederi.

I. CIOARĂ

ARME, FREGATE, PÎINE ȘI UNT

Poate fi o întîmplare că *aproximativ în același timp* două răscoale au fost înregistrate *într-o aceeași zonă* — cea a Antilelor. Poate fi, de asemeni, o întîmplare că *la ambele au luat parte militari:* o bună parte a trupelor din Trinidad-Tobago s-au solidarizat cu participanții la demonstrațiile antiguvernamentale de la Port of Spain, ocupînd fosta bază militară americană Chaguaramas, iar de pe trei nave aparținînd pazei de coastă haitiene s-a tras cu tunurile asupra palatului prezidențial al lui Duvalier din Port-au-Prince. Ceea ce nu poate constitui doar o întîmplare este însă *coincidența cauzelor* care au generat cele două răscoale. Ele constituie în ultimă instanță *manifestarea unor situații sociale explozive.*

Haiti a oferit de altfel destule prilejuri comentatorilor să vorbească despre ea în anii «revoluției duvalieriste», ce datează din 1957. De pildă despre faptul că acestei «perle a Antilelor» — cum o denumesc broșurile oficiului de turism local — i se potrivește mai bine caracterizarea de «veritabil laborator al subdezvoltării», ilustrat prin aceea că venitul anual per capita este doar ceva peste 70 dolari, că populația este analfabetă în proporție de 80%, că sub președinția lui «Papa Doc» (cum îi place să i se spună pentru titlul său medical) tuberculoza provoacă moartea a aproape trei sferturi dintre copiii sub trei ani, într-o serie de zone nordice ale țării. Și pentru că astfel de indici ai mizeriei s-au dovedit în atîtea cazuri fermenți ai revoltei, micul Hitler din Haiti și-a făurit o sinistră gardă din 15 000 de «tonton macoutes» cu ajutorul cărora — se laudă azi — «am rezolvat bine altele (situații critice ca aceea de acum — n.n.) de cînd Haiti trăiește sub conducerea mea prea luminată». Fără a prezenta aspectele pe cît de caricaturale pe atît de tragice din Haiti, situația din Trinidad-Tobago este și ea de asemenea natură încît răscoala de acolo n-a provocat surpriză. După cele petrecute anul trecut în Curaçao și Anguilla, explozia din Trinidad vine să ilustreze consecințele nefaste ale îndelungatei dominații coloniale în bogatele insule ale Indiilor de Vest. Nemulțumirea populației — din care aproape o jumătate e constituită din negri, iar 37% din indieni — e determinată de lipsa de drepturi și situația economică grea. Cea mai mare parte a bogățiilor — petrol, bauxită, trestie de zahăr, turism — sînt controlate de societăți străine (îndeosebi americane și engleze) care caută să rentabilizeze la maximum investițiile, cu cît mai puțină forță de muncă; în consecință,media șomajului din totalul forței de muncă este de circa 20%, dar procentul este mult mai ridicat în cazul negrilor. Iar așa-zisa independență — obținută în 1962 după «explodarea», la numai patru ani de la creare, a așa-numitei «Federații a Indiilor de Vest» — este iluzorie, nu numai pentru că republica creată a rămas în cadrul Commonwealthului, dar mai ales pentru că structurile de bază au rămas aceleași. Există așadar diferențe între diferitele aspecte particulare ale situației din cele două țări antileze proiectate acum în actualitatea internațională. Esența este însă aceeași.

Aceleași evenimente au mai evidențiat însă încă ceva — și anume ceea ce releva un lider al negrilor din Trinidad în legătură cu acțiunile întreprinse de S.U.A. și Anglia pentru înăbușirea răscoalelor: «Armele americane și fregatele britanice nu pot ajuta unui popor aspirînd la mai multă pîine și unt».

telex

BRASILIA ■ *S-au terminat pregătirile în vederea transferării în Brasilia a ultimelor ministere aflate la Rio de Janeiro. La zece ani de la creare, noua capitală braziliană, proiectată de Oscar Niemayer, numără peste 500 000 locuitori.*

ROMA ■ *Capitala Italiei este orașul cel mai zgomotos și cu cel mai haotic trafic din întreaga lume; recordul nu li poate fi contestat decît de San Francisco — se afirmă în concluzia unei anchete internaționale întreprinse de «Sunday Times».*

VARȘOVIA ■ *Geologii polonezi au descoperit în partea vestică a țării noi zăcăminte de cărbune, apreciate la 40 miliarde tone.*

AMSTERDAM ■ *Pentagonul folosește oameni de știință din Belgia, Olanda și Luxemburg. Ziarul «De Groene Amsterdammer» relevă că numai în Olanda există cinci centre care se ocupă de executarea comenzilor Pentagonului, ceea ce contravine intereselor naționale ale țării.*

LONDRA ■ *Au fost legiferate normele «certificatului de liniște» al avioanelor: pentru a avea acces la aeroporturile britanice, viitoarele subsonice vor trebui să fie de două ori mai puțin zgomotoase decît cele aflate în prezent în circulație.*

TOKYO ■ *«Sînt hîrtie sintetică fabricată din petrol» — se intitulează o carte recent apărută în Japonia. Conținînd o expunere de motive în legătură cu necesitatea și tehnologia producerii hîrtiei sintetice, cartea este tipărită chiar pe o asemenea hîrtie.*

ANKARA ■ *Pentru ca Turcia să nu mai fie prădată pe viitor de bogățiile ei arheologice, se fac propuneri în vederea adoptării unor măsuri severe, ca de pildă crearea unei poliții specializate.*

PETROPAVLOVSK ■ *În apele curgătoare ale peninsulei Kamciatka au fost descoperite mari aglomerări de stridii producătoare de perle. În medie, din fiecare 12 stridii una conține perle.*

Gheorghe DOLGU

NOSTALGIA E INUTILĂ

Încercarea de a degaja tendințele dezvoltării viitoare nu mai este nicăieri în lume un simplu exercițiu științific. Chiar și în țările capitaliste, în contextul intervenției statale crescinde în viața economică, al revoluției științifice-tehnice, al ramificării excepționale a aparatului productiv, a devenit un adevăr banal că a conduce înseamnă a prevedea, a anticipa condițiile momentului viitor, în care deciziile de astăzi, antrenînd eforturi materiale colosale, își vor manifesta efectul.

Parcurgeam deunăzi niște reflecții ale lui Robert Marjolin despre economia țărilor occidentale în deceniul următor. Marjolin a fost vicepreședinte al Comisiei economice, organul de inițiativă și execuție al Pieței comune. Aceste reflecții sînt cu atît mai interesante cu cît sînt izvorîte din interese de om politic de acțiune.

În proiecțiile sale, Marjolin pornește, cu dreptate, de la premisa fundamentală că va avea loc o «accelerare a transformărilor în toate domeniile vieții economice, politice, sociale», accelerare pe care ei o leagă, de asemenea cu temei, de «înaintarea rapidă pe care o înregistrăm în domeniul științelor fundamentale, aplicative și tehnologice», adică de revoluția științifică-tehnică în curs. De aici o primă concluzie: societățile occidentale se vor orienta spre un tip de creștere economică ce mizează pe expansiunea producției. Va trebui ca «investițiile de capital fix să crească rapid», întrucît vor exista nevoi imense de modernizare și dezvoltare în ramurile tradiționale, dar mai ales pentru că industriile noi vor necesita tot atîtea capitaluri, dacă nu și mai multe decît cele mai «capitalofage» ramuri cunoscute pînă în prezent. Pe de altă parte, expansiunea va cere cheltuieli considerabile pentru învățămînt și formare profesională, pentru cercetare științifică, pentru dezvoltarea infrastructurilor economice (porturi, șosele, canale, căi ferate, poduri etc.), sociale și culturale. Iată motivele de bază pentru care acumularea de capital, al cărui raport direct cu creșterea economică este subliniat cu pregnanță de Marjolin, va trebui să joace un rol crescînd. «Va fi necesar ca particularii să-și limiteze consumul în vederea eliberării resurselor necesare unei rate foarte ridicate a acumulării capitalului». Totodată, «la creșterea masivă a investițiilor particulare va trebui să se adauge o creștere cel puțin proporțională — probabil mai mult decît proporțională — a investițiilor publice». Așadar, intervenția guvernelor în economie nu are perspective să scadă ci, dimpotrivă, se va intensifica. Dezvoltarea capitalismului monopolist de stat va fi pe de o parte «prețul expansiunii continue», al unei expansiuni generatoare de disproporții și instabilitate, în special pe plan monetar, iar pe de altă parte reacția la conflictele sociale, care vor cîștiga amploare. În concepția lui Marjolin progresul actual înseamnă sfărîmarea structurilor sociale, care în trecut au însemnat ordine și stabilitate, constituirea unor contexte în care tensiunile și conflictele sociale s-ar putea chiar să se accentueze «pentru a provoca ici și colo explozii grave».

Reflecțiile lui Marjolin, mai numeroase decît cele menționate, prilejuiesc, la rîndul lor, o reflecție mai generală — progresul este inexorabil și indivizibil. Prețul lui trebuie plătit, efectele lui trebuie acceptate, chiar dacă unele dintre ele convin mai puțin. Cum spune Marjolin, «nostalgia trecutului nu ar servi la nimic».

Radu VASILIU

DUPĂ APROAPE TREI ANI

Confuză și încordată de aproape trei ani, situația din Orientul Apropiat marchează o evoluție lentă spre un deznodămînt deocamdată greu de prevăzut. Un adevărat nod gordian s-a creat, a cărui descîlcire sau tranșare nu și-a aflat încă autorul ori autorii. Cert este că, pînă acum, nici eforturile O.N.U., nici eforturile celor patru puteri de a deschide o cale de soluționare n-au izbutit să scoată lucrurile din impasul, aproape total, în care par să se găsească. Explicația stă, de bună seamă, în faptul că, la urma urmei, numai voința părților direct interesate, adică a popoarelor și guvernelor din regiune, poate îndrepta problemele spre soluționare.

În pofida decepțiilor, preocuparea de a scoate situația din impas prin utilizarea diverselor canale de care dispune diplomația nu dezarmează. În a doua jumătate a lunii aprilie, Statele Unite au lansat în această direcție un balon de încercare: vizita secretarului de stat adjunct Joseph Sisco în cîteva țări arabe și în Israel. Unul dintre motivele turneului a fost, potrivit declarațiilor lui Sisco, dorința Departamentului de Stat de a normaliza relațiile S.U.A. cu statele arabe. Rezultatele — aproape nule. Emisarul american a trebuit să renunțe la una din escale — Iordania — din cauza opiniei publice extrem de ostile, iar în Liban s-a întîlnit cu președintele Helou în mare pripă. În Republica Arabă Unită, unde, ce-i drept, manifestațiile ostile au lipsit, Joseph Sisco — care a fost primit și de președintele Nasser — n-a putut găsi, cum era de așteptat, vreo înțelegere față de poziția S.U.A. în conflictul din Orientul Apropiat. În ultima etapă a călătoriei sale, Iranul, diplomatul a luat parte la consfătuirea ambasadorilor S.U.A. din această regiune, consfătuire în cursul căreia, dacă e să luăm în considerație informațiile de presă, o seamă de participanți au susținut că Departamentul de Stat trebuie să procedeze la o reevaluare a politicii sale în Orientul Apropiat, în sensul unei mai mari comprehensiuni față de statele arabe.

Între timp, din Israel parvin vești indicînd o anumită frămîntare în opinia publică și în guvern. Se vorbește din nou despre o înfruntare între «uliî și porumbei», declanșată, se pare, de partidul Mapam, organizatorul recentelor demonstrații care cereau o revizuire a pozițiilor cabinetului în problema teritoriilor cucerite în iunie 1967. Deocamdată, afirmă ziarele israeliene, nu sînt de așteptat schimbări, avînd în vedere că încercările «porumbeilor» sînt suficient de prudente pentru a nu zdruncina temeliile guvernului de uniune națională.

Totuși, trecerea vremii înseamnă și acumularea unor elemente ce tind să modifice în mod lent, dacă nu altfel, evoluția situației din Orientul Apropiat, făcînd insuportabil statu quo-ul creat în 1967.

Se apropie momentul, dacă nu cumva a și trecut, cînd va ieși cu pregnanță la iveală faptul că forța armelor nu mai poate fi un argument și nici o metodă de rezolvare în această criză, prelungită cu sprijinul binevoitor al unor factori pentru care primordiale sînt nu interesele popoarelor din Orientul Apropiat, ci propriile lor interese. Și îndeosebi că afirmarea drepturilor inalienabile ale tuturor popoarelor din această regiune, rezolvarea conflictului în conformitate cu aspirațiile lor majore și cu normele internaționale se dovedesc a fi coordonate fundamentale pentru instaurarea păcii și a unor relații normale între state.

La Universitatea statului Ohio (S.U.A.) poliția folosește baionetele împotriva demonstranților care își exprimă protestul față de hotărîrea Administrației de a trimite trupe americane în Cambodgia. Manifestații similare au avut loc pe întreg cuprinsul S.U.A.

LONDRA

ÎN FAVOAREA UNEI ALTERNATIVE CONSTRUCTIVE

Corespondență specială de la Gordon SCHAFFER

Unul dintre cele mai ciudate obiceiuri ale Camerei Comunelor este dezbaterea separată a problemelor apărării și a celor de politică externă — practică ce datează de la intrarea Angliei în N.A.T.O. Adesea îi poți vedea pe conducătorii ambelor partide adîncindu-se în lungi discuții strategice, dar uneori între membrii Parlamentului se găsesc destui care să aducă o notă de realism în dezbateri. Aceasta s-a întîmplat și atunci cînd, de curînd, Camera a discutat Cartea albă a apărării și deputatul laburist Albert Booth, care luase o poziție hotărîtă împotriva programului englez de submarine Polaris, a declarat că negocierile constituie singura rezolvare de viitor a conflictelor și a adăugat: «Trebuie să participăm la conferința pentru securitatea europeană».

Refuzul N.A.T.O. de a-și reexamina întreaga politică în concordanță cu cerințele actualității internaționale a avut drept consecință stagnarea politicii externe a Angliei. Faptul s-a reflectat și în Cartea albă a apărării, care, departe de a căuta inițiative pentru reducerea tensiunii, trasează niște așa-numite «linii călăuzitoare» pentru folosirea armelor nucleare și recunoaște că va recurge la acestea «în caz de forță majoră». Cînd deputatul James Dickens a amintit în Parlament de declarația făcută de primul ministru Harold Wilson la 5 decembrie 1967, potrivit căreia «guvernul laburist, ca și predecesorii săi, nu va folosi niciodată cel dintîi arma nucleară», ministrul apărării, Denis Healey, a răspuns neconvingător: «Nu-mi amintesc de această declarație». Lordul Louis Mountbatten, fost șef militar al N.A.T.O., precum și mulți alți experți britanici au condamnat strategia nucleară a N.A.T.O. ca absolut lipsită de sens. Avertismentul lordului Snaw — om de știință și scriitor, de asemenea fost membru al guvernului — asupra primejdiei pe care o reprezintă posibilitatea unui accident sau a unei provocări care ar putea duce la un dezastru nuclear a găsit la rîndul său un larg ecou. În ciuda poziției actuale a guvernului, în Marea Britanie se manifestă o largă mișcare în favoarea unei alternative constructive, constînd într-un nou efort pentru a se ieși din impas și de a se înlocui alianțele militare prin coexistență pașnică.

Susținătorii britanici ai Conferinței pentru securitatea europeană, printre care se află numeroși membri ai Parlamentului, reprezentanți ai sindicatelor și ai altor organizații, afirmă că actuala politică a autorităților britanice echivalează cu punerea căruței în fața cailor. Ei arată că prima condiție pentru realizarea destinderii este rezolvarea pe cale politică a diferendelor care stau la baza tensiunii. Lunile ce vin vor fi martorele unei întregi serii de campanii susținute de organizații ale luptei pentru pace, sindicate și organizații cooperatiste, pentru a determina guvernul englez să sprijine măsurile în favoarea unei conferințe pentru securitatea europeană. Fiecare succes, oricît de mic, — se apreciază — va depinde de mobilizarea continuă a opiniei publice.

După înfrîngerea Germaniei fasciste, în anii ce s-au scurs de la crearea primului stat socialist pe pămînt german, industria Republicii Democrate Germane s-a dezvoltat pe un drum continuu ascendent. Imaginea noastră vă prezintă un automat de sudură cu mare randament, realizat la Institutul central de tehnica sudurii din Halle

Caracteristica principală a demonstrațiilor ce s-au desfășurat în Italia în ultimele zile este faptul că, pentru prima oară după 22 de ani, cele trei mari centrale sindicale italiene — Confederația generală a muncii, Uniunea italiană a muncii și Confederația sindicatelor muncitorilor — au organizat manifestări revendicative comune. În fotografie: demonstrație a muncitorilor textiliști din Legnano.

șapte zile pe pămînt

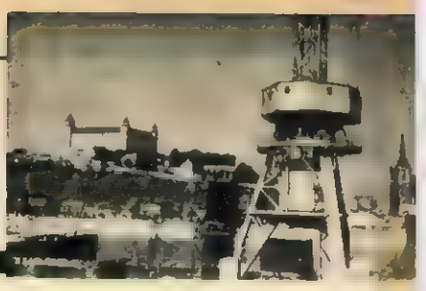

Dunărea — martoră a trecutului, prezentului și înnoirilor viitoare.

Valorificarea prin mijloace proprii a resurselor naturale se înscrie pe linia eforturilor făcute în Zambia pentru construirea unei industrii naționale, chezășie a dezvoltării independente. În fotografie, rafinăria de cupru de la Rhokana

arhivă-foto

ENIGMA HESS

O fotografie datînd din vara anului 1938: într-un grup de căpetenii naziste, în dreapta lui Hitler se afla Rudolf Hess (considerat pe atunci succesorul prezumtiv al acestuia).

La 11 mai 1941, numele acestui conducător nazist constituia un subiect de-a dreptul senzațional pentru presa din întreaga lume. Cu o zi mai înainte Hess fugise din Germania singur la bordul unui avion, și sărise cu parașuta în Anglia, pe domeniul ducelui de Hamilton, căruia i s-a prezentat apoi ca «amic al poporului englez, venit în misiune de pace». Hitler l-a declarat imediat nebun. Încarcerat ca prizonier de război, fugarul hitlerist a fost vizitat ulterior de numeroși fruntași ai vieții politice și militare engleze. Între anii 1942 și 1945 s-a aflat internat într-un spital pentru alienați mintali din Țara Galilor. La procesul de la Nürnberg, în 1946, a fost condamnat la închisoare pe viață. Și astăzi, după trecerea a aproape trei decenii de la răsunătoarea lui fugă în Anglia, au rămas fără răspuns o serie de întrebări: pentru ce a procedat astfel? Era într-adevăr nebun? Se simțea amenințat de dizgrația lui Hitler? În ce privește autoritățile britanice, acestea au refuzat să facă cunoscute documentele relative la acest eveniment, care ar fi putut să ducă la elucidarea enigmei.

Recent, o parte a presei și unele cercuri politice occidentale au făcut să se vorbească din nou despre Rudolf Hess, pornind o campanie pentru eliberarea sa, după ce la sfîrșitul lui noiembrie a fost transferat din închisoarea Spandau la un spital militar britanic.

Ion MUNTEANU

CUM VA FI FOLOSIT RĂGAZUL

Așadar, Piața comună, mai precis, Comisia executivă, va avea un buget alcătuit din resurse proprii. Nu imediat, ci peste vreo cîțiva ani, dar decizia a fost considerată drept suficientă de către promotorii integrării, pentru a-i cînta osanale. Dar la cîteva zile după reuniunea unde a fost adoptat pachetul de tranzacții care include și această decizie a intervenit o notă discordantă. Unul din purtătorii de cuvînt ai Comisiei executive a făcut o declarație publică în care arăta că instituția respectivă se desolidarizează de atitudinea adoptată în această problemă de Consiliul ministerial. De ce? Comisia a propus să se acorde Parlamentului european dreptul de a respinge bugetul Pieței comune. Or, Consiliul ministerial, unde funcționează tacit regula unanimității, nu a vrut să renunțe la prerogativele suverane ale națiunilor participante și nu a dat curs propunerilor comisiei. Purtătorul de cuvînt al comisiei a declarat că regretă «faptul că propunerile făcute de comisie la Luxembourg n-au fost adoptate de consiliu». Drept rezultat, problema poate rămîne în suspensie pînă în 1974, cînd vor trebui să intre în vigoare noile competențe ale Parlamentului european. Ministrul de externe olandez, Luns, a și precizat că pînă atunci comisia are suficient răgaz să facă noi propuneri, mai ales că între timp și Anglia ar putea deveni membră a Pieței comune, ceea ce este, după părerea lui Luns, de natură să întărească tabăra celor care se pronunță pentru lărgirea imputernicirilor parlamentului. Rămîne de văzut dacă și consiliul va folosi răgazul pentru a-și schimba punctul de vedere, deoarece, în caz contrar, desolidarizarea riscă să se repete.

L. NICOLAE

PESTE APE ȘI TIMPURI

— Iată, acolo, macaralele acelea mari

Ne aflam la o înălțime de pe malul drept al Dunării, de unde poți cuprinde cu vederea o largă panoramă a capitalei Slovaciei — orașul Bratislava, situat în apropierea locului unde teritoriul cehoslovac se întîlnește cu cel al Austriei și Ungariei. Tot ceea ce ni se înfățișa privirilor — clădirile mai vechi și mai noi, Hradul, turnurile unor monumente și coșurile uzinelor — era parcă o mărturie mută și în același timp grăitoare a dezvoltării acestei așezări, de la fortăreața construită de romani în primul și al doilea veac al erei noastre la întretăierea drumului zis «danubian» (ce lega teritoriile din vestul Europei de cele din est) cu drumul numit «al ambrei» (ce ducea de la Adriatica la Baltica) și pînă la orașul de azi, principalul centru al vieții politice, economice și culturale slovace. Și tot de aici se conturau și perspectivele de viitor. Ne ajuta să le întrezărim ing. Igor Scholtz, conducătorul unei importante lucrări urbanistice — noul pod peste Dunăre. Construcția acestuia — ne explica ing. Scholtz — este reclamată de însăși dezvoltarea orașului. În cei 25 de ani care s-au scurs de la eliberarea Cehoslovaciei, Bratislava s-a transformat într-un puternic centru industrial, datorită concentrării aici a unor mari întreprinderi cu profil chimic. Circa 50% din locurile de muncă din Bratislava sînt concentrate în această zonă de pe malul drept al Dunării. De asemeni, creșterea masivă a numărului locuitorilor — cifra de 160 000 înregistrată la sfîrșitul războiului dublîndu-se aproape pînă în prezent — impune un ritm masiv de construcții. Munții împiedică însă dezvoltarea orașului spre nord, ceea ce i-a determinat pe urbaniști să se orienteze spre extinderea Bratislavei în partea sa sudică, pe partea dreaptă a Dunării. În plus, situarea geografică a orașului l-a făcut să devină de-a lungul vremii un important nod de trafic internațional. Toate acestea au constituit tot atîtea argumente pentru hotărîrea construirii unui nou pod peste bătrînul Dunăriu. Cu atît mai mult cu cît cel vechi, singurul, face cu greu față necesităților, nu numai datorită «vîrstei» sale (fiind construit în 1892), dar și a importantelor deteriorări suferite în timpul războiului. Ideea înfiripată în 1963 a început să prindă viață în '67. Distanța dintre cele două maluri fiind de 303 m, podul va fi suspendat pe o lungime de peste 430 m și se va sprijini pe 56 piloni. Ceea ce-i va conferi o notă aparte va fi platforma ce va adăposti o braserie — amplasată la o înălțime de 80 m, pe un pilon înclinat de pe partea dreaptă a Dunării. Structura de oțel a podului, în greutate de peste 7 500 t, va fi realizată la uzinele Vitkovice din Ostrava. Inaugurarea noului pod, ce va fi deschis șoselelor internaționale E 15 și E 16, este prevăzută pentru prima zi a anului 1972. După aceea se preconizează construirea altuia, ce va include și o cale ferată, reconstruirea, după 1980, a celui ce asigură traficul în prezent.

I.C.

WEMBLEY-MEXICO CITY

25 000 KM DE TENACITATE

Pentru ca legătura dintre raliul Cupei mondiale de fotbal și competiția căreia i-a fost închinat să fie cît mai evidentă, startul s-a dat de pe Wembley — gazda ediției din 1966 — iar sosirea va avea loc în ajunul deschiderii finalei, pe stadionul din Mexico City; pentru ca raliul să-și atingă cît mai bine scopul — demonstrarea măiestriei și tenacității unor ași ai volanului, precum și a calităților tehnice ale celor 30 mărci de automobile participante — traseul a fost ales în așa fel încît să întrecă în lungime și dificultate pe cel al celebrei curse Londra-Sydney. Organizatorii, ziarul londonez «Daily Mirror» și Royal Automobile Club din Anglia, se mîndresc că au izbutit să creeze condițiile «celui mai istovitor raliu automobilistic din lume». Experții declarau chiar — și nu putem încă ști dacă erau pesimiști sau pur și simplu realiști — că numai vreo 24 din cele 96 automobile, reprezentînd 22 de țări, vor reuși să ajungă la capătul cursei. Fapt este că mașinile sînt obligate să parcurgă drumuri grele sau chiar necarosabile «special selecționate», care pe portiunea europeană a itinerarului descriu o curbă avînd drept punct de întoarcere Sofia, pentru a ajunge apoi la Lisabona. Aici, mașini și echipaje sînt îmbarcate pentru a traversa Atlanticul pînă la Rio de Janeiro. Abia de acolo începe partea cea mai grea, căci participanții trebuie să traverseze continentul pînă pe coasta sa vestică, la Santiago de Chile, și apoi să urce paralel cu aceasta — spre punctul final al cursei, iar cei 19 000 kilometri sud-americani trec în bună parte de-a lungul lanțului Cordilierilor, la altitudini de 3 000-4 000 de metri.

Printre cei mai cunoscuți dintre membrii echipajelor participante se numără Clark, Hopkirk, Cowan — cîștigătorul raliului Londra-Sydney — și chiar și celebrul fotbalist Jimmy Greaves. Cine va fi învingătorul, cel care la 27 mai va reuși să intre primul pe pista stadionului din Mexico City? Orice pronostic este, deocamdată, riscant.

D.S.

cronica de trei secunde

TELEGRAME

D-nei Eva Fox — Hatfield (Anglia), domiciliată vizavi de tribunal

Nu cedați. Eu nu amestec treburi interne. Dar, judecătorii greșesc. Rufele albe nu rușine. Rufele spălate — nevinovate. Continuați uscarea rufelor în fața ferestrelor tribunalului. Judecătorii să judece, să nu ridice ochii dosare — acuzați. Combinezoanele d-voastră nu întunece judecata. Sutienele de asemenea — de aceea judecători nu adolescenți. Ei — ipocriți. D-voastră — gospodină. Ei, păcătoși — dv. sfîntă. Fringhiile în fața tribunalului. Acolo loc lor. Luptați, jos fățărnicia! Trăiască gospodăria! Veți învinge

D-lui Ambrozio Bacis — Monza (Italia)

Cu ocazia ieșirii d-voastră din spital, primiți mesajul meu de solidaritate umană și dentară, ca membru al aceleiași ligi fictive de luptă cu mijloace proprii împotriva durerilor de dinți. La 69 de ani ne-ați dat nouă, tinerilor, posedați de aceeași frică și oroare antidentistică, o probă de curaj memorabil: v-ați legat dintele dureros de bara mașinii, mașina a pornit, sfoara a rezistat, dintele a rezistat și v-ați lovit cu capul de mașină, provocîndu-vă un cucui. Văd în acest cucui o victorie a furiei drepte împotriva rațiunii iraționale. Piară durerile de dinți! Moarte borcașinii! Să înceteze obturațiile de canal! Mai bine să ne doară capul decît să ne tratăm o carie! Nepieritoare va rămîne fapta d-voastră.

D-lui prof. Rhodes Fairbridge — Universitatea Columbia

Mulțumiri pentru demonstrația strălucită — polul sud al frigului se găsea acum 450 milioane ani în Sahara centrală. Mulțumiri pentru informarea absolut necesară — Africa deplasare cu 10 000 km în ultimele 450 milioane de ani. Omenirea întreagă trebuie să fie conștientă că toate continentele lumii călătoresc, se deplasează și derivează, fără să le pese, fără să întrebe de climă și climat.

Către Scotland Yard — Londra

Sincere condoleanțe la moartea celebrului comisar Thomas Butler, a acelui care — sfidînd pensionarea — a rămas în post pentru a captura cei 15 bandiți implicați în atacul trenului poștal Glasgow-Londra. Decedatul a fost un exemplu viu de conștiință polițienească. Mă plec în fața mormîntului său.

D-lui Ronald Biggs — adresă necunoscută, undeva pe glob

Felicitări pentru povestirea d-voastră consacrată atacului trenului poștal pe linia Glasgow-Londra, apărută la Londra exact în ziua morții comisarului Butler. E scrisă foarte expresiv. Sper că, în calitate de ultim membru al bandei, rămas în libertate, veți continua să aduceți — fie și ca deținut — și în viitor o contribuție crescîndă la dezvoltarea singurei literaturi valabile, aceea a mărturiilor, a memoriilor, pe linia Stendhal-Malraux.

Radu COSAȘU

memento

Prezentat de:
Traian STOICA (carte)
Magda MIHĂILESCU (cinema)
E. DASCĂLU (muzică și televiziune)
Cornel BOZBICI (plastică)
Sanda FAUR (teatru)
Vlad MUȘATESCU (disc)

carte

● La Editura Academiei Republicii Socialiste România a apărut volumul **Folclorul**, obiect-principii-metodă-categorii, de Gheorghe Vrabie. Autorul acestui masiv volum de peste 550 de pagini e un pasionat și experimentat cercetător al creației populare. Studiul anunțat aici e o cuprinzătoare sinteză, cu afirmarea unor puncte de vedere noi, a vastei problematici a folcloristicii.

● Tot la aceeași editură a apărut **Pronunția românească literară**, «stilul scenic», de Lidia Sfîrlea, carte în care autoarea teoretizează, cu aplicațiile adecvate, un aspect nestudiat pînă în prezent la noi al limbii române, și anume, o pronunție românească frumoasă și corectă, apropiată de cea impusă prin uzul scenic.

● Sub egida Institutului de studii istorice și social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R. a apărut, în colecția «Mica bibliotecă de istorie» a Editurii politice, cartea **Am supraviețuit lagărului hitlerist** de Iosif Micu. Într-un cursiv stil epic autorul evocă momentele dantești trăite de el în iadul Buchenwaldului, precum și lupta de rezistență a deținuților antifasciști în condițiile de infern ale lagărului.

● **Contribuția sindicatelor la sporirea rentabilității întreprinderilor** e titlul unei utile lucrări de Corneliu Popescu, apărută la Editura politică.

● O secvență din cartea recent apărută a lui Valeriu Răpeanu, **Călător pe două continente**, se intitulează «Imagini livrești și revelații cotidiene». Titlul ni se pare semnificativ pentru întreaga carte, deoarece Valeriu Răpeanu în notele sale de călătorie circumscrie actul cultural asociat locurilor străbătute, după cum e însă și atent la viața de zi cu zi a acestora. Un capitol deosebit de interesant îl constituie «convorbirile» cu o seamă de personalități ale vieții culturale și artistice ale contemporaneității (Editura «Albatros»).

● Nu demult a apărut la Editura «Univers», într-o traducere excelentă, piesa **Chantecler** de Edmond Rostand. Numele traducătorului: Paul Mateescu.

● La Editura «Kriterion» a apărut în limba maghiară **Lumea cu patru fețe**, jurnal de călătorie în Europa, de Szemlér Ferenc.

● Lui Holderlin, de la a cărui nastere s-au împlinit 200 de ani, revista **Steaua** îi dedică un substanțial moment aniversativ, la care contribuie Aurel Rău, I. Negoițescu, L. Voita, Peter Motzan, Ștefan Aug. Doinaș, Petru Poantă, Virgil Nemoianu.

cinema

● **Castelul condamnaților**. Numele lui Mihai Iacob — cam de mult absent din cinemateca noastră personală — revine pe afișul cinematografic în dreptul acestei povestiri de război ce-i confirmă încă o dată calități știute: capacitatea de a se apleca asupra unor destine omenești în momente de mare încercare, de a nara fără stridență, de a prefera simplitatea acolo unde ar fi fost loc și pentru demonstrații exterioare. Regizorul este și coautor al scenariului — nu lipsit de naivități — semnat împreună cu Nicolae Țic și Mircea Drăgan. Excelentă, ca întotdeauna, imaginea lui Ovidiu Gologan. În rolurile principale — Victor Rebengiuc, Peter Paulhoffer, Irina Gărdescu, Emmerich Schäffer, Fory Etterle, Octavian Cotescu, Christian Maurer.

● **Pentru rege și țară**. Mecanismul infernal al umilirii, al anihilării demnității umane, radiografiat de marele cineast englez Joseph Losey. Interpreți — Dirk Bogarde, Tom Courtenay (cupa «Volpi» pentru interpretare masculină, acordată la Bienala de la Veneția 1964), Leo McKern, Barry Foster, Barry Justice, James Villiers.

Victor Rebengiuc

● **Al 8-lea**. Dramatismul vieții de partizan, lupta pentru respectul valorilor umane, într-un film semnat de cineastul bulgar Zako Heskia, distins cu premiul «Trandafirul de aur» la Festivalul de la Varna 1969. În distribuție — Gheorghi Gheorghiev, Nikola Atanasov, Meglena Karalambova, Stoicio Masgalov.

● Mari actori pe ecranele noastre: **Gregory Peck** («Să ucizi o pasăre cîntătoare»), **Rex Harrison, Rachel Roberts, Louis Jourdan** («Bănuiala»), **Gian Maria Volonte** («Iubita lui Gramigna»), **James Dean, Julie Harris** («La est de Eden»), **Sergo Zakariadze** («Nu fi trist»), Marlon Brando («Urmărirea»).

● Festivalul de la Cannes, a XXIII-a ediție, intră în a doua săptămînă de lucru. Peste opt zile vom afla filmele și cineaștii premiați. Amintim cîteva titluri și nume aflate în competiție: **Peisaj după război** (Andrzej Wajda), **Fructul paradisului** (Vera Chytilova), **Spune-mi că mă iubești, Jusie Moon** (Otto Preminger), **Lucrurile vieții** (Claude Sautet), **Vulturii** (Istvan Gaál).

plastică

● **Expoziția de grafică militantă** organizată cu prilejul aniversării în România a 100 de ani de la nașterea lui Lenin însumează lucrări ale unui număr de circa 80 de artiști, începînd cu N. Tonitza («Socialismul» — 1919), «Înmormîntarea unui prizonier» — 1919), A. Jiquidi («Internaționala» — 1932 s.a.), V. Dobrian (care expune lucrări din 1937) și terminînd cu cea mai tînără generație de artiști (Dalles).

● **Carl-Henning Pedersen** practică o pictură în care spațiul pînzei e populat de oameni și animale, o lume fantastică, foarte aproape de miturile primordiale prin expresivitatea ei primitivă de joc magic și chiar prin predilecția pentru culorile aprinse, dar modernă prin tehnica folosită. Un joc al fanteziei, după propria mărturisire a pictorului. C.H. Pedersen se numără printre membrii marcanți ai grupului internațional COBRA (de la titlul revistei COBRA), fondat în 1948 de către unii artiști belgieni, olandezi și scandinavi (Alechinsky, Appel, Burssens, Van der Cam ș.a.), care, imediat după război, ridicîndu-se împotriva vechilor norme și reguli, au practicat o artă a imaginației, considerînd pictura ca o artă vitală, tradusă spontan în culori. Grupul s-a dizolvat în 1950 (Dalles).

● **La Casa de cultură «Fr. Schiller»** din strada Batiștei, un nou expozant: **Reinhardt Schuster.**

● Ceea ce frapează poate mai întîi în lucrările de grafică ale lui **Toni Avram** e actualitatea socială a imaginilor. Exagerările moralizatoare ale artistului (care este de altfel și un caricaturist talentat) sînt susținute de un grafism abundent, care accentuează satira și conferă unora dintre lucrări un aer inedit — ciclul «Plajă» (Galeriile de artă, Calea Victoriei 132).

disc

● «Concert pentru două trompete și orchestră în Do major», una din capodoperele prolificului Antonio Vivaldi, oferă soliștilor partituri de o rar întîlnită dificultate. Virtuosul trompetist **Maurice André** are prilejul de a-și dezvălui de două ori măiestria artei sale interpretative, întrucît susține cu brio (prin suprapunere) și partea celei de-a doua trompete. În pofida minunilor tehnicii moderne de înregistrare, performanța nu este de disprețuit (ECE-0418/I/1).

● În «Concert pentru trompetă și orchestră în Re major» de Georg-Philipp Telemann, **Maurice André** își dovedește iarăși măsura harului său, mai cu seamă în finalul lucrării (Allegro), unde solistul și orchestra dialoghează cu o vervă plină de invenție și strălucire, înfățișîndu-ni-l pe Telemann ca abil polifonist. La pupitrul orchestrei de cameră «Norddeutsche Rundfunk», un distins dirijor — **Gabor Otvös** (ECE-0418/I/2).

● **Henri Purcell**, «cea din urmă primăvară a muzicii engleze», printre nenumăratele opere ale scurtei sale vieți, ne-a lăsat și o lucrare mai restrînsă ca dimensiuni, dar osebit de strălucitoare prin rolul atribuit instrumentului solist «Trumpet Voluntary» (ECE-0418/II/1).

teatru

● **Comedia întrebărilor** de St. Haralamb și H. Salem (Teatrul de comedie): trei întrebări și trei răspunsuri de un umor amar și absurd, trei scheciuri de vehemență satirică (la adresa automatismelor noastre de gîndire și de existență) îmbinînd pe alocuri de fiorul poeziei. Regia (Cornel Todea) — inventivă, cu măsură; interpretarea — ca de obicei pe această scenă — de bună calitate; memorabil — Mihai Pălădescu.

● **Woyzeck** (Teatrul tineretului — Piatra Neamț). Al doilea mare spectacol Büchner al stagiunii, datorat — de astă dată — lui Radu Penciulescu: toată rigoarea gîndirii sale regizorale, toată gravitatea fanteziei sale, într-un spectacol ce nu se vrea «frumos» și nici măcar «emoționant», ci doar violent în adevărurile sale. Excelenți actorii Mitică Popescu, Carmen Galin, Cornel Nicoară; remarcabilă compoziția lui Teodor Danetti.

● **Britannicus** (Teatrul tineretului — Piatra Neamț). Racine comentat de Aurel Manea, într-un spectacol de o vizualitate fascinantă, de o poeze stranie a gesturilor și a mișcărilor de ritual, cu un desen regizoral de amețitoare forță de

Carmen Galin

soc: versurile raciniene pot lipsi limpezit, totul a fost spus din nou, prin imagine, de Manea. Actorii — complet hipnotizați de voința regizorală.

● **Secret în familie** de I. Berg (Teatrul «Al. Davila — Pitești) O mică piesă de cameră, construită cu bun meșteșug și cutezînd a apela, fără urmă de timiditate, la formulele perene ale melodramei (pentru a susține o idee prețioasă azi, cea a nobleței maternității). Regia — corectă, dezinvoltă (Nae Cosmescu), interpreți de bună calitate profesională (Margarita Tutoveanu, Ricardo Colberti, Angela Radoslavescu, Vlad Yarka) și un tînăr actor plin de har și farmec: Vistrian Roman.

● Primăvara aceasta teatrele noastre — cu un prestigiu internațional tot mai consolidat — sînt invitate să-și prezinte spectacolele și peste granită. Aflăm că Teatrul dramatic din Baia Mare — în cadrul schimbului de spectacole cu Teatrul contemporan din Belgrad va duce spectacolele sale «Nora» de Ibsen și «Dona Juana» de Radu Stanca pe scenele din Belgrad Novisad, Virșeț, Ponceva (R.S.F. Iugoslavia).

muzică

● Reamintim programul concertului Filarmonicii (însumat în manifestările bicentenarului BEETHOVEN), sub bagheta lui **Mircea Basarab**: Uvertura «Egmont», Simfonia a II-a și Simfonia a VII-a, zisă și a «Dansului» (9 mai, Ateneu).

● În același cadru, sub conducerea dirijorului **Mircea Cristescu**, prima noastră orchestră simfonică va concerta la clubul uzinelor «Republica» pentru salariații marilor uzine bucureștene «Republica» și «23 August». În program Uvertura «Egmont», Concertul pentru vioară și orchestră — solist Ion Voicu — și Simfonia a VII-a (11 mai).

● În sfîrșit, mai consemnăm în cadrul bicentenarului BEETHOVEN concertul simfonic oferit studenților de Orchestra simfonică a Filarmonicii, dirijată tot de **Mircea Cristescu**, solistă fiind pianista **Ilinca Dumitrescu**: Concertul pentru pian și orchestră (La minor) de Robert Schumann și Simfonia a V-a (a «Destinului») de Beethoven (12 mai, Ateneu).

● După o stagiune reușită sub aspectul programelor și mai ales al personalităților artistice (dirijori și soliști, români și străini) care i-au onorat concertele, Orchestra simfonică, Orchestra de studio și corul Radioteleviziunii intră în vacanță estivală. Programul concertului de închidere (dirijor **Teodor Costin**) cuprinde: uvertura la opera «Freischütz» de Weber, Concertul pentru pian și orchestră de coarde de Dan Constantinescu (primă audiție), solist **Alexandru Hrisanide**, și Simfonia a IV-a de Johannes Brahms (14 mai, Studioul de concerte al RTV).

● Orchestra «Camerata» (dirijor **Dumitru Pop**) și corul de cameră (dirijor **Gh. Popescu**), ambele formații aparținînd Conservatorului «Ciprian Porumbescu», prezintă un concert de muzică preclasică italiană: Antonio Vivaldi, Domenico Cimarosa și Giovanni Carlo Maria Clari. Excelenți soliști vocali și instrumentiști (13 mai, sala mică a Palatului).

● Violonista **Gabriela Ijac**, acompaniată la pian de **Florian Cozighian**, reapare în fața publicului bucureștean într-un recital Haendel, J.S. Bach, Schubert, Alfred Mendelsohn, Prokofiev și Ravel (11 mai, sala mică a Palatului).

● În ciclul «Tineri interpreți pe scenele Filarmonicii»: recital de pian **Ștefania Jienescu** și recital de violoncel **Aurel Niculescu**, acompaniament la pian **Elena Cosma** (14 mai, Studio Ateneu).

televiziune

Gigliola Cinquetti

DUMINICĂ. Aristide Buhoiu ne promite un reportaj ce n-a văzut Parisu' (dar au văzut bunicii): concurs automobilistic cu... exponate de la Muzeul tehnic (19.40) ● Un film cu marcă de garanție — semnătura lui Elia Kazan: «Un copac crește în Brooklin», după romanul scriitoarei americane Bette Smith (20.30) ● **La emisiunea Parada vedetelor**, o cunoștință veche și îndrăgită — Gigliola Cinquetti (22.50).

LUNI. Ca întotdeauna, teme interesante în emisiunea-concurs **Între metronom și cronometru**: 1) Mari caricaturiști; 2) Din istoria campionatelor mondiale de fotbal (20.55).

MARȚI. «Burghezul gentilom», poate cea mai faimoasă comedie de moravuri care s-a scris vreodată, vie încă după 300 de ani. O ascultăm interpretată de artiștii Comediei Franceze, în limba în care a fost scrisă de marele Molière (20.00) ● **Omagiu lui Lucian Blaga la 75 de ani de la nastere** (21.35).

MIERCURI. Mărturisit sau nemărturisit, **Telecinemateca** a înscris în programele ei un fel de istorie a neorealismului italian (ceea ce nu e de loc rău). Astăzi, Federico Fellini cu «I Vitelloni» (20.10) ● **O Masă rotundă** cu un subiect de majoră însemnătate din istoria culturii românești: Dobrogeanu-Gherea (22.15).

JOI. Duete folclorice cu Irina Loghin, Benone Sinulescu, Marinca Trifu, Remus Bistriță, Ion și Iacob Lăceanu (19.20) ● **Teatru**: «Insomnie» de Dumitru Solomon în interpretarea unui consacrat cuplu actoricesc: Coca Andronescu și Mihai Fotino (20.45).

VINERI. Emisiunea de cultură științifică **Mai aveți o întrebare?** ne îmbie cu tema: Acupunctură, Yoga, Autorelaxare... cu un cuvînt — medicină fără medicamente (19.50).

SÎMBĂTĂ. Sensibilă, de data aceasta, la reacția pozitivă a telespectatorilor, redacția de film ne face plăcerea să prezinte în continuare **Parada comediilor muzicale** (21.15) ● Martorii ai unui probabil mare meci de baschet U.R.S.S.-Brazilia, în transmisie directă de la Ljubljana (22.15).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru concursul Pronosport din 10 mai 1970

I. Flacăra-Portul	1
II. Metrom-Progresul Buc.	2
III. Știința Bc.-Oțelul	1
IV. Ceahlăul-Metalul Tg.	x
V. Gloria Bd.-Prog. Brăila	1
VI. Poli. Gl.-Chimia Sv.	1
VII. Minerul Anina-C.F.R. Tim	1
VIII. Gaz metan-Vagonul	x
IX. C.S.M. Sibiu-Minerul B.M.	1
X. Chimia Rm.V.-Metalul Tr.S.	1
XI. C.F.R. Arad-Olimpia Or.	1
XII. Metalurgistul-C.S.M. Reșița	1
XIII. Poli. Tim.-Olimpia S.M.	1

FLACĂRA-ALBUM

[illegible] Poate [illegible] cu capul sus. INGRID BERGMAN face parte din familia lor.

F
20
'70
FLACARA
ANUL XIX
NR. 780
16 MAI 1970

reportaj de șapte zile

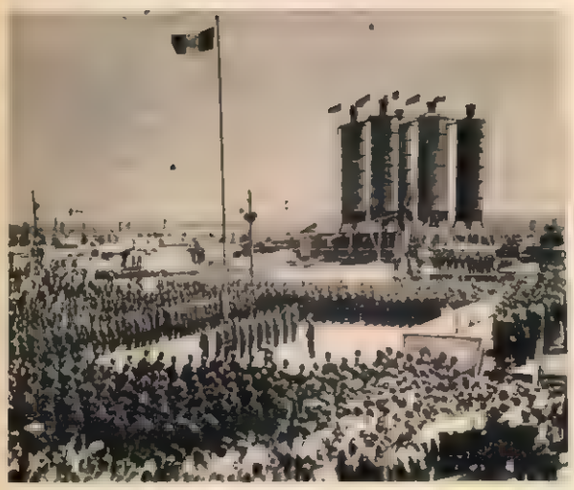

un nou șantier

Duminică, 10 mai, marele sistem de irigații Pietroiu-Ștefan cel Mare, care se amenajează în inima Bărăganului, a devenit șantier național al tineretului, pe care au și pornit la muncă peste 700 de tineri, sosiți din 18 județe ale țării. Obiectivul este darea în exploatare, încă în acest an, a 32 800 ha, din cele 54 000 ha cîte va cuprinde, în final, aceasta rețea de irigații, destinată să alimenteze 28 unități agricole.

Potrivit proiectelor, prin intrarea în funcțiune a acestui sistem de irigații, producțiile medii la hectar vor spori cu aproape 2 000 kg la grîu, 2 500 kg la porumb, 1 300 kg la floarea-soarelui, cu peste 10 000 kg la legume, ceea ce va permite recuperarea cheltuielilor de investiții în circa 8 ani.

15 ha de vitalitate

Pînă în urmă cu cîțiva ani Tîrgu Secuiesc, orășelul cu clădiri policrome, inundate de verdeață, ducea o existență destul de monotonă, lipsită de evenimente cît de cît notabile. Ritmul acestei existențe avea să bată mult mai febril o dată cu hotărîrea de a amplasa aici, în cel de-al doilea oraș ca importanță al județului Covasna, a patru întreprinderi grupate în ceea ce, într-un termen devenit consacrat, se numește platformă industrială. Primul obiectiv intrat anul trecut în funcțiune a fost fabrica de confecții. Întreprinderea dotată cu linii tehnologice moderne produce în opt ore circa 700 de diferite confecții, în special uniforme școlare. În imediata sa vecinătate se înalță masivul corp de clădiri al viitoarei fabrici de amidon și glucoză. Utilajele de înaltă tehnicitate,care la ora actuală se montează într-un ritm accelerat, vor asigura producerea anuală a circa 6 900 t amidon și 6 900 t glucoză, materii prime fiind cartofii și porumbul. Fabrica de brînzeturi (capacitate anuală: 900 t, produse lactate) și fabrica de șuruburi (5 000 tone organe de asamblare producție anuală) completează profilul platformei industriale. Ambele întreprinderi trebuie să intre în funcțiune în cursul anului viitor.

Desigur, cele patru obiective ale platformei industriale din Tîrgu Secuiesc, amplasate pe o suprafață de aproximativ 15 ha, n-au ponderea economică și anvergura marilor șantiere ale ultimilor ani, din care s-au înălțat uzine și fabrici cu adevărat gigantice, rivalizînd ca producție și dotare tehnică cu oricare întreprindere similară din lume. Dar dacă orice comparație între tînăra platformă industrială în formare, din centrul județului Covasna, și platforma combinatului metalurgic gălățean, de pildă, este superfluă, nu-i mai puțin adevărat că prezența industriei, chiar și sub forme nu dintre cele mai spectaculoase, determină în perimetrul geografic respectiv mutații semnificative. Să consemnăm, de pildă, că forța de muncă necesară punerii în funcțiune a celor patru întreprinderi a fost și va fi în continuare asigurată din orașul Tîrgu Secuiesc și comunele învecinate, Brețcu, Lemnia, Lungu, Cernat, Turia, Sînzieni etc., așezări ai căror locuitori n-au cunoscut pînă de curînd decît munca cîmpului sau diverse meșteșuguri, și ele cu caracter pronunțat rural, cum ar fi: țesutul la război, cizmăritul, olăritul, munca în parchetele forestiere etc.

800 de tinere fete s-au și calificat în meseria de țesătoare, asigurînd funcționarea ireproșabilă a liniilor tehnologice cu care este dotată fabrica de confecții. Alte sute de tineri urmează în prezent cursuri de calificare la Sibiu, în vederea însușirii profesiunii de operatori. Ei vor fi aceia care, încă în cursul acestei veri, vor asigura obținerea primelor sute de tone de amidon și glucoză, atît de necesare industriei noastre alimentare. O acțiune similară, de pregătire din vreme a cadrelor necesare, se desfășoară și la celelalte două obiective, fabrica de brînzeturi și de șuruburi. Fără tumultul specific marilor șantiere, platforma industrială a orașului Tîrgu Secuiesc determină totuși modificări semnificative în viața orașului, prin conectarea locuitorilor săi la imperativele unei activități dinamice, contemporane.

Mihai GRIGORE

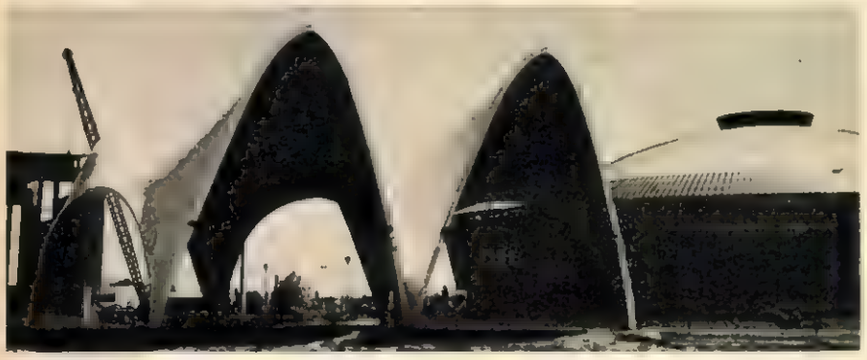

ÎNCEPUT DE SEZON ESTIVAL

la bacău, dar alt fel

Și Bacăul are acum un remarcabil punct de reper turistic modernul hotel «Decebal», dat de curînd în folosință.

Complexul hotelier are o capacitate de 214 locuri, un restaurant, bar de zi, 2 terase, salon pentru recepții sau reuniuni familiale, la care se adaugă diverse și necesare unități de deservire ale cooperației meșteșugărești. În noul hotel al O.N.T ului turiștii români și străini vor găsi nu numai confortul dorit, dar și un înalt grad de funcționalitate tehnică — există multiple posibilități de comunicare prin telefon și telex cu principalele linii și companii aeriene interne.

Hotelul a fost dat în folosință înainte de termen, grație eforturilor susținute ale Trustului de construcții—Bacău și ale altor întreprinderi locale. Arhitect — un cunoscut și talentat băcăuan — Clement Stănescu.

V. BOGDĂNEȚ

La Complexul expozițional din Piața Scînteii au loc preliminariile Tîrgului internațional de toamnă-«București '70». Pînă acum și-au anunțat participarea la tîrgul bucureștean, care va avea loc între 13 și 24 octombrie, 26 de țări și 60 de firme individuale. Pentru găzduirea atîtor invitați și oaspeți de peste hotare în zona de nord a complexului se construiesc noi pavilioane și prototipuri pentru standurile care se vor închiria — gata amenajate — unor firme străine.

Ne va fi din nou oaspete, nu peste mult timp, Cliff Richard, veșnicul copil teribil al muzicii ușoare engleze, oaspetele nostru de la Brașov, cel căruia pierderea concursului Eurovision l-a mai adus un plus de succes și... Congratulations.

VIZITA PREȘEDINTELUI ZAMBIEI

La invitația președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Zambia, dr. Kenneth David Kaunda, împreună cu soția, a făcut în cursul acestei săptămîni o vizită oficială în țara noastră. Vizita în România a șefului statului zambian, personalitate de seamă a vieții politice africane, a făcut ca relațiile dintre România și Zambia să marcheze noi pași înainte, a contribuit la mai buna cunoaștere reciprocă și apropierea dintre cele două țări și popoare. Această vizită se înscrie în coordonatele politicii externe a României, care vede în astfel de contacte o contribuție la înfăptuirea deziderateului major al creării unei atmosfere de încredere și stimă între toate țările lumii, consolidării păcii și securității generale.

briliante în curs de șlefuire

Hrisoavele și uricele consemnează pe lîngă atîtea evenimente memorabile legate de anul de grație una mie cinci sute nouăzeci și nouă și amănuntul că voievodul Mihai, în înaintarea sa impetuoasă în Ardeal, l-a chemat la ordine pe prefectul de Huedin, dînd poruncă strașnică să-i vină înainte cît mai degrabă cu putință. Prefectul cu pricina s-a eclipsat, motivîndu-și absența prin cura prelungită pe care era obligat s-o facă, cu regularitate, în fiecare an — gingașa sănătate a domniei-sale impunînd imperios aceasta — la băi, la Covasna. Nu știm dacă defecțiunea cu pricina a modificat în vreun fel prelungitul tratament al prefectului de Huedin, cunoscute fiind temperamentul și forța de convingere ale domnitorului român, cert este că pentru prima oară, cu această ocazie, găsim atestate documentar localitatea Covasna și «băile» din imediata sa vecinătate. Născute dintr-un formidabil cataclism geologic, petrecut cu aproximativ 150 milioane de ani în urmă, care a modificat profund geografia locului, izvoarele termale din perimetrul actualului oraș Covasna posedă calități curative de prim ordin. Concentrația puternică de carbon din ape, aerul ionizat, peisajul dominat de crestele împădurite ale Comandăului și splendida Vale a Zinelor, concură la crearea unui loc ideal de tratament și odihnă. Cu toate acestea, calitățile cu adevărat miraculoase ale celor peste 1 000 de izvoare termale descoperite pînă în prezent n-au cunoscut popularitatea și, implicit, dezvoltarea pe care o meritau cu prisosință. De-abia în ultimii doi ani, confirmînd avantajele noii împărțiri administrativ-teritoriale, care a apropiat conducerea locală de cerințele și posibilitățile concrete, deci după înființarea județului Covasna, se poate vorbi aici despre turism și tratament balnear în sensul modern al cuvîntului. În plin centrul Covasnei se înalță construcția unui hotel cu zece niveluri și 250 de locuri care, în cursul anului viitor, trebuie să primească primii oaspeți. Un al doilea hotel, similar ca dimensiuni și capacitate, va începe să fie construit în cursul anului viitor. Un camping și două hanuri vor completa «zestrea» turistică a orașului și împrejurimilor sale. Capacitățile de tratament balnear vor fi sensibil sporite prin amplasarea în următorii ani a trei noi complexe sanatoriale în Valea Zinelor, Valea Pescarului și Valea Hankó. În cadrul județului există însă și alte localități, adevărate briliante, care «șlefuite» cu grijă vor cîștiga nespus în strălucire. La Malnaș-Băi se va construi în următorii ani un camping cu o capacitate de 200 locuri; la Olteni, într-un minunat cadru montan, se va amenaja în incinta unui castel un motel ultramodern. Iar în orașele Sf. Gheorghe și Tg. Secuiesc se află în curs de execuție construcția unui hotel cu zece niveluri și respectiv a unui camping. Sînt proiecte a căror iminentă realizare va spori faima turistică a județului Covasna, a frumuseților sale naturale, în care munții, apele și cîmpia se constituie într-un întreg atît de armonios. Frumusețe și calități ce merită a fi cunoscute alt fel decît incidental, din filele îngălbenite ale unui document de epocă... Frumusețe și calități care se vor transforma, ceea ce nu-i de loc de neglijat, în venituri concrete pentru economia județului, vor crea noi locuri de muncă, vor căpăta, așadar, nu numai strălucire, dar mai ales utilitate, eficiență.

M. HETCO

popas arheologic pe litoral

Punct de atracție pentru vizitatori, Muzeul de arheologie din Constanța desfășoară acum un plan de lucru amplu cuprinzînd cercetări extinse și intense, un plan de săpături foarte larg (firește, în adîncime).

Ne-am adresat tov. Adrian Rădulescu, directorul muzeului, pentru a afla amănunte în legătură cu stadiul și amploarea pregătirilor din acest an.

— Care este șantierul cel mai important pe care lucrați în prezent și ce reprezintă el pentru vizitatori?

— Se lucrează din plin pe șantierul monumentului Tropaeum Traiani de la Adamclisi. În timpul verii, lucrările vor lua amploare cu concursul cercetătorilor arheologi de la Iași și Cluj (vreo 20 de profesori) și cu 3 specialiști ai muzeului nostru. Potrivit principiului că descoperirile trebuie imediat reconsiderate și studiate, se lucrează la consolidarea lor, în lupta directă cu timpul.

În cadrul operei de restaurare se reconstruiește latura de sud a zidului de incintă — latura paralelă cu șoseaua Ostrov-București — pentru ca turistul să poată sesiza monumentul de departe și în toată splendoarea lui. Precizăm că această lucrare este prima campanie mai amplă de la profesorul Tocilescu încoace, și nu are încă precedent, fiind investiți circa 500 000 de lei în scopul de a oferi vizitatorilor lucruri inedite și interesante.

— Mai aveți și alte obiective prevăzute a fi studiate și puse în valoare de colectivul muzeului din Constanța?

— În colaborare cu Institutul Academiei se lucrează într-un sector mai important din incinta cetății Histria dat fiind că anul trecut rezultatele au fost excelente, iar anul acesta amplificate. Totodată, pentru pregătirea Congresului internațional al LIMESului din 1972, care se va desfășura, probabil, la Constanța, s-au intensificat, de pe acum, săpăturile din cele 3 puncte destinate a fi cercetate: Sacidava, Capidava și Hîrșova. La Capidava va funcționa un șantier al tineretului, la care vor participa studenți și elevi veniți în tabăra de muncă patriotică; la Hîrșova, o altă tabără de muncă patriotică va cerceta și săpa în incinta fostei cetăți romano-bizantine Carsium, reluînd sondajele făcute de noi în perioada 1962-1963.

La Constanța, mozaicul bizantin — atracția permanentă a turiștilor — va fi dotat cu noi amenajări. Șapte din cele 11 încăperi din substrucție vor fi aranjate muzeistic cu materiale, replici din depozitul mărfurilor descoperite, amfore, ancore, tegularium.

— Pentru popularizarea descoperirilor arheologice și a lucrărilor efectuate de muzeul de arheologie, ce măsuri ați adoptat?

— Avem un stoc de cărți editate în 5 limbi de circulație mondială, ilustrații pentru cele 5 obiective principale, un ghid al muzeului. Anul trecut ele au fost apreciate de cei circa 400 000 de turiști care ne-au vizitat.

— Ce doriți să spuneți vizitatorilor de anul acesta, prin intermediul revistei «Flacăra»?

— Că sîntem bine pregătiți din toate punctele de vedere. Și să-i informez că orarul nostru s-a modificat, că ținem deschis zilnic între orele 9 și 21 cu dorința de a fi gazde ospitaliere.

Aurelia VOINEAGU

primii pe litoral

Încă cîteva zile și se deschide oficial noul sezon estival internațional al litoralului. Între 15 și 31 mai sînt așteptați numai din străinătate și numai la Mamaia 10 000 de turiști. Majoritatea din Anglia, Belgia, Austria, Franța, Italia, Danemarca, Suedia.

De altfel, ceva mai la sud, la Eforie, primii oaspeți au și sosit. Este vorba de peste 1 000 de turiști nordici (suedezi, finlandezi, danezi etc.) care se găsesc aici fie pentru odihnă, fie pentru cură de geriatrie sau tratament reumatic.

După cum aflăm de la O.N.T., anul acesta, pe lîngă numeroasele amenajări de extindere a capacităților de cazare de pe litoral, se vor deschide două campinguri deosebit de încăpătoare, unul la Mangalia și altul la Mamaia, fiecare din aceste campinguri avînd o suprafață de 10 000 mp.

Trebuie însă — așa cum ni se comunică — grăbite lucrările de amenajare și înfrumusețare a stațiunilor, în special la Mamaia. Este vorba de acele lucrări rămase în urmă, fie datorită neglijenței celor ce administrează stațiunile maritime, fie constructorilor care-și marchează în multe locuri prezența cu lucrări neterminate. Mamaia, cît și celelalte stațiuni, trebuie să-și recapete cît mai curînd înfățișarea îngrijită cu care ne-am obișnuit. Fiindcă, în curînd, plajele cu nisipul lor de aur vor fi luate din nou cu asalt.

F. U.

În peisajul de azi al litoralului: vile și hoteluri noi, născute în primăvara aceasta în zona turistică Mangalia-Nord.

reportaj de șapte zile

COPERTA NOASTRĂ

Mariana Mihuț: Suzanne din «Nunta lui Figaro», nevasta «Meșterului Manole», Silvia din «Îngerii triști» sau farmecul feminității în acțiune.

Fotografie de Liana GRILL

Prezentarea artistică:
V. OLAC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

inteligența în acțiune

Pot fi clădirile apărate de cutremur? O invenție interesantă, născută recent în laboratoarele din Iași ale filialei Institutului de cercetări pentru construcții și economia construcțiilor (INCERC), pare a da un răspuns pozitiv la întrebarea de mai sus. Invenția respectivă a fost înregistrată sub denumirea «Procedeul și instalațiile pentru încercarea construcțiilor la acțiuni seismice». Este vorba — după cum ne informează ing. Ștefan Dinescu, șeful biroului de invenții de pe lîngă centrala INCERC-ului — de o instalație, care, pur și simplu, «simulează» cutremure de diferite grade cu scopul de a se obține, prin cercetare științifică, informații cu privire la efectele seismice sau provocate de motoare asupra construcțiilor. Instalația respectivă este alcătuită dintr-o platformă de circa 100 mp care «plutește» într-un bazin (o cuvă) cu apă, căreia i se imprimă, pe cale mecanică, vibrații. Pe această platformă se construiesc pentru încercare, diverse machete și tipuri de clădiri, supuse încercărilor în scopul găsirii soluțiilor celor mai potrivite pentru a rezista cutremurelor. Autorii invenției: ing. Gerard d'Albon, profesor la Politehnica ieșeană, și ing. Anton Sesan (stins din viață, din păcate, înainte de a-și vedea valorificată ideea). Invenția este atît de importantă încît laboratorul în care a s-a născut a fost declarat «laborator O.N.U. pentru expertize și determinări».

*

T.C.F. — H.F. Aceste inițiale nu redau — așa cum ar părea — indicativul unui radioamator T.C.F. «se traduce»: «Telecomparator cu fir». Iar majusculele H.F., care urmează, nu sînt altceva decît primele două inițiale ale numelui unui specialist în domeniul construcțiilor: ing. Hann Felician Eduard Ioan, cercetător principal la INCERC-București. Inginerul Hann se ocupă de ani de zile de încercarea rezistenței construcțiilor la scară naturală. Este vorba în special de construcții mari, pavilioane de expoziție cu cupole parabolice, hale de uzină etc., care trebuie, așa cum se știe, bine verificate înainte de a fi date în folosință. De obicei aceste încercări se fac prin încărcarea lor cu greutăți care le supun unor solicitări maxime. Inginerul Hann susține că încercările care se fac ar trebui efectuate de la distanță, atît pentru securitatea personalului care lucrează, cît și pentru rapiditatea executării operațiunilor. În acest scop, i s-a acceptat o invenție — instalația de încărcare-descărcare cu acțiune hidraulică și comandă «electrică» și un aparat pentru măsurarea de la distanță a gradului de rezistență a clădirilor. Ideea sa a obținut pînă acum brevet de invenție și în Franța, Belgia și Olanda.

F. URSEANU

o experiență utilă: primul festival de teatru școlar

Cu ocazia primei ediții a Festivalului de teatru școlar, organizat la Piatra Neamț de către C.N.O.P., l-am invitat pe tov. Marin Teodorescu, reprezentantul acestui consiliu, la o scurtă discuție.

— Știm că ați desprins acest gen de teatru școlar din Festivalul cultural-artistic al pionierilor și școlarilor, în care, alături de estradă și coregrafie, teatrul era slab reprezentat pentru a-i acorda importanța cuvenită. Considerați că este o activitate utilă și proprie vîrstei și psihologiei copilului?

— Desigur. Anul acesta Ziua mondială a teatrului a avut ca temă «Teatrul și școala». Teatrul exercită asupra imaginației copilului o atracție irezistibilă și, în funcție de valoarea artistică a textului, se poate exercita, implicit și nu didacticist, educația morală a pionierilor și școlarilor.

— Ați fost mulțumit de repertoriu?

— Ca și în cadrul teatrului profesionist rămîne o problemă deschisă. Dramaturgii contemporani care se consacră și vîrstei școlare sînt puțini, iar cei dintre cele două războaie ca V.I. Popa, G.M. Zamfirescu, Ion Pas, Sarina Cassvan ș.a. — insuficient de cunoscuți. De asta am avut prea multe dramatizări sau reluarea aceleiași piese de 3—4 colective. Pentru că este parțial și vina noastră vom încerca popularizarea acestor texte prin publicarea de piese scurte în colecția «Cutezătorii», îmbunătățirea colecției de «Teatru școlar» și mai buna ei difuzare. Vom înființa, de asemeni, un centru de documentare pe lîngă C.N.O.P. În plus vom face neapărat recomandări de repertoriu (ceea ce nu s-a întîmplat anul acesta), și un concurs anual de creație, dotat cu premii substanțiale.

— Ce părere aveți despre «Studioul pentru elevi» înființat la «Teatrul tineretului» din Piatra Neamț?

— Ar fi bine ca și celelalte teatre din țară să continue, desigur, în forme cît mai variate (și această inițiativă a Teatrului tineretului este o posibilitate), vechea acțiune a lui Tudor Vianu, I.M. Sadoveanu și Ioan Masoff, de la Teatrul Național: aceea de a ține conferințe de istoria teatrului urmate de spectacole ilustrative. Cred însă că nu ar trebui să neglijăm nici posibilitatea existenței unui teatru scris, regizat și interpretat de copii, experimentat cu succes în Anglia, care ar putea să dea rezultate benefice și uimitoare similare celor din pictură, de exemplu.

Iuliana POP

„craii de curtea-veche" în elveția

Lansînd o nouă colecție de literatură universală, modernă, editura elvețiană «L'Age d'Homme» din Lausanne s-a oprit, pentru volumul inaugural, asupra unei capodopere a literaturii românești: «Craii de Curtea-veche». Autoarea tălmăcirii franceze a acestei scrieri de căpetenie a lui Matei Caragiale este tînăra publicistă Claude B. Levenson, care și-a asumat răspunderea de a ataca traducerea unui scriitor atît de greu de transpus în haina unei alte limbi, în al cărui stil se regăsesc încărcata bogăție a unei vorbiri alese, argoul mahalalelor și jargonul «verde» al lumii interlope.

Recenziile apărute pînă acum în presa elvețiană scot în evidență valoarea deosebită a cărții precum și reușita traducătoarei. Semnînd prefața la această tălmăcire, Claude Levenson închină un medalion omagial lui Matei Caragiale, recomandînd «Craii de Curtea-veche» nu numai ca o operă de seamă a literaturii române, ci și ca pe una care «merită să figureze în rîndul capodoperelor literaturii europene».

Volumul apărut la Lausanne conține, în uvertură, nuvela fantastică «Remember», pe care traducătoarea o socotește, pe drept cuvînt, ca un preludiu inseparabil de «Craii de Curtea-veche».

S.M.

În județul Cluj s-au intensificat eforturile constructorilor pentru darea în folosință a cît mai multe apartamente din planul anual. Rezultatele nu au întîrziat să se vadă: pînă la sfîrșitul lunii aprilie au fost terminate 609 apartamente și sînt pregătite pentru predare alte 210. Ceea ce înseamnă că planul pe semestrul I, care prevedea darea în folosință a 788 de locuințe, va fi depășit.

o artistă în devenire: lucia țibuleac

Mult prea tînără pentru a fi cunoscută, Lucia Țibuleac a confirmat speranțele celor ce-i îndrumă pașii spre desăvîrșirea carierei artistice, cucerind premiul I la «Concursul internațional de canto» de la Paris, ce a avut loc în luna aprilie a.c.

Studentă în anul II, clasa profesoarei Arta Florescu, Lucia Țibuleac se află în lotul participanților la cel de-al V-lea Festival și concurs internațional «George Enescu», iar de curînd a debutat cu succes în premiera pe țară a operei «Prizonierul» de Luigi Dallapiccola, montată pe scena Studioului Conservatorului.

Dorind a afla cîteva amănunte în legătură cu tînăra studentă, am apelat la bunăvoința profesoarei sale de la Conservator, maestra Arta Florescu, care ne-a spus: «Eleva mea posedă o voce cu o întindere interesantă, cu timbru luminos și clar. Are o deosebită sensibilitate artistică, depășind cu mult exigențele unei programe analitice de conservator. Toate aceste virtuți ale talentului tinerei studente sînt perfect conjugate cu o inteligență spontană, ceea ce mă îndeamnă să afirm că despre eleva mea se va vorbi din ce în ce mai mult și mai bine».

Dan BÎRLĂDEANU

scrisoarea unui cetățean și scrisorile unui rătăcit

Am primit o scrisoare din județul Buzău. O scrisoare plină de revoltă despre ceea ce autorul ei numește «aventurile celui care-și zicea soț și tată». «Oare e posibil — se întreba expeditorul la sfîrșitul scrisorii — ca un asemenea individ să mai fie numit om?» Pe urmele epistolei ne-am deplasat să aflăm cele întîmplate.

... Spre sfîrșitul lunii septembrie 1969, Constantin Enia, tehnician C.T.C. la Întreprinderea de valorificare a cerealelor-Buzău, a plecat într-o excursie la Paris. Acasă, soția și cei doi copii așteptau nerăbdători întoarcerea celui care le purta de grijă. Cîte va avea de povestit, nu vor lipsi nici micile atenții!.. Dar au trecut cele opt zile ale excursiei și Constantin Enia n-a mai apărut. Un timp — nici un semn de viață. Apoi a intervenit edificarea. Constantin Enia nu s-a mai întors. A rămas să caute cîinii cu covrigii-n coadă pe cheiurile Senei, familia, prietenii și țara.

În locul unor comentarii care ar putea fi făcute pe această temă, preferăm să citățm cititorilor noștri cîteva fragmente din scrisorile expediate de transfug soției sale, pe care aceasta cu durere și îndreptățită indignare, pentru cele întîmplate, le-a pus la dispoziția redacției noastre:

«Draga mea... Acum, m-am mai liniștit datorită faptului că am domiciliul mai stabil dar care, deocamdată, nu a putut să-mi ofere decît cazare și două mese pe zi. Situația de a lucra e o problemă. E foarte greu, în special la Paris, cu meseria mea, așa că eu voi pleca în altă țară...»

Credem și noi! Mirajul excursiei a trecut și fugarul s-a trezit străin în țară străină, nechemat și nedorit între oameni cu treburile și cu necazurile lor. Facem abstracție de situația înjositoare a celui pus în situația de a-și procura o pîine nesigură și reținem semnificația dezamăgirii ca epilog al oricărei aventuri.

Lucrurile apar și mai limpezi într-o a doua scrisoare expediată de Constantin Enia: «Draga mea, să nu-ți imaginezi că dacă eu sînt la Paris o duc pe roze, sau mă distrez, sau cine știe ce-ți poți închipui...» Slabă consolare pentru o familie abandonată! Pentru că aceasta este intenția transfugului, dincolo de răbufnirea decepției: să se justifice față de cei părăsiți.

Cît de cinic poate deveni un asemenea om o dovedesc chiar și ultimele sale rînduri adresate familiei: «... am fost întotdeauna pentru binele căminului nostru și fericirea copiilor... Nu mi se poate reproșa că nu sînt bun familist...» Cum se mai poate considera un aventurier, de talia lui C. Enia, că este un... bun familist? Tată și soț prin corespondență?! Penibilă mostră de iresponsabilitate socială...

Petre Hladchi-BUCOVINEANU

hanul lui manuc - stadiu final

În centrul Capitalei, între străzile Blănari, Șelari și 30 Decembrie, s-a durat acum cîteva sute de ani Curtea Domnească a Bucureștilor, cunoscută în mod obișnuit prin denumirea de Curtea Veche. În perimetrul delimitat de către străzile sus-numite au supraviețuit vremurilor cîteva din vechile așezări ale Bucureștiului medieval. Între acestea se numără și Hanul lui Manuc-bei care, o dată cu începerea lucrărilor de restaurare, a devenit tot mai familiar bucureștenilor trecători prin Piața de Flori. De altfel, actiunea de restaurare a vetrei bătrînei noastre Capitale, începută în 1967, are de atins mai multe obiective: Hanul lui Manuc, pivnițele din strada Soarelui, cafeneaua din strada Covaci (colț cu Șepcari), Hanul Gabroveni, Hanul cu Tei etc. Hanul lui Manuc, mai tîrziu Hotelul Dacia, va fi refăcut nu numai ca monument reprezentativ pentru arhitectura timpului dar și drept construcție utilitară. Ne gîndim la hotelul și restaurantul pe care le va adăposti «noul» edificiu dar și la celelalte spații comerciale — patiserie, bragagerie, artizanat, bijuterie, coafură — aflate, unele, în aceste zile, în stare de finisare. Camerele hotelului, restaurantul și crama se află și ele într-un stadiu avansat de restaurare urmînd ca în trimestrul trei să fie dat în folosință întregul complex. În fotografie: un aspect din sala afectată unei patiserii-bragagerii unde se efectuează ultimele lucrări.

I. N.

o inovație de ultimă oră...

În una și aceeași cutie, șapte feluri de chibrituri. Fotografia noastră vă prezintă cele șase noi sortimente, ambalate împreună cu chibritul clasic în cutii de 20 bani bucata: bețe cu prea mult fosfor, altele cu prea puțin, bețe subțiri care se rup, bețe scurte, bețe gemene, subțiri și sparte și marea inovație — bețe... fără fosfor.

Variată se dovedește a fi și încărcătura cutiilor. Numărînd bețele din cele zece cutii care compun un pachet preambalat de fabrică, am constatat, nu fără surprindere, că numărul de bețe dintr-o cutie variază între 25 și 46!

Am fi comunicat constatările noastre direct unității producătoare, însă aceasta a preferat anonimatul, suprimînd cu desăvîrșire inscripția care indică marca fabricii. Ne exprimăm totuși dorința de a-i cunoaște pe autorii acestei inovații de ultimă oră. Cerem pe această cale sprijinul tovarășilor fumători și nefumători din cadrul Ministerului Industriei Lemnului.

100 000 de fluturi

Dintre toți colecționarii din țară, indiferent de preocupările pasiunii lor, profesorul Ioan Nemeș din Suceava este omul care are «cei mai mulți fluturi». Lepidopterele profesorului sucevean, în număr de o sută de mii, alcătuiesc o veritabilă bibliografie entomologică a unor ținuturi îndepărtate — africane, sud-americane, extrem-orientale și, desigur..., sucevene. Nu mai subliniem importanța și roadele acestei pasiuni pentru știința românească... Consemnăm doar cele peste 25 de lucrări în domeniul entomologiei apărute sub semnătura profesorului Ioan Nemeș.

CRONICA JUDICIARĂ

nepoata lui pristanda, revizorul frunzăverde și alții care au făcut-o lată (I)

Cele ce s-au întîmplat la băcănia din Urleasca sînt strigătoare la cer.

Fosta gestionară, Ioana Mărgineanu, are o lipsă în gestiune care — după toate recalculările, reașezările și reaprecierile tot mai depășește șaptezeci de mii șoare de lei. Amănuntul că, la apariția acestor rînduri, vinovata se mai plimbă în libertate poate fi *deocamdată* trecut cu vederea de către cronicar, ținînd seama că, oricum, faptele sînt fapte și judecata va fi judecată. Ceea ce revoltă în mod deosebit sînt condițiile favorizante ale infracțiunii, modul în care buruiana căpătuielii a prins rădăcini și s-a extins de la un an la altul, îngrijită tocmai de cei a căror menire era să o smulgă.

În anul 1967 s-au făcut inventare la toate magazinele cooperativei de consum din Urleasca. Peste tot ele s-au încheiat cu bine, toate gestiunile au fost găsite în regulă, numai la băcănia gestionată de Mărgineanu a apărut o lipsă gravă: 30 000 de lei. Ce măsuri au fost luate? Magazinul a fost redeschis, apoi s-ar mai fi descoperit, chipurile, niște acte justificative (unde zăcuseră pînă atunci?), a mai apărut și un monetar (veșnica poveste a banilor găsiți prin sertare) și lucrurile s-au mușamalizat, cazul trecînd în rîndul marilor enigme ale istoriei.

Poate că taina o deține chiar fostul președinte al cooperativei de consum — Ene Morcoșan — dar acesta e înglodat pînă în git în obligații morale și materiale față de gestionară ca să mai îndrăznească s-o demaște. «Venea toată ziua în băcănie, bea și lua alimente gratis. Are datorii la mine de peste 12 000 de lei. Dacă-i ceream să facă plata, îmi răspundea: lasă, lasă, ai tu de unde să scoți!» — declară acum delapidatoarea despre fostul președinte. Dar indignarea ei e falsă, cîrdășia era reciproc avantajoasă. Intimitatea de serviciu a celor doi mergea pînă acolo încît onor președintele «cobora» în centrul activității din băcănie, îmbrăca halatul de gestionar (cel puțin la figurat) și rămînea el însuși să vîndă în locul Ioanei Mărgineanu.

Să nu-și facă nimeni iluzii. Ene Morcoșan nu a fost înlocuit din postul de președinte ca urmare a vreunei intervenții exigente din partea Uniunii județene a cooperativelor de consum-Brăila. A devenit «ex» prin unificarea cooperativelor din satul Urleasca și comuna Traian, Morcoșan trecînd cu acest prilej în confuzul post de merceolog. Nu cunoșteam chemarea lui Ene Morcoșan către această activitate, dar am reținut replica unor sătenі într-un dialog mai aprins cu personajul nostru: «De cînd ai uitat să dai cu sapa, și-a cam crescut burta!» Ca merceolog, Morcoșan s-a bătut cu doi gestionari care l-au prins furîndu-le bani din tejghea, incident după care și-a restrîns cercul prietenilor la gestionara prăvăliorarei.

În luna martie 1969 s-a făcut un nou inventar la băcănie, sub ochiul de Argus al contabilei calificate Eleonora Pascu. Eminența cenușie a verificării a fost însă tot Ioana Mărgineanu, care și-a dictat cum a vrut situația gestiunii, după sistemul «două la primărie». Orezul a fost consemnat de 3 ori, oțetul de 4 ori, la fel untdelemnul, petrolul, conservele etc. Fila 13 a inventarului este în întregime fictivă (valoare — 21 385,95 lei). Mai mult comisia de inventariere a mai făcut un efort de aducere din condei, trecînd la băuturi prețurile luate, probabil, din cărțile de vise: votca 37,70 lei l în loc de 28,10 lei, spuma de drojdie 37,70 lei în loc de 30,25 lei ș.a. După ce valoarea stocurilor găsite a fost umflată și pe această cale cu peste 6 000 de lei, fără ca pasiența să lasă, vigilenta comisie de inventariere a mai încercat o fentă, înscriind la unele articole cantități mai mari chiar decît cele care intraseră de la bun început în gestiune.

După această ultimă mică greșeală de numărătoare (tot de ordinul miilor), soldul gestiunii a fost, în sfîrșit, încheiat: 1 209 lei plus (!!!), iar Ioana Mărgineanu și-a continuat nestingherită activitatea.

...Pînă în luna septembrie cînd s-a hotărît un nou inventar și cînd a intervenit maestrul revizor Ion Frunzăverde. Poveste cu cîntec, pe care o vom continua în numărul viitor.

Sergiu ANDON

COTELE APELOR OMULUI

de Sergiu ANDON

● Un alt Joe Limonadă
● Europa și principiul vaselor comunicante față-n față cu țăranii din Bordușani
● Amintiri și actualități din fostele sălașuri ale lui Terente.

«Măre, cită apă!
Se zice că vine
din șapte țări».

Salariații O.F.G.A.I.F.-ului sînt păzitorii oficiali ai digurilor și dirijorii echilibrului apelor. În stînga — inginerul Juverdeanu, omul care n-a ieșit de la 15 februarie din baltă.

Ați mers de 1 Mai la mare? Da? Nu? Păcat! A fost destulă lume... Dar altădată tot v-ați dus! Cîndva, tot ați săgetat Bărăganul cu trenul, uitîndu-vă nervos la ceas dacă acceleratul încetinea la vreo pilotare și ați deschis înfrigurat transistorul la ora de transmitere a buletinului meteorologic. Cel puțin o dată tot ați explicat unui copil de 4 ani că ăsta e brațul Borcea și acea e Dunărea, iar unuia de 14 ani că podurile sînt construite de Anghel Saligny.

Niciodată însă nu ați privit cu vreo 6 kilometri mai la vale de picioru podului Cernavoda, pe malul sting, dincolo de sălcii, de cuci și de broaște, încotro se pierd subțirelele drumuri de pămînt. Acolo, în fosta baltă, acolo unde pămîntul nici n-a apucat să-și dea bine seama că poartă recolte, în locurile peste care picla alternează cu praful, alcătuind o ceață aproape veșnică, trăiește un om cu numele parcă predestinat: Negură. Inginerul Ion Negură.

Nu e vreun pustnic. Nici vreun urmaș al vestitului Terente, singurul locuitor fidel de acum 40 de ani al pămînturilor cuprinse în subsuorile Dunării. Este *doar* un fermier. Șeful fermei Ceganu-Dunăre a I.A.S.-Bordușani, unul dintre sutele de agricultori stabiliți în ultimii 20 de ani pe vechile poligoane de antrenament ale puilor de barză și de stîrc. În situațiile centralizatoare ale întreprinderii-mamă, ferma figurează numai cu un rînd sub secția nr. 7 și numai cu 8 rînduri sub antet; pe teren, nu le despart decît un fluviu și vreo 20 de km de drum fără fir de praf cînd plouă și fără strop de noroi cînd e cald. Vara se circulă bine cu mașina, iar la sfîrșitul lui noiembrie — călare.

Dar Ion Negură nu a făcut nimic neobișnuit. Cel puțin în această lungă iarnă-primăvară, cînd Europa și-a pompat un sfert din refularea ei lichidă către Marea Neagră cu o îndîrjire care a urcat cotele apelor Dunării la cel mai înalt nivel înregistrat din 1840 încoace (probabil că înainte de anul mișcării lui Ion Cîmpineanu evidența potopurilor era ținută doar în legende), în acest sezon, deci, cînd s-au strîns în albii toate ploile și ninsorile despre care am citit în gazete că au urgisit ba o țară, ba alta, Ion Negură a făcut ceea ce au făcut toți oamenii care, între Brăila și Călărași, sînt legați în egală măsură de pămînt și de apă: au păzit digurile și au pompat apa infiltrată.

Pe Dunărea de jos plutesc două nave-gigant. Două insule uriașe care ar putea fi asemuite cu două nave. În geografie ele se mai numesc *Balta Ialomiței* și *Balta Brăilei*, spre deruta generațiilor viitoare care se vor întreba pentru ce li s-au zis acestor locuri *bălți*. Cînd apele se umflă, terenurile rămîn sub cota zero, asaltate de greutatea lichidului tentat continuu să împingă, să se împrăștie. Furia tulbure a fluviului poate atinge și 500 de tone pe metru pătrat de dig. Atunci, cele două mari insule se aseamănă mai mult ca oricînd cu două nave, cu două vapoare navigînd prin furtună. O furtună care ține trei, patru sau cinci luni de zile, timp în care toți «marinarii» sînt continuu în cart și luptă cu vîntul, cu talazurile și cu o primejdie mai mare decît amîndouă aceste pericole la un loc: *principiul vaselor comunicante*.

Cît de nevinovată pare demonstrația din lecțiile elementare de fizică: lichidul turnat într-un sistem de vase, unite în partea inferioară, se așază cuminte și repede la același nivel. La scara fluviilor umflate în matcă, acest principiu capătă valoare de viață și de moarte. Apa neputincioasă prin valuri, neputincioasă prin greutate, încearcă o ultimă ofensivă împotriva digurilor prin care omul a îndrăznit să-i smulgă zeci de mii de hectare. Un atac perfid, insistent și rece: infiltrarea.

Am înconjurat una din cele două cetăți de pămînt în perimetrul căreia oamenii s-au stabilit de două decenii încoace, cu micul și marele lor inventar, ca să cultive porumb, să culeagă piersici și să crească vite. De o parte și de alta a marelui dig i-am găsit uniți în tăcere și atenție. Dezechilibrului apelor i se răspunde cu echilibru, furtunii — prin calm, frigului — cu căldura solidarității umane. Eroismul constă aici în tenacitate, ochi atent, încredere în puterea omului și multă, multă răbdare.

Din ianuarie pînă în iunie, zi de zi și noapte de noapte, pîndari angajați și ocazionali veghează asupra fiecărei părticele din sutele de kilometri de diguri, pentru a semnala, din primul moment, orice eventuală fisură. Cea mai mică mușcătură în parapetul de pămînt declanșează alarma de la Hîrșova pînă la Oltina. La fiecare întreprindere agricolă, la fiecare fermă, oricare om știe exact ce are de făcut în caz de primejdie, unde și cu ce intervine. Un întreg arsenal de mijloace, de la pari și fascine pînă la remorchere fluviale, e folosit cu fantezia unei armate aflate într-o mare ofensivă.

Impresia aceasta de front sub tensiune, atmosfera de stat-major sînt accentuate de două amănunte, unul tehnic, celălalt organizatoric. Fermele și I.A.S.-urile sînt dotate cu stații de radio-emisie-recepție; telefoane nu există în baltă, legătura se face spontan și eficient pe calea undelor. Al doilea aspect îl constituie minuțiozitatea planurilor de evacuare. Pentru cazul în care apele ar învinge și ar potopi balta (nimeni nu are dreptul să neglijeze această ipoteză), fiecare tractorist, contabil, brigadier ori cioban, cunoaște exact pe care drum, cu ce bunuri, în cîte etape și către care refugiu se va îndrepta. Sînt planuri operative dictate de practică și inspirate din practică, în ele nu e cuprins nimic în plus, nimic formal. Nu teama controalelor P.C.I. le-a creat,ci ele sînt expresia superioară a adaptabilității omului. În primii ani de agricultură în baltă, cînd digurile erau mai mici și mai slabe, au existat situații în care apele au năvălit măturînd totul în cale, ajungînd pe aceleași grinduri vulpile, iepurii și clinii, într-un ciudat armistițiu de circumstanță; dar omul n-a intrat în panică, s-a îndreptat grăbit și în ordine, cu tractoarele și cu oile lui, către locurile apărate de puhoi. Unul dintre campionii calmului pare să fie ciobanul Andrei Apolozan de la I.A.S.-Pietroiu.

În iarna lui '63 a avut loc o rupere de dig, apa umplînd jumătatea sudică a bălții. Puteai să circuli cu șalupa de la Feteșți pînă la Cernavoda, peste locurile altădată cultivate. Gheorghe Nache și Vasile Balcioș din Cocargeaua păzeau o secție a gospodăriei Borcea. S-au urcat în podul clădirii, înconjurați de ape care noaptea au înghețat. A doua zi, o dată cu dezghețul, apele și-au reluat, pe un front înzecit, drumul către mare, amenințînd să surpe clădirea. Cei doi paznici au improvizat o plută (din două igheaburi pentru adăparea vitelor și cîteva scînduri legate cu sîrmă) pe care s-au deplasat pînă la podul unei barăci învecinate, clădire din lemn care, chiar dacă ar fi fost luată de puhoi, putea pluti ca arca lui Noe. În ziua următoare, sub ochii îngroziți ai paznicilor sinistrați, la numai cîteva sute de metri distanță, sloiurile au prins și au răsturnat barca ce le venea în ajutor, cu cinci oameni în ea. A doua tentativă de salvare s-a făcut cu șalupa *Albina*, care a pătruns prin ruptura din dig pe verticală, cu prora în jos, purtată de cascada apelor năvălitoare.

Despre isprava șalupistului Dumitru Gheorghe, care a intrat cu coaja lui de tablă prin spărtura digului,cum te-ai lăsa pe o cascadă, mi-a povestit «secundul» (adică ajutorul de mecanic) de atunci al *Albinei* — Gheorghe D. Gheorghe, «nea Gogu». Și ca o dovadă a devotamentului și prestigiului lor, nea Gogu declara cu mîndrie că nici cînd înghețа Borcea nu se amesteca nimeni în domeniul navigatorilor. «Marinarii» *Albinei* primeau o sanie și un cal bălan, cu care transportau tărîțele pentru animale de la un mal la celălalt, unde transportul era preluat în remorci de către oamenii uscatului.

Am notat întîmplarea din 1963 nu pentru jertfa celor cinci oameni din barcă, nici pentru faptul că cei doi paznici au fost salvați, ci pentru că, venită să ia, șalupa *Albina* a adus atunci și oamenii de schimb, care au rămas în baltă în locul lui Nache și Balcioș. Este semnificativă această necesitate a permanenței omului pe terenurile pe care

(Continuare în pag. 20)

UZINA DE REPARAȚII GALAȚI

BD. Gh COSBUC Nr. 256
TELEFON 1.58.30—1.58.31

EXECUTĂ:

- Agregat de pompare tip D-108 — 12 (toli)
- Mașină de punctat electrică
- Remorcă monoax pentru transportat lădițe cu struguri din vii, cu distanța minimă între rînduri de 1,8 m și 3 metri, precum și remorcă pentru transportat lădițe cu fructe.
- Ridicător hidraulic monobloc
- Nicovale pentru forjă tip 63 kg; 100 kg și 150 kg
- Diverse piese de schimb pentru tractoare și mașini agricole.

o cîntăreață gingașă

Ruxandra Vlad este cunoscută publicului nostru din aparițiile sale în concertele publice și la televiziune, din înregistrările transmise de posturile Radioteleviziunii. Grație calităților sale vocale, mezzo-soprana Ruxandra Vlad a întreprins turnee încununate de succes în Polonia și Uniunea Sovietică. De curînd, înzestrata solistă ne-a reprezentat țara (împreună cu formația «Doina») în Republica Democrată Germană și Republica Federală a Germaniei, dînd 22 de spectacole, în tot atîtea orașe.

Iată, printre altele, aprecierea inserată în «Die Rheinpfaltz» din 20.III.1970: «Ruxandra Vlad, o cîntăreață gingașă, dispune de o voce de mezzo-soprană ajungînd ușor la note înalte în interpretarea unor melodii românești de inspirație populară».

tînărul dan meșterește...

Într-o casă veche, nu departe de bătrîna poartă a Scheiului din Brașov, Dan Spudercă, un băiat în vîrstă de 14 ani, meșterește cu șurubelnița, cu un clește mic și cu alte scule pe măsura lui. Este înconjurat de modele de automobile în miniatură (are o colecție de 78 din acestea), pe care le cercetează atent. Aproape pe toate le-a demontat și le-a montat la loc de zeci de ori. Unora le-a adăugat faruri noi, altora claxoane, unui model de automobil de curse îi adaptează un motoraș electric.

De trei ani își umple orele libere cu această «joacă» și în acest răstimp și-a experimentat mîinile, s-a apropiat de înțelegerea materialelor, de capriciile mecanicii și ale tehnicii, de valoarea muncii bine făcute. Împreună cu colegi de la școala nr. 19 a condus lucrările de montare, din piese vechi, disparate, ale unui cart pe care îl pregătesc pentru a lua parte la întrecerile de carting programate la Brașov.

Text și fotografie de Eugen IAROVICI

CÎND MODA ȘI FOLCLORUL ÎȘI DAU MÎNA

de Sanda **FAUR**
Fotografii de C. **HACA**

De cea mai pură factura rustică, un foarte modern tatior din aba albă, cu motive populare pe poalele fustei, și o broșă dacică prinsă la gît.

Inspirat din giubelele din sudul țării, un costum de seară, alcătuit dintr-o vestă lungă, cloșată, împodobită cu decorații populare și purtată peste o ie autentică.

Dintr-o țesătură dungată, amintind-o pe cea a desagilor din zona Hațegului, într-o cromatică rafinată și sobră, un foarte modern compleu care poate face parte din garderoba cea mai pretențioasă.

Pentru după-amiază, dintr-o țesătură rustică mai plină, din lînă, o mică rochie albă — structurată și împodobită cu motive autentice populare.

O rochie chemisier, realizată din țesături fine, ajurate, din bumbac, așa cum se țes de zeci de ani în zona Dîmbovița

CÎND MODA ŞI FOLCLORUL ÎŞI DAU MÎNA

Despre relaţiile amicale dintre modă şi arta populară, despre legăturile lor de rudenie s-au risipit în vînt, de-a lungul anilor multe vorbe frumos ticluite, multe declaraţii sforăitoare de iubire credincioasă. Şi, o dată cu ele, pe jupele învolburate ale rochiilor de seară din voal — de strictă inspiraţie pariziană — erau revărsate kilograme de paiete aurii, închipuind motive din «frumosul şi sănătosul nostru folclor», iar pe poalele fustelor se învîrteau kilometri de suitaş, de asemeni de cea mai «justă inspiraţie rustică». Demonstraţia era făcută, obligaţia îndeplinită, mai orice colecţie de modă avea un asemenea moment folcloric, care trăia, precum efemeridele, doar în ceasurile prezentării. A doua zi era uitat de toată lumea: din fericire, pentru că nimic mai trădător — faţă de autentica creaţie populară — decît această falsă mimare a ei, decît acest amestec compromiţător de stiluri, care se negau vehement unul pe altul.

Şi în tot acest timp, bundiţele noastre bucovinene făceau furori cînd apăreau pe o stradă elveţiană, cămăşile oşeneşti erau cerute insistent în Franţa şi Olanda, în Suedia şi în R.F.G., soţiile cosmonauţilor americani se pozau încîntate în iile primite în dar, iar cîntăreţele venite la «Cerbul de aur» îşi cumpărau catrinţe maramureşene şi haine de aba haţegană. Gustul pentru veşmîntul de factură rustică nu are nimic surprinzător în sine pentru că, de fapt, întreaga modă a lumii a simţit nevoia, de la o vreme, să se întoarcă la sursele folclorice, marii creatori aruncă tot mai des ocheade spre sari-urile indiene, spre poncho-urile sud-americane ori spre podoabele artei negre, iar în laboratoarele sterile, în care e adusă pe lume moda, se consumă copios din fantezia anonimilor costumieri populari.

...Iar noi ne mulţumeam să privim mai departe, nostalgic, bogăţia şi vitalitatea costumelor noastre ţărăneşti, să simţim cît sînt de «moderne» şi cît de desăvîrşit s-ar putea converti în haine orăşeneşti foarte la zi, fără ca mutaţia aceasta să ne strepezească dinţii prin folclorizări crispate şi interpretări denaturate. Şi tocmai atunci cînd ni se împuţinase rezerva de speranţe şi gîndeam că va fi foarte greu pentru cel care va mai încerca să scuture inerţiile pseudofolclorizante, tocmai atunci ni s-a oferit dovada că totul e cu putinţă pe lumea asta, cînd există bunăvoinţă, tenacitate şi — mai ales — pricepere, o pricepere din cele adînci, substanţiale, pasionate, singurele care fac treaba adevărată.

Dovada aceasta e o colecţie de modă, nu cine ştie ce mare, oferită în cadrul prezentării mai ample — şi de excelentă ţinută! — a centrului de creaţie al UCECOM — prezentare ce a marcat realmente punctul cel mai înalt de fierbere artistică a acestei zone de creaţie, destulă vreme ţintuită în uscate practici meşteşugăreşti. Modelele — hai să le zicem folclorice — de care vorbeam mai sus erau rezultatul colaborării unui grup de specialişti — etnografi, artişti plastici, ţesători populari, creatori de modă — care, acţionînd în cadrul Direcţiei centrale de artă populară şi meşteşuguri artistice din UCECOM, au ţinut să demonstreze ce înseamnă, cu adevărat, moda de inspiraţie populară: nu gratuite aplicaţii de galoane şi suitaşuri, nu aşa-zise jocuri geometrice rustice trîntite pe orice soi de haină, ci înseşi contexturile rustice din lînă ori ţesăturile de pînză topită, înseşi abaua şi dimia ţărănească, înseşi linia de croială şi structura hainelor populare, însuşi stilul lor de decoraţie. Toate acestea trecute, desigur, prin filtrul unei concepţii de modă foarte contemporane, foarte în gustul zilei, neignorînd nimic din ce pretinde momentul actual al modei şi evitînd cu hotărîre a da replici lipsite de personalitate costumelor populare. Un grup de manechine a ţîşnit pe podium purtînd toate, la pulovere negre cu guler rulat, fuste dungate — în nuanţe rafinate de negru, gri, oranj, roşu tomat — inspirate direct din catrinţele maramureşene şi cele din zona Tîrnavelor. Sarafanele în carouri, compleurile jupă şi vestă s-au adresat splendidelor ţesături de traiste şi desagi din zona Haţegului, rochiile chemisier de diminează au folosit ţesăturile fine, ajurate, din bumbac, din zona Dîmboviţei, haina cu glugă din dimie brună ori costumul din aba colorată violet au folosit întocmai croiul hainelor bucovinene — cu lărgimea obţinută din clini laterali, splendidul compleu de seară cu pantalon, ie şi o vestă lungă, roşie, cloşată, s-a inspirat din giubelele cu aer oriental din sudul ţării, vaporoasele rochii de seară din pînză topită, cu broderii, au apelat la vechea, ştiuta măiestrie a creatoarelor populare de la Breaza. Garanţia autenticităţii şi a valorificării de conţinut ale artei populare din diferite zone ale ţării a oferit-o faptul că *toate* materialele au fost realizate la înseşi cooperativele din zonele respective, că acestea au reprodus întocmai contextura, coloritul, efectul de ţesătură ale textilelor populare, că elementele de decoraţie, ca şi croiala, au fost interpretate în stilizări rafinate pornite de la cea mai credincioasă respectare a sursei folclorice.

Şi peste toate aceste rochii, şi bluze vaporoase, şi compleuri rustice, prinse la brîu, ori împodobind părul, ori atîrnînd în coliere grele la gît — podoabe, tot felul de podoabe de argint, de aramă ori alamă, podoabe de inspiraţie medievală ori strict populară, podoabe amintind de salbele bănăţene, de cheiţele zonei Pădureni, de bijuteriile neolitice şi dacice, podoabe făcute cu artă de cooperatorii timişoreni, braşoveni, bucureşteni, podoabe care pot vrăji inima oricărei demoe urmaşe a Evei.

Desigur că am întrebat — aşa cum vă întrebaţi şi dv. acum — unde se vor putea găsi toate aceste veşminte şi podoabe de poveste cînd vor trece rampa parăzilor de modă? Am întrebat şi mi s-au dat răspunsuri optimiste: se vor găsi — sperăm — la «Eva», se vor găsi în magazinele de artizanat, se vor găsi în străinătate, noi am propus reţelei comerciale, noi ne-am străduit, noi ne-am luptat... Totul e dacă, dacă, dacă...

Cunoaştem aceşti «dacă», grei ca nişte pietre de moară, greu de urnit, îi ştim, îi detestăm, ne batem cu ei, visăm şi noi să-i putem dinamita. Gestul esenţial — cel al împăcării confecţiei moderne cu arta populară — a fost săvîrşit. Acum, rămîne numai să mai vedem, dacă...

O excepţie între excepţii. La 18 ani elevul Gheorghe Rusu cucereşte premiul I la Concursul internaţional de fizică de la Hamburg.

ÎNCOTRO?

• Virtuţile talentului şi reversul medaliei
• Scurt popas printre plimbăreţii cu vocaţie, hoinarii de profesie şi «specialiştii» aranjaţi pe banii statului

La 18 ani, elev în ultima clasă a liceului din Năsăud, Gheorghe Rusu cucereşte premiul I la Concursul internaţional de fizică de la Hamburg, prestigioasă confruntare juvenilă în domeniul ştiinţelor exacte (în vara anului 1968.) Elevul nostru imaginează cu acest prilej un proiect original de încălzire centrală automată pentru un bloc cu trei etaje, întrecînd de la distanţă inventivitatea celor peste 700 de capete luminate prezente la concurs. O performanţă de zile mari, care prelungeşte în actualitate tradiţia talentelor precoce.

— Ce poţi să ne spui, tovarăşe Rusu, despre dragostea şi interesul d-tale pentru matematică şi fizică? Ai putea situa în timp începuturile şi geneza acestei pasiuni devenite ulterior dominantă?

— Ţin minte că la intrarea mea în şcoala elementară cunoşteam toate operaţiile elementare de calcul aritmetic.

— O devansare apreciabilă a programei şcolare care, bănuiesc, s-a menţinut şi în următorii ani.

— Matematica şi apoi fizica şi chimia mi-au plăcut de la bun început, le-am considerat frumoase, pasionante şi le-am descifrat întotdeauna fără prea mare dificultate...

A face cu uşurinţă ceea ce este greu altora reprezintă fără îndoială o dovadă a talentului, a prezenţei şi manifestării lui reale. Un har dumnezeiesc, tributar... acizilor ribonucleici, dar care este pus în valoare numai prin pasiune constantă şi travaliu ordonat.

Ei bine, printr-o bizară, dar explicabilă asociaţie de idei, mi-am reamintit din nou zilele acestea de elevul din Năsăud, şi asta de îndată ce am ajuns s-o cunosc la întreprinderea «Electronica» pe Ioana P., o fetişcană mărunţică şi timidă, cu ochi speriaţi şi glas stins, rătăcită în rigoarea unui birou înţesat de dosare.

Iată şi dialogul purtat de către Ioana P. cu autorul acestor rînduri, consemnat admiterea prin solicitudinea benzii magnetice.

— Ce te aduce la «Electronica», tovarăşă?

— Am nevoie de serviciu. Aş dori să-mi fac şi eu ceva rate...

— Îţi place în mod deosebit o meserie? Ce pregătire ai, unde ai lucrat pînă în prezent?

— M-a trimis la dv. tovarăşul Gelu sau Relu de la biroul de repartizare a braţelor de muncă.

— Te-am întrebat cu ce te-ai ocupat pînă azi?

— Am stat acasă; o ajut pe mama. Am terminat şcoala generală de 8 ani.

— Ce meserie ai vrea să înveţi?

— Nu ştiu. Doresc să am serviciu. Mi-a găsit mama un băiat şi dacă la toamnă ne cununăm, am nevoie de bani şi aş vrea să prind pe bază de acte ceva rate la mobilă.

...Şi cam atît. La 18 ani, cu alte cuvinte, o tînără îşi începe absolut la întîmplare marea confruntare cu viaţa, cu o mînă prinsă de poalele mamei, cu cealaltă bîjbîind, fără pasiuni şi idealuri, după un rost în viaţă.

Plasat pe fundalul viu al societăţii noastre, şi la polul opus al excepţionalului faptic, cazul Ioanei P. se înscrie şi el tot în rîndul excepţiilor, în categoria celor puţini care-şi depăşesc semenii prin virtuţi neobişnuite sau, dimpotrivă, se plasează la coada cozilor pe terenul steril al inerţiei.

Între aceste limite extreme ale conduitei etice şi profesionale se înscrie lumea celor mulţi, tinere şi tineri, determinaţi în alegerea meseriei de către pasiuni reale sau predispoziţii încerte, încurajaţi de noroc sau zăpăciţi de ghinioane, îndrăgostiţi sau nemulţumiţi de profesiunea aleasă. Care sînt cauzele care facilitează, stimulează sau frînează orientarea şi integrarea socială a tînărului nostru? O întrebare capitală, o temă de lucru aflată în permanenţă în atenţia cabinetelor psihotehnice, a sociologilor, psihologilor şi a cadrelor didactice din diverse domenii de activitate. Modesta noastră contribuţie la elucidarea acestei probleme se mărgineşte la prezentarea citorva cazuri desprinse din activitatea tinerilor de la «Electronica», precum şi publicarea unor observaţii aparţinînd unor specialişti preocupaţi de problema selectării şi promovării viitoarelor cadre de muncitori şi tehnicieni.

— În general, vorbind — ne spune tovarăşul Cornel Popescu, secretar la sectorul 2 U.T.C., — se poate afirma că marea majoritate a tinerilor care lucrează la «Electronica» au dovedit, încă înainte de angajare, dragoste sau aptitudini certe pentru radiofonie şi electronică. Înarmaţi cu un bagaj rudimentar de cunoştinţe, dar propulsaţi de pasiuni reale, tinerii noştri au intrat cu inima deschisă la şcoala de calificare.

— Excepţii?

— Există fără îndoială. Am vorbit cu băieţi care mi-au mărturisit că s-au grăbit în alegerea profesiunii, că pe parcurs şi-au «descoperit» aptitudini străine de lumea electronicii, că, în sfîrşit, se gîndesc să-şi ia viaţa de la început. E greu de făcut precizări în această privinţă (şi tocmai de aceea nu voi cita nici

Cererea de transfer, o veritabilă fișă psihotehnică.

un nume), dar cazurile studiate mă îndeamnă să fac totuși o constatare: indolența, lenevia, lucrul făcut de mîntuială îmbracă uneori haine trandafirii. Oameni cu asemenea metehne fac adeseori pe nemulțumiții, pe neînțeleșii, «descoperindu-și» aptitudini latente sau talente virtuale tocmai fiindcă nu sînt în stare să-și ducă la bun sfîrșit sarcinile curente.

Iată în acest sens și părerile specialiștilor E. Kran, I. Latis și N. Jurcău de la Filiala Cluj a Academiei Republicii Socialiste România, autorii unui interesant studiu dedicat reușitei profesionale a tineretului:

«Sistemul actual de admitere în învățămîntul profesional suferă de cel puțin patru neajunsuri importante: ...el nu prevede examenul psihologic al aptitudinilor; concursul de admitere este nediferențiat. La toate școlile profesionale, cu excepția celor sanitare, examenul constă din probe la limba română și la matematică; la calculul mediilor sînt respinși cei care la una din materii nu au obținut note de trecere; la cele mai multe școli profesionale metalurgice, repartizarea pe meserii se face, după terminarea admiterii, de către o comisie, în funcție de notele obținute și mai puțin după interesele exprimate de tineri».

Revenind la «Electronica» și de data aceasta în lumea celor certați cu disciplina, ne întrebăm pe drept cuvînt în ce măsură carențele semnalate mai sus au determinat în linie dreaptă o biografie atît de sinuoasă în următoarele cazuri: Andrei Constantin, de profesiune lăcătuș, are, la numai 36 de ani, 57 de poziții în cartea de muncă. Un alt campion intrat în competiția plimbăreților, Constantin Pascu, muncitor necalificat (nu e de mirare!), a colindat, pînă la vîrsta de 33 de ani, 26 de întreprinderi. Antoniu Romanovski, șofer, a schimbat și el, pînă la 49 de ani, nu mai puțin de 46 locuri de muncă.

— Unor asemenea oameni — ne spune Ion Ghiță, secretarul Comitetului de partid — le-am aprobat cererea de transfer, tocmai pentru că și-au argumentat cu prisosință — la noi ca și aiurea, de altfel — incompetența, indolența, dovedind grave carențe în disciplina de producție. Nimic «metafizic» în biografia acestor veșnici hoinari. Din păcate avem și exemple care demonstrează nu numai neseriozitate profesională, ci și grave abateri de la normele eticii noastre socialiste. Iată cîteva «mostre»: Matei Traian, Nicolae Teodorescu, Daniela Drăgan — toți trei bobinatori de deflexie — au fost scoși din producție și trimiși pe banii întreprinderii la specializare. După terminarea studiilor, eroii noștri și-au luat geamantanul și s-au mutat la alte întreprinderi. Mai mult decît atît: Mihai Antonescu, tehnician, trimis de către întreprinderea noastră pentru specializare în străinătate, a preferat la întoarcere să se angajeze la o... cooperativă de traduceri. Alt vînător de posturi, tehnicianul Claudiu Rădulescu, specializat în străinătate pentru executarea de condensoare variabile, a plecat la Urziceni unde practică o meserie fără contingență cu specializarea dobîndită.

— În asemenea cazuri — e de părere tovarășul Ion Carfu, șeful sectorului tineret muncitoresc al Comitetului U.T.C., sectorul 2 — efortul celor chemați să se ocupe cu selecționarea și promovarea cadrelor este practic inutil. Surprizele neplăcute sosesc pe parcurs și în asemenea situații testele psihologice rămîn hîrtii lipsite de orice valoare. Prea multă clemență din partea conducerii întreprinderilor, cu prea multă ușurință se aprobă cererile de transfer, iar cei care «răpesc» specialiștii momindu-i cu avantaje materiale comit abuzuri intolerabile.

Și, în sfîrșit, părerea unuia dintre cei mai vechi salariați ai întreprinderii, tovarășul Emil Dragu:

— Bine este cînd tînărul urmează meseria părinților săi, cînd copiii noștri ajung să-și iubească meseria tocmai fiindcă părinții lor au lucrat ani de zile în același loc de muncă, acolo unde au fost respectați și cinstiți pentru activitatea lor.

Interlocutorul nostru lucrează în întreprindere împreună cu soția și copilul (toți trei muncitori fruntași). Un alt coleg și fruntaș în muncă, Gheorghe Cojocaru, lucrează împreună cu soția sa de 15 ani, iar Nicolae Iorga și soția acestuia sînt prezenți în întreprindere încă de acum 30 de ani, cînd moderna «Electronică» de azi nu era decît o neînsemnată secție a Uzinelor «Philips».

Meseria moștenită din tată-n fiu, muncitorii cu tradiție, își demonstrează în cele mai frecvente cazuri vrednicia și priceperea, constituind principala osatură umană a marilor întreprinderi. Înclinațiile se moștenesc, iar predispozițiile prind totdeauna contur și consistență în climatul tonic al familiei.

*

Nu vom spune lucruri noi amintind că orientarea și integrarea tinerilor noștri presupun o concordanță obligatorie între interesele, aptitudinile și aspirațiile individului și interesele majore, generale ale economiei naționale. Alegerea justă a meseriei implică realizarea unei sinteze totale privind cuplul individ-profesie, iar orientarea și dezvoltarea profesională ulterioară reprezintă un proces continuu menit să clarifice, să aducă răspunsuri concludente tuturor întrebărilor capitale ale tînărului aflat în pragul integrării sale profesionale: cine ești, ce vrei, ce trebuie și ce se poate

Ion STAN

ideea de om

de Henri WALD

Niciodată n-a fost filozofia mai «antropologică» decît în zilele noastre. Strivirea scopurilor umane de către dezvoltarea explozivă a mijloacelor de producție și de comunicare sileşte aproape toate curentele filozofiei contemporane să se concentreze în jurul ideii de om. Mijloacele tind să ia locul scopurilor. Față de hipertrofierea vieții exterioare în dauna celei interioare, filozofia reacționează ori prin apologia subiectului ori prin apologia obiectului ori prin revoltă iluzorie ori printr-o capitulare umilă. De remarcat că fiecare curent al filozofiei contemporane este atras mai ales de una din diferențele specifice ale omului: ludens, sapiens, faber, loquens, fidens.

Existențialismul, privind existența ca pe o aventură a neantului, exacerbează viața afectivă a omului. În fața neantului, adevărurile sînt interjecții, cunoașterea e spaimă, iar cultura e zbaterea prin care ființa stăruie să fie. «La un anumit nivel de cunoaștere numai nonființa mai ține piept» — notează E.M. Cioran. În răstimpul dintre cele două momente absurde ale vieții — ieșirea din neant și reintrarea în neant — nu poate exista decît o ființă capabilă să se joace: *homo ludens*. «Istoria nu este ea oare, în ultimă instanță, rezultatul fricii noastre de plictiseală, al acestei frici care ne face să iubim aspectul picant și nou al dezastrului și să preferăm orice nenorocire în locul stagnării?», se întreabă tot E.M. Cioran. Minciuna este, de aceea, considerată mai umană decît adevărul, care pune ființa în contact cu neființa. «Minciuna — scrie Jean Dutourd — este liniștitoare, adevărul este tulburător. Minciuna este emanația omului... Adevărul este emanația inumană a naturii...» Omul nu este sortit să cunoască și să transforme lumea, ci să-și creeze o lume fictivă în care să se joace. Absurditatea existenței permite omului o libertate absolută, o revoltă continuă, dar ineficientă.

Fenomenologia plasează izvorul lumii tot în subiect, dar nu în viața afectivă a subiectului, ci în activitatea lui rațională. Gîndind, omul nu cunoaște lumea, ci o naște. Cunoașterea adevărată este calea prin care omul se retrage din lumea impură a lucrurilor pentru a ajunge la lumea pură a ideilor absolute, apriorice, eterne. În fenomenologie, adevărul se obține nu prin apropierea subiectului de obiect, ci prin părăsirea obiectului de către subiect, nu prin *adecvarea* ideilor cu lucrurile, ci prin *amintirea* ideilor care au făurit lucrurile. În fața umilirii subiectului de către obiect, fenomenologia ripostează prin disprețuirea obiectului de către subiect. Lucrurile sînt relative. Absolut este numai *homo sapiens*. Referindu-se la adevărurile absolute, Husserl, întemeietorul fenomenologiei, susține că «nu prin mijlocirea unei inducții, ci a unei evidențe apodictice își găsesc ele fundamentul și justificarea». Nevoii de a schimba lumea, Husserl îi răspunde printr-un protest ascetic.

Operaționalismul reduce lumea la operațiile empirice ale omului. *Dincoace* de ele se află vorbirea care le organizează, iar despre ce s-ar putea să se afle *dincolo* de ele nu se poate spune nici că există, nici că nu există. Nu se poate vorbi decît despre operații empirice sau despre vorbele care le sistematizează: despre rest trebuie să se tacă.

«Adevărata definiție a unui concept nu se dă în termeni de proprietăți, ci în termeni de operații efective», insistă W. Bridgman. Lumea operaționaliștilor este plastică și suportă orice intervenție din partea omului, iar adevărul seamănă cu sănătatea și cu bogăția: crește sau scade în timpul operației. În lumea operaționaliștilor nu-și are locul decît *homo faber*. Într-o societate în care consumația continuă să fie subordonată producției, deși abundența este în creștere, creația spirituală rămîne și ea subordonată producției materiale. William James spunea că singurul rost al ideilor «este să existe cineva care dorește ca ceva să fie și să fie prezent și nu oriunde, ci acolo». Omul se află însă în primejdie cînd realizările materiale scapă de sub supravegherea idealurilor morale.

Descoperind că vorbirea nu este haina exterioară a gîndirii, ci corpul ei intim, *structuralismul* nu mai vede nimic dincolo de *homo loquens*. Individualitatea, subiectivitatea și libertatea omului se scurg prin ochiurile rețelei de semne cu ajutorul căreia își reglează și își autoreglează sistemul social raporturile lui cu mediul înconjurător. Omul este «pe cale să piară pe măsură ce strălucește mai puternic la orizontul nostru ființa limbajului», scrie Michel Foucault. Din cultură nu mai rămîne decît un imens imperiu al semnelor, în care omul dispare cum dispare o figură de nisip pe malul mării.

Personalismul încearcă să repună persoana umană, în integritatea ei, în fruntea ierarhiei valorilor, dar, identificînd viitorul cu transcendența, o subordonează divinității și deplînge degradarea misterelor religioase în probleme științifice. În lumea personaliștilor, locul central îl ocupă *homo fidens*. Ceea ce îl diferențiază pe om de toate celelalte ființe nu este, în concepția despre lume a personaliștilor, știința adevărurilor particulare, ci credința în Adevărul Absolut. Pentru Em. Mounier, omul este «centrul de reorientare al universului obiectiv», dar pentru a restabili valoarea supremă a persoanei umane în această lume nu este suficient s-o proclami ca «sacră», ci trebuie să și lupți împotriva împrejurărilor care o «profanează».

Fiind singura ființă capabilă să utilizeze *datele* naturii pentru a construi *monumentele* culturii, «homo» este și ludens, și sapiens, și faber, și loquens, și fidens. A început să se joace din clipa în care a reușit să-și amîne reacțiile imediate în favoarea altora proiectate. A început să vorbească, să gîndească și să muncească din momentul în care a izbutit să-și folosească gura nu numai pentru a consuma prezentul, dar și pentru a comunica viitorul. A început să creadă de cînd a simțit nevoia să cunoască, să explice, să prospecteze. A trecut însă multă vreme pînă cînd, prin crearea filozofiei marxiste, idealul omului a început să devină omul însuși.

varietăți

avanpremieră zoo

Extrem de circumspectă, chiar fricoasă și iute de picior, speța aceasta africană, înrudită doar prin aspectul exterior cu zebra, este rar întîlnită în captivitate. Iată de ce fotoreporterul agenției «Keystone» consideră că a realizat o adevărată avanpremieră surprinzînd această văduvă și orfan pe aeroportul din Nairobi înainte de a fi îmbarcați cu destinația Grădina zoologică din Basel-Elveția. Sînt primele exemplare care pun copita în Europa.

încă un ou columbian a fost descoperit

O problemă aparent simplă, în fond dînd destulă bătaie de cap personalului medical de spital, o constituie deplasarea bolnavilor netransportabili din patul de spital în sala de operații, la tratamente, la radioscopii și radiografii, la investigații funcționale etc. Evident, bătrîna brancardă pe roțile își face și acum datoria dar dificultățile se ivesc de la pat pînă la brancardă și invers. Specialiștii secției de utilaj medical din Plzen a uzinelor Skoda au găsit o rezolvare simplă și ingenioasă a problemei, pornind de la principiile de construcție a mașinilor de ridicat — lifturi, elevatoare etc. «Liftul» nostru, de fapt un suport textil combinat cu piele, foarte rezistent, se trece pe sub trupul bolnavului, în poziția cea mai avantajoasă, în funcție de locurile lezate, și este atașat la un scripete fixat chiar la pat. Sistemul acționează hidraulic determinînd o ridicare sau coborîre lină a bolnavului.

RECORDURI ȘI PERFORMANȚE

omul și puterile sale

● **RECORDUL** forței îl deține halterofilul de culoare Louis Martin, din lotul olimpic al Angliei. El a dezvoltat la ridicarea unor haltere în greutate de 125 kg, în timp de 0,3 secunde, o putere egală cu 4 CP.

● **CEA MAI LUNGĂ** oprire voluntară a bătăilor inimii a fost înregistrată la generalul englez Towsend. Printr-o încordare a voinței, el reușea să-și «oprească» inima timp de mai multe minute. Ultima performanță de acest fel i-a adus însă moartea.

● **RECORDUL** de rezistență la sete l-a realizat medicul sovietic P. Eresko, care a rezistat 36 de zile fără să bea apă. În mod normal omul nu poate trăi mai mult de 15 zile fără să bea de loc apă.

● **RECORDUL** la răbdare îl deține probabil iugoslavul Raiko Dosik. Iată două performanțe: o dată a numărat boabele de grîu din doi saci de cîte 100 kg fiecare, altă dată a numărat literele unui număr de ziar: erau exact 122 364 de litere.

● **CEL MAI LUNG** post înregistrat în analele medicinei a fost ținut de scoțianul Angus Barbieri. Internat la spital pentru obezitate, el a trăit numai cu apă, ceai și cafea timp de 382 de zile. Greutatea sa care la început atingea 214 kg a scăzut la 80,9 kg.

● **RECORDUL** de rezistență la... muzică l-a stabilit un prezentator al emisiunilor de radio americane. El a ascultat timp de 155 de ore, fără întrerupere, muzică «pop». În tot acest timp el și-a descărcat nervii spărgînd, la intervale din ce în ce mai dese, cîte o farfurie sau un pahar.

● **CEA MAI LUNGĂ** cursă de înot a fost parcursă de John Sigmund. El a străbătut înot 470 km pe Mississippi în timp de 89 ore și 48 minute, între orașele Saint Louis și Canthersville. Acest record a fost stabilit în luna iulie 1940.

● **RECORDUL** de a sta într-un pat cu cuie lungi de 38 mm aparține fachirului indian Azzar. Timpul maxim pe care l-a «petrecut» astfel a fost de 160 de minute.

● **CEA MAI MARE** rezistență sub apă o au pescuitorii de perle, care pot să nu respire cîte 5-6 minute în șir. Deținătorul recordului în această privință este californianul Robert Forster care a putut rămîne sub apă 13 minute și 42 secunde fără a respira. Înainte de această scufundare record, Forster a respirat timp de o jumătate de oră oxigen.

acvascuter

Problemele pe care le ridică traficul urban se pun cu aceeași acuitate și în orașele străbătute de canale navigabile. Iată o soluție propusă de un cetățean din Amsterdam: scuterul acvatic cu care se poate circula în voie pe canalele orașului

perseverare humanum !

Încă și astăzi puține femei din Anglia izbutesc să rupă firele încîlcite, și uneori descurajant de rezistente, ale tradiționalismului anglo-saxon și să ocupe funcții considerate a fi rezervate exclusiv bărbaților. Printre temerare se numără de curînd tînăra juristă Myrela Cohen din Newcastle care a depus recent jurămîntul de Q.C. (Queen's Counsellor), o înaltă funcție în magistratura britanică.

etnografie africană la sebeș

La Muzeul mixt din Sebeș se păstrează o parte din cea mai veche colecție etnografică africană aflată în Europa (cealaltă parte se găsește la Muzeul Brukenthal). Ea a aparținut unui farmacist din Sebeș, pe nume Franz Binder (1820-1875), care între anii 1849 și 1862 a desfășurat în nordul Africii centrale (Egipt și Sudan) o bogată și intensă activitate științifică, mai ales în domeniile etnografiei și botanicii.

În timpul călătoriilor sale de-a lungul Nilului sau în ținuturile Sudanului, el a adunat un număr de 546 obiecte etnografice. Bogata lui colecție se compune din arme folosite de triburile din regiunea Nilului superior (Agar, Kici, Goc și Ghiur), obiecte de uz casnic, de cult și de artă, îmbrăcăminte, amulete, lulele, pipe de apă, coifuri din frunze de palmier etc.

Aceste obiecte, socotite simple curiozități de mulți dintre contemporanii lui Binder, sînt astăzi mijloace prețioase de cercetare în etnografia comparativă; ele vorbesc de triburi nemaivăzute de alți europeni pînă la el și care astăzi nu mai există. Faptul că această colecție este și cea mai veche de acest fel din Europa nu face decît să-i sporească și mai mult valoarea.

Ca farmacist, Binder a făcut cercetări serioase și în domeniul botanicii, ocupîndu-se în mod special de plantele medicinale din regiunile Nilului, de unde a colectat un număr de 179 exemplare rare. Între acestea, multe specii erau insuficient sau chiar de loc cunoscute la acea dată (1860), trei dintre ele primind numele descoperitorului: Urostigma Binderianum, Cambretum Binderianum *și* Indigofera Binderi.

Prof. Gheorghe CIUL
Muzeul mixt—Sebeș

▲ **Scaune în formă de animale.**

▼ **Brățări de fildeș.**

ÎNȚELEPȚII PRINTRE NOI

minifabule

● Gîsca a contribuit și ea la progresul literaturii. Nu uitați că, în secolele trecute, marile opere au fost scrise cu pană de gîscă.

Jean Cocteau

● Un cub de zahăr era îndrăgostit nebunește de o linguriță... Și s-au întîlnit într-o ceașcă de cafea neagră...

Tristan Bernard

● Pisica are opinia ei despre aripi: «Aripile au fost create pentru a împiedica neamul pisicesc să mănînce libelule, care nu sînt altceva decît tot niște șoareci».

Ambroise Bierce

● O cămilă mergea prin deșertul nemărginit. Deodată, întorcîndu-și capul, se lovi de propria-i cocoașă și exclamă furioasă: «Ce înghesuială!»

Alfred Capus

● Nu există șerpi mari și șerpi mici. Există numai șerpi.

Proverb indian

● Șoarecele se teme de pisică, pisica se teme de cîine, cîinele se teme de domn, domnul se teme de doamnă și doamna de șoarece.

Françoise Sagan

plus și minus 20 de grade

de Eugen MANDRIC

Încerc să-mi organizez notele unei călătorii în care, la patru ore de zbor, totalizam 40 grade diferență de temperatură, în trei ore de zbor treceam — între aceleași frontiere — din Europa în Asia, în care ceasornicul buimăcit de schimbările fuselor orare îmi demonstra că am și parcurs mii de kilometri, înainte să fi decolat... și tocmai pentru că singurul numitor comun al tuturor impresiilor se leagă de imensitate și diversitate, cald și frig, zăpezi europene și flori asiatice, prefer să-mi abordez subiectul nu din oceanul aerian, ci dintr-un colț al taigalei, nu de la cea mai mare hidrocentrală din lume, ci de la Clubul Mușchetarilor.

Printre instituțiile și organizațiile Akademgorodokului, Clubul Mușchetarilor ocupă, probabil, locul cel mai puțin important. Într-adevăr, ce poate reprezenta scrima într-o pădure siberiană în care, din 1957 pînă acum, a crescut un oraș de 40 000 locuitori (dintre care 17 academicieni, 170 doctori și peste 2 000 candidați în știință), a crescut un oraș în jurul a 22 institute de cercetare pură și aplicată, urmărind de la fisiunea atomului la economie, hidrodinamică, geologie, cataliză, filozofie, aproape tot ce gîndirea modernă socotește știință de vîrf...

Nu, scrima nu reprezintă decît un sport oarecare, la urma urmei un fleac, dar Clubul Mușchetarilor, componența activului său, merită totuși notate. În acest oraș (de fapt un cartier îndepărtat al Novosibirskului) în care știința și gradul științific guvernează pînă și repartițiile spațiului locativ (candidații locuiesc în blocuri, doctorii în vile cu 2 și 4 apartamente, iar academicienii singuri în cîte o vilă), în acest oraș în care totul trece prin computere, omul cel mai ocupat din toată Siberia mijlocie, academicianul Lavrentiev Mihail Alexeevici, își găsește timp să îmbrace o togă fantezistă și, cu spada în mînă, să investească mușchetari, puștani și puștance care învață dimineață fizico-matematici, după-amiază limbi străine, scrimă și onoare.

Ar mai fi de adăugat amănuntul că după copiii aceștia au umblat prin satele și orășelele siberiene toți academicienii, doctorii, candidații și cercetătorii Akademgorodokului, într-o imensă desfășurare de forțe, căutînd talente, depistîndu-le și propunîndu-le să vină în cetatea științei.

M-am recules, la Novosibirsk, în Parcul Eroilor Revoluției, în fața monumentului care evocă patetic anii de foc în care s-au născut, din jertfe și convingeri, mutațiile de astăzi. Și mă gîndeam că, mai puțin patetic dar absolut implacabil, în centrele științei sovietice, în rîndul sutelor de mii și milioane de copii care învață să devină cercetători, confruntați cu științele în plină explozie revoluționară, se nasc, se conturează și se vor sedimenta, deși nu acesta este termenul exact, mai curînd se vor aglomera, noi mutații, chipul, reacțiile, metabolismul intelectual, nevoile și valorile unui om care va semăna, în multe privințe, cu contemporanii, dar va fi altminteri, va fi altul.

Clubul Mușchetarilor nu dovedește nimic în această privință, decît, poate, ce insolite forme ia foamea de diversitate. Trecut prin computere, pînă și romantismul vrea să fie divers.

– S-ar putea susține că Akademgorodokul, cu situația cu totul specială creată științei și formării de cadre științifice în acest orășel în care casele sînt împărțite nu de Spațiul Locativ, ci de Academie, prezintă mai mult decît specificitate, că fenomenele sale, inclusiv perspectivele noilor generații, sînt unice.

Un salt aerian de patru ore, din Siberia cu minus 20 de grade, în Asia mijlocie cu plus 20 de grade, mi-a oferit prilejul să verific, la poalele Pamirului, prezența acelorași perspective, legate de fabuloasa dezvoltare a învățămîntului sovietic.

Pe întreg teritoriul Tadjikistanului existau, în 1918, doar 15 școli.

Astăzi această republică a bumbacului are 2 833 de școli și cîte 145 de studenți la mia de locuitori. La o populație de 2 823 000 locuitori, sistemul de învățămînt de toate gradele cuprinde 870 000 elevi și studenți, adică aproape o treime din numărul absolut și peste o treime din populația activă.

Pe sub munții de bumbac, recoltat cu mașini complicate, trec absolut firesc bătrîni înțelepți cu turban alb și halat multicolor, călărind măgărași neverosimili. În magazinele din Dușanbe vezi bărbați tineri și femei de o stranie frumusețe în aceleași halate, cumpărînd magnetofoane, cărți și frigidere.

Dar sub tiubeteica tradițională circulă azi, mai mult decît oricînd, matematici și economie, mecanică, automatizare și întrebări.

Am discutat, la 40 de kilometri de Dușanbe, într-un chișlac din Hisarschi raion (o conversație în care interlocutorii mei, conducători ai colhozului, profesori ai școlii medii și colhoznici, vorbeau în tadjică, erau traduși în rusă și din rusă în română), despre economia colhoznică și noutățile intervenite în ultimii ani. Un nivel de competență care depășea cadrul gospodăresc, abstracții economice aplicate la concretul chișlacului, la perspectivele sale, la evoluția posibilităților și nevoilor sale, vădeau efectele acestei revoluții în revoluția pe care o reprezintă, prin amploarea cuprinderii sale, învățămîntul sovietic. De la prima generație în întregime alfabetizată au trecut, de-acum, ani lungi.

Învățămîntul înseamnă, firește, lecții, dar înseamnă și întrebări. Iar întrebările înseamnă mutații, înseamnă progres.

Tradiția revoluționară și copiii care cresc lîngă computere: patetism calitativ nou, perspective noi.

Frumusețea, costumele și dairelele, aceleași. Noi sînt cunoștințele și întrebările.

Tadjikistanul își venerează poeții: iată, în Dușanbe, monumentul lui Rudaki.

dialog cu cititorii

de **H. DONA**

Din Cluj am primit o foarte interesantă corespondență semnată de doctorul *Emil Florea*, medic pediatru al circumscripției sanitare din cartierul IRIS. Aflăm astfel că din inițiativa dumisale, și cu concursul Crucii Roșii și al Comisiei de femei din cartier, a luat ființă o «școală a taților și bunicilor» (mai exact, două școli). Școala care se bucură, pare-se, de o remarcabilă afluență, îi instruiește, teoretic și practic, pe cursanți pentru dificilele răspunderi pe care le au în importantele lor funcții familiale. De la conferințe cu privire la importante probleme educative și pînă la lecții practice despre îmbăierea sugarului și badijonaj, se pare că nimic nu lipsește din programul originalei școli clujene. Inițiativa, despre care s-a mai scris cîte puțin în presă, ni se pare, din toate punctele de vedere, excelentă. Nu numai pentru că demonstrează din nou că niciodată (nici chiar la vîrsta pensionării) nu e prea tîrziu să înveți, ci și pentru că o asemenea acțiune contribuie mai mult la consolidarea egalității dintre sexe decît douăzeci de articole omagiale scrise cu prilejul zilei de 8 Martie. Sperăm să mai avem ocazia să ne ocupăm în coloanele «Flacării» de inițiativa doctorului clujean.

Tot un cititor din Cluj, *Aurelian Barna*, se ocupă într-o scrisoare de necesitatea — perfect justificată — a folosirii mai intensive a sondajelor de opinii în cunoașterea părerilor și preferințelor publicului. Am vrea doar să-i spunem tovarășului Barna că **nu sîntem pe deplin de acord cu considerarea sondajului drept «o fotografie într-o totul fidelă»**. Chiar lăsînd deoparte erorile datorate subiectivității anchetatorilor și anchetaților, nu trebuie să uităm că dacă o fotografie nu schimbă peisajul pe care-l reproduce, un sondaj are și o influență activă asupra opiniilor celor chestionați și, implicit, asupra publicului larg. S-a demonstrat, de pildă, că publicarea rezultatelor unui sondaj înaintea unor alegeri determină mutații importante în rîndul celor care nu și-au fixat încă opțiunile sau ale căror opțiuni nu sînt prea ferme. Alegătorii se îndreaptă spre cei care pare că au șanse să cîștige, și-i părăsesc pe cei fără nici o speranță. Fenomene asemănătoare se pot observa și în alte domenii. Într-un foarte interesant studiu al lui T. Schatteles, apărut în nr. 1/1970 din «Revista de filozofie», se remarca, de pildă, că cei care la noi în țară completează, sub îndrumarea Direcției Centrale de Statistică, așa-numitele bugete de familie, au tendința să-și organizeze cheltuielile într-un chip mai rațional, tocmai pentru că sondajul îi obligă să reflecteze mai serios la modul și la proporțiile în care-și consumă bugetul. Procedînd astfel, cei anchetați fac un lucru pe care ceilalți oameni, al căror «eșantion» sînt, nu-l fac de obicei. Exemplele s-ar putea înmulți. Ceea ce nu înseamnă — o repetăm — că sondajele n-ar oferi date deosebit de prețioase și de utile.

Într-o scrisoare plină de umor cititorul *Gh. Sucu* din *Tîrgu Mureș* se referă la lipsa de fantezie și inspirație în **botezarea diferitelor produse. Citățm: «O vreme au fost la modă «Carpații», acum au venit «Dacii». (Pe cînd oare ceva și cu «Romanii?»)** Dar iată că fantezia producătorilor de bunuri de consum lucrează. Și anume:

S-a lansat pe piață un mare sortiment de țigări «Stadion». Ce mai, ... e grozav! Acum, cînd aflăm că în diferite țări producătorii sînt obligați să pună pe pachetele de țigări capete de mort sau să atragă, în scris, atenția că sînt dăunătoare, producătorii noștri găsesc un termen tocmai din lumea sportului, cu care să-și boteze otrava. Sau poate că nu-mi dau seama și sînt țigări speciale pentru sportivi și care conțin ceva stimulente?...

...În orice caz, ar fi bine de identificat autorul și dacă nu a luat pînă acum premiu pentru fantezia de care a dat dovadă, să i se dea neapărat unul. Și dacă se poate, să fie premiat într-o zi de meci, în pauză, cînd stadionul (nu pachetul!) este plin...»

Cititorul *Francesco Alexandru-Antonel* din comuna Albești, jud. Argeș, ar vrea să afle unele lucruri cu privire la ecranizările romanului «Război și pace» și la transformarea acestuia în serial TV. La ultima parte a întrebării refuzăm să răspundem, căci iar ne pune la colț Telemac, fiul Penelopei, de la «Sentinela culturală a Capitalei». Cît despre ecranizări, în afară de trei versiuni ruse din 1915 (una regizată de Protozonov și Gardin, alta de Kamenski și a treia de Ciardinin) și în afară de versiunea în patru serii a lui Bondarciuk, pe care o cunoașteți, trebuie să menționăm filmul americano-italian, regizat de King Vidor, în 1955, operă valoroasă, beneficiind de o distribuție de prim ordin: Audrey Hepburn — Natașa, Henry Fonda — Pierre Bezuhov, Mel Ferrer — Andrei Bolkonski, Anita Ekberg — Hélène, Vittorio Gassman — Anatol etc. Filmul a rulat și la noi, cu mare succes.

CINEMATOGRAFUL ȘI ACTUALITATEA

de Ov.S. CROHMĂLNICEANU

Această artă uimitoare, cinematograful, nu încetează să ne surprindă ori de cîte ori încercăm să reflectăm asupra ei. Pînă și din punctul de vedere al sensibilității sale la actualitate pare să desfidă logica. Se știe cît de dificil e să faci un film; pentru așa ceva sînt necesari întîi mulți bani, pe urmă trebuie să cunoști bine o tehnică foarte complicată, se cer operatori, montori, ingineri de sunet și încă nu știu cîți specialiști; ai nevoie de actori, de machiori, de cascadori, de un studio, de reflectoare, de macarale, de costume. Poetul se mulțumește cu o bucată de hîrtie și un creion; pictorul nu-are decît niște tuburi cu vopsele și cîteva pensule; compozitorului îi e de ajuns un pian. Și totuși curios, în ciuda atîtor piedici, cinematograful reacționează infinit mai prompt ca literatura, plastica sau muzica la solicitările actualității. El nu poate trăi fără un extrem de viu nerv contemporan; s-a născut chiar prezentînd publicului evenimentele senzaționale, e avid de ceea ce se întîmplă în jurul său. Cinematograful trăiește, socialmente vorbind, într-o condiție eroică de efemeritate; el își joacă necontenit soarta «hic et nunc»; dacă prin absurd și-ar propune să mizeze pe eternitate, în aceeași clipă ar înceta să existe.

Lăcomia de actualitate îi creează cinematografului uriașă sa popularitate. Ea vine să compenseze, printr-o imensă audiție momentană, ceea ce alte arte cîștigă treptat cu unii, în acumulări succesive. Cinematograful este un paradox estetic, fiindcă filmele, oricît de bune ar fi, ies după o vreme practic din circulație. A susține că datorită acestui fapt n-au o valoare durabilă, e fals. Și un tablou genial sau o carte epocală, dacă ar dispărea după o scurtă perioadă de contact cu publicul s-ar afla într-o situație similară. Dar nici nu putem să nu observăm că, spre deosebire de operele literare, plastice sau muzicale, filmele sînt supuse tocmai la o asemenea soartă. Actualitatea face măreția și mizeria cinematografului. Asupra ei, dați-mi voie să mă opresc puțin în rîndurile ce urmează.

MODA...

Există o manieră comodă și superficială de a ține cinematograful în actualitate. Ea-i face să încorporeze rapid un anumit «colorit» contemporan. Lumea de pe pînză devine astfel expresia «modei», îi urmează fluctuațiile, ba își dă chiar o maximă ostenеală spre a o lansa. Se poartă «mini»? E de neconceput ca protagonista principală să apară în altă costumație. Se trece la «maxi»? E sigur că pînă și Brigitte Bardot nu va cricni și va înceta să ne mai ofere spre contemplație splendidele ei gambe. Moda coafurii, îmbrăcămintei, mobilierului, automobilelor tiranizează cinematograful. Ea a impus formula «modernizării» chiar a subiectelor literare clasice, atunci cînd sînt aduse pe ecran. Louis Malle a transportat romanul lui Choderlos de Laclos, «Legăturile primejdioase», din secolul al XVIII-lea în plină mondenitate contemporană. Marcel Camus s-a grăbit să ne ofere un Orfeu «negru» pe fondul celei mai zvăpăiate muzici de jaz.

Altă formă prin care cinematograful se mulțumește numai să se pseudoactualizeze e adaptarea subiectelor producției «de gemule temele jurnalistice ale zilei. Filmul polițist și de spionaj își ia ca obiect răpirea unor rachete intercontinentale: James Bond e trimis să se ocupe cu organizații secrete care zădărnicesc experiențele de lansare a navelor cosmice; alți contrați ai săi au sarcina să descopere pe contrabandiștii de droguri. Filmul de science-fiction devine subit atent la chestiunea «farfuriilor zburătoare» și la operațiile prin care se transplantează organele; pînă și în comedie pătrund computerii, roboții, mașinile electronice ș.a.m.d. Nenumărate filme azvîrlite pe piață se agață de evenimente contemporane cu răsunet, fie și numai ca decor: tulburările din Cipru, tensiunea din Orientul Apropiat, isprăvile «beretelor verzi» etc. Cînd nu prezintă asemenea împrejurări într-o lumină de-a dreptul reacționară, multe asemenea producții cinematografice se rezumă la o «actualitate» convențională. Un exemplu tipic e filmul lui Lelouch «Vivre pour vivre». Evenimentul la ordinea zilei nu lipsește din el, dar sub aspectul strict reportericesc. Regizorul speculează interesul publicului pentru lucrurile despre care «lumea vorbește», dar ceea ce oferă spectatorilor e doar *iluzia* actualității; dincolo de ea, realitatea nu iese dintr-o schemă imuabilă; totul rămîne foarte vechi și plat.

...ȘI AUTENTICA ACTUALITATE

Există însă și o actualitate autentică a cinematografului, bazată nu pe modă și nu pe parazitarea evenimentului senzațional. Multe filme pe care rețeaua noastră de difuzare le ocolește, nu știu pentru ce, explorează, cu un interes treaz și inteligent, fenomenul contemporan. Actualitatea lor e reală fiindcă rezultă dintr-o problematizare îndrăzneață a datelor vieții sociale. Astfel de filme aduc pe ecran nu numai ecoul faptelor care alcătuiesc materia jurnalistică curente, ci încearcă să surprindă prin ele procese semnificative pentru ceea ce se petrece în jurul nostru. «Z» de Costa Gavras prezintă cum se organizează o represiune polițienească împotriva mișcării partizanilor păcii. Filmul reușește

(Continuare în pag. 18)

Fantasticele mașini ale timpului nostru circulă prin multe filme.

Z, *unul din acele filme ce încearcă să surprindă procese semnificative pentru ceea ce se petrece în jurul nostru. Regia — Costa Gavras. (În fotografie — doi dintre interpreți: Irene Papas și Yves Montand)*

Filmul — cel mai sensibil seismograf al capriciilor modei.

telegrame

● *Richard D. Zanuck, conducător al cunoscutei case de filme* Twentieth Century-Fox, *a anunțat că în ultimele șase luni ale acestui an vor intra în lucru, pe platourile respectivei societăți, zece noi producții, dintre care desprindem cîteva:* «Plîngerea lui Portnoy» *(regia — Ernest Lehman);* «Insula providenței» *(cu Paul Newman);* «Legătura din Salzburg» *(regia — Robert Fryer);* «Ascultă tăcerea» *și* «Mephisto vals» *(ambele regizate de David Elliott);* «De toate, în grădină», *după o piesă de Edward Albee.*

● *Vedeta viitorului film al regizorului francez Serge Leroy va fi echipa de rugbi a Franței. Nu este vorba însă de un film documentar, cum s-ar putea crede, ci de o poveste de dragoste petrecută în zilele agitate ale unor meciuri decisive. Interpreții principali sînt Frédéric de Pasquale și Alexandra Stewart.*

● *Frédérick Stafford («Omul care valora miliarde») și actrița suedeză Britt Ekland (fotografia nr. 1) vor fi parteneri în filmul lui Joaquim Romero «O mie și una de dimineți»*

● *Diana Rigg (fotografia nr. 2), fosta răzbunătoare, este protagonista unui spectacol filmat în întregime și anume «Abélard și Heloïse», montat la Northcott Theatre Exeter.*

● *Sam Peckinpah, unul dintre maeștrii westernului de azi (autorul comentatului «Hoarda sălbatică»), realizează «Balada lui Cable Hogue», cu Jason Robards jr. și Stella Stevens.*

● *Peter Fonda — fiul lui Henry Fonda — nu se mulțumește doar cu meseria de actor. De curînd a debutat și în regie, cu o transpunere după piesa scriitorului scoțian Alan Sharp «Mîna închiriată». Filmările au loc în Mexic și protagonist este însuși Peter Fonda.*

● *Operatorul și regizorul sovietic Vadim Derbenev (autorul unui film remarcabil, «Ultima lună de toamnă») a închinat un scurt metraj marii balerine Maia Plisețkaia.*

● *Partenera lui Sir Michael Redgrave în filmul «Întreabă-l pe Agamemnon» este tînăra actriță engleză, de curînd lansată, Judy Geeson (fotografia nr. 3).*

● *Giuliano Gemma (Montgomery Wood), cowboy-ul westernului italian, va fi protagonistul filmului «Corbaci», pe care cineastul Valentino Orsini l-a dedicat unuia dintre eroii Rezistenței.*

● *Compania engleză Omnibus Productions va ecraniza cartea Charlottei Brontë, Jane Eyre. Rolul principal a fost încredințat actriței Suzannah York («Un om pentru eternitate»).*

DE LA A LA Z

BASEHART Richard

Actor american de film și teatru, născut la Zanesville (Ohio), la 31 august 1919. Ajunge în teatru și în film pe căi ocolite. La început îl găsim reporter la ziarul tatălui său, apoi spiker la radio. Se întoarce însă la teatru, pe care-l practicase ca amator pe vremea studenției și după o lungă (și fructuoasă) ucenicie de 5 ani, pe o scenă din Philadelphia, vine la New York unde, abordînd repertoriul clasic (Othello) și pe cel modern, ajunge să se impună ca un autentic talent, încununat de premiul criticilor newyorkezi pentru creația sa din comedia *The Hasty Heart* (1945). Grație acestei consacrări obține un contract pentru Warner Bros, și pleacă la Hollywood. Va debuta aci în *Cry Wolf* (1947), alături de Errol Flynn și Barbara Stanwyck, în rolul unui tînăr dubios, și va continua să dea viață (pentru că rolul i-a reușit) unei lungi serii de tipuri cu care diverse, de finețe la limitele anormalului, dar demne de milă, capabile de radresare. Personajele sale sînt cu atît mai patetice, cu cît chipul său degajă o candoare dezarmantă, care solicită simpatie, compasiune. Așa a reușit el să umanizeze pe maniacul din *Fourteenth Hour* (1950 — r: H. Hathaway), care anunță că se va sinucide, aruncîndu-se de pe vîrful unui zgîrie-nori, pe soțul criminal din *The House on Telegraph Hill* (r: Robert Wise), pe preotul laș din *Titanic* (r: Jean Negulesco), pe soldacul cu nervii zdruncinați din *Fixed Bayonets* (r: Samuel Fuller). Într-unul din filme are ca parteneră pe actrița italiană Valentina Cortese, care-i va deveni soție și-l va ancora pentru un timp îndelungat în studiourile italiene (în care turnase deja *The Stranger's Hand*, în 1953, cu Alida Valli). Cunoaște aci pe Fellini care, entuziasmat de chipul și jocul foarte personal al acestui actor original, îi oferă rolul «nebunului» vagabondul filozof din *La Strada* (1954) și acel al lui Picasso, pictorul ratat din *Escrocii* (*Il Bidone* 1955). R.B. continuă să turneze periodic în Italia și după ce va divorța de soția sa. Va cutreiera Europa filmînd în Anglia *John Paul-Jones* (1959), în Germania: *Jons und Erdme*, în Franța: *L'Ambitieuse* (r: Yves Allégret), dar va reveni mereu la Hollywood, unde va dovedi, cînd i se va oferi ocazia, că rămîne totuși un mare actor, chiar atunci cînd filmele sînt inegale ca valoare. Reținem din lunga listă americană filme ca: *Brothers Karamazov*, după Dostoievski (r: Richard Brooks) *Moby Dick*, după Melville (r: John Huston); *Portrait in Black* (r: Michael Gordon); *Kings of the Sun* (r: J. Lee Thompson).

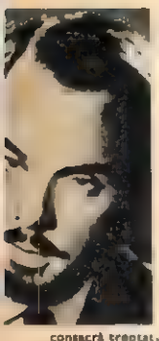

BATALOV Alexei (Vladimirovici)

Actor sovietic de film și teatru, regizor de film, născut la 20 septembrie 1928. Tînărul Alexei, nepot al celebrului actor Nikolai Batalov, este atras în mod firesc de lumea scenei și a ecranului. Își face debutul pe ecran, în 1944, ca figurant în *Zoia* de Lev Arnștam, dar preocupat mai mult de teatru, merge la Moscova să studieze arta dramatică la institutul teatral de pe lîngă MHAT. În 1950 obține, o dată cu diploma, un contract la Teatrul Central al Armatei, unde activează pînă în 1953, cînd devine actor al MHAT-ului. Aci va da viață multor eroi contemporani, constructori ai noii societăți, fără a neglija nici pe clasici. În 1954 — zece ani după prima sa apariție în film, este chemat de regizorul Iosif Heifiț să interpreteze rolul unui tînăr muncitor, Alioșa Jurbin din *Marea familie (Neamul Jurbinilor)*. Privirea sa francă, zîmbetul său plin de lumină ca și ochii săi albaștri, aveau să cucerească în curînd publicul sovietic. Jocul său expresiv, infinitele nuanțe cu care-și îmbogățea rolurile create, aveau să facă din el marea speranță a filmului sovietic postbelic. A.B. se consacră treptat cu fiecare nou film: *Cazul Rumeanțev* (1956 — r: I. Heifiț); *Mama*, după Gorki (r: Marc Donskoi); *Zboară cocorii* (1957 — r: M. Kalatozov) și capătă cu timpul o maturitate care-i permite să atace personaje mai complexe ca: doctorul Ustimenko din *Omul meu drag* (1958 — r: I. Heifiț), Gurov din *Doamna cu cățelul* (1960), fizicianul Gusev din *Nouă zile dintr-un an* (1962 — r: M. Romm), Berezkin din *O zi de fericire* (1964 — r: I. Heifiț), Lukasev din *Lumina stelei pierdute* (1965 — r: I. Piriev). Aprofundînd experiența sa de actor, dar și cunoștințele căpătate de la marii cineaști cu care a lucrat, A.B. va debuta și în regia de film cu o operă de maestru: *Mantaua* (1959), ecranizare după Gogol, în care folosește din plin maniera expresionistă. În 1964, A.B. primește titlul de artist emerit al R.S.F.S.R. Dintre ultimele sale filme, reținem în special *Cadavrul viu*, nouă ecranizare a piesei lui Tolstoi (1969 — r: Vl. Vengherov), unde apare alături de I. Smoktunovski (Fedia) și *Drumul către prăpastie* (1970 — r: Alov și Naumov), ecranizare după piesa *Cursa* de Mihail Bulgakov, în care are ca parteneră pe Ludmila Savelieva, gra ioasa Natașa din *Război și pace*.

BATALOV Nikolai (Petrovici)

Actor sovietic de film și teatru, născut la 6 decembrie 1898; mort la 10 noiembrie 1937. A fost unul dintre cei mai străluciți actori ai teatrului și filmului sovietic încă din anii eroici ai revoluției. În 1916 este deja actor al studioului 2 al Teatrului de artă din Moscova. Apoi, în 1924, face parte din ansamblul MHAT, unde joacă un repertoriu de o mare varietate, de la Figaro la Vaska din *Trenul blindat* de V. Ivanov. Revelația calităților sale pentru film o avem în *Aelita* (1924), ecranizarea lui Protazanov, după povestirea fantastică, cu implicații sociale și pronunțată notă satirică, a lui Alexei Tolstoi. El dă viață cu o cuceritoare insuflețire soldatului Gusev, revoluționarul vesel și plin de elan, care, debarcat pe Marte, se îndeletnicește de îndată cum să organizeze o revoltă a proletariatului exploatat. În acest film, complicat și încărcat de simboluri, eroul lui Batalov aduce unica notă de umanitate prin jocul său realist și temperamentul său cald. În următorul său film, *Mama* (1926), capodopera lui Pudovkin, după cartea lui Gorki, el joacă rolul lui Pavel Vlasov, fiul revoluționar, de o mare puritate sufletească ce știe să lupte pentru convingerile sale. Un personaj de cu totul altă factură va fi eroul comediei satirice *Pozul și divanul* de A. Room (1927), personaj cu un umor foarte personal, construit cu multă finețe psihologică. Ultimul său film din perioada mută este *Pămîntul prizonier* (1928) de Fedor Ozep, iar primul său film vorbitor, va fi și primul film vorbitor sovietic: faimosul *Drumul vieții* (1931) realizat de Nikolai Ekk. Aci, el conturează cu un optimism robust rolul învățătorului care trebuie să aducă pe calea cea bună, prin convingere, fraternitate și muncă, un grup de băieți vagabonzi. În 1933 el primește titlul de artist emerit al R.S.F.S.R., iar în următorii patru ani, cît va mai avea de trăit, desfășoară aceeași intensă activitate în teatru și în film. Îl vom mai vedea în: *Ciobanul și țarul*, *Trei tovarăși* și *Tama vasului scufundat*, interpretînd roluri de om din popor, cu fire deschisă și suflet generos.

Constantin POPESCU

film

CINEMATOGRAFUL ȘI ACTUALITATEA

(Urmare din pag. 16)

însă să lumineze cu o admirabilă luciditate premonitorie tot mecanismul social-politic din care avea să iasă regimul fascist al «coloneilor» greci. Latența acestor virulente tendințe reacționare hrănite de lumea capitalistă, și ascunse sub masca ordinii tradiționale, o denunță iarăși, printr-o strălucită analiză a psihozei pe care ele se bizuie, Peter Fleischmann cu filmul *«Scene de vînătoare în Bavaria»*. O preocupare analogă, raportîndu-se de astă dată la felul cum înțelege lumea burgheză să se răfuiască, atunci cînd își poate da frîu liber resentimentelor, cu tinerii contestatari, îl stăpînește pe Jean-Pierre Mocky în *«Solo»*.

Cinematograful contemporan s-a grăbit să aducă o mărturie plină de răspundere și în legătură cu problema neocolonialismului. Printre numeroase filme cu asemenea subiecte am văzut recent unul zguduitor, consacrat asasinării lui Patrice Lumumba. Copia n-avea generic; era o producție italiană intitulată *«Așezat la dreapta sa»*. Cu o teribilă simplitate și o mare adîncime tragică, filmul face sensibil șirul complicităților incerte care au dus la acest act scelerat. Arta regizorului e de a ne inocula sentimentul maximei revolte prin identificarea cu o conștiință complet apolitică, martoră a atrocității mercenarilor străini. Un italian cu îndeletniciri dubioase, ghid și vînzător de porno grafice, mic gîngav, care cutreieră lumea după cîștiguri ușoare, se nimerește să fie arestat o dată cu liderul negru, sub bănuiala că ar transporta arme pentru rebeli. Întregii agitații din fosta colonie belgiană el e dispus cu indiferentismul individului de teapa lui, să nu-i acorde nici o gravitate. Tovarășul său ocazional de celulă e o căpetenie a localnicilor, nu i se va întîmpla nimic, ba curînd va deveni șeful statului. Atunci își va aminti de pîrlitul cu care a zăcut în temniță; îl va primi în palatul rezidențial, îl va pofti la masă și îl va așeza «la dreapta sa». Optimismul acesta naiv se spulberă repede. Omul care își reprezenta lupta pentru libertate a celei de-a treia lumi ca o mascaradă confuză descoperă atrocitatea sistemului neocolonial. Toată ființa sa se răzvrătește într-un gest de solidaritate elementară cu oprimații. Va ajunge să stea la dreapta liderului negru, dar în moarte.

Se vorbește azi foarte mult de frămîntările tineretului din țările capitaliste. Nici de aceste fenomene cinematograful nu a întîrziat să se apropie cu o trează curiozitate. Printre multele filme care atacă o asemenea temă de mare actualitate socială aș cita două în special: primul, *«If»* de Lindsay Anderson, tinește să scoată la iveală cum structurile învechite ale școlii burgheze creează o ruptură totală între tineri și adulți. Reproducerii în miniatură ale unei lumi conservatoare, institutele de educație sînt centre de dresaj, pregătesc ierarhiile societății și trezesc prin reacție porniri distructive și nihiliste.

Cel de-al doilea, *«More»*, al lui Barbet Schroeder, face un plonjon în universul drogaților care își recrutează azi o tot mai alarmantă clientelă, iarăși, din rîndurile tineretului. Aici se încearcă a se arăta ce frustrări social-morale își caută compensații amăgitoare în paradisurile artificiale. Un film de autentică actualitate este și *«Midnight cowboy»* (John Schlesinger). Avem, grație lui, prilejul să facem cunoștință cu fața jalnică, ascunsă sub fardul strălucitor al societății de consum. Rareori cineva a reușit mai convingător să arate jungla umană, care e o mare metropolă modernă, ca New Yorkul.

În cea mai arzătoare actualitate politică pătrund Emil de Antonio cu *«Vien-Nan; anul porcului»*; Glauber Rocha cu *«Antonio das Mortes»*; Nagasi Oshima cu *«Condamnare prin spînzurătoare»*.

Analiza scrutătoare și curajoasă a realităților sociale contemporane a impus pe primul plan al interesului cinematografia maghiară și cehă.

A șaptea artă își păstrează cu astfel de producții marea ei tradiție. Să fie necontenit un ochi treaz ațintit asupra actualității.

Nu lipsesc nici «farfuriile zburătoare»

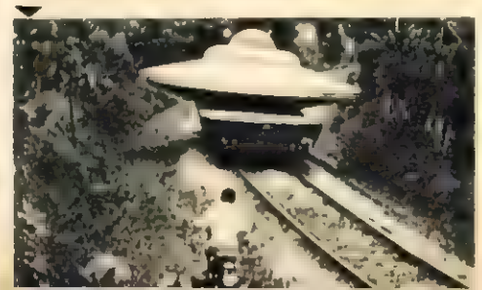

tv

de Felicia ANTIP

de la jurnal la paris

S-a făcut. Am intrat în rînd cu lumea. Televiziunea noastră are acum ceea ce am fi dorit să aibă dintotdeauna: filmele actualității politice internaționale la zi. Azi se deschide un nou front de război, azi vedem imagini de pe acest front. Azi se semnează un nou tratat de pace, azi îi vedem pe semnatari strîngîndu-și mîna și zîmbindu-și. Ne-am conectat la rețeaua simultaneității aproape totale. Telejurnalul nostru a devenit major, pe deplin responsabil, și ne obligă să privim în față realitățile vremii noastre în momentul cînd ele sînt încă act, nu obiect al istoriei. Căci istoria s-a deprins să alerge al naibii de repede. N-ai apucat bine s-o fotografiezi și ea a și ajuns pe alt versant. Camera de luat vederi o urmărește impasibil, sateliții prefau imaginile, le distribuie în canalele de comunicații pămîntene și mapamondul dă buzna în dormitorul sau în living-room-ul nostru, pentru a-și etala mizeriile, frămîntările și uneodată bucuriile. Este oare binefăcătoare această frenezie a participării fără distanțare în timp? Mă îndoiesc. Ceea ce știu însă sigur este că ne-a devenit absolut necesară, că este o componentă obligatorie a vieții moderne și că sîntem datori să mulțumim televiziunii pentru eforturile ei, tot mai intense și tot mai rodnice, de a se racorda la circuitul mondial al informației. Este, de altfel, unul dintre cele mai de seamă rosturi ale ei.

De ce Festivalul «Cerbului de aur» are loc în fiecare an, iar Festivalul Enescu doar o dată la trei ani?

De ce se duc studenții numai la cofetăria «Tosca», nu și la opera cu același nume care se joacă peste drum?

De ce nu mai merge tineretul la operă, unde sînt băieții entuziaști care umpleau altădată galeriile, de cînd nu s-a mai văzut în sala operei un tînăr cu o partitură în mînă?

De ce nu se schimbă sistemul de predare a muzicii în școli în așa fel încît elevii să fie învățați să asculte, să înțeleagă și să iubească muzica cultă?

De ce televiziunea face eforturi minime pentru popularizarea muzicii culte, în timp ce muzica ușoară, care nu are nevoie de nici un sprijin pentru a se răspîndi, este promovată pe toate căile?

De ce pot fi invitate de către televiziune vedete ale muzicii ușoare din toate țările lumii, dar nu și Mario del Monaco sau alți mari cîntăreți de operă?

De ce nu se poate desprinde repertoriul operei din schema Verdi — Puccini, de ce se cîntă atît de puțin Wagner, de ce sînt cu desăvîrșire absente operele compozitorilor contemporani, care ar găsi mai curînd ecou în sensibilitatea tineretului?

De ce, avînd cîntăreți de operă de valoare internațională, nu avem și spectacole de operă de ținută internațională?

De ce nu este pusă, în sfîrșit, la punct orchestra operei din București, pentru ca să cînte la un nivel acceptabil, de ce sînt atît de prăfuite punerile în scenă, de ce miroase opera a vechi?

Îndrăznețe și pertinente întrebări! Au fost formulate o dată cu altele, tot atît de concrete și vizînd la fel fondul problemelor, într-o singură emisiune de «Actualități muzicale», în discuțiile dintre directorul operei bucureștene, Octav Enigărescu, și criticul Iosif Sava, dintre compozitorii Liviu Glodeanu și Doru Popovici. Nu toate au găsit răspunsul dorit. Lucrurile — o știm — nu se vor schimba de la o zi la alta. Prin autoritatea invitaților ei și prin incisivitatea dezbaterii, emisiunea s-a situat însă la o cotă atinsă de prea puține alte emisiuni de critică. Prea des cad acestea, de la o vreme, în declamații și discurs, păcate mortale pentru o televiziune care se vrea televiziune.

S-a dus «Realitatea ilustrată» și în locul ei se programează ce se întîmplă sau nimic. S-a dus «Salonul literar» și s-a reinventat în schimb «masa rotundă». (Ce romantic sună! La table ronde! Nume de legendă și structură de seminar curs seral.) S-a dus... în sfîrșit. De aceea e cronicarul cronicar, ca să scormonească în ce a mai rămas și să găsească punctele continuu luminoase. Și a găsit — mereu mai vii, aproape pasionante — emisiunile științifice de marți. Dumitru Cucu vrea să ne ajute să înțelegem ce este atomul. În loc să ne sperie cu savantlîcuri aride, el aduce, pentru a ne vorbi despre lumină, de pildă, mai întîi un poet, apoi un filozof și de-abia după aceea pe fizicianul care va pune punctul pe «i», ne va arăta fel de fel de filme și ne va lămuri că tachionii, considerați de unii profani cam năzdrăvani ce ne vor purta spre alte constelații, nu sînt decît... Dar mai bine urmăriți ciclul. Andrei Bacalu ne prezintă alt mare necunoscut: omul. Și ne spune despre noi înșine lucruri destul de surprinzătoare: că în noi ticăie misterioase ceasornice biologice, sincronizate cu toanele universului înconjurător. Încă un ciclu care merită atenția tuturor.

«Este evident că acest film-fluviu, pe peliculă de 70 mm, în culori, nu convine micului ecran (mai ales în negru și alb). Marele număr de personaje, împletirea intrigilor mondene, sentimentale, politice și istorice, studiul caracterelor nu pot să se impace cu o asemenea fragmentare și opera nu poate fi decît denaturată». (Jacques Siclier, telecronicarul ziarului «Le Monde», despre serializarea filmului «Război și pace» la televiziunea franceză.) Ce noroc are binecunoscutul critic! Șeful programelor cinematografice de la O.R.T.F. n-a aflat probabil că și la TVR s-a procedat la fel cu acest film. Altminteri i-ar fi tras o săpunealâ strașnică lui Siclier în «Săptămîna culturală a Parisului». Sau credeți cumva că nu?

literare

de G. DIMISIANU

Maria BANUȘ:
PORTRETUL DIN FAYUM

A fost remarcată deja, în comentariile consacrate acestui recent volum al Mariei Banuș, tendința de reînnoire și restructurare a lirismului și a viziunii poetice, foarte transant exprimată, în formulări aproape programatice: «...încep un caiet nou,/ file albe-spumă marină/ Închid ochii și aștept/ întîia zi a lumii». Sînt versuri cu care această carte se deschide mărturisind din capul locului voința regeneratoare a poetei aflate în pragul unei vîrste spirituale noi, îmbogățită în trăiri sufletești și năzuind totodată să se despartă definitiv de sechelele unor experiențe literare (aparținînd fazei de tranziție) care astăzi îi apar din ce în ce mai străine adevăratei naturi interioare. După epoca debutului, cu atît de originalele și de pregnantele *Cîntece din țara fetelor*, explozie de senzualism și ingenuitate electrizantă, urmează o etapă de explorări în maniere diverse și divergente, în care lirismul se despersonalizează, iar versul Mariei Banuș devine adeseori retoric și exterior. Anii din urmă readuc în poezia acestei autoare tonalitățile intime, reîntorc lirica ei spre realitățile lăuntrice și o reconvertesc la modalități mai adecvate exprimării fondului ei sufletesc.

Schimbarea nu e numai de atitudine lirică, dar și de motive poetice, temele fiind altele decît în poezia anterioară. Dominante sînt obsesia trecerii timpului și conștiința epuizării încete a sevelor vitale, un proces inexorabil-ruinător declanșînd melancolii și nostalgice regrete: «Trec printre lucruri și case./ Așa treceam parcă și înainte./ Erau ca melcii, fragede, gelatinoase,/ scoteau cornițe cu ochi./ Sau cu un dinte de lapte, un dinte.// Chiar un geam, în amurg, cînd sclipea,/ era taină prea dureroasă/ și început/ Strada stă pe loc cu ochii închiși,/ nu merge cu mine./ Fumul urcă încet, mohorît.// Cînd s-a desfăcut alcătuirea cea gingașă, cînd?» *(Creion autumnal)*. Mai mult însă decît spectrul alunecării iremediabile a timpului o neliniștește posibilitatea încremenirii înghețate, a stagnării vieții în forme imobile și reci. «Portretele din Fayum», un fel de măști mortuare «fixate de giulgiu și pe chipul mortului» (sugestia e preluată de la Malraux), simbolizează această ipostază a imobilismului pe care poeta refuză să și-o apropie («Fuga din portret,/ fuga din chenar,/ fuga din muzeu,/ din coclitul eu...» etc.). Cîteodată această problematică e tratată totuși în manieră prea abstract-conceptuală, cuvintele sînt golite de emoție și căldură, atrăgîndu-ne în spații aride, greu de traversat. Foarte frumoase, vibrînd de un lirism discret însă pătrunzător, sînt mai ales «tablourile de gen», proiecțiile nostalgice rechemîndu-ne într-un cerc de vrajă și într-o lume de simboluri evocatoare: «Un abur de altădată/ prin fereastra înghețată.// Viscol negru, copilărie,/ teamă de timp.// Am ieșit din cercul de lampă,/ din apa verde// De departe, cîntec de piuliță,/ mireasmă de-aluat, dogoarea sobei de tuci.// Cu fața lipită de geam,/ pîndeam o veste? Ce?/ Nu știu...»

cronică satirică

de Teodor MAZILU

TICĂLOSUL ANONIM

El are chiar modestia ticăloșiei lui.

El nu rîvnește la cununi de lauri.

El nu caută să se evidențieze cu orice preț. El duce o viață ascetă, de sihastru. Nu apare în lume decît dacă are de făcut o măgărie... După aceea se întoarce în peștera lui și-și vede de viața lui anonimă.

Nimeni nu știe cum arată la față. Nimeni nu l-a văzut. Mulți au suferit din pricina lui, dar nimeni nu știe ce fel de ochi are...

El n-are curajul ticăloșiei lui. Nu vrea să-și ia nici un risc. De aceea el lucrează numai prin scrisori anonime... Trimite scrisori anonime în dreapta și-n stînga. În peștera lui numai de asta se ocupă, se hrănește cu vreascuri și scrie scrisori anonime.

Cum cuiva nu-i place, cum inventează pe seama bietului om tot felul de ticăloșii. Chiar dacă omul nu păcătește nimic, tot e mulțumit că l-a pus pe drumuri, l-a tracasat, l-a necăjit. Se mulțumește și cu puțin.

Bineînțeles, își justifică anonimatul. Și-l justifică foarte convenabil... El arată că, din pricină că iubește prea mult dreptatea, oamenii îl urăsc... Și se teme de ura oamenilor... Pe aceste considerente filozofice, semnează cu inițiale. Pe urmă, din prudență, a renunțat pînă și la inițiale.

Desigur, o dată cu anonimatul, i-a crescut și curajul. Cu cît e mai anonim, cu atît e mai curajos... Știind că n-are nici un risc, spune tot ce crede... Știindu-se la adăpost, sfidează întreaga lume...

Dar fiecare ticăloșie își are felul ei de a fi... Deși e anonimă, ticăloșia dumnealui a început să fie cunoscută de la distanță. Vrînd-nevrînd, anonimatul s-a spulberat. Nu mai era nevoie de semnătură... Chipul lui se recunoaște după ticaloșia lui care îi seamănă leit, și viceversa...

...Și așa a devenit cunoscut.

...De ce i-a fost frică, n-a scăpat.

mapamond'70

de Ioan GRIGORESCU

PREVIZIONARI FĂRĂ VIITOR

Einstein nu-i recunoștea Americii decît două dimensiuni; considerînd că cea de-a treia, profunzimea, îi lipsește cu desăvîrșire. Poate că Nobelul fizicii avea dreptate, dar absența profunzimii mi s-a părut magistral suplinită, oricît de paradoxal ar părea, de perspectivă. În puține locuri de pe pămînt previziunea, prognosticul științific elaborat asupra zilei de mîine, este mai laborios investigat, avînd profunde implicații practice asupra prezentului.

Americanul, în general, este credul, viitorul îl neliniștește, ba chiar îl sperie, și atunci, din disperare de cauză, caută să-l descifreze și să-l înțeleagă. Vrînd să cunoască în amănunt perspectiva investițiilor sale, cheltuiește imens pe prognoze, dar, spre deosebire de potentații unui ev mediu speculat cu abilitate de astrologi, americanul nu crede decît în previziunile mașinilor de calcul, în viitorul schițat de ordinatoare, în prognozele oamenilor de știință, specialiști în futurologie care nu mai caută în stele, pentru a rosti aberații, ci indică cifre și date riguros elaborate

Unii, văzînd fantasticele calcule ale futurologilor, s-au grăbit să declare că știința a ajuns să înfricoșeze mintea care a zămislit-o. Prins în relația ignoranță-gnoseologie, un prieten, recent întors din America, medita cu tristețe: «Odinioară, omul se temea de ceea ce nu știa, astăzi, se înspăimîntă de ceea ce află...»

Cunoașterea viitorului, oricît de neverosimilă ar fi imaginea lui, mi se pare reconfortantă. Uneori am impresia că preistoria omenirii s-a întins pînă aproape de noi, și că abia acum începe timpul istoriei. Dar oare începe? Previzionarii Americii pot spune care vor fi comunicațiile dintre oameni în anul 2020, dar nici unul n-a prezis preistoricele cruzimi săvîrșite de armata Unchiului Sam la Song My și nici brutala intervenție în Laos și Cambodgia. El văd lucrurile în «macro» și nu în «micro». Prezentul acesta l-aș numi viitor trecut, pentru că perspectiva lui nu poate fi decît unică: eșecul. «Învățați nevasta văduvia», sună un afiș publicitar al societății de consum a cărei deviză este trîmbițată cu ostentație: «Cumpără azi ceea ce vrei să cumperi mîine — de asta depinde durabilitatea conjuncturii». Un previzionar dezabuzat ofta: «Singurul nostru viitor este autopsia!»

Americanul este convins că un popor înfrînt este un popor vinovat! După el, nimeni nu-l întreabă pe învingător cum a cîștigat războiul. Dar îl întreabă pe învins cum l-a pierdut («E păcat să dai greș, și a da greș, e imoral!»), și teama de această întrebare, corelată cu infatuarea responsabilității universale, îl duce la angajări aventuroase din care nu mai știe cum să dea înapoi. Paranoia politică generează frica perpetuă de trădare. Făcînd panegiricul F.B.I.-ului (Biroul Federal de Informații), Don Whitehead scria într-un opus de peste 400 de pagini: «Cele mai nobile firi americane intră în proporție de masă în rîndurile acestei organizații patriotice... Birourile F.B.I.-ului înregistrează zilnic cîteva zeci de înscrieri de informatori-voluntari...» Oare cîți se vor fi înscrînd zilnic? se întreba prietenul meu, W.G. Să zicem, cincizeci pe zi. Dacă or fi existînd o sută de birouri pentru informatori-voluntari, în care să se înregistreze zilnic cîte 50 de «patrioți», înseamnă că abia peste o sută de ani va fi înscrisă printre «nobilele firi» întreaga Americă. Dar dacă nu există decît un singur birou, Doamne ferește, va fi nevoie să așteptăm vreo zece mii de ani pînă atunci, și asta n-o pot calcula nici cei mai entuziaști futurologi. Sau poate că s-au înscris, deja, toți? Și n-au mai rămas decît cei patru studenți împușcați la Kent, în statul Ohio, la 5 mai, pentru că au demonstrat împotriva agresiunii Statelor Unite în Cambodgia? Walt Whitman își rostea lui însuși: «Am auzit că pui întrebări. Că vrei să dezlegi enigmele Lumii Noi. Să definești America și atletica ei democrație!...»

Cine le mai poate dezlega? Un ev nebun a început la Hiroshima, ca să continue la Dallas, și la Memphis, și apoi să se întindă haotic, ca un cancer fără putință de lecuit

Tare as vrea ca futurologii de la Houston Institute să prevadă prezentul Sau să explice trecutul. Sau măcar să spună cînd vor deveni toți americanii «firi nobile» înregistrate ca informatori-voluntari în cartotecile F.B.I.-ului? Sau cînd se va termina de împușcat firile ignobile? O, pentru asta nu va fi niciodată îndeajuns praf de pușcă. El mai trebuie și la Song My, și în Laos, și în Cambodgia!

La mijlocul lui aprilie, lumea aștepta cu sufletul la gură, după cinci zile de suspense, încheierea cu bine a «Odiseii» lui Apollo-13. Cu o săptămînă înainte, la plecarea navei cosmice spre Lună, telespectatorii americani protestaseră că transmiterea spectacolului de rutină al lansării le-a deranjat programul de week-end, lipsindu-i de filmele intersectate de reclame («Sicrie-solduri! Parking gratuit pentru rudele mortului!» sau: «The most lovely, the most kind, the most respectable army in the world!»), și obligîndu-i să asiste la o banală incursiune cosmică.

La începutul lui mai, lumea auzea cu indignare de intervenția armată americană în Cambodgia. Unde-i «atletica democrație» a țării tale, bătrîne Whitman? Să-i întrebăm pe copiii asasinați la Song My sau pe studenții împușcați la Kent?

Avea dreptate Einstein

Pentru voința omului, nu există dimensiuni. La nevoie el creează noi vase comunicante.

COTELE APELOR OMULUI

(Urmare din pag. 7)

le-a smuls naturii. Ea demonstrează că stăpînirea bălții nu e o simplă migrațiune, ci o cucerire metodică, parte dintr-un istoric proces constructiv.

În scurtă vreme oamenii s-au legat de locurile noi de muncă, s-au adaptat condițiilor naturale noi și, mai ales, s-au atașat de soarta terenurilor cu toată ființa.

Așa înțeleg gestul lui nea Ion Nicolae, plecat la un sfîrșit de an să aducă o cofă cu vin celor care rămîneau să-și petreacă revelionul în baltă, la I.A.S.-Pietroiu. Trecînd de jumătatea Borcii înghețate, nea Ion — poreclit de atunci Limonadă — s-a trezit că sloiurile i se rup sub picioare. A aruncat donița și a pornit în fugă înapoi, spre malul drept. Putea, cu aceleași șanse, să-și continue drumul pînă la malul opus, să rămînă în comună pentru a sărbători revelionul în familie. El a preferat să se întoarcă în baltă, între tovarășii lui de muncă, toastînd pentru Anul nou cu apă și cu... limonadă.

Racolarea noilor pămînturi la fondul funciar al țării reprezintă o operațiune de transplant în toată puterea cuvîntului. Prezența permanentă a oamenilor e reclamată nu numai de supravegherea digurilor, ci și de un adevărat circuit tehnologic al apei. La I.A.S.-Pietroiu, din perimetrul cărula pompele evacuează un vagon și jumătate de lichid în fiecare secundă, l-am găsit pe un alt Ion Nicolae (poreclit «Biju») umblînd pînă la brîu în apa rece ca gheața. Monta vreo 30 de motopompe pentru udarea răsadurilor. O serie de pompe evacuează apa în Borcea, altele o aduc înapoi pentru irigații.

— Cine ne vede zice că sîntem nebuni, exclamă nea Biju, dar așa trebuie! Apa din infiltrații nu e bună pentru irigat, e prea încărcată cu săruri.

Puțin mai încolo se recoltează lucerna și secara verde. Alți oameni patrulează pe diguri. Unii scot apa, alții o aduc înapoi. Sub cota zero, în perimetrul cetății de pămînt e o întreagă forfotă. Toată lumea e calmă, atentă, activă. Apa crește în albia fluviului, presează pe diguri, încearcă să se infiltreze. Oamenii tac, o pompează, o aduc înapoi, strică și recreează după regulile lor echilibrul natural al vaselor comunicante. În toată partea Dunării de jos, oamenii trec cu bine examenul apelor ce se string aici de pe un sfert de continent.

Coloanele de șoc, gata să intervină.

Apa înaintează
amenințător,
dar nu și peste diguri.
Le păzesc oamenii
cu armele lor.

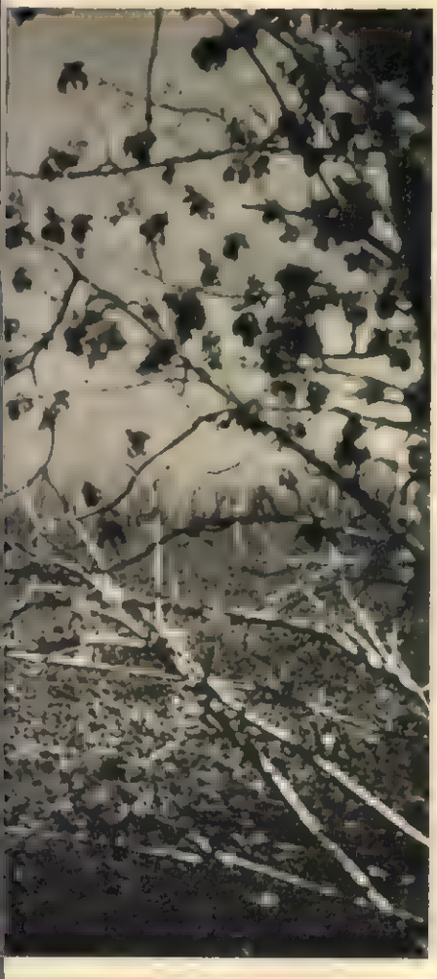

În incinta digurilor
se țese
urzeala lanurilor
din vară,
cînd emoția apelor
va fi trecut de mult.

Vadurile obișnuite
au fost de mult șterse
În căutarea
unui loc de acostare.

sport

de Emanuel VALERIU

salatiera pe masă

Sînt multe și diverse frumusețile care ne atrag și ne mențin apoi, vie, dragostea anilor tineri pentru sport. Îi iubim, uneori, pentru ceea ce nici măcar nu știm că ne va da cîndva, destul de tîrziu, atunci cînd vom fi schimbat locul din arenă cu cel din tribune: pentru statornicie. De aceea, fără îndoială, competițiile dotate cu trofee chalenge, care sînt disputate ani de-a rîndul («Jules Rimet», la fotbal, «Corbillon», la ping-pong, «Cupa Davis», la tenis etc.),ne-au devenit nu numai familiare, ci de-a dreptul dragi, mai cu seamă de cînd reprezentanții noștri au început să se numere printre candidații celebrelor și prețioaselor trofee puse în joc.

În prezent, sportivii români sînt angrenați direct în disputa pentru două excepționale cupe: cea care reunește cele mai bune echipe de fotbal din lume și Salatiera de argint a familiei Davis. Despre cea dintîi am mai scris și o vom mai face, pentru că ne place și pentru că evenimentele ne vor sili. Vom ti gazdele ultimului trofeu numit, aflat la începutul unei noi ediții. După cum se știe, primul tur al anului curent s-a desfășurat în cursul săptămînii trecute și nu fără surprize. Mai înainte de a le arăta, se cere însă a sublinia debutul victorios al echipei României. Primul său partener de joc a fost reprezentativa Iranului, care a dat o replică onorabilă finaliștilor de la Cleveland pe terenul de altitudine de la Teheran. Scorul de 4-1, pentru România, nu trebuie neapărat comentat, deoarece la 3-0 orice meci pentru Salatieră este practic sfîrșit, însă condițiile în care Ilie Năstase, jucătorul român nr. 1 la simplu, a cîștigat (59 de ghemuri și 5 seturi) merită un dram de atenție. Indiferent de condițiile invocate și de care nu ne îndoim, îngrijorarea ne pîndește vicleană și ne face să gîndim la o nedorită dar posibilă surpriză. Atîta vreme cît condițiile de disputare a meciurilor pentru «Cupa Davis» nu se vor uniformiza, efortul concurenților se va menține nu numai la o cotă permanent foarte ridicată dar și la limita imprevizibilului. Să sperăm că seriozitatea și experiența tenacelui Ion Țiriac vor echilibra, în continuare, jocul șanselor cu etalonul valorii reale a formației României și că talentul excepțional, dar încă în curs de șlefuire, al lui Ilie Năstase va deveni un ferm punct de sprijin al performanțelor viitoare și nu o sursă de neliniște.

S-a spus că eliminarea Australiei de către India a fost o surpriză. Nu sînt de acord, decît dacă se comentează parțial informația aceasta: Australia a părăsit «Cupa Davis» din primul tur! Asta da surpriză, dar cînd învingătoarea ei este echipa indiană, pe care și publicul românesc a putut-o vedea și aprecia la București, cu excelenți jucători (mai ales pe iarbă) și cînd învinșii lor sînt încă departe de clasa compatrioților lor trecuți la profesionism, atunci rezultatul nu cred că trebuie să mai mire. Dar iată că, în Europa, Austria elimină Anglia, ceea ce mi se pare cu mult mai grav, pentru lumea tenisului, decît insuccesul australienilor. Și nu numai atît: Spania trece «la pas» de Suedia (se va reedita dramatica întîlnire Spania-România de acum un an? vom putea cîștiga și de data aceasta și încă în fața publicului bucureștean, dar cu Santana ca adversar?); Iugoslavia, figurînd pe același tablou cu noi, a trecut de Polonia; la limită (3-2), este foarte adevărat, dar a trecut totuși, avînd șansa de a susține eventualul joc cu davis-cupmanii români, pe terenul lor, ceea ce — la limita unor valori sensibil egale — poate constitui un argument decisiv.

Salatiera familiei Davis se află iarăși în joc. Și echipa României poate ajunge, din nou, foarte aproape de ea, o poate chiar aduce, pentru un an de zile cel puțin, la București. Vom vedea în ce măsură se vor concretiza posibilitățile teoretice. Nu mai puțin interesant mi se pare să vedem ce a însemnat pentru tenisul autohton, în ansamblul său, succesul de prestigiu al anului trecut?

Finala de la Cleveland a fost punctul de maximă ascensiune atins, pînă în prezent, de practicanții sportului alb din România și am considerat că ei ar fi trebuit să reprezinte semnalul unei restructurări, în profunzime, al unei discipline care trăiește mai mult prin cei doi corifei ai săi și — de regulă — în afara hotarelor țării (acolo unde ei ne reprezintă, unde se confruntă cu marile valori mondiale și de unde ne aduc repetate și flatante succese). Dar momentul a trecut, valurile entuziasmului s-au potolit atunci cînd a fost vorba să se treacă la treabă. N-au apărut noile terenuri așteptate, nici cele de asfalt, nici aitele, materialele necesare tenisului sînt din ce în ce mai rare în magazine, calendarul internațional n-a fost augumentat, cum s-ar fi cuvenit, Campionatele internaționale de la Mamaia, după ce-au fost contramandate anul trecut, acum sînt în faza de studiu în intenția de a fi readuse la București (?!), meciul cu echipa S.U.A., promis de deținătorii «Cupei Davis»,n-a avut încă loc, deși aceștia se află în Europa, nici pe Canottieri-Milano nu i-am putut vedea evoluînd aici, lucrările de la arena acoperită s-au limitat, pînă acum, la niște măsurători, ceea ce — dacă ar fi să adunăm — ne-ar înfățișa un tablou nu tocmai înfloritor într-un sport în care, de doi-trei ani, ne-am impus ferm pe plan mondial, redovedind lumii întregi mai vechile calități ale tineretului nostru pentru jocul cu racheta cu corzi.

«Cupa Davis» se află acum din nou pe masa la care sînt poftiți și jucătorii români. Mă întreb: ce punem noi pe această masă în schimbul trofeului pe care vrem să ni-l însușim prin luptă sportivă? Poate cineva să răspundă? Cine?

FĂRĂ PENE ȘI TOMAHAWKURI

Încercare de reconstituire a tragediei populației băștinașe a celor două Americi

«Acest pămînt este pămîntul meu» scrie pe pancarta fixată de indienii care au ocupat Alcatrazul la intrarea fostei închisori. Indienii au oferit autorităților federale ale S.U.A. pentru acest teritoriu 24 dolari — în mărgele de sticlă și pînză colorată (așa cum li s-a plătit indienilor pentru acapararea insulei Manhattan).

de I. CIOARA

Din inițiativa unui întreprinzător proprietar de ranch din Texas, o originală «trupă» — circa 100 de cowboys, 300 cai și tauri dresați pentru «rodeo», diligențe de epocă și mai mulți indieni «Sioux» — colindă de cîtăva vreme prin mai multe țări vest-europene. Punctul de atracție al «spectacolului», sînt de părere organizatorii, constă în reconstituirea unui atac al indienilor. Așadar, «peviu» ceea ce «Cavalcada fantastică» a lui John Ford ca și altfel alte westernuri au prezentat de-a lungul anilor, mistificator, drept «piei-roșii»: războinici cruzi, preocupați numai de atacarea diligențelor, convoaielor de căruțe cu covilțir, pe ai căror ocupanți — «fețe palide» — îi torturau, îi masacrau, îi scalpau; într-un cuvînt, sălbatici de care numai gloanțele unui Winchester salvau civilizația, întruchipată pe ecran de un John Wayne, Gary Cooper sau Henry Fonda. O viziune transformată cu rea-credință într-un adevărat mit, înjosire pe care pieile-roșii au suportat-o în tăcere. Ca și acea comportare față de ei de-a lungul a aproape un secol, denumită eufemistic «pacificare» — care și-ar găsi însă corespondentul mai potrivit în expresia «genocid». Dar-iată că deși spre cer nu s-a înălțat fumul-semnal, nu s-au făcut auzite strigătele războinice și nici n-a fost dezgropat tomahawkul (securea de luptă), o serie de fapte arată că pieile roșii s-au pus în mișcare. Pentru a destrăma falsa mitologie creată în jurul lor, pentru a evidenția tragicul adevăr că ei sînt cei care au fost înșelați cu cinism, maltratați, persecutați fiind aduși azi la situația de «cea mai săracă, cea mai bolnavă și cea mai incultă grupare etnică din America» (cum se poate citi chiar într-un raport al autorităților S.U.A.). Prima manifestare mai de răsunet a ceea ce a fost denumit «Red Power» («Puterea roșie» - prin analogie cu mișcarea negrilor «Black Power») a constituit-o ocuparea fostei închisori Alcatraz către sfîrșitul anului trecut. Apoi, în martie și aprilie a.c., repetatele tentative de ocupare a bazei militare Fort Lawton, acțiune ce a stîrnit un deosebit ecou și datorită faptului că la ea a luat parte pentru a-și manifesta sprijinul față de cauza dreaptă a indienilor — cunoscuta actriță Jane Fonda, fiica lui Henry Fonda...

«AM TĂCUT PREA MULT TIMP...»

Între numeroasele elemente menite să definească trăsăturile sălbatice ale triburilor indiene, unul aproape nelipsit din westernuri era scalpul. Dar adevărul istoric arată că tocmai «fețele palide», pe care aceste filme îi prezentau ca pe niște eroi, au fost cei dintîi «vînători de capete». În 1863 autoritățile americane ofereau o primă de 20 de dolari celor care ucideau un indian — fie el bărbat, femeie sau copil — din triburile așa-zise «nesupuse». Și pentru a face dovada vitejiei lor li se cerea să aducă o fișie de piele cu păr, jupuită de pe capul victimei. În zelul lor, acești vînători de indieni au ajuns să atace și satele locuite de triburi ce încheiaseră înțelegeri pașnice cu autoritățile. Numai după aceea reacția în rîndul indienilor a fost de a-i face pe «pacificatori» să simtă pe propria lor piele aceleași atrocități... Faptul citat însă nu pune numai în concordanță istoria cu adevărul. El vine totodată să evidențieze că sloganul «nu există decît un singur indian bun — indianul mort» a constituit mai mult decît un credo.

Exterminarea violentă s-a îmbinat însă și cu alte metode. În 1789, printr-un decret al autorităților americane se preciza că «pămîntul și averea indienilor nu le vor fi niciodată luate fără consimțămîntul lor». Dar în 1830, prin «Removal Act» (așa-numitul «Act de mutare»), indienii erau goniți de pe pămîntul lor, în «vestul sălbatic», și răspîndiți prin «rezervații». Fapt este că astăzi urmașii «pieilor-roșii» de odinioară, pe teritoriul S.U.A. se cifrează la 600 000 — 200 000 se află prin diverse orașe (60 000 la Los Angeles, 20 000 la San Francisco, 15 000 la Chicago etc.) iar restul sînt împărțiți în rezervații, totalizînd 200 000 kmp pe triburi Sioux, Picioare negre, Crow, în platourile septentrionale; Cheyenii și Kiowa în regiunile centrale; Comanci și Apaci în sud; Navajos în Arizona; Menomini în Wisconsin; Lumuri în statul Washington etc. Situația lor? «Revoltătoare» — a declarat de curînd însuși vicepreședintele Spiro Agnew. Concret, aceasta înseamnă o medie de vîrstă de circa 40 de ani față de 70 a americanului «alb»; copiii nu sînt școlarizați decît în proporție de 5,5 la sută — mult în urmă chiar față de cea privind pe copiii negri și chiar pe cei mexicani; șomajul atinge pînă la 80% din forța de muncă din rezervații; și, pe deasupra, mai există și acel «Birou pentru probleme indiene» care, de cînd ființează, din 1834, s-a dovedit doar un instrument pentru a-i ține în hățuri. «De la naștere la moarte — se arată într-un recent studiu juridic — casa indianului, pămîntul său, rezervația, locurile sale de muncă, magazinul unde tîrguiește, consiliul tribal care-l conduce sînt toate dirijate de Biroul pentru probleme indiene».

Deși recunoscuți cetățeni ai S.U.A. — e drept abia din 1924 (!) — acești oameni curajoși (e notoriu că dintre cei 25 000 militari americani de origine indiană ce au luptat în al doilea război mondial doi au primit cea mai înaltă distincție — Medal of Honour — unul dintre ei fiind pușcașul marin Hynes, indian din tribul Pima, care a înfipt drapelul S.U.A. pe fortăreața japoneză Iwo Jima), acești oameni care s-au dovedit apți pentru munci dificile (mulți dintre cei care au montat schelăria metalică a unor zgîrie-nori ca Empire State Building, Rockefeller Center, Waldorf Astoria au fost indieni Mohawk) își spun acum răspicat cuvîntul: «Nu dorim să mai fim piese de muzeu ori de atracție pentru turiști». Este de fapt sintetizată în aceste cuvinte afirmarea necesității recunoașterii dreptului lor la o existență demnă. În ultimă instanță același caracter îl îmbracă și ocuparea insulei Alcatraz din Golful San Francisco, dezafectată în 1964, ca și repetatele tentative de ocupare a bazei militare Fort Lawton. În curs de dezafectare, pentru a le transforma în centre de cultură ale indienilor (în ambele cazuri indienii bazîndu-se pe tratatul încheiat în 1868 între autoritățile americane și reprezentanții indienilor, în virtutea căruia aceștia din urmă pot revendica orice «teren federal nefolosit»). «Am tăcut prea mult timp — a declarat unul dintre conducătorii indieni. Ocuparea Alcatrazului reprezintă cel mai important eveniment pentru noi, de cînd am încetat războiul dus... în 1889». Indienii americani sînt hotărîți — și înmulțirea acțiunilor lor în vremea din urmă confirmă aceasta — să facă totul pentru ca, așa cum plastic se exprima un alt conducător al luptei lor, «să nu ne mai topim ca zăpada sub soarele primăvăratic».

Mohicana Kahn-Tineta — din rezervația Canghnawaga ce face parte din «cele șase națiuni» ale rezervației irokeze — a cărei luptă pentru apărarea populației indiene din Canada a făcut-o cunoscută în întreaga țară și dincolo de hotarele ei; ea a venit la Londra, la reședința primului ministru britanic de pe Downing Street 10, pentru a reaminti drepturile promise de coroana britanică confederației irokeze a «celor șase națiuni».

Patru demonstrații în decurs de numai o lună au fost organizate de reprezentanții indienilor din S.U.A. la Fort Lawton, în sprijinul revendicării lor de a li se ceda teritoriul bazei militare în virtutea acordului din 1868 referitor la «teritoriile federale nefolosite».

Puținii supraviețuitori ai tribului Sioux din S.U.A. nu arată cîtuși de puțin ca acești Sioux, membri ai trupei de cowboy și indieni prezentați ca «spectacol de atracție» de un om de afaceri întreprinzător, prin o serie de orașe vest-europene.

Cîțiva dintre cei ce au reușit să scape din masacrele organizate în jungla amazoniană tocmai de cei puși să-i ocrotească pe indieni.

UN GENOCID SISTEMATIC

Drama indienilor de pe actualul teritoriu al Statelor Unite este doar o mică parte a marii tragedii pe care o trăiesc de circa cinci veacuri, din prima zi a cuceririi Lumii Noi, urmașii celor botezați indieni de către Columb — cum spun aceștia cu năduf, doar pentru că «s-a rătăcit și a crezut că a debarcat în India». Cinci veacuri în care omul alb a luat fel de fel de înfățișări — conchistador bandeirante, seringueiro, garimpeiro, grileiro — pentru a acapara pămînturile celor ce au fost stăpînii acestui întreg continent și bogățiile pe care le ascundeau aceste pămînturi. Din totalul locuitorilor acelei părți a Americilor, cunoscută sub numele de America Latină, indienii reprezintă astăzi doar aproximativ a șasea parte. Dar poate că nicăieri nu s-au petrecut asemenea orori ca în adîncurile întunecoase și mute ale junglei amazoniene. «Întreaga Amazonie — scrie Lucien Bodard în cartea sa «Masacrul indienilor» — este un fel de lagăr de concentrare, de lagăr al morții sub semnul hevelii». În anul 1500 — relatează un cunoscător al locurilor, exploratorul Paul Lamberg, autorul filmului «Fraternelle Amazonie» — existau aici 4 milioane de indieni. De atunci campania de exterminare a acestora s-a amplificat cu fiecare zi... În 1900 rămăseseră doar 500 000, iar la ora actuală (interviul era dat în 1968, cînd a izbucnit și scandalul de care se va aminti în rîndurile ce urmează) numărul lor nu depășește 80 000 în Amazonia braziliană și 300 000 în întreaga Amazonie». Înseși aceste cifre arată că masacrul cel mai mare s-a petrecut pe teritoriul brazilian. Un adevărat genocid desfășurat sistematic: indienii au fost bombardați de aviație pînă în ascunzișurile cele mai tainice din adîncul pădurii, au fost doborîți de gloanțele ucigașilor plătiți, otrăviți cu alimente parașutate și îmbibate cu arsenic, decimați cu ajutorul îmbrăcămintei — de asemeni «mană cerească» — impregnate cu virusul variolei. Și ceea ce a stîrnit indignare și revoltă — aceasta s-a petrecut nu în pofida, ci sub oblăduirea acelui organism guvernamental care ar fi trebuit să le asigure condiții pentru a subzista (așa cum și-l închipuise cel ce l-a înființat în 1910, prietenul indienilor, Candido Rondon) — Serviciul pentru protecția indienilor. «Dosarul S.P.I.» deschis de autoritățile braziliene în 1968, după ce cotidianul «O Globo» din Rio de Janeiro a dezvăluit «jafurile și expedițiile pe care unii, lipsiți de omenie și onoare le-au organizat sub mantia S.P.I....»-a fost închis o dată cu condamnarea la închisoare pe diferite termene a 135 ofițeri și funcționari din «Serrviço de Protecçao do Indio» și concedierea altor 206. Cele 5 115 pagini (103 kg) ale actului de acuzare, enumerînd tot felul de fărădelegi, se pot concentra într-o singură și zguduitoare constatare: doar 20 000 din cei 90 000 indieni aflați sub «protecția» S.P.I. au mai putut fi descoperiți în așezările lor... Dezvăluirea acestui masacru a avut darul să declanșeze punerea în lumină a unei întregi serii de fapte asemănătoare. A fost descoperită astfel, «operînd» în zona de graniță columbiano-venezueleană, o bandă ce organiza adevărate safari-uri printre indieni, pentru plăcerea unor latifundiari care — potrivit afirmațiilor ucigașilor de profesie arestați — «plătesc, și încă destul de bine, pentru a avea satisfacția de a ucide cel puțin un indian». Au avut de asemeni un puternic ecou în Columbia revelațiile făcute de un tînăr sociolog, Victor Daniel Bonilla, care în lucrarea sa, «Slujitori ai lui Dumnezeu și stăpînii indienilor», arată că misionari spanioli sosiți în 1906 în valea Sibundoy din regiunea amazoniană i-au deposedat pe cei 8 000 indieni de 10 mii ha din cele 12 mii pe care le dețineau, transformîndu-i totodată în sclavi ai lor.

Cu drama indienilor sînt confruntate și alte țări latino-americane. În Bolivia, de pildă, 3 milioane de indieni — 70 la sută din întreaga populație a țării — duc o existență mizeră pe un pămînt plin de bogății, mizeriei fizice alăturîndu-i-se cea spirituală — 68 la sută dintre indieni fiind analfabeți. Mai pretutindeni în țările latino-americane indienii au fost aduși pe ultima treaptă socială — secerați de boli și foamete, pradă analfabetismului. Dar cei mai luminați dintre ei au pornit lupta pentru a pune capăt acestei situații, fiind semnificativă tendința lor de a acționa în comun. Atît pe plan național cît și continental. Recent, la Caracas, spre exemplu, s-a desfășurat primul Congres al indienilor din Venezuela, în cadrul căruia s-a hotărît să se ceară guvernului înfăptuirea unei reforme agrare eficiente, ameliorarea condițiilor de locuit, școlarizare și asistență medicală în zonele locuite de indieni. Situația social-economică a indienilor pe plan continental a stat în centrul atenției participanților la cel de-al doilea Congres al Institutului internațional de apărare a drepturilor indienilor — reunind la Santiago de Chile,

Din oamenii liberi și mîndri care au constituit tribul Bororo din jungla braziliană au rămas doar aproape 100, măcinați de tuberculoză.

Vestigiile civilizației Maya au rămas o mărturie pentru posteritate a înaltului grad de cultură al indienilor.

FARA PENE SI TOMAHAWKURI

în toamna trecută, delegații din Chile, Ecuador, Peru, Argentina, Paraguay

O BOMBĂ CU EXPLOZIE ÎNTÎRZIATĂ

Contrazicînd o zicală cu circulație în preria canadiană,care spune că «un indian contrariat se așază și așteaptă», urmașii irokezilor, ai indienilor Mohawk, Cree etc. au trecut și ei la acțiune pentru apărarea entității celor 237 000 indieni care mai populează azi întinderile vaste ale Canadei — marea majoritate cuprinși în cele 2 269 rezervații din provinciile Ontario, Columbia britanică, Quebec și cele trei provincii din prerii. «Frămîntările care au cuprins populația indiană — arăta nu demult primul ministru al provinciei Alberta — constituie o bombă cu acțiune întîrziată, al cărei fitil devine,pe zi ce trece,tot mai scurt... Trebuie căutate soluții pentru satisfacerea cerințelor firești ale băștinașilor...» Cea avută în vedere de autoritățile de la Ottawa — prezentată vara trecută într-o «Carte Albă» — prevede să se pună capăt «statutului special» al indienilor și obținerea de către aceștia,în cel mult cinci ani a titlului de cetățeni în deplinul sens al cuvîntului. Totodată,se preconizează ca ei să treacă sub controlul autorităților locale, precum și să fie abolit unul din principalele drepturi ale indienilor, și anume proprietatea în comun asupra pămîntului rezervațiilor, acesta urmînd să devină proprietate individuală, transmisibilă prin acte de vînzare-cumpărare. Respingînd «integrarea» pe aceste baze în societatea canadiană, liderul indian Harold Cardinal — în vîrstă de 27 de ani — considerat ca «indianul cel mai influent după Cochise» (erou Apac căzut în secolul trecut, apărînd pămînturile indiene împotriva albilor), subliniază că «în mozaicul canadian noi vom să rămînem o pată roșie». În cartea sa «Societatea nedreaptă», apărută recent, H.Cardinal, care a cunoscut pe propria-i piele ce înseamnă mizeria indiană (8 din cei 17 frați și surori murindu-i de tineri de meningită), arată că venitul anual mediu al unui indian este de 360 dolari față de 1 540 al celorlalți canadieni, șomajul este de 10 ori mai mare în rîndul indienilor decît la restul populației etc. și cere guvernului federal asigurări sociale, îngrijire, școli — dar nu cu prețul unei «asimilări» forțate.

•

Stăpîni absoluți ai imensului continent american în urmă cu veacuri, indienii nu mai constituie azi decît o infimă parte a populației acestuia. Nici o altă populație din lume n-a suferit pare-se atît, tragedia lor consumîndu-se de altfel în tăcerea unei lumi absorbite de alte evenimente «mai spectaculoase». Poate tocmai de aceasta răbdarea lor a luat sfîrșit. Din Alaska pînă-n Țara de Foc, ei au pornit acum fără pene și tomahawkuri în lupta pentru reafirmarea propriei lor ființe naționale

Culorile vii ale frumoaselor veșminte indiene pot fi admirate cu prilejul sărbătorilor acestora.

Locuință luminoasă cu perdele ușor de întreținut din DIOLEN

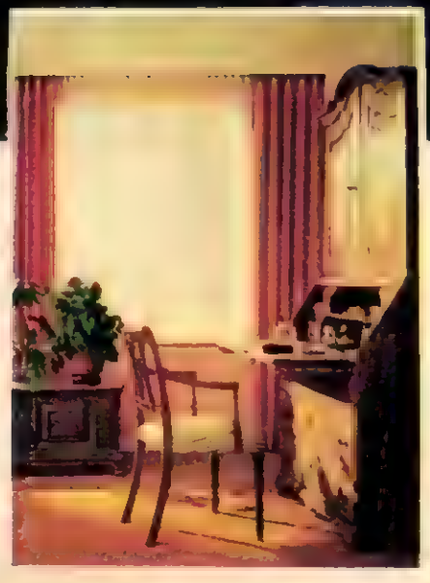

Perdelele DIOLEN fac din camera dv. o locuință luminoasă, respirînd bucurie și confort.
Perdelele și draperiile DIOLEN — o ambianță ideală.

Eleganță, rezistență, stabilitate dimensională.
Vaporoase și decorative perdelele din DIOLEN imprimă locuinței dv. aspect odihnitor și confortabil.
spălat - agățat - gata!

Diolen
garantează calitatea produsului
Enka Glanzstoff

PUBLICOM

varietăți

UMOR

de I. Mihoc RADNANU

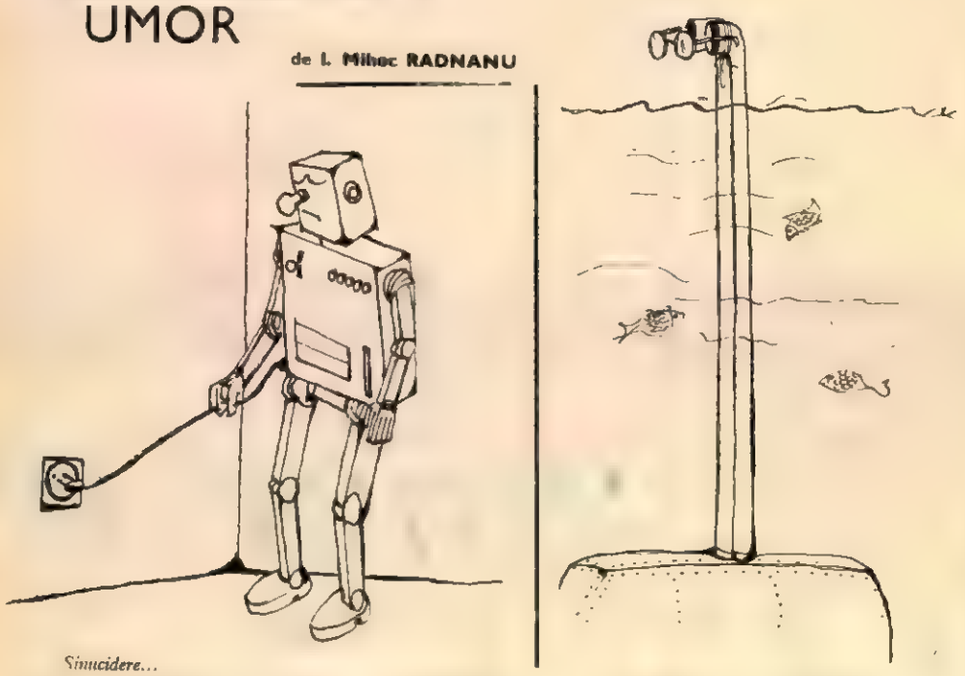

Sinucidere...

de Cezar PAVELESCU

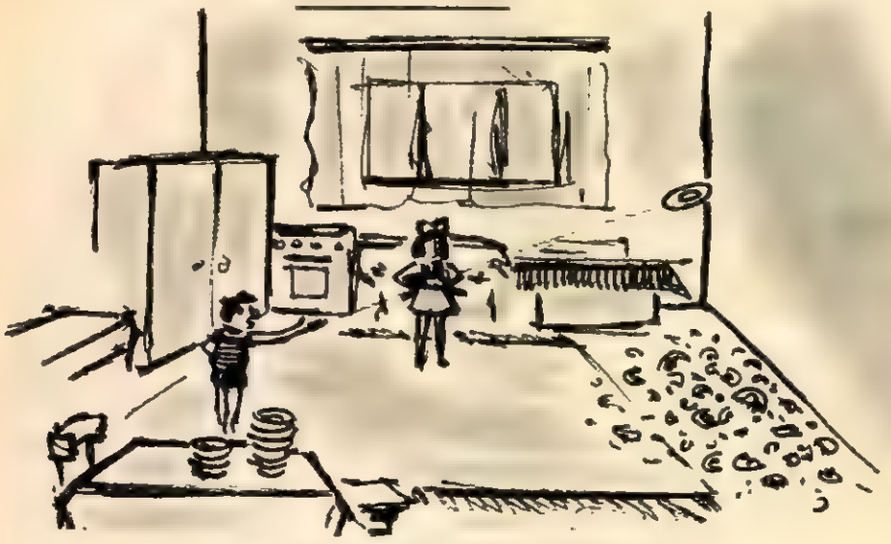

— Acum sper c-ai înțeles sistemul de funcționare al farfuriilor zburătoare...

— Ce-ai făcut cu astea?
— Am reparat transistorul!!!

de V. TIMOC

Efort contabil

— Peste trei luni, două zile și trei ore plecăm la odihnă

— Ce-i asta?
— O cerere. Pentru ocuparea postului de gestionar...

— Mă numesc Gică și-ți cer mîna...
— Fii serios! Nici nu mi-ai spus încă din ce trăiește tatăl dumitale..

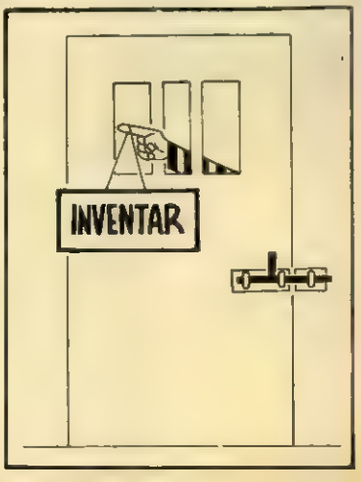

UMOR ELVEȚIAN

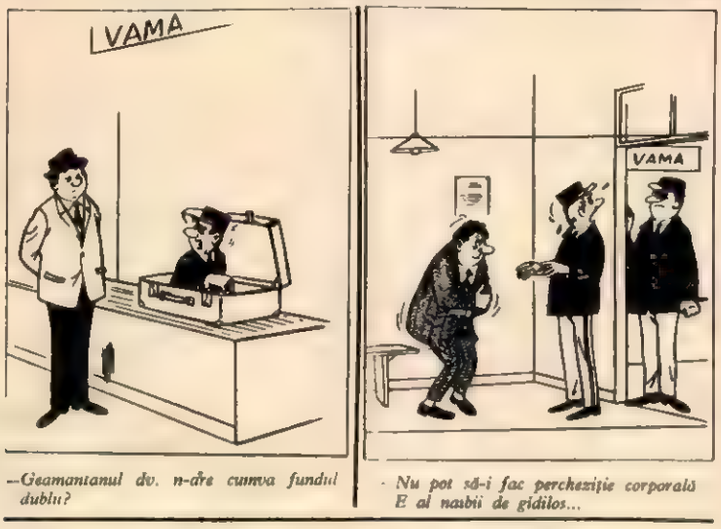

–Geamantanul dv. n-are cumva fundul dublu?

– Nu pot să-i fac percheziție corporală E al nasbii de gidilos...

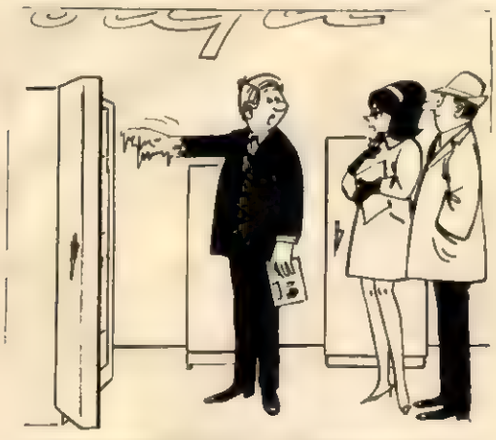

–Frigiderul acesta este dotat cu un agregat foarte puternic

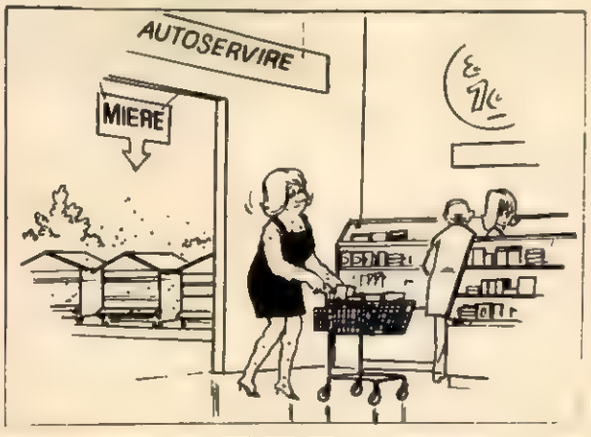

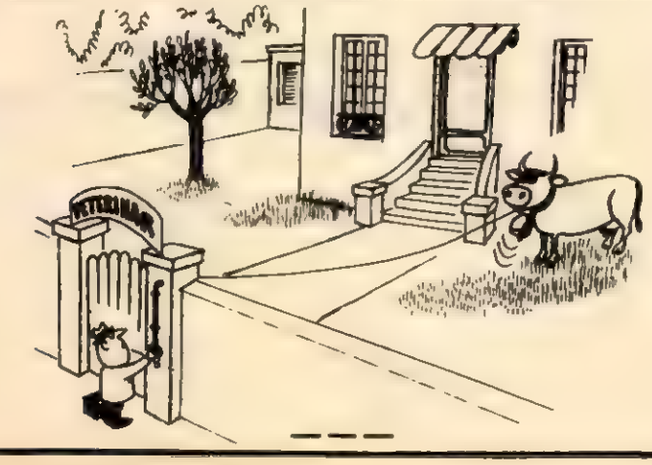

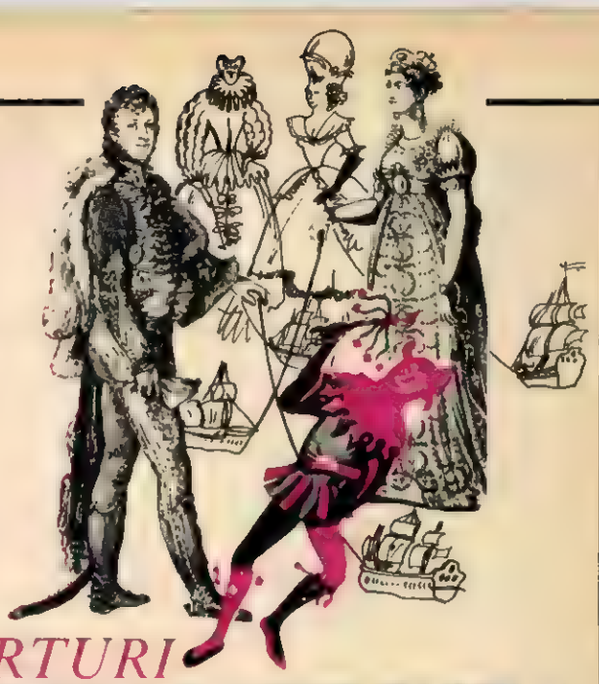

PORTURI

ORIZONTAL: 1) «Perla Mării Negre», cel mai mare port al țării noastre — In port.-2) Mare port în delta fluviului Volga — Port polonez la Marea Baltică. 3) Patria portului Alexandria (abr.) — Capitala și cel mai mare port al Portugaliei. 4) Port la Marea Japoniei — Orășel în Suedia. 5) Calciu (abr.) — Mic port în Chile — Numele a trei regi ai Pergamului. 6) Leguminoasă — Limpezi. 7) Oraș în Egipt — Port în sudul Spaniei. 8) Prin viu grai (pl.) — Fără ele n-ar fi nici porturi — Prova la Dakar! 9) Străvechi port în Vietnam — Veche denumire a Iranului — Golful în care este situat portul Marsilia. 10) A-și lua asupra — La intrarea în Leningrad! — Vede! 11) Spată — Portul capital al Algeriei — Un metru cub de lemne. 12) Strimtoare în Franța — Rață... științifică — De înmulțit. 13) Mare port al Belgiei, al patrulea din lume — Oraș-port în nord-estul U.R.S.S., așezat în golful cu același nume.

VERTICAL: 1) Oraș-port și capitală a Venezuelei — Important port în Israel 2) Mare port al Japoniei — Împreună cu New Orleans formează cele două mari metropole ale sudului S.U.A. (statul Texas). 3) Localitate în Camerun — Portul Atenei și poarta maritimă a Greciei — Uvertură la uvertură! 4) Sere! — Țărînă (reg.) — Apă cu porturi. 5) Port la Oceanul Pacific pe coasta vestică a Americii de Sud — Se poartă onest. 6) Interjecție — Important port al Turciei — Localitate în S.U.A. 7) Nas micuț — Port vestit al Peninsulei Arabice. 8) Riu în U.R.S.S. — Medic și cercetător român de renume mondial, specialist în geriatrie — Nu prea des. 9) La intrarea în Baku! — Insulă în Micronezia — Notă. 10) Reședința administrativă a Californiei. 11) Regina Adriaticii, fascinant tezaur de frumusețe artistică, orașul care a dominat întreaga istorie medievală a Mediteranei — Orășel în Noua Zeelandă. 12) Port al Iranului la Golful Persic — Numele a două porturi, unul în Anglia, pe Canalul Mînecii și cel de-al doilea în S.U.A., pe coasta Atlanticului. 13) Casă! — Cel mai însemnat centru comercial și port al R.A.U.

Dr. Aurelia PETRESCU-BACIU

Dicționar: ASEDA, ATAL, SHIN, ERAN, FOUR, NTUI, GAS, TNA, EAP, TOA

Dezlegarea jocului «FLORI», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) STRAT — COPIL. 2) IROSIT — RIND. 3) RAZE — IRISI. 4) ANEMONE — TIE. 5) ZD — AMENTI — X. 6) AMNARE — LIA. 7) AFLATE — F — RG. 8) GIA — UTILA — E. 9) ARDERE — OMAR. 10) VII — I — AROMA. 11) AUIT — SPIRIT.

glob-comentar

Dic. BABOIAN

SEMANTICA ESCALADĂRII

Intervenția militară americano-saigoneză în Cambodgia se află în cea de-a treia săptămînă de intensă desfășurare în fața valului de proteste ce se ridică în lumea întreagă, adepții acestui nou pas de extindere a războiului din Vietnam recurg la stratagema clasică a denaturării faptelor, invocînd «stări de urgență» care ar fi determinat — ca opțiune imediată — așa cum a susținut președintele Nixon, intrarea «în miezul încurcăturii».

Istoria cunoaște nenumărate exemple de mistificare a realităților pentru acoperirea sau justificarea unor acțiuni militare cu caracter agresiv, pornite sub pretexte felurite. De fiecare dată eșafodajul de argumentație a politicii de forță se bazează pe răstălmăcirea, pînă la abuz, a unor noțiuni fundamentale ale dreptului internațional și în general ale conviețuirii pașnice pe acest pămînt. Imprimînd, deliberat și — de ce să n-o spunem — fără scrupule, un caracter versatil acestor noțiuni, exponenții americani ai intervenției armate folosesc un limbaj adecvat în virtutea unei semantici sui-generis. Ei își asumă dreptul de a interveni brutal în treburile interne ale Cambodgiei (implantînd și aici torța războiului) și vor ca opinia publică să considere aceasta drept un pas spre terminarea războiului din Vietnam.

Prefigurînd cu ironie mușcătoare viitoarea ediție a unui dicționar al escaladării, Anthony Lewis sugerează în *International Herald Tribune* (subtitlul: «Webster's New American Dictionary») includerea cîtorva noi definiții în raport cu politica actuală a S.U.A. în Indochina. Reținem dintre cele mai sugestive:

Acțiune pentru pace: Trimiterea de trupe, bombardiere și elicoptere americane în Cambodgia, fără a informa guvernul cambodgian...; *Respect pentru suveranitate și neutralitate:* Intrarea masivă a trupelor americane într-o țară neutră; *Constituție:* Document care împuternicește pe președintele S.U.A. să invadeze orice țară, dacă aceasta manifestă o atitudine intolerabilă; *Pretext:* Scuze folosite drept paravan de perfide guverne străine pentru a critica America...

Dicționarul propus de Anthony Lewis definește cu sarcasm fiecare etapă a politicii americane în Indochina. Dar atunci cînd, în văzul lumii întregi, o mare putere încalcă suveranitatea, independența și neutralitatea unei țări mici, atunci cînd orașe, sate și plantații cambodgiene sînt prefăcute în scrum și cînd pe Mekongul însîngerat plutesc acuzator cadavrele victimelor agresiunii americane, semantica escaladării nu este în măsură să acopere strigătul de legitimă indignare mondială împotriva acestor nelegiuiri. Oricare ar fi pretextele și argumentele escaladării, forța armată nu poate constitui un mijloc de soluționare reală a conflictelor din această regiune, din nici o regiune a lumii. În acest spirit guvernul român, în două declarații oficiale, a arătat că noile acțiuni ale S.U.A. în Indochina prejudiciază grav eforturile popoarelor pentru conviețuire pașnică, înțelegere și colaborare internațională.

Într-o lume în care pacea are un caracter indivizibil — orice focar de război fiind un pericol virtual pentru întreaga omenire — dreptul celui care nu poate înlocui dreptul inalienabil al oricărui popor de a-și guverna, independent și suveran, propriile destine. Semantica escaladării este incapabilă să demonstreze contrariul.

Florica ȘELMARU

OMUL DE PE ACOPERIȘ

După ce patru studenți — doi băieți și două fete, de 19 și 20 de ani — au fost uciși, în incinta Universității din Kent, Ohio, S.U.A., de gloanțele gărzii naționale, purtătorul de cuvînt al Casei Albe a declarat că «președintele împărtășește durerea părinților acestor tineri și a tuturor americanilor față de aceste morți inutile». O altă declarație prezidențială atribuia indirect răspunderea celor petrecute studenților înșiși, exprimînd în esență «nădejdea» că «tragicul incident» le va aduce mintea la cap. Apoi s-a anunțat că, din dispoziția președintelui, ministerul justiției va deschide o anchetă care să facă «lumină deplină».

În ceea ce privește mintea la cap se pare că, dacă uneori minia lor poate lua forme excesive, de minte nu duc lipsă studenții care protestează. Un raport recent, elaborat la cererea Consiliului American pentru Educație de către o echipă alcătuită din personalități competente, este edificator în acest sens. Reiese din raport că frecvența și intensitatea demonstrațiilor de nemulțumire, mai reduse în instituțiile în care intră fără examen orice posesor al unei diplome de studii secundare, cresc în proporție cu rigoarea selecției: studenții militanți provin în general din domeniile de studiu cele mai dificile. Ei cer excinderea drepturilor lor în cadrul universității, organizarea de cursuri speciale pentru negri sau alte minorități dezavantajate, și, din ce în ce mai virulent în ultimii ani, încetarea războiului din Vietnam. Este lesne de înțeles de ce transformarea bruscă a războiului din Vietnam într-un război din întreaga Indochină a stîrnit un asemenea tumult în rîndurile acestei studențimi. Și, într-o mare măsură, în acelea ale tinerelor cadre universitare...

În ceea ce privește ancheta, ce poate dovedi? Că guvernatorul statului Ohio, James Rhodes, e cel care a chemat garda națională, se știe. Se știe de asemenea că garda a tras în plin. Nu se știe de ce garda, În contradicție cu regulamentele sale de funcționare, dispunea de arme încărcate — dar oare se va afla? Oricum, «alibi»-ul invocat de șefii locali ai gărzii, pentru a se justifica, a trebuit să fie retras în mai puțin de 24 de ore sub povara declarațiilor indignate ale martorilor oculari: vinovații afirmaseră că au tras pentru că un om suit pe un acoperiș trăgea el însuși în ei. Dar omul înarmat de pe acoperiș n-a existat...

În această ordine de idei, e de remarcat cum, de cîte ori e nevoie, se găsește pe un acoperiș sau la etajul șase al unei clădiri, de pildă, un om cu o pușcă. The right man in the right place, deci, omul potrivit la locul potrivit. Recent, directorul unei firme de cercetări prin ordinatoare, Richard Sprague, a publicat în revista «Computers and Automation Magazine» rezultatul unei analize efectuate de el cu utilajul electronic de care dispune. Supunînd ordinatoarelor cinci sute de fotografii și douăzeci și cinci de mii de clișee conținute în secvențe de film, realizate și unele și celelalte în momentul asasinatului de la Dallas, studiind tot prin ordinator comportamentul tuturor persoanelor prezente în imagini, Richard Sprague a ajuns la următoarele concluzii: cel puțin patru indivizi au participat la asasinarea președintelui Kennedy și cel puțin cincizeci la complotul care a organizat asasinatul; au fost trase cel puțin șase gloanțe, dintre care unul n-a atins pe nimeni, unul l-a rănit pe guvernatorul Connally, patru l-au lovit pe președinte; numai două au pornit de la fereastra celebrului depozit de cărți; și nici unul dintre cei ce au tras nu era Lee Harvey Oswald.

N. POPESCU-BOGDĂNEȘTI

INIȚIATIVA DANEZĂ

Într-o formulare, pe care am numi-o lapidară, agenția «France Presse» difuza nu demult știrea că Parlamentul danez a luat o inițiativă menită să avanseze pregătirile conferinței general-europene consacrate problemei securității. În ce constă acest nou pas pe calea spre întîlnirea la care chema Apelul de la Budapesta al statelor participante la Tratatul de la Varșovia? Prezidiul Parlamentului din Danemarca, de acord cu toate partidele politice danezе, a hotărît să invite la Copenhaga parlamentari din patru țări răsăritene — România, Ungaria, Iugoslavia și Bulgaria, și din cinci țări occidentale — Austria, Olanda, Belgia, Suedia și Finlanda, pentru a discuta perspectivele unei asemenea conferințe. Invitația, care potrivit aceleiași surse a și fost trimisă, întreabă pur și simplu țările interesate dacă acceptă, în esență, principiul unei întîlniri la Copenhaga, iar în cazul unui răspuns afirmativ va urma imediat o invitație definitivă în care se va preciza data întîlnirii. În opinia organizatorilor inițiativa are toate șansele de reușită, întrucît rezultatele unor sondaje anterioare s-au dovedit pozitive. Ideea reuniunii aparține șefului Partidului Social-Democrat danez, Jens Otto Krag, fost prim-ministru, acum aflat în opoziție.

Așadar, după ecoul pozitiv pe care Apelul de la Budapesta l-a avut în numeroase cercuri politice ale continentului nostru și după oferta Finlandei de a fi țara-gazdă a conferinței statelor europene, iată, în inițiativa daneză, încă un pas concret în direcția realizării unei întîlniri a tuturor statelor mult frămîntatului nostru continent. Fapt mai mult decît notabil în cadrul procesului de normalizare a raporturilor interstatale, de slăbire a încordării și de instaurare în Europa a unui climat de destindere, pace, bună vecinătate. De bun augur, se poate spune fără rezerve, întrucît orice inițiativă, orice nou pas pe drumul către înfăptuirea securității se cuvine salutat. Europa a singerat prea mult de pe urma conflictelor armate care i-au sfîrtecat de două ori într-o jumătate de secol trupul, pentru ca noțiunea război să nu trezească fiori, pentru ca în cugetul fiecărui om cinstit să nu albă ecou eforturile îndreptate spre împlinirea năzuinței unanime de pace a tuturor popoarelor de pe continent, și din restul lumii. Este notoriu faptul — dureros fapt — că de două ori într-o jumătate de veac războaiele aprinse de patimi europene s-au întins ca pecinginea pe trupul întregului glob, devenind flageluri mondiale.

Poporul nostru vibrează la orice nou efort de pace în Europa, și nu este nevoie să mai explicăm de ce. Țara noastră își aduce o nobilă contribuție la cauza păcii în Europa, la cauza păcii generale, a milita pentru pace fiindu-i României o veche și statornică vocație. Vocație pe care și-o împlinește la Națiunile Unite, în Comitetul pentru dezarmare de la Geneva, în alte organisme internaționale și în reuniuni la nivel înalt, prin tot ceea ce realizează, prin contactele directe, bilaterale, în continuă extindere, cu alte state, indiferent de orînduirea lor social-politică. O conferință general europeană a statelor, avînd ca fundamental obiectiv securitatea, este o idee pentru care politica externă română militează cu fervoare. În viziunea română această conferință urmînd să reunească toate statele continentului, mari sau mici, dar participante cu drepturi egale. O conferință a statelor, rezultat al înțelegerii dintre state, iar nu al tratativelor de la bloc la bloc.

Inițiativa daneză, atît cît ne este cunoscută, se înscrie, cu o notă proprie, pe aceste coordonate.

telex

BELGRAD — *O sumă echivalentă cu 3 milioane dolari a fost alocată prospectării unor zăcăminte petrolifere, presupuse a fi foarte bogate, în Marea Adriatică, la circa 45 km în largul coastei iugoslave.*

BERNA — *Pentru a limita «invazia imigranților», deputatul J. Schwarzenbach propune reducerea la 10% a numărului muncitorilor străini în fiecare canton, deci expulzarea a 300 000 din cei 940 000 imigranți din Elveția.*

GLASGOW — *Învinuind politica guvernului laburist de creșterea șomajului, rezoluția Conferinței sindicatelor din Scoția cere reducerea cheltuielilor militare, naționalizarea marilor monopoluri, creșterea alocațiilor în scopuri sociale.*

PARIS — *«Turismul tehnico — nouă formă de odihnă activă — cîștigă teren. În 1969, 7 milioane de persoane au vizitat unități științifice și tehnice franceze, 3 milioane — diverse întreprinderi industriale.*

TOKYO — *507 milioane dolari au cîștigat anul trecut firmele japoneze de pe urma așa-numitelor «afaceri speciale» cu Pentagonul — vînzări de armament și muniții produse în uzinele japoneze.*

ROMA — *Un recent proiect de lege preconizează investiții de 500 miliarde de lire în sudul Italiei, pentru a-i asigura o dezvoltare care să pună capăt emigrărilor.*

CARACAS — *Potrivit unor date oficiale, în Venezuela circa 1 milion de copii n-au posibilitatea de a frecventa școlile. În universități nu intră decît 8% din totalul tinerilor.*

HAGA — *În decurs de 5 secole și jumătate în Olanda au fost smulse apelor circa 625 000 ha. Recentul plan «Delta» prevede cucerirea, pînă în 1978, a încă 220 000 ha.*

SEUL — *Poliția Coreei de Sud are 50 000 angajați plus aproape 400 000 informatori. După cum s-a calculat, cîte un agent la fiecare 15 muncitori.*

Nicolae LUPU

ERFURT-KASSEL

De la Erfurt, în Republica Democrată Germană, pînă la Kassel, în Republica Federală a Germaniei, în linie dreaptă, este o distanță terestră de aproximativ 110 kilometri. În timp — și ne referim aici la dimensiunea cronologică — două luni despart prima de a doua întîlnire la nivel înalt între reprezentanții celor două state germane. Din punct de vedere politic însă, cele două puncte urbane de pe harta Europei marchează utilitatea și necesitatea parcurgerii hotărîte a distanței care separă practicile încordării internaționale de cele ale dialogului direct între factorii de răspundere ai statelor europene, indiferent de sistem social. Procesul inaugurat la Erfurt, la 19 martie, urmează a fi continuat la Kassel, la 21 mai. Evident, problemele angajate în discuție sînt de o complexitate deosebită și nu se pot aștepta soluții rapide și ușoare. Esențial este însă că dialogul a început, că se discută în spiritul coexistenței pașnice. De altfel, însuși felul cum a evoluat situația în Europa în această perioadă subliniază că metoda tratativelor, chiar dacă soluțiile nu apar imediat, își pune pecetea asupra relațiilor interstatale. Și acest lucru a devenit și mai pregnant prin contrastul creat de consecințele încercărilor de a recurge la alte metode în diferite regiuni ale lumii, cum este, de pildă, folosirea forței împotriva poporului vietnamez. În sprijinul acestei constatări citîm concluzia comentatorului agenției «France Presse», Michel Leleu, care arată: «Provocînd dezorientare în rîndurile celor mai fideli aliați europeni ai Statelor Unite... intervenția militară americană în Cambodgia ar putea, după părerea a numeroși observatori, să întărească tabăra partizanilor unei conferințe a securității europene și unei normalizări negociate în raporturile dintre Europa de vest și de est». Comentatorul francez arată că tocmai ușurința cu care se recurge la forță de către partea americană în problema vietnameză este de natură să îngrijoreze și totodată să încurajeze factorii responsabili europeni,să caute soluții europene situațiilor care pot genera certuri sau conflicte». Așadar, evoluția situației internaționale în ansamblul său este de natură să demonstreze urgența încetățenirii în Europa — și în lumea întreagă — a metodelor care exclud forța, promovează căutarea intereselor și soluțiilor comune. Relatările oficiale arată că pregătirile tehnice ale reuniunii de la Kassel se desfășoară «fără nici o dificultate», adoptîndu-se soluții de protocol asemănătoare cu cele folosite la Erfurt. În ce privește spiritul tratativelor, ministrul de externe al Republicii Democrate Germane, Otto Winzer, a declarat că «securitatea europeană și colaborarea prietenească dintre țările europene fac parte din problemele cele mai importante ale păcii în întreaga lume» și că R.D.G. «se îndreaptă spre Kassel cu cele mai bune intenții». Într-un interviu acordat postului de radio «Deutschlandfunk», ministrul vest-german Egon Franke a declarat că «la Kassel guvernul federal nu se va sustrage nici unei teme de discuție». În diferite ziare s-au publicat relatări privind intenția de a da un caracter de lucru acestor contacte, de a le continua și a le însoți de înființarea unor comisii comune care să discute posibilitățile în vederea unui număr de acorduri. Este de sperat că pe această cale se va ajunge la normalizarea relațiilor dintre cele două state germane la recunoașterea realităților europene, la asigurarea participării cu drepturi egale la viața politică a continentului,a celor două state germane.

Ilie ȘERBĂNESCU

„BRAIN-DRAIN" — SCHIMBARE DE SENS

Începînd de prin deceniul al VII-lea al acestui secol, în Europa occidentală începea să se vorbească din ce în ce mai insistent de implicațiile unui fenomen ce producea o deosebită îngrijorare. Era vorba despre ceea ce englezii au denumit sugestiv «brain-drain» (fuga creierelor) — «exodul de inteligență» către S.U.A. Îngrijorarea produsă în țările vest-europene de accentuarea fenomenului «brain-drain» era mai mult decît justificată. Pentru pregătirea acestor cadre științifice se făcuseră eforturi umane și financiare imense, iar «capitalul pe termen lung», reprezentat de inventivitatea și aportul lor, aproape scăpa estimațiilor cifrice. În schimb, S.U.A. beneficiau de acest considerabil aport fără a cheltui, practic, nimic într-un asemenea scop. Lordul Bowden, de pildă, luînd în considerare valoarea deosebită a contribuției în muncă și idei a unui doctor în științe pregătit în Marea Britanie, arăta că, astfel, «de voie, de nevoie noi contribuim într-o măsură mult mai importantă la dezvoltarea industriei americane decît a celei a tuturor țărilor în curs de dezvoltare».

Dar iată că în ultimii doi-trei ani anumite mutații au avut loc, în urma cărora unii observatori ai fenomenului «brain-drain» și-au pus întrebarea dacă nu cumva va fi înregistrat un recul și chiar o schimbare de sens a acestuia. Sub presiunea cercurilor oficiale vest-europene, autoritățile americane au fost determinate să adopte, încă în anii trecuți, măsuri de creare a unor restricții în calea acestui exod, prin introducerea unor cote pe țări privind acordarea dreptului de imigrare în S.U.A. din țările vest-europene. În prezent însă alții sînt factorii luați, în primul rînd, în considerare. În acest sens sînt menționate, de pildă, reducerile programelor aerospațiale americane în care fusese atrasă o parte importantă a competențelor vest-europene emigrate în S.U.A.). Industria aerospațială americană — în mare măsură ca urmare a reducerii cheltuielilor guvernamentale pentru combaterea inflației — arată ca un «aisberg», comenta revista britanică «The Economist». S-a ajuns la situația în care «atunci cînd o firmă cucerește o comandă, celelalte rămîn fără scaun». Și pentru ca tabu-ul profiturilor să nu fie atins, aceste companii au recurs la restrîngeri de personal. Iar datele reducerii programelor spațiale propriu-zise sînt edificatoare: bugetul spațial pe 1971 a fost fixat la 3,1 miliarde dolari, față de cel de peste 5 miliarde în anii 1966 și 1967; paralel, personalul ocupat în cadrul acestor programe cunoaște același curs — 144 000 în 1971 de la 400 000 în 1966 (reducerile afectînd și numeroși specialiști, dintre care mulți vest-europeni). Dar și mai important este considerat un alt fapt. Recent, corespondentul din S.U.A. al ziarului britanic «The Times» dezvăluia că însuși «modul de viață american» este răspunzător de profilarea unei schimbări de sens a «scurgerii creierelor», semnificativ fiind că această tendință se manifestă, în special, în rîndurile tinerilor. «O parte însemnată a tinerilor oameni de știință și cercetători britanici emigrați în S.U.A. doresc, în prezent, să se întoarcă acasă, cel mai important factor fiind faptul că în ultimii trei ani modul de viață în orașele americane s-a deteriorat puternic și numărul crimelor a crescut». De asemenea, «mulți cred că au o obligație morală de a se întoarce».

Uciderea de către membrii gărzii naționale a patru studenți — doi băieți și două fete — ai Universității Kent, din Ohio, S.U.A. (în fotografia de sus unul dintre cei uciși este înconjurat de colegi care strigă: «Asasinii!») a amplificat valul protestatar care a cuprins universitățile americane împotriva politicii de intervenție a S.U.A. în Indochina. În fotografia de jos cei patru uciși (de la stînga la dreapta): Jeffrey G. Miller (20 ani), Allison Krause (19 ani), Sandy Lee Scheuer (20 ani) și William K. Schroeder (20 ani).

„CÎNTĂREȚUL TRIST" DIN SAIGON

Corespondență specială de la Corneliu VLAD

Numele lui Mien Duc Thang — un tînăr student al Universității budiste Van Hanh din Saigon — devenise foarte popular în acești ani în rîndurile studențimii și cercurilor intelectuale din capitala sud-vietnameză și din orașul universitar Da Lat. Asemenea americanilor Bob Dylan sau Joan Baez, care în cîntecele lor iau poziție clară împotriva angajării tinerilor din S.U.A. în războiul din Vietnam, Mien Duc Thang, «cîntărețul trist», cum i s-a spus, a dobîndit în scurt timp o largă audiență prin producțiile sale care abordează aceeași temă a războiului din Vietnam, din punctul de vedere al patriotismului sud-vietnamez.

«Pămîntul meu natal are multe morminte/ Pămîntul meu natal are multe bariere/ Pămîntul meu natal nu mai are prieteni și e tot mai urît/ Țara mea e plină de bombe/ Este țara mașinilor blindate/ A cîmpiilor de război/ Sîrmană țară războinică/ Pămînt natal îndurerat» — sună versurile unuia din cele mai cunoscute cîntece ale lui Mien Duc Thang, în care autorul invocă Vietnamul de sud al acestor ani.

Asociația generală a studenților din Saigon a reușit, la capătul unei odisei pe cît de costisitoare, pe atît de primejdioasă, să reunească într-o plachetă intitulată «Cîntecele cîmpiilor pustiite» zece din compozițiile lui Mien Duc Thang. «Cîntecele mele — scrie autorul în introducerea volumului — sînt un strigăt de alarmă al acestei triste generații de tineri. Ele sînt cîntecele pămînturilor noastre pustiite...» Cele cinci sute de exemplare ale volumului au fost apreciate de regimul saigonez drept «un act de subminare a moralei publice și o insultă adusă forțelor armate». Acesta a fost, de altfel, și motivul pentru care «cîntărețul trist» a fost adus în fața unui tribunal militar. La capătul unui simulacru de proces — desfășurat în secret — Mien Duc Thang a fost condamnat la cinci ani închisoare. «În infernul în care-și ține artiștii — notează un corespondent din Saigon, care a preferat să-și mențină numele în anonimat — guvernul sud-vietnamez păsește prin întuneric ca o namilă înarmată cu o măciucă ce se abate orbește asupra victimelor». Una dintre acestea este «cîntărețul trist» Mien Duc Thang, care plătește cu libertatea patriotismul și setea de pace.

O primire entuziastă au făcut suporterii londonezi echipei Chelsea care a cucerit Cupa Angliei la fotbal.

În prezența președintelui Confederației Elveției, Hans Peter Tschudi, au fost inaugurate la Goeschenen lucrările celui mai lung tunel rutier din lume — 16,3 km — prin Muntele St. Gothard.

sapte zile pe pămînt

BUDAPESTA

LA ORA TÎRGULUI INTERNAȚIONAL

Peste cîteva zile își redeschide porțile tradiționalul Tîrg internațional de la Budapesta. Organizatorii, aflați în toiul ultimelor pregătiri, își propun să confere ediției din această primăvară o amploare deosebită și o amprentă festivă, dat fiind că ea coincide cu anul jubiliar — împlinirea unui sfert de veac de la eliberarea Ungariei de sub jugul fascist.

De la prima expoziție ungară, organizată în 1842, pe colinele ce domină trecerea Dunării prin Budapesta, pînă la ediția 1970 a tîrgului, economia Ungariei a parcurs diferite etape în dezvoltarea ei. Fără îndoială cea mai importantă și hotărîtoare este aceea cuprinsă în ultimul pătrar de veac și reprezentînd anii construcției socialiste. Orașul-gazdă al tîrgului, transformat și el în pas cu progresele economiei naționale ungare, cunoaște, în aceste zile premergătoare evenimentului, o puternică animație în toate sectoarele economice și comerciale.

33 de țări și-au anunțat participarea la tîrg. Opt dintre țările socialiste vor fi reprezentate aici printr-un număr de 138 întreprinderi de comerț exterior. Ele vor expune pe o suprafață totală de 20 000 mp. Țărilor capitaliste și celor în curs de dezvoltare li s-a rezervat un spațiu de expoziție reprezentînd 36 000 mp.

O importanță specială acordă organizatorii faptului că, pentru a doua oară consecutiv, va fi reprezentată la tîrg și Organizația pentru Dezvoltare și Industrie a Națiunilor Unite (U.N.I.D.O.).

Intrate în tradiția acestei confruntări largi de produse industriale din zeci de țări, așanumitele *Zile profesionale* sînt menite să prilejuiască interesante dezbateri, cu participarea specialiștilor din diferite ramuri industriale. Printre ei vor fi prezenți experți în domenii ca: electronica, mecanica de precizie, teletehnica, mecanografia etc.

Marea varietate de produse industriale va oferi multiple posibilități de contacte comerciale directe și fructuoase pentru fiecare dintre parteneri.

De unde la tîrgurile budapestane de acum un veac numărul vizitatorilor nu depășea 10 000-15 000, la actuala ediție a Tîrgului internațional se sconteză — după cum declară organizatorii — pe un milion de vizitatori. Numai numărul specialiștilor invitați la *Zilele profesionale* se ridică la 20 000.

B. DIC

Iată noua ambarcație confecționată din papirus — «Ra II» — la bordul căreia celebrul navigator norvegian Thor Heyerdal va încerca să ducă la bun sfîrșit traversarea Atlanticului — pe care în urmă cu un an a început-o cu «Ra I» dar a trebuit s-o abandoneze. Startul — din portul marocan Safi; echipajul va cuprinde șapte din cei opt membri ai expediției eșuate «Ra I», plus un navigator marocan care îl înlocuiește pe reprezentantul Ciadului. Deci: comandantul + șapte «veterani» + un debutant! Succes!

«Ofensiva de primăvară» a cuprins în acest an în Japonia aproximativ un milion de muncitori. Fotografia înfățișează un aspect de la uzinele din Fujiya unde 10 000 muncitori au declarat o grevă de două ore și jumătate, demonstrînd în acest timp pentru majorarea salariilor, asigurări în cazuri de accidente de muncă etc.

Datorită grevei de 4 zile a muncitorilor de la salubritate din Roma, sau, mai exact, datorită celor care au refuzat să le discute cinstit revendicările, pe străzile capitalei italiene s-au adunat mormane întregi de gunoaie.

VARSOVIA

CHIMIA '70

Corespondență specială de la I. DUMITRAȘCU

1970 este pentru chimia poloneză un an important. Sînt prevăzute spre a fi date în exploatare în acest an, parțial sau integral, noi secții de producție la obiective chimice cum ar fi cele din Police, Gorzow, Wielkopolski, Jeziorko, Torun, Tarnow, Plock, Oswiecim sau Wloclawek, sporind în acest fel capacitatea de producție a industriei chimice. Ponderea acestei ramuri în producția industrială globală a Poloniei a înregistrat de altfel un salt important în ultimii 10 ani — de la 6,7 la sută în 1960, la 11,5 la sută în 1970

Zăcămintele bogate de cărbuni, gaz metan, sulf, sare sau cupru asigură Poloniei o serioasă bază în vederea dezvoltării în continuare a industriei sale chimice. Combinatul de la Pulawy — căruia nu peste mult timp i se vor adăuga cele de la Wloclawek și Police — va concentra producția de îngrășăminte artificiale. În prima zi a lunii martie, la Police — lîngă Szczecin — s-a început construcția și montajul uzinei de îngrășăminte fosfatice. Pentru început, combinatul va furniza agriculturii 110 000 tone de acid fosforic și aceeași cantitate de îngrășăminte azotoase și fosfatice. La sfîrșitul viitorului cincinal, «combinatul recoltelor» — cum i se mai spune colosului de la Police — va da agriculturii, anual, 440 000 tone îngrășăminte complexe. Tot atunci, combinatul de la Pulawy va realiza o producție de 705 000 tone de îngrășăminte azotoase. Producția de fibre sintetice și mase plastice înregistrează în acest an creșteri importante; producția de acid sulfuric va spori cu 26,5 la sută față de anul trecut. Industria farmaceutică va lansa pe piață 15 noi produse și 28 de sortimente noi. Combinatul petrochimic și rafinăria de la Plock dau în prezent o zecime din producția de bază a ramurii chimiei și, totodată, 20 la sută din valoarea producției industriale globale a voievodatului Varșovia. Peste jumătate din cheltuielile de investiție pe acest an sînt dirijate, în sectorul chimiei, spre producția de îngrășăminte artificiale și antidăunători, fibre chimice și mase plastice, cauciuc și materii prime chimice.

arhivă-foto

PE URMELE „LUSITANIEI"

«Lusitania» era, în 1907 cînd a fost lansat, cel mai luxos și mai rapid pachebot din lume. Aparținea companiei engleze «Cunard» și deservea linia Liverpool-New York. Gabarite și performanțe: 239 metri lungime, 27 lățime și 18 înălțime; 23 000 de tone; timp de traversare a Atlanticului — 5 zile și 4 ore. La 4 mai 1915 a plecat în ultima sa cursă, de la New York spre Anglia. Transporta 2 160 de persoane. Fiind un vas comercial, nu era înarmat. Cu toate acestea a fost atacat și torpilat de submarinul german U-20. Au pierit în naufragiu 1 198 de persoane. Un englez — John Light — a cumpărat de la guvernul britanic dreptul de exploatare a epavei «Lusitaniei», în care speră să găsească nu numai materiale recuperabile (cel puțin 100 de tone de cupru),ci și seifurile cu bare de aur expediate de la New York pentru o mare bancă din Londra.

Ion MUNTEANU

cronica de trei secunde

INDISPENSABILA VENEȚIE

Vreau să abordez azi o problemă, zice-se foarte delicată, sperînd că — luîndu-se cunoștință de ea — nimeni nu mă va acuza că n-am dus ideea pînă în pînzele albe. De altfel, nu e bine să cauți mereu pînzele albe și în cazul nostru nici nu e vorba de pînză. E vorba de ceea ce în buna noastră rostire se cheamă izmene. Acest produs de mult nu se mai fabrică numai din pînză, ci din nailon și alte finețuri. Să recunoaștem că rar ne gîndim la acest obiect atît de apropiat — poate mai aproape de corp decît cămașa — deși cu atîta îndreptățire oamenii evoluați îl socotesc și îl și numesc indispensabil. Or, constat că prin revistele lumii, pagini mari de reclamă — cu poze și text abundent — sînt consacrate izmanei sau cum i se mai spune în Occident și mai pe scurt — slipului. Apar bărbați puternici, cu trup de Adonis, goi pînă la briu, purtînd un sumar veșmînt alb, dar forța lor stă de data asta în text. Se bat cap în cap două firme, două forme, două calități, două substanțe, două realități: Mariner și Everyday.

Mariner zice așa: «S-a sfîrșit cu bărbații care nu îndrăzneau să se arate în slip de față cu soția și copiii lor. Acum ei au un Mariner și se simt bine. Întîi, fiindcă Mariner este croit foarte tinerește: pe talie joasă. Pe urmă, fiindcă Mariner are eleganța de a fi tivit cu un cordon de culoare închisă care schimbă totul. În sfîrșit, fiindcă Mariner a dus rafinamentul la maximum, creînd un T tăiat foarte aproape de corp. FEMEILE ZIC MERCI PENTRU MARINER...»

Everyday e mult mai liric: «Ah, frumoasele timpuri ale călătoriei de nuntă,cînd soțul a-voastră se mai străduia să arate bine numai pentru d-voastră. Dar în loc să visați la trecut, faceți ceva în prezent. De pildă, dacă soțul a luat obiceiul să poarte o rufărie de corp urîtă, începeți prin a-i cumpăra Everyday. Everyday e făcut anume pentru a da farmec soților... Dacă-i veți oferi chiar azi Everyday — nu ați pierdut încă șansa de a revedea într-o bună zi porumbeii din piața San Marco. EVERYDAY — RUFĂRIA CARE TREZEȘTE DORINȚA DE A REVEDEA VENEȚIA...»

Am un spirit dialectic — educat îndelungat, credeți-mă — știu că dialectica e «știința despre legături», am și o viziune materialistă, de loc vulgară, dar recunosc că multe din asociațiile de idei ale acestor texte îmi scapă. Mă voi duce la psihologi, la sociologi, după aceea la filozofi și voi ajunge — fără îndoială — și la structuraliști atoateștiutori, care mă vor lămuri deplin de ce — ca o pildă — o izmană poate da farmec unui bărbat sau cum e posibil ca un cordon de culoare închisă să schimbe chiar totul; căci trebuie să fie o legătură între Veneția și un slip în această lume în care multe popoare sînt dominate de grija să nu le cadă, într-o bună zi, pantalonii. Pînă atunci constat, în primul rînd, că reclamele acestea pentru rufărie bărbătească sînt adresate direct femeilor, ceea ce — oricît am fi de ironici — nu poate să nu ne pună pe gînduri. Sînt domenii în care ironia nu are ce căuta, și am impresia că un asemenea domeniu e cel al izmenelor. În al doilea rînd... — dar am declarat de la bun început că nu voi merge pînă în pînzele albe și trec peste al doilea rînd. În al treilea rînd observ că m-a apucat o poftă nebună să studiez, în sfîrșit, «Critica rațiunii pure» de Immanuel Kant. Mai mult: mi se pare indispensabil(ă).

Radu COSAȘU

memento

Prezentat de:

Traian STOICA (carte)
Magda MIHĂILESCU (cinema)
E. DASCĂLU (muzică și televiziune)
Cornel BOZBICI (plastică)
Sanda FAUR (teatru)
Vlad MUȘATESCU (disc)

carte

● La Editura Minerva a apărut, în două volume, una din creațiile capitale ale culturii românești: **Opera lui Mihai Eminescu** de G. Călinescu.

● Prozatorul Sorin Titel e prezent în librării cu un volum de nuvele: **Noaptea Inocenților** (Editura Mihai Eminescu).

● A apărut ediția a II-a, revăzută și adăugită, a valoroasei monografii **Viața și opera lui Cuza Vodă** de Constantin C. Giurescu (Editura științifică).

● Tot la aceeași editură a apărut **Dicționar de rime** de Nicolae Lazăr. Prin această lucrare, rod al unei migăloase munci, autorul își mărturisește în întroducere gîndurile pentru care a elaborat această lucrare; spune el printre altele: «Prin cercetarea rimelor, cititorii vor putea să-și însușească și mai temeinic tainele limbii materne, să aprecieze la o justă valoare elaborarea stihurilor unui poet și, acolo unde barul poetic lucrează spontan, să treacă mai lesne la versificare».

● Credem totuși că nu s-a comentat îndeajuns și nu s-a relevat în mod satisfăcător ingenioasa echivalență în limba română a scrierilor atît de dificile la tălmăcire ale francezului Alfred Jarry (1873-1907) efectuată de Romulus Vulpescu în volumul **Ubu**. (Prefață de Romul Munteanu.) Remarcăm, cu acest prilej, frumoasele condiții grafice și bibliografice ale cărții, avantaje de care, din păcate, nu se bucură — așa cum au semnalat unele glasuri — și marii noștri clasici (Editura pentru literatură universală).

● Neagu Rădulescu se află în plină ofensivă editorială. După culegerea selectivă de nuvele **Un cadru binecrescut**, instantaneu epuizat din librării, a apărut, la un scurt interval de timp, romanul **Napoleon fuga repede**. Roman al hipodromului, cu acțiunea plasată între cele două războaie, paginile cărții descoperă cu vervă și umor moravuri și năravuri caracteristice unei anumite faune umane prezente în epocă. Coperta (reușită) de Val Munteanu. Am aflat-o pe căi particulare întrucît editura (Stadion) a... uitat să facă această mențiune.

● De o remarcabilă traducere în limba română, care izbuteste să redea ritmul frazei și atmosfera originalului, se bucură culegerea de proze ale marelui clasic maghiar Moricz Zsigmond apărută sub titlul **Pasărea cerului**. Traducători: Emil Giurgiuca, Gelu Păteanu, Nic. A. Străvoiu (Editura Univers).

● Ultimul număr al revistei **Magazin istoric** (5) se deschide cu o densă relatare despre «România pe frontul victoriei asupra fascismului» de Gheorghe Zaharia. Mai departe întîlnim în paginile lunarului bucureștean materiale **memorialistice, dedicate aniversării** epocalei victorii, semnate de G.K. Jukov, S.M. Stemenko, D.M. Proktor, Cornelius Ryan. Sumarul numărului e completat de alte diverse și interesante capitole.

cinema

● **Eliberarea.** Evocare de proporții vaste, cu tot atît de vaste ambiții documentariste, a luptelor eroice de la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial. Regia — Iuri Ozerov. O numeroasă distribuție internațională — N. Olialin, Larisa Golubkina, B. Zaidenber, S. Nikonenko, V. Sanaev, V. Samoilov, V. Avdiusko, M. Lukianov, V. Davidov, Ivo Garrani, Florin Piersic, Hanjo Hasse, S. Iaskievici.

● **Operațiunea Leontine.** Un mesteșugar al dialogului, Michel Audiard trece fără prea multe scrupule la regie, transferîndu-și aici măruntă sa abilitate de a potrivi

Marlène Jobert

cîteva situații polițisto-comice. În distribuție — veterana Françoise Rosay, proaspăta Marlène Jobert («Alexandru cel fericit»), André Pousse, Bernard Blier, eternul Robert Dalban, Paul Frankeur, Claude Rollet.

● **Acțiunea «Vulturul»**. Lupta de partizani transformată în aventură, cu încărcătura necesară de eroism. Regia — Caslav Damjanovric (coproducție iugoslavo-americană). Interpreți — Richard Conte, Rony Calhoun, Dili King, Rado Duricin, Relja Basic, Abdul Rahman, Phil Brown.

● Mari cineaști pe ecranele noastre: **Joseph Losey** («Pentru țară și rege»), **François Truffaut** («Mireasa era în negru»), **Stanley Kramer** («Corabia nebunilor», «Ghici cine vine la cină?»), **Elia Kazan** («Splendoare în iarbă»).

● Un remake după «Maica Ioana a îngerilor» — capodopera lui Kawalerowicz — se află în lucru în studiourile londoneze, în regia lui Ken Russel.

● Publicistul polonez Krysztof Teodor Toeplitz este autorul unui emoționant volum — apărut nu demult la Varsovia — închinat memoriei lui Zbigniew Cybulski. Cartea cuprinde documente, mărturii, declarații ale celor care l-au cunoscut, fragmente din interviurile acordate de marele actor de-a lungul carierei sale.

plastică

● **Expoziția de artă populară din Renania.** Provenite în marea lor majoritate de la Muzeul etnografic în aer liber din Kommern (R.F. a Germaniei), obiectele expuse — circa 500 la număr — poartă girul timpului, care le conferă originalitate, ele fiind opera unor meșteri din secolele XII-XIX (Muzeul satului).

● **Praga** văzută de Karel Plicka e o călătorie în istoria orașului, cu nenumăratele ei monumente arhitectonice și de artă (catedrala Sf. Witt, biblioteca de la Strahov, Loretta etc.), o plimbare sentimentală pe străzi medievale sau vaste priviri panoramice ale Orașului de Aur, așa cum îl vede obiectivul unui autentic fotograf iubitor de pitoresc citadin (Sala de expoziție a Ateneului român — str. Franklin 1-3).

● **Josef Kostka**, sculptură. Ceea ce trebuie remarcat la sculptorul ceh este faptul că el nu modelează numai forme, ci, mai ales, sentimente. Personajele sale sînt investite cu întreaga gamă a trăirilor umane. Lucrările sînt realizate în decursul a patru decenii și ne descoperă un artist sensibil la preceptele clasice, dar receptiv și la optica și tehnicile moderne ale sculpturii (Sala de expoziție a Ateneului român — str. Franklin 1-3).

● **Dem. Iordache** — pictură. Cu o consecvență demnă de subliniat — remarcată de altfel și la retrospectiva din 1968 — Dem. Iordache practică o pictură de sorginte fauvistă, cu o cromatică dezlănțuită, violentă. Predominant în actuala expoziție este peisajul, oglindă a realului, dar nu copie fidelă, ci mai degrabă reconstituire imaginară, supusă unei anume dispoziții sufletești, care-i permite artistului foarte mari libertăți stilistice și coloristice (Biblioteca centrală universitară).

● **Construcțiile lui George Pârjol** închid sau deschid spații susceptibile să modifice comportamentul privitorului. Ele solicită participarea nu numai afectivă, ci mai ales rațională, ca orice «operă aperta» care se supune unor interpretări multiple. Cealaltă serie de lucrări, imaginile grafice, sînt structuri de repetiție, a căror multiplicare pe suprafața cîmpului grafic desfășoară prin variație și invariație o diversitate de viziuni, metamorfoze ale imaginii. Expoziția, aparent derutantă, trădează mai mult decît un experiment. George Pârjol este un creator în cadrul unui limbaj fundamental modern în aceeași sală, remarcăm interesanta expoziție de tapiserie contemporană **Monica Moisescu** (Sala de expoziție din Șos. Kiseleff nr. 3, Muzeul de istorie a partidului).

muzică

● Se află în țara noastră pentru un concert și un recital violoncelistul francez de renume mondial **Pierre Fournier.** Ca instrumentist solist în concertul săptămînal al «Filarmonicii», oaspetele francez este interpretul Concertului pentru violoncel și orchestră (La minor) de Robert Schumann. În restul programului, autori contemporani. Wilhelm Berger — «Meditații» (ciclu de variațiuni pentru orchestră de coarde), J.Fr. Zbinden — «Orchelau concerto» (primă audiție) și Arthur Honegger — Simfonia a II-a pentru orchestră de coarde și trompetă. Dirijează **Mircea Cristescu** (16 mai, Ateneu).

● Recitalul lui **Pierre Fournier** (la pian Albert Guttman) cuprinde lucrări (sonate, suite, teme cu variațiuni) de Francoeur, Beethoven, J.S. Bach, Debussy, Paganini (18 mai, Ateneu).

● **Silvia Marcovici,** într-un recital din al cărui program nu lipsesc pagini de înaltă virtuozitate violonistică, așa cum tînăra și înzestrata artistă ne-a obișnuit. Ascultăm: Sonata în Sol minor de H. Purcell, Partita (Re minor) pentru vioară solo de J.S. Bach, Sonatina de Paul Constantinescu, Sonata a II-a pentru vioară solo de Ysaye; Introducere și Tarantela de Sarasate (20 mai Ateneu).

disc

● În seria discografică «La horă-n sat», o nouă apariție: «Bihor». Belșugul de forme al jocurilor bihorene, polirritmia ce le caracterizează, particularitățile de execuție instrumentală, ca de pildă vioara cu goarnă, trezesc interesul tuturor îndrăgostiților de folclorul românesc. Înregistrarea se bucură de concursul Orchestrei de muzică populară a Filarmonicii din Oradea, dirijată de Gheorghe Mițin Vărieșescu. Soliști: Gheorghe Rada și Endric Iorga (la vioară și vioară cu goarnă) (EPD-1239).

● Ne încumetăm să sugerăm Electrecordului, acum cînd există deja un număr suficient de discuri apărute în seria «La horă-n sat», alcătuirea unui album complet, care să le înmănunchieze pe toate, însoțit de prezentările cuvenite. Sîntem convinși că se va impune nu numai între fruntariile țării, ci și dincolo de ele, unde folclorul nostru și-a dobîndit prestigiul binecunoscut.

● Încă un mic disc din colecția închinată creației compozitorilor noștri de muzică ușoară: «Melodii de **Aurel Giroveanu**». Pentru înregistrarea celor patru piese: «Nu mă mai despart de tine», «Dac-aș fi ca ei», «Tu mă poți schimba» și «În fiecare zi mi-e dor», și-a dat concursul o întreagă echipă de forțe muzicale: soliștii Doina Spătaru și Florin Bogardo, orchestrele RTV și Electrecord, formația «Cantabile», dirijorii Sile Dinicu, Alex. Imre și Valeriu Popescu (EDC-10 108).

teatru

● **Mitică și omul lui** de Nicuță Tănase (Teatrul Giulești). A doua încercare, în această stagiune, a cunoscutului foiletonist de a se muta cu armele și bagajele publicistici într-o zonă artistică în care acestea își dovedesc, cu tristețe, puținătatea. Material satiric de certă sursă reală, păzit cu strășnicie de excesul prelucrărilor scenice, și comentat cu bunăvoință regizorală de Mihai Pascal.

● **Golem** de H. Leivik (Teatrul evreiesc de stat). Mitul golemic (în care însuși Norbert Wiener recunoștea impulsul gîndirii cibernetice și al creării roboților electronici) transcris, în 1921, de H. Leivik într-o tulburătoare meditație poetică asupra condiției omului din ghetou. Spectacolul lui Ioan Helmer dilată pînă la o deliberată exasperare ritmul ideilor și al acțiunii, izbutind mai ales în compartimentul creațiilor actoricești — aproape toate excelente.

● **Aurel Baranga,** cap de afiș al dramaturgiei originale, ale cărui spectacole au bătut recorduri de longevitate și rețetă de casă pe toate scenele țării, a fost sărbătorit pe scena pitești eană pentru cei 25 de ani de activitate dramaturgică — cu o săptămînă de teatru care a reunit cîteva dintre cele mai prestigioase montări cu comediile sale.

● Încă un teatru ne anunță, pe săptămîna viitoare, un turneu în străinătate: colectivul arădean va prezenta, între 19 și 25 mai, spectacolele Moftangiii după I.L. Caragiale și **Moartea ultimului goian** de Virgil Stoenescu în localitățile Bekecsaba, Gyula, Batonya și Ketegyhaza (R.P. Ungară).

Radu Beligan

● Săptămînalul «Die Woche» din Regensburg consacră o pagină întreagă turneului în R.F. a Germaniei al Teatrului «Bulandra». Titlurile cronicilor: «O școală de teatru» și «Valorile piesei scurte». «Un teatru de asemenea calitate se întîlnește arareori», conclude și criticul ziarului «Mittelbayerische Zeitung».

televiziune

DUMINICĂ. ● În cursul acestei săptămîni vom viziona cîteva din meciurile **Campionatului mondial de baschet masculin** de la Ljubljana AR: S.U.A. Uruguay (15.55) ● Errol Flynn în rolul unui pirat mai puțin înfricoșător cît neînfricat. Pentru toate vîrstele - filmul lui Michael Curtiz «Corsarul» (20.10) ● Spectacolele de «sunet și lumină» au pătruns și în zona, încă neinvestigată, a muzicii ușoare (22.05).

Anna Moffo și Franco Bonisolli

LUNI. Două recomandări: discutata (și încă discutabila) emisiune concurs **Steaua fără nume** (20.45) ● Meciul de baschet: Brazilia – Iugoslavia (22.15).

MARȚI. Marele succes al Teatrului «Lucia Sturdza-Bulandra», al regizorului David Esrig și al actorilor Gheorghe Dinică și Marin Moraru: spectacolul cu «Nepotul lui Rameau» de Diderot, transpus și pe micul ecran. Lăudabilă, deși cam tîrzie inițiativă (20.00).

MIERCURI. Baschet: U.R.S.S.-S.U.A. (19.45) ● **Telecinemateca:** «Noaptea amintirilor» este una din peliculele care l-au consacrat pe cineastul francez Marcel Carné. Străluciți interpreți: Jean Gabin, Jules Berry, Arletty (20.30).

JOI. Stagiunea lirică TV recurge (bine face!) și la ajutorul peliculei în măsură să diversifice și să ridice cota calitativă a emisiunii. Ascultăm azi «Traviata», într-o interpretare la înălțimea creației verdiene: Anna Moffo și Franco **Bonisolli** (19.50) ● Un titlu — «Cazul George», un subtitlu — «Din culisele contraspionajului», un reporter iscusit – Alexandru Stark și un operator asiderea — George Stînea. Iată suficiente motive pentru a vă recomanda ediția de azi a emisiunii **Ancheta TV** (21.20).

VINERI. Hotărît lucru, redacția de filme s-a pus pe treabă serioasă: «Totul de vînzare» este titlul unui film-omagiu adus de cineastul Andrzej Wajda eminentului și nefericitului său fost colaborator, actorul Zbigniew Cybulski (21.00).

SÎMBĂTĂ. Baschet: Iugoslavia – S.U.A. (22.15) ● Și o întrebare: de ce continuăm sîmbăta să ne teleplictisim?

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru concursul Pronosport din 17 mai 1970

I. Chimia Rm. Vîlcea-Farul	2
II. Victoria Roman-Dinamo București	2
III. Minaur-Petrolul	2
IV. Polit.Timiș.-Dinamo	x
V. C.S.M. Sibiu-«U» Cluj	2
VI. Minerul Ghelar-Jiul	2
VII. Minerul Mold-Nouă-F.C. Argeș	2
VIII. Metalul Tr. Sev.-C.F.R. Cluj	x
IX. C.F.R. Pașcani-«U» Craiova	2
X. Rulmentul Bd.-Steaua	2
XI. Portul-A.S.A.	1
XII. Victoria Moreni-Steagul roșu	2
XIII. Tractorul-Polit.Iași	2

FLACĂRA-ALBUM

FLACARA

21 '70

ANUL XIX
NR. 781
23 MAI 1970

SOLIDARITATE CURAJ HOTĂRÎRE
ȚARA ÎNTREAGĂ DEPĂȘEȘTE DRA-
MELE ȘI PIERDERILE.
TOATE FORȚELE PENTRU RELUA-
REA RITMULUI NORMAL AL VIEȚII
MOASTRE DE CONSTRUCTORI!

UN EFORT COLOSAL ȘI EROIC PENTRU SALVAREA OAMENILOR ȘI BUNURILOR

țara, ca un singur om...

...s-a ridicat împotriva urgiei dezlănțuite de stihiile oarbe ale naturii, de mugetul sinistru al puhoaielor prăvălite nemilos asupra satelor, comunelor, orașelor, asupra ființelor omenești, anulînd într-o clipă eforturi de ani și uneori de-o viață, de ani lungi și nu întotdeauna ușori, ani de muncă încordată, de risipă de energie și inteligență, ani de economii severe în fabrici, dar nu numai în fabrici...

Și au venit apele...

Și au măturat totul în calea lor.

Pe micul ecran al televizorului defilează imagini atît de fantastice încît aproape nu-ți vine să crezi că sînt adevărate, că nu sînt cumva produsul fanteziei.

Dar sînt adevărate. Îngrozitor de adevărate. Fabrici și uzine, ateliere, mari suprafețe de terenuri agricole, necuprinse cu vederea nici din înălțimea avionului, bunuri materiale, agoniseala de o viață a omului au fost distruse sau deteriorate din cauza inundațiilor.

Au murit oameni.

Au rămas copii fără părinți.

Au rămas părinți fără copii, ridicînd neputincioși pumnii strînși spre cerul dușmănos.

Oameni tineri au albit într-o singură noapte.

Dar îngenuncherea a fost de-o clipă, de-o singură clipă, atît cît a durat surpriza, și mai puțin poate.

Pentru că în clipa următoare țara s-a ridicat ca un singur om, întregul nostru popor manifestîndu-și în chip impresionant puternica unitate de voință, adînca solidaritate umană, tovărășească.

Îmbărbătați de prezența secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în județele calamitate, în mijlocul populației sinistrate, răspunzînd chemării conducerii partidului și statului, urmînd planurile operative elaborate cu calm, competență și răspundere, întregul nostru popor s-a angajat într-o muncă fermă, energică, cu adevărat eroică, pentru a pune stavilă în calea apelor, a diminua pagubele, a pune la adăpost viețile oamenilor, a salva avutul obștesc și al cetățenilor, pentru a înlătura avariile.

În toate locurile pe unde au trecut puhoaiele de apă, viiturile (nu vom uita multă vreme cuvîntul acesta), viața trebuie să-și reia cît mai grabnic cursul normal. Este primul gînd al fiecăruia, însoțit imediat de gestul firesc al muncii, al efortului organizat pentru îndeplinirea planurilor de măsuri stabilite de organele de partid și de stat, a priorităților, prima și cea mai importantă după retragerea apelor fiind repararea drumurilor, căilor de acces și, paralel, repunerea în funcțiune a capacităților de producție.

Este o bătălie dură, surdă, aprigă, nu rareori dusă pe viață și pe moarte, o bătălie însoțită de gesturi umane, a căror semnificație și profunzime abia mai tîrziu le înțelegem, o bătălie în care, alături și împreună cu comuniștii, locul de primă linie l-a ocupat armata, bravii noștri soldați, subofițeri și ofițeri care zile și nopți, nedormiți, au înfruntat apele pentru a salva vieți omenești, bunuri materiale, au improvizat diguri pentru a preîntîmpina noi tragedii. Către ei, un gînd de mulțumire îndreptată astăzi întreaga țară. Către ei și către toți muncitorii, țăranii, intelectualii, români, maghiari, germani și de alte naționalități, care au participat cu bărbăție la lupta cu stihiile naturii, către unitățile gărzilor patriotice și formațiunile de pregătire a tineretului pentru apărarea patriei, către toți cei care au făcut din eforturile lor neobosite o stavilă vie în calea apelor.

Și apele continuă să vină.

Dezastrul nu a fost încheiat.

Nenorocirile nu s-au sfîrșit.

Pierderile nu au fost calculate, victimele nu au fost numărate.

Dar mai puternică decît toate urgiile s-a dovedit dîrzenia poporului, hotărîrea sa fermă, izvorîtă din profunda încredere în partid, în conducerea sa, de a reface totul, de a recupera totul. Și cît de grăitor se reflectă aceasta în supremul gest al fiecăruia de a-și dubla eforturile și a obține astfel o dublă eficacitate a muncii sale.

Trebuie să mergem înainte. Nimic nu ne poate opri din acest mers. Există o conștiință unanimă, concret manifestată, că pentru aceasta planul pe anul în curs trebuie îndeplinit, oricît de mari sînt eforturile care ni se cer.

Și ele sînt foarte mari.

Și oamenii de la oraș și sate tineri și vîrstnici, bărbați și femei sînt conștienți de eforturile care li se cer și hotărîți să le facă. Este, aceasta, expresia înaltei conștiințe socialiste a poporului nostru, manifestarea hotărîrii sale de a menține constant, în ciuda oricăror greutăți, ritmul construcției noastre socialiste.

Cînd scriu aceste rînduri am în față ziarele cotidiane. Pagini întregi consemnează în știri lapidare fapte cu adevărat eroice, gesturi care nu-și pot avea izvorul decît în înaltul spirit umanitar al poporului nostru, în profunda și sincera sa solidaritate cu cei loviți de calamitate. În comunicatul asupra ședinței Biroului Executiv al Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste se dă «o înaltă apreciere amplei inițiative de masă, pornită în ultimele zile din fabrici și uzine, de pe șantiere de construcții, întreprinderi agricole de stat și cooperative agricole de producție, din instituții, organizații de masă și obștești, de a sprijini prin muncă și donații județele calamitate, populația sinistrată, văzînd în aceasta o expresie a profundei solidarități socialiste a oamenilor muncii, a coeziunii moral-politice a întregului nostru popor».

Pentru că țara s-a ridicat ca un singur om.

Ca un om conștient.

Ca un om puternic.

Ca un om dîrz.

S-a ridicat bărbătește să pună stavilă urgiei, să-i șteargă urmele.

Și o va face.

Și o face!

Petru ISPAS

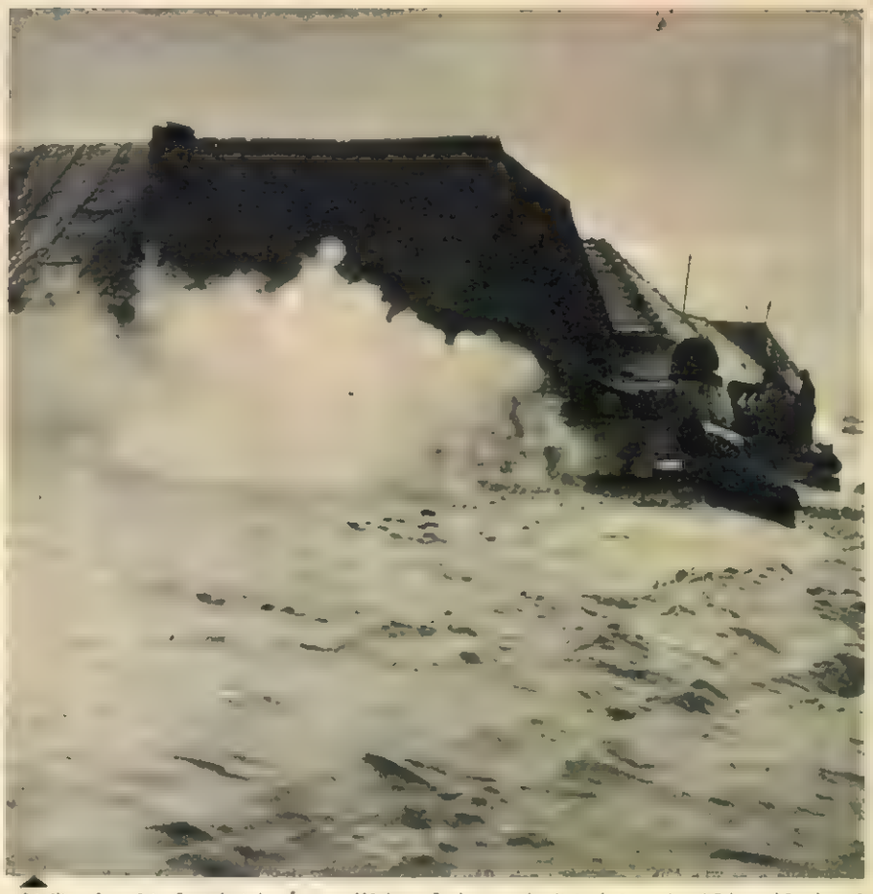

Bătălie crîncenă pe frontul apelor. În zona Măgheruș-Beclean o subunitate de tancuri sosită în grabă salvează populația sinistrată.

Știrile sosite de pretutindeni, redactate concis, telegrafic, poartă încărcătura dramatică a comunicatelor de război: «În județul Mureș năvala apelor a provocat moartea a 23 de locuitori».

La fața locului, în județele lovite de marea catastrofă naturală, tovarășul Nicolae Ceaușescu a dat prețioase indicații în vederea restabilirii cît mai grabnice a unei vieți normale.

În mîini sigure.

Din primele clipe ale primejdiei, Comitetul Central al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu personal, au mobilizat întregul partid, întregul popor, armata țării, unitățile gărzilor patriotice și formațiunile de pregătire a tineretului pentru apărarea patriei, pentru salvarea oamenilor, pentru luarea tuturor măsurilor menite să șteargă urmele calamității care s-a abătut asupra unor județe ale țării.

ORAȘE ȘI SATE ÎNTREGI SUB APE: UN DEZASTRU CUM NU S-A VĂZUT DE SECOLE...

Prutul crește văzînd cu ochii, înghițind mii de hectare și rănind adînc sufletele miilor de localnici.

trei zile în vîltoarea apelor

• În uriașa bătălie cu stihiile naturii, solidaritatea umană a triumfat.
• Cine sînteți voi, tineri eroi în haine militare?
• Apa trece, oamenii rămîn — ei sînt țara.

1 Petru Rogozan s-a trezit brusc. De undeva, parcă de aproape, parcă de departe, se auzea un vuiet teribil. Buimac, obosit după o zi de lucru în combinat, a aprins veioza și s-a uitat la ceas: 1 noaptea. A tras pătura de pe el și a sărit din pat. Un plescăit brusc și neașteptat. Podeaua era plină de apă. N-apucă să se dezmeticească și deodată sticla ferestrelor se sparse, un torent năprasnic și murdar năvăli în cameră, peste el, peste tot. Lumina se stinse. Se aruncă spre ușă. Nu se deschidea. Apa creștea repede; pînă peste glezne, pînă aproape de genunchi. Inima i se zmucea în piept, a frică, a groază. Bîjbîi prin beznă și, în fine, răzbătu în coridor. Apa se ridica încet. O simțea deasupra genunchilor. Petru Rogozan fugea. Alerga spre scările blocului, să se urce. Cît mai sus, cît mai repede. O treaptă, alte cîteva. Era salvat. Deasupra, pe palierul etajului superior, o femeie striga: «Vin apele mari!» Prin întuneric, o voce groasă, răgușită, de bărbat, înjura în ungurește pe Dumnezeu. Abia atunci pricepu Petru Rogozan. Mureșul se revărsase, acoperind cartierul acela nou și cochet, botezat romantic «Aleea Carpați», în care abia se mutase. Un copil începu a plînge lîngă el. Al cui o fi? «Al cui ești tu, mă, puiule?»...

2 La Tîrgu Mureș ploaia curgea într-una. Biciuia străzile, casele; pornit în vîrtejuri vîntul smulgea țiglele și frîngea coroanele copacilor. În noapte, ferestrele sediului Comitetului județean de partid se luminau pe rînd. Întregul activ era acolo. Fiecare căpăta o sarcină precisă, fiecare acționa prompt.

Biroul primului secretar are aspectul unui stat major în plin front. Telefoanele sună mereu, oamenii intră, primesc dispoziții și pleacă iute. Se întocmesc hărți, se stabilesc planuri de operațiuni.

E ora 4 dimineața. Apa Mureșului a intrat în periferiile orașului ca o mare revărsată. Un hidrolog aleargă cu o diagramă. Cotele apelor au crescut cu 40 centimetri pe oră. La Brîncovenești și Stînceni, valorile mai mari: 2 metri pe oră. Cineva a calculat viteza șuvoaielor. Pare de necrezut — 130 km pe oră! Și totuși e adevărat, e măsurat corect. Care e tendința apelor? Răspunsul specialiștilor sună greu, îngrijorător: «În creștere continuă». Primul secretar, Nicolae Vereș, se uită o fracțiune de secundă la ceasul din perete, apoi hotărăște: «Alarmați întregul județ!» Ordinele pornesc imediat în toate direcțiile. Într-o cameră alăturată se aude un glas ferm, plin de rezonanță: «Aici generalul Cheler Paul». De undeva, o voce răspunde prompt în difuzorul stației mobile de radio: «...la ordinele dumneavoastră!» Și generalul ordonă precis, matematic: «Ascultă comanda: 1) Evacuați cazarma. 2) Interveniți imediat pentru salvarea sinistraților». Dintr-o altă cameră se transmit dispozițiile pentru evacuarea localităților și uzinelor amenințate. Afară, noaptea e grea, rece, apăsătoare. Apa curge torențial din văzduh. Apa năvălește de pretutindeni. Lupta cu stihiile naturii a început.

3 Locotenent colonelul Ioan Condoiu privește febril prin parbrizul carlingii. Elicopterul zboară repede, drept înainte. Sub el, pămîntul seamănă mai degrabă cu un arhipelag. Ici, colo, un acoperiș de casă înconjurat de valuri, un dîmb, un delușor, ca niște insule mici. Și pe ele, oameni, în bătaia vîntului, a ploii, cu ce au apucat pe ei. Locotenent colonelul Adalbert Bodiș îi face semn copilotului. Trunchiuri imense de copaci se zbăteau în vîltoare, alunecînd pe firul apei, dacă torentul acela lat de trei kilometri se mai putea numi fir. «E un om acolo jos». Da, un om se lupta cu moartea, atîrnat de un stîlp ce se afunda și iar se ridica, ca pe o mare în furtună. Elicopterul coborî rapid. Peste cîteva minute, nefericitul zăcea leșinat pe puntea aeronavei. «De unde o fi venind?» Întrebarea rămase fără răspuns. Omul, deconectat din teribila încleștare care-l ținuse treaz ore în șir în colosala încleștare dintre viață și moarte, adormise brusc. Respira adînc, greu. Oare de cînd nu dormise?

4 Emeric Someșan trecea încet prin hale și admira, mîngîind cu ochii, cîmpul acela înaripat și gălăgios al păsărilor din halele Combinatului avicol de la Ungheni. Era ora 18 și ca întotdeauna la această oră mai parcurgea o dată halele înainte de a pleca spre casă. În clipa

Vom reface totul!

Calmul, energia
și faptele de eroism ale ostașilor noștri
au stîrnit admirația
și recunoștința întregii națiuni.

aceea ei nu știa, ei nu credea că viața sa, a tuturor acelor mii de ființe adăpostite în halele combinatului aveau să depindă, doar peste cîteva minute, de hotărîrea și bărbăția cu care va ști să lupte cu furia apelor mîloase. De afară auzi țipete. «Vine Nirajul!» Privi pe fereastră și rămase împietrit. Puhoaie teribile, amestecate cu bîrne, cu bolovani, cu resturi de coteț sau case, încălecau furioase și oarbe digul de la Leordeni, năpustindu-se spre platforma combinatului. Nu mai era nimic de așteptat. Păsările toate trebuiau evacuate la etajele superioare ale clădirilor. Îngrijitorii, tehnicienii, funcționarii, directorul inspectoratului județean I.A.S., într-un efort solidar izvorît dintr-o vibrantă conștiință socialistă, înfruntînd moartea ce urla sub ei, se cațără pe grătarele adăposturilor și — din mînă în mînă — își trec unul altuia puii, păsările, adăpostind vietățile la loc sigur. Apa crește furtunos. În mai puțin de treizeci de minute combinatul este înconjurat de valuri. Oamenii, atîrnați pe scări, pe grătare, ca într-un număr acrobatic, continuă, într-o mișcare sigură, uniformă, a-și trece păsările din mînă în mînă. O pasăre, încă una, 140 000 în total sau 70 de tone în greutate. Și ei, doar 56 de oameni.

5 Plutonierul de pompieri Constantin se uită la ceas. E aproape ora 15. Subofițerul își caută ceva de lucru lîngă telefon. N-a sunat de mai bine de o oră. Asta înseamnă că totul se desfășoară în ordine. Oamenii lui, obișnuiți să înfrunte flăcările, au dat o întrebuințare neobișnuită cisternelor: distribuie apă potabilă în cartierele unde rețelele au fost întrerupte, la spitale, la brutării, la cantine și cantonamentele pentru sinistrați. Plutonierul zîmbește trist. E paradoxală toată situația — un oraș înconjurat de ape să n-aibă apă de băut. Telefonul sună. «Alo, da, am înțeles... imediat». Zîmbetul de pe obrazul subofițerului se transformă pe loc în încruntare. Cu o mișcare aproape automată, omul apăsă pe butonul de alarmă. Din depărtare se aud răbufnituri înfundate de explozie. Ard depozitele de carburanți lichizi ale orașului. Flăcările se întind neronian, purtate de ape. Arde apa! Și petrolul pleacă, într-un nor de fum negru, înecăcios și greu, zvîrlind limbi de foc spre oraș. Cine să stăvilească această revărsare apocaliptică? În apă, cufundați pînă la gît, îmbrăcați în uniformele lor militare, pompierii, ostașii, susțin furtunurile, azvîrlind peste tonele de petrol arzător o masă spumoasă. Și spuma asta albă și scîrboasă, și păcura neagră și unsuroasă vin peste ei, le mînjesc fața, le intră în ochi, în gură. Oamenii scuipă, înjură, dar nu se clintesc. Oare cine sînteți voi, tineri eroi, neînfricați în fața morții?

6 Pe aeroportul de la Vidrașău, cargouri aeriene grele aterizează unul după altul, alergînd pe pista udă, într-un nor de stropi albi, ca pe puntea unui portavion în plin ocean. Printre ele, elicoptere, avioane sanitare își iau zborul spre alte puncte, unde vor parașuta alimente, medicamente, îmbrăcăminte călduroasă. Din burțile mari ale aeronavelor se descarcă lăzi, bidoane, pachete grele. Avioanele fac totul. Ele transportă, într-un imens pod aerian, de la București pîine, conserve, medicamente și chiar benzină. Într-un scurt timp, pe aeroportul orașului Tg. Mureș au sosit 2 500 kg conserve, o jumătate de tonă de brînză, 3 tone de preparate de carne, o tonă de drojdie de bere pentru fabricile de pîine și multe altele. Aeroportul — singura poartă de legătură cu restul țării în aceste zile — are aspectul unei zone din imediata apropiere a frontului. Piloții aleargă grăbiți, încheindu-și hainele din mers, mecanicii, cocoțați pe scări, meșteresc continuu la motoare, cisternele se învîrtesc în jurul avioanelor alimentîndu-le furibund. Vin avioane și pleacă. Din turnul de control, un bărbat strigă în microfon: «AMN, AMN — aterizarea liberă». Apoi, ieșind pe jumătate prin fereastra turnului, amenință cu pumnul un punct negru la orizont și răcnește furios: «Cine dracu' mai este și ăsta care vine ca pe maidan?» De jos, comandantul aeroportului, Molnar-baci, neras și încercănat, îl liniștește: «E Cociș? Lasă-l, mă, Zoli, că n-a dormit de două zile, ce mai vrei de la el». Peste cîteva minute, nedisciplinatul care venea ca pe maidan se oprea în fața autoambulanței. Salvase din șuvoaie un rănit. Al cîtelea era, oare, în aceste nefericite ceasuri?

7 Pe buletinul operativ al Comandamentului județean apar în cursul nopții noi și dureroase date: suprafețe inundate — 100 000 hectare agricole; inundate parțial sau total, 70 de localități; familii izolate, 7 000; evacuate, 11 000 familii și 25 000 de animale; oameni morți... dispăruți... animale pierdute...

Ora 6,30. Cotele apelor la Tîrnăveni — peste 4 m; la Luduș — aproape 7 m. Acoperite de ape cartiere din Tg. Mureș, Sighișoara, Reghin, Tîrnăveni, Luduș.

Ora 18: Un incendiu localizat la Combinatul chimic din Tîrnăveni; apa în scădere în amonte de Tg. Mureș, Sighișoara și Tîrnăveni.

Pentru prima oară apăreau cuvintele «apa în retragere». Și aceste vorbe, pline de speranță, aveau să fie purtate din om în om.

În zori, soarele a zîmbit o vreme dintre nori, pentru prima oară după urgie. Nu se poate vorbi de calm, dar se poate vorbi de hotărîre. O hotărîre în care se îmbină febra, durerea și calculul exact și încrederea. Răsăritul este întîmpinat de un oraș relativ calm, colosal de calm, inimaginabil de calm după atîtea încercări. Pe străzi, oamenii circulă grăbiți; autobuzele sînt pline; fabricile își redeschid porțile pentru a munci încordat la îndepărtarea urmărilor catastrofei, pentru a reîncepe să producă

Reportaj
de Gh. BRĂTESCU

Vin apele! Ogoare părăsite, case și gospodării lăsate pradă naturii dezlănțuite.

TOATĂ ȚARA ALĂTURI DE SINISTRAȚI !

inundațiile: care sînt cauzele?

Ne-am adresat profesorului universitar dr. Mihai IANCU, specialist în probleme de complex fizico-geografic al României, punîndu-i întrebarea de mai sus, care ne stă tuturor pe buze. Iată ce ne-a declarat d-sa:

Inundații mai vechi în țara noastră

Au concurat mai mulți factori, cu caracter local și general. O asemenea revărsare de ape se produce la intervale de timp foarte mari, de ordinul sutelor de ani. Este posibil ca în țara noastră un asemenea cataclism să mai fi avut loc acum 700—800 de ani, dar revărsări importante — e adevărat, mai puțin dramatice — au avut loc mult mai des. Am putea să amintim astfel marea inundație de pe timpul domnitorului Cuza. Dîmbovița s-a revărsat atunci, multe case au ajuns sub apă. În 1932 s-au revărsat Oltul, Mureșul, Crișurile. Iașul a fost inundat de Bahlui ; cartierul Nicolina a stat mai multe zile sub apă. În 1933 s-au produs fenomene asemănătoare de-a lungul Oltului, Mureșului, Bistriței moldovenești și Bistriței transilvănene, iar în 1940 a venit rîndul Cernei și Nerei.

Cum se explică însă proporțiile neobișnuite ale actualelor inundații? Prin faptul că unele cauze cu caracter general au coincis, de data aceasta, cu altele întîmplătoare, locale.

«Ridicarea» treptată a albiilor — fenomen multisecular

Printre cauzele cu caracter general trebuie menționată în primul rînd colmatarea albiilor apelor mari din țara noastră. Ne referim la acel fenomen care constă în «ridicarea» albiei datorită transportului de materiale (nisipuri, mîluri etc.) pe firul apei. Este vorba, așadar, de un fenomen care se desfășoară de-a lungul secolelor și mileniilor. Pentru a-i aprecia importanța,să dăm un singur exemplu. Cel care vă vorbește și colaboratorii au calculat că afluenții transportă în bazinul Argeșului un milimetru de materiale la fiecare doi-trei ani. Aparent, o ridicare minimă a bazinului unui rîu. Dar această cifră arată că în decurs de cîteva secole *albia se ridică, pe nesimțite, cu cîțiva metri*. Iată-ne deci în prezența unei acumulări cantitative care poate scăpa observației omului, evacuarea bruscă a acestor materiale prin revărsarea apelor, un fel de autocurățire a rîurilor (fiindcă de fapt la un asemenea fenomen asistăm în prezent), reprezentînd un salt calitativ care — dacă este generalizat, așa cum a fost cazul în ultimele zile — poate avea efecte dureroase.

Și apele oceanelor se află «în mișcare»

O a doua cauză cu caracter general: în prezent noi ne aflăm, la nivel planetar, într-o perioadă cînd apele oceanelor și mărilor evidențiază o mișcare ușoară dar continuă de ridicare, ca urmare, probabil, a topirii unor ghețuri din calotele glaciare. Cauza exactă, cum am spus, nu este încă binecunoscută, dar, în orice caz, datorită acestui fenomen se transmite o «presiune» marilor fluvii colectoare, care nu mai au aceeași putere de transport a apei și a materialelor în suspensie ca înainte.

În fine, o ultimă cauză generală: defrișarea nerațională a pădurilor, efectuată sub vechiul regim, a avut ca rezultat «slăbirea» terenurilor respective. Astăzi, «plătim polița».

Fenomene meteorologice

Au intervenit însă în ultimele săptămîni, după cum se știe, și unele fenomene cu caracter local, dar trebuie spus de la bun început că o umiditate crescută în pămînt, saturarea cu apă chiar, în unele cazuri, este un fenomen obișnuit primăvara. În munții noștri se găsesc roci acvilude, care nu absorb lichidele și peste care, deci, apele curg puhoi fără să poată fi reținute. Primăvara este perioada apelor mari, ca urmare a topirii zăpezilor și a ploilor torențiale. În anul acesta însă această topire a avut loc *brusc* și în mod *generalizat* datorită încălzirii neașteptate a timpului Concomitent au căzut și ploi torențiale *generalizate*. În mod obișnuit, «scurgerea» unei ape în această perioadă reprezintă 35—40 la sută din volumul anual. În ultima vreme însă, din motivele sus-arătate, această cifră a săltat mult peste 50 la sută.

Firește, este încă prea devreme pentru a evalua în totalitatea sa fenomenul la care am asistat și consecințele sale. Deocamdată să ne mulțumim cu constatarea îmbucurătoare că, chiar în aceste zile de grea încercare, curajul și puterea de dăruire a omului s-au dovedit a fi mai presus de stihiile naturii.

Interviu realizat de L. NIȚESCU

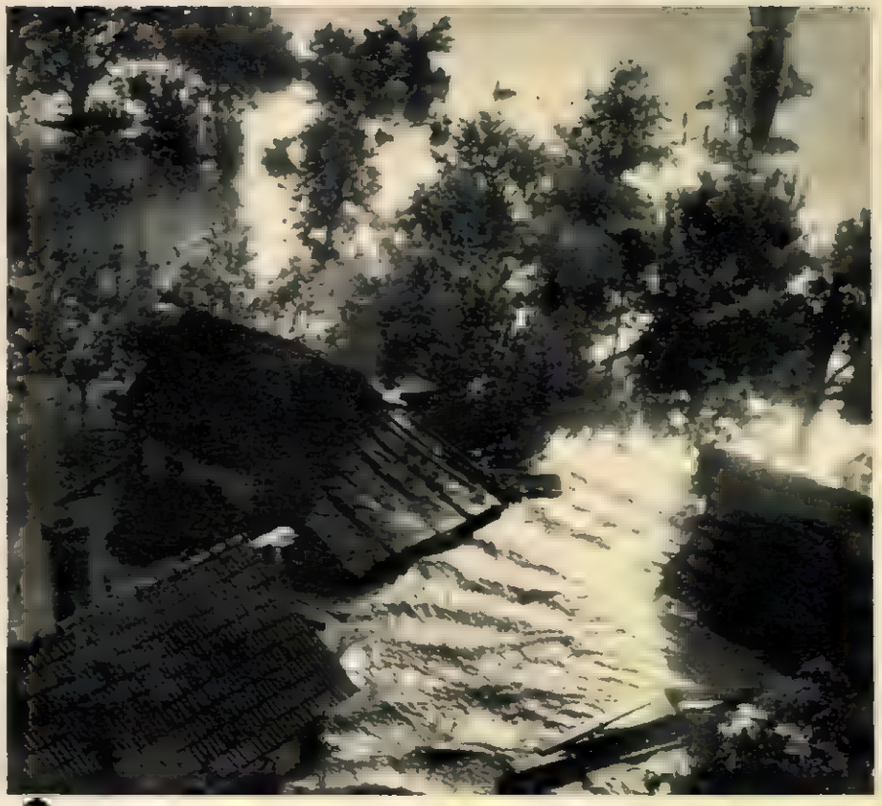

Nopți de coșmar, localități părăsite în grabă, oameni ce-și caută un ultim refugiu din calea apelor dezlănțuite

Apele au năvălit pe neașteptate, în miez de noapte. Vieți omenești pierdute, pagube materiale incalculabile.

Se apropie elicopterul, singurul în stare să furnizeze alimente sau să salveze viețile sinistraților împresurați de furia apelor

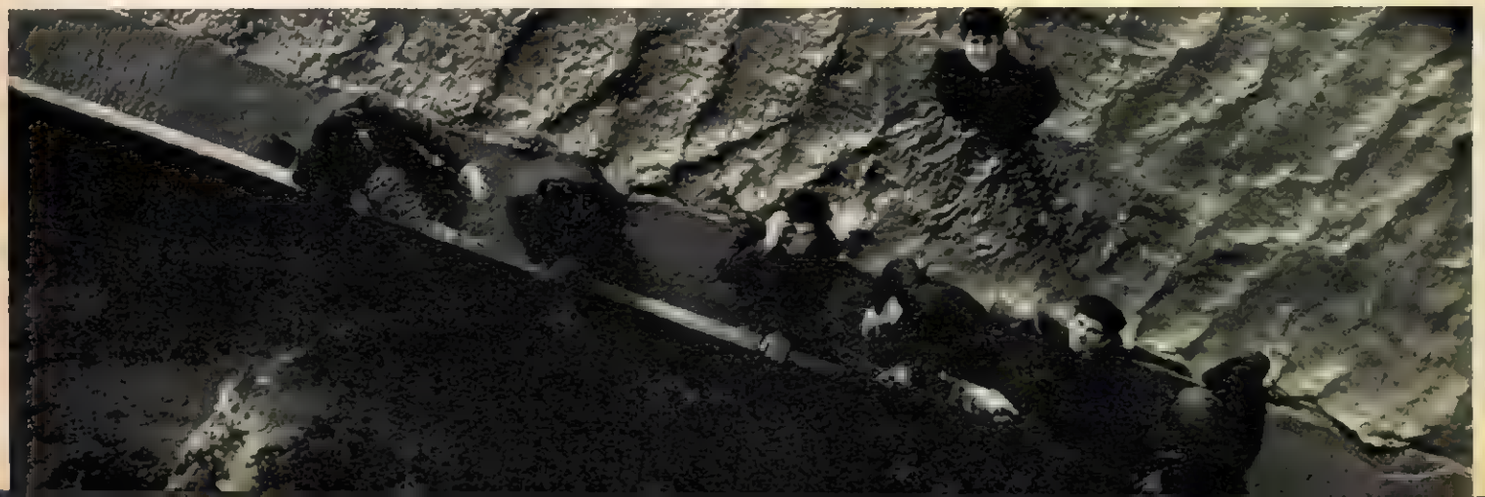

pentru ca vatra să fie de îndată refăcută

Întîi a fost șocul știrii: ținuturi întinse ale țării au fost acoperite de ape!

Apoi — cu o promptitudine profund grăitoare — a urmat reacția Omului. A urmat reacția Națiunii. A conștiinței Ei.

Cum și în ce fel? Iată relatarea, voit seacă, voit neîndulcită cu metafore, a unuia dintre miile de exemple care, însumate, dovedesc vigoarea frontului unic al poporului nostru, ajuns în fața unei mari încercări.

Combinatul de prefabricate «Progresul» din București. În primul rînd, s-au adunat cei din comitetul de partid, din comitetul sindical și comitetul U.T.C. Analiză a situației și plan de acțiune. Apoi s-a întrunit comitetul de direcție. O nouă analiză realistă și aprofundată a resurselor întreprinderii. În cele din urmă, adunări în toate secțiile. Unitatea lor fiind producătoare de materiale de construcții, întregul colectiv al fabricii este conștient că lui îi revine un rol deosebit în complexul general de măsuri menite să asigure o cît mai grabnică reclădire a obiectivelor economice, a locuințelor și a instituțiilor social-culturale, a rețelelor de comunicații distruse, total sau în parte, de ape.

Hotărîrea este unanimă, spontană și înnobilată de cantitatea de suflet cu care a fost adoptată.

Îi vor ajuta pe frații lor din regiunile calamitate, dînd peste plan, încă luna aceasta, o sută tone de ciment, 500 metri cubi agregate de rîu, 2 000 kg de oțelbeton, 1 000 metri cubi piatră de rîu, 1 000 bucăți dale trotuar. Toate aceste materiale și produse realizate pe seama rezervelor interne vor fi dirijate de organele competente.

De asemeni, toți salariații fabricii vor lucra o zi în plus, urmînd ca salariile pe care ar fi urmat să le primească pentru această muncă suplimentară — circa 100 000 lei — să fie vărsate la fondurile centralizate pentru

(Continuare în pag. 8

Potrivit angajamentelor muncitorilor, tehnicienilor, inginerilor și funcționarilor fabricii bucureștene «Progresul», dealuri de materii prime, dealuri mai înalte decît cotele apelor pustiitoare, vor fi transformate în prefabricate de construcții și trimise, cu cea mai mare grabă, la Tg. Mureș, la Dej, la Sighișoara... unde va fi nevoie.

O imagine cu valoare de document: se împarte cetățenilor sinistrați, se împarte cu zgîrcenie, apă potabilă. În vremea aceasta, în orașele neatinse de nenorocire panicarzii și egoiștii aleargă bezmetici prin «Alimentare», preocupați să-și burdușească cămările. Acestora nu le lipsește apa ci rușinea.

100 tone de ciment prelucrat înseamnă 20—25 apartamente. 2 000 oțel-beton înseamnă alte 20 de apartamente. 1 000 mc piatră de rîu înseamnă un covor masiv gros de 10 cm și lung de 2 km de șosea. Dar acestea nu sînt decît doar o parte din materialele și produsele cu care colectivul de salariați ai combinatului de prefabricate «Progresul»-București va participa la uriașul efort național de remediere a distrugerilor din zonele lovite direct de calamitate

legăturile neclintite...

Apele dezlănțuite au smuls ca pe nimic sute de poduri, ține de cale ferată, au dizolvat kilometri de șosele. Și totuși legătura dintre oameni n-a putut fi clintită, cu toată aceasta mînie furibundă Comunicarea între regiunile țării a funcționat neîntrerupt, cum nu se oprește viața în bătăile inimii prin care curge sînge viu și cald. Dar această legătură nu s-a menținut exclusiv în sfera afectului, de la distanță: două magistrale de cale ferată care leagă Moldova cu Transilvania au fost grav lovite de frontul valurilor. Pe linia Vatra Dornei-Iliva Mică-Salva-Beclean-Dej, în anumite zone, terasamentul căii ferate — cu șine cu tot — a fost pur și simplu pulverizat. Trenul de intervenție pentru refacerea podului C.F.R. de peste Someș înainta pe măsură ce vechiul terasament se înălța din nou. Numai în stația Rebrișoara s-au clădit, în completare, 4 000 mc de piatră. Ziua și noaptea, minut cu minut, clujenii au fost ajutați de ieșenii veniți în ajutor cu unelte și materiale, într-un superb elan de solidaritate umană.

În momentul cînd panica putea fi explicabilă, o ordine lucidă, riguroasă, a dominat acțiunea de refacere a liniilor de comunicație întrerupte. Nimeni n-a avut vreme să evalueze prin superlative și uimiri faptele. Mai tîrziu poate, retrospectiv, vor putea fi privite în adevărata lor strălucire Fiindcă eroismul oamenilor o merită din plin. De la o zi la alta, comunicate lapidare dădeau de veste că linia ferată cutare și cutare s-a redeschis. Dacă astăzi, 19 mai, de la comandamentul Ministerului Transporturilor aflăm că: «Eforturi susținute se depun pe liniile Turdaș-Simeria-Deva-Vințul de Jos-Alba Iulia-Coșlariu-Aiud-Teiuș-Războieni, sigur mîine vom afla despre reluarea acestor legături cu Brașovul, Valea Jiului și Valea Oltului.

Neînduplecata dîrzenie cu care astăzi zeci și mii de oameni lucrează la refacerea liniilor Brașov-Blaj sau Satu Mare-Baia Mare va fi un eveniment depășit la ceasul cînd veți citi aceste rînduri. Garniturile speciale care au transportat 60 000 tone piatră brută, balast și piatră spartă, vagoanele care zboară către puncte fixe încărcate cu piloți, grinzi metalice, sonete și tot felul de utilaje necesare refacerii liniilor și podurilor întrerupte — peste cîteva zile își vor fi schimbat destinația. Știrile se modifică atît de repede încît ar fi necesare zeci de ediții cotidiene ca să le țină pasul. De la o zi la alta am aflat, bunăoară, că mii de oameni, constructori, ostași, civili, tineri și bătrîni se ostenesc, fără să simtă oboseală, pentru redarea circulației pe drumurile Dej-Beclean, Bistrița-Vatra Dornei-Călugăreni-Vișeu-Borșa-Blaj-Teiuș, că 11 poduri au fost refăcute într-un timp care constituie recorduri fără precedent. E destul să mai adaug că într-o singură noapte s-a născut o porțiune de drum care leagă Dejul cu Bistrița și Baia Mare.

Someșul, Mureșul, Tîrnava Mare și alte ape ale țării și-au ieșit din minți în această primăvară Dar legăturile dintre oameni patriei n-au putut fi zădărnicite de valuri.

V. CIORBAGIU

secvențe din încleștarea cu apele dezlănțuite

Fără să cunoască amploarea inundațiilor din alte regiuni ale țării, județul Iași a avut totuși de suferit de pe urma revărsării în anumite zone a Jijiei și Prutului. La Chiperești, sat așezat în imediata apropiere a Jijiei, din cauza ploilor torențiale un deal întreg a alunecat la vale, îngropînd case, copaci, culturi și determinînd în ultimă instanță schimbarea cursului rîului, ale cărui ape au pornit-o haotic peste cîmp. Din fericire, nu s-au înregistrat victime, locuitorii satului fiind preveniți din timp să-și părăsească locuințele. Am vizitat școala din comuna Chiperești, una dintre puținele clădiri rămase cît de cît intacte. Cursurile nu s-au oprit nici o clipă. Se află aici și copii din comunele Cristești, Huibaca, Tomești, unde s-au produs alunecări de pămînt asemănătoare, cu efecte mai puțin dezastruoase.

O bucătărie improvizată în curte asigură hrana celor cîteva sute de copii. Reprezentanți ai puterii de stat locale, cadre didactice, stau permanent de veghe pentru ca celor mici să nu le lipsească nimic. De la Iași, de la Combinatul industriei alimentare, sosesc zilnic importante cantități de pîine, paste făinoase, ulei, zahăr, conserve etc. Țăranii cooperatori din Țuțora contribuie și ei cu produse proaspete la asigurarea hranei copiilor. Un efort conjugat ale cărui rezultate se pot observa imediat: băieții și fetițele sînt calmi, veseli, recită în cor poezii, se joacă cu poftă în recreații. Cei mari, părinți, frați ori simpli consăteni, primind ajutorul masiv al locuitorilor marelui oraș din apropiere, au știut să protejeze cu grijă aceste zîmbete, o clipă amenințate.

*

Comuna Victoria, pe Prut. Rîul este învolburat, tulbure, a crescut vizibil în ultimele zile. Pe undele-i zbuciumate plutesc, cioonindu-se dezordonat, copaci, scînduri, resturi ale unor construcții

(Continuare în pag. 8)

EFORTURI ÎNCORDATE PENTRU CA VIAȚA SĂ REINTRE ÎN NORMAL !

cîteva din cifrele dramei

Inundațiile fără precedent care s-au abătut în ultima vreme (săptămînă) asupra unor zone ale țării au provocat numeroase victime omenești, mari pagube economiei naționale, avutului obștesc, precum și bunurilor a zeci de mii de familii. Potrivit datelor centralizate, pînă în seara zilei de 19 mai situația se prezenta sub următorul tragic bilanț:

- 377 de localități inundate, total sau parțial.
- 22 800 familii evacuate.
- 114 morți și 18 dispăruți (cele mai multe victime s-au înregistrat în județul Satu Mare — 46, printre persoanele decedate numărîndu-se 4 copii sub 10 ani și 27 de bătrîni în vîrstă de peste 70 de ani).
- 41 300 case inundate.
- 6 700 case distruse.
- 2 450 case avariate.
- 6 600 anexe gospodărești distruse.
- 1 850 poduri și podețe distruse sau avariate.
- 154 linii telefonice distruse sau avariate (au fost restabilite 121, sînt încă nerefăcute 23 de linii în 10 județe ale țării).
- 24 800 animale pierdute (alte 22 000 au fost evacuate).
- 15 000 păsări pierdute.
- Suprafețe agricole inundate: 594 000 hectare.
- 40 de întreprinderi industriale din jud. Mureș au fost scoase din funcțiune. Pînă la 19 mai, 32 de întreprinderi își reluaseră, în întregime sau parțial, activitatea
- 9 întreprinderi din municipiul Satu Mare au fost scoase din funcțiune, printre acestea aflîndu-se și uzina «1 Septembrie» (aragaz), fabrica de mobilă, Complexul CFR Este greu de precizat cînd își vor reîncepe activitatea, întrucît 20 de străzi sînt încă sub o pînză de apă groasă de un metru.
- În județul Cluj nu funcționează 11 obiective economice și industriale.
- În Maramureș și-au întrerupt lucrul 8 întreprinderi.
- La Mediaș, mai multe întreprinderi, printre care uzina textilă «Tîrnava», uzinele «Emailul roșu» și «Automecanica», fabrica de mezeluri «Salvconserv». Pînă acum și-au reluat activitatea întreprinderea de panificație și uzina de apă. Au fost restabilite rețelele de energie electrică și de gaz metan.
- La Copșa Mică au început să producă primele instalații ale uzinei de metale neferoase, cărora li s-au adăugat, marți, instalațiile fabricii de acid sulfuric. Au fost repuse de asemenea în funcțiune primele instalații ale uzinei «Carbosin».
- În Alba Iulia, uzina de apă a fost reparată, iar celelalte întreprinderi urmează să-și reia activitatea în zilele următoare.

La ora cînd închidem ediția, reintrările în funcțiune continuă și ele vor fi, fără îndoială, mult mai numeroase pînă în ziua cînd revista noastră se difuzează.

pentru ca vatra să fie de îndată refăcută

(Urmare din pag. 7)

ajutorarea populației sinistrate.

Deosebit de aceasta, la cererea muncitorilor, reprezentanți ai sindicatului colectează donații bănești și în obiecte de îmbrăcăminte tot pentru cei năpăstuiți.

Dar pe lîngă măsurile de prim moment, o comisie înființată ad-hoc studiază și alte căi prin care fabrica ar putea realiza o producție suplimentară destinată contribuției la compensarea pagubelor suferite de economia națională. Se are în vedere trecerea la un program mărit de lucru, folosirea mai intensivă a mijloacelor de transport și altele. La ora cînd apar aceste rînduri, măsurile și planul decurgînd din ele vor fi fost decise.

Calamitatea naturală s-a abătut doar asupra unor județe. La depășirea urmărilor ei însă, contribuie întreaga țară. Națiunea, ca o singură ființă, se încordează să-și refacă vatra, acolo unde apele au pustiit-o.

N. I.

Într-o splendidă și emoționantă solidaritate, toți cetățenii țării și-au dat mîna pentru a face față acestei calamități nemaiîntîlnite în istoria noastră. În fotografie: cetățenii Capitalei donînd îmbrăcăminte pentru sinistrați.

Fotografiile din aceste pagini au fost realizate de: A. ROSENTHAL, A. MIHAILOPOL și alți fotoreporteri de la Agerpres, Apărarea patriei și Flacăra.

secvențe din încleștarea cu apele dezlănțuite

(Urmare din pag. 7)

smulse de ape. Dar nu-i timp pentru contemplare. Sute de săteni, ajutați de unități militare, muncesc zi și noapte la întărirea digurilor de pămînt. La punctul Foișor din dreptul Sculenilor, situația este critică.

Pentru prevenirea așezărilor din aval se instituie puncte de observație permanente. Nouă săteni din Sculeni au făcut cu schimbul zi și noapte, inspectînd întăriturile de pămînt, măsurînd creșterea apelor. Exemplele de dăruire totală, de muncă încordată pentru salvarea a cît mai multe bunuri se pot cita nenumărate. Nicolae Cuzici și Ciobanu Nicolae au stat o noapte întreagă de pază pe malul Prutului. Dimineața au pus mîna pe cazmale și au muncit cot la cot cu ceilalți pînă seara tîrziu.

Maiorul Constantin Mihălceanu din cadrul Inspectoratului miliției județene este de mai bine de o săptămînă pe poziție. E verde de nesomn, dar aleargă de la o comună la alta pe firul Prutului, se întîlnește cu oamenii, cu autoritățile sătești. Se sfătuiesc operativ ce puncte trebuie întărite, ce bunuri, ce valori mai au nevoie a fi evacuate.

Așa se face că Spitalul unificat din Sculeni a fost la timp evacuat din calea apelor. Iar la Vladnic, în dreptul comunei Țuțora, prin ridicarea într-un timp record a unui val de pămînt înalt de 12 m, lung de 50 m și lat de 8 m (40 de săteni au lucrat în draci o zi și o noapte), sînt ferite de furia apelor circa 800 ha de terenuri însămînțate. Sate mai expuse unei posibile inundații ca Isaiia și Scopoșeni sînt, la ora cînd apar aceste rînduri, evacuate. Se întețește lupta cu valurile în creștere la Prisăcani și Trifești.

*

Județul Iași acordă un ajutor substanțial zonelor calamitate. Sînt trimise în aceste perimetre cadre tehnice, mașini ale salvării dotate cu stații radio (legătura cu Iașul este ținută neîntreruptă zi și noapte), echipe pentru depanări și camioane cu alimente destinate mai ales satelor inundate din Lunca Prutului. Un sprijin deosebit au adus, prin disciplina și abnegația ce-i caracterizează atunci cînd purced la orice acțiune, militarii forțelor noastre armate și membrii gărzilor patriotice. Printre altele, locuitorii Trifeștilor, sat amenințat puternic de inundații, au fost evacuați cu bărcile cu motor ale armatei. Se depun eforturi susținute pentru refacerea cartierului din zona gării orașului Pașcani, calamitat de aversele de ploaie din 11 spre 12 mai. Asemenea acțiuni au loc și la Cotnari sau în comuna Răchiteni, la un moment dat înconjurate de ape prin revărsarea riului Siret. În comunele neatinse de inundații, muncile agricole de primăvară se continuă cu intensitate sporită prin însămînțarea unor suprafețe suplimentare de culturi.

Mihai HETCO

În prima urgență a ceea ce trebuie refăcut: căile de comunicație.

F reflector științific

CITIND ÎN CARTEA TRECUTULUI

Cine a păşit aci acum 400 000 000 de ani? — se întreabă cei doi paleontologi, prof. T.W. Gevers şi Arthur Twomey, care au descoperit aceste urme într-o recentă expediţie în Antarctica. Urmele de paşi, «fosilizate», au avut ca autor probabil un trilobit care a trăit cîndva pe aceste meleaguri.

Şi glaciologul Anthony Gow se străduieşte să «citească» trecutul în blocul de gheaţă antarctic vechi de circa 50 000 de ani, dezgropat lîngă staţia Byrd.

Trecutul îndepărtat al continentului de gheaţă păstrează încă multe pete albe...

„cheiul racoviţă" la banyuls-sur-mer

Municipalitatea oraşului Banyuls-sur-Mer (Franţa), oraş de la poalele Pirineilor orientali, al cărui cetăţean de onoare a fost ales E.G. Racoviţă cu mulţi ani în urmă, a dat numele savantului român unei artere centrale, foarte frecventate de profesori, studenţi şi vizitatori care vin la Banyuls ca să viziteze laboratorul Arago şi frumosul acvariu al acestuia.

Cum anii cei mai frumoşi şi mai fecunzi ai lui Racoviţă — scrie prof. C. Motaş în revista «Natura» — sînt legaţi de această localitate şi de laboratorul Arago, al cărui subdirector a fost aproape un sfert de secol — pe cînd era director maestrul său, Georges Pruvot, şi apoi prietenul său, Octave Duboscq — şi fiindcă în timpul primului război mondial el a întreţinut din resursele sale un spital instalat chiar în acel laborator, în care au fost îngrijiţi numeroşi răniţi, primăria oraşului Banyuls a dat denumirea de Cheiul E.G. Racoviţă fostului Chei Arago.

tv în inima furnalului

Revista britanică «New Scientist» anunţă filmarea pentru prima dată a interiorului unui furnal în timp ce acesta funcţiona la peste 1 000°C! Graţie noii aparaturi se pot observa vizual procese care se petrec chiar în miezul încărcăturii, furnizîndu-se informaţii extrem de utile pentru siderurgişti.

Camera de televiziune este închisă într-o cutie metalică specială, care poate rezista la temperaturi pînă la 1 400°C. Un sistem de răcire cu apă menţine interiorul la o temperatură convenabilă, iar lentilele sînt protejate de o fereastră de cuarţ. Aparatul este echipat cu un sistem de iluminare, permiţînd filmarea reacţiilor care se petrec în toate colţurile furnalului.

prea multă liniște strică

Deoarece imobilul societăţii «Lufthansa» din Colonia (R.F.G.) a fost prea bine insonorizat, arhitecţii se preocupă intens cu «instalarea» de zgomote (imprimate cu ajutorul magnetofoanelor pe străzile oraşului) care vor fi difuzate în surdină toată ziua. După părerea specialiştilor, insonorizarea dusă la extrem ar putea duce la delir şi chiar la nebunie furioasă. Firește, este numai o părere a unor specialişti, dar, după cum se vede, ei nu vor să rişte...

hormonii ca „insecticid"

Un nou tip de hormon pentru sterilizarea insectelor a fost sintetizat de către un grup de oameni de ştiinţă de la Universitatea din Canberra — Australia. Noul produs s-a dovedit a avea o acţiune foarte interesantă asupra insectelor, în sensul că, în contact cu acesta, femelele nu produc decît ouă sterile, astfel încît reproducerea lor devine practic nulă. Noul hormon nu este toxic pentru oameni, animale şi plante şi nu modifică cu nimic ciclul de reproducere al insectelor, în afara sterilităţii pe care o imprimă. Din cercetările făcute nu a rezultat vreo tendinţă de «aclimatizare» a insectelor, în sensul obţinerii unor ouă nesterile.

CALCULATORUL ŞI... INCENDIILE DE PĂDURI

Oficiul forestier al S.U.A., în cadrul efortului de combatere a incendiilor, care produc anual pagube în valoare de 270 milioane de dolari, utilizează un calculator în cercetările sale fundamentale asupra proceselor chimice ale arderii.

În California, la staţiunea experimentală de la Berkeley, studiul incendiilor mari este ajutat de un uriaş laborator în aer liber.

Cunoaşterea ştiinţifică a incendiilor mari (cele care nimicesc păduri pe o întindere de 10 000 acri sau mai mult) este încă limitată iar procesul arderii nu este complet înţeles. Pentru a studia deshidratarea şi descompunerea celulozei prin căldură, cercetătorii de la staţiunea Berkeley folosesc dispozitive electronice complexe pentru simularea cineticii combustiei de diferite tipuri şi pentru a rezolva ecuaţiile matematice care descriu aceste procese.

fotoghicitoare

Ce vă sugerează acest desen delicat? Avînt nestăvilit? Hoinăreli cosmice? Imaginaţia dv. are cîmp liber în faţă, căci este imposibil de stabilit, fără putinţă de îndoială, adevărata intenţie a artistului. În adevăr, autorul este un calculator electronic de la un centru de cercetări din Cambridge, căruia ar fi greu să-i negăm «aptitudinile artistice».

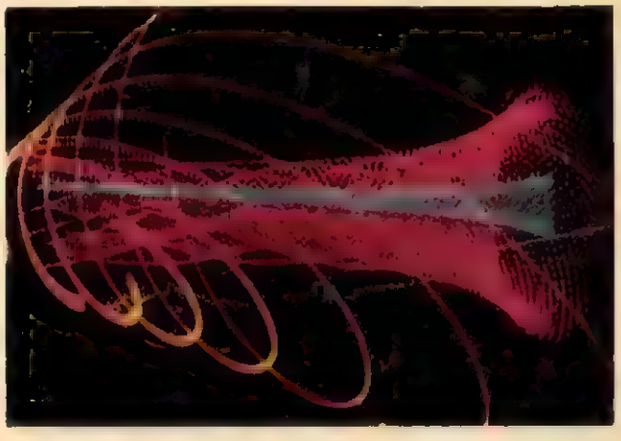

TOATE DRUMURILE FOTBALULUI DUC LA MEXIC!

România—Portugalia, 1—0, după un meci în care «medaliile de bronz» de la Londra au făcut totul pentru a nu ieși din cursa pentru Mexic.

O confruntare, 0—0, la București, cu Anglia «Secvență» cu Dumitroche și Labone într-un... «tête à tête» aerian

de Ovidiu IOANITOAIA
Fotografii de Aurel NEAGU

România—Elveția, la București, 2—0, prima victorie a «tricolorilor» în preliminarii. În imagine: fundașul Michaud respinge în duel cu Ghergheli.

Scadența a venit. Numărătoarea inversă este aproape de sfîrșit. S-a scurs nisipul pus în clepsidră la Londra, în seara aceea de 31 iulie 1966, cînd întreaga insulă a cîntat «England lowly England» sărbătorind, delirant și trufaș, marea izbîndă a taciturnului Alf Ramsey...

Acum este ora lui «El Mundial» — cea de-a noua ediție a Campionatelor mondiale de fotbal — prilej de bucurie și amărăciune, de ispită și dezamăgire, ocazie, înainte de toate, de culoare și sunet, acea paletă multicoloră și violentă pe care n-o poate oferi decît competiția supremă a fotbalului, carnaval ambulant cutreierînd meridianele cu spectacole o dată la patru ani.

Țara lui Montezuma, Pancho Villa, înaltele platouri ale Anahuacului descoperite civilizației de temerarul Hernando Cortez, pămînturile — cu farmec coborîtor din legende aburinde — ale aztecilor găzduiesc, începînd de la sfîrșitul acestei luni, marea încleștare a celor mai recunoscute valori fotbalistice ale momentului.

În acest prag al solstițiului de vară, toate drumurile fotbalului duc la Mexic!

GRUPA CU TREI FAVORITE ȘI O... «NECUNOSCUTĂ»

La Ciudad de Mexico, în frumosul cartier Santa Ursula, pe gazonul stadionului «Azteca», se vor alinia la start trei echipe cu șanse aproximativ egale în a se califica în sferturi — am numit U.R.S.S., Mexicul și Belgia — precum și o necunoscută a actualei ediții, formația Salvadorului, cea care și-a cîștigat cu multă sudoare — după 10 meciuri preliminare, între care unul terminat cu prelungiri iar altul cu... război — un loc sub soarele lui «El Mundial».

Judecînd după palmares, s-ar părea că balanța trebuie să atîrne de partea sovieticilor, care așază în panoplie cîteva performanțe de răsunet — un titlu olimpic (Melbourne) și unul european (Paris) — în timp ce adversarii acestora sînt fie reprezentanții unui fotbal mai nou (Mexicul sau Salvadorul).

fie al unor capricii intrate în legendă, care au lipsit venerabilul soccer belgian — cu dată de înfiinţare a clubului F.C. Antwerp, 1895 — de satisfacţii de seamă...

Dacă Salvadorul nu va ridica, probabil, nici o dilemă în faţa colegilor de grupă — cu atît mai mult cu cît recenta înlăturare a selecţionerului Gregorio Bundio a plasat, se pare, echipa în perimetrul unei crize de ordin psihic — atunci între celelalte trei competitoare lupta pare disponibilă oricărei anticipări, deşi — comentatorii riscă o asemenea afirmaţie — gazdele ar părea că au de partea lor prima şansă... Argumente? Cele numai două înfrîngeri suferite în ultimii 13 ani pe teren propriu de elevii lui Cardenas (acest «mexicain au vent », adept înpătimat al jocului aerian), cartul avantaj al altitudinii (2 240 m deasupra nivelului mării), în sfîrşit, o echipă pe cît de nervoasă şi înclinată spre improvizaţie, pe atît de mîndră, de ambiţioasă, de generoasă cu efortul, prevalîndu-se de aportul cîtorva celebrităţi ca Borja, Pena, Pereda.

La rîndul lui, antrenorul sovietic Kacialin — care şi-a calificat formaţia relativ uşor — deplasează peste Ocean o echipă dintre cele mai omogene, în care experienţa «mohicanilor» laşin sau Sesternev se îmbină cu exploza «noului val» reprezentat de Nodia, Muntian, Hmelnitchi sau Evriujihin.

În timp ce sovieticii vor aduce în Mexic o echipă practic lipsită de vedete, care va încerca însă — sîntem siguri — să dubleze recunoscutele capacităţi fizice de un rafinament tehnic neaşteptat, Belgia, team-ul «diavolilor roşii» — datorat contribuţiei a numai două echipe de club, Anderlecht şi Standard Liège — va număra la start cîteva stele de prima mărime, cu Van Himst şi Puis în frunte, autorii unei senzaţionale calificări, în dauna reprezentativelor Spaniei şi Iugoslaviei.

De altfel, cunoscuta revistă «France Football» scria nu demult despre echipa lui Raymond Goethals: *«Atenţie la belgieni! Mexicul va avea mult de furcă cu o formaţie aflată în mare progres la nivelul fotbalului internaţional»*.

Aşadar, cine se va califica la Ciudad de Mexico, oraşul căruia îi revine cinstea — la 30 mai — să inaugureze Campionatul mondial cu un meci, Mexic-U.R.S.S., pe care îl vor transmite aproape toate posturile de televiziune ale lumii?

O singură certitudine: nu se va califica Salvadorul! În rest, întortocheate sînt căile fotbalului!

DOUĂ PRETENDENTE LA CUCERIREA DEFINITIVĂ A «ZEIŢEI»

La Toluca — părintele parfumatei băuturi «el mosco», oraş aflat în umbra vestitului vulcan Xinatecatl, la 2 750 m — şi la Puebla — urbe întîlnită de superbele giuvaeruri ale barocului indian răspîndite pe străzi drepte, cuminţi, numerotate pînă la infinit, după stilul New York-ului — se consumă seria care cheamă la start două duble campioane mondiale, — Italia şi Uruguay, o fostă finalistă — Suedia şi o debutantă — Israel.

Se zice că cele mai mari şanse de a trece cu brio încercarea grupei le are Squadra Azzurra, al cărei antrenor, cumpătatul Feruccio Valcareggi, are mai degrabă probleme nu în a decide componenţa lotului, ci în aceea în a se decide... pe cine lasă acasă! Analizînd numele jucătorilor care s-au antrenat pînă zilele trecute la centrul de la Coverciano, înţelegem, parcă, îndoielile selecţionerului, fiind foarte greu de hotărît între Puia sau Salvadore, între Bulgarelli sau Juliano, între Zoff sau Albertosi, jucători cu «cote» atît de apropiate.

După toate probabilităţile însă, echipa lui Valcareggi — cu cele două vedete de prim rang, care sînt Rivera şi Riva — va fi alcătuită din jucători mai vechi, mai experimentaţi, mulţi dintre aceştia au luat parte la «dezastrul» de la Middlesborough, unde Italia a suferit cea mai crudă înfrîngere din istoria fotbalului ei...

Dacă peninsularii practică un fotbal dintre cele mai realiste, cu apărări suprabetonate şi cu un mijloc al terenului îndeobşte aglomerat, atunci uruguayenii — o altă echipă alcătuită pe scheletul a două formaţii de club, Penarol şi Nacional, din Montevideo — sînt adepţii unui joc mai imaginativ, mai abandonat artificiilor tehnice care să facă deliciul galeriei... După însăşi opinia selecţionerului Juan Hohberg, celebru prin rezultatele sale obţinute în Grecia cu Panathinaikos, elevii săi vor avea o mare şansă de reuşită la Mexic numai în cazul în care linia de atac — cu Cortes, Rocha şi Cubilla în alcătuire — îşi va regăsi în ceasul al doisprezecelea omogenitatea, căci — să nu uităm — cînd Penarolul cîştiga «Cupa intercontinentală» a cluburilor, victoria lui se datora îndeobşte golurilor înscrise de ecuadorianul Spencer, argentinianul Artime sau chilianul Prieto!

Ar mai rămîne de comentat Israelul, o echipă modestă, pentru care un veritabil succes este însăşi prezenţa pe scenele Mexicului, şi Suedia, o formaţie — după multe opinii — capabilă de surprize.

În ceea ce o priveşte pe ultima, ne vom mulţumi să afirmăm că echipa tînărului selecţioner Bergmark (fost jucător la A.S. Roma) — cea mai constantă în preliminarii, folosind în ultimele trei meciuri aceiaşi jucători şi, paradoxal, cea mai pestriţă, numărînd 14 jucători de la nu mai puţin de 14 cluburi! — îşi va baza toată forţa pe jocul vedetelor rechemate din străinătate. Dacă «belgianul» Axelsson, «scoţianul» Persson, «olandezul» Kindvall sau «francezul» Magnusson vor reuşi să-şi sincronizeze jocul, atunci Suedia va putea încurca socotelile celor două duble campioane mondiale Dacă nu...

SĂ ŢINEM PUMNII STRÎNŞI PENTRU GUADALAJARA!

Grea, extrem de grea sarcină pentru echipa României, calificată la mondiale după o absenţă de 31 de ani.

Încredinţînd hîrtiei asemenea temeri, ne gîndim înainte de toate la forţa de joc a tuturor celorlalte componente ale grupei — Anglia, campioana en *titre*, Brazilia, fotbalul imaginaţiei pornit în recucerirea gloriei pierdute, Cehoslovacia, echipa «bătrînului» Kvasniak şi a iscusitului Adamec, calificată după o serie dramatică, în urma meciului suplimentar cu Ungaria — la toate ne gîndim, fără excepţie, căci aşa a vrut jocul nemilos al sorţii, ca Dinu, Lucescu, Neagu şi compania să-şi susţină proba maturităţii în cea mai dificilă serie a turneului. Nu, în «groapa cu lei» de la Guadalajara — oraşul acela cu palmieri mereu verzi şi avenide lungi cît un fluviu, cu oameni veseli, îngenunghează zi şi noapte în faţa lui Mixcuatl, zeul dansului — nu există favoriţi ai hîrtiei!

Ar fi, poate, normal — dar ce-i oare normal în fotbal?! — ca Brazilia şi Anglia, cărţile de vizită cele mai impresionante, să păşească în aferturi, în faţa unor adversari cu fruntea lipită de gazon...

Echipa lui Zagalo, înlocuitorul de ultimul moment al atît de discutatului Saldanha, va juca, probabil, în Mexic cartea disperată a răzbunării, încercînd să demonstreze că ruşinoasa înfrîngere de la Londra a fost mai degrabă un accident. Dar — iată eterna rezervă! — se pare că fotbaliştii brazilieni nu sînt în cea mai bună formă şi că nici intensa pregătire fizică efectuată la Academia militară «Negrasca» nu va putea redresa o echipă care practică încă un joc prea romantic, prea datornic ideii de spectacol cu orice preţ.

La antipod, două veritabile «maşini de fotbal», — Anglia şi Cehoslovacia — adepte unui fotbal mai puţin pitoresc dar mai sigur, cu apărări dintre cele mai «reale», cu jucători de mijloc masivi şi duri, care, chiar dacă nu posedă virtuozitatea lui Pele, au în schimb armele ambiţiei şi ale sacrificiului tactic.

Faţă în faţă Moore, Hunt, Astle, Osgood sau Ball cu Kuna, Vesely, Adamec sau Jokl, într-un joc al cărui învingător se va decide, probabil, la mijlocul terenului, între «Big» Bobby Charlton şi Kvasniak, «căpitanul» de la F.C. Malines.

Pe «Jalisco de Guadalajara», bănuim, totul se va decide în zona din jurul cercului văruit de la mijlocul gazonului, acolo unde se dă bătălia hotărîtoare pentru mingi.

ÎN SFÎRŞIT, O CVASICERTITUDINE...

În oraşul de baştină al legendarului portar Carbajal, supranumit «senor cinco copas», singurul fotbalist din lume care a semnat condica de prezenţă la 5 «mondiale» — Leon — seria ultimă a campionatelor are un net favorit al hîrtiei: echipa R.F. a Germaniei.

Favorit, din punct de vedere al numelor ce vor fi afişate pe uşa cabinelor, — Beckenbauer, Overath, Müller, Weber, poate Haller — al tradiţiei — echipa lui Schön se poate lăuda cu un titlu mondial (Berna, 1954) şi cu o recentă medalie de argint (Londra, 1966) — în sfîrşit, al rezultatelor care, dacă n-au avut aşteptata strălucire în calificări (1-1 cu Scoţia sau 0-0 cu Albania), au găsit ulterior compensaţii dintre cele mai optimiste: 1-0 cu Anglia, 2-1 cu Brazilia.

E greu de crezut ca echipa Bulgariei, antrenată de doctorul Boşkov şi practicanta unui fotbal mizînd pînă la exagerare pe angajamentul fizic, sau cea a Marocului, aflată actualmente în grija iugoslavului Vidinici, vor putea încurca socotelile vest-germanilor...

De o asemenea performanţă este, se zice, capabilă doar reprezentativa Perului, cea care a furnizat cea mai imprevizibilă calificare la Mexic, în dauna celebrei Argentine.

Dar a-i judeca pe elevii lui Didi numai după rezultatele revelatorii înregistrate în preliminarii — celelalte fiind mai degrabă palide, neconvingătoare — ni se pare pe cît de riscant, pe atît de nerecomandabil. Şi aici însă trăieşte o certitudine: lupta pentru locul doi al grupei rămîne deschisă între Bulgaria şi Peru, deşi, dacă ne gîndim bine, în cadrul unui meci amical, formaţia lui Asparuhov şi Iachimov a fost admonestată, cu 3-0, de însuşi... Maroc, outsiderul fără şanse!

*

Scadenţa a venit. Numărătoarea inversă este aproape de sfîrşit. Majoritatea echipelor fac la această oră cunoştinţă cu gazoanele pe care vor juca. Peste 2 000 de ziarişti, acreditaţi campionatelor, îşi pregătesc bagajele. Mai mult de 100 de posturi de televiziune sînt gata să preia transmisiile de la Mexic. Febra este în creştere.

A nouă ediţie a supremei reuniuni fotbalistice este gata să înceapă...

Publicăm acest instantaneu splendid prin dinamică, nu din dorinţa de a convinge publicul de frumuseţea jocului de fotbal. E un fel de a ne ura nouă înşine şi cititorilor noştri ca asemenea imagini să ne parvină din îndepărtatul Mexic, cu drepturi de autori (ai golurilor) rezervate atacanţilor noştri. Hai băieţii!..

cronică satirică

de Teodor MAZILU

PROSTUL COCOȚAT PE-UN VÎRF DE MUNTE

Sînt proști care adoră înălțimile. E o prejudecată să credem că proștii se descurcă numai în realitatea imediată și că resping orice avînt filozofic. Nu este adevărat... Există o categorie de idioți care, șontic-șontic, ba prin eforturi, ba prin contrabandă, ba prin învîrteli, ajung pe-un vîrf de munte și de acolo se uită de sus la oameni. Chiar dacă s-au cocoțat prin fraudă, ei nu încetează să-și manifeste superioritatea.

N-ați văzut proști ironici? Cînd nici nu te aștepți, ei te lau peste picior, te strivesc c-un zîmbet al dracului de malițios. Nu e chiar așa de greu să fii ironic, prostul a împrumutat cîteva fraze și cu aceste fraze de împrumut se socotește urmașul lui Voltaire... Orice-ai spune, el e ironic... Are cîteva formule: «Ei, nu mai spune», sau «Interesant», sau «Nu e prea original», și cu aceste formule trece drept un individ cu mintea iscusită... Dacă îl întrebi unde vine strada cutare, el, sărăcuțul de el, tot ironic e: «Nu e prea originală întrebarea» Mulțumit de ironia lui, nu-ți mai răspunde la întrebare.

N-ați văzut proști cu aptitudini metafizice? Sigur că ați văzut! Proștii de esență cerească sînt la fel de numeroși ca și proștii de esență terestră. Sînt proști cu chip și problematică de îngeri... toată ziua bună-ziua îți vorbesc despre teoria reîncarnării... Sînt convinși că au un nimb deasupra frunții și se necăjesc cumplit dacă observîndu-le stupiditatea nu le observi în același timp și aureola...

N-ați văzut idioți exigenți? Mereu nemulțumiți? Nemulțumiți de femei, de restaurante, de peroanele gărilor, de cinematograf, de absolut orice... Ei nu știu decît să strîmbe din nas; în fața unui apus de soare — se strîmbă; în fața unei fripturi — se strîmbă; uite-așa, o duc într-o strîmbătură, cum alții o duc într-un bairam... Nimic nu le place. Nimic nu se ridică pînă la exigențele lor. Nici un apus de soare nu le satisface dorința lor de frumos. Nici o femeie nu e demnă să se plictisească în brațele lor ambigue. Nici un restaurant n-a mers pînă acolo cu desăvîrșirea încît să fie demn de a le oferi o ciorbă de pește... Nu s-a născut încă viața pe care ei, exigenții, rafinații, educații, să merite s-o trăiască

De aceea preferă să se suie pe-un vîrf de munte, să se hrănească acolo cu hrană rece și excelenta lor părere despre ei înșiși...

Ei se dau jos numai să-și încaseze salariul, pe urmă, cu bani în buzunar, se întorc înapoi — stupizi, leneși și mîndri.

Ah, ce mai derbedei...

După cum se vede, la «Grivița roșie» se muncește din plin și rezultatele generale sînt bune. Din păcate nu și unele «speciale». Pentru că din pricina unor utilaje tehnologice încă netrimise uzinei «Coloromo»-Codlea, cu toate că termenul contractual — săracul — este cam depășit, finalizarea potrivit programării a secției «Dispersii» din această uzină este sub tristul semn al îndoielii. Iată de ce — fără plăcere — reamintim grivițenilor un vechi dicton: bis dat, qui cito dat!

BONA FIDES

SAU RESPECTUL CONVENȚIEI ÎNCHEIATE

Anchetă realizată de Nelu IONESCU

Aparent nu poate fi nici o legătură între acești piloți care-și studiază pe hartă viitorul itinerar de zbor și bunul mers al producției în industria alimentară. Și totuși, există! Pentru că realizarea planului de producție și de livrări în industria amintită îl constituie asigurarea acesteia cu materii prime — vegetale și animale. Industria alimentară este un beneficiar interesat în încheierea de contracte pe termene cît mai lungi. Și fiindcă azi agricultura se face și din avion, cei din acest sector își vor putea sau nu respecta angajamentele contractuale și în funcție de îngrășămintele chimice «căzute din cer».

Termenul «contractus» este folosit pentru a indica o categorie de acte juridice producătoare de obligații, întîi de Celsus, prin secolul al II-lea, apoi de Pomponius și Gaius, tot în secolul II, iar în dreptul lui Iustinian el dobîndește o utilizare generală. Dar astă-i cam de mult poveste. Pe noi — ca oameni practici, interesați și prozaici ce sîntem — ne interesează contractul contemporan, contractul nostru cel de toate zilele.

Ați băgat de seamă? Fantastica diviziune socială a muncii ne creează zeci de mii de momente de aprovizionare și desfacere, ne obligă la zeci de mii de momente economice, concretizate în tot atîtea contracte.

Recunoaștem meritul lui Celsus, sau poate al unui necunoscut înaintaș al lui, de a fi născocit numele faptului contractual, de a-l fi botezat, dar repede și degrabă ne întoarcem la noi, la epoca noastră și la înțelesul superior, potrivit concepțiilor și intereselor noastre, al contractului. Căci, pentru noi, contractul, înainte de toate, este «un instrument de planificare care servește la fundamentarea planurilor anuale pe baza prevederilor cuprinse în planul cincinal sau de perspectivă». Un instrument care, totodată, ne servește la «concretizarea desfășurării relațiilor economice dintre organizațiile socialiste cu privire la furnizarea de produse, executarea de lucrări și prestarea de servicii, în scopul înfăptuirii integrale a obligațiilor rezultate din planul de dezvoltare a economiei naționale».

Și, fiindcă sîntem într-un spațiu se pare predestinat defi-

nițiilor, să mai spunem și că sistemul actual al relațiilor contractuale dintre organizațiile socialiste, potrivit recent intratei în vigoare Legi a contractelor economice, este menit să răspundă cerințelor unei gestiuni moderne, a unei gestiuni care să asigure sporul continuu al eficienței întregii activități economice.

La nici trei luni de la intrarea în vigoare a noii reglementări, prin ancheta de față încercăm să descoperim aspecte — pe cît posibil esențiale — din activitatea contractual-economică așa cum se desfășoară ea potrivit recentelor norme novatoare

SENSUS CONSENSUS

Înlăturînd practica dăunătoare a hotărîrii conținutului contractelor economice de către organele administrative superioare, noile norme în această materie precizează că acest conținut trebuie stabilit de către însești părțile contractante. Este firesc să fie așa, pentru că ele își cunosc în cea mai mare măsură atît propriul potențial, cît și propriul interes. Contractul economic trebuie să fie rodul unor negocieri reale și întemeiate dintre furnizor și beneficiar, și nu cel al unor discuții formale, finalizate într-un înscris contractual care să nu consemneze altceva decît niște sarcini trasate. Obiectul tranzacției este necesar să fie dezbătut — documentat și cu responsabilitate — de către părțile contractante, în privința tuturor aspectelor pe care el le implică: calitatea produselor, forme de asistență tehnică, termene de livrare, modalitatea recepției, regimul garanției etc.

Dar, cu toate că aceasta este litera legii, în practică lucrurile nu se petrec totdeauna potrivit ei. Un exemplu: la finele primului trimestru al anului, uzina sibiană «Independența» nu-și respectase obligațiile ce-i reveneau din șase contracte de o valoare totală de 3 669 000 lei. Obiectul unora dintre aceste contracte îl constituie realizarea instalației electrice la două cuptoare pentru tratamente termice. Uzina nu și-a îndeplinit aceste sarcini contractuale, pentru că o serie de piese-accesorii (condensatori, bobine, izolatori electrici și altele), piese absolut necesare ansamblurilor pe care se obligase să le realizeze, pur și simplu nu erau asimilate în producția întreprinderilor furnizoare ale uzinei. Situația este pe cale de remediere dar, pînă una-alta, contractele n-au fost respectate.

Consimțămîntul, — consensus — element fundamental al oricărui contract, nu trebuie să indice doar simplul acord de voință al părților în încheierea contractului. Este de dorit, este obligator, ca el să implice și o judecată decalată și prealabilă asupra tuturor posibilităților reale care fac sau nu posibilă asumarea unor obligații.

Este un sens mai profund al noțiunii de consimțămînt, dar un sens care denotă seriozitatea cu care se semnează un contract. Un sens care obligă ca, la fiecare decizie economică de încheiere a unui contract, la fiecare consimțămînt contractual, să participe un cît mai mare număr de oameni ai muncii, de tehnicieni. Un sens care apropie decizia de locul executării ei și prin aceasta îi asigură certitudinea îndeplinirii. Un sens care constringe la a gîndi pînă la capăt fațetele unei obligații contractuale înainte de a și-o asuma.

VICTIMA NR. 1 A PENALIZĂRILOR

De la 1 martie 1970 neîndeplinirea obligațiilor acceptate printr-un contract economic este sancționată cu o deosebită exigență. Răspunde unitatea, dar răspund — material, disciplinar și, eventual, penal — și angajații ei care, printr-o activitate reprosabilă în sectorul în care lucrează, au contribuit la încălcarea disciplinei contractuale.

Nerespectarea unui contract atrage pentru unitatea în culpă penalizări. Iar plata penalizărilor se repercutează defavorabil — în primul rînd — în cuantumul prețului de cost. Să ne fie îngăduite niște exemplificări, pe care am fi fost și noi mai bucuroși să nu le aflăm și să nu le dăm.

În trimestrul I a.c., Combinatul textil din Iași și-a încărcat «costurile» din pricina unor penalizări, mai mult decît substanțiale, pentru nelivrarea sau livrarea cu întîrziere a produselor către beneficiari. Ponderea acestor penalizări privește fabrica de mătase «Victoria», care nu și-a realizat planul de producție și de livrări din pricina neprimirii la timp — din import — a unor utilaje, necesare mai cu seamă secției «finisaj». Dacă nu ne respectăm o obligație contractuală, străinii «nu ne iartă». Poate nu ne-ar strica — în direcția asta — să învățăm ceva de la ei!

Tot la Iași, și tot în trimestrul I 1970, Combinatul alimentar a suportat pe seama prețului de cost penalizări de asemeni apreciabile. Combinatul nu și-a respectat contractele privind livrările de halva, pentru că i-au fost atribuite sarcini de planproducție peste capacitățile existente.

În sfîrșit, fiindcă i-a lipsit atunci cînd i-a trebuit niște tablă, uzina mecanică «Nicolina», din același Iași, n-a executat și n-a livrat la termenul prevăzut în contractul încheiat cu beneficiarul său, un cazan-cilindru. Asta a costat-o, nu glumă. Și prețul de cost iar a fost încărcat.

După cum s-a văzut, cauzele nerespectării contractelor sînt diverse. Victima însă este comună. Iată de ce propun să păstrăm un moment de reculegere pentru soarta prețului de cost din unele întreprinderi.

UN PUNCT DE VEDERE PERSONAL

În completarea observațiilor noastre de pînă acum și poate pentru a contracara subiectivismul unei singure priviri, alunei singure judecăți, am socotit în folosul anchetei să inserăm și părerile unui specialist, care — prin însăși profesia dumisale, prin însăși funcția dumisale într-una din verigile aparatului economic — se «ploaștește» continuu de problemele ridicate de activitatea economică contractuală.

Ceea ce urmează reprezintă, întemeiată pe observații directe, opinia tovarășului ing. Virgil Lefter, director adjunct al Centralei industriale de electronică și automatizări:

Trecerea de la vechea la noua legislație contractuală se face cu unele dificultăți. Desigur, este firesc să fie așa pentru orice proces novator, dar de data aceasta se petrece un lucru paradoxal.

După ce, prin binecunoscuta serie de acte legislative menite să asigure forme și metode de organizare, conducere și planificare, în concordanță cu nivelul de dezvoltare actual al economiei noastre, cu cerințele ridicării eficienței activității economice, acte legislative menite să asigure o îmbinare optimă a conducerii centralizate a economiei naționale cu o mai largă autonomie, deci după ce s-a realizat dezideratul unităților economice de a fi eliberată conducerea centralizată a economiei naționale de elementele de centralism excesiv, deci după ce dispun de o mult mai largă autonomie, iată că forurile conducătoare ale unora dintre aceste întreprinderi șovăie cînd trebuie să adopte o decizie, șovăie cînd trebuie să-și asume niște răspunderi.

În ceea ce privește contractele economice, lucrurile se petrec cam așa: neînțelegînd încă, în mod realist, drepturile și responsabilitățile pe care le au, unele cadre din întreprinderile producătoare ori beneficiare recurg cu prea mare ușurință, în cazul divergențelor care apar în procesul de încheiere a contractelor, la soluționarea acestora de către organele tutelare: centrala industrială și ministerul. Pentru aceste cadre este un mod simplu de rezolvare a propriilor probleme, dar, din păcate, ele pierd din evidență faptul că soluționarea divergențelor la un arbitru îndepărtează adoptarea deciziei de locul executării ei și, prin aceasta, facilitează, într-o măsură suficient de mare, introducerea arbitrariului și implicit a consecințelor negative ale acestuia asupra procesului de producție, creînd totodată responsabilități maxime tocmai pentru cei care nu și-au găsit singuri soluțiile, tocmai pentru cei care n-au îndrăznit să-și adopte singuri soluțiile. Or, unul din scopurile urmărite de noua lege a contractelor economice constă tocmai în evitarea unor astfel de situații.

Preferînd să fie tutelate, conducerile acestor unități își recunosc, într-un fel, lipsa de maturitate, ori, mai rău, evitarea asumării unor răspunderi. Deci o penibilă, să-i spunem îndulcit, comoditate, o penibilă prudență.

BONA FIDES

Mănunchiul de aspecte culese și înfățișate, pentru dumneavoastră, mai sus, după cum lesne se poate observa, se referă mai puțin la precontractare și la contractul propriu-zis și mai mult la executarea contractului economic. De aceea și concluzia noastră va viza tocmai această etapă, acest element al ciclului contractual.

Și pentru că atunci cînd este vorba de dreptul civil îți vine să crezi că Imperiul roman încă n-a căzut, că civilizația romană încă nu s-a prăbușit, să facem un marche arrière de vreo 2 000 de ani. Secolul întîi înaintea erei noastre încă n-a început. Pretorul peregrin încă n-a sancționat în edictul său operațiile consensuale dintre romani și peregrini. Și aceasta pentru simplul motiv că astfel de operații încă sînt rare, romanii încă n-au ajuns să încheie operații comerciale cu locuitorii din colțurile îndepărtate ale imperiului. Deocamdată vînd, închiriază, înființează societăți și încredințează mandate între ei, în cerc restrîns. Cu alte cuvinte, între persoane cunoscute, între persoane de încredere. Deci, autoritatea exterioară și superioară a pretorului nu-i încă necesară. Sancțiunea lui încă n-are căutare. Și totuși, care-i autoritatea care asigură îndeplinirea riguroasă a contractelor?

Este «bona fides» — buna-credință — care avea pe-atunci accepțiunea, în primul rînd, de respect pentru cuvîntul pe care l-ai dat, pentru convenția pe care ai crezut de cuviință s-o închei. Deci, o autoritate morală care te obliga să-ți respecți numele, să te respecți pe tine.

Statistica ne spune că, la ora actuală, există pe întreaga țară un număr de aproape 10 000 de contracte economice neonorate, însumînd obiecte de tranzacție în valoare de un miliard și jumătate lei. Din care, pentru 800 de milioane debitorii sînt constructorii de mașini. Dînd deoparte sancțiunile legale, care, fie vorba între noi, numai dulci nu sînt, mă gîndesc cu reală tristețe că cele 10 000 de contracte nerespectate înseamnă cel puțin 5 000 de contractanți care nu și-au respectat firma, cel puțin 5 000 de contractanți care au uitat de «bona fides» a strămoșilor.

Poate n-aș fi trist, dar simt cum operează ceea ce juridicește se cheamă «confuzia» — adică reunirea în aceeași persoană a calităților de creditor și debitor. Pentru că noi toți, părți în diferite și numeroase contracte, sîntem pînă la urmă producători, proprietari și manipulanți ai marii gestiuni unice.

dialog cu cititorii

de H. DONA

În urmă cu cîteva săptămîni, a apărut în «Flacăra» un reportaj-anchetă al colegei noastre Viorica Ciorbagiu, intitulat «Credite fără acoperire». Se vorbea în acel text despre unii tineri specialiști care și-au uitat datoriile morale (în unele cazuri și pe cele materiale) față de colectivele în care au fost repartizați și care i-au ajutat să-și însușească meseria, despre faptul că mai există elemente totdeauna gata să-și schimbe locul de muncă în căutarea unei situații mai avantajoase.

Printre cei amintiți în reportajul apărut în «Flacăra» era și inginerul Gh. Amititeloaie care, nemulțumit de situația materială, a părăsit Combinatul siderurgic-Galați la cîteva timp după ce se întorsese dintr-o specializare în R.P. Polonă, specializare la care fusese trimis de uzină.

Recent, am primit din partea tov. ing. *Amititeloaie* o scrisoare în care contestă justețea criticii ce i-a fost adusă. Din ce ne scrie dumneasa reiese că motivul principal al plecării din Galați l-a constituit lipsa unei locuințe corespunzătoare. Departe de noi gîndul de a subestima importanța unui asemenea motiv (deși, se pare, din însăși scrisoarea tovarășului inginer, că intervenise și în acest domeniu o oarecare ameliorare: primise o cameră). Departe de noi și gîndul de a subaprecia importanța climatului moral (au existat, ne spune inginerul Amititeloaie, «fapte care l-au jignit»). Și totuși scrisoarea interlocutorului nostru (actualmente inginer la Hunedoara) nu ne-a convins pe de-a-ntregul. Foștii dumisale colegi de la Galați îi apreciază cît se poate de critic plecarea din combinat (de altfel, de la ei și numai de la ei a aflat redactoarea noastră despre acest caz). Nimeni nu contestă greutățile de care s-a lovit tînărul inginer; în alte locuri, alți specialiști tineri au de făcut față, poate, la greutăți și mai mari. Ceea ce supără însă (și de fapt la aceasta se referea și reportajul nostru) este graba iritată a tov. Amititeloaie, nerăbdarea în obținerea rapidă a tuturor avantajelor în care considera că are dreptul. Lucru cu atît mai supărător și cu atît mai de neînțeles la un tînăr intelectual cu cît tov. Amititeloaie dispunea de tot ceea ce e *esențial:* avea o meserie frumoasă și de viitor, lucra într-un combinat mare și modern, mîndrie a industriei românești, primea un salariu bun, era trimis, la scurt timp după angajare, la specializare în străinătate, se bucura de solicitudinea multor colegi (chiar din scrisoare reiese că ei l-au adăpostit și l-au ajutat). Dacă n-ar fi fost atît de nerăbdător, probabil că la ora aceasta ar fi avut și locuință mulțumitoare, și o situație consolidată în cadrul colectivului.

Desigur, tov. Amititeloaie este primul în drept să tragă concluziile asupra felului cum a acționat, și nu avem nici cea mai mică îndoială că, dacă nu azi, atunci mîine, aceste concluzii vor fi critice. Pînă atunci, ne mulțumim să constatăm că atitudinea dumisale nu poate constitui, în nici un caz, un exemplu.

Mai mulți cititori (și printre ei *Florin Popescu* din Lehliu, jud. Ilfov, *Dic. Marian* din Sibiu și *Geta Aldea* din Craiova) ridică problema prezentării muzicii ușoare în revista noastră. Recunoaștem că în ultimul timp, din cauza abundenței de material pe alte teme de actualitate și, poate, și din cauza unei defectuoase planificări, tema care îi interesează (pe ei și pe mulți alții) n-a găsit un ecou suficient de larg. Această recunoaștere poate să țină loc și de autocritică. Cît despre ideea înființării unei reviste de muzică ușoară, o găsim, ca și corespondenții noștri, întemeiată. Din păcate, o revistă nu se poate face numai cu bune intenții, mai trebuie îndeplinite și alte condiții. În orice caz, noi, cei de la «Flacăra», animați de cea mai totală dezinteresare, nu vom opune niciodată vetoul nostru unei asemenea inițiative.

O scrisoare caldă și frumoasă am primit din partea cititoarei *Ileana Teodosiu*, din Dor Mărunt, jud. Ialomița. În numele tuturor redactorilor și colaboratorilor noștri pe care-i citează cu elogii, îi mulțumim. La rîndul nostru, îi urăm tovarășei Teodosiu multă sănătate; sperăm că în curînd își va putea relua munca la catedră (ceea ce nu înseamnă, desigur, că va neglija lectura «Flacării»).

se naşte UN GIGANT

• Cea mai înaltă construcţie metalică din ţară • Un gabarit şi un «apetit» pe aceeaşi măsură • Hidrocentrala de pe Argeş, egalată! • «Vulcan» face apel la întreaga sa experienţă şi pricepere.

Imaginaţi-vă un turn, un turn uriaş din oţel, prevăzut în vîrf cu un coş prin care se revarsă fără încetare valuri-valuri de fum negru de cărbune. Totul, repet, la nişte proporţii (dimensiunile turnului, ale coşului pierdut undeva în înălţimi) ce ştrivesc literalmente celelalte elemente ale decorului. Ar putea să pară una dintre acele viziuni ale viitorului hiperindustrializat sau contururile unui nou şi ambiţios Turn Babel, şi acesta imaginat în fel şi chip de o sumedenie de artişti plastici. De data aceasta vă propunem o imagine ce nu va întîrzia să devină reală. Este vorba de giganticul cazan energetic cu o capacitate de 1 035 t abur/oră, a cărui construcţie a şi început la uzina «Vulcan» din Capitală. Cazanul, a cărui formă exterioară se apropie de cea a unui turn, va fi prevăzut, după cum spuneam, cu un coş de evacuare a fumului, întregul ansamblu măsurînd nici mai mult, nici mai puţin decît 250 m, fiind cea mai înaltă construcţie din ţară! Să adăugăm cele 10 000 t de oţel din care va fi alcătuit acest uriaş plămîn energetic şi apetitul său cu adevărat pantagruelic (un nesfîrşit şir de vagoane însumînd 12 000 000 t de lignit vor fi înghiţite zilnic de «pîntecul» veşnic flămînd al cazanului) şi vom conveni că realitatea, realitatea iminentă, este pe cale să depăşească chiar şi imaginaţia cea mai debordantă. În faza finală, patru asemenea cazane vor echipa termocentrala de la Rovinari. Aburul obţinut din continua ardere a milioanelor de tone de lignit se va dezlănţui în interiorul cazanului, în acea fantastic de complexă ţesătură de ţevi din care acesta va fi alcătuit, declanşînd temperaturi de sute de grade şi presiuni ce se cifrează la 195 atmosfere, punînd în mişcare turbine, născînd, în ultimă instanţă, lumină. O energie electrică considerabilă, în concordanţă cu dimensiunile întregului complex, şi care ne obligă încă o dată să folosim superlative şi semne de exclamaţii: un singur cazan cu turbina respectivă va avea o putere instalată echivalentă cu cea a centralei de pe Argeş, toate patru cazanele realizînd o putere electrică instalată egală cu cea a României anului 1938!

Se înţelege că fabricarea unui asemenea agregat complex solicită la maximum potenţialul material şi uman al uzinei «Vulcan». Chiar şi un neiniţiat îşi poate imagina cîtă exigenţă şi răspundere comportă construcţia unor instalaţii supuse tot timpul forţei şi pre-

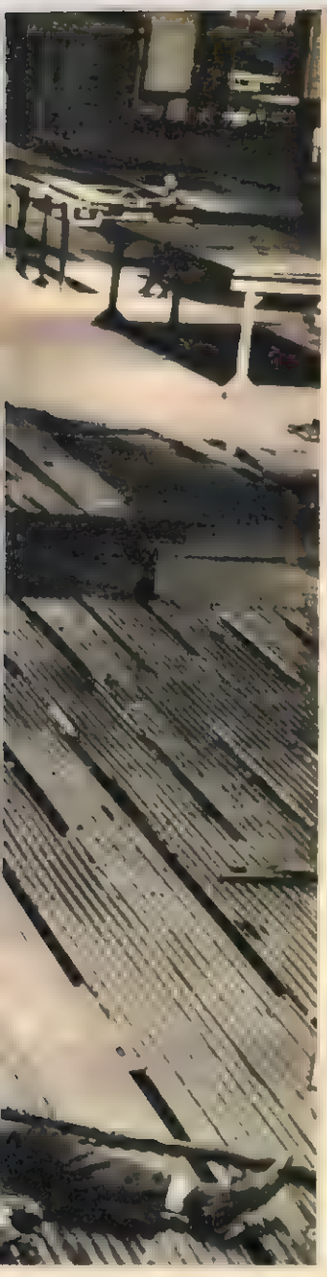

siunii considerabile a aburului. Muncii energeticianului, montorului ori mecanicului i se cere, fără nici o exagerare, perfecțiune, orice eroare putînd antrena după sine consecințe incalculabile.

Experiența în construcția de cazane a colectivului uzinei «Vulcan» și-a spus însă cuvîntul în siguranța cu care primele cinci subansambluri dintr-un total de 36 au fost atacate, în ritmul viu al lucrărilor, în buna organizare a producției se poate sesiza, după cum spuneam, întregul depozit de experiență și inteligență creatoare, acumulat în timp de acest colectiv.

Încep să se contureze pereții-membrană ai viitorului cazan energetic

Prin aceste serpentine va circula aburul în drumul său spre turbine.

Unul din foarte modernele agregate cu care este dotată noua secție de pereți-membrană a uzinei «Vulcan»: mașina portală de sudat panouri de țevi.

Numai prin realizarea succesivă a unor cazane energetice de mai mici capacități, ca cele de 120 t abur/oră, livrate termocentralelor de la Suceava și Pitești, și a celor de 420 t abur/oră, cu care au fost echipate termocentralele de la Govora și Palas, numai prin acumularea, cu alte cuvinte, a unor solide cunoștințe de specialitate se putea imagina trecerea la construirea actualului cazan. În uzină s-a operat și se operează necontenit o selecție a celor mai buni muncitori și tehnicieni.

Pe unii i-am urmărit la Berceni, în noua secție de pereți-membrană a uzinei «Vulcan», realizînd diferitele subansambluri ale marelui cazan. Se cere sudată cu artă o uriașă cantitate de țevi metalice de diferite dimensiuni, meseria de sudor trecînd aici exigentele examene ale multiplelor controale cu raze Roentgen, ultrascurte, substanțe penetrante etc. Rezultatele? Ni le confirmă, printre alții, inginerul Teodor Ionescu din cadrul secției de pereți-membrană.

— În prezent, sudura reprezintă principala operație executată în secția noastră. Sudura, sub cele mai inedite și diverse ipostaze. Vreau să subliniez că în timpul construcției părții celei mai dificile, mai pretențioase, a cazanului, cea care va suporta tot timpul presiunea aburului supraîncălzit — m-am referit la pereții-membrană — am executat pentru prima oară în țară sudură în mediu de argon. Am realizat-o, ca și pe celelalte, cu succes, dovadă aparatura de control care nu înregistrează nici o fisură.

Urmăresc cadența ritmică, de metronom, a mașinilor de sudat automate. Platbanda, pelicula de metal care realizează sudura între diferitele țevi, țîșnește din mașină. În opt ore, cu o asemenea mașină se execută circa 900 m țevi sudate, sub formă de panouri ce cîntăresc mii de kilograme. Este rîndul aparatelor de sudat individuale, ai căror electrozi fac să țîșnească ierbe de stele, să sudeze aceste panouri în fel și chip, să le dea forme contorsionate, labirintice, pentru profan, la prima vedere, doar foarte estetice. Aceste segmente repetate parcă la infinit, permit de fapt aburului să dezvolte o tot mai mare viteză și forță, canalizîndu-l în ultimă instanță spre turbine.

În lunile următoare, atacarea masivă, din plin, a lucrării va copleși spațiul încă atît de vast al halei din Berceni, prin prezența unor adevărați munți de țevi ce urmează să fie sudate.

Dar nici atunci nu vom realiza decît fragmentar dimensiunile viitorului cazan! Pentru a-i sesiza contururile reale va trebui să mergem cu gîndul în anul viitor, cînd primul agregat din prestigioasa suită de patru va fi terminat, urmînd ca celelalte să fie succesiv livrate pînă în anul 1974. De-abia atunci, în faza finală de montaj, la termocentrala Rovinari marele copac energetic se va dezvălui, modificînd peisajul, în toată măreția sa.

M. H.
Fotografii de Eugen IAROVICI

sport

de Emanuel VALERIU

GOOD BYE, MISTER CHIPS!

Nu pot să trăiesc despărțirile grave sau dulci fără a-mi reaminti de profesorul Chips. Nu trebuie să fii prea bătrîn ca să fi aflat de celebra carte a nu mai puțin celebrului James Hilton, în care autorul zugrăvește chipul profesorului Chips cu o simpatie ce se transformă în epidemie, trecînd din paginile cărții în sufletele cititorilor; greutățile întîmpinate de profesorul acela miop dar răzbătător în înțelegerea lui pentru oameni dusă pînă la încăpățînare, răbdarea sa sîrguincioasă i-au asigurat nu numai victoria asupra răutăților celor mai crude, pe care copiii le săvîrșesc de obicei, dar și un loc în memoria generațiilor care l-au cunoscut.

Așadar, și acum, recent, cînd lotul fotbaliștilor români și-a luat zborul spre Mexic, mi-am reamintit de profesorul Chips, deși simplul fapt că națională este condusă de profesorul Angelo Niculescu mi se pare insuficient pentru a-mi justifica paralela.

Băieții au plecat, în povestea noastră, cu profesorul lor, despre care s-a scris foarte mult pentru că echipa ce i s-a încredințat a reușit o ispravă dorită de noi toți: aceea de a deveni finalistă în grupul celor 16 formații care-și vor disputa, în Mexic, titlul suprem la fotbal. Dar nu numai pentru asta, ci și pentru că profesorul nostru a suportat și binele, și răul cu o răbdare într-adevăr angelică, mai ales după ce a rămas singur la lot (adică fără C. Teașcă, cu care începuse) și avîndu-l drept consultant — de la distanță — pe imperturbabilul Em. Vogl.

Drumul calificării a fost presărat cu hîrtoape mai mult sau mai puțin așteptate (de pildă, cel din urmă, 1-1 cu Grecia, prin care ne-am calificat, era să-i fie fatal), dar s-a sfîrșit cu bine și iată, peste cîteva zile, cei 11 jucători români se vor alinia în fața altor 11 sportivi reprezentînd Anglia, campioana lumii. Tot ce se va spune și se va scrie pînă la acea oră se va vesteji în clipa în care arbitrul meciului va fluiera începutul partidei. În ceea ce ne privește, neavînd computere care să someze, spre a le încredința calculele finalei, ne-am mărginit la supozițiile cronicarilor sportivi și literari, la ambițiile sau umorul lui Dobrin, la dorințele publicului, ascunzînd însă permanent în suflete speranța și îndoiala înlănțuite ca-ntr-o clipă de spaimă.

Presa, mereu certată cu fotbalul, permanent amenințată cu degetul (arătător) de către oficialii mingii rotunde, și-a confecționat o veritabilă strategie spre a nu contribui, cumva, la destrămarea palidelor șanse ce se întrevăd echipei noastre. Acuma nimic nu mai poate scrîșni, distanța și iminența începerii competiției punîndu-i pe cei 11 tricolori la adăpostul nocivității (prezumate) a cronicarilor sportivi (și literari). Dar nici nu știm ce anume ar mai putea să-i ajute în afara propriilor ambiții și a unei dăruiri fără rezerve. Pentru noi, cei rămași acasă și care am spus «Good bye» profesorului, cu nostalgică bunăvoință, firește, adevărul nu poate fi decît unul: cei unsprezece, care vor evolua la Guadalajara și (vai, cît am dori-o!) poate chiar la Ciudad de Mexico, se vor reprezenta, mai ales, pe ei înșiși și mai puțin fotbalul nostru în ansamblul lui. Aceasta nu înseamnă că răspunderea lor este mai puțin importantă sau că ei își pot permite exhibiții... particulare. Nu așa ceva îmi trece prin minte, ci cu totul altceva. De pildă, spre a lua ca exemplu formația engleză, ea înseamnă, pentru oricine, țara de baștină a fotbalului, deținătoarea cea mai recentă a titlului mondial, organizarea cea mai serioasă și echilibrată în materie, sumumul unei tradiții, experiențe și răspîndiri în mase a jocului cu balonul rotund. Este adevărat că soccerul insularilor a cunoscut și momente de dezechilibru, dar în prezența unor adversari care aduceau în teren argumente la fel de puternice (mă refer la corecțiile din întîlnirile cu Ungaria) cum sînt: popularitatea, sistemul de joc, școala proprie, talente remarcabile, experiență și palmares.

Rîndurile noastre de azi nu se vor profetice, nici în sens defetist și nici în sens optimist, ci își propun doar să încerce a așeza lucrurile la locul cuvenit, reamintind entuziaștilor unele realități iar pesimiștilor jocul imprevizibil al șanselor... La realități aș trece faza de reorganizare a fotbalului nostru, începută de atîtea ori și de atîția, încît încrederea cea mai robustă se poate clătina, mai ales că ceea ce specialiștii cred că se impune (autonomie pentru federație și cluburi, — specializate — contracte serioase și severe între club, jucători și antrenori, un statut ferm al tuturor tehnicienilor, calendar intern și extern suculent și de calitate, îndrumarea competentă a tineretului spre fotbal, organizarea de ansambluri și în amănunt a acestui sport în școli și la diferite eșaloane de vîrste, instaurarea unui climat etic stabil, a unei atmosfere de lucru în perspectivă, bazat pe calitățile proprii jucătorilor noștri), cei puși să decidă dezic, de cele mai multe ori.

Gîndul tuturor amatorilor de sport și în special al celor ce-au îndrăgit fotbalul se îndreaptă în aceste zile spre Mexic, spre cei 22 de jucători pe care îi vom și vedea evoluînd pe ecranul televizorului. Să nu ne facem iluzii, ci să dorim, din toată inima, ca cei ce vor intra pe teren să lupte fără complexe, cu bărbăție și demnitate pentru propriul lor prestigiu de fotbaliști, pentru misiunea ce le-a fost încredințată.

În locul patetismului sau al resemnării extreme, nerecomandabile, fructele (dulci ori amare) ale experienței mexicane se cer valorificate multilateral. Pentru noi, acesta cred că poate și trebuie să fie scopul major al calificării. Așa privite lucrurile, succesul dorit dar și eșecurile probabile ne pot oferi justele proporții ale fotbalului nostru, noul său start spre valoarea reală, îndubitabilă, spre repetarea performanței care ne-a purtat în grupul celor 16 din Mexic.

PE ECRANE

Victor Rebengiuc într-un rol meritat de mult.

CASTELUL CONDAMNAȚILOR

Adevăratul sfîrșit al războiului, adevăratul început al păcii, ultima jertfă, primul ceas de liniște nu vor putea fi transferate niciodată, cu întreaga lor încărcătură emoțională, în paginile obișnuite de istorie. Este misiunea artei să treacă cu băgare de seamă pe lîngă ele, să surprindă conturul acestor prelungiri și amînări de evenimente, să le înscrie în circuitul nesfîrșitelor posibilități de afirmare a ființei umane. Din acest punct de vedere — măcar din acest punct de vedere — cinematografia lumii și-a făcut datoria. Tema este generoasă dar cituși de puțin la îndemîna tuturor. Cu toții intuim psihologia luptătorului, a învingătorului, dar prea adeseori ecranul a fost invadat de monotone chiote de bucurie și de căciuli azvîrlite în aer. Mihai Iacob s-a aplecat asupra acestui motiv al jertfelor din prima zi de pace cu sinceră emoție. Ca regizor, el a ieșit în întîmpinarea unui alt Mihai Iacob, cel părtaș, alături de Nicolaie Țic și Mircea Drăgan, la scenariu. Din marea și de altfel frumoasa dorință de a nu face ceea ce se cheamă *un film de război*, gîndurile autorilor s-au îndreptat către un film în stare să surprindă mișcările sufletești ale unor oameni aflați într-o situație specială, mingîiați o clipă de ideea păcii. Scenariul nu a fost lipsit de cîteva încercări stîngace de a creiona portrete și stări (întîlnirea ofițerilor la comandament, imediat după declararea păcii, ar fi fost amenințată să se scufunde în mărunte duioșii dacă regia nu le-ar fi estompat).

Iacob a supravegheat mersul poveștirii cinematografice, a săpat o albie hotărîtă filmului și, mai puțin încrezător în cuvinte și mai mult în aparatul cu lentile magice al lui Ovidiu Gologan, ne-a înfățișat fără emfază unul din chipurile eroismului. Destinul celor cîțiva ostași români care, în cele dintîi ore de pace, primesc misiunea să înfrîngă rezistența unor germani fanatici, refugiați într-un castel, este prin el însuși o metaforă a dureroșului preț cu care istoria lucrează pentru binele omenirii. Eroii filmului scriu această istorie în felul lor, cu dăruire de sine și modestie. Încă nici n-au apucat să pronunțe cuvîntul pace, aproape că nici nu îndrăznesc, sfîrșitul războiului pare pentru ei doar o mare misiune încheiată. Își amînă parcă bucuria pentru altă dată, și această presimțire plutește peste tot începutul filmului, răsare din pămîntul pîrjolit, sătul de arșiță, de gropi și de cruci, de pe chipul încremenit în durere al ofițerului Vasiliu, — personajul central — bărbatul care știe că ocuparea castelului înseamnă, implicit, trimiterea la moarte a tovarășilor săi. Mi se pare că dacă am vrea să-l definim pe Iacob ca regizor — și, totodată, să deslușim cum izbutește să declanșeze mecanismele emoției noastre — ar trebui să insistăm asupra acestei lipse de ostentație cu care ne impune un peisaj, un om, un destin — unul dintre multe altele — și nu în ușurelele apropieri simbolice de genul *alegerea soldaților — alegerea boabelor de fasole*, în care, din fericire, nici autorul nu-și pune mari nădejdi. Există o respirație aparte a filmului, pe care nici momentele spectaculoase, de încordare, nu izbutesc s-o acopere, vreau să spun s-o smulgă din atenția noastră, ceea ce nu poate fi decît un semn bun. O respirație ce răzbate din privirea încordată a lui Victor Rebengiuc — în sfîrșit, din nou pe ecran — prezentă în mișcările oamenilor pe care îi așteaptă încă o înfruntare cu moartea (scena exercițiului îndrăcit de dinaintea anunțării misiunii, secvența scrisorilor). O respirație egală, asigurată pe tot parcursul filmului de o bună echipă de actori care au știut să nu se lase seduși de jocul de-a aventura din ultima parte a filmului (Rebengiuc, Peter Paulhoffer, Emeric Schäffer, Irina Gărdescu, Fory Etterle, George Mihăiță, Octavian Cotescu, Ion Anghel, Christian Maurer) și de acea lumină unică ce țîșnește din lucruri, nu din cer, a lui Ovidiu Gologan. Ori de cîte ori văd filmări de Ovidiu Gologan, îmi aduc aminte cît de prost știm noi, muritorii, să privim.

Magda MIHĂILESCU

PE PLATOURILE MARILOR CINEAȘT

«Fellini s-a întors la o veche dragoste» — iată un titlu cum nu se poate mai la îndemîna celui care vrea să scrie despre recenta activitate a cineastului vrăjitor: un film pentru televiziune — *Clovnul* — închinat circului. Adică acelei lumi ce revine statornic în filmele marelui cineast, ca un simbol greu, încărcat de sensuri poetice și filozofice. Înainte de a se apuca de *Duetul de dragoste* (film proiectat a fi realizat împreună cu Bergman) și de mult amînatul *G. Mastorna* («în octombrie îl voi face cu siguranță» — spune cineastul), Fellini și-a îngăduit acest

răgaz de pe urma căruia va avea de cîștigat indeosebi televiziunea. Deși nu-i place să se uite cine știe ce la televizor («privește Giulietta și pentru mine»), a acceptat să filmeze pentru micul ecran în primul rînd din cauza temei ispititoare. În al doilea rînd, «pentru că și-a amintit ce a mai lucrat odată, pentru NBC, și n-a fost rău» (n.n. — este vorba de scurt-metrajul *Din blocnotesul unui regizor*). *Clovnul* va cuprinde, după cum declară Fellini, «unele notații, idei și impresii despre lumea circului».

ALEXANDRA STEWART — actriță de origine canadiană — «cea mai călătoare dintre vedetele internaționale», cum îi place presei s-o numească, turnează în momentul de față în Franța, în filmul polițist «Ei» al tînărului cineast Jean-Daniel Simon.

Foto: UNIFRANCE

telegrame

● *John Schlesinger, proaspătul deținător a trei premii Oscar pentru «Cow-boy-ul de la miezul nopții», turnează într-un colț al Londrei, în Pembroke Square,* Duminica însingerată, *un film despre «raporturile dintre trei singurătăți».*

● *Un film despre vînt. Pur și simplu. Despre fantasticele lui aventuri. Iată ce și-a propus să realizeze Albert Lamorisse («Balonul roșu») care, aflat la bordul unui elicopter, a străbătut Iranul (probabil că acolo vîntul este mai fotogenic), urmărind mișcările personajului său. Titlul filmului:* Vîntul îndrăgostiților.

● *Regizorul sovietic Grigori Ciuhrai va realiza, în studiourile lui Dino de Laurentiis, o ecranizare după nuvela lui Pușkin,* Dubrovski.

● *După 18 ani de absență, Bourvil se reîntoarce la music-hall, într-un spectacol susținut de formația «Les compagnons de la chanson».*

● Mînăstirea din Parma, *transformat în serial TV de către realizatorii italieni, va avea drept protagonistă pe Gina Lollobrigida.*

● *Academia de cinema din Londra a primit cu căldură filmul lui Miklos Jancso* Vînturi strălucitoare, *prezentat în fața renumitului for sub un alt titlu:* Confruntarea.

ANTONIONI ȘI CRITICA

Ar trebui să confruntăm odată destinul filmelor — al celor care sînt în stare să aibă cît de cît un destin — cu prezicerile ursitoarelor strînse la naștere, cu glasul criticii. Nu atît pentru a lua aminte și a pricepe cu întîrziere, ci mai ales pentru a privi ceva mai de aproape unul din multele chipuri ale acestei mari comedii umane care este cinematograful, un chip sub care am putea scrie: *filmul și criticii săi*. Ce comedii, — de situații, ba chiar și de caracter — ce drame măcar un pic absurde ar ieși din toate nepotrivelile adunate de-a lungul timpului! Acest fir de gînd cu iz de haz de necaz s-a strecurat în creion tot citind cronicile strînse în jurul ultimului film al lui Antonioni, *Zabriskie Point*, a cărui premieră mondială a avut loc în S.U.A. (unde, de altfel, a fost turnat) Nu știm ce a ieșit din mîna maestrului, poate o capodoperă, poate pur și simplu un film de Antonioni, poate... cine știe... dar un lucru este sigur: creația în care casa Metro Goldwyn Mayer — aflată într-un moment de mare neliniște — își punea speranțe serioase a fost primită de publiciștii de peste Ocean nu cu ceea ce se numește, delicat, rezerve, ci de-a dreptul cu încruntare. «A plictisit America», «o înțelegere caricaturizată a tineretului american și a societății contemporane» sînt cuvinte ce au trecut — cu rare excepții — dintr-o cronică în alta. *Newsweek* nu se dă în lături să-i atragă atenția cineastului că «a perceput America de astăzi cu o ureche astupată, un ochi de gheață și o minte încețoșată». Confrații italieni se înfurie și unii dintre ei adresează chiar o scrisoare deschisă celor de dincolo, încercînd să le explice că nimeni n-a vrut să le jignească orgoliul național. La Paris lucrurile au stat alt fel. Premiera din capitala Franței s-a desfășurat sub semnul lui «sine ira et studio» și, lucru ciudat, chiar un cronicar american aflat acolo — cel de la *International Herald Tribune* — se arată total surprins de reacția compatrioților săi: «s-ar putea foarte bine — spune Thomas Quinn Curtiss — ca în Statele Unite critica să fi comentat o altă versiune a acestui film magnific».

Să nu ne întrebăm cine are dreptate sau cine greșește mai tare, nici chiar cînd vom avea filmul în fața ochilor. Să-l lăsăm să se izbească de lume, de timp, de istorie, de toate dorurile noastre de cinefili.

M. M.

TEODOR MAZILU

• TEATRUL–
• CANDOARE ȘI RESPO

de Sanda FAUR — Fotografii de Elena GHERA

Renunț, nu fără regrete, la ticurile noastre gazetărești, renunț să-l întreb pe Teodor Mazilu: «Cine ești, Teodor Mazilu?» sau «De unde vii, Teodor Mazilu?» (poate că nu voi rezista totuși la întrebarea «Încotro te îndrepți, Teodor Mazilu?»), pentru că — ce să fac? — cunosc pe de rost primele două răspunsuri. Cu Mazilu am gazetărit, cot la cot, ani de zile, Mazilu e acum mușcătorul oaspete săptămînal al cronicii noastre satirice, lui Mazilu i-am citit toate cărțile, i-am văzut piesele, din biografia lui artistică mă interesează acum mai ales un lucru:

— De ce teatru, Teodor Mazilu, ce te-a făcut să scrii teatru?

Recunosc, întrebarea pare depășită. Mazilu e acum consacrat, Premiul Uniunii scriitorilor i-a stropit cu apă sfințită «Tandrețea și abjecția» sa, teatrele Bulandra și Mic îi repetă acum două din piesele sale, i-am văzut recent «Inundația» la Național ieșean, pentru piesele lui Mazilu drumul spre repertoriile teatrelor nu mai este o Golgotă pe care te cațări gîfîind, cu palmele sîngerînde, prăbușindu-te adesea și începînd mereu, de la început, urcușul. Nu mai este, dar a fost.

— De ce ai scris totuși teatru? De ce ai urcat pe scenă portretele, ori monoloagele, ori dialogurile dumitale care se simțeau — mi se părea mie — foarte în voie între filele cărților?

— *Poate pentru că am înțeles că teatrul este una dintre cele mai extraordinare invenții ale omului, dovada lui de candoare și responsabilitate. Este — te asigur — o mare ispită să reconstitui viața nu numai prin cuvînt ci, ca să zic așa, în carne și oase.*

— Deci să formulăm după tipic: «din frageda adolescență a spiritului său, Mazilu s-a simțit atras irezistibil de teatru...».

— *De loc... La început nu mă număram printre îndrăgostiții de teatru. N-am trăit cu gîndul că teatrul ar fi o cetate a iluziilor, teatrul n-a exercitat nici o fascinație asupra mea. Înainte de a fi scris, în 1961, «Proștii sub clar de lună», nu văzusem decît vreo trei spectacole la viața mea.*

— Eu consemnez mărturisirea, dar te previn că e riscantă.

— *Citeam teatru. Nu-mi plăcea* **ideea de spectacol:** *mi se părea că denaturează, că subțiază, că trădează piesa, că o obligă la prea mult meșteșug.*

— Dar prima dumitale piesă este totuși cea mai teatrală, cea mai bine construită, cea mai gîndită pentru scenă dintre toate.

— *Poate. Dar eu nu trăiesc sub tirania meșteșugului, nu simt nevoia să mă învîrt neapărat toată ziua printre decoruri, să înghit miros de scîndură, praf și clei — cum sfătuiți dramaturgii — ca pe urmă să pot scrie o «adevărată piesă de teatru». Grija excesivă pentru meșteșug transformă opera de artă într-o rețetă, grija mea e să urmăresc cu fidelitate mișcarea sensurilor, a ideilor și personajelor; în rest, Dumnezeu cu mila.*

— Asta au spus-o, cu gura plină, și suporterii, și inamicii dumitale literari. De fapt, s-au spus și s-au scris multe. Cum că ai fi, de pildă, un vehement mizantrop ori, dimpotrivă, un moralist care ne face dojenitor cu degetul, nouă, muritorilor de rînd, supuși diferitelor păcate care dau tîrcoale omului de cînd a fost izgonit din paradis.

— *Vai-vai, ce neadevărate sînt toate astea și cît de ușor o brumă de luciditate poate fi confundată cu mizantropia! Ca și cum lipsa de atenție și idilismul morbid ar fi totuna cu optimismul. Eu văd oamenii așa cum sînt ei...*

— ...într-o zi ploioasă, cețoasă, friguroasă, cînd avem cu toții fum pe suflet...

— *...dar asta nu înseamnă că nu-i respect și că nu am o emoție reală în fața lor.*

— Buun!! Atunci tot versiunea cu moralistul rămîne în picioare.

— *Spune și dumneata, cîtă vanitate ar trebui să fie în mine ca să mă consider un moralist. Nu este vorba aici de morală, ci de o îngrijorare în legătură cu existența oamenilor, cu propria mea existență de fapt. Nu mă consider mai bun decît ceilalți și, în orice caz, nu mă hrănesc de dimineață pînă seara cu iluzii asupra superiorității mele etice. Singurul lucru care-l știu despre mine e că sînt poate ceva mai viu.*

— Suprema vanitate, Teodor Mazilu.

— *Nu te teme. Eu nu sînt atît de înțelept pe cît de înțelepte sînt ideile mele.*

— Dar ce înseamnă după dumneata a fi un om viu?

— *Ce înseamnă a fi un om viu? Un lucru destul de simplu și totodată îngrozitor de greu de realizat. Înseamnă a nu trăi după clișee stabilite dinainte, a nu trăi în trecut, a nu te hrăni cu amintiri, a nu dormi niciodată, a nu te sprijini pe idei care ne-au fost date cu împrumut de către alții, a nu trăi prin intermediari.*

— Te felicit călduros cu prilejul îndeplinirii acestui măreț program de viață. Dar lasă-mă să te intervievez asupra felului în care reușești, cu un asemenea orar și cu vecinătatea permanentă a eroilor dumitale de tip negativ, să-ți păstrezi știuta dumitale vioiciune și vivacitate continuă? Întreb, pentru a oferi răspunsul drept pildă și altora... Trebuie să învățăm mereu din exemplele bune ale celor din jur.

— *Mă pastișezi, Sanda Faur.*

— N-aș reuși, de m-aș strădui o viață întreagă. M-am contaminat numai nițeluș de la stilul dumitale.

— *Eu îți iau întrebarea în serios și-ți răspund că mă cred un om viu pentru că nu socot că viața e absurdă. Pot să admit că, din cînd în cînd, eu sau altul putem comite un gest absurd, dar viața nu poate fi absurdă, ea nu suportă categorii estetice, ea se descurcă foarte bine și fără adjectivele mele. Eu mă mînii adesea, e adevărat, dar mînia mea nu e cea a unui om care se crede el nedreptățit și frustrat, ci mînia unui om îngîndurat. Una este cînd te îngrijorezi de soarta omului pentru că ție nu-ți merg pur și simplu afacerile — revolta aceasta este mediocră, meschină și încetează exact în clipa în care-ți rezolvi cu folos treburile — și alta e acea durere plină de emoție față de om, care nu poate în nici un caz fi temperată cu recompense.*

— Asta mă face să cred că nu-ți deteși cu totul și cu totul personajele și că pe undeva mai licărește o pîlpîire de înțelegere față de ele. Deci, tot moralistul iese la suprafață...

— *Îți repet că sînt dezbrăcat de orice vanitate de pedagog, un om nu poate deveni virtuos luînd de la alții lecții de virtute. Fiecare trebuie să fie propriul și primul său dascăl. Mai mult decît atît: nu mă număr printre scriitorii care au orgoliul sau plăcerea de a avea discipoli. Se întîmplă să vină la mine — am ajuns să spun și eu fraza asta! — scriitori mai tineri care-mi dau bună-ziua, își pun pardesiul în cuier, se așază la masa mea, mă privesc în ochi și se declară brusc discipolii mei.*

— Îmi dai voie mie, cel puțin, să nu-i cred. Dumneata îți închipui că Mazilu poate fi imitat??

— *Eu văd că dumneata vrei să mă duci pe drumul automatismelor, dar pe aceste drumuri — chiar intelectuale fiind — n-oi merge niciodată.*

— Dar îți lași personajele să bată toată ziulica cărările clișeelor de vorbire, ale automatismelor de gîndire, ale sleitelor locuri comune.

— *Nu am nici o vină: acesta este drumul lor. Să-mi continui însă ideea cu discipolii. Eu cred că nimeni nu trebuie*

să fie discipolul nimănui, nici măcar al lui Shakespeare. Important e ca fiecare să exprime puțina viață care există în el, și, dacă ea nu există, să nu cerșească și să nu aștepte nimic de la ajutorul culturii.

— Îmi pare rău că trebuie să-ți amintesc, contrazicîndu-te, că unii critici avizați și binevoitori spuneau despre dumneata cum că te-ai trage din Caragiale. Matei Călinescu te omagia, nu demult, cu această apreciere...

— Am tot respectul, toată modestia și cuviința față de Caragiale, dar a spune că eu descind din el e mai rău decît o nedreptate, e un lucru inexact. Un scriitor adevărat nu se trage din nimeni, fiindcă arta nu e o formă de adaptare a unor idei sau formule generale la alte condiții sociale concrete; e o nebunie să crezi că poate exista un Caragiale, un Eminescu, un Rebreanu al zilelor noastre (dacă aprecierea nu are la bază un criteriu al valorii ci unul al similitudinii de gen). În artă nu există «continuitate» în sensul mult bătut al cuvîntului; în artă există numai **descoperirea vieții,** *de fiecare dată unică, cu ochiul, cu suferința proprie numai respectivului scriitor.*

— Asta înseamnă că respingi și apropierea măgulitoare care s-a făcut între unele tehnici ale lui Eugen Ionescu și ale dumitale.

— Da, o resping. Și cînd spun asta nu exprim decît recunoștința și umilința mea totală față de viața care m-a născut pe mine și față de viața care i-a născut pe ei — pe Caragiale sau Ionescu. Eu am trăit din suferința mea proprie, și a trăi din suferințele altora e o escrocherie.

— Bănuiesc — așa cum poate bănui oricine care ți-a citit operele — că suferința dumitale cea mare o încerci în fața prostiei.

— Da, recunosc că frica mea de prostie e la fel de mare ca și frica de moarte. Prostia, despre care s-a scris atîtea cărți, nu este decît o incapacitate de a trăi. Eu nu cred că există oameni inteligenți și oameni proști. Există numai oameni vii și oameni morți.

— Dumneata ai combătut toate formele de prostie: prostia agresivă și prostia nevinovată, prostia curată, cu ochi albaștri, și prostia solemnă, prostia rea și prostia cumsecade, prostia drapată și cea nudă. Pe care dintre ele o consideri cea mai nocivă?

— Prostia care îmi provoacă cea mai mare tristețe este prostia oamenilor inteligenți, cea care s-ar părea că seamănă cu inteligența. Mimarea adevărului pare uneori mai reală cu adevărul însuși. Adevărul nu este nici în adînc, nici la suprafață — cum ar crede psihologii — ci este acolo unde este, adică peste tot, și-ți trebuie puterea și harul să-l descoperi.

— Adevărul înseamnă, pentru dumneata, totuna cu inteligența?

— Și cu frumusețea. Literatura mea pare dură pentru că eu nu accept o contradicție între adevăr și frumusețe. Un lucru care nu există, care e un fals, nu are cum să fie frumos, deși există o întreagă literatură a minciunii pline de poezie, a amăgirii pline de farmec, în care fuga de realitate e romantată iar eroii sînt duși pe malul mării sau tolăniți rustic într-o căpiță de fîn. Nu-mi plac oamenii care aduc ploaie pentru o singură zi și pe urmă își fac bagajele și nu-i mai vezi niciodată.

— Dar oamenii au totuși nevoie, cînd e seceta mare, chiar și de o ploaie de un ceas... Nu toți au puterea de a fi însetați de absolut. În altă ordine de idei: am citit în «România literară» ultima dumitale piesă, «Don Juan moare ca toți ceilalți», și mi s-a părut că deslușesc în ea nu numai misoginismul de care ești în mod curent acuzat, ci — cum ai spune dumneata — o frumoasă și curată profesiune de credință misogină. Ca să nu mai vorbesc de cele două eroine din «Acești nebuni fățarnici», în care se vede că nu accepți nici una din ipostazele feminine, nici măcar cea care consolează bărbații dîndu-le ceai de mușețel pentru stomac și cosîndu-le nasturii de la cămașă.

— Cred că misoginismul e mai mult decît o mare vulgaritate, este o contradicție, este incapacitatea de a accepta viața și moartea. A te revolta împotriva femeilor, a te pierde în speculații critice asupra femeii e un gest de negare a vieții și de lașitate. Chiar și homosexualitatea e o formă de lașitate și de manierism, e o mizerie, o încercare nebună și ridicolă de a da birocrației interioare o aureolă de neliniște... Nu-ți trebuie o prea mare înțelegere a vieții ca să înțelegi că între prostituție și sexualitate nu există nici o legătură. Și nu neapărat din motive etice. Sexualitatea ca orice formă de expresie umană, nu există de fapt decît sub imperiul libertății. Eu mă număr printre oamenii care încearcă o veșnică uimire în fața femeii, o uimire care e totuna cu cea încercată în fața soarelui și a vieții, o încîntare plină de emoție.

— Atunci de ce personajele dumitale feminine sînt privite cu atît de dură intoleranță?

— Numai iubirea adîncă poate naște o intoleranță insuportabilă. Dacă n-ar exista această iubire, condiția umană a femeii mi-ar fi indiferentă și m-aș hrăni și eu cu tot soiul de dulci fraze comune.

— Am remarcat în ultima vreme un soi de pasiune a scriitorilor tineri de a-și împărți confrații în căprării, pe vîrste și a-i plasa în «generații» care țin cam 10-15 ani, dacă nu mai puțin. Cei nițel sub 30 de ani îi consideră pe cei puțin peste 40 situați la o distanță astronomică de ei. Dumneata, la cei 39 de ani - parcă, nu? — ai dumitale, te socoți virstnic față de bătăioasa tînără generație?

— Îți mărturisesc numai dumitale că noțiunea de «generație» nu o pricep, nu-mi intră în cap. E adevărat, sînt scriitori care, Dumnezeu știe de ce, au un anumit complex față de cei foarte tineri, față de cei care vin din urmă și care ar simboliza nonconformismul, ideea de literatură foarte exactă. Eu, ce să fac, n-am avut acest sentiment de inferioritate nici măcar la un pahar de vin. Mai mult decît atît — pot să o spun cu inima ușoară — am impresia că n-am întîlnit încă un scriitor mai tînăr ca mine și că mulți dintre cei foarte juni îmi par niște conservatori înrăiți, niște academicieni blazați, care-și fac din neliniștea lor echivocă drumul spre interesul lor, vai, material. Ei se grăbesc, cu niște mutre tragice, să-și rentabilizeze o durere care nu există. Trebuie să spun că ploconirea unor scriitori mai virstnici față de cei mai tineri mi s-a părut unul dintre cele mai triste spectacole la care mi-a fost dat să asist.

— Ca să trecem la spectacolele dumitale: ți-au plăcut, te-ai împăcat cu ideea de reprezentare scenică a textului, ți s-a părut că regizorii și actorii te pot înțelege, că îți pot urmări cu fidelitate ideile?

— Nu e vorba aici de fidelitate față de text, fidelitatea există arareori în artă, ca și în viață, e vorba doar de puterea de a trăi textul și de o lipsă totală de prejudecăți scenice. Cel mai bun spectacol a fost realizat de Lucian Pintilie cu «Proștii sub clar de lună». Aici, după cum se știe, actorii — și Cotescu, și Rodica Tapalagă, și Valy Voiculescu, și ceilalți — au dat măsura de sus a talentului lor. Și ce talent au acești oameni! Îmi permit să cred, cu necesara modestie, că un actor care nu joacă într-o piesă modernă se sufocă literalmente; e aici aproape o problemă de igienă spirituală, de eradicare a prejudecăților scenice. După ce a făcut un rol într-o piesă contemporană, actorul se poate întoarce liniștit la Schiller; confruntarea era însă obligatorie. Eu cred că teatrul' meu — fără ca aceasta să semnifice o apreciere etică sau estetică — este un teatru al libertății totale a personajelor (nu degeaba se spune că eroii mei se autodefinesc, că n-au pudoarea ticăloșiei lor), iar aceasta le dă și actorilor o mare libertate de exprimare. Despre Dinică s-a scris că a urcat, în «Somnoroasa aventură», la culmi de artă, despre Cotescu că a fost magistral în «Tandrețe și abjecție».

— Le poți fi deci recunoscător: au ajutat ca piesele dumitale să ajungă mai ușor și mai eficient la public.

— Mie nu mi se pare că teatrul meu ar fi un teatru incoerent și cifrat. Se poate ajunge, cred, simplu la el dacă spectatorul e într-o stare de atenție și receptivitate.

— Pentru finalul convorbirii noastre rezist, nu te întreb solemn «Încotro, Teodor Mazilu?», ci simplu: care este dorința dumitale cea mai vie?

— Aș vrea să fiu fericit. Și să nu-mi fie frică de moarte.

NSABILITATE

DE LA A LA Z

BATES Alan

Actor britanic de teatru și film, născut la Allestree-Derbyshire (Anglia), la 17 februarie 1936. La 11 ani apare pe scenă în rolul prințului Arthur, în *King John* de Shakespeare și, stimulat de succes, urmează cursurile Academiei regale de artă dramatică. După absolvire se afirmă drept unul dintre cei mai dotați actori de teatru ai tinerei generații în English Stage Company care activa la Royal Court Theatre. După ce se remarcă într-o serie de piese ale unor autori tineri neconformiști, se alătură lui Tony Richardson și devine asistentul său la regia spectacolului cu *Privește înapoi cu mînie*. Același Richardson îi va oferi și ocazia de a debuta în film, în *Cabotinul* (1959), alături de Laurence Olivier. John Schlesinger îi dă însă posibilitatea să se afirme ca un excelent actor de film în *A Kind of Loving* (1962) în rolul unui tînăr soț modern, candid, insolent, puțin las, personaj pe care-l va cultiva și amplifica în arivistul asasin din *Cine se cațără mai sus* (1962 -r: Clive Donner). În scriitorul care privește viața ca un spectator, pasiv și egoist, din *Zorba, grecul* (1964-r: M. Kakoyannis). A mai făcut roluri de mare complexitate psihologică în: *The Caretoker*, după H. Pinter (1962-r: Clive Donner), *The Running Man* (1963-r: Carol Reed), cu Laurence Harvey, *Georgy Girl* (1965-r: Silvio Narizzano), cu James Mason, *Regele de cupă* (1966-r: Ph. de Broca), cu Micheline Presle. În ultimii ani, A.B., cotat drept unul dintre cei mai mari actori ai Angliei, apare în filme dramatice de mare amploare ca: *Departe de mulțimea nebună*, după romanul lui Thomas Hardy (1967-r: John Schlesinger), cu Julie Christie, *The Fixer* (1967-r: John Frankenheimer), cu Dirk Bogarde, și *Women in Love*, după romanul lui D. H. Lawrence (1969-r: Ken Russell), cu Oliver Reed.

BAUR Harry

Actor francez de film și teatru, născut la Montrouge (Seine) la 12 aprilie 1880, mort la Paris la 8 aprilie 1943. Acest titan al teatrului și filmului francez a pornit în viață pe un drum mult mai prozaic: se pregătea pentru a deveni ofițer în marina comercială. În timpul cursurilor de hidrografie pe care le urma la Marsilia se remarcă într-o echipă de artiști amatori, ceea ce-l determină să urmeze paralel cursurile conservatorului din același oraș. După debutul pe scenă, la Marsilia, urmează Parisul și marșul triumfal prin toate teatrele de prestigiu ale capitalei, culminînd cu consacrarea pe scena Comediei franceze. Cu toată prodigioasa lui activitate teatrală desfășurată încă de la începutul veacului, H.B. găsește timp să-și încerce forțele și în noua artă a cinematografului. Face astfel cîteva roluri de compoziție (care nu-l satisfac prea mult) în filme ca: *Shylock* (1910); *L'âme de bronze* (1913) și *Le Voyante* (1923), cu Sarah Bernhardt, după care va reveni de-abia după opt ani, pe la începuturile vorbitorului, făcîndu-și al doilea (și veritabilul) debut cu o creație de zile mari: *David Golder*, după romanul Irenei Nemirowski (1931-r: Julien Duvivier). E rolul care-l consacră în cinema și după care va domni nestingherit asupra filmului francez timp de 12 ani, pînă la moartea lui, ca un mare senior. Cele mai variate, mai rîvnite roluri, toate marile figuri ale istoriei, literaturii se perindară pe ecran, însuflețite de acest actor cu figura dăltuită în granit, cu vocea gravă, învăluitoare. Așa l-am cunoscut, fie că interpreta pe Beethoven (*Un grand amour de B.*-1937-r: Abel Gance), pe împăratul Irod (*Golgotha*-1935-r: J. Duvivier) sau pe comisarul Maigret(*Noaptea voluptății*-1933-r: J. Duvivier), pe Rasputin (*Tragedia imperială*-1939-r: M. L'Herbier), pe *Volpone* (1939-r: Maurice Tourneur) sau pe *Taras Bulba* (1935-r: Granovski), pe țarul Pavel (*Patriotul*-1938-r: M. Tourneur), pe *Căpitanul Mollenard* (1938-r: R. Siodmak) sau pe regele Boemiei, Rudolf (*Golem*-1936-r: Duvivier), și pe generalul Lyautey (*Sudan*-1938-r: Baroncelli). Simpla lectură a titlurilor filmelor sale (aproape 50) evocă o întreagă epocă de glorie a marelui actor și a filmului francez de ieri. Am putea uita marile lui creații din: *Pod de caracte* (1932), *Canaria* (1933), *Mizerabilii* (1934), *Nopți moscovite* (1934), *Crimă și pedeapsă* (1935), *Ochi ciornie* (1935), *Samson* (1936), *Nitchevo* (1937), *Carnet de bal*, *Căpitanul de poștă*, *Cine a ucis pe Moș Crăciun?* (1941). Alsacian de origine, cunoscînd bine germana, H.B. este invitat (cu toate onorurile) în 1942 la Berlin să turneze filmul *Symphonie eines Lebens*. După terminarea filmului este însă arestat de Gestapo la Paris și, deși eliberat, moare la scurt interval în împrejurări cu totul misterioase.

BAXTER Anne

Actriță americană de film și teatru, născută la Michigan City (Indiana) la 7 mai 1923. Studiază la Erwin School Drama, la clasa celebrei Maria Ouspenskaya, și apare pe scenă în 1935. În 1940 i se dă ocazia să debuteze în film în westernul *Twenty Mule Team*, alături de Wallace Beery. După cîteva roluri modeste, se impune publicului și criticii în filmele a doi mari cineaști: Jean Renoir (*Mlaștini* — 1941 — cu Dana Andrews) și Orson Welles (*Magnificent Ambersons* — 1942 — cu Joseph Cotten). Sînt filme de prestigiu care-i asigură o bună reputație artistică. În timpul războiului apare într-o serie de filme inspirate din actualitate: *Spioncaj în deșert* (1942-r: Billy Wilder), film despre Rommel, cu Erich v. Stroheim; *Steaua nordului* (1943-r: Lewis Milestone) cu Dana Andrews (A.B. joacă rolul unei partizane sovietice); *Au fost cinci* (1944-r: Lloyd Bacon), odiseea fraților-eroi Sullivan. După cîteva roluri foarte variate, de «thriller» psihologic: *Guest in the House*, de comedie: *A Royal Scandal* (r: Preminger); de film fantastic: *Angel On My Shoulder* (r: Archie Mayo), cu Paul Muni, A.B. capătă în 1946 premiul Oscar pentru compoziție în *The Razor's Edge*, după romanul *Tăș de brici* de Somerset Maugham (r: Edmund Goulding), cu Tyrone Power. Cariera ei se desfășoară în, cu filme de calitate, cu roluri excelente dar fără strălucire, pînă la memorabilul *Totul despre Eva* (1950-r: J. Mankiewicz). În acest film care marchează punctul culminant al carierei sale, A.B. interpretă unul dintre cele mai complexe roluri oferite vreodată unei actrițe. Rivala ei în film era marea Bette Davis, care trebuia să accepte o înfrîngere semnificativă. Din păcate, pentru ambele actrițe acest film singular reprezenta o culme la care n-aveau să mai ajungă ulterior. Cîci filmele lui A.B., cu excepția cîtorva: *I confess* (1953-r A. Mitchcock), *Blue Gardenia* (r: Fritz Lang), *Carnival Story* (r: Kurt Neumann), *Ten Commandments* (1956-r: Cecil B. de Mille), *The Come On* (r: Russell Birdwell) nu-i mai oferă roluri de relieful celui din *Eva*. Turnează rar în anii din urmă, în S.U.A., uneori în Anglia și Italia. Dar momentul ei de glorie se pare că a trecut.

Constantin POPESCU

Cel de-al doilea război mondial, dezlănțuit în Europa, se extindea tot mai mult. După intrarea în luptă a Italiei frontul se instituia și în Africa: în iarna anului 1940, liniștita fîșie de coastă dintre Sollum și Bardia cunoscu, după circa un secol de pace, orrorile războiului.

La început, englezii au mers din victorie în victorie. Serviciul lor de contraspionaj aflase la vreme data declarării războiului de către Mussolini și aceasta a făcut ca trupele engleze să nu actioneze nepregătite: a fost «cheia» care a usurat pătrunderea lor în Cirenaica, apoi în Libia. Doar 3 divizii și 275 tancuri britanice au dat peste cap cele 10 divizii italiene ale mareșalului Graziani. Astfel a început în Africa faimoasa «mișcare de pendul»: printr-un succes categoric pentru generalul Wavell, Tobruk, Derna, Bengazi au căzut una după alta, cu pradă de război bogată și prizonieri. După Dunkerque erau primele succese britanice.

Ofensiva, condusă de un corp de comandanți de elită, specialiști ai luptelor în pustiu — generalul locotenent P. Neame, generalul M.D. Gambier-Perry, generalul O'Connor — a măturat literalmente coasta de trupele italiene pînă la El-Agheilla. O duzină de generali și efectivul mai multor divizii italiene luară drumul lagărelor de prizonieri.

Englezii se opriră, după 1200 km de marș victorios, dincolo de golful Sirta. Mare, obosiți: frontul avansase prea rapid față de posibilitățile aprovizionării; în plus, fuseseră trimise întăriri engleze în Grecia și Creta.

Mussolini profită de acest răgaz și urgență ajutorul promis de Hitler. Astfel apărură primele trupe naziste în Africa: o divizie denumită «Deutsches Afrikakorps» (DAK), apoi divizia a 15-a de blindate sosită din Franța. Comandant suprem, generalul Erwin Rommel.

Neașteptînd întăririle necesare, speculînd dificultățile britanice din Grecia și Creta, lungimea liniilor de aprovizionare engleze și mizînd pe efectul surpriză, Rommel loveste violent din primul moment. În adevăr, netemîndu-se de o contraofensivă a inamicului, forțele britanice s-au permis — în loc să exploateze pînă la capăt deruta fascistă — un moment de «respiro» ca să se reorganizeze. Tocmai atunci atacă Rommel și îl surprinde total pe Wavell. A doua mișcare a «pendulului african» începuse. Englezii se retrag — pierzînd în 17 iunie 1941 tot ceea ce cuceriseră — pînă la Sollum. Rommel ajunge la granița Egiptului.

Acum, cînd Rommel numără la rîndul său generalii englezi făcuți prizonieri, Marele cartier general britanic plănuiește febril contramăsuri. Rommel, pare-se, e cheia succesului italo-german.

Una din aceste contramăsuri era menită să fie Operațiunea Beda Littoria.

Beda Littoria nu figura, de regulă, deci pe hărțile de stat major. O localitate obscură din Cirenaica pe țărmul Mediteranei a devenit, pentru scurt timp, mirele cartier al generalului Rommel

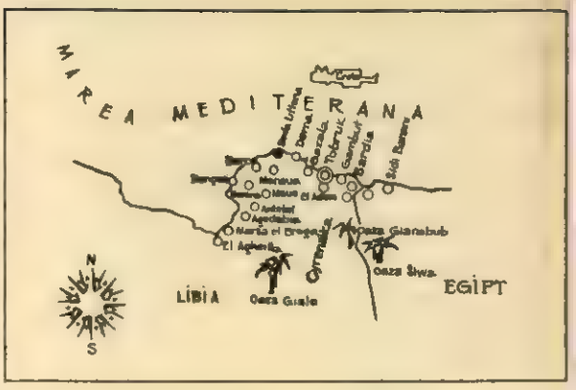

OPERAȚIUNEA BEDA LITTORIA (I)

de Dinu HĂNUȘ

Ofensiva cunoscută sub numele de cod «Battleaxe» se terminase nefavorabil pentru britanici: trupele italo-germane cuceriseră Bardia și Sollum și se părea că nu mai pot fi oprite așa curînd. Trebuia cîștigat timp. Acest răgaz vital îl va lăsa însă oare Rommel englezilor? La o consfătuire în Cairo un ofițer britanic azvîrlise într-o doară o vorbă: «Dacă aș putea pune mîna o dată pe blestematul ăsta de Rommel, ce i-aș mai...» Restul se pierduse în gălăgia scaunelor împinse pe parchet, în rumoarea generală și în așteptarea *ham-and-eggs*-ului și a berii aduse în bidoane speciale de zinc de la popotă.

Ce spusese ofițerul britanic auzise însă cineva, și acesta avu o idee...

...Într-o seară de noiembrie a anului 1941 în cabinetul lui Sir Winston Churchill din 10 Downing Street. Lăsîndu-se pe spate premierul își aprinse o nouă havană, după ce ușa capitonată se închisese în spatele amiralului Sir Roger Keyes. Rămase gînditor cîteva clipe, apoi notă într-un caiet gros, legat în marochin roșu — jurnalul său — următoarele: «...Am debarcat (deci) — în scopul ca în momentul critic să lovim în creierul și centrul nervos al adversarului — dintr-un submarin cincizeci de oameni ai unui commando «scoțian» condus de colonelul Laycock, la 300 km în spatele liniilor dușmane. Cei treizeci de oameni care au putut atinge uscatul, date fiind condițiile pe mare, au fost împărțiți în două grupe: una trebuie să taie liniile de telefon și telegraf, iar cealaltă — sub comanda maiorului Keyes, fiul marelui amiral Keyes — urmează să atace cartierul general al lui Rommel».

CONSFĂTUIREA DIN BIROUL MARELUI AMIRAL KEYES

Ochiurile plasei în care trebuia să cadă «vulpea deșertului» — cum era poreclit Rommel — fuseseră legate în biroul marelui amiral Sir Roger Keyes. Să ne întoarcem deci cu cîteva săptămîni în urmă.

Nici nu se putea ca Winston Churchill să încredințeze acțiunea unui om mai potrivit ca acesta. Treaba era delicată și cerea un om experimentat, iar amiralul era șeful tuturor unităților speciale de commando, al formațiilor de sabotaj de pe front și din spatele frontului din cadrul comandamentului suprem britanic. El avea vechi state de serviciu. Printre altele, Roger Keyes fusese acela care, în primăvara anului 1918, organizase și condusese atacul unei mici grupe din flota engleză împotriva bazei germane de submarine de la Ostende, pornind dinspre mare. El reușise să blocheze atunci intrarea în bază cu ambarcații încărcate cu ciment, dînd astfel o serioasă lovitură războiului submarin dus de Puterile centrale contra Angliei.

Lîngă bătrînul ofițer se afla un maior bronzat și zvelt, cu o figură energică: fiul său, Geoffrey Keyes. Iar în dreapta și în stînga lor, de jur împrejurul mesei lungi, la care prindea contur una din cele mai dramatice acțiuni de commando ale războiului, luaseră loc alți actori ai piesei ce trebuia să se joace în punctul care nu figura decît pe hărțile de stat-major ale coastei africane: Beda Littoria... Pe baza documentelor de arhivă se poate reconstitui cum a decurs consfătuirea.

Sir Roger Keyes a tușit scurt.

— Să începem, domnilor...

«EXISTĂ UN PLAN...»

În capul mesei, un ofițer scurt și gras a deschis un dosar cartonat și a început să citească pe un ton monoton. Se vedea limpede că acest maior din «Intelligence Corps» știa pe dinafară tot ce citea.

«Rommel Erwin, născut în noiembrie 1891, la Heidenheim, în Würtemberg; în 1908, elev sublocotenent de infanterie. După frecventarea și absolvirea Academiei militare din Danzig, e avansat în 1912 locotenent. A luat parte, în primul război mondial, la luptele din Argonne. Apoi a fost transferat pe fronturile din Italia și România. A fost rănit de două ori. Decorații: Crucea de Fier clasa I și Pour le Mérite. Între cele două războaie, comandant de regiment și al unei școli militare. La izbucnirea prezentului conflict, comandant al cartierului general hitlerist în timpul campaniei din Polonia. Apoi comandantul diviziei a 7-a blindate a Corpului XV de armată»...

Un general englez, uitînd, de emoție, protocolul, a întrerupt lectura.

— Asta e «divizia fantomă» care a forțat acum un an riul Maas. O cunosc bine...

Și ar fi continuat, dacă o privire a amiralului nu l-ar fi oprit. Vocea uscată se auzi din nou:

«...la 21 mai 1940 Rommel era cît pe ce să fie capturat, la contraatacul motorizatelor noastre, în sectorul Arras. A condus divizia menționată mai sus prin La Basse pînă la Lille. A fost din nou decorat cu Crucea de Fier. Recent, s-a aflat că i s-au conferit de Hitler și Frunzele de Stejar».

Și maiorul tăcu.

— Nu-i mult... Sau nu atît cît ne trebuie — oftă Keyes.

— De unde altceva, dacă arhivele din Franța au fost capturate prea repede — ridică din umeri maiorul de informații. Noi nu am avut niciodată ordine speciale să ne ocupăm de generalii germani; dacă ar fi fost vorba de un amiral hitlerist, era altceva...

Sir Roger Keyes se ridică și se apropie de fereastră.

— Rommel nu mai este azi, cum am crezut noi că va rămîne, numai «jandarmul» lui Hitler în Africa. A devenit arogant. Trebuie deci pus la punct. Sîntem în preziua, putem spune, a unei ofensive britanice care trebuie să fie hotărîtoare. De aceea am luat o decizie: să-l eliminăm pe Rommel de la conducerea armatelor Axei din Africa. Creierul acestor armate trebuie paralizat, astfel ca ofensiva noastră să cadă peste un adversar, practic, fără conducere. Pentru aceasta sper că sînteți de acord cu mine că merită să facem orice sacrificiu.

După Keyes luă cuvîntul colonelul Laycock.

— Există un plan ca generalul Rommel să poată fi lichidat la marele său cartier sau chiar să fie făcut prizonier. Vom vedea ce mai e de hotărît în caz că dv. aveți veni cu observații critice sau cu sugestii noi.

ZONA DE OPERAȚII: ANTICA CYRENE

Luă apoi cuvîntul maiorul Keyes.

— Agenții noștri din regiune ne-au informat că marele cartier german al trupelor din Africa a mutat comandamentul suprem, din rațiuni legate de ultima ofensivă hitleristă, departe de front, în zona Cyrene. Știți, punctul arheologic, fosta colonie grecească din antichitate, distrusă de un cutremur catastrofal.

O privire severă a tatălui său îl opri pe tînărul Keyes să divagheze pe tema sa preferată, arheologia.

— ...Condițiile atmosferice comunicate de serviciul meteorologic al amiralității prevăd pentru perioada 16-18 noiembrie vînt, descărcări electrice sau furtuni cu ploi torențiale. Aceasta ne va ușura planul: împușcăturile se vor auzi mai slab sau de loc. Se anunță nopți cu nori, fără lună, ceea ce ne va ajuta să surprindem inamicul și să împiedicăm aducerea ajutoarelor, dacă totul nu va merge conform planului... Este drept însă că se prevede hulă, ceea ce va îngreuia debarcarea...

Locul unde se găsește cartierul general și pe care trebuie să-l atacăm — continuă Keyes — e satul arab Beda Littoria. Cîteva case, unele din piatră, și barăci de tip militar. Totul a fost studiat și chiar fotografiat de agenții noștri din perimetrul Cyrene, după cum veți vedea în sala de proiecții. Versantul coastei, cel de către plajă, puțin abrupt, e parțial acoperit de o pădurice de chiparoși. Acolo se află și cartierul general al lui Rommel. Mai precis, în fostul local al prefecturii italiene din timp de pace. Jur împrejur sînt tufișuri, ripe, grote, stînci — locuri ideale pentru a scăpa de observații sau de urmărire.

TOTUL A FOST PREVĂZUT...

— Submarinele «Torbay» și «Talisman» — arată în încheiere maiorul Keyes — ne-au fost special afectate de amiralitate. Ele ne vor debarca pe întuneric într-un mic golf al coastei Cirenaicei. Noi trebuie să distrugem în acea noapte centrul de comandă al armatelor Axei, cartierul lor general, poate doar cu cîteva ore înaintea începerii ofensivei noastre conduse de generalul Auchinleck.

— Data? — întrebă Campbell.

— În noaptea de 15 noiembrie. Forțele hitleriste de pază nu sînt numeroase. O companie înarmată ușor. La 500 metri, două plutoane de jandarmerie de front, cu motocicletele. Primele unități mai mari, o divizie italiană

Commando-ul «scoțian» condus de maiorul Keyes a aterizat pe aeroportul din Alexandria.

Pe o astfel de plajă părăsită au fost debarcați membrii commando-ului care trebuia să atace Beda Littoria. La intrarea în grotă i-a întîmpinat principalul agent britanic din regiune, John Haselden.

În drum spre locul de îmbarcare pe submarinele «Torbay» și «Talisman», commando-ul a putut întîlni aceste unități britanice care se retrăgeau spre est, pentru refacere.

RĂZBOIUL DIN DEȘERT

8 dec. 1940. Începe prima ofensivă engleză în Cirenaica. Sînt cucerite Bardia, Tobruk, Derna, Bengazi, Agedabia.
1 febr. 1941. Încetează ofensiva engleză. Bilanț: 10 divizii italiene învinse, 130 000 prizonieri, inclusiv 11 generali, 400 tancuri și 1 200 tunuri capturate.
2 febr. Sosește la Tripoli prima unitate germană, divizia a 5-a motorizată ușoară.
6 febr. Rommel e numit comandantul «Corpului african».
31 martie. Începe prima ofensivă hitleristă în Africa de Nord, pornind de la El-Agheilla.
2 aprilie. Cade Agedabia.
4 aprilie. Cade Bengazi.
8 aprilie. Cade Derna
11 aprilie. Rommel încercuiește Tobruk.
12 aprilie. Cade Bardia.
13 aprilie. Cade Sollum. Încetează înaintarea lui Rommel.
14 aprilie. Rommel începe asediul Tobrukului.
4 mai. Rommel încetează lupta pentru Tobruk.
15 mai. Începe lupta pentru strîmtoarea Halfaya.
10 iunie. Începe contraofensiva engleză «Battleaxe», în careul Sidi Azeiz-Sidi Omar-Halfaya-Musaid.
19 iunie. Ofensiva engleză este oprită.
20 iunie. Stabilizarea temporară a frontului.
18 noiembrie. Începe ofensiva engleză condusă de generalul Auchinleck.

de «bersaglieri», abia la 20 km, iar prima unitate blindată, la 25 km. Să mai adăugăm 20-30 de auxiliari și asta e tot. Dar nu vor avea timp să se echipeze sau să se apere: vor fi luați prea repede. Vom dispărea în zăpăceala generală, poate cu Rommel între noi, și ne vom reîmbarca înainte ca ei să știe bine ce s-a întîmplat.

— Rămîne problema călăuzelor, căci doar din proiecții în sală și studiind hărțile oamenii nu pot fi suficient instruiți. Noaptea, fiecare trebuie să cunoască la fel de bine drumul, ca cel pe care mergea acasă cînd era civil — interveni Laycock.

— Am stabilit și aceasta, domnilor. Acolo ne va aștepta locotenent-colonelul John Haselden, un strălucit ofițer, după cum îl cunoașteți, al «ranger»-ilor («cercetași»). El, ca și alți agenți, acționează în spatele liniilor dușmane de luni întregi și conduce rețeaua noastră de informații în Cirenaica. Ne va furniza cîteva călăuze. Haselden va părăsi după aceasta scena operațiilor, căci marele cartier nu-l poate «risca», dată fiind importanța lui pe viitor. Stabilirea birourilor ce trebuie atacate pentru a sustrage planuri și acte, conform directivelor, e ușoară: tot în sala de proiecții oamenii vor putea vedea tăbliețele indicatoare puse la răscrucile străzilor și pe clădiri. Căci nemții sînt meticuloși la extrem; de data aceasta calitățile lor, fără s-o știe, devin vicii care ne ajută — conchise maiorul Keyes.

...AFARĂ DE UN «AMĂNUNT»

Astfel a fost organizată, cu minuțiozitate, Operațiunea Beda Littoria. A fost scăpat doar un singur «amănunt».

De fapt ce se întîmplase? O vom arăta într-un articol viitor, împreună cu însăși desfășurarea acestei acțiuni de commando — una dintre cele mai îndrăznețe din cel de-al doilea război mondial — care a reclamat participanților calități cu totul ieșite din comun, în condiții extrem de dramatice.

(Va urma)

tv

de Felicia ANTIP

ASOCIAȚII DE IDEI

«Ce caut aici?» Trebuie să ai candoarea unui prunc sau sagacitatea academicianului Grigore Moisil pentru a striga «regele e gol!» Da, juriile sînt prestigioase dar inutile atîta vreme cît concursul «Metronom și cronometru» se încăpățînează să rămînă sub semnul buchiselii. Cum însă televiziunea pare a păstra acest colț al programelor ei ca pe o oază unde să se refugieze — sigur că verva sa polemică va găsi din belșug cu ce să se alimenteze — orice telecronicar în pană de subiecte, nu voi sucomba tentației ușoare de a mă alătura, încă o dată, corului colegilor mei care cer într-una schimbarea profilului concursului. Despre altceva aș vrea să vorbesc, și anume, despre sensul profund al acestor cuvinte simple. «Ce caut eu aici?», ar putea să se întrebe nu Grigore Moisil (binevenit și la locul său oriunde, chiar și la concursul respectiv, la care a găsit prilejul să lanseze această formulă cu tîlcuri multe), ci alții. De pildă, cei ce încredințează spre citire crainicelor texte în care Buzăul (Hai, Buzău, Buzău) este definit drept «municipiul reînnoit, din Munții Vrancei», sau în care regizorul american Dmytrick este trecut printre luptătorii neînfricați împotriva mccarthismului, uitîndu-se sau nestiindu-se că el a trădat, în ultimă instanță, această luptă. «Ce caut eu aici?», ar mai trebui să se întrebe — dacă admiteți personificarea — unele emisiuni în genere fără rost în programele televiziunii și altele greșit plasate (așa cum este serialul Rocambole, cocoțat pe postul de vedetă a serii de simbătă, în loc să i se găsească un loc mai modest, în orele ocupate cîndva de Robin Hood, de Wilhelm Tell, de Sebastien sau, în ultima vreme, de Oliver Twist).

Eliminările sugerate în prima parte a lungii fraze precedente ar crea spațiul necesar pentru reluarea unor memorabile filme de televiziune. Mă gîndesc la «În anticamera Stelei fără nume», la «Lumea între două războaie mondiale» și «Victorie în mai», la «Goi». (Regret din suflet că n-am văzut acest ultim film, pentru că nimeni nu mi-a fost destul de prieten ca să-mi telefoneze să deschid televizorul. Aud însă că n-ar fi, așa cum s-a scris, un film de televiziune, ci un film în culori pe ecran lat și că s-ar afla în țară de vreo trei ani. N-am putea oare să-l vedem pe ecranele cinematografelor?)

«Ce caut eu aici?», s-ar mai putea întreba, în interiorul unor emisiuni în genere recomandabile, rubrici consacrate unor mărunțișuri care dispersează atenția și fac să se șteargă accentele, semnele de bucuroasă exclamație, meritate de manifestări de excepție. Cel mai bun spectacol teatral românesc din acest an, «Leonce și Lena», a fost tratat într-o cronică înghesuită între alte două subiecte. Nu numai că nu i s-a acordat onoarea unei «cronici-dezbatere» care să ocupe tot spațiul «Scenei», așa cum s-a procedat cu alte piese, dar pînă și interviul cu Liviu Ciulei, anunțat în programul scris, a fost eliminat din programul efectiv. Față de acest tratament frizînd desconsiderarea, rezervat — cel puțin pînă acum — celei mai prestigioase premiere a stagiunii, să salutăm împreună retransmiterea tardivă (dar mai bine mai... etc.) a celei mai prestigioase premiere a stagiunii trecute, «Nepotul lui Rameau».

Aceasta îmi amintește de plăcuta îndatorire de a răspunde cititorului Lucian Voiculescu, asistent universitar din Cluj, care îmi scria între altele: «Numeroși dramaturgi ne-au oferit în ultima vreme momente de reală satisfacție și autentică revelație, abordînd în lucrările lor probleme legate direct de preocupările și aspirațiile omului contemporan (D.R. Popescu, A. Baranga, Al. Mirodan, T. Mazilu, R. Cosașu, I. Băieșu, S. Fărcășan, H. Lovinescu, V. Stoenescu, D. Dorian ș.a.). Televiziunea are datoria de onoare de a-i atrage tot mai mult la realizarea unor piese scrise special pentru micul ecran. Să reținem și faptul că în afară de regizorii angajați de televiziune avem și alți regizori de primă mînă care așteaptă apelul televiziunii pentru a fructifica scenariile, că există un Ciulei, un Esrig, un Pintilie, un Penciulescu!» Din ampla scrisoare a corespondentului din Cluj mai reproduc doar «surprinderea și regretul față de dispariția fără nici o explicație (între altele — n.r.) a dialogului ce trebuie să fiinteze obligatoriu între reprezentanții televiziunii și marele public, dialog concretizat pînă nu de mult prin Poșta televiziunii». Altă scrisoare la care subscriu integral, de la primul pînă la ultimul cuvînt, mi-a fost trimisă de vechiul și consecventul nostru cititor Mircea Gheorghiu din Brașov, mai profund în aprecierile sale decît... (a, nu, nu mă veți prinde bîrfindu-mi colegii). Și pentru că veni vorba de scrisori, o asigur pe Sultănica Lupan din Brașov că frumoasele ei cuvinte mi-au încălzit inima, o informez pe Florica Nicolae din Pitești că a ghicit just și mă declar de acord cu Cornelia Contici din Timișoara care își exprimă opinia că «tînăra Corina Chiriac va aduce o contribuție originală și valoroasă la muzica ușoară românească». Pe cititorul Petru Ciomotă din Craiova îl încredințez că nu vinez cu tot dinadinsul greșeli de ortografie în scrisori. Aceste greșeli îmi sar însă în ochi și mi se par grozav de concludente atunci cînd scopul scrisorilor este de a denigra preocupările culturale ale televiziunii.

varietăți

lulu, scumpul meu !

În loc de ursuleț, sau cățeluș, sau pisicuță, Julie Mendez, o dansatoare dintr-un local de noapte londonez, și-a luat, pentru a-i veghea somnul, un șarpe boa constrictor. Lulu, așa se numește drăguța fiară, este nu numai o veche cunoștință a dansatoarei, ci și un devotat partener de scenă.

șepculițele lui sir bobby

Potrivit unei tradiții britanice (oh, tradițiile britanice!), componenților echipei reprezentative de fotbal a țării li se dă — pentru fiecare meci la care au participat — cîte o șepculiță nostimă, cu ciucure, pe borul căreia este înscris meciul și data disputării lui. Bobby, pardon, Sir Bobby Charlton, și-a sărbătorit recent cea de-a o suta șapcă, certificînd a suta participare a sa în echipa care, la ora asta, mai este campioană mondială.

dac-ar suna toate laolaltă...

Mihail Arafiev din Alma-Ata, în vîrstă de 88 de ani, colecționează exemplare rare de viori, chitare și mandoline, de peste o jumătate de secol. Colecția sa numără în prezent mai mult de 50 de exemplare rarisime. Unele dintre aceste instrumente au fost făurite de neîntrecuții lutieri italieni Niccolo Amati, Antonio Stradivarius și Giuseppe Guarnieri. Vă imaginați cum ar suna concertul unei orchestre de coarde în care instrumentiștii ar folosi colecția lui mos Arafiev.

LES MOTS CROISÉS DE ROGER LA FERTÉ

PROBLEME N° 1247

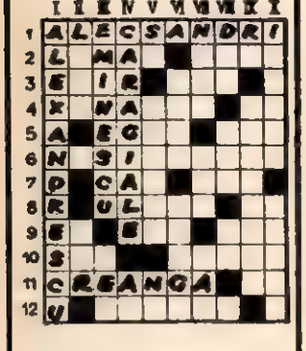

HORIZONTALEMENT. — 1. Son recueil « Nos soldats » chante les exploits des armées roumaines dans la guerre d'indépendance (1877). — **2.** Lagune de la mer Noire. Il est souvent difficile de suivre son cours.

cuvinte plăcut încrucișate

Hebdomadarul parizian de literatură și artă «Le Figaro Litteraire» publică regulat un careu de cuvinte încrucișate, adecvat tematic profilului revistei. Trebuie însă precizat că în Apus, în genere (mai puțin în unele țări din America de Sud), regulile — sever oblicate la noi în ce privește densitatea tematică a careurilor (și alte reguli de încrucișare) — sînt interpretate destul de larg, de concesiv. Cu atît mai măgulitoare pentru noi ni se pare prezența, în jocul pe care-l reproducem din pomenita revistă franceză, a cîtorva termeni reprezentativi pentru o temă ce ar fi putut fi intitulată «Istoria literaturii române». Fiindcă întîlnim în acest careu și pe Alecsandri, și pe Alexandrescu, și pe Eminescu, și pe Caragiale... Remarcabile sînt definițiile corespunzătoare, riguros exacte și esențial concentrate. Iată, de pildă, cum este definit Alexandrescu: Poemul său «Umbra lui Mircea la Cozia» relevă un lirism sincer, inspirat din trecutul poporului român. *Iar Caragiale este:* Cel mai mare autor de comedii și în același timp unul din maeștrii prozei românești moderne (1852-1912).

E. DASCĂLU

Sîntem gata să pariem că dacă ați da examen de conducător auto și vi s-ar cere să răspundeți ce semnificație are acest indicator rutier, n-ați ști... Ca nu cumva, Doamne ferește, să picați la examen, iată, vă oferim noi explicația. Indicatorul a fost montat pe o șosea din Elveția, invadată periodic de broaște. După cum se știe, batracienele nici nu mușcă, nici nu zgîrie, nici nu înțeapă, dar adunate în număr mare pe o șosea pot pune în pericol circulația autovehiculelor. De unde și necesitatea avertismentului.

atenție, broaște!

FUMOR

NEMȚESC...

— Mare băftos Heinz ăsta!...

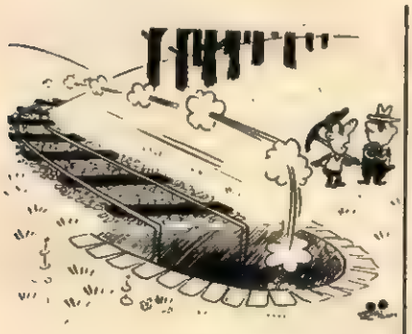

— Nu știu de ce, meștere, dar mi se pare că în privința tunelului ăsta ceva nu prea e în regulă...

— Vă rog să mă iertați, dar sub apă semănați grozav cu un crap mare...

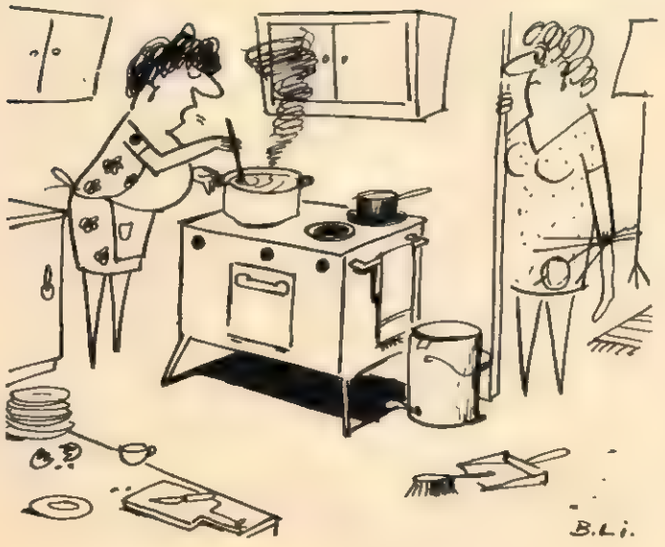

— A, nu, cu usturoi gătesc numai de cînd și-a luat noua secretară...

... ȘI ITALIENESC

— Probabil că aparține unei mănăstiri de avangardă...

Nu-i uitaţi pe cei mici! Sîntem în DECADA lor.

DECADA BUCURIA COPIILOR: 23 mai - 1 iunie

Magazinele vă aşteaptă cu sortimente bogate şi variate de îmbrăcăminte şi încălţăminte pentru copii, jucării şi dulciuri.

RECOM

CIPRU,

acest peti[illegible] pitor[illegible] pămînt scăldat de apele Mediteranei, revine me[illegible]u în [illegible]atea politică datorită evenimentelor, [illegible] adesea sîngeroase, care au loc aici. At[illegible]sa, trecutul și prezentul sînt redate în pagi[illegible]ață așa cum s-au înfățișat privirilor [illegible]iariști ce au vizitat insula-republică.

Limasol e orașul cel mai modern, cu o serie de întreprinderi industriale.

În sectorul turcesc al Nicosiei

CIPRU

INSULA DRAGOSTEI ȘI A SÎNGELUI

de Vera POKORNÁ (ziaristă cehoslovacă)

Cunosc o insulă a dragostei. Acolo aș vrea să trăiesc... Insula e Cipru, acolo aș vrea să trăiesc.
(Euripide — traducere liberă)

Erau ultimele minute ale unei nopți calde de vară, cele din urmă înaintea zorilor. Discuțiile interesante, chiar pasionante, despre actualitatea și istoria cipriotă nici gînd să se termine. În mijlocul prietenilor din Cipru, pe terasa hotelului Mara Monte, mi-am amintit deodată aceste versuri ale lui Euripide și parcă am regretat puțin că Ciprul nu rămăsese insula Afroditei, a dragostei, și că fața sa de astăzi a fost atît de des însîngerată. Conversația a contenit o clipă, toți priveam tăcuți discul soarelui înălțîndu-se de marea vinat-neagră. Culoarea lui sîngerie mi s-a înfipt în ochi și atunci mi-am dat seama de simbolul aproape banal al Ciprului — insula dragostei și a sîngelui. La urma urmelor, dragostea și sîngele, aceste două noțiuni, au sălășluit dintotdeauna împreună, tema eternă a poeților tuturor timpurilor.

O călătorie astăzi în Cipru nu e cum ți-ai putea-o închipui. Viteza mașinilor generează miopia civilizației. Pe șoselele Ciprului gonesc sute de vehicule de toate mărcile și mărimile. Cel ce vine din Europa centrală întîmpină greutăți, pentru că aici se circulă pe stînga. Cu asta te obișnuiești în cele din urmă, dar cea mai mare dificultate constă în depășirea și evitarea vehiculelor care vin din sens contrar. În Cipru a existat cîndva un guvernator britanic care, după instalarea sa, a făgăduit să asfalteze toate șoselele insulei. De atunci majoritatea drumurilor cipriote au pe mijlocul suprafeței lor bolovănoase și pline de șanțuri o fîșie asfaltată, îngustă de doi metri. Orice întîlnire între două vehicule se transformă, într-o fracțiune de secundă, într-o secvență de «western» american.

Cine vrea să cunoască Ciprul mai în amănunt trebuie să renunțe însă pe alocuri la mașină, în favoarea unui măgăruș. Călare pe biblicul patruped — singurul mijloc de transport și singura «mașină agricolă» a multor plugari ciprioți — se călătorește admirabil spre trecutul insulei. Un trecut ce trece cu mult dincolo de hotarele erei noastre.

Grecii și fenicienii s-au așezat aici în mileniul II î.e.n. Ciprul, importantă răscruce de drumuri în Mediterana orientală, a constituit ținta a tot soiul de cuceritori — egipteni, asirieni, perși și greci.

Începuturile istoriei sale se întrepătrund cu legendele mitologice, cea mai celebră dintre acestea fiind cea a nașterii aici a Afroditei — zeița greacă a dragostei și frumuseții, care s-a ivit la Paphos din spuma mării. În secolul al X-lea înaintea erei noastre în Cipru s-au așezat mulți dintre eroii războiului troian, punînd temeliile înfloritoarelor orașe Paphos, Iapithos, Soli, Kyrenia și, mai ales, a vestitei Salamis. Vechea capitală a regatului — Salamis — a rămas centrul cel mai important al insulei vreme de aproape două milenii. Grecii, romanii, bizantinii au lăsat pe acest pămînt mărturii ale culturii lor, distruse în bună parte în secolul al VI-lea al erei noastre de arabi. Nenumărate cutremure au desăvîrșit mai tîrziu distrugerea. Abia în anul 1870 arheologii au scos la iveală dintr-un strat de aluviuni mai poase gros de douăzeci de metri, vestigii ale culturii grecești din Cipru. E vorba de un gimnaziu, un amfiteatru cu o capacitate de șase mii de spectatori, un forum din piatră, un apeduct și băi termale cu un sistem perfect de producere a aburilor și apei fierbinți.

Venit în Cipru, în fruntea unei expediții, în anul 58 al erei noastre, Cato a lăsat o tristă amintire: în numele statului roman, el a confiscat bogățiile imense ale vechilor tezaure regale de pe insulă și, încărcîndu-le în sute de corăbii, le-a dus la Roma.

În primele secole ale erei noastre insula Cipru s-a aflat sub stăpînire bizantină; monumentele acestei culturi și mai cu seamă frescele din mănăstirile «Sfîntul Neophyt» sau «Ochiul sfînt al Domnului» din munții Troodos reprezintă valori inestimabile. Urmele trecutului în insula Cipru — inclusiv cele ale stăpînirii ei de către dinastia franceză Lusignan, care a cumpărat insula de la cuceritorul rege englez Richard Inimă de Leu, și mai tîrziu cele ale dominației Imperiului otoman (turcii au cucerit Ciprul în 1571) — nu sînt însă singurele elemente care atrag atenția pelerinului modern.

Ciprul, cu cei 9 250 de kilometri pătrați ai săi, e o țară în care viețuiesc două principale grupări etnice — greci și turci. Insula are șase districte administrative și șase orașe mari: Nicosia, cu aproape 100 de mii de locuitori; Limasol, cu 47 de mii; Famagusta, cu 35 de mii; Larnaka, cu 20 de mii; Paphos-Ktima, cu nouă mii și Kyrenia cu patru mii de locuitori.

După o statistică de dată mai recentă Republica Cipru are în total peste 600 000 locuitori. 77,3 la sută din populație sînt greci, 18,2 la sută turci, iar restul — armeni, maroniți, englezi, italieni și evrei. După îndelungata dominație colonială a Marii Britanii, Ciprul și-a dobîndit independența la 16 august 1960. Pentru cucerirea acestei independențe grecii și turcii din Cipru au luptat izolați, începînd din anul 1950, uneori însă și separat, și chiar unii împotriva celorlalți. Astfel au luat naștere lozinca ENOSIS (care exprimă dorința grecilor de a se alipi la patria mamă) și pandantul ei turc TAKSIM (care cere împărțirea insulei).

Înnoirile în viața economică, după dobîndirea independenței, se impun cu multă greutate în Cipru. Incapacitatea fostei administrații coloniale de a ameliora situația locuitorilor din Cipru pune azi guvernului o serie de probleme dificile, pe care acesta și-a propus să le rezolve în cadrul unor planuri de dezvoltare a economiei. Dar complexitatea acestor probleme este sporită de neîntronarea, încă, a păcii în insulă.

N-AM ÎNTÎLNIT-O PE ZEIȚA FRUMUSEȚII...

de Eugeniu OBREA

Ghidurile turistice (prolog tradițional al unui voiaj modern) promit cu risipă de cuvinte un paradis terestru mîngîiat de valurile blînde ale Mediteranei. Dar primul contact cu insula — produs la o oră matinală — a fost derutant. Nicosia ne-a întîmpinat cu o ploaie mărunță, rece, agasantă, ce se ambiționa să contrazică făgăduielile generoase de zile însorite din tipăriturile colorate ce le aveam încă în mîini. Zeița frumuseții era lipsă la apel. În schimb, în timp ce se consuma ritualul ștampilelor și controalelor de pe aeroport, am remarcat abundența puțin obișnuită a uniformelor militare: de la cele britanice, de o eleganță sobră, pînă la cele scandinave, de o stranie fețeritate. Ajunsesem oare, printr-un joc al întîmplării, în interiorul unei baze militare?

Turistul care se refugiază pe plaja de la Famagusta sau își petrece timpul doar între zidurile muzeului din Nicosia poate rămîne în captivitatea legendelor. Dar cel ce se apropie de «linia verde» înțelege că dincolo de aparențele turistice, dincolo de frumusețile cu care natura a înzestrat acest petic de pămînt, Ciprul este o insulă neliniștită. La ceasurile nopții, în hotelul de pe Ledra Street, ascultam pașii militarilor. Bocanci care călcau uniform pe asfalt, pînă tîrziu, cînd orașul adormea definitiv. Iluziile întreținute de forfota din cursul zilei se destrămaseră: rămîneau doar zgomotele acelea apăsătoare, monotone.

Există la Nicosia un paradox urbanistic: periferiile aparțin modernității, în timp ce centrul — împletitură de străzi strîmte, contorsionate, zgomotoase — este împovărat de moștenirea secolelor. Primele imagini pe care capitala le oferă vizitatorului sosit cu avionul sînt cele ale unor construcții de o eleganță simplă, cărora le sînt străine extravaganțele arhitecturale. Pe măsură ce înaintăm în oraș se înmulțesc clădirile fără etaj, de culoarea portocalelor, în alternanță cu blocuri îngrijit finisate dar lipsite de relief, blocuri pe care le-aș numi «fără identitate». Edilii Nicosiei au pregătit și un perimetru destinat numai industriei. Spațiile întinse așteaptă pe posesorii de capital.

Economia cipriotă înseamnă doar puține capitole. Industria — în afara celei extractive (35 la sută din exportul insulei) și a citorva fabricuțe alimentare, de încălțăminte și textile — rămîne deocamdată pe planul proiectelor. Este, în mare măsură, o consecință a conjuncturii politice: investitorii de capital nu agreează aventura, iar resursele statului sînt prea reduse pentru a-i îngădui o prezență mai activă în viața economică. Statistic, se înregistrează în cinci ani o creștere cu 37 la sută a producției industriale.

Agricultura rămîne «capul de afiș» al economiei cipriote (unul din doi locuitori muncesc pe ogoare), deși partea ce revine satului în formarea venitului național reprezintă abia un sfert. Lungile săptămîni fără ploaie transformă întinderi uriașe într-o pustietate fără viață. Pămîntul se crapă, rostind parcă un strigăt de ajutor. Cerul, de un albastru ireal, rămîne insensibil. Picătura de apă devine atunci cea mai prețioasă bancnotă. Ploaia este așteptată cu o răbdare cultivată din generație în generație, o răbdare înrudită cu speranța. Țăranul, care trăiește pe o insulă asaltată de valurile mării, care contemplă imensitatea calmă a Mediteranei, este robul apei, al capriciilor naturii. Avea dreptate confratele parizian care scria că în Cipru «problema apei este cea mai nelinișitoare, după cea a relațiilor dintre greci și turci».

La «linia verde» este liniște — liniștea de cimitir a frontului. Nu mai răsună împușcături, oamenii au revenit la măruntele lor fericiri și nefericiri, iar soldații din trupele ONU se plictisesc stînd de veghe la hotarul acesta artificial. La o distanță de numai o sută de metri viața se scurge nestingherită. Aparent. Pentru că «linia verde» nu înseamnă numai frontul absurd pe care a curs sînge, ci și prăpastia săpată între cele două comunități — grecă și turcă — de antagonisme amplificate de imixtiunile străine (nu se poate schița un tablou cipriot fără a aminti existența bazelor militare britanice: 99 de mile pătrate, pe care băieții veniți de pe malurile îngețoșate ale Tamisei și-au instalat bombardiere nucleare).

Rațiunea a învins în clipele dramatice și beligeranții de ieri au luat loc la masa negocierilor. Dialogul intercomunitar este îngreunat însă de animozitățile care s-au acumulat, ca și de actele comise de extremiștii ostili reconcilierii. Bombele care au început să explodeze și care au culminat cu atentatul împotriva președintelui Makarios indică reactivizarea adversarilor unui Cipru independent. Aparițiile lor coincide cu tentativele de a transforma insula într-o bază NATO. «La Nicosia calmul este fragil — mi s-a spus într-o redacție. Ediția de dimineață se înșeală în banalitate. La prînz, scoți însă o ediție specială: încordare și împușcături. Ne-am obișnuit...»

Cei care vin la Nicosia pentru a culege de timpuriu boabe de soare și pentru a visa lîngă ziduri multiseculare, reci și mute, privesc Ciprul prin ochenele vacanței. Insula Afroditei cunoaște însă neliniști profunde. Deocamdată, prea multele uniforme militare au alungat-o pe suava zeiță a frumuseții...

Salamis, amfiteatrul grec.

La Kendron, nu departe de Kyrenia: un loc unde se întîlnesc zilnic bărbații satului

Uzina Chimică Sinteza
Oradea

Cunoașteți profilul uzinei noastre?

- PRODUSE DE SINTEZE ORGANICE ȘI FARMACEUTICE:
  - — acid salicilic
  - — acid acetilsalicilic
  - — acid benzoic
  - — benzoat de sodiu
- INSECTICIDE ORGANO-FOSFORICE:
  - — Carbetox
  - — Sintox 25%
  - — Fosfotox R
  - — Cimexan
- LACURI ȘI VOPSELE PE BAZĂ DE ULEI:
  - — Linoxin
  - — Durol
  - — Inol
  - — Ideal
  - — Deruginol
  - — Durax
- PIGMENȚI ANORGANICI DE PRECIPITARE:
  - — galben de crom
  - — verde de crom
  - — albastru de fier
  - — oxid roșu de fier Al.
  - — silicocromat bazic de plumb

CU CAP

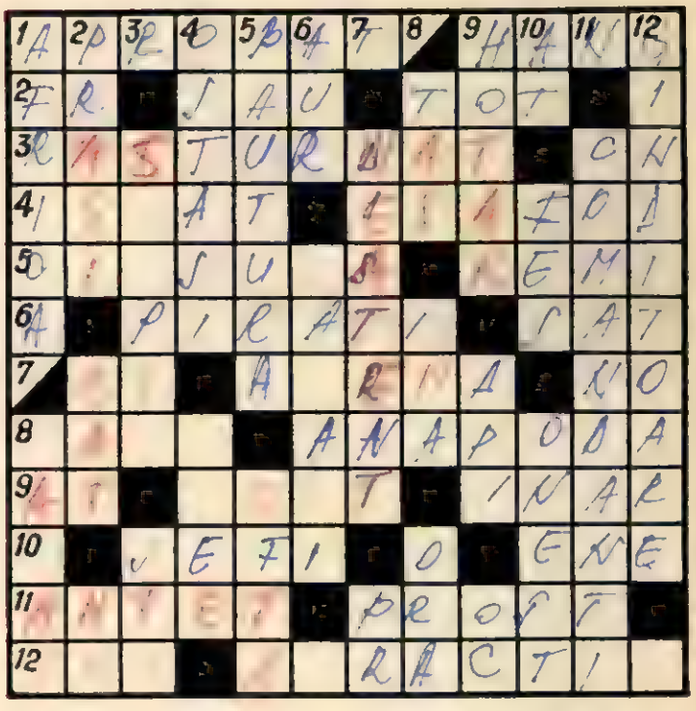

ORIZONTAL: 1) A dat din cap — Ison (fig.). 2) Cap în Franța! — Ori — De la cap la cap! 3) Pus în cap — Capul Nord! 4) Un cap între capete — Acolo și-au pierdut unii capul. 5) Pune capăt zilelor — Pietre pe masă. 6) Corăbierii cu «capul de mort» — Localitate rurală. 7) De două ori — Născută din capul propriului ei tată — În capul nostru! 8) A vopsi părul din cap — Fără cap. 9) Cal — Cap mare — Cultivator de in. 10) Capi — Vine pe la gene. 11) În capul scrisorii — Tare de cap. 12) În capul tridentului! — Cap... tare!

VERTICAL: 1) Acolo aflăm Capul Bunei Speranțe și Capul Acelor — Cap. 2) A da buruienilor la... cap! — Cu două capete — Cel mai scurt număr! 3) Cap (fig.) — Verbul celui cu cap. 4) Cu căști pe cap (pl.) — Iese din cap. 5) Se urcă la cap — A te lua cu mîinile de cap. 6) Pe unii îi face să-și piardă capul — A nu da de capăt. 7) Cu capul în nori — Capre! 8) Taler cu două fețe — Nume de fată — Ceas. 9) Capăt — Prefix pentru albine — Din toc! 10) Capăt la cap! — Pe capul turcilor — Nici capul nu-l doare. 11) Căpetenii. 12) Îngîndurată.

Dumitru IACOBESCU

Dezlegarea jocului «PORTURI» apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) CONSTANTA — VAS. 2) ASTRAHAN — LEBA. 3) RAU — LISABONA. 4) AKITA — U — ASEDA. 5) CA — ARICA — ATAL. 6) A — PRAZ — SENINE. 7) SHIN — MALAGA — X. 8) ORALI — APE — DA. 9) HUE — ERAN — LYON. 10) ASUMA — D — LE — VD. 11) IT — ALGER — STER. 12) FOUR — ANAS — ORI. 13) ANVERS — RIGA — A.

Pe baza înțelegerii dintre conducerile Partidului Comunist Român și Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, la Moscova a avut loc o întîlnire între delegația Partidului Comunist Român, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, și delegația P.C.U.S. în frunte cu Leonid Brejnev. În fotografie: la sosire pe aeroportul Vnukovo, Moscova.

George SERAFIN

„CONCEPT PE TERMEN LUNG"

Deși înundat — și obligat în consecință să-și mute sediul lucrărilor de la Saarbrücken la Kaiserslautern — Congresul Partidului Social-Democrat vest-german nu a cîntrat la apă». Este opinia majorității observatorilor și comentatorilor care au investit în urmărirea dezbaterilor partidului lui Willy Brandt un interes și o atenție cu totul speciale. Pentru că este vorba de primul Congres al P.S.D. ca partid majoritar de guvernămînt (chit că în coaliție cu liber-democrații) și mai ales pentru că este considerat ca un semnificativ test al coeziunii partidului și al șanselor sale de a-și menține sau lărgi adeziunea corpului electoral.

Deplin convinși de importanța mizei în joc, liderii social-democrați — cancelarul Willy Brandt, vicepreședintii P.S.D. Herbert Wehner, șeful grupului parlamentar al partidului, Helmut Schmidt, ministrul apărării, Karl Schiller, ministrul economiei, și alții — și-au axat în ultimă instanță intervențiile pe demonstrarea — faptic, polemic și uneori patetic — capacității Partidului Social-Democrat de a guverna țara. Criticilor, permanente și frontale, ale opoziției creștin-democrate li s-a răspuns viguros, cu argumente de ordin practic și de principiu; rezervelor și nemulțumirilor mai calm sau mai dur exprimate ale sindicatelor le-au fost opuse contraargumentații, explicații și uneori autocritici; pentru uzul întregii țări, și poate nu numai al ei, s-a anunțat elaborarea unui «concept 1972 pe termen lung», mai prozaic spus, a unui program de perspectivă a cărui consacrare urmează să fie făcută de congresul viitor al P.S.D.

Din cuvîntarea cancelarului, apreciată ca principalul raport politic al congresului, se pot desprinde încă de pe acum ambițiile, proiectele și liniile de principiu ale viitorului program. Astfel, obiectivul pentru cel de-al 8-lea deceniu ar urma să fie «democratizarea societății», Willy Brandt precizînd că «democratizare înseamnă în acest caz — ca să nu mai existe nici un echivoc — desființarea mai temeinică a privilegiilor în toate domeniile». În viziunea sa, societatea contemporană își are asigurat viitorul numai prin «dinamică și stabilitate, prin dezvoltare și creștere, prin cultură și perfecționare...»

Congresul a prilejuit cancelarului și reafirmarea pozițiilor sale fundamentale de politică externă. Astfel, «convorbiri serioase cu vecinii din Răsărit» și acord «cu cei care poartă răspunderea conducerii în R.D.G. asupra faptului că de pe teritoriul german nu trebuie să mai izbucnească niciodată un război». Și — în context european — «Republica Federală a Germaniei nu are revendicări teritoriale nici acum, nici în viitor», iar Europa trebuie să devină «un continent al păcii, al unui nivel de trai ridicat, al schimburilor, al performanțelor tehnice de vîrf. Dorim ca nici un singur popor să nu fie exclus din Europa popoarelor». Subliniind «ancorarea în alianța atlantică», necesitatea «solidității și lărgirii Pieței comune» și sprijinirea ideii «unității politice vest-europene», cancelarul Brandt a definit astfel și poziția R.F. a Germaniei în evoluția relațiilor interoccidentale.

Congresul P.S.D. (de la Saarbrücken sau de la Kaiserslautern? — dilema se menține) a oferit exprimarea opțiunilor partidului de guvernămînt din R.F. a Germaniei și conturarea peisajului politic, economic și social pe care partidul social-democraților vrea să-l realizeze în viitorul apropiat. Iar congresul din 1972 dispune de suficient timp pentru a verifica eficiența și priza «conceptului încă brut» al programului de viitor.

L. SĂRĂȚEANU

ITALIA – FUNDAL PREELECTORAL

Alegerile regionale și comunale de la 7 iunie îmbracă pentru viața politico-socială italiană o semnificație deosebită. Fiind cea dintîi consultare după încheierea unui nou guvern cvadripartit, alegerile de la începutul lui iunie vor permite conturarea unei idei mai precise asupra creditului acordat politicii de centru stînga prezidate de domnul Mariano Rumor. Testul nu se va rezuma însă la acest aspect. Într-adevăr, fiecare dintre partidele alcătuitoare ale coaliției guvernamentale (democrat-creștin, socialist, socialist-unitar și republican) se străduie să recolteze cît mai multe sufragii, solicitînd în acest sens pe cei aproximativ 34 de milioane de alegători cărora le prezintă, în cadrul campaniei electorale, mai mult sau mai puțin ample programe. În ce privește forțele dinafara coaliției guvernamentale, viitoarele alegeri vor pune în lumină și dinamica ponderii lor în viața publică italiană. Experiența consultărilor electorale precedente a reliefat creșterea constantă a prestigiului stîngii și — în fruntea ei — a Partidului Comunist.

Dar dacă, pe planul raportului de forțe, scrutinul de la 7 iunie va constitui un examen însemnat pentru întreg evantaiul politic italian, evenimentul trebuie considerat și în lumina efervescenței sociale care continuă să se facă resimțită în întreaga țară. Ziarul «Il Giorno» releva noile momente ale «luptei dure și implacabile dintre frontul muncii și patronat», momente care se înregistrează continuu. În legătură cu aceasta se cuvine menționat faptul remarcabil al organizării de acțiuni în comun de către cele trei mari centrale sindicale italiene. Într-adevăr, cu prilejul sărbătorii de 1 Mai, pentru prima dată după 22 de ani au avut loc acțiuni greviste, demonstrații, reuniuni unitare ale Confederației generale a muncii, Uniunii italiene a muncii și Confederației sindicale a muncitorilor. De altfel, încă din martie aceste centrale sindicale au elaborat un document care sintetizează un program de politică economică și socială *«destinat să transforme în mod radical mecanismul de dezvoltare a Italiei, folosindu-se mai complex resursele naționale, îmbunătățindu-se serviciile sociale fundamentale printr-o politică de reforme esențiale»*. Documentul oglindește, de fapt, principalele revendicări ale oamenilor muncii, fie că sînt din mediul urban, fie că sînt din mediul rural, fie că aparțin nordului industrializat sau sărmanului «Mezzogiorno». Astfel, el preconizează o nouă orientare a investițiilor, ștergerea dezechilibrului în dezvoltarea economiei naționale (în sud se realizează numai 24% din venitul național, iar criza locurilor de muncă este alarmantă), reforma sistemului de învățămînt pentru a se permite sporirea accesului la studii superioare a tinerilor aparținînd unor familii muncitoare, intervenția statului în construcția de locuințe pentru salvarea salariaților de plaga speculei ce se face în acest domeniu, o nouă reformă fiscală etc.

Revendicările de ordin economic se împletesc și cu cele de natură politică. Într-adevăr, se cere legiferarea unui statut al muncitorilor destinat să extindă drepturile muncitorești, să legifereze organizarea de reuniuni în interiorul întreprinderilor, participarea la adoptarea hotărîrilor care privesc păturile salariate etc. Astfel, pentru cercurile guvernante italiene, problema dominantă care se pune este aceea de a răspunde unei largi game de cereri populare ce se manifestă impetuos pe întreg teritoriul Italiei și în toate ramurile de activitate.

Mihai LAZĂR

ROMÂNIA ȘI AFRICA

Edificarea unui sistem de bune relații, care să genereze acel climat de încredere, de respect, de cooperare și pace, atît de necesar în zilele noastre, constituie obiectul unei perseverente politici a statului nostru. Faptul este bine știut și de necontestat. Să ne oprim la un elocvent exemplu, și anume la relațiile României cu Africa. Solidaritatea deplină a poporului nostru cu lupta pentru libertate și independență a țărilor marelui continent negru, sprijinul politic concret acordat de România la O.N.U. și în alte organisme internaționale pentru emancipare, prosperitate generală și dezvoltare de sine stătătoare — toate acestea au creat numeroase și trainice punți.

În prezent, România întreține relații diplomatice, la nivel de ambasadă, cu nu mai puțin de 29 de țări de pe continentul african, iar mai mult de 50 de acorduri și înțelegeri reglementează relațiile noastre cu aceste țări. România este binecunoscută în Africa și prin produsele ei industriale, și prin specialiștii care i-au fost solicitați și pe care i-a trimis în numeroase țări să ajute la valorificarea resurselor naturale, la construcția unor importante obiective industriale etc. Volumul schimburilor comerciale dintre România și țările Africii a crescut, în ultimii zece ani, de 4 ori; instalații petroliere românești forează în Sahara, tractoare românești brăzdează întinsele savane, fabrici întregi «made in Romania», foarte apreciate pentru înaltul lor nivel tehnic, lucrează cu plin randament, sute de tineri africani studiază în România, iar alții se specializează în felurite domenii ale producției materiale sau spirituale. Republica Arabă Unită, Algeria, Sudan, Tunisia, Maroc, Tanzania, Nigeria, Republica Populară Congo, Republica Democratică Congo, Guineea, Kenya, Zambia, Ghana, Republica Africa Centrală, Somalia, Burundi — o enumerare de loc completă dar, chiar așa, impresionantă prin volumul relațiilor noastre.

Desigur, cheia de boltă a acestor bune relații o constituie aplicarea principiilor recunoscute ale suveranității și independenței naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, legea avantajului reciproc, dreptul inprescriptibil al fiecărui popor de a-și hotărî singur destinul potrivit propriilor sale aspirații și interese. Aceste principii, care conduc politica externă a țării noastre, creează cel mai propice climat pentru bună înțelegere. Un alt element esențial în dezvoltarea relațiilor noastre cu țările Africii rezidă în faptul că România își afirmă, în mod permanent, solidaritatea și sprijinul deplin față de lupta popoarelor africane pentru libertate și progres social, împotriva imperialismului și neocolonialismului, împotriva politicii de discriminare rasială. Țara noastră consideră că renașterea popoarelor continentului african, afirmarea ființei lor naționale constituie un factor deosebit de important în lupta pentru pace și progres social. Numeroasele contacte între reprezentanții cei mai de seamă ai României cu personalități africane, — cel mai recent prilejuit de vizita în România a președintelui Zambiei — întîlniri la nivel ministerial, cum prilejuiește turneul în Africa al ministrului de externe al României, au evidențiat toate aceste aspecte ale relațiilor noastre cu țările Africii și satisfacția față de reușita în edificarea unui spirit corespunzător intereselor generale ale popoarelor, cauzei păcii și colaborării internaționale, progresului general al omenirii: spiritul respectului și al încrederii.

glob-comentar

I. FÎNTÎNARU

ÎNTRE TRECUT ȘI VIITOR

Încotro evoluează tineretul vest-german? — este, fără doar și poate, o întrebare-problemă de cea mai chinuitoare preocupare pentru toți cei care n-au uitat tragedia hitleristă.

Nimeni nu ar putea tăgădui că în R.F. a Germaniei există și se manifestă tineri care, deși au deschis ochii în era postbelică, devin — sub influența unor supraviețuitori ai nazismului — purtători ai unor concepții și mentalități de tristă amintire. Personal, am văzut asemenea tineri agitîndu-se zgomotos pe străzile Münchenului și Stuttgartului în favoarea P.N.D. (partidul neonazist), în preziua alegerilor din toamna trecută, și i-am auzit lamentîndu-se a doua zi în legătură cu înfrîngerea suferită. În mod incontestabil, tineri din categoria amintită există, și tendința pe care ei o întruchipează se cere combătută cu toată vigoarea.

Analiza atentă a realității scoate la iveală și fapte care denotă alt fel de tendințe, de astă dată pozitive, realiste, lucide. Nu mă gîndesc numai la acei tineri care ies în stradă pentru a manifesta împotriva activității reacționare a concernului Springer, a înarmărilor, pentru recunoașterea R.D.G. Am în vedere unele fenomene noi chiar în rîndul cercurilor și partidelor parlamentare. M-aș referi, concret, la cîteva fapte legate de recentul Congres al Partidului Social-Democrat. Referindu-se la rezoluțiile pregătite pentru congres de tinerii socialiști din cîteva landuri, «Neue Zürcher Zeitung» a scris: «Tînăra stîngă, inclusiv unii deputați, propagă un neomarxism militant, punînd accentul asupra unor probleme economice și sociale cum sînt formarea averilor, reforma fiscală, a învățămîntului, concentrarea presei». Iar ultraconservatorul «Die Welt» releva că «tinerii socialiști, criticînd forme de proprietate depășite, au elaborat un proiect de lege în care se cere «comunalizarea» pămîntului». Tot «Die Welt» arăta că «acești reformatori de stînga» folosesc expresia «război imperialist» cu referire la intervenția S.U.A. în Vietnam, că organizații din Kamen sau Köln cer cu insistență «recunoașterea de jure a R.D.G.», iar cea din Hessen-Sud reclamă «proclamarea acordului de la München ca nevalabil». Ecoul acestei rezoluții a răzbătut și în sala Congresului P.S.D., unde, după cum au sintetizat ziarele vest-germane, s-a afirmat revendicarea organizațiilor de tineret, cărora li s-au alăturat și militanți mai vechi, pentru «mai mult socialism».

Deci, tendințe și tendințe. Popoarele europene sînt interesate și doresc să prevaleze tendințele pozitive. De ce depinde aceasta? Între altele, și în mod hotărîtor, de perspectiva ce se va deschide în fața tinerei generații. Este incontestabil că numai o politică constructivă, de largă viziune, îndreptată consecvent spre destindere, care să pornească de la recunoașterea realităților postbelice și să favorizeze participarea ambelor state germane, pe picior de egalitate, la soluționarea problemelor internaționale, este în stare să frîneze și să anihileze cursul reacționar, să stimuleze și să încurajeze forțele realiste, lucide, existente în R.F. a Germaniei. Tocmai aici intervine marea răspundere a factorilor politici maturi, fie ei vîrstnici sau tineri, ca număr de ani.

Ilie SERBĂNESCU

„ZIDURI" ȘI „UMBRE"

Wall Street — sediul celui mai puternic imperiu financiar al lumii capitaliste; «strada zidului» (200 metri lungime și 6 lățime), unde, din cauza zgîrie-norilor, lumina soarelui nu pătrunde și umbrele nici măcar n-au loc să se formeze. În ultimul timp însă un soi de alte umbre s-au instalat amenințătoare în spatele «zidurilor» și printre imensele buildinguri. Sînt «umbrele» marelui crah financiar din 1929. Au fost declanșate de scăderile masive ale cursurilor celor mai importante acțiuni bursiere în Wall Street. Indicele Dow Jones (indice al valorilor medii ale anumitor categorii de acțiuni aparținînd principalelor firme industriale, considerat un barometru al întregii activități economice) a înregistrat scăderi extrem de importante, — peste 20% față de acum un an — situîndu-se sub 700, nivel considerat în zona alarmei totale (mai mic chiar decît în momentul asasinării președintelui Kennedy).

Am avut prilejul, într-unul din numerele revistei de la începutul acestui an, să consemnăm cauzele care au dus la scăderea acestui indice pînă la nivelul 800 — limită pe care cercurile de afaceri o consideră ca pe o adevărată «linie Maginot», cu toate implicațiile dramatice ale acesteia. Iată însă că această linie a fost depășită, îngrijorarea ajungînd la maximum. Fenomenul este pus în legătură, în principal, cu acțiunea a doi factori. «Necazul — arată «Financial Times» — este că lunga campanie a administrației americane de a reduce inflația fără a provoca o severă recesiune a intrat într-o mare încurcătură». Acesta fiind unul din factori. Despre ce este vorba? Încercînd să combată puternica inflație, administrația, dînd curs în mare măsură sfaturilor adepților teoriilor monetariste, a redus sever masa monetară, introducînd puternice restricții creditului. Scopul urmărit este descurajarea investitorilor și, prin aceasta, comprimarea cererii interne — deci combaterea inflației. Dar inflația nu s-a arătat receptivă la aceste măsuri, iar cei care a resimțit, de fapt, urmările a fost însuși businessul. Astfel că, în timp ce inflația continuă marcat (în primul trimestru 1970 prețurile au crescut cu 6 la sută), cerînd menținerea măsurilor pentru combaterea ei, în economie și-au făcut loc fenomene și tendințe de recesiune, care cer adoptarea unor măsuri inverse. Printre aceste fenomene: reducerea producției industriale (numai în primul trimestru mariile companii Ford și General Motors, care «dau tonul», au înregistrat scăderi de 25% și respectiv 33%); diminuarea în termeni reali a produsului național brut american cu aproape 3 miliarde dolari, în aceeași perioadă; nivelul șomajului înregistrează un procent peste cel din perioada corespunzătoare a anului trecut. Totul a fost preluat de barometrul Wall Street-ului, afacerile fiind, după opinia observatorilor, într-o «totală încurcătură și descurajare».

Al doilea factor luat în considerație — și nu mai puțin important — este însăși escaladarea americană sporită în Asia de sud-est, semnificativ fiind faptul că scăderile bursiere importante de pe Wall Street au urmat — aproape ca reflex imediat — anunțării deschiderii celui de-a treilea front indochinez, în Cambodgia.

Perspective? Corespondentul ziarului «Financial Times» a încercat să ceară, prin telefon, părerea însuși a aceluia care este considerat principalul inspirator al metodelor monetariste ce prevalează actualmente în dirijarea economiei americane și, în special, în lupta pentru combaterea inflației — Milton Friedman. Nu a putut afla nimic, întrucît expertul, din precauție, blocase legătura telefonică.

Între numeroasele personalități care au condamnat în mod hotărît acțiunile agresive ale S.U.A. în Indochina se numără și binecunoscuta actriță Vanessa Redgrave, pe care fotoreporterul a surprins-o în mijlocul demonstranților din Trafalgar Square din Londra.

DEOCAMDATĂ PE PUNCTE

Ce se va întîmpla la 30 iunie? După spusele optimiștilor de la sediul Pieței comune, la Luxembourg vor începe tratativele cu Anglia. Dar mai sînt și unii care, fără să poată fi calificați pesimiști, văd lucrurile într-o lumină mai puțin roză. Pentru ei este evident că la 30 iunie totul se va reduce la o luare de contact procedurală și oarecum festivă. Din cauză că alegerile parlamentare engleze urmează să aibă loc la începutul verii, problemele de fond nu vor putea fi abordate decît după aceea. Dar (pentru că sînt mulți de «dar») nici nu se vor așeza bine valurile electorale și va începe vacanța politică, ceea ce amînă din nou negocierile propriu-zise pînă la toamnă.

Dar în toamnă va putea fi oare reluat firul discuțiilor exact din locul unde ajunseseră înainte de alegeri? Greu de spus. Evident, în timpul campaniei electorale se spun multe lucruri, care dispar ulterior din memoria oamenilor politici, dar este semnificativ că partidele laburist și conservator se întîlnesc acum în problema Pieței comune aproape pe aceeași platformă — oarecum mai dură față de cererile celor șase. Ministrul britanic însărcinat cu afacerile europene, George Thomson, a declarat că Anglia nu va adera la C.E.E. decît în condiții «juste și rezonabile». El a adăugat: «Sîntem pe deplin capabili să facem față sfidării economice, rămînînd în afara comunității dacă acest lucru va fi necesar». Liderul conservator a folosit la rîndul său termeni identici, cerînd condiții «juste și rezonabile». Dacă ambele partide solicită voturi de pe o astfel de platformă, se poate spune de pe acum că, indiferent ce partid va ieși învingător în alegeri, el va contracta față de electorat obligația de a duce tratative de pe această poziție sau apropiată de ea. Ziarul francez «Le Monde» relatează că în aceste condiții negocierile vor dura cel puțin doi ani, începînd din 1971, la care trebuie adăugat procesul îndelungat al ratificărilor necesare.

Așadar, la întrebarea ce se va întîmpla la 30 iunie, răspunsul este ușor de dat: nimic. Și după aceea? Tot nimic. Abia mult după aceea se va putea trage concluzia dacă tratativele au început realmente, dacă ele au șanse de succes, dacă într-adevăr problema extinderii Pieței comune a devenit, atît pentru cei șase cît și pentru Anglia, o preocupare la ordinea zilei sau este vorba pur și simplu de un pretext în jurul căruia se desfășoară un joc cu cărți și mize mai mari. Cert este că exact în ziua cînd la Luxembourg se anunța acordul în privința datei negocierilor cu Anglia, la Paris, Comisia politică a U.E.O. vota, în ciuda opoziției reprezentanților parlamentari gaulliști, o recomandare de a se trece la «lărgirea U.E.O. și pregătirea realizării uniunii politice a Europei». Și, evident, acțiunea ce pare să fie pe placul Angliei nu poate fi pe placul Franței care consideră, după cum se exprima unul din parlamentarii guvernamentali francezi, că o astfel de inițiativă «ar complica sarcina relansării Europei politice în cadrul Tratatului de la Roma».

După cum se vede, problema lărgirii Pieței comune se află încă în faza înscrierii de puncte și nu a negocierilor reale.

L. NICOLAE

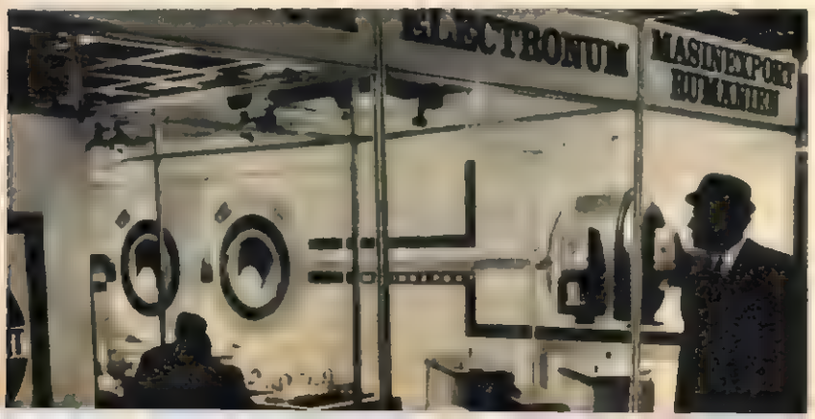

La Tîrgul internațional de produse industriale deschis recent în orașul vest-german Hanovra, țara noastră a fost reprezentată printr-un stand ale cărui exponate s-au bucurat de interes din partea vizitatorilor.

sapte zile pe pămînt

A TREIA DIMENSIUNE

Pe culoarele sediului N.A.T.O. din capitala belgiană, ca și în rîndul comentatorilor politici ce urmăresc acțiunile și evoluția acestui bloc militar occidental — intrat, luna trecută, în al 22-lea an de existență — se poartă vii discuții în jurul proaspăt creatului comitet menit să se ocupe de «sfidările la adresa societății moderne». Argumentația scepticilor se concentrează într-o remarcă malițioasă, și anume că cea mai serioasă sfidare la adresa civilizației occidentale o constituie «proliferarea comitetelor». La care riposta susținătorilor noului comitet — ce-și propune să se ocupe de teme mergînd de la securitatea rutieră și pînă la lupta împotriva poluării plajelor — este că acesta a făcut în patru luni de cînd ființează mai mult decît orice alt organism în patru ani, concretizînd astfel, după părerea lor, «cea de-a treia dimensiune a alianței» preconizate la sesiunea jubiliară de anul trecut și constînd în «exploratea mijloacelor de a pune experiența și resursele națiunilor occidentale în comun, în serviciul nivelului de trai al popoarelor noastre».

Nepucînd împărtăși entuziasmul apologeților respectivului comitet din lipsă de suficiente elemente faptice — se știe doar că primarul orașului american Indianapolis a propus organizarea unei reuniuni a primarilor din țările N.A.T.O.; că la Detroit au fost convocați savanți din țările N.A.T.O. pentru a li se împărtăși rezultatele cercetărilor asupra «baloanelor cu aer» plasate în mașini, în fața pasagerilor, pentru cazuri de accidente; că (lucru într-adevăr senzațional) pentru prima dată s-a renunțat la caracterul secret al documentelor în acest organism, un raport asupra poluării orașului Ankara nefiind «clasificat» — disputa mai sus-amintită n-ar fi meritat, poate, a fi relevată. Dacă «cea de-a treia dimensiune a alianței» de care vorbea președintele Nixon și pentru a cărei evidențiere a fost anume creat comitetul «antisfidării» n-ar ilustra un fenomen caracteristic blocului nord-atlantic în vremea din urmă — și anume efortul întreprins de către oficialitățile S.U.A. din N.A.T.O. pentru a-i făuri acestui bloc militar o înfățișare nouă. Necesară nu numai pentru a abate atenția de la faptul că sub egida sa proliferează mai mult înarmările decît comitetele (potrivit datelor Institutului de la Stockholm pentru cercetări în problemele păcii, numai în S.U.A. volumul sumelor alocate înarmărilor au crescut între 1965 și 1968 în medie cu 12% pe an), dar și pentru a-i reuni — bineînțeles sub «leadership»-ul american — pe partenerii atlantici sub steagul măcar al unui obiectiv la a cărui realizare interesele tuturor să fie convergente. Și nicicînd ca acum, în întreaga istorie de două decenii a N.A.T.O., Statele Unite n-au resimțit tendințele centrifuge manifestîndu-se atît de puternic ca acum, cînd imensa majoritate a liderilor vest-europeni s-au disociat de acțiunile S.U.A. din Indochina. Demonstrînd astfel — intenționat sau nu — că înțeleg pericolul virtual pe care-l poate reprezenta — așa cum remarca și un comentator al «Pravdei» — «prezența într-un bloc militar alături de o țară care nu numai că încalcă normele dreptului internațional dar care în virtutea interdependenței din cadrul N.A.T.O. își poate antrena aliații pe drumul lunecos al aventurismului, cu toate consecințele ce decurg de aici». Tocmai în această lumină poate fi privită sesiunea Consiliului ministerial N.A.T.O. ce urmează să aibă loc la 26 și 27 mai la Roma.

I. CIOARĂ

C.E.C.O. — BILANȚ PRECAR

Nu orice aniversare a vîrstei de 20 de ani înseamnă tinerețe și vigoare. În cazul de față, evenimentul — marcat recent în presa vest-europeană — a fost un prilej de constatare a unor nevralgii specifice mai degrabă bătrîneții.

În ce măsură această organizație constituită în baza Planului Schumann, prezentat la 9 mai 1950, — Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului — care a dispus de unele mecanisme supranaționale, a reușit să-și atingă obiectivele? Aceasta este întrebarea pe care și-o pun acum observatorii occidentali. Atenția cu care atît adepții integrării cît și oponenții ei cîntăresc bilanțul activității de două decenii a C.E.C.O. este cu atît mai explicabilă cu cît ei caută să deslușească, cu acest prilej, perspectivele integrării vest-europene în cadrul Pieței comune, care în acest an își propune să înceapă realizarea uniunii economice.

A adus oare existența C.E.C.O. rezultate economice superioare? Iată prima întrebare care se pune astăzi, știut fiind că aceasta era principala țeză integraționistă. Răspunsul? În ultimii 18 ani extracția de cărbune a «celor șase» s-a redus cu 28%. Producția de oțel, este adevărat, a sporit mult, de la 42 la 107,3 milioane tone dar, remarcă comentatorii, nimic nu dovedește că această creștere este legată de existența C.E.C.O. — alte țări, de exemplu U.R.S.S. sau Japonia, obținînd ritmuri cu mult superioare. Comerțul cu oțel între «cei șase» a crescut de 10 ori față de 1952, dar această creștere s-a realizat prin aplicarea unor măsuri discriminatorii față de importul din alte țări, menținîndu-se astfel prețuri ridicate, ceea ce a urcat costurile de producție, dezavantajînd industria comunitară pe plan internațional.

O a doua întrebare: a fost pusă în practică o politică comună pentru raționalizarea producției și egalizarea salariilor? Răspunsul este, de asemenea, negativ. Fiecare guvern continuă să-și subvenționeze extracția națională de cărbune, iar salariile rămîn foarte diferite, cu decalaje mergînd pînă la 43%.

În sfîrșit: a reușit C.E.C.O. să împiedice renașterea marilor concerne siderurgice? Nicidecum. Procesul de concentrare a fost reluat, cu rezultatul că, dacă acum 10 ani cele mai mari zece trusturi controlau 40% din producția țărilor membre, astăzi aceste trusturi controlează 60% din producție și stabilesc prețuri de monopol. Comisia executivă nu are decît o influență foarte redusă asupra acestor giganți.

În contextul dificultăților pe care continuă să le întîmpine unificarea economică a Europei occidentale, de îndată ce sînt lezate interesele naționale, recunoașterea eșecului C.E.C.O. justifică și ea concluziile puțin încurajatoare pentru acei care prevăd «efecte miraculoase» de pe urma integrării.

Irina VIANU

mapamond'70

de Ioan GRIGORESCU

TOKYO, ORA 7 DIMINEAȚA

(periplu japonez)

Armele reporterului sînt observația și interpretarea celor observate, redarea lor fiind o chestiune de necesitate vitală. Ne aflăm într-un oraș fascinant, fără egal în multe privințe, care concentrează într-o hotarele lui o populație cît a României de azi. A-i urmări viața fie și treizeci de zile și nopți în șir și a revendica dreptul la concluzii înseamnă să ai pretenția că ai cunoscut vastitatea și profunzimile oceanului dintr-o găleată de apă marină.

E ora șapte dimineața. Șaptezeci și cinci de mii de sirene își cheamă muncitorii la o nouă zi de lucru în fabricile și uzinele Megalopolisului. Douăzeci și una de antene de televiziune — dintre care cea mai înaltă depășește proporțiile Turnului Eiffel din Paris, imitat cu minuție și cu avantajul oțelului flexibil — își lansează în eter programele. Agenții de circulație veghează deci, la locurile de traversare a străzilor, în cușcile fixate la un metru înălțime, sînt suficiente fanioane galbene pentru școlarii care, în curînd, se vor îndrepta spre școli. Fanioanele acestea făcute din masă plastică, de un galben fosforescent pentru a fi văzute de șoferi și pe întuneric, sînt o prezență permanentă pe toate străzile din orașele japoneze. Pentru a traversa strada, un grup de școlari în un fanion, îl înalță, valul de automobile își stăvilește cursul ca la un semnal ce nu poate fi încălcat, și o dată ajuns pe trotuarul de vizavi, galbena baghetă magică este depusă în coș. Astfel înarmat, pietonul devine suveran, iar automobiliștii îi acordă o prioritate necondiționată. În curțile școlilor de pe întreg arhipelagul nipon se formează la această oră careul pentru raportul de zi și festivitatea cotidiană a înălțării drapelului național, iar întrarea în clase se face în marș, sub sunetele și cadența fanfarelor, într-un ritual supravegheat de întregul corp profesoral.

Metrourile și gările capitalei trăiesc prima oră de vîrf a zilei, escalatoarele gem în urcușul spre suprafață sub greutatea pasagerilor, gurile stațiilor subterane debordează pe trotuare o mulțime grăbită în care predomină tineretul îmbrăcat impecabil, căci Megalopolisul nu acceptă în atelierele sau în birourile sale ținuta neglijentă. În marile piețe, vestimentația gospodinelor este dominată de chimonoul de dimineață, și în fața tarabelor cu pescăre și legume — aceleași tarabe dintotdeauna și de pe tot pămîntul — îmbrăcămintea aceasta din alt secol restituie Megalopolisului de beton armat și oțeluri flexibile ceva din permanența și fascinația japoniei veșnice.

În micile ateliere care hrănesc o jumătate din populația țării se muncește din zori, adică din momentul cînd a început munca în asalt pentru întreținerea străzilor sau pentru săparea noilor galerii de metro. Megalopolisul nu-și poate permite închiderea circulației pe o arteră sau într-o intersecție decît cîteva ore pe noapte, cînd concentrează toată mecanizarea de care dispune pentru a rezolva cele mai complicate lucrări în cel mai scurt timp posibil. Aici ar fi ceva de învățat de către edilii noștri și moștenitorii fostei societăți de poduri și șosele. Drumul, spun japonezii, nu își amortizează cheltuielile decît prin circulație, altfel își pierde rațiunea de a exista. Ocolișurile impuse transportului automobilistic prin gîtuirea circulației firești ridică prețul reparațiilor proporțional cu consumul de carburanți și durata lucrărilor. De altfel, o excelentă lecție despre rentabilitate într-o logică niponă mi-a dat-o un șofer tokiot, angajat la o mare firmă de taxiuri. El spunea că patronul îl obligă să circule neîntrerupt, chiar fără clienți, și că nu își poate primi salariul dacă nu totalizează zilnic un rulaj de cel puțin trei sute de kilometri, cu sau fără încărcătură. E drept, taxiul era legat prin radio de un dispecerat central al firmei care îi cerea continuu poziția și îi indica unde să se deplaseze pentru a-și descoperi pasagerii. Dar, spunea el, un taximetru care așteaptă în stație să-i pice clienții costă mai mult decît unul care circulă continuu, ieșindu-i pasagerului în întîmpinare.

În timpul acesta, Megalopolisul trepidează de efortul muncii. Marele port al Yokohamei primește la cheiurile sale peste trei sute de nave într-o singură zi, în facultățile vechii universități din Tokyo se predau două mii de ore de lecții în fiecare dimineață; prin fața altarelor din marile temple ale capitalei trec zilnic, cu capul plecat, un milion de drept-credincioși. Fiecare își semnalează prezența la picioarele lui Buddha trăgînd de funia unui clopot, iar dacă nu ajunge pînă la ea, bate din palme pentru a atrage atenția preaînțeleptului asupra sa. Ofrandele cu rugăciuni sînt tipărite pe hîrtie subțire de orez în tiraje de masă, și credincioșii își agață rugămințile de rămurelul arbuștilor din jurul templelor, transformîndu-i astfel în purtătorii ghirlandelor albe în care s-au strîns toate nădejdile muritorilor de pe pămînt adresate nemuritorilor din cer...

Italia trăiește zile de puternică efervescență socială. În marele număr al muncitorilor ce au declarat grevă s-au aflat și salariații de la căile ferate (în fotografie: gara din Roma — pustie pentru 24 de ore).

arhivă-foto

RECORDURILE SMARANDEI BRĂESCU

În anul 1928, o fostă elevă a școlii de Arte frumoase din București — Smaranda Brăescu — adresează o cerere ce surprinde oficialitățile aviatice românești: să i se permită să se antreneze la săriturile cu parașuta. În acea vreme numai în patru țări europene existau femei parașutiste: în Franța, Elveția, Cehoslovacia și U.R.S.S. Refuzată, temerara Smaranda pleacă în Germania, unde face numeroase sărituri și obține brevetul de parașutistă. Curînd autoritățile aviatice române hotărăsc să-i pună la dispoziție un avion de antrenament. La 2 octombrie 1931, într-un zbor cu locotenentul Papană, Smaranda Brăescu sare, în Bărăgan, lîngă Slobozia, de la 6 000 de metri, bătînd recordul mondial feminin de parașutism. În 1932, Smaranda se află în S.U.A., unde obține și brevetul de pilot și unde bate recordul mondial absolut de parașutism în California, sărind, la 19 mai 1932, de la înălțimea de 22 733 de picioare (vechiul record, deținut de un american, era pînă la acea dată de 21 171 de picioare). În fotografie: Smaranda Brăescu și pilotul Papană.

Ion HUNTEANU

cronica de trei secunde

PUDOAREA

La o vîrstă cînd multe, foarte multe femei mai știu ce înseamnă un trup, o formă, o rochie, un vizon, o pălărie cu boruri largi, un ciorap bine întins pe picior, un tangou, un rendez-vous, poate chiar o sărutare — a murit d-na Gipsie Lee Rose. Cine a fost această doamnă, a cărei vîrstă nu o voi deconspira nici în această clipă a neființei ei? Ce ne-a lăsat domnia-sa? Gipsie Lee Rose nu a descoperit radiul, nici radioul, nici radiografia, nici radarul, nici rădăcina lucrurilor. Domnia-sa a avut o dată o idee — și asta constituie încă o dovadă că unei femei nu-i trebuie mai mult de o idee pentru ca să se impună lumii, în timp ce bărbaților cu idei le sînt necesare multe alte lucruri pentru a nu muri de foame și în anonimat. Gipsie Lee Rose, — în urmă cu vreo 30-40 de ani — în plină tinerețe, a avut ideea să apară pe scenă și să săvîrșească ceea ce nimeni nu a îndrăznit pînă la dînsa: să-și scoată o mănușă, apoi cealaltă mănușă, după aceea să-și descheie rochia, să-și dezbrace rochia, să-și desprindă ciorapul și așa mai departe, pînă cînd a desăvîrșit acea operațiune pe care azi lumea o numește cu multă blazare streap-tease. Gipsie Lee Rose se numără printre marii inventatori ai lumii. A avut deci dreptul la o frumoasă avere, la o viață înlesnită, la multă fericire și la un cancer. Poate că am avea și noi dreptul să trecem fără mari apăsări pe lîngă mormîntul ei, cu grija conformistă de a nu încălca legile pudoarei și ordonanțele bunelor moravuri, dacă n-am ști că inventatoarea streap-teasului, femeia care a mers mult mai departe decît a-și da poalele peste cap, a cerut în testamentul ei să fie îngropată îmbrăcată...

VOCAȚIA

Ca să fii cinic — trebuie să ai vocație.
Ca să fii brutal — trebuie să ai vocație.
Ca să fii gangster — trebuie să ai vocație.
Ca să fii indiferent — trebuie să ai vocație.
Ca să fii agresiv — trebuie să ai vocație.
Ca să fii diplomat — trebuie să ai vocație.
Ca să fii generos — trebuie să ai vocație.
Ca să fii redactor de știri — trebuie să ai vocație.
Ca să fii cititor de știri — trebuie să ai vocație.
Altfel, totul e impostură.
Și chiar pentru a fi impostor trebuie să ai vocația impostură. Altfel...

Dacă lucrurile ar fi atît de clare ca aceste fraze, paginile externe ale ziarelor lumii ar arăta altfel și — mai mult ca sigur — ar fi alt fel citite. Dar uitînd de vocație, ucigînd orice întrebări în legătură cu această problemă — principala victimă e claritatea. Și noi sîngerăm, zilnic, confuz... Probabil că și pentru a fi clar trebuie să ai vocație.

Căci vocația însîngerării, a pierderii de sînge și iluzii, o avem.

Radu COSAȘU

memento

Prezentat de:

Traian STOICA (carte)
Magda MIHĂILESCU (cinema)
E. DASCĂLU (muzică și televiziune)
Cornel BOZBICI (plastică)
Sanda FAUR (teatru)
Vlad MUȘATESCU (disc)

carte

● Sub egida Institutului de studii istorice și social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R. a apărut la Editura politică volumul **Documente din istoria partidului comunist și a mișcării muncitorești revoluționare din România.** Volumul, însumînd 750 de pagini, conține documente, în mare parte inedite, privind perioada imediat următoare creării P.C.R. (1921), pînă în august 1924, cînd partidul a intrat în ilegalitate. În prefață se spune printre altele: «Prin felul cum sînt concepute și prin modul de prezentare, volumele de documente din această ediție se deosebesc esențial de edițiile anterioare, în care uneori materialele au fost prezentate din unghiuri de vedere înguste și după criterii unilaterale». Coordonatorii volumului: Ion Popescu-Puțuri și dr. Augustin Deac.

● Tot la aceeași editură a apărut **Arde Parisul?**, carte-reportaj în care autorii ei Dominique Lapierre și Larry Collins relatează, cu forță evocativă, momente din istoria eliberării Parisului (25 august 1944). Traducerea din limba franceză de Mihai Popescu. Prefața de Victor Ionescu.

● În atît de utila colecție Lyceum au apărut două volume de **Scrieri alese** de Al. Odobescu. Studiul introductiv, de Tudor Vianu. Ediție critică de G. Pienescu (Editura «Albatros»).

● **Drumul meu în geografie** se intitulează cartea autobiografică a eminentului om de știință Vintilă Mihăilescu (Editura științifică).

● Reeditare la Editura «Mihai Eminescu»: **Groapa** (roman) de Eugen Barbu.

● La Editura științifică a apărut cartea **Scrieri lingvistice** de Ion-Budai-Deleanu. Cuprinzînd o selecție (cu accentul pe lucrările de ordin teoretic) din opera lingvistică a autorului Țiganiadei, cartea e menită să contribuie la cunoașterea mai adîncită a acestei complexe personalități scriitoricești. Text stabilit și glosar de Mirela Teodorescu. Introducere și note de Ion Gheție.

● Semnalăm din cărțile apărute pentru cei mici la Editura «Ion Creangă»: **Cutia cu greieri** de Nicolae Velea, **Aventurile extraordinare ale lui Hap Pap** de Adrian Păunescu, **Constanța Buzea, Cîte o gîză, cîte o floare** de Iordan Chimet

cinema

● **Eliberarea** — seria a II-a. Regizorul sovietic Iuri Ozerov, secondat de impresionanta sa echipă de colaboratori, continuă monumentala construcție cinematografică închinată eroismului și abnegației.

● **Așteaptă pînă se întunecă.** După nesemnificativul «Moll Flanders», Terence Young ni se înfățișează cu o altă carte de vizită, mult mai grăitoare pentru adevăratul său talent: acela de autor al unor filme de aventuri cu încheieturile bine susținute. Acest reușit «polițier de cameră» înfruntă handicapul de a fi adaptarea unei piese de teatru. Meritul revine, măcar în parte, și excelentei echipe actoricești: Audrey Hepburn, Alan Arkin, Richard Crenna, Effrem Zimbalist-jr

● **Un cuib de nobili.** Un remarcabil cineast care, din păcate, a trecut neobservat acum doi ani este vorba de Andrei Mihalkov Koncialovski, autorul «Primului învățător» — este din nou prezent pe ecranele noastre cu o adaptare foarte personală după Turgheniev. În rolurile principale: Leonid Kulaghin, Irina Kupcenko, Beata Tyszkiewicz, Vasili Merkuriev, Aleksandr Kostomolțki, Maria Durasova.

● Cinemateca închină unul dintre ciclurile sale unei retrospective a filmului cehoslovac, axată pe

Beata Tyszkiewicz

creații aparținînd unei perioade mai puțin cunoscute — anii '30 Desprindem din lista de titluri **Așa e viața** (Karl Junghans), **Înaintea examenului de maturitate** (Vladislav Vancura, S. Inneman), **Riul** (Josef Rovensky), **Virginitate** (Otokar vavra). Producția mai recentă este reprezentată de **Marketa Lazarova**, filmul lui František Vlacil.

● Scheciurile «Bătrînul» (regia Petre Kaișev) și «Vreau să trăiesc» (regia Ivanka Grabceva) vor alcătui filmul **O clipă de libertate**, ale cărui turnări au fost terminate în studiourile bulgare.

disc

● **Ion Blăjan** este nu numai un solist de muzică populară extrem de... popular pe meleagurile sale, ci și un pasionat creator și cercetător în ale folclorului. Repertoriul său ni-l prezintă pe cîntărețul nevăzător Ion Blăjan ca o personalitate ce știe să imprime cîntecelor sale o tensiune dramatică puțin obișnuită. Suficient să ascultați doar: «Bate vîntul, iarba crește», «Inimă, de ce nu mori» și «Mîndro, cu cin-te iubești» (EPC-10 096).

● **Ion Petre Stoican,** violonist de gingașă factură, unul din rarii vrăjitori ai arcușului și lăutei. «Melodie lăutărească», «Hora lui Sile», sînt modele de bravură tehnică, de sentiment vibrînd pe strunele unui instrument de vis. Alături de Aurel Gore și Florea Cioacă, Ion Petre Stoican vine să completeze galeria marilor noștri «lăutari» (EPC-10 090).

● **Laza Knezevici,** solist înzestrat cu glas de aur, alături de un cvartet instrumental, dozat cu măsură și modestie, prezintă un microrecital de muzică populară sîrbească care va încînta pe mulți din iubitorii folclorului naționalităților conlocuitoare. Ar fi prins tare bine dacă s-ar fi tradus și textul cîntecelor, imprimîndu-l pe mapa discului (EPC-10 114)

muzică

● BICENTENAR BEETHOVEN. Programul concertului simfonic săptămînal al Filarmonicii închinat Titanului muzicii cuprinde: Uvertura «Coriolan», Concertul pentru vioară și orchestră și Simfonia «Eroica» (a III-a). Dirijează **Mircea Cristescu.** Solistul concertului, **Ion Voicu** (23 mai, Ateneu).

● Tot în cadrul manifestărilor BEETHOVEN, Filarmonica bucureșteană, dirijată tot de **Mircea Cristescu** și avînd ca solist tot pe valorosul nostru violonist **Ion Voicu,** prezintă pe scena Teatrului «Al.Davila» din Pitești un concert simfonic festiv cuprinzînd Concertul pentru vioară și orchestră și Simfonia a VIII-a în Fa major (24 mai).

● Rarisim prilej pentru melomanii bucureșteni de a asculta în întregime «Dido și Eneas», opera lui Henry Purcell (1658-1695) considerată de istoriografia muzicală ca prima operă națională engleză

Sub conducerea muzicală a lui **Dumitru Pop,** cu concursul corului «Studio» și al orchestrei «Camerata», — ambele formații ale Conservatorului «Ciprian Porumbescu» — vor evolua o serie de soliști vocali, în majoritate tineri și dotați: **Cecilia Iordănescu, Radu Nicolae, Silvia Luca, Paulina Ciocmărean, Vasile Speranța, Ruxandra Vlad, Mindruța Radu, Olga Rotaru, Rodica Lixandru.** Și un element inedit de cadru scenic: spectacolul va avea loc în rotonda Ateneului (24 mai).

● Cvintetul **Concertino,** alcătuit din: **Adrian Sendo** — vioară, **Virgil Frînca** — flaut, **Otto Roth Georges** — violă, **Tiberiu Ungureanu** — violoncel, **Nicolae Licaret** — clavecin, ne oferă — cu concursul sopranei **Emilia Petrescu** — o seară de muzică preclasică: Scarlatti, Rameau, Monteverdi, Charpentier, Locatelli, Purcell, Marcello (25 mai, sala mică a Palatului)

● Un ecou întîrziat dar binevenit, la ciclul integral «Trio-uri de BEETHOVEN», care s-a bucurat de un neobișnuit succes. la cererea generală pianistul **Valentin Gheorghiu,** violonistul **Ștefan Gheorghiu** și violoncelistul **Cătălin Ilea** vor relua Trio-urile nr. 3, 5 și 7 («Arhiducele») (26 mai, Atenеu).

● Muzica contemporană este și ea reprezentată în săptămîna ce urmează. Formația «Musica Nova», cu pianista **Hilda Jerea,** violonistul **Mircea Opreanu,** violistul **Valeriu Pitulac,** violoncelistul **Cătălin Ilea** și clarinetistul **Aurelian Octav Popa** ne oferă o seară de muzică de cameră cu un program exclusiv de prime audiții Charles Ives, Jan Tausinger, Carlos Chavez, Ross Lee Finney (27 mai, sala mică a Palatului)

● Prima jumătate a lunii iunie rezervă iubitorilor muzicii cel puțin două surprize: concertele Orchestrei simfonice din Bamberg și cele ale Filarmonicii din Stockholm, sub conducerea muzicală a lui Sergiu Celibidache. Vom reveni

teatru

● **Viața... o comedie** (Teatrul de revistă și comedie «Ion Vasilescu»). Trecute prin fantezia sprințară a lui Alecu Popovici, recomentate muzical cu inventivitate de Edmond Deda, puse în scenă cu un suculent simț al comediei și al parodiei duioase de către regizoarea Olimpia Arghir-Varadi, în cadrul scenografic de o șăgalnică poezie a lui Mihai Gheorghe, cîteva din cîntecele, vodevilurile, momentele ori scenetele lui Alecsandri își dovedesc din nou «fericea tinerețe», metamorfozîndu-se într-un modern musical plin de vervă, naivitate și culoare.

● **Teatrul din Sibiu** — trupă de vechi prestigiu, o vreme ușor zdruncinat dar reafirmat în ultima vreme datorită și prezenței, în fruntea colectivului, a regizorului Dan Nasta — ne-a oferit săptămîna trecută, la București, o adevărată microstagiune, concludentă pentru actualul profil al teatrului. Nobila pasiune pentru spectacolul de poezie (recitalurile **Lucian Blaga** și **Radu Stanca**), simțul marilor mon-

Draga Olteanu

tări shakespeariene (**Richard al III-lea**), ca și cel al dramei psihologice (**Năpasta** de Caragiale), precum și virtuțile comediei (**Moartea ultimului golan**) practicate cu dezinvoltură și farmecul bine-șuute ale lui Sebastian Papaiani au dat acestui moment teatral sibian semnificații artistice deosebite.

● **Limitele rațiunii,** dramatizare după romanul lui Miroslav Krleza, și **O poveste obișnuită** de I Goncearov au impus constiinței spectatorilor noștri o trupă valoroasă, practicînd un teatru al esențelor, un joc al expresiei vehemente, o regie suplă, inteligentă, adaptată de fiecare dată cerințelor interioare ale textului Este vorba de trupa **Teatrului de dramă din Belgrad,** care și-a prezentat spectacolele pe scena Naționalului bucurestean.

● **Naționalul bucureștean** se află zilele acestea în turneu la Paris, unde va prezenta spectacolul lui Horea Popescu cu **Coana Chirița** pe scena Teatrului Națiunilor. Pînă la ora la care redactăm aceste rînduri nu avem încă vreun ecou asupra felului în care a fost primit spectacolul, dar sîntem îndreptățiți la speranțe, de vreme ce însăși riguroasa preselecție a stagiunii s-a oprit la doar patru trupe din străinătate (celelalte trei fiind teatrul praghez «Zabranu», «Teatro stabile» din Genova și un grup de tineri actori de la «Public Theater» dm New York).

plastică

● **Vasile Celmare** — pictură Privind cele 7 lucrări trebuie reținută în primul rînd tehnica de a ordona spațiul. Pe cîmpul pînzei, pictorul juxtapune uneori forme care se repetă și alcătuiesc ceea ce am numi matematic «mulțimi». Opoziția cromatică a acestora dă ritm, dar mai ales conferă privitorului sentimentul unor grupuri vii. Alteori, ca în «Primăvara copiilor», cîmpul e inundat de forme care se mișcă într-o dezordine elaborată, creîndu-se astfel un autentic sentiment de joc. Cum totul e simplificat, redus la esență, rolul important în pictura lui Vasile Celmare îl are sugerarea (Apollo).

● Lucrările **Ilenei Dumitriu-Cojan** pendulează între o trăire reală și vis, revelînd amplitudini ale unei sensibilități înclinate spre viziuni extatice, tulburătoare, apropiate de registrul expresionist, ca în «Nocturnă», unde imaginea suferă disoluții profunde,sau în «Elegie», unde formele devin fluide sugerînd integral o stare de spirit. Registrul cromatic redus doar la cîteva culori, uneori cu efecte subtile de lumină și umbră, întregește și potențează această atmosferă insolită și adesea apăsătoare (Apollo).

● Una dintre posibilele interpretări ale imaginilor din cele 10 tablouri ale lui **Gh.I. Anghel** (n. 1938) ar putea fi lupta cu singurătatea, dacă nu cu imposibilul. Locul desfășurării acesteia e cerul, eroii — păsările, și singurul martor — pămîntul sau uneori marea E o mare și intensă tăcere în aceste imagini, care mereu sînt altele. la fel ca și evoluția păsărilor a căror înfățișare uneori își pierde identitatea reală devenind forme abstracte ale unui joc pur imaginativ (Apollo).

● **Iulian Olariu** expune 3 sculpturi și 12 lucrări de grafică care reține în primul rînd atenția. Ele trădează complexele disponibilități ale fanteziei,din care nu trebuie exclusă însă rigoarea și ordinea și nici sensul lor decorativ. Pentru privitor, explicația sinceră a artistului e cît se poate de concludentă: «Nu știu dacă aceste forme create de mine nu ar fi create foarte bine de natura însăși, dacă ea n-ar fi obosit la un moment dat. Deci inventez, creez forme noi în continuare...» (Apollo).

● **Francis Carco:** Utrillo. Nimeni altul n-ar fi fost îndrituit să scrie despre fiul natural al Suzannei Valadon decît Carco, acest biograf nostalgic al boemei artistice și pitorescului Montmartre de odinioară Dar cartea scriitorului Carco nu este o exegeză, ci o biografie nițel romanțată, o carte de mult celebră, azi clasică, cu legendele și adevărurile despre un pictor detracat de alcoolism, bîntuit de delirium tremens și esuat în bigotism, cărui istoria picturii negăsindu-i un loc anume i-a inventat unul: impresionism primitiv (Editura Meridiane).

televiziune

Noutăți desprinse din programele TV ale acestei săptămîni a) eforturi pentru sporirea cantitativă și calitativă a emisiunilor de informație la zi (buletine de știri, telejurnale de seară și de noapte, ediții speciale etc.); b) debutul unei emisiuni cu titlul consacrat în publicistica românească: **Rampa,** informație de actualitate culturală cu rubrici de teatru, muzică, film. Și acum, obișnuitele recomandări speciale:

DUMINICĂ. **Matineul simfonic duminical** este străluci ilustrat de o înregistrare «Wilhelm Kempf — Concertul (La minor) pentru pian și orchestră de Schumann» (10.00) ● **O nouă formulă de Magazin duminical** — «Studioul noutăților», cu surprize notăinuite (Harry Belafonte) și altele cu grijă păstrate (18.30) ● **Concertul speranțelor,** ajuns la a V-a ediție, se transmite «din direct». Prin urmare, o ediție jubiliară (20.05) ● Un **film western** «Destry revine», care — pare-ni-se — revine și în programele TV. N-ar fi rău ca reluările să fie consemnate în programe ca atare (21.45) ● Ultima secvență a **Campionatului mondial de baschet:** Iugoslavia-U.R.S.S. (22.35)

LUNI. Emisiunea concurs **Între metronom și cronometru** își aduce contribuția specifică la omagierea, pe plan național, a două personalități marcante din istoria culturii românești: 1) Poetul Alexandru Macedonski. 2) Pictorul Ion Țuculescu (20.45).

MARȚI. **Seară de teatru** cu piesa istorică «Răzvan și Vidra» de B.P. Hașdeu în interpretarea Teatrului dramatic din Baia Mare (20.00).

MIERCURI. **Telecinemateca:** «Ești totul pentru mine» — un film (comedie muzicală) închinat istoriei filmului, la 75 de ani de la prima proiecție Lumière (20.00).

JOI. **Teatrul scurt** programează «Casa uitată» de Roger Avermaete (20.15) ● Din sumarul emisiunii **Muzicorama** TV reținem titlul «Mahalia Jackson la Festivalul de la Newport» (22.15).

VINERI. **Filmul** cineastului spaniol Vicente Escriva «Dulcineea» — un soi de replică feminină a lui Don Quijote (20.20)

SÎMBĂTĂ. Notăm din distribuția **Telecinerecitalului nr. 4:** Marcel Anghelescu, Nicolae Gărdescu, Valentin Plătăreanu, Stefan Tapalagă, Cristina Hamel, Matty Aslan, belgiana Lise Marke (Cerbul de argint, 1970) ș.a. (22.00).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru concursul Pronosport nr. 21 din 24 mai 1970

I.	Progresul Br.-Chimia Suc.	1
II.	Poli. Galați-Metrom	1
III.	Flacăra-Progresul Buc.	x
IV.	C.F.R. Arad-Gaz metan	1
V.	Minerul Anina-Vagonul	1
VI.	Minerul B.M.-Olimpia S.M.	1
VII.	C.S.M. Reșița-Electroputere	1
VIII.	Cesena-Modena	1
IX.	Foggia-Varese	x
X.	Monza-Atalanta	1
XI.	Piacenza-Ternana	x
XII.	Pisa-Catanzaro	x
XIII.	Reggina-Livorno	x

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe

COPERTA NOASTRĂ
Fotografie de **A. ROSENTHAL**
PREZENTAREA ARTISTICĂ: Alexandru FRANCISC

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI **41 505**

FLACĂRA. Redacție: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

PLACARA-ALBUM

CHARLES AZNAVOUR — sau permanenta sansonetei pe teritoriile artelor nobile!

22
'70

FLACARA

ANUL XIX
PER[illegible]
30 MAI 1970

ZILE TRAGICE, MAI '70, ZILE EROICE

Urmele potopului. (Secție a fabricii «Emailul roșu» din Mediaș.)

Maldăre de cărți, caiete înecate în noroi. În locul acestora — mii de rechizite și manuale școlare expediate regiunilor sinistrate de către școlari din întreaga țară.

UN IMENS BARAJ AL VOINȚEI COLECTIVE

Țara întreagă a fost lovită. Pe o arie mai întinsă și cu un bici mai dureros decît ne-am fi închipuit vreodată. Județele țării au cunoscut în proporții diferite urgia apelor revărsate. Un fenomen natural neobișnuit nu numai pentru istoria meteorologică a țării noastre, ci a întregului continent: căderea pe 30 000 kmp a 3 500 milioane mc de apă într-un răstimp de numai 48 de ore. Uzine, case, pămînturi mănoase au căzut pradă valului distrugător. Dar în aceste zile încrîncenate, mai presus decît urgia apelor și durerea noastră profundă, un întreg popor se află în ora faptelor exemplare. O națiune întreagă s-a strîns cu calm, luciditate și dăruire totală în jurul partidului, al Comitetului său Central. Dorința unanimă de a înfrînge natura dezlănțuită, spiritul de abnegație și eroismul milioanelor de cetățeni, întregul baraj al voinței colective, reprezintă suprema chezășie a biruinței. Natura va fi nevoită să se retragă înfrîntă. Vom reface totul, vom reclădi viața așa cum a fost, și mai frumoasă. Apele vor fi învinse și urmele lor vor fi șterse.

Secretarul general al partidului și alți conducători de partid și de stat cercetează atent zona indiguită a orașului Galați.

Tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU** *dă indicații asupra dezvoltării în perspectivă a Combinatului de exploatare și industrializare a lemnului din Focșani.*

Vizitele operative de lucru întreprinse de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, însoțit de alți conducători de partid și de stat, din primele clipe ale amenințării prezentate de natura dezlănțuită în Transilvania și în județele de pe Dunăre, au constituit pentru toți cetățenii din zonele calamitate un puternic prilej de îmbărbătare. Îndrumările prețioase ale secretarului general al partidului nostru au reprezentat un factor mobilizator pentru salvarea oamenilor și bunurilor materiale, pentru stăvilirea stihiilor naturii și ștergerea urmelor pricinuite de către inundații. Ajutorul nemijlocit și intervențiile directe ale secretarului general al partidului nostru, ale Comitetului Central și ale întregului aparat de partid și de stat au dinamizat pretutindeni activitatea patriotică desfășurată în aceste zile dramatice de către eroica noastră clasă muncitoare, de țărănimea cooperatistă, de glorioșii ostași ai armatei țării, de unitățile gărzilor patriotice, de toți cetățenii români, maghiari, germani ai Republicii noastre socialiste.

De curînd, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, întîmpinat pretutindeni de către sutele de mii de cetățeni cu același vibrant entuziasm, a întreprins o nouă vizită de lucru, de data aceasta în județele Buzău, Vrancea, Vaslui și Iași. La ora cînd închidem ediția, vizita secretarului general al partidului continuă în județele Botoșani, Suceava, Neamț și Bacău.

DE DOUĂ ORI SUB ASEDIUL PUHOAIELOR

Pe tocul unei uși exterioare de la sediul pompierilor din Sighișoara e un semn tăiat cu briceagul și alături o dată: 4 aprilie 1932. Atunci se ridicase Tîrnava Mare pe străzi, pînă la înălțimea unei centuri de pompier. Acum, dunga statornică de umezeală a depășit pragul de sus al ușii... Nu știu unde se va fi însemnat, ca reper, cota de peste 3 metri a viiturilor din 12—13 mai și a celor mai coborîte în 24 mai. Știu numai că în sufletul oamenilor, cele două rînduri de puhoaie au săpat o rană adîncă și rea, care se va vindeca mai repede sau mai încet, dar cicatricea ei va dura cît viața.

Generații întregi de sighișoreni știau că Tîrnava nu trece mai sus de glezne. Apa rîului era bună de scăldat doar pentru gîște și rațe. Și deodată o putere îndrăcită a țîșnit din adînc ridicînd valuri pînă la cer și rostogolindu-se peste străzi. S-au năruit peste o sută de case, 303 se mai țin „pe alocuri", în picioare, 885 de familii au rămas fără adăpost, 56 de magazine au fost devastate. Centrul orașului e pustiit. Fiecare om din orașul-cetate îți poate povesti situații și întîmplări zguduitoare.

Pe strada Clujului, unde casele sînt doar o amintire, printre cărămizile învălmășite am văzut, între cele două potopuri, o barcă răsturnată cu fața în jos: «Aici, pe locul acesta, a

Lipova — momentele dureroase ale evacuării.

Agoniseala de-o viață pierdută într-o singură noapte.

Și ce s-o mai putea pescui din apă?

Sfîrșit de primăvară pe malurile Tîrnavei Mari...

fost casa familiei Lurtz. Barca e a lui Otto. El ne-a salvat pe toți, vreo 70 de oameni de pe strada noastră. Pe toți ne-a salvat, numai pe tatăl lui n-a putut să-l scape de la moarte. S-au năruit zidurile peste el. Nu l-a găsit nimeni pînă acum». Otto Lurtz era la spital cu 40 de grade. Șara Iosif, Constantin și Olga Dumitriu, aceștia doi din urmă culeși de pe un acoperiș plutitor și dintr-un pom de barca salvatoare, mărturisesc cu ochii plecați că au biruit înfricoșarea mortală numai datorită faptei și vorbelor de încurajare ale lui Otto. «Știa că tatăl lui nu mai este și continua să ne care pe noi și să strige că n-avem de ce ne teme».

Pe Cîmpului nr. 1, locuința lui Tiță Petre se mai ține într-un singur perete. Și acela pe jumătate. Dar despre asta îmi vorbește în treacăt (sau mi se pare?). Mult mai îndelung îmi explică șeful serei C.F.R. că cele 100 000 răsaduri de salvii, petunii, trandafiri pentru stații și cantoane au pierit sub ape, dar o să le refacă ei. Și, într-adevăr, un pîlc de fete îmbrăcate în halate albastre adună resturile ramelor de răsadnițe din mîlul care a potopit florile. Să mă mir?

La Fabrica de țesături de mătase mă conduce inginerul Ștefan Chiriacescu. Aflu că de fapt el nu e tocmai de-al casei. E inginer-șef la Întreprinderea «Pandurul» din București. Dar ca el sînt zeci și sute în Sighișoara. De la Sibiu, Azuga, Brașov au venit să-i scoată la liman pe tovarășii lor textiliști, inundați de Tîrnava. Halele sînt tăcute, zumzetul mașinilor a amuțit, dar pe jos, chiar dacă mai e apă, cizmele nu se mai înfundă în mîlul putred și lipicios. Miroase a motorină. Toată lumea demontează piese, le spală și le unge. Tehniciana Lidia Kevecsi aruncă o uitătură către mașina de brodat perdele care stă țeapănă pe toată lungimea ei de 14 metri. Printre grupurile de oameni trece un bărbat cu fața ostenită și cu un zîmbet chinuit în colțul gurii. «E directorul general al Combinatului textil-Sighișoara. Să scrieți că el, ing. Cornel Moldovan, cu o familie destul de numeroasă, a rămas fără adăpost. Și că asta nu-l împiedică să fie zi și noapte aici în fabricile care au suferit, de asemenea. Să scrieți neapărat» — mă îndeamnă specialistul bucureștean.

Cum intri în Mediaș, pe șoseaua dinspre Sighișoara, îți vine să-ți acoperi ochii. Începînd cu uzina «Automecanica», toată strada Aurel Vlaicu e un cîmp cu mormane de moloz; scînduri, sofale ude și rupte, scaune, foste dulapuri stau în mijlocul drumului ca niște obstacole de slalom sinistru pentru autopompe, tractoare, camioane, Gazuri. La Uzina «Tîrnava» am călcat peste dîmburi de noroi galben, amestecat cu milioane de metri de fire. La filatură sau țesătorie cardele, flaierele și războaiele par de departe un cimitir de utilaje. Asta dacă nu vrei să vezi că după jetul furtunului, șurub cu șurub se reface totul cu răbdare și dîrzenie pe care le bănuiești, fiindcă toate fețele oamenilor au căpătat o imobilitate impenetrabilă. La ora opt seara am întîlnit la poarta fabricii un bărbat de vreo 30 de ani, cu piciorul drept cît un butuc. Era pus în ghips. Abia îl tîra. «De ce nu stai acasă, mă,omule?» — s-a răstit la el (cu blîndețe, totuși) cineva din pîlcul de umbre, care primea și dădea cizme de cauciuc schimburilor. «Aici s-a accidentat, simbătă, cînd am început să scoatem utilajele din apă». L-am întrebat pe tînăr cum îl cheamă. N-a vrut să ne spună, deși l-am anunțat că sîntem de la... ziar. Sau poate tocmai de aceea: «Da' la ce vă trebe numele meu?» L-am rugat pe șoferul unui Gaz să-l ducă acasă. După ce a plecat, am aflat de la oameni că era maistrul Gh. Matei.

La întreprinderile «Feroemail», «8 Mai», «Salconserv» — același șirg de a preface munții de forme ruginite în ibrice și cratițe, în benzi pentru încălțăminte și cutii închise cu carne

(Continuare în pag. 24)

Un obiect din altă lume...

Şi-am muncit la ea o viaţă întreagă.

Fotografiile din pag. 2-11 şi 24-25 au fost realizate de: Elena GHERA, A. PASAT, S. CRISTIAN, Traian PROSAN, S. STEINER şi E. IAROVICI

După zile şi nopţi de coşmar, prima porţie de mîncare caldă...

A pierdut totul, casă, lucruri, o agoniseală de-o viață. Oameni de inimă i-au sărit însă din prima clipă în ajutor.

Apele încă nu s-au retras dar ceferiștii au și intrat în acțiune.

Și din străinătate au sosit, pe calea aerului, medicamente și corturi — ajutoare destinate regiunilor lovite de inundații.

Explicația ar fi de prisos.

Aburul îmbietor al bucatelor anunță și la Satu Mare ceasul prînzului.

Pentru cei rămași fără adăpost în Mediaș, comuna Tălmaciu din județul Sibiu a trimis șapte barăci cu 4 și 8 camere. Tot sibienii le și montează pe un delușor de deasupra uzinei «Automecanica», în cartierul Bratei.

Se descarcă un nou transport de îmbrăcăminte din cele dăruite, în întreaga țară, pentru frații și surorile noastre în suferință.

Un emoționant exemplu de solidaritate și dăruire sufletească. La biblioteca municipală pentru copii «Ion Creangă» din Capitală s-a deschis expoziția de pictură a elevei Daniela Novac, din clasa VII-a A a Școlii generale nr. 52. Tînăra pictoriță a hotărît să doneze întreaga sumă ce o va realiza prin vînzarea lucrărilor populației sinistrate din zonele greu lovite de inundații.

Aici a fost, pînă nu demult, sediul unui club sportiv.

In aceste zile la Zagna Vădeni, în județul Galați.

Pe străzile orașului Tîrgu Mureș, după retragerea apelor.

Și acum, totul de la început...

Primele adăposturi— corturile puse la dispoziția sinistraților de către unitățile militare.

Pe aici au trecut apele...

MÎINE—MEXICUL!

1930-1970

„CUPA MONDIALĂ" LA FOTBAL ÎMPLINEȘTE — ÎN MEXIC — 40 DE ANI

• opt finale și cinci învingători — de la Montevideo pînă la Ciudad de Mexico

de Eftimie IONESCU

Acum, cînd avioane de mare viteză au depus în Mexic echipele ajunse în turneul final al ediției nr. IX a «Cupei Jules Rimet», cînd cel mai mare campionat al vreunui sport este pe punctul de a începe, cînd competiția supremă a ajuns la 40 de ani de viață, să aruncăm o fugară privire înapoi. Poate sînteți curioși să știți în care minte s-a născut pentru întîia oară ideea organizării unei întreceri a întregii lumi a fotbalului. Numele părintelui Cupei mondiale n-a ajuns pe soclul splendidei zeițe de aur atribuite campioanei globului. Era tot un francez — ca și cel care dă numele său statuetei lui Lafleur — un modest oficial al federației din Paris, Robert Guerin. La 21 mai 1904, cînd fonda Federația Internațională de Fotbal-Asociație — F.I.F.A. — nume neschimbat pînă astăzi, Guerin anticipa, cu decenii, Campionatul mondial; era, cum nu înceta să mărturisească, scopul pentru care înființase F.I.F.A. Dar, învins de timp și de greutăți, Guerin a dispărut. Ideea lui avea să fie preluată de un olandez, Hirschmann, care — cu o tenacitate neîndestulător subliniată de succesorii săi — a reușit s-o facă fapt.

Omul de care speranțele lui Hirschmann s-au legat era un avocat francez — Jules Rimet. El a înțeles, primul, cît de plină de perspective este propunerea olandezului și a mai sesizat ceva: că drumul spre competiția supremă poate fi deschis numai prin Turneele Olimpice de fotbal, deja existente. Devenit președinte al F.I.F.A., Jules Rimet n-a încetat să lupte pentru nașterea competiției supreme a fotbalului. În 1929, Congresul forului internațional decide în unanimitate organizarea primului Campionat mondial, la Montevideo, în 1930. Bietul Guerin — mai spera el ca visul să-i devină realitate după 25 de ani?

DE CE URUGUAY?

Prima gazdă a competiției supreme — *Uruguay* — a datorat această veritabilă performanță succeselor ei la Olimpiade — edițiile 1924 și 1928 — dar și coincidenței că în anul inaugurării Campionatului mondial sărbătorea un veac de independență. În opt luni — un record pentru acele vremuri — la Montevideo s-a ridicat un splendid stadion, «Estadio Centenario», cu 80 000 de locuri, și astăzi una dintre cele mai frumoase construcții sportive ale Americii de Sud.

Cu vaporul «Conte Verde», patru — numai patru — dintre cele 13 echipe europene care își anunțaseră prezența trec oceanul: *România, Franța, Belgia* și *Iugoslavia*. Cîte peripeții, cîte emoții pentru jucătorii noștri pînă să ajungă pe puntea transatlanticului! Dar străduințile unor oameni, ignorați de autoritățile vremii, n-au rămas zadarnice și fotbalul nostru deține performanța, de loc de neglijat, de a-și fi înscris numele printre fondatorii competiției supreme. Alături de cele 9 echipe ale continentelor americane, reprezentantele bătrînei Europe au contribuit la realizarea unei ediții dramatice și spectaculoase, cucerind admirația și simpatia a zeci de mii de oameni.

Uruguay, cu acei intrați în legendă Nazzazi — căpitanul formației, Andrade — supranumit «jaguarul» pentru suplețea lui, Scarone — subtilul Scarone, Castro — regele driblingului, și Cea — înaintașul care nu rata, a intrat, primul, în stăpînirea «Zeiței de aur». *Argentina* (cu Monti și Stabile în rolurile principale) și *Iugoslavia* (cu admirabilii Beck, Stefanovici și Sekulici) au urcat pe podiumul de onoare alături de gazde. Selecționata *României*, excelent cotată după victoria asupra *Perului* (3—1), a trăit un adevărat coșmar al accidentărilor și injustețiilor arbitrajului în jocul cu viitoarea campioană a lumii (0—4).

ÎNCEPE «SERIA» ITALIANĂ

Triumful de public și ca joc, al primei ediții, a lansat cu o forță incredibilă «Cupa mondială». Prezentînd argumentul celor opt stadioane cu o capacitate medie de 50 000 de locuri, *Italia* a obținut organizarea ediției a II-a. 32 de țări înscrise; notăm o mare absență — *Uruguay*, care răspunde astfel reținerilor echipelor din vechiul continent la ediția organizată de ea. Multe voci motivau neîmbarcarea fotbaliștilor «celești» și prin forma slabă a campioanei lumii.

Echipa *României*, calificată în seria cu *Elveția* și *Iugoslavia*, este pe punctul de a înregistra o mare surpriză: conduce cea mai mare parte a meciului de la Trieste selecționata *Cehoslovaciei*. Președintele Federației din Praga se pregătea să transmită delegatului federației noastre biletele de tren, cumpărate pentru jocul din sferturile de finală, cînd jucătorii cehoslovaci reușesc egalarea și, apoi, marele gol al unei victorii la limită (2—1).

În rest, o dramatică luptă între echipele *Italiei* și *Spaniei*, în sferturi, ducînd la rejucarea primului meci (1—1 și, apoi, 1—0 pentru *Italia*) și la calificarea gazdelor în condiții dubioase. În semifinale «squadra azzura» are iarăși mari emoții: un firav 1—0 în fața *Austriei*, în vreme ce unsprezecele cehoslovac trece de *Germania* cu ușurință (3—1). Finala. Rapidul Puc dă avantaj echipei sale; italienii egalează cu mari eforturi (Orsi) și învîng în prelungiri (2—1 — golul lui Schiavio).

NAIVITATEA BRAZILIENILOR

În anul 1938, pe terenurile franceze, ediția a III-a. Înscrise, 36 de echipe; participante: 27. Iarăși absențe notabile: *Uruguay, Argentina, Austria, Spania;* unele — din motive fortuite. Unsprezecele *României* se află printre cele 16 formații venite în *Franța* (calificare fără joc, prin retragerea echipei Egiptului). Fotbaliștii noștri întîmpină o neașteptată rezistență din partea selecționatei *Cubei* și obțin un egal (3—3). La rejucare, mare surpriză! 2—1 pentru *Cuba* și eliminarea din campionat din partea unei formații aproape necunoscute. Ne vom mai întîlni cu rejucări: *Brazilia — Cehoslovacia* 1—1, apoi 2—1. Momentul cel mai picant al ediției: «tactica» *Braziliei* care a lăsat pe tușă, în meciul cu *Italia* — deținătoarea titlului — pe jucătorul ei nr. 1 — Leonidas — și a plătit naivitatea antrenorului său cu eliminarea. În finală, *Italia* — cu Piola și Colaussi împărțindu-și porțile de goluri — învinge *Ungaria* cu 4—2. Al doilea titlu suprem pentru peninsulari

GEAMĂTUL MARACANEI

Războiul a pus un zăbranic de 12 ani și peste mondialele fotbalistice. Supraviețuitorii îmbătrîniți ai groaznicei conflagrații mondiale, alături de tineri crescuți în zilele războiului, s-au reunit, pentru ediția nr. IV, la picioarele uriașelor tribune ale Maracanei; *Brazilia* ridicase cel mai mare stadion al lumii — învățînd din exemplul *Uruguayului* — și F.I.F.A. îi onora monumentala construcție. Recordul înscrierilor fusese bătut (33), dar 10 neprezentări reduc mult din entuziasmul organizatorilor. Nici chiar vecina, *Argentina*, nu va onora sărbătoarea care are loc atît de aproape.

Se pare că acesta a fost campionatul cu cele mai mari lovituri-surpriză: campioana, *Italia*, eliminată de *Suedia*; echipa țării unde s-a născut fotbalul, *Anglia*, scoasă din cursă de o formație de începători — o eterogenă selecționată a *S.U.A.!*; și, în sfîrșit, în acea zi de 16 iulie 1950, în fața unui arhiplin stadion, Maracana, gemînd de durere,

(Continuare în pag. 14)

Începe a IX-a ediție

„EL MUNDIAL" VĂ SALUTĂ... DE LA ALTITUDINE

- **Domnul Canedo și... oul lui Columb**
- **Vor urma și alții soarta lui Ron Clark ?**
- **Mexicul întreg trepidează**

Agitație de nedescris în marele hol al hotelului «Carlton» din Santiago de Chile. Lupta pentru obținerea organizării ediției 1970 intrase în «linia dreaptă». Cot la cot alergau spre linia de sosire Mexicul și Argentina. Cine va cîștiga? Cine? Nu-ți putea răspunde la această teribilă întrebare nimeni. Pe acești ultimi metri, președintele federației din Ciudad de Mexico aruncă un argument simplu, un fel de «ou al lui Columb», cu efecte neobișnuite: aduce în hol o uriașă machetă a impozantului stadion Azteca. Lucrată cu multă artă, cu instalații electrice interioare, cu reproducerea celor mai mici amănunte (mergînd de la frigiderele din lojile speciale, situate la ultimul etaj al stadionului, pînă la ascensoarele imense care urcă autobuzele cu echipele pînă la ușa vestiarelor), macheta a pledat pentru Mexic, mai convingător decît zecile de luări la cuvînt ale agitatului domn Canedo. În mai puțin de o jumătate de oră, țara aztecilor obținea dreptul de organizare. Un record nemaiatins: între 1968 și 1970, cele mai mari competiții ale lumii — Olimpioda și «El Mundial» — pe aceleași meleaguri!

Fotbalul începe marea sa cursă pe înaltele platouri mexicane; teama de altitudine, alimentată de zecile de drame ale marilor favoriți de la jocurile Olimpice, îi apasă pe competitori, deși mulți vor să braveze. Vor sufera și alții coșmarul lui Ron Clark? Surprizelor «normale» ale fotbalului li se vor adăuga surprizele altitudinii? Mii de studii, sute de teste, soluții care de cazi mai originale, camere-laborator cu atmosfera «Mexic '70», batalioane de medici, fiziologi, masori, veritabile laboratoare volante — iată agenda evenimentelor și antidoturilor ante-Mexic.

Și piesa, piesa propriu-zisă? Personaje pline de încredere (Anglia sau Italia), altele dornice de revanșă (Brazilia; din fericire, Peru a avut grijă să elimine Argentina), un grup de prim-soliști, gata să apară în avanscenă (echipele Uniunii Sovietice, Uruguayului, R.F. a Germaniei) iar, mai încolo, cavaleri ai marii aventuri, în stare să depășească rigorile clasice ale textului (Suedia, Belgia, Mexic și, o scriem cu plăcere și emoție, România), *iată ansamblul care monopolizează pentru trei săptămîni pasiunile și atenția întregii lumi fotbalistice, 16 personaje pentru aproape un miliard de spectatori, telespectatori sau ascultători! Proporții mondiale și în materie de celebritate.*

Ne bucurăm că unul dintre personaje este selecționata României, care a cucerit cea mai grea serie a preliminariilor, barînd drumul spre calificare marii revelații a trecutei ediții — Portugalia —, nelipsitei invitate la dineurile «Mondialelor» — Elveția — și ambițioasei selecționate a Greciei. Tricolorii, primiți cu mare entuziasm în Mexic — la bursa amplasării sosirilor, echipa României este pe locul doi, după Brazilia! — doresc din toată inima să continue «acțiunea revelație» din faza calificărilor.

Pregătirile pentru campionat fac ca întreg Mexicul să trepideze sub avalanșele de suporteri, de zeci de spectacole și concursuri închinate lui «El Mundial», de exuberanța tinerilor mexicani în goană după autografe, insigne și... un bilet de intrare.

«El Mundial» salută... de la altitudine întreaga lume fotbalistică!

Juanito — personajul vesel, de celebritate mondială, creat de «Cupa Jules Rimet» — ediția mexicană.

Pe steagurile de luptă ale celor 16 combatanți.
Rîndul de sus:
U.R.S.S., Israel, Mexic, Anglia, România.
Rîndurile din mijloc:
Brazilia, Cehoslovacia, R.F. a Germaniei, Uruguay, Italia, Suedia, Peru.
Rîndul de jos:
El Salvador, Belgia, Bulgaria, Maroc.

Iată principalul argument în favoarea organizării de către Mexic a C.M. 1970! Stadionul Azteca, socotit una dintre cele mai perfecte realizări ale genului.

mapamond'70

de Ioan GRIGORESCU

BOROBUDUR

Uneori mă rătăcesc în Borobudur și n-ai de unde să știi pe unde vagabondez, am lăsat acolo o dorință irezistibilă de a reveni și un jurămînt pe care nu-l mai pot îndeplini, căci viața trece și posibilitățile de întoarcere sînt tot mai puține. Ți-am vorbit o dată despre templul acesta păgîn al schismaticilor din secta javaneză a tarysmului și n-ai avut ce-mi răspunde, doar mi-ai povestit, nu știu de ce, despre un străbun al tău pe care îl chema Balaure. Iar eu cunoscusem cîndva, la Brăila (cînd văzusem o fată adunîndu-și șinii într-o batistă înnodată la spate ca să nu facă baie goală în Dunăre), un docher cu numele ăsta, Balaure, un colos desprins parcă din povestirile lui Panait Istrati. Spărgea o grevă și tovarășii lui ar fi avut o poftă grozavă să-l linșeze, dar nu le ajungea curajul... Era un bărbat cum pămîntul nu plămădește decît o dată, o singură dată într-o generație; își încărcase umerii cu saci, trei, patru sau cinci saci plini, nu mai știu cîți, dar atîta cît nici un om n-ar fi fost în stare să ducă cu simple puteri omenești, și după ce i-a cărat pe puntea care se îndoia, sub lățimea tălpilor lui, ca un arc gata să se rupă, i-a aruncat în lături ca pe o sarcină netrebnică și a rîs în hohote zicînd: uite, cam atît aș fi dus dintr-o dată. Dacă aș fi vrut! Și s-a dat de partea greviștilor. Tu gemeai de plăcere și de bucurie, și nu erai fata care și-a strîns șinii într-o batistă la vîrsta cînd eu abia descifram viața, dar țipai cu o voce groasă, de geamăt: Borobudur!... Borobudur!...

Acum aș vrea să-ți povestesc cum arată acest cuvînt cu rezonanțe magice. Eram undeva, în Java vestică, între Djodjakarta și Parangritis și căutam drumul către Prambanan prin valea Kedu pe sub vulcanii Merapi și Merbabu (și învățasem că «api» înseamnă «foc» iar «abu» înseamnă «cenușă»)... Praful vulcanic se prefăcea în vîrcolaci în urma mașinii noastre și în el se topeau cu chiote copiii satelor javaneze ieșiți de prin casele cu pereți din furnir de bambus împletit.

Borobudurul este vis demential, apariție de cosmar estetic, efloreșcență cenușie din piatră poroasă în care un geniu nebun a încercat să șlefuiască o gigantică bijuterie de artă întru preamărirea lui Buddha. Un munte-templu. Este greu de închipuit imaginea lui, și nici cuvintele, oricît de maiestrit ar fi alese, nu-l pot descrie.

Încerc s-o fac cu slabele mele puteri rugîndu-te să închizi ochii și să mă asculți. A fost cîndva, în mijlocul unei hore de vulcani, care își înălțau torțele nestinse spre cer, un lac din oglinda căruia izbucnea haotic un pisc de munte. În jurul apei se zbătea infernul verde al junglei subtropicale tăinuind în umbra ei jilavă bîrloguri de jigănii și cuiburi de șerpi. Tabloul așa cum va fi fost el început, cred că inspira mai mult spaima decît încîntare, deși peisajul este uluitor de frumos în haosul și sălbăticia lui.

Și a venit un om, cred că acel Balaure, altul nu putea fi, căci numai unul ca el ar fi fost în stare să se măsoare cu munții. Ce forță de imaginare trebuie să fi avut acel om care a trăit acum treisprezece secole încît să vadă finită lucrarea mîinilor lui întru desăvîrșirea căreia a chemat la asaltul piscului de piatră, crescut din apă, un furnicar de oameni! Javanezii spun că l-ar fi chemat Gunadharma și că ar fi fost un strălucit arhitect, care a trăit în veacul al VII-lea, sub dinastia Sailenderilor. Așa o fi fost, dar în el dormea un Balaure al neliniștii și al forței, gata să arate lumii ce ar fi făcut cu munții... dacă ar fi vrut.

Gunadharma a vrut, și a arătat-o cu un singur munte — cel răsărit din apele strînse în hora vulcanilor. Cum a făcut-o, nu știm. Așa cum nu putem încă explica modul în care sclavii faraonilor au construit piramidele, nici cum s-au înălțat coloanele Parthenonului de la Baalbek, nu putem spune cu ce unelte și cu ce forțe un munte de piatră a putut fi fasonat pînă la finețea filigranului și a dantelei. În acea epocă, și în acea parte a lumii istoria nu se simte pe un ceren prea ferm. Ea este nevoită să accepte legenda, să-i dea crezare sau să-i aducă împotrivă contraargumente mai verosimile decît evidența. Căci realitatea Borobudurului este de nedezmințit. Imaginează-ți o piramidă în trepte, cu suprafețele acoperite de basoreliefuri și statui, de clopote de piatră cu pereții traforați, de portaluri păzite de monștri, de mii de ipostaze ale lui Buddha smulse din trupul muntelui de dalta sculptorilor. Șase mii de panouri de piatră cu scene de viață în care oamenii se nasc, trudesc, dansează, luptă, fac dragoste și mor, niște oameni sublimi în costume fastuoase populînd un decor floral de neasemuită frumusețe. Aici, dacă istoria n-are literă, dispune de imagini. E drept, linia lor este stilizată conform unui ideal estetic, căci mintea care a plăsmuit muntele-templu, pus să plutească pe apă ca o gigantică floare de lotus, a vrut să înnobileze ipostazele omului pentru a-l putea înălța o dată cu piscul cît mai aproape de Dumnezeul lor. Iar lui Dumnezeu i-au plăcut întotdeauna frumosul și arta. Și arta a fost un mare noroc pentru oameni. Ei nu l-au văzut niciodată, dar au căutat să exprime ideea de Dumnezeu. Și atunci s-au privit pe ei înșiși așa cum s-ar fi dorit să fie, buni, frumoși, drepți, necruțători cu răul și, mai ales, nemuritori... Și l-au văzut...

Muntele-templu crește în trepte pentru a se termina într-un uriaș clopot de piatră așezat cu gura în jos, monolit trandafiriu ca miezul florii de lotus, în care se spune că s-ar ascunde cea mai nobilă întruchipare a lui Buddha.

Cum o fi fost totul atunci cînd era viu? Cînd vulcanii erupeau, cînd oglinda apei răsfrîngea lumea monștrilor de piatră, cînd preoți îmbrăcați în galben coborau muntele din treaptă în treaptă sub dangătul gongurilor?

Vulcanii s-au stins, numai vreo doi mai fumegă somnolent, ca și cînd Balaure ar pufăi pe crestele lor lulele, apa lacului s-a scurs ori izvoarele i-au secătuit, jungla a invadat templul, și oamenii i-au pierdut urma peste veacuri. Abia în secolul trecut l-au redescoperit și l-au scos la lumină, cu numele lui dur, de piatră surdă care a încercat să cînte: Borobudur.

TRICOLORII ÎN FAȚA LUI BOBBY CHARLTON ET CO.

La 2 iunie, ora 16, ora Guadalajarei, pe elegantul stadion Jalisco, Mircea Lucescu va păși în teren, conducînd monomul tricolorilor. După 32 de ani, din nou, echipa României angajează întrecerea într-un turneu final din «World Cup»!

Cea mai tînără echipă națională din istoria fotbalului românesc a cucerit numeroase bătălii pe cîmpuri celebre, în mai puțin de doi ani; Wembley, Atena, Lausanne, Belgrad, Stuttgart — iată numele lor. Adăugați-le isprăvile de acasă, de la București. Să nu uităm cele două «Waterloo»-uri — din patria lui Napoleon — Parisul și Reimsul.

În fotbal, și nu numai aici, virtuozitatea nu se capătă peste noapte; nici n-ar fi o veritabilă virtuozitate. Timp, răbdare și încredere, iată ce pretinde operația de avansare în prim-planul fotbalului mondial. Naționala României încearcă greiele avansări în «seria infernului» de la Guadalajara, dînd și suportînd asaltul campionani mondiale în funcție, fostei proprietare a titlului și unei obișnuite prezențe în finalele «Cupei mondiale».

Tricolorilor le stă în față un singur drum: acela al luptei fără complexe și precalcule, fără intimidare și blazare; outsider-ilor îndrăzneți și demni, «El Mundial» le-a zîmbit totdeauna, oferindu-le o frumoasă și mare rază de glorie. În fața campionilor lumii, care poartă și «complexul României» după egalurile de la București și Londra, startul capătă o imensă valoare psihică. Îi dorim siguri de ei, neezitanți, pe reprezentanții României acolo — pe stadionul Jalisco — unde vor avea cu ei întreg publicul local, trecut — cu toată simpatia — de partea lor.

Și, după ce lucrurile vor trece cu bine, vom mai vedea...

(Urmare din pag. 12)

înfrîngerea *Braziliei*, în finală, de către tenacea, și disciplinata, și sobra echipă a *Uruguayului!* Alb-albaștrii egalau pe italieni: două titluri supreme la activ...

TOT FINALĂ CU BUCLUC

1954 — a V-a ediție a cupei care va deveni «Cupa Jules Rimet». Bătrînul președinte va apărea pentru ultima oară la campionatul pe care l-a văzut născîndu-se sub ochii și cu contribuția lui. El va înmîna lui Fritz Walter — căpitanul echipei *R.F. a Germaniei*, căpitanul outsider-ilor — cupa, care va primi, ca omagiu al lumii fotbalului, numele Jules Rimet; pentru că poate un om dintr-o mie ar fi crezut că elevii lui «Onkel Sepp» vor învinge, în jocul avînd ca miză statueta de aur, faimoasa echipă a *Ungariei*. Fotbalul vrea însă să se joace cu șansele hîrtiei și cu pronosticurile. Finala a reprezentat surpriza nr. 1 a campionatului.

În rest, partide splendide, cu *Brazilia* și *Uruguay* — vedete de prim rang, alături de celebrul unsprezece condus de *Hidegkuti*. Cu rejucări agitate, cu ploi de goluri și cu cîteva scandaluri de proporții. În teren și la cabine. Națională noastră n-a ajuns pe stadioanele *Elveției*, scena acestei ediții. Fusese eliminată în preliminarii.

EDIȚIA PELÉ

Europa primea pentru a doua oară consecutiv pe pămîntul ei echipele finaliste. Organizarea ediției a VI-a fusese încredințată *Suediei*. Imparabilii suedezi aveau nevoie de un șoc. Și el a venit. Din partea echipei apărute din continentul fotbalului fierbinte: *Brazilia*. Și a jucătorului ei de rezervă, un copilandru aproape, Edson Arantes Do Nascimento — zis Pelé — care a jonglat pur și simplu cu adversarii și campionatul. Pentru acea strălucitoare echipă a *Braziliei*, campionatul a părut un simplu galop de sănătate». Cei care avea să ajungă fotbalistul nr. 1 al lumii era încadrat de alte vedete de 24 de carate: Didi, Garrincha, Vava, Zagalo, Zito. Iar antrenorul lor, rubicondul Feola, lansase o idee care avea să facă epocă: tactica 1-4-2-4.

Nici în *Suedia* spectatorii n-au văzut, printre echipele

Tot globul pe acest stand improvizat al bătrînului mexican! Printre fanioanele, insignele, șepcile din fotografie — remarcăm și fanionul «RUMANIA».

„VADE MAECUM" MEXICAN

Orașe și stadioane

Grupa I (U.R.S.S., Mexic, Belgia, Salvador)

la

CIUDAD DE MEXICO (7 milioane locuitori; altitudine — 2 240 m)

Stadion: Azteca — 105 000 locuri

Grupa a II-a (Italia, Uruguay, Suedia, Israel)

la

PUEBLA (400 000 locuitori; altitudine — 2 140 m)

Stadion: Cuauhtemoc — 31 600 locuri

și

TOLUCA (300 000 locuitori; altitudine 2 650 m)

Stadion: Deportivo — 30 000 locuri

Grupa a III-a (România, Anglia, Brazilia, Cehoslovacia)

la

GUADALAJARA (1 300 000 locuitori; altitudine — 1 540 m)

Stadion: Jalisco — 70 000 locuri

Grupa a IV-a (R.F. a Germaniei, Bulgaria, Peru, Maroc)

la

LEON (275 000 locuitori; altitudine — 1 885 m)

Stadion: Leon — 30 000 locuri

Distanțe

Ciudad de Mexico. 725 km de Guadalajara; 450 km de Leon; 130 km de Puebla; 65 km de Toluca

Program

31 mai: *ceremonie de deschidere și meciul* Mexic-U.R.S.S. *(la Ciudad de Mexico)*

2-3 iunie; 6-7 iunie; 10 și 11 iunie: *optimile de finală (în toate cele 5 orașe)*

duminică 14 iunie: *sferturile de finală*

miercuri 17 iunie: *semifinalele (la Ciudad de Mexico și Guadalajara)*

20 iunie: *meciul pentru locurile 3-4 (Ciudad de Mexico)*

21 iunie: *finala (la Ciudad de Mexico)*

Pickels, cățelușul care a găsit «Cupa Jules Rimet» în 1966, a murit acum cîteva zile. Pentru ca povestea plină de emoții cu Pickels în rolul final să nu se mai repete, camerele blindate ale Băncii Mexicului și zeci de polițiști păzesc prețiosul trofeu.

MÎINE—MEXICUL!

de Emanuel VALERIU

ÎNCEPE !

Acest final de săptămînă coincide cu o ultimă respirație, înaintea declanșării celei mai importante competiții internaționale de fotbal: finala Campionatului mondial, dotată cu trofeul de argint donat de marele animator, care a fost Jules Rimet, pus în joc acum pentru a 9-a oară și avînd ca scenă de desfășurare platourile mexicane. Intervalul de doi ani, în care 71 de țări (cifră record), de pe toate continentele, s-au străduit să-și cîștige dreptul la participare — limitat la 16 echipe — a fost, el însuși, destul de frămîntat, cu o avalanșă de evenimente importante, cu veritabile lovituri de teatru, cu confirmări și negări, deopotrivă de bogat comentate, cu măsuri de organizare inedite, cu noutăți privind schimbările de jucători în timpul unei partide, cu probleme de arbitraj deosebite și cu un volum uriaș pentru programele de televiziune internaționale.

În cumpăna dintre ce a fost și ce va fi, ziua de azi, în care revista noastră apare, reprezintă un moment de calm, de pauză, de meditație, de concentrare a tuturor capacităților fizice și morale ale fotbaliștilor, încheierea pregătirilor pe toate fronturile — inclusiv pe cel al echipelor de transmisii radio și TV. Este momentul unic de pauză care va exploda, mîine, la Ciudad de Mexico, în clipa în care arbitrul întîlnirii Mexic-U.R.S.S. va fluiera începutul celui dintîi angajament real, în incinta fierbinte a Stadionului Azteca, inaugurat, cu doi ani în urmă, cu prilejul turneului olimpic de fotbal.

Clipa aceasta de răgaz ne pune, din nou, în fața argumentele ferme a căror interpretare, din păcate, nu poate fi la fel de certă. Cel mai important este însăși prezența echipei române în turneul final, obținută într-una din cele mai echilibrate serii din care făcea parte și formația Portugaliei, competitoare directă la titlu, în cea mai recentă ediție, cea din 1966, de la Londra. În ce măsură această reușită va însemna plafonul maxim al posibilităților soccerului nostru o vom ști de-abia peste cîteva zile. Deocamdată, palmaresul direct al întîlnirilor Anglia-România nu este negativ pentru noi: din trei jocuri susținute, o dată am fost depășiți (2—0 pentru Anglia, la București, în 1939, tot în luna mai) și de două ori am terminat nedecis (0—0 la București, în 1968 și 1—1, la Londra, în 1969). Mai pozitiv decît acest sumar bilanț mi se pare alt fapt, și anume acela că, după o întrerupere de aproape 30 de ani, relația soccerului românesc cu cel britanic a cunoscut o revitalizare marcată de două confruntări consecutive și într-un interval de timp în care fotbaliștii insulari dețineau supremația mondială. De aici și părerile potrivit cărora jocul de la 2 iunie va fi, pentru ai noștri, cel mai lesne de abordat. Un singur element poate zdruncina însă fundamentul previziunilor menționate: caracterul oficial al partidei de la Guadalajara în care campionii mondiali își joacă, poate chiar din prima zi, șansa lor la calificare. «Mașina de fotbal» engleză se cere apreciată, deci, în funcție de interesul ei față de meciul cu România de care, dacă nu va trece prin victorie, se poate poticni definitiv, transformîndu-se din favorită în spectatoare.

Întîlnirea cu echipa cehoslovacă va marca cea de-a 20-a confruntare a fotbalului practicat în cele două țări, pe durata unor relații inaugurate acum 47 de ani, dar întrerupte în ultimii 5! Într-adevăr, din 1965 nu am mai avut meciuri cu reprezentativa țării prietene, deși calitatea jocului prestat de cehoslovaci impunea menținerea unui contact permanent, pe bază de plan, dacă așa ceva era necesar. Din cele 19 jocuri internaționale ne-au revenit doar cinci (dintre care unul între reprezentativele de amatori, în 1931, și altul între cele olimpice, în 1964), adversarii noștri cîștigînd de 10 ori, iar 5 partide avînd rezultate nedecise. Interesant că în același an, 1965, rivalitatea nu a putut fi decisă, cîte un joc, din cele două care au avut loc, revenind fiecărei formații, atunci cînd a jucat pe propriul teren.

Din aceste cifre, concluzia care se desprinde ne este nefavorabilă. Jocul cu Cehoslovacia va fi cel mai dificil pentru fotbaliștii noștri, după părerea mea, deoarece, pe lîngă lipsa de contact, este foarte evidentă și diferența de concepție în joc a echipelor și, totodată, discrepanța fizică a sportivilor ce vor fi aliniați unii în fața celorlalți, la 6 iunie, pe stadionul din Guadalajara. Reamintindu-ne și meciul decisiv dintre Cehoslovacia și Ungaria, disputat pe un teren neutru și cîștigat de primii cu un scor sever (4—1) și raportînd rezultatul citat la incapacitatea formației noastre de a depăși — măcar o dată — teamul maghiar, nu întrevăd nici o șansă a lor noștri în meciul acesta.

Desigur, ultima întîlnire, cea cu o altă favorită, echipa nr. 1 a continentului sud-american, va sta sub un multiplu semn: al inedititului dar și al necesității de puncte care ar putea fi acută, la acea oră, pentru Brazilia.

Amintesc, de aceea, că la 10 iunie, cînd România înfruntă Brazilia, disputa Anglia-Brazilia va fi de domeniul trecutului (la 7 iunie se va juca meciul) și că, a doua zi — 11 iunie — sud-americanii vor fi spectatorii meciului Anglia-Cehoslovacia, ceea ce, practic, nu le va mai da nici o posibilitate de intervenție în configurația clasamentului. Care va fi platforma echipei române la aceeași oră? Greu de întrevăzut, mai ales că toate cele trei principale pretendente (Anglia, Brazilia, Cehoslovacia) vor fi, încă, în plină cursă și în angajament direct. Prin simplă impresie, bazat doar pe coeficientul constituit de fluctuația de formă, adeseori flagrantă, a ambilor adversari, întrevăd un joc deschis oricărui rezultat, chiar și unuia care să constituie marea surpriză, fie în ceea ce privește învingătorul (România), fie în privința proporțiilor scorului (Brazilia).

Obiectivitatea, în fața unui asemenea eveniment, apare dificilă pentru oricine, atîta vreme cît propria echipă reprezentativă este angajată în luptă. Argumentele ne sînt direct nefavorabile și asta o știm. O știm, dar ne vine greu s-o acceptăm. Reluînd una dintre ideile de bază ale sportului, anume aceea că partenerii pătrund în arenă cu șanse egale și că nimeni nu se poate considera dinainte învins, acordăm echipei noastre creditul meritat pentru efortul ei de a se fi calificat, o însoțim cu dragostea și speranța noastră, cu fluidul moral, care adesea învinge distanțele și treptele valorii intrinsece, urîndu-i o comportare demnă, corelată cu profilul actual al întregii noastre mișcări sportive, ai cărei emisari sînt, în aceste zile, cei 22 de jucători de fotbal. Indubitabilă, în clipa de față, este iminența declanșării marii dispute în cel mai popular sport al secolului, la care soccerul românesc și-a cîștigat locul de luptă.

Atenție, deci «El Mundial '70» începe!

Italianul Riva — «zeul careului», cum l-a denumit Alf Ramsey — este unul dintre marii candidați la titlul de golgeter «El Mundial 1970».

GOLGETERII „CUPEI MONDIALE"

Ediția 1930: Stabile *(Argentina)* — 8 goluri
Ediția 1934: Nejedly *(Cehoslovacia)* — 5 goluri
Ediția 1938: Leonidas *(Brazilia)* — 7 goluri
Ediția 1950: Ademir *(Brazilia)* — 8 goluri
Ediția 1954: Kocsis *(Ungaria)* — 11 goluri
Ediția 1958: Fontaine *(Franța)* — 13 goluri
Ediția 1962: Sanchez *(Chile)*, Ivanov *(U.R.S.S.)*, Jerkovici *(Iugoslavia)*, Albert *(Ungaria)* — cîte 4 goluri
Ediția 1966: Eusebio *(Portugalia)* — 9 goluri
Golgeter absolut: Fontaine *(Franța)* — ediția 1958

FINALELE CAMPIONATULUI LUMII

I. Montevideo — 7 iunie 1930
URUGUAY-ARGENTINA 4-2 (1-2) *(Uruguay, condusă cu 2-1 pînă în min. 57)*
II. Roma — 7 iunie 1934
ITALIA-CEHOSLOVACIA 2-1 (0-1; 1-1) după prelungiri *(Italia condusă cu 1-0 pînă în min. 87!)*
III. Paris — 19 iunie 1938
ITALIA-UNGARIA 4-2 (3-1)
IV. Rio de Janeiro — 16 iulie 1950
URUGUAY-BRAZILIA 2-1 *(Brazilia a condus cu 1-0)*
V. Berna — 4 iulie 1954
R.F. a GERMANIEI-UNGARIA 3-2 (2-2) (în min. 9 *Ungaria* conducea cu 2-0!)
VI. Stockholm — 29 iunie 1958
BRAZILIA-SUEDIA 5-2 (2-1) *(Suedia a condus cu 1-0!)*
VII. Santiago de Chile — 17 iunie 1962
BRAZILIA-CEHOSLOVACIA 3-1 (1-1) *(Cehoslovacia a condus cu 1-0)*
VIII. Londra — 30 iulie 1966
ANGLIA—R.F. a GERMANIEI 4-2 (1-1; 2-2) după prelungiri. *(R.F.G. a condus cu 1-0!)* În șapte din cele opt finale, echipele care au deschis scorul au pierdut.

CELE MAI MARI TREI SURPRIZE DIN ISTORIA C M

1. Înfrîngerea echipei Angliei de către echipa S.U.A. (ediția 1950) printr-un gol marcat de un... haitian, Gaetjens.

2. Victoria reprezentativei R P.D. Coreene asupra echipei Italiei (ediția 1966) cu scorul de 1—0.

3 Eșecul, pe teren propriu, în finala ediției 1950, a echipei Braziliei, întrecută cu 2—1 de echipa Uruguayului.

MARI VEDETE ÎN ISTORIA LUI «EL MUNDIAL»

Ediția 1930: Nazzazi, Andrade, Scarone, Castro, Cea *(Uruguay)*, Monti, Stabile *(Argentina)*, Marianovici, Beck, Stefanovici, Sekulici *(Iugoslavia)*.

Ediția 1934: Combi, Monti (devenit italian), Meazza, Ferrari *(Italia)*, Planicka, Puc, Svoboda, Nejedly, Sobotka *(Cehoslovacia)*, Zamora, Quincoces, Regueiro *(Spania)*, Bican, Sindelar, Sesta *(Austria)*.

Ediția 1938: Meazza, Ferrari, Piola *(Italia)*, Dr. Sarosi, Sas, Szengeller, Titkos *(Ungaria)*, Leonidas, Tim, Da Guia *(Brazilia)*, Wilimowski *(Polonia)*, Minelli, Abegglen (*Elveția*), Lehner, Hahnemann *(Germania)*.

Ediția 1950: Andrade (nepotul celui din 1930), Ghiggia Schiaffino, Varela *(Uruguay)*, Zizinho, Danillo, Bauer, Ademir *(Brazilia)*, Jeppson, Skoglund Palmer *(Suedia)*, Mitici, Bobek, Ceaikowski *(Iugoslavia)*, Ramalets, Basora, Zarra *(Spania)*.

Ediția 1954: Fritz și Otmar Walter, Rahn, Schaeffer *(R.F a Germaniei)*, Puskas, Hidegkuti, Kocsis, Bozsik, Grosics *(Ungaria)*, Bauer, Nilton și Djalma Santos, Didi *(Brazilia)*, Schiaffino, Abadie, Varela *(Uruguay)*, Stojaspal, Ocwirk, Hanappi *(Austria)*, Mathews, Lofthouse *(Anglia)*.

Ediția 1958: Pelé, Garrincha, Didi, cei doi Santos *(Brazilia)*, Bergmark, Hamrin, Liedholm, Gren *(Suedia)*, Fontaine, Kopa *(Franța)*, Iașin, Ivanov *(U.R.S.S.)*, Zebec, Bobek, Milutinovici *(Iugoslavia)*, John Charles *(Țara Galilor)*, Novac, Masopust, Mraz *(Cehoslovacia)*.

Ediția 1962: Amarildo, Vava, Garrincha, cei doi Santos, Zito *(Brazilia)*, Schroiff, Novak, Masopust, Popluhar *(Cehoslovacia)*, Eyzaguirre, L. Sanchez *(Chile)*, Jerkovici, Sekularaț, Galici *(Iugoslavia)*, Ivanov, Iașin (U.R.S.S.), Albert *(Ungaria)*.

Ediția 1966: Banks, Moore, Bobby Charlton, Hurst *(Anglia)*, Schulz, Beckenbauer, Haller, Seeler *(R.F. a Germaniei)*, Eusebio, Coluna, Torres, Graça *(Portugalia)*, Iașin, Voronin, Cislenko *(U.R.S.S.)*, Marzolini, Rattin, Mas *(Argentina)*, Albert, Farkaș *(Ungaria)*, Pak Doo Ik *(R.P.D. Coreeană)*, Rocha, Mazurkievicz *(Uruguay)*.

turneului final, selecționata *României*. Ea nu reușise victoria, — care ar fi calificat-o — la București, în fața echipei *Iugoslaviei*. Ci doar un 1—1.

«BISUL» BRAZILIEI

În reuniunile Comitetului F.I.F.A., punctul de vedere al respectării alternanței Europa-America a triumfat. Santiago de Chile și alte orașe chiliene au pregătit ediția din 1962. Cei patru ani, dintre *Suedia* și *Chile*, n-au reprezentat altceva decît un «antrenament» al echipelor lumii pentru meciul cu *Brazilia*. Asigurată de locul din turneul final, campioana lumii a venit cu nervii intacți la fața locului și a repetat — poate mai puțin spectaculos, dar tot așa de sigur — «prominca» suedeză.

Ea și-a permis luxul de a aduce pentru încă patru ani «Cupa Jules Rimet» la Rio de Janeiro, jucînd meciurile decisive fără marele Pelé și cu un antrenor nou în locul omului care o dusese la victorie pe Rasunda Stadion din Stockholm; Aimore Moreira — slab, flegmatic, distant — primește onorurile titlului mondial nr. 2, în locul rotundului, sensibilului, prietenosului Feola. Sub temperamente atît de diferite, naționala braziliană a jucat aidoma. *Cehoslovacia* a întruchipat marea revelație a ediției. *Chile*, fidelă «tradiției» gazdelor, ajunge pe locul trei, deși nu reprezenta aproape nimic în soccerul mondial pînă atunci. Echipa *României* și-a retras înscrierea încă de la preliminarii.

ZEIȚA ZÎMBEȘTE CELOR CE-O IGNORAU

Vechii prieteni, cei de la începutul povestirii noastre — Guerin și Hirschmann și chiar Rimet — ar fi făcut ochii mari, văzînd cîtă patimă, cît interes, pune federația din Londra în a obține organizarea ediției a VIII-a. În anii cînd se depuneau atîtea străduințe să se înghebeze o federație internațională și să se pună pe picioare un campionat mondial, delegații englezi protestau vehement împotriva unor asemenea îndrăzneli sau se retrăgeau din ședințe și din controalele federației. Insularii au constatat — dar pentru asta le-au trebuit ani și ani — că «World Cup» este o mare și semnificativă realitate; părăsind splendida izolare, au intrat activ în treburile federației internaționale; și, iarăși, fondatorii F.I.F.A. ar fi ridicat sprîncenele a teribilă mirare observîndu-l în fotoliul prezidențial pe Sir Stanley Rous, bonomul uriaș din ținutul Essex!

Insula a primit cu atmosferă naivă și caldă, sensibilă și perfect sportivă, cele 15 echipe venite dinspre patru zări la Londra, Liverpool, Manchester, Sunderland și Middlesbrough pentru ediția nr. VIII a competiției supreme. Și, chiar dacă un uriaș numit Rattin, cu domiciliul la Buenos Aires, sau un copil mare pe nume Eusebio, ar avea cîte ceva de spus, chiar dacă nimeni nu poate să demonstreze dacă golul cel mai important al acestui campionat s-a marcat sau nu, chiar dacă băieții lui Alf Ramsey n-au părăsit un moment «bîrlogul» Wembley, inaugurînd o regulă cu totul neobișnuită... chiar pentru gazde, *Anglia* a ridicat spre înălțimile tribunelor din «templul fotbalului» zeița de aur; zeița de aur de care, cu 26 de ani înainte, nici nu voia să știe, să audă...

FOTO PRES '70

MAI

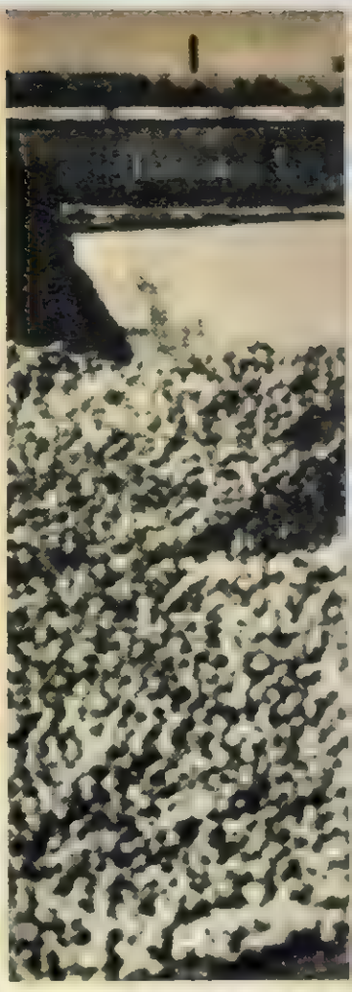

1) De-a lungul întregii luni mai — începînd cu prima sa zi, cînd pentru întîia oară, după mai bine de două decenii, demonstrațiile muncitorimii s-au desfășurat sub semnul unității celor trei centrale sindicale — Italia a cunoscut o puternică mișcare revendicativă, ce a determinat guvernul să poarte tratative cu reprezentanții sindicatelor care cer înfăptuirea unor reforme în domeniul construcțiilor de locuințe, al transporturilor publice, învățămîntului și asistenței medicale, precum și adoptarea de măsuri pentru frînarea creșterii costului vieții.

2) «Reeditarea» debarcării de acum două secole a căpitanului Cook și a expediției sale pe pămîntul australian, la Botany Bay, lîngă Sydney, a avut nu numai aspectul pitoresc pe care l-au dorit autoritățile. Festivitatea a constituit totodată un prilej pentru aborigenii australieni de a atrage atenția — printr-o serie de demonstrații — asupra situației grele în care se zbat astăzi, după veacurile în care civilizația a pătruns în Australia..

3) Un tînăr soldat american, pradă unei crize de disperare, pe frontul din Cambodgia. Fotografia, apărută în o bună parte a presei internaționale, ilustrează elocvent starea de spirit a celor trimiși să ucidă, să ucidă, să ucidă... în numele unei cauze a cărei justificare n-o pot găsi.

4) Fructe destinate... distrugerii. Silite să se conformeze dispozițiilor forului suprem al Pieței comune — care consideră că trebuie menținute la un anume nivel prețurile la fructe în țările membre — autoritățile agricole italiene au emis circulare prin care anunță că, începînd cu luna mai 1970, încetează să acorde sprijin pomicultorilor; mai mult chiar, pentru viitor se prevăd stimulente pentru distrugerea pomilor fructiferi. Din «avantajele» integrării agrare

5) Legat, cu ochii acoperiți, bolnav de malarie, acest tînăr vietnamez din Cambodgia, capturat ca «suspect» de trupele americano-sud-vietnameze, așteaptă să-i fie hotărîtă soarta. O imagine ce concentrează ceea ce presa internațională descrie drept tragedia războiului din peninsula indochineză, aflat de interese străine popoarelor din această parte a lumii.

6) San Francisco. Ofițerul de poliție Gutlery afișează o atitudine triumfătoare, după ce a trîntit la pămînt un student protestatar. Brutalitatea, dusă pînă la limitele ei (uciderea a șase studenți și rănirea altor zeci), a fost răspunsul autorităților americane la uriașele manifestații ale studenților din S.U.A. împotriva extinderii agresiunii în peninsula indochineză

7) O imagine care vorbește nu despre anotimpul ploios — cum s-ar putea crede — ci despre... lupta «sexului tare» din Elveția, mai precis din cantoanele Appenzell și Unterwalden, pentru a-și păstra supremația în ce privește drepturile politice; în adunarea ilustrată prin această imagine ei au hotărît să nu acorde drept de vot femeilor.

FOTO PRESS 70

MAI

După o iarnă grea, cu ninsori abundente și avalanșe, o primăvară cu ploi diluviene a adus în întreaga Europă inundații de proporții catastrofale — precum se vede și din aceste imagini dramatice surprinse pe pelicula fotografică — la Szabolcs (fotografia nr. 1), în partea estică a Ungariei, în R.F. a Germaniei, la Köln (fotografia nr. 2), în R.D.G., la Demmin (fotografia nr. 3), unde rîul Peene, revărsat, a acoperit mari suprafețe de teren, la Pulnoy, în Lorena (fotografia nr. 4), ca și în alte părți ale Franței, în Finlanda, unde topirea zăpezilor căzute din abundență în această iarnă a provocat inundații, ca de pildă pe șoseaua Helsinki — Pori (fotografia nr. 5).

ÎNTREPRINDEREA JUDEȚEANĂ DE INDUSTRIE ALIMENTARĂ

BISTRIȚA

Calea Moldovei 15 A, telefon 517

Sectorul de industrializare a laptelui al întreprinderii județene de industrie alimentară-Bistrița a fost puternic dezvoltat în cursul ultimilor ani, în cele 7 secții de producție. Ponderea principală o are fabricarea brînzei șvaițer în unitatea nou construită pentru producerea brînzeturilor fermentate din orașul nostru. Este o fabrică modernă, înzestrată cu utilaj de înaltă tehnicitate, asigurînd o sporire apreciabilă a capacității de producție și a însușirilor gustativ-calitative ale produselor.

Pentru calitățile sale superioare ȘVAIȚERUL DE BISTRIȚA — ca de altfel, și untul și alte produse lactate — este mult solicitat nu numai pe piața internă, ci și de consumatorii din străinătate: Italia, Franța, R.D.G., Cehoslovacia, Belgia, Maroc etc.

Eroii interpretați de Tom Courtenay și Dirk Bogarde nu pot să facă față unui proces inuman.

PE ECRANE

Un film de Joseph LOSEY:

PENTRU ȚARĂ ȘI REGE

Într-un timp cum este acesta pe care îl trăim, căruia i-am fost destinați și pe care trebuie să-l slujim, într-un timp în care cinematograful își aduce din ce în ce mai mult și mai bine aminte de marile sale rosturi sociale, ne bucură în mod cu totul deosebit această întîlnire cu Joseph Losey, cineast pe nedrept ocolit sau poate doar «scăpat din vedere» (la noi) pînă mai ieri. Este de ajuns o singură și obsedantă temă fundamentală din îndelungata sa creație, și anume complicata și perfida acțiune de distrugere a ființei umane de către o societate ostilă, născătită în propriile sale rele, pentru a face din Losey un contemporan în cel mai strict și mai drag înțeles al cuvîntului: un om al anilor aceștia neliniștiți, un om care șoptește savanților că nu numai ocrotirea monumentelor naturii trebuie cerută cu glas tare, ci și cea a individului. Din acest punct de vedere, *Pentru țară și rege* constituie, după proiectarea *Servitorului* pe micul ecran, prelungirea unei bune cunoașteri a artistului. Ne aflăm în fața unui Losey care a lăsat în urmă jocurile stilistice reflectate în oglinzi deformante, a unui regizor care a cunoscut de mult prețul despărțirii de pasiuni, asprimea necesară a unei existențe înconjurate din toate părțile de luciditate. Cînd vom fi răsfățați cu mai multe exemple din creația «celui mai european dintre regizorii americani și celui mai american dintre regizorii europeni»(cum îl numea revista «Bianco e nero»), nu va fi exclus să iubim mai puternic alte filme, *Condamnații*, *Criminalul*, după cum e aproape sigur că nu ne vom mai putea despărți de *Accidentul*. Pînă atunci însă, *Pentru țară și rege* rămîne ca un concentrat de cinematograf loseynian căruia, dacă nu-i acceptăm regulile, degeaba ne chinuim cu prefăcătoria că ne apropiem de el. Dacă primim, în primul rînd, această convenție a unui univers închis, betonat în propria sa monstruozitate, și a individului inocent, care nu cunoaște pragurile absurdității, atunci acceptarea ne va fi răsplătită prin descoperirea că însăși convenția se topește pe parcurs, pe măsură ce se simte înaintarea tiranică a adevărurilor vitale. Condamnarea, judecarea soldatului Hamp, acuzat de tentativa de evadare, se îndepărtează treptat de rigiditatea inițială programatică a construcției dramatice, de ceea ce putea să devină un schematism al dezbaterii etice. Povestirea, ce curge atît de încet, așteaptă parcă clipa cînd se va putea transforma într-un revelator al incompatibilității ființei umane cu orice sistem de represiune. Losey nu filmează aici una din dramele războiului, ci drama de a crede că poți lupta împotriva unei lumi retrase în spatele valorilor sale încremenite, înarmat doar cu cele mai plăpînde mijloace, ca cinstea și candoarea. Hamp, soldat mărunt și umil, venit voluntar pe front, într-o bună zi nu mai poate răbda mizeria tranșeelor, zgomotul artileriei și fuge «undeva, către casă, către Anglia», trăsnit de neputința de a mai îndura, precum Meursault al lui Camus, zăpăcit de soare. Cînd în această gură de iad, care este spațiul filmului — un adăpost ca o insulă într-o mare de noroi, pătruns de ploi și șobolani — în mijlocul grotescului ceremonial al judecății, printre vorbele mari Onoare, Datorie, Sacrificiu, răsar frazele copilăroase ale lui Hamp, «parcă dracul mă tot trăgea înainte», cînd ecranul alternează privirile abrutizate sau ipocrit-atente ale acuzatorilor cu cele pline de uimire și spaimă ale lui Courtenay ori blînd-neputincioase ale lui Dirk Bogarde (apărătorul), convenția de care aminteam mai sus trosnește sub apăsarea realității. Losey ne-a dus acolo unde a vrut el. De-abia de acum încolo ne poate biciui privirea cu imaginile cumplite, acaparatoare, ale noroiului ce înghite deopotrivă cadavrele cailor și trupurile oamenilor; abia acum, ceea ce putea să pară o caligrafie a atrocității devine semnul unei lumi reale la căpătîiul căreia nu poți aprinde măcar o singură lumînare

Magda MIHĂILESCU

PE PLATOURILE LUMII:

„ÎN CONTINUARE — DIN NOU DESPRE DOCTOR"

Unul dintre cele mai considerabile «money-making» (aducătoare de bani) filme ale industriei cinematografice britanice din ultima vreme a fost lunga serie «Carry on» (despre care am relatat mai amănunțit anul trecut), realizată de Casa Rank Organisation, sub conducerea regizorului Gerald Thomas și a regizorului Peter Rogers Comedii de situații și de caracter, unite prin rîvna cu care scot la iveală hazul unor variate medii sociale, cele 18 «Carry on» și-au cîștigat o mare popularitate, asemănătoare cu aceea a prestigioaselor seriale engleze de televiziune. Acapararea simpatiei și, implicit, a banilor spectatorului britanic se explică prin înaltul meșteșug al realizatorilor și, lucru de loc de neglijat, prin prezența aceleiași echipe actoricești: Sidney James, Kenneth Williams, Joan Sims, Barbara Windsor, Jim Dale, Hattie Jacques. Ultimul film aflat în lucru se ocupă pentru a doua oară de lumea medicilor, de unde și titlul de *În continuare — din nou despre doctor*. E curios că tocmai aici, printre oamenii în alb — cum frumos li se mai spune — au considerat autorii că e bine să se mai întoarcă o dată cu toate armele rîsului.

Foto RANK ORGANISATION

Cei care asigură succesul lui «Carry on»... echipa de actori.

Marcello Mastroianni, învingător la Cannes.

telegrame

● **Alberto Moravia și-a dat consimțământul de a participa, împreună cu regizorul Luciano Lucignani, la realizarea unui scenariu după cartea lui D. H. Lawrence,** Bărbatul mort. **Pentru rolul principal autorii s-au gîndit la Richard Harris.**

● **Charlie Chaplin își pregătește viitorul său film,** Fantezie, **în Irlanda, unde s-a instalat de cîtăva vreme împreună cu întreaga familie. De altfel, fiicele sale, Josèphine și Victoria, vor figura în fruntea distribuției.**

● **Antonella Lualdi (fotografia nr. 1), Claude Jade (fotografia nr. 2) și Edwige Feuillère vor fi partenere în filmul** Pentru că te iubesc **ale cărui turnări vor începe în curînd la Bruxelles, sub conducerea regizorului Rinaldo Bassi.**

● **După westernul italian, iată că presa începe să vorbească și despre confratele lui andaluz. Prilejul este oferit de filmul pe care cineastul spaniol Mario Camus îl va realiza în localitatea Huelva. Titlul —** Mînia vîntului.

● **David Niven (fotografia nr. 3) și Virna Lisi au fost aleși de regizorul Ronald Amateau pentru filmul său,** Statuia.

● **Protagonista filmului** Urmărirea lui Adam, **la care lucrează regizorul polonez Jerzy Stawinski, este populara actriță Pola Raksa (fotografia nr. 4).**

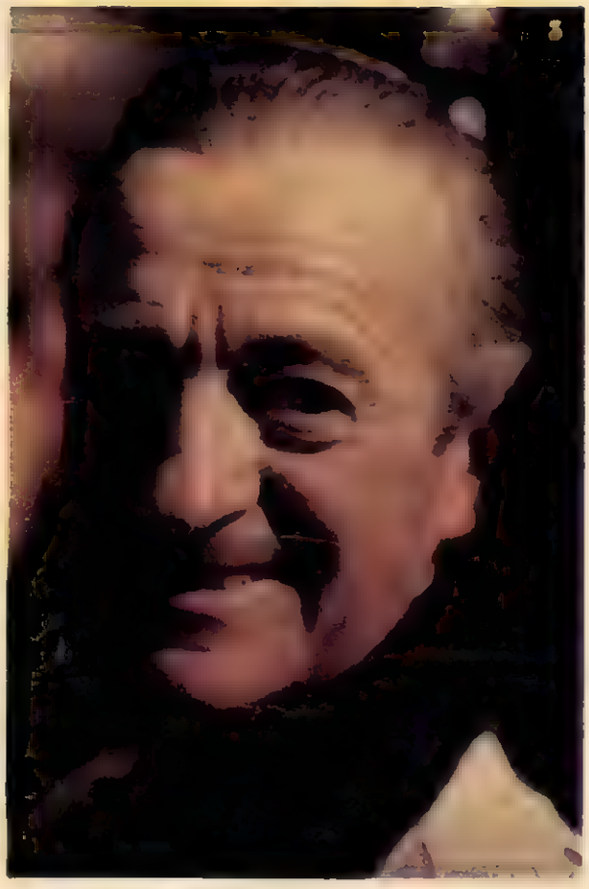

DE LA A LA Z

BAXTER Warner

Actor american de film și teatru, născut la Colombo (Ohio) la 29 martie 1893; mort la Hollywood la 7 mai 1951. Debutînd în teatru la Louisville, ajunge în curînd și pe scenele newyorkeze, și după 8 ani de activitate neîntreruptă, în 1918, își face apariția și pe ecran. Deocamdată W.B. este un june-prim agreabil, cu un joc sincer, lipsit de afectare, partener ideal al unor frumuseți celebre ale anilor '20 ca Pola Negri, Dolores del Rio, Florence Vidor, Billie Dove, Clara Bow, Bebe Daniels. Fiecare nou rol confirmă însă posibilitățile sale dramatice, și iată-l solicitat de regizori ca: Cecil B. de Mille (*The Golden Bed*), Victor Fleming (*A Son of His Father*), James Cruze (*Manequin*), Herbert Brenon (*The Great Gatsby*), după Scott Fitzgerald), Edwin Carewe (*Ramona*). Cucerise deja gloria la începuturile sonorului și în timp ce alte staruri sucombau, nerezistînd marii încercări, el își consolidează celebritatea printr-un premiu Oscar în 1930 cu *In Old Arizona*. Tipul său viril, figura sa francă, de om dinamic, dar totdeauna discret, sobru și plin de tact, vor face din el unul dintre marii favoriți ai publicului american. Disponibilitatea lui pentru orice gen de film îl situează de la început în lotul actorilor supra-solicitați. W.B. este un excelent actor de western (*Romanța din Rio Grande; Cisko Kid*), dar și de dramă sentimentală (*Orfana; Broadway Bill, Intimități conjugale; Gran-Canaria*, după Cronin), un bun interpret de comedie sofisticată (*Istoria se repetă, Paradisul vagabonzilor*), dar și de film cu temă socială (*Nu l-am ucis pe Lincoln, Baricade*); star de revistă (*Strada 42; Vogues 1938; Lady in the Dark*) și erou de aventuri de epocă (*Proscrisul; Vasul roșilor*) sau de filme de război (*Marșul de noapte; Escadrila sodului*). În cariera sa fără accidente, de peste 30 de ani, a turnat un număr impresionant de filme„a lucrat cu cineaști ca: John Ford, Frank Capra, Henry King, W.S. Van Dyke, Howard Hawks, Tay Garnett, William Wellman, și a avut partenere pe cele mai sărbătorite staruri feminine ale Hollywoodului: Elissa Landi, Janet Gaynor, Loretta Young, Myrna Loy, Alice Faye, Ingrid Bergman, Ginger Rogers, Joan Bennett, Carole Lombard ș.a.... Între anii 1943 și 1949, W.B. a fost eroul unui popular serial intitulat *The Crime Doctor*.

BAZIN André

Ziarist, critic și teoretician francez de film, născut la Angers, în 18 aprilie 1918; mort la Bry-sur-Marne la 11 noiembrie 1958. A fost un fel de părinte spiritual al generațiilor postbelice de critici și teoreticieni de film, prin ideile sale novatoare și pasiunea cu care a militat pentru emanciparea socială a filmului de sub tutela vechilor canoane. La început o profesor de literatură, apoi, atras și interesat de film, semnează rubrica de critică cinematografică a ziarului *Le Parisien libéré*. Lucrează pentru IDHEC în anii 1944 și 1945 și pe lîngă numeroasele sale colaborări la reviste (*Esprit*, *l'Observateur*), periodice specializate (*Ecran français*, *Revue du cinéma*, *Cahiers du cinéma*, *Radio-Cinéma-TV*) înființează și conduce periodicul *Jeunesse cinématographique*. Autor al unor monografii (*Orson Welles*, *Vittorio de Sica*), al unui impresionant număr de articole de critică și estetică, publicate în Franța și peste hotare (Italia, Anglia), A.B. face parte din 1952 din comitetul directorial al revistei *Cahiers du cinéma*. Scrierile sale, de o înaltă ținută estetică, au exercitat o profundă influență asupra tinerelor generații de cineaști din Franța și au contribuit la răspîndirea culturii cinematografice în rîndurile publicului larg. Studiile și articolele sale au fost publicate într-o antologie intitulată: *Ce este cinematograful?*, devenită un fel de Biblie a tinerii critici de film francez. A.B. susține că dintre toate artele, singur cinematograful poate reflecta fidel realitatea. El atacă probleme esențiale ale teoriei filmului, cum este aceea a *montajului*», unde pledează pentru mizanscena bazată pe «profunzimea câmpului» și pe înlăturarea cadrelor scurte de montaj. Astfel spectatorul poate avea libertatea de a interpreta singur, pe plan intelectual și emoțional, obiectele din realitate ce-i sînt servite brut pe ecran, fără sublinieri. A murit la o vîrstă (40 de ani) cînd era chemat de-abia să-și desăvîrșească opera critică, să exploreze noi sectoare ale esteticii cinematografice. A fost un mare animator, un ginditor fecund și cercetător care s-a aplecat cu respect asupra artei filmului, lăsînd o operă bogată în urmări.

BEATTY Warren

Actor american de film și teatru, născut la Richmond (Virginia) la 30 martie 1937. Urmînd exemplul surorii sale, actrița Shirley Mac Laine, tînărul W.B., ca și fotbalului, renunță la gloria stadionului pentru a-și încerca forțele în teatru (pe care-l slujesau de altfel de două generații și alți membri ai familiei sale). În 1955 urmează cursuri de artă dramatică în cadrul Universității din Evanston (Illinois) și la New York. Favorizat de fizicul său agreabil, W.B. devine în curînd tînăr star al televiziunii și al scenelor newyorkeze. Chemat la Hollywood, W.B. are norocul să debuteze sub direcția unui mare maestru, Elia Kazan — fondator al famosului Actor's Studio — care-i pune în valoare calitățile dramatice în filmul *Splendoare în iarbă* (1961). Rolul său din acest film îi dă ocazia să realizeze o adevărată creație. Jocul său sincer și temperamentul său cald au făcut ca publicul și critica să-l consacre demn succesor al regretatului James Dean. Mergînd tot pe linia acestuia, W.B. este îndrumat către personaje rebele, nonconformiste, uneori chiar echivoce, lipsite de prejudecăți dar și de un suport moral. Așa-i vom găsi, pe rînd, în gigolo-ul din *Roman Spring of Mrs. Stone* (1962) după Tennessee Williams, unde apărea alături de regretata Vivien Leigh, în Don Juanul tenebros din *All Fall Down* (1962) cu Eva-Marie Saint, în eroii roși de contradicții din *Lilith* (1964) și *Promise Her Anything* (1965); în gentlemanul-spărgător din *Kaleidoscop* (1966). Întîlnirea lui cu regizorul Arthur Penn este însă decisivă pentru cariera lui. El îi oferă lui W.B. două roluri capitale: cele din filmele *Mickey One* (1965) și *Bonnie and Clyde* (1967). În primul e un tînăr american mijlociu, plin de complexe, cu un perpetuu sentiment de culpabilitate, care-i paralizează orice elan. În *Bonnie and Clyde*, film care l-a făcut celebru în lumea întreagă, deține rolul ingrat al unui gangster-amator care-și încheie lamentabila-i existență într-un veritabil masacru. Sînt lăudabile eforturile acestui tînăr actor, care disprețuind calea facilă a succesului asigurat de însușirile sale fizice, preferă drumul greu al rolurilor de compoziție ingrate, complexe, așa cum este cel din ultimul său film: *Only Game in Town*, unde apare alături de Elizabeth Taylor.

Constantin POPESCU

film

CANNES '70

Juriul celei de-a 23-a ediții a Festivalului de la Cannes a acordat Marele premiu internațional filmului *M.A.S.H.* (fotografia nr. 1) al cineastului american Robert Altman, iar Marele premiu special al juriului și premiul FIPRESCI creației lui Elio Petri, *Anchetă asupra unui cetățean în afara oricăror bănuieli* (fotografia nr. 2 îl înfățișează pe autor, în timpul unor turnări, alături de actrița Florinda Bolkan). Cinematografia italiană, din plin reprezentată în palmares, este deținătoarea și a celor două premii de interpretare: Marcello Mastroianni, a cărui carieră merita din plin o astfel de distincție, și Ottavia Piccolo.

1

2

CELE MAI PROASTE FILME ALE ANULUI...

...și cei mai proști actori ai anului (ne cerem scuze, dar așa sună enunțul oficial) au primit insolitele distincții ale Universității din Harvard care, după cum se știe, acordă un Oscar exact pe dos față de cel ce se înmînează în aprilie la Santa Monica. Aceste neobișnuite premii, pe nume Crismson, n-au supărat pînă acum pe nimeni, de unde se vede încă o dată că numai glumele meschine înfurie, cele enorme nu neliniștesc. Iată lista «celor mai proaste zece filme ale anului: *Easy Rider*, *Medium Cool*, *Trocul*, *Topaz* (regia — Alfred Hitchcock), *Bob și Carol, Ted și Alice*, *Maltezul Bippy*, *Adevăratul curaj*, *John and Mary*, *Hello Dolly* (cu Barbra Streisand), *Vara trecută*. Printre actorii cu pricina se află: frații Jane și Peter Fonda, Mia Farow, Dennis Hopper, Omar Sharif. Acesta din urmă — cu o mențiune specială: «cel mai flagrant caz de distribuire nepotrivită într-un rol, și anume cel al lui Ernesto Che Guevara».

tv

de Felicia ANTIP

Privește!

Nu închide ochii!
Nu întoarce capul!
Privește!
Ascultă!

Coșmarul de pe ecranul televizorului e aievea. Nu-l poți spulbera cu o răsucire de buton. Țărîmul acesta pustiit e țara ta! Restriștea e a noastră, a tuturor!

Șterge-ți lacrimile și privește!
Scrîșnește din dinți, dar privește!
Privește, să nu uiți niciodată!

Înaintai în pas de voie și citeodată te încerca nerăbdarea. Ai fi vrut să mergi mai repede, să fi ajuns mai departe. Cerul nu era destul de albastru, pîinea nu era destul de coaptă, casa nu era destul de înaltă. Și acum? Mai există oare cer? Unde e pîinea? De ce nu mai e casa? Apele posomorîte, sinistre, oarbe ne-au luat prin surprindere, ne-au lovit fără cruțare. Imense întinderi de țară s-au întors în hăul dinaintea începuturilor.

Vezi apa aceea tulbure, grea, dușmănoasă? Privește-o! Privește urgia în față! Privește în ochii rătăciți ai femeilor rămase fără nici un rost pe lumea asta! Privește copiii care au cunoscut groaza! Privește locurile în care stihia a batjocorit viața! Televiziunea îți arată totul. Nu-ți menajează sensibilitatea. Nu-i voie să nu știi. Nu-i voie să te gîndești la altceva. Trebuie să trăiești fiecare tragedie în parte, să te doară fiecare rană a acestui război nedrept, inegal.

Televiziunea a adus năpasta în fiecare casă pe care hazardul n-a așezat-o în calea apelor pustiitoare. Privești, privesc, privim și ne dăm seama că va trebui să găsim în noi toți forța de a lua atîtea și atîtea de la capăt.

Dar dacă ai privi numai dezlănțuirea vrăjmașă a apelor ticăloase, ucigașe, te-ar copleși o disperare mai neagră decît cea mai neagră apă neagră. Trebuie să privești tot ceea ce îți arată televiziunea.

Privește armata! A pornit la acest război ciudat și perfid cu mijloace tehnice concepute pentru alt fel de situații de luptă. A fost însă chemată să salveze țara, să se bată pentru a ocroti viețile fiilor ei, să apere poporul în zile de cumplită nenorocire și ar fi făcut-o și cu palmele goale, cu pieptul gol. Privește funeraliile unuia dintre ostașii căzuți pe acest front infernal Plîngi? Ai înțeles pînă în străfundul ființei tale că armata aceasta va fi totdeauna de partea ta, de partea poporului român? Că te poți bizui pe ea pînă la capăt?

Privește tineretul țării. Îl acuzai poate că e ușuratic și nepăsător, că are capul numai la fleacuri și la frivolități. L-ai văzut? În zilele și în nopțile de trudă și chin, cînd a proptit, cu trupurile, sale digurile și barajele, cînd a scormonit pămîntul cu palmele și cînd neputința de a salva un copil l-a făcut să urle, a devenit brusc matur. Privește-l și-ți vei da seama că acum cunoaște prețul vieții și al muncii, că te poți încrede în el și în ceea ce va face umăr la umăr cu noi toți.

Privește televizorul și vei înțelege că toate cuvintele frumoase dar demonetizate prin abuz — solidaritate, frăție, abnegație, eroism — își regăsesc sensurile prime, adînci.

Vei uita, poate, cu vremea, multe. Dar imaginile și s-au întipărit fără voie în straturile profunde ale memoriei și chiar după ce totul va fi iar «normal» îți vor reveni mereu, pe nepregătite, în minte: plini aruncate din cer spre un tren înconjurat de ape, femei pășind către nicăieri, hornuri de case înțindu-se dintr-o mare fără margini.

Privește! Scriam nu demult — blestemat să fie ceasul în care am scris — că noi, telespectatorii, vom fi poate, alături unii de alții, martorii unor orori indescriptibile. Am fost. Sîntem. Vom ține minte.

P.S. Reporteri, operatori, reporteri cu aparatul de filmat la ei, Costin Martiniuc, Victor Teodoru, Gh. Dănăilă, I. Ciuchi, Florin Brătescu, I. Dumitrașcu, Mircea Gherghinescu, Lucian Penescu, Sergiu Stejar, I. Mărinaș, alții ale căror nume nu mi-au fost comunicate, s-au aflat zi și noapte acolo unde se trăia coșmarul, l-au trăit și ei, l-au fixat pe peliculă. I-au ajutat colaboratori voluntari: Ioan Lehoțchi, pilot și operator improvizat, Lupaș, Moroșan și alții.

varietăți

vreți să mîncați pe săturate ?

La expoziția de invenții de la Frankfurt (R.F. a Germaniei), cîțiva născocitori norvegieni au prezentat acest aparat pentru exerciții fizice *nec plus ultra* — după cum sună în prospect. Aparatul este oferit deopotrivă sportivilor de performanță (sprinteri, alergători de semifond și fond, ciclişti, săritori etc.), ca și oricărei persoane de ambe sexe doritoare să mănînce pe săturate fără să se îngrașe. Și cine nu dorește așa ceva ?!

cum îmi stă cu papion ?

Puțin orgolios, un pic frivol, adică așa cum îi stă bine unei vedete, delfinul din poza noastră este membru al faimoasei trupe, formată din 13 confrați, «Flipper Show» a lui James Tibor. În curînd el va juca alături de cîntăreața de renume mondial Catherina Valente într-un spectacol de revistă montat de televiziunea vieneză.

filatelie

Campionatelor mondiale de fotbal — ediția 1970, eveniment sportiv care polarizează atenția și interesul iubitorilor jocului cu balonul rotund din lumea întreagă, le este consacrată o emisiune de mărci poștale.

Spectaculoase faze dintr-un meci de fotbal ilustrează cele 8 valori care formează seria. Patru valori, și anume: 40, 55 bani 1,75 și 3,30 lei, au înscrise cuvintele «Mexic '70», valoarea, Poșta română și în colț o minge de fotbal.

Celelalte patru valori (1,20, 1,50, 1,55 și 1,75 lei) vor fi tipărite în coală, în bloc de 4 bucăți, într-un ancadrament pe o fontă de culoare.

Compoziția grafică este completată în partea centrală cu o minge, simbol al pasionatei întreceri fotbalistice. Pe marginea colițel sînt înscrise numele echipelor finaliste la C.M. care își dispută mult rîvnita «Cupă Jules Rimet».

Mărcile vor fi tipărite în condiții grafice superioare, în mai multe culori, în sistem heliogravură; formatul 39 / 39 mm.

Realizatorul machetelor este graficianul Aurel Popescu, autorul seriilor filatelice Jocurile Olimpice de iarnă de la Grenoble, Olimpiada Mexico '68 și Campionatele europene de box.

Interesant de remarcat că este pentru a doua oară în istoria Poștei române cînd se emit mărci poștale dedicate C.M. Prima serie, cu același subiect, a fost emisă în anul 1966, cu ocazia ediției precedente a Mondialelor care au avut loc în Anglia.

ZILE TRAGICE, MAI '70, ZILE EROICE

(Urmare din pag. 5)

în suc propriu. În hala de debitare a tablei de la «Feroemail» ne-a spucat ploaia. Cu două minute înainte se putea umbla în pantofi. Apa a năvălit ţîrîş-prin luminatoare, de sus,şi prin canale,de jos. Lopeţi, cazane trase de cărucioare, pompe au încrat iar în funcţiune. Părea că niciodată cazna n-o să le sfîrşit, că e inutil să te mai lupţi şi mai bine ar fi să stai locului să plouă, să plouă pînă cînd te acoperă apa, fiindcă alt fel nu-i chip să trăieşti. I-am comunicat senzaţia mea mecanicului de întreţinere, Ion Dragoman: «S-or lega ele şi băierile cerului o dată». Şi mi-a fost care ruşine. Mi-am amintit de şeful fabricii de cărămizi din Făgăraş, care-mi povestise, tot lapidar, ceva din retrospectiva inundaţiilor de la 12—13 mai: «Am ţinut Oltul şase ceasuri la uşă, cu forţa (degetul — n.n.), pînă s-a răcit cuptorul că avea peste 1 000 de grade şi exploda altminteri, şi pînă am suit noi motoarele mai sus» M-am gîndit şi la Gh. Rădoi zilele astea, cînd am aflat că Oltul s-a mîniat a doua oară şi încă mai tare. M-am întrebat cum a rezistat încă o dată fabrica de cărămidă. «Se auzeau numai clinii urlînd a primejdie şi scrîşnetul buldozerelor. Da, am ţinut apa la respect». Oare pe 24 mai au mai avut putere? Au mai avut, desigur.

La comandamentul împotriva inundaţiilor din Mediaş l-am cunoscut pe Eugen Albu, încercănat, cu cizmele de cauciuc stropite. Era puţin înainte de ora 9 dimineaţa. «Mă scuzaţi, am de oficiat o căsătorie. Adică cinci, pe ziua de azi, dar la 9 e prima». Nu-mi venea să-mi cred urechilor. Ofiţerul stării civile a dispărut şi a reapărut în alt birou fără cizme şi fără haine de lucru. Era îmbrăcat în... frac. «Vi se pare momentul cel mai potrivit pentru căsătorii şi pentru astfel de vestimentaţie?» — l-am întrebat. «Mi se pare tot atît de firesc să se căsătorească oameni, după cum, chiar în aceste momente tragice, se nasc totuşi copii. Mi-e greu că trebuie să îmbrac fracul, dar n-am nici un drept să-i lipsesc pe tineri de un cadru cît de cît solemn. Mirele, Rusu Dumitru, e de pe str. Brazilor — una dintre străzile inundate ale oraşului... Nu e de-ajuns că la nunţile din aceste zile nimeni nu aduce flori?!»

La Făgăraş, Sighişoara, Mediaş, în aceste oraşe transilvănene în care stăpîneşte calmul cel mai senin, s-a abătut de două ori, una după alta urgia apelor. Am trecut seara pe străzile întunecate şi pustii. Din casele ude, de după pereţii rămaşi încă în picioare străluceau torţele de gaz metan. Mi s-a părut că e un simbol de încredere şi cărie. Nu, nu mi s-a părut. Sînt sigură.

Viorica CIORBAGIU

CUM A FOST SALVAT ARADUL

Cine a trăit cele 8 zile de încordare ale Aradului, cine şi-a copit clipele lui de viaţă în cele 192 de ceasuri de nesomn ale judeţului nu poate să deruleze filmul izbîndei, nici acum — după ce municipiul a fost salvat — fără să simtă o uşoară înfiorare.

Cu numai cîteva zile în urmă delirul hidrologic era încă în amonte. Se executau o mie şi una de activităţi. Subsolurile şi parterele erau evacuate de oameni, bunuri şi arhive, animalele erau mînate pe dealuri, magazinele se *răsturnau* după o «esteticâ» ce avea un singur criteriu — sus, toate bunurile cît mai sus — rezerve de apă potabilă erau păstrate în orice vas — chiar şi în căzile de baie — gravidele erau chemate din timp în maternităţi, nimic nu era uitat. În acelaşi timp la o balastieră din cartierul Micalaca, 6 escavatoare şi 200 de tineri au umplut, zi şi noapte, 200 000 de saci cu nisip, pe artera principală erau concentrate 60-70 de camioane cu piatră, lemne, plăci aglomerate, ţăruşi, cu orice material care putea constitui o rezistenţă în timp ce alte cîteva sute de vehicule forfoteau prin oraş, iar pe rîu apăruse o adevărată flotilă de bărci.

Totul era prevăzut de înţelepciunea colectivă: generatoare de curent erau cocoţate pe platforme lîngă unităţile în care absenţa curentului electric ar fi fost fatală, iluminatul electric şi radioamplificarea au fost extinse pe întreaga lungime a malului, în timp ce felinarele cu gaz stăteau şi ele pregătite să facă faţă, iar în comune posturile telefonice de ariergardă erau instalate pe stîlpi de telegraf.

În faţa acestei uriaşe concentrări de forţe, trufia naturii a fost nevoită să cedeze. Mureşul, cu defilarea lui dramatică de lemne, căpiţe de fîn, cadavre de animale, fragmente de construcţii smulse din amonte, a curs năvalnic, a bătut puternic în porţile oraşului,dar n-a pătruns în el.

S. ANDON

ZILE ŞI NOPŢI ÎN GALAŢIUL ASEDIAT DE APE

Am trăit zilele şi nopţile pline de tensiune ale Galaţiului. Zile şi nopţi de muncă încordată, de aşteptare, de speranţe. De o parte, marele oraş, cu întreprinderile, cu străzile şi oamenii săi, cu viaţa desfăşurată în cadenţă aparent normală. De cealaltă, uriaşa masă lichidă, tulbure, mîloasă, curgînd informă şi acoperind o suprafaţă limitată în zare parcă numai de Munţii Măcin. Între oraş şi apă — digul de 8 km ridicat într-un timp record, menit să apere cartierul Bădălan şi portul. Aici, în prima linie, la interferenţa dintre elemente, se dă bătălia. Aici, şi în zona celor două Braţeşuri, unde digul existent este întărit şi înălţat pe o porţiune de 26 km. În aceste zone, ritmul cotidian, cu alternanţa sa de muncă şi odihnă s-a dereglat, iar ziua şi noaptea sînt una şi poartă un singur nume: muncă neîntreruptă, febrilă. Se lucrează cu lopata, se tasează pămîntul, se fixează drugi de fier, foi de tablă groasă, scînduri, saci cu nisip. Autobasculante descarcă neîncetat munţi de bolovani, de pietriş. Soldaţi numai în maiouri, scăldaţi în sudoare, înalţă şi întăresc porţiuni de dig mai periclitate. Fructul acestui efort colectiv, digul care şerpuieşte în jurul Galaţiului, trebuie să reziste masei lichide a cărei presiune creşte neîncetat. Să apere zona industrială a oraşului (Şantierul naval, Uzina mecano-navală, Laminorul de tablă, portul de mărfuri) precum şi, după cum aminteam, cartierul Bădălan însumînd locuinţele a 20 000 de oameni. Un dig ce trebuie să-şi dea mîna într-o încleştare de fier, de nebiruit, cu celălalt dig, care apără cele 10 000 hectare din incinta Braţeşului de jos.

Am survolat regiunea inundată la cîteva zile de la producerea catastrofei. Micul aparat al «Aviasanuluiu», condus cu atîta precizie de comandantul-pilot Toma Lupu, părea rătăcit într-o lagună. De jur împrejur, cît vezi cu ochii, apă, apă murdară strălucind sub o rază de soare scăpată din norii grei şi ameninţători. Pilotul ne face un semn: zărim în dreapta două şiruri de copaci pe jumătate acoperiţi de ape. Ce să fie? «Şoseaua Galaţi-Brăila», ne lămureşte pilotul. Coborîm mai mult. Sub noi, un sat. Comuna Vădeni, sau ce a mai rămas din ea. Apa a ajuns la acoperişuri, a năvălit în încăperi, a surpat pereţi. Magazinul sătesc nu mai poate fi recunoscut decît după forma plată a acoperişului. Din fericire, oamenii au fost preveniţi din timp şi au putut să se salveze. Pînă acum, în întreg judeţul Galaţi nu s-a înregistrat nici o victimă.

...Iată şi Băldovineştii, evocaţi cu un aer de tulburător farmec de Panait Istrati. Aceeaşi imagine de sfîrşit de lume. În faţa I.A.S.-ului zărim trecătoare răsturnate şi pete uriaşe de motorină. Multe case s-au prăbuşit. Lîngă un pîlc de copaci, trei sferturi acoperiţi de ape plutesc cadavre de animale. Un cîine mare, negru, căţărat pe un acoperiş, la trecerea avionului,începe să latre. Cum o fi ajuns acolo? Peste tot pustiu, doar jocul dezordonat pe valurile mici ale puzderiei de scînduri, butoaie, lemne, paie, mobilă tîrîtă, fulgi de pasăre, o mîzgă de rămăşiţe jalnice, imposibil de identificat, zdrobite parcă de un pumn uriaş, necruţător. În dreptul comunei Barboşi, calea ferată este ruptă. Şinele metalice zac răsucite,ca după o explozie, pe sub terasament curge apa. În acel moment zărim primii oameni. Ne fac semn cu mîna. Comandantul Lupu Toma lasă aparatul pe o aripă, apoi pe alta, în semn de salut. Sînt coferiştii care au început lucrările la terasament. Grea muncă, fiindcă apele s-au retras încă prea puţin. Ne reîntoarcem spre Galaţi. Lăsăm undeva în urmă Siretul a cărui revărsare peste păduri şi lunci este incredibilă, un adevărat Amazon, sau cum vreţi să-i spuneţi, şi urmăm cursul Dunării, în direcţia oraşului. Apă, din nou apă pînă la orizont. Plaja oraşului nu mai există de mult. Joacă numai deasupra undelor murdare o inscripţie: «Plaja Cocuţa». Jos însă, în zona portului, distingem siluete kaki, şi altele multicolore, distingem sacii de ciment, camioanele, buldozerele, escavatoarele şi valul de pămînt menit să apere această porţiune a oraşului.

Efortul depus de întreaga populaţie a oraşului şi judeţului a cîştigat respect în eficienţă. În valoare, o dată cu vizita operativă de lucru făcută la Galaţi de secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Indicaţia dată cu acest prilej de a nu se precupeţi nici un efort în vederea salvării oraşului, a zecilor de mii de hectare din zona îndiguită a Braţeşului de jos, a dinamizat energiile tuturor. Se muncea mai intens ca niciodată în toate întreprinderile. Paralel, acţiunea de ajutorare a sinistraţilor se urmează cu amploare sporită. Numai salariaţii Combinatului siderurgic contribuie cu aproape 12 milioane lei la ajutorarea zonelor calamitate, contribuţia băneaşcă a tuturor salariaţilor din întreprinderile şi instituţiile judeţului ridicîndu-se la suma de 47 milioane lei. Importante cantităţi de cereale, alimente, îmbrăcăminte sînt predate diferitelor centre în contul familiilor sinistrate. Sînt acţiuni menite să acopere pierderile suferite de agricultura judeţului prin inundarea a peste 17 000 hectare, marea majoritate cu semănături, a distrugerii a circa 430 case, evacuării a altor 731, a pierderii bunurilor aparţinînd celor aproximativ 3 000 de persoane în prezent evacuate. Ploile care s-au abătut în ultimele zile au îngreuiat enorm lucrările de consolidare a digurilor. Şi cu toate acestea, înfruntînd biciul repede şi rece al ploii parcă de toamnă, cîteva mii de oameni au răspuns la chemarea comandamentului judeţean, participînd la terminarea lucrărilor digului care apără oraşul, la supraînălţarea digului din zona I.A.S.-Bădălan şi la consolidarea celui de pe Prut. Oraşul Galaţi, oamenii săi cutezători, vor ieşi învingători din această grea încercare, reuşind să ţină în frîu apele unite parcă într-un cinic şi absurd consens de distrugere.

Mihai HETCO

DOUĂ TREPTE SPRE MOARTE, DOUĂ TREPTE SPRE VIAŢĂ

Cazastrofele dispar, însă umbrele lor rămîn. La Hiroshima, oamenii au fost absolut desfiinţaţi dar le-au rămas umbrele pe zidurile din apropiere. Umbre de groază. La Tîrgu Mureş, apa nimicitoare s-a retras în matcă dar şi-a lăsat umbra umedă pe pereţii caselor. O umbră mai înaltă decît motociclistul care trece acum. Şi umbra creşte, cu cît cobor panta străzii spre Mureş. Tinde spre acoperişuri.

Herbert Carol locuieşte pe o stradă perpendiculară pe firul Mureşului, strada — nume predestinat? — Apelor. Are o casă şi avea o grădină la capătul străzii, la nr. 12, pe malul riului. Am spus «avea» o grădină, pentru că acum n-o mai are. Apa a rupt o bucată de vreo 10—15 metri în adîncime din mal. Herbert Carol are un schif de 2 persoane şi cu el a salvat mai mulţi vecini. Acum, dacă-l pui de-a latul curţii, schiful lui Herbert Carol ajunge de la uşa casei pînă la malul apei. Herbert Carol şi familia sa au scăpat, dar viitorul îi creează nelinişti, griji, îi pune probleme. Mai în deal de el, peste stradă, două case au fost luate complet de ape. A treia — doar pe jumătate, adică o cameră şi bucătăria dinspre Mureş. În camera luată de ape era un om: bătrîna Raveca Boaz, de 78 de ani, care nu s-a mai putut salva. Herbert Carol se gîndeşte serios să-şi ridice casă [illegible]

Dar pînă la viitorul al doilea, avem viitorul imediat, avem prezentul. Şi este fantastic cum această omenire, abia ieşită de sub semnul pierzaniei, ştie să-şi folosească prezentul pentru a reveni la starea anterioară calamităţii.

— Casa, ridicată pe beton, am terminat-o, eu şi soţul meu, acum trei ani. Am făcut-o să ne acoperim capul. Am lucrat 22 de ani şi uite ce s-a ales. Televizor de 5 100 lei, radio de 1 100... Nimic nu mai avem. Ieri au venit două camioane cu bărbaţi şi mi-au înlăturat zidăria, să scot cevа haine. Soţul meu l-a salvat pe Carol Paca, care s-a răsturnat cu barca. Apoi, în aceeaşi zi, acesta l-a salvat,împreună cu şase militari,pe soţul meu, Iosif Pintea. Acum spăl de nămol ce-am scos de sub dărîmături. Oameni de treabă! Azi au venit femei să mă ajute. Deputatul mi-a promis să nu mă lase nici de-acum înainte.

În strada Podeni nr. 53 A, casa soţilor Mureşan este dărîmată aproape în întregime. Femeia plînge. Ştefan Benke — deputatul circumscripţiei electorale 86 — îi linişteşte:

— Nu fiţi disperaţi, că venim să vă ajutăm cu zidarii noştri, domnule vecin. Vin cu mai mulţi zidari o dată, domnule vecin.

Şi aşa, cu fiecare clipă ce trece, raportul de forţe se schimbă în favoarea oamenilor, în defavoarea apei.

La secţia imprimerie a fabricii textile «Tîrnava» din Mediaş se recondiţionează ţesăturile deteriorate.

Sătenii din Daneş au trimis, în cîteva rînduri, la Sighişoara: făină, mălai, ouă, slănină fasole şi alte alimente atît de trebuitoare, în aceste zile de grea cumpănă, pentru oraşul-cetate. Cu toate că şi Daneşul a fost lovit...

Turnu Măgurele: se triază și se împachetează în saci de polietilenă obiectele de îmbrăcăminte care vor porni curînd către regiunile calamitate.

Un exemplu. În seara de 19 mai, pe la opt și jumătate, vreo 30 de lucrători ai sectorului Întreținere PTTR-Reghin au refăcut legătura cu oficiul Aluniș, ultimul rămas desprins de rețea. Se pare că-i un fleac să întinzi un cablu peste Mureș. Însă Mureșul încă e de nerecunoscut. A răsturnat o barcă și doi oameni erau să se piardă. Civilizația pierdută se restabilește neînchipuit de greu.

Alt exemplu. Secția de industrializare a Combinatului de exploatare și industrializare a lemnului «Lunca Bradului», după 2 zile de la retragerea apelor și-a repus gaterele în funcțiune. Dar legătura cu parchetele din pădure, furnizoare de materie primă, a rămas deocamdată întreruptă. Gurile de exploatare nu mai au căi pe care să trimită lemnul. Și atunci a venit ajutorul din partea întreprinderii-soră, C.E.I.L.-Piatra Neamț. Pînă la 20 mai au sosit remorci încărcate cu 1 000 mc lemn. Și cei de la «Lunca Bradului» s-au putut apuca de lucru. Ba chiar au produs peste capacitatea obișnuită, prelucrînd cîte 350 mc lemn pe zi, în loc de numai 300 mc. Este evident că, datorită acestui ritm, pierderea de 800 mc, pricinuită de inundații, va fi curînd recuperată.

Luduș. O liniște apăsătoare. Una dintre cele 269 de case distruse. În curte, o fetiță cu șorț școlăresc stă pe un divan rupt și își face lecțiile. Scrie cu caietul pe genunchi. Părinții scot ce mai poate fi scos din grămada de moloz, scîndură și țiglă în care li s-a transformat casa. Fratele fetei, mai mic, fără griji școlărești, își bate mingea cu un băț, însă mingea nu sare. Pămîntul de sub ea e moale, ud, lipicios.

La o altă casă, cîțiva membri ai gărzilor patriotice, cu fel de fel de unelte în mînă, se uită holbat pe fereastra unei camere. Mă uit și eu. Rămîn la fel de uluit. Apa a pătruns pe dedesubt, nu se vede pe unde și a îngrămădit noroi sub parchetul podelei, înălțindu-l perfect simetric, făcînd din el o adevărată boltă, o adevărată cupolă. Oamenii își revin și se apucă de lucru. Îi întreb a cui e casa. Nu știu. Nu-și servesc o rudă, un prieten ori un vecin. Pur și simplu își ajută un concetățean ajuns la ananghie.

269 de case — enormă pagubă! Și măcar dac-ar fi unica!

La Îngrășătorie de animale au fost înecate peste 1 000 de vite. O hecatombă. Vite îngrășate, vite scumpe. Altele, hrănite, au trebuit să fie sacrificate. Au fost aduși mai toți măcelarii din Luduș și din Tîrgu Mureș. Cele înecate au fost grabnic arse într-o groapă enormă cu var. Peste o mie de trupuri. Spectacol de iad. Imagini parcă din Goya.

Și totuși, ochiul meu păstrează altceva, altă imagine din Ludușul năpăstuit. Un deal, un întreg deal, acoperit cu valuri desfăcute de pînzeturi, de țesături întinse la soare. Să se usuce! Să fie salvat tot ce mai poate fi salvat! Să fie recuperat tot ce poate fi recuperat! Apele se retrag și noi — fatalmente — ne vom continua viața.

Tîrgu Mureș, Luduș — două locuri pe unde a trecut apa, două locuri unde se muncește neîntrerupt pentru refacere. Două trepte spre moarte, două trepte spre viață.

Nelu IONESCU

LA BRAȘOV, ÎN ACESTE ZILE

Zeci de mii de oameni ai muncii din puternicul centru industrial de la poalele Tîmpei desfășoară în clipa de față o largă și bărbătească activitate în producție cu scopul de a contribui prin importante realizări — așa cum, de altfel, se întîmplă pretutindeni în țară — la compensarea imenselor pagube suferite de pe urma calamităților naturale. Animați de un puternic sentiment de solidaritate și de responsabilitate, colectivele de muncă brașovene, urmînd indicațiile partidului, desfășoară bătălia pentru obținerea a cît mai multe bunuri materiale.

Cei 14 000 de constructori de autocamioane, în afară de cedarea cîștigului pe două zile din această lună în folosul sinistraților (suma se ridică la circa două milioane lei), s-au angajat să dea, suplimentar, în lunile mai și iunie, produse în valoare de 25 000 000 lei. În acest scop, în adunări pe secții ale uzinei s-a hotărît în unanimitate organizarea muncii în schimburi prelungite. Astfel, în cursul săptămînii care a expirat, colectivele de la secția motoare, turnătoria, forje, prese, sculărie etc. au lucrat 12 ore zilnic. De asemenea s-a lucrat și se va lucra și în zilele de repaus. Ei sînt hotărîți să facă tot ce-i posibil pentru a da viață indicațiilor partidului cu privire la sporirea producției și a diminua astfel efectele inundațiilor.

Rezultatele sporesc de la o zi la alta: la Uzina de autocamioane se consemnează un spor deosebit al numărului de autocamioane și piese de schimb fabricate peste prevederi. Pînă la sfîrșitul acestei luni valoarea acestora se va urca la 10 000 000 lei. De asemenea, va fi sprijinită uzina «Automatica» din Mediaș, grav lovită de inundații.

La cealaltă mare uzină brașoveană, «Tractorul», colectivul și-a luat angajamentul de a realiza în acest an, peste plan, o producție globală de 10 000 000 lei, contribuind astfel la îmbunătățirea întregii activități economice. Totodată — așa cum am fost informați la comitetul județean de partid — colectivul de la «Tractorul» va sprijini oricînd și cu orice mijloace întreprinderile care au suferit de pe urma inundațiilor.

În cursul ultimei săptămîni alte zeci de uzine și întreprinderi din Brașov și din județul Brașov sprijină bătălia pentru înfrîngerea grelelor calamități născute de pe urma calamităților naturale prin sporuri în producție. Sînt prezente la datorie colectivele de la marea fabrică de materiale de construcție «Temelia», de la Unitatea de exploatare a lemnului, de la Fabrica de motoare «Electroprecizia» Săcele, «Coloromo» Codlea, de la «Hidromecanica», de la Uzina de rulmenți ș.a.

Un prim bilanț al uriașului efort pus în slujba acestei mari și patriotice acțiuni se va cunoaște peste cîteva zile.

F. URSEANU

AL DOILEA VAL

Puhoaiele trecuseră peste Sighișoara. Lăsaseră în urmă dezastrul. În cartierul «Grivița», apa ajunsese la înălțimea de trei metri. Strada Ștefan cel Mare și mai ales strada Clujului priveau știrbe, cu casele dărîmate, albia acum molcomă a Tîrnavei Mari. Oamenii s-au apucat să adune ce se mai putea aduna. Pe străzi, mîi de lăzi, gunoaie, arbori smulși din rădăcină. Pe la ferestre, cărți la uscat. Prin curți, chipuri albe. În aer miros greu de putreziciuni. Pasta fluidă a mîlului începea să fie scoasă de prin case. Dar soarele strălucea în acea zi peste orașul atît de grav încercat. Pompele scoteau apa și mocirla din subsolurile spitalului local, al școlii aflate în apropiere. Sinistrații se întorceau cu bruma de lucruri rămase în casele lor. Case dintre care multe nu mai erau. Zeci de oameni sortau marfa în magazine, marfă în proporție de aproape sută la sută deteriorată. Pe strada principală o femeie își scoase, în cărucior, copilul la soare.

Deodată s-au adunat din nou norii și vînt de gheață a început să bată peste orașul abia reintors la viață. Două zile și două nopți ploaia nu a încetat peste dealuri și cîmpii. Pe munții care se zăreau în depărtare stratul alb de zăpadă se așeza tot mai gros. Tîrnava Mare își umfla din nou apele. La început s-a ridicat învolburată pînă la nivelul mîrcii, apoi a trecut peste ea. Cu o zi înainte, ne-a povestit primul secretar al municipiului, tovarășul Giurgiu, din amonte a început să se dea semnalul de alarmă. Lupta grea cu apele dezlănțuite trebuia să înceapă din nou. Motoarele electrice, abia curățate și montate, gata în un semnal să-și pornească bîzîitul uniform, s-au demontat în mare grabă. Ușile halelor au fost blocate. Gurile canalelor — astupate, ca puhoiul, în căutare de spațiu, să nu răbufnească în oraș pe dedesubt. Din noi sutele de sinistrați și-au cărat puținul ce le-a mai rămas în camioane și cărucioare. Din nou pribegi, din nou fețe albite, din nou ochi împietriți de spaimă. Calea ferată principală, care leagă Sighișoara de Mediaș, a rămas în două locuri spînzurată, deasupra prăpastiei, iar prăpastia de dedesubt era apa. Șoseaua națională a fost inundată și ea. Orașul era pentru a doua oară izolat de restul lumii. Tîrnava și-a ridicat apele încă încet, apoi s-a năpustit ca o cascadă asupra caselor care mai păstrau pe ele reperul cel mai înalt al primului val. Resturile aduse de prima inundație s-au unit cu resturile aduse de cel de-al doilea puhoi, mai mic, ce-i drept, dar mai grav pentru că lovea aceleași locuri, lovite o dată. După zece ore, apele s-au restrîns, și-au adunat puhoaiele ca să lovească mai jos, Mediașul, Tîrnăvenii, Blajul și să umfle iarăși Mureșul aducător în aceste zile de atîtea suferințe și dureri.

Am stat de vorbă cu văduva Suciu Veronica de pe strada Țepeș Vodă. Plîngea încet, dintr-o pornire pe care nu și-o mai putea înfrînge. Munca istovitoare a început pentru a doua oară. Nu se sfîrșise prima. Pompele trimise de județele învecinate scoteau apa și mîlul într-un zgomot continuu. Cisternele cu apă potabilă și-au făcut a doua oară drum prin cartierele lovite. Prima dată l-am găsit pe tehnicianul Eugen Ciulei scoțîndu-și mîlul din casă, peste cîteva zile l-am găsit la aceeași îndeletnicire. Niciodată apele nu s-au înfrățit într-un joc atît de bezmetic. Oltul și-a ieșit și el pentru a doua oară din matcă, de data asta parcă revanșîndu-se pentru cumințenia de prima dată. Zeci de mii de hectare inundate. Orașul Rupea, cu o bună parte din casele lui, a fost inundat și el. În fața unui bloc, doi copii visleau într-o barcă. Cît vezi cu ochii, între nuferi, numai apă. Altădată mici pîrîiașe — acum adevărate puhoaie — pîrîul Scroafei, Vulcănița au lovit în țărînile însămînțate și în gospodării fără milă. Dar cu toate întîrzierile aduse de apele celui de-al doilea val, graficele de producție, alcătuite după primul val de inundații, vor putea fi, în mare parte, respectate. La sfîrșitul lunii iunie va putea intra în funcțiune, în proporție de 75 la sută, și fabrica de mătase din Sighișoara.

Legămîntul pe viață dintre clasa muncitoare și țărănimea muncitoare și-a spus și își spune cuvîntul în fapte mai mult decît grăitoare. Camioanele încărcate cu ajutoare poartă deasupra lor știndarde și lozinci. Oamenii poartă în ei credința și nădejdea în izbîndă.

Petre SĂLCUDEANU

SCURTE SECVENȚE ÎN CENTRUL MOLDOVEI

Luni a fost a treia zi de ploaie torențială însoțită de rafale de vînt. Alte pîraie, ignorate pînă și de geografi, s-au înscris în competiția delirului lichid: pîrîul **Berheci** a devenit sursă de inundație în județul Vrancea, anonimul **Negel** amenință zone ale orașului Bacău, Tutova s-a revărsat creînd o adevărată mare între comunele Pogana și Dragomirești, jud. Vaslui, iar o rîpă uscată, numită foarte exact **Valea Seacă**, a periclitat Bîrladul.

Pagubelor deja existente li s-au adăugat altele noi. Suprafața inundată în județul Vaslui a ajuns la 18 302 ha, numărul caselor afectate — la 606, al victimelor omenești — la 3. Pînă și pămîntul a început să «curgă». Alunecările de teren din ziua de 25 mai au distrus încă 165 de case, 8 ha de livezi minunate, 4 poduri etc.

Pagubele ar fi fost incomparabil mai mari, dacă toată cumsecădenia moldovenească nu s-ar fi transformat brusc în îndîrjire. Luni după masă a apărut necesitatea prelungirii și consolidării unui dig în Bîrlad, lucrare ce trebuia să fie gata marți la prînz și pentru care s-a făcut apel la 200 de oameni; s-au prezentat 1 000 și digul a fost gata încă de luni seara. Prutul umflat amenința digul în două puncte din zona comunei Drînceni. Întreaga suflare omenească din jumătatea estică a județului Vaslui s-a pus în mișcare. Duminică, în comunele care nu erau direct amenințate, comandamentul gărzilor patriotice a apelat la un număr restrîns de membri pentru a se deplasa la dig. Într-un sfert de oră, la punctele de adunare se strînseseră de două ori și de trei ori mai mulți oameni decît capacitatea de transport a mașinilor sosite să-i ducă, majoritatea plecînd direct de la nunți sau alte petreceri care se sărbătoreau acolo.

Pe digul de la Drînceni au lucrat într-un ritm infernal sute și sute de cooperatori din comunele Duda-Epureni, Arsura, Bunești, Averești ș.a. Medicii spitalului din Huși, cu halatele încă pe ei, purtau tărgile cu pămînt în ritmul celei mai presante urgențe chirurgicale; meșteșugarii aceluiași oraș au refuzat să părăsească frontul chiar după ora de schimb. Maiorul Iorgu Constantiniu a încercat să tempereze eforturile unui voluntar de peste 70 de ani; bătrînul i-a răspuns: «Lasă, taică, sînt încă voinic și, apoi, pămîntul ăsta e trupul meu»; n-am reușit să-i aflu numele, se știe doar că este din Huși, a crescut 11 copii și umblă îmbrăcat într-o haină transformată din tunică militară.

«Uneltele» folosite: lopeți, căldări, traiste, palmele goale, orice putea apuca pămînt. Veghea n-a încetat nici o clipă. În noaptea ploioasă, pe lîngă felinare, oamenii patrulau pe digul alunecos cu torțe improvizate din fîșiile înmuiate în cutii cu motorină. Digul a fost păzit și întărit, clipă de clipă și metru cu metru. A rezistat.

Marți, cerul s-a înseninat. Fericită coincidență cu vizita operativă de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în județele din această parte a țării: Buzău, Vrancea, Vaslui și Iași.

La închiderea ediției revistei noastre, apele scad în centrul Moldovei. Se desfășoară din plin a doua mare ofensivă: refacerea distrugerilor.

Sergiu ANDON

cronică satirică

de Teodor MAZILU

IDIOTUL ȘI DESTINUL

De cîte ori Y face cîte o porcărie — eveniment care nu se întîmplă prea rar — mulți îl privesc c-un amestec de ironie și nemărginită înțelegere.

— Așa e el... Nu-l știți pe Y?

Consecvența ticăloșiei i-a adus un fel de imunitate:

— Ce pretenții poți să ai de la el?

Porcăriile trecute i-au creat un fel de autoritate morală, o bază temeinică pentru cele viitoare. Ca și cum prin potlogăriile curente și-ar ispăși pedeapsa pentru cele mai vechi.

Orice ar face Y, nimeni nu se mîră. Ticăloșia lui e confundată cu destinul, cu furiile oarbe ale naturii. N-ai cum să le prezici. N-ai cum să le împiedici. Trebuie doar să te resemnezi. Nimeni nu-i spune nimic. Nimeni nu-l amenință cu'ceva. În cel mai bun caz se dă din umeri, iar cei mai evlavioși își fac cruce. Așteaptă cuminte ca taifunul să se potolească. Unii vor să-l îmblînzească puțin, ca pe-un monstru sacru. I se aduc jertfe și sacrificii, doar, doar o să comită mai puține potlogării... Dar degeaba sînt sacrificați berbecii, Y își vede de treaba lui.

Dar de la o vreme și Y a început să-și îmbrobodească șmecheriile în armura sacră a destinului. El crede că are dreptul sfînt de a trăi ca un parazit. Că dreptul de a bate apa în piuă i l-a dat o forță ocultă și nimeni n-are voie să i-l ia... El crede că plăcerea de a comite mici găinării sau mici escrocherii are valoarea unor prerogative regale. Pe ticăloșia lui se simte suveran. E ticăloșia lui și face ce vrea cu ea...

El nu vrea să se schimbe... Chiar sfidează pe cei care îndrăznesc să-i aducă aminte în ce lume trăiește. Ticăloșia lui e destinul lui. Are aerul că vrea să spună: «Eu n-am nici o vină că sînt ticălos. Așta e destinul meu»...

Cînd se îmbată îi dă nemerniciei și mai multă grandoare:

— Natura mi-a dat acest caracter... Astrele mi-au decis felul de a fi... Asta e crucea care mi-a fost dat s-o duc...

Cred însă că pînă la urmă ar putea fi convins să-și schimbe crucea..

CARACATIȚA CU BRAȚE DE HÎRTIE

Marți, 21 aprilie la ora 11,05, viața ministerului se desfășura încă normal sau «aparent» normal. Salariații duceau hîrtiile dintr-un birou într-altul și le aduceau înapoi, micuța mașină manuală de înregistrat țăcănea rotindu-și cercurile ei de cauciuc, telefoanele zbîrnîiau iar un director primea audiențe... Deodată, la etajul 3, cinci oameni au prins fulgerător în clește pe un funcționar care trecea grăbit pe culoar, l-au imobilizat și au intrat buluc, toți șase, în cabinetul directorului, care asculta liniștit reclamații. Peste zece minute, suflul de explozie al zvonului cuprinsese toate birourile, încremenise clapele mașinilor de scris și zîmbetul secretarelor, zgîlțîise clanțele tuturor ușilor — simple sau duble. Scaunele s-au cutremurat și catapeteasma favoritismului s-a despicat în două.

Ce s-a întîmplat?

Dacă n-ar exista această prindere în flagrant delict, faptele ar părea incredibile. Știindu-te pe tine și pe cei din jur, pe colegii de muncă și pe vecinii de stradă, cunoscînd stăruința și devotamentul cu care dumneata și concetățenii dumitale vă dedicați celor ce ne-am propus cu toții să desăvîrșim, n-ai accepta gîndul că biroul unui minister era compus dintr-o șleahtă de șnapani, că serviciul acestora consta în împărți favoruri și că totul clocea în atmosfera călduță a unei direcții, în cel mai bun caz, oarbe. Dumitale, care te indignezi, pe bună dreptate, cînd vînzătorul unui magazin de încălțăminte nu-ți găsește numărul dorit decît dacă miști din urechi (și atunci e «ultima pereche»), nu ți-ar veni să crezi că la nivelul forului tutelar erau scoase la mezat *nu interese individuale*, ci probleme economice de grup, *între organizațiile socialiste*. Voi, care vă frămîntați creierul pentru a găsi cea mai optimă rezolvare problemelor cu care sînteți investiți, ați accepta cu greu ideea că, într-un locșor din țara asta, cîțiva bandiți înlocuiau eficiența cu criteriile asigurării unui week-end plăcut.

Toate acestea sînt incredibile pentru că te știi pe dumneata și pe cei din jur. Dar există prinderea în flagrant și există acea întrebare a procurorului din clipa în care Corneliu Firan era înșfăcat:

— Spune imediat ce ai în buzunar?

La care ficheaua a răspuns resemnat:

— Cred că 12 000 de lei. Un pachet cu bancnote. Nu le-am numărat, dar ar trebui să fie o sută douăzeci de bancnote de cîte o sută de lei. Probabil că sînt și înseriate.

— Așa este! Avem notate seriile lor!, a căzut ca o sentință răspunsul.

Suma să nu vi se pară încă mare deoarece ea nu reprezintă decît un acont din banii pretinși drept mită pentru ca domniile-lor să binevoiască să dea unei unități productive de lucru.

Dar să recapitulăm faptele.

Cooperativa de consum din comuna Voluntari, suburbană a Municipiului București, are și o secție de croitorie cu 30 de salariați, care confecționează diferite produse, în serie mare, pentru unitățile de comerț cu ridicata ale M.C.I.-ului. Relațiile furnizor-beneficiar se stabileau direct între parteneri, cooperativa avînd un salariat cu funcția de plasator, care se ocupa de prospectarea cerințelor, perfectarea contractelor și desfacerea propriu-zisă a produselor.

În vara anului trecut, la cooperativă s-a prezentat Ioan Pintea, șeful depozitului I.C.R.T.I.-Constanța (unul dintre beneficiarii principali), care a adus vorba că cerințele pieței sînt mai mari. Cei din secția de croitorie au înghițit momeala, manifestîndu-și dorința de a satisface un număr cît mai mare de comenzi. Atunci Pintea le-a spus că e vorba de obținut o repartiție de la minister, favoare pentru care «cei de acolo ar trebui cinstiți». Interlocutorul a rămas consternat și a bîiguit un răspuns de genul «vom mai vedea».

A fost rîndul șefului secției de croitorie să meargă la Constanța și nu mică i-a fost mirarea cînd a constatat că Ioan Pintea avea asupra lui miraculoasa repartiție destinată cooperativei din Voluntari. Într-adevăr, curînd, la Voluntari au început să curgă comenzile, dar și insistențele lui Pintea deveneau tot mai amenințătoare: «Dacă vreți să mai aveți de lucru, trebuie să-i cinstiți pe cei din minister».

A expirat trimestrul IV și șeful secției furnizoare, Costică Chiriac, i-a spus samsarului verde în față că nu poate să dea nici un ciubuc. Domnul Pintea s-a făcut foc și a declarat că a făcut cea mai mare prostie cînd s-a *încurcat* cu ei, periclitîndu-și propriile relații cu «ștabii».

Lă orice se așteptau membrii cooperativei, dar ca într-adevăr să nu mai primească nici o comandă, nu. Dar amenințările omului din Constanța s-au adeverit și ceea ce părea imposibil s-a confirmat: Pintea nu încerca o simplă escrocherie, pe cont propriu, iar repartiția precedentă nu întîmplător evitase poșta. Sus, la minister, cineva asculta de șeful depozitului dobrogean. Dar cine?

Disperați, croitorii au căutat totuși o soluție și, dintr-o cunoștință în alta (altminteri nu se putea), au obținut să intervină în favoarea lor funcționarul unei alte direcții (decît cea de textile-încălțăminte) din Ministerul Comerțului Interior. Cu chiu cu vai, li s-a mai repartizat o comandă pentru trimestrul I/1970 și cu asta — basta. La terminarea primelor trei luni, au intrat din nou în gol de producție. Vizite peste vizite și insistențe peste insistențe s-au soldat cu trîntitul ușii în nas, atît reprezentanților cooperativei cît și celui care intervenea, dezinteresat, pentru ei.

Pînă la urmă secția a primit o «rezolvare», dată în batjocură, dar care l-a orientat pe șeful ei în hățișul refuzurilor. Ca urmare a multelor rugăminți, cei din biroul așa-numit «cota a III-a» au promis că îi dau o «repartiție» și i-au trimis, ca act oficial, o bucățică de hîrtie pe care erau scrise de mînă numele a cinci orașe. Cum nu se știa membru al nici unui club de enigmistică și cum nu-i putea trece prin minte că reprezentantul unui minister poate sfida într-un asemenea grad pe unul dintre furnizorii lui, Costică Chiriac a luat fițuica drept o recomandare și a început să dea telefoane interurbane peste telefoane interurbane (costisitoare, bineînțeles) întreprinderilor de comerț cu ridicata din orașele consemnate. Toate își încheiaseră contractele pentru trei trimestre. Dar de la Bacău a aflat că cei de acolo sînt chiar mirați că li s-a recomandat să contracteze nu cu cooperativa din Voluntari, ci cu una din județul Tulcea încît, deduceau cei din Bacău, s-ar mai putea umbla cu sărut-

Procurorul șef de birou Ion Ungureanu, coordonatorul anchetei: «Asemenea fapte sînt complet străine eticii noastre socialiste. Legea le sancționează deosebit de aspru».

Procurorul Nicolae Stanciu, în prezența căruia luarea de mită a fost surprinsă în flagrant delict: «Și nouă faptele denunțate ne păreau incredibile. În asemenea împrejurări trebuie să depistăm și condițiile favorizante, adică toleranța celor din jurul infractorilor».

Procurorului Cezar Grigorescu i s-a încredințat definitivarea anchetei: «Infractorii dau din colț în colț. Chiar dacă se vor încerca intervenții, rămîn orb și surd la orice sugestie de clemență!»

mina pe la Direcția de textile-încălțăminte Au indicat și un nume: inginerul Truică...

Așa a ajuns șeful secției rămase fără lucru să întrebe de Octavian Marius Truică și să intre în al dumisale cuib de viespi. Curînd, bătînd la fiecare două zile pe la ușile ministerului, din aminări, din vorbe cu două înțelesuri și din acea privire grețoasă a cerșetorului de bacșiș, a realizat C. Chiriac faptul că atît șeful de birou — faimosul O.M. Truică — cît și subalternii lui sînt corupți.

Pe moment s-a gîndit să-i reclame directorului general, dar e știută abilitatea de a se disculpa a unor asemenea indivizi cînd nu sînt prinși asupra faptului iar, pe de altă parte (*și asta este cel mai grav*), trista experiență din vară pînă acum îl făcuse să-și piardă încrederea în reprezentanții instituției. Derutant era și acest nou și inutil sistem al repartiției, în condițiile simplificării formalismului și descentralizării activității operative de conducere economică.

În aceste împrejurări a reluat C. Chiriac milogeala, preluînd limbajul negustorului din Constanța. Plesnind de rușine, a bombănit ceva de genul «ne vom înțelege noi». Truică lipsea. Locotenenții lui — Corneliu Firan și Traian Dragomirescu — l-au luat în birou și l-au întrebat pe șleau:

— Ei dom'le, ziceai că o să ne înțelegem. Uite! Spune acum: Cît?

Parcă s-a căscat pămîntul sub picioarele lui Chiriac. Cu gura căscată a răspuns:

— Știu și eu?... O mie... două...

S-a așternut o tăcere de gheață. Probabil că cei doi funcționari se simțeau ofensați. Tot ei au risipit liniștea:

— Bine, bine. Rămîne să ne mai gîndim.

Eșecul era clar. Suma îi «ajgnea». În condițiile astea nici nu înțelegeau să mai stea de vorbă. Orice încercare a lui Chiriac de a relua discuția a fost inutilă.

Și din nou pelerinaje, din nou argumentul că secția stă degeaba... Dar cu ce-i afectau necazurile și dorința serioasă de muncă a celor din Voluntari pe așii căpătuielii de la «cota a III-a»? Un singur lucru au înțeles ei din disperarea cu care îi solicita reprezentantul cooperativei: «naivul» poate fi mulș, dar nu cunoaște prețurile.

Așa că au început față de el cochetăria dezgustătoare a indivizilor care se așteaptă «unșii». Nu intrăm în păienjenișul micilor stratageme de «dresare» a omului cinstit pentru a-l da pe brazda corupției, combinate cu nenumăratele măsuri de precauție pe care tipii cu experiență în afaceri necurate și le iau. Surprindem doar o frîntură semnificativă din dialogurile de culise, purtate de ticăloși între ei, replici care demască completa inversare de optică a acestor caractere putrezite:

— Sînt sigur că delegatul cooperativei este un *șnapan* (!!!). Așteaptă să la repartiția și apoi să nu ne mai dea nimic. Dar, dacă își închipuie că mă duce, am eu grijă să-i reziliez contractul, îi mărturisea Truică lui Traian Dragomirescu.

În acest cod imoral, cu noțiunile inversate, în care omul cinstit era numit «șnapan», *a fi serios* însemna *a intra în cîrdășie*, iar calificativul *corect* se acorda *celui care plătește mita*.

Cum a fost posibil ca buruiana descompunerii să prindă asemenea rădăcini în serviciul unui minister? Răspunsul ni-l dă mafiotul nr. 1, Octavian Truică:

— Procedeul intervențiilor în favoarea unei repartiții nu era excepțional, pentru că am mai primit asemenea intervenții și de la conducerea direcției. Tovarășul director general a intervenit în favoarea unei cooperative la care avea... un prieten de vînătoare, directorul adjunct — Pavel Vereș — pentru o cooperativă din nordul țării la care avea consăteni, iar directorul cadrelor — Ilie Florea — pentru o unitate din Videle, cu al cărei conducător făcuse armata. Eu însumi eram prieten cu Pintea pentru că îmi facilita cazarea la mare.

În aceste condiții înțelegem mai bine și tendințele de cocoloșire pe care unele persoane cu munci de răspundere din minister le încearcă și acum, după demascarea bandei. Fiind solicitat să-l caracterizeze pe vinovați, directorul adjunct, O. Drăgoi, l-a descris pe Corneliu Firan (cel prins asupra faptului) astfel: «Pe linie profesională s-a manifestat ca un lucrător organizat în muncă, indeosebi în ținerea evidențelor, motiv pentru care cu ocazia reorganizării ministerului a fost menținut». Atît. Un fel de erou pozitiv, deci. Ce fel de evidențe ținea Corneliu Firan, s-a văzut, dar e timpul să demascăm și adevărata față a acestei răsplăți a menținerii în minister. Ea s-a făcut ca urmare a intervențiilor lui Traian Dragomirescu, persoană cu influențe mult mai mari în minister decît importanța actualului său post; cîrdaș în afaceri, e limpede acum pentru ce aptitudini l-a recomandat Traian Dragomirescu pe Firan, în defavoarea fostului ocupant al postului de merceolog la «cota a III-a», Dragomir Zafiu, om care după 8 ani vechime și cu experiență în muncă a fost — după expresia bandei — «sacrificat».

Aparatul de gidilat a fost pus în funcțiune și cînd a venit vorba de caracterizarea lui Octavian Truică. Sarcina este mai dificilă deoarece inginerul fusese de mai multe ori suspectat, printre altele, și datorită opulenței în care trăia. Dintre toate bănuielile, tovarășul director-adjunct Drăgoi amintește despre una singură, ca despre o șoaldă copilărească: «În urmă cu trei ani a fost pus în discuția colectivului de conducere a direcției și aspru criticat (vai, vai!) pentru faptul că a comercializat unele obiecte aduse din străinătate. Ținîndu-se seama însă de aportul său profesional și apreciindu-se că activitatea de aprovizionare se desfășoară exclusiv în cadrul instituțiilor și întreprinderilor socialiste, nu s-a sesizat posibilitatea unor abuzuri sau abateri, motive pentru care a fost menținut în funcția de șef de birou». La aceasta se rezumă în ochii lui O. Drăgoi traiul de nababi al inginerului Octavian Truică! Cît despre îndeplinirea propriu-zisă a îndatoririlor de serviciu, după cîteva afirmații elogioase, directorul adjunct îi găsește lui Truică și un «defect»: «Tendința de acaparare a lucrărilor, ceea ce se reflectă negativ în creșterea cadrelor la locul de muncă». Mai, mai că-și vine să-l pupi!

Dar să revenim la istoria propriu-zisă. Gheața s-a spart în restaurantul «Mărășești», la un pahar de șprit și o gustare cu pastramă.

Reprezentantul mafiei și-a spus condițiile:

— Vreți să confecționați mănuși din doc pentru protecția muncii? Vă costă un leu de pereche pentru obținerea repartiției. 30 000 de perechi = 30 000 de lei.

Costică Chiriac a rămas împietrit:

— Dar asta înseamnă să dăm fiecare salariat cîte 1 000 lei!

— Să fiți sănătoși! Pentru palmare din piele se plătesc 2,50 lei de pereche. Așa că... scăpați ieftin!

Tîrguială lungă, alte zile scurse, telefoane cu limbaj cifrat: mita se numea «dimensiune» iar banilor li se ziceau «centimetri». Cînd Traian Dragomirescu a comunicat telefonic: «Faceți mănuși de 0,6», Costica Chiriac a înțeles că «ultimul preț» este de 60 de bani comision pentru fiecare pereche contractată, adică o mită de 18 000 lei! 12 000 aconț la obținerea repartizării, iar restul — după onorarea contractului.

Și a anunțat miliția.

Cu toate măsurile de prudență luate de ticăloși, Corneliu Firan a fost prins în flagrant, cu banii în buzunar, ancheta extinzîndu-se.

La Procuratura Municipiului București, colectivul, care se ocupă în mod nemijlocit de caz, alcătuit din: Ion Ungureanu — șeful biroului de urmărire penală, procurorul Cezar Grigorescu și procurorul Nicolae Stanciu, este hotărît să facă lumină în subteranele tenebroase ale afacerii și să asigure, prin calitatea anchetei, sancționarea exemplară a acestor indivizi care nu au ce căuta în societatea noastră.

P.S. În timpul apariției articolului, aflăm că în Ministerul Comerțului Interior cazul este dezbătut în spiritul cel mai lucid, ferm, autocritic. S-a format un colectiv care analizează întreaga activitate de eliberare a repartizărilor de către biroul «cota a III-a». Vinovații sînt aspru sancționați. Cuvîntul de ordine lansat de conducerea ministerului referitor la demascarea ilegalităților este: INTRANSIGENȚĂ.

Sergiu ANDON

literare

de Lucian RAICU

G. CĂLINESCU: OPERA LUI MIHAI EMINESCU

Noua ediție, substanțial înnoită în raport cu cea originară, a monografiei *Opera lui Mihai Eminescu* indică faptul că pentru G. Călinescu textele antume și postume ale marelui poet au constituit un motiv de meditație îndestulător unei vieți întregi. Opera lui Eminescu nu e un subiect care se «consumă», o temă care se «tratează» o dată și bine, pînă la deplina epuizare. Firește, intuițiile esențiale existau încă în primele articole și, oricum, în *Viața lui Mihai Eminescu*, care nu e o simplă biografie, ci un sondaj, executat cu o mînă fermă în nucleul structural al personalității. Felul cum G. Călinescu simțea prezența în lume a poetului spunea și ceva decisiv despre reprezentarea ce și-o făcuse asupra lirismului eminescian. Siguranța cîștigată în biografie, redactată parcă sub dicteul unei respirații naturale, se transmite pe toată întinderea vastelor analize orizontale și verticale, în spațiu și timp, care structurează stadiul propriu-zis al operei. Această «siguranță» a tonului, care nu are totuși nimic pedant și dogmatic, constituie de altfel una dintre sursele fascinației exercitate de G. Călinescu, mai ales, asupra tinerilor. Este adevărat că obiectul energicului sondaj îl reprezintă «misterul» poeziei, însă demersul critic, în chip oarecum paradoxal nu prezintă la suprafață semnele vreunui «cult» pentru mister, dimpotrivă se caracterizează printr-o linie decisivă și un dispreț fățiș față de tactica avansurilor învăluitoare, obișnuită în atari cazuri față de limbajul sugestiv-enigmatic și ocult-ceremonios, care, prin el însuși, să semnaleze prezența zonelor de umbră caracteristice marii poezii. Și cu toate că manevrele de acest tip (uneori poate necesare!) sînt antipatice criticului care preferă expresia limpede și demistificatoare, textul vibrează pe dedesubt de o extraordinară emoție. Oricît de lucid-analitică, pagina, fiecare pagină, se încarcă de un fluid al admirației nețărmurite și de o tonalitate, aș zice, glorioasă, triumfătoare. Sentimentul general este acela de a participa la o solemnă sărbătoare a poeziei însăși, la o înaltă petrecere inițiatică. Din punctul de vedere al «metodei» critice, G. Călinescu firește că poate fi concurat, și chiar depășit, însă nimeni nu posedă în egală măsură, ca el, voluptatea și harul marilor celebrări, al contagioaselor admirații în fața miraculosului. Modelul pe care ni-l oferă G. Călinescu se întemeiază, în primul rînd, pe refuzul blazării.

OSAKA:

REPORTAJ LA EXPO '70

Corespondență specială de la Florea ȚUIU

«Expo '70»— o ingemănare a peste 100 pavilioane conice, sferice și de alte forme, pentru care nu există încă termeni definitorii.

Aleile «rulante», acoperite, în lungime totală de 3,5 km, prefigurează circulația într-un oraș al viitorului.

Turnul Soarelui domină «Piața festivalurilor», locul de desfășurare a diferitelor ceremonii și festivaluri.

Pentru regăsirea părinților sau însoțitorilor lor de către micii vizitatori rătăciți s-au înființat mai multe centre. Unde, nu rareori, s-au prezentat și adulți rătăciți.

«Expo '70», care în numai o lună a transportat în «lumea viitorului» aproximativ o zecime din populația de 100 de milioane de locuitori a Japoniei, a devenit atît de populară, încît obișnuitul «Ce mai faci?» este înlocuit în conversațiile zilnice ale japonezilor cu «Ai fost la Expo?» Se așteaptă ca peste jumătate din populația adultă a țării să viziteze expoziția, pentru a admira «cel mai mare spectacol dintre cîte au existat vreodată» — cum o definește presa japoneză.

Dar, după ce o parcurg, majoritatea vizitatorilor își pun, pe drept cuvînt, întrebarea «Ce este, în realitate, Expo '70?» Prefigurează cele peste 100 pavilioane conice, sferice și de alte forme — pentru care încă nu există termeni definitorii — progresul, armonia societății de mîine?

Dacă privești expoziția de pe una din colinele din apropiere, ai în față o panoramă uriașă presărată cu forme stranii, învăluite în culori aprinse, o imagine care nu seamănă cu lumea noastră de astăzi și nici cu realitățile țării care o găzduiește. Un fel de uriașă fotografie, e drept, reușită, a unei lumi cu care totuși nu sîntem obișnuiți.

În ciuda eforturilor depuse și a unei adevărate risipe de energie și inventivitate, concentrarea pe numai 330 ha a ceea ce Terra are mai reprezentativ în acest an transformă «Expo '70» într-un fel de Babilon în care se pierd chiar și adulții. De aceea, autoritățile expoziției au hotărît înființarea unui centru pentru «adulții pierduți». Soluția s-a impus atunci cînd la unul din centrele pentru copii s-au prezentat oameni în toată firea declarînd că s-au «rătăcit» de grupul sau de însoțitorul cu care intraseră în expoziție. S-ar putea ca mulți japonezi să se fi rătăcit pentru că în incinta expoziției toate anunțurile și indicațiile sînt scrise în limba engleză; curios, singurul pavilion care face excepție de la această regulă este cel al... Marii Britanii.

Se apreciază că «Expo '70» ar fi costat aproape 3 miliarde de dolari și că efectul său asupra diverselor domenii ale vieții economice se va materializa în economii de peste trei ori mai mari. În orice caz, expoziția de la Osaka prefigurează un oraș al viitorului, dotat cu alei «rulante» în lungime totală de 3,5 km, cu o «Piață a festivalurilor» acoperită de un schelet metalic învelit în material plastic transparent și suspendat pe șase piloni de oțel la 30 m înălțime. Aici, sub privirile «feței triste» a Turnului Soarelui, au loc ceremonii și festivaluri prilejuite de zilele naționale ale 20 de țări, la care participă numeroase personalități ale vieții internaționale, printre care și secretarul general al O.N.U., U Thant, șefi de state și guverne etc.

Tema expoziției de la Osaka este «Progres și armonie pentru omenire», cu subtemele «Omul și natura», «Omul și tehnologia», «Omul și omul», exemplificate fiecare în mod individual. Ni se înfățișează mai cu seamă o «lume a lumii de mîine». Ca să străbați principalele ei magistrale trebuie să faci, după precizările organizatorilor, aproximativ 22 de kilometri, fără a intra însă în nici unul din cele mai bine de 100 pavilioane, fără a te opri într-o sală de spectacole ori a zăbovi în zonele de divertisment. De aceea, vizitatorii își drămuiesc pașii încă înainte de a pleca la Osaka, stabilind itinerare precise. Din care nu lipsesc de obicei pavilioanele sovietic și american, primul în special pentru machetele navelor cosmice, iar cel de-al doilea pentru fragmentul de rocă lunară pe care îl oferă contemplării. Cei ce vor să admire o oază nu vor ocoli pavilionul emiratului Abu-Dhabi, iar aceia care doresc să vadă o sondă se vor opri în pavilionul Arabiei Saudite, unde, din motive de securitate, «petrolul» care gîlgîie, țîșnind din pămînt, este de fapt un lichid neinflamabil. Mulți preferă să poposească la «Midorikan» — «astrorama» sau «cinematograful total». Este o lume multidimensională prezentată, pe un ecran emisferic, în fața a 1 000 de spectatori. Filmul, lat de 70 mm, este proiectat pe fîșii verticale ce converg într-un punct din centrul bolții pavilionului. Sunetele însoțesc imaginile pe 11 canale stereo, separate, împrăștiate în toate colțurile sălii de 515 difuzoare. Aici, spectatorul este, printre altele, plasat pe neașteptate în interiorul organismului uman, bătăile inimii fiind amplificate simultan de toate difuzoarele.

Unul dintre cele mai vizitate pavilioane este «Matsushita», construit în stil japonez, unde atenția este reținută mai ales de «Capsula timpului» — acea «memorie a expoziției» care va prezenta urmașilor noștri de peste 5 000 de ani oglinda Japoniei și a civilizației mondiale a secolului XX. Acest mesaj va fi transmis posterității prin intermediul a 2 068 de obiecte, reprezentînd cele mai de seamă realizări științifice, culturale și artistice ale societății de azi. Ele au fost alese de un comitet alcătuit din 62 de personalități japoneze, sub egida ziarului japonez «Mainiki» și sprijinit de firma «Matsushita». Această comisie și-a precizat opțiunile numai după ce chestionarele privind obiectele care ar trebui depuse în «Capsula timpului» au fost completate de 645 de personalități din 36 de țări și de 120 000 de japonezi. În sfera de oțel special «At-22», creat de experții japonezi pentru a fi rezistent la coroziune, vor fi introduse obiectele — expuse acum în pavilion — care înfățișează viața de toate zilele, stadiul de dezvoltare a artei, nivelul actual al științei și tehnologiei. Ele sînt împărțite în trei grupe: științele naturii, sociologie și artă. Pentru alegerea lor a fost nevoie de un an. Printre aceste obiecte se numără elementele chimice cunoscute astăzi, diverse aliaje, semiconductori, ceramică industrială, magneți, diamante naturale și artificiale, mașini de precizie, produse electronice de mici dimensiuni, fibre sintetice și naturale, hîrtie, cauciuc, mostre de materiale de construcție, aparate medicale (în miniatură), medicamente, vitamine, îngrășăminte chimice, semințe de plante, fotografii realizate în spațiul cosmic și miniaturi de astronave, instrumente de măsură, un atlas geografic al Japoniei și al lumii, un raport de 350 de pagini asupra nivelului dezvoltării științei și tehnologiei contemporane. În compartimentul «sociologic» al «Capsulei timpului» vor fi introduse 716 obiecte, între care articole de îmbrăcăminte, cosmetice, jucării, cîte un model de carte de vizită, buletin de identitate și pașaport, o acțiune de bursă, vase de bucătărie, cinci volume cu fotografii din viața oamenilor, ziare, cărți de telefoane, un mers al trenurilor, fotografii sportive, rapoarte privind impozitele, filme documentare despre al doilea război mondial, discuri pe care s-au înregistrat sunetele emise de păsări și animale și, în sfîrșit, fotografii înfățișînd expoziția «Osaka-1970».

Organizatorii lui «Expo '70» s-au gîndit pînă și la mania celor care vor neapărat să lase semne concrete ale trecerii lor pe aici — rezervîndu-li-se un loc anume pentru a-și pune semnăturile sau a face diverse inscripții.

Din grupul obiectelor de artă lăsate de contemporani posterității fac parte principalele lucrări literare japoneze, tratate de sculptură și arhitectură, obiecte de artizanat, diapozitive reproducînd picturi celebre, plăci cu muzică contemporană (inclusiv muzică electronică).

Vor fi, de fapt, două capsule identice — sfere de oțel cu diametrul de 1,27 metri — îngropate în încăperi speciale de beton și oțel în parcul vechiului castel din Osaka. Alegerea acestui punct se datorește faptului că este considerat cel mai stabil din punct de vedere geologic. Una dintre capsule va fi desfăcută în anul 2000 și apoi, periodic, la fiecare 100 de ani pentru a se controla și urmări efectele timpului asupra obiectelor din interiorul ei. Ambele sfere de oțel vor fi umplute cu argon, pentru a le feri și mai bine de distrugere. Este în toate acestea mesajul anului 1970 — așa cum e văzut «pe viu» de vizitatorii lui «Expo '70»

Matisse

Poate nici unuia dintre pictorii acestui secol nu i s-ar potrivi mai bine dictonul: nu e nimeni profet în țara lui, ca lui Matisse. Destinul sau hazardul, oricare explicație am accepta-o, cert este că cei dintîi care au apreciat caracterul novator al artei sale au fost străinii. Opera lui, care cuprinde aproximativ 1 300 de picturi, apoi nenumărate desene, sculpturi și guașe decupate, este răspîndită în întreaga lume și păzită cu strășnicie în colecții dinafara Franței. Ceea ce explică dificultățile întîmpinate pentru organizarea marii retrospective deschise la Paris, prilejuită de centenarul nașterii lui Matisse (1869-1954).

O CUTIE DE CULORI CA SĂ MAI TREACĂ TIMPUL...

Imensul edificiu al artei secolului XX se sprijină pe cîteva coloane care sînt tot atîtea spirite care au deschis picturii noi și fertile direcții: Cézanne și Picasso, Van Gogh și Klee. Acestora le trebuie adăugat, fără îndoială, și Matisse.

DANSUL (1910) Ermitaj, Leningrad.

MUZICA (1910) Ermitaj, Leningrad.

Matisse s-a apropiat destul de tîrziu de pictură. La optsprezece ani, în timpul primei sale șederi la Paris, încercînd să studieze dreptul, nu vizitează nici măcar un muzeu sau o galerie. Pentru el pictura parcă nici nu există și e nevoie de un accident ca s-o descopere: reținut în pat de o apendicită, mama sa îi aduce o cutie de culori ca să se distreze. E iarna anului 1890-1891. Are 21 de ani. Mai tîrziu avea să mărturisească: «Mi s-a făcut frică înțelegînd că nu mai puteam da înapoi; fără să țin seama de nimic, m-am pus deci pe muncă...» Era grăbit, chiar foarte grăbit. Demonul picturii începuse să-i chinuiască. Academia Julian, cu lecțiile preparatoare ale lui Bouguereau, e doar un popas care nu-i satisface. Se atașează deci aspiranților care în curtea Școlii de bele-arte desenează după mulaje antice. Și acolo, în mijlocul unei mase de tineri, pretendenți nenorocoși la un loc în băncile școlii, îl descoperă bătrînul pictor Gustave Moreau și îl ia în atelierul său (fără examen!).

Atelierul lui Moreau, din anul 1895, e un popas care trebuie reținut. Chiar dacă orientalismul fovilor, uneori atribuit lui Moreau, are altă sorginte, aforismele maestrului, teoriile sale despre culoarea care trebuie gîndită, despre necesitatea imperioasă a imaginației, despre transpunerea imaginației în culoare, vor răzbate mai tîrziu în principiile afirmate de Matisse în «Notele unui pictor», faimos manifest al artei moderne, publicat în «La Grande Revue» în 1908.

Dar pînă la sintezele teoretice atît de clare din 1908 vor avea loc transformări succesive pe pînzele sale, ancorări temporare în diverse tehnici, descoperiri și mutații care îi vor întregi personalitatea.

În 1896 în Finistère și Belle Isle descoperă lumina soarelui și pînzele sale se luminează de demitente argintii. Paleta se diversifică, griurile se retrag în fața concentrării luminii. După o călătorie în Corsica (1898), cromatica devine treptat mai exacerbată. Revelația sudului aduce după sine culoarea pură. Și o constatare: lumina puternică a soarelui stinge strălucirea tonurilor. «Drept care — remarcă J. Lassaigne — pentru experiențele sale cele mai îndrăznețe preferă scene de interior, în care doar ferestrele se deschid în afară. Aceasta avea să fie de-acum înainte una dintre temele sale favorite, cu geamul-oglindă ce reflectă partea invizibilă a lucrurilor». Și astfel, încă înainte de 1900, Matisse picteaza într-o manieră pe care, puțin mai tîrziu, critica plastică o va denumi manieră fovă.

O ARMONIE A ÎNTREGULUI

În 1899 Matisse cumpără, cu prețul unor privațiuni, un tablou de Cézanne. El va mărturisi mai tîrziu că pînza aceasta (Baigneuses) i-a susținut spiritual în momentele sale critice. Sau, mai explicit, a avut mereu prezentă confirmarea că relațiile dintre culori sînt acelea care dau unui tablou structura sa. Căci «domnul profesor», cum le plăcea amicilor săi să îl spună, pornise ca și Cézanne și Picasso să creeze o nouă ordine și spiritualitate în pictură. Dacă în «Luxul, calmul și voluptatea», pictată la Saint Tropez în 1904, pînza e scrupulos divizată după metoda neoimpresionistă, pînzele lucrate în 1905 la Collioure ne arată un Matisse care a depășit vibrația pointillistă, în dezacord cu Seurat care distruge culoarea, un pictor care și-a făcut un precept din respectarea purității și plenitudinii culorii. De aici pînă la expulzarea de pe pînză a degradeurilor, modelelului, umbrelor, perspectivei, a tot ceea ce dă iluzia de spațiu și volum nu este mult. Esențiale pentru înțelegerea artei lui Matisse sînt considerațiile publicate în «Notele unui pictor» (1908). «După părerea mea — scrie el — expresia nu poate fi aflată în pasiunea care iradiază de pe un chip ori apare limpede dintr-un anumit gest violent. Ea apare din întreaga dispoziție a picturii mele — locul ocupat de personaje, spațiile goale din jurul lor, proporțiile — fiecare amănunt își are rolul său. Compoziția este arta de a orîndui într-un mod decorativ diferitele elemente folosite de pictor pentru a-și exprima sentimentele... O operă de artă presupune o armonie a întregului...»

Așadar, înainte de toate, o viziune clară a ansamblului. Apoi culoarea... Culoarea va trebui să devină un catalizator al senzațiilor: «Eu încerc în modul cel mai simplu să pun (pe pînză) culorile care-mi redau senzațiile...» Deci o reîntoarcere la culoarea pură pentru valoarea și puterea sa emotivă. «Culorile au o frumusețe a lor proprie ce se cade a fi păstrată precum în muzică se

NATURĂ MOARTĂ CU PORTOCALE (1912-1913) Colecția Picasso.

Și, pe neașteptate, novatorul intră în acțiune. Prilejul e comanda bogatului american Barnes, care-i cere să execute o decorație murală (1930-1931). Tema aleasă e dansul. Un prilej de a reînnoda firul cu opera lui cea mai îndrăzneață de odinioară: «Dansul» din 1910. Vasta decorație pentru Fundația Barnes va aduna toate resursele maestrului: fastul paletei, somptuozitatea decorativă, îndrăzneala compozițională, totul însă redus la esențe. De-acum încolo fiecare tablou va fi un pas înainte și arta lui va culmina cu magistralele interioare cu flori și fructe din 1946-1948, cu vitraliile și decorurile pe ceramică albă din capela de la Vence, cu marile compoziții (guașele decupate) din ultimii ani ai vieții, sinteza simplificării supreme.

Timp de 60 de ani Matisse și-a petrecut douăsprezece ore în fața șevaletului, zi de zi. A fost un pictor prolific. Din păcate, multe dintre tablourile sale răspîndite în întreaga lume nu sînt prezente, cu tot efortul organizatorilor, la marea retrospectivă pariziană. Lipsesc cele din misterioasa colecție a dr. Barnes, care sînt sancționate de testamentul colecționarului să nu părăsească niciodată fundația din Merion (Philadelphia), de asemenea 14 pînze celebre, printre care un «Autoportret», «Caicanul verde», «Peștele roșu» etc. de la Muzeul regal din Copenhaga (donația Rump), care tot conform dorinței donatorului nu pot fi împrumutate; apoi «Domnișoarele de pe malul Senei» (1916) de la muzeul din Chicago, una dintre cele mai mari pînze pictate de Matisse și care n-a fost niciodată văzută în Franța. În schimb, pot fi admirate printre cele 210 tablouri expuse opere esențiale ale pictorului, ca «Dansul» și «Muzica». Pictate în 1910, după expunerea lor la Salon, colecționarul rus Sciukin, care le comandase, le-a transportat în Rusia. De atunci ele n-au mai fost văzute de parizieni. Muzeul de artă modernă din New York a împrumutat zece tablouri printre care un «Dans» (copie în mărime naturală a tabloului de la Muzeul de artă modernă occidentală din Moscova), cel din Baltimore — zece tablouri, mare parte provenite din colecția Stein (printre care un «Nud albastru», niciodată expus în Europa), cel din San Francisco — patru tablouri etc.

Deci o rară și plenară întîlnire cu o mare personalitate a picturii secolului XX.

C. BOZBICI

LA DESSERTE ROUGE (1908) Ermitaj, Leningrad.

caută a se păstra timbrul... Fovismul a fost așadar pentru mine o încercare a mijloacelor: a așeza unul lîngă altul, a asambla în mod expresiv și constructiv un albastru, un roșu, un verde era rezultatul unei necesități interioare crescînde și nu al unei atitudini voite, al unor deducții sau judecăți care nu sînt de nici o trebuință picturii» (citat de Gaston Diehl în «Problèmes de la peinture», 1965).

După armonia compozițională, după restituirea puterii emotive culorii, după regăsirea ancestralului fond emoțional al omului, nu mai rămînea decît un act ca să desăvîrșească marea cutezanță a acestei aventuri picturale: simplificarea sau, alt fel spus, reducerea la esență. Și iată: «Dansul» și «Muzica», celebrele tablouri din 1910, se vor reduce la trei culori, strînse în contururi tiranice.

VIZIUNI DE REPAUS

Pictura este o meditație după natură, îi plăcea lui Matisse să spună. E expresia unui vis inspirat de realitate. Dar el nu va picta niciodată aglomerări citadine, nici pe oamenii neliniștiți ai orașelor, nu va picta natura în momentele ei dramatice, în tablourile sale nu vom găsi nici iarna, nici ploaia, nici obiecte bizare. Instalat la Nisa, după primul război mondial, e un pictor celebru, care pare resemnat și care și-a uitat ambițiile de odinioară. Lumea sa e cea a interioarelor, a arabescurilor decorative, a fructelor uitate pe masă, a florilor, a lenevoșilor trupuri de femei care-și consumă reveriile în tăcere, a odaliscelor, a peisajelor despuiate. Tablourile sale iradiază euforie și calm, sînt viziuni de repaus, de intimitate, dominate de fluiditățile de acuarelă ale acordurilor roz-pal, ale griurilor-albăstrii și ale verdelui de apă. Matisse trecuse de 50 de ani...

MINUNATA AVENTURĂ A MUZICII

de Grigore CONSTANTINESCU

Să nu vi se pară ciudat, muzica este una dintre cele mai minunate aventuri, în care spațiul nu are limite, timpul nu se măsoară după ornicele obișnuite, destinele se nasc și existențele trec în cîteva frînturi de clipă. Este suficient să întorci butonul aparatului de radio, să dai drumul benzii de magnetofon sau să așezi acul de safir pe un disc, pentru ca o lume neașteptată să se ivească, să te încînte și să-ți înnobileze sufletul. Sau pășești într-o sală de concerte, aștepți, laolaltă cu alți oameni, ca muzicienii să se aranjeze pe podium, ca dirijorul să apară și să ridice bagheta... aceeași minunată aventură a spiritului uman reîncepe. Dar cînd urmărești un spectacol de operă, cînd cortina capătă acea neasemuită vibrație care urmează ultimului gong? Sau cînd un violonist atinge corzile cu arcușul său, un pianist atacă claviatura de sidef, nu se întîmplă oare aceeași vrajă pe care de fiecare dată încercăm să o explicăm și, de fiecare dată, o putem explica în alt fel?

Am spus aceste lucruri gîndindu-mă la mulți tineri care au început să descopere lumea muzicii, au început treptat să-i cunoască frumusețile. Nu aș crede că drumul parcurs de ei, de la prima întîlnire cu muzica și pînă la o înțelegere din ce în ce mai profundă, a fost ușor. Ca și în alte forme ale exprimării gîndirii umane, sensibilității și trăirilor cuprinse în limbajul artistic, drumul este greu, cere răbdare, tenacitate și disponibilitate a înțelegerii. Dar rezultatul acestui drum se dezvăluie treptat, cuceritor, pe măsura eforturilor. Este adevărat că aceste eforturi cer din partea fiecăruia o participare personală, că nimeni nu îți poate înlocui momentele de concentrare, în care vrei să pătrunzi mai adînc ceea ce asculți. Nici Mozart, nici Beethoven, sau alt titan al melodiilor generoase nu se lasă descoperit cu ușurință. Aici ne întîlnim cu principala dificultate pe care au întîmpinat-o, generație de generație, toți tinerii. Aici se află de fapt cea mai grea problemă de a cărei rezolvare nu poate răspunde decît fiecare om în parte. Dacă ocolește drumul spre înălțimi, dacă se mulțumește cu ceea ce îi poate doar «amuza» auzul, mai tîrziu, uneori prea tîrziu, va constata în jurul său un gol imens, în care răspunsurile la marile întrebări ale existenței rămîn mute.

Este adevărat, de multe ori accesibilitatea joacă un rol predominant în întîlnirea cu muzica. Aceasta explică larga preferință a tineretului pentru cîntecul de muzică ușoară, pentru muzica ritmată, destinată dansului. Nu sînt nici inutile și nici lipsite de valoare asemenea genuri, care impropriu au căpătat denumirea de «ușoare». Dar, atenție! Dacă muzica ușoară poate să fie de fapt foarte bună în anumite cazuri, ridicîndu-se la nivelul muzicii bune, de o factură artistică incontestabilă, există suficiente producții sonore care în mod obișnuit sînt denumite tot muzică ușoară, fără a se bucura de dreptul de a fi considerate muzică. Ceea ce au făcut Beatlesii este interesant, uneori nou și chiar frumos. Dar oare sutele de ciuperci ieșite după ploaia sunetelor lor de chitară sînt la fel de noi și frumoase? Ne dezvăluie preocupări și gînduri care oglindesc spiritul unui tineret ce se pregătește să construiască viitorul? Dar ritmurile obstinate, chiar stupide uneori, ale unor piese de dans pe care nici dansatorii nu le ascultă, folosindu-le doar ca pretext pentru o mișcare mai mult sau mai puțin estetică, în grup, aduc cu ele oare o mare satisfacție intelectuală? Știu, o să se remarce că lumea contemporană, de la cei tineri pînă la cei mai în vîrstă, a descoperit în asemenea «pauze» intelectuale sonore secretul relaxării. Ca și cum relaxarea ar însemna închiderea ferestrelor către inteligență, către trăirea intensă a vieții. Însăși ideea de relaxare prin refugiul din fața realității ni se pare total nepotrivită cu contextul vieții pe care o trăim. De fapt, care tînăr conștient de misiunea pe care și-a asumat-o în perspectiva viitorului ar accepta o asemenea situație? Poate doar unii, fără preocupări, încîntați să

«Sau cînd un violonist atinge corzile cu arcușul său... nu se întîmplă oare aceeași vrajă pe care de fiecare dată încercăm să o explicăm, și, de fiecare dată, o putem explica în alt fel».

«Sau pășești într-o sală de concerte, aștepți, laolaltă cu alți oameni, ca muzicienii să se aranjeze pe podium, ca dirijorul să apară și să ridice bagheta... aceeași minunată aventură a spiritului reîncepe».

trăiască în absență și comoditate. În fața acestora, zîmbetul îngăduitor, pasivitatea pentru manifestări lipsite de consistență, poate chiar nocive prin continuitate, ni se par desuete, ca un cîntec de leagăn. Ar trebui, și am văzut acest lucru deseori, ca o atitudine activă să determine schimbarea unui asemenea climat, nu prin intervenții lipsite de argumente, ci prin pledoarie pentru minunata aventură a muzicii.

Iată, ne reîntoarcem la ceea ce înseamnă muzica, în dorința de a încerca să explicăm frumusețea ei, de a sugera cîteva căi posibile de împrietenire cu ea. Mai bine-zis, în dorința de a vedea la cît mai mulți tineri că, așa cum spunea Enescu, relaxarea înseamnă «o odihnă prin muncă» Există, spre pildă, concertele oferite de Filarmonică pentru studenți, concerte ale căror programe sînt în așa fel întocmite încît să poată fi un punct de pornire în formarea culturii muzicale. Am văzut săli arhipline, la asemenea concerte, tineri care vibrau la frumusețea unei pagini de muzică simfonică, care se bucurau în fața unui moment pianistic redat de interpret cu o măiestrie deosebită. Dar mai important, am reîntîlnit mulți dintre acești tineri și la alte concerte de stagiune, deveniți pasionați melomani. Poate că uneori, pînă la a ajunge să urmărească această formă oarecum mai complexă de manifestare artistică, trebuie parcurse etape intermediare. Există oare asemenea etape, care să meargă în întîmpinarea tineretului, să îl solicite afectiv? Ultimii ani ne dau un răspuns pozitiv: prin organizarea, sub diferite forme, a cursurilor și întîlnirilor de inițiere muzicală. Nu întotdeauna însă serile oferite de cluburile pentru tineret au avut consistența convingătoare a pledoariei. Credem că aici nu trebuie să existe limite în fantezia formelor alese, de la audiții, precedate de explicații, pînă la întîlniri cu interpreți și chiar mici spectacole poetico-muzicale. Mai ales că nu trebuie uitat, pentru asemenea tematică, principiul unei maxime diversități, în care unitatea să fie dată doar de calitatea aprecierii estetice, fără pretenții didacticiste, fără atitudini de superioritate, care pot deseori să prejudicieze o acțiune organizată bine. Să nu ne gîndim că tinerii ocolesc muzica bună. Iată un exemplu: după nenumărate formații de tip *beat*, mai mulți studenți ai Conservatorului bucureștean au avut inițiativa de a forma un mic grup coral, «Gaudeamus», pentru interpretarea muzicii preclasice și contemporane, arătîndu-se pasionați într-un domeniu în care satisfacțiile artistice sînt departe de a fi minore. Sau activitatea de peste trei ani de zile a «Clubului prietenilor muzicii», unde nenumărați interpreți, de la debutanți și pînă la artiști de prestigiu, se întîlnesc cu cei dornici să afle cît mai multe despre muzică. Exemple de acest fel ar mai putea continua, dacă am cerceta îndeaproape programele unor case de cultură sau ale unor cenacluri studențești.

Între diferitele etape pe care le deosebim, urmărind evoluția nivelului de cultură a tineretului — nu ne gîndim doar la cel muzical, ci în general la complexitatea unei asemenea formații estetico-filozofice — există totuși un punct încă insuficient lămurit. Și este, poate, cel mai important pentru obținerea unor rezultate mulțumitoare. L-am amintit în treacăt, la începutul celor scrise, denumindu-l «atitudine» activă. Muzica, frumusețile gîndirii umane există. Dar oare fiecare dintre cei ce au reușit să le pătrundă, luptă pentru a convinge și pe altul? Educație nu înseamnă neapărat conferință, prelegere moralizatoare, în care sînt arătate lucrurile bune, mai puțin bune sau rele. Educație înseamnă în primul rînd o acțiune directă, de la om la om, pentru a convinge și a atrage într-un sens pozitiv spre manifestări corespunzătoare unei anumite morale sociale. Minunata aventură a muzicii, mereu nouă și neașteptată, este accesibilă oricui, și de datoria fiecărula dintre noi este să atragem mereu alți tineri pentru a-i transforma în entuziaști exploratori ai nobleței umane. Radioul, discul, magnetofonul, televiziunea, spectacolele și concertele, pot deveni în asemenea condiții elemente ale unei pledoarii pentru o concepție de viață care aparține viitorului societății noastre.

dialog cu cititorii

de **H. DONA**

Ne facem o datorie de onoare, mulțumind la începutul acestei coloane tuturor celor care ne-au scris în legătură cu calamitățile ce s-au abătut asupra țării noastre, tuturor celor care au ținut să ne relateze fie aspecte din dramatica încleștare, fie momente din munca de normalizare a activității în județele sinistrate, fie exemple ale vastei și emoționantei acțiuni de solidaritate care se desfășoară pe tot întinsul patriei. Despre toate acestea am scris și vom mai scrie, iarăși și iarăși, pentru îmbărbătarea celor în suferință, dar și ca o mărturie pentru viitor asupra unui moment de răscruce. Rănile lăsate de inundații se vor șterge, orașele și satele lovite vor înflori mai frumoase ca în trecut, ceea ce va rămîne însă, cel puțin în memoria celor ce trăim astăzi, sînt sentimentele profunde de frățietate, de «unire la bine și la rău» pe care le-am trăit în aceste zile. Dintre toate scrisorile primite, am vrea s-o amintim numai pe cea a tov. *Tiberiu Beldean* din Alba Iulia, care în cuvinte naive (dar prin aceasta nu mai puțin înduioșătoare) ne cere «să nu fim supărați pe Mureș pentru nenorocirile pe care ni le-a adus, căci de-a lungul a multe și multe veacuri a fost prieten bun al Românului». Nici o grijă, tovarășe Beldean, nu vom purta supărare nici Mureșului, nici Siretului, nici Oltului, nici Someșului. Cu ele, poporul nostru trăiește de milenii și tot cu ele va trăi și de-acum înainte, în vecii vecilor. Să ne ferească soarta de stihii venite de cine știe unde...

...Și viața merge înainte. Să ne întoarcem deci la scrisorile «de toate zilele».

Vechiul nostru corespondent, prof. *Al. Gh. Haiduc*, din Ghelar, jud. Hunedoara, comentează elogios cîteva dintre rubricile revistei, printre care pe cele deținute de Ioan Grigorescu, Petru Ispas (ale cărui însemnări vor reîncepe să apară în curînd), Ion Munteanu. Comentariul de politică externă va fi, probabil, și el reluat, după reîntoarcerea colaboratorului nostru din străinătate. Cît despre expoziția de la Osaka am publicat și publicăm în continuare felurite materiale. Să nu uităm însă și manifestările la care participă și țara noastră.

Un alt cititor, foarte tînăr, *Ion Țică* din Pitești, ne comunică, de asemeni, unele sugestii. Ar vrea, de pildă, să publicăm mai des reproduceri după tablouri celebre. Parțial, dorința îi este îndeplinită chiar în acest număr; despre dificultățile generale ale unei asemenea întreprinderi, am mai scris în cîteva rînduri. Despre «minunata actriță Sara Montiel» scriem atît de puțin fiindcă — așa cum s-a mai spus — dincolo de bulevardele orașelor noastre, strălucirea-i este destul de palidă și, ca o consecință, și activitatea ei cinematografică e oarecum restrînsă. Tov. Țică ne invită, de asemeni, să publicăm «diferite mese rotunde» cu privire la problemele, succesele și insuccesele cinematografiei românești. La ce bun? De ani de zile, orice publicație care se respectă a publicat nu una, ci multe mese rotunde pe această arzătoare temă. Acum așteptăm și filmele. Corespondentul piteștean ne cere și părerea despre romanul pe care-l scrie. Cum nu știm nimic despre el, părerea nu poate fi decît bună. Faptul că la 17 ani scrie un roman și încă unul intitulat «Iubire pierdută», dovedește încă o dată — dacă mai era nevoie — ce rezerve de curaj și precocitate sălășluiesc în cea mai tînără generație. În concluzie însă, să nu se potrivească după ironiile unora și altora — inclusiv ale celor care semnează dialoguri cu cititorii — și să continue nestingherit activitatea literară.

Mai greu ne vom înțelege, probabil, cu cititorul *R. Năișoru* din Craiova (căruia am mai avut ocazia să-i răspundem). Și aceasta nu pentru că nu am aprecia cele conținute în scrisoare. Dimpotrivă. Dar tov. Năișoru ne avertizează la fiecare pas: «sînt prea bine edificat», «o știu și știu și cum ești privit», «să nu ziceți că în dicționar... știu, am văzut și eu», «să nu-mi spuneți că...» Dacă dumneasa știe totul, noi ce mai facem? Mai ales că sîntem și avertizați: «să nu ziceți», «să nu spuneți»... E tare greu de discutat cu oameni perfecți; ne simțim, firește, mult mai în largul nostru, cînd avem de-a face cu interlocutori cu cunoștințe limitate, așa ca noi. Cît privește regula — sfîntă, după tov. Năișoru — că în presă toată lumea trebuie să semneze cu numele și prenumele complet, dacă am avea voie să răspundem, am cita — printre alte sute — și exemplul lui Ibrăileanu, care semna totdeauna G. Ibrăileanu și niciodată Garabet Ibrăileanu. Dar, din moment ce nu avem voie să răspundem...

Cititorul *Petre Marina* de la ferma Băiculești, jud. Argeș, își exprimă satisfacția de a fi văzut într-un scuar dintr-un oraș o fanfară militară «ca pe vremuri» și ca în cîntecul lui Dan Spătaru. Dumneasa ar dori generalizată această inițiativă. De ce nu? De fanfară n-a murit, pînă acum, nimeni. Și sînt doar atîția cărora muzica alămurilor le prilejuiește o veritabilă desfătare! În consecință, ne asociem propunerii tovarășului Marina.

glob-comentar

N. POPESCU-BOGDĂNESTI

APRECIERI REALISTE

O aplecare atentă asupra laturii externe a politicii elaborate la Atena conduce la concluzia netă că Grecia se află în căutarea unei formule, dacă nu întru totul nouă, cel puțin mai elastică, sau, cum se exprima într-un interviu acordat ziarului «Vradini» ministrul de externe, Pipinelis, «mai suplă și mai independentă». Căutările au un caracter mai general, însă, potrivit opiniei observatorilor apropiați ai politicii grecești, ele se orientează cu precădere spre reconsiderarea locului pe care Grecia îl ocupă în cadrul geografic al Balcanilor, spre găsirea unui *modus vivendi* mai propice apropierii de statele vecine din nord. Simptomatic în acest sens este, între alte semne similare, un studiu al profesorului D. Tzakonas, personalitate recent numită în funcția de subsecretar de stat la președinția guvernului, intitulat «Sociologia spiritului grec modern». Se arată în acest studiu că Grecia, neglijînd vreme îndelungată posibilitățile existente de a-și dezvolta relațiile cu țările balcanice, a fost dezavantajată pe multiple planuri, și se insistă asupra necesității ca Grecia să se valorifice «ca țară balcanică».

Se dărîmă un zid. Cercuri grecești tot mai autorizate afirmă deschis necesitatea de a se recunoaște principiul potrivit căruia existența unor orînduiri social-politice diferite nu trebuie să constituie o barieră în calea dezvoltării de raporturi normale între state. Această viziune realistă este expusă în termeni neîndoielnici într-o declarație a primului ministru Papadopoulos, și o găsim concretizată în termenii următori la prim-vicepremierul Pattakos: «Nu văd de ce nu am colabora cu vecinii noștri din nord, cu care avem graniță comună, în parte o istorie a luptei de eliberare comună și, ceea ce este mai important, avem surse economice pe care le putem dezvolta mai bine, colaborînd în interes reciproc».

Concret. S-au realizat pași în direcția îmbunătățirii relațiilor cu Bulgaria, al cărei ministru de externe a făcut de curînd o vizită la Atena, soldată cu bune rezultate pentru ambele părți. Deși mai sînt încă, moștenire a istoriei, unele probleme controversate, evoluția relațiilor cu Iugoslavia este relevată la Atena ca favorabilă. Au apărut elemente noi, pozitive, în raporturile Greciei cu Albania. Iar relațiile cu România sînt apreciate ca bune. „Firmamentul relațiilor Greciei cu România — afirma ziarul «Nea Politeia» — e senin".

Este limpede în cercurile largi ale opiniei publice grecești conștiința unor legături tradiționale între poporul român și poporul grec, tradiții de cultură comune, de năzuințe comune, de luptă comună pentru libertate. România nu are cu Grecia nici o problemă litigioasă, iar schimburile economice și culturale cunosc o evoluție pozitivă, ascendentă. La Atena s-a făcut des constatată dorința ca relațiile româno-grecești să prospere. Aceeași dorință sinceră — faptul nu mai care explicații — o găsim prezentă, ca o permanență, în preocupările politicii noastre externe, o afirmă opinia publică românească.

Privim cu optimism deschiderea spre Balcani a Greciei, știut fiind că acest teritoriu peninsular, care întrunește la scară redusă toate atributele întregului continent european, a fost și este punct de convergență a multor interese și este de dorit să primeze acelea ce duc la instaurarea unui climat de pace, de respect reciproc, de securitate.

Florica ȘELMARU

UN DESCENDENT LETARGIC

Cam uitasem, mărturisesc, de CENTO.

Cred însă că, pe măsură ce a trecut vremea, s-au deprins să uite de CENTO și «membrii regionali» ai tratatului — Turcia, Iranul, Pakistanul. Golul de memorie funcționează, aproximativ, cincizeci și una de săptămîni pe an. Cu excepția adică a zilelor sesiunii rituale și a celor cîtorva care o preced. Ar fi preferat să uite, fără îndoială, și cel de-al patrulea membru — acesta ne-oficial», Marea Britanie — dacă n-ar exista cunoscutul său proiect de a-și retrage forțele armate din zonele situate la est de Suez și deci preocuparea ca aliații de prin partea locului să-i înlesnească această operație. Substituind britanicilor propriile lor efective.

Pe la jumătatea lunii care se încheie s-a desfășurat una din sesiunile despre care vorbeam. Originalitatea ei: orașul gazdă a fost... Washingtonul. Or, Statele Unite nu sînt membre ale alianței. Cel puțin, nu oficial. În schimb, de la naștere, în 1955, a Pactului de la Bagdad (reorganizat în 1959 — fără Bagdad — sub denumirea de CENTO), S.U.A manifestă o asemenea solicitudine față de acest letargic descendent al războiului rece încît chiar și neinițiații ar avea serioase temeiuri de bănuială cu privire la paternitatea alianței. De altfel, la deschiderea recentei sesiuni, secretarul Departamentului de stat american, William Rogers — «observator» la reuniune — a dat citire unui mesaj al președintelui Nixon, prin care acesta reafirma hotărîrea S.U.A. de a sprijini CENTO.

De aceasta nu se îndoia nimeni. Atît doar că, în ceea ce privește solicitudinea și sprijinul, «membrii regionali» au o concepție deosebită de a celorlalte părți interesate. Preocupările prioritare ale Turciei, Iranului, Pakistanului sînt acelea legate de dezvoltarea lor economică. Tendințele ce se afirmă din ce în ce mai robust în viața internațională, către destindere și normalizare a raporturilor dintre state cu orînduiri social-politice diferite, merg în sensul acestor preocupări, iar în ultimii ani cele trei țări și-au extins și diversificat în consecință contactele, schimburile comerciale, legăturile de cooperare economică. Or, CENTO nu rimează de fel cu un asemenea context. Politic, pentru că — fiecare dintre membrii ei o știe foarte bine — această «punte» a fost confecționată acum 15 ani în scopul de a împinge pînă în Asia activitățile coaliției atlantice (prin intermediul Marii Britanii și Turciei, membre în ambele alianțe), în scopul de a extinde deci împărțirea lumii în blocuri. Economic, pentru că obligațiile astfel asumate comportă și niște capitole militare, mari devoratoare de fonduri, care și-ar găsi o mult mai fecundă întrebuințare în orice domeniu al construcției civile.

De unde stăruințele, vechi de peste cinci ani, ale «membrilor regionali» ca blocul CENTO să-și deplaseze accentele de pe militar pe economic. Succesul acestor stăruințe pare să se lase așteptat — judecînd chiar după tehnica laconismului vag, folosită în declarațiile destinate presei. Și după ultima sesiune, în care unii reprezentanți oficiali au solicitat schimbări ale fizionomiei pactului, agențiile transmiteau în esență că, «după dezbateri de o zi și jumătate cu ușile închise», s-a dat publicității un comunicat; că, potrivit acestuia, reuniunea a examinat «cu o atenție deosebită» conflictele și zonele de încordare existente; că viitoarea întîlnire a consiliului ministerial al coaliției va avea loc în Turcia, în mai 1971.

Între timp, «membrii regionali» nădăjduiesc fără îndoială că alianța va recădea în letargie pentru ca fiecare să-și poată orîndui cît mai gospodărește ograda și viitorul.

Radu VASILIU

DOUĂ CONFERINȚE

Situația din Indochina a făcut în a doua jumătate a lunii mai obiectul a două conferințe internaționale, profund deosebite prin conținutul și țelurile lor; în ordine cronologică — cea ținută la Djakarta, cu participarea reprezentanților unor guverne sud-asiatice, și cea de la Cairo, unde s-au reunit delegați din 50 de țări ale Asiei, Africii, Europei și Americii, precum și reprezentanți ai unor organizații internaționale.

La Djakarta s-a manifestat cu pregnanță stingherească guvernelor reprezentate față de întorsătura produsă în peninsula indochineză după intrarea trupelor americane și saigoneze pe teritoriul Cambodgiei. Pendulînd între o opinie publică indignată de extinderea agresiunii ordonate de administrația S.U.A., și teama de a nu ofensa Washingtonul, prim - miniștrii întruniți în Indonezia n-au reușit să aducă nici o contribuție la rezolvarea problemelor greu încercatelor popoare din Vietnam, Cambodgia și Laos. Temeiurile contradictorii pe care a fost așezată conferința nu puteau determina altceva decît paralizia. Nevrînd să supere pe nimeni, se pare că au supărat pe toată lumea, inclusiv pe guvernanții de la Pnom Penh, care sperau mai cu seamă într-un ajutor militar și economic spectaculos. Deși unii participanți și-au exprimat intenția de a căuta mijloace pentru ca «asiaticii să instaureze pacea în Asia», formulările folosite au toate caracteristicile unui «votum» pios, atîta vreme cît nu se abordează frontal chestiunea esențială de care depinde această pace: Statele Unite să-și retragă, împreună cu aliații lor, trupele din Indochina și să respecte dreptul popoarelor peninsulei de a dispune de soarta lor.

Tocmai afirmarea acestui drept și a solidarității cu cei care în Vietnam, Cambodgia și Laos luptă pentru a impune respectarea lui au constituit principalele puncte pe agenda Conferinței de la Cairo. Delegații reuniți în capitala Republicii Arabe Unite reprezintă opinia publică înaintată din patru continente, forțele care se consacră cauzei celei mai nobile a contemporaneității, cauzei păcii și progresului popoarelor. Întreaga evoluție postbelică a lumii moderne este marcată de nenumărate ilustrări ale unui adevăr esențial pentru epoca noastră: temelia progresului și păcii națiunilor este respectarea dreptului fiecăreia de a-și hotărî nestingherită opțiunile sociale, politice și economice.

Preconizînd în raporturile internaționale faimosul «model» militaro-strategic care a operat în relațiile dintre puterile imperialiste pînă la cel de-al doilea război mondial, grupurile de presiune reacționare din Statele Unite și din alte țări capitaliste își propun să stăvilească puternicul curent ce se manifestă în lume pentru asanarea vieții internaționale, pentru eliminarea tuturor șecheliior unor mentalități și practici în contradicție de neîmpăcat cu realitățile epocii noastre.

Prin delegația care a luat parte la lucrările Conferinței de la Cairo, opinia publică din România și-a alăturat și de această dată glasul marii vibrații de solidaritate care răsună pretutindeni în lume, în sprijinul luptei popoarelor din Indochina împotriva agresiunii imperialiste. Mesajul adresat conferinței de președintele Consiliului de Miniștri al României, Ion Gheorghe Maurer, exprimă convingerea nestrămutată a întregului popor că «dupta dreaptă a popoarelor vietnamez, cambodgian și laoțian pentru apărarea libertății, independenței și dreptului de a-și hotărî singure destinele va triumfa».

telex

WASHINGTON — *Efectivele militare americane în țările vest-europene se ridică la 300 000 persoane. Recentele reduceri au afectat numai personalul administrativ.*

PARIS — *Un Centru de informare și documentare pentru tineret a fost creat la Paris pentru a răspunde problemelor ce îi interesează pe tineri. 50% din întrebările ce îi sînt adresate privesc informațiile școlare și profesionale, 20% serviciile temporare pentru studenți, 20% sportul și odihna.*

LAGOS — *Presa nigeriană publică știri în legătură cu restabilirea situației în diverse ramuri ale economiei. Se apreciază, de pildă, că pînă la sfîrșitul anului producția de petrol va atinge 30 milioane tone.*

AMSTERDAM — *Concernul vest-german «Hoechst» continuă să deverse în Rin reziduuri toxice. Savantul olandez S. Bakker previne asupra faptului că în curînd apa rîului va deveni nu numai nepotabilă, ci și improprie pentru spălat.*

SANTIAGO DE CHILE — *7% din populația capabilă de muncă din Chile șomează. Sînt afectați în special tineretul și muncitorii din construcții, industria extractivă și textilă.*

PRETORIA — *Paralel cu dezvoltarea unei industrii proprii de armament «care o și depășit nevoile interne», Republica Sud-Africană a achiziționat în ultimii zece ani armament în valoare de 980 milioane dolari. Rasiștii se înarmează..*

VARȘOVIA — *A început experimentarea automatizării transporturilor feroviare. 77 stații de calcul automat transmit informații dispeceratului principal de la Centrul de cercetări pentru tehnica feroviară din Varșovia.*

OKINAWA — *Revoltă împotriva hotărîrii S.U.A. de a menține pe Okinawa depozite de gaze toxice. Prezența lor a fost descoperită de japonezi după ce 20 de militari americani au fost grav intoxicați în urma unui accident.*

NEW DELHI — *Pentru prima dată după 300 ani se întreprinde — sub patronajul departamentului indian de arheologie — o vastă operație de curățire a marmurii celebrului mausoleu Taj Mahal.*

I. FÎNTÎNARU

CARE PE CARE

În Bolivia s-a format un nou guvern. Unele ziare au anunțat faptul ca o simplă remaniere. Să fi fost numai atît? Iată cele mai semnificative din modificările intervenite: ministrul de externe, Cezar Ruiz Velarde, care nu-și disimulase nemulțumirea față de orientarea progresistă din cadrul sindicatelor, nu mai intră în compoziția noului guvern; ministrul muncii, Raiam Anya, vehement criticat de sindicate, este înlocuit cu colonelul Samuel Galarda, care a fost expulzat pentru că, în calitate de ministru al muncii, luase apărarea minerilor în timpul grevelor din 1965; Quiroga Santa Cruz, «părintele» naționalizării companiei americane Gulf-Oil, a preluat noul minister al petrolului, precum și postul politic de ministru de stat — pe care avea să le părăsească ulterior. Asemenea modificări reflectă, de fapt, pe plan guvernamental, mutații semnificative în raportul forțelor de clasă, accelerarea procesului revoluționar din această țară.

Evenimentele au dovedit că lovitura de stat care l-a adus la putere, în septembrie 1969, pe generalul Ovando nu a fost un «*pronunciamento*» oarecare, cînd o juntă militară ia locul alteia, fără să se schimbe ceva. Noul regim și-a propus un program de realizare a «obiectivelor demnității naționale», de asigurare a «suveranității și independenței» și a trecut la înfăptuirea lui. A fost naționalizată marea companie petrolieră cu capital nord-american Gulf-Oil; s-a instituit controlul de stat asupra comercializării minereurilor, s-au anulat restricțiile care paralizau activitatea legală a sindicatelor. Pe plan extern, s-a preconizat o politică deschisă «prieteniei și colaborării cu toate țările lumii».

Cursul progresist a provocat panică în rîndurile reacțiunii, care trece la contraofensivă. Se activizează grupările politice reacționare, fascizante; iar în sînul guvernului se formează o aripă de dreapta care acționează pentru frînarea proceselor democratice. Reacțiunea se bucură de protecția și sprijinul cercurilor imperialiste din S.U.A. Boicot economic și subminare politică prin C.I.A. Presiunea dreptei își găsește expresia și în cererile insistente ale unor militari de a îndepărta din guvern pe miniștrii civili cu vederi de stînga. Cum va reacționa generalul Ovando? Răspunsul la această întrebare se decide nu în cabinete, ci în stradă. Lupta forțelor muncitorești și progresiste cunoaște un crescendo impresionant, reflectat și în sărbătorirea zilei de 1 Mai, ca o zi de luptă. Mii de muncitori, purtînd pancarte revoluționare, au defilat pe străzile capitalei. Cîteva zile mai tîrziu a avut loc Congresul muncitorilor din Bolivia, la care a fost ales secretar executiv Juan Lechin, lider al minerilor în timpul eroicelor bătălii de clasă din 1965-1967. În moțiunea de politică generală adoptată, congresul a cerut dezvoltarea actualului proces politic din Bolivia într-o mișcare cu caracter socialist, sub conducerea proletariatului. Această platformă găsește ecou la alte categorii sociale, la studenți, universitari etc. Are loc o rapidă radicalizare. Miniștrii de dreapta amenință, recurg la demisie. Dar criza de guvern se soluționează în sensul în care am amintit. Președintele a rezistat dreptei — vor scrie unii observatori, deși demisia lui Quiroga Santa Cruz ridică unele semne de întrebare. Se poate afirma totuși că forțele progresiste au înregistrat un succes. Un succes care arată că în Bolivia, ca și în Peru și în alte țări, popoarele «continentului vulcanic» se ridică cu sporită combativitate pentru afirmarea aspirațiilor lor vitale la libertate, independență și suveranitate națională.

Dic. BABOIAN

PROCESUL FALSULUI PROMETEU

Nu pot să-mi închipui că, atunci cînd la Washington s-a hotărît ca intervenția armată americană în Cambodgia să se cheme «Prometeu», exponenții civili și militari ai faimosului *mini-brain trust* ignorau sensul real al mesajului mitologic respectiv. Mitul prometeic poartă de milenii un simbol neechivoc: acela al luptei omului cu forțele naturii, pentru promovarea și expansiunea civilizației. Sacrificiul suprem al titanului care a cutezat să smulgă focul zeilor și să-l dăruiască oamenilor, departe de a fi fost răstălmăcit vreodată, s-a înscris definitiv în opere nemuritoare ale culturii universale. A împrumuta deci, astăzi, numele lui Prometeu pentru a desemna incendierea cu napalm a satelor și plantațiilor unei țări mici și neutre, apare, în această lumină, nu numai ca o mistificare, ci ca o adevărată profanare a tot ce are mai scump omul; în Cambodgia, în Statele Unite ale Americii, în orice altă parte a globului.

Prometeul cu șenile de tanc și cu aripi de bombardier scuipă flăcări pe 13 fronturi cambodgiene sub pretextul distrugerii unor *sanctuare inamice*. Nelegiuirea este atît de flagrantă, încît impostorul dezlănțuit are de înfruntat deopotrivă rezistența neînfrîntă a forțelor patriotice din zona operațiunilor și protestul viguros al opiniei publice internaționale. Marea dezbatere în jurul agresiunii americane s-a transformat într-un adevărat proces al falsului Prometeu și al administrației superputerii care îl instrumentează. Observatorii cei mai avizați încearcă să contureze bilanțul intervenției înaintea scadenței fixate în miezul verii (30 iunie). Comentatorul american James Reston este cît se poate de categoric. El constată că, pătrunzînd în Cambodgia, Statele Unite *n-au reușit să distrugă inamicul și nu au nimicit sanctuarele vizate*. Dimpotrivă, hotărîrea președintelui Nixon a provocat o asemenea mișcare de protest în America, încît el s-a angajat să se retragă din Cambodgia în decurs de cîteva săptămîni. Oracolele electronice ale Pentagonului s-au dovedit și de astă dată proaste sfătuitoare — mincinoase, de-a dreptul; *războiul fulger* care, pe masa de stat-major a operațiunilor simulate, sub controlul ordinatoarelor, părea o expediție spectaculoasă cu «victorie programată», a eșuat în jungla cambodgiană. Sesizînd impasul politic și militar al Washingtonului, comentatorul vest-german Sebastian Haffner dezvăluie într-un articol, intitulat «Tancul fără cîrmă», lipsa de rațiune și inconsecvența totală a politicii S.U.A. în Indochina. Haffner scrie: «Dintr-o dată — pentru a cîta oară? — ei (conducătorii S.U.A. — n.n.) vor să se convingă pe ei înșiși că ar mai fi necesar doar un singur pas prin mlaștină pentru ca să ajungă iar pe teren solid». Pe cît de aproape este scadența retragerii promise la Casa Albă, pe atît de departe, foarte departe se află acel himeric «teren solid» pe care îl caută militarii americani în Indochina. Dezbaterile din diferite comisii ale senatului american, tumultul indignării din universități, uriașele demonstrații contra escaladării războiului, tendințele de deteriorare a echilibrului economiei americane, reflectate în fluctuațiile amenințătoare ale indicelui Dow Jones în Wall-Street, sînt tot atîtea mărturii ce prefigurează sentința în procesul intervenției din Cambodgia. Comunicatele militare, care anunță zilele acestea puternice atacuri împotriva pozițiilor americane pe fronturile cambodgiene, vin să completeze imaginea unui Prometeu impostor și agresiv, țintuit la stîlpul oprobriului miliardelor de pămînteni, care nu confundă lumina generoasă a focului sacru prometeic cu vîlvătăile iscate de explozia bombelor cu napalm.

Una dintre personalitățile vieții publice americane care au luat o atitudine hotărîtă împotriva agresiunii militare a S.U.A. în peninsula indochineză este și faimosul pediatru, dr. Benjamin Spock. Fotografia îl înfățișează la Washington, în momentul arestării sale pentru a fi participat la o demonstrație împotriva intervenției trupelor americane în Cambodgia.

PE UN DRUM ASCENDENT

În cronica relațiilor rodnice de colaborare româno-egiptene și, în general, româno-arabe se înscriu, ca un fenomen frecvent, schimburile de vizite la diferite niveluri, cea mai recentă fiind vizita la Cairo a ministrului comerțului exterior, Cornel Burtică. Întrevederile ministrului român cu cele mai înalte oficialități egiptene și cu personalități ale vieții politice și publice au evidențiat satisfacția reciprocă față de evoluția pozitivă a relațiilor economice dintre Republica Socialistă România și Republica Arabă Unită, concretizată în creșterea cooperării și colaborării dintre cele două țări. Totodată s-a subliniat interesul pe care ambele părți îl manifestă pentru continua promovare a acestor relații pe calea rodnică a colaborării, la consolidarea căreia a contribuit și recenta vizită a ministrului român. Ziarul «Journal d'Egypte», publicație de prestigiu din Cairo, sublinia: «*România, stat socialist angajat cu toate resursele sale în efortul de a contribui la edificarea unei comunități mondiale progresiste, se pronunță în favoarea unei politici de extindere a relațiilor sale cu toate țările, indiferent de sistemul lor social și politic, fiind convinsă că națiunile nu pot decît să profite de pe urma sporirii schimburilor de valori materiale și spirituale, ceea ce contribuie, de asemenea, la consolidarea păcii internaționale*».

Schimbul de valori materiale și spirituale, la care se referă ziarul citat, a cunoscut o dezvoltare continuă, concretizată într-un volum sporit al relațiilor comerciale, în creșterea cooperării economice, culturale și tehnico-științifice. Numai în ultimul an, numărul acordurilor care reglementează relațiile țării noastre cu statele arabe s-a dublat, ajungînd la 38, volumul schimburilor sporind, față de anul precedent, cu aproape 40 la sută. O confirmare elocventă a tendinței ascendente a relațiilor comerciale cu Egiptul și cu celelalte țări arabe, a climatului de colaborare stabilit, o constituie și recenta reuniune, cea de-a VI-a, a Comisiei Mixte Guvernamentale a Republicii Socialiste România și Republicii Arabe Unite, desfășurată la Cairo. Cu acest prilej ambele părți au constatat cu satisfacție rezultatele pozitive ale schimburilor comerciale și colaborării economice, subliniindu-se necesitatea extinderii lor. Noul acord comercial și de plăți pe cinci ani, precum și protocolul de schimburi de mărfuri pe anul în curs semnate la încheierea acestei sesiuni — apreciată de ministrul economiei egiptene, Abbas Zaki, drept fructuoasă — prevăd sporuri de 10 și respectiv 8 la sută la exporturile și importurile reciproce. Acorduri de același gen au fost semnate, de asemenea, cu Algeria, Siria, Maroc Tunisia, Iordania.

O contribuție de seamă la mai buna cunoaștere reciprocă și la strîngerea legăturilor de prietenie dintre poporul român și popoarele arabe o aduc și schimburile de valori cultural-artistice, reglementate prin acorduri de colaborare culturală. Turneele unor ansambluri folclorice românești, precum și ale soliștilor artei arabe, frecvente în ultimii ani, au confirmat îndeplinirea acordurilor amintite, drumul ascendent al relațiilor de cooperare multilaterală dintre Republica Socialistă România și țările arabe.

Gh. CIOBANU

Bazîndu-se și pe rezultatele favorabile ale mai multor sondaje de opinie din ultima vreme, premierul Wilson a anunțat organizarea pentru 18 iunie a unor alegeri generale anticipate, în cadrul cărora partidul laburist speră să obțină o majoritate substanțială.

Bonn. 2 000 tineri muncitori și studenți își exprimă — printr-o demonstrație pe străzile orașului — protestul împotriva intervenției militare a S.U.A. în peninsula indochineză.

sapte zile pe pămînt

SOFIA

DUPĂ 11 SECOLE

Corespondență specială de la Gheorghi HRISTOV

În fiecare an, la 24 mai, au loc în întreaga Bulgarie mari festivități consacrate Zilei culturii și învățămîntului, a scrierii slavone și a presei bulgare. Sărbătoarea marchează aniversarea unui eveniment memorabil în istoria poporului bulgar: crearea, la jumătatea veacului al IX-lea, de către frații Chiril și Metodiu, la Salonic, a alfabetului slavon.

Înfrîngînd dogmele pietrificate ale vremurilor în care au trăit, Chiril și Metodiu s-au răzvrătit împotriva unei întregi tradiții culturale medievale și au dat naștere scrisului slavon, care a deschis în fața bulgarilor calea unei adevărate renașteri culturale, ceea ce s-a reflectat și în crearea unei literaturi naționale evoluate.

La 11 veacuri de la evenimentul memorabil, revoluția socialistă a conferit noi și hotărîtoare dimensiuni nobilului act de cultură săvîrșit de cei doi dascăli. Cifrele privind avîntul culturii bulgare din ultimul sfert de veac sînt, în acest sens, edificatoare. Bulgaria, care la începutul celui de-al doilea război mondial avea un milion și jumătate de neștiutori de carte, a lichidat analfabetismul. Acolo unde în fiecare an rămîneau în afara școlii 100 000 de copii, 1 560 000 de oameni sînt cuprinși în diferitele forme ale învățămîntului de stat. În cele 26 de instituții de învățămînt superior studiază în prezent 80 000 de tineri.

Anul acesta, cu prilejul Zilei culturii și învățămîntului, a scrierii slavone și a presei bulgare, au fost date publicității noi date statistice privind răspîndirea cărții în Bulgaria. În timp ce în 1939 revenea de fiecare cap de locuitor doar o singură carte, astăzi cifra a ajuns la 4,7. Editurile bulgare tipăresc în fiecare an aproape 4 000 de volume, cu un tiraj total de peste 39 milioane exemplare. În ultimul sfert de veac au apărut peste 50 000 titluri de carte.

Cele 36 de teatre din țară prezintă într-un singur an peste 10 000 de spectacole, la care asistă un număr de aproximativ 5 000 000 spectatori. Un rol de seamă în munca de culturalizare a maselor revine celor 13 848 de colective artistice de amatori din care face parte aproape o jumătate de milion artiști amatori din diferite regiuni ale țării. Întreaga activitate culturală, condusă și îndrumată de partid, este realizată prin intermediul organelor obștești și de stat pentru conducerea unică a vieții culturale.

ADEVĂRATUL SUBSTRAT

Cel mai temut reporter al televiziunii americane, Walter Cronkite, l-a interogat timp de 13 ore pe fostul președinte al Statelor Unite, Lyndon B. Johnson. Din kilometri de peliculă înregistrată, compania C.B.S. a sintetizat, în trei emisiuni de cîte o oră, șase ani din istoria deceniului trecut al Americii. Mecanismul adoptării hotărîrilor la Casa Albă a ocupat un spațiu larg în acest veritabil «serial», iar tentativa fostului președinte de a apărea într-o lumină cît mai favorabilă în fața publicului este lesne de înțeles. Retras în Texasul natal, împărțindu-și timpul între «ranchul L.B.J.» și birourile cuvenite unui președinte retras, pe care le-a abandonat recent pentru o cameră de spital, unde a fost tratat în urma unei crize cardiace, Johnson încearcă — după expresia unui ziarist american — «să rescrie istoria». Moștenitor fortuit al scurtei «ere kennedyiene», inaugurată cu o victorie la limită, L.B. Johnson și-a consolidat mandatul prezidențial în 1964 printr-o biruință electorală, datorată în bună măsură promisiunilor cu privire la restabilirea păcii în Vietnam.

Dar, în pofida unor succese legislative ulterioare, concretizate prin trecerea unui număr record de legi prin Congres, «era johnsoniană» s-a încheiat fără glorie, în urma persistenței acțiunii militare în Vietnam. Asupra acestui punct sînt de acord nu numai istoricii, ci și însuși omul care și-a legat numele de politica de escaladare a războiului. Numai că fostul președinte, încercînd să furnizeze explicații, caută vinovați. Se pare că tocmai ridicarea acestui mic colț de cortină, ale cărei falduri acoperă culisele Casei Albe, prezintă cel mai mare interes din confesiunile lui Johnson: el îi acuză pe consilierii din echipa lui John Kennedy de lipsă de loialitate, punînd deci pe seama lor eșecul ulterior al partidului democrat. Pentru prima oară este pusă în lumina conflictului real succesiunea demisiilor din «trustul creierului» de la Casa Albă, înregistrate la mijlocul deceniului trecut. S-au dovedit oare membrii echipei lui Kennedy într-adevăr ingrați față de Johnson? Fostul secretar de presă al celor doi președinți, Pierre Salinger, contestă cu înverșunare această acuzație, formulată în ultima emisiune C.B.S. Consilierii lui John Kennedy, afirmă el, «au depus un efort onorabil pentru a se pune în serviciul noii administrații. Nu cunosc nici un exemplu în care cineva din anturajul Casei Albe să fi încercat măcar să-l submineze pe noul președinte. Evident, oameni care au manifestat un devotament deosebit și o dragoste personală pentru președintele Kennedy n-au putut să-și transfere imediat afecțiunea spre președintele Johnson. Dar a afirma că ei au acționat deliberat pentru subminarea noii administrații este un neadevăr. Ceea ce nu înțelege președintele Johnson este că mulți consilieri ai președintelui Kennedy au părăsit Casa Albă pentru a-și exprima dezacordul față de escaladarea războiului din Vietnam».

Z. FLOREA

TURCIA ȘI N.A.T.O.

Vorbind despre relațiile Turciei în cadrul N.A.T.O., prof. dr. Mehmet Gönlübol de la Facultatea de științe politice din Ankara subliniază recent că securitatea și independența națională nu pot fi garantate de apartenența la grupări militare, chezășia acestor deziderate trebuind să stea în însăși politica de stat promovată. «Timpul — arăta dr. Gönlübol — a dovedit că apartenența noastră la N.A.T.O. nu corespunde intereselor noastre naționale, ci, dimpotrivă, ne provoacă neajunsuri».

Cercuri tot mai largi ale opiniei publice turce, grupări politice și cercuri influente din țară manifestă în ultimul timp rezerve din ce în ce mai mari în ceea ce privește participarea Turciei la Pactul nord-atlantic, subliniind atemporalitatea și inutilitatea acestuia. Pledînd pentru o mai mare independență a țării, cotidianul «Cumhuriyet» își manifestă îndoiala că «acordurile existente în cadrul N.A.T.O. corespund intereselor naționale ale Turciei și vremurilor în care trăim». Reprezentanți ai Partidului Republican al Poporului se pronunță tot mai răspicat pentru promovarea unei politici care să asigure suveranitatea țării. În numeroase luări de poziție, Partidul Muncitoresc din Turcia cere «ieșirea Turciei din N.A.T.O., alianță ce nu corespunde intereselor naționale». Au loc de asemenea manifestări ale studenților și tineretului turc împotriva participării la Alianța nord-atlantică, apelurile adresate de studenții turci sînt îndreptate spre promovarea unei politici care să asigure independența Turciei prin aplicarea principiilor politicii lui Atatürk. Referindu-se la participarea Turciei la recenta sesiune a Consiliului ministerial N.A.T.O., cotidianul «Dünya» a cerut să se adopte o poziție conformă cu interesele Turciei.

Mișcarea împotriva bazelor străine cîștigă la rîndul ei tot mai mulți adepți, cuprinzînd păturI largi ale opiniei publice. Se insistă cu hotărîre pentru desființarea acestora, retragerea trupelor străine, transformarea Balcanilor într-o zonă a păcii și colaborării. În acest context este semnificativ faptul că autoritățile turce au cerut reducerea numărului bazelor străine, acționînd în direcția revendicărilor opiniei publice din țară. Complexul militar al N.A.T.O. de la Trabzar a fost nu demult evacuat, țara reintrînd în posesia teritoriului și a edificiilor respective.

Gendan GEMIȘ

arhivă-foto

„SALUTĂRI DIN ISPAHAN"

Pe verso-ul acestei fotografii — trimisă din Persia în Franța, în luna iunie 1905 — romancierul Claude Anet scria editorului său: «Salutări din Ispahan. Primul voiaj automobilistic internațional s-a încheiat cu bine. Urmează manuscrisul cărții». Trei luni mai tîrziu apărea în librăriile europene volumul «La Perse en automobile», care relata, pe trei sute de pagini, peripețiile voiajului. Cine au fost cei care au realizat această premieră automobilistică mondială? Cinci români: George Valentin Bibescu, Leon Leonida, Mihail Ferechide, Marta Bibescu, Maria Ferechide și un francez — scriitorul Claude Anet. Plecați de la Galați, cu trei automobile, în aprilie 1905, au ajuns la Ispahan — capitala de atunci a Persiei — după 11 săptămîni, realizînd pentru acea vreme o performanță. În fotografie: două dintre mașinile ajunse vedete mondiale, la trecerea prin Caucaz.

Ion MUNTEANU

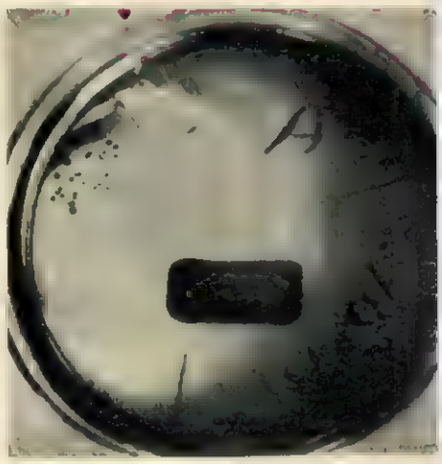

Grupul de puncte negre din fotografie (realizată cu ajutorul microscopului) reprezintă... o colonie de «streptococus vitis», un microorganism în general inofensiv pentru organism. Aceste microorganisme nu și-ar fi găsit un loc în presă, dacă n-ar fi fost descoperite de cercetătorii Centrului spațial de la Houston în camera de televiziune a sondei lunare «Surveyor 3», readusă pe pămînt după o ședere pe Lună de doi ani și jumătate, și dacă, după o perioadă de incubație de patru zile, «streptococus vitis» n-ar fi dat semne de viață, în ciuda faptului că pe solul lunar a suportat diferențe de temperatură de la plus 120 la minus 150 grade Celsius.

cronica de trei secunde

CITITUL...

Se fac prea multe ironii la adresa acestui amărît evadat numit Robert Lanoix, am care a rătăcit timp de două luni prin păduri, după fuga din închisoare. Ce făcea acest om? Culegea de-ale gurii și, din cînd în cînd, mai fura... Ce fura? Fura cărți, noaptea; spărgea azi o librărie, mîine — o bibliotecă, poimîine — citea, prin poieni și luminișuri, la umbra codrului bătrîn. Nu cunosc mulți evadați cu o asemenea activitate intelectuală. E adevărat că exista o anumită orientare în lecturile sale: majoritatea cărților furate erau romane polițiste. Și ce-i cu asta? De unde superioritatea neevadaților care fac haz pe seama acestei orientări? Neevadații — mai ales ei, după cîte știu și văd — adoră romanul polițist, devorează serii negre, fluvii negre, măști roșii și aleargă pînă la capătul lumii pentru un Chase. Ei zic că astfel evadează din realitatea cenușie, din Balzac, din Tolstoi — mult prea realiști, prea banali și prea complicați. În schimb, cînd un adevărat evadat are sinceritatea de a citi exact ce convine situației lui — neevadații rîd subțire și «cult», dîndu-i peste nas cu ironii dubioase în genul: «În închisoare, dragă Robert, vei citi literatură evazionistă, onirică, ha, ha, etcetera»... Mari deștepți sîntem noi, neevadații! Și mari măgari!

Lanoix a fost prins. Asta-i singura realitate. Cu o lectură ceva mai atentă, cu o cultură ceva mai evoluată, ceva mai sensibili la nuanțe — s-ar putea lesne că nici măcar cititul nu dă dreptul la circumstanțe atenuante pentru ipocrizia sălbatică cu care neevadații privesc de sus evadații, fie ei onirici, realiști sau suprarealiști.

...ȘI NECITITUL

Mult mai gravă însă — tot în legătură cu lecturile — este această știre, transmisă de UNESCO, la capătul unor studii desfășurate în 92 de țări: în 1970, se vor număra între 700 și 800 milioane locuitori ai lumii care nu vor ști să citească și să scrie. Oricîte strădanii se depun pe plan național în lupta cu analfabetismul — numărul neștiutorilor de carte crește continuu pe plan mondial. Probabil că respectivii n-au timp... Totuși, în ritmul acesta — chiar dacă eforturile în învățămînt se vor dubla — ar fi posibil ca în 1971 o treime din populația globului să se trezească analfabetă. Așa zice UNESCO-ul — și alte amănunte agențiile de presă nu ne dau.

Cu ce ne putem alina?

Poate că nici nu e necesară vreo alinare: neștiutori de carte, oamenii vor învăța și vor avea parte de altele, căci chiar fără carte ai parte, căci cît trăiește omul învață, căci natura are oroare de vid, căci toate se echilibrează, căci există legea compensației, căci nimic nu se pierde, căci totul se transformă, și vă mai pot servi vorbe înțelepte și liniștitoare. Căci — chiar dacă învățămîntul se dublează și analfabetismul se triplează — trebuie să credem în progres. Căci progresul, doamnelor și domnilor... căci progresul, doamnelor și domnilor... căci progresul... căci... căci...

Radu COSAȘU

F varietăți

ce e în stare aerul!

În localitatea Uchte (3 000 de locuitori) a fost inaugurat primul bazin acoperit pneumatic din Republica Federală a Germaniei. Construcția pneumatică face posibilă folosirea bazinului comunal în oricare din anotimpuri. Sala, lungă de 60 de metri, înaltă de 8 metri și de formă aerodinamică, cuprinde o suprafață acvatică de 50 × 12,3 metri, cu cinci culoare pentru concursurile de înot. Printr-o ușoară suprapresiune, o suflantă dă halei forma și statica, iar încălzirea, tot cu circulație de aer, este reglată în mod automat.

în fine, Ofelia a fost găsită

După cinci luni de asidue investigații, televiziunea britanică a găsit o Ofelie pe plac. Ciaran Madden, în vîrstă de 23 de ani, va fi așadar partenera lui Richard Chamberlain (binecunoscutul și admiratul Ralph Touchett din serialul TV «Portretul unei doamne») în viitorul și promițătorul serial «Hamlet». Se apreciază că în anul viitor, telespectatorii de pe cinci continente vor ofta din nou pentru destinul implacabil al nefericitului prinț danez.

punct și de la capăt

● *Tribunalul din Cambridge a avut de autentificat, luna trecută, un act cu totul ieșit din comun. Prin acest act, o familie ceda altei familii o fetiță în vîrstă de 3 ani contra unui ciobănesc. După consultarea anumitor paragrafe de lege, tribunalul a găsit acest act... normal și l-a legalizat.*

● *După ultimele statistici, cele mai numeroase furturi în magazine se comit azi în R.F. a Germaniei, unde, spre a se despăgubi, micii negustori au aplicat o majorare a prețurilor de 4%.*

● *Propunîndu-și să combată în chip umoristic campania antitabacică din Statele Unite, James Rendryn, proprietarul unui magazin cu articole pentru fumători din New York, a expus în vitrină următorul anunț: «Ofer 10 000 de dolari premiu persoanei care-mi va dovedi că a murit din cauza fumatului». Trecătorii citeau zîmbind anunțul și afacerile negustorului mergeau și mai bine. Dar iată că apare un tînăr cu un testament autentic, lăsat de un om decedat în urma unui infarct miocardic în care scria clar: «Declar că am murit din cauza fumatului și deleg pe fiul meu să încaseze premiul ce mi se cuvine de la James Rendryn». Nu se știe pînă la ora aceasta cum s-a descurcat «ingeniosul» negustor.*

alo! aici Osaka!

În Japonia a fost realizat și dat în folosință acest telefon portabil la care cadranul pentru formarea numerelor este înlocuit cu butoane. Aparatul este dotat cu transmițător-receptor radio, cu 20 de circuite integrate și alimentat de o baterie cu nichel-cadmiu. Greutatea = 650 grame. O sută de asemenea exemplare sînt deja în serviciu în cadrul Expoziției mondiale de la Osaka.

RECORDURI ȘI PERFORMANȚE

a.b.c.

● **LIMBA** cu cele mai multe litere este cambodgiana, care utilizează 74 semne alfabetice. Cele mai puține litere, numai 12 (A, E, H, I, K, L, M, N, O, P, U, W), sînt folosite în limba hawaiană, care rămîne totuși limba cea mai grea de învățat.

● **CELE** mai multe sunete consonantice — 78 — au fost înregistrate în dialectul caucazian — agula. Cele mai multe vocale — 15 — le posedă o limbă, denumită caxinana, a băștinașilor din Brazilia, pe cale de dispariție.

● **ÎN** geografie există două denumiri record de cîte o literă: în Franța comuna Y (155 locuitori) și în Norvegia — satul A. Cu două litere, sînt mai multe — de pildă If în Franța, Po în Italia.

● **PRIMA** virgulă într-o carte a fost folosită la finele secolului al XV-lea de către italianul Aldo Manuzio din Veneția. Pînă atunci se foloseau în scris numai punctul și două puncte.

● **ALFABETUL** cel mai vechi din lume a fost descoperit în apropierea portului sirian Latakia. Alfabetul se compune din 30 de litere.

● **DENUMIREA** geografică cea mai lungă se află în Noua Zeelandă. V-am pune la grea încercare invitîndu-vă să citiți (nu să memorați) numele ei care începe cam așa: Taumawathakatangihangakoanaua... și continuă cu încă 28 de litere. Traducerea este însă mai ușor de reținut: «Localitatea unde Tamatea, omul cu genunchii mari, care s-a cățărat pe munți și a înghițit dealuri, fiind vestit ca mîncător de pămînturi, a cîntat iubitei sale la flaut».

● **LITERA** care se pronunță în cele mai multe feluri, în diferite limbi, este «c». Cîteva exemple: în albaneză, cehă, daneză, sîrbo-croată și maghiară = ț; în turcă = ci; în suedeză (înainte de e, i, y) = s; în spaniolă (înainte de e, i) = între s și th (englez).

● **CEL** mai scurt nume de familie a fost notat în Birmania. El se scrie fără nici o literă. Atunci, cum? Printr-un simplu apostrof...

● **CUVÎNTUL** folosit cel mai rar în lume este cuvîntul japonez «cin», persoana întîia singular imperială rezervată, bineînțeles, exclusiv împăratului Japoniei.

1

Modernul grup școlar M.I.U, în cadrul căruia funcționează, în afară de școala profesională textilă, școala tehnică de specializare postliceală și școala tehnică de maiștri, asigurînd calificarea — respectiv specializarea — a circa 3 000 de elevi în fiecare serie. Școala este instalată într-un local adecvat, dispunînd de sălile de cursuri, laboratoarele, atelierele, căminul și cantina necesare pe de o parte unei bune desfășurări a învățămîntului, pe de alta asigurării cazării și hranei elevilor.

2

Unul din atelierele în care se pregătesc viitorii mecanici de întreținere, strungari și electricieni.

3

Țesătoarele de mîine lucrează, ca eleve, la războaie asemănătoare celor la care vor lucra și în fabrici.

4

Viitorii maiștri au la dispoziție laboratoare bine înzestrate, în cadrul cărora li se dezvăluie rînd pe rînd toate «tainele» chimiei textile.

TINERI ȘI TINERE,

Vreți să deveniți muncitori calificați în industria textilă?
Înscrieți-vă la cursurile școlii profesionale textile ce funcționează în cadrul

GRUPULUI ȘCOLAR AL MINISTERULUI INDUSTRIEI UȘOARE

Urmînd cursurile acestei școli, vă puteți califica în una din următoarele meserii:

- FILATORI
- ȚESĂTORI
- FINISORI PRODUSE TEXTILE
- TRICOTERI LA MAȘINI CIRCULARE ȘI RECTILINII
- MUNCITORI SPECIALIȘTI ÎN CONFECȚIILE DIN ȚESĂTURI ȘI DIN TRICOTAJE
- MECANICI DE ÎNTREȚINERE
- STRUNGARI
- ELECTRICIENI

Școala asigură calificarea în învățămînt de zi, în cadrul Grupului școlar al Ministerului Industriei Ușoare, din București, str. Bîrsei nr. 3 (cartierul Titan), sectorul 4. Școala dispune de personal didactic de înaltă calificare, de săli de cursuri, laboratoare și ateliere înzestrate cu tot utilajul necesar unei bune pregătiri.

Se pot înscrie la concursul de admitere în această școală tineri absolvenți ai școlii generale de 8 ani, în vîrstă pînă la 18 ani, împliniți în cursul anului (respectiv, pentru anul școlar 1970—1971, tineri ce nu au împlinit încă vîrsta de 18 ani sau au împlinit-o în cursul anului curent, adică după 1 ianuarie 1970).

Candidații la concursul de admitere trebuie să aibă domiciliul în București sau într-una din comunele situate la cel mult 50 km de Municipiul București.

Înscrierile la concursul de admitere se fac între 1 și 30 iunie 1970, fiind obligatorie prezentarea următoarelor acte:

— Certificat de absolvire a 8 (sau 7) clase (în original sau adeverință);

— Certificat de naștere în original și copie;

— Fișa copilului de la 0—15 ani, eliberată de școala generală absolvită sau certificatul medical eliberat de circumscripția medico-sanitară în evidența căreia este candidatul;

— Buletinul de analiza sîngelui (efectuată cu cel mult 3 săptămîni înainte de concurs) și rezultatul examenului radiologic pulmonar (radioscopia, radiografia sau microradiografia) efectuat cu cel mult 3 luni înainte de concurs.

Concursul va avea loc între 6 și 14 iulie 1970 și va consta în probe scrise și orale la limba română și matematică din materia claselor V-VIII ale școlii generale de 8 ani.

Cei interesați pot obține informații suplimentare se pot adresa secretariatului școlii, zilnic, între orele 8-20, direct în str. Bîrsei nr. 3 (cartierul Titan — tramvaiele 23-24, stația Morarilor sau troleibuz 84 și autobuzele 65, 73, 101, 102, stația Grup școlar) ori prin telefon 43 25 30.

memento

Prezentat de:

Traian STOICA (carte)
Magda MIHĂILESCU (cinema)
E. DASCĂLU (muzică și televiziune)
Cornel BOZBICI (plastică)
Sanda FAUR (teatru)
Vlad MUȘATESCU (disc)

carte

• Substanțialele studii cu privire la istoria Transilvaniei publicate de Miron Constantinescu în diferite lucrări de sinteză în perioada anilor 1964-1969 sînt reunite în volumul **Etudes d'histoire transylvaine**, tipărit în colecția «Biblioteca Historica Romaniae», ce apare sub auspiciile Secțiunii științelor istorice a Academiei Republicii Socialiste România. Traducerea în limba franceză de Elena Marin și Anton Marin.

• **Vlaicu Bârna: Pămînt al patriei noastre.** Poemele conținute în această carte constituie un vibrant omagiu închinat patriei, partidului, oamenilor acestei țări prezentați în momentele lor eroice pentru o viață demnă și liberă. Versurile ne solicită aprecierea datorită unei muzicalități distincte, autenticului simțămînt comunicate printr-un patetic conținut, fără retorisme. (Editura Militară).

• Matei Călinescu: **Conceptul modern de poezie.** O contribuție remarcabilă la explicarea fenomenului poetic modern. Autorul își fundează opiniile pe o bogată documentație, fapt care dă autoritate disocierilor efectuate cu subtilitate (Editura Univers).

• La Editura Dacia-Cluj, prozatorul Vasile Rebreanu a scos cartea de nuvele și povestiri: **Securi pentru funii.**

• La Editura Mihai Eminescu a apărut volumul de teatru: **Autostop**, prin care autorul, Iosif Naghiu, atestă vocația scrisului scenic și pluriva lența modalităților de exprimare teatrală.

• **Tenorul Ioan Băjenaru și vremea lui** este titlul unei lucrări monografice asupra unuia dintre pionierii teatrului liric românesc. Cartea, semnată de Ioan Massoff, aduce, pe lîngă cunoașterea artistului evocat, prețioase date referitoare la evoluția teatrului liric în țara noastră. Coperta (reușită) poartă girul semnăturii lui Val Munteanu (Editura muzicală).

• Variat și interesant se prezintă sumarul ultimului număr (2) al revistei **Secolul 20.** După un amplu și dens capitol dedicat poetului Hölderlin, întîlnim «textele omagiale» închinate lui Al. Philippide semnate de Vladimir Streinu, Dan Hăulică și Nicolae Balotă. Al. Baciu a cules și tradus (bine) fragmente din romanul «Creezy» de Félicien Marceau (Premiul Goncourt, 1969). Mai notăm, în fugă, și alte substanțiale capitole: Hugo Friedrich și structura liricii moderne, Carnet italian, Jurnal Secolul 20.

cinema

• **Procesul.** Kafka citit, repovestit și vizualizat de Orson Welles după legile unui cinematograf credincios concretului. O distribuție copleșitoare: Anthony Perkins, Orson Welles, Jeanne Moreau, Madeleine Robinson, Elsa Martinelli, Romy Schneider, Akim Tamiroff, Susanne Flon, Fernand Ledoux, Maurice Teynac, Katina Paxinou, Michel Lonsdale.

• **Marile vacanțe.** Comicul făcut din mărunțișuri adunate de peste tot al regizorului Jean Girault și giumbușlucurile lui Louis de Funès, într-un film fericit cu propria sa mediocritate. În alte roluri: Maurice Risch, Fredy Maynes, Claude Gensac.

• **Freddy și cîntecul prieteni.** Caricatura westernului, umilit de neîndeminarea celor care nu știu să-i parodieze cu eleganță poncifele. Regia — Sobey Martin (coproducție R.F. a Germaniei-R.S.F. Iugoslavia). Interpreți — Freddy Quinn, Mamie von Doren, Rik Battaglia, Beba Loncar, Trude Hen, Josef Albrecht, Carlo Croccollo.

• Pe ecrane rulează emoționantul scurt-metraj **Barajul voinței**, realizat de operatorii și reporterii de la studioul Sahia (regia — V. Calotescu) în aceste zile de cumplită încercare pe care le trăiește poporul nostru. Credem însă că nu este admisibilă cuplarea acestei covîrșitoare mărturii pe peliculă privită de oameni cu încrîncenare și ochii încețoșați — cu orice fel de film, și mai ales cu comediile fără nici o noimă. Rîndurile de față nu sînt decît ecoul multor gînduri de spectatori, de la copii de 12 ani la cei maturi.

Beba Loncar

• **Damsid sirtaki.** Frumusețea unui ritm exploatată într-o comedie cu umorul cît firul de ață. Regia — George Skalenakis. În distribuție — Aliki Vujukladi, Dmitri Papamichael, Dion Papayannopoulos, Rica Dialyna.

disc

• Simfonia nr. 94 în Sol major («Surpriza»), faimoasa scriere a clasicului compozitor Joseph Haydn, și-a dobîndit renumele datorită inventivității melodice și ritmice, abundenței temelor și tonalităților, încercînd să exprime revolta marelui Haydn împotriva unor «consumatori de muzică» snobi și simulat apatici (ECE-0421/1).

• Simfonia nr. 101 în Re major («Ceasornicul»), lucrare datînd din aceeași perioadă de creație londoneană a lui Haydn, vine să întregească portretul personalității neobișnuite a compozitorului: măiestrie contrapunctică, fantezie ritmică și melodică, orchestrație strălucitoare și plină de culoare. Dirijorul Mircea Cristescu, în fruntea orchestrei de cameră a Filarmonicii din Cluj, se impune ca un prestigios și cultivat haydnian (ECE-0421/2).

• Înregistrarea integrală a operei «Orfeu și Euridice» de Christoph Willibald Gluck, realizată de «Electrecord» (după o bandă «Deutsche Schallplatten»-Berlin)— un adevărat eveniment pentru discofili, la care și-au adus contribuția personalități de prim rang din lumea muzicală contemporană. Extrem de utilă și interesantă ampla prezentare a muzicologului Edgar Elian (ECE-0419, 0420).

muzică

• Orchestra simfonică a Filarmonicii «George Enescu», dirijată de **Mircea Cristescu**, și trei soliști instrumentiști, fruntași ai sălilor noastre de concert: pianistul **Valentin Gheorghiu**, violonistul **Ion Voicu** și violoncelistul **Radu Aldulescu**, oferă încasările concertului lor extraordinar din 2 iunie (Sala Ateneu) fondurilor de ajutorare pentru sinistrați, victime ale inundațiilor. Programul concertului cuprinde trei capodopere ale literaturii muzicale universale: Concertul (La minor) pentru pian și orchestră de Grieg; Simfonia spaniolă pentru vioară solo și orchestră de Maurice Ravel; Concertul pentru violoncel și orchestră (Si minor) de Antonin Dvorak.

• Dirijorul **Scheidon Morgenstern** din S.U.A., la pupitrul Filarmonicii. Programul concertului cuprinde o primă audiție de muzică contemporană și două lucrări clasice de mare popularitate: Uvertura «Candide» de compozitorul american Leonard Bernstein (n. 1918); Concertul pentru violoncel și orchestră (Re major) de Joseph Haydn — solist **Radu Aldulescu**; Simfonia I (Re major) de Gustav Mahler (30 mai, Ateneu).

• Un concert de cvartete înscris în programul manifestărilor BICENTENARUL BEETHOVEN. Cvartetul «Pro Arte» (**Varujan Cozighian** — vioara I, **Aly Abramovici** — vioara a II-a, **George Popovici** — violă și **Alfons Capitanovici** — violoncel) interpretează cvartetele în Si bemol major, Fa major și Do minor (3 iunie, Sala mică a Palatului).

• Sala Studio Ateneu găzduiește, la 4 iunie, două recitaluri, ambele ilustrate de membri ai muzicalei familii Prunner. Programul recitalului de harpă al **Margaretei Prunner** este alcătuit din lucrări ale marelui repertoriu clasic și lucrări contemporane: J.S. Bach, Glinka, M. Grandjany, P. Houdy, Carmen Petra-Basacopol. Soprana **Ana Petri**, acompaniată la pian de **Josef Prunner**, interpretează arii și lieduri de J.S. Bach, Mozart, Brahms, Richard Strauss, D.D. Botez, A. Alessandrescu.

• **Ion Voicu** — în dublă calitate de șef de orchestră și solist — interpretează cu Orchestra de cameră «București»: Passacaglia de Haendel; faimoasa serenadă «Eine kleine Nachtmusic» de Mozart; Concert pentru vioară și orchestră (larna din «Anotimpurile») de Vivaldi; Serenadă, Gigă și Badinerie de Corelli; Simfonia nr. 33 de Mozart (4 iunie, Ateneu).

plastică

• **La Dalles — Salonul anual de grafică.** O expoziție în care se pot urmări consecvențele, oscilațiile și evoluția școlii românești de grafică, dar mai ales tendințele ei permanent novatoare.

• Expoziția lui **Mircea Olarian** (n. 1898) este o retrospectivă în miniatură, printre lucrările expuse aflîndu-se și unele de dată mai veche («Plumbuita»— 1939 etc.). Artistul practică tehnici clasice, notînd obiectiv priveliști sau momente diurne (laviurile: «Melițatul inului»— 1944, «Țărancă bătînd putineiul»— 1944 etc.) sau evocînd sentimental și sincer vestigii sau momente istorice («Cozia», «Tîrpanița de la Govora» etc.) (Galeriile de artă «Simeza», bd. Magheru 20).

• **Dorel Zaica** (n. 1939) construiește, din suprafețe, imagini. Pînzele sale au o arhitectură supusă regulilor geometrismului («Păsări», «Pești», «Camping») sau repetițiilor unui modul — banda colorată — ca în «Concert de orgă», unde benzi cromatice se succed de la albastru la oranj sugerînd echivalențe muzicale (Galeriile de artă, Calea Victoriei 132).

• Viața pictorilor concurează adeseori opera lor. Marele public e introdus în lumea artelor indirect prin «vieți» mai mult sau mai puțin romanțate. Sînt lucrări de informare care caută semnificația operei în biografie. **Blestemații. De la Cézanne la Utrillo** este o asemenea culegere de «romanțuri» ai cărei eroi sînt Cézanne, Gauguin, Rodin, Rousseau-Vameșul și Suzanne Valadon (Meridiane).

• **Edmund Höfer** nu este numai un fotoreporter inteligent care prețuiește frumusețea inegalabilă a instantaneului, descoperind omul, umbianța și colectivitatea în ceea ce au ele mai sincer și poate mai semnificativ, dar și un artist care se abandonează plăcerii de a se juca cu imaginea explorînd posibilitățile montajului, ale suprapunerii, ale supraimpresiei etc., într-un cuvînt de a o transforma în metaforă. Cele cîteva zeci de fotografii sînt în mare parte file dintr-un jurnal european cu instantanee pitorești sau frapante (Galeriile de artă fotografică, str. Brezoianu).

teatru

• **Tartuffe.** Naționalul ieșean își încheie, într-un acord major, o stagiune plină de binevoitoare — dar nu întotdeauna împlinite — încercări de a-și întineri mijloacele de expresie scenică. Celebra comedie a lui Molière s-a simțit însă pe deplin acasă în teatrul de factură clasică practicat cu consecvență la Iași, în viziunea regizorală, de un academism elegant, a Mariettei Sadova. Tartuffe beneficiind de strălucita interpretare a artistului emerit Ștefan Dăncinescu. Un succes de zile mari.

• **Trandafirii roșii** de Zaharia Bîrsan depune mărturie fermă nu numai despre hărnicia trupei teatrului din Bîrlad (care se află, cu acest spectacol în versuri, la a zecea premieră a stagiunii), ci și pentru vocația poetică a regizorului Tiberiu Penția, și maleabilitatea artistică a întregului colectiv. Să reținem cîteva dintre numele interpreților: Constantin Petrican, Livia Doljan, Ștefan Tivodaru, Constantin Doljan, Volbea Zaharia.

• **Necunoscuta și cei patru cavaleri** de Sidonia Drăgușanu (rămînînd mai departe, inexplicabil, necunoscută publicului bucureștean), a văzut luminile rampei reșițene într-un spectacol ce se străduiește să pună în valoare umorul amărui și virtuțile de investigație psihologică ce caracterizează scriitura autoarei. Regizor: Eugen Vancea. Teatrul din Reșița ne anunță și repetițiile următoarei sale premiere, «Bicicleta în fața porții» de Marc Gilbert Sauvajon.

• Microstagiune constănțeană în București: **Săgetătorul** de Ion Omescu, **Paricele în ureche** de Feydeau și **Romanțioșii** de Edmond Rostand — trei spectacole absolut diferite ca factură, pendulînd cu dezinvoltură între drama istorică și vodevilul suculent, atestă marile disponibilități scenice ale trupei din Constanța. Interpreți de prima mînă (Ileana Ploscaru, Romel Stănciugel, Sandu Simionică, Petre Lupu etc.), o regie plină de personalitate, mulîndu-se pe cerințele textelor (Geo Berechet, Mihai Berechet, Ion Maximilian).

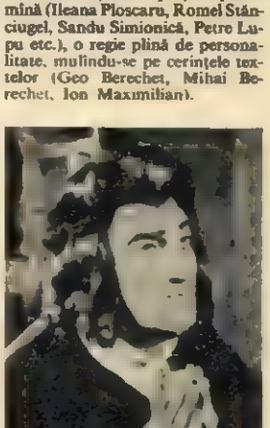

Șt. Dăncinescu

televiziune

Calde cuvinte de laudă pentru admirabila dăruire cu care colegii noștri de la televiziune (și radio, de altfel) au muncit în zilele și nopțile tragice ale năvalei apelor.

DUMINICĂ. **El Mundial '70** — retrospectivă și anticipație în legătură cu participarea României la cea mai mare confruntare fotbalistică (15.40) • **Filmul** «Trei camarazi» este de reținut pentru sursa de inspirație — un roman de E.M. Remarque — ca și pentru interpretare: Robert Taylor, Robert Young, Margaret Sullivan, Franchot Tone (20.15) • **La Seară de teatru** se reiau «Troienele» de Euripide cu excepționala distribuție: Olga Tudorache, Gina Patrichi, Valeria Seciu, Anda Caropol, Lucia Mureșan, Liliana Țicău, George Constantin, Ion Marinescu ș.a. (20.00).

Margareta Pîslaru

LUNI. **De ziua celor mici.** Un spectacol dat de copii pentru copii, transmis din Studioul de concerte al RTV (18.05) • **Noul serial TV** poartă un titlu impunător — «Casa Buddenbrook» (după celebra operă a lui Thomas Mann)— și este realizat de specialiștii incontestabili ai romanelor-foileton transpuse pentru micul ecran — televiziunea britanică (20.00) • **Și un serial autohton, muzical: Steaua fără nume** (20.50).

MARȚI. Pentru noi, meciul **România-Anglia din cadrul Campionatului mondial de fotbal** începe azi și se termină mîine... Totul e cum se termină (23.50-1,45).

MIERCURI. **Telecinemateca.** Filmul lui Vittoria de Sica «Stația terminus» cu Montgomery Clift, Jenifer Jones și Gino Cervi. O frumoasă poveste de dragoste (20.00) • Cîntă Marie Laforêt (21.15).

JOI. **Seară de teatru.** O altă reluare: «Michelangelo» de Al. Kirițescu cu: Petre Gheorghiu, Ioana Bulcă, Emil Hossu, Ion Caramitru, Traian Stănescu, Matei Alexandru, Mircea Albulescu, Valentin Plătăreanu, Tudorel Popa, Val Săndulescu, Florian Pittiș, Ludovic Antal și alții (20.15) • O oră și jumătate de muzică bună: **Orizont muzical '70**, o retrospectivă a stagiunii de concerte a Orchestrei simfonice a RTV (20.00).

VINERI. Încă un **film** care suscită interes: «Les Chouans», după «Comedia umană» a lui Balzac. Interpret principal — Jean Marais (20.00).

SÎMBĂTĂ. **Recital Margareta Pîslaru** (22.15) • **Seara melomanului:** pianistul american William Naboré interpretează cunoscutele variațiuni beethoveniene pe o temă de Diabelli (21.15).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru concursul Pronosport nr. 22 din 31 mai 1970

I. Chimia Sv.-Ceahlăul	1
II. Dunărea-Poiana	1
III. Metrom-Oțelul Gl.	1
IV. Progresul Br.-Flacăra	1
V. C.F.R. Tim.-Metalul Tr.S.	1
VI. Chimia Rm.V.-C.S.M. Reșița	x
VII. Atalanta-Como	1
VIII. Taranto-Reggina	x
IX. Catanzaro-Varese	x
X. Perugia-Mantova	x
XI. Piacenza Monza	x
XII Reggiana-Genoa	1
XIII Ternana-Foggia	1

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

COPERTA NOASTRĂ

Fotografie de Elena GHERA
Prezentarea artistică: V. OLAC

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

41 505

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

FLACĂRA-ALBUM

FLACARA

23
'70

ANUL XIX
NR. 783
6 IUNIE 1970

APA TRECE, OAMENII RĂMÎN!

O națiune întreagă, aliniată pe frontul reconstrucției, strîns unită în jurul partidului într-o vibrantă manifestare a solidarității socialiste, își înzecește eforturile luptînd zi și noapte pentru limitarea pagubelor pricinuite de catastrofala revărsare a apelor, pentru ca activitatea economică și socială să-și reia cursul normal.

Răspunzînd cu entuziasm chemării partidului, eroica noastră clasă muncitoare, țărănimea cooperatistă, armata țării, gărzile patriotice, colective largi de cetățeni ai patriei — români, maghiari, germani și de alte naționalități — desfășoară în prezent o activitate febrilă pentru refacerea întregului potențial economic, pentru vindecarea rănilor deschise în ogorul înfrățit al țării.

Sîntem puternici și vom birui. Sîntem convinși, așa cum arăta tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, *că pagubele uriașe provocate de urgia apelor vor fi șterse, că mersul nostru înainte va continua neabătut.*

În Lunca Dunării, confruntarea cu stihiile dezlănțuite continuă, dar uriașa forță fizică și morală concentrată pe întregul front al apelor ne îndeamnă să rămînem optimiști. Am făcut și vom face tot ce e posibil pentru salvarea vieților omenești și a bunurilor materiale.

Poporul nostru, greu încercat în aceste zile, a ieșit mai călit ca niciodată. Vom reface totul, absolut totul, prin giganticul efort al unei întregi națiuni. Încrederea nețărmurită în forța și înțelepciunea partidului nostru reprezintă suprema chezășie.

● **Combinatul chimic-Făgăraș** va da peste plan o producție-marfă în valoare de 50 milioane lei, iar la producția-marfă vîndută și încasată — 48 milioane lei. Beneficii peste plan — 10 milioane lei. În contul de ajutorare se va depune și suma de 50 000 lei, din fondul de gratificații pe anul 1969. Să adăugăm efortul colectivelor care lucrează la refacerea aparaturii tehnice de la Combinatul chimic-Tîrnăveni.

● **Uzina «Tractorul»-Brașov.** Muncitorii, tehnicienii, inginerii și funcționarii întruniți în adunări spontane au hotărît să vireze în bugetul statului rezultatul muncii a două zile de repaus, reprezentînd 1 700 000 lei, și să depășească planul producției globale cu 10 000 000 lei.

● **Fabrica de articole de tablă-Codlea** va suplimenta producția globală cu 2 000 000 lei peste angajamentele luate în 1970 și va dona 15 000 lei din fondurile Comitetului U.T.C. și sindicatului.

● **Fabrica de scule-Rîșnov** va da peste plan 2 milioane lei și 1,5 milioane lei la producția globală, iar rezultatul muncii depuse într-o zi de repaus pe lună va fi depus în contul CEC 2 000.

● **C.A.P.-Săcele** donează: 15 tone grîu, 50 tone cartofi, 200 hl lapte, 1 000 kg carne porc, 10 tone morcovi.

● **I.A.S.-Codlea** va da peste plan: 800 hl lapte, 45 tone carne, 800 tone grîu, 650 tone cartofi.

Tot mai multe utilaje pentru obiectivele economice care au avut de suportat ravagiile inundațiilor — aceasta este cuvîntul de ordine la uzina «Grivița roșie» din Capitală, pretutindeni în țară.

FRATERNITATE

E de ajuns să aduci vorba în fața unui dîmbovițean despre tot ce s-a întîmplat în regiunile sinistrate și ai de partea ta un prieten, un OM. Județul nostru — ni se spune pretutindeni — a dat mult, și o să dea pînă la refacerea în întregime a pierderilor. Angajamentele luate de județ în întrecerea socialistă la producția globală pe anul în curs au fost majorate cu 10 000 000 lei, la livrarea mărfurilor pentru fondul pieței cu un 1 milion lei, la livrările pentru export cu 1 milion lei, la beneficii cu 3 milioane lei. Fabricarea unor produse de mare necesitate redresării potențialului economic al regiunilor calamitate a devenit o chestiune de primă urgență. Agregate de aspersiune, remorci, barăci metalice, țesături tip bumbac, fire de bumbac, cărbune, țiței, ciment, var, beton, prefabricate de beton armat, sînt denumiri încrustate în conștiința celor care le produc, asemeni unor ordine de front. Unitățile economice din județul Dîmbovița vor lucra în schimburi prelungite și în zilele de sărbătoare. La Fieni — și nu numai aici — în ziua de 24 și 31 mai colectivele Fabricii de ciment și ale întreprinderii «Steaua electrică» au fost prezente la locul de muncă. Întreprinderea textilă «Bucegi» din Pucioasa a recondiționat 150 mii mp țesături recuperate de sub apă la fabrica textilă «Tîrnava»-Mediaș. Întreprinderea de industrie locală «Valea Ialomiței» din același oraș și-a propus realizarea unei producții peste contractele încheiate la materiale de construcție, tuburi de beton, garduri prefabricate, dale beton. Cei 1 100 de salariați de la Uzina de piese de schimb și utilaj chimic din Găești și-au propus obținerea pînă la finele anului a unei producții sporite de peste două milioane lei și acordarea de prioritate urgențelor de echipament necesar unităților inundate — în special Combinatului chimic-Tîrnăveni. Uzina de utilaj petrolier — Tîrgoviște și-a concretizat sprijinul față de regiunile sinistrate pregătind, chiar și fără repartiții, necesarul de produse finite solicitate de către beneficiarii din Tîrgu Mureș, Satu Mare, Turda, Arad, Covasna. Pe ansamblul județului Dîmbovița suplimentarea angajamentelor la producția globală și marfă în principalele unități economice se va prezenta astfel: Uzina de utilaj petrolier-Tîrgoviște, 4 milioane lei; Fabrica de ciment-Fieni, 700 000 lei; «Steaua electrică»-Fieni, 500 000 lei; Mina Șotînga, 250 000 lei. Toate aceste cifre sînt grăitoare prin ele însele.

Napoleon IANCU

PROFIL DE COMUNIST

Ziua de 19 mai nu este o zi obișnuită. Apele Mureșului au măturat 130 de case, au avariat alte o sută, șapte sute de copii au fost evacuați, zeci de familii au fost mutate prin alte comune, sute de hectare de pămînt poartă pe ele tonele de mîl sufocant. Am aflat de la alți oameni din sat că în acele zile și nopți de coșmar, Bujor Ilie, secretarul de partid din comuna Chețani, în fruntea unei brigăzi, a luptat din greu ca să salveze din avuția satului tot ce se putea salva. Și dacă în această comună șeptelul a rămas întreg, dacă nu s-a întins molima panicii, dacă au fost salvate zeci de vieți omenești, dacă organizarea a «mers ca ceasul», cum spune directorul școlii, Iacob Octavian, o bună parte din merit îl are acest om care n-a închis ochii patru zile și patru nopți, Bujor Ilie. După ce șoseaua națională a fost tăiată, cînd lumina electrică s-a stins iar telefoanele nu mai răspundeau la apel, pe jos, împreună cu cîțiva oameni, s-a dus în comuna vecină ca să anunțe centrul județean de situația în care se aflau și să dea alarma mai departe. S-a întors apoi în mijlocul oamenilor și, cu calmul obișnuit pentru o zi obișnuită de lucru, și-a luat răspunderea pentru organizarea bătăliei cu apele ce se auzeau venind din depărtare ca niște tancuri. Cînd ne spune cum s-au petrecut lucrurile, vocea îi este domoală, calmă, numai palmele butucănoase îi tremură într-un fel ciudat. Creionului ținut în mînă îi trebuie timp pînă să-și poată opri vîrful pe hîrtie, iar cînd se oprește, grafitul lui parcă plînge. Nu prea știe să vorbească Bujor Ilie. În aceste zile de grea cumpănă n-a prea fost timp de cuvinte, iar acum, după ce puhoiul apelor a trecut, cuvintele răgușite au devenit și mai scumpe, faptele cerînd fapte și nu vorbe. Ca primă măsură a inițiat construcția a peste două sute de barăci (unele dintre ele doar cu îngăduință pot fi numite așa), ca oamenii să aibă unde să se ascundă de ploaia ce nu contenește să cearnă. Au venit primele ajutoare în oameni și materiale, primele provizii, sosite în tone. Comuniștii de pretutindeni veneau în ajutorul oamenilor de-aici, iar în aceste zile de restriște comuniștii înseamnă întreaga țară.

Această lună mai, luna armindenului, a scos la iveală, în cîteva ore, organizatori desăvîrșiți, adevărați conducători, cu talente pe care nimeni nu le bănuia pînă atunci. Unul dintre aceștia e și Bujor Ilie. Ne arată zecile de mii de cărămizi care au venit de la județ pentru reconstrucția de locuințe, tonele de ciment, miile de țigle. Peste fața obosită, un zîmbet încearcă, fără să reușească, să-și facă loc într-un colț al gurii. «Să veniți la noi peste doi ani. O să fie cu mult mai frumos decît a fost, iar pămîntul o să rodească la fel ca înainte». Mîna lui tremurîndă se unduiește calmă peste sat și pămînturi. Mînă de om muncit, grea, aspră, cu un sistem de vorbire propriu...

Petre SĂLCUDEANU

Acum cîteva zile, elicopterele salvau din ghearele stihiilor dezlănțuite vieți omenești și bunuri materiale. Astăzi, păsările de oțel s-au întors la îndeletnicirile lor firești. Pe doi dintre aviatorii eroi, tovarășii Ion Tudose și Vasile Fleșca, i-am reîntîlnit pe ogoarele cooperativei Lunguleț din județul Dîmbovița.

A plecat încă un convoi, ducînd spre zonele greu încercate ale țării mesajul solidarității oamenilor muncii din județul Dîmbovița.

APA TRECE, OAMENII

PLOIEȘTIUL, LA ORA MARILOR ACȚIUNI

Reevaluindu-și în modul cel mai realist posibilitățile, întreprinderile economice din municipiul Ploiești, alături de cele din județul Prahova (unul din puținele județe care n-au suferit prea mult de pe urma calamităților), și-au suplimentat angajamentele în întrecerea socialistă luate la începutul anului în scopul de a da cît mai multe bunuri. Astfel, angajamentul de a se da peste plan o producție globală în valoare de 200 000 000 lei a fost suplimentat cu 70 861 000 lei, urmînd ca beneficiile peste plan să se urce pînă la sfîrșitul anului la 166 630 000 lei. Pentru ca aceste cifre să devină realitate, zeci de mii de muncitori din industria ploieșteană și din centrele din județ depun în activitatea lor eforturi înzecite. Un exemplu: într-o singură duminică, 42 unități economice (cuprinzînd 13 465 de salariați) au realizat prin munca voluntară a salariaților o producție suplimentară în valoare de peste 5 000 000, economisind în același timp salarii însumînd 500 000 lei. Rezultatele au început să se concretizeze. De pildă, bilanțul pe primele cinci luni ale anului însumează la Combinatul petrochimic Ploiești — potrivit datelor comunicate de Direcția județeană de statistică — o producție suplimentară de 14 000 000 lei. La cunoscuta uzină de utilaj petrolier «1 Mai», unde planul pe primele cinci luni a fost de asemenea depășit, colectivul — așa cum ne relatează tov. Gr. Dobre, secretarul comitetului de partid al uzinei — s-a angajat să majoreze din nou cu 3 000 000 valoarea producției marfă și cu un milion beneficiile peste plan. Într-una din secțiile uzinei, respectiv la «sape-foraj», s-a decis să se dea peste plan cinci sute de sape de diferite tipuri. La ora cînd fac aceste însemnări, patru sute au și fost predate. Într-altă secție, acolo unde se construiesc remorci basculante destinate exportului, se vor livra o sută de remorci în plus.

Nu numai atît. Activitatea în producție la «1 Mai» se împletește în aceste zile și cu alte inițiative menite să sprijine cît mai direct regiunile sinistrate. S-a hotărît, de pildă, ca suma de 100 000 lei primită anul trecut de către uzină drept premiu de uzină fruntașă pe ramură din partea U.G.S.R. să fie pusă la dispoziția regiunilor sinistrate. Muncitorii s-au mai angajat să repare gratuit 150 de electromotoare defectate în timpul inundațiilor.

La altă mare întreprindere ploieșteană, fabrica de stofe «Dorobanțul», două cifre pot exemplifica contribuția colectivului de aici la recuperarea pagubelor pe care le-a suferit economia națională de pe urma calamităților: suplimentarea cu 6 500 000 lei a angajamentului inițial (de 3 000 000) în ceea ce privește producția globală; fabricarea a 20 000 mp stofă peste plan în loc de 10 000, cum se hotărîse la început de an.

Industria ploieșteană și cea din jud. Prahova va mai da peste angajament: 35 000 perechi de ciorapi, 50 000 de articole de sticlărie, sute de garnituri de mobilă, mii de pături. Se pune umărul serios la fabricarea de material de construcție: este vorba de milioane de cărămizi livrate în plus, de sute de mii de metri pătrați de geam, de țiglă, de carton asfaltat — totul pentru refacerea caselor din regiunile greu lovite.

Sprijin direct sinistraților? Enorm și din toată inima. Numai pînă la sfîrșitul lunii mai — după cum ne informează tov. Gh. Popescu, membru în Comandamentul județean pentru coordonarea acțiunilor de ajutorare a județelor sinistrate — au fost expediate spre Tg. Mureș, Alba Iulia și Sălaj peste 700 000 de obiecte de îmbrăcăminte, încălțăminte și de uz casnic. Așijderea, 152 000 kg grîu, 127 000 kg porumb și 18 000 kg fasole oferite de C.A.P.-uri, cooperatori și țărani individuali.

Și acțiunea continuă. Cu inima și cu brațele, ca în toată țara.

F. URSEANU

Cele 80 de familii din satul Chețani rămase fără adăpost au început să-și construiască locuințe noi mulțumită ajutorului bănesc și materialelor de construcție primite din partea statului.

În timp ce patru brigăzi ale cooperativei agricole de producție din Ostroveni se află la prășitul culturilor de sfeclă și la stropitul viilor, alte trei brigăzi, formate din patru sute cincizeci de cooperatori, bărbați și femei, tineri și bătrîni, se opun năvalei apelor ridicînd digul speranțelor.

RĂMÎN!

INSULA FĂRĂ SOMN

Insula mare a Brăilei... Un pămînt de o extraordinară fertilitate, smuls apelor și apărat de un dig de 156 km.

De cîteva săptămîni o armată de oameni apără aici o avere imensă, o uriașă vatră de pîine. De cîteva săptămîni apele fluviului, ajunse la cote nemaivăzute, amenință acest pămînt dintre brațele Dunării.

De cîteva săptămîni insula n-are somn... Pe digul care a ajuns acum pe unele porțiuni la înălțimea de 7 metri, oamenii stau față-n față cu apele care încă amenință. Insula trebuie apărată cu orice preț.

O mobilizare de oameni și de utilaje cum rar se poate vedea undeva. Zeci și zeci de tractoare și screpere, de basculante și remorci, vase-dormitor și pontoane. Și 12 000 de oameni, dintre care 4 000 sînt militari și 2 000 membri ai gărzilor patriotice.

Nimeni nu știe exact numărul sacilor grei umpluți cu pămînt și așezați la baza digului, a parilor bătuți strașnic în marginea apei și fascinelor legate la mal. În orice caz, se numără cu zecile de mii.

Jos, în incintă, în spatele digului și a acestui baraj de oameni, altă luptă.

E suficient să întorci o clipă spatele apelor și să privești în incintă ca să înțelegi de ce toate acestea, de ce această luptă teribilă pentru a apăra insula. Recoltele se anunță fantastice.

În cele 40 de ferme, în cele 4 cooperative agricole de producție se muncește din zori și pînă seara tîrziu.

Insula pregătește recolte bogate și se apără eroic. Și rezistă, fiindcă rezistă oamenii.

Un dig lung de kilometri, consolidat și supravegheat de 12 000 de oameni, apără în prezent Insula Brăilei, acest vast grînar al României

De pe aceste locuri se așteptau recolte bogate. Apele au înecat semănăturile și au distrus solariile. Cooperatorii de la C.A.P.-Luduș, județul Mureș, au reînceput munca cîmpului pentru a reface tot ce s-a irosit în urgia inundațiilor.

Fotografiile din paginile 2-9 au fost realizate de: Elena GHERA, A. ROSENTHAL, Ion PĂSAT, Traian PROSAN, S. STEINER, V. MOLDOVAN, George SAFTA și Florea ROȘOGA.

APA TRECE, OAMENII RĂMÎN!

DELTA ÎNSĂȘI BLESTEMĂ APA

Nici vorbă să fie înfricoșați de apă oamenii «care s-au născut în bărci!» — cum zicea ing. Radu Dediu de la Comandamentul împotriva inundațiilor din Tulcea. O dată la cîțiva ani Delta se sule hoțește pe grinduri și dă pe dinafară prin case, grădini, înecă lăstarii de viță. Vicleșugurile ei sînt cunoscute de generații. Adulmecă apropierea primejdiei și animalele, care sînt lăsate în voie să pască și să se scalde printre sălcii. Primejdia vine și trece, de obicei. De rîndul ăsta oamenii credeau că-i la fel. Și cînd a început evacuarea Deltei, nimeni n-a vrut să-și lase în părăsire gospodăria. Cei care se hotărau cu chiu cu vai să plece, se întorceau, ocolit, pe uscat înapoi acasă. «Era ca și cum am fi cărat apa cu sita» — ne mărturisește inginerul Dediu. Pînă cînd s-au convins toți că, într-adevăr, «nu mai văzuseră de-astea...». La sfîrșitul lui mai, erau în întregime sufocate 14 localități din Deltă, iar alte 18 își trăgeau cu greu sufletul. Pășunile de pe 25 000 de hectare au fost îngropate de vii; stuful de pe 63 000 hectare și o zonă piscicolă de 5 400 hectare sînt, de asemenea, întinderi de apă cu ape învolburate deasupra.

Trecem cu «Diana» — o șalupă rapidă — pe lîngă comuna Partizani. Mai bine-zis, pe lîngă fosta comună... Acoperișurile mai răsar pe ici-colo din apă, ca niște frunți aplecate și învinse. Pe un acoperiș, barza, care și-a clădit cuib acolo, nu se îndură să-și ia zborul sau poate nu-i vine să creadă că dintr-o clipă în alta va rămîne fără adăpost.

Pe malul Partizanilor sînt înșirate vase-dormitor, pe care s-au întins rufe la uscat. «Și o să rămîneți pe locurile astea, mai departe?» — întrebăm cu reținere sfioasă pe mama celor două fetițe care stau cu priviri depărtate pe prispa plutitoare. «Da' cum?! Aici ne-am născut și-am crescut».

La Vulturu, casele, magazinul mixt, școala se cufundau văzînd cu ochii. Din cimitirul comunei, doar cîteva cruci au mai rămas la suprafață. «La trei noaptea a început să strige Lungu Victor că să ne luăm agoniseala în pod. Tata-i bătrîn, dar nici el n-a apucat așa prăpăd în Deltă. Acuma am coborît și din pod ce-am avut, că nu mai rezistă. Ne-am dus toți de-aici...». Iordan Teodorof dirija un pod plutitor, pe care-l remorcase o șalupă de la mila 26. De acolo, vulturenii aduceau... pămînt — «Să salvăm barem viile».

Brațul Sulina e ca o șosea aglomerată. «Oltina» cară pîine și saci cu alimente la pepiniera piscicolă Stipoc, unde militari și civili dau bătălia înălțării unui dig pentru protejarea celor 2 000 hectare «însămînțate» cu pește. Vasul «Paloma» face o cursă cu refugiați și vite din satul Gorgova. Ne încrucișăm cu o întreagă procesiune de ambarcații încărcate cu dulapuri, boccele, cratițe, sobe, scînduri. Din această învălmășeală de obiecte răsare, nefiresc, pe puntea unui vas o oală smălțuită în care cineva a pus un buchet de trandafiri. În această primăvară locuitorii dintre ape blestemă cu năduf Delta. O blestemă, dar o iubesc și o apără. Centimetru cu centimetru. La mila 23, la Sulina, Carasuhatu, Pardina, se cară și se bate ziua și noaptea pămînt, care să facă zid în fața apelor.

Viorica CIORBAGIU

LA ORDINEA ZILEI: REFACEREA ȘI REÎNSĂMÎNȚAREA OGOARELOR DISTRUSE

Tăvălugul apelor a trecut peste 896 800 de hectare din cele mai fertile suprafețe de teren. Pămînturi mănoase, cultivate cu cereale și plante tehnice, legume și cartofi, plante furajere, au căzut pradă valului distrugător. Importante suprafețe agricole au fost distruse de alunecările de teren, iar de pe alte întinse porțiuni de pămînt arabil stratul superior, fertil, a fost dislocat, tîrît și macerat de volbura apelor.

La ora actuală, în toate județele calamitate se lucrează intens la evacuarea rapidă a apelor, la pregătirea terenului și efectuarea însămînțărilor.

— Județele calamitate au beneficiat de asemenea de ajutorul substanțial al statului nostru — a arătat tov. ing. Ion Toma, secretar general în Ministerul Agriculturii și Silviculturii. Pînă în prezent au fost asigurate pe plan central, din rezervele de stat, următoarele cantități de semințe: 2 500 tone porumb, din care 1 000 tone hibrizi timpurii, 126 tone sfeclă de zahăr, 73 tone floarea-soarelui, 30 tone fasole, 30 tone soia, 197 tone în pentru fibră, 52 tone cînepă.

La Alba Iulia — ne informează telefonic unul din corespondenții noștri — năvala furibundă a Mureșului a cuprins 22 500 ha teren agricol. Pentru scurgerea apei au fost săpate pînă în prezent mii de metri de șanțuri (2 500 numai în raza I.A.S.-Alba Iulia). La Sîntimbru, Oarda de Jos, Băhari, Unirea, Mirăslău și Vîntul de Jos, aici unde apele s-au retras sau au fost înlăturate cu aspersoarele, au început lucrările de pregătire a solului pentru reînsămînțări.

Și, în continuare, aceste cîteva informații de ultimă oră, sosite pe calea undelor și înregistrate de benzile teleimprimatoarelor:

În județul Constanța, la Osmancea, Poarta Albă, Satu Nou, Băneasa, Negureni și în alte localități s-au săpat șanțuri și s-au evacuat apele de pe mai mult de 600 ha cu semănături. În zona Carasu, aspersoarele pentru irigat sînt acum folosite la îndepărtarea apei de pe ogoare. La Palazu Mare, Agigea, Cumpăna, unde vîntul și grindina au degradat peste 140 ha de grădini, se lucrează la replantarea răsadurilor de legume, în timp ce la Dobromir, Lespezi, Adamclisi, Băneasa, Oltina și în alte localități, unde au fost calamitate peste 2 000 ha cu grîu, porumb, floarea-soarelui și plante de nutreț, s-a trecut la executarea arăturilor și reînsămînțarea terenurilor. Lucrătorii de pe ogoarele județului s-au angajat să muncească în anul acesta exemplar, pentru a depăși producțiile planificate și a livra la fondul central al statului cantități suplimentare de produse agricole. Concretizat în cifre, noul angajament al unităților agricole din județul Constanța arată că vor fi livrate statului, peste prevederile angajamentului inițial, 3 424 tone de grîu, 7 410 tone de porumb, 2 310 tone de floarea-soarelui și 216 tone de fasole. La aceasta se adaugă valorificarea în plus, la fondul pieței, a 3 184 tone de legume, 675 tone de fructe și struguri, 9 000 hl de lapte de vacă și de oaie, 141 tone de carne, un milion de ouă și alte produse.

O bătălie aprigă pentru refacerea terenurilor degradate se desfășoară și în județul Brașov. În ajutorul unităților agricole din zona Făgăraș au venit zeci de mecanizatori din județele Dolj și Teleorman. Organizați în formații de lucru a cîte 8 tractoare cu întreg utilajul necesar, mecanizatorii din aceste județe lucrează cot la cot cu mecanizatorii și cooperatorii făgărășeni pentru terminarea cît mai rapidă a însămînțărilor și reînsămînțărilor. Pe lîngă tractoarele secției locale de mecanizare, la Mîndra au sosit 24 tractoare de la Poiana Mare, la Voila 16 tractoare de la Bîrca, la Sinca Veche 24 tractoare de la Segarcea, la Hîrseni 16 tractoare de la Drăgănești.

Ogorul înfrățit al țării, urgisit de revărsarea năprasnică a apelor, își reface treptat fertilitatea.

L. TIMBUS

Cu o asemenea revărsare năprasnică a apelor nu s-au întîlnit pînă astăzi nici chiar încercații oameni ai Deltei.

La Turnu Măgurele, cota maximă a viiturii pe Dunăre va atinge în jurul datei de 6 iunie aproximativ 735 cm. În calea apelor, 16 000 de oameni, ostași, chimiști ai marelui combinat, țărani cooperatori și mecanizatori, membri ai gărzilor patriotice — uniți într-un amplu efort patriotic — au ridicat un dig pe o lungime de 5 km.

S-ar părea că o turmă de hipopotami trec înot un rîu african. Creșterea apelor în Deltă a surprins numeroase animale sălbatice și domestice — ca acești porci din fotografie, care se salvează înotînd.

PRIMĂVARĂ TÎRZIE ÎN JUDEȚUL SUCEAVA

La Suceava, pămîntul e negru. Brazda a fost întoarsă și din mîlul rămas după inundații s-a înălțat aburul pămîntului cald, dătător de viață. Aici, în nordul țării, munca de zi cu zi se pare a avea în această primăvară ceva de Sisif sau, mai aproape de noi, de Meșter Manole: dimineața se mușcește și după-amiază cade aproape cu regularitate o ploaie. Capriciile naturii nu i-au împiedicat însă, și nici nu-i vor încurca pînă la capăt, pe cooperatorii din Moara, Plopeni sau Dumbrăveni, județul Suceava, să-și reînsămînțeze ogoarele sau să efectueze prașilele la culturile de sfeclă de zahăr, cartofi etc.

Ploile repezi nu au fost mai blînde nici pentru forestieri. Aș zice că adevărata bătălie s-a dat în pădure, dat fiind faptul că mare parte din atacul apelor s-a concentrat împotriva industriei forestiere.

Ca să oferim o imagine a dezastrului provocat aici, vom menționa o cifră: un milion de metri cubi material lemnos a fost doborît de vînt numai în parchetele din Vatra Dornei și Iacobeni. Instalațiile și drumurile forestiere au fost refăcute însă într-un timp record, neatins încă niciodată în condiții normale. Munca organizată cu chibzuință a creat posibilitatea să fie dați peste plan, la sfîrșitul lunii, 27 000 mc bușteni de rășinoase și foioase, 11 000 mc cherestea. La începutul acestei săptămîni, Combinatul de exploatarea și industrializarea lemnului din Suceava a înscris o producție suplimentară ce depășește 23 000 000 lei.

Apele au lăsat urme adînci în puterea lor îngrozitoare. Nu au avut însă tăria să înfrîngă hărnicia și dibăcia oamenilor. Nici a celor de pe ogoare și nici a celor din păduri. Pe mineri, adîncul i-a acoperit, de data aceasta, de absurdul dezlănțuit al norilor. Și ei au înțeles că trebuie să întindă o mînă celor loviți. Numai la exploatarea minieră Leșul Ursului s-a obținut, într-o singură zi, o producție suplimentară de circa 500 000 lei. Sîntem la Gura Humorului. Ing. Ghenadie Frunză, șeful serviciului planificare, ne precizează faptul că pe primele cinci luni combinatul minier a realizat o producție globală peste plan în valoare de circa 6 milioane lei.

Sub acoperișuri, departe de umezeală, colectivele de muncitori de la fabrica de tricotaje «Zimbrul»-Suceava au înțeles ce trebuie să facă. Participarea lor la durerea regiunilor sinistrate se traduce în cele 20 de tone de tricot tehnic ce vor fi date peste plan.

«Au fost livrate în avans — ne spune Mihai Iordache, inginerul șef al fabricii — întreprinderilor de încălțăminte din cauciuc întreaga cotă de tricot căptușeală pentru trimestrul doi și vom livra în luna aceasta și cota primelor luni din trimestrul trei». Fapte pline de elan, de dăruire, pe măsura acestei fabrici abia intrate în funcțiune, pe măsura forței colectivului a cărui medie de vîrstă nu atinge nici 22 de ani. Cei de aici, abia veniți din sate, sau cei de la munte, forestieri la a nu știu cîta generație, sînt la posturi. Încă o dată trebuie amintit că țara aceasta are oameni pe care se poate rezema.

Petre ANGHEL

Tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU** *examinează situația îndiguirilor de pe Dunăre.*

PE AICI NU SE TRECE!

Aceeași concentrare de forțe la Turnu Măgurele. În oraș au rămas doar copiii, femeile și bătrînii. De-a lungul Dunării, mii de cetățeni lucrează febril la înălțarea și consolidarea digului pregătit pentru eventuala încleștare cu apele Dunării.

Prezența secretarului general al partidului nostru în zonele calamitate și în prima linie a vastului front al reconstrucției, indicațiile și recomandările concrete, ajutorul nemijlocit al tovarășului **NICOLAE CEAUȘESCU** au dinamizat pretutindeni activitatea patriotică a clasei noastre muncitoare, a țărănimii cooperatiste, a armatei și gărzilor patriotice, a întregului nostru popor, chemat în aceste zile dramatice să participe cu puteri înzecite la refacerea potențialului economic distrus, pentru îndeplinirea planului pe acest an, temelie trainică a viitorului cincinal.

Vizitele operative de lucru întreprinse de tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU**, însoțit de conducători de partid și de stat, în mai multe județe ale țării au prilejuit vibrante manifestări ale unității de monolit a națiunii noastre socialiste în jurul partidului comunist, al Comitetului său Central, au demonstrat plenar forța și înțelepciunea colectivă a orînduirii noastre socialiste.

În uriașa confruntare cu apele dezlănțuite, omul a ieșit biruitor. Zile și nopți dramatice, pagini de eroism și virtute cetățenească.

La Galați, lupta de pe frontul apelor continuă cu înverșunare. Lucrînd cu bărbăție și perseverență, într-o totală dăruire, comuniștii, armata, gărzile patriotice, toți cetățenii au făcut tot ce este omenește posibil pentru a depăși victorioși ceasul de cumpănă în bătălia hotărîtoare cu fluviul revărsat.

Adunare populară la Slobozia: chezășia sigură a depășirii acestor ceasuri grele este legătura indisolubilă dintre partid și popor.

BIMESTRIEL Prix 0,20 F MARS 1968

RANCE-ROUMANIE

BULLETIN EDITE PAR L'ASSOCIATION FRANCE-ROUMANIE

Rédaction
Administration :
9, rue Bocuregard
PARIS (2e)
Tél. : LOU. 53-34

LA DÉCOUVERTE DE LA ROUMANIE

Pourquoi la Roumanie et pourquoi pas l'Italie, l'Espagne ou la Grèce ensoleillées comme but de vos prochaines vacances ? Parce que vous les connaissez sans doute et que faute d'informations précises, vous n'avez pas ignoré la puissance d'attraction de la Roumanie un Français.

Vous, par exemple, que les Roumains comptent parmi leurs proches parents par la civilisation et par la langue.

Sachez que le delta du Danube, paradis des chasseurs et des pêcheurs est le paysage amphibie le plus étrange et le plus émouvant qui soit en Europe, reliez avant d'y aller Le Livre de la Jungle de Kipling pour en avoir un avant goût.

En visitant le Musée de l'Histoire et le Musée du Village à Bucarest, vous aurez le sentiment de revivre tout le passé roumain qui se fonde, tout comme le nôtre, sur une héroïque

Asociația Franța-România și buletinul editat de aceasta aduc o contribuție importantă la o mai bună cunoaștere a realităților României contemporane.

ROMÂNIA VĂZUTĂ DE LA PARIS

de Cristian POPIȘTEANU

Acești ultimi ani ne-au învățat că niciodată țara noastră nu a reunit atîtea prietenii peste hotare, atîta stimă respect și prestigiu în lume ca acum. Factorii care conlucrează în a oferi străinătății imaginea pe care să și-o apropie cu simpatie și considerație se bizuie pe munca poporului nostru, pe politica promovată de conducerea partidului și statului nostru, pe spiritul principial, clarvăzător, realist în care se orientează România socialistă pe arena internațională. Coloana aprecierilor pe care cu mîndrie și în egală măsură cu modestie le recepționează poporul nostru a devenit astăzi filă din cronica realităților românești. Am rememorat în aceste rînduri cîteva gînduri despre România, surprinse într-o țară în care, oricîte diferențieri de structură am remarca față de patria noastră, nu se poate să nu remarci totodată afinități și comunități de tradiții, de cultură, de vocații, nu se poate să nu remarci atîtea tangențe ale spiritului latin ca și ale dorinței de a vedea rostuindu-se în siguranță și pașnică cooperare relațiile dintre națiuni. Am numit Franța, iar pe interlocutorii mei de azi:

René Cassin. Unul dintre primii juriști ai Franței, ai Europei, ai lumii, laureat al Premiului Nobel pentru pace, fostul președinte al Consiliului de stat al celei de-a IV-a republici, mi-a vorbit despre România cu un entuziasm juvenil, ce contrastează plăcut cu octogenara-i vîrstă. «Am fost o singură dată în România (acum patru decenii) dar am cunoscut mulți români (profesori, studenți — mi-i citează pe Nicolae Titulescu și Traian Ionașcu, precum și pe Tudor Popescu) și am admirat în multe rînduri atitudinea de demnă și nobilă cooperare a țării dumneavoastră. Nu vreau să vă ascund că, fiind la București, femeile din această țară m-au fermecat. Dar efigia țării dumneavoastră aș recunoaște-o mai degrabă în fizionomia politicii internaționale românești așa cum se conturează în epoca noastră de triste dispute și minunate avînturi ale cunoașterii umane. Într-un cuvînt, politica României are personalitate. Și ceea ce este cel mai important — o personalitate constructivă. Chiar aici (eram la Conferința internațională a Națiunilor Unite pentru drepturile omului), spiritul lucrativ al politicii românești este edificator. Să ne dorim să conlucrăm totdeauna spre binele națiunilor lumii și al omului».

Generai Beaufre. Una dintre autoritățile militare cele mai prestigioase ale Franței, îndeosebi în domeniul strategiei contemporane. În ultimii ani a fost prezent la numeroase colocvii și întruniri consacrate securității europene, inclusiv la cel organizat de A.D.I.R.I. la București, vara trecută. Mărturisesc că subiectul convorbirilor avute cu generalul Beaufre la Londra, la Paris sau în Capitala noastră a fost de ordin istoric, și anume memoriile sale asupra ultimului război mondial. Generalul îmi spunea: «Încerc ca amintirile mele să ajungă la tinerii de astăzi, să le arate cauzele multiple ale dezastrului din 1940 și ale victoriei din 1945. Pentru că în condițiile arsenalului militar actual, generația nouă trebuie să acționeze preventiv, să asigure securitatea și pacea. Din acest punct de vedere urmăresc cu interes politica României. Găsesc la conducătorii dumneavoastră curaj, clarviziune și echilibru. Și toate acestea dau o politică de perspectivă în care cooperarea europeană este un element vital. Independență fără interdependență nu se poate exercita de către nici un stat în vremea de azi. Nici cooperare fără respectarea suveranității depline nu este de conceput. Să ne gîndim, să ne sfătuim, să ne respectăm și să acționăm nu prin respectul forțelor, ci al intereselor legitime de egalitate și echitate. Și să aplaudăm propunerile și acțiunile pozitive care — cum sînt cele ale României — țin seama de interesele fiecăruia și ale tuturora».

Geneviève Tabouis. Place Malesherbes. Aici, la etajul V al imobilului cu numărul 24, m-a întîmpinat în mai multe rînduri decana recunoscută — nu numai prin vîrstă — a comentariului diplomatic francez. Doamna Tabouis își entuziasmează amiciția pentru țara și poporul nostru cu fiecare prilej. Am consemnat din convorbirea cu neobosita titulară a comentariului la Paris-Jour sau la Radio Luxembourg multe gînduri ținînd de istoricul relațiilor româno-franceze. Și unele despre audiența internațională a României socialiste. «Sîntem în fața unui caz de o puternică vitalitate. Prestigiul unui stat stă astăzi în modul în care se plasează pe orbita cooperării. Este activă această orbită — atunci și steaua sa va străluci mai vizibil în constelația națiunilor. Dezvoltarea atît de pregnantă a României umple de uimire. Dar nu mai puțin stilul în care această țară — amică și, dacă vreți, chiar rudă a Franței — se angrenează în efortul pentru destindere-cooperare-securitate. Bravo acelui popor constructor pe care l-am îndrăgit. Bravo conducătorilor acestui popor care știu să imprime atît de clar geniul politicii românești: fideli alianțelor, credincioși prietenilor, întotdeauna gata să mai strîngă o mînă a cooperării».

Într-una din sălile Bibliotecii franceze, recent deschise la București.

CALE RAȚIONALĂ ȘI EFICIENTĂ ÎN APROVIZIONAREA POPULAȚIEI CU LAPTE ȘI CARNE

Urmărind să asigure o bază trainică sporirii producției de carne și lapte, Hotărîrea Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. și a Consiliului de Miniștri privind îmbunătățirea prețurilor de cumpărare a animalelor și produselor animaliere, precum și alte măsuri de dezvoltare a zootehniei, preconizează, pe baza unui judicios și amplu program, crearea unei baze solide pentru dezvoltarea constantă a șeptelului, cointeresarea și stimularea producătorilor și, în consecință, îmbunătățirea aprovizionării populației cu carne, preparate de carne și produse lactate.

Noile măsuri au devenit necesare în virtutea unui adevăr recunoscut: consumul de carne și produse lactate a cunoscut o sensibilă creștere pretutindeni și pe întreaga ierarhie socială. Producătorii trebuie să țină pasul cu o cerere sporită, mereu în creștere, ceea ce presupune investiții, cheltuieli de forțe, amenajări și eforturi. Apetitul românului a sporit, cum era firesc, în strictă concordanță cu venitul său real. Se mănîncă mai mult și mai bine. Astăzi, la noi, există o preferință certă pentru bucatele gătite cu carne (75,9 mii tone vîndute populației în 1950 și 193,2 mii în 1968). O serioasă creștere înregistrează deopotrivă și consumul preparatelor de carne, slănină, laptelui (354 mii hl în 1950 și 2 640,6 mii hl în 1968).

Nu e de mirare deci că în complexa acțiune de dezvoltare și modernizare a agriculturii zootehnia trebuie să ocupe în mod firesc un loc deosebit de important. Eforturile statului nostru — care a investit numai în ultimii ani aproape 13 miliarde lei pentru lărgirea și consolidarea bazei tehnico-materiale necesare dezvoltării zootehniei — au determinat sporuri importante și în acest sector al economiei agricole. Rîndurile care urmează vă oferă un exemplu edificator: numărul animalelor existente la începutul acestui an a fost mai mare față de recensămîntul din 1962 cu 327 000 bovine, cu 1 306 000 porcine, 1 551 000 ovine. Creșterea efectivelor și sporirea producțiilor medii au creat posibilitatea ca livrările la produsele zootehnice la fondul central să crească în 1969 față de 1962 — asigurînd într-o măsură sporită cerințele populației în produse agroalimentare cu 48 la sută la carne, 62 la sută la lapte de vacă, 155 la sută la ouă.

Noua hotărîre, care subliniază în mod expres aceeași grijă a conducerii de partid și de stat pentru dezvoltarea șeptelului, pentru îndestularea piețelor cu produse suficiente și de calitate, reprezintă tocmai de aceea un puternic suport material pentru avîntul zootehniei, pentru o mai bună aprovizionare cu produse animaliere, pentru recuperarea rapidă a marilor pierderi cauzate acestui important sector al economiei naționale prin năprasnica revărsare a apelor.

Înfăptuirea amplului program de dezvoltare a sectorului zootehnic — sprijinit deopotrivă de producători și consumatori — va beneficia substanțial de ajutorul statului, care va furniza în acest scop însemnate fonduri bănești. Se vor aloca de asemenea fonduri obținute prin majorarea prețurilor cu amănuntul la unele produse de origine animală. În acest sens, hotărîrea precizează însă că o serie de sortimente de larg consum (carne de o anumită calitate, unt, slănină etc.) își vor menține actualele prețuri, ceea ce exprimă grija pentru a nu afecta bugetul familiilor cu venituri mai mici. Prin cointeresarea materială sporită a producătorilor, prin larga stimulare a acestora de către toți cetățenii țării, vom avea mai multă carne, mai mult lapte în magazine.

el mundial '70

CELE 16 ÎN CAREU

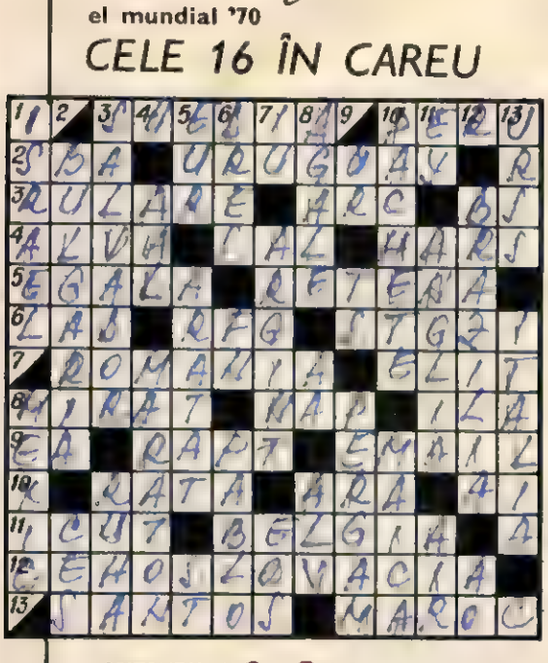

ORIZONTAL: 1) ■ — ■ 2) Curs de apă în Algeria — ■ 3) Desfășurare — Resort sportiv — Barbu Ștefănescu. 4) Tot haiva, dar mai mică — Articol vestimentar feminin, cu pondere în Mexic — Un hîrșîit. 5) O partidă ce se dispută sub semnul întrebării — Cota maximă a încasărilor. 6) Vîrf în Elveția — ■ — Oprire sau încetinire (medical). 7) ■ — Participant la Jocurile Olimpice antice. 8) Surprins — Plantă cu rădăcină comestibilă — Istoric de artă german (m. 1896). 9) O extremă... pe ambele extreme! — Răpire — Smalț. 10) A nu nimeri poarta — A trage în pămînt — Dispui. 11) Un ic mai mititel — ■ 12) ■ 13) Celebru fotbalist, de două ori medaliat cu aur, și numele unei nu mai puțin celebre echipe braziliene — ■

VERTICAL: 1) ■ — ■ 2) ■ — Succes în cele din urmă! 3) ■ — Cunoscut violonist român. 4) Port în Norvegia — Cursă lungă. 5) Europa (presc.) — Indicat — Cu sete! 6) Reparat — Florin Neagu — Prenume masculin mexican. 7) Strigăt la joc — Metal... totuși prețios, pentru învinșii din finală — Aurora în mitologia greacă. 8) În ritm lent — Azteca la deschidere și la închidere! — Rîu în Suedia. 9) Ușier! — Țese! — Vechi stat sclavagist în Asia Mică. 10) De obicei sînt bine legate — Mamă. 11) Wembley rămas în urmă! — ■ — Rîu în Anglia. 12) ■ — Începutul și sfîrșitul. 13) ■ — ■

Adrian MITU

Dicționar: SBA, LAD, ILG, AAL, EOS, ALV, AIR.

sport

de Emanuel VALERIU

NOPȚILE ALBE

Mexicul a redevenit, la numai doi ani după Jocurile Olimpice, marea scenă a sportului mondial, găzduind o pasionantă finală, cea a Cupei «Jules Rimet», ediția a IX-a, disputată de această dată, de 16 formații, cu mai mult sau mai puțin prestigiu în fotbal, dar calificate totuși.

Din nou vorbim despre platourile mexicane, din nou uzăm de vocabularul cosmic cu accent pe transmisiile la mari distanțe, din nou ne reunim, familii și prieteni, în jurul televizoarelor la orele obișnuite de somn, din nou avem un subiect comun de discuții cu cunoscuți sau necunoscuți. De data asta parcă e totuși alt fel decît a fost ultima oară la Londra, în 1966. Atunci aveam acolo arbitri, ziariști, turiști (nu prea mulți, nu-i vorbă, dar aveam), observatori, scriitori ș.a., dar n-aveam fotbaliști. Acum, cu toată spaima pe care calificarea a produs-o pe bună dreptate unora, soccerul românesc stă alături de cel britanic (vai, cît de alături stă, într-adevăr!), de cel brazilian, de renăscutul fotbal italian, de sobrul și veșnic capabilul de surprize joc practicat de vest-germani, ca și de norocoasele formații ale San Salvadorului și Israelului. De aceea, nopțile noastre, ale tuturor, sînt de cîteva zile înjumătățite la capitolul odihnă și înmulțite la cel al viselor. Dar iată că după uvertura lipsită de o partitură originală (cu excepția festivității de deschidere pe care gazdele au știut s-o construiască cu fast și puternice accente locale fermecînd sute de milioane de oameni și mai cu seamă pe cei care au putut-o urmări în culori), uvertură care a onorat capitala platoului mexican dar nu a adus jucătorilor țării-gazdă cele două puncte dorite, a venit și rîndul echipei noastre să intre în jocul pentru care și-a cucerit, atît de greu, participarea.

Întîlnirea cu Anglia, punct de răscruce încă din debut pentru sportivii români, a confirmat, cu o fidelitate demnă de cea mai pură logodnică, previziunile. Compatrioții noștri n-au fost intimidați de adversar, deținător al titlului de campioni ai lumii la fotbal, și au jucat decontractat, la mijlocul terenului, așa cum le indicase antrenorul lor, au ținut mult timp mingea și i-au incomodat vizibil pe englezi. Au fost chiar situații de gol favorabile alor noștri, mai cu seamă în primele minute, atunci cînd capul lui Dembrovschi nu a ajuns la timp la întîlnirea sa cu mingea centrată de Lucescu. Jucătorii insulari nu și-au dezmințit defectele: au intrat greu în ritmul partidei, poate și pentru că el era foarte lent, s-au mișcat întocmai unui colos cu segmente prea lungi pentru a fi și vioaie, au privit jocul cu o oarecare distanțare, ca și cum nu ar fi fost direct interesați, și, evitînd unul din fauteurile obișnuite ale apărătorilor noștri, în frunte cu Dumitru, au fructificat singura lor ocazie, prin Hurst.

Avem motive să fim mîhniți?

Nu, pentru că știam că Anglia ne este superioară în fotbal. Nu, pentru că rezultatul este onorabil, în sensul că n-a avut proporții, nu, fiindcă jucătorii s-au străduit să țină pasul și să nu uite lecția predată.

Avem însă și motive să fim triști fiindcă nu s-a jucat pentru victorie, fiindcă ne-am comportat cu o vădită resemnare, gîndind, probabil, că dacă o scoatem la capăt cu un scor minim ne-am făcut datoria. Nemulțumirea noastră există pentru că am văzut, marți noaptea, că englezii puteau fi înfrînți. Dar trebuia ca cineva s-o vadă și acolo, pe marginea terenului sau în teren, și să le-o strige în gura mare băieților cerîndu-le să încerce, cu orice preț, cucerirea ei, așa cum a făcut-o și Cristian Țopescu în cabina sa de transmisie, izolată undeva în tribune. Nici după înscrierea golului de către englezi echipa noastră n-a acceptat ideea de a risca totul pentru egalare, uitînd că, în ciuda tuturor eforturilor, în clasamentul de a doua zi rubrica sa de puncte va arăta un zero trist, în schimb cea a adversarilor lor va fi înregistrat jumătate din necesarul calificării în sferturile de finală.

Desigur, reflecțiile noastre au veșnicul dezavantaj al cronicilor scrise după spectacol, dar în cazul acesta știm că mai urmează încă două acte: meciurile cu Cehoslovacia și Brazilia, astfel încît ele merită a fi făcute, și cît ne-am bucura dacă le-ar face și cei în drept, aflați acum la Guadalajara, pentru că înfrîngerile, oricît de onorabile ar fi, tot înfrîngeri rămîn, iar o finală de campionat mondial, în care se ajunge după ani de luptă sportivă, se cere abordată nu de pe poziții mediocre, de rudă sărac aciuată pe la bucătărie în timp ce se prepară festinul din sufragerie, ci de pe acele poziții la care însăși calificarea ne dădea dreptul.

În rest, El Mundial '70 n-a însemnat nimic deosebit pînă acum, totul decurgînd conform previziunilor celor mai ortodoxe. Poate că întoarcerea rezultatului din meciul Peru—Bulgaria constituie pata de culoare care însuflețește puțin tabloul monocrom al debutului turneului final, deși părerea noastră este că victoria peruvienilor apare firească chiar dacă maniera în care s-a obținut a fost dramatică (se știe că bulgarii au condus cu 2—0 și au pierdut cu 2—3). Dacă ar fi să comentăm rezultatul acestei partide, de-abia ne-am face singe rău, pentru că evoluția scorului în meciul respectiv vine să ne susțină teza, și anume aceea că o întîlnire decisivă, cum sînt toate cele din Mexic la ora finalei, se joacă numai la victorie. Orice alt calcul cade în aria meschinăriilor și se autocondamnă la mediocritate. Să nu uităm că la Mexic sînt reunite valorile fotbalului mondial. Și ele au datoria să se manifeste ca atare. Primul tempo a fost ratat de echipa noastră. Să vedem cum le va rezolva pe următoarele.

Noapte bună, dragi cititori!

tv

de Felicia ANTIP

ORA TELE-JURNALULUI

...căci toate trec și va veni și vremea cînd programele televiziunii vor înceta să mai fie ceea ce sînt încă pentru mine și pentru foarte mulți telespectatori: o pauză umplută cu indiferent ce între cele două sau trei telejurnale ale zilei.

Ne vom întoarce ca mîine la *normalul* antediluvian și nădăjduiesc din toată inima că atunci cînd rîndurile de față vor ajunge sub ochii domniilor-voastre această revenire se va fi și produs.

Atunci o să putem fi eventual atenți la ceea ce spune Aurel Baranga despre «Răzvan și Vidra», o să ne intereseze iar evoluția personajului întruchipat decenii în șir de Jean Gabin, o să ne întrebăm cui i se cuvine și cui nu cinstea de a patrona o emisiune consacrată unui artist ca Ion Țuculescu față de care colectivitatea a fost atît de vinovată, o să ne regăsim spiritul critic, gustul polemicii, capacitatea de a admira și de a ne bucura.

Dar eu scriu într-una din zilele cînd oamenii mai fac coadă la chioșcuri și își smulg din mînă ziarele pentru a citi ultimele comunicate de pe frontul apelor, pentru a afla dacă s-au potolit Tîrnavele și dacă Dunărea a început sau nu să-și facă de cap, cînd trecătorii se îmbulzesc în fața televizoarelor din magazine, cînd familiile se string înfrigurate în jurul micului ecran și privesc în tăcere singura emisiune relevantă, de interes vital pentru noi toți: telejurnalul.

Televiziunea poate face și face în aceste zile mai mult decît presa scrisă. Noțiunile, ideile exprimate în cuvinte și în fraze meșteșugit alcătuite se adresează straturilor înalte și mai reci ale ființei noastre. Imaginea ne izbește în punctul acela slab care este comutatorul emoțiilor, ne tîrăște în mijlocul lucrurilor, ne silește să fim părtași direcți la binele și la răul din lumea noastră.

Imaginile nasc imagini, fiecare dintre noi are acum propriul său film intitulat «inundațiile», și ajunge să ne revină în minte un singur cadru pentru ca să-l derulăm pe tot așa cum l-a montat sensibilitatea noastră:

Codrul de lîngă Satu Mare, în care copacii seculari au sechestrat, printre trunchiurile și crengile lor, fotografii și cărți, un cărucior de copii și o masă ruptă, resturi de viață grotesc implantate într-un mediu străin. Cum vor fi fost casele din care au pornit aceste foste obiecte, cine vor fi fost oamenii de care s-au rătăcit urmele trecutului lor?

Prunci așezați unul lîngă altul cu niște mici colete în avionul salvator, mediu straniu, neobișnuit pentru condiția lor de începători în ale vieții. Imaginația noastră aleargă îngrozită spre ceea ce n-am văzut, spre copiii luați de ape care nu vor mai ajunge niciodată nicăieri.

Un bătrîn stă lîngă ceea ce a fost locuința lui și ne spune că poartă haine de căpătat; un bărbat salvat în ultima clipă arată spre locul de unde apele au smuls o casă cu stăpîna ei cu tot și apoi locul unde a fost găsit mai tîrziu cadavrul femeii. Încercăm să nu ne reprezentăm apele vijelioase, năprasnice, care aduceau cu ele hoituri, copaci și resturi de așezări omenești și se năpusteau asupra zidurilor, dărîmînd alte case, făcînd alte victime.

Telereporterii s-au aruncat în vălmășagul întîmplărilor dramatice și au fost ei înșiși covîrșiți de ceea ce le-a fost dat camerelor lor să înregistreze. Cred că unii dintre ei au devenit abia acum adevărați telereporteri. Va mai putea oare vreodată să fardeze realitățile reporterul care, într-o ceva mai veche anchetă TV, înainte de a intervieva un pușcăriaș aflat la locul de ispășire a pedepsei, avusese grijă să-i îmbrace în haine de ginere cu cravată asortată? Școala aspră a adevărului, care nu se lasă nici escamotat, nici minimalizat, dar nici privit cu lupa, îi va fi maturizat, probabil, pe mulți. Unii continuă să creadă totuși că vorbele lacrimoase ar fi mai convingătoare decît faptele și să supraliciteze imaginile cu comentarii care, oricît ar fi de bine intenționate, trec pe la o oarecare distanță de inimile noastre.

Se vor retrage apele, și în urma lor cîmpiile vor înverzi din nou. Tare aș vrea să nu se mai semene pe ele floricelele retoricii, din doliul de azi să păstrăm sobrietatea și măsura, telejurnalele de acum să lase moștenire telejurnalelor de mîine religia imaginii prompte, semnificative, cuprinzătoare.

Ora telejurnalului să devină, la bine ca și la rău, cea mai însemnată oră a televiziunii.

DEJUL — DUPĂ NOAPTEA

Reportaj și fotografii de Cornel BOZBICI

ELICOPTERELOR

— Cum se ajunge la gară? — întrebă omul intrînd la cofetărie.

— Pe strada principală, înainte... — îi spuse femeia.

— Dar nu se poate... — replică omul

Vînzătoarea nu înțelegea. Se apropie de ușă să-i arate străinului dezolat drumul. Și femeia amuți, privind pe fereastră. Era 13 mai, ora 6 după-amiază. Apele își făcuseră apariția în oraș...

Dar de fapt nu era ora șase... Nu întrebați de ore în timpul dezastrelor. Memoria, infidelă, nu mai reține timpul, nici scurgerea lui, nu mai reține nimic decît iminența primejdiei. Retina înregistrează avalanșele apelor care se rostogolesc mute, o cavalcadă nebună care înaintează pe străzi, o înaintare absurdă care acoperă în cîteva clipe trotuarele, mașinile parcate, apoi ferestrele, apoi zidurile. Bătăile inimii se amplifică și de asemenea se amplifică unica și persistenta întrebare: și acum? și acum...? Fiecare copac, fiecare fereastră, fiecare casă și fiecare om are timpul lui și numai al lui: timpul dezastrului. Ascultați:

— Era ora șapte, apa ajunsese la pragul casei; i-am spus nevestei că pentru orice eventualitate să punem televizorul pe dulap. Cînd l-am ridicat pe dulap, apa era pînă la genunchi. Atunci i-am spus nevestei să stringem covoarele. Am strîns covoarele de pe jos și apa a ajuns pînă la brîu. Nu înțelegeam cum poate apa urca așa de la o clipă la alta. Am fugit în pod abandonînd totul...

Singurul om care nu poate greși e Nicolae Suciu, șeful gării din Dej. La 6,22 vorbește cu regionala C.F.R. Informează că a sosit în stație cursa de Beclean. Iese pe peron: apele erau la linia a 6-a.

Așa a început cea mai teribilă zi din istoria orașului Dej: 13 mai 1970.

ACESTE GRĂDINI ȘI ACESTE CASE...

Acum, cînd trec pe aceste străzi, ferestrele sînt deschise. N-am văzut niciodată atîtea ferestre fără perdele, atîtea ferestre fără geamuri, atîtea ferestre deschise. Și acolo înăuntru, lemne care odată au fost mobile frumos lustruite, îngrijite și curate, cîrpe care au fost un costum de duminică sau o rochie de seară, perne și plăpumi odinioară cu atlasuri strălucitoare și calde, bunuri pierdute, acoperite de mîl lipicios. Nu poți privi decît cu durere aceste interioare, aceste cămine, pereții mîncați de ape, umezi, care exală un miros greu, sufocant.

N-am văzut niciodată o stradă mai tristă ca cea care se numește Cuza.

— Aici era grădina mea — îmi spune o femeie bătrînă, plîngînd, și nu înțeleg de ce îmi vorbește întîi de grădină și nu de casa devastată. Aici era... Un timp trecut pe care îl trăiești cu toată intensitatea acum, în prezent. «Aici era grădina»... dar ea nu mai este nicăieri. Doar mîl, aluviuni, apă. Aici erau și cei șase copii ai lui Augustin Stan, se jucau în curtea aceasta, care e o paraginâ. Copiii nu mai sînt aici, florile din grădină nu mai sînt aici. Dar ce rost ar mai avea să înșirăm toate cîte nu sînt aici? Aici sînt numai lacrimile. Și ferestrele oarbe. Și neputința noastră. Și blestematele de cuvinte care nu folosesc la nimic.

Pe strada Al. I. Cuza, după atîtea zile, mai sînt ostași. Curăță mîlul, aluviunile pestilențiale, cu răbdarea unor furnici. Camioanele le încarcă și le cară undeva departe. «Dacă *n*-ar fi fost ei...» — murmură bătrîna Sînt de cîteva zile în acest oraș și aud mereu aceleași cuvinte: «Dacă *n*-ar fi fost ei...». O dragoste tainică, plină de recunoștință, e adresată discret acestor ostași care cu amfibiile și eroismul lor au salvat atîtea vieți și pe cei șase copii ai lui Augustin Stan. Ei se numesc Ion, se numesc Vasile, sau Grigore, sau știu eu cum se mai numesc? Ce importanță are acum? Ei sînt fiii acestei naționuni, care din prima clipă au fost aici, înfruntînd acele valuri apocaliptice și absurde, alături de toți cei care în orele dezastrului împachetau haine pentru cei goi și înfrigurați, sau coceau pîine, sau coborau din hambare grîu, sau la volanul autocamioanelor, nedormiți de foarte multe ore, străbăteau șoselele inundate ale Transilvaniei să sosească neîntîrziat cu ajutoare și cu scrisoarea elevei din clasa a IV-a, Marioara Stamen din Brăila: «Îți trimit cu drag aceste rochițe ale mele. Să le porți sănătoasă». Atît. Dumnezeule, ce puternici sîntem, dacă pînă și copiii înțeleg zilele pe care le trăim.

ȘI IAR PLOUĂ...

E ora șapte, duminică, și peroanele gării din Cluj sînt supraaglomerate. Cea mai mare parte dintre acești călători matinali sînt membri ai gărzilor patriotice. Afară plouă mărunt și monoton, cerul e posomorît și un vînt rece de noiembrie asaltează cursa de dimineață care se îndreaptă cu noi toți spre Dej. Într-un compartiment, oamenii s-au adunat în jurul unui transistor și ascultă îngrijorați glasul crainicului care anunță că Mediașul, Sighișoara și Blajul sînt din nou amenințate de revărsări. Someșul ne însoțește în călătoria noastră taciturn și răscolit de vînt și de ploaie. A început din nou să acopere ogoarele de pe care ieri se retrăsese. În popasurile repetate ale personalului ne întîlnim în gări cu marfare care transportă zeci de tractoare, semănători, discuitoare, spre punctele nevralgice ale județului Cluj. În halta Bunești, cobor o clipă să întreb de unde vin ajutoarele, dar «De *n*-ar veni încă soarele...» — auzisem pe cineva spunînd. Mi se părea o impietate să nu dorești în aceste ore lumina și căldura, în aceste dimineți și după-amieze cînd plouă și frigul și vîntul îți sleiesc forțele. Abia mai tîrziu aveam să înțeleg sensul acestor cuvinte. Nămolul, mîlul, cadavrele animalelor trebuiau înlăturate înainte de a intra în putrefacție. Se duce o bătălie aprigă pentru apărarea sănătății oamenilor, pentru ca orașul să poată respira și munci, într-un cuvînt, pentru normalizarea vieții. Ea începuse de fapt cu racordarea din nou la rețeaua națională de energie, cu reaprovizionarea cu gaze, cu familiile cazate în apartamentele din noile blocuri, cu cele repartizate în spațiile disponibile aparținînd diferitelor întreprinderi, cu masa grațuită pe care 1 100 de sinistrați o primesc în fiecare zi, cu aprovizionarea intensă, cu primele corturi montate lîngă casele avariate. Calm și efort și muncă intensă. De la ceas la ceas străzile sînt mai curate, apa se scurge prin canalele desfundate, se repară trotuare, la primele case au și început să se reconstruiască acoperișurile. Fiecare cetățean participă cu dîrzenie la munca de refacere.

TOTUL PENTRU REDRESAREA VIEȚII ECONOMICE

În zilele sinistrului apele au lovit deopotrivă și întreprinderile orașului. Ele nu numai că au distrus casele oamenilor, dar s-au năpustit și asupra uneltelor lor, asupra instalațiilor mai vechi sau mai noi, asupra mașinilor, halelor, avariindu-le grav. Zile în șir lupta s-a dus pe două fronturi: dimineața la întreprindere, după-masă la casa devastată. Nu e nici un secret că Dejul n-a dormit cîteva nopți. Și acum se doarme puțin. Refacerea și reconstrucția cer eforturi și toată lumea se dăruie pînă la ultima energie. Sîntem triști, dar nu putem trăi numai cu tristețea, sîntem îndurerați, dar nu ne abandonăm durerii. Colectivele de muncă depun eforturi sporite pentru recuperarea pierderilor de producție provocate de inundații. Întreprinderile și-au reluat activitatea productivă rînd pe rînd, într-un

Ce-a mai putut fi salvat...

muncitori, studenți și elevi. Azi — după informațiile pe care le culeg de la comandament — urmează să sosească 616 muncitori și 550 studenți. La care mi se spune că se vor alătura 1 158 salariați din oraș și 840 de elevi. Îi întîlnești pretutindeni: pe străzi, curățind aluviunile care s-au depus pînă și pe pervazurile ferestrelor, în uriașul triaj, dezafectînd liniile în incintele întreprinderilor. Și este de lucru în acest oraș, unde 45 de străzi au fost inundate, 1 114 familii, cu 5 106 persoane, sinistrate.

termen extrem de scurt: la 15 mai Fabrica de mobilă a intrat parțial în funcțiune, iar la 16 mai a atins capacitatea de producție normală; la 15 mai a reînceput să producă și Combinatul de celuloză și hîrtie; de la 17 mai, fabrica de pîine asigură produse pentru locuitorii municipiului, iar unele din secțiile întreprinderii de industrie locală «Bobîlna» își reiau din plin activitatea. Urmările inundațiilor sînt mai grave însă la fabrica de conserve «11 iunie». Cifra provizorie a pierderilor se ridică aici la 9,5 milioane. Cea mai mare parte a materiei prime a fost risipită și butoaie cu semiconservate au fost culese după retragerea apelor de la o depărtare de zece kilometri. Dar în ultimele zile ale lunii secția de băuturi răcoritoare și centrala de aburi funcționau, fiind gata să

DUPĂ NOAPTEA ELICOPTERELOR

reintre în producție și celelalte secții ale fabricii.

Cea mai importantă hală a întreprinderii «Refractara» abia a intrat în funcțiune acum cîteva luni. Ea asigura cu cărămidă refractară fabricile de ciment și cuptoarele siderurgice ale țării. Cînd apele au năvălit la cele două cuptoare care erau încălzite pînă la 1 600°, focurile au fost stinse, ca să se înlăture pericolul exploziilor. Cei peste 300 de salariați ai fabricii au lucrat pînă la istovire ca să degajeze secția de nămol, au demontat și remontat instalații. La 20 mai, cînd cuptoarele aveau 100°-150° în interior, s-au făcut primele verificări. La 23 mai, ora 18, a fost pus în funcțiune primul cuptor. La 26 mai, temperatura atinsese 200°. În jurul datei de 15 iunie, dacă nu mai devreme, cînd cuptorul va atinge parametrii normali de încălzire, va începe livrarea primelor produse. În aceste zile, și la «Refractara» s-a simțit din plin ajutorul țării. Pentru restabilirea circuitelor electrice, a releelor, a tablourilor de comandă, pentru spălarea celor 130 de motoare inundate și revizia lor au colaborat specialiști de la Institutul politehnic din Cluj, de la Fabrica de ciment din Turda, o echipă de 18 oameni (2 ingineri, 8 electricieni și 4 metrologi) de la CIUPS-București, care au verificat toată aparatura. Stația mecanică Cluj a spălat și verificat rulmenții celor două sute de vagonete care se utilizează în cuptoare...

— Cu tot dezastrul pe care l-am suportat — ne spune ing. șef al Fabricii de sucuri concentrate, Gh. Herțea — noi sîntem gata să producem.

Calculele preliminare arată că daunele pricinuite aici de inundații se ridică la 16 milioane lei. Apele, invadînd în subsolurile de beton, au pătruns în tancurile de oțel diluînd sucul și infestîndu-l cu nămol și apă. Este greu de imaginat cum uriașele recipiente de metal au fost pur și simplu dislocate sau turtite ca o jucărie parcă făcută din hîrtie. Apele au dus și răvășit 30 de budane de 6 000 litri, 2 000 de butoaie, 15 000 de lăzi. La uscător, zeci de tone de fructe și legume deshidratate destinate exportului au fost complet deteriorate (86 tone prune, 33 tone morcovi etc.). În zilele diluviului, martori oculari aflați în incinta gării relatează că pe ape plutea o mare de mere... Era materia primă a fabricii.

— Cu toată calamitatea, noi fiind în aceste zile în regim de remont (reparații capitale), am devansat cu zece zile termenul planificat. Așteptăm deci materia primă.

Și aici ajutorarea a fost masivă. Zile în șir au lucrat pentru degajarea incintelor de nămoluri și de ambalajele deteriorate sau răvășite de ape 400 de ostași, 500 de studenți de la diferite facultăți din Cluj, 300 de elevi...

*

În ziua aceea de sfîrșit de mai, cînd reporterul părăsea Dejul, ploaia contenise și soarele se îndurase să scalde orașul cu căldura sa protectoare. Viața revenea, treptat, la normal. Nopțile fără lumină, fără gaze, fără apă potabilă, nopțile atîtor dezastre și lacrimi, erau în urmă. Doar fațadele caselor erau mai bătrîne. Dar oamenii știau că nu sînt singuri, că țara e cu ei, și această solidaritate le întărea speranțele și voința de a relua totul de la început.

1) Se instalează primele corturi sosite din S.U.A.
2) Acesta era un tablou de nuntă...
3) Nămol, peste tot nămol. E o muncă titanică să-l înlături.
4) Și din nou casele vor avea acoperișuri...
5) Apele au trecut, dar ostașii tot mai sînt prezenți: degajează străzile de nămol.
6) Foarte mulți tehnicieni și muncitori au ajutat la punerea în funcțiune a cuptoarelor de la Fabrica de cărămidă refractară.
7) Peisaj lacustru... Apele, după multe zile, mai băltesc.

film

ANDREI MIHALKOV-KONCIALOVSKI ÎL VISEAZĂ PE TURGHENIEV

Slabe trebuie să ne fie puterile celor care tocim atîta hîrtie tot scriind despre filme, dacă nu sîntem în stare măcar să atragem atenția asupra unui cineast care a apărut pe lume fără surle și trîmbițe. Nu să-l impunem — c-ar fi prea mult din partea noastră — ci doar să arătăm cu degetul în direcția lui. Dar pentru asta ne trebuie nu numai talente învolburate de sprințăreală ori condeie de magister cinematografic, avem nevoie nu numai de ochi și de urechi pregătite, ci și de un anumit sentiment de apartenență la o breaslă care știe să-și aibă și ea «hei-rupurile» ei, numai ale ei. Critica noastră, plină de altfel de tot felul de sentimente folositoare, mai zăbovește în privința aceasta. Numai așa se poate explica de ce acum doi ani am lăsat să treacă pe lîngă noi un film ca «Primul învățător» al lui Andrei Mihalkov-Koncialovski. Cînd ne-am trezit, filmul plecase deja spre țărmuri mai calde. Acum ne este mai greu să întreprindem operațiunea de descoperire — fie ea și tîrzie — a lui Koncialovski, avînd drept argument imediat doar filmul «Un cuib de nobili». Frumusețea lui, condiționată de sursa literară din care se trage, nu are forța de a angaja întreaga personalitate a regizorului, care în opera sa de debut ne fascinase cu știința de a da consistență lirismului, de a surprinde o umanitate nestingherită cîndva de necunoașterea propriilor ei dimensiuni, o umanitate ce va trebui deprinsă să iubească și lumina din miezul zilei, nu numai pe cea leneșă din amurguri. «Un cuib de nobili» pare creat, în comparație cu «Primul învățător», film smuls din neliniște, într-o clipă de răgaz interior pe care autorul și-a acordat-o sie însuși. Mihalkov-Koncialovski a adormit cu cartea lui Turgheniev lîngă obraz, a visat «Un cuib de nobili» și apoi ne-a povestit visul. Filmul transcrie exact — atît cît poate o peliculă să facă de exact — acea amară toropeală din paginile lui Turgheniev, cu oameni obosiți de prea multă iubire și încredere surpate, cu slabe pîlpîiri de a mai lua viața încă o dată de la capăt, cu toată tristețea efortului de a regăsi o matcă părăsită. O leneșă alunecare de secvențe, o prelungită întîrziere peste interioare năpădite de uitare, de păianjeni și lucruri răvășite, peste crestele plopilor sfidători, scurte tresăriri nostalgice după poienile copilăriei, după anotimpul iubirii, se suprapun ușor peste literele cărții, cu grija de a nu distruge transparența sentimentelor, conturul diafan al personajelor, demnitatea lor atît de greu întreținută. Teama de a nu încăpea, dar și neputința de a o lua din loc, frica de a rămîne țintuit printre relicve, colecționari de fluturi, cîini somnoroși, profesori de muzică împietriți în amintiri, greutatea închipuirii unui altfel de trai alcătuiesc o materie fragilă, gata oricînd să-ți scape printre degete. Mihalkov-Koncialovski trece cu discreție peste poveștile de dragoste mai vechi sau mai noi ale eroului, intuind că substanța unui film după o astfel de carte se află dincolo de ele, în trăirile acelea aburite ce transformă existența într-un amurg fără sfîrșit.

Pentru un moment, cineastul se trezește, se freacă la ochi, dar se vede că totul i-a plăcut atît de mult încît ar vrea să adoarmă din nou. Și filmul se încheie cu acea stranie senzație de vis reluat. Eroul se întîlnește cu imaginea lui din copilărie — unde anume, în realitate sau în închipuire, nu știm — iar Koncialovski visează mai departe, cu Turgheniev alături.

Magda MIHĂILESCU

ACTORI ȘI ROLURI

După succesul lui «Oliver», Dickens a început să fie considerat o mină de aur pentru comediile muzicale. Sentimentalismul să trăiască! În prezent, în studiourile engleze de la Shepperton, regizorul Ronald Neame transformă în «musical» o altă carte dickensiană, «Povești de Crăciun»; filmul se va intitula «Scrooge» și va avea ca protagonist pe Albert Finney (foto 1), care însă pe ecran își va lepăda cu totul știuta sa înfățișare de băiat pus pe năzdrăvenii, pentru a lua chipul bătrînului din fotografia 2.

1 2

Foto color: KEYSTONE

raquel welch și televiziunea

Raquel — iată un nume care nu poate veni astăzi decît de la Raquel Welch. Orice ar fi, o nouă marcă de parfum sau titlul unui film, trebuie să aibă o legătură cu vedeta plăsmuită în laboratoarele Hollywoodului. În cazul de față este vorba de un film de televiziune terminat după trei luni de muncă și de certuri bilaterale. Welch — regizorul David Winters, Welch — partenerii, Welch — gazetarii veniți la datorie. Revista «Newsweek» consideră acest **long special** (timpul de proiecție este de o oră) drept una dintre cele mai costisitoare producții realizate pînă acum de televiziunea americană. Pelicula, pitoresc-comercială, înregistrează o lungă călătorie-pretext a actriței prin America Latină. Gîndul producătorilor era acesta: telespectatorii vor trebui să urmărească apariițiile vedetei cu aceeași emoție cu care așteaptă răsăritul soarelui deasupra unor frumoase locuri. Socoteala de acasă nu s-a potrivit întocmai cu cea din tîrg. Regizorul mărturisește că nu se poate lucra cu o actriță care «nu suportă ca aparatul să o slăbească din vedere măcar un minut». Există însă un om foarte mulțumit de rezultat, vedeta însăși: «Am făcut pînă acum 15 filme și abia acum, pentru prima dată, n-am fost supărată. M-am plăcut pe mine însămi».

un roman de michel butor pe ecran: MODIFICAREA

Debutantul francez ceva mai tomnatic Michel Worms (are 38 de ani), fost asistent al lui Marc Allégret, Tati și Franju, își asumă o răspundere nu tocmai dintre cele mai mici: ecranizarea cărții lui Butor «Modificarea» (căreia în traducerea apărută la noi i s-a dat un titlu sentimental și deformant, «Renunțarea»), această clară radiografie a unei ezitări prelungite, a unei stări de spirit tremurătoare, invadate rînd pe rînd de ispita evadării din mărginirea cotidianului de teama hotărîrilor fără întoarcere.

Bineînțeles că prima întrebare care vine în mintea oricărui cititor al lui Butor este aceasta: va izbuti Worms să găsească echivalentul cinematografic al mișcării discontinue din paginile scriitorului francez? O consolare pregătită dinainte: chiar dacă nu va izbuti sută la sută, măcar «un film de actori» tot va ieși, atîta vreme cît interpreții se cheamă Maurice Ronet, Sylva Koscina și Emmanuelle Riva.

Foto: UNIFRANCE

DE LA A LA Z

BÉCAUD Gilbert (François Silly)

Cîntăreț de muzică ușoară, compozitor, actor de music-hall și film, francez, născut la Toulouse, la 24 octombrie 1927. G.B. este unul dintre puținii cîntăreți și compozitori francezi de muzică ușoară cu o serioasă pregătire muzicală. De familie modestă, el studiază pianul și compoziția la Toulon, cîștigînd și o bursă de studii care-i permite să frecventeze pentru doi ani un curs de perfecționare la Roma. Întors în Franța, lipsit de mijloace bănești, e silit să-și întrerupă studiile. Se mută la Paris unde cunoaște pe Jacques Pills, care-i obține un angajament ca pianist acompaniator al Edithei Piaf în primul ei turneu în S.U.A. La întoarcerea sa la Paris, Piaf îl recomandă lui Louis Amade, cu care B. scrie cîntecul **Les Croix** care, lansat de Juliette Greco, devine primul său mare succes. Compune și-și prezintă singur cîntecele la Rotary (Versailles) în 1952. I se spune **Monsieur 100 000 volts** pentru uluitoarea sa vivacitate scenică. G.B. apare apoi la Olympia, unde lansează **Guand cu danse**, melodie cu care obține «Grand Prix du disques». De atunci, faima lui G.B., care apare în nenumărate spectacole TV în Franța, R.F.G., Italia și S.U.A., crește vertiginos. Marele cineast francez Marcel Carné îl invită (ca protagonist) pentru primul său film în culori: **Le Pays d'où je viens** (1956), în care are ca parteneră pe Françoise Arnoul. El va mai fi vedeta unor filme muzicale, în care apare flancat și de alte celebrități: **Casino de Paris** (1957), cu Caterina Valente și Vittorio de Sica, sau actor de proză, dinamic și strălucitor, în filme ca: **Croquemitouffle, Les femmes des autres** (1959) sau **Les petits matins** (1962), de Jacqueline Audry, unde apare alături de Arletty, Pierre Brasseur, Noël-Noël, J. Claude Brialy, Lino Ventura, Robert Hossein, Bernard Blier ș.a. În 1959, el compune muzica filmului **Bebette pleacă la război**, în care nu apare. Tot lui îi aparține și muzica tuturor filmelor în care a apărut. G.B. a compus de asemeni o operă reprezentată anul trecut și la noi de către un ansamblu belgian, intitulată **L'Opéra d'Aran**.

BECKER Jacques

Regizor francez de film, de origine scoțiană, născut la Paris, la 15 septembrie 1906; mort la 20 februarie 1960, la Paris. Debutează ca actor, dar preferă să devină asistentul lui Jean Renoir, refuzînd propunerea lui King Vidor, care voise să-l ia la Hollywood pentru a-l face star de film. Colaborator al marelui cineast la aproape toate filmele sale capitale: **La Chienne, Boudu sauvé des eaux, Madame Bovary, Les Bas-Fonds, Une partie de campagne, La grande illusion, La Marseillaise** și **La bête humaine**, J.B. deprinde în studio arta și tehnica desăvîrșită ale lui Renoir, pe care nu le va uita atunci cînd va debuta în regie. Pe linia bunei tradiții franceze, influențat de un René Clair, de Renoir și de filmele realiste americane, J.B. refuză să «poetizeze» și să cultive simbolurile, practicînd un cinematograf al comportamentului, al observației calme și minuțioase, al pitorescului fără ostentație. Filmele lui sînt dinamice, fără mister, fără laise complexități și brio formal. Cariera sa e marcată de momente memorabile ca: Grand-Prix-ul de la Cannes 1947 pentru **Antoine et Antoinette**; premiul Louis Delluc 1949 pentru **Rendez-vous de Juillet**, film care lansa patru tinere vedete: Nicole Courcel, Brigitte Auber, Daniel Gélin și Maurice Ronet. Și alte filme ale sale au fost obiectul unor critici elogioase și al unui mare succes de public în mai toate țările lumii. Amintim **Goupi Mains Rouges** (1943), cu Ledoux; **Falbalas** (1944), cu Micheline Presle; **Edouard et Caroline** (1950), cu Daniel Gélin și Anne Vernon, **Casque d'or** (1952), cu Simone Signoret, Serge Reggiani (premiat la Locarno 1952 și Panglica de argint italiană 1954); **Touchez pas au grisbi** (1954), cu Jean Gabin și Jeanne Moreau; **Les aventures d'Arsène Lupin** (1956), cu Robert Lamoureux, Liselotte Pulver; **Montparnasse 19** (1958), cu Gérard Philipe, Anouk Aimée, și **Le Trou** (1960—premiul Méliès). În acest ultim film al său, J.B. ajunsese, în sfîrșit, la acea simplitate desăvîrșită pe care o căutase, inconștient, toată viața lui.

BEERY Wallace

Actor american de film și teatru, născut la Kansas City, la 1 aprilie 1885, mort la Beverly Hills, la 15 aprilie 1949. Părăsește la 16 ani orașul natal și cursurile liceului pentru a se alătura caravanei circului Ringling, care cutreiera Statele Unite. În 1904 devine actor de varietate pe scenele New Yorkului, unde mai tîrziu va juca chiar alături de marele Irving. În 1912 debutează în film, interpretînd la compania Essanay faimoasele scurt-metraje comice **«Sweedie Comedies»**. Mai apoi, la Keystone cunoaște o parteneră care-i va deveni curînd soție și cu care va împărți mai tîrziu celebritatea: Gloria Swanson. Wallace Beery își cucerește galoanele de actor de compoziție într-un număr impresionant de filme, de la drama socială **Cercetătorii vieții** sau **Cei patru cavaleri ai apocalipsului**, la filmul istoric: **Robin Hood** și **Richard Inimă de Leu**; de la western, **Pony Express, Old Ironsides, Billy, the Kid**, la filmul de anticipație **Lumea dispărută**. Celebritatea sa crește o dată cu apariția sonorului. Cîteva roluri mari, ca acelea din: **Sing-Sing** (1930), din **Piciul** (1932-r: King Vidor), film pentru care obține în 1932 premiul «Oscar». **Titanii cerului** (1932) îl situează definitiv în olimpul zeilor Hollywoodului. În mitologia filmului american el întruchipează «brutu cu suflet mare», «canalia sublimă», indiferent de faptul că interpretează un afacerist veros (**Grand-Hotel, Dineu la ora opt**), un revoluționar (**Viva Villa**), un apaș (**Bowery**), un pirat (**Insula comorilor**), un artist de circ (**Barnum**), un lup de mare (**Pe mările Chinei**), un cow-boy (**Tigrul din Arizona**) sau un polițist (**Sergentul Madden**). Pe lîngă Oscarul din 1932 a mai primit medalia de aur pentru cel mai bun actor la Festivalul din Veneția în 1934, pentru creația sa din **Viva Villa**. Actor de mari resurse dramatice, W.B. a fost unul dintre titanii Hollywoodului.

Constantin POPESCU

sună, gornist, sună!

A fost ca un război. Atacul a venit prin surprindere și pe toate fronturile. Un război ciudat dar adevărat. A fost ciudat pentru că inamic era tăvălugul apelor și dezmățul vînturilor, denivelările astupate de puhoiul tulbure țineau loc de cîmpuri minate, avioanele aruncau pîine, nu bombe, în loc de breșe ori ambrazuri ostașii au astupat cu piepturile lor fisurile apărute în diguri, iar criteriul victoriei a constat nu în hecatombe de cadavre ci în număr de vieți smulse morții. A fost adevărat pentru că luptele s-au dat pe viață și pe moarte, cu ofensive și contraofensive, într-o încercare neașteptată, crudă și fantastică a capacității de mobilizare și de ripostă. Rămîne un război adevărat, din care trupele se întorc cu experiență, cu încredere în ele, cu victorii.

Numai eroii nu se întorc...

Există un anonimat al omului în haină militară, rezultat din educația ostășească, perseverentă pînă se ajunge ca uniforma să îmbrace nu numai corpuri supuse disciplinei, ci și caractere pentru care abnegația și sacrificiul nu mai sînt calități excepționale, ci consemn general. Rezultatul acestei educații rămîne bănuit, subînțeles, dar abia cînd se ivește prilejul unei adevărate încercări constați ce înseamnă de fapt o **armată viteză.**

Există și un anonimat al trupelor aflate 25 de ani pe picior de pace. Știi, cunoști că militarii sînt devotați, că își însușesc cu seriozitate pregătirea de luptă și politică, ai încredere că ei sînt gata oricînd să apere țara, dar, ca om obișnuit, reduci **imaginea** acestei armate la ceea ce **ai văzut** și **ai aflat** în mod direct pînă acum: trupe perfect aliniate la paradă, faptul că ordinul se execută, nu se discută, oameni în ținută întotdeauna îngrijită, care trec de la îmbrăcămintea de iarnă la cea de primăvară în aceeași zi, — la ordinul garnizoanei — soldatul care-și începe scrisoarea cu proverbiala expresie din primele mele rînduleșe și care nu revine la vatră fără o fotografie în picioare și cu stînga în șold.

Dar întruchiparea reală și măsura calităților armatei noastre populare, a armatei noastre de eroi, ne-a fost dat să le cunoaștem cu adevărat în luna dramatică în care s-a dezlănțuit asupra țării noastre atacul unela din cele mai mari puteri ale lumii: urgia naturii.

Nici nu ne-am dat seama cînd unitățile s-au și aflat pe poziții, folosind în condiții cu totul neobișnuite pricepere și tehnica lor de luptă. Cînd, cum, de unde a apărut spontan zidul viu al uniformelor kaki pe Dunăre, pe Mureș, Olt, Siret, Bîrlad, Prut, Someș, Tîrnave? Am înțeles sensul viu al termenului **dislocare** și am mai înțeles că avem o armată **pregătită, gata oricînd.**

Subunitatea comandată de locotenent-colonelul Constantin Tănase a acționat 36—40 de ore, fără întrerupere, pentru salvarea locuitorilor orașului Mediaș. Abia se

Metereze în calea apelor ce aveau să vină.

AU FOST CINCI

Scuturați o petală de gînd pe numele lor, cînd vă veți bucura de soare! serg. maj. DAVID RUSU, serg. MIRCEA ROBU, sold. IONEL GIURCHI, sold. LAZĂR BLEJNARI, sold. IOAN ROMAN.

terminase misiunea și s-a făcut apel pentru voluntari care să execute o operațiune periculoasă de asigurare a podului dinspre Dumbrăveni; s-a oferit, spontan, întregul efectiv al batalionului. În timp ce la Vaslui maiorul Ion Moroșanu, nedormit de două zile și două nopți, își implora superiorul să nu-l numească de serviciu la telecomunicații ci să-l trimită înapoi pe malul Prutului, în ploaie și vînt, în același timp, la Copșa Mică, locotenentul Gheorghe Măieran a refuzat cu încăpățînare să meargă la masa pînă ce a trebuit să primească dispoziție de la general «Îți ordon să mănînci!» Și am înțeles de la asemenea militari ce înseamnă **să acționezi.**

Momentul cutremurător al operațiunilor de salvare cu elicopterul era cel în care omul atîrnat de centura de salvare pendula ca un păianjen între cer și pămînt, leșinînd de efort și de ameteală, în timpul unei singure ridicări la bord. Soldatul Nelu Pavel din trupele M.A.I. a executat 96 de coboriri și urcări pe scripetele aerian, de la aparat pe acoperișurile speranței și înapoi. Cînd viitura a umflat Mureșul cu vreo trei metri deasupra Aradului, era o vreme cîinească. Deodată, apa a început să țîșnească spre oraș printr-o conductă de scurgere a reziduurilor industriale. Sergentul Dobrescu Gheorghe, caporalul Sever Vorvy și soldații Petru Olhans și Lazăr Trif s-au dezbrăcat în slip și au început să se scufunde, de zeci de ori, cu cîte o cărămidă, o bucată de scîndură sau un calup de ciment, orbecăind în adîncimea rîului înfuriat, tulbure și rece, pînă ce au astupat locul primejdios. M-am gîndit la aristocraticul sport al alpinismului pe stînci și la plăcuta deconectare a vînătorii subacvatice în zilele de caniculă, în apă limpede, și am înțeles ce înseamnă adevărata **călire.**

Am stat cîteva zile și nopți lîngă coordonatorii trupelor amplasate pe cursul inferior al Mureșului. Ațipeam lîngă hărți, în zumzetul stației de emisie-recepție, și de cîte ori îmi dezlipeam pleoapele vedeam figurile aceleiași ofițeri de stat-major la fel de concentrate, la fel de calme, cercetînd radiogramele, consultînd rigiele de calcul, sfătuindu-se scurt și pronunțîndu-se rapid. Degajau siguranță. Elevul sergent Dorian Branea lupta cu apele Tîrnavei Mari cînd a fost întrebat dacă știe ceva despre familia lui, aflată la Arad: «Știu că ai mei locuiesc la 300 de metri de malul Mureșului, într-o zonă amenințată, dar și acolo trebuie să fie ostași care știu să-și facă datoria», i-a fost răspunsul. Am înțeles că militarii **au încredere în ei înșiși,** în legămîntul care-i unește față de patrie și popor.

Spațiul îmbarcațiilor de salvare răsucite de virtejuri nu permitea urcarea în ele decît a **persoanelor** aflate în primejdie. Au existat militari care au «încălcat» ordinul, luînd în bărci și cîte un cărucior de copii. «Scîncea nedumerit în brațele mele, tremura de frig cu picioarele goale, și a trebuit să iau și locuința lui», s-a scuzat un elev al Liceului militar «Nicolae Bălcescu» din Sibiu. Sergentul Ioan Belu a fost întrebat dacă a trăit clipe de groază: «Da, în Dumbrăveni n-am putut să mă apropii cu amfibia de o casă în care se refugiaseră trei mame cu copii sugari. I-am transportat la mașină mergînd prin apa pînă la git. Am trăit o clipă de groază cînd, cu un copil în brațe, am călcat într-o groapă și mi-am pierdut echilibrul. Dar nu mai știu cum m-am salvat și cum l-am salvat». Nici locotenentul Petre Iliescu «nu știe» cum a salvat în Copșa Mică, printre multe alte persoane, pe o bătrînă oarbă, refugiată cu groază pe o etajeră fragilă, lipsită de orice speranță în casa zguduită de valuri; bătrîna n-a putut realiza infernul dezlănțuit dincolo de paravanul pupilelor ei opace, dar a înțeles că s-a găsit cineva care să o scape de moarte, cineva care s-o ia, cu echilibrul ei sovăielnic de nevăzător, în barca și așa lipsită de echilibru. «Nu știe» locotenentul nici cum a avut putere să coboare o femeie operată dintr-o șură, ținînd scara în propriile-i palme. Dar noi știm de acum încolo și mai mult, că avem o armată **educată în spiritul umanismului.**

Autoamfibiile treceau pe lîngă case inundate cu podurile înțesate de oameni, dar aceștia făceau semn ostașilor să-și continue drumul către refugii și mai șubrede ori în care se aflau femei și copii. La Mediaș, un bătrîn se refugiase pe o plută de pe care l-au smuls valurile. A reușit să se agațe de vîrful unui stîlp. Apa îi ajunsese totuși mai sus de brîu. L-a descleștat și l-a luat în barcă locotenentul Vasile Gavrilaș: «Îți mulțumesc, ofițerule! Te-am așteptat, m-am bazat pe voi. Dar să mă iertați. Dacă aveam amîndouă brațele, nu rămîneam aici, gata să mă înec». Atunci a observat locotenentul că bătrînului îi lipsea o mînă. Era invalid de război. Veteranul trasează parcă linia de **unire dintre armată și popor,** dragostea pentru pămînt care leagă într-un singur contingent generațiile acestor meleaguri. Am înțeles că deviza «pe aici nu se trece» nu e scrisă doar în cartea de istorie, ci se transmite o dată cu laptele mamei.

Vorbele sînt palide pentru adevărul acestei iubiri față de țară și oamenii ei, numită patriotism. E o floare ascunsă în sufletul fiecăruia, purtată cu modestie din tată în fiu, nebănuită chiar. Ea se arată mai ales în vremurile de restriște, cînd dă puteri nețărmurite rezistenței omenești și înlătură limitele oricărui sacrificiu. E un miracol care străbate istoria noastră. Mereu aceeași și mereu surprinzătoarea armă secretă a acestui neam.

Mă gîndesc la zilele senine cînd trupele se vor întoarce în cazărmi, la programul obișnuit, la nopțile liniștite care se vor lăsa peste dormitoare. Cîteva paturi vor rămîne goale, cîteva perechi de bocanci vor lipsi de lîngă ușă.

Sînt nume care nu vor mai răspunde la apel, care s-au identificat cu superlativul calităților ostășești și au avansat la gradul de erou. Gornist, sună și pentru ei, seară de seară, STINGEREA.

Sergiu ANDON

Armata refacerii.

mapamond'70

de Ioan GRIGORESCU

GANGELE REVĂRSAT

M-a obsedat îndelung și n-aveam de ce-mi aminti în aceste zile dominate de revărsarea puhoaielor și de lupta încrîncenată a oamenilor cu stihia, decît imaginea cîmpiei bengale sub apă. Abia survolasem Himalaya cu primul «Tarom» care făcea o cursă specială de la București la Djakarta, și așteptam să văd, sub bariera meterezelor de granit și ghețuri veșnice ale celui mai mare masiv muntos al pămîntului, valea Gangelui, fluviul sacru al indienilor, străbătînd mănoasa cîmpie bengală. Dar sub pîntecul argintiu al avionului se întindea un peisaj mort, încremenit sub ape. Satele păreau gigantice pînze de păianjen, în plasa cărora se prinseseră fără putință de scăpare acoperișurile caselor, coroanele arborilor, turnurile templelor. Nu se mai vedeau drumuri, nu se mai vedeau oameni, nimic, decît o masă galbenă, întinsă pînă la capătul orizontului, prin care șerpuiau vinețiu viiturile fluviului revărsat. Gangele, purgatoriul hindușilor, se transformase în infern.

Aveam să regăsesc țăranii fugiți de stihie pe străzile Calcuttei dormind pe trotuare, un milion de refugiați într-o neostoită mișcare larvară, imensă maree umană care depopulase Pradeshul, Biharul și Bengalul invadînd metropola din delta Gangelui. Erau oamenii nimănui, care fugiseră din calea stihiei doar cu ce aveau pe ei, cohorte de rătăcitori abandonați epidemiilor, ciumei, holerei, tifosului exantematic și foamei, boala sărăciei, o foame atroce, stringînd cerșetorii în pîlcuri, copii scheletici, femei cu voci stinse, abia mai scîncînd o implorare, bărbați isterizați de nenorocire, bătrîni vlăguiți veniți să moară pe țărmul fluviului zeificat, să li se ardă trupurile în ruguri imense și să li se împrăștie cenușa pe unda apei sacre care le grăbise sfîrșitul... Ziarele vorbeau de mii de morți și milioane de sinistrați. Dar drama nu mai impresiona pe nimeni, catastrofa era pusă pe seama fatalității și ea făcea parte din neputința vieții. Omul nu învățase să forțeze mîna destinului, stihia îl încercase de prea multe ori și lupta cu ea era lăsată pe seama providenței cerești.

O singură dată în viață văzusem unda de șoc a viiturii apelor, și asta fusese demult, în copilărie, pe valea unui riuleț pașnic în care pescuiam mrene sidefii și cuțitoale vărgate. Drajna, un afluent al Teleajenului, la vreo treizeci de kilometri de Ploiești. Fusese o ploaie torențială cu vijelii mari la munte, și vestea despre prăpădul care se apropia avusese piciorul mai iute decît năvala apelor. Dar noi, copiii, am aflat-o în ultimul moment, ne găseam undeva, dincolo de prundul riului, pe dealurile cu livezi, și părinții au venit să ne strige să nu coborîm la gîrlă, să rămînem acolo pînă avea să treacă prăpădul. L-am auzit gemînd, buhăind, grohotind, și peste gîrla cu albia spălată de ploaie am văzut năpustindu-se pe toată lățimea prundului, într-o prăbușire vertiginoasă, o viitură înaltă cît casa, berbeci de apă rostogolindu-se turbați, o turmă de elefanți cenușii gonind bezmetic, prăvălind la vale bușteni, copaci dezrădăcinați, bolovani, spume și mîl. Fratele meu mai mare, orășean necunoscător al vieții la munte, a țîșnit atunci din loc și, chiuind cu frenezie, a pornit să treacă podul spre cei care îl priveau îngroziți de pe malul opus. Nimeni n-a mai putut să oprească altceva decît bătăile propriei inimi; zăludul fugea țipînd sfîdător chiar prin fața apelor turbate. Credeam că-i aud pașii lovind birnele podului de lemn întins ca un miriapod scheletic de-a curmezișul prundului, dar nu erau decît bătăile inimii mele, care, după ce se oprise o clipă, zvicnea nebunește. A atins malul celălalt chiar în momentul cînd elefanții cenușii, izbind cu sete, fărîmau podul ca pe o jucărie de copii. Abia atunci am înțeles de ce oamenii înșiraseră pe la cotul riului niște lădoaie cît vagonul, cu pereții din trunchiuri întregi de copac, umplute purcoi cu bolovani culeși din albia riului. Viitura s-a izbit de trupul lor și n-a mai putut mușca din livezile cu pruni. După ce apele s-au retras, sătenii au cercetat locurile unde puhoaiele și-au putut face de cap și au pus acolo, orientîndu-le oblic, alte lădoaie pline cu bolovani.

Traversam prin văzduh cîmpia bengală, cutremurat de imaginea pe care nu-mi închipuiam că o pot forma apele prin revărsarea lor. Văzusem doar într-o colecție din «Ziarul științelor și al călătoriilor» din 1937 cîteva fotografii zguduitoare de la marile inundații din Ohio și Mississippi, în Statele Unite, unde, în luna mai a acelui an, plouase timp de două săptămîni și revărsarea apelor a lăsat pe drumuri peste un milion de oameni, ucigînd cîteva sute dintre ei. Și privind cîmpia bengală sub ape, îmi reveneau în memorie imaginile din acele fotografii. La muzeul de istorie din Calcutta aveam să aflu însă despre cea mai cumplită distrugere provocată de puhoaie, înregistrată dintotdeauna de memoria omului: două sute de mii de morți, uciși de o viitură care, la Calcutta, a atins unsprezece metri înălțime. Generația noastră și cei mai în vîrstă ca noi își amintesc, desigur, de catastrofala invazie a apelor marine prin ruperea digurilor de către un uragan năpustit asupra Olandei în 1952, cînd peste o treime din teritoriul acestei țări a fost inundat.

Credeam că astfel de calamități vor ocoli de-a pururi fericitul pămînt din spațiul Carpato-Dunărean, și nu știam, și nu puteam bănui că într-o zi aveam să privesc, tot dintr-un avion, cîmpia bengală mutată pe platurile românești. Dar văzînd lucrul acesta de neînchipuit, am văzut și reacția oamenilor și am putut compara. Și am înțeles de ce, noi, învingem.

teatru

gina patrichi:

„să te cheltui tot, fără a cere apoi nota de plată"

de Sanda FAUR

Fotografii de S. STEINER

Față în față cu Gina Patrichi, după două, trei sau cinci ceasuri de conversație, cîte îți trebuie uneori pentru a întocmi un onest interviu, te pomenești că ai încercat tot timpul un sentiment de surpriză: Gina Patrichi e omul surprizelor sau, mai exact, o ființă surprinzătoare. Inutil să încerci a o defini ca actriță, ea nu se lasă prinsă în nici o formulă prestabilită, iar firea ei îți alunecă printre degete și se schimbă într-una precum pietricelele colorate dintr-un caleidoscop. Acasă o găsești în postura cea mai neașteptată pentru tipul ei de femeie, — cea de mamă — răspunzînd răbdătoare, inventivă, «de cea-urilor unei fetițe de 4 ani, Oana, ce pare decupată dintr-o revistă de modă scandinavă. Dar vocația ei de gospodină e redusă la minimum și ea recunoaște lucrul acesta cu un angelic și spășit spirit autocritic. Gina Patrichi e înzestrată cu harul marilor cozeri, are verbul scăpărător, înțepător, e plină de haz, dar, vai, toate acestea sînt o nenorocire pentru gazetarul ce o intervievează, căci cuvintele ei nu se așază, nu pot fi păstrate pe hîrtie. Pe scurt, cînd încerci să-i faci bilanțul carierei îți dai seama — din nou cu surprindere — că Ginei Patrichi i-au trebuit doar șase ani și cam șase-șapte roluri (incluzînd, vorba ei, și eșecul din «Privește înapoi cu mînie») ca să se impună cu putere conștiinței publicului bucureștean.

— Îți mărturisesc că eu nu cred în geniile pierdute și în talentele risipite. Totul e să ai ceva de spus: dacă există în tine această forță, pînă la urmă ea izbucnește, ți se oferă posibilitatea să o comunici. Eu am putut învinge numai așteptînd.

— Crezi că așteptarea pasivă poate fi o formulă a biruinței în viață?

— În meseria noastră, poate, într-un anumit fel: pentru că ești în mîna regizorilor, a directorului, a repertoriului. Un teatru nu poate avea grija unui singur actor, oricît de talentat ar fi el. Dar să ne-nțelegem: eu am așteptat muncind pe rupte, jucînd imens: timp de opt ani am jucat, la Galați, frenetic, totul, orice. Nu am trăit nici o clipă cu ideea de provizorat, cu ideea că sînt pasageră pe acea scenă de provincie. Cred că acesta e și secretul reușitei unui actor într-un teatru.

— Galațiul avea pe atunci o trupă excelentă: Dana Comnea, Păiădescu, Bănică, Dunea. Apropo, nu te-ai întîlnit, eufemistic vorbind, pe teritoriul acelorași roluri cu Dana Comnea?

— Da, și atunci am învățat cum să învinge așteptînd. Ea era mai tare. Am așteptat. Aveam timp berechet: am intrat în teatrul gălățean la 20 de ani.

— Deci, după socoteala mea, 34 de ani acum... Sper că indiscreția e suportabilă la această vîrstă a dumitale, nu? Ai terminat atît de tînără institutul?

— Nu l-am terminat de fel: în anul trei am fost exmatriculată. Pe drept. Teatrul mi-a prilejuit prima greșeală. Și prima mare învățătură: totul se plătește, greșelile în valoarea lor, iar bucuriile, dublu. Dar totul merită.

— Știam însă că ai fost eleva preferată a Aurei Buzescu...

— Da, iar ea a consimțit la excluderea mea. Am meritat-o, repet. Aura Buzescu — această mare doamnă a scenei românești, de o finețe a spiritului și de o rară loialitate — m-a iubit mult, mi-a iubit talentul, cum spunea ea, deși m-ar fi dorit grozav cu 4 cm mai înaltă pentru genul de actriță de dramă în care mă vedea... Eu o adoram, dar eram într-adevăr greu suportabilă, indisciplinată, făceam tot felul de nebunii, nu veneam la cursurile care mi se păreau plictisitoare. Aveam 16 ani cînd am intrat în institut (prezentîndu-mă la examen fără acte, căci actele se aflau la Școala tehnică de chimie, unde eram elevă în anul III), toată lumea mă răsfăța, eram copilul de trupă al institutului...

— De unde se vede că prea mult răsfăț strică întotdeauna.

— Am întrebat-o pe profesoara mea atunci cînd mi-am dat seama că am fost definitiv exmatriculată din institut: «De ce nu m-ați apărat, doamnă, de ce-ați lăsat să mi se taie calea spre teatru?» «Draga mea — mi-a răspuns ea — m-am gîndit bine și am ajuns la concluzia că pentru viața dumitale și pentru cariera pe care sînt sigură că ai s-o faci, e bine să ți se dea o lecție grea și dureroasă: ca să știi că pe viitor nu depinzi numai de tine». Lecția aceasta mi-a folosit, te asigur.

— Deși înțeleg că gîndul la teatru nu te-a părăsit nici o clipă...

— Sigur că nu. Dar a trebuit să-mi găsesc mai întîi o modalitate de a-mi cîștiga viața, pentru că nu mai puteam să cer părinților să mă întrețină. Am făcut atunci, în acei ani 1954-1955, de toate: am făcut figurație cu seara, am vîndut înghețată în Obor: «la-nghețata, ia-nghețata», chemam eu pe toate tonurile, și-mi obligasem prietenele să vină să-mi facă vînzare și să mănînce înghețată numai de la toneta mea. Pe urmă, o vară întreagă am fost fericită, căci devenisem vedetă de circ — unul din visele vieții mele. Sergiu Dermengi mă băga într-o ladă și mă tăia cu ferăstrăul în două, apoi mă «hipnotiza» și eu spuneam pe dinafară pagini întregi din «Anna Karenina», exact acelea pe care le indicau, la întîmplare, spectatorii. Sper că nu-mi ceri să-ți dezvălui acum trucurile meseriei, nu pot să-mi trădez colegii...

— Fii fără grijă, ținem și noi, spectatorii, la iluziile noastre. Așadar, ai învins prin perseverență. Și prin talent, cred eu. Ce e talentul, după dumneata?

— Acel «ceva» care te ajută să faci cu ușurință ceea ce este greu altora.

— Nu găsești definiția incompletă?

— Nu avea pretenția să fie completă. Cred că prima componentă a talentului e **să știi, să poți să arzi cu totul.**

— Aceasta ține însă mai ales de sensibilitate. Dar arta modernă cere în primul rînd cerebralitate.

— Uite, eu i-aș spune mai modest, mai puțin snob, o tehnică a declanșării voite, urmărite, a emoțiilor în scenă. Altminteri, ești la discreția inspirației, iar aceasta îți poate juca adesea renghiul.

— Conteşti deci inspirația pe parcursul elaborării, al pritocirii rolului. Dar nu e nevoie de ea nici în momentul primei — și posibil fatalei — întîlniri cu un personaj?

— Nu, nu cred că e necesară coborîrea sfîntului duh pe creștetul unui actor chiar dacă întîlnirea e de zile mari, cu Nora lui Ibsen, Portia lui Shakespeare, Madeleine a lui Eugen Ionescu ori Mița lui Caragiale.

— Sînt marile dumitale întîlniri...

— Cîteva dintre ele. Intervine, în elaborarea unui rol, un sistem, o tehnică, pe care actorul și-o face muncind salarește pe scenă. Să nu te sperie cuvîntul tehnică, eu nu umblu la roluri cu rigla și compasul, nu aplic cine știe ce formulă de algebră, ci pur și simplu ajung la gîndurile și comportamentul personajului prin mine, pornesc de la mine, de la tot ce am adunat ca experiență, de la toate trăirile mele. Dar iată că am ajuns să formulez un răspuns la singura întrebare de care mă temeam și la care aș fi refuzat cu politețe să-ți răspund: cum îmi pregătesc un rol...

— De ce te temi de o asemenea benignă chestiune?

— Pentru că nu am nici o comunicare de făcut omenirii în acest sens și pentru că totul se petrece ca la toată lumea. Mă îngrozesc banalitățile, mai ales cînd sînt spuse grav și cu ton de confidență de creație...

— Perfect: să revenim la discuția noastră asupra talentului. Eu cred că acesta se poate stinge cînd nu este intens solicitat, mai ales într-o meserie ca a voastră.

— Iar eu, repet, nu cred în talentele ce mor prin inaniție. E adevărat însă că puterea talentului crește o dată cu însemnătatea subiectelor asupra cărora se exercită. Și o dată cu sîrguința ta, cu munca ta.

— Ei bine, atunci cum îți explici că printre atîtea roluri făcute cu strălucire — în «Jocul de-a vacanța», «D-ale carnavalului», «Victimele datoriei», «Puricele în ureche» — ai putut rata un rol ca cel din «Privește înapoi cu mînie»?

— Să știi că nu caut vină decît în mine. Eu am fost cea care am greșit fundamental: de la prima lectură mi s-a părut că rolul Helenei mi se potrivește ca o mănușă și că nu am nimic de făcut. Și nu am făcut nimic. Cum zicem noi: «învești vorbele și cine după cine urmează, că piesa merge de la sine». Ei bine, nu-i așa. Am fost leneșă, am plătit. Și iar am învățat din greșeala mea. Dar trebuie să-ți spun că deși eu știam în sinea mea că sînt execrabilă, m-a durut cumplit că s-a observat atît de tare în afară, că eu nu am putut compensa cu nimic lipsa de gîndire și efort scenic. Și pentru că vorbesc cu un cronicar teatral, trebuie să-ți spun că m-a durut și tonul, cruzimea cu care criticii și-au spus opiniile despre mine. Andrei Șerban mi-a luat atunci, foarte cavalerește și nobil, apărarea într-un articol, recunoscînd nereușita mea, dar cerînd criticii un ton mai științific și mai puțin pătimaș.

— Ah, marile sensibilități și imensul orgoliu al artiștilor... Dar ca să schimbăm un subiect dezagreabil pentru amîndouă, spune-mi, ce părere ai de colaborarea cu Andrei Șerban, acest ferment al tinerei noastre regii? Deși mi se pare că ai avut doar o scurtă întîlnire profesională cu el, rolul Portia din «Iuliu Cezar».

— Scurtă, dar memorabilă. Să știi că pentru un actor aceste mari întîlniri cu un regizor deosebit sînt absolut vitale, ele îl scot din mecanismele sale obișnuite, din rutina sa meșteșugărească, care înseamnă de fapt sfîrșitul creației. Drumul meu pe scenă e marcat hotărîtor de o primă întîlnire — cea cu Vlad Mugur în spectacolul

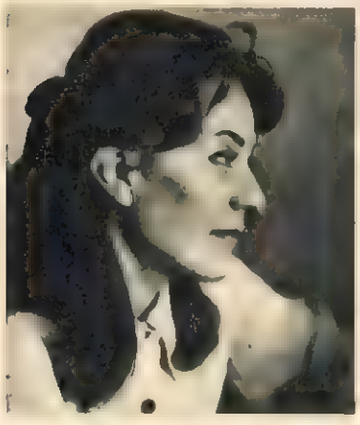

cu «Poveste din Irkutsk», apoi, desigur, de întîlnirea cu Liviu Ciulei.

— Căruia îi datorezi, dacă nu mă înșel, și apariția dumitale în viața artistică a Bucureștiului...

— Căruia îl datorez imens: și angajarea la o trupă de asemenea prestigiu ca cea de la «Bulandra», și marile roluri de pe scenă, și rolul — singurul bun pe care l-am obținut eu în cinematografie — din filmul «Pădurea spînzuraților», și încrederea publicului în mine, și încrederea mea în mine.

— Presupun că există aici și o anume comuniune artistică, o identitate de gusturi, de concepție scenică...

— Îmi dai voie să spun o enormitate? Sau, mă rog, ceva care ar putea părea așa? Ei bine, eu nu am, nu pretind că aș avea o anumită concepție teatrală.

— Un stil precis, adică?

— Spune-i așa, dacă vrei. Am stilul regizorului cu care lucrez, am stilul piesei în care joc, am stilul personajului interpretat. Sînt ceea ce în teatru se rostește cu niște dispreț, pentru că pare a implica lipsa de personalitate, sînt o actriță maleabilă. Orice stil de teatru mă poate cuceri dacă-mi spune ceva, dacă mă convinge.

— Dar asta mi se pare o binefăcătoare capacitate de adaptare, care te poate feri de pericolul manierismului.

— Cu Vlad Mugur am făcut un teatru simplu, clar, în care ideile erau comunicate limpede spectatorului, în care toate situațiile erau jucate pe trăire, pe sentiment, alături de Lucian Pintilie — iar munca la «D-ale carnavalului» constituie de asemeni un moment esențial în cariera mea — am aderat la teatrul său vehement realist și am încercat să fac din Mița Baston o caricatură a iubirii tragice; Andrei Șerban mi-a cerut să fac din Portia nu o femeie, ci o ființă care să traverseze scena aproape fără materialitate, ca un suflu, să fie o esență de puritate.

— Tocmai dumneata, în care zvîcnesc pasiunile și care ești esență de feminitate...

— Șerban a reușit să facă din rolul meu tot ce-a dorit, nu te îngrijora, pentru că eu m-am subordonat total și deliberat voinței sale. Tînărul acesta — care mi se pare extrem de caracteristic pentru ce posedă mai bun noua generație artistică — are o lume a lui, foarte specială, în care pătrunzi cu greu, e obsedat de problemele generației sale, ale vremurilor sale, el caută într-una, caută mereu, iar cînd lucrează cu actorii e asemeni unui vrăjitor. În general, să știi că privesc foarte atent la tinerii din jur, fetele și băieții aceștia, pe care-i criticăm adesea fără să-i cunoaștem prea bine, mă atrag irezistibil și le caut chiar prietenia.

— Dar diferențele de vîrstă nu te deranjează?

— Aș minți să-ți spun că ideea mă umple de fericire. Vîrsta — vîrsta fiecăruia! — e un adevăr nu din cele mai comode, dar pe care trebuie să-l iei ca atare. În măsura în care reușești să-ți păstrezi viu interesul pentru viață, vîrsta nu te mai poate speria cine știe ce. Nici măcar sub aspectul dulcii rivalități colegiale... De altfel, eu cred că în teatru există mult loc sub soare. Tinerii au locul lor, eu îl am pe al meu, am impresia că nu ne facem umbră unii altora.

— Spune-mi, te rog, ți-ai dorit vreodată vreun rol pe care nu l-ai jucat?

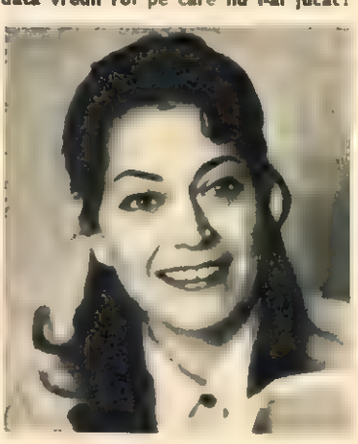

— Eu am înțelepciunea de a nu rîvni decît la ceea ce pot avea. E un soi de autoapărare interioară. Nu am suferit niciodată în fața unei distribuții anunțate la avizier, fie că eu eram sau nu trecută pe ea.

— Unei asemenea firi fericite și lipsite de invidie poți să-i adresezi liniștită și o întrebare mai delicată: care din colegele dumitale îți plac?

— Îmi place Clody Bertola: e o actriță distinctă, un ultim mohican al teatrului de poezie. Îmi place Valeria Seciu, are toate calitățile pe care eu le cer unei actrițe: o frumusețe spiritualizată, e sensibilă, vibrantă, sinceră pe scenă. Din păcate, nu joacă suficient. Dar ascultă-mă pe mine, Vali e o actriță de mare viitor...

— Crezi în nevoia de frumusețe a unei actrițe?

— Tocmai pe mine mă întrebi?

— Nu înțeleg ce vrei să spui...

— Ei bine, poftim, cred în frumusețe, ar fi o demagogie sinistră să afirm contrariul. Și în viață, și pe scenă, o femeie frumoasă a cîștigat pe jumătate bătălia. Dar rămîne cealaltă jumătate... Pentru că — și iar voi spune o banalitate imensă — frumusețea e fragilă și efemeră. Ca să trag niște spuza pe turta mea, adaug totuși că orice femeie are frumusețea ei, dar nu oricine știe să o vadă. Adevărul e că, personal, nu am mizat niciodată pe înfățișarea mea. Mi-a mers destul de bine și cu luțeala minții, cu hazul, cu faptul că nu am avut niciodată nici un fel de complexe.

— Spune-mi, te rog, ce înseamnă un copil în viața unei actrițe?

— O asemenea întrebare m-aș fi așteptat să-mi vină numai de la revista «Femeia», draga mea... Dacă vrei, am un răspuns: Oana îmi ia mult și-mi dă totul. Dar hai să rămînem în zone mai puțin melo...

— Să te mai întreb totuși ce gîndești despre dragoste?

— Ei da, o asemenea discuție merge chiar și între două intelectuale!! Sigur, o actriță e întîi și întîi un om, iar pentru orice om dragostea e esența concentrată de viață. Fără dragoste, femeia rămîne doar o posibilitate. Și cred cu tărie că dragostea merită plătită oricît și cu orice. Chiar și cu riduri pretimpurii.

— Ca să reintrăm în apele discuției profesionale: ce părere ai de actuala stagiune bucureșteană?

— Nici una. Pentru că nu am văzut nici un spectacol. Și sufăr realmente din cauza asta, mi-e pur și simplu dor să-i revăd pe George Constantin, pe Leopoldina Bălănuță, pe Victor Rebengiuc. Dar am jucat aproape seară de seară...

— ...în «Puricele în ureche», desigur. Ce a însemnat spectacolul acesta pentru dumneata, în afară de succesul imens de public?

— Am învățat, de fapt, să fac comedie, comedie suculentă, să «vînd» poantele, să-mi folosesc la maximum situațiile favorabile, să-mi înghit niște luș colegii în scenă, cînd e

cazul. Am tras cu ochiul la Cotescu și i-am furat, fără scrupule, toate șiretlicurile lui deștepte. Dar sînt cumsecade, nu le folosesc întotdeauna.

— Afișele teatrului TV te anunță foarte des, Gina Patrichi. Ce semnifică televiziunea pentru dumneata?

— Artă: cinci roluri pe stagiune, pe care n-aș putea să le fac niciînd în ritmul acesta la teatru. Și publicitate. Și bani.

— Nu ți-e teamă de cruzimea camerei de luat vederi?

— Nu, pentru că nu mă interesează de loc cum arăt, ți-am mai spus, nu acesta e atuul meu principal, nu pe acesta mizez. Habar n-am care sînt unghiurile mele favorabile, care e profilul meu cel bun, care e lumina ce mă avantajează.

— Citești pagina a patra a ziarelor, te interesează ce se petrece în lume?

— Întotdeauna. Neliniștea omenirii, loc-urile fierbinți ale globului, calamitățile cumplite care pot lovi din senin oamenii se răsfrîng asupra mea cu o acuitate dureroasă. Inundațiile acestea catastrofale care s-au abătut asupra unor zone ale țării noastre m-au zguduit, dar m-a impresionat și gestul de formidabilă solidaritate umană pe care l-au declanșat.

— O singură întrebare încă: care e, după dumneata, calitatea esențială a unui om?

— Generozitatea, dăruirea, risipa de sine. Să se cheltuie tot, fără a cere apoi nota de plată...

„ARCA BUNEI SPERANȚE"

de Ioan D. SÎRBU

sau

„șapte personaje care și-au găsit autorul"

Personajele sînt: Ara — Carmen Galin, Ham — Corneliu-Dan Borcia, Sem — Al. Lazăr, Iafet — Al. Drăgan, Noe — Cornel Nicoară, Noah — Adria Pamfil-Almăjan, Protos — C. Uritescu, iar autorul, Ioan D. Sîrbu, i-a scos din vechea legendă biblică a potopului și le determină destinele într-o frămîntată căutare a fericirii, a sensului vieții gîndite pe specificul lumii noastre contemporane. Ara — căreia Carmen Galin îi conferă farmec și căldură — trebuie să aleagă într-o dezbatere cu implicări filozofice care nu oferă soluții ci incită la o meditație asupra condiției umane. Personajele-idee sînt construite cu sinceritate, ceea ce nu este întotdeauna suficient, și cu un umor cald, necesar, apreciat și gustat de public. Meritul regiei (Călin Florian) este acela de a fi închegat o distribuție în care fiecare interpret să se simtă în rol și în același timp să dialogheze firesc cu partenerul. Ham — Borcia — are duritatea obiectivă a celui ce confundă necesitatea matematică cu cea umană; Sem — Al. Lazăr — nuanțează vicienia periculoasă a unui stăpînitor imoral al tainelor materiei vii; iar Iafet — Al. Drăgan — este de un firesc dramatic. Poet, dar conștient de propriile limite, el a trăit cu intensitate tragedia arcei însingurate în univers și acceptă moartea, speranței. Încercarea Arei de a-i reda sie însuși, viitorului și vieții este tîrzie, de data asta, în timp, Iafet e omorît. Salvîndu-i pe Protos (pitoresc, fără a îngroșa — C. Uritescu), autorul deschide ciclul evoluției umane de la simplu la complex. Corecți, în limitele unei rigidități maiestuoase — Cornel Nicoară și Adria Pamfil-Almăjan.

Teatrul tineretului din Piatra Neamț ne oferă încă o surpriză de bună calitate prin acest spectacol cu o piesă plină de poezie, tragic umană, la realizarea căreia ne mărginim să reproșăm dintre lacune doar culorile, nu întotdeauna foarte inspirate, ale decorurilor semnate de Mihai Mădescu.

Iuliana POP

O ENIGMĂ

Într-un articol trecut cu vederea cum a fost păzită de britanici, în preajma ofensivei generalului Auchinleck, Operațiunea Beda Littoria, menită să captureze în cartierul său general pe generalul Rommel, comandantul lui «Afrika Korps».

Spionajul britanic aflase exact amplasamentul și efectivul unităților care păzeau cartierul general al lui Rommel; fotografiase totul, descifrase tăblițele indicatoare care, în adevăr, păreau să desemneze sediul comandamentului suprem. Dar nu a știut până în momentul declanșării acțiunii că... Rommel plecase cu zece săptămîni înainte din Beda Littoria și că în locul său și al secției operative și adjutanturii s-au mutat (păstrîndu-se totuși tăblițele indicatoarelor care dădeau aparența stabilității) intendența și serviciile de aprovizionare ale «Corpului african».

Dar există și o altă posibilitate: nu a fost vorba, oare, de o inducere în eroare a spionajului englez de către un agent dublu? Oare eșecul s-a datorat unei *neglijențe* a lui Haselden, principalul agent britanic în zona de debarcare a commando-ului, sau unei acțiuni *premeditate* a acestuia, care a dat comandamentului britanic certitudinea că Rommel se mai află la Beda Littoria? Haselden a luat cu el secretul în mormînt și nu se poate de răspuns la întrebări. Tocmai această enigmă conferă un caracter deosebit de dramatic Operațiunii Beda Littoria.

Desmond Young, biograful englez al lui Rommel, în cartea sa «Rommel», Londra, 1950, dă o lungă relatare a cazului. Dar se pare că nu a folosit declarațiile martorilor oculari, ci documente oficiale, pe canavaua cărora a țesut restul. Pentru reconstituirea faptelor se impune o utilizare concomitentă a unor surse germane. Făcînd abstracție de spiritul lor oarecum subiectiv, cea mai documentată sursă pare a fi aceea a lui P. Carell: «Die Wusten Fuchse» și «Mit Rommel in Afrika», Frankfurt am Mein, 1964. Narațiunea se bazează pe lucrări ale unor foști militari în viață sau (după metoda non-fiction a lui Truman Capote) pe anchete directe, reportericești.

Iată reconstituită, pe baza acestor fapte, desfășurarea acțiunii.

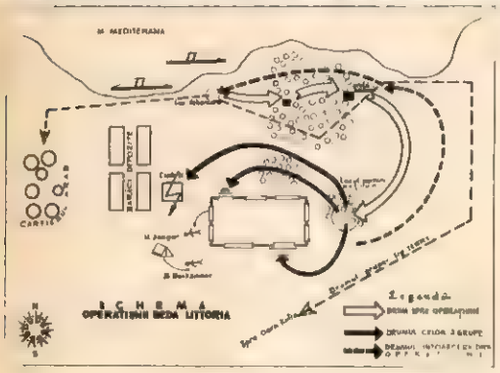

Schema Operațiunii Beda Littoria.

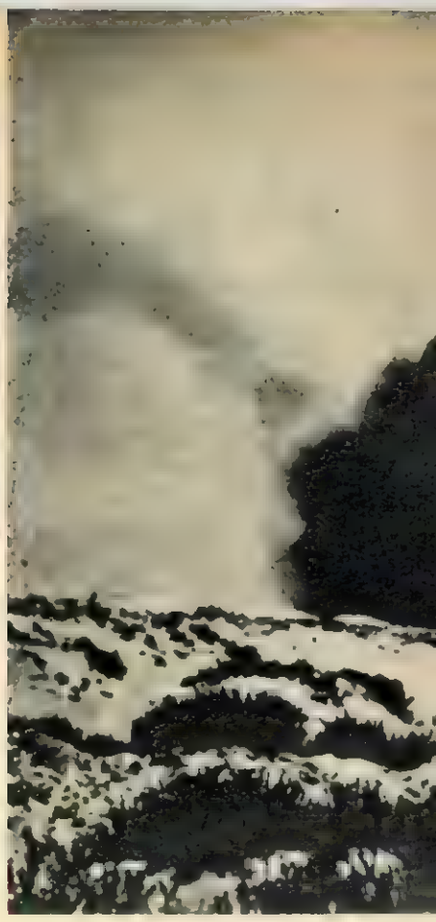

OPERAȚIUNEA BEDA LITTORIA ·II·

DUEL ÎN DEȘERT

de Dinu HĂNUS

17 noiembrie 1941, orele 23...

Conform previziunilor strălucitului serviciu meteorologic militar britanic, furtunile de toamnă ce se dezlănțuiseră de zile întregi în diferite puncte de pe coastă apăruseră și în zona Beda Littoria.

În casa cu două etaje, din cuburi egale de piatră cioplită, în care se presupunea că se află comandamentul suprem al Axei în Africa și Rommel însuși — e liniște. Iscoloc, cîte un cîine speriat de tunete latră și apoi tace. O noapte de infern. Chiparoșii din pădurice se îndoaie sub rafalele de vînt. La alte case și barăci lumina încă nu s-a stins, și nici în fosta prefectură. Ploaia biciuie cu furie pămîntul și face bălți uriașe.

BEDA LITTORIA DOARME

La «comandamentul suprem» — în realitate numai statul major de intendență — se află doar locțiitorul, căpitanul G. Weitz. Titularul, maiorul G. Schleusener, și căpitanul G. Otto zac amîndoi în lazaretul de la Apollonia, bolnavi de dizenterie. În afară de Weitz, mai este acolo adjunctul său, comandantul statului major al intendenței, maiorul Poeschel. În total, două duzini de ofițeri și subofițeri, furieri, transmisioniști, șoferi și ordonanțe. Aceștia, plus personalul auxiliar obișnuit al unui comandament de intendență, stau și ascultă cum ploaia se năpustește în geamuri.

Scurt timp după miezul nopții, ultimii ofițeri rămași treji își urează noapte bună și se duc să se culce în camerele lor de la parter sau de la etajul întîi, în paturile de campanie.

Sentințele nu sînt. La ce bun? La sute de kilometri de front? Rămîne totuși cineva de pază: un fruntaș din jandarmeria militară, înarmat simbolic numai cu baioneta de la șold; de cîtva timp, n-are altă treabă decît să îndrumeze curierii care vin uneori noaptea tîrziu la comandament, plini de noroi și obosiți. Matheus Bokhammer, din grupa de motocicliști ai intendenței, stă și el de gardă în cortul său, mulțumit că se va putea întinde mai tîrziu pe jos.

Liniște. Luminile s-au stins peste tot, una cîte una. Beda Littoria doarme.

ÎNTÎLNIREA DIN GROTĂ

Iată însă că în preajma Bedei Littoria au apărut siluete. Au bocanci cu tălpi de crep, «battle-dress»-uri de camuflaj pestrițe și fețele înnegrite. Trecuți prin ciur și prin dîrmon. Excelenți atleți, trăgători de elită.

Sînt veniți de departe. Să ne întoarcem cu cîteva ore în urmă. Submarinele «Torbay» și «Talisman» i-au debarcat, în condiții grele, pe o hulă puternică, la locul fixat, în noaptea de 17 noiembrie 1941. Dar din cauza valurilor, din cei 50 au atins uscatul doar treizeci și doi, pe o plajă pustie. Au stat ascunși într-o grotă mascată de tufișurile pantei, în așteptarea orei hotărîte pentru intrarea în acțiune. Apoi, douăzeci și opt de oameni au pornit în trei grupe, simultan. (Laycock și trei «rangers» rămăseseră în grotă ca ariergardă.) Clănțănind din dinți, sub rafalele de ploaie rece, uzi pînă la piele, ajung la altă grotă, în gura unui drumeag ce iese dintr-o dumbravă.

Un fluierat ușor.

Keyes înaintează. În pragul grotei, o siluetă așteaptă, dreaptă: John Haselden, un bărbat vînjos, cu barbă, strînge mîinile lui Keyes. Oamenii intră tăcuți și se azvîrlă pe paiele uscate, în timp ce la intrare ofițerii lor discută în șoaptă cu cel ce-i așteptase, omul cu fața dură, îmbrăcat ca un păstor indigen. Acesta clipește des din ochii injectați de conjunctivita specifică pustiului.

— Constat că nu ați uitat de loc limba țării, d-le căpitan, observă în arabă Haselden. În plus, văd că ați venit să vă împrospătați și cunoștințele de germană, dacă se poate spune așa...

Campbell zîmbi și dinții îi luciră pe fața dată cu unsoare neagră. Apoi discutară amănuntele operațiunii.

După cîteva minute, Campbell, Keyes și întreg commando-ul plecară spre nord-vest, călăuziți de trei arabi — de data asta veritabili — spre țelul lor. Haselden, tot în picioare, a rămas la intrarea grotei.

Grupul lui Keyes atinge împrejurimile satului. Iată pădurica, cantonamentele auxiliare, clădirea cu două etaje. Totul e în regulă. Totul pare mort; sub ultimii copaci, englezii, cu apa șiruind pe fețe, țin ultima consfătuire.

Furtuna parcă își dublează furia. Ca o muzică de fond, ca o recuzită necesară la drama ce avea să înceapă peste cîteva minute.

UN «WESTERN» ADEVĂRAT

Orele 23.59...

Un fluierat strident.

Keyes, Campbell, sergentul Terry și șase oameni ajung din cîteva salturi la ușa principală a clădirii; altă grupă, la ușa din spate, în timp ce a treia înconjoară casa, ca rezervă.

— Posten! Ach, Du lieber Gott, was für... (Sentinelă! Ah, dragă Doamne, ce mai...).

Campbell strigase, în limba germană, din răsputeri. Ușa se deschide. Sentinela e în cadrul ei. La lumina unui fulger, cuțitul sergentului Terry sclipește. Soldatul hitlerist cade pe spate cu Terry peste el, blocînd intrarea colorialți. În aceeași frîntură de secundă, un tunet și un fulger «artificial» acoperă o clipă tunetele și fulgerele furtunii: «rangers»-ii au lucrat rapid și centrala electrică de la Beda Littoria a sărit în aer. Clădirea se află în întuneric.

Keyes și Campbell cu ceilalți caută, o dată intrați, să-i ridice pe Terry, care pare rănit. Dar nu se întîmplase nimic: cuțitul sergentului nimerise doar în umăr sentinela și acum aceasta se tăvălește cu Terry pe podea.

În întuneric, englezii nu pot face uz de armele automate; ei încearcă să-i «astupe» cu pumnalele gura sentinelei germane. Dar omul are parcă o forță herculeană. Cu trei oameni agățați de dînsul, strigă după ajutor, încercînd să dea alarma. Lovește cu piciorul urlînd și, în fine, cade extenuat peste o ușă din fundul camerei, care tocmai se deschidea, apăsată de ciorchinele de oameni. Aceasta, spre norocul lui Keyes.

Dincolo de ușa cu tăbliță «Wug/Mun» era un birou în care dormeau plutonierul Lentzen și subofițerul Kowacic. Încă buimaci, ei sar din paturi și smulg din cuiele din perete automatele. Primul trage o rafală scurtă, la întîmplare, în cei pe care îi vede o clipă la lumina unui fulger. Dar maiorul Keyes, deși a simțit o arsură la picior, apucase să lanseze două grenade ofensive grele ce cutremură clădirea. Lentzen e aruncat de explozie la pămînt, amețit, iar Kowacic moare pe loc cu capul zdrobit.

Sus, la etajul 1, locotenentul Kaufholz nu adormise. O insomnie rebelă îl chinuia de cîteva luni. El a auzit întîi strigătele de ajutor ale sentinelei. Sare din pat și coboară scara, cu revolverul în mînă. În acel moment, detunau grenadele engleze în biroul atacat. La lumina exploziilor, Kaufholz îi vede pe «rangers» și îngheață. Dar și Campbell îl zărește pe el. Totul se decide ca într-un «western» cu suspense. Cine va trage mai repede?

Kaufholz și Campbell au apăsat pe trăgaci poate în aceeași secundă. Dar glonțele celui dintîi îl lovește pe... maiorul Keyes, care se prăbușește pe podea.

Campbell are un moment de ezitare, fatal. O secundă nu știe ce să facă: să se aplece să-și ridice șeful sau... Și în acest moment, cu o ultimă sforțare, de jos, locotenentul german trage pentru ultima oară. Campbell simte că podeaua îi fuge de sub picioare și cade, în timp ce osul piciorului acuză dureri îngrozitoare.

ÎMPUȘCĂTURI ÎN NOAPTE

Cei doi șefi ai commando-ului sînt, așadar, «scoși din cursă». La parter se află doar sergentul Terry și încă doi oameni, iar de la etaj se aud pași, tropăituri și uși trîntite, voci urlînd comenzi pe nemțește. Cînd văzu pe ofițerii hitlerișți fugind din ca-

În zori,
uzina electrică dinamitată
încă ardea.

merele lor, sergentului, acestui brav flăcău din Yorkshire, îi reveni limpezimea judecății:

Nu mai e vorba de «elementul surpriză» — îi trecu fulgerător prin minte, o dată cu imaginea maiorului Keyes cu țigara în mină, în tabăra de antrenament, cînd vorbea despre «cuplul» reușită-surpriză.

Tot într-o frîntură de secundă îi veni în cap întrebarea: unde sînt camarazii săi care trebuiau să pătrundă în clădire prin ușa din spate?

Ca un răspuns, Terry aude de afară rafale de pistol-mitralieră. Încearcă să distingă după zgomot ale cui sînt. Nu-și dă seama că nu sînt rafale de «Mauser» sau de «Walter» și crede că inamicul contraatacă. Se simte prins ca șoarecele în cursă și are o singură reacție: afară!

De fapt ce se întîmplase?

Exploziile grenadelor lui Keyes sculaseră din pat pe un locotenent major german, Jagger, care dormea în camera de alături. Îngrozit, el sărise în curte prin geamul făcut țăndări de suflu și alergase, în pijama, drept... în țeava oamenilor lui Keyes, care făceau de pază și constituiau rezerva. Un «rangers» strigă: «Mîinile sus». Dar mai mult de formă, căci înainte să fi terminat vorba, trase. Ce să facă un commando cu prizonieri?

14 gloanțe îl ciuruiră pe locotenent. Aceasta este rafala pe care a auzit-o, în casă, Terry.

Pe sergent îl cuprinse panica. Și pe ceilalți englezi din clădire, de asemeni.

Desfășurarea evenimentelor care au urmat demonstrează o dată mai mult ce rol enorm joacă un simplu amănunt neștiut sau pur și simplu întîmplarea. Căci nu poți prevedea totul de-acasă. Într-adevăr, chiar dacă, din motivele sus-arătate, «Operațiunea Beda Littoria» nu și-a putut atinge scopul principal — capturarea generalului nazist — ea ar fi putut fi de folos comandamentului englez din Africa de nord dezorganizînd, doar cu cîteva ore înainte de declanșarea ofensivei, «centrul» care coordona aprovizionarea armatei lui Rommel.

Ce a compromis definitiv acțiunea? Poate o simplă întîmplare. Mai precis, o canistră cu apă...

Dar să reluăm firul povestirii.

CANISTRA CAPORALULUI BARTH JOACĂ ȘI EA UN ROL...

Ora 0,16.

A doua grupă de «rangers» care trebuia să pătrundă în clădire prin spate, concomitent cu prima (care atacase ușa principală), a pierdut minute prețioase. Cock, fost jucător de rugbi, a încercat să împingă ușa cu toată forța masivului său trup, dar în zadar.

Ușa din spate dădea într-un birou ce fusese cu doi ani înainte bucătăria prefectului italian al regiunii Cyrene. Încăperea era tixită de rafturi cu dosare și mese de lucru. Într-un colț se afla un chepeng, iar dedesubt o scară în spirală ducea spre pivniță. Cu două zile înainte, cei care aveau paturile acolo, subofițerul Alfons Hirsch și caporalul Barth, discutaseră despre ușa cu pricina.

— Barth, întrebase subofițerul, de ce încui seara așa de atent toate ușile? Ești bolnav de nervi?

— D-le plutonier, spuse Barth, fiecare avem lucrușoarele noastre, și arabii din sat sînt atît de săraci! Așa că paza bună...

Și caporalul propti o canistră plină cu apă între ușă și un raft cu hîrtoage. Tocmai acest «zăvor» sui-generis rezista. Cock nu înțelegea de ce nu cedează ușa, cu toate că desfăcuse broasca. Se sfătui în șoaptă cu ceilalți, cînd în casă răsunară bubuiturile grenadelor. Așteptară un moment. Dar cînd afară, în curte, se auzi rafala ce-l răpuse pe locotenentul hitlerist, oamenii lui Cock fură cuprinși de neliniște și se repeziră în curte, unde era salvarea...

Afară furtuna se potolise ca prin farmec. Dar nu era decît un calm înșelător. Căci epilogul «Operațiunii Beda Littoria» — pe care-l vom relata într-un articol viitor — nu avea să fie mai puțin dramatic ca începutul ei.

(Va urma)

cronică satirică

de Teodor MAZILU

SFÎNTA APARENȚĂ CARE ÎNȘALĂ...

Prima grijă a acestei categorii de oameni e să-și facă rost de ticuri. Înainte de toate, aparența — sfînta aparență... Că aparențele înșală... dar ei de asta au nevoie. Înainte de a fi scriitori, de pildă, au grijă să aibă ticuri de scriitori... Cărțile — or să le scrie mai tîrziu. Asta nici nu îi se pare atît de important. Important e să aibă ticuri de scriitori, — sau mai exact ceea ce cred ei că înseamnă a fi scriitor — adică să pară detașați, să vorbească plictisiți la telefon, să aibă stări de angoasă metafizică, să spună că Tolstoi îi cam plictisește iar că pe Balzac îl găsesc cam nesărat. Cu asemenea ticuri ies în lume, dornici s-o cucerească... Sînt convinși că avînd cîteva paradoxuri în cioc și cîteva tabieturi în creier toată lumea va fi la picioarele lor.

Dacă sînt fotbaliști, încep să mormăie că fotbalul e prea dur, că nu e bine plătit, încep să bea rom cu halba... Nu-și fac nici o problemă din faptul că nu știu să lovească mingea. Ei seamănă cu fotbaliștii? Seamănă. Toată zbaterea lor e să semene, nu să fie... Aparența să fie, că de esență mai fac ei rost... Ei cred că e suficient să fie proști ca să pară inteligenți...

În orice caz, gonesc după ticuri. Rechiziționează ticuri. Ticuri de om de treabă... Ei sînt niște terchea-berchea, dar și-au făcut rost, ba cumpărînd, ba milogindu-se, de niște ticuri de oameni dintr-o bucată. Proști ca noaptea, și-au cumpărat din economii ticuri de oameni inteligenți. Grei de cap ca plumbul, s-au învățat să rîdă sardonic de prostia altora. Ura îl domină și îi sfîșie, dar se comportă — la suprafață — ca cei mai de treabă oameni... Au zîmbete de oameni de treabă. Au și gesturi pline de tandrețe. Numai cuțitul pe care-l au întotdeauna la îndemînă demonstrează exact contrariul... Dar ei zic că, de fapt, cuțitul e acolo din întîmplare...

dialog cu cititorii

de H. DONA

Și în cursul ultimei săptămîni am continuat să primim numeroase și emoționante scrisori din partea cititorilor noștri cu privire la calamitățile care s-au abătut asupra unei bune părți a țării. Sînt în aceste scrisori mărturii cu privire la amploarea distrugerilor, la actele de eroism simplu și firesc ale atîtor și atîtor concetățeni ai noștri, cu privire la rîvna neobosită cu care se muncește pentru refacerea celor distruse, pentru ajutorarea regiunilor sinistrate. Unii ne relatează despre contribuțiile în bani, alimente și îmbrăcăminte ale locuitorilor din comunele lor (unele dintre aceste comune sînt și ele parțial sinistrate), alții despre orele de muncă suplimentară pe care le prestează voluntar cetățeni din cele mai variate sectoare de activitate. Un medic (dr. **Cornelia Iordăchescu** din comuna Pogoanele, jud. Buzău), după ce ne comunică că a subscris salariul pe o lună, ne scrie: «Dacă este nevoie, sînt gata să-mi aduc contribuția în zonele sinistrate cu modesta mea muncă de medic de circumscripție». Un alt cititor (**N. Velineanu** din Turnu Severin) își exprimă surpriza și emoția de a vedea cîți prieteni are țara noastră peste hotare: «Atîția oameni de care nu auzisem niciodată și care din primele momente s-au grăbit să ne sară în ajutor». Un cititor din Constanța (**V. Parpală**) vrea să tragă din nenorociri o concluzie optimistă: «Am citit că acum vreo 90 de ani au fost în țara noastră inundații destul de mari, dar care n-au provocat decît pagube mult mai mici. De ce? Pentru că atunci eram mult mai săraci, n-aveam nici atîtea așezări urbane, nici atîtea fabrici și uzine, nici atîtea șosele asfaltate, nici atîtea construcții agrozootehnice la sate, nici atîtea școli, nici atîtea spitale, nici multe, multe altele. Amploarea pagubelor dovedește și amploarea realizărilor noastre». De acord cu această interpretare dialectică, dar am fi preferat (și, desigur, tov. Parpală o dată cu noi) să fi dovedit bogăția noastră pe alte căi. Mulțumim tuturor celor care ne-au scris, îi rugăm să ne ierte că nu putem să le inserăm toate cuvintele spuse din inimă, dar îi asigurăm că vom păstra cu sfințenie, pentru aducere aminte, toate mărturiile primite în aceste zile. Scrisorile din județele sinistrate au fost mai puține în acest răstimp, e firesc. Așteptăm acum, pe măsura normalizării situației, să reînnodăm firul corespondenței cu prietenii noștri din Tg. Mureș și Satu Mare, din Galați și Alba Iulia, din Sighișoara și Brăila, de peste tot unde apele au lovit atît de crunt.

O scrisoare interesantă am primit de la cititorul **N. Pompiliu** din Făgăraș, care, referindu-se la apropiata vizită oficială în Franța, evocă unele aspecte semnificative ale tradiționalei prietenii româno-franceze. Despre multe din cele amintite de tov. N. Pompiliu am scris și vom mai scrie. Ascendența românească a marelui poet francez Pierre Ronsard pare să fie doar o legendă, frumoasă chiar dacă neadevărată. Sînt însă mulți alți români, mai reali decît Banul Mărăcine, care au adus o contribuție importantă la tezaurul culturii franceze. Așa după cum, bineînțeles, cultura franceză constituie de două veacuri o parte însemnată din hrana spirituală a intelectualității române.

Tot într-o tematică — să-i zicem internațională — se înscrie și ampla scrisoare pe care ne-o trimite cititorul **A. Munteanu** din Focșani cu privire la situația din Orientul Apropiat (probabil cu ocazia împlinirii a trei ani de la începerea războiului numit «de șase zile», dar care nu s-a terminat nici astăzi). Îl sfătuim pe cititorul nostru să-și adreseze studiul — axat mai mult pe analiza trecutului — unei reviste cum este «Magazin istoric». Noi ne ocupăm mai mult de prezentarea și interpretarea evenimentelor de actualitate, evenimente, din păcate, tot mai îngrijorătoare, dar care chiar prin gravitatea lor demonstrează o dată în plus justețea poziției pentru care militam: căutarea unei soluții politice a conflictului, inadmisibilitatea acaparării prin forță a unor teritorii străine, garantarea drepturilor legitime ale populațiilor și ale statelor din această regiune. Ca să revenim la scrisoarea tov. Munteanu, ne-am permite să observăm cum dumneasa acordă în mod nejustificat, ținînd seama de realitățile istorice și politice, o importanță excesivă factorului religios. De altfel și datele pe care le prezintă nu sînt întru totul exacte. Pînă în secolul al VII-lea cea mai mare parte a populației din Siria, Palestina, Egipt era de confesiune creștină, ea convertindu-se ulterior la islamism. Dar parcă asta are importanță? Problemele contemporane nu se rezolvă pe baza situației din secolul al VII-lea, ci pornind de la realitățile actuale.

Ne pare rău că într-o rubrică în care, la început, am evocat acte de umanitate, dăruire de sine, eroism, sîntem nevoiți să revenim asupra cazului acelor cititori — foarte puțini la număr, de altfel — care încearcă să cîștige diferite concursuri nu studiind, nu documentîndu-se, ci extorcîndu-ne nouă răspunsuri de-a gata. Cei ce procedează așa sînt nu numai necinstiți ci și neabili. Profesiunea noastră de ziariști ne obligă să fim la curent cu multe-multe lucrări, așa că sîntem informați și despre concursurile pe care vor să le cîștige fără muncă anumiți descurcăreți. E foarte greu deci să fim păcăliți, chiar dacă întrebările ne sînt prezentate ambalate în complimente și laude excesive. Abia un asemenea procedeu ne face prudenți.

1

Modernul Grup şcolar M.I.U., în cadrul căruia funcţionează, în afară de şcoala profesională textilă, şcoala tehnică de specializare postliceală şi şcoala tehnică de maiştri, asigurînd calificarea — respectiv specializarea — a circa 3 000 de elevi în fiecare serie. Şcoala este instalată într-un local adecvat, dispunînd de sălile de cursuri, laboratoarele, atelierele, căminul şi cantina necesare pe de o parte unei bune desfăşurări a învăţămîntului, pe de alta asigurării cazării şi hranei elevilor.

2

Unul din atelierele în care se pregătesc viitorii mecanici de întreţinere, strungari şi electricieni.

3

Ţesătoarele de mîine lucrează, ca eleve, la războaie asemănătoare celor la care vor lucra şi în fabrici.

4

Viitorii maiştri au la dispoziţie laboratoare bine înzestrate, în cadrul cărora li se dezvăluie rînd pe rînd toate «tainele» chimiei textile.

TINERI ŞI TINERE,

vreţi să deveniţi muncitori calificaţi în industria textilă?
Înscrieţi-vă la cursurile şcolii profesionale textile ce funcţionează în cadrul

GRUPULUI ŞCOLAR AL MINISTERULUI INDUSTRIEI UŞOARE

Urmînd cursurile acestei şcoli, vă puteţi califica în una din următoarele meserii:

— FILATORI
— ŢESĂTORI
— FINISORI PRODUSE TEXTILE
— TRICOTERI LA MAŞINI CIRCULARE ŞI RECTILINII
— MUNCITORI SPECIALIŞTI ÎN CONFECŢIILE DIN ŢESĂTURI ŞI DIN TRICOTAJE
— MECANICI DE ÎNTREŢINERE
— STRUNGARI
— ELECTRICIENI

Şcoala asigură calificarea în învăţămînt de zi, în cadrul Grupului şcolar al Ministerului Industriei Uşoare din Bucureşti, str. Bîrsei nr. 3 (cartierul Titan), sectorul 4. Şcoala dispune de personal didactic de înaltă calificare, de săli de cursuri, laboratoare şi ateliere înzestrate cu tot utilajul necesar unei bune pregătiri.

Se pot înscrie la concursul de admitere în această şcoală tineri absolvenţi ai şcolii generale de 8 ani, în vîrstă pînă la 18 ani, împliniţi în cursul anului (respectiv, pentru anul şcolar 1970—1971, tineri ce nu au împlinit încă vîrsta de 18 ani sau au împlinit-o în cursul anului curent, adică după 1 ianuarie 1970).

Candidaţii la concursul de admitere trebuie să aibă domiciliul în Bucureşti sau într-una din comunele situate la cel mult 50 km de Municipiul Bucureşti.

Înscrierile la concursul de admitere se fac între 1 şi 30 iunie 1970, fiind obligatorie prezentarea următoarelor acte:

— Certificat de absolvire a 8 (sau 7) clase (în original sau adeverinţă);
— Certificat de naştere în original şi copie;
— Fişa copilului de la 0—15 ani, eliberată de şcoala generală absolvită, sau certificatul medical eliberat de circumscripţia medico-sanitară în evidenţa căreia este candidatul;
— Buletinul de analiza sîngelui (efectuată cu cel mult 3 săptămîni înainte de concurs) şi rezultatul examenului radiologic pulmonar (radioscopia, radiografia sau microradiografia) efectuat cu cel mult 3 luni înainte de concurs.

Concursul va avea loc între 6 şi 14 iulie 1970 şi va consta în probe scrise şi orale la limba română şi matematică din materia claselor V-VIII ale şcolii generale de 8 ani.

Cei interesaţi a obţine informaţii suplimentare se pot adresa secretariatului şcolii, zilnic, între orele 8-20, direct în str. Bîrsei nr. 3 (cartierul Titan — tramvaiele 23-24, staţia Morarilor, sau troleibuz 84 şi autobuzele 65, 79, 101, 102, staţia Grup şcolar) ori prin telefon 43 25 30.

La întreprinderea bucureșteană **Metaloglobus** au fost semnate recent două premiere industriale. Noile produse ieșite pe poarta fabricii vor fi primite, desigur, cu aplauze la scenă deschisă de către cumpărători, și în special de cumpărătoare.

Pentru detalii, dăm cuvîntul principalilor realizatori și cîtorva dintre cei care, indirect, au participat la lansarea lor.

Ing. Valeria Rădoi, șefa serviciului creație a întreprinderii, principala autoare a unuia dintre prototipuri:

– Să nu uităm că după cele opt ore de program noi, femeile, trebuie să aplicăm cunoștințele celei de-a doua profesiuni — cea de gospodină. Timpul pierdut, incomoditatea operațiilor, iată numai doi din factorii care ne-au sugerat, aș zice, obligativitatea construirii primului robot electric de bucătărie românesc. **Doina** (denumirea robotului — n.n.) reprezintă, fără îndoială, o realizare prestigioasă a industriei noastre electrocasnice. În fișa de prezentare a noului produs este menționat: «*Robotul electric de bucătărie* **Doina** *efectuează operații multiple, fără efort fizic și în timp record: tocat carne, nuci, parmezan, pesmet, tăiat zarzavaturi crude sau fierte pentru diverse scopuri, solzi, tăiței, felii etc. De asemeni, se pot obține din zarzavaturi și fructe, crude sau fierte, pireuri, pulpe sau sucuri...*».

În rest, lăsăm ultimul cuvînt gospodinelor noastre.

Adriana Colan din secția CTC:

— Ca muncitoare care lucrez efectiv la verificarea aparatelor, găsesc că noua realizare a întreprinderii noastre este o dovadă elocventă a preocupărilor colectivului pentru diversificarea producției și pentru obținerea unor produse noi, care prin calitatea execuției și prin utilitatea lor să satisfacă în condiții mulțumitoare cerințele beneficiarilor. Ca posesoare a unui astfel de aparat, apreciez obiectiv utilitatea pe care o prezintă în gospodărie.

*

— Dv., fiind autorul principal al celui de-al doilea produs — e vorba de aparatul INFRAGRIL — ce ne puteți spune în legătură cu prezența sa în bucătăriile noastre?

— Nu numai în bucătării — precizează *ing. Wilhelm Weigel*. Faptul că INFRAGRIL folosește razele infraroșii emanate de o rezistență electrică și concentrate de o oglindă metalică, face ca el să poată fi utilizat la prăjirea, frigerea sau coacerea diverselor produse: carne, pui, mititei, pește, frigărui, fără a răspîndi nici un fel de miros. Dar acest aparat are dublă utilizare: în timp ce frige, prăjește sau coace diverse alimente, pe un capac montat deasupra sa se pot prepara ochiuri, fierbe lapte etc. Alte avantaje: economie de timp (prepararea unei fripturi durează 15 minute), modul igienic de preparare a alimentelor, costul ieftin al energiei electrice consumate și al aparatului însuși (450 de lei) și execuția modernă a aparatului sînt alte caracteristici care vin să completeze fișa de prezentare a INFRAGRIL.

Gheorghe Dutescu, directorul comercial al întreprinderii:

— La atîtea avantaje (e vorba de cele prezentate de către produsele citate mai sus), un singur inconvenient — folosirea ambelor aparate la curent de 220 V. Construcția motoarelor nu permite sarcini sub această tensiune. Deci, deocamdată, abonații la 110 V nu pot beneficia de prezența în căminele lor a acestora decît prin mijlocirea transformatoarelor. Dar faptul că atît INFRAGRIL cît și DOINA sînt insistent cerute la export ne scutește de alte

noi produse s-a făcut, mă voi rezuma la trecerea în revistă a altor aspecte legate de profilul întreprinderii **Metaloglobus**.

În cele 7 sectoare de fabricație ale unității se realizează o multitudine de obiecte și produse cu utilizări diverse: tăvi, platouri, cupe pentru fructe și înghețată, coșulețe pentru pîine, articole din aluminiu și tablă pentru sport-turism, cutii, sufertașe, bidoane, spirtiere etc. se găsesc în nomenclatorul secției de articole presate. Unul din sectoarele de fabricație ale întreprinderii produce întreaga gamă de fermoare metalice și din material plastic. Cît despre celelalte două secții: de ferodouri și garnituri de etanșare, care realizează întreaga gamă sortimentală și dimensională a acestor produse, acestea se impuneau ca o necesitate majoră pentru rețeaua de transport republicană.

În 5 ani s-au schimbat peste 2/3 din sortimentele de jucării mecanizate realizate în una din secțiile principale ale fabricii. Momentan se află în producție 38 de modele. În ultimii doi ani au fost asimilate diverse jucării electrice: electrocarul, limuzina teleghidată, mașina de cusut electrică, plus o serie de jucării mecanizate cum ar fi: maimuță pe scuter, maimuța-tobosar, de la munte la mare.

Înlocuirea vaselor din email cu altele noi — vase inox, a căror eleganță, durabilitate foarte mare și rezistență la șocuri fac să fie mult solicitate; ridicarea continuă a parametrilor fixați; preocuparea permanentă pentru calitate și diversificare — iată ce v-aș fi răspuns la eventuala întrebare: «Ce perspective se întrevăd?»

— Nu-mi mai rămîne atunci decît, în numele cititorilor «Flăcării», să vă mulțumesc pentru prețioasele informații pe care ni le-ați furnizat.

varietăți

centenarul „carului cu boi"

Printre cele patru mii de lucrări rămase de la pictorul Nicolaie Grigorescu, mai mult de douăzeci de tablouri reprezintă care cu boi în diferite ipostaze, intitulate de el (ca să citäm pe cele mai cunoscute): Pe luncă, La căratul fînului, Spre casă, Prin pădure, Înspre bîlci, Întoarcerea de la cîmp, Printre dealuri, Pe valea Siretului și altele. Cînd a apărut în public primul dintre aceste care cu boi pictate de marele maestru? Răspunsul îl găsim în catalogul celei de-a treia expoziții de pictură, sculptură și arhitectură, organizată în București acum o sută de ani — la 15 iunie 1870. Printre expozanți îl găsim și pe Grigorescu — era pentru prima dată cînd marele artist își prezenta lucrările la un salon oficial. Raionul său cuprindea 25 de picturi, între acestea fiind și unul intitulat: Care cu boi. *Juriul desemnat de Ministerul instrucțiunii pentru aprecierea operelor expuse — avînd ca președinte pe Theodor Aman — acorda la închiderea salonului premiul întîi pentru pictură «domnului Nicolaie Grigorescu, pentru lucrarea sa: Portret». Era vorba de portretul marelui ban Năsturel.*

Așadar, Carul cu boi, cea mai populară pictură românească, a împlinit o sută de ani.

Ion MANTA

înțelepții printre noi

• *Cînd ești îndrăgostit nu trebuie să vezi în ființa iubită ceea ce găsești, ci ceea ce dorești.*

Max Linder

• *Nu aveți încredere în bani, dar nu dați bani decît unor persoane de încredere.*

O.W. Holmes

• *Nu căutați, găsiți!*

Picasso

• *Nu vă înconjurați decît de bunuri de care vă puteți dispensa.*

Jerry Lewis

• *Vreți să nu fiți criticați? Nu spuneți nimic, nu faceți nimic, nu fiți nimic!*

Tati

• *Nu arunca piatra în vecini dacă ferestrele tale sînt din sticlă.*

B. Franklin

• *Nu face porțile mai mari decît casa.*

Mahatma Gandhi

• *Nu spuneți că o problemă e dificilă; dacă nu ar fi dificilă, nu ar fi problemă.*

F. Foch

• *Nu-ți supăra prietenii cu grijile tale; povestește-le mai degrabă dușmanilor, cărora știi că le vei face o bucurie.*

Bing Crosby

• *Înainte de a bate cu pumnul în masă, uită-te dacă nu e vreun cui ieșit.*

Bourvil

• *Nu încercați să vă amoriți timpul. Pentru așa ceva veți avea nevoie de o veșnicie.*

Fernandel

• *Nu comiteți crime! Ele ne împing la furt și de la furt la minciună nu e decît un pas.*

Alfred Hitchcock

recorduri și performanțe

• CEL MAI VECHI *vehicul pe roți, căruța, se consideră că a apărut de aproximativ 7 milenii.*

• ÎN URMĂ *cu aproape 2300 de ani, pe străzile Alexandriei(pavate și care, în unele locuri, atingeau 30 de metri lățime) circulau căruțe publice, un fel de getaxuri ale timpului.*

• ÎN ANUL *1650, la Paris apar birjele cu locuri fixe de staționare, la început în fața hotelului «Saint Fiacre» — ceea ce a făcut ca birjele să se numească «fiacre». Din ordinul lui Ludovic al XIV-lea a fost înființată în 1662 la Paris un fel de «linie de omnibuze» care avea niște trăsuri cu opt locuri,ce circulau pe anumite trasee, «la răstimpuri cît mai fixe».*

• ÎN ANUL *1840, la Londra se inaugurează primul transport în comun, cu 100 autobuze cu abur. În parlamentul englez s-a hotărît că aceste mașini pot circula în afara localităților cu o viteză de aproape 6 km/oră, iar în orașe cu 3 km/oră, cu condiția ca în fața mașinii să meargă un om cu un fanion roșu, pentru a preveni populația de pericolul ce se apropia.*

• PRIMUL *prototip de automobil modern a fost proiectat în 1786 de inventatorul american Evans. Proiectul său a fost respins ca irealizabil, și Evans și-a sfîrșit zilele la un ospiciu.*

• CEL MAI BĂTRÎN *metropolitan din lume este cel londonez. A intrat în funcțiune în anul 1863 și are astăzi o lungime de 407 km (din care peste 100 galerii săpate în stîncă) și 275 stații.*

• PRIMA *cale ferată din lume formată dintr-o pereche de șine pe care circulau, ce-i drept, vagoane trase de cai a fost executată în 1758 în Anglia.*

• PRIMUL *autoturism cu volan pe stînga construit în serie a fost modelul Ford T, «Lissy de tablă», fabricat fără întrerupere, doar cu mici modificări, între 1909 și 1927.*

• PRIMUL *automobil care a depășit viteza de 100 km/oră a fost realizat și condus de belgianul Jenatzy în anul 1899. După numai nouă ani, italianul Felice Nazzaro a reușit pe un Fiat să atingă, primul, viteza de 200 km/oră*

ghici, lămîie, ce-i?

...și dacă nu ghiciți, v-o spunem noi: e o lămîie. *A crescut, așa cum o vedeți, în grădina unui fermier din Tarragona, în Spania.*

stimați tovarăși

Ne scriu cititorii noștri ing. **Hugo Heger** *și* **Vasile Cadar,** *care aflîndu-se de curînd la Paris ca turiști au observat un lucru pe care l-au considerat demn de a fi consemnat:*

«Poate că în ceasurile grele prin care trecem, această fotografie va constitui un imbold la o muncă și mai susținută în vederea refacerii grabnice a economiei noastre care a suferit atît de mult în urma calamităților.

În această ordine de idei, dacă veți considera că fotografia poate fi publicată, iar din acest fapt ar rezulta pentru noi unele drepturi de autor, vă rugăm, stimați tovarăși, a le vira în contul CEC 2000».

După cum se vede, am considerat că fotografia poate fi publicată. Vi se cuvin drepturi de autor. Le-am depus în numele dv. la cont CEC nr. 2000. Vă mulțumim!

onoarea a fost salvată!

Și onoarea, și postul — bine retribuit de altfel — ale domnului George Flint se aflau în mare primejdie. De cîtva timp, domnul G.F., angajat în calitate de creier-șef (citește «agent de publicitate») la o mare uzină americană de motorete, nu mai născocea nimic. Păi ce fel de creier (și încă șef) mai e ăsta? Și tocmai cînd aceste întrebări urmau să capete o soluție fatală pentru viitorul domnului G.F., creierul domniei-sale a binevoit să reacționeze, declanșat probabil de spectrul concedierii. După ce i-a întîlnit pe cei doi frați gemeni cu gabarit nu depășit,ci supradepășit,pe care-i vedem în fotografie, creierului-șef nu i-a mai rămas decît să redacteze textul: «Iată cum se comportă motoretele noastre la greutăți».

măcar în basm...

A fost odată ca niciodată... A fost odată o pisică și o turturea care se iubeau mult și nimic pe lume nu le putea despărți...

Pe undeva mă roade hidoasa bănuială că basmul ăsta a avut în final și un simbure de adevăr că într-o zi pisicii i-a fost foame și că atunci a hăpăit poftîcioasă și fără probleme de conștiință cornea fragedă a turturicii.

Dar nu, nu ne trebuie nici un fel de simbure de adevăr. Măcar în basm să rămînă de pomină o mîță care iubește o turturea și nici prin cap nu-i trece s-o mănînce...

glob-comentar

N. POPESCU BOGDĂNESTI

UN MONUMENT NEPIERITOR

Pentru oglindirea exactă a fenomenului, rîndurile de față s-ar fi vrut mai degrabă un bilanț sec de cifre, o redare statistică mai bine decît un comentariu, verbul în astfel de circumstanțe fiind aproape neputincios să exprime ceea ce vrei, ceea ce din toată inima dorești să spui, să scoți în evidență, iar adjectivul, elementul acesta de vorbire ce dă condeiului putința să zburde pe hîrtie în măiestrite întortocheri de fraze și subtile figuri de stil, nici el nu este apt, ba parcă dimpotrivă, să pună în lumină o atît de încărcată de sensuri realitate.

Poporul român,— țara, căci poporul este țara — victimă în aceste ultime două decade de mai '70 ale dezlănțuirii din seninul nostru cer a unei apocaliptice descărcări de ape, un potop cum nu se mai cunoaște să fi fost vreodată pe meleagurile noastre, s-a înfrățit cu suferința. Atîta este de ajuns spus: s-a înfrățit cu suferința. Căci ce altceva dacă nu suferință înseamnă viețile omenești sugrumate de apele tulburi, satele șterse de pe fața pămîntului ca și cum n-ar fi fost, orașele înecate, semănăturile năclăite de noroi, fabricile și școlile distruse și mai ales sufletele atît de barbar, de cumplit traumatizate. Răni adînci pe trupul țării. Răni dureroase în inimi.

Dar durerea aceasta imensă a născut un monument nepieritor de frumusețe morală: unanima solidaritate a tot ceea ce este românesc cu victimele sinistrului, unanima și nețărmurita hotărîre a poporului nostru, condus și îmbărbătat de partid, de a alina suferințele, de a vindeca rănile.

Și a mai pus în lumină, cu o forță de netăgăduit, încă un fenomen: marea simpatie de care se bucură în lume poporul nostru. Este un fapt de care cu toții nu ne îndoiam, dar pe care suferința noastră l-a relevat de dimensiuni impresionante. State, organizații naționale din diferite țări și internaționale, cetățeni din diferite colțuri ale lumii, simpli membri ai comunității umane, au vibrat la suferințele poporului român într-un grad mai mult decît impresionant, tot atîta de amplu și de generos pe cît am vibrat noi românii înșiși la marea durere pe care o încearcă zecile, sutele de mii de compatrioți loviți de calamitate.

Ce să pui mai întîi în evidență? Ar fi un act de flagrantă injustiție să citezi drept simboli unul, lăsîndu-le în umbră pe toate celelalte, atîtea și atîtea, după cum tot o flagrantă injustiție ar fi să omiți, la o statistică riguroasă, unul, francul dăruit în contul «României» de muncitorul francez ori partea de contribuție a chinezului de rînd, a elvețianului, a americanului de rînd, a italianului sau cetățeanului sovietic, la fondurile de valori materiale și bănești, constituite în numele statelor pentru ajutorarea populației române sinistrate.

Totdeauna suferința a generat spontan acte de solidaritate omenească, spirit de dăruire. Ceea ce se întîmplă însă în aceste zile pe glob, ca urmare a gravelor traumatisme pe care le-a avut de îndurat poporul nostru, depășește, ni se pare, sfera, cadrul noțiunii de solidaritate umană. Este aici un semn mai mult decît edificator, dovada indubitabilă a atenției și simpatiei cu care este înconjurată în lume țara în care trăim, muncim, gîndim, ne bucurăm și suferim, România!

O manifestare, am zice, binemeritată, pentru cinstea și frumusețea morală a raporturilor și principiilor pe care, cu fermitate, România le promovează în lume.

Nicolae LUPU

DECIZIE SEMNIFICATIVĂ

Printre știrile zilnice asupra marilor evenimente mondiale s-a strecurat recent una, în aparență de mai mică importanță: firma Bell Telephone Laboratories din S.U.A. a hotărît să nu mai primească în viitor contracte militare.

Ne-am obișnuit pînă acum cu știri care arătau mai mult contrariul. Firmele nu numai că alergau după comenzi militare, dar acționau pe toate căile pentru a determina astfel de comenzi, a crea climatul propice cheltuielilor militare, chiar dacă acestea nu corespundeau nici cît de cît nevoilor reale. Bell Telephone Laboratories face parte din marele grup American Telephone and Telegraph Company, care în anul 1969 ocupa locul al șaselea printre marii achizitori de contracte militare, comenzile primite ridicîndu-se la 914 milioane dolari.

Din această sumă Bell încasa 30 milioane anual pentru producerea de componente de înaltă tehnicitate necesare rachetelor militare avansate. Ultima sa comandă, cu care își va încheia activitatea pentru sectorul militar, este executarea unor piese esențiale pentru sistemul de rachete antirachetă Safeguard. Cum se explică hotărîrea sa de a renunța la astfel de surse de venit? Purtătorul de cuvînt al companiei Bell a declarat că «protestele împotriva contractelor militare, împotriva războiului, precum și dorința unei părți a personalului de a trece la lucrări civile reprezintă factori care au determinat hotărîrea de a evita în viitor contractele pentru rachete». El a adăugat că cei care beneficiază de contracte militare nu mai sînt priviți în mod favorabil de opinia publică. Un om de știință de la Universitatea Stanford, Wolfgang Panofsky, care are legături cu personalul tehnic al întreprinderii Bell, a împărtășit unui reporter al ziarului «Washington Post» adîncul sentiment de frustrare care s-a răspîndit în rîndurile personalului acestei companii ca urmare a limitelor pe care contractele militare le impun activității tehnico-științifice. De altfel aceste mărturii reflectă numai o parte din nemulțumirea ce se manifestă în cercurile științifice față de consecințele cursei înarmărilor asupra progresului științei și al producției pașnice în general. Ziarul «New York Times» constata sub semnătura lui Andrew Hamilton că «iureșul înarmărilor înseamnă de fapt o acumulare a tot ce este mai rău. Lumea — scrie el — își asumă sarcina de a reaminti în mod constant, în diverse feluri, că există întrebuințări mult mai importante pentru resursele sale decît cursa pentru superioritate nucleară». Nu numai Hamilton, dar și alți ziariști sînt nevoiți să constate că avocații cursei înarmărilor îndeamnă, în fapt, la lichidarea unor avuții care se cifrează la zeci de miliarde de dolari. Asemenea constatări și mai ales cazul Bell arată încă o dată că mișcarea de protest antirăzboinică, în formele ei variate, expresie a unei năzuințe profunde de a vedea lichidată risipa de energie și alte resurse, ce decurge din cursa nebunească a înarmărilor, se transformă într-o forță efectivă, capabilă să ridice noi obstacole în calea negustoriei cu moartea. Știrea că societatea Bell părăsește acest sector al afacerilor, că începe să considere mai avantajoasă și din punct de vedere economic piața produselor civile (deși a fost încadrată în rubrica faptelor diverse) are semnificații care îi conferă o importanță mult mai mare. Măcar dacă astfel de știri ar deveni materie primă obișnuită pentru rubricile de «fapt divers» ale ziarelor lumii.

Mihai LAZĂR

PÎNĂ ȘI ÎN INCINTA N.A.T.O.

Sesiunea de primăvară a Consiliului Ministerial al Pactului Nord-Atlantic, care a avut loc săptămîna trecută la Roma, trebuia să fie, în intenția organizatorilor, o întîlnire de rutină. În general, se aprecia că miniștrii de externe și ai apărării din cele 15 țări membre vor rămîne credincioși liniei stabilite la reuniunile anterioare de la Washington și Bruxelles, adică vor menține rigiditatea pactului, anunțînd însă — sub presiunea opiniei publice — oarecare «disponibilități» (un nou termen pe cale de consacrare) în direcția destinderii. Ceea ce, de altfel, s-a și întîmplat. Chiar în primul punct al comunicatului final se reafirmă, așa cum se prevedea, că alianța atlantică este «indispensabilă», iar într-un al doilea punct se arată «necesitatea menținerii forței», calificată drept «defensivă».

Există totuși un element nou? Se pare. În al treilea punct al aceluiași comunicat final se arată că «nu este suficient să se vorbească în mod abstract despre securitatea europeană». Introducerea acestei aprecieri este desigur rezultatul tot mai puternicului curent de opinie care se manifestă și în țările occidentale în favoarea unor acțiuni precise de destindere pe plan european și, mai ales, în sprijinul convocării conferinței pentru securitatea europeană. Acest curent de opinie, ilustrat și de amplele manifestații care au avut loc la Roma, la Milano și în alte orașe în timpul sesiunii N.A.T.O., a determinat, desigur, și unele luări de poziție în interiorul alianței atlantice. Ministrul de externe italian Aldo Moro s-a pronunțat în discuțiile privind destinderea pentru «dezvoltarea relațiilor bilaterale... explorări și negocieri în domenii privind mai direct problemele securității». La rîndul său, ministrul de externe francez Maurice Schumann a reafirmat opoziția fermă a țării sale față de conceperea conferinței securității europene ca o întîlnire între blocuri și a subliniat că «fiecare stat trebuie să participe la această conferință cu o individualitate distinctă, pentru a demonstra că împărțirea Europei nu este iremediabilă». Asemenea puncte de vedere, împărtășite de o serie de alte țări membre ale N.A.T.O., au fost, dacă nu respinse, escamotate în cursul sesiunii de la Roma de S.U.A., al cărei delegați au pledat pentru menținerea pe primul plan a preocupărilor militare ale pactului. Această atitudine a stîrnit vii ecouri dezaprobatoare în opinia publică internațională. Lucru firesc, dacă se iau în considerare tendințele tot mai bine precizate pe continentul european în favoarea destinderii și cooperării.

Este astfel tot mai evident, ajungînd pînă în incinta N.A.T.O., progresul orientării constructive adoptate și de țara noastră, al cărei punct de vedere în problemele esențiale ale păcii, securității și cooperării europene a fost, din nou, precizat în interviul acordat de președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ziarului «Le Figaro»: «Dacă dorim într-adevăr să instaurăm relații de încredere și cooperare între toate țările continentului, trebuie să avem în vedere că atît în pregătirea conferinței, cît și în viitor, nu blocurile trebuie să fie acelea care să acționeze; dimpotrivă, lăsînd la o parte blocurile, reprezentanții statelor europene trebuie să se întîlnească pentru a stabili căile de eliminare definitivă a blocurilor militare și a celorlalte reziduuri ale războiului rece din viața internațională, de a salvgarda pacea și securitatea, de a întări încrederea și cooperarea între națiuni». Este exprimarea strălucită a unei politici raționale, cu larg ecou internațional, căreia România îi rămîne credincioasă.

telex

ROMA — *Cei doi ziariști de la săptămînalul «Espresso», acuzați de generalul De Lorenzo — fost conducător al serviciului de informații și contrainformații al armatei — că l-au calomniat scriind că a folosit informațiile pe care le deținea pentru o operație de șantaj politic, au fost achitați.*

LONDRA — *Conferința națională de la Hastings a organizației femeilor laburiste cere aplicarea grabnică a legii pentru retribuirea egală a muncii feminine. Din cele circa 9 milioane de salariate din Anglia, numai o zecime primesc o retribuție egală cu bărbații, la o muncă egală.*

WASHINGTON — *Discriminarea rasială în rîndurile forțelor armate ale S.U.A. face obiectul raportului unui grup de congresmeni. Se semnalează stări de tensiune acută între soldații și ofițerii albi și negri, favorizarea celor albi la înaintarea în grad și acordarea concediilor.*

PRETORIA — *Guvernul sud-african procedează în ritm accelerat la îndeplinirea programului de strămutare forțată a 4 milioane de africani aflați încă în «regiuni rezervate exclusiv albilor».*

STOCKHOLM — *Conducerea băncii suedeze de stat și directorii băncilor particulare au decis, avîndu-se în vedere tendințele inflaționiste, să blocheze creditele către industrie și întreprinderi comerciale. Ziarul «Aftonbladet» propune înghețarea salariilor și a prețurilor.*

FREETOWN — *Cel de-al 3-lea Congres al partidului de guvernămînt din Sierra Leone se pronunță pentru modificarea constituției, în sensul trecerii de la monarhie constituțională — țara este din 1961 dominion britanic — la republică.*

NEW DELHI — *Programul adoptat de trei organizații politice și sindicale indiene cere lărgirea reformei agrare prin atribuirea suprafețelor cultivabile dar nefolosite muncitorilor agricoli.*

TOKYO — *Se prevede că pînă la sfîrșitul acestui an schimburile comerciale japono-americane să atingă o creștere de 15%.*

BONN — *«Cercul roșu» — un cerc roșu pe un pătrat alb, pus la geamul din față al mașinilor — este însemnul și denumirea mișcării de protest ce se desfășoară în R.F.G. împotriva creșterii costului transportului, anul acesta de 1,5-2 ori mai ridicat decît anul trecut.*

I. CIOARĂ

OPȚIUNI CANADIENE

«Diplomație potolită» era termenul prin care comentatorii politici se obișnuiseră să definească în anii postbelici orientarea externă canadiană. Aprecierea era o consecință a manifestării de către Canada a unei politici de «partener minor» al marelui vecin: S.U.A. Practicată o îndelungată perioadă, această politică a acumulat împotriva sa doze tot mai mari de nemulțumire — atît a opiniei publice cît și a unor importante cercuri politice. «Noi trebuie să alegem între «diplomația potolită»... și o politică externă independentă»— se scria, în 1968, în lucrarea intitulată «Canada optează pentru o politică independentă?» Un titlu care nu era hazardat, întrucît depășirea etapei «diplomației potolite» se și întrezărea. În vara aceluiași an, după demisia lui Lester Pearson, acestuia îi succedase în fruntea guvernului un alt lider al partidului liberal, Pierre Elliott Trudeau, ce-și făcuse cunoscute intențiile privind «reevaluarea globală a politicii interne și externe a Canadei». Primele semne ale acestei orientări — suscitînd un larg ecou — le-au constituit, în primăvara lui 1969, anunțarea hotărîrii guvernului de la Ottawa de a reduce efectivul contingentelor sale din N.A.T.O. staționate în Europa și protestul adresat Statelor Unite în legătură cu intenția de a se amplasa rachete-antirachete Safeguard de-a lungul frontierelor canadiene (implicînd survolarea acestora) fără a se cere permisiunea autorităților de la Ottawa. Acest din urmă aspect oglindește de altfel unul dintre coordonatele de bază ale politicii externe canadiene: relațiile Ottawa-Washington sau, cu alte cuvinte, cum poate fi Canada vecin și aliat al S.U.A., păstrîndu-și totodată autonomia politicii și acțiunilor sale. Problemă cu atît mai acută cu cît o bună parte a economiei canadiene este controlată de capitalul american, fapt cu evidente implicații de ordin politic. Și tocmai de aceea, unor asemenea acțiuni pe planul politicii externe — ca de pildă cea amintită în legătură cu sistemul Safeguard, mai recenta hotărîre cu privire la extinderea limitei apelor teritoriale canadiene (ce a stîrnit o vie iritare la Washington) sau reticența manifestată față de participarea la un «pool energetic» sub egida S.U.A. — li se alătură altele, de ordin economic. Este vorba de o serie de măsuri menite să stăvilească și să restrîngă aria de activitate și sfera de influență a capitalului american în Canada — ultima dintre ele fiind separarea valorii dolarului canadian de a celui american. Toate acestea sînt elemente ce reflectă pășirea pe calea abandonării politicii practicate de guvernele liberale anterioare.

O expresie mai recentă a noilor opțiuni ale politicii externe canadiene o constituie recentul turneu al premierului Trudeau în cinci țări din Pacific — membre ale Commonwealthului — și Japonia. Observatorii scot în evidență faptul că acesta a avut loc pe fundalul disocierii tot mai accentuate a guvernului de la Ottawa de politica S.U.A. în Asia de sud-est (mergînd pînă la condamnarea directă a intervenției militare americane în Cambodgia) și al intenției Canadei de a recunoaște R.P. Chineză și a stabili relații diplomatice cu aceasta. În același context al unei politici externe pozitive se înscriu și vizitele întreprinse zilele acestea într-o serie de țări europene — între care și România — de ministrul de externe Mitchell Sharp. Transpunînd astfel în fapt ceea ce dl. Sharp, cu cîtăva vreme în urmă, definea drept una din principalele sarcini ale politicii externe canadiene — și anume o contribuție activă pentru a reduce barierele și izolarea dintre națiuni, indiferent de sistemele lor social-politice.

Ilie ȘERBĂNESCU

F.A.O.—„TRANZIȚIE ȘI SPERANȚĂ"

«Situația mondială a alimentației și agriculturii a ajuns astăzi într-un stadiu de tranziție și speranță». Această apreciere, făcută în urmă cu un an de H. Boerma, directorul general al F.A.O. (Organizația Națiunilor Unite pentru alimentație și agricultură), lua în considerare sporul însemnat al producției agricole mondiale ce fusese înregistrat — după o perioadă îndelungată — în anul agricol anterior; dar mai ales faptul că acest succes nu era numai urmarea unor condiții meteorologice mai favorabile, ci și a unor prime măsuri mai energice, întreprinse în multe țări ale lumii, privind efectuarea unor investiții crescînde în agricultură, lărgirea bazei tehnico-materiale a acesteia, folosirea sporită a îngrășămintelor și a soiurilor productive etc., măsuri care, îndeosebi în cazul promovării lor în continuare, cu consecvență, îndreptățesc optimismul pentru viitor.

O importantă contribuție la promovarea acestor măsuri a adus F.A.O. — instituție specializată a O.N.U., fondată în 1945 — ale cărei principale sarcini sînt acordarea de asistență tehnică țărilor în curs de dezvoltare și ameliorarea producției și repartizarea produselor agricole. În cei 25 ani de existență, F.A.O. a parcurs mai multe etape, determinate de evoluția alimentației și agriculturii mondiale. Dacă la începuturi activitatea sa era modestă, limitată la cîteva consultații internaționale și la difuzarea unor informații de specialitate, în prezent F.A.O. a devenit principalul organism internațional însărcinat să propună soluții eficiente și să îndrepte energiile naționale și internaționale spre lichidarea foametei și malnutriției în lume, prin intermediul F.A.O. realizîndu-se, de altfel, o mare parte din programele de asistență ale Națiunilor Unite (de exemplu 40% din fondurile Programului Națiunilor Unite pentru dezvoltare sînt repartizate F.A.O.).

În agricultura și alimentația mondială, problemele care solicită o rezolvare cît mai grabnică sînt legate de acele așa-numite «situații-paradox» existente în acest domeniu: penurie de mijloace de hrană într-o mare parte a țărilor în curs de dezvoltare și, paralel, mari surplusuri de produse agricole în țările capitaliste dezvoltate; în aceste țări populația ocupată în agricultură — numai 5—10 la sută din total — produce îndestulător pentru întreaga populație, creînd și largi disponibilități suplimentare, în timp ce în țările în curs de dezvoltare, deși marea majoritate a populației este ocupată în agricultură — în general peste 50%, și în unele țări chiar 80—90% — aceasta nu reușește să producă nici măcar mijloacele de hrană minim necesare. Aceste «paradoxuri» nu sînt, de fapt, paradoxuri, ci urmarea în primul rînd a colonialismului și, în general, a stării de subdezvoltare a multor țări ale lumii, a menținerii în cadrul acestora a unor structuri anchilozate și anacronice. În context, se reliefează și calea pentru eradicarea unor asemenea «paradoxuri»: acțiuni energice în fiecare dintre țările în curs de dezvoltare pentru diversificarea agriculturii, pentru dezvoltarea industriei (cea care este în măsură să asigure baza tehnico-materială a unei evoluții ascendente și eficiente a agriculturii), pentru promovarea unor mutații moderne în economia acestor țări.

Luînd în considerație, în primul rînd, aceste imense posibilități încă nefolosite, aprecierile optimiste apar justificate. Peste cîteva zile, în cadrul celui de-al doilea Congres F.A.O. se va căuta stabilirea unei strategii internaționale viitoare menite să îmbunătățească situația agriculturii și alimentației mondiale.

La 1 iunie, în Uniunea Sovietică a fost lansată pe o orbită circumterestră nava cosmică «Soiuz 9». Nava este pilotată de cosmonautul Andrian Nikolaev (fotografia din stînga), avînd la bord și pe cosmonautul inginer Vitali Sevastianov (fotografia din dreapta). Potrivit comunicatului agenției TASS, echipajul navei are misiunea de a executa un amplu program de cercetări și experiențe.

Iunie 1969. Un moment emoționant. Membrii Guvernului Revoluționar Provizoriu al Vietnamului de Sud prestează jurămîntul: «A fi devotat patriei și poporului».

STEAUA DE AUR A VIETNAMULUI LUPTĂTOR

În urmă cu un an, la începutul lunii iunie, de pe frontu-rile Vietnamului ne parvenea vestea constituirii Guvernului Revoluționar Provizoriu al Vietnamului de Sud. Importanța și dimensiunile evenimentului erau previzibile în contextul victoriilor succesive repurtate de Frontul Național de Eliberare, victorii care au obligat de fapt inamicul să bată în retragere, să se regrupeze, să-și facă bilanțul pierderilor și să promită — cel puțin de ochii lumii — dezescaladarea, pe care încearcă s-o convertească acum în așa-zisa «vietnamizare».

România a fost printre primele țări care au recunoscut oficial noul guvern, exprimîndu-și deplina satisfacție în legătură cu constituirea acestuia. În telegrama adresată premierului Huynh Tan Phat, președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România arăta că poporul român salută acest important eveniment politic ca o **«expresie a voinței poporului din Vietnamul de Sud care luptă cu eroism pentru libertatea și independența patriei sale, împotriva agresiunii imperialiste, în vederea realizării depline a năzuințelor populației sud-vietnameze».**

În prima sa reuniune, Guvernul Revoluționar Provizoriu a adoptat un program de acțiune avînd ca obiectiv nr. 1: victoria deplină în lupta împotriva agresorilor americani și a aliaților lor, împotriva pretinselor încercări de «vietnamizare» a conflictului. Concomitent cu măsurile pentru mobilizarea tuturor forțelor împotriva inamicului, Republica liberă a Vietnamului de Sud s-a pronunțat pentru angajarea unor convorbiri serioase — în cadrul conferinței de la Paris — pentru soluționarea conflictului pe baza programului de zece puncte elaborat de Frontul Național de Eliberare din Vietnamul de Sud.

Încercarea S.U.A. de a extinde războiul în Laos și Cambodgia a dezvăluit în fața întregii opinii publice internaționale cît valorează promisiunile de dezescaladare a intervenției militare, ce înseamnă în realitate «vietnamizarea» preconizată la Washington. Conștient de misiunea ce-i revine, în fața unui inamic care se cramponează cu înverșunare pe poziții iremediabil condamnate, Guvernul Revoluționar Provizoriu a desfășurat în decursul primului său an de existență o susținută activitate pentru sprijinirea eforturilor militare intensive în vederea dislocării și distrugerii trupelor americano-saigoneze pe toate fronturile. Pierderile suferite de inamic numai în cursul acestui an constituie dovada concludentă a creșterii capacității de luptă a forțelor de eliberare sud-vietnameze. Acum, mai mult ca oricînd în decursul acestui război prelungit, a devenit evident că Statele Unite, cu tot avantajul uriașei mașini militare de care dispun, nu pot înfrînge rezistența Vietnamului luptător, nu pot cîștiga partida militară în Indochina. Într-un interviu acordat zilele acestea revistei franceze «L'Express», ministrul de externe al Republicii Vietnamului de Sud și în același timp conducătoarea delegației care reprezintă Guvernul Revoluționar Provizoriu la convorbirile de la Paris, Nguyen Thi Binh, a declarat în termeni categorici: **«Statele Unite trebuie să înceteze războiul de agresiune din Vietnamul de Sud. Numai cu această condiție poate fi rezolvată problema Vietnamului de Sud».**

A continua escaladarea războiului, a întîrzia deliberat retragerea trupelor americane, a extinde focarul războiului și în alte țări din Indochina înseamnă a nu privi realitățile în față, înseamnă, pentru intervenționiștii americani, riscul capital de a pierde și ultima speranță a ieșirii din propriul lor impas.

Drepturile fundamentale, inalienabile, ale poporului vietnamez își au apărători de nădejde. Steaua de aur ce strălucește pe drapelul național albastru-roșu al Republicii Vietnamului de Sud este simbolul biruințelor repurtate, cu jertfe grele și cu dîrzenie, de eroicii fii ai Vietnamului de Sud, în lupta lor pentru eliberarea patriei.

D. B.

sapte zile pe pamint

CANTON

OGLINDA REALIZĂRILOR

Cantonul, cel mai mare oraş şi port al sudului Chinei populare, important centru economic şi comercial, a găzduit şi în primăvara acestui an tradiţionalul Tîrg de bunuri pentru export. Porţile tîrgului s-au închis de curînd, după ce peste 10 000 vizitatori din ţară şi din străinătate s-au oprit în faţa standurilor care — într-un impresionant panoramic — prezentau atît produse ale vechilor meşteşuguri chineze cît mai ales realizări ale industriilor nou create în anii construcţiei socialiste.

În incinta tîrgului, trei vaste pavilioane de construcţie modernă au adăpostit marea varietate de produse, a căror prezentare îmbină judicios funcţionalul cu esteticul. Am văzut acolo, expuse într-o sobră succesiune, produsele tinerelor industrii de echipament industrial, maşini şi utilaje, o bogată gamă de articole tehnico-sanitare, precum şi realizările industriei de vîrf — printre care maşini electronice de calcul. Specialiştii în diferite domenii rămîneau îndelung în faţa acestor exponate, consultînd fişele tehnice, fixîndu-şi în memorie şi notîndu-şi în agende scheme şi formule. Un viu interes s-a îndreptat în acelaşi timp spre articolele de consum. Ne-au reţinut atenţia produsele alimentare, dar standurile care literalmente ne-au furat ochii au fost acelea care etalau ţesături de mătase — de altfel marea specialitate a oraşului — de lînă şi bumbac, articole de broderie, tricotaje — în special cele pentru copii — de un aspect şi o calitate remarcabile. Bogat reprezentate au fost de asemenea papetăria, precum şi produsele din domeniul micului mobilier. O adevărată risipă de virtuozitate artistică au vădit-o exponatele artizanale: cloazoneuri, articole de sticlă şi porţelan, împletituri diverse, tablouri din pluş, mătase, os sau scoici, statuete din pietre simple, semipreţioase sau fildeş, corpuri de iluminat, abajururi, precum şi numeroase alte creaţii de un rafinat bun-gust.

În ansamblul său, Tîrgul de primăvară de la Canton a lăsat vizitatorilor o profundă impresie. Numeroase firme comerciale şi oameni de afaceri au ţinut să participe la această manifestare, interesul lor pentru realizările întreprinderilor industriale şi artizanale ale Republicii Populare Chineze concretizîndu-se în marele număr de contracte încheiate cu acest prilej.

AL. GROSSMAN

arhivă-foto

„U-505"

Submarinul *«U-505»*, supranumit «lupul numărul unu al Atlanticului», scufundase în anii 1943-1944 peste douăzeci de nave americane şi engleze. În mai 1944, cînd a fost declanşată o mare acţiune de distrugere a submarinelor germane, «U-505» a fost pur şi simplu capturat — cu ajutorul crucişătorului «Guadalcanal» şi al distrugătorului «Charlaine». Cu acest prilej aliaţii au dezlegat şi secretul faimoaselor torpile acustice germane — pe bordul lui «U-505» găsindu-se cîteva dintre acestea. «U-505», primul submarin capturat în istoria navigaţiei militare, se află acum expus la Muzeul marinei de la Chicago.

Ion MUNTEANU

PE URMELE FALSIFICATORILOR

Este oare cineva în stare să picteze după... moarte? Deşi răspunsul nu poate fi decît negativ, se pare că această minune se înfăptuieşte curent în zilele noastre. Experţii au calculat, de pildă, că numărul lucrărilor unui pictor italian decedat în 1958 a sporit, între timp, de la 18 000 la 40 000, ceea ce constituie un record absolut, chiar dacă artistul respectiv ar fi continuat să trăiască şi ar fi pictat fără răgaz zi şi noapte. «În ultimii şapte-opt ani — declară inspectorul general al poliţiei judiciare din Roma, Italo Campenni — s-a înregistrat o creştere considerabilă a negoţului cu opere de artă falsificate. Această situaţie este favorizată de pasiunea sporită a publicului pentru artă şi de dorinţa multora de a face investiţii în opere de artă». «Produsele» lansate pe piaţă de «industria delle croste» (industria picturilor fără valoare) au atins asemenea proporţii încît se spune că un pictor în vîrstă a început să-şi renege propriile tablouri — realizate cu ani în urmă — după ce a constatat că falsificatorii au abuzat de celebritatea sa pentru a-i copia lucrările cu toptanul.

Poliţia italiană a declanşat o adevărată vînătoare împotriva falsificatorilor, pentru a pune capăt activităţii ilicite a acestora pe piaţa operelor de artă şi pentru a reda creaţiilor originale prestigiul meritat. Dar lumea celor ce ocupă studiourile de pe Via Margutta din Roma — faimoasa «ambiente» — este atît de diversă, iar tainele galeriilor unde se negociază opere de artă sînt atît de bine păstrate, încît poliţiştii n-au izbutit, cu tot zelul lor, să pătrundă acolo. Cu atît mai mult cu cît pînă şi celor ce nu aveau nimic de ascuns nu le era agreabil ca poliţia să se amestece în preocupările lor artistice. Şi chiar mulţi dintre cei care îşi dădeau seama la un moment dat că fuseseră păcăliţi nu voiau să recurgă la serviciile poliţiei pentru a nu se discredita în faţa partenerilor şi, poate, în speranţa că vor profita la rîndul lor de lipsa de cunoştinţe a unor creduli pentru a le plasa falsurile achiziţionate de ei anterior. Cercul vicios se închidea astfel inevitabil şi numai cîteva scandaluri de anvergură s-au soldat cu demascarea şi pedepsirea falsificatorilor.

În aceste condiţii, poliţia a recurs la o metodă originală. La Roma a fost deschis un curs de iniţiere artistică pentru poliţişti. Ei au audiat prelegeri ale celor mai reputaţi experţi de la muzee, ale unor critici de artă, arheologi şi pictori, sculptori şi gravori. Cursul a cuprins, de asemenea, expuneri asupra diferitelor tehnici de falsificare, astfel încît la examen fiecare să fie în stare să identifice nu numai un tablou fals, dar şi o monedă «antică» — bătută în realitate anul trecut — sau o statuie prezentată ca fiind de origine etruscă... După un studiu intensiv de nouă luni, la sfîrşitul lunii mai prima promoţie de poliţişti specializaţi în falsurile de artă şi-a luat în primire misiunea...

Z.F.

Terminarea evacuării bazelor militare britanice a prilejuit mari manifestaţii ale populaţiei, în sprijinul politicii guvernului de apărare a intereselor naţionale ale ţării. Fotografia înfăţişează un aspect din portul Tobruk, la plecarea ultimului vas cu militari britanici.

cronica de trei secunde

NOI, INIMOŞII...

Iată portretul-robot al «omului care nu va avea niciodată nevoie de transplant», schiţat de însuşi Christiaan Barnard, de curînd, la Manila: omul cu inimă perfectă este muncitorul municipal, cu aspect efeminat; lipsit de vioiciune fizică şi intelectuală, lipsit de ambiţii, de energie, de spirit competitiv; un om care niciodată nu a fost pus în faţa unor probleme irezolvabile; fără poftă de mîncare; hrănindu-se doar cu legume şi fructe (condimentate cu untură de peşte şi ulei de porumb); un om care simte repulsie faţă de tutun; dispreţuind adînc pe toţi posesorii de televizoare şi aparate radio; păros; costeliv, trup nemuscolos, fără pretenţii atletice; venituri mici; tensiune, după remuneraţie — mică; colesterol puţin...

Cam asta ar fi.

Chiar dacă unele amănunte nu-mi displac — înutil să le numesc, se ştiu ele care — ansamblul mă face să strig din adîncul inimii: decît aşa — mai bine transplantul! daţi-mi o inimă nouă, dar şi probleme irezolvabile! lăsaţi-mi ambiţiile şi jur că urc pe masa de operaţie! daţi-mi energie, forţă intelectuală şi chiar un «muşchi în sînge», şi admit şapte inimi în pieptu-mi de aramă!

NOI, ZIARIŞTII...

Pe de altă parte, vine «Metropolitan Life Inssurance» care, într-un studiu consacrat problemelor longevităţii, conchide că cea mai ridicată mortalitate se înregistrează în rîndurile ziariştilor. Ziariştii mor cel mai repede şi cel mai mult, dacă se poate spune aşa — deşi asta nu contează cum se spune. Precizarea îmi întrerupe o clipă elanul vital. Nu atît prin adevărul ei ştiinţific — cît prin semnificaţie. Un destin sălbatic ne urmăreşte cu încăpăţînare pe noi, ziariştii. «Dumnezeu nu e artist» — spune filozoful, de aceea eu cred că el urăşte cu atît mai mult reportajul, ca orice scriitor ratat. După ce reportajele noastre sînt efemere, după ce cu toţii avem conştiinţa că ce scriem la ziar moare de azi pînă mîine — soarta vrea ca noi înşine, creatorii de efemeride, să fim mai efemeri decît ciobanii. Nu e de ajuns că făcînd cronică de trei secunde nu creăm nimic durabil — dar ni se dă şi o viaţă mai scurtă cu trei secunde... Atîta ingratitudine îţi poate frînge creionul. Ar fi o soluţie: să trecem la cercetătorii ştiinţifici, oameni care — după acelaşi studiu — deţin «mortalitatea cea mai scăzută», expresie care, cu puţină iluzie, ar încînta viaţa cu perspectiva nemuririi. Dar nu. Un dram de vanitate ne pironeşte pe scaunul redacţional: scriem repede — murim repede; ce scriem repede moare repede şi noi murim mai repede decît oricine. Cînd există atîta armonie între ce faci şi cît durezi, cînd arta se identifică atît de profund cu destinul omului — am fi mizerabil de laşi dacă ne-am trăda chemarea, sub presiunea celui mai odios şantaj: nemurirea.

Radu COSAŞU

Fotografia de pe coperta acestui număr al revistei săptămînale editate de «panterele negre» prezintă momentul arestării a doi dintre liderii organizaţiei.

DOUĂ VERDICTE PENTRU ŞAPTE „PANTERE"

Recentul verdict al Marelui juriu federal al statului Illinois readuce în atenţia opiniei publice americane cea mai sîngeroasă dintre acţiunile întreprinse de poliţie împotriva organizaţiei «panterelor negre». În noaptea de 4 decembrie 1969, 14 poliţişti bine înarmaţi pătrundeau într-un apartament din ghetoul oraşului Chicago. Doi lideri ai secţiunii locale a «panterelor negre» erau ucişi, alţi patru grav răniţi,şapte arestaţi sub acuzaţia de tentativă de omucidere. Reprezentanţii poliţiei au susţinut că încă înainte de a intra în apartament «panterele» au tras asupra lor. Ancheta iniţială a conchis că uciderea celor doi lideri negri ar fi fost «omor justificat». Verdictul respectiv a fost însă considerat de mulţi observatori discutabil. O a doua anchetă, întreprinsă la indicaţia Marelui juriu din Illinois, constată «neconcordanţe flagrante între mărturiile depuse de ofiţerii de poliţie şi probele materiale». Cercetarea atentă la faţa locului a dovedit că poliţia a fost cea care a deschis focul şi că unul dintre liderii negri ucişi — Fred Hampton — nici nu avusese măcar timpul să se ridice de pe pat. Ca atare, s-a hotărît anularea acuzaţiilor aduse celor 7 arestaţi.

Faptele relatate nu constituie decît unul dintre episoadele războiului dintre poliţie şi panterele negre. Război declarat încă de la naşterea, în 1966, a acestei organizaţii a tinerilor negri, care, aşa cum arată revista americană «Political Affairs», «oglindeşte radicalizarea crescîndă a ghetoului şi dezvoltarea spiritului politic al comunităţii negrilor». Calea aleasă de «panterele negre» — teroare şi violenţă împotriva teroarei şi violenţei rasiste — nu este decît una dintre căile de luptă împotriva discriminărilor rasiale din S.U.A. Popularitatea de care s-a bucurat de la început organizaţia în ghetourile negre a fost considerabilă. Treptat, «panterele» şi-au cîştigat simpatizanţi şi în cercurile liberale ale opiniei publice albe. Deşi poliţia a reuşit să reducă la tăcere pe mulţi dîntre membrii — şi aşa puţin numeroşi — ai organizaţiei, fie punîndu-i îndărătul gratiilor, fie pur şi simplu omorîndu-i, Edgar Hoover, directorul F.B.I., a declarat că «panterele negre» reprezintă organizaţia cea mai de temut a noii stîngi. În cei aproape patru ani de existenţă, «panterele» au reuşit să formeze organizaţii în 33 de state americane, vădind şi semne de maturizare politică. Între altele, au înţeles că orientarea exclusivă spre acţiuni armate împotriva poliţiei le oferă prea puţine perspective. Au recunoscut de asemeni necesitatea unităţii tuturor forţelor progresiste din S.U.A., la care au făcut apel spre a obţine sprijin în lupta pentru cîştigarea de drepturi constituţionale şi contra campaniei susţinute împotriva lor de poliţie sub pretextul apărării ordinii. Apelul acesta ca şi verdictul de la Illinois n-au rămas fără ecou. Au găsit o largă audienţă în zilele cînd întreaga Americă progresistă comemora asasinarea lui Martin Luther King şi,zguduită de uciderea studenţilor — albi şi negri — din Kent, Augusta şi Jackson, participa la marşul de protest împotriva represiunii.

Delia ŞTEFAN

memento

Prezentat de:

Traian STOICA (carte)
Magda MIHĂILESCU (cinema)
E. DASCĂLU (muzică și televiziune)
Cornel BOZBICI (plastică)
Sanda FAUR (teatru)
Vlad MUȘATESCU (disc)

carte

● La Editura Academiei Republicii Socialiste România a apărut un compact volum intitulat **Pagini de veche artă românească** — de la origini pînă la sfîrșitul secolului al XVI-lea. Conținînd o seamă de studii semnate de Răzvan Theodorescu, Pavel Chihaia, Madeleine Andrianne van de Winckel, Eugenia Greceanu, Corina Popa, Emil Lăzărescu, volumul constituie o prețioasă contribuție (mai ales că unele domenii sînt abia acum investigate) la valorificarea istorică și estetică a produselor materiale și spirituale din epoca respectivă.

● Petre Stoica: **Orologiul**. Volumul adună între coperțele lui selecțiuni din cele șase cărți de poeme, cîte i-au apărut poetului pînă acum. Mai întîi, remarcăm autoexigența autorului la întocmirea prezentei culegeri. De pildă, din prima sa carte (Poeme, 1957) nu se publică decît o singură poezie. Modern fără exces, de o interioritate blîndă, dar cu ecouri dense, meditativ nediscursiv, însă cu semnificație, posesor al unei expresii simple cu rafinament, Petre Stoica și-a conturat un profil (l ditura Mihai Eminescu).

● La Editura politică, redacția Literaturii pentru tineret, a apărut **Un univers într-o carte**, lucrare în paginile căreia se află studii datorate unor prestigioși autori din diferite domenii de știință și cultură, ce introduc lectorul în «universul» unei problematici diverse a spiritualității contemporane.

● Noua carte de proză de factură memorialistică și autobiografică a lui Sütő Andras (apărută în limba maghiară la Editura Kriterion) se cheamă **Un vis ușor**.

● În colecția Lyceum (Editura Albatros) au apărut **Scrieri alese** de Alecu Russo. Ediție îngrijită de Geo Șerban; studiu introductiv și note finale de Teodor Vîrgolici.

● Virtuosul prozator și răscolitor cercetător al destinelor omenești: Dino Buzzati, e prezent în librăriile noastre cu **Monstrul Colombre** (și alte patruzeci și șapte de povestiri). Remarcabilă traducerea din limba italiană semnată de Florin Chiriițescu (Editura Univers).

● O nouă serie a colecției Biblioteca pentru toți: «Maeștrii literaturii polițiste». Volumele inaugurale: **Șoimul Maltez** de Dashiell Hammett; **Poștașul sună întotdeauna de două ori** de James Cain; **În fiecare zi e iarnă** de Margaret Millar. Traducere și prezentare de Constantin Popescu.

cinema

● **Cei 1 000 de ochi ai doctorului Mabuse**. Marele cineast Fritz Lang evocă amintirea personajului ce i-a sporit cîndva celebritatea. Cinematograful de astăzi a modificat însă mecanismul groazei și însuși Lang nu a ocolit toate complicațiile noi și inutile. Interpreți — Dawn Addams, Peter van Eyck, Wolfgang Preiss, Gert Fröbe, Werner Peters, Andrea Cecchi.

● **Vînătorul de căprioare**. Lumea lui J. Fenimore-Cooper reconstituită prin eforturile unite ale regizorilor Pierre Gaspard-Huit și Sergiu Nicolaescu, ale caselor Franco-London Film, O.R.T.F.-Deropa, «București». Interpreți — Helmuth Lange, Pierre Massimi, Sophie Agacinski, Carola Wied, Colea Răutu, Patrick Peuvion, Nicolae Secăreanu, Charles Moulin, Jackie Lombard.

● **Tony, ți-ai ieșit din minți!** Sub un titlu de comedie năstrușnică se ascunde un apel la gingășie și solidaritate umană. Regia — Vera Plivova și Drahuse Kralova (R.S.C.). În distribuție — Ludvik Kroner, Vera Tichankova, Pavla Marsalkova, un grup de copii

Marina Vlady

● Mari cineaști de ecranele noastre: **Orson Welles** (Procesul), **François Truffaut** (Mireasa era în negru), **Elia Kazan** (Splendoare în iarbă), **Arthur Penn** (Urmărirea).

● Dintre filmele așteptate în această lună, puține sînt în stare să ne atragă cît de cît atenția: **Subiect pentru o schiță** de Serghei Iutkevici (cu Marina Vlady, Nikolai Grinko, Iuri Iakovlev), **Mooștrii** de Dino Risi (cu Vittorio Gassman și Ugo Tognazzi), **Familia Toth** de Zoltan Fabri, **Cadavrul viu** de Vladimir Vengherov cu Alekșei Batalov.

● Actorul francez Gérard Blain este atras și el de regia de film. De curînd a terminat un scenariu intitulat **Prietenii** și anunțat ca o versiune modernă a lui **Pygmalion**. În filmul a cărui răspundere și-o asumă în totalitate, Blain nu și-a rezervat nici un rol.

disc

● «Aria di postiglione», din capriciul pentru clavecin «La plecarea fratelui iubit» dă la iveală nemărginita dăruire a titanului Johann Sebastian Bach. Geniul său descoperă și pentru trompetă teritorii inabordate și posibilități nebănuite (ECE-0418/II/2).

● «Concert pentru trompetă și orchestră în Re major», o remarcabilă și scînteietoare operă a unui Mozart mai puțin cunoscut. Leopold Mozart, lăsat în umbră de orbitoarea strălucire a unui fiu de geniu (Amadeus Wolfgang), a creat totuși o seamă de simfonii, concerte etc. Reunindu-și eforturile, «Norddeutsche Rundfunk» ca orchestră, Otvös ca dirijor și André ca solist, au reînviat o gingașă creație, acoperită, poate pe nedrept, de uitarea vremilor (ECE-0418/II/3).

● Orchestra **Jack First Mariachi Brass** (destul de acceptabilă replică a celebrei formații «Tijuana Brass») înregistrează pentru «Electrecord» un autentic festival de muzică ușoară instrumentală, de neîndoielnică valoare interpretativă. Transcripțiile unor celebre melodii ca «Midnight in Moscow» sau «Santa Lucia» sînt excelente. Iar «Humoresca» lui Dvorak, în varianta shake, merită aplauze la scenă deschisă (EDE-0435).

plastică

● **Retrospectiva Brâncuși** de la Muzeul de artă poate fi socotită ca un eveniment memorabil. Anul trecut, la Philadelphia (S.U.A.), au fost adunate pentru prima oară la un loc 82 de sculpturi răspîndite în muzeele lumii. Retrospectiva de la București însumează 49 din aceste lucrări, acoperind toate epocile de creație ale lui Brâncuși, de la studiile după opere clasice la lucrări de maturitate astăzi celebre ca: «Cumințenia pămîntului», «Sărutul», «Prințesa X», «Cocoșul», variante ale «Domnișoarei Pogany», «Păsări măiestre» etc., unele din ele fiind expuse pentru prima oară în țară.

● Grupate în cîteva cicluri «Dansuri magice», «Nuduri», «Arcașul» ș.a., miniaturile în pastel ale pictorului **Th. Simionescu** ne relevă un desenator preocupat în primul rînd de expresivitatea formelor. Liniile împrumută ceva din moliciunile creionului, dar esențială este ritmica mișcărilor acestor personaje, elocvența lor plastică, un fermecător balet de corpuri imaginat pe albul hîrtiei (galeria de artă «Amfora», Mihai Vodă 2).

● Părăsind jocurile de copii din peisajele feerice anterioare, **Aurelia Matei** se abandonează inspirației livrești căutînd echivalențe plastice unor metafore lirice. Dar dacă jocurile au dispărut, în schimb apare, ca un motiv obsesiv, masca simbol al ambiguității. Dacă Aurelia Matei era un pictor al realului, de la o expoziție la alta asistăm la o tot mai accentuată dezintegrare a imaginii, gestul pictural fiind mai spontan, mai neașteptat, trădînd neliniști și preocupărea de a crea, în primul rînd, o atmosferă de mister lirism ca în «Vîrtej», «Somn» sau «Drumul oamenilor II» (holul Teatrului Mic)

● Din mari suprafețe de culoare **Pavel Boboia** construiește peisaje și flori, departe de descrierea anecdotică. Totul e esențializat, accentul căzînd adeseori pe sugerarea formelor. Ceea ce reține însă atenția e rolul psihologic acordat gamelor cromatice, unde galbenul poate sugera o vară toridă sau verdele arborescențele unei păduri (Ateneul tineretului, Aleea Alexandru 38).

● **Elena Avramescu** își încearcă talentul dăltuind în egală măsură piatra sau lemnul, sau modelînd ghipsul. Ceea ce domină cele 10 lucrări expuse sînt nelinistea formelor și căutarea unei intensități a expresivității în limitele unui real figurativ, și reușita e evidentă în «Maternitate» (Ateneul tineretului, Aleea Alexandru 38)

● **«Viața pasionată a lui Bruegel»** a scriitorului Felix Timmermans este în primul rînd o biografie romanțată. Pe fundalul social pitoresc al epocii autorul reconstituie viața lui Bruegel cel Bătrîn, cel care avea să creeze pe planul picturii profundele sale meditații și viziuni despre om și nelinistita lui existență (Editura Meridiane)

muzică

Viața muzicală a Capitalei, sub semnul unor de seamă evenimente:

● După cum am mai avut satisfacția să anunțăm, **Orchestra simfonică din Bamberg**, căreia ilustrul nostru compatriot Ionel Perlea i-a dat un plus de strălucire și faimă, concertează la București sub bagheta dirijorului **Heinz Wallberg**. Programele celor două concerte din sala Ateneului: la 7 iunie — Uvertura «Euryanthe» de Karl Maria von Weber; «Metamorfoze simfonice pe teme de Weber» de Paul Hindemith; Simfonia a VII-a de Beethoven. La 8 iunie — Simfonia nr. 36 (Do major) de Mozart; Poemul simfonic «Till Eulenspiegel» de Richard Strauss; Simfonia I (Do minor) de Johannes Brahms.

● Iată și programele complete ale celor cinci concerte ale **Orchestrei simfonice din Stockholm** sub conducerea marelui muzician, și compatriot **Sergiu Celibidache**. La 11 și 14 iunie, ora 20: poemele «En saga» de Jan Sibelius; «Mathis der Maler» (Mathis pictorul) de Paul Hindemith; «Tablouri dintr-o expoziție» de Musorgski-Ravel. La 12 și 15 iunie, ora 20: «Ritornello» de Ingmar Lidholm; «Ma mère l'oie» (Mama mea gîsca) de Ravel; Concert pentru orchestră de Béla Bartok. La 14 iunie, ora 11: «Ma mère l'oie»; Preludiu și Moartea Isoldei de Wagner; Simfonia a

Sergiu Celibidache

II-a de Brahms. Toate concertele au loc în Studioul RTV

● Un distins muzician și bun prieten al melomanilor din România, dirijorul italian **Carlo Zecchi**, la pupitrul Filarmonicii, într-un promițător Festival Mozart: Serenada «Haffner»; Concertul pentru pian și orchestră (La major) — solistă **Maria Cardaș**; Divertisment (Re major) (6 iunie, Ateneu).

● În ciclul «Tinerii cîntă tinerilor», semnalăm concertul orchestrei Liceului de muzică nr. 2, dirijată de **Nicolae Ghiță** (Mendelssohn-Bartholdy și Ceaikovski), și orchestrei Liceului de muzică nr. 1, dirijor **Constantin Petrovici**, cu un program încadrat în manifestările BICENTENARULUI BEETHOVEN (7 iunie, Ateneu).

● Interesant «Concert de serenade» (Mozart, Britten, R. Strauss, Dvorak) oferit de Orchestra simfonică a Filarmonicii, dirijată de **Mircea Cristescu** și cu concursul tenorului **Valentin Teodorian** și al cornistului **Erwin Gesswein** (9 iunie, Ateneu).

● Cvartetul «Philarmonia» (**George Nicolescu** — vioara I, **Teodor Tineu** — vioara II, **Gh. Jalobeanu** — violă, **Marius Suciu** — violoncel). Program BEETHOVEN (10 iunie, sala mică a Palatului).

● Din nou muzică de cameră: cvartetul de coarde (**Mariana Sîrbu, Nicolae Duca, C. Zanidache, Mihai Dăncilă**) și pianistul **Peter Grossman** prezintă un program Schubert (Cvartetul «Fata și moartea») și Brahms (Cvintetul pentru pian și coarde) (11 iunie, Studio Ateneu).

teatru

● **Salată de capete** de Ilie Păunescu și Paul Aristide (Teatrul de stat din Oradea, secția română): spectacol de euforică dezlănțuire a fanteziei, armat în solide intenții satirice (regia — Mihai Raicu, scenografia — Stelian Anton). Aceeași trupă anunță și premiera cu **Cercul vicios** a lui Teodor Mazilu (regia Ion Mîinea); cum se vede, gustul pentru comedia mazilianâ o vreme privita cu destulă rezerva se regăsește tot mai insistent în programul repertorial al teatrelor.

● **Comedia cu olteni** a lui Gh. Vlad și-a purtat hazul — din București, via Reșița — pînă pe scena Teatrului «Mihai Eminescu» din Botoșani, unde s-a convertit, în regia lui Eugen Traian Bordușanu, într-o dulce și moicomă comedie moldovenească, cu olteni «sînstiți și cumsăcadi». Nu avem vreo știre ca piesa să se fi jucat și acasă la ea, în capitala Olteniei.

● Valeriu Moisescu, oaspete al teatrului botoșenean, a montat aici, cu știuta-i originalitate și vervă scenică, nemuritoarea comedie **D-ale carnavalului**. O nouă din multiplele versiuni spectaculogice posibile ale operei caragialiene pe care sperăm să o putem confrunta — în București — cu spectacolul lui Lucian Pintilie.

● Păpușarii clujeni, credincioși unei vechi și frumos împlinite pasiuni pentru arta mimului, prezintă — în regia lui Kovács Ildikó — un excelent program de **Pantomimă**. «Circul», «Vitrina», «Plictiseala», «Păpușarul și marioneta», «Viața pomului» — iată cîteva din titlurile celor 18 numere în care mijloacele tradiționale ale genului se interferează cu gîndirea și expresia modernă a mimei, arta tăcerilor, arta celei mai directe comunicări.

● Săptămîna aceasta, Teatrul «Nottara» își prezintă spectacolele **Petru Rareș, Crimă și pedeapsă** și **Viziuni flamande** pe cîteva din cele mai importante scene iugoslave

televiziune

DUMINICĂ. Înregistrarea meciului de **fotbal** România-Cehoslovacia desfășurat cu o zi înainte la Guadalajara (17.00) ● Avanpremieră la concertele Orchestrei simfonice din Stockholm, sub bagheta lui Sergiu Celibidache: înregistrarea unor fragmente din suita de balet «Spărgătorul de nuci» de Ceaikovski (18.30) ● Din nou Guadalajara, de data asta «în direct»: Anglia-Brazilia (19.50).

LUNI. **Între metronom și cronometru**: 1) Litoralul românesc. 2) Fabuliști români (20.00) ● De prezența în țara noastră a ilustrei formații simfonice din Bamberg, dirijată de Heinz Wallberg, beneficiază și telespectatorii care vor videoaudia transmisia părții a doua (Simfonia I de J. Brahms) a concertului de la Ateneu (21.00)

MARȚI. **Seară de teatru**. În premieră TV: «Hero și Leandru» de Franz Grillparzer, unul dintre cei mai realizați dramaturgi de limbă germană, un fel de «furios» al veacului trecut. În fruntea distribuției: Smaranda Olteanu — Hero și Stefan Iordache — Leandru (20.15).

MIERCURI. **Telecinemateca**. «Escrocii» — din nou, un film semnat Federico Fellini. Doi interpreți binecunoscuți: Giuhetta Massina și Franco Fabrizi (20.15) ● O transmisie de la Sofia, unde se desfășoară Festivalul internațional de muzică ușoară «Orfeul de aur» (22.20) ● Transmisia «în direct» a meciului de fotbal România-Brazilia (23.50).

JOI. Se reintroduce — de mult era așteptată — o rubrică de **Dialog cu telespectatorii** (21.45).

VINERI. Filmul televiziunii poloneze «Maestrul», cu Zbigniew Cybulski (20.00) ● Cu aceeași plăcere îl revedem și îl reascultăm pe prințul jazului, Benny Goodman, într-o înregistrare din zilele recentului său turneu în România (22.25).

SÎMBĂTĂ. Participăm — fără riscuri — la o vînătoare de urși, prin intermediul unui documentar TV realizat de Horia Vasiloni (22.50) ● Pe programul II, un film de balet, «Laburintul», realizat de televiziunea cehoslovacă și distins cu cel mai mare premiu la Festivalul **Prix Italia 1969** (20.45).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru concursul Pronosport nr. 23 din 7 iunie 1970

I.	Oțelul-Prog. Brăila	1
II.	Poiana-Metalul Tg.	x
III.	Gloria Bd.-Chimia Sv.	1
IV.	Știința Bacău-Metrom	1
V.	Metalul Huned.-C.F.R. Tim.	2
VI.	Electroputere-Vagonul	1
VII.	Metalul Tr.S.-C.S.M. Sibiu	1
VIII.	Arezzo-Foggia	x
IX.	Cesena-Perugia	1
X.	Genoa-Mantova	x
XI.	Livorno-Catania	1
XII.	Reggiana-Atalanta	x
XIII.	Varese-Monza	x

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

41 505

COPERTA NOASTRĂ
Fotografie de Traian PROSAN
Prezentarea artistică: Alexandru FRANCISC

FLACĂRA. Redacție: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii»

PLACÁRA-ALBUM

24
'70

FLACARA

ANUL XIX
NR. 784
13 IUNIE 1970

reportaj de sapte zile

ore fierbinți

Răspunzînd cu înflăcărare chemării conducerii partidului nostru, a tovarășului Nicolae Ceaușescu personal, colectivele largi de oameni ai muncii — români, maghiari, germani, sîrbi și de alte naționalități — și-au subordonat întreaga activitate productivă, asemeni unei totale dăruiri, uriașului efort pentru recuperarea pagubelor provocate de inundații, pentru asigurarea reluării producției în ritmurile necesare îndeplinirii integrale și exemplare a planului de stat în acest ultim an al cincinalului.

Sub conducerea organelor și organizațiilor de partid, în uzine și fabrici, pe șantierele și ogoarele patriei, eroica noastră clasă muncitoare, țărănimea cooperatistă, intelectualitatea — animate de simțămintele solidarității socialiste, ale înaltului patriotism și spirit de abnegație — fac dovada hărniciei și talentului creator, suplimentîndu-și angajamentele, punînd în valoare rezerve nebănuite, luptînd din răsputeri pentru restabilirea și normalizarea întregii vieți economice și sociale.

portret-instantaneu al reconstrucției

Județul Argeș, puternică zonă industrială a României socialiste, este și el prezent în uriașa acțiune de redresare a vieții economice. Pretutindeni, pe întreaga rază a județului, colectivele de oameni ai muncii de la orașe și sate își suplimentează angajamentele inițiale, hotărîți să-și aducă o contribuție esențială la recuperarea pagubelor pricinuite de revărsarea năpraznică a apelor. Astfel, pe ansamblul industriei județene, planul producției-marfă a sporit în urma noilor angajamente de la 120 milioane la 160 milioane lei; volumul de livrări la export a crescut de la 7 324 milioane la 10 671 milioane lei-valută, economiile la prețul de cost însumează 34 milioane lei față de 20 milioane, angajamentul inițial. Iată și cîteva exemple concrete desprinse din activitatea unor întreprinderi teritoriale. *Uzina de automobile-Pitești* și-a majorat angajamentul inițial cu 15 milioane lei la producția-marfă, angajîndu-se totodată să realizeze un milion lei economii la prețul de cost și un milion lei beneficii. *Uzina mecanică-Muscel* și-a mărit cu 12 milioane lei planul la producția-marfă, iar *Combinatul petrochimic-Pitești* s-a angajat să obțină în plus 10 milioane lei economii la prețul de cost și 3 milioane beneficii.

Și pentru că, acum mai mult ca oricînd, este nevoie de mult, tot mai mult material de construcții, *Întreprinderea de poduri și materiale prefabricate din beton* va da în plus la prefabricate din beton armat 644 000 mc și 15 tone construcții metalice (doar aici și la Giurgiu se fabrică deschizături de poduri, și știm cu toții cîte poduri C.F.R. și rutiere au fost distruse de furia rîurilor). Nici industria locală a Consiliului popular județean cu întreprinderile sale de la Pitești, Curtea de Argeș și Cîmpulung nu-și precupețește eforturile. Se vor da peste plan: 400 tone var, 200 tone mozaic, 5 000 tone piatră brută calcar etc. La fel *C.E.I.L.-Pitești*, printr-o mai bună gospodărire a aceleiași cantități de masă lemnoasă, va da în plus: 5 000 mc bușteni pentru industrializare; 2 000 mc lemn de foc; 1 500 mc cherestea și mobilă în valoare de 400 000 lei.

Pentru a întregi acest succint tur de orizont al activității unui județ, vom arăta pe scurt și contribuțiile sectorului agricol. Oamenii muncii din agricultură s-au angajat să obțină, tot peste planul general inițial, 600 tone grîu-secară, 1 235 tone legume, 531 tone carne, 601 hl lapte, 705 tone fructe. Nu vom putea uita nici contribuțiile cetățenilor — donații de bani și obiecte. Pînă la 6 iunie a.c. în contul 49 803 al filialei Argeș a Băncii Naționale erau depuși 2 745 055 lei contribuția benevolă a salariaților, iar în contul 2 000 suma de 1 754 040 lei.

Iuliana POP

porțile de fier, un exemplu al superlativului cotidian

La Porțile de Fier, viitoarea cetate de lumină a țării, apele s-au arătat încă o dată mai slabe decît omul. În ciuda furiei apelor din săptămîna trecută, cînd viitura lovea șantierul, calmul și-a pus amprenta peste întreaga activitate a constructorilor. S-a stabilit o relație direct proporțională: apele au atins cea mai înaltă cotă cunoscută la Porțile de Fier, iar colectivele de muncitori au înregistrat cel mai ridicat ritm de cînd se lucrează la acest obiectiv. Producției suplimentare de 10,5 milioane lei obținute la sfîrșitul lunii trecute i s-au adăugat succese prestigioase în fiecare zi. La 5 iunie la Șantierul III Complex-betoane s-a obținut o producție record: 2 819 mc betoane hidrotehnice, în timp ce la barajul deversor se atinsese cel mai mare ritm zilnic — 2 500 mc betoane.

Durerii care a lovit țara i s-a răspuns — pe Dunăre — cu luciditate și intensificare a eforturilor. Aici angajamentele capătă proporții neașteptate, pe măsura unei hărnicii și a unei organizări a procesului de producție de cea mai înaltă calitate. Cred că nici un elogiu adus muncitorilor de la hidrocentrală nu poate să pară exagerat. Graficele de producție stabilite în amănunt pentru fiecare schimb în parte sînt de fiecare dată, dacă nu depășite, cel puțin îndeplinite la gradul celei mai pretențioase exigențe.

Alteori însă succesele sînt spectaculoase. Într-o singură zi au fost expediate punctelor de lucru 2 809 mc beton hidrotehnic, dintre care mai mult de jumătate fusese realizat de schimbul condus de Pavel Iacob. Pe de altă parte, cercetarea și inventivitatea capătă aici haină de veritabil proces de producție. Lotul I, condus de inginerul Nicolae Cahan, a pregătit toate condițiile pentru exploatarea a noi surse de agregate. Nu peste mult timp vor fi puse în funcțiune două graifere plutitoare care vor scoate pietriș din albia Dunării.

Și încă un succes de prestigiu: lucrările primului grup care va produce zilnic 1 milion kW/oră vor fi devansate cu circa 16 zile.

Petre ANGHEL

pulsul dunării

Începînd din 9-10 iunie, nivelurile au fost în scădere ușoară pe întreg sectorul românesc al Dunării. La Turnu Severin scăderea este de pe acum de circa 60 de cm față de cota culminației viiturii și ea va totaliza la finele lunii circa 150-180 cm; la Hîrșova scăderea este deocamdată doar de cîțiva cm, dar la finele lunii va ajunge la aproape 1 m. Pericolul pentru diguri va fi trecut cînd cota apelor Dunării — acum o puteți urmări cu ajutorul acestei hărți în cunoștință de cauză — va atinge valori ce se vor situa în jurul cotei de inundație.

Pe hartă sînt indicate și cotele maxime atinse de Dunăre în trecut. După cum puteți vedea, în dreptul unui mare număr de puncte hidrometrice fluviul a doborît recent propriile sale recorduri.

Nu vă alarmați dacă în cursul săptămînii viitoare, în locul scăderilor îmbucurătoare, veți auzi timp de cîteva zile că apele au niveluri staționare sau marchează chiar creșteri ușoare. Este vorba de o nouă culminație pe Dunărea superioară, de proporții mult mai mici, care în momentul apariției revistei abia a depășit Budapesta. Și cum viteza apei este doar de 3-4 m pe secundă, ea se va face simțită peste cinci-șase zile. După aceea, apele, din nou, vor marca scăderi simțitoare.

șantier edilitar în zonele sinistrate

Convorbire cu ing. Ion GĂVOZDEA, vicepreședinte al Comitetului de Stat pentru Economia și Administrația Locală

— În legătură cu multiplele probleme care stau în fața orașelor afectate de revărsarea apelor care este acum cea mai stringentă?

— Pe primul loc pe agenda preocupărilor se pune asigurarea unui cămin celor care l-au pierdut. După cum se știe, înainte și în timpul inundațiilor, organele de partid și de stat locale au luat măsuri de primă urgență. Au evacuat cetățenii și le-au asigurat cazare, provizoriu, în clădiri administrative, școli, la familii cu locuințe mai spațioase, în căsuțe prefabricate, montate în foarte scurt timp, și chiar în corturi. Pe măsură ce apele s-au retras, s-a permis imediat lucrările de reparații, mulți cetățeni întorcîndu-se la locuințele lor. Totuși, aproximativ 5 000 de familii din orașele lovite de calamitate nu mai au cămine, gospodării, iar alte cîteva mii de familii se vor putea muta în case lor abia după ce acestea vor fi reparate. Adică, în maximum două luni.

Cît privește situația celor aproape 5 000 de familii ale căror locuințe au fost distruse, ea este în curs de soluționare prin grija organelor locale, potrivit prevederilor Hotărîrii Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România și a Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste, privind unele măsuri de ajutorare a populației și a cooperativelor agricole de producție care au avut de suferit din cauza calamităților naturale din luna mai 1970. Astfel, hotărîrea prevede că încă în acest an să se construiască în localitățile calamitate, peste prevederile planului de stat, un număr de 5 000 de apartamente.

— Hotărîrea, ca și măsurile luate au fost primite cu cea mai vie satisfacție de cetățeni, care văd în efortul material suplimentar al statului o expresie a grijii față de om. Volumul sporit de lucrări ridică însă probleme de proiectare, de asigurarea materialelor, utilajelor, specialiștilor, a mîinii de lucru calificate și necalificate. Ce s-a făcut în acest sens? Ce se prevede?

— Este cunoscut faptul că, imediat după retragerea apelor, în fiecare localitate s-au început operațiunile de remediere a stricăciunilor prin concentrarea tuturor forțelor locale și cu sprijinul primit din partea altor județe care au trimis în aceste localități mijloace de transport, utilaje, diferite materiale precum și echipe de muncitori. Astfel, în Satu Mare — oraș care are de construit suplimentar 1 650 apartamente — vor lucra nu numai colectivele întreprinderii județene de construcții, ci și subunități ale Trustului local de construcții din Baia Mare, ale Trustului de construcții din Oradea, ale

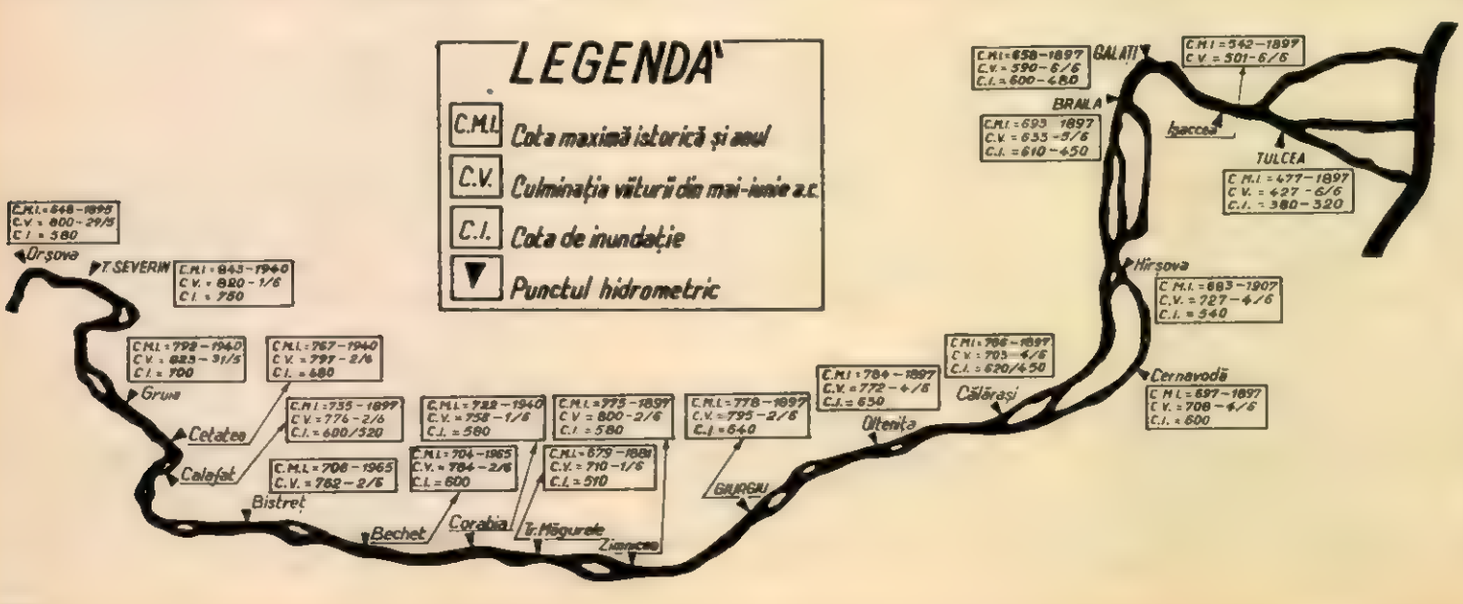

Întreprinderii de construcții montaje-Cluj ș.a. Realizarea construcțiilor la Alba Iulia va fi sprijinită de constructorii din Hunedoara etc O serie de lucrări se vor executa cu ajutorul militarilor. Toate locuințele atribuite suplimentar vor trebui să fie date în folosință încă în cursul acestui an.

— *Care este situația refacerii dotărilor edilitare din orașele calamitate?*

— Aceste lucrări au avut destul de mult de suferit, însă s-au alocat de pe acum fonduri de investiții suplimentare care vor permite readucerea în stare de funcționare a tuturor instalațiilor și rețelelor subterane afectate de inundații. Din producția curentă și prin dirijarea de la alte județe, s-au putut pune la dispoziția orașelor sinistrate cîteva zeci de autovidanjeze necesare la desfundarea canalelor astupate de mîl. S-au trimis materiale și specialiști pentru curățirea, repararea și repunerea în funcțiune a stațiilor de epurare, tratare, decantare și filtrare a apei.

Muncitori și tehnicieni, înzestrați cu utilajele necesare, participă, din toate colțurile țării și din București, la refacerea grabnică a drumurilor, străzilor și podurilor distruse sau avariate.

În toate aceste acțiuni, specialiști de la institutele de proiectare, de la direcțiile de construcții sistematizare și gospodărie comunală din Comitetul de Stat pentru Economia și Administrația Locală contribuie, alături de cadrele locale, la soluționarea competentă a multiplelor probleme edilitare care se pun. Pe plan central, Comitetul de Stat pentru Economia și Administrația Locală, în strînsă legătură cu ministerele și celelalte organe centrale, continuă să acorde tot sprijinul operei de refacere și normalizare a vieții în zonele lovite de calamitățile naturale.

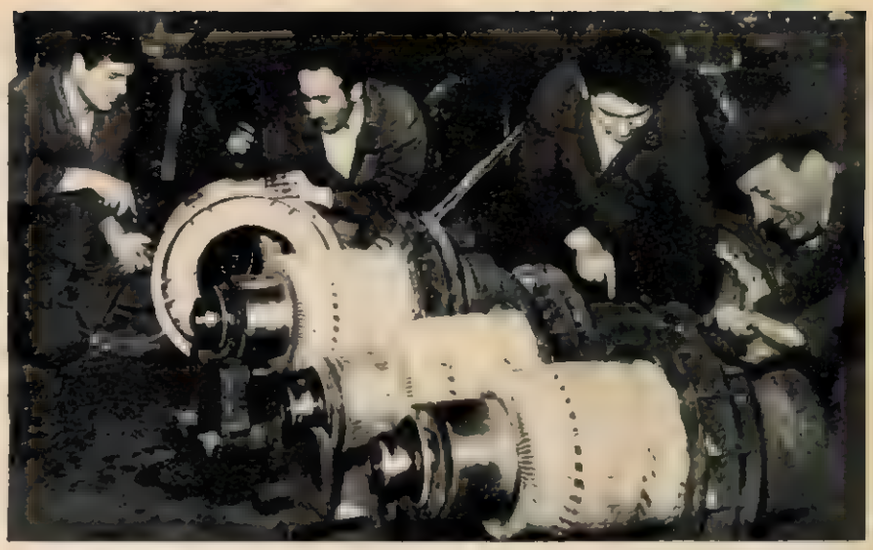

La Uzina «Tractorul» din Brașov, un colectiv de electricieni repară un lot de motoare de la Mediaș, deteriorate de revărsarea apelor Tîrnavei.

Ogoarele înecate de puhoaie sînt și ele în refacere. Mecanizatorii de la C.A.P.-urile din regiunile afectate de inundații redau cîmpurilor însămînțate fecunditatea lor inițială.

Punînd în valoare noi rezerve interne, constructorii de mașini reșițeni și-au redimensionat și ei angajamentele pe 1970. Ei au hotărît să-și suplimenteze planul la producția-marfă cu 9,5 milioane lei, urmînd să realizeze peste plan 3 motoare diesel de 2 300 CP, 4 perechi boghiuri, 3 000 tone oțel lingou, 200 tone piese turnate din oțel.

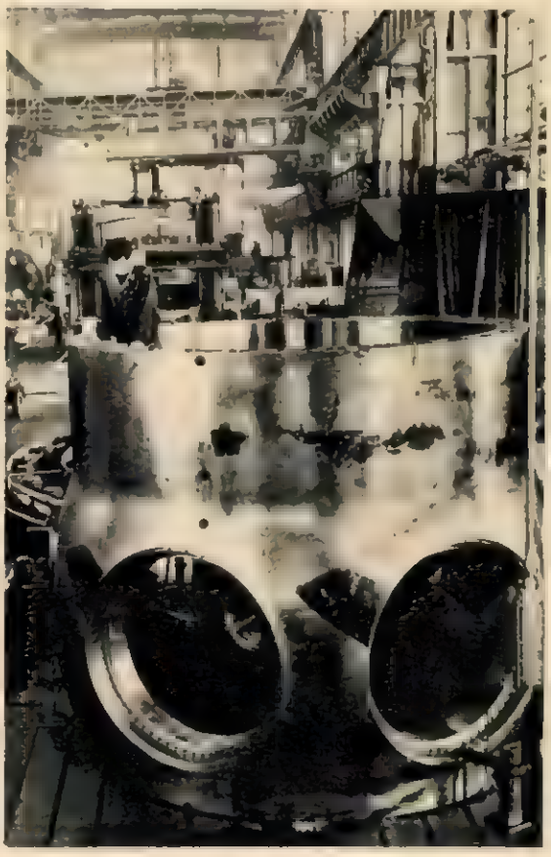

Cu tot pericolul imanent al apelor dezlănțuite, șantierele navale aliniate de-a lungul Dunării și-au continuat activitatea zi și noapte. La Oltenița, după lansarea celei de-a 20-a motonave, constructorii pregătesc în prezent lansarea unui nou vas fluvial de pasageri.

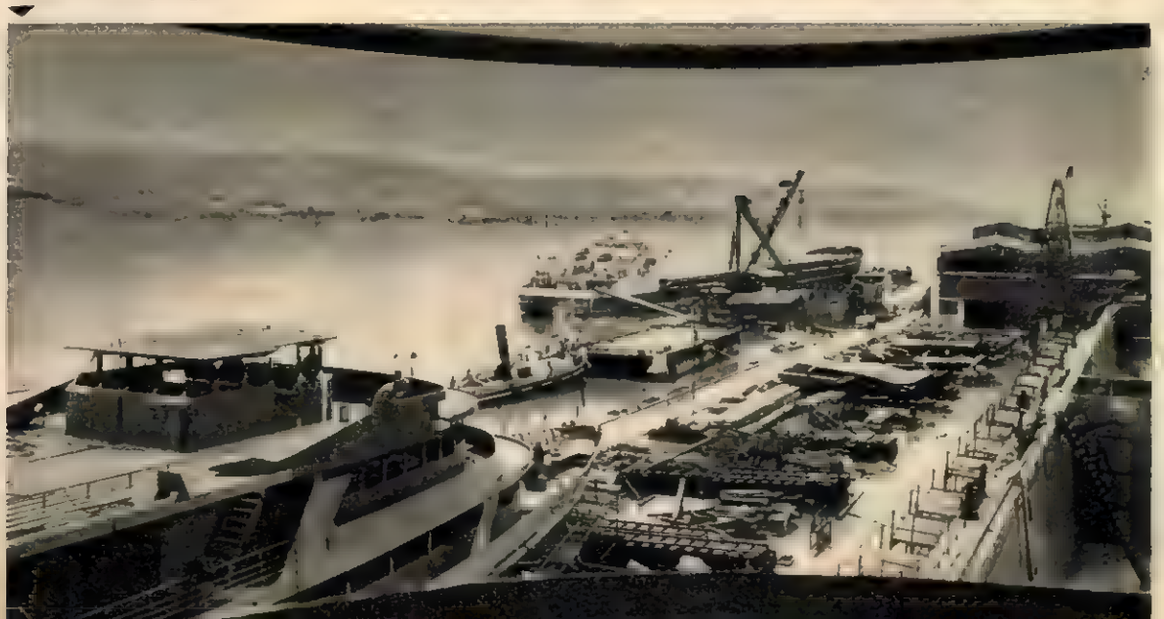

copiii, cu inimile lor de aur

Sîntem în plină refacere. La chemarea Consiliului Național al Organizației Pionierilor unitățile și detașamentele de pionieri au răspuns cu o totală însuflețire. Inimile copiilor — ale celor aproape trei milioane de pionieri și școlari — continuă să bată tot atît de repede ca și în zilele în care mulți dintre ei, alături de cei vîrstnici, luptau cu furia apelor. Prezența lor în acțiuni patriotice este semnalată — așa cum ne informează scriitorul Iuliu Rațiu, secretarul comisiei de presă și propagandă a Consiliului Național al Organizației Pionierilor — în mii de scrisori primite de înalcul lor for. În două săptămîni au fost strînse sute de mii de cărți destinate bibliotecilor distruse de inundații, au fost colectate cantități uriașe de sticle, borcane, plante medicinale, care predate la DAC, s-au transformat în bani pentru «contul 2000». S-au adunat sute de mii de caiete, sute de mii de creioane pentru colegii de școală sinistrați. În clipa de față, cele 30 000 de «cercuri tehnice și aplicative» ale pionierilor din întreaga țară confecționează aparate și unelte necesare înzestrării din nou a laboratoarelor școlare, distruse de inundații. La Alba Iulia, oraș grav lovit de calamități, pionierii și școlarii au depus de curînd suma de 10 000 lei colectată de ei în satele Sălciua, Cărpiniș, Roșia Montană, Cîrda de Jos, Vadul Moților. Pionierii din Sebeș au dat un spectacol, iar încasările au trecut la contul 2000. Același lucru, la Oradea, la Buzău, Covasna. În Capitală, numai într-un singur sector — sectorul 3 — pionierii au colectat pentru sinistrați îmbrăcăminte și încălțăminte în valoare de aproape 300 000 lei și suma de 30 000 lei. Așa, de pildă, elevii claselor V-X ale Școlii generale nr. 78 din București, au renunțat la excursia proiectată și au donat colegilor lor din zonele calamitate suma de 6 000 lei. Din Botoșani a venit știrea că pionierii au colectat (pînă acum cîteva zile) 150 000 lei. Și, acțiunile bravilor noștri pionieri continuă. Foarte mulți dintre ei — după cum sîntem informați la Consiliul Național al Organizației Pionierilor — s-au oferit de pe acum, ca în vacanța mare, să ajute în campania de recoltare a cerealelor fie pe ogoarele C.A.P.-urilor, fie pe cele ale întreprinderilor agricole de stat. Cu toții știu azi cît de prețioasă va fi la vară recuperarea fiecărui bob de grîu.

F. URSEANU

angajamente ferme, sprijin activ

Pretutindeni, cetățenii patriei — răspunzînd măsurilor adoptate de partid și guvern privind creșterea producției de carne și lapte și îmbunătățirea aprovizionării populației — își exprimă deplina adeziune în legătură cu prevederile recentei hotărîri în acest sens.

Publicăm cîteva exemple concludente despre felul în care oamenii muncii — producători și consumatori — au înțeles să sprijine măsurile preconizate de recenta hotărîre, important suport moral pentru avîntul zootehniei, pentru mai buna aprovizionare cu produse animaliere.

vom vinde statului produse peste plan

Grijii manifestate permanent de partid și guvern pentru unitățile agricole, programului național de dezvoltare a zootehniei și de creștere a producției animaliere îi vom răspunde prin fapte. De aceea ne-am angajat să livrăm statului pe bază de contract 1 500 porci grași în greutate totală de 150 de tone, și vom obține în felul acesta un venit pentru cooperativă de 1 170 000 lei.

Pînă la începutul acestei luni am livrat deja statului pe bază de contract 271 porci grași, în greutate totală de 27,3 tone, adică, în medie 100 kg carne pe cap de animal. Ne vom intensifica de asemenea eforturile în vederea depășirii greutății medii de livrare cu cel puțin 20 kg. Angajamentul luat se va concretiza în obținerea unei producții suplimentare de 24,6 tone carne, echivalentul unei producții marfă de 258 000 lei. La aceste venituri se vor adăuga, în favoarea cooperativei noastre și sporurile de preț ce rezultă din Hotărîrea privind îmbunătățirea prețurilor de cumpărare a animalelor și a produselor animaliere, ceea ce înseamnă că vom realiza un venit suplimentar, față de cel planificat, de 340 000 lei.

De aceea, lucrătorii de la ferma specializată în creșterea porcilor, din cadrul cooperativei, ca de altfel toți cooperatorii, nu vor precupeți nici un efort în vederea sporirii livrării în fondul centralizat al statului, în vederea îmbunătățirii aprovizionării populației cu produse animaliere.

Ing. Dumitru BORCEANU
șef de fermă la C.A.P. Cătane, jud. Dolj

mai multe produse pentru fondul pieței

Hotărîrea Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. și a Consiliului de Miniștri privind îmbunătățirea prețurilor de cumpărare a animalelor și produselor animaliere a fost studiată cu mare atenție de cooperatorii din Remetea. Datorită acestor măsuri, veniturile noastre vor crește în anul 1970 cu peste 400 000 lei, deși am fost crunt loviți de calamitate. Aproape 400 ha din cel mai bun pămînt al nostru a fost spălat de ape, culturile distruse, munca noastră irosită. Noua măsură luată de partid ne stimulează să depunem eforturi sporite pentru refacerea a tot ce s-a distrus astfel ca acest an agricol să se încheie cu rezultate bune în producție. 150 hectare au și fost reînsămînțate, deși ploile nu încetaseră. Contractele încheiate cu statul vor fi respectate și vom da suplimentar 3 000 kg carne de bovine, 10 000 litri lapte, 4 vagoane de fructe și altele. Datorită înlesnirilor ce se fac prin noua hotărîre vom putea lua o serie de măsuri de ordin financiar care să aibă drept rezultat ridicarea producției animaliere.

Aflînd despre noile avantaje, fiecare se gîndește să vîndă statului mai multe animale: cooperatorul Pop Gavrilă a contractat 2 viței, Gheorghe Moldoveanu 3 viței, Gheorghe Tamaș 2 viței, Ion Rațu 4 viței etc. În urma îmbunătățirii prețurilor, țăranii din județul nostru vor cîștiga suplimentar aproape 4 milioane lei, iar în cincinalul viitor circa 50 milioane. Vom participa cu mai multe produse la alcătuirea fondului de stat și vom vinde la fondul pieței cantități sporite de produse animaliere.

Ion FONEA
președintele C.A.P.-Remetea, jud. Maramureș

ne vom bucura de o abundență de produse, calitativ superioare

Hotărîrea cu privire la îmbunătățirea prețurilor de cumpărare a animalelor și produselor animaliere oferă producătorilor mari și stimulatorii avantaje, determinînd în ultimă instanță asigurarea pieței cu o bogată gamă de produse alimentare.

Faptul că anumitor produse li s-a mărit prețul este, după părerea mea, larg compensat prin abundența și calitatea lor sporită. Să nu uităm că hotărîrea urmărește asigurarea cu un bogat sortiment de produse alimentare a întregii populații a țării, populație a cărei putere de cumpărare a crescut mult în ultima vreme. Am beneficiat de o sporire apreciabilă a salariului. Faptul că voi cheltui cîțiva lei în plus cu aprovizionarea mă va afecta mai puțin. În schimb sînt convinsă că voi găsi produse alimentare variate și în cantități sporite, oricînd și oriunde, reușind astfel să economisesc un timp prețios.

Georgeta POPESCU
muncitoare la Fabrica de confecții-București

o hotărîre în interesul tuturor

Ca și alți tovarăși de muncă ai mei, consider că recenta Hotărîre a Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. și a Consiliului de Miniștri privind îmbunătățirea prețurilor de cumpărare a animalelor și produselor animaliere, precum și alte măsuri de stimulare a zootehniei, se impunea cu stringență. Oricine își poate da seama de creșterea din an în an a puterii de cumpărare a populației în materie de produse alimentare. Or, satisfacerea acestor necesități, firesc, din ce în ce mai mari, nu se poate asigura decît printr-o dezvoltare corespunzătoare a agriculturii și zootehniei. Fără îndoială, în acest sector economic s-au făcut, în ultimii ani progrese considerabile. Să nu uităm totuși că consumul de produse alimentare, s-a dezvoltat enorm, ca urmare a creșterii puterii de cumpărare a populației. Personal, am beneficiat în cadrul aplicării noului sistem de salarizare de o creștere apreciabilă a salariului, ceea ce-mi permite să cumpăr, printre altele, pentru mine, pentru familia mea, produse alimentare de calitate superioară și-n cantități sporite. Or, asemenea necesități firești pot fi realizate numai prin dezvoltarea continuă a agriculturii și zootehniei. Să nu uităm apoi greutățile pe care acest sector le-a avut și le are din cauza calamităților naturale. Certitudinea că această hotărîre va duce la o echilibrare a raportului dintre cerere și ofertă, la stimularea producției agricole și animaliere, la asigurarea unei largi game de produse alimentare, mă determină s-o aprob din suflet.

Nicolae CIOBANU
mecanic la uzinele «23 August»

cronică

Pînă la data la care ne scriem cronica — 10 iunie a.c. — numai în 5 dintre județele greu încercate — Mureș, Arad, Satu Mare, Alba, Brăila — s-au acordat cetățenilor peste un milion de articole de îmbrăcăminte (confecții, tricotaje etc) și mai mult de 130 000 perechi de încălțăminte, 20 000 articole de lenjerie, 47 000 articole de lenjerie de casă, 40 000 perechi ciorapi, 150 000 obiecte de uz casnic, mii și mii articole pentru sugari, paturi, perne, pături, plăpumi, cojoace, haine de piele și altele. Consemnăm totodată aportul diferitelor țări străine sau societăți de Cruce Roșie concretizat în importante cantități de încălțăminte, îmbrăcăminte, alimente, medicamente, substanțe chimice pentru dezinfectarea apei, instalații de filtrare a apei, paturi pliante ș.a.m.d.

din gospodăriile personale

Recenta Hotărîre a partidului și statului nostru a fost primită cu multă bucurie de locuitorii comunei noastre. Potrivit prevederilor ei, producătorii din comuna noastră vor putea cumpăra anual de la stat cîte 100-150 kg porumb pentru fiecare vacă de la care se obține lapte destinat livrării pe bază de contract. În condițiile noii hotărîri voi încasa în plus peste 300 lei de fiecare vițel îngrășat și vîndut statului. Sînt avantaje care ne stimulează să producem mai mult și să vindem statului cantități sporite de carne și lapte. Doresc să arăt de asemenea că pentru a veni în ajutorul unităților cooperatiste care au suferit de pe urma inundațiilor, consătenii mei au oferit 20 tone fîn și pregătesc încă 100 tone, astfel ca și aceste unități să-și poată achita obligațiile contractuale. Pînă la sfîrșitul anului vom livra statului din gospodăriile personale încă 100 000 litri lapte, 25 bovine, 50 ovine și alte produse animaliere în vederea asigurării unui fond de marfă corespunzător cerințelor de consum ale populației.

Viczay TIBERIU
țăran muncitor din comuna Ocna Șugatag, jud. Maramureș

s-a încheiat anul școlar

Astăzi, 13 iunie a.c., începe vacanța de vară. După disputa obișnuită unui sfîrșit de an școlar, care se va concretiza în acordarea mult rîvnitelor premii la învățătură, sute de mii de copii și adolescenți vor cunoaște binemeritata odihnă a vacanței. Un mare număr de școlari sînt așteptați să sosească în taberele organizate din timp la munte — Bușteni, Sinaia, Telega, Moreni — sau la mare — Năvodari, Costinești, Schitu, Mangalia. Pentru odihna micilor cetățeni ai țării, statul nostru a alocat în acest an 64 milioane lei. Și alt eveniment școlar iminent: ediția 1970 a bacalaureatului, care va fi susținut anul acesta de 62 000 de absolvenți.

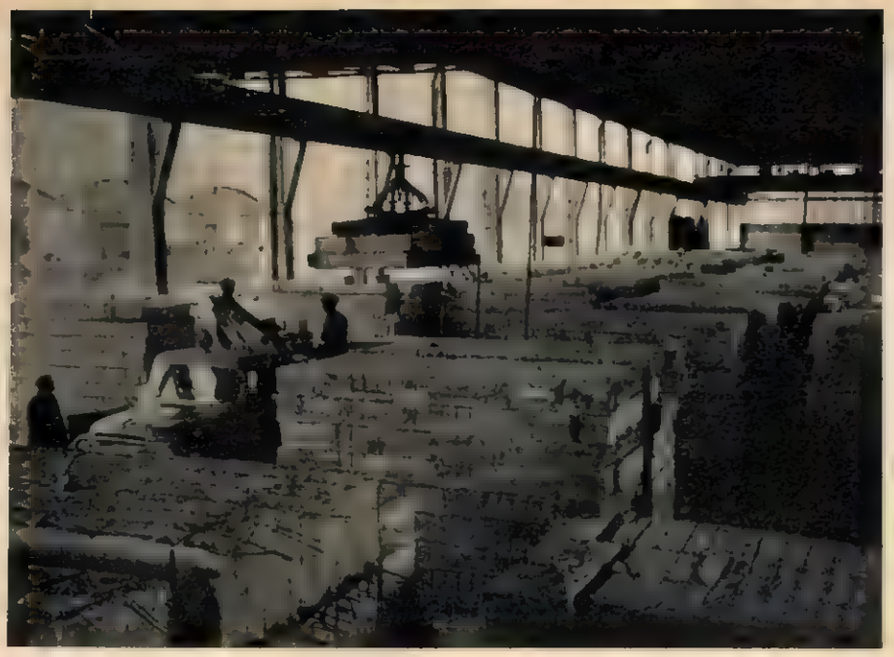

Întreaga muncă subordonată comandamentelor reconstrucției! De curînd, colectivul fabricii de prefabricate Militari și-a suplimentat planul de betoane celulare autoclavizate cu încă 7 000 mc. Din acestea 2 000 mc vor fi livrate în mod gratuit zonelor afectate de inundații.

nopți și zile între ape

Însemnări despre eroismul lucrătorilor de miliție

Știrile sună laconic. «Au fost scoși din valuri doi copii și trei bătrîni»... «Au fost salvate de la înec cinci persoane...» «Au fost evacuați în ordine zeci și zeci de oameni...»

De cele mai multe ori știrile nu menționează nume. În aceste zile de aprigă încordare, eroismul este multiplicat la scara întregii națiuni. Printre nenumărați oameni care au înfrînt teama, deznădejdea, furia stihiilor naturii se numără și ofițerii și subofițerii de miliție care, în acele zile și nopți albe au fost la datorie. Colaboratorul nostru, tovarășul colonel **RADU VAIDA**, vă prezintă în rîndurile care urmează cîteva exemple, spicuite din stenogramele convorbirilor telefonice purtate cu mai multe inspectorate de miliție.

— ...Alo, inspectoratul de miliție al județului *Satu Mare*?

— Da.

— V-am ruga să ne dați cîteva date despre contribuția lucrătorilor de miliție din Satu Mare, la lupta împotriva inundațiilor.

— Nu vreau să folosesc o formulă retorică, dar la noi toți ofițerii și subofițerii, fără excepție, trebuie evidențiați!

— Totuși, cîteva nume, cîteva fapte.

— Ofițerii Paul Condor, Gheorghe Buia, Gheorghe Mureșan, Ion Zaharia, Gheorghe Varga s-au remarcat în mod deosebit prin acțiunea de evacuare a cetățenilor, cu mijloace auto, precum și prin organizarea transporturilor de cherestea, pietriș și pămînt, necesare reparării digurilor rupte.

— Cine a condus operațiunea?

— Maiorul Gheorghe Fagi, șeful Inspectoratului de miliție al municipiului Satu Mare.

— Alte fapte?

— Ofițerii Victor Rusu, Nicolae Ciorbă și sergentul-major Petre Pop au stat ore în șir în apă, pentru a dirija și menține ordinea circulației, la punctele de lucru pentru repararea digului.

Dintre lucrătorii de la posturi menționez pe plutonierul Ioan Pop, șeful postului de miliție din comuna Pomi, pe plutonierul Stan Marinescu și pe sergentul-major Ion Dîrban, șeful și ajutorul șefului de post din comuna Păulești, precum și pe plutonierul Ion Pop, șeful postului de miliție din comuna Apa, care au depus eforturi cu totul deosebite în acțiunea de evacuare a oamenilor, precum și în paza avutului obștesc și în asigurarea ordinii publice..

...*Tîrgu Mureș*. Apa a pătruns și pe străzile orașului, amenințînd casele și oamenii. Trei oameni, cu apa pînă la brîu, înaintează cu greutate prin șuvoiul puternic. Numele lor: Teodor Pintea, Iosif Doboș și Ion Soreșan, toți trei ofițeri de miliție. Unul poartă în brațe un copil pe care îl va duce într-un loc ferit de ape. Celălalt, susține o femeie, care plînge. Al treilea transportă un bătrîn aproape leșinat. Distanțele li se par uriașe. Nici nu-i de mirare cînd furia apelor dezlănțuite le îngreunează pașii, le gîtuie respirația. Și totuși, cu eforturi supraomenești, cei trei militari au izbutit să parcurgă trei kilometri, salvînd de la o moarte sigură trei oameni.

...*Tîrnăveni*. Locuitorii orașului povestesc și astăzi despre acțiunea unor lucrători de miliție, care au salvat de la înec 28 de persoane, din care 11 copii. Iată și numele acestor curajoși combatanți: ofițerii Simion Mureșan, Gheorghe Gabor și subofițerii Alexandru Szabó și Mihai Graur, de la miliția orașului Tîrnăveni.

...*Sighișoara*. Și aici mulți cetățeni ai orașului sînt astăzi în viață mulțumită curajului, umanismului și jertfei de care au dat dovadă numeroși ofițeri și subofițeri de miliție. Vom aminti la loc de cinste pe ofițerii Constantin Soare, Miron Cojocaru și pe subofițerii Ion Bujor, Nicolae Lazăr și Gheorghe Ghimbănaș care au salvat de la înec trei femei și zece copii.

...În toate aceste zile cumplite, ofițerii și subofițerii de miliție au fost alături de populație, răspunzînd cu abnegație și curaj la toate solicitările comandamentelor speciale de luptă împotriva inundațiilor.

sport

de Emanuel **VALERIU**

ZEUL FOTBAL

Platourile înalte ale Mexicului sînt, în aceste săptămîni, închinate noului Zeu al secolului. Acest Zeu se cheamă Fotbal și aflarea lui la Mexic prilejuiește ritualuri laice uzînd de cele mai moderne utilaje ale tehnicii universale pentru a-și prolifera credința, dar ignorînd lentilele teleobiectivelor și sateliții-piloți, aspectele cele mai interesante rămîn cele ce se desfășoară pe cele patru stadioane, din tot atîtea orașe mexicane, și în tribunele lor, de obicei pline pînă la ultimul loc.

Fără îndoială, fotbalul cunoaște în prezent cel mai grandios spectacol ce i s-a regizat vreodată și care a împins dincolo de uitare pînă și acerba dispută de acum patru ani, din Anglia, trăind intens doar clipa prezentă. În acest cadru supratensionat sîntem parte interesată atît sufletește cît și tehnic, dacă-mi îngăduiți o astfel de exprimare, întrucît capitolului tehnic ediția actuală a Campionatului mondial îi aduce serioase înnoiri.

Ritmul șchiop, din necesități explicabile, al competiției mexicane ne împiedică să acordăm pasul cronicilor noastre cu cel al evenimentelor la zi, dar materialul furnizat zilnic este la fel de bogat pe toată durata întrecerii. La ora bucureșteană a cronicii de față, două mari evenimente se produseseră și voi acorda primul loc evoluției echipei României în jocul cu reprezentativa Cehoslovaciei și, de-abia după aceea, întîlnirii Brazilia-Anglia. Nu o fac doar din rațiuni... sentimentale, ci pentru că așa mi se pare firesc atîta vreme cît, potrivit antecedentelor, fotbaliștii noștri se prezentau, pe teren, ca victime sigure. Cred că marea surpriză a actualei ediții va fi considerată eliminarea formației lui Kvasniak și că rolul principal l-au jucat cei 11 purtători ai tricourilor noastre naționale. Nu satisfacția de a-l pune pe unul dintre favoriți în afara disputei finale este cea care ne mîngîie orgoliile sportive, ci aceea de a fi văzut un fotbal de calitate excelentă practicat de ai noștri, într-un meci cu o mare încărcătură emoțională, într-o competiție de prestigiu pe un teren străin și în compania unor adversari dintre cei mai redutabili azi în lume. Și încă ceva: m-a bucurat nespus responsabilitatea personală a jucătorilor noștri care au refuzat plicticoasa și meschina lecție ce li se impusese în întîlnirea cu Anglia, amputarea celui mai elementar simț al oricărui sportiv, spiritul de luptă, apărarea propriei șanse, atacarea victoriei, în primul rînd. În meciul cu echipa Cehoslovaciei, reprezentanții fotbalului nostru au realizat, după părerea mea, cea mai valoroasă evoluție de cînd activează în cadrul ediției actuale a C.M. Capacitatea lor ofensivă, soluțiile tactice la care au recurs, colaborarea dintre compartimente, traseele impuse mingii, purtate stăruitor spre poarta adversă, prin manevre variate, originale, uzînd de o tehnică individuală, adeseori remarcabilă, suportarea și apoi ignorarea unui handicap creat chiar în primele minute ale partidei, iată doar o parte a întreprinderii tricolorilor români în meciul citat. Desigur, gustul cel mai fad ne-a fost produs tot de acest meci pentru că nu ne-am putut și nici nu am vrut să nu-l comparăm cu cel din întîlnirea cu Anglia și tocmai de acesa acuzăm evoluția forțată din ziua debutului formației noastre în Campionatul mondial. Acum, calculele retrospective sînt inutile și lecția primită de însuși profesorul Angelo Niculescu nu mai poate folosi nimănui. Salvarea în mediocritate nu este, de fapt, o salvare, ci o sinucidere ori o viață trăită în genunchi. Jucătorii n-au mai suportat-o și, probabil, pe propria lor răspundere, și-au ridicat fruntea spre culmile victoriei, dobîndind-o.

Întîlnirea principalilor favoriți la titlu, echipele Braziliei și Angliei, ca și prima evoluție a fotbaliștilor sud-americani ne-au arătat o altă față a fotbalului din țara cafelei. Jocul european în apărare l-a convins și pe compatrioții lui Pelé care n-au mai comis naivitățile din urmă cu patru ani, cînd acum ei s-au luptat pentru fiecare minge, au acceptat jocul la om, n-au mai cedat balonul de la primul angajament și, în nici un caz, n-au mai făcut aceasta în propriul careu. Evoluțiile brazilienilor și englezilor au repus în locul de onoare tehnica individuală perfectă, măiestria în stăpînirea mingii de fotbal. Victoria din întîlnirea cu Cehoslovacia a fost decisă de virtuozitatea lui Pelé, Tostao, Jair, Rivelino și a celorlalți. În jocul cu Anglia (ah, ce partidă a putut face aceeași Anglie pe care am fi putut-o învinge cu cîteva zile mai înainte!) toți cei care au evoluat s-au întrecut în execuții de mare finețe, în artificii utile, nu în simple giumbușlucuri bune doar pentru încîntarea puștilor de la peluză. Brazilia ne-a învățat ceva și în ceea ce privește respectul pentru marile valori. Atît Pelé cît și Tostao au fost introduși în formație trecîndu-se peste animozități mărunte în fața interesului general al echipei, tot astfel cum Riva și Mazzola au figurat în aceeași linie de atac, în ciuda războiului de idei care a precedat campionatul.

Competiția dedicată Zeului Fotbal rămîne deschisă. Orice s-ar mai întîmpla, din momentul în care scriu aceste rînduri și pînă la sfîrșitul întrecerii din Mexic, fotbalul nostru s-a făcut remarcat acolo și, fără gafa de gîndire din ziua întîlnirii cu Anglia, am fi putut jertfi și noi pe altarul încins pe frunțile podișurilor mexicane vițelul cel mai gras al slăbiciunilor noastre: acceptarea mediocrității.

Depozitul de produse finite al Întreprinderii de prefabricate de beton din Roman. Aci, panourile se încarcă în vagoane fiind dirijate cu prioritate spre zonele calamitate.

toate ceasurile bat ora reconstrucției

de **V. SAVIN**
Fotografiile autorului

De fapt, o cifră riguros exactă cu privire la numărul total al imobilelor de locuit distruse sau avariate în tragicul mai 1970 încă nu ne este cunoscută. Ar fi și imposibil — cu atît mai mult cu cît lupta cu apele continuă și în aceste zile, de-a lungul Dunării. Cert este însă că e vorba de zeci de mii de locuințe distruse sau avariate.

Desigur că, pentru a putea reconstrui temeinic e nevoie să cunoști cifre: ce și cît s-a distrus și avariat — cît ciment, cîte prefabricate, cărămizi, țigle, agregate, var, cherestea, geamuri etc. ai nevoie pentru a ridica pe noi temelii căminele atîtor sinistrați. Dar munca de reconstrucție depusă ca într-o cursă contracronometru nu ne permite să irosim timpul și forțele cu prea multe statistici. Înregistrăm și întocmim bilanțul pierderilor din mers, pe măsură ce în locul caselor prăbușite ridicăm ziduri noi.

În sectorul construcțiilor și al industriei materialelor de construcții starea de alertă — avînd drept obiectiv salvarea întreprinderilor și șantierelor calamitate sau expuse pericolului calamității, pe de o parte, dar și sporirea considerabilă a producției materialelor necesare reconstrucției — a fost proclamată încă din zilele cînd pe Mureș și pe Someș s-au anunțat primele viituri, din acele zile cînd încă nimeni nu putea să prevadă ce tragice proporții va căpăta catastrofa.

TOATE FORȚELE SPRE UN SINGUR ȚEL

Din primul ceas, toți cei ce lucrează în construcții au fost și s-au considerat mobilizați. Proiectanții și constructorii din direcțiile județene și toate întreprinderile de construcții, toți cei ce lucrează în Ministerul Industriei Materialelor de Construcții, în centralele industriale, combinatele și toate unitățile de producție ale acestuia, ca și cei din Ministerul Industriei Lemnului ori din întreprinderile industriei locale producătoare de var și prefabricate, cărămizi și cherestea pentru construcții etc. au răspuns ca un singur om la chemarea partidului și a guvernului.

Pentru a cunoaște măcar în parte proporțiile acestei mobilizări, ne-am început documentarea la Ministerul Industriei Materialelor de Construcții.

Tov. arhitect Teofil Bantaș, directorul Direcției plan-economic din M.I.M.C., căruia i-am solicitat date pentru reportajul, provizoriu intitulat «Alertă în industria materialelor de construcții», ne-a pus imediat în temă. Am putut, astfel, lua cunoștință de faptul că încă din ziua de 13 mai, prin ordinul ministrului nr. 247, s-a constituit un colectiv de apărare împotriva inundațiilor, condus de tov. ing. Traian Ispas, ministrul industriei materialelor de construcții, din care fac parte adjuncți ai ministrului, consilieri, directori generali și directori din minister. Calamitățile au afectat 17 fabrici, întreprinderi, balastiere. Amintim cîteva din ele: Fabrica de produse refractare-Dej, Fabrica de geamuri-Tîrnăveni, fabricile de cărămizi Satu Mare, Sighișoara, «Record» din Sibiu și altele.

La o primă evaluare a pagubelor produse de inundații în aceste întreprinderi s-a ajuns la o cifră aproximativă de 42 milioane lei. La aceasta s-au adăugat pierderile — considerabile și ele, dar al căror bilanț n-a putut încă să fie întocmit — rezultate din întreruperea producției, în unele dintre aceste întreprinderi această întrerupere extinzîndu-se pe 2-3 săptămîni.

Măsurile luate cu fermitate și spirit de răspundere, sprijinul nelimitat primit din partea organelor locale, dar mai ales devotamentul și abnegația miilor de muncitori din Satu Mare și Tg. Mureș, din Sighișoara și Dej, din Tîrnăveni, Simeria, Deva etc. — din toate localitățile în care se află întreprinderi calamitate — au dus la repunerea rapidă în funcțiune a numeroase capacități de producție. În numai 4 zile după inundarea fabricii și oprirea producției la Fabrica de cărămizi «Mureșeni» din Tg. Mureș, de pildă, argila a și început să fie din nou frămîntată, presele să taie paralelipipedele de lut umed, cuptoarele să fie pregătite pentru reaprinderea focurilor stinse de puhoaiele ieșite din albia Mureșului. Tot așa, în numai cîteva zile, au reînceput să producă și majoritatea unităților din celelalte 16 întreprinderi afectate; la ora aceasta, toate întreprinderile și-au reluat activitatea.

EFECTELE UNEI ACȚIUNI ENERGICE ȘI BINE COORDONATE

În același timp însă, pentru a putea susține opera, inițiată pe plan național, de reconstruire a caselor, a străzilor, a cartierelor și a satelor inundate, era necesară o simțitoare creștere a producției de ciment, var, balast, cărămizi, geamuri, prefabricate din beton etc., în toate întreprinderile din țară.

S-a făcut apel la colectivele acestor întreprinderi. Și răspunsurile n-au întîrziat să sosească, aducînd vești despre angajamente ferme de depășiri ale sarcinilor de plan. Pe baza acestora, în ședința sa din 26 mai, colegiul M.I.M.C. a putut adopta un plan de măsuri în care nu este vorba doar de îndrumări cu caracter general, ci de cifre concrete. În vederea aprovizionării suplimentare cu materiale de construcții a tuturor județelor și localităților care au suferit de pe urma calamităților, s-au luat angajamente de depășiri de plan (colectivele tuturor întreprinderilor de materiale de construcții au hotărît ca, pentru îndeplinirea acestor angajamente, să li se aprobe ca în trimestrul II să lucreze permanent și duminicile, cu toate capacitățile de producție), s-au efectuat repartiții suplimentare și redistribuiri ale materialelor în curs de livrare, care însumează cifre impresionante. Este imposibil să le înșirăm aci pe toate și ne vom mulțumi doar să amintim cifrele privitoare

Fabrica de ciment Bicaz. Lucrătorii pe care-i vedeți lucrînd la linia ferată din incinta fabricii sînt cîțiva dintre cei 140 de oameni, care, în ziua de 14 mai, deși trebuiau să iasă din schimb la ora 15, au refuzat să plece acasă și au lucrat, sub torentul ploii și în vîltoarea apelor umflate ale Bicazului, pînă la ora 1 noaptea, stăvilind potopul ce amenința să ducă la inundarea liniei de transport a calcarului și însăși a carierei — ceea ce ar fi însemnat încetarea producției fabricii.

la cîteva sortimente — cele mai importante — care pînă la sfîrșitul acestei luni vor fi livrate pentru reconstruirea caselor și întreprinderilor calamitate:

— Ciment	33 500 tone
— Panouri mari din beton armat	4 800 mc
— Diverse prefabricate din beton armat	14 300 mc
— Var	39 500 tone
— Cărămizi ceramice	18 200 000 bucăți
— Blocuri de zidărie ușoară	14 000 000 bucăți
— Țigle profilate	20 700 000 bucăți
— Plăci din azbociment	344 000 mp
— Geam tras	1 250 000 mp

Cantitățile de materiale de construcții prevăzute pe primul semestru al anului au fost livrate județelor calamitate cu o lună mai devreme. Astfel, județului Satu Mare i s-au livrat, numai pînă la 31 mai, în loc de 180 000 cărămizi — 500 000; în loc de 400 000 țigle — 1 000 000; în loc de 20 000 mp plăci azbociment — 37 000, în loc de 27 000 mp geam — 47 000 mp etc.

MII ȘI MII DE CASE

Poate că cifrele în sine nu spun prea mult. Am căutat să aflăm cum se traduc ele în ceea ce îl interesează direct pe miile de oameni cărora puhoaiele le-au distrus căminele: în case. Am aflat că pentru construirea unui apartament convențional de 45 mp, dacă se utilizează prefabricatele, sînt necesari circa 16 mc panouri mari din prefabricate. Că pentru o locuință individuală convențională sînt necesare: circa 1,5 tone ciment, 10 000 cărămizi, 2 tone var și 1 500 țigle sau 200 mp plăci azbociment. Să căutăm deci să «traducem» în case și apartamente cîteva din cantitățile care numai pînă la finele lunii iunie vor fi livrate județelor și localităților lovite de calamitate:

— 33 500 tone ciment înseamnă o cantitate de ciment cu care s-ar putea construi peste 20 000 de apartamente ori s-ar putea realiza circa 100 000 mc prefabricate din beton armat.

— Din cei 4 800 mc panouri mari din beton armat se pot construi circa 300 apartamente.

Dacă tot varul produs și redistribuit suplimentar în acest trimestru pentru refacerea locuințelor calamitate ar fi utilizat, să zicem, la locuințe individuale, cele 39 500 tone ar asigura construcția a *20 000 locuințe*. Din cele peste 18 milioane cărămizi s-ar putea construi circa 1 800 apartamente, iar din cele 14 milioane blocuri de zidărie ușoară, *alte circa 1 400*. Cu cele peste 20 milioane țigle profilate și 344 000 mp plăci azbociment se asigură *acoperirea a peste 30 000 case*.

Cifrele de mai sus sînt stenice, demne a genera optimism. Dar amatorilor de calcule trebuie să le amintim că nevoile sînt încă și mai mari decît posibilitățile de producere și livrare a materialelor de construcții enumerate mai sus. Și că, mai ales, noi am «tradus» totul în apartamente de blocuri și case individuale convenționale. Or, cantitățile de materiale pe care le-am amintit vor avea destinații diverse: pe lîngă zecile de mii de locuințe distruse sau avariate au mai fost distruse și avariate alte mii și mii de construcții ale unor întreprinderi economice, diverse construcții sociale, străzi și poduri, căi ferate și alte instalații feroviare, drumuri, instalații de transportare a energiei electrice, clădiri și instalații din domeniul poștelor și al telecomunicațiilor etc. O dată cu casele de locuit — uneori poate chiar înaintea acestora — toate aceste clădiri, instalații etc. trebuie și ele să fie reconstruite sau reparate.

În ajutorul rapidei reconstrucții a zonelor calamitate va veni însă și producția întreprinderilor de materiale de construcții din rețeaua atît de vastă a industriei locale. Cifrelor de mai sus li se vor adăuga deci altele — impresionante și ele — rezultate din eforturile industriei locale, care s-a angajat ca în acest an să producă peste plan: 70 milioane bucăți materiale de zidărie, 3 000 tone var, 10 000 mc prefabricate din beton armat, 200 000 unități cahle teracotă, tuburi și dale din beton, 800 000 tone agregate de carieră și balastieră ș.a. Deci materiale din care se pot construi alte mii și mii de apartamente și locuințe individuale.

(Continuare în pag. 21)

Zonele calamitate au nevoie urgentă de materiale de construcție. La fabrica de produse ceramice din Piatra Neamț, ritmul livrărilor crește necontenit: cărămizile, calde încă, nu se depozitează, ci se încarcă direct în vagoane.

Țigle cît vezi cu ochii, pentru acoperirea caselor ce se vor ridica în locul celor luate de ape (Fabrica de produse ceramice «Zorile noi» din Piatra Neamț).

Sena, în zona celebrului «Pont Neuf». Fluviul, poate cel mai cîntat din lume, primește de două mii de ani, cu aceeași impasibilă eleganță, madrigalurile trubadurilor, complimentele menestrelilor, serenadele îndrăgostiților.

PARIS — SINTEZA A FRANȚEI

de **L. SĂRĂTEANU**
Fotografii color de
V. OLAC
și **Miron POPESCU**

Cînd André Malraux hotăra, acum cîțiva ani, în calitatea sa de ministru al culturii, ca fațadele palatelor și monumentelor istorice ale Parisului să fie spălate, protestele au fost atît de vehemente încît unii vorbeau chiar de posibilitatea ca în Parlament să se pună la vot încrederea în guvern. Imperturbabil, autorul «Antimemoriilor» își menținea hotărîrea... memorabilă. Și, într-o zi, parizienii s-au trezit cu... un nou Paris. Se opreau în loc, în fața Arcului de Triumf sau a Palatului Garnier, privind uluiți fațadele cu splendida lor dantelărie în piatră ivită brusc de sub funinginea ce o acoperise și înfățișînd întocmai ca odinioară măiestria meșterilor și artiștilor care au făcut frumusețea arhitecturală a orașului.

Întîmplarea are valoare de simbol. Străvechi, Parisul dispune de acel dar inestimabil al așezărilor care renasc din orice încercare, pe care ultragiul timpului nu le atinge, care triumfă în bătălia dură pentru apărarea tinereții.

DESTINUL LUTEȚIEI

Sînt mai bine de 2000 de ani de cînd Luteția ridica fruntea din neguri de vreme, aleasă drept loc al celei dintîi adunări generale a galilor. Cezar o amintește în ale sale «Comentarii», unde vorbește de locuitorii cetății care se numeau «parisii». De atunci, orașul, denumit ulterior după numele celor ce-l populau, n-a încetat o clipă să figureze în cartea veacurilor. Clovis l-a ales drept capitală; iar dacă, un timp, capetele încoronate au locuit la Versailles, inima țării a bătut întotdeauna aici. Parisul, fiind el însuși o lume unică, este deopotrivă o sinteză a Franței. Din «Midi»-ul însorit și gălăgios, din nordul tăcut și reflexiv, dinspre soare-răsare sau dinspre soare-apune, Parisul absoarbe întreaga țară. Spre el converg drumurile ferate, rețelele rutiere, culoarele aeriene. El a sintetizat și sintetizează energia și frumosul Burgundiei și Gasconiei, Alsaciei și Bretaniei, Béarnului și Normandiei...

Orînduit simetric pe cele două maluri ale Senei, orașul își desfășoară pe malul drept îndeosebi centrele comerciale, pentru a lăsa loc pe malul stîng, încă de pe vremea lui Abélard, științei, literelor, artelor. Cele 33 de poduri peste apă n-au putut înfrînge această delimitare. A parcurge în întregime Parisul e azi o imposibilitate. Nici parizienii nu-l cunosc. Dar ei, care sînt sufletul Parisului, forța creatoare și sursa perenității lui, știu să-l iubească. Cîteodată urcă pe colina Montmartre, cu străduțele ei întortocheate, cu casele gîrbovite de secole, cu petice de grădină evocînd refugiul campestru de odinioară, cu nenumărate plăci comemorative atestînd că aici este leagănul picturii și poeziei, sculpturii și muzicii, înflorite pe pămîntul parizian. De pe platforma din fața bisericii Sacré-Coeur, parizienii cercetează universul nesfîrșit de acoperișuri privind îndelung așezarea care — cu toate modernizările — mai seamănă cu pînzele lui Van Gogh, făurite de pictor pe vremea cînd locuia în apropiata străduță Lepic.

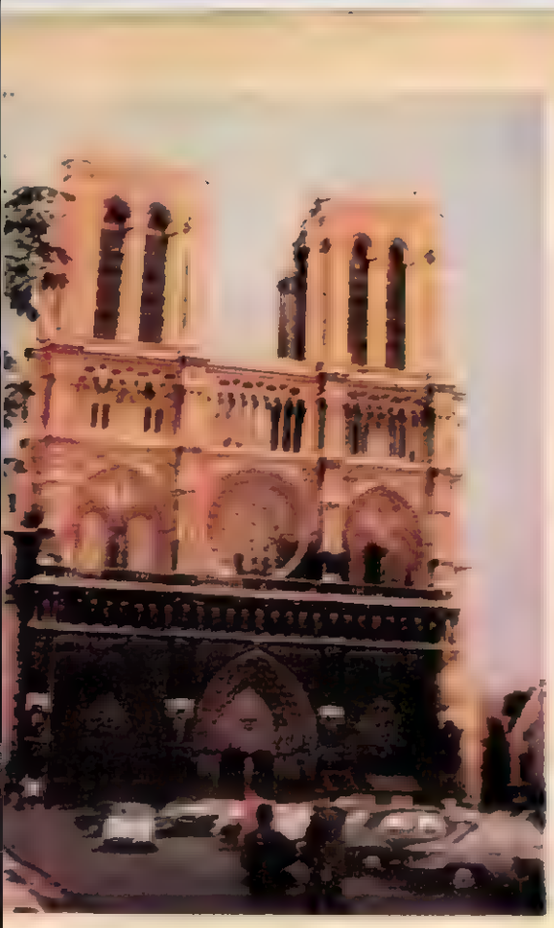

Afișul expoziției «Tezaure de artă veche din România», organizată la Paris sub înaltul patronaj al președinților Nicolae Ceaușescu și Georges Pompidou. Ilustrînd 4000 de ani de civilizație și cultură pe teritoriul României, expoziția — al cărei vernisaj a avut loc în ziua de 20 mai — este considerată unul dintre marile evenimente culturale pariziene ale anului.

«Notre-Dame» — podoaba gotică a Parisului și unul din ornamentele Europei — și-a identificat zbuciumata istorie cu istoria orașului pe care-l înfrumusețează.

În limba franceză cuvîntul «oraș» este de genul feminin. Fericită întîmplare pentru poeți: pot cînta Parisul ca pe o iubită. Așa a făcut «tîlharul» François Villon, pe vremea în care madrigalurile truverilor, complimentele menestrelilor erau, toate, închinate așezării de pe Sena. Montaigne, tost vreme îndelungată primar al Bordeauxului, a închinat tot Parisului cele mai frumoase cuvinte, imprimate de altfel pe soclul statuii ridicate pe Rue des Ecoles, în fața Sorbonei, în memoria autorului «Eseurilor»: **«Nu sînt francez decît datorită acestei cetăți, mare și incomparabilă în varietate, glorie a Franței și una dintre cele mai nobile podoabe ale lumii».**

Victor Hugo nu s-a mulțumit doar să cînte Parisul. El a dat bătălii pentru salvarea monumentelor orașului amenințate de ruină. «Notre-Dame de Paris» a stat la baza imensei opere de restaurare a strălucitei catedrale gotice. Și să nu-l uităm pe Apollinaire, care cînta podurile peste Sena, pe Baudelaire, care se înclina în fața orașului «bătrîn muncitor».

POPORUL PARISULUI

Există, de bună seamă, un Paris monumental. Parizienii nu cunosc toți istoria, dar fiecare are instinctul ei. Poate și pentru că fiecare colț este îmbibat de istorie. Arcul de Triumf și Domul Invalizilor sînt constantele bravurii franceze; Piața Concordiei, Piața Bastiliei evocă Revoluția care a creat istoria modernă. La cimitirul Père Lachaise, «Zidul Federaților» și, în imediata lui apropiere, mormintele comunarzilor sînt martorii ilustri ai primei revoluții a proletariatului. Departe, pe «Mont Valérien», lăcașul unde naziștii au martirizat sute de eroi ai Rezistenței, au fost înhumate oseminte ale celor căzuți pe toate orizonturile sacrificiului francez închinat independenței naționale și libertății. Celebra arteră Champs-Elysées, care leagă Piața «Etoile» a Arcului de Triumf de Piața Concordiei, nu este numai unul din punctele de vîrf ale turismului mondial. Ea amintește vibranta întîmpinare de către parizieni

(Continuare în pag. 20)

Vara, trotuarele Parisului sînt pline de mesele cafenelelor și «bistro»-urilor la care nu numai berea are spumă, ci și conversația parizienilor.

«Champ de Mars», locul întîlnirilor estivale ale parizienilor, punct al distracțiilor populare și «sediu» al unanim îndrăgitului Turn Eiffel.

Puhoaiele trec. Rămîn oamenii, casele, pămîntul, rămîne hotărîrea fermă de a reconstrui tot ce a fost distrus. În paginile de față oameni de știință și cercetători vorbesc cititorilor «Flacării» despre unele aspecte ale combaterii urmărilor inundațiilor, dau sfaturi, privesc spre viitor...

OAMENII

UN MARE SUCCES OBȚINUT PRIN CONJUGAREA ACȚIUNII VOLUNTARE A POPULAȚIEI CU ECHIPELE DE SPECIALIȘTI:

SITUAȚIA SANITARĂ ESTE NORMALĂ !

Ne-am adresat tovarășului profesor doctor docent *Marin Voiculescu*, membru al Academiei de științe medicale, directorul Clinicii de boli infecțioase a spitalului Colentina, rugîndu-l să ne vorbească despre problemele medico-sanitare pe care le ridică inundația. D-sa ne-a declarat:

— În planurile de combatere a inundațiilor s-au inclus măsuri medico-sanitare eficiente, care s-au aplicat *din primul moment*: dezinfecția apei, vaccinări antitifice, injecții cu gamma globulină etc. Întreg aparatul medico-sanitar desfășoară o activitate intensă de profilaxie și de ingrijire curativă a populației. Echipe de specialiști de laborator, igieniști și medici clinicieni s-au deplasat în regiunile în cauză pentru întărirea acțiunilor sanitare. Cantitățile mari de medicamente, antibiotice, vaccinuri, gamma globulina, substanțe dezinfectante, provenite din producția internă și din amplele ajutoare trimise din străinătate continuă să sosească necontenit în regiunile calamitate. O supraveghere activă și complexă, sanitară și epidemiologică, condusă de Ministerul Sănătății, se află în plină desfășurare și va continua pînă la dispariția oricărui pericol de infecții.

În prezent situația sanitară este normală și nu se semnalează nici un pericol de epidemii.

CASELE

de ing. Dinu MORARU
Institutul de cercetări în construcții și economia construcțiilor
membru în comisia experților UNESCO
pentru salvarea Florenței și Veneției

O construcție care a rezistat primului șoc și a rămas inundată mai puțin de 48 de ore (dacă este din zidărie de cărămidă) și mai puțin de 72 de ore (dacă este din beton armat) nu are, practic, de suferit de pe urma apei. Dar ce trebuie făcut în general pentru îndepărtarea din construcție a umezelii datorate inundațiilor? Este o problemă importantă și rezolvabilă.

Inundațiile catastrofale care s-au produs într-o mare parte a țării noastre au lovit numeroase centre populate, afectînd și un număr impresionant de clădiri. Cifrele sînt de-a dreptul uriașe: peste 500 localități, zeci de mii de case de locuit, sute de întreprinderi industriale, adică — limitîndu-ne la subiectul nostru — un fond de construcții de toate categoriile, din materiale diverse, care îndată după retragerea apelor necesită intervenții pentru a le reda vieții normale. Numeroși cetățeni întorși acasă după inundații au constatat, desigur cu multă durere, că locuința lor nu mai pare a fi de locuit. Pereții sînt pătați cu mîl, motorină etc., zidăriile sînt îmbibate cu apă, uneori pereții prezintă fisuri și crăpături, mobilele sînt ude și deformate. În fața unui asemenea dezastru personal, fiecare gospodar se întreabă: ce este de făcut?

Dacă locuința dv. a avut de suferit de pe urma inundațiilor, SPECIALIȘTII VĂ RECOMANDA

Este indicat ca atît în interiorul, cît și în exteriorul, construcției să se cojească tencuiala pînă la cărămidă, pe o înălțime de circa 15 cm, atît la zidurile interioare cît și la cele exterioare, imediat deasupra pardoselii interioare sau deasupra soclului în exterior.

Cei ce doresc să grăbească și mai mult evacuarea umezelii pot practica în pereți orificii de circa 2-3 cm diametru la 35-40 cm între ele, ușor înclinate în jos și care să pătrundă pe 2/3 din grosimea peretelui; orificiile se vor executa după caz, fie din interior, fie din exterior.

O și mai rapidă evacuare a apei se poate obține introducînd în aceste orificii pulbere de var nestins, care să se schimbe săptămînal (stingerea varului «absoarbe» apa și degajă și căldură).

Este de asemenea indicat ca încăperile să fie bine ventilate, ținînd cît mai mult timp posibil geamurile și ușile deschise. Pereții pot fi încălziți, dacă e posibil, cu diferite tipuri de radiatoare; de asemenea este bine ca încăperile să fie încălzite intens.

Cele de mai sus se referă în special la acele clădiri care nu au suferit de igrasie înainte de inundații.

Alt efect posibil al inundațiilor este dezvoltarea mușchilor și algelor pe pereți. În asemenea cazuri o stropire cu soluție de sulfat de cupru 2% în apă (piatră vînătă) se dovedește eficace. De asemenea lemnul este expus și el putrezirii și același tratament se recomandă ca cel mai simplu mijloc de intervenție.

IGRASII REALE ȘI FALSE

Pentru acele clădiri care sufereau și în trecut de igrasie, situația este întrucîtva mai dificilă.

În acest caz este important să se deosebească adevăratele igrasii de cele false. Se întîlnesc adesea false igrasii datorită trotuarelor prost executate sau greșit concepute. Un trotuar corect este cel impermeabil la averse și permeabil la vapori.

Astfel, dacă apa stagnează prin infiltrare sub un trotuar etanș — cum este cel de asfalt, în anotimpul cald — ea, neavînd posibilitatea să se evapore, va avea tendința să invadeze zidăria adiacentă. De aceea, o simplă perforare a acestui tip de trotuar în lungul construcției, pînă la pămînt și pe o lățime de circa 10 cm va permite apei să se evapore *nu prin construcție*, ci direct în atmosferă. Această măsură se impune neapărat în orașele inundate, deoarece aici terenul din jurul construcțiilor și de sub acestea sînt saturate cu apă. Golul respectiv poate fi umplut cu pietriș și chiar înierbat.

ESTE CONTRAINDICAT...

...să se mascheze igrasia prin cojirea tencuielii și vopsirea zidăriei cu bitum și gudron, după care să se retencuiască. Este de asemenea contraindicată executarea de tencuieli impermeabile cu apastop. Asemenea măsări de zone igrasioase vor provoca ascensiuni *suplimentare* ale umezelii, datorită tendinței naturale de evaporare.

PROFITAȚI DE ANOTIMPUL CALD PENTRU USCAREA CONSTRUCȚIILOR!

Se consideră că o construcție care a rămas inundată mai puțin de 48 de ore (dacă este din zidărie de cărămidă) și mai puțin de 72 de ore (dacă este din beton armat), nu prezintă probleme speciale pentru îndepărtarea igrasiei accidentale, care se va evapora lent în anotimpul cald.

Dat fiind însă că unele clădiri au putut sta sub ape un timp mai îndelungat, este necesar să se ia măsuri urgente de stimulare a evaporării apei.

Este bine de știut că igieniștii socotesc o încăpere aptă de a fi folosită numai dacă pereții conțin o umiditate sub 5%, și o consideră sănătoasă dacă umiditatea nu întrece 3%.

IGRASIA VECHE
ESTE MAI „REBELĂ"
DECÎT UMEZIREA
PROVOCATĂ
DE INUNDAȚII !

Igrasia este o adevărată plagă a construcțiilor, în special a celor mai vechi și lipsite deci de izolație sau a unora mai noi, la care izolația s-a degradat cu timpul. Deși efectul — umezirea — este la prima vedere același ca după o inundație, cauzele sînt total diferite. În cazul inundațiilor apa pătrunde în construcție în sens lateral prin fețele ei verticale, avînd un caracter temporar, pe cînd în cazul igrasiilor vechi, umezeala pătrunde în pereți prin intermediul fundațiilor — care sînt cufundate în pătura acviferă subterană — și prin urmare capătă un caracter permanent. Pornind de la aceste cauze diferite, și mijloacele de combatere sînt diferite.

O umezire temporară nu are posibilitatea, ca în cazul igrasiilor vechi, să antreneze din teren o cantitate mare de săruri, care în momentul evaporării să se recristalizeze expansiv în porii materialelor și să le provoace lent dezagregarea. În schimb, umezirea construcției se produce pe înălțimi mari: atît cît a fost cota inundației. Ținînd seama de faptul că, după retragerea apei, terenul rămîne încă mult timp saturat, umezeala are șanse de a progresa pe înălțime, mai ales dacă clădirea este mai veche și nu are izolație hidrofugă. Din fericire există remedii...

În afară de posibilitatea dezagregării materialului — prin recristalizarea eventualelor săruri antrenate — și a reducerii capacității de izolare termică a pereților datorită umidității conținute, prezența îndelungată a apei în porii materialelor de construcții, mai cu seamă iarna, prin pericolul de îngheț — care în fond este tot un «fenomen expansiv» — poate periclita ireversibil buna exploatare în viitor a acestor construcții inundate.

Se impune deci ca, fără să se mai aștepte mult timp, să se profite de tot anotimpul cald, pentru evaporarea apei din pereți în vederea uscării construcțiilor.

În funcție de natura și amploarea construcțiilor, și metodele de uscare rapidă sînt diferite.

METODE SIMPLE LA ÎNDEMÎNA ORICUI

Ținînd seama de faptul că un mare număr din clădirile afectate de calamitate au fost cele de locuit și că prin natura materialelor (în special cărămida) și prin grosimea pereților (pînă la 40 cm) ele sînt mult mai ușor de uscat, în această pagină, alăturat, sînt prezentate cîteva metode simple la îndemîna oricui, tocmai pentru acest tip de construcții.

Desigur, un articol de revistă nu poate rezolva problema în ansamblu. Putem aminti însă și de unele metode mai fine, care necesită intervenția specialiștilor. Astfel încălzirea pereților prin cartușe încălzitoare bazate pe utilizarea de rezistențe electrice, sub formă de instalații mobile, poate da satisfacție în multe cazuri, în special la construcțiile cu pereți nu prea groși.

De asemenea menționăm și metodele noastre de electrodrenare. Acestea folosesc electrozi speciali sub formă de cartușe tubulare, care se conectează alternativ la polul pozitiv și negativ al unei surse de curent continuu. Astfel se elimină umezeala chiar și din pereții mai groși, și se împiedică noi invazii de umezeală (cazul igrasiei obișnuite). Electrozii se pot lega la prize de pămînt și pot fi utilizați și pentru injectarea în pereți a unor substanțe impermeabilizatoare care astupă porii și capilarele și împiedică revenirea igrasiei. Ne-am permite în acest sens să trimitem pe cei interesați la cartea noastră recent apărută, intitulată «Umezeala în construcții și constatarea ei».

O INIȚIATIVĂ A INSTITUTULUI DE CERCETĂRI ÎN CONSTRUCȚII

În cadrul Institutului de cercetări în construcții și economia construcțiilor — INCERC — s-a luat inițiativa și s-au întocmit ad-hoc «Recomandări practice pentru combaterea umezelii din construcțiile care au fost inundate», spre difuzare Consiliilor populare ale județelor și orașelor din zonele lovite de calamități.

Desigur, în cadrul institutului nostru, stăm în continuare la dispoziția celor interesați pentru rezolvarea cazurilor particulare.

În încheiere vreau să arăt că inundațiile din această primăvară tristă au precedente. Fiecare își amintește, de pildă, de calamitățile care au lovit Italia în noiembrie 1966, cînd orașe splendide ca Florența și Veneția au fost grav afectate. Aceasta nu a împiedicat însă ca prin măsuri adecvate să se combată flagelul. Omul modern este pe deplin capabil să învingă stihiile naturii. Au dovedit-o pe deplin și dramaticele încercări din ultimele zile, cărora poporul nostru le-a făcut cu succes față.

PĂMÎNTUL

UN PARADOX: APELE ÎNVOLBURATE PROVOACĂ URIAȘE DISTRUGERI DAR POARTĂ ȘI MÎL FERTIL

de Nicolae FLOREA
membru corespondent al Academiei de științe agricole și silvice

Creșterea apelor rîurilor în perioadele ploioase, revărsarea viiturilor și inundarea luncii rîului respectiv reprezintă, în țara noastră, un fenomen natural, care se repetă periodic cu intensități variabile, dar prin intensitatea și extinderea lor inundațiile din luna mai au căpătat un caracter catastrofal, fenomenul natural obișnuit transformîndu-se într-o calamitate naturală. Cele peste 850 000 ha inundate reprezintă în marea majoritate terenuri de luncă cu soluri aluviale foarte fertile. Pagubele produse sînt imense. Este însă firesc să ne întrebăm — făcînd în mod voit abstracție, în acest articol, de distrugerile actuale — *ce se va întîmpla cu aceste terenuri inundate, ce consecințe imediate sau de durată mai lungă vor avea revărsările asupra solurilor și fertilității lor.* Deși nu există pînă acum date de observație directă în acest sens — dat fiind timpul scurt scurs de la desfășurarea fenomenului — vom încerca să schițăm aceste aspecte. Desigur, problema urmează, în viitoarele luni, să fie cercetată multilateral de echipe de specialiști dar și în momentul de față, pe baza faptelor cunoscute, se pot face unele considerații preliminare.

PĂMÎNTURILE INUNDATE VOR RĂMÎNE FERTILE

Terenurile inundate în luna mai, situate îndeosebi în luncile rîurilor, erau — *și vor rămîne și în viitor* — în genere, suprafețe foarte fertile și cu posibilități de folosire foarte variate, ca terenuri arabile pentru felurite culturi agricole, inclusiv legume și zarzavaturi, pentru pășuni și fînețe, pentru pomicultură și chiar viticultură (dacă clima este favorabilă în locul respectiv) sau pentru păduri de esență moale ori de stejar, frasin, ulm. De altfel tocmai datorită acestui fapt, la care se adaugă și existența surselor de apă din abundență, luncile rîurilor care au provocat inundațiile au fost de multă vreme utilizate atît pentru agricultură cît și — în ultimii ani, în special — pentru așezarea unor obiective industriale.

Pare poate paradoxal azi, dar trebuie amintit că fertilitatea mare a acestor soluri aluviale s-a datorat în trecut în bună parte apelor de inundații care aduceau în suspensie și lăsau un mîl fin, bogat în substanțe nutritive, materie organică, microorganisme.

La fertilitatea luncilor contribuia și aprovizionarea îndestulătoare cu apă provenită fie din apa freatică situată la mică adîncime, fie din apa de inundație, fie din ambele surse.

Luncile la care ne referim în acest articol vor reprezenta deci — în ciuda uriașelor greutăți de moment — terenuri cu un potențial economic ridicat, însușirile favorabile ale solurilor și bogăția lor în elemente nutritive, asociate cu umezirea suplimentară din apa freatică sau cea de inundații, asigurînd — firește în condiții naturale, în anii lipsiți de inundații tîrzii — recolte foarte ridicate. Ușurința cu care se va putea realiza irigația terenurilor de luncă — îndeosebi a celor mai nisipoase — din apropierea cursurilor de apă, transformate în grădini de zarzavaturi, va mări și mai mult importanța lor în economia națională.

CE CONȚINE MÎLUL

Inundarea terenurilor de luncă și aluvionarea (mîlirea) lor reprezintă procese importante, determinînd înseși caracteristicile acestor soluri.

Viiturile rîurilor din luna mai au purtat în suspensie cantități importante de particule de diferite dimensiuni, cu atît mai voluminoase cu cît viteza de curgere a apei a fost mai mare. Aceste particule în suspensie au fost, în cea mai mare parte, dislocate din solurile sau rocile existente în bazinul hidrografic al rîurilor respective, pe care apa de șiroire, care s-a scurs pe coaste în timpul ploilor mari, le-a smuls și le-a antrenat spre firul văilor.

Mîlul depus de ape în lunci este bogat în elemente nutritive și materie organică, fiind format îndeosebi din particule ce compun partea *superioară* a solurilor, cea mai bogată în substanțe nutritive organice și minerale. Afirmația poate părea azi șocantă și deplasată: oamenii și casele au avut atît de mult de suferit de pe urma apei mîloase!

Și totuși, privind în viitor, trebuie să scoatem în evidență — chiar cu riscul de a ne repeta — proprietățile fertilizante ale acestui mîl. Nu trebuie ignorat însă și reversul: vor suferi, în viitor, locurile de unde mîlul a fost smuls de apă, dar dacă ele sînt terenuri de munte, paguba *directă* pentru agricultură va fi relativ mică. Dacă însă locurile de unde a fost cărat mîlul erau ele însele cultivate înainte de calamitate — ca de pildă în zona Bîrladului — atunci ele vor fi sărăcite, scăderea fertilității lor necompensînd, în multe cazuri, creșterea rodniciei solurilor mîlite în lunci, la vale. Firește, în ambele cazuri, rămîne ca problemă deschisă, de viitor, necesitatea prevenirii extinderii eroziunii.

TERENURILE AGRICOLE VOR FI RELATIV PUȚIN AFECTATE DE BOLOVĂNIȘUL CĂRAT LA VALE

Pînă acum am vorbit despre mîl. Ce se va întîmpla însă cu bolovănișul cărat de apele învolburate?

Se știe că apa acumulată din văile de munte sau dealuri a format în perioada inundațiilor torenți foarte repezi care în drumul lor au erodat malurile văilor și au transportat tone de bolovănișuri, pietrișuri, nisipuri și mîluri. Se apreciază la cîteva zeci sau chiar sute de kilograme la un metru cub de apă cantitatea de material în suspensie transportat de unele viituri. Ajungînd în regiunile de podișuri sau cîmpie, o dată cu schimbarea pantei s-a micșorat și viteza de deplasare a apei și deci puterea ei de a transporta material în suspensie, care a fost depus. În apropierea cursului apei au rămas cantități importante de pietrișuri sau nisipuri și mîluri nisipoase, care nu au putut fi transportate prea departe, pe măsură ce distanța de cursul apei creștea, materialele depuse erau din ce în ce mai fine, rămînînd în suspensie numai cele foarte fine (argila), care nu se opresc decît în locurile unde apa stagnează mai mult timp. (În părțile mai joase ale luncii respective s-au format pe alocuri chiar mici lacuri.)

Așadar, zonele acoperite cu bolovăniș și pietriș ocupă suprafețe relativ reduse, chiar neînsemnate, deși firești, în sectoarele respective, urmările acestor aglomerări sînt grele pentru agricultură. Este însă, cum am spus, un fenomen foarte limitat în spațiu.

PROCESELE BIOLOGICE DIN MÎL, DUPĂ RETRAGEREA APELOR, FAVORIZEAZĂ CULTURILE

O altă consecință a inundațiilor: spălarea solurilor aluviale de săruri dăunătoare culturilor, fapt deosebit de favorabil în cazul zonelor de luncă ce manifestă tendința de a se saliniza, — de pildă terenurile din Lunca Dunării inferioare, a Siretului etc.

Pe suprafețele în care apa stagnează mult, pe lîngă faptul că este împiedicată valorificarea terenului respectiv, se constată o tasare a solului însoțită de o micșorare a porozității și permeabilității, și în general de o înrăutățire a însușirilor fizice ale solului. Se dezvoltă, de asemenea, o activitate microbiologică anaerobă care duce la formarea de compuși minerali sau organici incomplet oxidați, adesea vătămători pentru plante, astfel că reutilizarea acestor terenuri în cultura agricolă necesită de regulă lucrări speciale prealabile (arătură adîncă, mobilizare intensă etc.).

Imediat după retragerea apelor de inundație de pe terenul de luncă începe procesul de «maturație fizică» a mîlului lăsat de ape în cursul căruia se creează condițiile pentru instalarea și dezvoltarea vegetației. Procesul care se desfășoară în prezent pe terenurile părăsite de apa revărsată începe prin zvîntarea și uscarea mîlului. Urmată de crăparea și fragmentarea masei de mîl uscat. Aceasta duce la formarea de «agregate» și la îmbunătățirea însușirilor fizice ale acestei mase.

Încep apoi procesele de mineralizare a materiei organice sub acțiunea microorganismelor, care eliberează astfel substanțe minerale importante pentru nutriția plantelor. *În acest fel mîlul depus se transformă într-un excelent substrat mineral pentru creșterea plantelor*, fiind caracterizat printr-un conținut ridicat de substanțe nutritive, în primul rînd azot, fosfor, potasiu mai ales sub forme ușor asimilabile pentru plante. De altfel, așa se explică recoltele bogate obținute pe solurile aluviale în anii de după inundații sau la adăpostul digurilor în primii ani după construirea acestora, recolte ce întrec cu mult pe cele obținute pe alte soluri dinafara luncii.

Mîlul depus în lunci în timpul revărsărilor joacă deci un rol important în fertilitatea solurilor aluviale datorită conținutului ridicat în substanțe nutritive totale și mobile, datorită însușirilor fizice favorabile creșterii plantelor și intensei activități microbiologice. Este adevărat că acest efect nu se resimte decît pe un număr mic de ani, dar sînt toate premisele pentru ca el să se manifeste și în teritoriile care au fost inundate în țara noastră.

Cînd în urmă cu mai bine de opt veacuri prințul Iuri Dolgoruki punea piatra de temelie a Moscovei, nimeni nu visa măcar că zidurile ridicate atunci se vor înmulți și se vor înălța cu timpul în asemenea măsură, încît orășelul pitoresc răsărit între Oka și Volga va deveni într-o zi metropola-gigant de astăzi, cu o suprafață de 88 000 de hectare și cu o populație de 7 milioane locuitori. La început, Moscova însemna doar zona cuprinsă între zidurile Kremlinului, care nu măsurau mai mult de 2 kilometri. Cu timpul, perimetrul a crescut la 9 km, cu inelul Bulvarnoe, la 16 km cu vestitul Sadovoe kolțo, iar acum, în plin secol XX, perimetrul capitalei sovietice este de 110 km. Dacă s-ar pune cap la cap cele 4 500 de străzi și piețe moscovite, s-ar obține o bandă continuă de aproape 3 000 de km. Noile limite ale metropolei sînt marcate de autostrada circulară lungă de 109 km. De la revoluție încoace, dezvoltarea edilitară a orașului a fost orientată în trepte radiale și circulare pentru a se asigura un ansamblu urbanistic armonios.

Dar viața marelui oraș pulsează nu numai la suprafață. Zeci de palate de marmură au porțile deschise zi și noapte pentru milioanele de călători grăbiți, care traversează Moscova, în lung și în lat, pe căile ei subterane. Aici se află imperiul metroului despre care vorbește autorul reportajului de față, ziaristul V. Samoșkin de la agenția «Novosti».

MERIDIANELE SUBPĂMÎNTENE ALE MOSCOVEI

Viteza, confortul, siguranța — iată cîteva dintre elementele ce conferă metroului din Moscova atributele unui mijloc de transport de neînlocuit pentru cetățenii uriașei capitale sovietice. Cu fiecare an lungimea magistralelor subterane crește, noi și noi stații sînt date în folosință.

1969 a fost un an deosebit de rodnic pentru constructorii metroului. În întrecerea ce s-a desfășurat în cinstea centenarului nașterii lui Lenin, încă la începutul lunii august — cu patru luni și jumătate înainte de termen — a fost dat în folosință un nou sector al liniei radiale Zamoskvoreț k, inclusiv ansamblul de lucrări de artă de la Nagatin: un pod pentru autovehicule și metro peste rîul Moscova și un canal lung de 3,5 km care modifică pentru prima oară cursul rîului. Construirea acestei linii lungi de 9,6 km și prevăzute cu patru stații — «Kolomenskaia», «Kașirskaia», «Varșavskaia» și «Kahovskaia» — asigură o legătură comodă și rapidă între centrul și sectoarele sudice ale capitalei. Noua portiune a liniei radiale Zamoskvoretk însumează munca încordată a proiectanților și constructorilor de diferite specialități. O misiune importantă le-a revenit și de data aceasta arhitecților, care au trebuit să găsească pentru fiecare stație o soluție care să-i dea individualitate proprie. Stația «Kolomenskaia», de pildă, se află în preajma unui ansamblu de arhitectură veche rusă; vecinătatea acestor creații ale arhitecților ruși de odinioară a inspirat arhitecților contemporani «tema» decorării stației: «Unde începe patria?» În holul a cărui ieșire dă spre monumentele arhitectonice, basoreliefurile reprezintă imagini din viața Rusiei de altădată; în cel de-al doilea hol sînt înfățișați ostașii lui Budionnii, constructorii primului cincinal, turnul de televiziune, Palatul Congreselor din incinta Kremlinului. Stația «Kașirskaia» este consacrată electrificării țării; în «Kahovskaia» sînt înfățișate, în metal turnat, episoade eroice din timpul războiului civil.

Pentru constructorii metroului moscovit, linia radială Zamoskvoreț k constituie în prezent un capitol încheiat. Ei lucrează acum din plin în sectorul dintre stația inelară «Okteabrskaia» și stația «Piața Noghin», ce trebuie terminat încă înainte de sfîrșitul acestui an. Sectorul face parte din linia diametrală Kaluga-Rjevsk, a cărei porțiune centrală, cuprinsă între «Piața Noghin» și «Prospectul păcii», urmează să fie dată în folosință peste un an-doi. Rolul rezervat acestei linii în circulația Moscovei este extrem de important, ea urmînd să asigure legătura dintre extremitatea sud-vestică și sectoarele nordice ale uriașei metropole. În prezent se lucrează de asemenea în sectorul dintre stația inelară «Krasnopresnensk» și «Okteabrskoe pole» care va fi terminat în 1971. Una dintre stațiile acestei linii, «Piața 1905», a fost astfel denumită în amintirea insurecției armate din 1905 de la Moscova. În planurile de viitor ale constructorilor metroului este prevăzută linia Jdanovsko-Krasnopresnensk, lungă de aproximativ 23 de km, care va fi dată în exploatare în 1975. Traseul ei începe de la stația «Taganskaia», trece prin stațiile «Piața Noghin», «Dzerjinskaia» și «Piața Pușkin», ajungînd pînă la stația inelară «Krasnopresnensk».

Perspectivele lucrărilor de construcție a metroului din Moscova sînt cu adevărat grandioase. Însumînd în prezent 132 km, lungimea liniilor sale va crește, în perioada 1970-1975, cu încă 44 km. Numărul stațiilor subterane va spori în aceeași perioadă cu 25. Pînă în 1976, lungimea magistralelor subpămîntene ale Moscovei va ajunge la 184 km, iar numărul stațiilor la 111. Noile linii de metro vor degaja circulația în centrul Moscovei, vor face legătura directă între zonele industriale, nou construite, ale orașului, vor reduce timpul de transport al călătorilor. Peste șase ani, deci, schema metroului moscovit va cuprinde cinci linii diametrale, față de trei în prezent, două noi linii radiale și o linie inelară.

Viitorul metroului din Moscova se naște de pe acum. Constructorii muncesc cu un avînt ale cărui rezultate se fac zi de zi simțite. Angajamentul lor de a termina tunelul spre stația «Dzerjinskaia» a fost îndeplinit cu două luni mai devreme, dîndu-se în exploatare și acest sector extrem de dificil.

Metroul din Moscova poartă numele lui Lenin și,cu prilejul centenarului genialului conducător, constructorii au realizat un volum sporit de muncă, care se adaugă succeselor remarcabile obținute pînă acum.

În interesul facilitării circulației, aici, în piața Nagatin, a fost construit peste riul Moscova un pod pe care trec atît autovehicule cît și vagoanele metroului.

Stația «Kașirskaia», aflată într-un sector de curînd dat în folosință. În amenajarea și decorarea ei, arhitecții au ales ca temă opera de electrificare a Uniunii Sovietice.

Constructorii au «atacat» un nou sector al metroului. Aceasta înseamnă pentru locuitorii capitalei sovietice — într-o perspectivă apropiată — noi economii de timp, condiții excelente de transport.

Schema «meridianelor subpămintene» ale metroului din capitala Uniunii Sovietice. Liniile pline indică sectoare aflate în folosință, cele întrerupte — porțiuni în lucru sau a căror construire urmează, în curînd, să înceapă.

varietăți

copiii sînt curioși

Copiii sînt curioși. Asta se știe de mult și de toată lumea. Numai că la ceea ce nu s-au gîndit educatorii, pedagogii, pediatrii și toți specialiștii în puericultură, i-a trecut prin cap unui simplu fabricant de cărucioare de copii. Dacă micuții sînt curioși — a hotărît el — să le facem cărucioare cu parbriz panoramic ca să privească în voie la lumea înconjurătoare.

Mateloții britanici Eddy Taylor și Bob Keefe de pe petrolierul «Endurance» s-au înapoiat în patrie după o călătorie pe mări și oceane, care a durat 7 luni de zile. Acasă, totul în ordine, plus cîte un membru nou în familie: Monique Taylor, în vîrstă de 3 luni și, respectiv, Nicola Keefe, de 5 luni. Priviți-i pe cei doi tătici și dacă cineva vă va mai spune că marinarii sînt niște oameni aspri, spuneți-i că minte.

bătrînii lupi de mare sînt tineri tătici

către toate veveriţele din lume

Din multitudinea interpretărilor care se pot da imaginii de față, am ales-o pe aceasta: cu deplină încredere în progresul tehnicii, veverița noastră folosește un aparat portativ de recepție-transmisie radio, pentru a se informa în legătură cu situația de pe piața alunelor.

înțelepții printre noi

● *Cea mai importantă și cea mai neglijată dintre toate conversațiile este cea cu tine însuți.*

A. OXENSTIERN

● *Chiar și cele mai bune ace au un singur vîrf ascuțit.*

PROVERB CHINEZESC

● *Orice boală, cît de ușoară, se poate complica cu un medic și mai ales cu mai mulți.*

TRISTAN BERNARD

● *Nu e destul să fii ocupat; trebuie să fii ocupat cu ceva.*

JERRY LEWIS

● *Numai ciorapul știe cîte găuri are pantoful și invers.*

ȘALOM ALEHEM

● *Pe scriitorii noi îi citește publicul, iar pe cei vechi autorii moderni.*

JEAN GIRAUDOUX

● *Inteligența e supărătoare. Inteligența altora, bineînțeles.*

FRANÇOISE SAGAN

● *Există tăceri care nu pot fi umplute decît de tăcere.*

MARCEL MARCEAU

● *Există oameni atît de superficiali încît nu numai că nu au calități solide, dar nici măcar defecte veritabile.*

LA ROCHEFOUCAULD

● *Să faci cu ușurință ceea ce este greu pentru ceilalți — iată talentul; să faci ceea ce este imposibil talentului — iată geniul.*

N.F. AMIEL

● *Cînd ești șef trebuie să vezi oamenii așa cum sînt iar lucrurile așa cum ar trebui să fie.*

ILF și PETROV

tv

de Felicia ANTIP

PENTRU ZIȚA, PENTRU VETA

...Eram ambetată absolut. «Dramele Parisului» cîte au ieșit pînă acuma le-am citit de trei ori. Ce să fac? N-aveam ce citi. Zic: hai să mă duc la țața, dacă nu s-o fi culcat, să mai stăm de vorbă.

În zilele noastre, ehehei, altă viață! Acum Zița are televizor sau dacă n-are se duce la țătică-sa Veta și urmăresc împreună, cu sufletul la gură, nemaipomenitele drame, aventuri, încurcături și cevaturi, pe cît de pariziene pe atît de lacrimogene, ale fetelor neprihănite dar vai răpite de falși conți tenebroși și urîcioși cu valeți veroși cu Feți-Frumoși cu babe odioase cu trape și tot felul de ponoase. Noi, ceilalți, în virtutea obișnuinței de pe vremea cînd seara de simbătă era a «Răzbunătorilor» sau a lui Hitchcock, zăbovim în continuare în fața micului ecran fără să băgăm de seamă că dăm în mintea Ziței, că devenim mușterii necritici ai domnului Ponson du Terrail, neobositul autor al vreo treizeci și ceva de romane fără pretenții literare, caracterizate de Larousse după cum urmează: «Neverosimilitățile care se țin lanț în romanele sale au făcut din Rocambole tipul personajului care are, sau pretinde că are, aventuri pe cît de incredibile pe atît de pasionante». Domnul Ponson du Terrail a îmbogățit limba cu un adjectiv — rocambolesc — explicat de același Larousse, ca «ceea ce se apropie, prin neverosimilitate, de aventurile lui Rocambole». Ce strașnic serial de televiziune ar fi putut ieși din «Rocambole», dacă ar fi fost tratat la modul grotesc, sau revuistic, sau parodic așa cum a făcut de pildă Teatrul Nottara cu «Cele două orfeline»!

Dar nu. Rocambole și ai săi sînt luați în serios, neverosimilul, în loc să fie subliniat și exploatat, este estompat și telespectatorii sînt chemați să urmărească întîmplările ciudate dar nu hazlii prin care trec multe, foarte multe personaje, prea multe pentru ca să le poți ține minte fără un efort special. La peste o sută de ani de la năsocirea lui, Rocambole este adus prea aproape de noi, fără a păstra distanța reglementară, cea care l-ar face să fie improbabil și deci nu numai suportabil dar chiar agreabil. În loc să ni se cînte jalnic și afanisit ca în versiunea parodică a «Celor două orfeline»: Ah, ce tristă piesă,/ Vai, biata contesă/ Cît poate ea să/ Pată, ființa se pretinde să ne înduioșăm de-adevăratelea de pățaniile bietei Baccarat, femeia pierdută care. Brrr!

Nu, n-am nimic împotriva lui «Rocambole». La urma urmei, sămînța Zițelor și a Vetelor n-a pierit și deci n-ar fi drept să piară nici hrana spirituală a speciei lor. Mă supără doar faptul că televiziunea îi ambetează cu asemenea povești de adormit de-a-n picioarelea pe toți cei ce se amuzau de aventurile realmente neverosimile ale domnului Steed sau se străduiau să dezlege enigmele inteligente propuse de domnul Hitchcock. Jucîndu-se cu ideea unei dezvoltări anarhice și paroxistice a feluritelor excrescențe ale civilizației contemporane, «Răzbunătorii» tratau cu prefăcută seriozitate diversele consecințe posibile. Nici noi, nici copiii noștri nu luam firește în serios, violențele și cadavrele în serie rezultînd de aici. Era un destul de inteligent joc de societate pentru mari și mici. Ce părere or fi avînd despre mintea, discernămîntul și gustul nostru cei ce ne oferă un asemenea schimb? De ce nu ne dau mai curînd serialul american «The Untouchables», pe care am aflat că l-au primit?

N-am mai scris de mult despre serialele provenind din ecranizarea unor romane. Pentru cei ce urmăresc această rubrică este cred clar că semnatara ei le privește ca pe un rău aproape necesar, ca pe o componentă de neînlăturat a programelor de televiziune. Nu-i același lucru să citești «Bîlciul deșertăciunilor», «Forsyte Saga», «Oliver Twist», «Familia Buddenbrook», «Portretul unei doamne» sau să ți se povestească — de către un povestitor fie el cu sau fără talent — intriga unuia sau a altuia dintre aceste romane. A citi cartea este un act de cultură. A asculta o relatare despre ea sau a citi un rezumat al ei nu numai că nu este un act de cultură, dar poate fi un act anticultural, dacă se substituie contactului direct cu opera. Orice ecranizare este o trădare. Ecranizarea capodoperelor este aproape un sacrilegiu.

Exagerare? Poate. «Forsyte Saga» v-a plăcut la nebunie? Și mie. Dar nu-i așa că este destul de dezamăgitor să le vezi în carne și oase pe Anna Karenina, sau pe Isabel Archer, sau pe oricare alta dintre eroinele romanelor pe care le-ai citit cîndva? Personajele sînt brusc circumscrise, limitate, fantezia noastră este bruscată, contrazisă, ni se ia dreptul sfînt la creație proprie al oricărui cititor. Nu vorbesc aici despre romanele foarte prost povestite, cum a fost «La răscruce de vînturi». Nu vorbesc nici despre romanele inventate, cum a fost «Lunga vară fierbinte». Vorbesc despre ecranizările reușite. Despre «Portretul unei doamne», de pildă — atmosferă de epocă și de mediu bine prinse, cîteva personaje izbutite, dialog excelent. Ce legătură avea totuși serialul cu punctul de cotitură reprezentat de romanul lui Henry James în literatura engleză? Acum vedem «Familia Buddenbrook». Îmi place Tony, îmi place tonul povestirii, este probabil un serial excelent. Îi rog însă pe toți cei ce n-au citit primul mare roman al lui Thomas Mann să nu considere, la sfîrșitul serialului, că ar cunoaște cartea, ci să se ducă la ea.

film

PE ECRANE

PROCESUL

Anthony Perkins — un erou kafkian cu care mulți nu au fost de acord. L-au găsit prea frumos, prea elegant, prea furtunos. Orson Welles a fost de altă părere: i s-a părut ideal.

După cinci ani de tăcere, în 1962, Welles se întorcea în forfota lumii cinematografice cu Kafka în mînă. Momentul a fost emoționant, filmările au fost urmărite cu febrilitate iar un an mai tîrziu, cînd opera finită era de acum la îndemîna tuturor, bineînțeles că au apărut kafkienii, de o parte și wellesienii de altă parte, pătimașii și temperații, înțelegătorii și neînțelegătorii, căutătorii de imposibil și cei ai liniei de mijloc. O ușoară, o abia mărturisită părere de rău i-a încercat însă pînă și pe cei mai aprinși iubitori ai celui care a creat *Cetățeanul Kane*, aceea de a constata, încă o dată, cum pe teritoriul alunecos al cinematografului geniilor le este atît de greu să-și dea mîna. Cei cîțiva ani care au trecut de atunci ne-au făcut mai înțelepți, problema «spiritului cărții» într-o ecranizare a ajuns un cal mult prea costeliv de atîta bătaie pentru a nu ni se face oarecum rușine cu el. Astăzi ne mulțumim cu o lectură mai mult sau mai puțin credincioasă celui care a scris cartea, dar măcar credincioasă celui care o citește. Iar mai presus de orice, în acest film, «Procesul» — căruia nu-i putem spune nici ecranizare, nici adaptare — Welles este fidel lui însuși. El minte doar în măsura în care «adevărata lectură rămîne imposibilă», cum spunea criticul literar Maurice Blanchot; «cel care citește Kafka este forțamente transformat într-un mincinos fără vină». Deși urmărește îndeaproape factologia cărții — cu foarte mici modificări — filmul ilustrează opresiva și misterioasa societate leviatanică ce-l condamnă implacabil și absurd pe Joseph K. într-un chip cu totul deosebit de cel al determinărilor romanului. Un cineast cu mai puțină personalitate ar fi recompus, cred, bucățică cu bucățică universul kafkian, grijuliu la toate multele lui amănunte concrete, găsindu-le, probabil, o înșelătoare valoare cinematografică. Spun *înșelătoare* pentru că acele exasperante banalități și detalii ce se acumulează pas cu pas în scrierea lui Kafka, pînă a se constitui într-un univers monstruos perfect organizat, liniștit, constant, chiar dacă au un nume ușor de întruchipat filmic, sînt dispuse într-o progresie ale cărei pulsații cinematografui nu le poate capta. Infernul lui Kafka este construit prin acumulări treptate, individul este înghițit pe nesimțite, perfid, are impresia că se poate mișca cît de cît în voie printre

(Continuare în pag. 16)

DE LA A LA Z

BELAFONTE Harry

Actor negru american, de film și teatru, cîntăreț și compozitor de muzică ușoară, născut la New York, la 1 martie 1927. De origine modestă, cîntărul H.B., care și-a petrecut mulți ani în Jamaica, urmează la New York (cu toate dificultățile pe care le implică) cursurile diverselor școli ca: Dramatic Workshop și New School, după care, negăsind un teatru unde să poată crea originalele musical-uri pe care le-a compus, acceptă să devină cîntăreț în night-club-urile din Harlem. Devine în curînd celebru prin melodiile sale patetice și senzuale de inspirație folclorică neagră, de un ritm nou, cu reminiscențe jamaicane: faimosul calypso. Supranumit «regele a calypso-ului», H.B. cucerise deja prin discurile sale întreaga Americă, cînd în 1953 debutează în sfîrșit pe Broadway într-un mare musical: *John Murray Anderson's Almanac* și la Hollywood, în filmul *Bright Road*. Regizorul Otto Preminger îi oferă în 1954 principalul rol masculin în noua versiune «neagră» a lui *Carmen* de Mérimée intitulată: *Carmen Jones*, unde apare (pentru a doua oară) alături de nous stea de culoare: Dorothy Dandridge. Filmele următoare îi dau ocazia să ducă prin intermediul cinematografului o luptă deschisă împotriva prejudecăților rasiale. Turnează însă puțin, pentru că nu i-o permit obligațiile sale de cîntăreț (ale cărui discuri se vînd cu milioanele și ale cărui concerte se plătesc cu sume fabuloase) și cele de actor, supraslicitat pe Broadway și în show-urile TV. Amintim dintre filmele sale: *Island of the Sun* (1956-r: Robert Rossen) cu Joan Fontaine, Dorothy Dandridge, James Mason; *The World, the Flesh and the Devil* (1958-r: R. MacDougall) cu Inger Stevens, Mel Ferrer; *Odds Against Tomorrow* (1959-r: Robert Wise) cu Robert Ryan, Shelley Winters, Gloria Grahame.

BELIGAN Radu

Actor român de teatru și film, născut în com. Galbeni (Bacău), la 14 decembrie 1918. Elev la conservator la clasa Luciei Sturdza-Bulandra și student în filozofie, R.B. debutează în spectacole ocazionale cu: *Pescărușul de umbre* și *Crimă și pedeapsă*. În 1938, terminînd conservatorul, este angajat de Victor Ion Popa la teatrul «Muncă și voie bună», unde apare în *Zile vesele după război*, afirmînd un talent plin de bogate făgăduieli în comedia socialistă: *Roata în patru colțuri* de Valentin Kataev. Consacrarea scenică i-o aduce însă lanțul de succese de la teatrul «Maria Filotti» (Sărindar), unde din 1939, sub bagheta regretatului Iancovescu (entuziasmat de temperamentul și stilul lui original), se specializează în comedii din repertoriul italian modern: *Calul năzdrăvan* (Gherardi); *Orașul fără avocați* (Manzari); *Puștiameaua* (Giannini). Creațiile sale din *Domnișoara Butterfly* (Tudor Mușatescu); *Frumoasa aventură* (De Flers); *Domnișoara de ciocolată* (Gavault) dar mai ales rolul profesorului Mirolu, din *Steaua fără nume* de M. Sebastian, creat la premiera din martie 1944, fac din R.B. cel mai sărbătorit actor de comedie al anilor '40. Tot în această perioadă R.B. ia primul contact cu cinematograful, creînd un ideal Rică Venturiano în excelenta adaptare a *Nopții furtunoase* de Caragiale, realizată de Jean Georgescu în 1942. Cu același regizor, R.B. conturează o altă figură savuroasă în comedia dramatică *Visul unei nopți de vară* (1946), ecranizare a piesei de succes a lui Mușatescu. După cîteva stagiuni la Teatrul Nostru (*Viața începe mîine* de Sauvajon), la Municipal (*Omul care a văzut moartea* de V. Eftimiu), la Comedia (*Amantul de carton* de J. Deval), R.B. intră ca actor de frunte în cadrele Naționalului bucureștean în 1947, cînd re-debutează în *O noapte furtunoasă*, în rolul deținut în film. Paralel cu prodigioasa sa activitate teatrală, R.B. se afirmă în continuare ca un excelent actor de film. De la *Răsună valea* (1949) și pînă la recentul *Șef și sectorului suflete*, R.B. a făcut memorabile creații în filme ca: *Bulevardul «Fluieră vîntul»* (1950); *Lanțul slăbiciunilor* (1952); *O scrisoare pierdută* (1953); *Afacerea Protor* (1955); *Bădăranii* (1960); *Celebrul 702* (1961); *Pași spre lună* (1963); *Castelanii* (1966). R.B. a dat viață prin jocul său subtil, modern, sclipitor, unei întregi galerii de personaje, de la cele ale lui Goldoni și Gogol, la eroii moderni ai lui Anouilh și Ionesco sau cei contemporani noului din piesele unui Baranga sau Mirodan, primind pentru neobosita lui activitate binemeritatul titlu de cartist al poporului». Pe lîngă catedra sa de «măiestrie a actorului» de la I.A.T.C., R.B. a ridicat în ultimii ani ca director și actor, un teatru de profil nou: Teatrul de Comedie. Actualmente el este director al Teatrului Național din București. Îl vom revedea pe ecran în filmul *Serata* de Malvina Urșianu.

BELL Marie

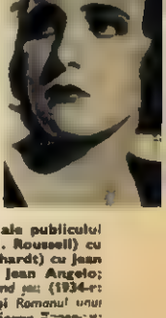

Actriță franceză de teatru și film, născută Marie-Jeanne Bellon-Downey, la Bègles (Gironde), la 23 decembrie 1900. La șeptii de balet în copilărie, debutînd la 13 ani pe o scenă londoneză ca... balerină. Studiază apoi în Franța arta dramatică la conservatorul din Bordeaux, apoi la cel din Paris unde în 1921 obține diploma de absolvire și este angajată la Comedia Franceză (a cărei societară va deveni în 1927). În 1924 apare pentru prima oară pe ecran într-un rol prescurtat pînă la dispariție, în filmul *Paris* de René Hervil. Își ia revanșa în cîteva pelicule memorabile ca: *Valsul de adio* (1926-r: H. Roussell) cu Pierre Blanchar (Chopin); *M-me Récamier* (1928) și *Figaro* (1929) de Gaston Ravel, în care sînt remarcate frumusețea, eleganța și jocul ei plin de tact și măsură. Filmul sonor îi va aduce o altă serie de roluri de mare relief dramatic, care o vor situa printre marile favorite ale publicului din anii '30. Citățm: *Noaptea e a noastră* (1929-r: H. Roussell) cu Jean Murat; *Omul care a asasinat* (1930-r: Kurt Bernhardt) cu Jean Angelo; *O aventură nebună* (r: Carl Froelich) cu Jean Angelo; *L'homme à l'Hispano* (1932-r: Jean Epstein); *Le grand jeu* (1934-r: Jacques Feyder) cu Pierre Rich. Willm; *Poliche* și *Romanul unui tînăr sărac*, realizate de Abel Gance (1934-35) cu Pierre Fresnay; *Fedora* (1934); *La garçonne* (1936); *La tentation* și *Les demi-vierges* (1936); *Legiunea de onoare* (1938); *La charette fantôme* (1939-r: Jul. Duvivier) cu Pierre Fresnay și Jouvet; *Nuca de cocos* (r: Jean Boyer) cu Raimu și Michel Simon; *Colonelul Chabert* (1943) cu Raimu. Cel mai important dintre toate filmele ei rămîne însă *Carnet de bal* (1937-r: Jul. Duvivier) cu aproape toate starurile masculine ale Franței, care-i dă ocazia celei mai bune creații din întreaga ei carieră. După o absență de aproape 20 de ani, în care s-a dedicat exclusiv teatrului, M.B. revine pe ecran cu trei magistrale creații: rolul mamei din *Vaghe Stelle dell'Orsa* de Visconti (1965), una dintre eroinele filmului lui Peter Glenville: *Hotel Paradiso* (1967) și *Phèdre* (1968-69), transpunere aproape directă a spectacolului racinian de la «Comédie».

Constantin POPESCU

film

telegrame

● *Regizorul francez Sergio Gobbi va ecraniza cartea lui Dominique Fabre «Un frumos monstru», povestea distrugerii sistematice a unei vieți omenești. Rolurile principale sînt interpretate de Virna Lisi — printre obligațiile impuse de film se află și aceea de a suporta un machiaj care să o urîțească treptat — și actorul german Helmut Berger, lansat de creația lui Visconti, «Apusul zeilor».*

● *Americanul John Boorman, autorul filmului «Leo cel de la urmă», care i-a adus și premiul de regie de la Cannes, intenționează să transpună pe ecran piesa «Rosencrantz și Guildenstern au murit».*

● *Criza Hollywoodului determină tot mai mulți actori să semneze contracte pe termen lung cu televiziunea, în vederea unor viitoare seriale. Presa ne informează că după Tony Curtis, Shirley McLaine, Doris Day (fotografia nr. 1), un alt grup de vedete «s-au legat prin lanțuri» de televiziune; printre ele se află Glenn Ford, James Garner, Henry Fonda. Încă nu s-au hotărît: Paul Newman, Robert Redford, Dustin Hoffman, Steve McQueen.*

● *Se pare că cinematografului îi place în mod deosebit să se inspire din lumea «oamenilor în alb». Regizorul polonez Henryk Kluba realizează un serial pentru televiziune, «Doctor Ewa», cu Ewa Wisniewska (fotografia nr. 2), Nina Boronska, Ewa Lemanska, Jolantha Lothe în rolurile principale.*

● *De patru ani Jean Simmons — fetița din «Marile speranțe». Ofelia din «Hamlet»-ul lui Laurence Olivier — nu a mai călcat pe platouri. De curînd, regizorul Richard Brooks — care este de altfel și soțul ei — a convins-o să se întoarcă în cinematografie, oferindu-i rolul principal din filmul «Sfîrșit fericit» care, în ciuda titlului, nu este cîtuși de puțin o comedie. Jean Simmons în filmul «Noapte grea la Jericho» (fotografia nr. 3).*

● *Jean Marais este mai îndrăgostit ca oricînd de teatru. Despărțindu-se pentru cîtăva vreme de film, Marais se află seară de seară pe scena lui Théâtre du Palais Royal, ca protagonist al spectacolului muzical «Amorul mascat» de André Messager.*

PROCESUL

(Urmare din pag. 15

bolgiile lui, chiar dacă știe că nicăieri nu-l așteaptă o ușă Welles propune o altă imagine a acestui infern, mai apropiată de înțelegerea sa tumultuos-temperamentală a lumii Societatea este văzută ca o construcție tentaculară, ca un uriaș edificiu de vase comunicante pe a căror întindere sînt strînse, una lîngă alta, toate instituțiile devenite instrumente de opresiune și ale căror prelungiri se întind pînă departe, pînă în miezul vieții celei mai mărunte Iată de ce goana eroului după intermediari în stare să-i ajute, *alergăturile tribunal-serviciu-avocat-preot* par o călătorie printr-un labirint halucinant, nu prin bolgii delimitate. Aici există și, dar ele duc acolo unde nu te aștepți, căci din tribunal intri în casa avocatului, ori în biserică, ori la bancă, ori, dacă nu nimerești bine, poți da peste o femeie care spală rufe în fața sălii de judecată. Forța filmului lui Orson Welles țîșnește tocmai din frenezia cu care această strivitoare construcție-labirint se înalță în fața noastră, prinzîndu-l fără putință de salvare pe individ, chiar dacă acesta este mai puțin abulic decît în paginile lui Kafka, chiar dacă se minie și se împotrivește să execute jocul «procesului». Welles își mobilizează întreaga sa fascinantă virtuozitate cinematografică, smulge parcă cîte ceva din tot ce aveau mai wellesian filmele sale trecute, punînd totul în slujba acestei atît de savant-ameițitoare arhitecturi: jocul cu distanțele focale scurte, alternanța planurilor lungi cu montajul abrupt, filmări din unghiuri deformante, cu aparatul la nivelul solului, travelinguri monumentale, laborioasa dispunere a maselor de umbră ce înghit treptat o suprafață luminată, explozia decorurilor baroce și expresioniste, atît de dragi cineastului. Există aici o uriașă poftă — falstaffiană, am fi ispitiți noi să spunem — a cineastului de a fi Welles cel din *Cetățeanul Kane*, din *Doamna din Shanghai*, *Splendoarea Ambersonilor*, *Umbra răului*, poftă căreia numai talentul său îi poate ține o dreaptă cumpănă. Pe lîngă acest concentrat de estetică și gîndire, imposibil de confundat, cele cîteva trimiteri directe la contemporaneitate, și implicit la permanența tragediilor absurde (sala nesfîrșită cu mașini de scris, tipic americană, lagărul de concentrare și ciuperca atomică din final) par aduse de o mînă străină. Cineastul și-a pus însă semnătura și în dreptul lor, pentru că, nu încape nici o îndoială, ține mult la acest film în care se regăsește pe sine. Parcă pentru a se încredința că îi aparține, că nimeni nu i-l poate lua vreodată, îl încheie cu fraza: «Am scris, am regizat acest film și am interpretat rolul avocatului. Numele meu este Orson Welles». Iată singurul lucru de care nu avem voie să ne îndoim și atunci de ce să strigăm că «nu l-a transpus pe Kafka»? Este ca și cum i-am arunca în față: «Orson Welles, sînteți prea mult... Welles».

Magda MIHĂILESCU

Foto: Metro Goldwyn Mayer

2

3

muzică ușoară

VINE VARA

Vine vara și pentru cîntăreții de muzică ușoară. Unii, cei mai mulți, își intensifică activitatea într-un suprem efort de cucerire a gloriei. Alții, printre care «monștrii sacri» ai muzicii ușoare, vor lua o vacanță, binemeritată după efortul turneelor de peste an. Bilanțul financiar al acestor turnee e pozitiv și vedeta, trecînd în prealabil pe la frizer pentru un ultim contact cu civilizația (masaj și frecție, maestre!), se va retrage în pustietate, gustînd din binefacerile «reîntoarcerii la natură». Glasul său de aur trebuie protejat. Ședințe de yoga, ședințe de karaté, ședințe de ultraviolete și meditație cu ouă crude. Va reîncepe în curînd o nouă stagiune, cu noi concerte, noi imprimări. Pînă atunci, izolare totală de admiratori, de fanaticii «teen-agers», de fotoreporterii indiscreți.

Micile formații de chitare electrice, răsărite ca ciupercile, își părăsesc «dancing»-urile, de-acuma goale, și pornesc ofensiva asupra barurilor din stațiunile maritime. Acum ori niciodată. Speranța că un impresar, un producător sau vreun proprietar de «casa discografică» le va remarca, le înzecește volumul sunetelor.

Interesul pentru clasamente începe să scadă. Vara, discul e lăsat pe planul doi, acuma primează orchestra în carne, oase și amplificatoare. Vine vara și muzica ușoară nu mai e apanajul marilor vedete. Vine vara și muzica ușoară se democratizează.

Dominga, *triumfătoare la «Sette voci» cu melodia «Si, eternamente caro»*

Stefania: *se spune că are o voce excepțională...*

Loretta Coggi *s-a impus la «Sette voci».*

Romanticul Bobby Solo *va fi și el cu siguranță prezent.*

Pascal: *nume tipic francez, dar sută la sută italian.*

Italia, țara soarelui și muzicii lejere, polarizează atenția mondială. Marile festivaluri s-au dus, dar începe emoția finală la «Un disco per l'estate». Celebră deja, manifestarea-concurs «Un disco per l'estate» reunește mai toți cîntăreții italieni, cu ultimele lor succese înregistrate pe discuri. Acum, după ce în aprilie le-au interpretat la radio și în mai la televiziune, unde au fost selectate cele 24 de cîntece finaliste, a venit vremea contactului direct cu publicul. Admirabilă grija organizatorilor pentru urechile unui public «plăpînd», căruia i se oferă numai cîntece «selecționate». Casa de discuri RAI, în colaborare cu AFI, stăpînele de drept ale manifestării, au anunțat cele trei serate finale, pentru 11, 12 și 13 iunie, la Saint Vincent.

Voturile publicului și ale juriului vor alege, pentru ultima seară, 6 cîntece. Dintre ele, un juriu «popular» va alege cîntecul învingător la «Un disco per l'estate». Emoțiile sînt mari, se fac pronosticuri, intră în joc interesele marilor case de discuri. Căci, la toamnă va reîncepe asaltul pieței. Și cîntecul învingător la «Un disco per l'estate» va avea desigur mare căutare.

Bătălia a început. Casa L'Ariston participă cu trei cîntăreți: Mino Reistano, Tony Astarita și Paolo Mengoli. Revista «Musica e dischi» nu precizează titlurile cîntecelor celor trei concurenți, dar e vorba, după cum remarcă aceeași revistă, de cîntece absolut comerciale. Pascal, nume francez, dar italian de origine, s-a născut la Metz, cu 25 de ani în urmă. Devine cunoscut anul trecut, cînd a participat la «Festival Bar» cu melodia «Amore Siciliano» (prima sa imprimare italiană, 100 000 discuri vîndute.) Participă la «Un disco per l'estate» cu melodia «Ea doarme» (Casa Ricordi). Motivul «amore» face, ca întotdeauna, ravagii: Gian Pieretti prezintă «Viola d'amore». Michele va participa cu melodia «Am umblat», tînărul cîntăreț Diego Peano cu «Gabbiano blu», iar exuberantul Rossano cu «Zi de Sfînta Maria». Romanticul Bobby Solo va fi cu siguranță și el prezent.

Despre Stefania toți spun că are o voce excepțională și succesul primului său disc cu melodia «Il vento va» o confirmă. Ea participă în concurs cu versiunile în italiană ale cîntecelor «Early in the Morning» și «Gură dulce», după cunoscutul «Sugar, Sugar». În primăvară, o tînără cîntăreață. Loretta Coggi, impusă într-o altă manifestare populară, «Sette voci», izbutise să-și impună cu mult succes și pe piață melodia «Cibú-Cibá», după cum cîștigătoarea aceleiași manifestări, Dominga, avusese și un triumf... pecuniar cu melodia «Si, eternamente caro».

Vine vara și toată suflarea cîntăreților italieni e angajată la «Un disco per l'estate». Va lansa această manifestare vreun nou «monstru sacru» al microfonului, vreo nouă melodie? Rezultatul e imprevizibil. De prevăzut sînt doar noi cote de vînzare la «Borsa del disco».

Nicolae SPIRESCU

mapamond'70

de Ioan GRIGORESCU

NOTRE-DAME

O insulă de pămînt și ziduri mohorîte a rămas ancorată prin zece poduri în mijlocul Senei, și ea a fost dintotdeauna inima Parisului. Cine n-a visat-o, fără s-o fi văzut vreodată, reconstituind-o din imaginile marilor romane franceze? E ca o miraculoasă navă care, traversînd istoria, a descins din Lutețiia, din epoca romană a Franței, și a încremenit cu prova în Pont-Neuf pentru a rămîne de-a pururi aici, mărturie a unui trecut de umbre și lumini, de măreție și declin, de glorie și decădere. Catargele ei de piatră sînt turnurile Sfintei Capele, la proră, și ale planturoasei catedrale Notre-Dame, la pupă. Pavilionul ei e blazonul heraldic al Orașului-Lumină: «Fluctuat nec mergitur».

Pe puntea acestei nave s-au înălțat edificiile unor instituții care dintotdeauna s-au pretins ale ordinii și dreptății. Conciergeria, faimoasa temniță cu bastioanele ei rotunde, păstrînd încă în ziduri însemnele revoluției, Palatul de Justiție cu celebra lui sală a pașilor pierduți sub teribila umbră a ghilotinei, Prefectura Poliției, Hotel-Dieu sau închisoarea de tranzit, Tribunalul de Comerț. Totul, la un loc, formează La Cité, inima orașului al cărui puls e punctat de dangătul grav al clopotelor de la Notre-Dame.

Sînt 730 de ani de cînd clopotele acestea au bătut pentru prima dată înfiorînd cu maiestuozitatea sunetelor lor sufletele parizienilor. Timp de șapte zeci și șapte de ani s-a construit catedrala, desăvîrșindu-se apoi, vreme de două secole. Ea e borna simbolică unde se întîlnesc toate drumurile care unesc Parisul cu restul țării. Cînd i-a visat splendoarea, arhiepiscopul-arhitect Maurice de Sully nu bănuia că vor trebui să se succeadă cîteva generații de constructori pentru a-i înfăptui opera. Grandioasă lucrare, de o măreție cvasiromană. Tripla ei portal dominat de «galeria regilor» nu și-a deschis toate ușile deodată decît cu prilejul marilor evenimente. În 1239, cînd ciocanul, mistria și dalta meșterilor îi mai fasonau încă fațada, Ludovic cel Sfînt a venit aici cu frînghia de gît și fruntea încununată de spini să-și execute penitența. În timpul războiului de 100 de ani, Henric al IV-lea al Angliei a ținut să-și satisfacă orgoliul de a se încorona în inima Franței cucerite, sub dangătul îndoliat al clopotelor de la Notre-Dame. Abia după douăzeci și șapte de ani, la 1457, Carol al VII-lea, eliberîndu-și țara, spală de pe zidurile domului rușinea încoronării vremelnicului cuceritor printr-un patetic «Tedeum», în timpul căruia clopotele catedralei au sunat din nou maiestuos. Aici și-a celebrat căsătoria Ludovic al XIV-lea, «Regele-Soare», și tot aici, sfidînd acordurile protestatare ale «Eroicei» de Beethoven, și-a pus pe creștet coroana de împărat, Napoleon.

Cercetez zidurile pe care le-am văzut cînd negre, cînd revenite la culoarea lor de demult, de spic de grîu copt, în căutarea umbrei lui Victor Hugo și a hidosului și totodată a sublimului său cocoșat de la Notre-Dame. Subteranele catedralei au fost transformate în sepulcre regale și episcopale, doar turnurile cu scările lor cenușii de piatră tocită redau sub pași ecouri de demult. Himerele cu rînjete monstruoase îmi amintesc surîsul nefericitului clopotar îndrăgostit de Esmeralda, și dîrele negre lăsate de ploi sub ochii lor mi se par lacrimile nesterse ale unui erou ce n-a existat niciodată.

Biserica n-a avut un meșter Manole al ei, deși neasemuita-i splendoare l-ar fi meritat, și nici jertfa dragostei și a frumuseții nu zace în zidurile ei. Îmi plăcea mai mult catedrala așa cum am văzut-o prima dată, sumbră, cernită de vreme, dar timpul plouase peste ea cu un strat prea gros de mizgă pietrificată, și, cu cîțiva ani în urmă, au fost puse în funcțiune furtunurile cu aer comprimat și bureți îmbibați în detergent pentru a-i restitui culoarea și curățenia originare.

La tribordul navei de piatră se revarsă către unda Senei franjurii grei de verdeață ai iederei, castanii își aprind în mai policandrele albe, sălciile plîngătoare se despletesc oglindindu-se în curgerea apei iar pe sub pletele lor tremurătoare se îmbrățișează îndrăgostiți. Nava de piatră trage după ea insula Saint-Louis pe care și-a remorcat-o printr-un pod întins peste brațul Senei. E o insulă a muritorilor de rînd, cu piețe de păsări cîntătoare și de flori, cu ferestrele caselor din avalul Senei orientate către splendida panoramă a catedralei.

Și mă întorc, nesătul de frumusețe, în vasta piață din fața catedralei, pe caldarîmul vînăt din pietre cubice de granit, lustruite de pașii vremii, și urc din nou în turnurile gemene pe balcoanele păzite de himerele gotice, căutînd ceva ce nu poate fi mărturisit, o altă trecere de-a mea pe-aici, dinainte de a păși pe pămîntul Franței, într-o existență incertă, nedefinită, de vis, pe care n-o voi mai regăsi decît în cărțile de demult și în forța de imaginație a copilăriei definitiv pierdute.

EPILOG LA OPERAȚIUNEA BEDA LITTORIA

O URMĂRIRE DRAMATICĂ

Într-un articol trecut am relatat desfășurarea «Operațiunii Beda Littoria», grație căreia înaltul Comandament britanic spera să captureze pe generalul Rommel, care comanda atunci «Afrika Korps». După eșecul acțiunii (Rommel își mutase cu cîtva timp înainte cartierul general de la Beda Littoria), patrulele hitleriste încep vînătoarea după resturile commando-ului britanic.

Motocicletele cu proiectoarele lor măturî terenul. Sosesc unități de intervenție. Beda Littoria prinde viață...

Între timp commando-ul britanic se refugiase în aceeași grotă din care plecase în raid condus de maiorul Keyes.

Sub comanda caporalului Andrews (care rămăsese cel mai mare în grad!), douăzeci și șase de oameni se retrăseseră precipitat, petrecuți de călăuzele arabe, pe același drum ca la pornire. Andrews se temuse să iasă pe plajă, cît era încă noapte, spre a se reîmbarca: bănuia o razie imediată. Acesta a fost ghinionul său, căci, pentru început, hitleriștii se mulțumiseră doar să întărească paza în jurul localității și să-și ridice morții. Abia apoi au chemat ei ajutoare «specializate», lăsînd pe a doua zi «pieptănatul» regiunii, de parcă ar fi știut că englezii nu vor părăsi coasta.

În zadar a așteptat colonelul Laycock întoarcerea tovarășilor săi. În ultima clipă, semnalizînd în noapte, a chemat submarinul «Torbay» și, scăpînd de la înec cu sforțări supraomenești, s-a îmbarcat pentru a se înapoia la bază și a raporta eșecul.

E 18 noiembrie 1941, ora 22,13'...

SERGENTUL TERRY ÎȘI ÎNCEARCĂ NOROCUL

După o discuție dramatică, în grotă domnea o atmosferă apăsătoare.

— Nu vă sfătuiesc nimic. Înțelegeți! Nimic! Eu plec cu ei doi — spuse sergentul Terry, arătînd spre cei care erau de părerea lui. Încerc. Dacă rămîn aici, crăp la sigur de foame și sete — dacă nu dau fasciștii peste mine. Dacă mă ascund, mai devreme sau mai tîrziu tot mă vor prinde.

— Și dacă pleci, ce șanse ai? — întrebă Cock.

— Să ies din încercuire încă în noaptea asta. Poate. Iar de nu, mă așteaptă aceeași soartă ca pe voi.

Fără vorbe multe, Terry și alți doi oameni dispărură în beznă.

Mai mult prin semne decît cu cele cîteva cuvinte arabe pe care le știa, Andrews reuși să scoată călăuzele din toropeala pricinuită de groază. Implorîndu-i din ochi, cu bancnotele strînse de la toți, cu ceasuri și inele, cu tot ce găsiseră scotocind febril prin buzunare, le ceru să-i ducă în sat și să-i ascundă. Spera că vor putea să aștepte nedescoperiți ofensiva britanică iminentă, deplasarea frontului și eliberarea lor. Sau nădăjduia că Haselden va găsi un mijloc ca să-i treacă peste linia frontului? Sau că, în sfîrșit, același Haselden îi va reîmbarca într-o noapte pe un alt submarin?

Arabii s-au declarat de acord cu cererea lui Andrews și își îndesară sub burnuzuri tot ce li se oferise: bani, bijuterii, obiecte mărunte — o comoară, într-adevăr, pentru acești oameni simpli, ignoranți, zbătîndu-se într-o sărăcie cumplită.

În șir indian, cu călăuzele înainte, mîna de oameni porni spre colibele salvatoare...

Afară, mai era puțin pînă aveau să apară zorii zilei de 19 noiembrie.

ÎN PROBLEME MILITARE: «NO ANSWER»!

Singurul englez care rămăsese în viață — rănit — la Beda Littoria, căpitanul Campbell, avea nevoie de ajutor. Îi primi din partea unui medic neamț, care declară a doua zi, cînd ședința căpeteniilor hitleriste privind urmărirea fugarilor se sfîrșise:

— Campbell ăsta, domnilor, e un tip șic de tot... Cazul lui — urmă dr. Werner Junge — m-ar interesa din punct de vedere profesional: prezintă o împușcătură care i-a distrus aproape complet tibia în partea mediană. Și fiindcă sînt de părere că o amputație e cea mai bună soluție — nu văd de loc posibilitatea unei vindecări funcționale, iar întîrzierea pansării a deschis calea unei posibile infecții — v-aș ruga să mi-l cedați.

— Mă rog, mă rog — zîmbi suav maiorul Poeschel. Dar în schimbul unor informații, dacă v-ar fi cu putință...

Doctorul Junge îl ținu pe Campbell în lazaret cu piciorul în ghips, căci căpitanul îl rugase să nu-i amputeze piciorul și să încerce să i-l salveze. Nimeni nu știa că ofițerul englez cunoaște perfect limba germană, și nici el nu avea interes să se știe aceasta. Chirurgul vorbea curent engleza și cei doi discutară în spitalul de campanie despre multe. Dar Campbell, care devenise pacientul preferat al doctorului, după ce îndrugase verzi și uscate, într-o zi, îl privi fix pe interlocutorul său:

— Pînă azi, doctore, te-am lăsat să speri că vei auzi de la mine ceva interesant: ei bine, știu ce vor șefii d-tale. Dar nu-ți mai da osteneala, căci e în zadar: tot n-o să scoți ceva de la mine. Așa sînt eu în probleme militare, «no answer»! (nici un răspuns).

Nu știm dacă Campbell are sau nu, azi, piciorul întreg. Nici dr. Junge nu știe: valurile vieții, eliberarea și repatrierea după pace a căpitanului i-au despărțit definitiv pe cei doi. Dar, la despărțire, cînd Campbell se urca în avion spre a fi evacuat în lagărul de prizonieri, mai spre vest, Campbell i-a dăruit doctorului o amintire: ghetele lui de campanie. Faimoșii bocanci cu tălpi moi, care asigurau patrulelor engleze surpriza.

...«Bocancii aceștia comozi l-am purtat tot restul războiului — scria mai tîrziu Junge. Mie, pare-se, mi-au adus mai mult noroc decît primului lor proprietar. Nu mai știu nimic de pacientul meu. O mai fi trăind? Am reușit să-i salvez oare piciorul?»

«ȘI TOTUȘI TIPII SÎNT ÎNCĂ ACI!»

Acțiunea de căutare a restului commando-ului a durat cîteva zile; toată regiunea și coasta au fost scormonite. «Carabinieri» italieni, polițiști, jandarmi, unități speciale căutau peste tot. Au înconjurat sătucurile arabe, au controlat temeinic colibele și bordeiele de lut. Nimic. Au luat interogatorii amănunțite în grupuri. Și de la «blîndețe» au trecut la amenințări, la represalii. Au fost arestați ca ostatici notabilii satului, învățătorul și hogea. Nici un rezultat.

— Donnerwetter! Și totuși tipii sînt încă aci — urlă un colonel, slab ca un spectru, care se vedea că stătuse mult timp în prima linie, după conjunctivita sa purulentă și pielea crăpată. N-au plecat. Coasta a fost, zi și noapte, la fel de bine păzită ca trezoreria Băncii Angliei! Jur că

Sergentul Terry și oamenii săi au ajuns, după un marș istovitor în deșert, la o oază — punct avansat al liniilor britanice.

La cîteva ore după declanșarea Operațiunii Beda Littoria a început ofensiva generalului Auchinleck. Soarta lui Rommel era pecetluită.

«Pieptănarea» regiunii Beda Littoria a rămas fără nici un rezultat. «Rangerii» n-au putut fi depistați. Pînă cînd un locotenent italian avu o idee...

sînt aici. N-aveau cum să fugă! Nu s-au înălțat la cer!

— Eu zic să executăm cîțiva ostatici, murmură un alt hitlerist. Știu, asta ne-ar atrage ura populației, care în majoritate s-a ținut liniștită pînă azi; moralul voluntarilor arabi ar scădea etc. Dar gîndiți-vă. Agenții englezi s-au ascuns bine. Pînă azi, nici un «ranger» capturat. Ce facem?

Aci soarta s-a amestecat luînd chipul unui locotenent italian cu păr cîrlionțat și uniformă bine croită pe talia de viespe.

— Signori, zise el, v-aș propune să-mi acordați un răgaz de cîteva ore. Am planul meu. Să nu luăm nici o decizie pînă diseară. Cred că-i vom prinde pe toți. Cer acest răgaz pentru că-i cunosc mai bine pe arabii din partea locului.

Ofițerul italian, care locuia de mult în Cirenaica, adăugă:

— Vă arăt eu cum trebuie «înmuiați» indigenii. Poate că voi fi și avansat pe chestia asta...

Pe șosele și pe ulițele prăfuite patrulele scrutau pe orice indigen întîlnit. Oricare putea fi un agent sau cel puțin o gazdă de «ranger». Îi priveau țintă de parcă ar fi vrut să le citească în suflet. Dar ce poți înțelege dintr-o privire? Femeile ducînd de căpăstru măgărușii, încărcați cît camioanele, purtau văluri pe față, după religia musulmană. Bărbații, uneori indiferenți, alteori gesticulînd violent, nu aveau, la drept vorbind, nimic suspect.

Dar minunea nu se întîmplă. Sergentul Terry avusese dreptate.

TÎRGUL DIN «UFFICIO MILITARE»

În modestul «Ufficio Militare» din baraca poliției auxiliare de campanie, locotenentul chemă o fată din sat. Apoi discută cu ea și cu tatăl ei, un bătrîn știrb, trei ore încheiate. Dacă cineva ar fi ascultat la ușă, ar fi auzit propunerea ispititoare a locotenentului: «Pentru fiecare englez pe care ni-l predați, primiți cîte 40 kg de făină și cîte 10 kg de zahăr. E bine așa?!»

Bătrînul calculă repede în gînd cantitatea totală de făină și de zahăr dar socoteala exactă se dovedi prea complicată. Era o viață de om de cînd terminase școala și niciodată nu socotise în piață cu cifre atît de mari. Dar rezultatul bănuit îi dădu amețeală: făina și zahărul erau atunci, acolo, o comoară mai de preț decît cele descrise în «O mie și una de nopți». Și tentația fu mai mare decît speranța în valorificarea ulterioară a lirelor sterline și a bijuteriilor îngropate cu grijă, în revederea, problematică, a aliaților. Lăcomia fu mai puternică.

Așa că... La trei ore după ce plecară cei doi, apărură primii prizonieri. De unde? Din colibele atît de bine «percheziționate» de patrule. Dar ei, firește, nu mai erau în uniforme. Fuseseră atît de bine «costumați» de către gazdele lor provizorii încît patrulele îi luaseră drept arabi.

Toți membrii commando-ului rămași în viață fură deci luați prizonieri. Doar sergentul Terry și cei doi soldați călăuziți de steaua lor cea bună ajunseră, după un marș istovitor, ascunzîndu-se ziua și rătăcind nopțile, la liniile engleze, pare-se în oaza Kufra.

Cît privește pe maiorul Keyes și ceilalți militari englezi, căzuți alături de el, odihnesc și azi — înmormîntați cu onorurile militare — tot la Beda Littoria, scena uneia din cele mai dramatice acțiuni de commando ale războiului. Și deși ea nu-și atinsese scopul — din motive încă insuficient elucidate pînă azi — soarta lui Rommel era pecetluită. La cîteva ore după declanșarea Operațiunii Beda Littoria, începuse ofensiva care — după lupte îndîrjite și îndelungate — avea în cele din urmă să azvîrle în mare pe trufașul general nazist și faimosul său «Africa Korps».

Dinu HĂNUȘ

cronică satirică

de Teodor MAZILU

MESERIA DE SCAMATOR

Deși are o meserie cu totul obișnuită, X se bucură de prestigiul unui autentic scamator. Așa rotofei cum l-a făcut maica natura, tot timpul dansează pe sîrmă... Cu servieta sub braț se plimbă pe sîrmă mai degajat decît pe Calea Victoriei. Mai mult decît atît, ca toți acrobații de meserie, de acolo, de la înălțimea aceea primejdioasă, X are curajul și tupeul de a zîmbi, sfidîndu-te.

Tot timpul X se ține de combinații. Tot timpul X se ține de scamatorii. Amestecă, învîrte, adună, scade, scrie, coboară, și tot el iese bine. Sau chiar dacă iese prost are curajul să zîmbească pe sîrmă. Realizează o adevărată minune... Crezi că moare și înviază cînd nu te aștepți. E dat afară din slujbă și-și găsește alta mai bună. E condamnat pentru delapidare și după ce iese din închisoare îl găsești gestionar, dornic s-o ia de la început.

X e ceea ce s-ar putea numi un escroc optimist. Îl prinzi cu ocaua mică — rîde. Îl prinzi cu cioara vopsită — rîde... Dar sarcinile lui de scamator sînt foarte diverse — fără aceste daruri nici n-ar fi reușit să supraviețuiască.

Într-adevăr, X apare și dispare... El — trebuie să-i recunoaștem acest merit — știe cînd să iasă la suprafață și cînd să se arunce la fund. Duce o vreme o existență mediocră într-un colț de provincie, se însoară c-un cadru didactic, devine la nevoie chiar și tată. Și, deodată, îl zărești triumfător și holtei pe Calea Victoriei.

X se șterge de urma potlogăriilor în fiecare seară, cum se șterg de fard actorii. A doua zi e din nou cu obrazul curat — de înger. Singur își mînjește obrazul. Singur își spală obrazul. El nu se simte lezat de prostia pe care a făcut-o cu o zi înainte — vesel, merge mai departe...

Numai că de la o vreme i-a dispărut bietului de el rîsul ăla cu care te sfida...

dialog cu cititorii

de H. DONA

Nu mai revenim și în numărul acesta asupra scrisorilor privind inundațiile din luna mai, scrisori care, așa cum am mai spus, sînt păstrate de noi cu atenție, ca mărturie a unor zile de suferință și de eroism. Vrem însă să profităm de ocazie pentru a-i ruga pe toți cititorii noștri care au efectuat ei sau care posedă de la alții fotografii despre calamități, despre ajutorarea sinistraților sau despre refacerea bunurilor distruse să ni le trimită, pentru a putea întregi imaginea dureroaselor evenimente din luna trecută.

Două scrisori, sosite cam în același timp, ne permit să ne oprim, pe scurt, asupra unei probleme care a mai preocupat și pe alți cititori ai noștri. Într-una din scrisori, tovarășul *Mihai Tofan* din Roman ne informează despre situația nepăcută în care se află: întors din armată, nu mai găsește la nici una dintre întreprinderile din oraș (și nici măcar la cea în care se afla prin contract după terminarea școlii profesionale) posibilitatea de a-și folosi meseria pentru care se calificase (rectificator), ceea ce îl obligă să se mute într-o altă localitate. Un alt cititor, *T. Burduja* din Lugoj, ridică și el problema raporturilor dintre specializarea în diferite profesii și necesitățile concrete ale producției. Aceste scrisori ne determină la cîteva observații (sesizarea tov. M. Tofan va fi urmărită de noi și pe alte căi). Nimeni nu poate să conteste că în țara noastră se urmărește o cît mai strînsă corelare între planurile de școlarizare și calificare pe de o parte, și necesitățile de perspectivă ale economiei și culturii, pe de altă parte. Aceasta și explică de ce imensa majoritate a tinerilor au posibilitatea să muncească în profesia pentru care s-au pregătit. Și totuși nepotriviri, uneori dureroase, mai subzistă. Unele au cauze subiective ținînd fie de preferințele celor școlarizați, fie de lipsa de grijă a organelor însărcinate cu pregătirea, recrutarea și folosirea cadrelor. Dar mai există deficiențe care se datoresc dezvoltării impetuoase a economiei, schimbării rapide a tehnologiilor, modificărilor, uneori substanțiale, în organizarea muncii, apariției continue de noi profesiuni și dispariției altora vechi. În nici o altă epocă istorică nu s-au cunoscut mutații de o asemenea amploare și de o asemenea rapiditate. Pentru a cita exemplul altor țări, ne vom referi la afirmația unui economist american: numai doi din o sută de adolescenți care termină acum școala vor avea — spune el — șansa (sau neșansa) de a se găsi la anii pensionării în aceeași meserie în care își fac acum intrarea (situația se referă, desigur, în primul rînd, la țările foarte dezvoltate și nu ține totuși seama de posibilitatea desființării majorității muncilor subterane datorită posibilității sintezei industriale economicoase a metalelor, hidrocarburilor și a altor substanțe minerale, a desființării unei părți din muncile agricole prin realizarea sintezei industriale a alimentelor și nici de consecințele unei dezarmări generale și totale). Dar chiar în lumina unor perspective mai modeste trebuie să ținem seama de posibilitatea perfect plauzibilă a schimbării profesiunii sau a schimbării cvasitotale a conținutului de cunoștințe aferente unei profesiuni (ceea ce, practic, înseamnă cam același lucru), atunci cînd ne gîndim la viitorul mai îndepărtat al tinerilor de astăzi. Iată de ce sînt de actualitate asemenea probleme ca: eliminarea specializărilor prea înguste, asigurarea unei pregătiri de bază care să permită o mai mare mobilitate profesională, reciclarea periodică a tuturor specialiștilor etc. Revista noastră își propune ca nu peste mult timp să dezbată pe larg aceste probleme.

Dar ne-am întins prea mult cu o singură chestiune. E timpul să răspundem pe scurt și la alte cîteva scrisori.

Revenind la o scrisoare anterioară, cititorul *D. Marian* din Sibiu se plînge că n-am susținut cu destulă fervoare propunerea dumisale de a se înființa o revistă consacrată muzicii ușoare și ar vrea să știe «concret» ce condiții trebuie îndeplinite pentru a scoate o revistă. În primul rînd: fonduri (importante, de ordinul milioanelor), hîrtie, spațiu tipografic, garanția rentabilității, cadre competente. Dintre toate, tov. D. Marian ne asigură (și îl credem!) că posedă pasiune pentru muzica ușoară. E bine și asta (e chiar necesar) dar nu ajunge.

Cititorul *Gh. Strete* din Tg. Mureș, referindu-se la cei care încearcă să afle de la noi răspuns la concursurile organizate de revista «Pentru apărarea păcii», se miră că ne-am «lăsat trași pe sfoară» și am comunicat unui cititor din județul Argeș date cu privire la ecranizările romanului «Război și pace». Vrem să-l liniștim pe tov. Strete: n-am fost trași pe sfoară, știam foarte bine că e o întrebare din concurs (ca dovadă, n-am răspuns la alte două întrebări, tot din concurs, conținute în scrisoare), dar am publicat răspunsul pentru a ne amuza puțin pe socoteala unor excelenți colegi de-ai noștri, căutători de «orori» de la o altă publicație bucureșteană. O dată pe an ne permitem și noi asemenea glume. Fără supărare.

PARIS- SINTEZA A FRANȚEI

(Urmare din pag. 9)

a forțelor eliberatoare, în frunte cu generalul Charles de Gaulle, la 23 august 1944.

Dar mai există un «monument» al Parisului. Un monument «viu». Este omul obișnuit al orașului, cel ce se culcă devreme și se scoală în zori.

Întreaga centură de orășele din jurul capitalei contribuie substanțial la gloria mondială a iscusinței franțuzești. Acolo se făuresc automobile, acolo sînt uzinele industriei optice, chimice etc. Parizianul acolo se naște, acolo își are «bistroul» familiar, unde bea păhărelul de vin — «un petit coup» — comentînd pasionat ultimele evenimente politice; acolo își cunoaște viitoarea soție (cu care se căsătorește la primăria din cartier), frecventează cinematograful cartierului, teatrul cartierului, e prieten cu medicul cartierului și tot acolo închide ochii pentru totdeauna pentru a fi îngropat... în cimitirul cartierului.

De acolo au pornit mari și nobile idei de sprijinire a libertății și dreptății oamenilor și națiunilor mari sau mici. De acolo pornesc spre centrele marilor case de croitorie fetele ale căror mîini făuresc cele mai celebre toalete din lume; de acolo pornesc poeții cîntăreți care — în cea mai autentică tradiție a trubadurilor de odinioară — își compun deopotrivă textele și muzica, își cîntă cîntecele și se acompaniază la chitară sau acordeon. Acolo este și leagănul glumelor pariziene, și izvorul lirismului. Acolo sînt așa-numitele «baluri» unde, cu «museta» în bandulieră, tinerii muncitori dansează tradiționala «java». Acest om al Parisului dă «diminutive» de tandrețe fiecărui loc al orașului. Popularul cartier Ménilmontant devine în argou parizian «Ménilmuche»; bulevardul Saint Michel devine «Boul' Mich». Din timpuri imemoriale cuvintele de duh se împletesc cu cea mai aleasă factură poetică și artistică, inspirate și încurajate de prețuirea acestei lumi populare a Parisului. Chiar și cînd plînge, Parisul știe să se ascundă pudic și să-și camufleze lacrima sub un zîmbet ironic «...**Je suis à Paris,/ Pays blaguicole/ Et quand je pleure je ris/ Et rigole, rigole**». (Sînt la Paris/ Tărîm al glumei/ Și cînd plîng eu rîd/ Și fac un haz nebun).

În hazul Parisului nu intră nici o umbră de batjocură nedreaptă; în ironia lui, nici o undă de răutate. Încă de pe vremea cînd un venerabil bătrîn, pe nume Anatole France, putea fi văzut zilnic, în amurg, cercetînd pe malurile Senei cărțile «buchiniștilor», pînă și gălăgioșii vînzători ambulanți de pe marile bulevarde știau să repete vestitele cuvinte ale autorului «Insulei pinguinilor»: «**Ironia pe care o invoc nu e cîtuși de puțin crudă; ea nu batjocorește nici dragostea, nici frumosul**».

Și dacă cineva ar voi să găsească la toate calitățile Parisului poate pe cea mai fermecătoare, neîndoios că ar trebui să se gîndească la faptul că în rîndul oamenilor obișnuiți de pe acest tărîm duhul face casă bună tocmai cu dragostea, cu generozitatea, cu prețuirea frumosului, cu bunul-gust.

MĂRTURIILE UNEI VECHI PRIETENII

Pentru călătorul venit din țara noastră, Parisul are rezervate nu numai bucuriile pe care le dăruiește oricărui vizitator. Aici nenumărate sînt mărturiile unei vechi prietenii dintre oamenii Franței și oamenii României. Este imposibil să le amintim pe toate. Dar cine vrea să cerceteze mai îndeaproape vechimea legăturilor culturale româno-franceze poate găsi la Paris dovezi emoționante. Orașul — care-l adăpostea cîndva pe Nicolae Bălcescu — evocă pe Edgar Quinet, mare prieten și sprijinitor al nostru; aici a trăit și profesat Emmanuel de Martonne care, în veacul trecut, ne-a dăruit una dintre bogatele lucrări consacrate geografiei României. Aici a trăit Jean Boutière care a lăsat moștenire — după ce a învățat temeinic limba română — o substanțială monografie închinată marelui Ion Creangă. Aici a avut cinstea să-l întîlnească autorul acestor rînduri pe profesorul Mario Rocque, care — profesor de romanistică la Sorbona și excelent cunoscător al limbii române — a lăsat un studiu esențial consacrat «Paliei de la Orăștie»; tot el a fost unul dintre primii francezi care a tradus și popularizat poeți români, de la Alecsandri și Eminescu la Arghezi, Bacovia, Blaga.

Curentul n-a fost unilateral. Numeroase sînt dovezile contribuției românești la dezvoltarea culturii franceze, la perpetuarea strălucirii ei. La Paris se păstrează casa meșterului pornit din Hobița Peștișanilor să cucerească lumea întreagă cu arta lui; în această casă, aranjată țărănește, au venit exponenți glorioși ai sculpturii mondiale să învețe și să se sfătuiască cu patriarhul Brâncuși, din mîna cărula au primit citeodată, pentru a gusta, și cîte un fund de lemn pe care fumega o bucată de mămăliga preparată «ca acasă, în Oltenia». În acest Paris a făurit Traian Vuia «minunea» care avea să revoluționeze tehnica închinată elanurilor spre înălțimi ale omului. Aici a creat decenii de-a rîndul Henri Coandă. Muzicienii parizieni au socotit întotdeauna ca o cinste faptul că inegalabilul George Enescu și-a petrecut printre ei o parte a existenței sale atît de fecunde. Poezia românească, prin Tristan Tzara, prin Benjamin Fondane, prin Ilarie Voronca, Teatrul românesc, prin Elvira Popescu, prin Yonnel, au făcut daruri de preț artelor franceze.

Statornicite pe temeiuri de respect reciproc, legăturile de colaborare dintre România și Franța cunosc în epoca noastră condițiile cele mai prielnice de dezvoltare. Faptul avea să-i releve și generalul De Gaulle, cu prilejul vizitei pe care a întreprins-o la noi în țară, vizită pe care o socotea de neuitat.

Și alături de solii de frunte ai poporului francez, care remarcă toți esențiala realitate a marilor afinități ce stau la baza prieteniei dintre oamenii României și oamenii Franței, aceleași constatări le face orice vizitator francez care sosește printre noi, ca și orice vizitator român care călătorește prin Franța. Unul dintre gazetarii francezi care ne-au vizitat țara, distinsul om de cultură Charbonier, spunea nu demult: «**Simțămîntul de fraternitate care îi animă pe francezi față de români n-are în el nimic de conjunctură și nimic convențional. El se înscrie în permanențele afectivității poporului francez**».

La Paris, căutările arhitecților au drumuri sinuoase.

(Urmare din pag. 7)

ÎNTR-UN SINGUR JUDEȚ

toate ceasurile bat ora reconstrucției

Printre puținele județe ale țării care au fost în măsură mai mică afectate de calamități — fără a fi însă cu totul scutit de pagube — se numără și județul Neamț. Și aici, precum se știe, Bistrița, Bicazul, Siretul și alte ape s-au revărsat din mătcile lor, inundînd ogoare și o serie de comune, deteriorînd instalații de tot felul. Pagubele sînt totuși mai mici decît pe acolo pe unde s-au revărsat atît de furioase apele Mureșului, Tîrnavelor, Someșului, Oltului sau Dunării.

Luptînd însă pentru a înlătura urmările calamităților din propriul lor județ, nemțenii nu au uitat nici un moment că suferințele și pagubele fraților lor din alte județe sînt mult mai grele. Și, trecînd peste propriile lor necazuri, cei ce muncesc în întreprinderile județului s-au ridicat, toți ca unul, să ajute la refacerea zonelor sinistrate. Așa se face că cele patru întreprinderi din județul Neamț aparținînd Ministerului Industriei Materialelor de Construcții sînt, pe plan republican, printre cele care și-au asumat cele mai mari majorări ale angajamentelor în vederea ajutorării zonelor calamitate. Astfel, Întreprinderea de prefabricate din Roman va produce peste cele 1 500 mc prefabricate din beton armat, cu care s-au angajat înainte de 20 mai a.c., încă 2 000 mc; Fabrica de ciment din Bicaz, peste cele 10 000 tone ciment cu care s-a angajat anterior, încă 6 000 tone, peste cele 4 000 tone var, încă 4 500 tone, precum și 250 000 mp plăci azbociment, 30 000 tone calcar granulat, 8 000 tone calcar pentru refacerea drumurilor; fabrica de produse ceramice «Zorile noi» din Piatra Neamț: peste cele 500 000 bucăți cărămizi și blocuri ceramice, încă 2 500 000 bucăți; peste cele 200 000 bucăți blocuri din beton, încă 2 400 000 și, în plus peste plan, încă 500 000 bucăți țigle ceramice; Fabrica de cărămizi din Roman: peste cele 1 500 000, încă 2 milioane cărămizi, peste cele 300 000 blocuri ceramice, încă o dată pe atîta și, în plus, peste plan, 100 000 bucăți cahle teracotă.

Am trecut cu blocnotesul și aparatul de fotografiat prin trei din cele patru întreprinderi amintite. Ar însemna însă să ne repetăm dacă am consemna cît de cît răspunsurile pe care cadrele de conducere și muncitorii din cele trei fabrici vizitate ni le-au dat la întrebarea noastră: «*Vă veți îndeplini la timp sarcinile trasate și angajamentele pe care vi le-ați asumat?*»

Tov. Gh. Buleu, directorul fabricii «Zorile noi» din Piatra Neamț, ne-a spus:

— Sperăm că vom depăși aceste angajamente, realizînd totodată și o depășire cu 3,53% a productivității muncii planificate pe anul 1970.

Tov. I. Pitner, secretarul Comitetului de partid de la Întreprinderea de prefabricate din Roman, ne-a declarat:

— Nici nu încape îndoială! Vom da zonelor calamitate, numai pe baza majorării angajamentelor asumate anterior, peste 2 000 mc panouri din beton armat. Adică echivalentul unui bloc cu peste 100 de apartamente.

La Fabrica de ciment din Bicaz am văzut că unul din uriașele cuptoare, în care materiile prime se pîrpălesc la o temperatură de 1 500 grade, pînă se lichefiază, transformîndu-se în klinker, e rece și inert. În jurul și în interiorul uriașului cuptor, de forma unui gigantic tub, trebăluiau însă de zor un număr de mecanici, sudori, șamotari. L-am întrebat pe tov. Rafael Năstase, șeful secției cuptoare- klinker:

— De cînd s-a oprit producția cuptorului și de ce?

— Alaltăieri — pentru reparație medie.

— Și cît va dura întreruperea?

— În mod normal, o asemenea reparație — necesitînd răcirea cuptorului și reșamotarea lui — durează 15 zile. Acum însă, nu mai lucrăm «normal». Ne-am angajat să dăm peste plan ciment pentru reconstruirea caselor, fabricilor, drumurilor din zonele calamitate. Trebuie deci să ne străduim să repunem mai repede în funcțiune și cuptorul 5.

— Și veți reuși?

— Fără discuție! Serviciul mecanicului-șef s-a angajat să termine reparația în 9 zile în loc de 15. Credem că se va termina în 8 zile.

Discutînd cu tov. ing. Gh. Bulinschi, directorul fabricii, d-sa ne-a spus:

— Este atitudinea ce caracterizează pe toți muncitorii fabricii noastre în aceste zile. Apoi ne-a dat o serie de amănunte asupra încercării destul de grele prin care fabrica a trecut în ziua de 14 mai. În acea zi, viitura adusă din apa — altfel atît de mică — a Bicazului a rupt în 3 locuri linia ferată ce aduce materia primă din cariera de calcar situată la 22 km de fabrică. În același timp, ploile, ce nu mai conteneau, provocaseră alunecări de fronturi în carieră, unde oamenii lucrau în noroi pînă la brîu. Situația devenise critică, deoarece fabrica nu mai avea materie primă decît pentru 12 ore. Plutea în aer amenințarea stingerii cuptoarelor, întreruperii totale a producției. La ora 13 s-a declarat starea de alarmă. Sute de oameni, care nu lucrau în acel schimb, au venit voluntar să ajute la zăgăzuirea apelor învolburate și la refacerea liniei ferate. S-au tăiat arbori din pădure, au fost fixați în punctele unde situația era mai critică și peste ei s-au aruncat sute de tone de piatră și blocuri de calcar. S-a lucrat neîntrerupt, sub o ploaie ce nu se mai domolea, pînă la 1 noaptea. Era ora cînd voința și dîrzenia oamenilor au înregistrat victoria asupra stihiei dezlănțuite. Printre sutele de oameni ce au luptat atunci eroic cu puhoiul ce curgea și din cer și din amonte de Bicaz, s-au aflat și cei 140 de muncitori ce lucraseră în carieră și la linia ferată în schimbul de dimineață și care la ora 15 ar fi trebuit să plece acasă. Nici unul din ei nu a vrut să părăsească acest front de luptă pînă la 1 noaptea, cînd bătălia a fost definitiv cîștigată.

— Ați putea să ne recomandați cîțiva dintre acești oameni bravi pentru a-i fotografia, tovarășe director?

— Nu! N-ar fi drept. Toți 140 au muncit cu același spirit eroic de sacrificiu. Dacă am evidenția pe unul din ei, i-am nedreptăți pe ceilalți 139!

Ce mai poți replica la un asemenea răspuns? Nimic altceva decît regretul de a nu dispune de spațiul necesar publicării fotografiilor tuturor celor 140 de eroi de la Bicaz!

PROIECTANȚII LA DATORIE

• Pentru refacerea locuințelor din zonele calamitate s-a elaborat de către Direcția generală a prefabricatelor din M.I.M.C., în colaborare cu Institutul de proiectări pentru construcții tip, un proiect de locuință individuală din prefabricate. Proiectul va fi pus gratuit la dispoziția celor care doresc să-și construiască locuințe individuale. Construcția unei case, fără instalații, va dura circa 20 de zile.

• Institutul de proiectări al Consiliului popular al județului Alba a predat constructorilor, la 1 iunie, proiectele celor 120 de apartamente ce se vor construi la Aiud, Blaj și Ocna Mureș. În continuare, proiectanții s-au angajat ca în zilele imediat următoare să predea Întreprinderii județene de construcții-montaj Alba, și I.C.M.-Cluj a Ministerului Construcțiilor Industriale proiectele a încă 250 de apartamente, a căror construcție va începe încă luna aceasta la Alba Iulia.

• Încă un act patriotic demn a fi subliniat, al acelorași proiectanți: proiectele a 60 de apartamente vor fi executate de autorii lor în afara orelor de program și în zilele de duminică.

FAPTE... FAPTE...

• Combinatul de materiale de construcții-Tg. Jiu și-a sporit cu încă 2 000 tone ciment angajamentul inițial de a livra pînă la sfîrșitul anului o producție suplimentară de 5 000 tone ciment; zilnic, între orele 7 și 9 și 15 și 17, la acest combinat lucrează simultan două schimburi, muncitorii respectivi prestînd voluntar cîte 2 ore de muncă peste program...

• Și întreprinderile grav avariate din rețeaua Ministerului Industriei Materialelor de Construcții s-au angajat să-și îndeplinească pînă la finele anului sarcinile de plan, recuperînd prin producția din zilele de odihnă, muncă voluntară, creșterea productivității muncii etc., pierderile de producție cauzate de inundații.

• La fabrica de produse ceramice «Mondial» din Lugoj, muncitorii, lucrînd voluntar duminica și în cursul săptămînii cîte 4 pînă la 6 ore peste program, au dat peste plan în luna mai circa 500 000 cărămizi și 300 000 țigle. Produsele sînt expediate în mod ritmic spre zonele calamitate.

• Întreprinderea de prefabricate din Craiova, care era prevăzută să lucreze cu întreaga capacitate proiectată abia în 1971, va atinge parametrii proiectați în trimestrul III al acestui an. Întreprinderea de prefabricate din Deva va devansa la rîndu-i cu aproape un trimestru atingerea parametrilor proiectați, ajungînd la capacitatea maximă de producție luna viitoare.

• În județul Vrancea se efectuează numeroase strămutări ale locuitorilor unor sate și comune din zonele mai grav afectate de inundații sau alunecări de terenuri. Cu deplinul asentiment al sinistraților, 200 de familii din comuna Lacu lui Baban se mută în comuna Gugești, unde li s-au atribuit loturi de case și li se pun la dispoziție materiale de construcții. De asemenea 120 de familii din Vadu Roșca primesc loturi de case în satul Boțîrlău, iar 42 de familii din Călienii Vechi — la Nănești.

literare

de G. DIMISIANU

Mihai GAFIȚA:

DUILIU ZAMFIRESCU

S-a trecut prea ușor peste impunătoarea monografie (800 de pagini!) pe care Mihai Gafița i-a consacrat-o lui Duiliu Zamfirescu, autorul ciclului epic *Romanul Comăneștenilor*, un scriitor cu merite considerabile în profilarea prozei românești moderne. O întreprindere critică de amploarea acesteia, impunîndu-și o acțiune investigativă care să istovească absolut toate sursele privitoare la opera și biografia scriitorului cercetat, presupunînd, așadar, un volum de muncă enorm și un spirit de orientare inezitant, o asemenea întreprindere critică era de așteptat să suscite un mai mare interes, măcar în rîndul numeroșilor noștri specialiști în materie de istorie literară. Lucrul nu s-a întîmplat și nu este locul aici să căutăm o explicație. Convingerea noastră este că această lucrare a lui Mihai Gafița (superioară din toate punctele de vedere celei precedente despre Cezar Petrescu) se înscrie printre realizările remarcabile ale istoriei literare din ultimii ani, perioadă care ea însăși a excelat, în acest domeniu, printr-un mare număr de lucrări demne de toată atenția.

Tehnica autorului este de a urmări configurarea operei o dată cu expunerea elementelor de biografie, cartea neflind secționată, așadar, conform subîmpărțirii tradiționale: viață-operă. Se adoptă astfel un mod organic de tratare monografică, sprijinit pe concepția că opera e o răsfrîngere a biografiei interioare și deci a concrescut o dată cu evenimentele acesteia.

Este un fapt evident că Mihai Gafița a pus la contribuție în studiul său toate sursele posibile, efectuînd o acțiune care lasă prea puține șanse cercetătorului viitor de a mai produce elemente noi și semnificative privitoare la împrejurările vieții și activității literare ale lui Duiliu Zamfirescu. Pe baza datelor deținute (imense!), Mihai Gafița construiește nu numai un portret critic, dar reconstituie o epocă literară, o epocă pe a cărei scenă au evoluat marile figuri ale culturii române de la sfîrșitul secolului trecut. Oricare amănunt biografic, orice știre culeasă din periodicele vremii, întreg materialul documentar oferit de corespondență sau de însemnările întîmplătoare ale scriitorului, sau ale altora, constituie elemente de comentariu în jurul cărora Mihai Gafița dezvoltă o vastă rețea de deducții și speculațiuni. Evocarea climatului spiritual și a împrejurărilor biografice, iată domeniile în care Mihai Gafița excelează, și lectura paginilor care li se consacră este de-a dreptul pasionantă. Remarcabilă în chip special este descrierea Bucureștilor de la 1875-1880: fauna politică și manevrele luptelor dintre diferitele grupări, lumea presei și a boemei literare, teatrul, cafenelele, strada, apoi întrunirile de la *Junimea* bucureșteană sau cenaclul lui Macedonski, toate acestea și încă altele sînt reînviate (dincolo de bogăția informației) cu real talent narativ.

Mai puțin pregnantă este cartea în analizele literare și în comentariul aplicat operei, sprijinit în prea mare măsură și în chip prea direct pe elementul biografic, raportat mereu și prea strict la împrejurările exterioare. Vizionarea estetică a materiei e încă nesigură și se poate spune că în cartea lui M. Gafița despre Duiliu Zamfirescu biografia covîrșește opera. Lucrarea e într-adevăr prea voluminoasă, stăruitoare excesiv în amănunte, și există pericolul unei perspective egalizatoare. Rămîne cu toate acestea o scriere fundamentală în domeniul pe care și l-a delimitat, indispensabilă celor care se vor interesa mîine de viața și opera lui Duiliu Zamfirescu.

VACANȚA

În liniștea cochetă a satului de vacanță.

VARA TURISTICĂ

Un subiect la ordinea zilei: sezonul turistic estival. Convinși că perspectivele lui interesează pe majoritatea cititorilor noștri, am purtat următoarea convorbire cu tovarășul GHEORGHE DUMITRU, director general în cadrul Oficiului Național de Turism-«Carpați»:

— *Întrebarea de primă actualitate pe care v-o adresăm, tovarășe director general, este cea dacă — și în caz afirmativ, în ce măsură — deschiderea sezonului turistic a fost afectată de calamitățile naturale din luna mai?*

— Este o întrebare care ne-a fost pusă și de alți ziariști, parteneri de contracte, turiști. Răspunsul pe care-l dau este, deci foarte exact și verificat: baza materială a O.N.T.-ului nu a fost afectată de recentele calamități naturale, principalele zone turistice cuprinse în programul oficiului național au fost cruțate de urgia apelor, iar, în efortul de reconstrucție al întregului popor, căile de comunicații au avut prioritate. Deschiderea sezonului turistic s-a făcut, deci, în condiții absolut normale.

— *Ce premiere turistice absolute oferă Oficiul Național de Turism?*

— Începînd cu acest sezon am extins itinerarele noastre permanente în următoarele zone nevalorificate pînă acum: Valea Oltului (cu interes pentru pitorescul natural al regiunii, frumusețea orașelor și stațiunilor balneoclimaterice, importanța monumentelor istorice), Valea Argeșului (punct terminus — impresionantul baraj de la Vidraru), Tîrgu Jiu (mult solicitat pentru monumentele sculptate de Brâncuși), centrul Moldovei (cu mănăstirile Văratec, Neamț, Agapia, Cetatea Neamțului, locurile în care a copilărit Creangă ș.a.).

— *Aceste trasee nu reprezintă, totuși, o mare noutate pentru turiștii consecvenți.*

— Discutăm la scara turismului industrial. Este firesc ca turismul individual să devanseze activitatea noastră. Cuprinderea unei zone în programele O.N.T. presupune lansarea în acea zonă a turismului de masă și cu confort asigurat. Turistul individual acceptă din capul locului posibilitatea să doarmă în mașină ori la o gazdă ocazională; or, noi trebuie să oferim mult mai mult solicitanților noștri. De aceea, nici nu avem pretenția unei activități de pionierat. În schimb, ne putem baza pe faptul că în aceste regiuni am asigurat în prealabil condițiile materiale practicării turismului pe scară largă.

— *Spre exemplu?*

— Darea în folosință a noilor și modernelor hoteluri de mare capacitate în localitățile: Bacău, Arad, Suceava, Craiova, Tîrgu Jiu, Oradea. Fiecare din aceste unități adaugă o notă suplimentară ținutei și așa impresionante a precedentelor. Spre exemplu, ultimul hotel dat în folosință abia de cîteva zile — «Dacia», din Oradea — este dotat și cu piscină.

— *Care este raportul dintre reclamă și realitate, dintre ce se promite și ce se oferă turiștilor?*

— Raportul este cel obișnuit în prestațiile organizațiilor socialiste, adică reclama e sinceră, pornește de la realitate, informează. Frumusețile patriei și ținuta dotărilor noastre nici nu cred că pot fi egalate de cea mai bună reclamă. Întrebarea dumneavoastră poate viza, cel mult, calitatea serviciilor prestate, atitudinea personalului. Ele s-au îmbunătățit de la an la an. Ar fi fost interesant să mergeți pe litoral la începutul lunii mai. Întreg personalul nostru învăța. Directorii de unități, ghizii, recepționerii, ospătarii, bucătarii, toți angajații noștri, permanenți sau sezonieri, erau cuprinși într-o formă sau alta a cursurilor de ridicarea calificării. Se predau limbi străine, reguli de politețe, rețete de meniu, orice poate asigura deservirea exemplară a turiștilor români și străini.

— *Asemenea cursuri s-au ținut și în anii precedenți?*

— Da, și se vor mai ține mereu. Niciodată nu vor fi inutile. Dacă doriți un element absolut nou pe linia acestor preocupări, vă rog să rețineți concursul lansat de noi «Turiștilor — numai servire de bună calitate». El se desfășoară în perioada 1 mai-30 septembrie, este dotat cu substanțiale premii în bani, cîștigătorii urmînd să beneficieze, în plus, și de excursii în țară și deplasări pentru specializare în străinătate. Stabilirea cîștigătorilor se va face în funcție de constatările membrilor comisiei constituite în acest scop, dar și de impresiile turiștilor și ale reprezentanților firmelor partenere.

— *Pentru că sîntem în sezon estival să ne întoarcem la litoral. Ce elemente surprinză li așteaptă pe turiști? Mă refer la noutăți cu totul aparte, surpriză-surpriză!*

— Sînt destule. La etajul 14 al hotelului «Perla» s-a amenajat o grădină vieneză. Tot în Mamaia s-au deschis un bulodrom (dotare pentru un joc specific franțuzesc) și un scotch-club. Un alt element insolit îl constituie piscinele, ca cea de la clubul mediteranean din Mamaia și cea a barului «Paradis» din Mangalia; la «Paradis» piscina e dotată cu o trambulină iar insula din centrul bazinului oferă largi posibilități regizorale pentru programele de music-hall care vor fi prezentate aici.

— *Dar arhitectura noilor dotări? Rezistă ea în continuare pericolului de monotonie?*

— Da. Replica e dată aici în special de «sateliții» Mangaliei: Iupiter, Venus, Neptun și de viitorul Saturn. Spre exemplu, stațiunea Venus e concepută în stil oriental, cu străzi înguste, clădiri albe, acoperite de plante agățătoare. Fantezia arhitecților s-a desfășurat și în cazul construcțiilor unicat. Barul «Calipso» iese complet din nota interioarelor din această categorie de unități, printr-o îmbinare fascinantă a culorilor roșu și negru, contrapunctate și de albastrul natural al mării văzute prin firide.

— *Dar pentru lărgirea în continuare a caracterului de masă al turismului pe litoral, ce s-a făcut?*

— Numai la Mamaia s-au construit în prezent 5 minihoteluri, 5 vile, 3 restaurante, un nou camping cu 10 000 de locuri, 2 cofetării etc. Cele 56 de clădiri ale noului sat de vacanță Eforie pot găzdui simultan 1 600 de persoane. Lista noilor dotări este foarte lungă.

— *Toate cele comunicate constituie cea mai tentantă invitație.*

— Bucuroși de oaspeți!

ÎNDEMN LA DRUMEȚIE

Referitor la preocupările și perspectivele turismului pentru tineret, tovarășul CONSTANTIN LUCA, prim-vicepreședinte al Biroului de turism pentru tineret, a avut amabilitatea să poarte cu noi următoarea convorbire:

— *S-au împlinit doi ani de la înființarea Biroului de turism pentru tineret. Ne putem pune, deci, întrebarea: s-au conturat trăsăturile specifice ale acestei activități? Avem, așadar, un turism pentru tineret?*

— Răspunsul este categoric afirmativ. Mai mult, într-o exprimare riguroasă putem spune că realizăm un turism nu numai *pentru* ci și *de* tineret. Cu alte cuvinte, acțiunile sectoarelor și cercurilor de turism a căror activitate este coordonată de B.T.T. sînt ale tineretului nu numai prin vîrsta participanților, ci sînt și *tinerești* prin conținutul lor.

— *Adică?*

— Turismul de tineret urmărește nu numai, sau nu în primul rînd, *destinderea, deconectarea* în natură. Activitățile turistice de tineret urmăresc, cu prioritate, scopurile de formare și informare, într-un cuvînt — cultură.

— *Acest specific este o năzuință sau o realizare?*

— O realizare. Alcătuirea itinerarelor noastre o dovedește.

— *Problema specificului pare destul de simplă...*

— N-am dat decît un început de răspuns. Conținutul instructiv-educativ este realizat și prin alte activități, cum ar fi antrenarea tinerilor în cercuri specializate: există cercuri de speologie (la București și Cluj), de ocrotirea naturii (la București, Iași, Tîrgu

Ce îi lipsește lui Neptun? Dacă vreți să rezolvați enigma, vizitați litoralul! Dar s-ar putea să nu găsiți vreun cusur, nici zeului, nici rivierei românești.

Țărmul de frumusețe al Ceahlăului, răsăritul soarelui văzut de pe fruntea Moldovei, așteaptă mult mai mulți vizitatori. Pe cînd o valorificare pe scară largă a acestui masiv, pe cînd spațiu suficient de cazare și mijloace de ascensiune care să concureze picioarele tinere și pe urmașele «Pisicuței» lui Hogaș?

Mureș), de îngrijirea monumentelor istorice și de fotografie turistică (în județele Covasna, Harghita), cercuri de arheologie etc.

— *Aceste cercuri nu riscă să «academizeze» activitatea turistică?*

— Nu, pentru că ele nu se rezumă la un turism «de cameră», de «întruniri», ele nu funcționează de dragul de a exista pe hîrtie. Cercurile organizează tabere pe profilul lor, în cadrul cărora tinerii, îndrumați de specialiști, cercetează peșterile, efectuează săpături arheologice ș.a.m.d.

— *Mi se pare că o altă coordonată a turismului de tineret trebuie să fie caracterul lui de masă...*

— ...Chiar este de masă. Faptul că cele peste 6 000 de cercuri turistice ale tineretului din țara noastră au antrenat în anul 1969 peste un milion de drumeți, înseamnă turism de masă.

— *Care este «secretul» acestui număr impresionant?*

— Pe de o parte, judicioasa îmbinare dintre pretențiile moderate de confort ale turiștilor tineri și accesibilitatea tarifelor, pe de altă parte, elasticitatea formelor de activitate, organizarea pe scară largă a drumeției la sfîrșit de săptămînă.

— *Ce se înțelege prin «drumeție»?*

— Deplasări de scurtă durată în apropierea localității în care domiciliază tinerii, cu solicitări financiare neglijabile, dar care lansează chemarea naturii, a rucsacului, a vieții armonioase în grup.

— *Această chemare a naturii, indispensabilă pentru echilibrul spiritual al omului modern, necesită și o educație turistică.*

— Revenim la conținutul tineresc al turismului. În drumeție tînărul învață să monteze și să demonteze cortul, să-și amenajeze colibe simple de dormit, să eșaloneze etapele unei excursii mai lungi, să pregătească o masă de campanie, să acorde primul ajutor medical și multe alte lucruri aparent mărunte dar folositoare lui atît ca turist, cît și ca om, în general.

— *Care vor fi punctele de mai mare interes turistic în vacanța care începe?*

— Costinești, Delta Dunării, Padiș (în Munții Apuseni), Izvorul Mureșului (la poalele Hășmașului Mare) și Orșova. În aceste locuri dispunem, începînd din acest an, de o bază materială proprie. O mențiune specială: la Costinești asigurăm posibilități de cazare separată pentru tinerii căsătoriți. Activitatea noastră nu se va rezuma nici pe departe la aceste cinci centre. În restul teritoriului vom folosi, ca și pînă acum, clădiri de utilitate comună (cămine, internate, campinguri) și spații obținute cu sprijinul întreprinderilor balneoclimaterice, O.N.T.-ului etc.

— *În încheiere, v-am ruga să ne dați și o informație de ultimă oră.*

— Iat-o: în luna august vom deschide, în colaborare cu Comisia pentru ocrotirea monumentelor naturii a Academiei, un camping internațional în rezervația naturală din Munții Retezat.

— *Vă mulțumim pentru amabilitate și... drum bun!*

— Veniți cu noi!

Sergiu ANDON

CULTURA ȘI „MASS-MEDIA“

de **Henri WALD**

Omul a început să se formeze din clipa în care antropoidul nu a mai fost mulțumit cu ceea ce îi oferea natura. Cultura este ceea ce omul adaugă naturii. Cultura este ansamblul mijloacelor prin care omul utilizează datele materiei pentru a construi operele spiritului. Prin cultură, omul adaugă lumii materiale dimensiunea sa spirituală. Dezvoltîndu-se «între» tendințele materiei și intențiile spiritului, cultura este «mijlocul» care îi permite omului să se opună naturii, să se înalțe deasupra ei, s-o cunoască și s-o domine. Cultura este singurul mediu în care materia poate genera spiritul și spiritul poate regenera materia, în care determinismul se poate întîlni cu libertatea.

Prin materialitatea sa, omul face parte din natură, însă prin spiritualitatea sa, el este creator de cultură. De aceea, nu cred că se poate vorbi, în mod riguros, de «cultură materială» și «cultură spirituală». Orice produs al culturii este, în același timp, și material și spiritual. Cultura este totdeauna unitatea contradictorie dintre materie și spirit. Lucrurile exclusiv materiale și stările pur spirituale se află încă «dincoace» de cultură, în natură, sau «dincolo» de cultură, în transcendent... Primele unelte materializează idei și primele idei sînt materializate în sunete și figuri. Firește că există deosebiri între o navă cosmică și o poezie lirică. Dar nu se poate nega nici spiritualitatea primelor, nici materialitatea celeilalte. Ceea ce le diferențiază nu este lipsa uneia din cele două dimensiuni fundamentale ale oricărei creații omenești, ci ponderea lor. Cultura este bidimensională. Spiritul nu poate transforma materia decît materializîndu-se. Cultura este tocmai cîmpul care se întinde și se extinde între spiritul care se materializează și materializează și materia care se spiritualizează. Prin cultură, omul umanizează nu numai natura înconjurătoare, dar și natura sa însăși. Prin unealtă, materia realizează idei, iar prin vorbire, percepțiile și emoțiile devin idei.

Omul este materie care gîndește, iar cultura este gîndire care se materializează. Omul este singura ființă în stare să făurească mijloace de producție și de comunicare. Cultura constă, prin esența și structura ei, în mijloace de producție și de comunicare. Prin unelte, oamenii pun natura în slujba omului, iar prin limbaj, ei organizează colaborarea socială în luptă cu natura. Piatra necioplită devine unealtă numai din clipa în care începe să fie mînuită în lumina unei idei, iar ideea apare numai din clipa în care omul începe să-și folosească gura nu numai pentru a *consuma natura*, ci și pentru a-și *comunica intențiile*. Prin cultură, viitorul rîvnit începe să participe la munca prezentă.

Limbajul, principalul instrument de comunicare, nu este însă numai expresia ideii, ci și substanța ei. Ideea se formează chiar în procesul de comunicare. Gradul ei de abstracțiune și de generalitate, valoarea ei de cunoaștere depind de perfecționarea mijloacelor de comunicare. Limbajul oral, prin variația ritmului, intonației, accentului, mimicii, gesturilor, menține ideea în preajma concretului, a individualului, a prezentului, formînd o concepție despre lume preponderent pragmatică și afectivă. Limbajului oral îi corespund desenele rupestre în culori. În sens larg, scrierea a apărut o dată cu vorbirea. Cînd au început să vorbească, oamenii au început să și «citească» urmele lăsate de diversele animale. Picturile din peșteri sînt mai degrabă «scrierea» unei vorbiri decît «descrierea» unei împrejurări. O dovedește și forța lor magică. Ele vorbeau mai mult despre proiectul unei acțiuni viitoare decît despre amintirea unei întîmplări trecute.

Sub impulsul nevoii de a comunica în absența vorbitorului și a ascultătorului, scrierea se dezvoltă de la pictograme și ideograme pînă la fonogramele alfabetului, contribuind la abstractizarea gîndirii și la constituirea unei concepții despre lume preponderent rațională. Scrierea alfabetică, prin impersonalizare, uniformizare, linearizare și secvențializare, duce, în mod firesc, la constituirea formelor logice ale gîndirii. Vorbirea se rafinează și devine materia cea mai puțin materială și deci cea mai potrivită pentru construirea teoriilor. În meditația solitară nu mai rămîne din materialitatea vorbirii decît o ușoară vibrație a coardelor vocale, acompaniată de descărcarea unor curenți bioelectrici.

Sporirea capacității de abstractizare a gîndirii prin trecerea mijloacelor de comunicare de la cele oralo-vizuale în culori la cele în alb și negru, pînă la neutralitatea alfabetului nu trebuie să fie anulată prin trecerea mijloacelor contemporane de comunicare de la reproducerile în alb și negru la cele în culori și pînă la televideofonul în culori. Mijloacele vizuale de comunicare trebuie să rămînă subordonate celor orale și îndeosebi scrierii alfabetice. Omul *știe* ce vede deoarece își *spune* noțiunea prin care identifică ceea ce îi apare în fața ochilor. Mijloacele de masă ale comunicării — *mass-media* — constituie, într-adevăr, un progres în istoria omului numai dacă nu micșorează, ci sporesc libertatea de creație a spiritului uman, numai dacă rămîn «mijloace» subordonate scopurilor umane.

Hipertrofierea mijloacelor audio-vizuale în detrimentul lecturii amplifică viața exterioară în paguba celei interioare și înmulțește reflexele spontane în dauna reflecțiilor conștiente. Cartea, dialogul, dezbaterea rămîn principalele modalități de contracarare a tendinței pe care o au mijloacele de comunicare audio-vizuale de a slăbi spiritul critic al culturii contemporane prin coborîrea rațiunii aproape de nivelul sensibilității. Mijloacele audio-vizuale de comunicare trebuie să restabilească unitatea dintre sensibilitate și rațiune, amenințată de tehnocrație și nicidecum să anuleze distanța dintre ele, de altfel în continuă creștere.

Două garnituri sculptate de tip florentin produse de I.P.L.M. dormitorul și sufrageria „Florența"

DIN FABRICĂ — DIRECT LA CUMPĂRĂTOR

În luna ianuarie a acestui an, în extremitatea de vest a cartierului Giulești, pe strada Rocilor, s-a inaugurat un nou local industrial: sediul central al I.P.L.M. (Întreprinderea de produse lemn-mobilă). Prin construirea acestui local, care cuprinde ateliere productive și birourile administrative ale I.P.L.M., acestei întreprinderi i s-a creat, după aproape două decenii de activitate, posibilitatea concentrării într-un singur local nu numai a unui număr de circa 500 muncitori, tehnicieni și funcționari — ceea ce reprezintă aproape o treime din efectivul total al salariaților întreprinderii — dar și, mai ales, cea a unei mai bune organizări a întregii munci de aprovizionare, concepție, producție și desfacere a produselor. Aceasta fără a omite faptul că în noul local au fost concentrate secțiile de producție a mobilierului metalic și a mobilei destinate exportului.

Într-adevăr, în calitate de întreprindere aparținînd Industriei locale a municipiului București, I.P.L.M. s-a constituit prin comasarea a numeroase mici întreprinderi. La ora actuală încă, I.P.L.M. are 9 unități productive și 13 ateliere de fabricație răspîndite în toate cele 8 sectoare ale Capitalei. Fărîmițarea aceasta n-a împiedicat însă ca, în urma unei susținute munci de organizare, să se ajungă totuși, în cadrul larg diversificat al producției întreprinderii, la o unificare care să permită realizarea în exclusivitate a producției de serie. Întreprinderea produce mobilier din lemn de diferite tipuri (pentru piața internă cît și pentru export), precum și mobilier metalic.

Dintre principalele produse de mobilier din lemn ale I.P.L.M. — care sînt cunoscute publicului din expozițiile permanente organizate în str. Doamnei 18, str. Lipscani 102 și str. Rocilor 12-16 — amintim: sufrageriile «Ruxandra», «Gioconda» și sufrageria florentină sculptată; camerele «Romanța», «Mărgăritar», «Ruxandra» și «Coral»; bucătăriile «Ileana» și «Păltiniș»; mesele de televizor și de radio etc. Pentru export se produc — fiind mult solicitate în R.F. a Germaniei, Olanda, Elveția ș.a. — paturi, comode, mese etc.

Secțiile producătoare de mobilier metalic — mai precis: mobilier în care metalul intră în combinație cu lemnul și cu masele plastice — livrează școlilor și diferitelor instituții următoarele: bănci școlare, biblioteci pentru școli, dulapuri metalice ș.a. Comerțul primește la rîndul său mai multe sortimente de mobilier printre care: rafturi pe schelete metalice, tonete, scaune și mese pentru unitățile de alimentație publică și altele.

În ceea ce privește mobilierul destinat a fi vîndut populației prin rețeaua comercială de specialitate, el este livrat unui singur «client»: O.C.L.-«Mobila» București. În ultima vreme s-a introdus însă o metodă modernă de comerț: produsele sînt livrate cumpărătorului direct din depozitele fabricii. Cumpărătorii își aleg mobila preferată din expozițiile magazinelor de desfacere, își întocmesc la unitățile O.C.L.-«Mobila» toate formele de cumpărare, dar de ridicat o ridică direct de la depozitele fabricii. În felul acesta se evită manipulări și transporturi inutile, care nu în puține cazuri au dus la degradarea unor piese, realizîndu-se totodată importante economii de timp, de transport, de muncă pentru încărcări-descărcări și manipulări în depozite, de remedieri ale defectelor cauzate prin aceste operațiuni etc.

Întreprindere prosperă, I.P.L.M. a realizat în anul 1969 beneficii de circa 20 milioane lei. În noile condiții există create premisele să se obțină rezultate și mai bune.

V. VISAN
Fotografii de Ion PETCU

NU MAI E MULT ȘI VĂ VEȚI PUTEA AFLA ÎN ACEEAȘI SITUAȚIE, DAR FRIGIDERUL

FRAM

VĂ DĂ SOLUȚIA!

Caracteristici superioare:
- **linie elegantă, gabarit redus**
- **izolație termică îmbunătățită**
- **bulă de nivel și picioare reglabile pentru orizontalitate perfectă**
- **capacitate: 70 litri**
- **consum mic de energie electrică: 1,9 kWh/24h = 0,57 lei/24 ore**

Prețul: 1 540 lei
Se vinde și cu plata în 10-15 rate lunare.

FRAM '70 INDISPENSABIL ÎN ORICE GOSPODĂRIE!

RECOM

varietăți

punct și de la capăt

● *O operație gen Fantomas a fost săvîrșită, în primăvara acestui an, în Franța. A dispărut fără urme nici mai mult, nici mai puțin, decît un pod de cale ferată aflat între Dijon și Ivry. S-a crezut că e vorba de o farsă. Nici o farsă! Cum pe linia ferată sus-numită nu se mai circula de multă vreme, hoții au avut răgazul să demonteze integral podul metalic și să-l facă nevăzut.*

● *Într-un acces de disperare, o tînără figurantă a studiourilor din Hollywood s-a aruncat de la etajul al V-lea al casei în care locuia și a căzut într-un camion care transporta vată sintetică spre un studio cinematografic. Încît, nu numai că a scăpat teafără, dar în urma publicității făcute unuitoarei întîmplări, a fost angajată să interpreteze un rol în filmul pentru care se transporta vata salvatoare. Totuși, rețeta nu-i recomandabilă pentru Buftea.*

● *70 de polițiști din Glasgow au căutat zadarnic, timp de 19 ore, un copil de 4 ani, dispărut fără urmă din preajma casei părintești. În cele din urmă, micul Steve Bain a fost descoperit de un cîine polițist într-un frigider părăsit pe un teren viran. Spre norocul micuțului, frigiderul avea o spărtură prin care pătrundea aerul, ceea ce l-a salvat de la asfixiere.*

● *Un bătrîn ceasornicar din orașul italian Monza, fiind apucat în plină noapte de o durere insuportabilă de măsele, și voind să scape de chin fără a apela la un dentist, și-a legat dintele bolnav cu un fir de nailon de țeava de eșapament a unui automobil și a dat drumul motorului. Rezultatul: șocul provocat i-a scos într-adevăr măseaua dar... cu maxilar cu tot.*

tu quoque ? !...

Ei, nu! Dacă și Claudia Cardinale s-a apucat de fotbal, viața devine într-adevăr de neînțeles. Iar cel mai de neînțeles lucru nu este că frumoasa fotbalistă a apărut pe teren în mini-jupă, ci că în această ținută a acceptat să joace fotbal contra unor adversari de sex opus. Iar bărbații, precum se știe, este niște brute! Meciul a avut loc la Roma între o echipă de actori și una de ziariști.

senzaționale ouă !

Ouă de dinozaur. Au fost descoperite, pentru prima oară în lume, și încă într-un număr impresionant, de o expediție științifică sovieto-mongolă de cercetări paleontologice în deșertul Gobi, din sudul R.P. Mongole. Marea însemnătate a descoperirii constă în aceea că deschide o serie de perspective noi în determinarea mai precisă a faunei de giganți dintr-o perioadă geologică extrem de veche.

După ce Parisul a încercat — fără succes, de altfel — să lanseze moda automobilelor dichisite cu același soi de blană cu cea din care era confecționat mantoul elegantei de la volan (trăsnaie mult prea costisitoare!), Tokyo vine cu o tentativă mai rezonabilă: zugrăvirea caroseriei în același model cu chimonoul, evident modernizat, al proprietarei.

în ton

UMOR de Mihai STĂNESCU

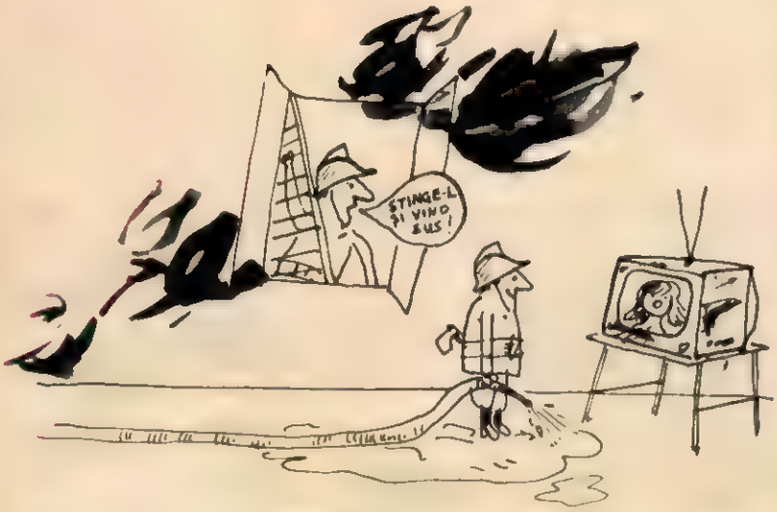

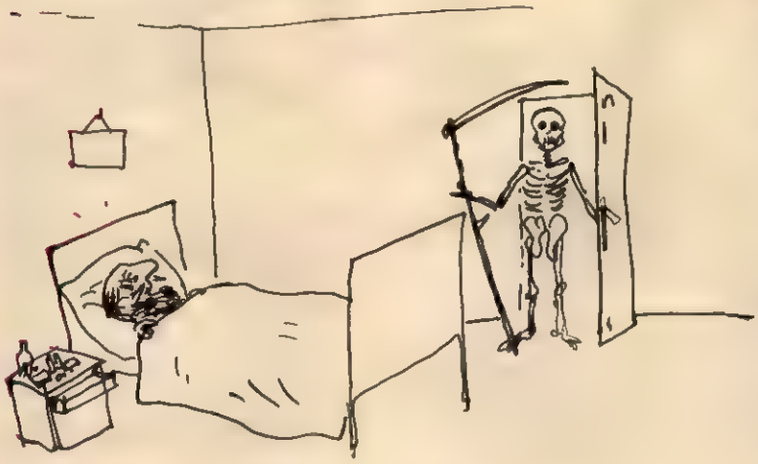

— Doamne, am trăit s-o văd și p-asta!

UMOR DE PESTE HOTARE

Război bacteriologic...

LA ORA FOTBALULUI

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	L	U	C	E	V	C	U	■	R		M	
2	I	T	A	L	I	A	■	R	A	N	I	T
3	M	A	I	C	R	A	B	I	S		■	
4	I	■				■			A			
5	T							■	R	I	V	A
6	A			■			■		I			
7	T		■	F	A	■	G		T			
8	A	T	A	C	■	C	O	N	■	B	E	■
9	■	I	T	■	P	E	L	E	R	I	N	A
10	B	A	L	O	A	N	U	■				S
11	A		E				R			■	U	T
12	R	A	T	A	■		I					A

ORIZONTAL: 1) Căpitan la... 25 de ani — Pasă acasă. 2) Speră, îndreptățit, să cîștige definitiv cupa «Jules Rimet» — În situația de a fi scos de pe teren... 3) Spectatori care aplaudă și pe învinși 4) Portarul italian — Solid atacant ceh, adversar al nostru la Guadalajara. 5) Luptă pe viață și pe moarte (masc.) — Omul de aur al fotbalului italian. 6) Fata din Maracana! — Alternativă engleză pentru «out» — Nu sare-n ochi. 7) Pronume — Fărîme de fărîme! — Vorbă de duh. 8) Cea mai bună apărare — Conifer — Consoană fatală pentru A.S.A.-Tg. Mureș. 9) Primele două din Italia!— Bună la meciurile pe ploaie. 10) Fără ele nu există nici fotbal — Nu acești. 11) Fuge în jurul terenului de fotbal — Isprăvit la început! 12) A da cu piciorul golului — Un eșec după altul.

VERTICAL: 1) Înfrîngere (sau victorie) la scor mic — Unde fotbaliștii ar trebui să bea numai limonadă. 2) Bătrîna doamnă a fotbalului nostru — «U». 3) Pentru cei ce nu țin pasul cu fruntașii — Fotbalist în bună formă fizică. 4) Originea marilor olimpiade moderne — Fotbal Club! — O problemă pentru europeni în Mexic. 5) Mexicul pentru fotbal, în aceste zile — Cu pete albe. 6) Aleargă mult și bine (pl.) — Pînză pentru zile calde — Cutiuța școlarului. 7) Cu flori roșii — Coșmarul microbiștilor înaintea meciurilor mari(pl.). 8) Rezultate bune după o pregătire bună (sing.) — A da o pasă ideală în argou fotbalistic — Operă. 9) În această parte a Europei fotbalul a progresat mult — Victoriile unei echipe slabe. 10) Așa e un mare jucător. 11) Primii la minge! — Verbul jucătorului remarcat. 12) Poartă la care golul plutește în aer — Acest.

Gabriel VLAD

Dezlegarea jocului «CELE 16 ÎN CAREU», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) I — SUEDIA — PERU. 2) SBA — URUGUAY — R. 3) RULARE — ARC — BS. 4) ALVA — SAL — HIRS. 5) EGALA — RETETA. 6) LAD — RFG — STAZA. 7) ROMANIA — ELIN. 8) MIRAT — NAP — ILG. 9) EA — RAPT — EMAIL. 10) X — RATA — ARA — AI. 11) ICUT — BELGIA — A. 12) CEHOSLOVACIA. 13) SANTOS — MAROC.

glob-comentar

Radu VASILIU

DEZIDERATUL COMUN AL EUROPENILOR

Pentru a doua oară în mai puțin de un an, Bucureștiul a găzduit un colocviu consacrat securității Europei. Inițiată, de astă dată tot de Asociația de drept internațional și relații internaționale din România (A.D.I.R.I.), dezbaterea a avut ca temă «problemele Conferinței europene pentru cooperare și securitate». Reuniunea, în cursul căreia și-au confruntat analizele și opiniile gînditori și cercetători de seamă din 25 de țări preocupați de complexele aspecte ale temei abordate, a constituit încă una din manifestările ce atestă constantul efort al României de promovare a ideii securității continentului nostru. Evident, colocviul n-a avut menirea de a elabora soluții practice propriu-zise, care intră — se știe — în competența statelor interesate în finalizarea acestei idei majore a actualității. Dar, întrucît problemele securității Europei solicită, prin anvergura lor, interesul celor mai largi cercuri de opinie publică din țările continentului, soluțiile finale presupun un amplu proces de clarificare, la care luminile științei pot aduce o contribuție notabilă.

Însemnătatea deosebită pe care statul și guvernul României o conferă acestei contribuții a fost subliniată în mesajul adresat colocviului de către președintele Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu. Evoluția realităților continentului nostru face ea însăși dovada marii utilități a schimbului de opinii în reuniuni și convorbiri la diferite niveluri, pentru pregătirea condițiilor propice ținerii Conferinței general europene. Analiza acestei evoluții scoate în evidență, ca o caracteristică esențială, nu numai interesul considerabil pe care o asemenea conferință îl suscită, ci, îndeosebi, sentimentul că ținerea ei a devenit obiectiv necesară. La ora aceasta nici un for european care se consacră problemelor continentului n-o poate escamota. Este o mutație care a fost remarcată și la colocviul inițiat de A.D.I.R.I., unde unii participanți au subliniat viteza cu care s-a propagat ideea securității europene, de la Declarația din 1966 adoptată la București de țările socialiste participante la Tratatul de la Varșovia și pînă astăzi. Evoluția realităților europene permite, de asemeni, degajarea cîtorva trăsături fundamentale ale modelului de securitate la care aspiră popoarele continentului. Aceste trăsături au fost creionate în mesajul adresat de președintele Consiliului de Stat colocviului internațional: **«Securitatea europeană** — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — **reclamă, după convingerea noastră, un sistem de angajamente ferme din partea tuturor statelor, precum și de măsuri concrete de natură să ducă la excluderea forței și a amenințării cu folosirea forței în relațiile interstatale, să ofere tuturor țărilor garanții depline că se află la adăpost de orice act de agresiune; un asemenea sistem va trebui să asigure dezvoltarea pașnică, nestingherită a fiecărei națiuni, în conformitate cu propria sa voință, într-un climat de respect reciproc al independenței și suveranității naționale, neamestec în treburile interne, deplină egalitate în drepturi a tuturor statelor și popoarelor».**

Interesînd în cel mai înalt grad toate țările continentului, securitatea și cooperarea trebuie să fie opera tuturor acestor țări, o operă colectivă a națiunilor Europei. De îndeplinirea acestei condiții depind, cum e și firesc, eficacitatea și stabilitatea acelui ansamblu de măsuri spre care duce procesul de elaborare ce va fi declanșat de Conferința general-europeană și care este pasibilă de a exercita o influență pozitivă asupra întregului climat internațional.

Florica ȘELMARU

NICI MĂCAR CÎT PYRRHOS...

Cînd, în război cu romanii, un rege al Epirului a adus elefanți pe cîmpul de luptă, adversarii, surprinși și derutați de apariția acestor prefigurări ale tancurilor, au pierdut niște bătălii. Pyrrhos al II-lea, regele epirot, pare să fi fost nu numai un comandant militar ingenios, ci de asemeni un personaj lucid și cu umor autocritic. Generalilor care-l felicitau pentru una — cea mai costisitoare — dintre izbînzile astfel dobîndite, el le-a răspuns: «Încă o victorie ca asta, și sînt pierdut». Așa s-a născut expresia «victorie à la Pyrrhos», care, de peste două milenii, înseamnă victorie fragilă, purtînd în ea germenul propriei ei anulări...

Recapitulînd declarațiile celor mai înalte oficialități ale S.U.A. de la începerea războiului din Vietnam pînă la (și inclusiv) extinderea agresiunii asupra teritoriului cambodgian, te bate gîndul că succesivii conducători ai administrației americane trebuie să-l pizmuiască din toată inima pe vechiul rege din Epir. El, cel puțin, avea niște victorii. Precare, dar le avea. Costînd cît nu făceau, dar le avea. Și asta într-o vreme cînd nici măcar nu puteau fi exploatate prin *mass-media*. Pe cînd azi, războiul Statelor Unite în Vietnam — și extins în vremea din urmă la întreaga peninsulă — de costat, costă sume amețitoare, dar victoriile trebuie inventate. Pentru ca la numai cîteva ore să fie contestate cu mărturii, cu ilustrații, cu argumente, de reporteri și de comentatori, de studenți și de profesori, de juriști și de senatori (chiar republicani), iar toate acestea să fie difuzate prin presă, prin radio, prin televiziune...

Peste două săptămîni — la 30 iunie — factorii responsabili din Statele Unite vor avea să facă «marele bilanț» al extinderii acțiunilor militare americane în Cambodgia. Pînă atunci, observatorii continuă exegeza «bilanțului provizoriu» prezentat de președinte la 4 mai, adică după treizeci și trei de zile de incursiune în teritoriul cambodgian. Faptul însuși că s-a considerat necesar ca președintele personal să facă un tur de orizont înainte de 30 iunie — ca să afirme că, deși «ne putem aștepta la regrese și înfrîngeri», este vorba despre o «operațiune reușită»; că datorită acestei «operațiuni reușite» va fi îndeplinită făgăduiala privitoare la readucerea treptată în patrie a militarilor americani din Vietnam; că 50 000 dintre ei vor fi acasă pînă la 15 octombrie (cu două săptămîni înainte de alegerile legislative) — este considerat ca o limpede indicație că expunerea a fost destinată, prioritar dacă nu exclusiv, frontului intern. În scopul de a calma opinia publică, de a contracara acțiunile adversarilor din Senat — și democrați și republicani — ai continuării războiului. Aceștia sînt hotărîți să taie răul de la rădăcină — adică de la credite. Senatorul democrat McGovern a înaintat, împreună cu senatorul Hatfield, republican de stînga, un text propunînd suprimarea, de la sfîrșitul acestui an, a tuturor fondurilor pentru întreținerea de trupe în Indochina. O altă propunere — autori: senatorii Cooper (republican) și Church (democrat) — prevede suprimarea de la data de 30 iunie a fondurilor pentru întreținerea de trupe americane în Cambodgia, inclusiv a consilierilor care ar putea fi detașați acolo pe lîngă trupele saigoneze. Or, lupta în jurul acestor propuneri, îndeosebi a celei de-a doua — mai limitată, dar cu acțiune mai rapidă — continuă. Alimentată de veștile de pe front. Unde teza lui «tot rău spre bine» nu primește nici o confirmare. Nici măcar prin victorii à la Pyrrhos...

George SERAFIN

ZIARIȘTII DISCUTĂ DESPRE EUROPA

Cum poate cooperarea economică servi interesele unității continentului? Ce se înțelege de fapt prin noțiunea de unitate a Europei? Care este raportul dintre această unitate și securitatea europeană? La rîndul ei, prin ce căi și mijloace poate fi realizată această securitate? Se poate ajunge la un punct de vedere european privind sprijinirea economică a țărilor în curs de dezvoltare?

Toate aceste întrebări — și implicit opiniile în jurul răspunsurilor considerate ca cele mai potrivite — au constituit obiectul dezbaterilor în care s-a angajat recent, la Stockholm, un grup de gazetari reprezentînd numeroase țări europene. Continuînd inițiativa publicației britanice «European Review», care a organizat o primă conferință de acest gen acum doi ani, Clubul publiciștilor suedezi a patronat noua reuniune în spiritul vocației Suediei pentru o politică de pace și largă cooperare internațională.

Ideea lărgirii și consolidării relațiilor economice multiforme dintre statele europene a fost prezentată și argumentată în majoritatea intervențiilor ca una din căile cele mai eficiente pentru instaurarea unui climat de încredere în Europa.

Ziariștii din Suedia, Iugoslavia, Belgia, România, Finlanda, Polonia, Anglia, Danemarca, Olanda și alte țări, participanți la conferință, au înfățișat orientarea țărilor respective în relațiile economice pe care le practică și varietatea formelor pe care le îmbracă astăzi cooperarea internațională.

În problema securității continentului, recunoașterea unanimă a oportunității unei conferințe care să-i fie consacrată a întîlnit unele optici diferite în definirea conținutului securității și în alegerea modalităților sale de realizare. În intervențiile unora dintre delegați și-a găsit reflectarea poziția pasivă, de expectativă, ce se constată în unele cercuri de răspundere din țările occidentale, în replică riguroasă manifestîndu-se poziția prevalentă a celor ce susțin necesitatea trecerii pe acest plan, la acțiuni practice, concrete. Interesantă a apărut participanților ideea raportului pe care dr. Karl Birnbaum — de la Institutul suedez pentru probleme internaționale — a încercat să-l stabilească între ceea ce se înțelege în general ca securitate politică (și militară) a continentului și acea securitate fizică a populațiilor europene care ar putea fi la un moment dat primejduită prin continua deteriorare a mediului înconjurător. Discuțiile nu au aprofundat însă ideea, mai mult enunțată decît argumentată și susținută. Adevărul este că aspectele ecologice ale convietuirii europene nu pot atinge, în ultimă instanță, planul unei dezbateri prea controversate în ce privește finalitatea, instinctul conservării operînd încă pe toate meridianele lumii, inclusiv ale Europei. Privind totuși lucrurile sub prisma lor practică, colaborarea intereuropeană pe planul activităților împotriva poluării mediului ambiant nu poate apărea decît ca un nou teren de manifestare a bunei înțelegeri între statele continentului. Ea sprijină procesul realizării securității europene, aceasta la rîndul ei fortificîndu-i șansele de succes.

Deocamdată însă conferința securității europene se impune ca un imperativ major, participarea egală a tuturor statelor Europei la pregătirea, organizarea și desfășurarea ei înfățișîndu-se ca o condiție, ca garanția reușitei sale. Sub acest raport gazetarii întruniți la Stockholm au fost de acord, iar angajamentul lor de a susține și de a populariza această realitate rămîne ca unul din principalele merite ale conferinței.

telex

MARRAKECH ● *Opinia publică africană își manifestă neliniștea față de transformarea treptată a Insulelor Canare (aflate în apropierea coastei continentului) în bază militară a S.U.A. Presa informează că pe insule există instalații de lansare a rachetelor strategice, precum și sisteme antirachetă.*

DUBLIN ● *Cei doi miniștri implicați într-o afacere de contrabandă cu arme și excluși din guvernul Republicii Irlanda au fost de curînd arestați sub acuzația de activitate subversivă.*

MONTRÉAL ● *Marele oraș canadian construiește în vederea Olimpiadei din 1976 un stadion de 80 000 locuri, bazine olimpice și un velodrom pentru 10 000 spectatori. Satul olimpic va găzdui 12 000 oaspeți.*

PARIS ● *«Teatroteca Franței», recent creată la Paris, își propune să păstreze, pe film sau bandă magnetică, cele mai de seamă spectacole teatrale, în vederea conservării și eventualei lor valorificări.*

MOSCOVA ● *Al 50 000-lea automobil «Moskvici» a ieșit zilele acestea de pe banda de montaj a uzinei din Ijevsk.*

BONN ● *Presa vest-germană anunță descoperirea unei organizații militare secrete cu caracter fascist. Toți membrii ei făceau parte din partidul de extremă dreaptă național-democrat.*

BRUXELLES ● *Belgia nu va intra în competiția porturilor europene pentru primirea petrolierelor de peste 200 000 tone. «Costă prea mult» — a declarat dl. De Saeger — ministrul lucrărilor publice.*

BUDAPESTA ● *În comparație cu primele 4 luni ale anului trecut, producția industrială a R.P. Ungare a crescut cu 8%; în industria chimică sporul înregistrat a fost de 16%; în cea constructoare de mașini — de 10%.*

DJAKARTA ● *Un nou indiciu al intensificării penetrației capitalului străin: guvernul a aprobat contracte pentru prelucrarea de minereuri cu 8 firme străine, precum și acorduri oferind capitalului străin un larg cîmp de activitate în industria prelucrătoare, alimentară, farmaceutică etc.*

NAIROBI ● *În marile rezervații naturale din Kenya și Tanzania au fost ucise, în ciuda interdicțiilor legale, peste 40 000 animale cu blănuri prețioase. Se cer măsuri severe împotriva braconajului.*

Romulus CĂPLESCU

CONDIȚIE OBLIGATORIE ?

Februarie 1968. Amurg. Pe străzile Stockholmului, un eveniment fără precedent: mii de oameni, cu torțe în mîini, reclamă încetarea, fără întîrziere, a agresiunii americane în Vietnam. În fruntea manifestanților un bărbat blond, cu înfățișarea juvenilă: Olof Palme, ministrul educației. Manifestația produce la Washington o serioasă indispoziție, alimentată și de faptul că autoritățile suedeze acordă drept de azil militarilor din forțele S.U.A. care refuză să poarte armele contra poporului vietnamez. Ambasadorul american, William Heath, este rechemat urgent «pentru consultări».

Ianuarie 1969. Senzație în multe cancelarii diplomatice: guvernul suedez anunță hotărîrea de a recunoaște Republica Democrată Vietnam. La acuzația că sparge «frontul solidarității occidentale» — Suedia fiind singura țară din Apus care a întreprins o asemenea măsură — oficialitățile de la Stockholm, printre care același Olof Palme, cu un calm specific nordicilor, replică: «Am fost printre primele state din lume care, cu ani și ani în urmă, am recunoscut Statele Unite. Pe atunci am considerat hotărîrea noastră realistă. Și în cazul de față nutrim aceeași convingere». Consecința imediată — numirea unui nou ambasador american, ca urmare a eschimbării gărzii» la Casa Albă, este amînată sine die.

Octombrie 1969. Fostul ministru al educației devine, la 43 de ani, cel mai tînăr premier din istoria Suediei și, pînă la ora actuală, cel mai tînăr șef de guvern în Europa. Cu numai cîteva săptămîni înaintea investiturii Stockholmul anunțase, sub directul impuls al viitorului premier, că va acorda R.D. Vietnam, după încetarea ostilităților, un ajutor economic în valoare de 40 milioane de dolari. Reacția americană nu se lasă așteptată: tratativele comerciale cu un grup de firme suedeze sînt întrerupte, ceea ce implică pentru acestea din urmă pierderea unor contracte substanțiale. Își pune în funcțiune bateriile cu tir lung și presa americană, ca «Newsweek», de pildă, care descoperă (subit) că Suedia este o țară a «disoluției morale».

Aprilie-mai 1970. După o lungă pauză, este numit, în fine, un nou ambasador al S.U.A. la Stockholm, în persoana lui Jerome Holland. Prea multă amărăciune s-a acumulat însă între timp. Noul reprezentant diplomatic este primit de populație cu manifestații ostile. O oficialitate americană declară: se crede că ambasadorul (abia sosit la post!) nu va fi retras.

În succesiunea lor aceste episoade oferă substanța unui veritabil suspense politico-diplomatic, întregit de vizita neoficială — abia încheiată — a premierului Palme în S.U.A. O vizită ale cărei scopuri și rezultate — cu excepția ceremoniei de atribuire a titlului de Doctor Honoris Causa de către Universitatea din Ohio — sînt învăluite în discreție. Nu s-a ascuns însă că discuțiile purtate cu personalitățile politice americane au fost consacrate examinării relațiilor dintre cele două țări în evoluția lor sinuoasă din ultimii ani, explicațiilor reciproce. În ce îl privește pe Olof Palme, asemenea explicații le-a dat încă ceva mai înainte, în cursul unei convorbiri cu ziaristul american Sulzberger: **«Nu vă puteți aștepta din partea noastră să spunem: războiul din Vietnam este un lucru bun și îl acceptăm ca atare. Este oare o condiție a prieteniei reciproce ca o țară mică să fie întru totul de acord cu politica externă a unei alte țări numai pentru simplul motiv că aceasta este imens de puternică?»**

Dic. BABOIAN

„ALL THE BIG GUNS"

Cu cinci zile înaintea scrutinului din 18 iunie, scena politică britanică este copleșită de amploarea desfășurării de forțe, fonduri electorale și mijloace de persuasiune în bătălia pentru cele 630 de locuri în Camera Comunelor. Cea mai scurtă campanie electorală, declanșată de Harold Wilson sub impulsul previziunilor încurajatoare ale repetatelor sondaje de opinie publică, prilejuiește o încercare de forță cu implicații multiple și profunde. Faptul că alegătorul britanic a fost invitat să-și declare prin vot opțiunea cu un an înaintea scadenței-limită a mandatului laburist, ca și fixarea datei alegerilor în toiul vacanței de vară engleze indică în ce măsură miza aflată în joc i-a determinat pe laburiști să depășească limitele, altădată sacrosancte, ale tradiției. În țara cunoscută drept cea mai conservatoare în respectarea regulilor și obiceiurilor impămîntenite, cursa electorală transplantează practici neobișnuite care, departe de a scandaliza pe cineva, sînt asimilate «în mers» și — de ce să n-o spunem — hiperbolizate într-o manieră tipic americană. Pe alocuri chiar, în încrucișarea scăpărătoare a spadei, liderii laburiști și conservatori depășesc limitele clasicului *fair-play* englezesc, acuzîndu-se, ridiculizîndu-se, demascîndu-se sau pur și simplu insultîndu-se reciproc, într-o atmosferă de violență rar întîlnită în precedente scrutine engleze. Laburiștii îi taxează pe liderii conservatori drept **«oamenii de ieri»** (Yesterday's Men), incapabili să guverneze. În replică, liderii conservatori declară că guvernul actual este format din **«oameni de paie»**, care exploatează o conjunctură favorabilă. Exponenții principalelor partide își etalează ostentativ... nonconformismul. Domnul Heath a închiriat un avion cu 50 de locuri, oferind «înlesniri» acelor ziariști care vor să-l însoțească în campanie. Liderul liberal Thorpe — care speră să devină arbitrul situației în cazul unui scrutin indecis — a preferat elicopterul. Iar premierul Wilson a angajat — contra cost — o garnitură de tren. În drum spre Cardiff, surprins și fotografiat de ziariști cu pipa aprinsă în dreptul unei tăblițe cu inscripția «No smoking», premierul britanic a părăsit imediat compartimentul nefumătorilor: într-un moment atît de hotărîtor el nu putea să-și asume riscul unei sfidări — cu urmări incalculabile — la adresa alegătorilor... nefumători. Cu atît mai mult cu cît caracterul «volatil» al curentului de opinie ar putea oricînd să reducă la minim avansul deținut de laburiști. Tendințele de redresare economică, rezultatele alegerilor municipale din mai, excedentul balanței de plăți, renunțarea la unele restricții în domeniul majorării salariilor nu sînt considerate suficiente pentru garantarea popularității în timp a cabinetului Wilson. Situația fiind labilă și pe plan extern, mai ales în ajunul rediscutării problemei aderării Angliei la Piața comună, șeful guvernului și al partidului laburist a decis să intre în luptă cu artileria grea, *cu toate armele mari* (All The Big Guns). Și aceste arme sînt în primul rînd *atu-urile sale imediate*. Vădit handicapați, conservatorii — aceștia «învinși pe hîrtie» — depun acum eforturi pentru dezmințirea casandrelor electronice sperînd, în ultimă instanță, să evite un eșec răsunător, și să facă mai mult decît dificilă o a treia victorie consecutivă a laburiștilor.

Zarurile ce vor cădea la 18 iunie polarizează semnificativ atenția englezilor într-o măsură poate mai mare decît cele aflate în joc pe stadioanele din Mexic, unde evoluează unsprezecele lui Sir Ramsay.

În timpul lucrărilor Colocviului european cu tema «Problemele Conferinței europene pentru cooperare și securitate».

MOSCOVA

„SOIUZ-9" — MISIUNE COMPLEXĂ

Corespondență specială de la Alexei IVANOV

Observarea și fotografierea unor obiective geologice și geografice, a unor fenomene meteorologice, experiențele de pilotare a navei, studiul reacțiilor fiziologice ale membrilor echipajului — aceste cîteva obiective, sumar enumerate, ale misiunii cosmice sovietice «Soiuz-9» conferă programului său un caracter extrem de complex. Specialiștii subliniază aspectele preponderent practice, importanța conjugării activității de cercetare tehnico-științifică cu cea de obținere a unor date cu vastă aplicabilitate în economia națională. Informațiile culese de «Soiuz-9» în timpul zborului său pe orbită circumterestră vor putea fi astfel folosite în numeroase domenii, cu importante implicații — începînd cu prospectarea zăcămintelor de minereuri utile și terminînd cu posibilitatea prognozării inundațiilor și cutremurelor.

Experimentarea unor noi sisteme și agregate, variatele exerciții de plasare pe orbită, de schimbare a orbitelor — executate atît manual cît și automat — precum și studierea acțiunii conjugate a diverselor efecte ale zborului circumterestru asupra organismului uman constituie la rîndul lor, factori extrem de importanți pentru stabilirea pe viitor a operațiunilor care vor fi încredințate echipajelor și celor ce vor reveni automatelor. Complexa misiune a navei «Soiuz-9» se încadrează astfel — după cum a subliniat constructorul principal al navelor «Soiuz» — în programul sovietic spațial pe termen lung al cărui scop final este «crearea de stații orbitale pentru observații permanente asupra atmosferei pămîntului viețli, pe uscat și pe mare, pentru cercetări astronomice».

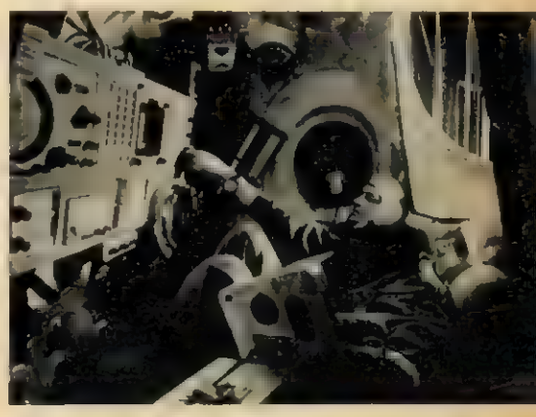

Fotografia prezintă echipajul navei «Soiuz-9»: cosmonautul colonel Andrian Nikolaev, comandantul navei, și inginerul de bord Vitali Sevastianov.

TRAGEDIA PERUVIANĂ

Telegramele transmise de agențiile de presă încearcă să cuprindă dimensiunile reale ale tragediei ce s-a abătut asupra Perului. Dacă în dimineața ce a urmat catastrofalului cutremur din seara de 31 mai comunicatele se refereau, de pildă, la circa 1 000 de morți, cifra cunoscută după o săptămînă era de aproximativ 50 000 morți, 15 000 răniți și 800 000 persoane rămase fără adăpost, haine și hrană. Îndurerat de această teribilă calamitate naturală, poporul peruvian nu se lasă însă copleșit. În ciuda marilor greutăți s-a declanșat o cursă disperată pentru acordarea de ajutor în alimente și îmbrăcăminte sinistraților, sute de echipe medicale au fost trimise pentru vaccinarea celor rămași în viață și amenințați de epidemii datorate imposibilității înhumării cadavrelor. După cum s-a anunțat din Lima, pentru operațiunile de salvare și reconstrucție au fost alocate 750 milioane de soles.

sapte zile pe pamint

cronica de trei secunde

CĂUTÎND ADEVĂRUL...

Cei puțin patru trăgători l-au asasinat pe J.F. Kennedy, cel puțin alte cinci persoane au fost implicate în complot. S-au tras cel puțin șase focuri — un glonț n-a atins pe nimeni, un altul l-a rănit pe guvernatorul Texasului, celelalte patru l-au doborît pe președinte: două în cap, unul în spate, unul în gît. Doar două gloanțe au fost trase din celebrul depozit de cărți. Nici unul din cei patru asasini nu era Lee Oswald, care în acele momente nu se afla în Dallas.

Toate aceste calme precizări nu aparțin unei noi anchete deschise de cine știe care nou obsedat al adevărului. Ci unui ordinator. Un ordinator serios al unei firme serioase de cercetări în electronică; i s-au dat sfinxului spre analiză 500 de fotografii luate în clipa crimei și 25 000 de clișee cinematografice. Fiecare document a fost codificat în funcție de acțiunea tuturor persoanelor prezente pe clișeu. La capătul analizei, sfinxul a spus oamenilor adevărurile de mai sus. Au ajuns cineva ordinatoarele... Au ajuns sfincși, detectivi, generali, strategi, diagnosticieni, boxeri, fotbaliști. Ele au ajuns să aibă soarta ambasadorilor răpiți. O bandă de gangsteri a furat în S.U.A. un ordinator de mare valoare, cerînd în schimb eliberarea unuia dintre ai lor, om de mare valoare, arestat într-o «cădere». Dacă nu e eliberat — ei amenință că fac praf ordinatorul.

Se va ajunge probabil ca ambasadorii să fie înlocuiți de ordinatoare. Va fi răpit un ordinator-ambasador, cerîndu-se în schimb eliberarea unui ordinator-gangster. Într-o bună zi, zic specialiștii, statele (nu numai cele «unite») vor fi conduse de ordinatoare. Într-o altă zi, ordinatorul-președinte sau ordinatorul-rege va fi împușcat în plină stradă de patru ordinatoare-asasini. Pe urmele lor vor fi puse ordinatoare-polițiști. Ordinatoarele se vor urmări între ele, se vor mitralia între ele, se vor aresta între ele și nu încape îndoială că se vor condamna la moarte între ele. Dar pe o insulă somptuoasă, ordinatorul-soție a ordinatorului-președinte ucis se va căsători cu un ordinator-prieten dintotdeauna al familiei, putred de bogat în informații.

...Nu există decît o singură condamnare la moarte a ordinatoarelor: să-și autocodifice, în atotputerea lor, o soartă de om.

CĂUTÎND DROGUL...

Mai sînt însă oameni care disprețuiesc ordinatorul, rămînînd la tradițiile strămoșești. Scotland Yardul, de pildă, conservator cum îl știm, continuă a prețui clinele. La Keston, sînt dresați câini-antidrog. E o școală formidabilă, cu mari succese; din Franța s-au trimis trei exemplare pentru a-și însuși experiența patrupedelor engleze. Detalii nu se dau presei; se anunță doar că detectivii britanici pe patru picioare au descoperit afaceri importante și vor mai descoperi. Atît... «Nu obișnuim să discutăm cu presa străină acest subiect»... — i s-a replicat unui ziarist francez care venise să se intereseze cum merg cu studiile câinii națiunii sale. Dar francuzul tot a aflat ceva interesant, căci de aceea e el ziarist francez. Pe fondul sonor al unor viguroase lătrături, inspectorul-șef Churchman i-a vîndut următorul pont:

— Noi nu folosim decît câini, ei s-au dovedit mult mai corecți, mai echilibrați decît cățelele, caracterizate printr-o mare instabilitate a caracterului...

Voilà!

Radu COSAȘU

SPORT

Guadalajara. Fază din meciul care a adus echipei naționale a României aplauzele celor 70 000 de spectatori aflați în tribune și a prilejuit o mare satisfacție suporterilor din țară ai «unsprezecelui» nostru (o spectaculoasă dispută pentru balon între Sătmăreanu și jucătorul cehoslovac Petras).

LA ATENA:

ROADELE UNEI VECHI INIȚIATIVE ROMÂNEȘTI

În anul 1913, prin inițiativa lui Nicolae Iorga, Vasile Pârvan și Gh. Murgoci, lua ființă la București Institutul de studii sud-est europene. Crearea lui avea să stimuleze, și să polarizeze chiar, cercetările privind spațiul carpato-balcanic. Curînd, preocupărilor românești li se adăugau și cele ale cercetătorilor din țările vecine. În 1918 cercetătorul sîrb Iovan Cvijić publica ampla lucrare «**La Péninsule Balkanique**». Între cele două războaie mondiale cercetările — uneori conjugate — se concretizează în numeroase studii, bibliografii și reviste de specialitate.

Cunoștințele generale și speciale privind spațiul carpatic și balcanic se îmbogățiseră considerabil, solicitînd — mai ales prin interesul și aportul unor cercetători din alte țări — un cadru mai larg. Așa se face că în 1962, într-o reuniune la Sinaia, se constituie Asociația internațională de studii privind sud-estul european, care s-a bucurat de adeziunea a numeroși specialiști din restul țărilor Europei, din America și chiar din Orientul Apropiat. La fiecare patru ani, asociația se întrunește în congrese internaționale. Primul congres a avut loc în 1966,la Sofia. Al doilea, recent, la Atena. În legătură cu lucrările lui,am solicitat tovarășului VALERIU RĂPEANU, membru în Comitetul național-român de studii sud-est europene, participant la congres în calitate de coraportor, un scurt interviu.

1. **Care au fost problemele luate în discuție de congres?**

Fără îndoială,ar fi dificil ca un singur participant dintre cei aproape cinci sute de cercetători, profesori, savanți din douăzeci și două de țări ale lumii, cîți au participat la congres, să dea o perspectivă asupra lucrărilor desfășurate aici. Mai ales dacă ținem seama de aria largă a preocupărilor congresului,care a dezbătut pasionante probleme de istorie, literatură, artă, arheologie, lingvistică, etnografie, folclor, drept, economie. Și totuși nu aș putea schița, măcar în treacăt, aria preocupărilor din domeniul la care am participat fără să menționez că în toate domeniile de manifestare ale acestei reuniuni internaționale, în fiecare secție și în fiecare ședință cercetătorii și savanții români au fost prezenți în mod efectiv, aducînd puncte de vedere originale, fundate pe o temeinică și serioasă cunoaștere a domeniului de activitate dat.

2. **Ce a relevat congresul în domeniul literaturii, lingvisticii și folclorului din zona sud-estului european?**

Problemele literaturii discutate în cadrul congresului s-au axat pe trei coordonate: romantism, umanism, literaturile epice populare. Bineînțeles rapoartele, corapoartele, comunicările ca și dezbaterile pe marginea lor au căutat în primul rînd să pună în evidență trăsăturile caracteristice literaturii popoarelor sud-est europene,privite în contextul dezvoltării și afirmării curentelor artistice și de idei ale lumii. S-a afirmat astfel, pornindu-se de la o minuțioasă cercetare a peisajului fiecărei culturi naționale puse necontenit în legătură cu aceea a popoarelor înconjurătoare, faptul că în sud-estul Europei s-au conturat trăsături proprii ale umanismului și ale romantismului. Acestea și-au avut originea în lupta comună a acestor popoare pentru eliberarea națională și socială, în rolul activ pe care învățații și artiștii l-au conferit culturii pe aceste meleaguri. Bineînțeles, de la o țară la alta, de la un popor la altul, fiecare din aceste trăsături s-au nuanțat căpătînd o culoare proprie, neconfundabilă. Evidențiindu-le s-a ajuns, de pildă, în cadrul discuțiilor, la subliniera faptului că romantismul sud-est european a fost o expresie a dorinței popoarelor de a-și afirma individualitatea națională, în primul rînd prin descoperirea tezaurului folcloric, de a păși pe calea progresului social, de a servi în chip nemijlocit unor idei generoase, de largă amplitudine umană. Astfel, din contribuții diferite, s-a conturat cu acest prilej o direcție originală în afirmarea romantismului care merită o cercetare amănunțită. S-a subliniat de pildă circulația unor motive în literatura populară (Balada soarelui și a lunii și a fraților morți), s-a afirmat că noțiunea de **frumos** în aria sud-est europeană implică, deopotrivă, afirmarea perfecțiunii fizice și morale, că frumusețea este inseparabil legată de primatul criteriului etic.

3. **Ce ne puteți spune despre prezența românească la congres?**

Prezența românească a fost de înaltă calitate. Referindu-mă numai la domeniile amintite,aș vrea să subliniez cîteva momente deosebite deoarece spațiul nu-mi îngăduie să citez toate contribuțiile participanților români. Pentru toți cei ce au fost la ședința de încheiere a dezbaterilor asupra umanismului, concluziile formulate de profesorul Mihai Berza au constituit un prilej de înaltă satisfacție intelectuală. Cred că am asistat la unul din momentele culminante ale congresului, problemele atît de controversate ale umanismului tratate în concluziile profesorului M. Berza căpătînd o perspectivă de înaltă ținută.

Pornind de la deosebitele puncte de vedere exprimate în cadrul întrunirii de la Atena, vorbitorul a insistat asupra trăsăturilor generale ale umanismului ca și ale celor ce îl particularizează în aria sud-est europeană, insistînd asupra aspectului activ al umanismului, asupra necesității de a ține seama, în aprecierea lui, de aria difuziunii sale sociale. Ideile, extrem de prețioase, exprimate de savantul român cred că ar trebui reluate cît mai curînd într-un studiu. N-aș putea încheia aceste rînduri fără să amintesc cel puțin de contribuția activă pe care au avut-o în cele trei secții oamenii de știință români, cum au fost: Zoe Dumitrescu-Bușulenga, Al. Dima, Virgil Cândea, Al. Duțu, Valentin Georgescu, Romulus Vulcănescu, Carol Göllner, Eugen Stănescu, Mihai Vasiliu, Ileana Berlogea care au adus puncte de vedere și opinii interesante ce sperăm că se vor fructifica în studii de mai mare amploare. Integrate schimbului general de idei, realizat la o înaltă ținută științifică de acest congres, discuțiile despre umanism și romantism au subliniat încă o dată faptul că marile idei ale culturii universale, străbătute de respect față de om, față de cuceririle civilizației, nu-și pot pierde niciodată actualitatea. Dimpotrivă, ele trăiesc și își afirmă necontenit vitalitatea.

Marina PETRESCU

memento

Prezentat de:

Traian STOICA (carte)
Magda MIHĂILESCU (cinema)
E. DASCĂLU (muzică și televiziune)
Cornel BOZBICI (plastică)
Sanda FAUR (teatru)
Vlad MUȘATESCU (disc)

carte

● Sub egida Institutului de studii istorice și social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R. a apărut la Editura politică cartea **Nicolae Codrescu** (1852-1878) de Stelian Neagoe. Evocare caldă a «scurtei vieți a unei mimi fierbinți», cartea mai cuprinde și o selecție din scrierile acestui generos și activ militant politic.

● Z. Ornea în **Semănătorismul** realizează o valoroasă monografie a acestei mișcări literare (Editura Minerva).

● În colecția Meridiane a Editurii Univers a apărut în două volume romanul **Maestrul și Margareta** de Mihail Bulgakov (1891-1940). Capodoperă a scriitorului bulgakovian, romanul se bucură de o bună traducere din limba rusă semnată de Natalia Radovici, care transmite nealterat sunetul original al unei scrituri insolite, personale. Postfață de Alexandru Sîncu.

● Tot la aceeași editură semnalăm apariția volumului **Proză istorică greacă** (Herodot, Tucidide, Xenofon, Polibiu, Plutarh și Arrian), îngrijit și prefațat de D.M Pippidi.

● Georgina Viorica Rogoz: **La braț cu ultimul zmeu.** O carte de proză adresată copiilor, scrisă fără acea «copilărire», ce intră manieristic, ca un tic agasant, într-o mare cantitate de literatură pentru cei mici, deci o carte firească, la unison cu inima și atenția liliputanilor cititori (Editura «Ion Creangă»).

● Cartea **Samatari,** apărută la Editura științifică, e rodul a două primejdioase, dar fructuoase, expediții (Shuriana și Guayca) în «iadul verde venezuelean» ale omului de știință italian Alfonso Vinci. Cartea se citește cu real interes și plăcere datorită cursivei relatări a evenimentelor, precum și pentru insolitul informațiilor despre oameni necunoscuți și locuri neumblate. În românește de R. Ilie.

● La Editura Kriterion a apărut în limba maghiară romanul **Pădurea spînzuraților** de Liviu Rebreanu.

● Din interesantul sumar al publicației lunare **Magazin istoric** (nr. 6) notăm cîteva titluri: Mihail Kogălniceanu de George Macovescu; Vechi contacte românești cu Levantul de Virgil Cândea; Vlad Țepeș, erou de epopee de Matei Cazacu; «Mătușa Frieda sosește mîine» (un atentat necunoscut împotriva lui Hitler) de Andrzej Pielasa...

cinema

● **Jurnalul unei cameriste.** Reîntîlnire cu virtuozitatea marelui Buñuel care redimensionează scrierea lui Octave Mirbeau pe măsura propriilor sale obsesii artistice. În rolurile principale: Jeanne Moreau, Georges Géret.

● **Afurisitul de bunic.** O comedie duioasă și hîtră, a cărei morală încape în înțeleptele cuvinte: «Cine nu are bătrîni, să-și cumpere» Filmul este dus în spate de masivul Michel Simon. În alte roluri: Marie Dubois, Serge Gainsbourg. Regia — Jacques Poitrenaud.

● **Adelheid.** Cineastul cehoslovac Frantisek Vlacil («Valea albinelor», «Marketa Lazarova») și scenaristul Vladimir Körner se angajează să transcrie, în termenii unei sobre povestiri cinematografice, delicata problemă a fericirii individului în epocile de răvășire socială. În distribuție: Petr Cepek, Ema Cerna, Jan Vostrcil, Pavel Landovsky.

● Apreciatul și multilateralul publicist Cristian Popișteanu publică în Editura Meridiane, colecția cinefilului, un substanțial volum de interviuri-portrete, intitulat **Întîlniri în lumea filmului.** Lungile dialoguri ale autorului cu regizori și actori, cu vedete faimoase, nu sînt obișnuite «stoarceri de răspunsuri», ci reflexele unor personalități surprinse în plină și semnificativă mișcare.

Marie Dubois

● Actorul Alan Arkin, pe care l-am cunoscut de curînd în filmul lui Terence Young «Așteaptă pînă se întunecă», s-a molipsit și el de patima regiei. Primul său film, «Micile crime», va avea ca protagonist pe Elliot Gould, propus anul trecut în arena Oscarurilor, actor ce figurează în distribuția lui «M.A.S.H.», recentul cîștigător de la Cannes.

disc

● **Istoria muzicii universale — în exemple** — prestigioasa lucrare a lui Zeno Vancea, apare acum cu cel de-al doilea disc al ei, închinat creației vocale și instrumentale din secolele al XVI-lea și al XVII-lea. Sînt cuprinse 24 de exemplificări din Monteverdi, Schütz, Gibbons, Frescobaldi, Buxtehude, Purcell, Lully și Corelli. Pentru cei care doresc să-și completeze cunoștințele muzicale, în condiții de studiu domiciliar, asemenea discuri reprezintă un neprețuit ajutor (EXE-0446).

● **Făt-Frumos din lacrimă,** dramatizarea basmului lui Mihai Eminescu, întreprinsă mai demult de Mircea Ștefănescu și înregistrată la radio, a apărut într-o recentă imprimare pe disc. Un mănunchi de fruntași ai scenei (Magda Popovici, Dida Solomon-Calimachi, Ion Dichiseanu, Silvu Stănculescu și alții), îndrumați de regizorul C. Moruzan, asigură copiilor (ba chiar și necopiilor) majore satisfacții artistice (EXE-0450).

● Un alt disc închinat celor mici, **Povestiri pentru copii,** cuprinde: «Povestea gîștelor» de George Cosbuc (lectura, Val Săndulescu), «Căprioara» de Emil Girleanu (Rodica Tapalagă) și «Cei trei urși» de Mihail Sadoveanu (Constantin Moruzan). Încă o bucurie pentru micii ascultători (EXE-10 113).

muzică

● Reamintim programele ultimelor (și de neuitat!) concerte ale strălucitilor noștri oaspeți **Sveriges Symfoniorkester Stockholm** și **Sergiu Celibidache.** La 14 iunie (ora 11) «Ma mère, l'oie» de Ravel, «Preludiu» și «Moartea Isoldei» de Wagner și Simfonia a II-a de Brahms. La 15 iunie: «Ritornell» de Ingwar Lidholm, «Ma mère, l'oie» de Ravel și Concert pentru orchestră de Bela Bartok (Studioul de concerte al RTV).

● **Mircea Basarab,** la pupitrul Orchestrei simfonice a Filarmonicii, prezintă: dialogurile «Poarta sărutului» de Tiberiu Olah, Concertul nr. 2 pentru vioară și orchestră de Bela Bartok și Simfonia a IV-a «Italiana» de Mendelssohn-Bartholdy. Concertul se bucură de aportul valoros al violonistului spaniol **Leon Ara** (13 iunie, Ateneu).

● **Mircea Basarab** va conduce și următorul săptămînal al Filarmonicii, inclus în manifestările BICENTENARULUI BEETHOVEN. Ascultăm Simfoniile a VIII-a în Fa major și a IV-a în Si bemol major (19 și 20 iunie, Ateneu).

● Tot în cadrul BICENTENARULUI BEETHOVEN, un recital de pian **Gabriel Amiraș** cu Sonatele op. 10 în Fa major, op. 13 în Do minor (Patetica), op. 109 în Mi major, op. 2 în Fa minor și op. 111 în Do minor (15 iunie, sala mică a Palatului).

● Un remarcabil concert coral prezintă formațiile de gen ale sindicatelor din București sub conducerea maestrului **D.D. Botez** (15 iunie, Ateneu).

● Atractivă seară de muzică vieneză — Schubert, Johann Strauss, Lehar — prezintă Orchestra simfonică a Filarmonicii dirijată de neobositul **Mircea Basarab** (16 iunie, Ateneu).

● Recitalul harpistei **Elena Gazzola** cuprinde lucrări de Cabezon, Benda, Fauré, Carmen Petra-Basacopol. În continuare, recitalul violoncelistei bulgare **Zdravka Katzarova,** acompaniată de **Elena Cosma,** cu lucrări de Beethoven și Kodaly (18 iunie, Studio Ateneu).

plastică

● **Pictură și sculptură din R.P. Albania** — 21 pictori și 12 sculptori albanezi expun lucrările lor la Ateneul Român. Scene de evocare istorică sau momente semnificative din construcția socialismului, portrete și peisaje, o tematică eroică și contemporană transpusă pe planul picturii cu un realism viguros și neechivoc.

● **Lumea picturii Simonei Vasiliu** e o lume a formelor evocată prin volume («Zbor» etc.) sau obiecte («Prinz» etc.), distribuite într-un spațiu imaginat și supuse legilor unui geometrism sugestiv. Dar depășind purismul geometric și hieratismul anahtic și investind compozițiile adeseori cu discrete simboluri, artista realizează imagini-metaforă nu lipsite de fluxul unui lirism interior (Apollo).

● **Cele 8 sculpturi** expuse de **Florica Ioan** trădează două direcții în preocupările sculpturiței: o fidelitate către formele mai clasice, ca torsurile (remarcabilul «Vis alb») și o integrare în febra căutărilor unei noi spiritualități și structuri (ca «Flora», «Legende» etc.), căutări ce duc la esențializarea volumelor și la realizarea unei exprimări metaforice (Apollo).

● Publicul întîmpină cu o uimire lesne de înțeles lucrările lui **Petre Achițenie,** neștiind cu exactitate dacă ele sînt picturi sau obiecte decorative. Dar Achițenie se înscrie într-o bună tradiție românească ale cărei începuturi se pierd în experimentele artistice ale meșteșugarilor, reluate într-o concepție mai modernă de artistul parizian de origine română Damian și relansată acum de Achițenie cu ale sale picturi-obiect, deschise unor interpretări multiple, care, dincolo de funcționalitatea lor decorativă, exprimă acea sete permanentă de elevație, de zbor, de înălțare, realizată cu materiale umile și culori pure (Apollo).

● Expunînd pentru a doua oară desene, sculptorul **G. Apostu** confirmă nu numai o pasiune constantă pentru grafică, dar și o revelantă preocupare de a se reîntoarce la frumusețile și tainele realului, ale formei omenești, de a descoperi în multiplele ei ipostaze valorile intrinsece și frumusețea mișcărilor, o repetare a unui act de creație pe alt plan decît cel al sculpturii (Apollo).

● Nici un oraș al lumii poate nu oferă atîta materie emoțională pentru privitor ca **Parisul.** Monumentele și ambianța sa, farmecul său inefabil, aglomerările, străzile, originalitatea sa de necontestat domină și terorizează retina. Parisul, descris de **I. Stăvăruș** prin cuvinte și de **Ion Miclea** prin imagini, e o reîntîlnire plăcută pentru cei care l-au văzut, o nostalgică chemare de a-l vedea pentru cei care încă nu-l cunosc, o carte și totodată un album care depășește intenționalitatea unui îndrumar (Editura Meridiane).

teatru

● Bucureștiul găzduiește, în aceste zile, sesiunea Comitetului executiv al ASSITEJ (Asociația internațională a teatrelor pentru copii și tineret), la care participă personalități marcante din întreaga lume, în majoritate directori de teatre. Cîteva nume: Gerard Tyler (Anglia), Liubișa Djokici (Iugoslavia), Benitto Biotto (Italia), Rose-Marie Modués (Franța), Konstantin Șah-Azizov (U.R.S.S.), Joyce Doolittle (Canada) etc. Discuțiile vizează cu precădere eficiența educativă a mișcării teatrale pentru cei mai tineri spectatori.

● Din nou o trupă iugoslavă în turneu la București. Teatrul contemporan din Belgrad ne-a prezentat cei **Doi tineri din Verona**

Valeria Gagialov

ai lui Shakespeare într-o versiune spectaculogică (regia, Minia Dedici) care a demonstrat — a cîta oară? — cît de inepuizabile, cît de variate, cît de mereu actuale pot fi interpretările scenice ale operei shakespeariene. O trupă excelentă, un regizor în același timp fantast și lucid.

● Teatrul piteștean, cel mai frecvent oaspete al scenelor bucureștene, ne-a adus zilele trecute două din premierele sale cele mai recente. **Seara tuturor sfinților** de Aristide Christian Charpentier care, oaspete la premieră, a declarat, și sîntem siguri că nu din amabilitate protocolară, că «am senzația că niciodată, nicăieri, nu se va mai depăși o asemenea reușită și o asemenea magie a expresiei vizuale». Regizorul mult elogiat: Radu Boroianu. Celălalt spectacol, binecunoscut duet al **Melodiei varșoviene,** a consacrat drept fericită întîlnirea dintre regizorul Nae Cosmescu și actorii Adina Rațiu și Vlad Yarke.

● **Camera de alături** de Paul Everac își prezintă în continuare, la Național, cu verificat succes de public, exploziile minioase, căutările însetate de adevăr, înveninatele atacuri satirice, într-o construcție dramaturgică savant, poate prea savant, elaborată, cu personaje care ar fi de-a dreptul memorabile, dacă n-ar trebui să suporte un anume lest de livresc și de elocință pedantă. Cu ultimul act substanțial scurtat, **Camera de alături** ar putea fi, în regia atît de lipsită de ostentație, atît de subtilă a lui Ion Cojar, un moment de frunte al actualei stagiuni teatrale. O interpretare de zile foarte mari: Valeria Gagialov, Valeria Seciu, Ion Marinescu, Ion Lucian, C. Dinulescu, Tina Ionescu, Ileana Stana Ionescu, Traian Stănescu.

televiziune

DUMINICĂ. O emisiune-magazin, în matineu, adresată familiei și semnificativ intitulată **Cămin** (12.30) ● Vizionăm, în direct, unul din meciurile sferturilor de finală ale C.M. '70 (19.50).

Thérèse Steinmetz

LUNI. Mai mult în virtutea inerției, continuăm să recomandăm emisiunea-concurs **Steaua fără nume.** Este vital necesară aici măcar o pală de aer proaspăt (21.45).

MARȚI. Neîntrecutul comic american (cîntăreț, dansator, mim etc.) Jerry Lewis apare în cîteva numere tari sub genericul **Comici vestiți ai ecranului** (20.50).

MIERCURI. În prima din noua emisiune muzicală **Gala marilor interpreți români:** soprana Viorica Cortez-Guguianu și baritonul Dan Iordăchescu (20.20) ● Alegerea **Telecinematecii** s-a oprit tot asupra unui film muzical-coregrafic: «În lumea dansului», semnat de un răsfățat al Terpsihorei, Gene Kelly (21.00) ● Semifinală, în direct, din Mexic (23 50)

JOI. Pentru ca uitarea să nu se așterne: aspecte de la gala laureaților «Cerbul de aur», ediția a treia (21.40) ● **Inedit** — o emisiune de prime audiții din compozitori celebri sau foarte cunoscuți: George Enescu, Arthur Honegger, Edward Elgar, Darius Milhaud, Paul Hindemith, Manuel De Falla, Zeno Vancea, Anatol Vieru, Gheorghe Dumitrescu, Jacques Brel etc. Cîntă Elena Cernei, Magda Ianculescu, Ludovic Konya, Teodora Lucaciu, Lucia Țibuleac; dansează Ileana Iliescu și Marinel Stefănescu (20.30).

VINERI. Prima parte a filmului «Frații Karamazov» după capodopera literaturii universale, romanul lui F.M. Dostoievski, în regia lui Ivan Pîriev și a discipolilor lui (20.00).

SÎMBĂTĂ. Sub girul **Întîlnirilor,** o emisiune muzical-coregrafică cu Doina și Cornel Patrichi, Anca Agemolu, Doina Spătaru, Florin Bogardo, Aurelian Andreescu și alții (22.00) ● **Of, inimioară,** emisiunea de cîntece de lume și romanțe și-a cîștigat iubitorii ei. Astăzi: Angela Moldovan, Mia Barbu, Constantin Cocriș și alții (23.10) ● Pe programul II, **Seara melomanului** rea un remarcabil succes al stagiunii 1969-1970 — Trio nr. 3 (Do minor) de Beethoven în interpretarea pianistului Valentin Gheorghiu, violonistului Ștefan Gheorghiu și violoncelistului Cătălin Ilea (21.10).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru concursul Pronosport nr. 24 din 14 iunie 1970

I. Metalul Tg.-Stiința Bc.	1
II. Gloria Bd.-Ceahlăul	1
III. C.F.R. Tim.-Electroputere	1
IV. Arezzo-Cesena	x
V. Catanzaro-Reggiana	1
VI. Como-Perugia	1
VII. Foggia-Livorno	1
VIII. Genoa-Pisa	1
IX. Mantova-Atalanta	1
X. Monza-Taranto	1
XI. Piacenza-Varese	x
XII. Reggina-Catania	2
XIII. Ternana-Modena	1

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

COPERTA NOASTRA
Litoral — început de sezon.
Fotografie de Elena GHERA

Prezentarea artistică:
V. OLAC

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

41 505

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii»

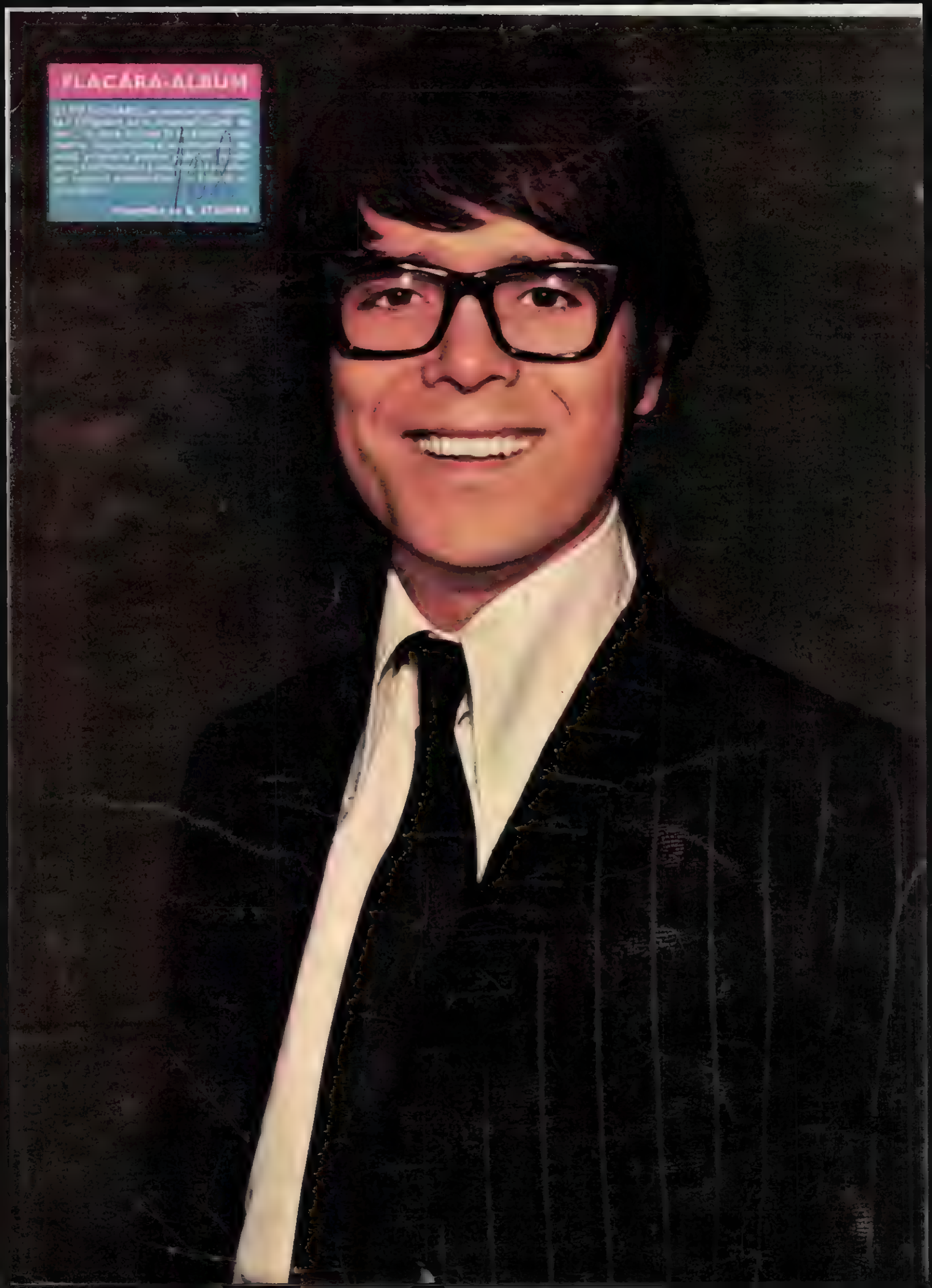
PLACARA-ALBUM

FLACARA

25
'70

ANUL XIX
NR. 785
20 IUNIE 1970

SUB SEMNUL STIMEI

Președintele Nicolae Ceaușescu rostind cuvîntul de salut în grandioasa «Salle des fêtes» de la palatul Elysée, unde a avut loc ceremonia oficială a primirii.

ȘI PRIETENIEI

VIZITA PREȘEDINTELUI CONSILIULUI DE STAT AL REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA, NICOLAE CEAUȘESCU, ÎN FRANȚA

La invitația președintelui Georges Pompidou, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, NICOLAE CEAUȘESCU, împreună cu soția, Elena Ceaușescu, a făcut în această săptămînă o vizită oficială în Franța. Primirea cordială care i s-a făcut de către autorități, cu cele mai mari onoruri cuvenite șefilor de state, caldele manifestări de simpatie cu care a fost întîmpinat pretutindeni de populație au constituit tot atîtea expresii ale stimei și prețuirii de care se bucură conducătorul României socialiste, țara al cărei înalt mesager este. Cu această vizită, relațiile româno-franceze, cu o veche tradiție — întemeiată pe afinitățile de limbă și cultură, pe aspirațiile comune spre progres ale celor două popoare — și care au cunoscut o dezvoltare puternică îndeosebi după vizita istorică a generalului De Gaulle în România, înregistrează un nou moment important. Vizita în Franța a șefului statului român deschide perspectiva unui nou impuls colaborării celor două țări în domeniile economic, tehnico-științific, cultural, cunoașterii reciproce dintre popoarele român și francez. Totodată, importanța acestei vizite rezidă în faptul că demonstrează, o dată în plus, realismul, justețea și eficiența politicii de coexistență pașnică între țări cu orînduiri sociale diferite. «Colaborarea româno-franceză — sublinia președintele NICOLAE CEAUȘESCU în toastul rostit la dineul oferit de președintele Georges Pompidou — este chemată să demonstreze că două popoare cu orînduiri sociale diferite, animate de dorința de a trăi în pace și înțelegere, de a nu mai admite politica de dominare și forță, pot coexista în bună înțelegere, în bună prietenie și pot contribui prin aceasta la dezvoltarea colaborării internaționale».

Gesturile prietenești ale numeroșilor cetățeni ai capitalei franceze, adunați pe bulevardele pariziene pavoazate cu steagurile tricolore românești, au constituit o expresie vie a stimei și cordialității cu care poporul francez a întîmpinat pe șeful statului român.

De la aterizarea elicopterului în inima Parisului, în fața impunătorului Dom al Invalizilor, fastuosul cortegiu prezidențial — deschis de fanfara călare și încadrat de o gardă de onoare de 144 călăreți și o escortă de motocicliști — s-a pus în mișcare trecînd peste podul Alexandru al III-lea și apoi pe marile artere din centrul orașului, ajungînd la palatul Elysée (fotografiile de jos).

SUB SEMNUL STIMEI ȘI PRIETENIEI

1

2

1
Întrevedere între cei doi șefi de stat la palatul Elysée.

2
În palatul Marele Trianon, de la Versailles, la dineul oferit în onoarea președintelui Nicolae Ceaușescu și a soției sale de președintele Republicii Franceze, Georges Pompidou și soția.

3
Vizitînd uzinele «Renault» de la Flins.

4
La Arcul de Triumf, unde, la Monumentul soldatului necunoscut, a avut loc ceremonia depunerii unei coroane de flori

reportaj de șapte zile

reconstrucția în telegrame

Între kilometrul 92 și 113 al șoselei din defileul Jiului numeroși constructori și militari dotați cu 200 autobasculante, excavatoare și buldozere lucrează zi și noapte la îndepărtarea celor peste 20 000 mc de stîncă ce au blocat circulația.

*

În loc de două săptămîni, cît ar fi fost necesar în condiții normale, ceferiștii din Gorj, ajutați de militari, au refăcut terasamentul căii ferate avariate între Valea Sadului și Pietrele Albe numai în 45 de ore de lucru neîntrerupt, restabilind astfel circulația pe această importantă arteră feroviară a țării.

*

După 28 de zile și nopți de muncă încordată, muncitorii Combinatului chimic-Tîrnăveni au pus în funcțiune cuptorul nr. 4 de preparat carbid, grav avariat de inundații. În momentul de față forțele se concentrează pentru repunerea în funcțiune a fabricii de faianță și gresie, a celei de-a doua instalații de bicromat de sodiu și a cuptorului nr. 5 de carbid.

*

Primele 40 de războaie de țesut au și fost puse în funcțiune la uzina textilă «Tîrnava» din Mediaș, uzină care a fost grav afectată de calamități.

*

Cea de-a doua unitate a uzinei «Emailul roșu» lucrează de acum cu 80% din capacitatea nominală, în timp ce muncitorii, tehnicienii și inginerii întreprinderii depun eforturi supraomenești pentru repunerea în funcțiune a celor 4 cuptoare de emailat ale unității întîi.

în ajutorul sinistraților

La Mediaș un prim bloc de 60 de apartamente a și fost pus la dispoziția familiilor sinistrate iar un altul, similar, își va primi zilele acestea noii locatari. Față de cele 400 de apartamente prevăzute inițial, în acest an se vor construi în plus blocuri însumînd 370 de apartamente. Totodată pentru ajutorarea sinistraților au sosit pînă în prezent peste 81 000 articole vestimentare și obiecte de uz casnic

*

Tineretul Capitalei continuă acțiunile menite a contribui la ajutorarea județelor care au avut de suferit de pe urma inundațiilor. Mobilizați de organizațiile U.T.C., tinerii au întreprins o largă activitate de colectare a fierului vechi, în urma căreia a putut fi strînsă pînă acum o sumă de peste 100 000 lei ce a fost vărsată în fondurile pentru refacerea zonelor afectate de calamitățile naturale. Aproximativ 1 000 de tineri au donat sînge, iar alte mii de uteciști au donat, din economiile lor personale, la contul C.E.C. 2000, peste 720 000 lei. Importante sume au fost realizate, de asemenea, din încasările provenite de la manifestările cu caracter artistic și cultural organizate în beneficiul sinistraților. În total, tineretul bucureștean a realizat pînă acum peste 1 400 000 lei depuși în sprijinul județelor lovite de calamități. În același timp sportivii bucureșteni au organizat diverse competiții, au oferit sume din veniturile lor personale, precum și echipament sportiv în valoare de circa 400 000 lei. Ei și-au luat angajamentul ca, pe aceleași căi, să majoreze această sumă de 10 ori pînă la sfîrșitul anului

la blaj în aceste zile

Apele dezlănțuite ale celor două Tîrnave au provocat pierderi considerabile de bunuri materiale în orașul Blaj. Au fost inundate și distruse 78 de case din comunele Mănărade, Tiur și Veza, comune înglobate în oraș, și au fost compromise culturile de pe aproximativ 1 000 hectare Pagube considerabile s-au înregistrat la fabrica de bînale din cadrul Combinatului de prelucrare a lemnului și la fabrica de cărămizi. Au fost avariate poduri și drumuri, printre care marele pod de cale ferată de la confluența celor două Tîrnave. Ca și în atîtea alte localități, nenorocirea i-a unit pe oameni, le-a dat puteri înzecite în vederea refacerii pierderilor suferite. Sub conducerea comuniștilor s-a trecut la o acțiune vastă, menită mai întîi să asigure hrană și locuințe familiilor sinistrate. Pe această linie se înscrie construcția într-un tempo rapid, în centrul orașului, a unui bloc cu 40 apartamente. Concomitent cu refacerea căilor de comunicație s-a trecut la repunerea în funcțiune a obiectivelor economice avariate de puhoiul apelor. S-a lucrat și se lucrează cu avînt, în schimburi prelungite, fără întrerupere, astfel încît fabrica de bînale a și început să producă la întreaga capacitate. Tinerii din oraș participă la recuperarea și recondiționarea a 11 000 mp de ferestre și a zeci de garnituri de mobilă. La 5 iunie, ca urmare a unui efort similar, s-au aprins și cuptoarele fabricii de cărămizi. Zilnic, zeci și sute de cetățeni execută ore suplimentare menite să readucă cît mai curînd la normal viața orașului. Acest efort se mai poate exprima sintetic prin cele peste 2 milioane lei depășiri la producția globală, realizate pe primele cinci luni ale anului de către întreprinderile orașului. Nu peste mult timp se vor șterge toate urmele, atît de dureroase, ale recentului dezastru, viața reintrînd deplin în drepturile ei

H. MIHAI

ÎN JUDEȚUL SATU MARE

refacerea culturilor, un imperativ

Distrugerile provocate în agricultura județului Satu Mare sînt importante și continuă să crească. Inundațiile din luna mai au afectat 74 cooperative agricole de producție cu 127 000 hectare și 3 întreprinderi agricole de stat. În decada a II-a a lunii iunie, noul val de inundații a cuprins 28 cooperative agricole de producție și 2 întreprinderi agricole de stat cu 31 000 hectare teren, din care 14 000 hectare erau cultivate cu grîu și anunțau o recoltă bogată.

După ce s-au retras apele, a început refacerea culturilor. Cu sprijinul specialiștilor de la Academia de Științe Agricole și Silvice s-a stabilit o tehnologie diferențiată, corespunzătoare condițiilor create de revărsare, în vederea recîștigării terenurilor pentru agricultură; pe unele tarlale, fertile pînă acum, nu a rămas decît piatră, gropi și nisip, iar pe altele mîlul s-a așternut sufocant în strat gros între 5 și 50 cm.

Toate terenurile pe care culturile au fost calamitate se reînsămînțează cu porumb din grupa 900 și 100, la distanța de 80 cm pe rînd, asigurîndu-se o densitate de 45 000-50 000 plante la hectar. De la Ministerul Agriculturii și Silviculturii s-au repartizat județului 400 tone sămînță și 5 000 tone îngrășăminte chimice, mari cantități de concentrate, sute de tractoare și mașini agricole, specialiști — o forță considerabilă cu care s-ar fi putut reface urgent culturile dacă ploile ar fi conținut și terenul s-ar fi uscat.

Cea mai greu lovită a fost baza furajeră. Mai mult de 75 la sută din suprafața afectată acestui scop a fost distrusă: s-au înundat peste 60 000 ha fînețe și pășuni naturale, 10 000 hectare lucernă, au fost distruse depozitele de furaje. Pe 90 la sută din suprafața destinată pășunatului mîlul depășește 10 cm grosime, flora a fost distrusă. Se preconizează înființarea pe aceste terenuri a unor pajiști artificiale cultivate, mai ales în luncile rîurilor. Unde stratul de mîl a depășit 40 cm grosime s-au executat 1-2discuiri și s-au semănat plante furajere de volum: iarbă de Sudan, porumb-siloz etc.

Pe fînețele naturale, unde stratul de mîl este superficial, s-au cosit și eliminat plantele, terenul a fost grăpat și s-a aplicat o fertilizare cu doze de 100-200 kg azotat de amoniu la hectar. La fel se procedează și acolo unde stratul de mîl este mai gros de 10 cm și împiedică regenerarea plantelor. Întreaga producție de furaje de pe aceste suprafețe se folosește doar ca așternut, pentru a nu se îmbolnăvi animalele. Unde lucerna se prezintă mai bine, plantele rezultate de la coasa întîi se administrează numai în hrana porcilor și cailor

În acțiunea de refacere a culturilor sînt mobilizate toate forțele.

Gh. STOICOVICI

brașov: noile monumente

O surpriză pentru oaspeții frumosului oraș de la poalele Tîmpei: în spațiul cuprins între impozanta clădire a noii gări și marele ansamblu de blocuri, ridicat și el de curînd în această parte a orașului, a fost înălțat un admirabil obelisc. Înalt de 15 metri, obeliscul — o admirabilă săgeată

«Sfinxul» de la poalele Tîmpei.

O uriașă săgeată din aramă țîșnește spre cerul Brașovului.

care țîșnește din pămînt spre cer — are darul de a simboliza evoluția unui oraș cu rădăcini adînc înfipte în istorie și a cărui evoluție tinde cît mai sus. Autorul lucrării: sculptorul Boris Lenovici din București. Obeliscul este realizat din aramă ciocănită, cu miez de beton armat. Executarea a durat doi ani. Prin frumusețea lui, prin modul modern cum a fost tratat subiectul, obeliscul constituie la ora aceasta unul dintre cele mai moderne monumente ale Brașovului.

Un alt monument menit să înfrumusețeze orașul a fost așezat recent tot în noul cartier din jurul gării. Este vorba de o admirabilă lucrare în piatră a sculptoriței Corina Ioniță, ce pare a simboliza prin liniile sintetice legătura dintre om și munte. Autoarea lucrării a dat de altfel pietrei pe care a cioplit-o trăsături umane: ale unui sfinx.

Aceste două noi monumente ale Brașovului fac parte, așa cum aflăm la Comitetul local pentru cultură și artă, dintr-o suită de obiective de artă monumentală cu care urmează să se împodobească orașul. Printre acestea va fi și o serie de statui monumentale ridicate în memoria unor mari personalități culturale ale țării, care au trăit sau și-au desfășurat activitatea la Brașov. Una din ele va fi dedicată memoriei lui Andrei Mureșanu. Monumentul, din bronz, înalt de trei metri (autor: sculptorul Virgil Fulicia din Cluj), va fi așezat în centrul orașului, în apropierea Teatrului de stat. Un al doilea mare monument (tot din bronz), înalt de doi metri și jumătate, este consacrat compozitorului Gh. Dima. Va fi înălțat în parcul din fața casei memoriale care-i poartă numele. Autor: sculptorul Gh. Stănescu din București. Diaconului Coresi i se va ridica o statuie din bronz de peste trei metri. Ea va fi așezată în Scheii Brașovului, în fața primei școli românești (înființată la sfîrșitul secolului al XV-lea), azi muzeu, acolo unde Coresi a tipărit cele dintîi cărți în limba română. Autorul acestui monument este tînărul sculptor Mihai Meiu. Toate aceste statui monumentale — după cum ne informează tov. Dimitrie Roman, inspector cu problemele de artă pe lîngă Comitetul pentru cultură și artă din Brașov — se găsesc în clipa de față în lucru, urmînd ca într-un viitor nu prea îndepărtat să fie instalate în locurile stabilite.

Text și fotografii de F. URSEANU

unde munții au alunecat

În lucrările de specialitate se menționează faptul că județul Vrancea este brăzdat de o rețea de ape foarte densă — 0,7-1,1 km/kmp — dar cu regim foarte nestatornic. Rîuri și pîrîuri care în unii ani seacă, dispar cu totul, în alți ani se transformă în veritabile fluvii. Cum s-a întîmplat și anul acesta.

Între Tulnici și Bîrsești, la nord, între Nistorești și Năruja, Paltin, Andreiașu de Jos și Nereju, în partea centrală, și de aici pînă

la Lacul lui Baban, în sud — aproape întreaga «Țară a Vrancei» a cunoscut, în cea de-a doua jumătate a lunii mai, pe lîngă calamitățile apei, pe cele ale alunecărilor de teren, ale prăbușirilor de straturi. Curgea apa dintr-un cer nemilos, acoperit de nori, curgeau tumultuos puhoaie fără nume și rîuri cu nume străvechi, altădată firave cursuri de apă, acum transformate în sălbatice șuvoaie; Milcovul și Rîmna, Putna și Zăbala, Zăbrăuți și Șușița, Năruja și Rîmnicul se grăbeau să umfle și mai mult apele revărsate ale Siretului, aducînd cu ele poduri și păduri întregi de arbori, case, vite ucise nemilos și pămînt — dealuri și munți întregi. Pentru că în Vrancea nu curgeau numai apele: *curgeo și pămîntul*.

Un prim bilanț arăta că în județul Vrancea au fost distruse sau avariate peste 2 500 case, au fost inundate peste 22 000 hectare pămînt, luate de puhoaie 46 poduri și podețe, «spălate» de ape sau acoperite de imense dealuri de pămînt alunecat la vale 15 km de șosele asfaltate, 49 km de șosele județene și comunale, aproape 50 km de drumuri forestiere. În codrii Vrancei, peste 240 000 mc de masă lemnoasă a fost blocată o dată cu blocarea a 40 din cele 52 exploatări forestiere ale județului. Instalații de tot felul au fost grav deteriorate 153 rețele de energie electrică au fost întrerupte, 126 de localități rămînînd fără lumină: chiar și stația de 110 kW din Focșani a fost calamitată, creîndu-se pericolul paralizării alimentării cu energie electrică a întregului județ și, concomitent, al întreruperii legăturii cu sistemul energetic național.

Drumurile spre Mera, Reghiu, Nereju și Năruja, spre Valea Sării, Birsești și Herăstrău, spre Andreiașu, spre Surdila și Călieni, spre Nănești ș.a. au fost oprite atît din cauza surpărilor și a dispariției podurilor, cît și din pricina «curgerii» dealurilor care au blocat nenumărate porțiuni de șosele; 50 000 mc de pămînt — un adevărat munte — au trebuit să fie evacuați de pe aceste șosele blocate. Dealul Spuma s-a deplasat de la înălțimea de 100 m, alunecînd la vale pe o distanță de 50 m, mutînd cursul Milcovului lîngă șosea și creînd un lac artificial.

Dar în Vrancea — ca în întreaga țară — oamenii nu au stat impasibili în fața nenorocirii. Sub îndrumarea organelor de partid și de stat ei au acționat din primul moment pentru a salva viețile celor amenințați, pentru a pune la adăpost avuțiile obștești și individuale. Armata a intervenit — ca pretutindeni în zonele calamitate — cu adevărat eroism. Cînd pămîntul a început să se despice în comuna Lacul lui Baban, un detașament format din 50 de militari utilați cu două stații de radio, corturi și echipamente de intervenție a acționat cu promptitudine. Oamenii — ca și bunurile lor — au fost evacuați din casele ce se prăbușeau văzînd cu ochii; copiii și bătrînii au fost salvați cu elicopterele; sătenii au fost în parte găzduiți de vecinii lor din Gura Calițel, în parte cazați în cele 20 de corturi montate pe un platou ce nu era amenințat de sinistru. Aproape 500 de oameni au lucrat timp de o săptămînă la menținerea albiei Milcovului acolo unde, prin alunecarea dealului Spuma, se crease lacul artificial; alți, 100 de militari, au lucrat în același timp, fără un moment de odihnă, la menținerea unui canal lat de 2 m, pentru a se asigura scurgerea apei.

La ora actuală situația e în cea mai mare parte restabilită. Datorită muncii militarilor, încă de la 28 mai toate legăturile telefonice funcționează normal. În 15 zile s-au refăcut 21 poduri, zeci de kilometri de tronsoane de șosele și de gabioane (ziduri de sprijin), astfel că de la 5 iunie se putea circula pe toate parcursurile — e drept că pe unele trasee doar pe o singură bandă de circulație — iar pînă la sfîrșitul lunii se va circula normal pe toate traseele.

În Vrancea s-au mutat din loc munții — se mută pe alocuri și așezările. La Poienile, unde apa Rîmnei a fost blocată de alunecarea de teren, se mută vatra satului. Cu deplinul lor asentiment, 200 de familii din Lacul lui Baban se mută la Gugești, unde li s-au atribuit loturi de case, alte 120 de familii din Vadul Roșca se mută la Boțîrlău, 42 de familii din Călienii Vechi, la Nănești etc.

Pe plaiurile vrîncene renaște impetuos viața. Viața aceasta care în cele din urmă biruie stihiile naturii, oricît de cumplite ar fi ele.

V. SAVIN

AU FOST MAI MULȚI

În numărul 23 revista «Flacăra» a încercat să aducă un modest dar pios omagiu eroilor militari care și-au jertfit viața în războiul apelor. Am publicat numele și fotografiile unora dintre ei în caseta «Au fost cinci», încercînd o tristă analogie cu filmul ce purta același titlu și care a emoționat pe spectatorii anilor postbelici. Chemarea amintirilor și-a găsit ecoul. Am primit din partea altor unități militare date și fotografii despre eroii lor. Le publicăm:

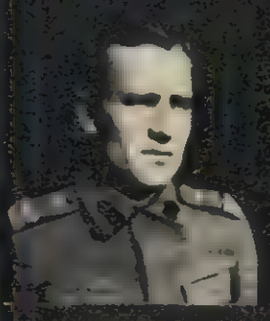

CAPORALUL MAXIM PETRU
— născut în 13 noiembrie 1949 [illegible] comuna Șag, județul Sălaj. A [illegible] cinste organizația U.T.C. [illegible] Codrenii armatei, un destoinic [illegible], destinîndu-se [illegible] militar de [illegible]. A acționat timp, cu [illegible] de [illegible] arme. A căzut la datorie în ziua de 27 mai 1970, pe frontul Deva-Arad, în timp ce lucra la reconstrucția [illegible] Mureș.

SOLDAT OCTAVIAN COPA
[illegible] născut în comuna Vipereș[illegible] satul Bivolari, [illegible] în [illegible] părinților. Nu [illegible] încorporat încît de două luni a [illegible] dar a dovedit că [illegible] mult camaraderie. Se deplasa către [illegible] ar curs, [illegible] Bistrița-Năsăud, pentru salvarea semenilor izolați [illegible]. Mașina cu militari a fost [illegible] de viitura [illegible]. Soldatul Copa [illegible] revenire. [illegible] [illegible] [illegible]

PENTRU IUBITORII MUZICII UȘOARE

cinci minute cu cliff richard

Cele mai bune urări pentru «Flacăra»!

Cliff Richard

Pentru a doua oară în mijlocul publicului românesc, Cliff Richard s-a dovedit și de data aceasta tînăr și comunicativ.

La întrebarea: cum vi s-a părut publicul spectator anul acesta în comparație cu publicul festivalului de la Brașov de anul trecut, artistul ne-a relatat:

— Totdeauna fantastic, foarte cald și primitor. Același public l-am întîlnit și la Brașov, la festival, și aici, pe scenele Bucureștiului. Simt că publicul mă dorește, îmi iubește muzica și interpretarea. De aceea pe scenă dau totul și primesc totul, este o comunicare cît se poate de plăcută.

— În momentul de față muzica ușoară trece printr-o perioadă de căutări, de schimbări. Credeți că este vorba de o «criză» în domeniul muzicii ușoare?

— Din contră. Nu sînt de acord cu faptul că este vorba de o criză a muzicii ușoare, ci pot afirma că în această perioadă muzica ușoară se bucură de o deplină «sănătate» și prosperitate. Desigur că putem vorbi de noi direcții și căutări, muzica ușoară se schimbă mereu și foarte rapid.

— În ce tendință, în ce curent se încadrează stilul, modul dumneavoastră de interpretare?

— În mișcare, în modulație. Unii ziariști m-au întrebat dacă dansez din plăcere. Nu, din dorința de a mă mișca. Totdeauna muzica a cerut mișcare, iar mișcarea elegantă și ritmică este dansul. Deci pot spune că ceea ce caracterizează «stilul interpretativ», așa cum îl numiți dv., este plăcerea de a mă mișca și de a simți muzica.

un valoros ansamblu american

Una dintre cele mai reputate formații americane de muzică ușoară «BLOOD, SWEAT AND TEARS» ne va vizita țara la sfîrșitul acestei luni, dînd concerte la București, Constanța și Ploiești.

Grupul «Blood, Sweat and Tears» a fost distins cu premiul «Grammy» pentru cel mai bun disc al anului 1969. Se știe că statueta «Grammy» constituie în lumea discului ceea ce este «Oscar»-ul pentru cinematografie.

De aceeași entuziastă apreciere se bucură renumita formație și din partea publicului din Statele Unite. Cîteva dintre discurile înregistrate de ea au fost vîndute în peste trei milioane de exemplare, bătînd toate recordurile în acest domeniu.

Alcătuită numai din 9 membri între 20 și 30 de ani, formația este una din cele mai complete orchestre de acest gen. Fiecare din membrii formației are o orientare muzicală personală, reprezentînd o anumită direcție (jaz, rock, blues, western, muzică de folclor și chiar muzică clasică).

Acest «amalgam» original nu împietează cu nimic asupra unității orchestrei, ci dimpotrivă, îi acordă un plus de personalitate și de farmec, permițînd și executarea unor momente solistice pline de savoare și originalitate.

Membrii formației se cunosc și se apreciază unul pe celălalt foarte bine, ca oameni și ca muzicieni. Cînd trompetistul Lew Soloff interpretează numărul lui solo, poți să-ți dai seama că ceilalți 8 membri ai orchestrei cîntă împreună cu el, fiecare în parte trăind cu aceeași intensitate improvizațiile lui Lew.

«...Nouă muzicieni care reușesc să facă toată lumea fericită — îi caracteriza decanul criticilor americani din lumea jazului, Leonard Feather. Ei pot fi considerați cei mai importanți reprezentanți ai muzicii pop ai acestei decade»...

Formația «Blood, Sweat and Tears» a obținut un nou succes la Madison Square Garden din New York, în cadrul «Festivalului de iarnă pentru pace».

Așa cum au declarat recent, cei nouă muzicieni așteaptă acum întîlnirea cu publicul exigent și avizat din orașele românești.

Marie-Louise PLEȘOIANU

succes editorial pe '69

Ileana Ceaușu-Pandele...

...și una din ilustrațiile cărții medaliate.

De curînd Editura «Ion Creangă» a dobîndit o prestigioasă medalie de aur pentru prezentarea grafică și ilustrațiile uneia dintre cele mai frumoase opere ale marelui nostru povestitor. Este vorba de «Capra cu trei iezi» în viziunea artistică a Ilenei Ceaușu-Pandele.

Iată motivul pentru care zilele trecute ne-am gîndit s-o abordăm pe cunoscuta graficiană.

— De cînd vă cunoaștem, vă știm preocupată de literatura pentru copii. Numele vă figurează, dacă nu greșim, pe frontispiciul a peste douăzeci de cărți adresate numai și numai micilor cititori. Datorită ilustrațiilor dumneavoastră multe generații s-au apropiat de carte. Dar ca să știm ce emoții încercați acum, cînd sînteți câștigătoarea unei înalte distincții acordate graficii de carte în țara noastră, am dori să ne spuneți dacă nu cumva ilustrațiile la prima carte, «Gogu Pintenogu», v-au adus satisfacții și emoții mult mai puternice.

— Fără îndoială că emoțiile de atunci au fost foarte mari. Eram o tînără salariată a Editurii tineretului și mă vedeam tiparită pentru prima oară, după o așteptare lăuntrică îndelungată. Desenez de cînd mă știu și pot afirma că am trăit cu creionul în mînă toate bucuriile și amărăciunile vieții. De la «Gogu Pintenogu» și pînă azi am ilustrat — așa cum ați spus — multe cărți și mulți autori. Iată cîteva titluri: «Nunta în codru» a lui Coșbuc; «Moț gălbui» de Ana Tudoraș; «Mărunțica» lui Andersen; «Moș Cocoș Cocoloș» a lui Eftimiu etc., etc., etc. Dar o medalie de aur rămîne o medalie de aur.

— Să revenim la «Capra cu trei iezi».

— Ilustrațiile pentru această carte mi-au răpit un an din viață. Un an de căutări, de frămîntări, de neliniști. Am mers foarte mult prin Humulești lui Creangă, am reconstituit, imaginat și visat. Doream să mențin atmosfera dinamică, moralizatoare, a poveștirii, să-i dau un specific românesc, să găsesc niște personaje stilizate doar atît cît să justifice stilizarea fără a cădea în abstract, să fac o carte pentru copii și numai pentru ei, să fiu, atît cît mă țineau puterile, alături de neasemuitul text al lui Creangă. Trebuie să recunosc că acest premiu mi-a dat o mare satisfacție, constituind un imbold pentru întreaga mea activitate ulterioară. Pe masa mea de lucru se află alte proiecte, alte vise, alte preocupări.

— Fără îndoială că de-a lungul carierei ați suferit influențe, ați urmărit modele. Pe cine ați admirat mai mult și mai mult?

— Iubesc și stimez pe foarte mulți artiști, cu precădere pe Luchian. Dar mă străduiesc să realizez desene care să fie ale mele, izvorîte din mine, din frămîntările, gîndurile, din necazurile cotidiene. Vreau să fiu și să rămîn Ileana Ceaușu-Pandele.

Dan BÎRLĂDEANU

Un temerar al înălțimilor? Da și nu. Pentru a pătrunde în peștera Topolnița, situată în podișul Mehedinți, trebuie să faci dovada unor calități de cățărător încercat. Și apoi urmează coborîrea, nu mai puțin amețitoare, de-a lungul galeriilor însumînd în total circa 11 800 de metri, situate la cinci nivele. Vă asigurăm însă că eforturile sînt răsplătite din plin de frumusețea unor locuri ca Lacul de cleștar, Sala cu coloane și altele.

«Sisters» — Roma 1969

«Colisseum» — Roma 1969

hedy, ești minunată!

Orice s-ar spune, în fotografie marea artă se rezumă la modul cum privești. Pentru că, în fond obiectivul este ochiul omului care reține (sau nu reține!) ceea ce e mai frapant, dacă nu și semnificativ. De aceea aș spune că Hedy știe să vadă lumea în ceea ce are ea esențial. Ea face parte, aș îndrăzni să spun, din grupul fotografilor europeni care caută, de-a lungul unor imagini, semnificațiile lumii contemporane. Adică se întreabă cum este. Și imaginile

sînt un răspuns la această întrebare. Imagini fără fard, de un adevăr de multe ori zguduitor. Priviți surorile («Sisters»), priviți «Strada maimuțelor» și vă veți da seama că lumea e uneori foarte tristă. Apăsătoare și tristă în adevărul ei... Cea mai mare parte dintre fotografiile din actuala expoziție sînt imagini din peregrinări europene. Sau impresii, cum le numește autoarea: Paris, Roma, Napoli, Capri, Budapesta... Ar fi putut fi un itinerar turistic cu frumuseți de ilustrată pe care, dacă ochiul fotografului nu le ignorează cu totul, nu le solicită cu tot dinadinsul, atras fiind cu precădere de ceea ce este expresiv, comun locului. Și expresivul nu-l pot da decît oamenii, oamenii surprinși în diferite ipostaze, cu micile lor slăbiciuni, cu felul lor de a fi, frumoși sau urîți, veseli sau triști, dar totdeauna adevărați. Cînd îi răpește din ambianța lor și-i supune analizei luminii, Hedy tentează explorări psihologice. Face portrete cu o rară pasiune și o vădită plăcere. Fața omului e un teritoriu imens, plin de surprize și de necunoscut, un univers unde nu pot pătrunde, fără să sufere eșecuri, decît cei cu adevărat inițiați. Am credința că Hedy e unul din cei mai dotați portretiști pe care-i avem. Priviți-l pe Stokovsky dirijînd și vă veți convinge. Sau octogenara din Hărman. Sau... Dar înșirarea fotografiilor ar fi fastidioasă dacă nu inutilă. Ele trebuie văzute ca să înțelegi de ce Hedy Löffler e un artist cu adevărat autentic.

C.B.

cvartetul „muzica" în belgia și austria

Una din reputatele formații românești de muzică de cameră, cvartetul «Muzica», a fost invitată să participe, alături de renumite formații similare din străinătate, la tradiționalul Festival al Flandrei, care a început în localitatea belgiană Tongres, lîngă Liège. În programul concertului pe care-l vor susține acolo, instrumeniștii «Muzicii» au înscris, pe lîngă lucrări celebre de Haydn și Debussy, o piesă românească: Cvartetul de coarde nr. 7 de Wilhelm Berger, deținătorul unor prestigioase distincții internaționale obținute în ultimii ani pentru alte lucrări de muzică de cameră.

Cvartetul «Muzica» — alcătuit din Gheorghe Hamza, vioara I; Constantin Costache, vioara II; Ludovic Lang, violă și Robert Sladek, violoncel — desfășoară o susținută activitate concertistică în țară și peste hotare. În cei șase ani care au trecut de la înființare această formație a întreprins repetate turnee în Austria, R.D. Germană, R.F. a Germaniei, Italia și Iugoslavia, obținînd frumoase succese.

Recent, cvartetul «Muzica» a vizitat pentru a doua oară Iugoslavia, susținînd la Belgrad un program «Beethoven» în cadrul manifestărilor Bicentenarului nașterii titanului și concertînd apoi în cîteva orașe din țara vecină.

În cursul lunii iulie a.c., apreciata formație românească va da patru concerte în Austria, participînd la Festivalul Internațional de la Bregenz și prezentînd la Viena și Linz, pe lîngă piese din repertoriul universal, o altă compoziție românească: Cvartetul de coarde de Dumitru Bughici.

S. MAX

CRONICĂ JUDICIARĂ

hiene

Nu dorim să picurăm acid în rană. Ne este greu să adăugăm marelui cont de mîhnire dezgustul. Dar tocmai pagina de eroism general scrisă recent de întregul popor, tocmai această probă de efort și de solidaritate ridică și mai sus ștacheta exigenței. Spiritul de dreptate, intransigența societății noastre — întărite și mai mult în procesul de călire ce ne-a fost impus de calamități — ne obligă să nu cocolosim nimic. Tocmai pentru că fiecare dintre noi a trecut un sever examen al conștiinței, nu-i putem lăsa în anonimat pe cei care și-au terfelit-o în melasa căpătuielii. Nu putem trece cu vederea cele cîteva cazuri de abdicare de la calitatea de om, nu este drept să lăsăm ca sub zăbranicul uitării aruncat de cataclism să se pituleze cele cîteva hiene. Și sîntem convinși că nimeni nu va identifica stupul cu trîntorii.

În satul Hășnat, jud. Hunedoara, a fost surprins Pintilie Agavriloaie din Constanța în timp ce spărgea încuietorile ușii centrului de colectare a obiectelor pentru sinistrați. Asupra lui s-a găsit și suma de 4 285 lei pe care n-a putut-o justifica. Are 36 de ani și este fără ocupație. E cercetat în stare de arest.

Un sinistrat din Mediaș, a cărui locuință a fost distrusă, a transportat puținele obiecte recuperate din ape în curtea lui Șt. B. din strada Aurel Vlaicu nr. 41. Lucrurile i-au fost furate de pe frînghia pe care erau întinse la uscat. Miliția municipiului Mediaș a descoperit pe autoarele furtului: Aurelia Ciurar și A. Moldovan, domiciliate în șos. Brateiului nr. 1.

Gheorghe Lascu și Szutz Ștefan au traversat cu camere de cauciuc Mureșul învolburat, au pătruns în ferma nr. 9 a I.A.S. Sînnicolaul Mare, cuprinsă de valuri, și au furat... 6 tablouri.

Niță Stoian, salariat la Oficiul P.T.T.R. nr. 2-Brăila, este cercetat de organele de miliție pentru infracțiunea de speculă. Se deplasa în satele necalamitate și cumpăra păsări pe care le revindea în municipiul Brăila cu prețuri exagerate.

Aurel Bărbat, gestionar la O.C.L. Mixt-Sighișoara, a sustras înainte de inventarierea produselor recuperabile bunuri în valoare de 14 280 lei, pe care încerca să le justifice ca fiind degradate de inundații. Este cercetat în stare de arest.

Pentru fapte asemănătoare a fost arestat și Ion Iosif, șeful unui depozit din orașul Tîrnăveni. În complicitate cu alți 6 gestionari (de asemeni cuprinși în cercetări) a furat 46 de saci cu cîte 80 kg de orez fiecare și a menționat în documentele de evidență că cele 3 680 kg de orez au fost distruse de ape.

Iuliana Ciacani și Vilma Baksi, îngrijitoare la Consiliul popular al orașului Sfîntu Gheorghe, au furat din sala în care erau depozitate ofrandele pentru sinistrați 21 perechi de încălțăminte pentru copii și 50 diferite obiecte de îmbrăcăminte. Pentru acest delict grav, pentru încercarea de a dijmui ceea ce urma să aline suferința și nevoia a 71 de persoane, cele două făptuitoare au fost arestate.

Constantin Nistor și Constantin Toporău din comuna Cudalbi, județul Galați, au furat 14 kg de săpun din cantitatea strînsă pentru sinistrați. Au fost prinși și sînt cercetați de organele miliției.

Toți acești indivizi, prăduitori în întuneric, descendenți ai căutătorilor de stîrvuri, își vor primi pedeapsa meritată.

Sergiu ANDON

GASTRONOMICĂ

cu computer (și fără)

«Che cosa debbo preparare per oggi?», e întrebarea care persecută pe toate gospodinele — afirma mai recent o gazetă din însorita Italie. Și tot ea afirma că n-ar fi rău să se recurgă la un creier electronic pentru a se depăși impasul. Însă, după cum știe oricare bucătar perfect, creierele electronice mai au și alte treburi, așa că, în cel mai fericit caz, poate fi folosit un computer obișnuit pe care orice om prevăzător îl ține la îndemînă pe una din polițele bucătăriei.

Deci, în cazul că aveți de gînd să primiți cîțiva oaspeți, e bine ca, în prealabil, să-i avertizați că veți servi un meniu la alegere pe baza celor stabilite de computerul dv. gastronomic.

După ce i-ați instalat la masă, reamintiți-le ineditul întîlnirii și invitați-i să folosească cartonașele albe — pe care le veți pune dv. la dispoziție. Amintiți-le că computerele lucrează cu fișe perforate și elemente binare. Așa că ei trebuie să-și scrie numele, la prima alternativă să facă o găurică în cartonaș iar la a doua, două.

Așadar, întrebați cine dorește să mănînce ce le oferă gazda și cine dorește să folosească computerul (de fapt e o întrebare gratuită, menită să inducă în eroare pe invitați). Deci, la această propunere fiecare perforează cu ce are la îndemînă, o dată sau de două ori.

A doua oară, după ce vă prelaceți că studiați fișele în altă cameră, întrebați cine dorește o țuiculiță cu o scrumbioară afumată și ceapă și cine vrea un Campari cu icre negre (și iar se perforează o dată sau două ori fișele).

A treia oară cereți să vi se răspundă cine preferă o friptură banală cu salată de roșii și un șpriț de Murfatlar și cine vrea piept de curcan vienez împănat și un pahar de vin de Rin (sistemul de găurire a cartonașului, cel cunoscut).

Ultima întrebare este adresată celor care aleg felul doi: dacă vor să-și plătească meniul sau nu?

După răspunsurile primite nu este foarte greu de a vă substitui oricărui creier electronic. Și, ca prim răspuns, comunicați pretențioșilor că celor care au gusturi rafinate și costisitoare computerul le recomandă altă gazdă.

Celor cu picioarele pe pămînt serviți-le cele propuse, completate cu un «spicuim care puteți argumenta cu ușurință că nici un computer și nici un oricît de perfecționat creier electronic nu-i poate satisface pe moftangii

P.P. NAȘU

mapamond'70

de Ioan GRIGORESCU

PARISUL SECRET

Nu, domnilor, nu este ceea ce vă așteptați. N-am pus acest titlu ca să istorisesc sub el despre senzații tari, despre locuri cenzurabile, despre trotuarele calde ascunse prin cotloane de mister, despre cartiere cu faimă dubioasă și localuri de «Paris by night». Cu titlul acesta cîțiva cineaști abili au cîștigat bani grei, după ce au dat la iveală pelicula filmată cu camerele ascunse prin culisele marilor cabarete pariziene. Am crezut și eu cîndva, ca atîția alții, că Parisul înseamnă numai Montmartre și Montparnasse, Turnul Eiffel și Arcul de Triumf, Luvrul și Saint Germain, Notre-Dame și Odeon, Sena și Madeleine, Opera și Domul Invalizilor... Mulți din generația mai veche, purtînd cu pietate în inimă nostalgii lacrimogene, exclamă: «Ah, Parisul! Pigalle, marile bulevarde, porte Saint-Denis, Casino de Paris, Moulin Rouge și Folies Bergères!.»

Nu, domnilor, nu despre acest Paris pe care l-am consumat și eu în cîteva seri ametitoare vreau să vă vorbesc, ci despre unul mai secret și mai puțin prezent pe afișe seducătoare. L-am descoperit în zorii unei dimineți, cînd noaptea se îngîna încă cu ziua și ochii cîrpiți de somn se întorceau din celălalt Paris. Era Parisul în haine de lucru. Mîndria, forța și demnitatea Franței. Parisul care la cinci dimineața așteaptă deschiderea stațiilor de metro, Parisul care iese din schimbul de noapte și se pregătește să intre în schimbul de zi. Năvalnic, viguros, de o impetuozitate latină rar întîlnită, acest Paris m-a fermecat și m-a subjugat. El deține treizeci și cinci la sută din potențialul economic al Franței, concentrînd o cincime din totalul întreprinderilor industriale ale țării. E Parisul din «banlieue», uriașele suburbii, cercul de energie, hora coșurilor de uzină, orga circulară a sirenelor din fabrici și ateliere, marile cartiere care n-au altă faimă decît aceea a trudei, furnicarul uman în salopetă însumînd patru milioane și jumătate din cele șapte milioane de cetățeni ai capitalei Franței. Orgoliul acestor oameni este anonimatul în colectiv și rodul muncii lor. Trebuie să-i vezi la ora de vîrf a circulației din zori, atunci cînd metroul circulă ticsit în curse rapide care într-o singură zi totalizează peste 420 000 kilometri — ceva mai mult decît distanța de la Pămînt la Lună. Un sfert de milion de călători vehiculați de o singură gară, Saint Lazare, — și la Paris există alte șase mari gări — două milioane și jumătate de pasageri transportați zilnic de șirurile autobuzelor de pe cele 52 de linii menținute în trafic continuu.

Orașul propriu-zis este împărțit în douăzeci de sectoare (arondismente), dincolo de care se întind brațele viguroase ale suburbiilor. Există Montparnassul, Pigalle și Montmartre, constelația de teatre, de instituții de artă, celebrele magazine, eleganța și farmecul marilor bulevarde, nume care cîntă: Castiglione, Notre-Dame-de-Lorette, Rivoli, Bastilia (aici închid ochii și aud acordurile maiestuoase ale Marseillesei), Boul' Mich' (ecoul strigătului de protest și izbitura pietrei smulse din caldarîm), Etoile și Champs Élysées, Sacré Coeur și Porte de Lilas... Și există nume sinonime cu energia: Dunlop, Citroën, Pasteur, Philips, Meccano, Westinghouse, Pathe-Kodak, Péchiney, Renault, Projecteurs Marchal, Les Grands Moulins de Pantin, Aubagnac și Aster, Chausson și Someca, Kleber-Colombes și Peugeot. Zeci de mii de oameni a căror meserie este focul, cel ce exprimă forța, bucuria, puritatea, cel mereu respectat de la Prometeu pînă la ultimul siderurgist. La Saclay, în Valée des Chèvres, discipolii lui Joliot-Curie, oamenii în halate albe, în slujba atomului. La halele centrale, hamalii, camionagiii cu vehiculele lor pahidermice, zarzavagiii, parlagiii marilor abatoare, un întreg popor truditor al alimentației care hrănește peste șapte milioane de guri muncind mai ales noaptea, într-o larmă de nedescris, cu o rapiditate de automate, pentru ca dimineața, pe tarabele umede, legumele să strălucească de curățenie, peștele să se zbată încă viu, florile abia să-și crape bobocii și să se deschidă seara, cînd vor fi puse la picioarele marilor artiști...

E un Paris secret prin discreția și modestia lui. E un Paris mai puțin fremătător sub izbucnirile spasmodice ale reclamelor de neon, dar a cărui colosală energie gata oricînd să izbucnească se cere ținută în mîini ferme, ordonată, canalizată, disciplinată. Un Paris care împarte ziua și noaptea în de trei ori cîte opt ore de tensiune, de vacarm, de ritm cronometrat la secundă, de punctualitate nec știută... De trei ori cîte opt ore de trudă, și acasă grijile, necazurile, copiii întorși de la creșă sau de la școală, așteptînd întoarcerea părinților («Azi nu mai e duminică, mamă? Nu mai rămîi cu mine?»), economiile pentru luna de concediu, ratele la televizor, la mașina de spălat, la mobilă, la locuință...

«Cînd Parisul suferă, pămîntul întreg are dureri de cap» — spunea Victor Hugo. Și cîtă dreptate avea!

Parisul acesta care rămîne secret pentru un ochi turistic este Parisul permanent strălucitor în cenușiul lui. Descoperindu-l în zorii unei zile de primăvară, căutîndu-i apoi ființa dincolo de limitele strîmte ale «Orașului-lumină», mi-a devenit cel puțin la fel de drag ca Parisul veșnic, și gloria și măreția lui mi-au apărut la fel de nemuritoare.

O soluție de urgență, dictată de împrejurări extraordinare: blocuri încă nefinisate au fost date în folosință celor rămași fără adăpost.

...ȘI SOARELE RĂSARE DIN NOU

Sîntem la I.I.S. «1 Septembrie» din Satu Mare, dar cei trei specialiști care lucrează la refăcutul instalației electrice — mai precis Zoltan Mico, Szetren Geza și Viorel Dacin — sînt angajați la «Metalica» din Oradea. Cu alte cuvinte, noi toți sîntem angajații aceleiași întreprinderi uriașe care trebuie «să meargă bine» în totalitatea ei: economia națională.

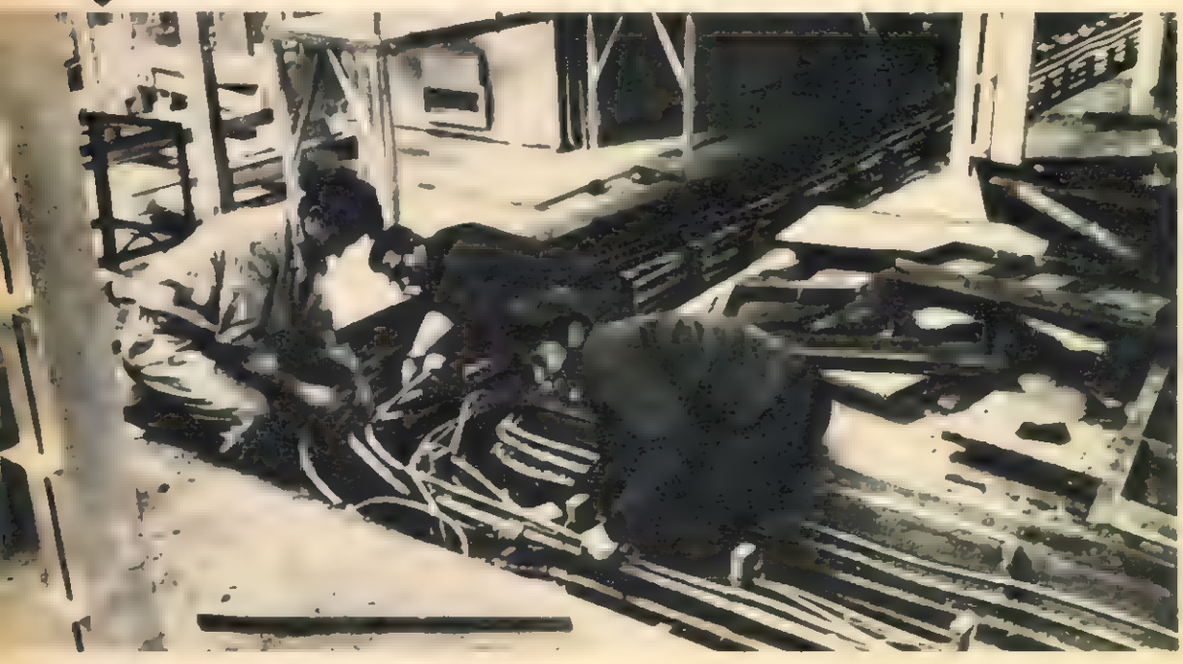

de **Nelu IONESCU**

Fotografii de Eugen IAROVICI și Traian PROSAN

125 000 hectare sub apă, 21 500 case inundate, degradate ori distruse, 28 de localități potopite de apă în tot sau parte, 11 unități productive avariate — iată, în mare, prețul cu care un Someș demențial a făcut din județul Satu Mare o capitală a durerii, o capitală a calamităților de cea mai mare amploare cunoscute în Europa, mai ales că acest oraș atît de încercat a avut de înfruntat în continuare noile viituri ale Someșului, care nu a încetat să amenințe viețile și bunurile.

Termenul de comparație general folosit de oamenii de acolo îl constituie pierderile suferite în timpul războiului. Un termen de comparație pe măsură.

Am fost la Satu Mare atunci, «imediat după prima viitură», și am revenit acum, după aproape o lună, în preajma celui de-al doilea asalt al Someșului. Am notat atunci fapte fără să-mi îngădui să le comentez. Notez acum fapte, tot fără să-mi îngădui să le comentez. Pentru că, peste intenția mea, peste voia mea, simt că însemnările de atunci, însemnările de acum, vor face

mică parte din marea cronică a durerii neamului nostru, din marea cronică a vigoarei neamului nostru. Căci felul în care trecem prin această din urmă cumplită amărăciune, cumplită suferință, prin acest din urmă cumplit necaz național dovedește cît de vinoși sîntem, cît de uniți sîntem.

TIMPUL CONSTRUCTORILOR

Municipiul Satu Mare. 12 mai. Apele unui Someș de nerecunoscut. 178 de străzi acoperite cu nămol. 2 000 de case distruse. Peste 11 300 de sinistrați. Morți.

Cam așa ar arăta o telegramă a durerii trimisă de acolo spre Țară.

Dar știrea, din fericire, se îndepărtează în trecut. Lucrurile capătă pe zi ce trece o altă față, mai «ca lumea», mai liniștitoare. Firește, nu din senin, ci în urma muncii. O muncă de gigant, o muncă răspîndită în tot orașul.

Se repară ce se poate repara. Străzi, rețele de canalizare, case.

Se fac construcții noi. În afară de cele prevăzute în plan, se vor ridica în plus, pentru sinistrați, încă 1 450 de apartamente. Lîngă uzina «Unio» va apărea curînd-curînd un ansamblu de 400 apartamente. Constructorii trustului «Carpați» din București au și început să toarne betonul primelor fundații, primelor planșee. Constructorii trustu-

Militari ori civili, toți sîntem ostași pe frontul reconstrucției

Apă potabilă pentru 80 000 de oameni iată o problemă vitală. O problemă rezolvată și datorită simpatiei de care ne bucurăm peste hotare. În imagine, două dintre stațiile mobile pentru purificarea apei, venite din R.F. a Germaniei.

rilor din Oradea și din Baia Mare și-au asumat răspunderea înălțării a cîte 200 apartamente de fiecare trust. Vremea se îmbunătățește, cu alte cuvinte a venit iar timpul constructorilor. Și pentru ca ei să-și folosească sezonul din plin, li se trimit cantități sporite de materiale de construcții, sporite față de cele planificate anterior calamității. Satu Mare — de data aceasta e vorba de întregul județ — a primit 500 000 bucăți cărămizi în loc de 180 000; 1 000 000 bucăți țigle, în loc de 400 000; 37 000 mp plăci azbociment, în loc de 20 000 mp; 47 000 mp geam, în loc de 27 000 mp.

Direcția generală a prefabricatelor din Ministerul Industriei Materialelor de Construcții definitivează un proiect de construcție a locuințelor individuale din prefabricate, proiect care va fi pus gratuit la dispoziția celor care vor să-și ridice astfel de locuințe.

Pentru refacerea conductelor de alimentare cu apă din municipiu s-au trimis, din cota planificată pe trimestrul III, 2 kilometri de tuburi din azbociment. Efortul acesta — ca și altele — este necesar, pentru că asigurarea alimentării cu apă potabilă a celor aproape 80 000 de locuitori este o problemă de cel mai însemnat ordin, o problemă literalmente vitală.

În ultima sîmbătă din mai apa a reînceput să curgă prin filtre. După cîteva zile a treia parte din suprafața filtrelor «lucra». Se fac probe sanitare riguroase pentru ca apa să fie confirmată ca potabilă. Pînă atunci, apă minerală, apă purificată în stațiile mobile venite din R.F. a Germaniei și apă adusă de la Carei și de la cîteva puțuri neinundate, apă adusă în 32 de cisterne militare și în 17 civile. Apă pentru orașul invadat de ape.

Reconstrucția vizează toate planurile vieții sociale. În întregul județ au fost distruse școli însumînd 96 de săli de clasă. 2 741 din cei 6 803 copii sinistrați erau elevi în clasele I-VIII. Acum ei sînt găzduiți în tabere școlare din întreaga țară. Cei rămași au fost repartizați la școlile mai puțin afectate sau și-au continuat învățătura la școlile lor, mutate în clădirile unor cămine culturale. Se face totul pentru ca și acestor elevi să li se poată — în curînd — încheia situația școlară. Paralel, se curăță clădirile școlare, se recondiționează materialul didactic și — ceva ce nu ne-am fi putut închipui înainte — se spală și se usucă manualele.

1 300 de tineri din județul marelui dezastru se vor prezenta la examenul de bacalaureat. Există o voință mai presus de puterea apelor.

Alt sector, încă un exemplu în sprijinul concluziei de mai sus. Elevii de la Liceul «Mihail Eminescu» și cei de la școala sportivă sînt doar o parte din tinerii care participă la îndepărtarea celor 5 000 metri cubi de nămol care s-au așternut pe stadionul municipal. Pentru că ei sînt de părere că mingea trebuie bătută, chiar dacă Someșul s-a sălbăticit și chiar dacă echipele favorite sînt în categoria B ori chiar C.

Alături de atleți, oameni pe care ne-am obișnuit să ni-i imaginăm plăpînzi fizic — oamenii arhivelor vreau să spun — au și ei mari necazuri. Numeroase arhive au fost înecate. Acte distruse. Izvor de nenumărate încurcături, de nenumărate dificultăți pentru întreprinderi, instituții și cetățeni. Însă și în acest domeniu a început bătălia pentru recuperarea a cît mai mult. Arhivele statului au publicat un comunicat cuprinzînd măsuri concrete pentru salvarea patrimoniului care constituie baza documentară și informațională a viitorului. Griji pe toate planurile.

SCOPUL IMEDIAT: REDOBÎNDIREA CIVILIZAȚIEI DIN 11 MAI 1970

Griji pe toate planurile. Dar nicăieri mai acute decît acolo unde avem principala sursă națională de trai, de progres: industria, unitățile ei afectate de calamitate.

În județul Satu Mare au fost inundate și avariate 11 unități productive. O parte s-au și redresat, reintrînd total sau parțial în funcțiune. Procesul de refacere continuă. Într-un fel, bătălia împotriva apelor continuă. Bătălia pentru existență continuă.

Am fost la I.I.S. «1 Septembrie», o întreprindere literalmente ucisă de ape. Am văzut instalații, utilaje ultramoderne încremenite total. Apele au distrus șamotele la două cuptoare uriașe în care se emailau produsele uzinei. Au distrus celulele fotoelectrice, tablourile de comandă și întreg aparatajul electronic al masivelor prese Schuler. Au distrus magazia cu produse chimice. Au distrus complet un depozit de acid sulfuric. Au inundat cantina. Curățirea și dezinfectarea — imperativ severă — au făcut-o oameni cu măști. Tot din pricina apelor peste 600 din cei 1 500 de salariați ai întreprinderii sînt șomeri.

Întreprinderea realiza circa 1 000 produse pe zi. Cam un aragaz pe minut. Apa i-a adus pagube de peste 10 000 000 lei. Producția sa era de mai bine de 1 000 000 lei

dialog cu cititorii

de H. DONA

Dintre numeroasele scrisori care continuă să ne sosească la redacție și care ne vorbesc despre efortul de solidaritate și de muncă al întregului nostru popor am vrea să cităm astăzi două. Nu e vorba de oameni sau colective din sectoarele cheie ale economiei naționale, nu e vorba de cantități de produse sau sume impresionante, nu e vorba nici de acte de eroism ieșite din comun. Dimpotrivă. Dar tocmai caracterul lor modest, simplu, ni s-a părut deosebit de emoționant, tot atît de emoționant ca și secvența prezentată de televiziune în zilele inundațiilor și în care puteau fi văzuți mai mulți studenți subscriind cîte 5 (cinci) lei la contul 2 000 (cine a fost nu demult student, mă va înțelege).

Dar să revenim la scrisori. În prima, provenită de la *Casa de cultură «N. Bălcescu» a sectorului 5 din București*, putem citi următoarele:

«Pentru a veni în sprijinul sinistraților, membrii cercului de stenodactilografie din cadrul casei de cultură au luat hotărîrea să copieze la mașina de scris — *în mod cu totul gratuit* — actele de tot felul aparținînd locuitorilor din zonele calamitate.

Sinistrații care au asemenea acte deteriorate le pot trimite prin poștă (recomandat) sau le pot aduce direct la adresa Casei de cultură a sectorului 5-București, str. 11 Iunie 49.

Membrii acestui cerc vor trimite, pe cheltuiala lor, aceste acte dactilografiate prin poștă, recomandat, la adresa ce le va fi indicată. Conducerea casei... va verifica transcrierea acestor acte și va autentifica fiecare copie în parte».

Iar din partea colectivului *C.T.C. al secției «Tableta II» din București* am primit următoarele: «În revista Flacăra nr. 782 din 10 mai 1970, la pagina 5, s-a publicat fotografia unei bătrîne care în urma calamităților «a pierdut tot ce a agonisit o viață întreagă». Vă rugăm, dacă se poate, să ne indicați numele și adresa acestei bătrîne, deoarece colectivul nostru dorește s-o ajute». Bineînțeles, am comunicat imediat adresa cerută.

Fără a mai interveni cu comentarii inutile, ținem să mulțumim autorilor celor două scrisori, ca și tuturor celor ce ne-au scris în legătură cu acțiunea de combatere a urmărilor inundațiilor.

Oarecum la aceeași temă se referă și scrisoarea fidelului nostru cititor *Gh. Streti* din Tg. Mureș. Iată ce ne scrie dumneasa: «A ajuns și la noi în Tg. Mureș reportajul cinematografic despre inundații, prezentat în loc de jurnal la cinematograful «Arta». Nici dacă se făcea un concurs pentru cel mai nepotrivit program nu se nimerea mai bine. După impresionantul reportaj urmează comedia de prost-gust «Operația Léontine». Reportajul impresionează. E zguduitor. Multă lume își șterge lacrimile. Dar după cîteva minute sala (o parte) izbucnește în rîs. Trecerea aceasta de la o extremă la alta șochează. Sînt de acord că nu trebuie acum să fim numai triști și nici să nu împingem dramatizarea faptelor pînă la absurd, dar nici chiar așa. Cel puțin în localitățile în care nu a ajuns pînă acum reportajul respectiv responsabilii cu programarea filmelor să dea dovadă de mai mult discernămînt».

Probabil că la ora cînd apar aceste rînduri e prea tîrziu pentru a mai interveni. Nu putem decît să constatăm încă o dată că viața nu ne scutește de aceste iritante alăturări dintre tragic și comic, despre care s-a scris atîta și despre care, fără îndoială, se va mai scrie. În lipsă de altă soluție, trebuie să privim lucrurile cu filozofie. Ceea ce nu înseamnă că responsabilii programării filmelor din Tg. Mureș și din alte localități (inclusiv București) nu s-au dovedit foarte prost inspirați.

Există probabil subiecte care nu pot lipsi niciodată din poșta noastră săptămînală. Iarăși și iarăși, de pildă, sîntem sfătuiți să publicăm reproduceri după tablouri vestite (de data asta ne scrie în acest sens cititorul *V. Tăzlăoanu* din Iași). Ce să mai răspundem, după ce am răspuns de zeci de ori? Mi-aș permite, cel mult, să relatez o întîmplare personală: aflîndu-mă mai zilele trecute la Paris, am vizitat, bineînțeles, și marea expoziție retrospectivă Matisse de la Grand Palais. Or, trebuie să mărturisesc — deși nu e frumos să-ți vorbești de rău revista la care lucrezi — că, pe lîngă marea bucurie a întîlnirii sau reîntîlnirii cu tablourile și sculpturile artistului francez, am resimțit și un sentiment de jenă comparînd în minte frenetica explozie a culorilor originale cu destul de aproximativele reproduceri apărute în nr. 22 al revistei noastre. Din partea noastră și a tipografiei a existat toată bunăvoința, dar într-o revistă operativă, cu tiraj de masă, e foarte greu, dacă nu chiar imposibil, să realizezi o reproducere fidelă a unei opere de artă picturală. Admirăm la cititorii noștri dragostea pentru artă, dar această dragoste trebuie să includă, neapărat, și respectul pentru viziunea autentică a artistului, pe care nu avem voie s-o deformăm din cauza unor dificultăți tehnice.

După retragerea apelor, dintr-o casă întreagă n-au mai rămas decît pereții. Pe unul dintre ei erau prinse trei colivii cu păsări cîntătoare. Și, după cum se vede, au fost aduse și ele la noul domiciliu — evident, provizoriu — al oamenilor. «Familia» este din nou «în plen». O istorioară care dovedește că apele pot «spăla» pămîntul, însă nu și speranța, nu și nevoia de a trăi frumos a oamenilor.

...ȘI SOARELE RĂSARE DIN NOU

pe zi. Deci, fiecare zi fără producție înseamnă încă un milion pierdut. Salariul mediu care se plătește muncitorilor — și acum, cînd întreprinderea încă nu produce — este de 141 000 lei pe zi. Adică 4 200 000 lei pe lună.

Un colos amuțit. Neputința și nemișcarea uriașilor sînt nesuferit de dureroase.

Din fericire, o fabrică nu înseamnă doar utilaje. O fabrică înseamnă și un colectiv de oameni. Or, și aici oamenii sînt uimitori. Muncesc în schimburi prelungite de zece ore. Cu răbdare și minuțiozitate de ceasornicar, curăță utilajele piesă cu piesă, redau în fiecare clipă mereu mai mult viața fabricii lor. Apoi găsesc timp și energie să-i ajute pe cei sinistrați.

Și iată și primele rezultate: secția turnătorie a început să lucreze într-o proporție de 50 la sută din capacitatea ei; secția prelucrări mecanice, în proporție de 70 la sută; tot parțial a început să funcționeze și secția debitare. În întregul ei, fabrica produce cam 30 la sută din fostul ei nivel normal.

În această lună va începe exploatarea primului cuptor de emailare, iar prin septembrie exploatarea celui de-al doilea. Se preconizează ca pînă la finele anului pierderile de producție să fie recuperate în mare majoritate.

Procesul de restabilire — rapid, față de imensitatea degradărilor — se datorează vigoarei, hărniciei și devotamentului pentru cauza comună a colectivului fabricii, însă în bună măsură și ajutorului primit dinafară, de la alte întreprinderi. Îngăduiți-mi un singur exemplu:

Cu întreprinderea «Metalica» din Oradea.

Dimineața se muncește pentru repunerea totală în funcțiune a întreprinderii, după-amiaza se muncește pentru refacerea gospodăriei. Legendo titanilor la oameni se refera

Arhitecții proiectează noile cvartale de locuințe care vor rezolva «problema acoperișului» pentru mii de sinistrați. Doi dintre ei — Carol Rupercht și Victor Horvath — sînt din Satu Mare. Sena Forb însă este din București. Iar inginerul-constructor Cornel Suma, din Cluj. Cu alte cuvinte, solidaritatea poate fi fotografiată.

cei de la I.I.S. «1 Septembrie» colaborau, aveau contracte, și atît. Apoi a venit prăpădul, cu cortegiul lui de pagube și lipsuri. Și deodată, fără nici un anunț, au primit apă și alimente de la orădeni. Un dar neașteptat, un dar imediat, datorită căruia — la «1 Septembrie» — am văzut și eu un inginer emoționat ca un poet: directorul adjunct Crăciun Crăciunescu.

Mă îndrept spre poarta întreprinderii. Plouă. Prin față — alergînd grăbit de la o hală la alta — îmi trece un zdrahon viguros, în salopetă albastră. Se ferește de ploaie cu o umbreluță galbenă, de damă. Aferat și nostim.

Cînd îi vezi așa, capeți încredere și te cuprinde o dragoste de oameni, o poftă nebună de viață. Și parcă amintirea apelor care au năvălit la 12 mai te îngrozește din ce în ce mai puțin. Durerea face loc speranței.

DOUĂ SĂPTĂMÎNI DE TIMP FRUMOS

Someșul, Crasna și Turul au acoperit cu apele lor neașteptat de mari și pămînturile menite să rodească. 125 000 de hectare! Adică a treia parte din suprafața destinată agriculturii. Apele au omorît recolta de grîu de pe 30 000 hectare, recolta de porumb de pe 15 000 hectare, recolta de legume de pe 1 600 hectare.

Mari ochiuri de apă care n-au pe unde să se scurgă mai ocupă încă 15 la sută din cît a fost inundat la început. Oricum, viața lor nu e de durată: mii de brațe voluntare sapă canale de evacuare, iar agregatele de pompare ale întregului județ sînt masate în jurul lor.

Ofensiva apei a fost. Acum se desfășoară pe un front larg și complex contraofensiva oamenilor. Operațiile — veți vedea — sînt multiple.

Înainte de orice, s-au identificat pagubele. Apoi s-a decis — potrivit unor criterii științifice — ce să se cultive pe terenurile devastate. Culturile dispărute au fost înlocuite cu culturi de plante din aceeași grupă, pentru ca balanța produselor să nu sufere un dezechilibru. De acum se știe în orice unitate agricolă cu ce se vor înlocui vechile culturi. Este un pas înainte important. Acolo unde apele au dispărut și pămîntul s-a zvîntat, s-a făcut și al doilea pas: pregătirea terenului pentru semănat. Arături, discuiri, dar unde apele au «spălat» pămîntul, și refertilizarea lui.

Firește, unitățile agricole județene s-au găsit în fața unui serios deficit de semințe. Au fost însă ajutate de Ministerul Agriculturii și Silviculturii, care le-a trimis masive cantități de semințe și îngrășăminte azotoase. În ce privește răsadurile necesare legumicolturii, cei din Satu Mare au fost ajutați de cei din Bihor. Se simte puternic că județele țării aparțin aceleiași gospodării.

Alături de agricultură, crunt a fost lovită și zootehnia județului. Iată cifre făcute să înfioare: 17 000 animale ucise, 18 grajduri mari și multe-multe adăposturi de porci, păsări și salvane distruse.

Apa s-a retras și în urmă a rămas o mare nevoie de furaje și o mare lipsă de adăposturi pentru vite. Soluții? Multiple: Ministerul Agriculturii și Silviculturii a repartizat cooperativelor agricole 600 tone concentrate; țăranii cooperatori au primit de la Uniunea Națională un ajutor de 500 tone grîu și 500 tone porumb; de prin părțile Carelului au sosit ajutoare în furaje și forță de muncă; animale de la cooperativele din zonele lovite deosebit de ape au fost trimise la cooperativele care și-au păstrat măcar în parte potențialul economic.

Numeroase căi de soluționare a situației și totuși, în esență, o singură cale: întrajutorarea, solidaritatea țării cu cei mai năpăstuit județ al ei.

Dacă va fi ajutat substanțial și în continuare, în doi ani Satu Mare va putea din nou să țină pasul cu ritmul prevăzut în planul de dezvoltare în perspectivă a zootehniei.

Deocamdată, sătmărenii muncesc cu îndîrjire. Zi și noapte. Enorm. Mulți dintre ei au gospodăriile distruse și totuși nu părăsesc cîmpul, pămîntul care trebuie readus la viață.

Muncesc, sînt ajutați, însă mai au nevoie și de timp frumos.

— Dacă vom avea vreme bună, soare, în două săptămîni vom reînsămînța toată suprafața pustiită!

O să vi se pară curios, dar acceptarea vremii bune, a soarelui, este încă un indiciu că la Satu Mare lucrurile reintră în normal. Pentru că, după numai o săptămînă de la năvala apelor, soarele nu era dorit.

Mi-amintesc perfect: ploua mărunt, ploua des, ploua bicluitor, ploua fără speranțe de înseninare.

Oamenii n-aveau adăpost. Oamenii n-aveau căldură. Oamenii n-aveau apă. Spre deosebire de Mureș, Someșul străbate o cîmpie fără cine știe ce pantă și apele se leneviseră, nu se retrăgeau de la o zi la alta. Nămol mult. Lucrările de refacere erau enorm îngreunate. Ploaia era rea.

Dar dacă s-ar fi înseninat brusc, dacă s-ar fi încălzit brusc, ar fi fost mare primejdie de molimă. Apele erau pline de trupuri de animale. Domestice și sălbatice. Apele mai ascundeau și trupuri de biete ființe omenești. Întîi și întîi, toate trupurile astea trebuiau adunate. Și pînă atunci, ploaia rece era bună.

Ca despre toate în lumea asta, se poate vorbi și de o dualitate — contradictorie în unitatea ei — a apei.

O PARTE OXIGEN, DOUĂ PĂRȚI HIDROGEN

În afara orașului Satu Mare, spre nord, spre graniță, este o pădure. În pericopacilor ei s-au oprit bunuri dintre cele mai variate, luate de apă de prin case. Imaginea ați văzut-o și dumneavoastră la televizor. Tot acolo au fost găsite și adunate vietăți înecate ale pădurii: de la mistreți la iepuri, de la vulpi la cerbi lopătari. A urmat ritualul, cumplit însă necesar, igienic, al incinerării trupurilor.

Un țăran bătrîn a făcut o remarcă:

— Rîdeam de străbunii noștri, însă ei știau ce fac. Ridicau movile, gorgane, să aibă unde să se salveze de ape fiarele.

Nu știu dacă bătrînul are dreptate sau nu, dar cert este că am trăit o uluitoare experiență, care ne va sili la îndelungată meditație.

Doamne, mult am mai pierdut! Doamne, pe mulți i-am pierdut! Este greu să cobori în infern și să te întorci fără Euridice. Și totuși te întorci. Însă cu o altă gîndire.

Dar înaintea gîndurilor, loc faptelor! De pildă, să luăm una la întîmplare: se întorc copiii, se reiau cursurile în școli.

Mă aflu sub fereastra deschisă a unei clase. A unei clase care a fost sub apă. Se aud glasurile și fosnetele unei ore obișnuite. O oră de chimie, pare-mi-se. Glasul profesorului care întreabă. Glasul elevului care răspunde:

— Apa. Corp compus din 88,91 părți de oxigen și 11,09 părți de hidrogen. Coeficienții privesc greutatea. Apa. Substanță lichidă, transparentă, fără gust, fără miros, refractă lumină și este susceptibilă de a dizolva un mare număr de corpuri.

Răspunsul este exact. Răsuflu ușurat: am început să ne detașăm, să ne reobiectivizăm față de apă, acum cînd soarele răsare din nou.

cronică satirică

de Teodor MAZILU

IGNORANȚĂ PLINĂ DE VIAȚĂ

Y e străin de cultură și el pune această atroce ignoranță pe seama dragostei de viață. E prea doldora de sănătate ca să mai aibă nevoie de Shakespeare. Îi sînt prea roșii obrăjorii ca să mai fie silit să-l citească pe Hegel...

— Cînd o să-mi cadă dinții o să-l citesc și eu pe Hegel... Pînă atunci prefer să trăiesc... Crăp de sănătate, n-am nevoie de cultură...

Și ignoranța își continuă veselă mersul... Are impresia că știința și cultura l-ar împiedica să răsufle și să se miște degajat. Lasă impresia că Bach i-ar fura oxigenul. Dă să se înțeleagă că înțelegerea lui Pitagora l-ar duce în mod fatal la devitaminizare.

Bineînțeles, Y iubește mai mult vitaminele decît cultura. Are impresia că inteligența îl obosește. De aceea Y se deconectează tot timpul. Nu muncește, dar se odihnește din belșug... După o relaxare caută o altă relaxare. Și uite-așa o ține dintr-o relaxare în alta — plin de o neobosită și tîmpă energie. Ignoranța lui e voioasă. E mîndru de ignoranța lui și ți-o aruncă mereu în față, ca o dovadă de forță și hemogramă perfectă.

— Mă crezi că de zece ani de zile n-am citit nici o carte?!...

Mereu are impresia că Bach și Tolstoi urzesc, în umbră, un complot împotriva siestei lui. De aceea se apără de cultură cum se apără alții de boli.

— Domnule, a venit cineva la mine și a vrut să mă ia la un concert. Pe mine, om sănătos tun, cu dantura perfectă... L-am dat afară...

S-a vaccinat împotriva culturii. A devenit imun. Dar tot mai crede că Bach și Cervantes au ceva cu el... Dar a hotărît să-și păstreze ignoranța cu toată energia... Ignoranța e singura lui avere...

PULS NORMAL PE PRINCIPALELE ARTERE DE OȚEL ȘI ASFALT ALE TĂRII

de Mihai HETCO

Forța incredibilă a apelor revărsate care a transformat această primăvară într-un anotimp al încercărilor a lovit din prima clipă căile ferate ale țării, șoselele, drumurile și podurile. În puține zile apa, cu o perfidie greu de imaginat, a acoperit șosele, s-a insinuat sub terasamente surpîndu-le, a lovit ca un berbece în piloni de poduri, strivindu-i. Imaginile, aduse repede la cunoștința opiniei publice prin intermediul ziarelor și televiziunii, păreau culese de pe un cîmp de luptă. Șine de cale ferată rupte și răsucite în sus, ca după o explozie, poduri cu structuri metalice menite parcă să dăinuie o veșnicie, prăbușite în viitoarea riurilor dezlănțuite, devenite peste noapte adevărate fluvii. Efectele dezastruoase ale inundațiilor asupra căilor de comunicație sînt astăzi cunoscute: a fost oprită circulația pe tronsoane de căi ferate însumînd 1 500 km, au fost avariate sau distruse 25 poduri feroviare, în peste 50 de puncte terasamentele fiind complet spălate de viituri sau chiar dislocate. Au fost avariate instalații-bloc de semnalizare și centralizare electrodinamică în peste 50 de stații C.F.R. Iar cablurile de telecomunicații, cu stîlpii de susținere respectivi, au fost avariate sau distruse pe trasee însumînd 150 km. Inundațiile au mai provocat deteriorarea unor drumuri naționale însumînd peste 440 km, avarierea sau distrugerea completă a 38 poduri rutiere. S-ar fi putut crede că distrugeri de asemenea proporții necesită multă vreme pentru a putea fi înlăturate. Concentrarea instantanee a tuturor forțelor departamentelor de căi ferate și drumuri, sprijinul prețios acordat ceferiștilor de către armată și populație au dus la restabilirea într-un termen rapid a circulației feroviare și rutiere pe majoritatea căilor de comunicație.

Am derulat recent, la Departamentul căilor ferate, filmul ultimelor săptămîni. Cînd primele inundații de proporții au fost anunțate, eforturile regionalelor de cale ferată din zonele amenințate au fost îndreptate spre evacuarea garniturilor de trenuri de călători și marfă. În zilele marilor calamități, lucrul cel mai important a fost identificarea cu precizie a avariilor și stabilirea unui plan operativ de înlăturare a lor. La nivelul departamentului și al regionalelor s-au creat comandamente care concentrau forțele și competențele necesare acțiunii de mare răspundere ce urma să se întreprindă. Au fost constituite 14 formații speciale de lucru, alcătuite din muncitori, tehnicieni și ingineri cu înaltă calificare și experiență, fiecare formație avînd un plan de acțiune bine stabilit. Concomitent, s-a recurs la o concentrare impresionantă de mijloace mecanice. Din toate colțurile țării au început să sosească spre zonele calamitate excavatoare, buldozere, autobasculante, sonete mecanice pentru bătut piloții podurilor, grupuri electrogene și compresoare. Pentru a se imprima un ritm cît mai accelerat lucrărilor de refacere a căilor ferate, formațiile de intervenție au fost — și în unele cazuri mai sînt — cazate chiar în trenurile de lucru, dotate în acest scop cu vagoane-dormitor. Trenuri speciale au transportat zi și noapte mari cantități de balast, piatră de carieră, nisip etc., precum și poduri provizorii, grinzi metalice, piloți de lucru, rod al efortului extraordinar depus în aceste zile de industria noastră de materiale de construcții, de întreaga economie. S-a muncit și se muncește zi și noapte, fără răgaz, sub rafalele ploii sau sub soarele torid care, scăpat dintre nori, parcă dogorește și mai tare.

La Barboși, în apropierea Brăilei, calea ferată a suferit asaltul apelor Siretului. Rezultatul a fost cumplit: pe zeci și sute de metri terasamentul s-a dislocat, șinele metalice rupte rămînînd suspendate în aer. Chiar în acele zile cînd apa mai ținea sub stăpînirea sa o imensă suprafață de teren în jur, ceferiștii brăileni au pornit la lucrări de refacere a terasamentului. Muncă dificilă, avînd în vedere că nici în prezent de pe respectiva porțiune apele nu s-au retras complet. Cufundați în apă pînă la brîu, cărînd cantități uriașe de materiale cu mijloace rudimentare, acești oameni pun primele temelii ale reconstrucției tronsonului de cale ferată Barboși-Brăila. La fel s-a întîmplat la podul de peste Mureș de la Crăciunel, recent dat în exploatare; la Ciocmani, în județul Sălaj, unde podul a fost distrus de apele umflate ale Someșului; pe liniile Ilia-Lugoj, Radna-Timișoara, Blaj-Praid, unde lupta continuă, sau pe drumurile rutiere 17 B, Vatra Dornei-Poiana Teiului și, respectiv, 11, Orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej-Bacău, unde s-au înregistrat alunecări de teren.

Ploile torențiale din ultimele zile au periclitat din nou unele căi de comunicație. Pe moment s-a întrerupt circulația pe șoseaua Cluj-Zalău, Cluj-Mociu și pe calea ferată Cluj-Oradea. Pe Valea Jiului, din cauza alunecărilor de teren circulația trenurilor s-a sistat pentru cîteva zile. Noua încercare a fost primită de către populație, armată, ceferiști cu bărbăție și calm. Lucrările de restabilire a circulației pe aceste artere se desfășoară într-un ritm accelerat, de mare eficiență.

Și dacă astăzi putem consemna că legăturile feroviare și rutiere au fost restabilite în mare parte, rămînînd închise doar porțiuni limitate, pe liniile secundare, și ele în curs de refacere, că putem iar, «ca în vremuri normale», să străbatem sute de kilometri, instalați confortabil în vagoane de cale ferată, aceasta se datorează în mare măsură și eroismului oamenilor în uniformă albastru-închis, al ceferiștilor, oameni pe care-i zărim controlînd, între două opriri ale trenului, șine și roți, agitînd un felinar, făcînd un gest de salut, străbătînd de multe ori sute și sute de kilometri, verzi de nesomn, dar veșnic atenți și încordați.

Datorăm restabilirea pulsului pe arterele de oțel și asfalt ale țării efortului întregii națiuni, unită mai mult ca oricînd în această primăvară a durerii și încercărilor, în această primăvară a speranței și reconstrucției.

Nu, nu este un pod suspendat. Sub traverse era pămînt...

Ceferiștii în acțiune.

de Emanuel VALERIU

VISE ȘI CALCULE

Și în sport, ca în oricare alt domeniu de viață, oamenii își făuresc vise și-și fac calcule. Asta vrea să însemne că își construiesc cu bună-știință un cadru ideal al dorințelor lor celor mai intime și arzătoare dar că, în același timp, au grijă să-și tempereze imaginația prin măsurători mai apropiate de realități. Nici a visa și nici a calcula nu constituie o trăsătură negativă de caracter decît în momentul în care, supărat de neconfirmarea unora sau a altora, începem să facem reproșuri celorlalți, trecînd fie peste pragul subiectiv al viselor ori peste cel obiectiv al greșelilor de calcul. De obicei, oricît s-ar părea de curios, ceea ce explică năruirea viselor și neîndeplinirea calculelor este un element comun, și anume, ignorarea altor interese, altor valori, într-un cuvînt, atunci cînd este vorba despre sport, a adversarilor.

Ultima săptămînă ne-a pus în prezența unor mari competiții internaționale, sfîrșite înainte de... sfîrșit pentru reprezentanții culorilor noastre, care s-au văzut nevoiți să părăsească întrecerile mai devreme decît am fi visat sau decît calculasem că o vor face.

În Mexic, tricolorii au dat răspunsul așteptat de milioane de pasionați ai fotbalului, și trebuie să recunoaștem că ei a reprezentat pentru toți cei aflați acolo (aspect cît se poate de important), cît și pentru noi, cei de acasă, o replică demnă, susținută de argumente convingătoare, în ceea ce privește posibilitățile socceruIui românesc la ora actuală și la nivelul echipei reprezentative. Color de aici, participarea la turneul final, în grupa cea mai puternică, ne-a lăsat neatinsă mîndria, pentru că formația țării și-a apărat, în general, bine șansa și nu a fost ciuca bătăilor, așa cum au crezut-o mulți și nu fără oarecare temere fiecare dintre cei prevăzători, dacă nu chiar lucizi. Potrivit calculelor dinaintea începerii competiției, n-am fi avut șanse să ne calificăm în sferturi (ceea ce s-a și întîmplat), dar am fi putut ocupa ultimul loc al grupei, și încă învinși cu scoruri severe de adversari dintre cei mai puternici cu putință (ceea ce nu s-a întîmplat). Calculele au fost prin urmare infirmate.

Dar visele? Ei bine, cu visele stăm mai prost. Stăm mai prost nu pentru că am fi uitat să visăm, ci pentru că n-am îndeplinit condiția absolut necesară a oricărui om care vrea să viseze (cu ochii deschiși, bineînțeles): n-am avut imaginație și îndrăzneală. Reluarea discuției despre meciul cu Anglia nu-și mai are rostul, fiindcă acum știm cu toții că din primul meci se puteau obține cele 50 de procente ale calificării și că celelalte 50 trebuiau să fie cîștigate din două partide, tot astfel cum știm că tocmai întîlnirea cu Anglia era din start cea mai convenabilă jucătorilor noștri. Dar trecutul nu mai poate fi reînviat, așa încît renunț... După victoria asupra Cehoslovaciei, calculele noastre au devenit mai furibunde ca oricînd, cu toate că, în acel moment, ne stătea în față cel mai dificil obstacol: Brazilia. Din piață și pînă în redacțiile cele mai serioase pe unde mai circul căutînd noutăți, oricine îți putea spune (unii dînd și asigurări) că brazilienii ne vor cădea cele două puncte ale calificării. Formidabilul aparat de împrăștiat știri lipsite de fundament intrase în priză chiar din acea noapte albă a fotbaliștilor cehoslovaci și fabrica, pe bandă, știri senzaționale, cunoscute însă pînă și de copii. Pele nu va juca, nici Tostao, nici Jairzinho, Felix va fi înlocuit etc. Nu ni se spunea doar cine va înscrie autogolul în poarta Braziliei, în caz că ai noștri nu o vor face la timp. Dar, vai, cît de serioasă ni s-a părut evoluția prezumtivilor campioni ai lumii din acest an și cît de netrucată a fost bucuria lor la înscrierea primului și mai ales la al celui de-al doilea gol în întîlnirea cu românii! S-a «calculat» apoi că cehoslovacii vor face totul spre a-i învinge pe englezi, dar nici aici previziunile nu s-au adeverit, insularii cîștigînd un meci urît, fără interes prea mare pentru ambele formații deoarece la acea oră noi aveam doar două puncte, iar brazilienii 6, și în acest spațiu foștii campioni ai lumii aveau o infinitate de posibilități de plasare.

Calculele s-au dovedit inexacte chiar și în afara interesului nostru particular, acolo unde ele nu au ținut seama și de posibilitățile reale ale celorlalți participanți. Astfel, Italia, discreditată după calificarea sa modestă (un singur gol în trei partide), își revine sau poate își dă măsura reală a valorii sale tocmai la timp și trece triumfal peste formația-gazdă, așa cum o făcuse Brazilia în meciul cu Cehoslovacia, iar Uruguayul valorifică șansele fotbalului sud-american învingînd o altă favorită prezumtivă a semifinalelor, formația U.R.S.S. În momentul scrierii cronicii de față, un echilibru perfect s-a stabilit între soccerul european și cel sud-american, fiecare fiind reprezentat de către două echipe, iar finala urmînd să opună, inevitabil, două formații din cele două continente separate de Ocean și unite de pasiuni comune. Vom trăi și vom vedea ce va fi pînă la urmă, în nopțile scurte care ne mai așteaptă.

O mare durere ne-a fost pricinuită însă de eliminarea echipei noastre de tenis din Cupa Davis. Visele și calculele noastre au căzut împreună sub necruțătoarea rachetă a admirabilului Zeliko Franulovici, în pașnica stațiune Maribor. N-am visat că Năstase nu va aduce nici un punct echipei, n-am visat că el va abandona întîlnirea cu Franulovici și că acest gest avea să fie socotit înțelept (s-a menajat pentru dublu, s-a spus, ca și cum de același menajament n-avea să profite și Franulovici care, în plus, urma să joace cu Țiriac). Echipa noastră este eliminată din competiția a cărei finalistă fusese acum un an de către primul adversar mai puternic pe care l-a întîlnit, și evenimentul va fi consemnat ca o surpriză la fel de mare cu cea a eliminării Angliei de către România la Mexic, dacă aceasta s-ar fi produs. Dar ne-am propus să nu visăm închizînd ochii și tocmai de aceea renunțăm. Dar totodată și de calcule ni s-a făcut lehamite. Sîntem conștienți că nerealizarea imposibilului, în Mexic, a afectat mai mult opinia noastră publică decît nevalorificarea șansei clare a tenismanilor în meciul de la Maribor. Ceea ce înseamnă că oamenii preferă să viseze decît să țină seama de realități. Pe undeva, asta aduce a poezie.

E cineva care nu iubește poezia?

PROFIL

ANOUK AIMÉE

Pe Anouk Aimée o cunoşteam cu mult înaintea filmelor. De pe cînd contemplam ore în şir, în manualul Egipetului, imaginea frumuseţii devenite simbol al graţiei şi spiritualităţii Nefertiti. Zadarnic îi căutam reflexul în nobilele frumuseţi întîlnite. Miracolul părea unic, nerepetabil. Şi cînd pierdusem nădejdea să-l mai regăsim în secolul nostru, apare «*Montparnasse '19*». Film mediocru, cu un actor mare: Gérard Philipe. În umbra lui licărea palid dar fascinant o debutantă (pentru noi): Anouk Aimée. «*Amanţii din Verona*», «*Lola*» lui Demy şi «*Perdeaua purpurie*» fuseseră revelaţiile în afara noastră. Noi n-am cunoscut-o decît în explozia ei de maturitate: «*Un bărbat şi o femeie*». Din portul lui Demy, cu femei aşteptînd să se întoarcă marea dragoste, Lelouch a destinat-o altei fidelităţi, conjugale, a făcut din ea o Penelopă modernă ce încearcă dar realizează greu uitarea. Misterul a trecut din priviri în suflet: taina iubirii moarte — deşi spovedită în imagini de album seducător — se ascunde rănită în hăţişul amintirilor, al senzaţiilor devenite cicatrice. Cînd Anouk se retrage, îngrozită de bărbatul care-i poate ucide amintirea cu mîngîierile lui, nu mai există vorbe care să-i consoleze durerea, nu mai există gesturi care să-i stăvilească fuga.

O ipostază total diferită — femeie frivolă, vicioasă, îi oferă Fellini în «*La dolce vita*». E un ghem de patimi şi saţietate această «grande dame» din societatea romană. Dar Anouk abia aşteaptă prilejul să fugă de poncife, să dea complexitate personajului. Şi iat-o frîngîndu-se vulnerabil-sentimentală în faţa confesiunii jucate în sala cu arteziene. Mastroianni o farmecă, se ştie mînţită dar speră, şi nimic nu e mai crîncen decît inteligenţa umilită de iluzie. O ultimă speranţă şi fragilitatea împietreşte definitiv în masca mondenă. Anouk Aimée redevine iubita de-o seară, un capriciu, o joacă.

«*Opt şi jumătate*» o urîţeşte, îi aspreşte profilul de medalie, îi acoperă ochii stranii. Anouk e din nou Penelopa pe care mintea o răzbună. Lelouch îi banalizase misterul, Fellini îi dăruise tăişuri de diamant, maliţii de orgolioasă Pallas Atena. Iarăşi o mască, pentru că Anouk nu-i diamant, nu-i lască, e ametist şi ambră. Dacă n-ar exista, ar trebui inventată. Ca s-o investim cu suprema, cu miraculoasa graţie a spiritului. Visul de aur al civilizaţiilor: frumuseţea devenită idee. Delvaux i-a redat eternitatea. Anne-Anouk nu-i doar îndrăgostita trăindu-şi cu maiestate agonia sentimentului, nu-i doar singurătatea depăşind spaima de moarte, e inteligenţa supunînd instinctul. E întregul ce-şi ajunge sieşi. Ca soarele, ca luna. Un simbol, o idee: Nefertiti.

Alice MĂNOIU

CATHERINE SPAAK:
„aștept, presimt că ceva trebuie să se schimbe"

Corespondență specială
de la Giuliano ORLANDO

Sîntem la Linate, aeroportul milanez. Cerul e mai degrabă cenușiu, dar microfonul ne încredințează că zborul Roma-Milano se înscrie în orar și avionul va ateriza fără întîrziere. Catherine Spaak — îmbrăcată într-o maximanta de lînă groasă — fumează și îl așteaptă, pe Johnny Dorelli, logodnicul său. Împreună vor începe repetițiile unei noi comedii teatrale a cărei premieră va avea loc la Roma. Este vorba de *«Făgăduințe, făgăduințe»*, o adaptare după filmul american *«Apartamentul»*, ce a avut mult succes în Italia. În timpul acestei așteptări, actrița, belgiană de origine dar italiancă prin adopțiune, mi-a vorbit despre ea însăși, despre trecutul și viitorul său. Mărturisesc că am descoperit o actriță cu totul diferită de cea pe care o bănuiam, o femeie matură, foarte așezată și plină de personalitate.

«Am să încep printr-o mică răutate — mă face ea atent — ce circulă pe seama mea: zic unii că m-am apucat de teatru pentru că îl iubesc atît de mult pe Dorelli, pentru că nu am vrut să i se spulbere proiectul de a-și vedea realizat *«Așteptîndu-l pe Jo»*, după ce Sandra Milo, partenera lui, a devenit indisponibilă (așteptă un copil). În ce mă privește, pot spune că am jucat pe scenă alături de Dorelli fiindcă îmi place să cunosc experiențe cu totul noi pentru mine. Și am cîștigat mult: cele mai mari încasări ale anului și cele mai cumplite critici din partea presei. Pe Johnny îl înfurie, eu nu le iau chiar în serios. Dar amîndoi ne-am început această nouă carieră cu multă umilință, am vrut să învățăm, cu toată modestia, ceea ce era de învățat, păcat că presa nu a înțeles asta. De altfel nu este singura dată cînd presa nu mi-a venit în ajutor. Ba din contră, a făcut tot ce a putut ca să mă transforme într-un personaj «femeie devoratoare de bărbați». Și toate astea pentru că după divorțul de Fabrizio Capucci am refuzat să scot un cuvînt, m-am retras, în timp ce alții brodau tot felul de versiuni. Îmi aduc aminte că după ce am terminat *«La calda vita»* producătorii nu îndrăzneau să lanseze filmul pe piață, într-atît de mult devenisem un personaj nesuferit publicului. Multă vreme am stat departe, închisă într-un sat, împreună cu fiica mea Sabrina. Pe urmă filmul a avut succes și producătorii și-au amintit de mine».

...Catherine Spaak a trebuit să-și ducă în spate, ca pe o cruce, acele nesfîrșite roluri de fată modernă, sfidătoare prin emanciparea ei. Totuși...

«Cinematograful a fost prima mea dragoste. Mai este și acum, dar anii de muncă mi-au temperat pasiunea. Astăzi am 24 de ani; asta înseamnă și mulți, și puțini. Actrițele care ajung pe creasta valului pot fi împărțite în trei tipuri: cele ce sînt ele însele un personaj (care-și creează după propria lor plăcere un tip), cele care se fixează la un singur rol și cele foarte frumoase dar care nu izbutesc să facă altceva decît să surîdă. Doar Monica Vitti a știut să devină o actriță cu adevărat completă. În ceea ce mă privește, nu cred că am reușit să ies dintr-un anumit impas. Nu deznădăjduiesc însă. Sper să ajung o dată acolo unde vreau. Sînt un tip de fată modernă, știu că nu sînt foarte frumoasă, dar pe ecran nu arăt rău. Urăsc vulgaritatea, și publicul simte asta. Aștept, presimt că ceva trebuie să se schimbe, sînt sigură că va fi așa».

Judy Geeson și George Peppard, în plină dramă.

Joan Collins nu-și va folosi aici talentul de comic.

PE PLATOURILE LUMII

Casa *Columbia* ne informează că regizorul Sam Wanamaker — fost actor și regizor pe Broadway, apoi la New Shakespeare Theatre — se află în fața celui de-al doilea film din cariera sa cinematografică: *«Executorul»*, un «thriller strălucitor și amar», ni se spune, un fel de *polițist* ce adaptează cu propriile sale puteri vechea și intens exploa

DE LA A LA Z

BELLOCCHIO Marco

Regizor italian de film, născut la Piacenza în 1939 dintr-o familie de intelectuali porniți de la țară. Tînărul Marco crește, sufocat de o rigidă educație catolică, în mijlocul numeroșilor săi frați și surori. Urmează cursurile facultății de filosofia la Universitatea catolică din Milano. Reacționînd împotriva bigotismului în care a fost educat, M.B. se duce la Roma pentru a deveni regizor de film. În timpul studiilor, lucrează un documentar într-un sat de lîngă Piacenza. Pleacă apoi la Londra cu o bursă de studii (pe lîngă Cinema Department) a unei Academii de belle-arte, unde stă un an și jumătate, timp în care scrie subiectul și scenariul primului său film artistic de lung-metraj: *Cu pumnii în buzunare*. Întors în Italia, lipsit de mijloace bănești, turnează filmul în 6 luni, cu ajutorul actorilor, fără alte contribuții. Fiindcă gestionarii și producătorii n-au vrut să audă de un asemenea film (era vorba de o sprigă distribă împotriva unei burghezii corupte și bolnave trupește și moralicește), M.B. se îngîndează în datorii, pe care însă mai tîrziu — după succesul de critică enorm și consacrarea de la Locarno (premiul Vela de argint 1965) și Veneția (unde a fost prezentat neoficial) și după ce filmul a fost cumpărat aproape în toate țările — și le-a scoparic din plin. Salutat de personalități ca Alberto Moravia, Mario Soldati, Kenneth Tynan ș.a. ca un exponent strălucit al noului val italian, M.B., fără a depinde de nici un producător, trece la realizarea altor filme: *Cina e vicino* (1967), *Amore e rabbia* (1968), *Discutons, discutons* (1969).

BELMONDO Jean-Paul

Actor francez de film și teatru, născut la Neuilly-sur-Seine, la 9 aprilie 1933. După absolvirea Conservatorului (la clasa de dramă a lui Pierre Dux și Raymond Girard) joacă într-o serie de piese care nu-i permit să se afirme, după cum nici primele filme, deși erau semnate de cineaști ca Marcel Carné (*Les Tricheurs*), Claude Chabrol (*A double tour*), nu-i dau posibilitatea să iasă din anonimat. Are un fizic ingrat și joacă așa cum îi taie capul. Nimic la el nu e conform [illegible]. Dar nu disperă, și într-o bună zi îl cunoaște la fel de nonconformist, J.L. Godard. Îl alege pentru a da viață antieroului său, gangsterul trăsnit din primul său film *A bout du souffle* (1959). Godard și Belmondo, pînă ieri doi ilustri necunoscuți, devin unul idolul noului val, celălalt, mare favorit al publicului francez. Pentru Belmondo urmează o perioadă în care cu greu poate face față nenumăratelor oferte. Turnează mult, în orice gen, cu o înclinație specială pentru filmul de «serie neagră». Tipul lui este un fel de mixtură de Gabin (adăugă tînără) și Bogart, fără să semene cu nici unul. Umorul său personal imprăștie orice atmosferă tenebroasă și dă fantezie unor povești de un realism sumbru. Așa l-am cunoscut, urît și simpatic cum nu se mai poate, în tot soiul de filme, de la *Cartouche*, haiducul care taie și spînzură cu surîsul pe buze, la funambulescul *Pierrot-le-fou*, de la descurcărețul *Om din Rio* la tînărul seminarist din *La Ciociara*. A turnat mult, cu regizori importanți din vechiul și noul val, ca: De Sica, Marcel Carné (mai sus-citat), Lattuada (*Lettere di una novicia*), Henri Verneuil (*Week-End la Zuydcoote, Cent mille dollars au soleil*), J.P. Melville (*Leon Morin prêtre, Deux hommes dans Manhattan*), Philippe de Broca (*Tribulations d'un chinois en Chine*), Claude Autant-Lara (*L'auné des Ferchaux*), Godard (*Une femme est une femme*), Peter Brook (*Moderato cantabile*), Philippe de Broca (*Tribulations d'un chinois en Chine*), Mauro Bolognini (*La Viaccia*), Renato Castellani (*Mare matto*), Jacques Deray (*Într-o frumoasă dimineață de vară*), Marcel Ophüls (*Coajă de banană*), E. Molinaro (*La chasse à l'homme*), Jean Becker (*Echappement libre, Un nommé La Rocca* și *Tendre voyou*), Louis Malle (*Hoțul*), Robert Enrico (*HO*), Gérard Oury (*Le cerveau*), Fr. Truffaut (*La sirène du Mississippi*) etc. Ultimele sale creații: *Borsalino*, povestea cu gîngănii deocheați, unde are ca partener de talie egală pe alt «rebel» numit Alain Delon (regia: Jacques Deray), și *Un homme qui me plaît* de Claude Lelouch unde, alături de Annie Girardot, joacă rolul unui compozitor.

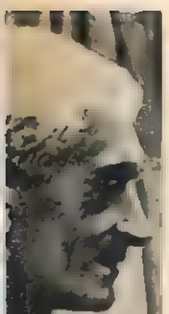

BENEDEK Laszlo

Regizor american de origine ungară, născut la Budapesta la 5 martie 1907. Activînd mai întîi ca operator în Ungaria, Austria și Germania, pleacă apoi la Hollywood unde devine producător. După o scurtă revenire în Europa (Paris, Londra), se întoarce în S.U.A., de astă dată ca montor, scenarist (în Mexic) și producător (în Hollywood) al unei serii de filme muzicale. În 1948 debutează ca regizor cu *The Kissing Bandit*, un musical cu Frank Sinatra. După un film polițist de atmosferă realizat cu măiestrie, *Port of New York* (1949), la care se remarcă debutantul Yul Brynner, L.B. realizează în 1951 *Moartea unui comis-voiajor*, ecranizare după Arthur Miller, cu Fredric March, film care-i aduce celebritatea mondială. În 1953 turnează al doilea film capital al carierei sale, *The Wild One*, cu Marlon Brando, film atroce despre «băieții cu motociclete», așa-numiții «blousons noirs», și prezența lor nefastă în viața provinciei americane. În 1955 realizează în R.F.G. un zguduitor film antirăzboinic, *Kinder, Mutter und ein General*, cu Ewald Balser și Hilde Krahl. Citîm dintre filmele sale ulterioare: *Affair in Havana, The Fever Tree, The Takers, Moment of Danger* (S.U.A.), *Recours en grace* (1959 — Franța), cu Raf Vallone, Emmanuèle Riva, Annie Girardot *Name the Killer Whale* (1966 — S.U.A.) ș.a.

Constantin POPESCU

film

PE PLATOURILE LUMII

tata temă a luptei dintre datorie (sau onoare) și dragoste, după cîte lasă să se înțeleagă scenariul. Dar ca să nu se creadă cumva că ar fi vorba de Corneille rătăcit la Intelligence Service, credem că este mai bine să arătăm că filmul va fi de fapt povestea unei alergături după un spion bănuit. Omorîrea lui implică însă răvășirea sufletească a celui care o face.

Protagonistul filmului, «executorul», este George Peppard, actor american (cunoscut din *Operațiunea Crossbow*), fost inginer, fotbalist și marinar, fost elev la Actor's Studio, lansat în filmul «*Casa de pe colină*», alături de Robert Mitchum. Partenerele sale sînt Joan Collins, o talentată actriță de comedie, și foarte tînăra londoneză Judy Geeson, fost «copil minune» al televiziunii britanice, aplaudată mai tîrziu pentru strălucitoarea sa apariție din filmul «*Îngerii cu pumnii strînși*», în care îl avea partener pe Sidney Poitier

În alte roluri: Nigel Patrick, Keith Michell, Oscar Homolka.

Foto: COLUMBIA FILMS

telegrame

● *«Perechilor» se intitulează noul film, alcătuit din schecluri, al lui Mario Monicelli. Protagonista uneia dintre ele este Monica Vitti.*

● *După filmul lui Rappeneau «Însurătoii anului II» — ale cărui filmări vor avea loc, în bună parte, în țara noastră — Martène Jobert este chemată la Londra pentru comedia polițistă «Prinde-mi un spion».*

● *Burt Lancaster, Robert Ryan și Lee J. Cobb sînt parteneri în filmul regizorului englez Michael Winner «Omul legii»)*

● *Karel Kachyna, care a terminat filmul «Un domn caraghios», se pregătește să ecranizeze un roman al scriitorului australian Alan Marshall.*

● *După o întrerupere de cinci ani, unul din veteranii filmului american, Howard Hawks, se apucă din nou de lucru. Bineînțeles, tot de un western: «Rio Lobo». Protagonist — John Wayne, aflat la cel de-al 201—lea film al său.*

● *Luc Moulet a solicitat colaborarea lui Jean-Pierre Léaud, unul dintre cei mai reprezentativi actori francezi ai tinerei generații (băiatul din «Cele 400 de lovituri»),pentru filmul său «neopicaresc» «Marea călătorie». Parteneră îi va fi Colette Descombes, o proaspătă vedetă.*

● *O știre recentă se informează că în distribuția filmului «Julius Caesar»,ale cărui turnări au loc în studiourile londoneze Boreham wood, cu Charlton Heston în rolul principal, a fost inclus și Richard Chamberlain, strălucitul interpret al lui Ralph Touchett din serialul «Portretul unei doamne (fotografia de sus).*

tv

de Felicia ANTIP

...LIMBA CE-O VORBIM

Elegant, domn, admirabil amfitrion (de altfel singurul supraviețuitor al nobilei instituții a amfitrionatului), Sorin Stati n-a lăsat să se ghicească ce gîndea cînd invitata sa, profesoară de română, critica necruțător stilul unor manuale de limba română, trîntind în fiecare frază o construcție ca «în ceea ce privesc exemplele», «să împieteze nivelul» sau altele și mai și. Dar pentru conferențiarul universitar Sorin Stati o asemenea situație penibilă constituie o excepție. Invitații emisiunilor sale, mereu alții, sînt aproape totdeauna personalități interesante care au ceva de spus și știu cum să spună ceea ce au de spus. Și alți colegi au remarcat bine condusa discuție despre stilul cronicii de film cu participarea criticilor Adina Darian și Gelu Ionescu. Se vedea că se simt la îndemînă, că le place să stea de vorbă cu Sorin Stati, că nu au fost reuniți la întîmplare în jurul acelaiași mese, că sînt oameni cu afinități, deopotrivă agasați de platitudinea sau de prețiozitatea stilului anumitor cronici.

De ce nu pot beneficia și alte rubrici ale televiziunii de contribuții de același calibru? În cazul unora dintre ele, răspunsul este simplu: pentru că posibilii colaboratori interesanți sînt atrași și stimulați de un animator ca Sorin Stati dar preferă să se eschiveze, sau dacă acceptă colaborarea o fac pe propriul lor risc atunci cînd nu pot găsi un limbaj comun cu responsabilul rubricii. O fi de vină sărăcia imaginației mele, dar nu mi-l pot închipui pe Gelu Ionescu — așa cum nu mi-l pot închipui nici pe Ecaterina Oproiu, nici pe Radu Cosașu, nici pe Marin Sorescu — participînd la o discuție condusă de Eugen Atanasiu. Căci afinitățile spirituale sau lipsa lor, compatibilitățile și incompatibilitățile în materie de înclinații, de repulsii, de atitudine intelectuală, joacă, de la un anumit punct în sus, un rol decisiv. Rubrica de cinema — redusă acum ca dimensiuni și înglobată în «Rampa» — reprezintă un exemplu, din păcate nu singurul, de situare a unei emisiuni sub nivelul publicațiilor de specialitate sau al unor rubrici similare din ziare sau reviste.

Cea mai frapantă a fost — în zilele Campionatului mondial de fotbal — discrepanța dintre cronicarii sportivi ai televiziunii și cei ai presei scrise. În timp ce o elită a scriitorimii române — Eugen Barbu, Teodor Mazilu și Ion Băieșu din Mexic, Fănuș Neagu, Radu Cosașu, plus Belphegor și Adrian Suplinitorul de la București — umplea coloane de gazetă cu idei neapărat originale prinse în vorbe bine ticluite, televiziunea se bîlbîia penibil, îngrozitor, sub limita minimă atinsă vreodată de ea însăși. Nu mi-aș îngădui, Doamne ferește, să fac vreo comparație între stilul scriitorilor căzuți în patima fotbalului (sau trebuie poate să spun ridicați pînă la ea?) și desăvîrșitul agramatism al crainicilor din studioul televiziunii — cu excepția, firește, a lui Constantin Diamantopol, totdeauna corect, serios, priceput. Un prieten — care nu mă iartă că mi-am permis să aud de existența lui Adamache înainte de primul gol de la Guadalajara și care în supremul dar altminteri curtenitorul său misoginism păzește cu strășnicie templul zeului fotbal de atingerea impură a femeilor — mi-a împărtășit totuși, în taină, părerea lui. Și Țopescu — crede prietenul meu — poartă o parte din vină, pentru că evită să se înconjoare de colaboratori cu perspective de a ajunge atît de buni încît să-l concureze. Așa să fie? Mi-ar părea rău să-mi întunec cu asemenea bănuieli excelenta părere pe care, la fel cu toți telespectatorii, o am despre Țopescu. Oricum, nu numai Țopescu — pe care, vorba colegului său Bădescu, l-am auzit în prima parte a formidabilului meci Brazilia-România «numai în direct» — este răspunzător de apariția pe micul ecran a celor mai inadmisibil de nepregătiți reporteri din întreaga scurtă istorie a televiziunii române. De la Guadalajara, Țopescu care să i se spună cînd se va primi imaginea pentru ca să adapteze corespunzător stilul comentariului său bivalent. Bădescu uită, pur și simplu uită să-i comunice micul amănunt. Dar nu acesta este lucrul cel mai grav. Tot ce ne declară din studio ciudat de slabii colegi ai lui Țopescu este nu numai plat, anost, lipsit de fantezie și de pasiune, dar și teribil de stingaci, de prost exprimat. Este oare calificat să apară pe micul ecran un om care pronunță «haut» sau «agenția Roaiter»? Cum reacționează conducerea televiziunii cînd aude «figurile de stil» și referirile așa-zis culte ale angajaților ei de la secția sport? Nici o emisiune nu are atîția ascultători. Nici o emisiune nu răspîndește o vorbire atît de agramată. Sînt lucruri care pot aștepta. Există slăbiciuni care se pot înlătura încetul cu încetul. Aici însă limitele decenței și ale răbdării au fost prea de tot depășite.

De dragul prietenului invocat mai sus, să închei totuși pe un ton mai «feminin», cu o scurtă referire la o serie de emisiuni despre care voi scrie cu multă plăcere și mai pe larg: emisiunile muzicale. Am urmărit ceea ce responsabilul lor, Vasile Donose, avea să ne spună despre ultima stagiune a orchestrei simfonice a Radioteleviziunii mai mult pentru a afla ce cere o-sa unei asemenea orchestre. Și am descoperit o concepție foarte avansată, targime de spirit, o perfectă înțelegere a exigențelor actuale în materie de muzică. Pentru cine a ascultat această pătrunzătoare analiză, nouă pondere a muzicii bune în programele televiziunii nu mai constituie o surpriză. Iată un domeniu în care avem dreptul la cele mai avîntate speranțe.

Fotografii de S. STEINER

Celibidache la București

Născut în orașul Roman la 28 iunie 1912, Sergiu Celibidache a plecat în lume în anii tinereții și a revăzut pămîntul țării la vîrsta părului argintat, la apogeul gloriei sale artistice. În fruntea formației simfonice a Radiodifuziunii suedeze, Sveriges Symfoniorkester-Stockholm, pe care a făcut-o să sune cum vrea el, adică perfect, neîntrecutul dirijor, «vrăjitorul», «demonul», cum i se mai spune, a dăruit iubitorilor de muzică adevărată din țara noastră emoții artistice copleșitoare, fiorul artei sale incomparabile.

Alăturîndu-ne aplauzelor neprecupețite cu care publicul numeros al celor cinci concerte l-a răsplătit, ne facem o plăcută îndatorire în a prezenta cîteva imagini ale maestrului, surprins pe podiumul dirijoral în atitudini atît de caracteristice.

Fotografie de Elena GHERA

Cocoşul. Bronz — 1935. Muzeul de artă modernă — Paris

DUPĂ ATÎTA VREME,
BRÂNCUŞI SE ÎNTOARCE
ÎN ŢARĂ AUREOLAT
DE O GLORIE ETERNĂ.
VINE CU TOATE VISELE LUI
ÎN PIATRĂ, MARMURĂ,
LEMN SAU OŢEL
VISATE POATE DE MILENII
DE OAMENII UMILI
AI ACESTOR PĂMÎNTURI.
NU SE ŞTIE DACĂ UNDEVA
SAU CÎNDVA TOŢI ACEŞTI OAMENI
CARE STAU SUB UMBRA CARPAŢILOR
NU I-AU SPUS BĂTRÎNULUI
NOSTRU PATRIARH:
«IA DRAGOSTEA NOASTRĂ
PENTRU FRUMOS, PENTRU ROTUND,
PENTRU PERFECŢIUNE
I ŞI SCHIMBĂ LEGILE BĂTRÎNE
ALE ARTEI».
DA, POATE
I-AU SPUS UNDEVA, CÎNDVA...
I ŞI EL S-A SUPUS
GLASULUI ACESTA CARE VINE
DIN INFINITUL NEAMULUI NOSTRU
ŞI A SCHIMBAT ANTICUL ÎN MODERN.
CINEVA SPUNEA CĂ ÎN ANUL 2000
OPERELE LUI VOR ÎMPODOBI
TOATE PIEŢELE LUMII.
ANUL 2000 E ATÎT DE APROAPE
I ŞI PIEŢELE, PARCURILE
I ŞI STRĂZILE LUMII
AU ŞI ÎNCEPUT SĂ SE UMPLE
DE FORME CREATE ÎN SPIRITUL LUI,
I ŞI OAMENII ÎI SÎNT RECUNOSCĂTORI.
BĂTRÎNUL PATRIARH BRÂNCUŞI
S-A REÎNTORS DECI,
DĂRUIND PRIVIRILOR NOASTRE
PĂSĂRILE SALE,
PE REGELE REGILOR,
PE ADAM ŞI EVA,
COCOŞUL
I ŞI ŢESTOASA SA ZBURĂTOARE
I ŞI MULTE ALTE FIINŢE SAU FORME
PE CARE LE-A CIOPLIT CU TRUDĂ
I ŞI LE-A ŞLEFUIT CU NESPUSĂ
TĂCERE ŞI RĂBDARE,
CA NOI SĂ LE PRIVIM
CU PIOŞENIE
ÎN URIAŞA SALĂ
A MUZEULUI DE ARTĂ.
BINE AI VENIT,
ETERNUL NOSTRU PĂRINTE!

BRÂNCUŞI

Primul strigăt. Lemn — 1913 Muzeul de artă modernă — Paris

UN CLASICISM DINCOLO DE HELLADA

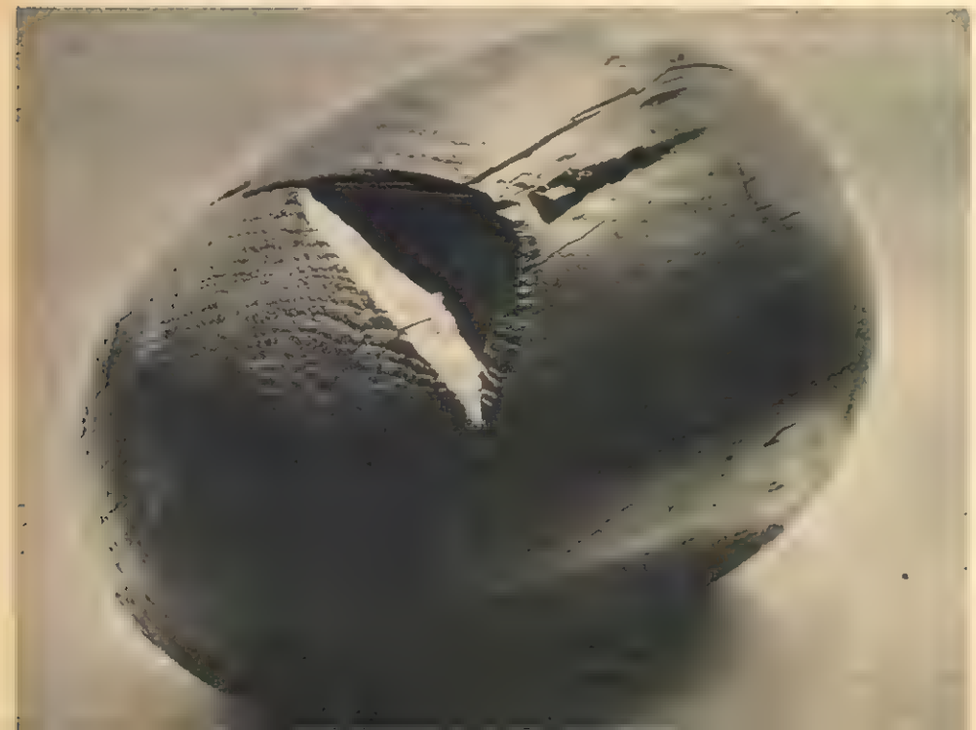

de Dan HĂULICĂ

Fotografii de Dan Er. GRIGORESCU

Încă din secolul al XIX-lea, Renan, în *Rugăciunea pe Acropole*, exaltîndu-şi idolul — inteligenţa greacă — spunea că ochii lui Pallas Atena nu puteau percepe totul, în inerta lor seninătate. Dimpotrivă, ce efort de a lărgi privirea, în ochii fără măsură de mari ai Domnişoarei Pogany! Convexitatea lor, dînd un monstruos unghi de viziune, nu rezultă dintr-o simplă criză de virtuozitate. Ochiul înghite chipul ca o emblemă absolută a fiinţei, acest ochi fascinant devenind el însuşi divinitate.

«Păşeşte prudent — sfătuia un vechi poet al Orientului — căci micul bulgăre de pămînt pe care-l zdrobeşti a fost poate ochiul visător al unui adolescent».

Cînd sîntem sub privirea ochilor uriaşi, caracteristici chipurilor brâncuşiene, nu auzim vocea tragică a ţărînei,

Mlle Pogany.
Marmură — 1931
Muzeul
din Philadelphia

Pasăre
în spațiu.
Bronz — 1924.
Muzeul
din Philadelphia

Adam
și Eva.
Lemn — 1921.
Muzeul
Guggenheim —
New York

Studiu
pentru portretul
d-nei Meyer
Lemn — 1924
Muzeul
de artă
modernă —
Paris

Regele
regilor.
Lemn — 1924
Muzeul
Guggenheim —
New York

Vrăjitoarea.
Lemn — 1916.
Muzeul
Guggenheim —
New York

Tors
de băiat.
Lemn — 1916.
Muzeul
din Philadelphia

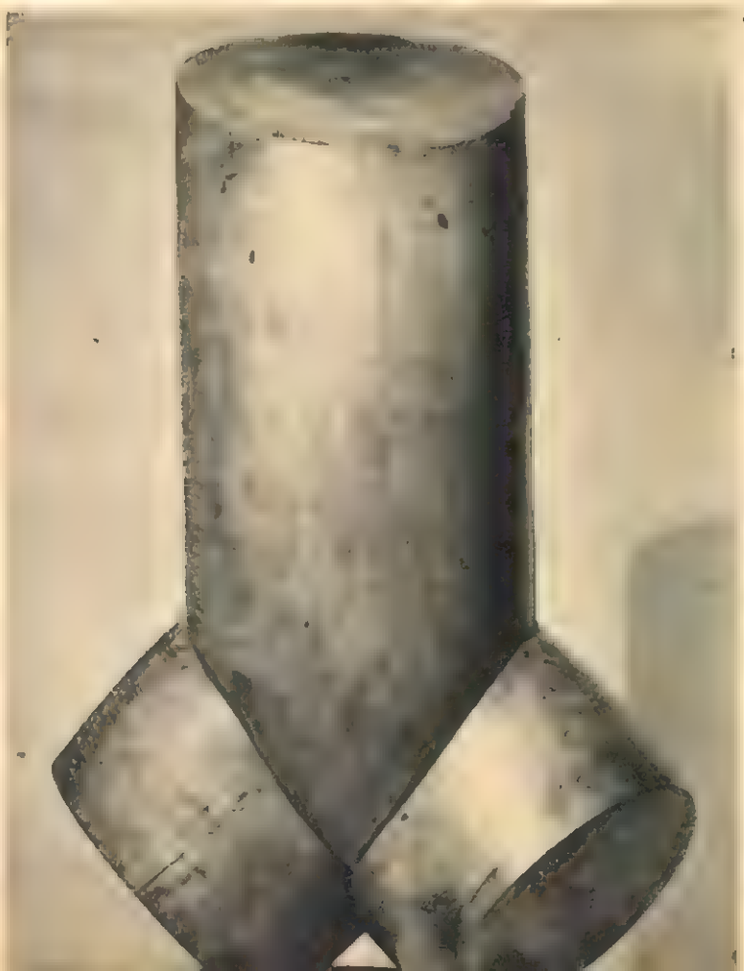

nu ghicim nici o lucire de moarte. Dimpotrivă, se desprinde din ei o gravă forță creatoare.

Din două trupuri care se înlănțuie, reprezentate pe *Poarta sărutului*, din această fuziune vitală, rezultă de asemenea un ochi fatidic, repetat de șase ori pe fețele monumentului. Brâncuși dorea perechilor de îndrăgostiți să treacă sub arcul acesta, ca să le aducă fericire. Aceste multiple priviri reduse la simpla lor expresie geometrică, departe de a fi sterilizante, exaltă și fertilizează viața. Iar *Poarta sărutului*, ea însăși, unește pe de o parte o voce, chtoniană, a materiei aspre, impure, și pe de altă parte hieratismul sublim al acelor embleme solare — prezente, sub alte aspecte, în ornamentele folclorice, ca și în monumentul roman de la Adamclisi.

BRÂNCUȘI

La fel, nimic hibrid în cutare invenție decorativă pe care o regăsim pe o poartă țărănească: țestoasa, simbol de perenitate absolută în mitologiile îndepărtate ale Orientului, ia aici aspectul unui soare despletit. Broască țestoasă și soare — stranie și semnificativă întîlnire între lumea tîrîndu-se obscur și între limpezimea de cleștar a cerului! Nimic, în această fuziune, dintr-o dialectică de contraste livrești; sîntem în planul spontan al unei culturi primare, care posedă sensul duratei mute și tenace.

A înțelege astfel acordul dintre om și lume înseamnă a stăpîni premisele unui clasicism alt fel decît rezidual sau bastard. În gîndirea artistică a lui Brâncuși, *Grecia* eternă nu este raportată la logica citatelor erudite, ea este original echivalată, fără pastișă, într-un mod aproape inconștient: asta a fost problema unei civilizații organice ca aceea a țăranului român, asta este problema marelui creator care, senin, și-a pus pecetea pe întreaga noastră epocă.

UN CLASICISM DINCOLO DE HELLADA

Țestoasă-zburătoare
Marmură — 1940.
Muzeul Guggenheim — New York

Principesa X.
Bronz — 1916.
Muzeul din Philadelphia

M-elle Pogany.
Bronz — 1933
Colecția Wintersein — Philadelphia

Portretul lui Eileen.
Marmură — 1923.
Muzeul de artă modernă — Paris

literare

de Valeriu CRISTEA

ERSKINE CALDWELL:

PĂMÎNT AMERICAN

Nu avem ambiția de a descoperi și a inventa noi legi literare, și totuși ni se pare că o legătură există între dezvoltarea epicului și marile întinderi de pămînt. Perspectiva spațiului infinit solicită vocația naratorului, fraza se așterne după frază ca pasul după pas. Proza rusă din secolul trecut și cea americană din secolul nostru par să confirme această presupunere. Și oare însuși Homer nu și-a compus poema troiană privind către Asia?

Între marii scriitori americani de astăzi — Faulkner, Steinbeck, Dos Passos, Wolfe, Hemingway ș.a. — Erskine Caldwell (născut în 1903) deține un loc important. Deși s-a făcut cunoscut și ca autor de romane, terenul său preferat rămîne genul scurt, în care dovedește o adevărată virtuozitate. Situată la granița dintre obiectivare și discretă participare, proza lui Caldwell e de o simplitate înșelătoare, de o accesibilitate prin care transpare mai ușor formula enigmatică și derutantă a originalității sale. Ceea ce pare la început un simplu decupaj lucid, un text de adițiune realistă, se complică treptat prin grotesc și fantastic. Categoriile sociale în care scriitorul operează recrutările de personaje cele mai masive sînt cele de la baza piramidei sociale, iar viața pe care schițele și nuvelele sale o evocă este cea de toate zilele. Literatura lui Caldwell este, ca atîtea altele, o literatură a cotidianului, dar a unui cotidian exploziv. Provincia atît de des descrisă aici nu mai reprezintă *locul unde nu s-a întîmplat nimic*. Cîte o rafală de violență îi trezește din cînd în cînd din toropeală pe locuitorii ei. Tipul uman reprezentativ al prozei lui Caldwell este un amestec original de obtuzitate și candoare. Strîns încorsetat în legile și prejudecățile unei comunități sociale pe deplin închegate, el păstrează în același timp și un rest de inocență primară. Consecventă în orientările ei interioare, definitorii, proza lui Caldwell oferă totodată spectacolul unei fluctuații derutante de nuanțe. Tema și tonul diferă sensibil de la o schiță la alta. Cîte deosebiri, de exemplu (pe fondul unei identități de structură, desigur), între povestea mariajului condiționat de greutatea (în kilograme!) a pretendentului, plină de un umor liniștitor *(Cum a cucerit-o pe Susie Brawn)*, și acea suită de cruzimi, executată într-un crescendo magistral, din *În genunchi, cu fața spre soare* sau între *Geme țara de suedezi*, o excelentă comedie a închistării filistine, și nuvela de un grotesc terifiant, *Foarte mulți bărbați*, în care tonul insistențelor de negociere al unei mame, silită să-și vîndă un copil (o fetiță de 11 ani) pentru a-i hrăni pe ceilalți, pe lîngă un amator de minore care se lasă greu amintește de acea inimitabilă «voce» de canibal voios din *Modestă propunere*... de Swift. Vocația umorului coexistă la Caldwell cu fascinația violenței.

Nu putem încheia această scurtă recenzie mai înainte de a sublinia meritul întreit al lui Ioan Comșa, care într-o ediție îngrijită în mod exemplar ne oferă o traducere excelentă, precedată de un studiu introductiv foarte documentat și însoțită de note oportune. Pentru bilanțurile de sfîrșit de an, iată un nume ce ar trebui să figureze neapărat în agendele criticilor.

F UMOR

de peste hotare, fără cuvinte

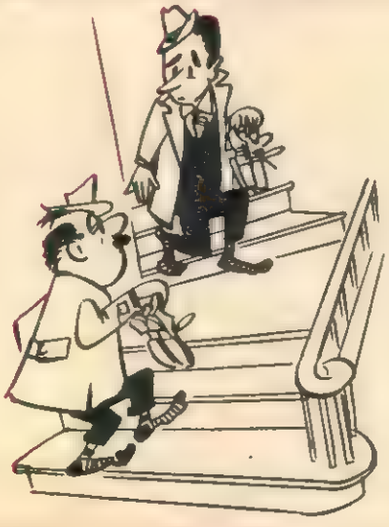

ÎNTINS

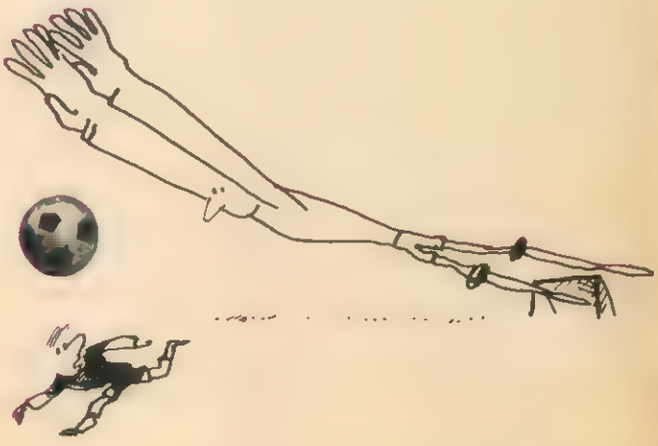

ORIZONTAL: 1) Întindere — Nu se întinde la vorbă (fem.). 2) Întind pasul — Se întinde pentru lipit. 3) Ore! — A se întinde în timp — Se întinde oaspeţilor. 4) Nu se întinde (fem.) — Întinde curse. 5) Nu contractează boli — Notă muzicală — Nici ieri, nici mîine. 6) Personaj legendar — Cu pînzele întinse — Alfa şi omega. 7) Unitate de plasticitate — A se întinde la caşcaval (fig.). 8) O-ntind cînd e lată — Ceaşcă 9) Poet român, autor al versurilor: «Cum vînătoru-ntinde-n crîng/ La păsărele laţul/ Cînd şi-oi întinde braţul stîng/ Să mă cuprinzi cu braţul» — Intrare. 10) Se-ntinde cît e de lung — Întinde coarda. 11) Cuprins, întindere (reg.) — Îţi întinde mîna la nevoie.

VERTICAL: 1) Servesc la întinsul rufelor — A o-ntinde. 2) Se întinde pe gene — Vorba lui moş Martin. 3) Extremităţi de silozi — Se-ntind la vorbă (fem.). 4) A se întinde (reg.) — Lipsit de urechi (zool.). 5) Verb pe întinsul ogoarelor — Pictor român. 6) Specie de graminee — Denumirea islandeză a oraşului Ennis. 7) Constanţa (abr.) — Întindere — Vehicul rustic. 8) A vui — Întinderi de mînă. 9) Notă muzicală — A iubi — Întrebare. 10) A întinde un braţ protector — Ratat. 11) La locul lui — Sud-sud-est. 12) Întinsă, largă.

Giuseppe NAVARRA

Dicţionar: ERI, PLA, ARET, ANOT AIRA, INIS.

Dezlegarea jocului «LA ORA FOTBALULUI» apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) LUCESCU — RIMA. 2) ITALIA — RANIT. 3) MARINIMOSI — A. 4) I — UNO — ADAMEC. 5) TITANIC — RIVA. 6) ANA — IN — PITIT. 7) TI — FM — BUTADA. 8) ATAC — PIN — BE. 9) — IT — PELERINA. 10) BALOANE — ALTI. 11) ALERGĂTOR — IS. 12) RATA — REPETAT.

BITTER
Pentru o bună dispoziție la gustul dv. rafinat
29
MIA

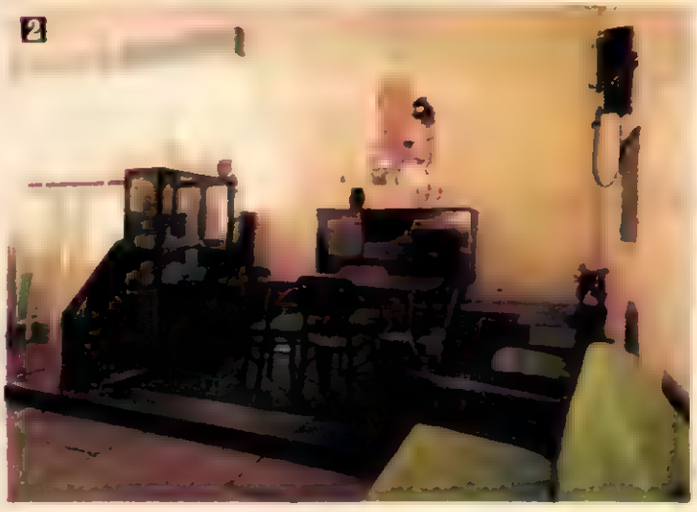

În relația OM - CADRU - MOBILIER:

ACORD PERFECT!

Pentru omul modern, deosebit de sensibil la factorii de mediu — lumină, sunet, culoare, formă etc. — mobilarea fiecărei camere devine o problemă importantă care se cere rezolvată pe baza unei orientări precise, pentru asigurarea unui acord desăvîrșit între sensibilitatea personală, cadrul și elementele care-l compun.

Pentru a veni în întîmpinarea preferințelor dv. cînd aveți de mobilat, spre exemplu, una din acele camere-tampon situate între dormitor și bucătărie, întreprinderile Ministerului Industriei Lemnului au conceput și lansat în fabricație, pe scară industrială, cele mai moderne tipuri de sufragerii.

Vă prezentăm în numărul de față trei din aceste garnituri care au cunoscut un remarcabil succes de public și care stau la dispoziția dv. în magazinele de specialitate.

Astfel, sufrageria ARGEȘ (foto 1), compusă din bufet, servantă-vitrină, masă cu placă extensibilă, bibliotecă-etajeră, măsuță pentru televizor și radio, 6 scaune tapițate, este pur și simplu cuceritoare.

Linii de o eleganță desăvîrșită, construcție din materiale de cea mai bună calitate, un finisaj îngrijit, cu lacuri poliesterice care asigură luciul-oglindă al suprafețelor exterioare, totul conferă sufrageriei ARGEȘ — și implicit apartamentului dv. — o notă de cel mai bun-gust, în armonie desăvîrșită cu însăși receptivitatea dv. la ideea de frumos.

O altă garnitură, care se confundă cu noțiunea de sufragerie modernă și al cărei nume a ajuns, desigur, la cunoștința dv., este ASTOR (foto 2). Realizată după o concepție dintre cele mai evoluate, cu linii suple, suprafețe drepte, avînd piesele componente susținute pe picioare tronconice demontabile, această garnitură furniruită cu mahon a fost ornată cu un fileu decorativ din lamelin, la toate piesele componente, detaliu care adaugă ansamblului un plus de rafinament și eleganță. Compusă din bufet, vitrină, masă extensibilă, măsuță și scaune (se pot livra 6 sau mai puține), sufrageria ASTOR răspunde prompt necesității de amplasare a unei garnituri complete în spații mai reduse.

Pentru amatorii de confort total, întreprinderile MIL oferă încă o soluție, la fel de convenabilă: sufrageria MAGNOLIA (foto 3).

Vitrină-bufet, servantă, masă extensibilă, măsuță pentru reviste, cu grătar înclinat, măsuță pentru servit și 6 scaune tapițate. La aceste piese componente s-a adăugat o canapea extensibilă cu ladă de așternut și tapițeria din poliuretan spongios cu o grosime de 120 mm, precum și două fotolii, piese cu care se poate amenaja — fie în același cadru, fie separat — un colț de recreere sau un veritabil hol.

Iată, așadar, toate elementele utile și estetice întrunite într-o singură garnitură de autentic living-room, în cadrul căruia veți petrece cele mai agreabile ceasuri ale zilei, cu familia dv. sau cu invitați oricît de pretențioși.

Cît despre aceștia din urmă, puteți fi siguri că ei vor fi pur și simplu uceriți de noua înfățișare a sufrageriei dv., dar mai ales de inspirația și bunul-gust de care ați dat dovadă cînd ați ales o garnitură ARGEȘ, ASTOR sau MAGNOLIA.

Căci într-adevăr față de calitățile și aspectul atrăgător al fiecăreia dintre ele, rămîne numai dificultatea alegerii.

Ion Valeriu POPA

PUBLICITATE

varietăți

noi achiziții la „telekiana" din tg. mureș

Biblioteca documentară «Teleki-Bolyai» din Tg. Mureș, înființată între anii 1799 și 1805 sub denumirea de «Teleki-theka», cuprinde zeci de mii de volume și documente reprezentative din secolele XV-XVIII, printre care și un număr mare de exemplare unice și incunabule. Conducerea bibliotecii completează continuu acest tezaur inestimabil de cultură cu noi achiziții. Printre acestea se găsește și calendarul pe care îl reproducem, tipărit la Brașov în anul 1632.

Lista celor mai valoroase achiziții din ultima vreme mai cuprinde un exemplar original din «Cazania» mitropolitului Varlaam (Iași — 1643), un exemplar rarisim al «Ceaslovu»-ului tipărit tot la Iași, în 1777; lucrarea «Missale Romanum» (Veneția — 1498); opera lui Petrus de Palude: «Sermones Thesauri novi de sanctis» (Strasbourg — 1488); Biblia de la București (1688), întîia traducere integrală a Bibliei tipărite în limba română, precum și «Noul testament de la Bălgrad» (Alba Iulia — 1648).

Ștefan ISZÁK

Dacă admitem că ou acesta gigant, de 3 metri lungime, realizat de sculptorul elvețian Herbert Distel, este un obiect de artă, atunci va trebui să admitem și că el este primul obiect de artă care traversează Atlanticul cu mijloace de navigație proprii. La sfîrșitul lunii iunie imensul ou din poliester va fi lansat de pe coasta insulelor Canare în Atlantic iar curenții oceanici îl vor purta pînă în Golful Mexic sau pe țărmul Venezuelei, unde se crede că va ajunge în circa 30—45 de zile. Obiectul este înzestrat cu cîteva aparate de mare precizie pentru măsurat timpul și cu o cameră de luat vederi, care se va declanșa automat la fiecare 20 de minute, pregătind astfel un fel de jurnal de bord sau documentar — dacă vreți — filmat.

între artă și știință

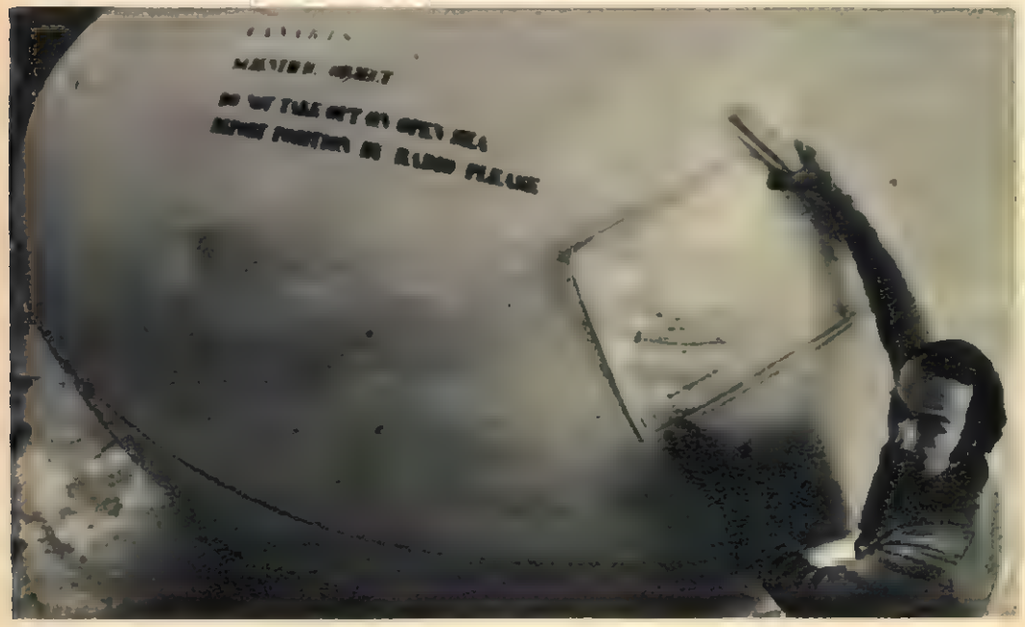

ÎNȚELEPȚII PRINTRE NOI

● *Nu există nimic mai pasionant decît o cheie, atîta timp cît nu știi ce poți deschide cu ea.*
M. Maeterlinck

● *Luxul va deveni inutil cînd toți oamenii se vor putea bucura de el.*
Louis Aragon

● *O memorie bună trebuie să țină minte în primul rînd ce să uite.*
Picasso

● *Trebuie să ne resemnăm că îmbătrînim, de vreme ce a îmbătrîni este singurul mijloc de a trăi mai mult.*
Charlie Chaplin

● *Bine e în orașele cu climă polară, în care există «nopți albe»! Nimeni nu-ți mai poate reproșa că-ți pierzi nopțile.*
I. Ilf

● *Omenirea progresează datorită tuturor lucrurilor imposibile care au fost totuși realizate.*
Bertrand Russel

● *Grele vremuri! Uneori trebuie să te lipsești de niște lucruri la care bunicii nici nu s-au gîndit.*
I. Tuvin

● *Nici ceasurile de aur nu au mai mult de 60 de minute.*
Jack Lemmon

● *E uluitor cît poate fi de greu să stîrnești ecoul într-un cap gol.*
Stanislav Leč

● *Unii oameni sînt considerați mari pentru că sînt măsurați împreună cu piedestalul pe care obișnuiesc să stea.*
Seneca

RECORDURI ȘI PERFORMANȚE

● *PRIMA bibliotecă organizată din lume a fost cea de la Ninive, vechea capitală a Asiriei. Fondată de regele Asurbanipal (669-626 î.e.n.), biblioteca era formată din tablete de lut rînduite sistematic după conținutul lor și înregistrate și marcate metodic pentru a putea fi ușor găsite. «Cărțile» erau așezate pe rafturi de lemn, în teancuri, pe lat, una deasupra alteia. Pe muchia exterioară a fiecăreia era scris pe scurt «titlul» lucrării respective, de fapt prima propoziție din text. Au mai fost găsite în zilele noastre 30 000 de tablete.*

● *CEA MAI MARE bibliotecă din antichitate a fost întemeiată de Ptolemeu în anul 320 î.e.n., la Alexandria. Biblioteca cuprindea 700 000 cărți (mai bine-zis, suluri de papirus). Catalogul, întocmit de custodele bibliotecii, poetul și filozoful Callimah, era alcătuit din nu mai puțin de 120 de volume, pentru fiecare autor fiind anexat cîte un comentariu special.*

● *PRIMA bibliotecă în care a fost introdus sistemul împrumutului cărților la domiciliu a fost cea a Universității Sorbona din Paris. Primii cititori au fost înscriși în registrele bibliotecii în anul 1822.*

● *CAPITALA cu cele mai multe biblioteci este Moscova, unde se găsesc 4 000 de asemenea instituții. Cea mai mare este biblioteca «Lenin», cu 25 milioane de cărți, ocupînd 25 kilometri de rafturi.*

● *CELE MAI VECHI școli cunoscute în istorie au funcționat în Sumer. «Casa tăbliței», adică școala, era condusă de ummia — «părintele școlii», elevii fiind numiți «fii ai școlii». Existau profesori de limbă sumeriană, de caligrafie și desen și un «responsabil cu biciul».*

● *PRIMA universitate din lume a fost înființată la Fez (Maroc) în anul 859, funcționînd și astăzi în același local. Era inițial o instituție de învățămînt teologic. Prima universitate laică a fost întemeiată în anul 986 la Al Azhar în Egipt. Se predau acolo numai «cele patru științe fundamentale»: matematica, astronomia, medicina și geografia.*

● *PRIMELE universități din Europa au fost înființate relativ tîrziu: în 1100 la Bologna, în 1150 la Paris, în 1214 la Oxford, în 1224 la Napoli, în 1348 la Praga, în 1364 la Cracovia.*

● *CEA MAI MARE clădire universitară din lume este cea a Universității «Lomonosov» din Moscova. Are o înălțime de 246 m, 32 etaje și 40 000 de încăperi.*

eva e blondă?

Da, Eva e blondă! Cu precizarea că nu e vorba de Eva, soția numitului Adam, cu fostul domiciliu în rai, ci o stră-stră-strănepoată a ei, Eva Rueber Staier, cu domiciliul la Viena, si care a primit de curînd titlul de «Miss World».
Printre alte recompense materiale care au însoțit titlul a fost și o călătorie turistică de cîteva săptămîni prin Africa, cu care prilej a fost vizitată celebra rezervație de la poalele Muntelui Kilimanjaro. Iat-o pe blonda și frumoasa Eva solemn sărbătorită de un grup de cetățeni de toate vîrstele, membri ai tribului Masai.

Auzind el, Toto, cu domiciliul în Homosassa Springs, Florida, că timpul e bani, a tălmăcit sloganul pe limba (și pe interesele) lui cu «timpul e banane», și-a făcut rost de patru ceasuri de mînă, cronometre antimagnetice, acvafuge, cu secundar central. De unde și-a făcut rost de ele? A, uitasem să spunem: Toto este o vedetă a televiziunii americane.

time is money

Dacă ar fi să credem ce vedem cu ochii noștri, pentru vopsirea Turnului Eiffel ar fi de-ajuns o oală de vopsea, operația n-ar dura decît cîteva minute, iar vopsitorului nici scară nu i-ar trebui pentru treaba asta.
Glumă de fotograf, deh!

încă un minut și gata!

glob-comentar

Dic. BABOIAN

FACTORI DE UNITATE

La zece mii de kilometri distanță de patria noastră, în două țări socialiste de care ne leagă puternice sentimente de prietenie, au fluturat zile în șir steagurile tricolore, în semn de cinstire festivă a României socialiste, cu prilejul vizitei — în R.P.D. Coreeană și R.P. Chineză — a delegației Marii Adunări Naționale și a Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România.

Expresie elocventă a preocupării constante a conducerii noastre de partid și de stat de a aborda creator și de a dezvolta în permanență raporturile de prietenie, alianță și colaborare frățească cu toate țările aparținînd sistemului mondial socialist, vizitele delegației române conduse de tovarășul Emil Bodnaraș, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R., vicepreședinte al Consiliului de Stat, se încadrează, ca atare, în ansamblul activității internaționale multilaterale și rodnice desfășurate de partidul și guvernul nostru.

Recunoașterea caracterului constructiv și creator al pozițiilor pe care se situează consecvent România socialistă și-a găsit expresia în cuvintele pline de simpatie și căldură rostite la adresa conducerii noastre de partid și de stat, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, de către personalități conducătoare chineze și coreene.

În ziua sosirii delegației române, ziarul «Jenminjibao» a publicat un editorial în care se exprimă bucuria sinceră a poporului chinez față de succesele importante obținute de poporul român. O înaltă apreciere a fost acordată în R.P. Chineză și R.P.D. Coreeană solidarității active a României cu lupta dreaptă a popoarelor din Indochina.

Pe acest fundal al stimei tovărășești și al respectului reciproc se dezvoltă legăturile multilaterale pe linie de partid și de stat. Este un deziderat permanent al țării noastre ca aceste relații să se extindă și să se intensifice în interesul fiecăreia dintre țările noastre și implicit în favoarea creșterii forței și unității tuturor țărilor socialiste, a tuturor partidelor comuniste și muncitorești. Acesta a constituit de altfel conținutul, sensul major al misiunii cu care au fost investiți solii poporului român, întîmpinați cu solidaritate frățească, cu prietenie tovărășească la Phenian și Pekin.

Legăturile trainice de prietenie și solidaritate dintre România socialistă și China socialistă, dintre țara noastră și Coreea socialistă au rădăcini solide, adînci, precum și reale perspective de creștere, pentru că ele se bizuie pe asemenea *factori de unitate* ca: *identitatea orînduirii sociale, comunitatea ideologică marxist-leninistă și aplicarea ei creatoare, interesele comune ale luptei împotriva imperialismului*

Acești factori vitali oferă — se înțelege — un vast cîmp de afirmare oricăror forme de cooperare în toate domeniile construcției complexe a socialismului, în virtutea principiilor inalienabile de egalitate deplină în drepturi, de respectare reciprocă a independenței naționale și a suveranității, de neamestec — sub nici o formă — în treburile interne.

Contactele și schimburile utile de păreri de la Phenian și Pekin, cordialitatea cu care delegația română a fost primită de conducătorii de partid și de stat ai țărilor gazdă, prietenia caldă manifestată în cele mai diferite forme, și cu acest prilej, de poporenle chinez și coreean, față de țara și poporul nostru, demonstrează o dată mai mult ce forță uriașă, mobilizatoare, reprezintă *factorii de unitate*, atunci cînd aceștia acționează nestingherit pe tărîmul fertil al unor raporturi principiale între partide, țări și popoare profund atașate cauzei comune a socialismului și păcii.

Nicolae LUPU

DIALOG ACTIV

Viața internațională cunoaște în ultimul timp o intensificare a contactelor și schimburilor de vederi între conducătorii statelor europene, între factori de răspundere din state cu sisteme sociale diferite. România, punînd în centrul politicii sale externe prietenia și colaborarea cu țările socialiste, își aduce totodată, împreună cu celelalte state socialiste, contribuția la procesul coexistenței pașnice și al colaborării cu statele europene avînd un sistem social diferit. Franța a avut ca oaspete pe înaltul său al poporului român, președintele Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu. Curînd, președintele Consiliului de Miniștri al țării noastre, Ion Gheorghe Maurer, va avea convorbiri în Republica Federală a Germaniei cu conducătorii acesteia. La Moscova, Bonn, Varșovia, Erfurt, Kassel s-au desfășurat și se desfășoară convorbiri între U.R.S.S., R.P. Polonă, R.D. Germană cu Republica Federală a Germaniei. Franța a găzduit pe ministrul afacerilor externe al U.R.S.S., A. Gromiko, cu care prilej a fost anunțată vizita președintelui francez, Pompidou, în U.R.S.S.

Acest dialog activ între factorii de conducere ai statelor socialiste din Europa cu ai celorlalte țări europene răspunde unor necesități obiective reciproce, intereselor păcii și colaborării în Europa, ca și în lumea întreagă.

Să ne aducem aminte că era o vreme cînd însăși posibilitatea și utilitatea unui astfel de dialog erau puse sub semnul întrebării, ei întîmpina nenumărate obstacole. Promotorii războiului rece păreau tot felul de condiții, afirmînd fără nici o bază că dacă asemenea convorbiri nu au drept urmare imediată rezultate concrete substanțiale, esituația ar deveni mai gravă chiar decît dacă dialogul nu ar avea loc». Un asemenea sofism, pus în slujba divizării Europei, a fost spulberat de afirmarea realităților internaționale. Astăzi, o majoritate covîrșitoare este profund convinsă că deși problemele litigioase sînt deosebit de complexe, deși soluționarea lor necesită timp, este absolut necesar a se începe să se discute, să se schimbe opinii, să se risipească neînțelegerile și să se caute în comun soluții acceptabile. Evoluția rapidă pe plan economic și social, dezvoltarea fără precedent a științei și tehnicii conferă coordonate noi colaborării și cooperării, impun participarea neîngrădită a tuturor țărilor, fără nici un fel de discriminări, la schimbul de valori materiale și spirituale, impun înlăturarea oricăror obstacole care se mai ridică în calea relațiilor normale dintre state. Însă la capătul unor astfel de eforturi se înscrie obiectivul major al securității europene, care — așa cum arăta președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, în mesajul adresat participanților la colocviul științific de la București organizat de A.D.I.R.I. — va trebui să constituie «o premisă și o consecință a dezvoltării multilaterale — pe plan politic, economic, tehnico-științific, cultural, social — a relațiilor de colaborare dintre toate statele continentului, indiferent de orînduirea lor socială și politică».

Este evident că o întîlnire general-europeană nu va putea soluționa dintr-o trăsătură de condei multiplele probleme acumulate în Europa. Vor fi poate necesare mai multe întîlniri, o muncă serioasă de pregătire prealabilă. Dar nu trebuie, în nici un caz, ca însăși problema pregătirilor în jurul căreia se bate monedă, mai ales de exponenți ai NATO, să ducă la amînarea la infinit a acestei acțiuni destinate a promova pacea și securitatea pe continentul nostru și în întreaga lume.

George SERAFIN

SCRUTINUL ȘI REGIONALIZAREA

Primul a consacrat-o pe cea de-a doua. Care, la rîndul ei, a confirmat opțiunile electorale. Deși priveau administrația locală, alegerile din Italia au fost în esență politice. Masiva participare la vot — 91,3% — trădează dublul interes al corpului electoral: față de noua fizionomie administrativă a țării, în particularitățile sale locale și de ansamblu, și, în egală măsură, față de perspectivele soluționării în noile condiții regionale a problemelor economice și sociale aglomerate pe agenda vieții interne italiene.

Urmînd unei perioade de acute agitații sociale, despuierea urnelor avea, așadar, să confere votului regional o semnificație națională. Stînga, în ansamblu, a făcut din nou dovada vitalității sale, iar P.C.I., păstrîndu-și cîștigul de 28 la sută realizat la alegerile precedente, apare totuși consolidat și mai mult în raport cu ușorul recul al democrat-creștinilor (37,9 la sută față de 38,8 la precedentele alegeri).

Se va desfășura de acum încolo viața politică italiană pe făgașe schimbate, așa cum se spune? Cert este că cele 20 de regiuni create înseamnă mult mai mult decît o reformă regională oarecare, chiar dacă îndrăzneață. Fiecare regiune va deveni, s-ar părea, un fel de mică republică, înzestrată cu un patrimoniu propriu (domenii, porturi, resurse financiare etc.)-și cu prerogative extinse în ce privește agricultura, lucrările publice, industria, turismul și asigurările sociale. Atribuțiile și puterile consiliilor legislative vor fi definite într-o lege-cadru, a cărei intrare în vigoare urmează să se producă însă abia peste doi ani.

Decupajul regional, prevăzut în constituție încă din 1947 dar întîrziat cu peste două decenii mai ales datorită democrat-creștinilor care, aliați în vremea aceea cu dreapta, erau preocupați în primul rînd de consolidarea puterii centrale, nemulțumește astăzi îndeosebi unele partide mici, ca cel liberal (4,7 la sută din voturi), care consideră că se va ajunge la «crearea a 20 de mici parlamente ce vor reproduce în 20 de exemplare defectele și viciile parlamentului central». Dar nu toată lumea gîndește la fel, nu gîndesc mai ales în acest mod forțele politice importante ale țării cum este P.C.I., pentru care regionalizarea este departe de a însemna îmbucătățirea Italiei ca în secolele ce au precedat unitatea. «Regiunile — spunea Giorgio Amendola, membru al Biroului Politic al P.C.I. — vor crea noi raporturi între majoritate și opoziție. Stînga va conduce unele regiuni, dar chiar în acelea în care nu vom avea majoritatea raporturile se vor transforma în fața problemelor concrete. Opoziția va putea fi constructivă». Rezultatele alegerilor confirmă, într-adevăr, că în regiunea Emilia Romagna, unde și pînă acum administrația era condusă de comuniști, succesul P.C.I. este total (un reprezentant de-al său va fi de altfel președintele regiunii), iar în Toscana și Umbria, P.C.I. și P.S.I.U.P. dețin majoritatea, împreună cu P.S.I.

Este adevărat că alianțele regionale ale socialiștilor cu comuniștii pot întîmpina obstrucția social-democraților, ostili dialogului cu P.C.I. Dar, în ultimă instanță, atitudinea partidului social-democrat, riscînd un nou conflict între partidele socialiste, are toate șansele să amenințe din nou și direct însăși stabilitatea guvernamentală.

Rezultatele electorale vor menține probabil în vigoare, deocamdată, formula centru-stînga. Dar uzura suferită de partidele coaliției guvernamentale în ultimii doi ani, respectiv din mai 1968, cînd a avut loc precedenta consultare electorală, nu lasă nici o îndoială asupra stării de spirit a maselor largi, din ce în ce mai radical manifeste în revendicările lor privind înnoirea, pe planuri multiple, a societății italiene.

telex

AMSTERDAM — *Guvernul a hotărît să reducă cu o treime suprafețele horticole ale țării, fructele olandeze nefiind competitive — nici ca preț, nici calitativ — pe piața europeană. 5 000 pomicultori au demonstrat împotriva hotărîrii.*

MOSCOVA — *Se află în plină desfășurare construirea Canalului Irtîș-Karaganda, de 485 km, care va alimenta cu apă industria și agricultura unor vaste regiuni din Kazahstanul central.*

LONDRA — *Grevele totalizează, în primele patru luni ale acestui an, 3 096 000 zile-muncă.*

CHICAGO — *În nordul orașului au apărut cîteva corturi indiene. Circa 30 indieni au hotărît să rămînă acolo pînă cînd autoritățile vor asigura condiții de locuit normale celor 15 000 de conaționali ai lor care trăiesc în bidonvilurile Chicago-ului.*

RAWALPINDI — *În cadrul planului cincinal ce va intra în vigoare la 1 iulie se alocă, pentru dezvoltarea economică și socială, 75 miliarde rupii. Peste 60% din această sumă este destinată realizării unui vast program de irigații în Pakistanul de Est.*

COPENHAGA — *Danemarca a autorizat 20 de firme europene, americane, canadiene și internaționale să efectueze prospectări petroliere și miniere în largul coastelor Groenlandei, rezervîndu-și însă dreptul de a organiza exploatarea zăcămintelor descoperite.*

NEW DELHI — *Un proiect de lege prevede suprimarea anacronicelor privilegii de care se bucurau aproape 600 de maharajahi, rajahi, nababi etc. Numai pensiile lor totalizau circa 50 milioane rupii pe an.*

MADRID — *În comentariile pe care presa spaniolă continuă să le facă în legătură cu semnarea protocolului adițional al Pactului iberic se subliniază faptul că Spania își va menține neimplicarea în războaiele coloniale portugheze.*

ROMA — *«Nici o eficiență, nici o acțiune asupra tumorilor» — acesta este verdictul comisiei ministeriale special formate pentru a studia efectele serului anticanceros inventat de veterinarul Bonifacio. Se pune astfel capăt unor polemici care au durat doi ani.*

BUDAPESTA — *Potrivit contractelor încheiate anul acesta vor fi importate peste 43 000 automobile, dublîndu-se astfel volumul importului de autovehicule înregistrat anul trecut.*

TOKYO — *Corporația construcțiilor de căi ferate a prezentat proiectul unui tunel submarin între cea mai nordică insulă a Japoniei, Hokkaido, și principala insulă a arhipelagului, Honshu. Măsurînd 54 km, tunelul va fi cel mai lung de acest gen din lume.*

pe pămînt

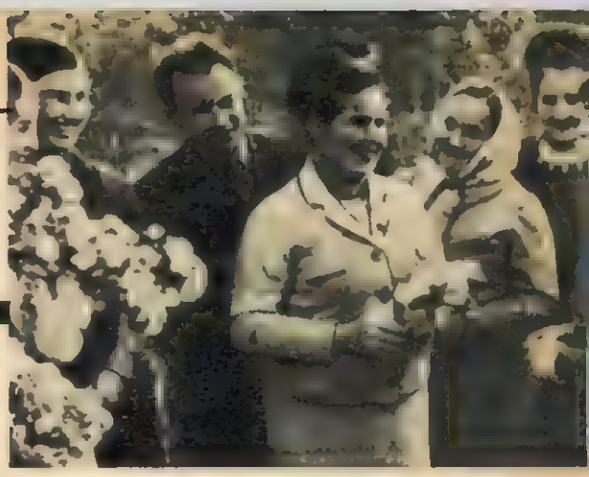

Mulgătoarea fruntașă Galina Filippovna Alexandrova, pentru a doua oară deputată în Sovietul Uniunii, se întîlnește cu alegătorii ei.

I. CIOARĂ

PE MARGINEA UNUI PRONUNCIAMENTO

Ceea ce s-a petrecut la palatul prezidențial din capitala argentiniană — ultimatumul dat de generalul Lanusse președintelui Juan Carlos Ongania, el însuși general, în timp ce reședința sa oficială din Plaza de Mayo era înconjurată de trupe înarmate — ca și ocuparea aproape simultană a postului de radio de către armată și anunțarea destituirii lui Ongania, constituie, fără îndoială, trăsături caracteristice acelui tip de lovitură de stat — «pronunciamento» — atît de specific frămîntărilor politice sud-americane. Evenimentele de la Buenos Aires evidențiază totodată — pentru a cîta oară? — rolul jucat de militari în viața politică a acestor state încă de la cucerirea independenței lor (în prezent, 11 țări latino-americane sînt conduse în mod nemijlocit de militari). Iată de ce analiza recentelor evenimente din Argentina nu poate fi desprinsă de acest context al raportului militari-politică pe întreaga scenă a continentului sud-american.

Făurite și consolidate în procesul luptei pentru scuturarea opresiunii coloniale spaniole, armatele au jucat un rol important în consolidarea tinerelor state independente latino-americane. Dar tradițiile patriotice, aspirațiile nobile ale unor comandanți ca Bolivar, San Martin, Sucre, au fost abandonate de cei ce aveau să transforme armata, mai precis vîrfurile ei, într-o «instituție națională», caracterizată de lupte intestine pentru putere, soldate cu lovituri de stat ce corespundeau intereselor reacționare ale claselor privilegiate. Asumîndu-și puterea, sau cel puțin erijîndu-se în arbitri absoluți ai scenei politice interne, «generalii nu au obținut rezultate mult mai bune decît experții civili în conducerea problemelor economice, ca să nu mai vorbim de represiunea împotriva universităților și de desființarea prea frecventă a libertăților elementare» — scria «Le Monde» referindu-se îndeosebi la «experiențele militare» ale Argentinei și Braziliei. Ar fi greșit însă să se absolutizeze. În ultima vreme, îndeosebi, pătrunderea în fruntea ierarhiei unor armate latino-americane a ofițerilor aspirînd spre libertăți democratice, spre apărarea intereselor naționale, și mai ales instalarea unor astfel de lideri militari în funcții supreme de stat s-a concretizat în schimbări de esență. Este, de pildă, cazul Perului și, după cît se pare pînă-n prezent, și al Boliviei.

În lumina acestor elemente, și lăsînd la o parte întrebări pe care și le pun unii observatori, ca, de pildă: ce rol a avut «afacerea Aramburu» în lovitura de stat din Argentina?; mai constituie sau nu peronismul un factor esențial al vieții politice argentiniene? (aspecte care, firește, nu pot fi eludate) — se ridică chestiunea majoră: este vorba *doar de un diferend* între conducătorii celor trei armate pe de o parte și președintele Ongania pe de alta, pentru că acesta din urmă *nu-a mai respectat regula jocului*»? Membrii noii junte au ținut să se refere, de îndată ce au preluat puterea, la instituirea pe viitor a unui «sistem reprezentativ de guvernare» și la fixarea unei date a alegerilor. Dar în rîndul comentatorilor se reamintește că promisiuni cu privire la «renovarea țării» și la «restabilirea unei autentice democrații» au fost făcute și la aducerea la putere a generalului Ongania, în 1966. În același timp, se fac referiri la faptul că în armată s-au semnalat frămîntări (soldate și cu arestări), unii ofițeri tineri pronunțîndu-se pentru alianța cu muncitorimea și apreciind pozitiv stările de lucruri din Peru și Bolivia.

Așadar, o situație, cum remarca «Le Figaro», cînd «încă o dată destinul politic al Argentinei se hotărăște în cazărmi».

Mihai LAZĂR

POLITICA DE „TEMPORIZARE"

Poate că nici un organism internațional nu a trecut prin momente atît de dificile ca Piața comună. O întreagă suită de reuniuni recente și rezultatele lor atrag atenția asupra faptului că dificultățile nu au luat sfîrșit, deși comentatorii politici notau, în ultimele două-trei luni, după ani de zile de puternice controverse, o atmosferă, dacă nu mai prielnică, cel puțin mai destinsă. Este adevărat că epoca intransigentului și spectaculosului «veto» — în numele marilor principii — a fost depășită. S-a adoptat o nouă politică, mai flexibilă, de negocieri, și, mai ales, de amînări. Ultima reuniune a miniștrilor de externe ai Pieței comune de la Bagnaia — o stațiune balneară de lîngă Roma — a fost calmă și chiar cordială. Ea a adus însă, din nou, în prim plan aspecte ale puternicei disensiuni dintre membrii comunității, în aceleași vechi probleme de fond. Urmînd să examineze posibilitățile unor consultări politice lărgite în cadrul comunității, în perspectiva aderării de noi membri la Piața comună, reuniunea s-a încheiat incert, cu rezerve și cu o singură hotărîre concretă — aceea de temporizare. Esența disensiunii este cunoscută: ministrul vest-german de externe, Scheel, propunea întîlniri periodice, de două ori pe an, a celor șase cu candidații la Piața comună, pentru a «discuta» diferite aspecte ale cooperării în domeniul politicii externe. Fiind vorba de o «comunitate» de interese economico-financiare determinate firesc, în primul rînd de relațiile politice, Scheel preconiza, în mod nemărturisit, o aliniere care să evite, pe de o parte, viitoarele disensiuni în interiorul pieței, iar pe de altă parte să exercite un control riguros asupra relațiilor dintre unii membri ai pieței cu terțe țări. Propunerea a fost primită cu rezerve, deoarece aplicarea ei ar fi atentat la dreptul membrilor comunității de a proceda conform propriilor interese. Ministrul de externe al Franței, Maurice Schumann, a cerut un răgaz în vederea studierii fondului acestei propuneri, care totuși nu putea fi acuzată de neclaritate. Este de reținut însă în acest context observația comentatorului de specialitate al agenției France Presse, care nota că «Parisul trebuie să se asigure că acest for nu va oferi candidaților o instanță de apel în raport cu deciziile celor șase». Cu alte cuvinte, se exprimă temerea că s-ar crea o posibilitate de evaziune, în unele cazuri, în care hotărîrile luate de organismele integrate nu ar conveni unor parteneri ai comunității. Dar, fie că propunerea lui Scheel este interpretată ca o încercare de a se crea un tribunal care să aducă la ordine inițiativele «periculoase» ale unor state de a scăpa controlului, fie că un asemenea tribunal ar acorda «circumstanțe atenuante» unor asemenea încercări de evadare, problema rămîne aceeași: integrare sau neintegrare. Se continuă astfel în Piața comună o îndelungată controversă. Este cu atît mai evident cu cît, în lipsa unui acord, fie chiar de principiu, participanții la convorbirile de la Bagnaia au recurs la o «soluție» flexibilă dar de durată: au însărcinat un comitet cu «continuarea studierii acestor probleme». În spatele amabilei decizii de temporizare se află, desigur, dorința fiecărui membru al Pieței comune de a nu se pliia în fața unei hotăriri care ar atenta la suveranitate, lăsînd unor organisme supranaționale dreptul de a decide. Atitudinea intransigentă față de problema vitală a dezvoltării de sine stătătoare a fiecărui stat conform intereselor, resurselor și disponibilităților sale era perfect previzibilă și nu puține au fost eșecurile altor încercări de a se investi cu prerogative supranaționale unele organisme ale C.E.E. Procesul vest-european de integrare cunoaște astfel noi amînări, fără perspectivă și, se pare, «sine die»...

MOSCOVA

SEMNIFICAȚIA SCRUTINULUI

Corespondență specială de la Alexei IVANOV

Desfășurate într-o atmosferă sărbătorească, de vie însuflețire, alegerile pentru cea de-a 8-a legislatură a Sovietului Suprem al U.R.S.S. au oglindit elocvent aderiunea masivă a popoarelor sovietice la programul de dezvoltare multilaterală a țării. Exercitîndu-și dreptul și totodată înalta datorie de a-și spune, în fața urnelor, cuvîntul asupra candidaților propuși dintre cei mai destoinici reprezentanți ai diverselor categorii de oameni ai muncii, peste 150 000 000 de alegători sovietici au participat efectiv la desemnarea membrilor celor două Camere, Sovietul Uniunii și Sovietul Naționalităților, ce alcătuiesc forul suprem al puterii de stat.

Perioada de intensă activitate politică, de puternic avînt în întrecerea socialistă a campaniei electorale — desfășurate sub semnul centenarului nașterii lui V.I. Lenin și al celei de-a 25-a aniversări a victoriei asupra Germaniei fasciste — a fost jalonată de numeroasele întîlniri între alegători și candidați, prilejuind o amplă trecere în revistă a marilor realizări dobîndite de popoarele sovietice în cei patru ani care s-au scurs de la precedentele alegeri, a sarcinilor viitoare, precum și un fructuos dialog asupra unei largi sfere de probleme. Evenimentele cele mai importante ale ultimei etape a campaniei au fost întîlnirile dintre reprezentanții alegătorilor și conducătorii de partid și de stat ai Uniunii Sovietice. Subliniind importanța scrutinului și expunînd principalele direcții ale politicii interne și externe a Uniunii Sovietice, Leonid Brejnev, secretar general al C.C. al P.C.U.S., s-a referit pe larg — în cadrul întîlnirii sale cu alegătorii — la situația actuală și perspectivele de viitor ale economiei sovietice. «În anul acesta — a afirmat Leonid Brejnev — va avea loc cel de-al XXIV-lea Congres al P.C.U.S. La congres vor fi aprobate direcțiile și indicatorii principali ai noului plan cincinal. Deocamdată, elaborarea lui continuă și ar fi prematur să se vorbească de cifre și sarcini concrete. Dar pot să asigur pe alegători că se prevede o importantă dezvoltare în continuare a industriei, în primul rînd a acelor ramuri care produc mijloace de producție, asigură baza energetică a economiei și determină progresul tehnic. O mare atenție se va acorda îmbunătățirii planificării și conducerii economiei naționale, folosirii mai complete a pîrghiilor economice».

Oamenii muncii din marea țară a Sovietelor au reafirmat, atît prin votul lor cît și prin succesele deosebite dobîndite în întreaga perioadă de întîmpinare a alegerilor — cînd numeroase întreprinderi au raportat realizarea planului de producție pe 6 luni și darea în folosință înainte de termen a unor importante obiective industriale — hotărîrea lor entuziastă de a depune eforturi sporite pentru realizarea și depășirea sarcinilor actualului cincinal, pentru asigurarea progresului material continuu al Uniunii Sovietice.

Pe străzile Amsterdamului, 5 000 producători agricoli olandezi demonstrează împotriva măsurilor adoptate de Piața comună față de produsele lor. Într-o scrisoare de protest prezentată Ministerului agriculturii al Olandei, ei au cerut adoptarea unor măsuri de protecție.

sapte zile pe pămint

BERLIN
ULTIMELE ŞAPTE

Corespondenţă specială
de la Gunter KARAU

În punctul unde istoria spune că s-ar fi născut Berlinul, pe insula dintre cele două braţe ale Spreei, ultimele şapte case vechi ale Fischerkietz-ului vor trebui în curînd să cadă victime dinamitei şi tirnăcoapelor. E însă o distrugere creatoare. În spatele caselor sacrificate a şi început să se profileze silueta primelor blocuri confortabile de 21 de etaje.

Soarta celor şapte clădiri din Fischerkietz va fi împărtăşită şi de vechile case de pe splaiul Friedrichsgracht, în imediata apropiere a malului Spreei. E drept, ele alcătuiau un colţ romantic al Berlinului vechi şi mulţi le regretă dispariţia. În schimb cei care îşi aveau aici locuinţele se despart de ele nu fără satisfacţie: pereţii umezi şi camerele întunecoase nu oferau condiţii corespunzătoare pentru viaţa de zi cu zi.

În noua sa înfăţişare, Fischerkietz-ul, situat în plin centru şi totuşi ferit de circulaţie, promite să devină unul din cele mai frumoase cartiere ale Berlinului. Farmecul insulei înconjurate de apele Spreei este de pe acum sporit de apariţia volumelor moderne ale noilor blocuri, asemenea celui pe care-l puteţi vedea în fotografie. Terasele lor, situate la peste 60 de metri înălţime, vor oferi într-un viitor apropiat o încîntătoare panoramă a întregului oraş.

MESAJUL
UNUI ARTIST MILITANT

Dacă în relatările sale asupra împrejurărilor eliberării lui Mikis Theodorakis presa internaţională a trebuit să se limiteze în mare măsură la supoziţii şi speculaţii, tot ce s-a întîmplat din momentul sosirii cunoscutului compozitor grec pe aeroportul parizian Le Bourget a fost în schimb redat în amănunt, activitatea artistului militant aflîndu-se permanent în atenţia observatorilor.

Solicitat de ziarul «Le Monde», Theodorakis face o serie de declaraţii în legătură cu situaţia internă a Greciei şi cu consecinţele negative ale activităţii desfăşurate alci de N.A.T.O. şi C.I.A. Referindu-se la raporturile dintre partidele comuniste şi muncitoreşti, Theodorakis reafirmă necesitatea ca fiecare partid să aibă posibilitatea de a-şi rezolva singur propriile probleme.

Nici boala (tuberculoza de care suferă Theodorakis se agravase în ultimul timp), nici alte considerente de ordin pur personal nu-i împiedică pe compozitorul şi militantul grec să desfăşoare o intensă activitate publică în favoarea ideilor păcii şi libertăţii popoarelor. La puţin timp după declaraţiile făcute la Paris, Mikis Theodorakis se află într-o vizită în R.S.F. Iugoslavia, în cursul căreia este primit de preşedintele Iosip Broz Tito. Agenţiile de presă relatează mai tîrziu întîlnirea compozitorului grec cu ziarişti italieni şi străini la Roma, precum şi apariţia sa — alături de secretarul Partidului Comunist din Spania, Santiago Carillo, şi de reprezentanţi ai mişcării de eliberare din Angola şi Mozambic — la marele miting antiimperialist din piaţa San Giovanni, organizat în semn de protest împotriva intrunirii, în capitala Italiei, a Consiliului ministerial N.A.T.O. În faţa zecilor de mii de tineri — muncitori şi studenţi italieni — Theodorakis vorbeşte despre necesitatea solidarităţii internaţionale cu poporul grec şi relevă din nou primejdiile pe care le implică, pentru ţările membre ale Pactului nord-atlantic, politica imperialismului american.

Grav bolnav, Theodorakis părăseşte adunarea imediat după ce îşi termină discursul. În aceeaşi zi este supus unei intervenţii chirurgicale. El se află încă pe patul de suferinţă cînd, parvenindu-i ştirile despre catastrofalele inundaţii ce s-au abătut asupra ţării noastre, îşi exprima cea mai sinceră participare la încercarea prin care trece poporul român şi dorinţa de a-şi manifesta solidaritatea oferind o serie de concerte în folosul sinistraţilor. Un gest simplu, pe măsura căldei umanităţi a acestui activ luptător.

Delia ŞTEFAN

NÜRNBERG:
O ORĂ LA DÜRER

Dacă te afli la Nürnberg şi n-ai făcut o vizită, oricît de fugară, la casa lui Dürer, călătoria prin acest oraş german atît de superb o poţi considera ca neîncheiată. Vechiul oraş înconjurat de vestigii de ziduri medievale poate să te fascineze. Dar după ce, la ora douăsprezece, în Hauptmarckt, ai aşteptat ca cei şapte electori să-şi înceapă diurna lor defilare în turnul de la Liebfrauenkirche cu faimosul orologiu mecanic datînd din 1009, după ce ai văzut remarcabilele vitralii din secolele XIV şi XV de la Marthakirche, sau Fîntîna virtuţilor, ori gotica Schöner Brunnen (1365-1396), altă fîntînă celebră a oraşului, unde patruzeci de personaje sculptate alcătuiesc o impresionantă piramidă umană în piatră, deci, după toate acestea, se cuvine să faci un cît de scurt popas la Dürer.

Cînd s-a mutat lîngă Tiergärtner Tor (14 iunie 1509) în casa aceasta etajată, care încă atunci era bătrînă de o sută de ani, Dürer era un pictor celebru şi un cetăţean faimos al oraşului său, chiar membru în Marele consiliu. Şi totuşi au trebuit să treacă mai bine de 400 de ani pînă cînd cetăţenii săi să transforme casa în muzeu. Acum 100 de ani fundaţia care-i poartă numele şi-a propus să reconstituie interioarele în spiritul vremii în care a trăit artistul, să recreeze atmosfera de odinioară cînd presele de la parterul clădirii scoteau de sub teascurile lor faimoasele sale stampe şi gravuri în lemn. Un mobilier simbolic întregeşte atmosfera.

Dar marele artist e prezent aici mai ales prin spiritul său. Dacă operele originale sînt răspîndite în muzeele germane şi străine, custozii au adunat de-a lungul vremii un număr important de desene, o mare parte din opera lui grafică, exemplare din tirajele originale, dar mai ales reproduceri ale unor cicluri celebre ca «Viaţa Fecioarei» (apărut în primă ediţie în 1511), xilogravurile din seria «Apocalipsului» (1498) şi faimoasele gravuri în lemn şi aramă: ciclurile mare şi mic al «Patimilor», pătrunse de un profund caracter popular şi naţional.

Arhitecţii care au restaurat casa au acordat o atenţie deosebită luminii, eclerajului încăperilor în care se presupune că ar fi fost atelierele pictorului. Ferestrele mari ale clădirii atrag imediat atenţia şi se pare că unul din motivele care l-au determinat pe Dürer să cumpere clădirea, în afară că în acea vreme era în inima oraşului, a fost lumina abundentă care pătrunde în încăperi prin ferestrele neobişnuite ca dimensiune. Aici a pictat portretul flegmaticului patrician Willibald Pirckeheimer (1524), pe cel al lui Erasm (1526), pe «Cei patru apostoli» (1526) şi a lucrat cea mai mare parte a gravurilor şi stampelor sale.

Dacă priveşti pe ferestre, ochii ţi se opresc pe vechile ziduri ale bătrînului Nürnberg şi te gîndeşti dacă nu cumva acele «Cîteva lecţii despre arta de a fortifica oraşele, castelele şi tîrgurile», straniu tratat de tehnică militară şi urbanism, nu l-au fost inspirate de acestea în orele de meditaţie ale crepusculului. Cine ştie ..

...Oricum, nu poţi pleca din Nürnberg fără să treci prin încăperile acestei case care îţi aminteşte de Dürer, despre care Erasm spunea că este un magician care a făcut vizibil pe pînză ceea ce ar părea că scapă reprezentării, adică forţa sufletului şi pasiunile.

C. BOZBICI

«Nu sînt ziare. Grevă!» — scrie pe un afiş de la un chioşc de difuzare a presei din Fleet Street — citadela londoneză a presei. Greva de trei zile declanşată datorită conflictului dintre sindicatul de ramură şi patronat a afectat îndeosebi campania electorală, partidele politice fiind astfel lipsite de un puternic sprijin în vederea scrutinului de la 18 iunie.

arhivă-foto

O.N.U. – ANUL XXV

O fotografie istorică: San Francisco, 26 iunie 1945. În această sală se află reprezentanţi ai cincizeci de naţiuni, întruniţi în şedinţă solemnă pentru semnarea Cartei Naţiunilor Unite. «Noi, popoarele Naţiunilor Unite,— se spune în preambulul Cartei — hotărîte de a salva generaţiile viitoare de ororile războaielor, care în două rînduri, în timpul vieţii noastre, au adus atîtea neajunsuri omenirii...; hotărîte de a reafirma credinţa în drepturile fundamentale ale omului, hotărîte a promova pacea şi progresul social...; am decis să ne unim eforturile pentru a realiza aceste ţeluri...».

Carta a intrat în vigoare, oficial, la 24 octombrie 1945, cînd Organizaţia Naţiunilor Unite a devenit fapt împlinit.

Ion MUNTEANU

cronica de trei secunde

CUM E CÎND E SĂ...

Cu orice risc, riscînd a fi socotit citatoman, riscînd prin lipsa de comentarii a fi luat drept prost — căci omul inteligent e neîntrecut în comentarii—riscînd prin lipsa unor concluzii a fi suspectat de laşitate — căci omul curajos prin concluzii îndrăzneţe se mărturiseşte, voi înfăţişa, fără a schimba sau adăuga vreo virgulă, cîteva din ideile colocviului UNESCO consacrat elementelor fundamentale (sociale şi psihologice) ale agresivităţii umane şi animaliere

Raportul final semnalează că: „printre cimpanzei se pare că nu există nici un «partid politic» şi nici o coaliţie războinică; totuşi, printre alte specii s-au găsit dovezi de existenţă a unui spirit «războinic»". Doctorul Delgado de la Universitatea din Yale a observat că maimuţa căreia dînsul îi stimulase agresivitatea se comportă cu multă moderaţiune dacă prin preajmă se găseşte o maimuţă mai mare şi mai bine dezvoltată decît ea.

Acelaşi raport final — fără a face, ce-i drept, o distincţie clară între relaţiile umane şi cele animaliere — precizează condiţiile cele mai favorabile pentru apariţia agresiunii: 1) cînd există raporturi dominanţi-dominaţi; 2) cînd copiii grupului sînt ameninţaţi; 3) cînd hrana şi femelele sînt insuficiente; 4) cînd se stabilesc relaţii cu elemente dinafara grupului; 5) cînd apar cazuri de jaf şi membrii cei mai tineri ai grupului intră în conflict.

«Armele preoamenilor au rămas aceleaşi timp de un milion şi opt sute de mii de ani. De-a lungul acestei perioade, dimensiunile creierului nu s-au schimbat. Creierul a început să evolueze de vreo şapte sute de mii de ani încoace. Au început să fie vînate animale din ce în ce mai mari. A apărut focul... Doar de patruzeci de mii de ani s-a declanşat evoluţia propriu-zis umană, cu deosebirile ei culturale şi geografice, folosind arme diferite şi un limbaj diferenţiat...» Speţa umană a fost staţionară atît timp cît a vînat şi a mîncat animale mai mici decît ea şi s-a dezvoltat din clipa cînd a atacat speciile mai mari.

Nu văd ce ar fi aici de comentat. Numai dacă aş vrea să stimulez agresivităţile din jurul meu. Dar nu vreau. Concluziile vă aparţin. Nu eu, ci dumneavoastră aţi spus... Eu am tăcut şi am luat atitudine.

Radu COSAŞU

memento

Prezentat de.

Traian STOICA (carte)
Magda MIHĂILESCU (cinema)
E. DASCĂLU (muzică și televiziune)
Cornel BOZBICI (plastică)
Sanda FAUR (teatru)
Vlad MUȘATESCU (disc)

carte

● Tudor Arghezi: **XC.** Scoasă pentru a cinsti cei nouăzeci de ani de la nașterea poetului, cartea cuprinde 26 de poeme definitivate de autor, dar nepublicate, după cum ne instiințează îngrijitorii ei — Mitzura și Baruțu T.Arghezi. Familiară nouă, dar mereu inedită, prezența lui Arghezi e tot astfel și în această carte tipărită de Editura Cartea Românească la începuturile nemuririi poetului.

● Costin Murgescu ne-a dat în cartea **Casa regală și afacerile cu devize** (1935-1940) o lucrare care, deși bazată exclusiv pe cifre și documente (în parte inedite), se va citi cu interes nu numai de specialiști, ci și de marele public cititor. Cifra de necontestat, faptul demonstrat documentar, firul logic al expunerii, evidențiază caracterul riguros științific al lucrării, dar îi conferă și o notă de senzațional prin demascarea activităților financiare ale familiei Hohenzollern (Editura Academiei Republicii Socialiste România).

● Gabriela Melinescu e prezentă în librării cu volumul de versuri **Boala de origine divină** (Editura Albatros).

● În cel de-al doilea volum: **Diplomați ilustri**, Dan A. Lăzărescu prezintă pe Armand-Jean de Richelieu, Constantin Șerban pe Constantin Cantacuzino, Alexandru Vianu pe James Monroe, Vasile Netea pe Camillo Cavour, Nicolae Corivan pe Vasile Alecsandri, Dumitru Almaș pe Otto Bismarck, Florin Hera pe Fridtjof Nansen (Editura politică).

● Tot la aceeași editură, în utila și instructiva colecție «Evocări» a apărut cartea **Alexandru Constantinescu** (1872-1949) de N. Huscariu. Paginile cărții cuprind și o reprezentativă culegere din scrierile acestui militant de seamă al mișcării noastre muncitorești. Cuvînt înainte de Constantin Pîrvulescu.

● În colecția Biblioteca pentru toți a apărut romanul lui Jack London **Lupul de mare**, tipărit pentru prima oară în 1904. Traducere de Dan Duțescu. Prefață și tabel cronologic de Andrei Brezianu.

● La Editura «Ion Creangă», Aurel Loon și Val Tebeica semnează cartea **Un român în Congo.**

● O binevenită inițiativă a ziarului «Dobrogea nouă» de la Constanța: editarea unui supliment de seară intitulat **Litoral.** Viu, sprinten, cu variată informație, suplimentul e un adevărat ghid multilateral, destinat în primul rînd vizitatorilor estivali ai stațiunilor noastre maritime.

cinema

● **Sunetul muzicii.** Un dar pe drum de vară, venit pe neașteptate din partea D.D.F.-ului: celebrul «musical» al lui Robert Wise, — autorul lui **West Side Story** — colosul împovărat de patru premii Oscar, de fantezia, grația, umorul și umanismul unui mare cineast. Filmul ne va prilejui și o primă cunoștință cu una dintre vedetele genului: Julie Andrews. Partenerii ei: Christopher Plummer și Eleanor Parker.

● **Ferestrele timpului.** Un regizor fascinat de propria sa viziune asupra unui viitor apocaliptic, este vorba de Tamas Fejer (R.P. Ungară), ne îngreunează accesul deplin către un film clădit pe premise fantaste. Distribuția este internațională: Beata Tyszkiewicz, Krystyna Mikolaiewska, Miklos Gabor, Ivan Andonov, Heidemarie Wezel.

● **Cazul sergentului Grișa.** Pentru a da un autentic chip cinematografic cărții lui Arnold Zweig, regizorului Helmut Schiemann (R.D.G.) i-ar fi trebuit forța lui

Julie Andrews

Losey din «Pentru țară și rege» Ceea ce este mai greu de procurat Interpreți: Iosif Karlik, Jutta Wachowiak, Günter Naumann, Dieter Mann, Horst Schulze, Klaus Piontek.

● **Sub semnul lui Monte Cristo.** Aventurile binecunoscutului erou al lui Dumas, revăzute și readaptate de André Hunnebelle, care le-a transplantat mai aproape de zilele noastre, convins că și astăzi există loc sub soare pentru eroi à la Edmond Dantès. În materie de distribuție — nici un cusur: Michel Auclair, Paul Barge, Pierre Brasseur, Raymond Pellegrin, Anny Duperey, Claude Jade.

● Trei mari actrițe, Katharine Hepburn, Vanessa Redgrave și Irène Papas, vor fi interpretele viitorului film al lui Kakoyannis - «Troienele», adaptare după Euripide.

● Jacques Demy și-a stabilit definitiv distribuția viitorului său film intitulat «Piele de măgar». Interpreții vor fi: Catherine Deneuve, Jacques Perrin, Jean Marais, Micheline Presle și Delphine Seyrig.

plastică

● **Salonul de primăvară al pictorilor și sculptorilor din București** reunește lucrările a 170 de pictori și 60 sculptori din toate generațiile, fiecare prezentînd publicului una dintre lucrările pe care o consideră reprezentativă pentru creația sa (Sala de expoziții a Muzeului de istorie a P.C.R.).

● Farmecul realului rămîne pentru **Alma Redlinger** o sursă de prodigioasă inspirație. Fără să recompună peisaje sau scene, artista evocă liric momente dintr-o zi de iarmaroc sau din biografia unui oraș ca Galații. Tehnica picturală a adeseori remarcabilă prin spontaneitatea ei, ca în «Lanțurile», unde un intens grafism sugerează un vîrtej zburător prin semne ideografice, sau ca în «Muzică la bilci», unde momentul e evocat prin fuga și caligrafia polifonică a liniilor. Dacă pictura trădează un desenator înzestrat, acest fapt e pregnant în seria de flori, forme rafinat elaborate, într-o ambianță decorativă și poetică (Simeza, bd. Magheru 20).

● **Silvia Cambir — pictură.** Cîteva flori, apoi o suită de portrete. Izolate pe ecrane, unde culoarea tinde adeseori să fie agresivă, personajele sînt singure, însoțite uneori de obiecte simbol (un evantai, o floare, o scoică...), artista fiind preocupată în primul rînd să proiecteze sentimente și să caute expresivul (Simeza, bd. Magheru 20).

● **Nicolae Milord** expune în aula Bibliotecii centrale universitare flori, naturi moarte, portrete și peisaje. Artistul se arată a fi în primul rînd un fidel cronicar al orașului Piatra Neamț, pe care îl evocă sentimental, într-o manieră post-impresionistă.

● **«Secretul lui Watteau»** de Camille Mauclair. O monografie care ocolește de cele mai multe ori tentațiile romanțării, organizată riguros în patru secțiuni, adoptînd adesea puncte de vedere inedite în aprecierea creației, ca cel din analiza relației dintre tuberculoză și imaginația lui Watteau (1684-1721). O carte utilă despre un artist care a influențat hotărîtor pictura franceză a secolului al XVIII-lea și care în mai puțin de 12 ani de creație a lăsat o operă considerabilă (Editura Meridiane).

● **Trude Schullerus** (n. 1889) este o remarcabilă peisagistă a satelor din sudul Transilvaniei. Mica monografie pe care i-o închină Juliana Dancu vine să ne reamintească opera unui pictor care și-a consacrat viața revelării frumuseților și oamenilor dintr-un colț de țară (Editura Meridiane).

muzică

● Filarmonica «George Enescu» își încheie stagiunea de concerte 1969-1970 în chip triumfal, atît prin caracterul festiv al programului cît și prin personalitatea dirijorului. Încheiată în manifestările BICENTENARULUI BEETHOVEN, concertul săptămînal este condus de ilustrul șef de orchestră din Anglia Anatol Fistoulari, sub bagheta căruia vor fi interpretate: Uvertura «Leonora 3» și Simfonia a IX-a. Soliștii vocali — verificați în executarea grandioasei partituri beethoveniene — sînt soprana **Emilia Petrescu**, mezzosoprana **Martha Kessler**, tenorul **Valentin Teodorian** și bas-baritonul **Gheorghe Crișnaru.** Corul este condus de experimentatul **Vasile Pintea** (26 și 27 iunie, Ateneu).

● Recital de pian **Constantin Ionescu-Vovu**, cu un program Schubert: Impromptu în Fa major, Sonata în La major, Sonata în Si bemol major (22 iunie, sala mică a Palatului).

● Tot în sala mică a Palatului, la 24 iunie, un dublu recital: clavecinistul **Nicolae Licaret** (Frescobaldi, Byrd, Bull, Scarlatti, Rameau, Soler) și flautistul **Virgil Friacu**, acompaniat la clavecin de Nicolae Licaret (Schickhard, Vinci, J.S. Bach, Veracini — Corti, Lully).

● Consemnăm cu aceeași plăcere apariția pe scenele de concert a membrilor distinsei familii de muzicieni Prunner: recital de harpă **Margareta Prunner-Ignătescu** (J.S. Bach, Glinka, Grandjany, Houd, Carmen Petra-Basacopol); recital de arii și lieduri **Ana Petri**, acompaniată la pian de **Iosif Prunner**, cu lucrări de J.S. Bach, Mozart, Brahms, R. Strauss, D.D. Botez, A. Alessandrescu (25 iunie, Studio Ateneu).

Emilia Petrescu

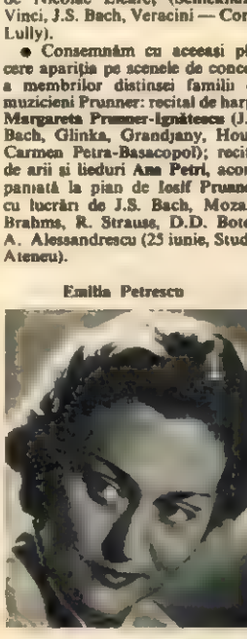

disc

● Cele patru melodii pe care ni le prezintă soista de muzică populară românească **Ana Munteanu** impun o talentată interpretă a cîntului acestor meleaguri. «Trandafir cu creanga-n apă», «Auzit-am eu aseară», «Tu mi-ai dat, bade, gutii» și «Auzit-am, bade, eu» sînt interpretate de solistă, acompaniată de orchestra lui **George Vancu**, cu gingășie și multă simțire (EPC-10 100)

● Din țara Argeșului răsună un glas nou, proaspăt și plin de har: **Elisabeta Ticuță.** Cîntecele argeșene cuprinse pe discul realizat cu concursul Orchestrei de muzică populară a Radioteleviziunii (dirijori **George Vancu** și **Radu Voinescu**), care au avut pînă acum o circulație destul de restrînsă, — «Argeșule, apa ta», «Vîntule, vînt călător», «Care floare-i mai frumoasă» și «Între Argeș și Domnești» — se vor bucura de aceeași faimă ca și cîntecele celorlalte plaiuri ale țării (EPC-10 091).

● Muzica populară germană, prin discul apărut de curînd, și-a găsit în persoana soliștilor **Iosif** și **Helga Berg**, precum și a orchestrei **Ioan Fritz**, vrednici propovăduitori ai frumuseților ei. Atît «Mein Heimatland» cît și «Mich ruft deine Liebe» sau «Sag doch, du» dau la iveală aspecte puțin cunoscute ale unui folclor născut pe pămîntul acestei țări (EPC-10 104).

teatru

● Presa iugoslavă comentează extrem de elogios turneul Teatrului «Nottara» cu spectacolele **Petru Rareș, Crimă și pedeapsă** și **Viziuni flamande.** Lui Iovan Gîrilov, cronicarul teatral de la «Politika», i se datorează aprecierile ce urmează: «Întreg turneul a fost o dovadă grăitoare a existenței unei deja cunoscute școli teatrale românești... Ansamblul posedă un deosebit simț pentru jocul colectiv, lucru care dispare tot mai mult de pe scenele europene. Fiecare actor e un cunoscător subtil al artei teatrale...».

● În această prematură acalmie estivală, doar artiștii amatori ce mai dau culoare, zvîcnet și interes activității teatrale bucureștene. «Subsolul T4» — nume enigmatic, ales cu juvenilă ostentație de pașnica echipă de teatru a Casei de cultură a tineretului din sectorul 4 — a prezentat recent premiera colajului poetic (ce poartă titlul unui volum al lui Marin Sorescu) **Unde fugim de-acasă?** Regia actorului Candid Stoica — remarcabilă prin inventivitate și... candoare. O altă premieră teatrală, notabilă fie și numai pentru cutezanța alegerii repertoriale, este **Critis sau Gliceava zeilor** de Radu Stanca, interpretată de cîțiva elevi ai claselor a X-a C și B ale Liceului «Dr. Petru Groza».

● Regizorul Dinu Cernescu a fost invitat să pună în scenă **D'ale carnavalului** la Teatrul Komorny din Praga. Se pare că, la toamnă, praghezii vor putea face cunoștință cu un Caragiale amar, cu o tragicomedie a inconștienței, cu un carnaval trist, disperat. Ceea ce, sperăm noi pentru Dinu Cernescu, nu-i va face pe spectatorii cehi să rîdă mai puțin la reprezentarea piesei caragialene.

televiziune

DUMINICĂ. Prima emisiune a ciclului definit de titlu: **Televacanță**, este structurată pe un dialog Mamaia-Brașov (11.00) ● **Magazin dumenical** — cu un sumar destul de promițător (18.35) ● Ultimul act al fierbintelui turneu mexican — **Finala CM'70** (19.50) ● O idee nouă, destul de originală, de prezentare a «varietăților»: un film (semnat de Carmen Dobrescu și Ovidiu Drugă) care explică telespectatorilor cum devine cu tehnica transmiterii de la distanță a imaginii, totul prin mijlocirea unui program muzical-coregrafic susținut de Miriam Răducanu, Margareta Pîslaru, Anda Călugăreanu, Doina Patrichi, Florin Bogardo, Gheorghe Căciuleanu, Cornel Patrichi, formația «Mondial» (22.05).

LUNI. **Între metronom și cronometru**, cu temele: «Zboruri celebre» și «Cinematografia românească» (20.45) ● Irina Loghin, Benone Sinulescu, Trifu Marinca, Remus Bistriță, Ion și Iacob Lăceanu — într-un program de **Duete folclorice** (21.45).

MARȚI. **Seară de teatru:** al doilea spectacol Molière pre limba lui — «Le Misanthrope», în interpretarea unei echipe actoricești de la Odéon — Théâtre de France (20.15) ● Actori iubiți chiar atunci cînd... cîntă: Stela Popescu, Ion Dichiseanu, Melania Cîrje, Radu Stoenescu (22.10).

MIERCURI. **Telecinemateca:** «Bandiții din Orgosolo» de Vittorio de Seta (20.15) ● Cîntă eminentul tenor Ludovic Spiess (22.25).

JOI. Un nou **serial polițist** de după-amiază: «Trei prieteni», pro-

Melania Cîrje

ducție a televiziunii din R.D.G. (17.40) ● **Teatru scurt:** «Omul destinului» de G.B. Shaw. Interpretează Marin Moraru, Dan Nuțu, Valeria Seciu (20.30) ● Pr. II. Seară cehoslovacă: două ore de film, reportaj, muzică, dans (20.00).

VINERI. Rubrica de știință popularizată **Mai aveți o întrebare?** reia una din temele care angajează în cel mai înalt grad responsabilitatea oamenilor de știință: Cancerul (21.10) ● **Concertul** tradițional (și la înalt nivel artistic) al Organizației Națiunilor Unite își închină programul nemuritorului Beethoven: Uvertura «Prometeu» și Concertul nr. 3 pentru pian și orchestră (22.10).

SÎMBĂTA. **Emisiunea Of, înlnioară,** evocatoare a «altor zăpezi», a invitat în studio pe Cleopatra Melidoneanu, Marica Munteanu, Ion Stoian, harpista Maria Tache (22.45).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru concursul Pronosport nr. 25 din 21 iunie 1970

I.	Ceahlăul-Oțelul Gl.	1
II.	Știința Bc-Dunărea	1
III.	Prog. Buc.-Metalul Tg.	1
IV.	Poiana-Portul	1
V.	Metrom-Progresul Br.	1
VI.	Chimia Sv.-Flacăra	1
VII.	Poli. Gl.-Metalul Buc.	1
VIII.	Electroputere-Olimpia Ord.	1
IX.	C.F.R.-Arad-C.S.M. Sibiu	x
X.	Poli. Tim.-Minerul Anina	1
XI.	Metalul Tr.S.-Vagonul	2
XII.	Metalurgistul-C.F.R. Tim.	2
XIII.	Chimia Rm.V.-Minerul B.M.	1

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe

Prezentarea artistică:
Alexandru FRANCISC

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

41 505

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17 60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

FLACĂRA-ALBUM

MARIE DUBOIS a turnat acum cinci ani în țara noastră în filmul lui René Clair «Serbările galante». Astăzi îl reîntîlnim chipul și incontestabilul ei talent în comedia «Afurisitul de bunic» a lui Jacques Poitrenaud.

Foto: UNIFRANCE

FLACARA

26
'70

ANUL XIX
NR. 786
27 IUNIE 1970

reportaj de șapte zile

„vulcan" reduce consumul de metal

Una dintre preocupările constante ale colectivului uzinei «Vulcan» este și reducerea consumurilor de metal. E de înțeles o asemenea preocupare. Întreprinderea bucureșteană fabrică cazane energetice de diverse tipuri, unele de-a dreptul uriașe, în componența cărora intră o cantitate foarte mare de metal. A reduce consumul de metal la majoritatea tipurilor de cazane aflate în fabricație înseamnă, la nivelul întregii uzine, realizarea de economii cifrate la mii de tone. La serviciul Norme Consum Realizări din cadrul uzinei, inginerul Ilie Năcuță ne-a arătat principalele căi de obținere a reducerii consumului de metal. În primul rînd, este vorba de reproiectarea unor subansambluri de cazane. Numai prin reproiectarea supraîncălzitorului de la cazanul de 120 t abur/oră, de pildă, se obțin 15 tone economii de metal pentru fiecare asemenea agregat. Iar prin reproiectarea și tipizarea filtrelor ionice, natriu-cationice și de limpezire vor «deveni disponibile» peste 300 tone de metal. O altă sursă menită să reducă consumurile specifice este cea legată de îmbunătățirile tehnologice. Reducerea adausurilor de prelucrare, extinderea planurilor de croire etc. au concurat și concură la obținerea în acest an a altor 336 tone de metal. În fine, măsurile tehnico-organizatorice, menite să ducă la cît mai judicioasa gospodărire a metalului (recuperări de deșeuri, întărirea exigenței la acordarea derogărilor de materiale etc.) vor permite, pînă la finele anului, recuperarea altor 386 tone de metal. «Scăderea în greutate» a unor cazane, diminuare care n-a dus însă și la slăbirea forței lor — performanță de care colectivul uzinei bucureștene este pe drept cuvînt mîndru — este una dintre consecințele permanentei preocupări de a economisi cît mai mult metal. Dacă mai înainte un cazan de 3 Gcal. cîntărea 21 t, în prezent el cîntărește numai 15 t. Iar greutatea altui uriaș energetic, cazanul de 140 t abur/oră, a scăzut de la 1 906 t la 1 877 t.

Să sintetizăm precizînd că pe întreg acest an uzina «Vulcan» și-a propus realizarea unor reduceri de consum de metal ce se cifrează la 1 494 t (față de normele planificate), la care se adaugă angajamentul de a suplimenta această cifră cu încă 300 t, și vom conveni că și în acest domeniu, de mare importanță, de altfel, eforturile și preocupările colectivului marii întreprinderi sînt în concordanță cu prestigiul său, de mult stabilit și recunoscut.

H. MIHAI

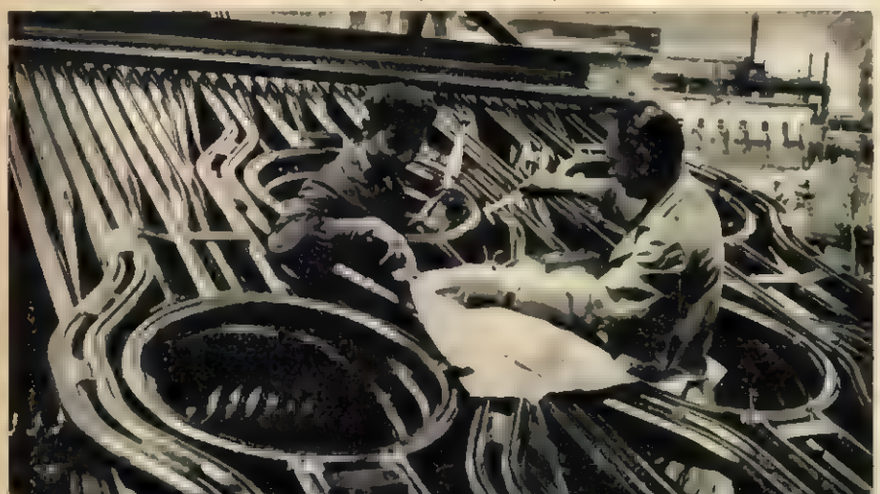

milioane de cărămizi peste plan

Prozaicele cărămizi sînt din nou la ordinea zilei. Unde oare nu-i nevoie azi de ele? În Capitală se construiesc în acest an peste 20 000 de apartamente; se înalță zeci de noi hale și construcții industriale. În afară de toate acestea, cărămida este deosebit de utilă în vasta acțiune de reconstrucție ce se desfășoară la ora aceasta în județele lovite de calamități. Cum stăm deci cu cărămida? În București, marele furnizor al acestui prețios material de construcție este întreprinderea «7 Noiembrie» cu cele 17 fabrici ale sale. La începutul anului colectivul ei (aproape 2 000 de salariați) își luase angajamentul de a da peste cele 124 000 000 cărămizi, cît îi era fixat prin planul de stat, un plus de 11 000 000. În total deci 135 000 000 cărămizi. Calamitățile abătute asupra țării în luna mai au îndemnat același colectiv — după cum ne declară tov. Gh. Udrescu, directorul întreprinderii — să-și suplimenteze angajamentele cu alte milioane de cărămizi, destinate exclusiv reconstrucției. Pentru realizarea lor, s-au ținut adunări în toate cele 17 fabrici de cărămidă, luîndu-se cu același prilej hotăriri ferme. Paralel au fost luate și o serie de măsuri tehnico-organizatorice atît de către Direcția generală Construcții-montaj de pe lîngă Consiliul popular al Capitalei, de care depinde întreprinderea «7 Noiembrie», cît și de către fiecare unitate în parte. Astfel, fabricile care lucrau în trecut într-un singur schimb lucrează acum în două; s-au mecanizat într-un tempo alegro-vivace o serie de operații de manipulare a materiei prime, scurtîndu-se astfel timpul afectat procesului de fabricație și obținîndu-se un spor al producției cu 20 la sută; s-au înființat ad-hoc niște cuptoare noi, așa-numitele cuptoare semistabile, în care se vor arde cantitățile de cărămidă ce nu mai încap în cuptoarele obișnuite.

Acțiunea se desfășoară din plin. Rezultatele de pînă acum — ne împărtășește tov. Teodor Vlase, secretarul comitetului de partid pe întreprindere — pot fi apreciate ca pozitive. Cele 17 fabrici de cărămidă — ne spune d-sa — produc zilnic azi între 750 000 și 800 000 de cărămizi față de 550 000 sau 625 000, cît produceau zilnic anul trecut. Lucrîndu-se suplimentar într-o duminică (urmează și altele), s-au produs 300 000 de cărămizi și 3 000 de plăci pentru sobe de teracotă (întrucît au fost distruse și foarte multe asemenea sobe în zonele inundate) — toate aceste materiale de construcții fiind destinate (gratuit) județelor calamitate.

De altfel, primele rezultate ale activității desfășurate în cele 17 unități ale întreprinderii pot fi concretizate și în cîteva cifre. În luna mai, de pildă, s-au realizat 675 000 de cărămizi finite peste plan și 4 000 000 cărămizi crude, iar după calculele preliminare se prevede că la sfîrșitul semestrului întîi al anului, adică peste două-trei zile, întreprinderea să înregistreze o depășire a planului cu 3 000 000 cărămizi finite și 12 000 000 cărămizi crude.

Pentru ca lucrurile să meargă tot timpul bine — ne asigură președintele sindicatului, tov. Nicolae Gheorghe — întrecerea socialistă între colectivele celor 17 unități este urmărită îndeaproape. Pînă acum — adaugă d-sa — în fruntea întrecerii, cu cel mai mare număr de cărămizi livrate suplimentar, se află unitatea 1 (bd. Ion Șulea) și unitățile 15, 16, 19 și 6. Totodată pentru a se urmări nu numai cantitatea produselor, ci și calitatea lor la fiecare unitate a întreprinderii a fost împuternicit să sprijine munca cîte un membru al comitetului de partid, al comitetului de direcție și al sindicatului.

Nu putem încheia aceste însemnări de la fața locului, fără a menționa contribuția ce și-o aduc aici, prin muncă patriotică, numeroase echipe de muncitori și funcționari de cu totul alte profesiuni (între 500 și 700 de oameni zilnic) la realizarea de milioane de cărămizi în plus.

F. URSEANU

secerișul în actualitate

Apărate cu dîrzenie și îngrijite, grînele au dat în pîrgă. Din cele aproape două milioane hectare însămînțate anul acesta cu grîu și secară, peste 100 000 ha sînt parțial pierdute din cauza inundațiilor, motiv pentru care sînt în curs de reînsămînțare cu porumb din solurile extratimpurii. În același timp, în aceste zile, putem afirma că marea bătălie a secerișului a început. Lucrătorii din întreprinderile agricole de stat și cooperatorii ajutați de mecanizatori sînt preocupați de obținerea de recolte suplimentare care să înlocuiască cantitățile de cereale distruse de năvala apelor. În acest scop, Ministerul Agriculturii și Silviculturii a asigurat o bază tehnică bine pusă la punct: 39 000 combine pentru cereale păioase, 12 000 freze de

Colectivul întreprinderii de materiale de construcție «7 Noiembrie» din București și-a luat angajamentul să-și sporească substanțial producția. În felul acesta sprijină și prin milioane de cărămizi în plus acțiunea de reconstrucție ce se desfășoară în județele lovite de calamități.

VIZITA TOVARĂSULUI ION GHEORGHE MAURER ÎN R.F. a GERMANIEI

În cursul acestei săptămîni, președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, a făcut o vizită oficială în Republica Federală a Germaniei, la invitația cancelarului federal Willy Brandt. Înscriindu-se în seria întîlnirilor dintre factori politici de răspundere ai celor două țări, vizita șefului guvernului român în Republica Federală a Germaniei a prilejuit o trecere în revistă a dezvoltării multilaterale a relațiilor dintre cele două țări de-a lungul celor trei ani de la stabilirea legăturilor diplomatice, precum și a posibilităților ce se deschid pentru extinderea continuă a colaborării reciproc avantajoase. Schimbul de păreri avut într-o serie de probleme ale actualității internaționale — deși punctele de vedere ale celor două părți diferă asupra unora dintre aceste probleme — s-a dovedit util pentru o mai bună cunoaștere și înțelegere reciprocă, slujind atît ambelor țări cît și cauzei generale a instaurării unui climat de colaborare, progres și pace pe continentul european și în lume.

balotat pale, un număr sporit de mijloace de transport, unele utilaje fiind din tipurile moderne intrate în dotare recent.

Alături de baza tehnică, buna organizare a muncii asigură succesul secerișului. S-au pus la punct tehnologii noi, în flux continuu, s-au instruit echipele specializate, s-au pregătit spațiile de depozitare etc. Se preconizează ca, în întreprinderile agricole de stat, cerealele păioase să fie recoltate în 8-10 zile. Într-un ritm accelerat se vor desfășura lucrările de recoltare și în cooperativele agricole de producție, dat fiind gradul înalt de dotare tehnică a întreprinderilor de mecanizare a agriculturii: combine autopropulsate de mare capacitate, tractoare și remorci etc.

Comisii speciale verifică în fiecare unitate modul cum au fost reparate utilajele, mijloacele de transport etc. Un bun exemplu în acest sens ni-l oferă activitatea I.M.A.-Ciulnița, Slobozia, Agigea, Topraisar, Mărăcineni, Castelu, Segarcea etc. unde s-a acordat o deosebită atenție calității reparațiilor și bunei pregătiri a secerișului. În unele întreprinderi de mecanizare, cum sînt cele din județele Alba, Buzău, Sibiu etc., s-au constatat deficiențe, dar s-a dispus executarea remedierilor în timp util.

Paralel cu secerișul se execută pregătirea terenului în vederea însămînțării culturilor duble. Se preconizează însămînțarea a 1 200 000 ha culturi duble: de furaje, fasole, porumb pentru boabe etc. Lucrătorii ogoarelor depun în aceste zile eforturi sporite pentru obținerea de recolte maxime, în vederea acoperirii deficitului zonelor calamitate, pentru livrarea suplimentară la fondul central al statului a unor cantități sporite de cereale.

G. STOICOVICI

cînd există inițiativă

Una dintre importantele sarcini trasate de partid în vederea dezbaterii și îmbunătățirii prevederilor planului pe 1971 și a planului cincinal 1971-1975 constă în reducerea importurilor de materii prime, materiale și piese de schimb, prin înlocuirea lor cu produse similare ale industriei românești. În îndeplinirea acestei sarcini, colectivul întreprinderii «Electrotehnica» din București a avut mai multe inițiative.

Astfel, pentru tablourile de comandă construite în această întreprindere se importau transformatoare de măsuri. Luînd legătura cu specialiștii de la uzinele «Electroputere» din Craiova s-a asigurat aprovizionarea cu asemenea transformatoare din producția uzinelor craiovene, realizîndu-se economii de 100 000 lei-valută anual. Pentru redresorii cu siliciu produși la «Electrotehnica» se importau anual mari cantități de diode; începînd din 1971, aceste importuri vor fi suprimate, redresorii urmînd a fi echipați cu diode produse în țară, aceasta ducînd la economisirea a 800 000 pînă la 1 milion lei anual. De notat că specialiștii de la «Electrotehnica» au constatat corespondența calitativă deplină a acestor două produse românești, în raport cu cele pînă acum importate.

Întreprinderea bucureșteană va mai realiza și alte importante economii valutare, folosind o serie de aparate de măsurat, întrerupătoare, piese radio, semiconductoare etc., produse de industria românească, în locul celor care pînă acum se importau.

V. SAVIN

cadre pentru viitorul cincinal

Comitetul de Stat al Planificării, Ministerul Muncii și Ministerul Învățămîntului, în colaborare cu alte instituții centrale elaborează, în prezent, un vast program de pregătire a cadrelor, care vor contribui prin activitatea lor la îndeplinirea sarcinilor ce decurg din Directivele Congresului al X-lea al P.C.R.

Impetuoasa dezvoltare a economiei prevăzută pentru viitorul plan cincinal implică o creștere pe măsură a nivelului cunoștințelor tehnico-profesionale. Această cerință se reflectă, printre altele, în ponderea pe care o vor deține, în anii următori, muncitorii calificați prin școli. Iată, bunăoară, în industriile electrotehnică și electronică, a energiei electrice și termice, chimice și în activitatea de construcții-montaj programul în curs de elaborare, prevede pentru 1975 dublarea numărului muncitorilor calificați prin absolvirea cursurilor învățămîntului profesional.

Urmare a experienței și studierii judicioase a necesităților de perspectivă, o atenție deosebită se acordă îmbunătățirii raportului dintre cadrele cu pregătire superioară și cele cu pregătire medie (știut fiind că, nu rareori, absolvenții unei facultăți prestau operații de competența unui tehnician). Astfel, pe lîngă liceele de specialitate — tehnice și economice — existente, începînd cu anul școlar 1970-1971, vor funcționa alte 11 noi licee, care vor pregăti specialiști pentru industria lemnului, construcții, îmbunătățiri funciare etc.

Proiectul general pentru planul de școlarizare pe perioada 1970-1980 are, de asemenea, în vedere extinderea unor domenii noi cum sînt energia nucleară, tehnica de calcul, electronica industrială, precum și a unor ramuri care vor cunoaște o dezvoltare accelerată: industria electrotehnică, automatica, producția de utilaje tehnologice, specializate, mecanica fină etc.

Noi secții vor funcționa, începînd cu viitorul an universitar, pe lîngă unele institute de învățămînt tehnic, secții menite să pregătească specialiști (ingineri și subingineri) în ramuri sau în domenii, care solicită un surplus de cadre cu pregătire superioară.

Programul de pregătire a cadrelor pentru anii cincinalului și de perspectivă urmărește o mai eficientă cuprindere a tineretului în diferite forme de învățămînt și, respectiv, în activitatea productivă.

V. COSTEA

cu planul semestrial îndeplinit

Vineri, 19 iunie, constructorii Sistemului hidroenergetic și de navigație de la Porțile de Fier și-au îndeplinit sarcinile de plan pe primele șase luni ale anului. Pînă la 1 iulie se prevede realizarea a 60 la sută din angajamentele luate pe întreg anul 1970

*

Cu 750 000 de ouă și 6 500 kg carne de pasăre va fi depășit planul semestrial al I.A.S. Avicola din Mintia. Pînă la finele lunii iunie colectivul acestei întreprinderi își va depăși planul valoric al producției marfă cu 1 250 000 lei.

*

Îndeplinind planul pe 6 luni cu 15 zile înainte de termen, forestierii din județul Neamț vor realiza suplimentar 35 000 000 lei la producția globală și 30 000 000 lei la producția-marfă.

*

Prima unitate de pe platforma Combinatului siderurgic Galați care și-a îndeplinit planul înainte de termen este Grupul IV șantiere al întreprinderii de construcții montaje. Producția suplimentară care va fi realizată pînă la sfîrșitul lunii este estimată la 4 600 000 lei.

*

12 agregate de pompare a apei, 15 instalații pentru uscat cereale, precum și alte numeroase piese de schimb pentru mașinile agricole reprezintă depășiri ale planului pe șase luni — realizate de colectivul uzinei de reparații din Bals.

reportaj de șapte zile

COPERTA NOASTRĂ
Vacanță pe un vapor ca în filme, mai exact ca în filmul «Cîntecele mării», coproducție româno-sovietică aflată în lucru, a cărei regie o semnează Francisc Munteanu.

Fotografie de A. MIHAILOPOL

Prezentarea artistică:
V. OLAC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

producție suplimentară la aceleași capacități

La chemarea organizațiilor de partid din uzină, muncitorii, inginerii și tehnicienii de la uzinele «Republica» au răspuns într-o unanimitate impresionantă de voință și dăruire, încadrîndu-se în acțiunea patriotică ce se desfășoară în întreaga țară pentru a da producție suplimentare, pentru a realiza în mod exemplar sarcinile de plan ce le revin. Acest efort general a făcut posibil ca angajamentul inițial — 940 tone la producția fizică — să fie ridicat la 2 000 de tone. După cum se vede, în ultimul an al cincinalului colectivul uzinei bucureștene își aduce o contribuție de seamă la marile realizări ale economie noastre.

— Care sînt mijloacele prin care, cu aceleași utilaje și cu aceiași oameni, puteți să realizați o producție suplimentară?

— După cum știți — ne spune tov. Florea Pătrașcu, secretarul comitetului de partid al uzinei — la noi se lucrează în trei schimburi, fără întrerupere, chiar și duminica. După cum vedeți, timpul de funcționare a utilajelor este de 24 ore din 24. Deci, pentru a obține produse suplimentare, noi ne-am îndreptat atenția în primul rînd spre folosirea din plin a timpului și a capacității de producție prin îmbunătățirea aprovizionării agregatelor, a eliminării opririlor mecanice, electrice sau hidraulice, executînd printre altele reviziile săptămînale cu deosebită atenție. Aceste măsuri s-au dovedit eficiente. De pildă, la laminorul 3, indicele extensiv a crescut, față de începutul acestui an, de la 80 la sută ore de funcționare la 84,95 la sută. Acest lucru se concretizează prin depășirea cu mult a mediei obișnuite a producției pe schimb. Dacă la începutul anului se obținea o producție de 58-60 tone pe schimb, acum se obțin în medie între 62-64 tone produse

Asemenea rezultate se întîlnesc la majoritatea sectoarelor productive fără a fi nevoie de nici o investiție, fără a mări numărul de oameni, sau al capacităților de producție. Într-o brigadă a laminorului I sau II, pentru a da un nou exemplu, se realizau mai înainte, în medie, 700-720 bucăți țeavă pe schimb, în prezent media situîndu-se între 730-740 bucăți.

*

Dacă e adevărat — și realitatea nu poate fi dezmințită — că valoarea omului este dată de faptele sale, atunci colectivele de muncitori, tehnicieni și ingineri de la uzinele «Republica» sînt oameni de milioane. Pentru că nu numai planurile curente ale producției ating cifre impresionante, ci și angajamentele suplimentare pe care și le-au luat. Ceva mai mult, cu puțin timp în urmă s-a hotărît o suplimentare a angajamentului inițial cu încă 5 milioane lei la producția globală și alte 5 milioane lei la producția marfă.

Petre ANGHEL

Duminica solstițiului de vară, ca și cele precedente, a îmbrăcat haine de lucru. O zi de muncă normală, dacă ne gîndim că sute de mii de oameni ai muncii au lucrat duminică 21 iulie în toată țara, hotărîți să recupereze în cel mai scurt timp pagubele provocate de calamități. La uzinele «Republica» din Capitală (fotografia noastră) — colectivul întreprinderii a înregistrat duminica trecută însemnate rezultate în producție.

în pregătirea unor importante dezbateri

Vara — sanie, iarna — car e o expresie a înțelepciunii populare de mult verificată prin practică. Ea se aplică la toate nivelurile pînă la cel al economiei naționale în ansamblul ei. Iată de ce oamenii muncii din întreaga țară, indiferent de sectorul de activitate căruia îi aparțin, se pregătesc cu temei pentru a analiza — în adunările generale ale celor ce muncesc în fabrici, în uzine, în institute de tot felul, pe ogoare — felul cum s-a îndeplinit planul pe primul semestru al anului, pentru a dezbate și îmbunătăți — într-un viitor apropiat — cifrele de plan pe 1971 și noul plan cincinal, 1971-1975.

La ora actuală ministerele și celelalte instituții centrale au și efectuat defalcările sarcinilor de plan pe unitățile subordonate (centrale industriale, combinate, trusturi, întreprinderi, unități de cercetare și proiectare). Sînt pe punctul de a fi definitivate și defalcările sarcinilor de plan de către aceste unități, ca și repartizările planului pe secții, sectoare și ateliere.

Dînd urmare îndrumărilor partidului și ale conducerii organelor centrale și locale de stat, cei ce muncesc se pregătesc să-și aducă, în adunările generale, contribuția lor la îmbunătățirea prevederilor planului pe 1971 punînd accentul pe inițiative cu importante urmări pozitive cum sînt

— reducerea consumurilor specifice și a cheltuielilor materiale în producție;

— creșterea calității producției;

— sporirea productivității muncii;

— creșterea producției prin folosirea mai bună a capacităților de producție existente;

— sporirea livrărilor atît la export, cît și la fondul pieței;

— reducerea importurilor de materii prime, materiale și piese de schimb;

— încheierea din timp a contractelor economice privind aprovizionările;

— reducerea cheltuielilor de producție prin valorificarea superioară a materiilor prime, reproiectarea unor produse, mașini și utilaje, intensificarea utilizării deșeurilor și a unor înlocuitori de materiale mai greu de procurat, lichidarea rebuturilor, a stocurilor supranormative și a cheltuielilor neproductive.

Acestea — și încă o serie de alte probleme asemănătoare — sînt în aceste zile în centrul atenției organizațiilor de partid, de U.T.C. și sindicale, din fabrici, din uzine, de pe șantiere, din întreprinderile agricole de stat etc.

Cu prilejul marilor dezbateri ce vor începe curînd și a căror pregătire este în toi, reporterii «Flăcării» se vor afla și ei, cu blocnotesurile și aparatele fotografice, în întreprinderi și pe șantiere, căutînd să surprindă, pentru cititorii revistei, cele mai interesante aspecte ale fructuoaselor discuții ce vor avea loc.

V. VIȘAN

tradiții și noutăți la apropiatul festival „Enescu"

Pînă la evenimentul de larg răsunet în viața muzicală a țării noastre, și nu numai a țării noastre — avem în vedere cea de-a V-a ediție a Festivalului și concursului internațional «George Enescu» — ar mai fi, relativ, destulă vreme. Dar dacă socotim că între actualitatea imediată și data deschiderii festivalului se interpune legiuita și cuvenita vacanță dintre stagiunile de concerte, termenul ne apare în altă lumină. Tocmai la această imprejurare s-a referit prima întrebare pusă maestrului *Dumitru Capoianu*, directorul Filarmonicii purtînd numele marelui George Enescu, evocării căruia îi sînt închinate manifestările muzicale de la începutul lunii septembrie.

— Presupun, maestre, că Festivalul Enescu a schimbat ceva din datele vacanței estivale de anul acesta a Filarmonicii.

— *Se înțelege. S-au schimbat nu numai datele vacanței, ci și ale întregului nostru calendar pînă la 1 decembrie, care a suferit restructurări impuse de evenimentul*

un nou templu al taliei

Pe Calea Bucureștilor, în plin centrul frumoasei capitale oltenești, se lucrează intens la înălțarea noului lăcaș al Teatrului Național a cărui originală și impozantă siluetă poate fi prefigurată din macheta alăturată. Clădirea viitorului teatru — ale cărei principale elemente de construcție ale fațadei sînt marmura și betonul aparent — ocupă o suprafață de 12 900 mp — spațiu construit — și 30 000 mp — spații verzi, de parcare auto și spații libere. Sala, dublu-trapezoidală de 600 locuri, este construită de o asemenea manieră, încît, în funcție de caracterul spectacolului și de natura montării, poate îmbrăca stilul clasic italian, elisabetan sau de arenă. Scena permite și ea o desfășurare largă și bogată a montării cu posibilități practic nelimitate pentru desfășurarea scenografică, avînd o turnantă cu un diametru de 11 metri, trei culisante, patru trape. Teatrul dispune de două săli de repetiție dintre care una, prin spațiul afectat și amenajările făcute, va putea fi folosită și ca sală-studio de spectacole.

Constructorii au adoptat soluții moderne în legătură cu cerințele de încălzire, aerisire, iluminat (orgă de lumini cu amplificatoare magnetice) și — mai ales — de acustică ale sălii. Perspectiva transmiterii spectacolelor prin rețeaua radio și TV a fost și ea asigurată prin instalații adecvate.

Nu există nici o îndoială că noul adăpost al teatrului craiovean va răspunde pe deplin notoriilor ambiții, în sensul bun al cuvîntului, ale cetățenilor orașului.

E.D.

Fotografie de Fl. ROȘOGA

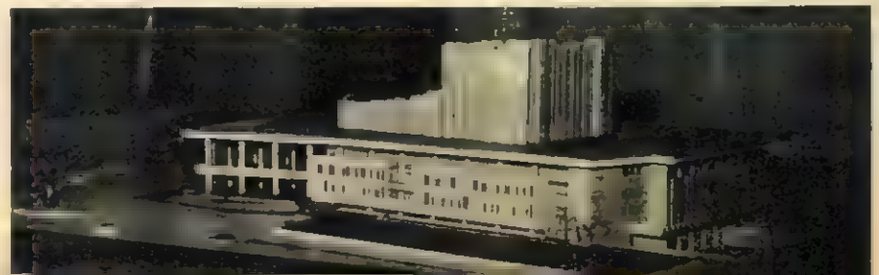

pe care l-ați amintit ca și de alte evenimente.

— *Să ne oprim, deocamdată, la festival...*

— *...care se situează, bineînțeles, deasupra tuturor celorlalte. Aparent, nu am să vă comunic lucruri senzaționale. În legătură cu participarea Filarmonicii la festival, s-au statornicit deja unele tradiții. Așa de pildă, ca întotdeauna, formația noastră simfonică va deschide, festiv, această sărbătoare a muzicii. Vom prezenta încă patru concerte simfonice. La pupitrul dirijoral vor trece pe rînd șefii noștri de orchestră permanenți și un invitat de valoare recunoscută de peste hotare.*

— Ați subliniat că doar «aparent» nu există nimic deosebit de semnalat.

— *Întocmai. Responsabilitățile noastre, sub toate aspectele — de la fixarea repertoriului pînă la calitatea execuțiilor — trebuie însă privite din unghiul de vedere al înaltului nivel artistic al festivalului, al cerințelor sporite ale unui public mai exigent de la un festival la altul. Și apoi nu trebuie să uităm că unele tradiții s-au primenit. Așa, de pildă, în concertul de deschidere nu vom mai interpreta prima simfonie enesciană, ci cea de-a III-a. Mi se pare că acestea, și altele, sînt destule temeiuri pentru a considera că numai în aparență n-ar fi nimic deosebit de semnalat. Acum ar mai fi de adăugat repertoriul, numele dirijorilor și soliștilor.*

— Mi-e teamă că este totuși prematur să facem precizările acestea de amănunt în legătură cu programele concertelor. Vă propun deci, dacă n-aveți nimic împotrivă, să amintiți doar cine vor fi dirijorii și soliștii celor cinci concerte. La timpul potrivit «Flacăra» va reveni cu datele de amănunt.

— *Fie. Așadar, dirijorii celor cinci concerte: Mihai Brediceanu (care-și întrerupe astfel temporar șederea sa în S.U.A., unde are un contract ca dirijor al orchestrei simfonice din orașul Syracuse), Mircea Basarab, Mircea Cristescu și — în două concerte — dirijorul austriac Otto Savalisch. Soliști: violoncelistul Radu Aldulescu (care-și întrerupe și el o ședere mai lungă de studii în Italia), pianistul Valentin Gheorghiu, iar de peste hotare, pianiștii Paul Badura-Skoda și Gyorgy Cziffra.*

— Ați pomenit, maestre, de schimbări în calendarul Filarmonicii în legătură și cu alte evenimente. V-ați referit la?

— *M-am referit în primul rînd la turneul nostru peste hotare. Turneul începe la 25 octombrie la Budapesta cu participarea orchestrei noastre simfonice (două concerte) la Festivalul internațional comemorînd 25 de ani de la moartea lui Bela Bartok. Vom pleca apoi în Franța pentru o activitate concertistică de-a lungul a 20 de zile și apoi în Belgia și Luxemburg pentru 4 zile.*

— Care dintre elementele turneului ați dori să le subliniați?

— *Aș prefera ca întrebarea să mi-o puneți la înapoiere. Acum am să vă dau doar cîteva informații generale: dirijori vor fi Mircea Basarab și Mircea Cristescu, solist — violonistul Mihai Constantinescu. Repertoriul, foarte diversificat, de la clasicul Mozart la modernul Alban Berg, al cărui concert pentru vioară va fi interpretat de solistul nostru. În sfîrșit, aș vrea să subliniez că din toate variantele de program, piesa originală românească valoroasă — de George Enescu, Paul Constantinescu, Mihail Jora — nu va lipsi.*

— Cred că în succinta trecere în revistă a calendarului pe care ați binevoit s-o faceți, ați omis să ne spuneți ce se întîmplă în răstimpul de circa trei săptămîni dintre finalul Festivalului Enescu și plecarea dv. în turneu.

— *Exact. Și avem multe, multe speranțe ca în perioada amintită să consemnăm un al treilea eveniment. Va fi o microstagiune de concerte și dacă sănătatea marelui nostru compatriot Ionel Perlea îi va îngădui domnia-sa a promis să dirijeze concertele din 2 și 3 octombrie.*

— Înainte de a vă dori vacanță plăcută, de a vă mulțumi pentru amabilitate și a vă ura noi succese, aș dori să știu dacă îmi împărtășiți părerea că, raportat la proporția evenimentelor la care v-ați referit, interviul nostru nu este totuși prematur.

— *Fără îndoială, nu!*

E. DASCĂLU

o călătorie în lumea durerii...

De 50 de zile retina ne este bombardată de imagini tragice. De tot atîtea zile oamenii și apele au devenit personajele unei drame urmărite cu încordare pe ecrane sau în reportajele fotoreporterilor. Pentru prima oară de multă vreme relatarea de la locul evenimentului primește autenticitatea unei participări nefardate. Instantaneul a intrat pe neașteptate în drepturile lui demonstrînd fără drept de apel aceeași putere de a impresiona și de a fi un mijloc artistic fundamental în descoperirea omului. Așadar, după 50 de zile, prima expoziție de fotografii — în holul Teatrului Național, sala Comedia — despre inundațiile din luna mai. Aurel Mihailopol a colindat, ca trimis al revistei noastre, regiunile sinistrate reținînd pe peliculă imagini care l-au șocat. Nu sînt în expoziția lui Mihailopol, poate, imagini mai zguduitoare decît am văzut în ultimele săptămîni. Dar ceea ce ar trebui remarcat e selecția detaliilor, ochiul care se oprește asupra unor amănunte neînsemnate, dar care, deodată, în contextul evenimentelor primesc noi semnificații, ca acea simplă piatră kilometrică care indică distanța pînă la satul... Apa. Tragediile n-au nevoie de montări artificioase și Mihailopol a înțeles acest adevăr umil...

Pornit în ultimii ani pe drumul creării unor metafore, a unor rafinamente optice, în care montajul, supraimprimarea, colajul optic, dar și o prodigioasă fantezie l-au făcut creatorul unor cadre imaginate, Mihailopol s-a reîntors la sursele fertile ale oricărui act artistic, la om, la fericirile și nefericirile lui cotidiene, la dîrzenia lui atavică, la resemnările lui dintotdeauna. Prin cele cîteva zeci de fotografii el ne amintește că durerea e o clipă pe care nu trebuie s-o uităm. Astfel privite, clipele devin documente.

C.B.

restaurare

Un grup de specialiști: arhitecți, ingineri, arheologi, istorici, chimiști, meșteri zidari și pietrari sînt antrenați în prezent într-o asiduă muncă de cercetare, restaurare și consolidare a Cetății Făgărașului, unul dintre cele mai de seamă monumente de artă medievală din țara noastră. Din «cronica» de șantier a cetății reiese că se desfășoară într-un ritm intens lucrările de refacere a zidurilor, bolților, fostelor lăcașuri de tragere, scăților exterioare și interioare. Vor redobîndi aspectul inițial ușile, nișele, ferestrele, precum și cele aproape 80 de încăperi ale cetății.

Potrivit proiectelor elaborate, castelul urmează a fi transformat într-un muzeu de artă și istorie a Țării Făgărașului. De asemenea, în partea de răsărit a centurii de apărare — spațiu rezervat altă dată pentru cazarea garnizoanei — se vor amenaja un restaurant și un hotel turistic. Pe lacul cu o suprafață de 6 hectare, care împrejmuiește zidurile străvechii cetăți, vor fi puse la dispoziția publicului ambarcații de agrement sau sportive.

După mărturiile documentelor din țară și străinătate, în forma actuală edificiul a fost înălțat la începutul secolului al XIV-lea în apropiere de locul unde se

afla o altă cetate mai veche. Răsfoind filele istoriei, aflăm că printre cei care au stăpînit cetatea și ținuturile înconjurătoare s-au aflat Vlad I, Iancu de Hunedoara și Ștefan Mailat. Aici, Doamna Stanca și cei doi fii ai ei aflară vestea morții tragice a soțului și părintelui lor, Mihai Viteazul, care numai cu cîteva luni în urmă era primit cu căldură de făgărășeni. Cu începere din secolul al XVI-lea în cetate se instaurează fastul curților apusene. Tratativele cu o delegație trimisă de Șerban Cantacuzino pentru încheierea unei alianțe cu Dieta Transilvaniei, care și-a avut într-o perioadă reședința aici, prezența călugărilor franciscani, transformarea frumoasei săli a Dietei în sală de judecată a închizitiei sînt alte evenimente consemnate de-a lungul veacurilor.

Lucrările de restaurare a Cetății Făgărașului reprezintă o deosebită valoare de ordin artistic și istoric pentru îmbogățirea cunoașterii trecutului nostru.

Gh. AGIU

reportaj de șapte zile

festivalul internațional al filmului de animație

Mîine, din sala Teatrului de vară de la Mamaia, își vor lua zborul cunoscuții «Pelicani de aur» ce onorează, de cîțiva ani, cele mai meritorii creații ale filmului de animație din lume. La ora aceasta festivalul încă nu s-a încheiat, cei prezenți acolo mai au de văzut cîteva din cele 104 filme ce au fost selecționate din 26 de țări. Desigur, se fac pronosticuri și pronosticuri, preferințele și amintirea marilor cîștigători ai edițiilor trecute sînt dese subiecte de discuție, dar dincolo de ele se află convingerea generală că micul sau «marele» film de animație (căci genul are și el «superproducțiile» lui) nu face economie de imaginație, de acea «imaginație a omului în slujba umanității», cum sună frumoasa deviză a festivalului, iar umanitatea se recunoaște pe sine însăși și în filmele de un minut sau de șapte minute, în istoriile cu desene, cartoane, păpuși, linii, puncte și cîte și mai cîte, își recunoaște ideile, gîndurile, aspirațiile, amărăciunile, întrebările.

Școli de animație vestite, precum și alte apariții mai noi, au demonstrat la Mamaia vitalitatea și nesfîrșitele posibilități ale unui gen căruia nimic din ceea ce este omenesc nu-i este străin.

sub pavajul brașovului

Centrul de altădată al frumosului oraș de la poalele Tîmpei — vechea piață a sfatului — s-a aflat nu demult în atenția arheologilor. Săpăturile efectuate aici cu prilejul unor lucrări edilitare, cît și sondajele specialiștilor de la muzeul local de istorie, au dus la descoperirea unor interesante vestigii. Sub pavajul acestei piețe, la doi pași de clădirea cu turn a sfatului (construită la începutul secolului al XV-lea), s-au găsit, pe o porțiune destul de întinsă și la o adîncime care ajunge în unele locuri pînă la cinci metri, un depozit de cereale (în special mei), foarte multă ceramică feudală, plăci ornamentale, smălțuite sau nesmălțuite, vase, obiecte de uz casnic, produse de manufactură (din secolele XV-XIX). O bună parte din acestea provin, așa cum se bănuiește, dintr-un magazin de desfacere al breslei olarilor. Tot sub caldarîmul orașului s-a găsit și un obiect din sticlă mult mai vechi: o lacrimarie romană.

Revelația acestor descoperiri o constituie însă scoaterea la lumină a unei părți din rețeaua de conducte care alimentau cu apă potabilă Brașovul acum cîteva sute de ani. S-a putut astfel afla că aceste conducte erau din lemn: trunchiuri de copac, scobite, fixate cap la cap. Primul apeduct a fost găsit în locul unde vechea piață se întîlnește cu strada Bariției. După cît se pare, apa potabilă cu care era aprovizionat orașul se capta în Schei, de unde printr-un foarte ingenios sistem de conducte era expediată de-a lungul arterelor principale spre centru. Un fragment dintr-o asemenea conductă a și devenit un nou exponat al Muzeului de istorie din Brașov.

Paralel cu cercetarea materialului descoperit în vechea piață a sfatului se fac investigații arheologice și dincolo de oraș: la Hărman, Cristian, Codlea, Rișnov, Feldioara și Rotbav, unde se păstrează bogate vestigii ale trecutului, începînd din neolitic și continuînd pînă în epoca feudală

B. SURU

Vechiul centru al Brașovului sub al cărui pavaj s-au descoperit prețioasele vestigii ale trecutului.

CRONICĂ JUDICIARĂ

nepoata lui pristanda, revizorul frunzăverde și alții care au făcut-o lată (II)

Continuăm rezumatul dosarului Ioanei Mărgineanu, început în numărul 780 al revistei noastre. Așadar, responsabila băcăniei din Urleasca-sat, comuna Traian, județul Brăila, și-a făcut liniștită mendrele timp de cîțiva ani, sub oblăduirea fostului președinte al cooperativei de consum — Ene Morcoșan. În luna martie 1969, gestionara trece prin emoțiile unui inventar desfășurat aidoma cu numărătoarea steagurilor de către Pristanda, încît lipsa din gestiune a cîtorva zeci de mii de lei rămîne în continuare nedescoperită.

Au mai trecut 6 luni și în ziua de 22 septembrie 1969 au descins șeful serviciului de control financiar al uniunii județene împreună cu trei bravi revizori contabili. Președintele cooperativei de consum din comună — Vasile Smochină — a mărturisit revizorului șef că suspectează activitatea Ioanei Mărgineanu și i-a cerut să desemneze pentru verificarea gestiunii acesteia pe «cel mai bun revizor». Șeful C.F.I., Vasile Dîrjan, s-a uitat în jurul său, i-a cîntărit din ochi pe băieți și a hotărît: cel mai bun este faimosul Frunzăverde.

Ion Frunzăverde devenise, într-adevăr, subiect de folclor pe meleagurile brăilene, dar nu prin calitatea verificărilor, ci prin doinele pe care i le cîntau în urmă gestionarii dijmuiți. Nu era loc în care el să foșnească fără să-i usuce pe cei întrați sub umbra lui. De la achizitorul Ivan Nistor pretinsese 16 kg carne de pasăre și 216 lei, de la gestionarul Cotigă Voicu — 50 de lei și 4 vase cu vin, de la Maria Țigău — un pulover bărbătesc luat direct din gestiune, iar la cooperativa din Însurăței rămăsese dator cu valoarea a 143 de mese servite. Se vede treaba că toate aceste isprăvi haiducești nu ajunseseră pînă la urechea celor din conducerea C.F.I., deoarece revizorul Frunzăverde fluiera liniștit mai departe.

Noul inventar al băcăniei din Urleasca a început la... sifonărie. Acolo a invitat-o revizorul pe gestionară și acolo — pe teren neutru — au purtat tratative între patru ochi. Ce or fi discutat ei este greu de stabilit. După întrevedere, Ioana Mărgineanu a început să alerge prin sat după bani, iar «cel mai bun revizor» s-a așezat la băutură. Timp de o zi și jumătate toată suflarea din partida Ioanei Mărgineanu s-a pus în mișcare, ba pentru împrumuturi, ba pentru transferări reale sau fictive de mărfuri, în timp ce revizorul «pregătea» inventarul ascuțindu-și creioanele, numărîndu-și gumele, între un prînz copios și un somn cu sforăituri.

Întreaga zi de 23 septembrie președintele Vasile Smochină a vrut să afle cum decurge verificarea băcăniei, dar n-a găsit pe nimeni acolo. Abia seara, pe la ora 7, observînd o geană de lumină strecurată dinăuntru, a bătut mai insistent în obloane. S-a făcut liniște, i s-a răspuns «inventar!», iar la declinarea calității a fost primit cu greu în magazin. Masă mare, sticle de tot felul, cadavre de păsări și alte bunătăți, în jurul cărora se stabilise o înduioșătoare armonie între revizor, gestionară și alți doi bărbați străini prezenți la petrecere, cine or mai fi fost și aceia. Președintele a fost mai puțin curios să guste din bucate și mai mult să vadă în ce stadiu se află verificarea: în două zile se număraseră un sul de hîrtie creponată, 4 cutii cu jeleuri, 16 borcane cu gem de măceșe și alte 11 articole.

A doua zi la prînz, intrigat că de la Brăila n-a fost trimis un alt revizor — așa cum ceruse telefonic — președintele s-a dus din nou la Urleasca. L-a găsit pe Frunzăverde dormind în stare de anestezie totală, la locuința gestionarei, înconjurat de aceeași mizanscenă ca în seara precedentă. Cît privește inventarul propriu-zis, lucrările acestuia rămăseseră, practic, pe loc. S-a enervat președintele, a plecat glonț la UJCOOP și nu s-a lăsat pînă ce n-a obținut înlocuirea revizorului.

Întreruperea a ceea ce ar putea fi numit «inventarul mahmur» s-a lăsat cu surprize. Revizorul «greșise» în plus la numărătoarea stilourilor și pixurilor cu 4 324 de lei. O altă «minune» a fost apariția unui monetar în valoare de 18 263 de lei, deși în ziua închiderii magazinului Ioana Mărgineanu depusese alți 11 400 de lei și deși media vînzărilor zilnice nu a depășit niciodată suma de 3 000 de lei. O ultimă scamatorie: sub ochii revizorului au fost facturate Sanatoriului Urleasca (prin bunăvoința contabilei acelei unități — Florica Nica) mărfuri în valoare de 4 100 de lei, nelivrate în realitate și care nici n-aveau cum să fie livrate deoarece unele dintre ele nici nu existau în gestiune.

Reluarea inventarierii a pus capăt activității infracționale desfășurate de Ioana Mărgineanu și tăinuitorii ei, relevînd un prejudiciu total în valoare de 71 357 de lei.

Acum justiția își spune cuvîntul. Conducerea Uniunii județene a cooperativelor de consum Brăila este invitată de asemeni să aprecieze activitatea celor care au favorizat delapidarea.

* * *

Pe marginea foiletonului «Miei zburdă pe cîmpii, hai să-i numărăm coo-pii» publicat în numărul 19/1970 al revistei, am primit din partea Comitetului executiv al Consiliului popular al județului Ilfov un răspuns prompt, care denotă preocuparea acestei instituții pentru restabilirea și întărirea legalității, preocupare constatată de noi și cu alte prilejuri. «Ca urmare a apariției acestui articol — se spune în adresă — care reprezintă un ajutor prețios în activitatea noastră, am prelucrat acest material cu conducerile inspectoratului I.A.S Ilfov și Direcției agricole a județului Ilfov, dîndu-li-se sarcină să aducă la cunoștință tuturor unităților în subordine aceste aspecte negative și să fie luate măsuri de prevenire pentru viitor». În continuare, prin adresă ni se comunică sancțiunile concrete, morale și pecuniare, aplicate șefilor de fermă Gh. Rădulescu, V. Ciobotaru, Ștefan Petrescu, Eleonora Ștefanschi, economiștilor Ion Dilancea și M. Mihăilă, magazionerei Antoneta Petrescu, precum și schimbarea din funcție a economiștilor de fermă Gh. Dragomirescu, Andrei Meșianu și Constantin Costescu.

Sergiu ANDON

În orele libere, laminoristul Vasile Cireș de la Combinatul siderurgic-Galați sculptează în zgură. Deși «materia primă» a operelor sale se află la îndemîna oricui, Vasile Cireș este, aici, la Galați, singurul artist de acest fel... Bucata de zgură trecută prin mîinile sale, prelucrată cu talent și minuțiozitate, sugerează, în urma unei stilizări inspirate, viața lucrurilor care ne înconjură.

teiul lui Eminescu

Bătrînul tei din Copou, locul preferat de plimbare și reverie al marelui nostru poet național, riscă să se prăbușească sub strînsoarea neinduplecatelor carcuri ale timpului. Deocamdată, e adevărat, ramurile îi sînt încă pline de sevă, de vreme ce mai cad și acum flori de tei... Dar pentru ca amintirea acestui loc să rămînă încrustată în memoria generațiilor viitoare, alături de teiul străvechi se profilează, de pe acum, silueta zveltă a urmașului său.

prietena noastră muchi...

Publicăm cu multă plăcere această fotografie, expediată redacției noastre de către tovarășul *Mircea Păun*, președintele C.A.P.-Uivar din județul Timiș. Iată și cele cîteva rînduri care însoțesc ilustrația primită:

«Campaniile agricole pot aduce mari prejudicii vînatului. Pe ogoarele unităților agricole, discurile ucid anual mii de pui de iepuri iar combinele C1 și CSU răresc de multe ori numărul căprioarelor. Tocmai de aceea, în județul nostru mecanizatorii au primit instrucțiuni precise privind salvarea și protejarea vînatului, această inestimabilă bogăție a patriei noastre. Fotografia lui «Muchi», căprioara salvată în ultima clipă de către mecanizatorii de la I.M.A.-Cenei, reprezintă în această privință o emoționantă și grăitoare mărturie despre dragostea și înțelegerea semenilor noștri pentru lumea necuvîntătoarelor».

GASTRONOMICĂ

à la maître

...Și fiindcă sînt unii gastronomi amatori care prea cîrnesc nasul cînd dăm rețete culinare fără ca ele să poarte emblema nobiliară a vreunui «chef»; și fiindcă rețetele date prea poartă pecetea improvizației neavînd aureola preciziei științifice — ne-am gîndit ca din cînd în cînd să satisfacem și aceste dorințe. De aceea inaugurăm rubrica de față cu o rețetă a maistrului bucătar slovac Matej Mach. De ce cu el și nu cu altul? Dacă am începe cu altul, probabil că întrebarea s-ar repeta. Dar începem cu maître Mach, bucătarul șef al restaurantului «Velké srdce» din Bratislava, din două motive. Primo: că poartă oficial titlul de maistru bucătar (pentru că în țara vecină acest titlu se decernă, începînd din 1961, anual, pe bază de concurs, celor mai buni bucătari); secundo: că faima susnumitului a trecut de mult hotarele țării sale și din pricină că în fiecare an funcționează pe durata expoziției internaționale de la Brno ca șef bucătar al mult solicitatului restaurant «Bratislavská vinárna».

Așa că, țineți-vă bine, și luați în primire cum se cuvine rețeta de mai jos a maistrului preparator științific: Biftec à la Bratislava. *Pentru a prepara un prînz de patru persoane este nevoie de 600 g fileu de vacă, 60 g untdelemn, 40 g slănină, sare, boia de ardei dulce, 1 dl vin alb, 100 g ceapă, 40 g muștar, sos Worchester, 40 g făină albă, 600 g cartofi, 20 g unt, chimen, 1 dl cremă acră (de lămîie sau oțet), ardei verde, sfeclă, cîteva foi de lăptuci și pătrunjel verde.*

Tăiați fileul în patru felii (debarasînd membranele), sărați-le și presărați-le cu boia după gust, după care stropiți feliile cu 30 g de ulei. Apoi lăsați-le cam două ore la loc răcoros. În continuare, încălziți cele 30 g ulei rămas într-o tigaie și frigeți feliile pe ambele părți.

După ce ați scos feliile, puneți în uleiul clocotind slănina tăiată în bucățele și ceapa tăiată mărunt prăjindu-le pînă prind o culoare plăcută. Adăugați făina, muștarul, sosul de Worchester și vinul alb. Amestecați continuu totul pînă la punctul de fierbere și adăugați carnea pe care ați fript-o ușor (pentru biftec, totdeauna carnea se lasă puțin în sînge). Fierbeți cartofii întregi, apoi îi curățați și tăiați în bucăți mici peste care adăugați unt, chimen, boia dulce și sare, lăsați-i apoi să se prăjească puțin după care adăugați sosul acru.

Pentru a servi biftecul, puneți pe un platou cartofii (peste care se presară pătrunjelul tocat mărunt), alăturați feliile de carne cu sosul respectiv și ornați totul cu ardei verde, sfecla roșie fiartă și tăiată, precum și foile de lăptuci (sau salată).

Rețeta fiind comunicată, cine se simte în stare n-are decît s-o pună în practică.

P.P. NAȘU

P.S. Vinul trebuie să fie albdemisec, iar oaspeții — simpatici.

sport

de Emanuel VALERIU

BRAZILIA – reabilitarea ofensivei

Campionatul mondial de fotbal a început sub ochii lumii, s-a desfășurat public și s-a încheiat duminica trecută într-o apoteoză tehnică și de participare, cu reunirea a sute de milioane de spectatori de pe patru continente, din cele cinci cunoscute pînă acum. Toți cei care au îndrăznit un pronostic, toți cei care s-au ferit să se pronunțe, toți cei care au făcut-o doar în secret (aceștia au reprezentat majoritatea, deoarece nu credem să fi existat un amator de sport care să nu fi avut un favorit, chiar și unul absurd) au așteptat răspunsul.

Jocuri de calitate, noutăți tehnice, spectacol în sine, prea puțini au dorit să vadă. Ceea ce a interesat a fost rezultatul și, mai cu seamă, cel final, numele formației campioane a lumii.

E o meschinărie? E o calitate? N-aș vrea să mă pronunț, dar sînt desigur în asentimentul oricărui cititor, afirmînd că o victorie românească în meciul cu Anglia și, mai departe, în sferturile de finală, și apoi în semifinale și finală, așa cum a pronosticat, cinstit și fără intenție de glumă, Dobrin înaintea plecării, ne-ar fi încins la peste 100 de grade chiar dacă ea ar fi fost obținută cu noroc, prin antijoc sau prin repetate lovituri de la 11 metri. Jocul este făcut spre a avea un învingător. Șansele noastre, apărate mai mult sau mai puțin inteligent, mai mult sau mai puțin onorabil, s-au limitat totuși la seria întîlnirilor din grupa de foc de la Guadalajara, din care s-a ales însăși campioana lumii, cea care ne învinsese doar cu 3—2, adică la o mai mică diferență decît pe finaliștii italieni. Ajung aceste date spre a ne apropia concluzia că sîntem mai valoroși decît campionii Europei care și-au disputat titlul suprem cu formația lui Pelé? Părerea mea este că pista unei asemenea judecăți este și inexactă și periculoasă, chiar dacă, de la fața locului, Cristian Țopescu, atît de rezervat de obicei, a adresat în mod surprinzător unor cronicari sportivi de-acasă un fel de reproș, aspru (ca vocabular), un fel de chemare la ordine prin ridicarea profesorală a degetului arătător, indicînd cuminție sub amenințare...

Despre participarea echipei române și comportarea ei va trebui să se discute public, nu neapărat spre a fi trași unii la răspundere și în nici un caz jucătorii, ci pentru a se ajunge la concluzii utile, în domeniul, atît de complicat pentru unii și încărcat de interese pentru alții, al fotbalului.

Actualul campionat mondial, mai ales în condițiile succesului net înregistrat de brazilieni, a dat răspunsuri clare pentru cei care vor să le citească spre a descifra alfabetul jocului modern. Criticat, discutat, contestat, fotbalul sud-american a biruit în fața celui european tocmai prin ceea ce are el mai valoros, mai specific: prin construirea atacului și finalizarea lui, în condițiile unei tehnici individuale perfecte. Deși «jocul cel mare» al campionatului nu l-a constituit finala, totuși ea a rămas etalonul maximei eficiențe, cel care avea să dea răspunsul definitiv și autorizat al valorii mondiale în fotbal. Faptul că Italia, formația cu joc ermetic, și loc de baștină al «betonului» în apărare, a ajuns să fie opusă Braziliei, reprezentanta cea mai autorizată a jocului constructiv-ofensiv, cu participare colectivă și că înfruntarea aceasta a dat un net cîștig de cauză sud-americanilor se impune a fi apreciat lucid și competent. Subscriu ideii potrivit căreia un turneu de calificare nu trebuie confundat cu jocurile unei finale (înțelegînd prin aceasta întreaga desfășurare a programului mexican). De aci rezultă că o formație poate și trebuie să aibă cîteva posibilități de manifestare la care să apeleze, după împrejurări și necesități, tot astfel cum o cutie de viteze are 3 sau 4 poziții corespunzînd intențiilor șoferului sau condițiilor de circulație întîlnite. Apelul la una sau la alta dintre posibilitățile cunoscute și sigure ale echipei trebuie să fie un act conștient și deci deplin responsabil, astfel ca surprizele să fie excluse. De aceea mă întreb în ce măsură capacitatea actualei noastre formații naționale este cunoscută celor care se ocupă de ea, în ce măsură știu ei să-i solicite un anume coeficient de valoare în comportare, atingerea plafonului maxim al posibilităților ei la momentul oportun? Întrebarea nu și-a găsit răspunsul în Mexic.

Brazilia a cîștigat, pentru a treia oară, trofeul suprem al fotbalului mondial la care echipa noastră a avut una dintre cele mai promițătoare comportări. Dar dacă ne vom mulțumi cu aceste simple constatări, vom rămîne tot atît de departe de calitatea jocului prestat de noii campioni pe cît de departe sîntem de ei geografic. Din fericire, în sport apropierile se pot realiza mai lesne. Cu condiția să existe dorință pentru așa ceva, luciditate, competență și — mai ales — discuții largi, publice, chiar contradictorii, în scopul aflării celor mai bune soluții. Să nu uităm că fotbalul ne va mai prilejui ocazia de a asista — la cei trei timpi cunoscuți: Viitor, Prezent și Trecut (în care unii văd doar gramatică) — și la alte evenimente sportive de mare interes internațional, printre care noul campionat al lumii, anunțat pentru 1974, la München. De aceea sportul este atît de iubit oriunde pe glob. Poate, de aceea, el se cere făcut și cu inteligență.

Cartierul «Ady Endre» a fost și el izbit de puhoaie. Dar apa s-a retras învinsă, și acum șantierul de locuințe trepidează sub stăpînirea bună a constructorilor.

ȘI IARĂ PE MUREȘ ȘI PE TÎRNAVĂ

de Viorica CIORBAGIU
Fotografii de S. STEINER

Am văzut la Tîrgu Mureș niște oameni. Mai bine spus, i-am auzit înainte de a-i vedea. Lucrau laolaltă și fredonau fluierînd, toți, aceeași melodie. Nici veselă, nici tristă. Liniștită.

N-am simțit niciodată pînă acum ce înseamnă să fluieri. Și poate nici ei, oamenii aceia, nu știuseră cu adevărat pînă mai ieri-alaltăieri. Înfricoșarea disperată, încordarea luptei cu vuietul dezlănțuit al apelor, păreau că vor să anuleze și ultima nuanță din registrul bucuriilor omenești. Dar cîntecul a smuls toate zăgazurile întunecării și s-a reîntors în oameni.

Cînd am ajuns la Combinatul chimic din Tîrnăveni era ceasul asfințitului. Urmele dezastrului se mai arătau pe dinafară într-un tablou atît de pustiitor, că-ți venea să strigi și simțeai totuși că țipătul se îneacă în răsuflare. În primul moment mi-a părut de-a dreptul rău că dispecerul de serviciu nu ne spune cam așa: «Rănile noastre mai sîngerează încă, sînt urîte la vedere, ce vă

(Continuare în pag. 10)

Molizii și paltinii Gurghiului și-au reluat cîntecul pe arcușul viorilor de la Reghin.

E soare! Şi e vacanţă! Şi pe Aleea Carpaţi din Tîrgu Mureş redevin intense toate culorile verii şi toată bucuria de viaţă a adolescenţei!

Retras în vechiul său culcuş, Mureşul îşi încreţeşte mărunt faţa, a somn. Oamenii i-au iertat nebunia dezlănţuită şi caută linişte tot pe malurile lui.

Fundaţiile s-au turnat. Cărămizile aşteaptă să se prefacă în pereţi şi în case. În curînd corturile îşi vor fi încheiat rolul de «haltă».

(Urmare din pag. 8)

mai uitați și dv. la ele?! Veniți după ce ne-om înzdrăveni de-a binelea». În loc de asta ne-a condus, pe niște foste alei, într-o clădire înjumătățită, unde... unde ardea un cuptor. Ardea cu nădejde și arunca împrejur o jerbă mare de scîntei alb-albăstrii. Am mai văzut în viața mea, și nu o dată, cuptoare de oțelării ori furnale încinse; materia în stare de incandescență e totdeauna un spectacol fascinant. Nu mă simt în stare să compar însă cu nimic ceea ce am văzut luna aceasta la Tîrnăveni. Nu cuptorul nr. 3 era fără asemănare sau poate și el, oricum, sentimentul de moment unic venea de la arzătorii, alimentatorii și dozatorii din schimbul maistrului Petru Tocaciu. Peste cîteva ceasuri urma să fie slobozită prima șarjă de carbid. Prima după întreruperea din 13 mai orele 0,15. Și în jurul cuptorului jucau șapte-opt oameni învățați cu focul. Jucau ca niște copii care așteaptă să lasă tava cu plăcinte aromind a vanilie. Și nu era nimic ciudat în această neastîmpărată bucurie. Atîta doar că la ieșire n-am mai văzut grinzi atîrnînd, nici pereți sfîrtecați ca de obuze. Și nu doar fiindcă se înserase, ci pentru că ne petrecea lumina aceea uriașă care cînta în sufletul bărbaților de la cuptorul nr. 3.

■

La Țesătoria de mătase din Sighișoara mai fusesem după cel dintîi potop. (Știți că Tîrnava Mare și-a ieșit din minți de două ori.) Mașinile amuțiseră atunci cu dinții încleștați de otrava gălbuie, cu miros de stîrv, a mîlului tîrît și împrăștiat de vînturi. Cînd am intrat acum în fabrică ne-a dat «bună-ziua» țăcănitul mărunt și harnic al mașinilor de bobinat și canetat. În oricare țesătorie această răsuflare mecanică este un zgomot familiar, pe care nu-l mai ia nimeni în seamă, cum nu-și ascultă

(Continuare în pag. 12)

Înainte de comuna Bălăușeri, pe șoseaua Tîrgu Mureș-Sighișoara, asfaltul a fost azvîrlit de ape, firele telefonice smulse. «Au fost» — la timpul trecut.

Una dintre mărturiile batjocurii nestăpînitelor stihii. Dar oamenii au încetat să mai ia aminte la urme și-și văd de treburile lor cele mai grabnice.

ȘI IARĂ PE MUREȘ ȘI PE TÎRNAVĂ

Pe Valea lui Rotariu, o presă de cărămizi trimisă de comuna Ozd nu răsuflă nici o clipă de la 5 iunie încoace. Cei rămași fără adăpost din Tîrgu Pieții sau din Cordăești s-au întovărășit cîte 20 deodată și nu se opresc din lucru pînă cînd nu-s gata arse cărămizile pentru casele cele noi.

«Mureşul mi-a luat casa în bulboane şi-a fărîmiţat-o ca pe-o bucată de cretă. Ce să fac acuma? Am 60 de ani, două fete şi-un fecior, cu rosturile şi familia lor. Să le cad pe cap? Nu, nu! Mă ajută statul, baba mea îi învăţată cu munca şi iaca ne facem altă casă-n loc. Aici, lîngă calea ferată».

ȘI IARA PE MUREȘ ȘI PE TÎRNAVĂ

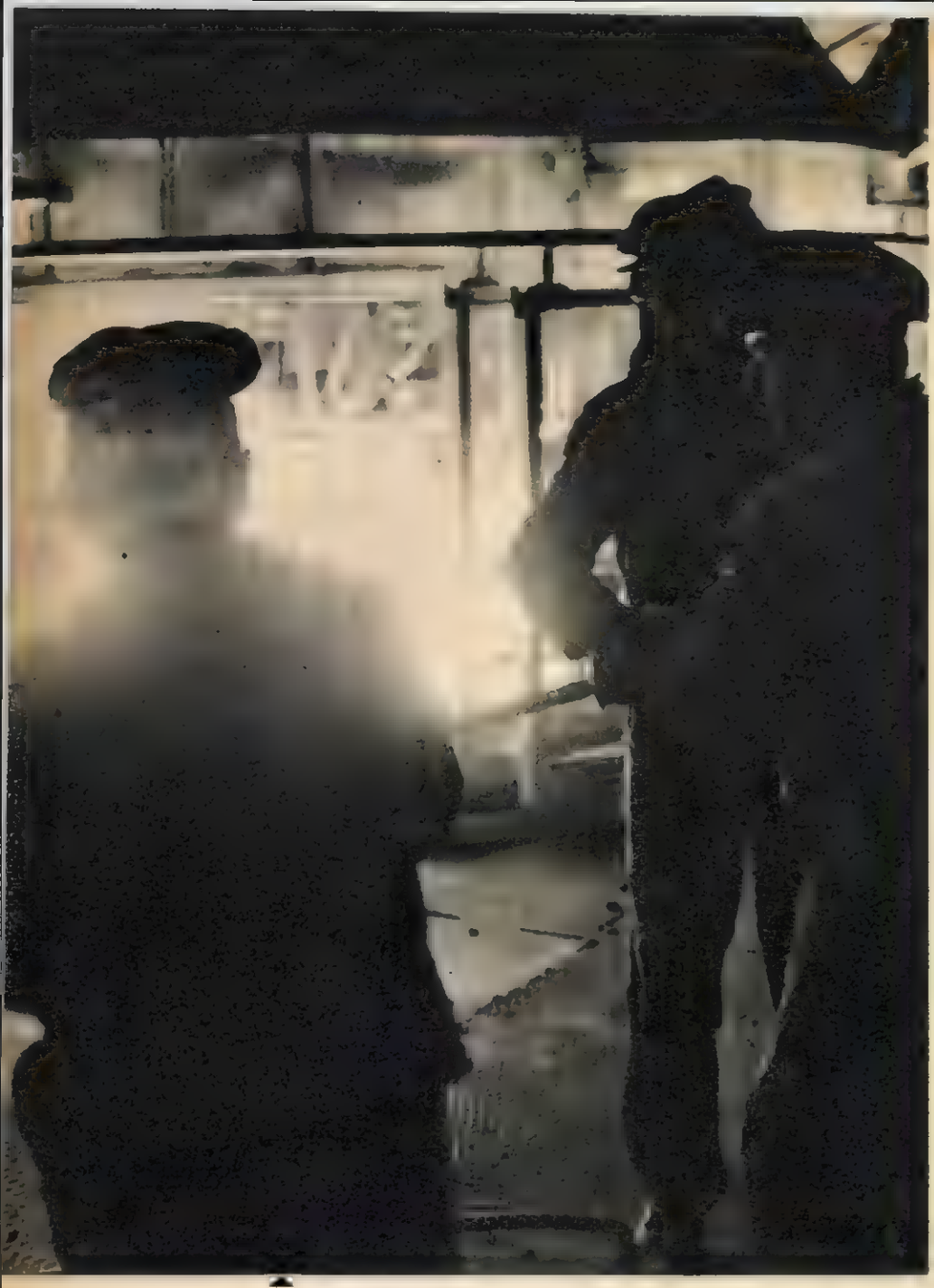

Nu-i premieră industrială, dar focul reaprins al cuptorului are un înțeles încă și mai adînc...

(Urmare din pag. 10)

inima un om sănătos. La Sighișoara însă am surprins-o cu urechea la pîndă pe tehniciana Alice Flechtenmacher: «A mai pornit un război!» Cuvintele sunau ca și cînd s-ar fi produs o mare minune. Și zău că așa ni se părea și nouă.

Cu ochii adînc încercănați, dar sigur și iute în mișcări, a apărut în sala jacarduriior inginerul Chiriacescu. Îl întîlnisem cu două săptămîni în urmă. Acuma trecuse o lună de cînd era tot aici, la Sighișoara, deși e bucureștean. «Am lucrat în orașul acesta opt ani. Îi cunosc pe toți oamenii din fabrică. Nu-mi vine să plec pînă cînd nu-i totul în ordine». Alte două țesătoare bucureștene nevedesc urzeala pe un război. Sînt 14 400 de fire care trebuie întinse unul cîte unul. Numai răbdarea unei femei e în stare de o asemenea treabă migăloasă. Iosefina, Cosina și-a lăsat la București o fetiță de 2 ani. «M-am despărțit cu greu de ea, dar aici trebuia să vin. Nu-i poți lăsa pe oameni la greu, așa, singuri. Că-i mai mare truda decît dacă pornea fabrica de nouă». Un fus cu fire de mătase, un țăcănit de spată, fețe destinse, care învață din nou să zîmbească după zile și nopți de încordare. Aveau oamenii din Sighișoara, în luna mai, un aer împietrit, de măști tragice. Să fie aceiași, chiar ei?

•

«Cît timp o să mai tot vorbim despre prăpăd,mamă?!» — întreabă un bărbat zdravăn între două vîrste pe o bătrînă, care ne spune tînguit cum era la Chețani cînd «o turbat Mureșul, și-o început să îngroape ulițele». Și nu boicește după casa care s-e prăpădit. Își duce șorțul la ochi povestind despre cei 52 de puișori înecați. «Acuma, ia, maică, string urzici pentru niște rățuște». Ai zice că de prea cumplită durere, nu și-au revenit încă și că spun lucruri fără noimă. Dar nu-i de loc așa. La Chețani, Cuci, Iernut și Cipău am învățat cu limpezime ce înseamnă «om cu minte», am văzut cum arată la chip înțelepciunea și sănătatea morală ale țăranului român.

«S-au năruit casele noastre de-o viață. Destul de mare păcat. Acuma ce să facem? Ne-om face altele». Scurtă și cuprinzătoare vorba lui moș Aurel Nemeș. Dar să înțelegeți bine: «ne-om face altele» vrea să spună că s-au și apucat de zidit. Pe șantierul sinistraților «14 mai 1970» din comuna Chețani (chiar așa scrie pe tabla din capătul viitoarei străzi) se ridică din pămînt vreo 50 de case de cărămidă. În dreptul fiecăreia dintre ele e fixată pe-un bețișor o scîndurică unde viitorii proprietari și-au scris numele cu vopsea roșie. Păcurar Ioan, Ciolomic Alex, Pantea Maria, Oniț Ioan...

«Cît timp o să mai tot vorbim de prăpăd?!»... M-aș încumeta să răspund: multă vreme de-aici încolo. Totdeauna, poate. Dar mereu mai într-alt fel încă de pe acuma discuțiile despre «înundați», frecvente și în județul Mureș, nu se mai reflectă în fixitatea privirilor, golite parcă de orice gînd.

•

E adevărat că aproape invariabil orice dialog începe cu: «În ziua cînd Mureșul...» sau «În noaptea cînd Tîrnava»...

Radu Tiberiu, președintele asociației de locatari, a săpat iarăși rondurile în jurul blocului 9 și a semănat dalii. În Tîrgu Mureș, la ceasul acesta vor fi dispărut cu totul acele crăpături deprimante din nămolul galben și uscat.

La fabrica din Luduș, bidoanele nu mai conțin de mult apă și untul galben și virtos ia zilnic drumul orașelor. Ca de obicei.

E adevărat că dimensiunile nenorocirii sînt judecate și rejudecate cu amărăciune. Copiii de-o șchioapă mai au tresăriri de spaimă: «Tată, la uite, iar crește apa!» Dar gesturile vieții, cele obișnuite, de fiecare zi, dizolvă cu încetul piatra grea a amintirilor din mai. Și faptele, cu încărcătura lor de responsabilitate, apropie tot mai mult «zilele de pace».

*

— Voi nu plecați la amiază să mîncați barem astăzi cu familia?

— Nu, lucrăm și astăzi zece ceasuri.

Dialogul acesta l-am auzit într-o duminică la Reghin. Secția de instrumente muzicale nu voia să plece acasă. Și se mira însuși directorul. Nu știu sigur dacă «mirare» e cuvîntul potrivit. Și el, ing. Emil Moldovan, uitase de mult ce-i odihna. Dar zîmbea viorilor și oamenilor care fac viori și ar ți vrut ca aceștia din urmă să aibă un prinz de duminică...

Trecuse de mult de amiază, și în atelierul de comenzi speciale vestitul constructor Roman Boianciuc încerca strunele unui violoncel alb. «Facem 42 de instrumente pentru Filarmonica din Botoșani, cu care orchestra va cînta la Festivalul «George Enescu» în septembrie. A fost și prim-violonistul Gheorghe Corneanu să vadă cum sună. L-au prins apele aici...»

Vedeți, doar cîteva cuvinte, în treacăt, despre potop. Imaginile de coșmar rămîn în urmă, tot mai departe. Meșterul strunelor din Reghin anticipa armonia concertului din toamnă, pe care-l pregătea cu degete grijulii din molidul și paltinul ascultați de zeci, poate de sute de ori cu urechea lipită de fibra vegetală.

Pe unul dintre pereții din atelierul bătrînului meșter e prins un cartonaș cu slove mărunte, care, fără a fi prin nimic ostentativ, îți captează interesul: «Muzica este o lege morală... Ea e temelia ordinii...»

Am transcris o parte din această definiție-crez, fiindcă semăna uimitor de bine cu tot ceea ce văzusem și auzisem, timp de cîteva zile, în județul Mureș. Vindecarea satelor, a orașelor și fabricilor rănite de nebunia apelor, tumultul acesta reînviat compune partituri de o valoare fără egal. Cîntecul reîntors în oameni e durat temeinic din tonuri grave, de aceea fiecare amănunt are atîta putere emoțională.

*

Mureșul, Tîrnava Mare, Tîrnava Mică au păcătuit grav față de oamenii acestor locuri. Dar ei, oamenii, au și iertat cumplitele fărădelegi. Nu din slăbiciune, ci din putere. «Pe Mureș și pe Tîrnavă» nu-i un cîntec trădat, chiar dacă apele s-au liniștit prin suferință.

cronică satirică

de Teodor MAZILU

idiotul care-și caută un loc sub soare

Că Z e prost n-ar fi nici o dramă. Nu e nici primul și — evident — nici ultimul idiot... Dar Z are o particularitate foarte ciudată. Z e prostul care crede în necesitatea prostiei. În utilitatea timpeniei. În dreptul la viață al gogomăniei. În rostul sacru al prostiei în armonia universală. El nu-și ascunde prostia — ci, dimpotrivă, ți-o vîntură prin fața ochilor ca o dulce ispită. El crede că prostia e cea care asigură echilibrul universului. E convins că fără prostie totul s-ar duce de rîpă.

De aceea își vinde prostia ca pe-o marfă de lux. Își oferă gogomănia precum o curtezană formele îmbietoare.

— Eu sînt idiot... Recunoașteți că e nevoie și de unul care să dea din cap mecanic. E absolut o nevoie. Eu sînt ăla...

Mai mult decît atîta. Are convingerea că el — prin prostia lui — duce tot greul.

— Dacă n-am fi noi, ăștia, grei de cap, ce v-ați face voi, ăștia, inteligenții?

În orice caz Z e un idiot care-și caută un loc sub soare. Nu neapărat un loc magnific. Nu neapărat un loc foarte bine retribuit. Nu. Căci Z e un idiot modest, un idiot care-și vede lungul nasului. El își caută, mai curînd, un locșor. Un locșor în care să se facă util. Că Z nu vrea să mănînce pîinea de pomană. Nu. El vrea să și-o cîștige cinstit. De aceea se străduiește să-și ofere serviciile. Adică, mai exact, micile lui servicii. Cu cît sînt mai mici, cu atît e mai bine. O recenzie de cîteva rînduri, o butelie — orice — e gata să-ți asigure. Ai nevoie să-ți manifești superioritatea? El e oricînd gata să se lase ironizat... Ai nevoie să țipi la cineva? El e oricînd gata să se lase umilit. Umilința e pentru el o meserie, el se umilește cu veselie fiindcă știe că din umilință își cîștigă pîinea.

Și totuși acest idiot modest e singurul care are ceva de diavol în el.

literare

de Valeriu CRISTEA

G.K. CHESTERTON:

CHARLES DICKENS

Pentru cititorul român, care îl citește cu o întîrziere de peste o jumătate de secol, acest eseu despre popularul Dickens, cu toate că se resimte de o anume jovialitate mic-burgheză specifică începutului de secol și de gustul prea marcat al paradoxului, reprezintă o surpriză, o revelație. Cartea lui Chesterton îl pune în contact cu un tip de critică, să-i spunem *deschisă*, cu care el nu prea este obișnuit; în puținele rînduri care urmează vom încerca să arătăm ce înțelegem prin aceasta.

Lăsînd deoparte formele ei cele mai noi, dacă nu și cele mai avansate, critica, așa cum se practică ea de mai bine de un secol, înseamnă oficiere, rit și, de ce să n-o spunem, morgă. Criticul se remarcă și se demarcă în chip obișnuit printr-un limbaj nu numai foarte specializat și tehnic (ceea ce e absolut indispensabil), dar și purificat de orice reziduu de «vulgaritate», se închide în profesionalitatea sa, își compune o *ținută*, și nu de puține ori, o *pozã*, despărțindu-se orgolios de omul cel de toate zilele. Orice aluzie la viața din jurul său pare de prost-gust. Unul dintre cei mai iluștri reprezentanți ai breslei a devenit proverbial prin spaima sa morbidă de microbi. Adeseori impresia este că încă se mai scrie înfășurînd igienic condeiul în batistă. Critica, așa cum am moștenit-o, așa cum o citim, așa cum o facem, cultivă aproape în exclusivitate valorile intelectului, în dauna celor ale afectului. Dar că poate exista și o critică de o mare spontaneitate, simplă, directă, caldă, umană, scrisă așa cum răsuflă, emanație a întregii ființe, necontrafăcute, rămînînd în același timp neîntrecută ca subtilitate și risipă de idei, Chesterton ne-o dovedește.

Cabinetul său de lucru devine atît de vast încît se confundă cu natura. Cu adevărat se poate spune în cazul lui că nimic din ceea ce e omenesc nu-i e străin. Cu același aer natural și fără ca lucrarea să devină altceva decît este; un incomparabil eseu de critică literară, el vorbește despre literatură și, totodată, despre politică, economie, filozofie, religie, despre viață și moarte, despre propriul său trecut și despre viitorul omenirii. Un capitol începe memorialistic: «Îmi amintesc — luînd un exemplu din multe — că am auzit în Hyde Park un anticlerical înflăcărat care...», într-un altul se face o fină observație asupra vieții conjugale, într-un al treilea se caută fundamentarea concepției democratice: «Două realități spirituale sînt la originea feluritelor concepții democratice sau a sentimentului de egalitate. În două privințe oamenii sînt neîndoios și cu siguranță egali. Nu sînt toți la fel de inteligenți, de voinici, de grași, cum observă (cu multă pătrundere) înțelepții reacțiunii moderne. Dar toți oamenii sînt tragici, asta-i o certitudine spirituală, iar a doua certitudine, sublimă, este că toți oamenii sînt comici. Nici o suferință, fie ea cît de deosebită și de personală, nu poate fi mai cumplită ca gîndul că ești sortit morții. Și nici o fantezie a naturii sau diformitate nu poate fi mai caraghioasă ca simplul fapt că ai două picioare. Orice om capătă o importanță cînd își pierde viața; orice om este caraghios cînd își pierde pălăria și trebuie să alerge după ea». G.K. Chesterton aduce în critică toată intimitatea și bogăția ființei noastre, adeseori trucată social-mente. Peste aria de preocupări a criticului, el suprapune pe aceea, mai largă, a omului. Divagația, specifică autorului, e nu numai semnul unei curiozități complexe, ci și al unei *plinătăți interioare*; deși o face întotdeauna excelent, Chesterton nu poate face niciodată *numai* critică literară. Marile probleme ale existenței, de ordin social și metafizic, îl absorb impetuos. Plină de umor, dar și de gravitate sub spuma de paradoxuri, uneori facile, de o volubilitate substanțială, consistentă, familiară ca ton, apropiata ca suflet și atitudine, critica lui Chesterton este în același timp o încîntătoare *poveste de Crăciun* și o profundă meditație asupra vieții și artei. Chesterton coboară critica de pe catalige și lasă în jos punțile trufașului ei castel.

Repere industriale noi: uzinele metalurgice din Isfahan.

IRAN la timpul prezent

de Radu BUDEANU

Împotriva așteptărilor și în primul rînd, Teheranul te amețește prin intensitatea circulației automobilistice. Poate tocmai din cauza traficului frenetic, a îmbulzelii trecătorilor, a febrei uriașului bazar cu miile sale de ramificații terminate într-o puzderie de magazine pitice, proeminențele vechilor edificii cultural-istorice, care au adus celebritatea orașului, sînt greu reperabile în primul moment. Totuși, forțînd ruta debordant comercială a capitalei — cu case de un cat sau două — te poți acorda, destul de repede, la reveriile constructive ale vechilor meșteri persani. Așa am străbătut Golestanul, palatul Camerei Deputaților, Bank Melli, Muzeul arheologic precum și alte — cîte nu s-au alterat — edificii «de miez» ale orașului, importante acumulări de tehnică arhitectonică în stilurile neosasanid și neoahemenid.

Mi s-a părut aici, la Teheran, mai acută ca în alte orașe orientale coabitarea dintre tradițional și modern. Harta vie a orașului care acceptă, fără ostentație, frecventele «plombe» ale buildingurilor (ce adăpostesc marile bănci autohtone și străine, companiile de asigurare, firmele de import-export etc.) impune oricărui vizitator o reevaluare a acelei impresii comune că țara trăiește din trecutul ei de glorie. A se duce la moschee, a bea îndelung ceai, întins pe fotoliile de pai ale nenumăratelor ceainării, a se urca în automobil, a se interesa de metodele eficace de extragere și prelucrare a petrolului, a urmări, la televizor, ultimele evoluții astronautice, reprezintă repere cotidiene ale cetățeanului mediu din Teheran.

Nou se impune pregnant dincolo de cupolele vaste și minaretele fluide ale moscheilor, dincolo de crenelurile Golestanului — acolo unde se ridică spre cer turnurile inimii industriale a capitalei, acolo unde tehnologia modernă vibrează într-o atmosferă care este numai a ei. Prin înființări și reutilări, pe pantele domoale ale Elbursului ultimele două decenii au marcat apariția centurii productive a Teheranului. Topitorii de cupru și fontă, fabrici de ciment, de textile, de policlorură de vinil (4 000 tone pe an), de biciclete — și, bineînțeles, de samovare — constituie peisajul în care se integrează, în modul cel mai firesc, grupul industrial «Iran National» care produce limuzinele, autobuzele și microbuzele iraniene. Aici se află supapele care, la ore fixe, eliberează și captează mii de muncitori ai Teheranului, persanii tehnicieni...

PĂMÎNTURI VECHI, PĂMÎNTURI NOI...

...Părăsesc a doua oară Teheranul. Prima dată îl lăsasem în urmă decolînd spre visurile de piatră ale vechii Persii: Persepolis, Isfahan, Shiraz. Memoria mea înregistrase, ireversibil, vastele terase ale palatelor lui Darius, Xerxe și Artaxerxe, basoreliefurile tocite de valurile atîtor migrații, coloanele sfidînd cerul fierbinte al cetății Takhte Giamșid — cum și-au numit persanii universalul Persepolis. Memoria captase imaginile, în asediu permanent, ale mozaicurilor din Shiraz, capitala «poetică» a Persiei (în secolul XVIII a fost, în realitate, centrul administrativ al țării, în perioada dinastiei Zend), înregistrase fastuozitățile celebrelor Masgede Iome, Masgede Nou, ridicate în secolul IX și apoi, Moscheea Regală a Isfahanului, plutind în faianțe albastre...

Dar acum mă îndrept spre Caspica. Voi vedea terenurile ajutate de clima din nord, mai blîndă și umedă, în stare să cheme sevele productive ale pămîntului la suprafață. Înainte de a traversa, pe o modernă șosea, Munții Elburs, cuprind cu privirea vastele aridități ale pămînturilor, abia de curînd tatonate în vederea irigațiilor. Descopăr oaze de prosperitate agricolă; trecem pe lîngă ferme experimentale, inițiate de stat, care utilizează metode moderne de organizare a agriculturii. Hambarele pline se vor înmulți în nord, unde rețelele canalelor se desfășoară într-o savantă plasă. În această zonă a țării, cea mai productivă din punct de vedere agricol, se introduce din ce în ce mai intens mecanizarea lucrărilor agricole. Rezultatele nu întîrzie să apară: producția de trestie de zahăr, ceai și bumbac (soiul Kokress, cu firul de peste 40 mm) crește neîntrerupt...

Progresul a început să se infiltreze pe pămînturile vechi, care în urmă cu secole păreau de-a pururi secate, și să le învie, redînd locuitorilor speranța în propriul lor viitor

Pulsul arhitecturii moderne.

PROGRES CONTRACRONOMETRU

Într-o vreme, imperativele dezvoltării economice iraniene păreau, pentru observatorul neavizat, copleșite de letargia secolelor trecute. Statisticile recente înregistrează un adevărat salt în secolul XX: Iranul se află într-un amplu proces de reorganizare și modernizare a potențialului său industrial

Importantele măsuri economice luate în ultimii ani au reprezentat un pas de o maximă importanță în vederea abordării pe plan

Dincolo de larma bazarului, moscheile își înalță, silențioase, cupolele...

Persepolis: coloane și cer.

național a planificării economice. Într-o convorbire cu dl. Nasser Golesorkhi, ministrul resurselor naturale, domnia-sa preciza că aceste măsuri «au pus capăt exploatării neraționale a materiilor prime iraniene și au introdus în circuitul economic organizat al statului o importantă forță potențială». Industria petrolieră, spre exemplu, care reprezintă circa o jumătate din ansamblul producției globale iraniene, a avut enorm de cîștigat. Este de ajuns să știi, bunăoară, că numai rafinăria de la Abadan produce 25 milioane tone anual. Centrele miniere au devenit și ele mai productive datorită programului de modernizare a economiei. La Mazandaran, Horasan sau Samgan și apoi în centrele de extragere a minereului de fier de la Serman și Karahi cifrele de producție înregistrează sporuri sensibile.

Industria nouă a Iranului, ca și întreaga economie a acestuia, are nevoie, firește, de cadre. «Avem nevoie de specialiști iranieni pentru producția iraniană — ne spunea, la Teheran, ministrul învățămîntului și al cercetării științifice, dl. Madjid Rahnema. Aceasta înseamnă că universitățile noastre se află nu numai în fața unui deziderat... Reforma universitară a făcut exact ceea ce trebuia: a apropiat tineretul universitar de producție».

...Reforme, progres, aspirații și împliniri. Aceasta este Persia anului '70, țara iranienilor care îl recită pe Hafiz și făuresc linii de producție automate.

mapamond'70

de Ioan GRIGORESCU

Baikal

Jos, sub aripile avionului, un imens ochi limpede, țandără căzută din cerul Siberiei pe curbura pămîntului — Baikalul.

Și brusc îmi revin pe retină imagini ale unui extrem orient nordic, cunoscut din peliculele sovietice ale anilor cincizeci. Păduri roșii, trenuri arcuindu-și cozile ca niște gigantici șerpi de oțel pe sub aplecarea nostalgică a mestecenilor, locomotive șuierînd pe note, pescari surizători și «garmoniști» romantici.

Aterizăm într-un Irkutsk sever, pămînt crud, răscolit de violența buldozerelor, șantier al durității și al vulcanicului pionierat siberian. Sub cupola sticloasă a cerului nordic regăsesc ceva reconfortant în asprimea manierelor, romantismul de paradă este inexistent, ceainăriile fumegătoare învăluite în fulgare de aburi — cafenelele nordului — n-au existat decît în filme, aici sînt suverane «pufoaica» cenușie, cadrilată de cusături trainice, căciula cu urechi, mănușile îmblănite și sfînta votcă. Miroase a benzină și a catran, a fier încins prin frecare, a pămînt înghețat bocnă și a topor. În holul aeroportului o vitrină plină cu mostre de minereuri rare, pietre semiprețioase, un bulgăre gălbui de uraniu mort, o blană de urs, doi ochi de nasture — o vulpe argintie împăiată... E Siberia — sipetul pămîntului, intangibila și inepuizabila Siberie, unde pentru a ajunge trebuie să învingi cuvîntul imposibil, dar o dată ajuns, pentru prea puțini mai există cuvîntul acesta.

Numele ei sună ca șuierul crivățului, ca scrîșnetul zăpezii sub talpă, ca trosnetul calotei de gheață sub riurile umflate de apropierea primăverii. Pronunția noastră latină i-a dat, totuși, ceva de cîntec; numele rusesc, corect, fiind mai aspru, mai sec, mai dur, mai apropiat de expresia realității: Sibir! Dar cuvîntul acesta, care a speriat atîtea generații, s-a dovedit a fi mai slab decît speranța, decît tăria omului, decît perseverența lui. Oare cîte milenii sînt de cînd Dostoievski trimitea de aici cumplitele sale «Amintiri din Casa Morții»? Nu, nu, n-au fost milenii, ci doar cîteva decenii... Doar lumile sînt despărțite de milenii, căci în preajma locurilor de unde parcă mai ieri scria el se află Baikonurul cu cosmodromul sovietic,și de acolo pleacă, și tot acolo se întorc, cosmonauții.

E ceas de noiembrie, cînd Siberia începe să-și justifice numele. Invocînd-o, aburul țîșnește pe gură ca două pufăituri scurte de lulea. Sînt minus douăzeci și șase de grade, un biet friguleț care abia piște și cerne pudră de promoroacă în părul femeilor. Va veni și decembrie, și va veni și ianuarie să crape seva înghețată în tulpinele taigalei, să înghețe vinul în buteici și să transforme frigiderele în radiatoare de căldură.

Din punct de vedere geografic, Siberia este o regiune de țară — continent. Ea aparține popoarelor frigului. O simplă constatare de geografie economică afirmă că în zonele temperate sau în cele cu climă continental-excesivă nu există țări subdezvoltate din punct de vedere economic și social. Excepțiile,rare, întăresc regula și explicarea lor se poate găsi numai în condițiile istorice. Paradoxal, continentul siberian a început să se descopere pe el însuși abia în ultima jumătate de secol. Nu este vorba de o descoperire geografică, ci de una de spirit, de conștiință, de forță. Secole de-a rîndul, numele lui n-a inspirat decît spaimă. Sub țarii teroarei ei era sinonim cu cuvintele exil, cnut, neîntoarcere.

O simplă traversare cu «transsiberianul», care însemna acum o jumătate de secol două săptămîni de drum, se parcurge cu trenul în cinci-șase zile, iar cu avionul în zece ore. E cel mai lung traseu din lume pe cuprinsul unei singure țări. Corăbiile aeriene de pe aeroporturile Moscovei au redus durata parcurgerii imenselor distanțe proporțional cu creșterea vitezelor de zbor. Și totuși inscripția «spre Vladivostok» de pe indicatoarele itinerarelor aeriene strecoară în suflet o stare de alertă. Vladivostok se traduce exact prin «Stăpînul răsăritului» dar sentimentul de neliniște nu ți-l dă decît conștiința că numele acestui oraș înseamnă capătul lumii. Trebuie să-i vezi pe siberieni coborînd din avioanele lor sau din trenurile care au luat sub roțile de fier o șesime din circumferința globului, pentru a înțelege ceva din proporțiile și spiritul acestei lumi. Sînt oameni care calcă alt fel, privesc alt fel, vorbesc alt fel, o extraordinară energie și voluptate de a trăi le caracterizează acțiunile, gesturile, întregul comportament. La Novosibirsk, la Komsomolsk pe Amur sau la Irkutsk sînt la ei acasă, adică acolo de unde începe taigaua, pămîntul virgin și nesfîrșirea. Au o permanentă nostalgie a sudului, dar nu se mai pot desprinde de nord. Acolo este elementul lor optim, sub soarele zgîrcit, în mijlocul unei naturi aspre,unde totul are alte proporții, unde copiii le sînt rumeni de sănătate, unde căpșunile aclimatizate cresc cît pumnul, unde pămîntul,înghețat bocnă cinci-șase luni pe an,ascunde diamante, aur, petrol, rezervoare inepuizabile de cărbune, gaz și minereuri rare, unde riurile întunecate colcăie de pește, unde oamenii au plăsmuit tulburătoare legende, unde Baikalul atît de cîntat, adevărată mare interioară, pare o țandără de cer căzută pe pieptul viguros al globului.

Și gîndindu-mă la Siberia, pămîntul fabulos, raiul vînătorilor, patria temerarilor, țara renilor și a căutătorilor de aur, găsesc ceva din tulburătoarea ei ființă în chipul prietenului meu Solouhin, un uriaș slav, bălai, desprins parcă dintr-un basm nordic, om care știe să bea și să mănînce zdravăn, care te îmbrățișează fringîndu-ți oasele, care rîde ca nimeni altul și plînge ca un copil, vorbindu-mi cu o voce încrîncenată parcă ar fărîma între maxilare bucăți de gheață: «Rădăcinile vechi nu se smulg, chiar dacă par uscate; copacul are nevoie de fiecare dintre ele, mai ales de cele înfipte adînc în pămînt. Cine știe, poate că într-o zi de secetă cumplită tocmai ele vor alimenta cu sevă vie frunzișul...»

Venea de la Baikal, din locurile acestea de uluitoare frumusețe pe care le calc căutîndu-l și vrînd să-l înțeleg dar mi se spune că este departe, prin locurile unde a fost exilat Dostoievski, sau undeva prin părțile Tobolskului, ori printre constructorii uriașei hidrocentrale de pe Angara, unde lucrează la o nouă carte — «Amintiri din Casa Vieții...»

Iar eu rămîn însingurat pe țărmul Baikalului și ora înghețată mi se pare o veșnicie, dar aș vrea să-i spun cîtă dreptate a avut, și că adevărata frumusețe a copacului nu este tulpina și coroana de frunziș pe care le vedem la suprafață, ci încrengătura, profunzimea și soliditatea rădăcinilor din adînc.

AL DOILEA FESTIVAL AL FILMULUI BALCANIC

„PRIN FILM- SPRE UMANISM, ÎNȚELEGERE ȘI PRIETENIE“

Sentimentalismul este lăsat să triumfe o dată cu eroii filmului Fete în soare.

Rondo — *sau arta de a așeza relațiile dintre personaje. Cei trei interpreți ating cu toții virtuozitatea: Relja Basici, Milena Dravici, Stevo Zigon.*

Filmul Al 8-lea *nu face concesii aventurii.*

La ora apariției acestor rînduri — fatalmente întîrziate, datorită procesului specific de tipărire a revistei noastre — la Mamaia s-a stins de cîteva zile semnalul festivalului balcanic. Mîine se încheie și cel al filmului de animație. Stațiunea își va urma destinul ei știut, însorit, dar numele Mamaiei cinematografice va mai stărui printre noi, convingîndu-ne încă o dată că un festival cu o înaltă conștiință de sine nu înseamnă o strălucire de o clipă, ci o cunoaștere prelungită. După convulsiile întîlnirilor cinematografice de acum doi ani — cu crizele lor uneori reale, alteori provocate de dragul unei mode ispititoare — ediție aducătoare de încredere reîntoarcerea festivalurilor la rostul lor major: acela de a fi un moment de maximă intensitate a apropierii dintre cei care, pe diferite meridiane, slujesc și iubesc cinematograful. Cel de-al doilea Festival al filmului balcanic, credincios sie însuși și nobilei sale devize, a constituit una dintre manifestările care, alături de celelalte întruniri ale acestui an, ne-au dovedit încă o dată cît de largi pot și trebuie să fie punțile întinse de la țară la țară de către a 7-a artă, cea mai accesibilă. În această zonă bine determinată, Balcani, de pe întinsul căreia au răsărit nu o dată cîntece, cuvinte, credințe și îndemnuri comune, filmul este chemat să statornicească înțelegerea și prietenia, căci are puteri destule pentru a trimite mesaje elocvente peste distanțe. Desigur, ar fi cu totul nepotrivit să încercăm a găsi, cu orice preț, multiple trăsături comune filmelor ce au trecut pe ecranul festivalului. Dincolo de afinitățile născute de-a lungul istoriei, fiecare cinematografie își urmează un drum al ei, reflectă — mai puternic sau mai palid — realități diferite. Cred că nu greșim însă dacă afirmăm că le unește pe toate aceeași dorință de a veni în întîmpinarea omului, de a răspunde — fie și cu eforturi ce mai așteaptă încă deplina desăvîrșire artistică — multelor sale probleme. Știam despre cinematografia bulgară că se ocupă îndeaproape de viața tineretului, că îi înregistrează ca un oscilograf de mare sensibilitate mișcările sufletești. La vremea lor, filme ca *Prima lecție*, *Soare și umbră*, *Ocolul* au constituit succese incontestabile. Filmul prezentat la festival, *Mărturia*, este mai modest, dar poartă dovada aceleiași dorințe sincere de a cunoaște adolescenții, cei despre care se spune că dau astăzi atîta bătaie de cap oamenilor mari, de a discerne cu delicatețe unde încep răspunderile tinerilor și deopotrivă ale maturilor. Filmul lui Yakim Yakimov este nepărtinitor, cu inteligență și umor și asta

(Continuare în pag. 18)

PE PLATOURILE

LUMII

zidul atlanticului

Numele regizorului francez Marcel Camus ne este cunoscut mai mult din auzite și din lecturi. El este fostul asistent al lui Henri Decoin, el este cel care a realizat Orfeul negru, *premiat la Cannes în 1959 și salutat de Audiberti cu înflăcărare, cel care a primit un Oscar și Globul de aur al criticii, cineastul care declară că nu încearcă să realizeze «decît filme de îndrăgostiți pentru că se simte legat, în fiecare secundă, de colectivitatea în care trăiește». În momentul de față, Marcel Camus transpune pe ecran un scenariu de Marcel Jullian, scriitor pasionat și el de istoria contemporană, autorul cunoscutei cărți* Bătălia pentru Anglia. *Filmul, intitulat* Zidul Atlanticului, *își propune să dezvăluie nebănuitele resurse de curaj și îndrăzneală ale unor oameni care n-au cîtuși de puțin pretenția de a fi eroi. Rolurile principale sînt interpretate de Bourvil, Sophie Desmarts, Sara Franchetti (foto 1), Peter McEnery (foto 2), Jean Poiret, Terry Thomas, Roland Lesaffre.*

Foto-color:
„LA PRODUCTION S.N.C."

Una dintre prezențele spectaculoase ale Festivalului balcanic a fost actrița turcă Lale Belkis, pe care fotografia noastră o înfățișează într-o scenă din filmul Cîmpia morții.

DE LA A LA Z

BENNETT Constance

Actriță americană de film, născută la New York, la 22 octombrie 1905; moartă la 24 iulie 1965; fiică a marelui actor de teatru și film Richard Bennett; soră (mai mare) a actriței Joan Bennett. Descoperită de Samuel Goldwyn, debutează în 1922 în roluri de ingenuă, pentru a trece pe nesimțite la alte personaje, mai bine conturate, de femei inteligente, spirituale, de mari îndrăgostite. Din perioada mută reținem aparițiile ei în filme ca: *Cytherea* după romanul lui Hergesheimer; *Sally, Irene și Mary*, *The Goose Woman* etc. O dată cu sonorul, calitățile ei fonogenice se alătură farmecului ei de femeie aristocratică și spirituală, vocea ei ușor baritonală adăugînd o notă inedită tipului ei neconform canoanelor de frumusețe ale timpului. Așa o vom găsi către începutul anilor '30 în filme sentimentale dramatice, în roluri de spioane, de femei sfidînd morala convențională, încîntătoare și malițioasă. Amintim: *Misterele spionajului* (r: Roy del Ruth) cu Erich von Stroheim; *Common Clay* (r:Victor Fleming) cu Lew Ayres; *Născută pentru a suferi* (r: Paul Stein) cu Joel McCrea *The Easiest Way* (r: Jack Conway) cu Robert Montgomery; *Rockabye* cu Joel McCrea și *What Price Hollywood?* cu Neil Hamilton, ambele de George Cukor; *Benvenuto Cellini* (r: Gregory La Cava) cu Fredric March; *Scandal mondan* (r: Robert Z. Leonard) cu Clark Gable; *Femei în drogate* (r: Edward H. Griffith) cu Loretta Young, Simone Simon. Din 1937, C.B își schimbă fundamental tipul de personaj, adoptînd genul ecomediei sofisticate» (întocmai ca și colegele ei: Irene Dunne, Carole Lombard, Claudette Colbert, Katharine Hepburn și chiar Garbo). Succesul o este încă mai mare și se pare că abia acum își-a împlinit cu adevărat personalitatea, în admirabilul «serial» cu *Mister Topper*, alături de Cary Grant și Roland Young sau în *O familie trăsnită*, cu Brian Aherne și Billie Burke. Din 1942, cînd joacă ultimul ei rol de comedie, alături de Garbo, în *Femeia cu două fețe*, C.B. începe (după 20 de ani de carieră neîntreruptă) să dea semne de oboseală. Actrița cea mai scumpă plătită din Hollywood găsește că a sosit timpul să se ocupe și de casa ei de producție, «Bennett Pictures Comp.» Aparițiile ei pe ecran devin foarte rare. Ultimul ei film: *Madame X*, cu Lana Turner, datează din 1965, anul morții sale.

BENNETT Joan

Actriță americană de film și teatru, născută la Palisades (New Jersey), la 27 februarie 1910; fiică a actorului de teatru și film Richard Bennett, soră (mai mică) a actriței Constance Bennett. După o scurtă activitate centrală alături de tatăl său, vine și ea la Hollywood, după pilda surorii sale, pentru a debuta în 1928 într-un rol de ingenuă. Turnează mult și în orice gen de filme, făcînd o carieră onorabilă, dar fără strălucire. Numele ei de «leading woman», partenera ideală a starurilor masculine celebre, îl vom găsi pe generic(ul unor filme ca: *Disraeli* cu George Arliss, *Moby Dick* cu John Barrymore; *Romanul unei cămin* cu Warner Baxter; *Fiicele d-rului March* (r: George Cukor) cu Katharine Hepburn; *Egoista* cu Charles Boyer; *Mississippi* și *Two for the Night* cu Bing Crosby; *13 ore în văzduh* cu Fred Mac Murray; *Vogues 1938* cu Warner Baxter, *Mi-am regăsit iubirea* cu Henry Fonda; *Fugara* cu Fredric March; *Omul cu masca de fier* cu Louis Hayward etc. Din 1939 ingenua filială și blondă își schimbă, o dată cu culoarea părului, tipul de personaj, devenind o brună fermecătoare, desigur, dar neliniștitoare, cu o complicată viață interioară, capabilă să fie în același timp (așa cum sună titlul unuia dintre filmele ei) *Înger și demon*. Așa va apărea ea în filmele: *Între doi bărbați*, *Iadul verde*, *Confirm or Danny*, dar mai ales în realizările lui Fritz Lang, marele ei prieten și îndrumător (mai tîrziu asociat, ca producător, la casa «Diana», fondată de ei). Lang avea să dea carierei sale o nouă strălucire în filmele: *Man Hunt*, *Femeia din vitrină* și *Scarlet Street* cu Edward Robinson; *Secret Beyond the Door* cu Michael Redgrave. În ele, J.B. se prezintă cu un temperament neliniștit și ambiguu, dezvăluind în momentele cheie un fond crud, vulgar sau o nevroză latentă. Tipul ei e preluat și de alți mari regizori cu care a avut șansa să lucreze: Jean Renoir (*Woman on the Beach*); Zoltan Korda (*The Macomber Affair*); Max Ophüls (*The Reckless Moment*); Michael Curtiz (*We're No Angels*)... J.B. joacă desigur (cu mult umor personal) și comedie. Amintim: *Reportaj senzațional*, *Pături separate*, *Father of the Bride* și *Father's Little Dividend*, comedii de Vincente Minelli, cu Spencer Tracy. Ultima ei apariție pe ecran datează din 1960 (*Desire in the Dust*). Căsătorită cu celebrul producător Walter Wanger (de-adat recent), J.B. își-a asumat în ultima vreme răspunderile propriei case de producție.

BERGEN Candice

Actriță americană de film, născută la New York în 1946, fiică a unui renumit actor de comedie, Edgar Bergen (celebru prin anii '30 ca vorbitor, cu păpușa sa Charlie McCarthy). A primit de timpuriu o educație aleasă, urmînd și cursurile Universității din Pennsylvania. Atrasă de lumea boemă, C.B. devine fotograf de artă. Ea deprinde apoi (datorită mai ales frumuseții sale remarcabile) și arta de a deveni o «covergirl» perfectă pentru revistele snob. În cercurile elitei intelectuale și artistice, pe care le frecventa, cunoaște pe Darryl F. Zannuck, magnatul de la 20th Century Fox, care, impresionat de frumusețea și discreția ei, îi oferă un contract pe timp de 5 ani. Ochiul ager al producătorului nu s-a înșelat, fiindcă cele 4 filme ale sale, dintre care amintim: *The Sand Pebbles* (r: Robert Wise) cu Steve McQueen și *Ziua cînd vin peștii* (r: M. Cacoyannis) cu Tom Courtenay, cunosc o largă difuzare. Consacrarea i-o aduce însă mult comentatul film *The Group* realizat de Sidney Lumet, după «bestseller»-ul Mary-ei McCarthy, unde contura, cu autoritate și eleganță, un personaj dificil, complex, cu multe laturi echivoce. După film, criticul Bosley Crowther de la «New York Times» spunea despre ea că e «o explozie de farmec, de sex-appeal malițios, de inteligență ironică». Renunțînd, printr-o spectaculară mișcă adresată «boss»-ului Zannuck, la rolul principal din *Valea păpușilor* și o dată cu el la contractul cu Fox, C.B. acceptă o invitație cu mult mai ispititoare, cea a lui Claude Lelouch pentru filmul *A trăi pentru a trăi*, unde dă viață unei eroine emancipate, capabilă să lupte dar să și renunțe cu demnitate cînd a pierdut partida în jocul atît de complicat al dragostei. Următorul film, *The Magus* (r: Guy Green) cu Anthony Quinn, Anna Karina și Michael Caine, ne-o prezintă sub un aspect inedit, într-o ambianță stranie. C.B. a terminat recent un film foarte costisitor, *The Adventurers* (r: Lewis Gilbert), unde, înconjurată de o pleiadă de vedete ca: Olivia de Havilland, Rossano Brazzi, Charles Aznavour, Anna Moffo, Ernest Borgnine și Bekim Fehmiu (revelația *Țiganilor fericiți*), dă viață unui personaj de factă modernă, evoluînd într-un infern elegant, populat cu manechine de lux, play-boy, capete mai mult sau mai puțin încoronate și alți aventurieri.

Constantin POPESCU

film

AL DOILEA FESTIVAL AL FILMULUI BALCANIC

(Urmare din pag. 16)

îi sporește meritul. Cealaltă creație, *Al 8-lea*, — pe care îl vom vedea în curînd pe ecranele noastre — aparține unui creator neliniștit, lui Zako Heskia, artist ce caută cu curaj noi căi de realizare, chiar cu riscul de a greși, cum i s-a întîmplat de altfel după un debut ce fusese bine primit. *Al 8-lea*, deși are osatura unui film de aventuri, își asumă greaua misiune de a ne aminti, fără emfază, cît de mult pierdem uneori din vedere adevăratul preț al vieții omenești. Ambele filme au beneficiat de imaginea unui bun creator de atmosferă, operatorul Gheorghi Gheorghiev. Cinematograful grec a trezit în noi amintirea unui idilism pastoral moștenit din vechile scrieri. Autorul filmului *Fete în soare*, Vassilis Giorgiadis, cunoaște însă pericolul desuetudinii, pe care l-a ocolit o vreme, înarmat cu umor și voită detașare. Sentimentalismul din final, prea luat în serios — după părerea noastră — este însă, după cîte am înțeles din spusele colegilor noștri din Grecia, pe placul unui public care iubește și se dăruiește poveștilor de dragoste atinse de mîngîierea zînelor bune. Mai nuanțat, mai temeinic susținut, și din punct de vedere artistic și psihologic, ne-a apărut cel de-al doilea film de lung metraj, *Fata de la numărul 17* (scenariul și regia — Petros Lykas), o emoționantă pledoarie pentru ocrotirea ființelor traumatizate, pentru vindecarea lor prin gesturi de încredere și tandrețe, nu întotdeauna prezente în codul personal al fiecărui medic.

Două excelente scurt metraje, *Vînturi* (autor — Apostolos Kryonos) și *Fără răspuns* (autor — Hermes Vellopoulos), au întors către noi o altă față a lumii, cea aflată sub semnul morții. Am regăsit în ele ecoul tragediei grecești ce-și trimite, peste veacuri, noblețea, căci esența ei rămîne permanenta înfruntare a omului cu forțele potrivnice.

Cu un deosebit interes a fost așteptată ziua consacrată filmului iugoslav, ale cărui succese din ultimii ani i-au impus pe plan internațional și i-au adus călduroase elogii din partea criticii de film, mai ales a celei franceze și americane. Pasiunea pentru înțelegerea contemporaneității, devenită astăzi o adevărată piatră de încercare a cineaștilor iugoslavi, a fost prezentă în mai toate filmele înfățișate la Mamaia. S-a detașat creația de acum cinci ani a lui Zvonimir Bercovici, *Rondo*, un migălos și transparent *film de cameră* — dacă se poate spune așa — cu o frumusețe poate prea caligrafică, după gustul unora, dar condus, fără doar și poate, de o mînă ce aparține unui maestru în arta surprinderii celor mai mici tresăriri, a înțelegerii progresiei psihologice. Cineastul se joacă discret cu motivele cinematografice, le așază și reașază aidoma temelor unui *rondo*, pentru ca în mijlocul lor să planteze o întrebare, din păcate, nu pentru toți fundamentală: care este procentul de răspundere pe care-l datorăm semenilor noștri?

Am fost curioasă să aflu ce a mai lucrat Bercovici în ultima vreme. Colegii iugoslavi m-au informat că este un cineast ciudat, care așteaptă îndelung coacerea unei teme iar după *Rondo* nu s-a încumetat să pornească la alt film.

Cealaltă peliculă din selecție, *Cross-country*, aparținînd de asemenea unui artist de prestigiu, lui Purisa Djordjevici — autorul unei apreciate trilogii cinematografice — laureat al multor festivaluri internaționale (Veneția, Rio de Janeiro, Leipzig), nu ne-a împlinit întru totul așteptările. A dorit să realizeze o comedie trăsnită — și începutul era promițător, dar pe parcurs s-a lăsat ademenit și de alte stiluri. Am admirat în schimb, din toată inima, scurt metrajele, pentru ineditul și echilibrul lor: *Înapoi la începuturi* (autor — Dejan Djurkovici), o tristă parabolă despre jungla civilizației contemporane, *Mur-Bur* (autor — Nikola Babici), *Trage tare* (autor — Vlatkoev Gilici).

Dintr-o cinematografie plină de rîvnă cum este cea a Turciei, care produce 170 de filme anual, am cunoscut două creații meritorii prin efortul de a împăca nevoia de densitate epică cu poezia și, în aceeași măsură, cu atenția acordată destinului individual: *Riul roșu* (regie — Zutfu Acad) și *Cîmpia morții* (regie — Atif Yilmaz).

Filmele de deschidere și de încheiere ale Festivalului au fost — potrivit regulamentului — cele ale țării noastre: *Castelul condamnaților* (Mihai Iacob), întîmpinat cu bune aprecieri și, în premieră absolută, ultima creație a lui Manole Marcus, *Canarul și viscolul*, film de autentică ținută artistică. Prezentat în ultima seară nu am avut răgazul de a afla prea multe opinii despre el, dar cîțiva critici din Ungaria, Grecia și Iugoslavia au ținut să ne împărtășească aprecierea lor față de un film «poetic în conținut», cum spunea cineva.

Magda MIHĂILESCU

tv

de Felicia ANTIP

muzica

Încheiam cronica de săptămîna trecută cu promisiunea că voi scrie mai pe larg despre emisiunile muzicale. Mă țin de cuvînt fără întîrziere. Și mă grăbesc să subliniez că — indiferent de obiecțiile de amănunt sau de observațiile critice pe care le-aș putea formula — aplaud din toată inima atenția acordată de la o vreme de televiziune muzicii bune. Seara de simbătă, a îndrăznit cineva să decreteze, va fi «seara melomanului». Nu-i ușor să înfrunți prejudecățile celor care pretind că sfîntа deconectare de sfîrșit de săptămînă se pogoară asupra omului muncii în funcție exclusiv de dozele de tra-la-la și de pac-pac administrate. Fără a-i priva de divertismentul nepretențios pe cei ce s-au deprins să-l consume, televiziunea a găsit loc, în programele ei, și pentru emisiuni pe gustul iubitorilor muzicii. Matineelor simfonice (sper că în stagiunea viitoare Filarmonica bucureșteană va reveni la sentimente mai bune și va permite din nou radiotelevizarea concertelor ei) li se adaugă de obicei duminică seara un episod al «Stagiunii lirice TV» sau un fragment de concert. Prezentînd noua emisiune intitulată «Inedit», Vasile Donose și-a afirmat încă o dată interesul pentru prospectarea zonelor mai puțin popularizate ale creației muzicale. Această emisiune poate deveni, dacă titlul ei va fi luat în serios cu curaj, una dintre cele mai interesante ore ale televiziunii. «Gala marilor interpreți», plasată strategic înainte de Telecinemateca, se adresează unui public foarte larg, pe care-l îmbie numai cu lucruri realmente de calitate.

Mi se pare însă că n-ar trebui să se transforme emisiunile muzicale într-un apanaj al programului 2. La radio este posibil să se rezerve melomanilor un anumit program, programul 3. La televiziune împărțirea programelor este, deocamdată, mai mult teritorială decît electivă, ceea ce înseamnă că unii telespectatori vor avea parte de muzică simfonică în toate zilele cu program dublu, în timp ce altora această muzică le va fi refuzată.

Dacă putem considera că emisiunile recent introduse inaugurează o nouă și promițătoare stagiune muzicală a televiziunii, în deschiderea stagiunii am avut privilegiul de a-l vedea pentru prima oară pe marele dirijor Sergiu Celibidache la pupitrul orchestrei radioteleviziunii suedeze. Am apreciat prezentarea în avanpremieră a înregistrării unor fragmente din «Lacul lebedelor» de Ceaikovski, în interpretarea orchestrei invitate, ca pe un gest de delicată atenție atît față de distinsul oaspete cît și față de toți iubitorii muzicii din țara noastră. Ceea ce «Lacul lebedelor» ne lăsase doar să întrevedem, suita «Tablouri dintr-o expoziție» de Musorgski-Ravel ne-a confirmat într-un mod de-a dreptul uluitor: Sergiu Celibidache este nu numai o personalitate muzicală neobișnuită, ci și un spectacol senzațional. Văzut din față, așa cum îl vede orchestra, Sergiu Celibidache pare un hipnotizator care își stăpînește subiecții prin puterea magică a ochilor și a întregii sale făpturi. Expresivitatea și mobilitatea figurii sale — o ridicare de sprînceană, o țuguiere a buzelor, o strîmbătură sugestivă înlocuiesc sau completează adesea mișcarea bagnetei — încîntă și totodată derutează pe ascultătorul mai pregătit să admire geniile introvertite, desprinderea de mediul înconjurător a unui Sviatoslav Richter. Există însă și mari spirite exuberante, extrovertite, care fascinează prin colosala lor forță expresivă, foarte premeditat pusă în valoare. Să ne amintim, de pildă, glasul, ochii, gestica și întreaga gamă de procedee inseparabile de personalitatea lui George Călinescu. Sergiu Celibidache face parte din aceeași nobilă și atrăgătoare familie spirituală.

În această împrejurare specială, cînd dirijorul era el însuși obiect de contemplare artistică, telespectatorii au fost, pentru o dată, favorizați față de auditoriul din sală și față de radioascultători. Spun «pentru o dată» deoarece, în general vorbind, spectacolul televizat al unui concert este greu de suportat de către melomani. Jocul camerelor de luat vederi, alternanța prea adesea arbitrară a imaginilor distrag atenția, fac mai dificilă concentrarea necesară urmăririi ideilor muzicale. Amintesc această problemă — pe care nici o televiziune din lume n-a rezolvat-o încă pe deplin, deși în multe țări retransmiterea sau înregistrarea concertelor este incredințată numai unor regizori specializați, cu o mare cultură muzicală — nu de pe poziții potrivnice includerii muzicii simfonice în programele televiziunii. Repet că nouă pondere pe care a căpătat-o în ultima vreme este una dintre cele mai substanțiale și promițătoare schimbări în bine. Dar, tocmai de aceea, este nevoie să se înțeleagă pe deplin dificultățile care se cer depășite. Or, chiar în prezentarea concertelor lui Celibidache s-a procedat cu o inconsecvență absolut de neînțeles. Pentru «Tablouri dintr-o expoziție», toate laudele. Regizorul de emisie a înțeles că trebuie să ni-l arate aproape exclusiv pe dirijor, fața lui, mîinile lui. Ne-a oferit astfel un ceas de neuitat. Duminică dimineața, însă, camerele au luat-o razna, minate nebunește de un regizor căruia puțin îi pasa de Wagner sau de Celibidache. El nu vroia decît să ne demonstreze ce repede și fantezist știe să schimbe, să suprapună, să întrepătrundă și să amețească imaginile. Se credea, probabil, la un examen de abilitate tehnică sau la un spectacol de varietăți. N-a lăsat nici măcar o singură frază muzicală să curgă neîntrerupt. Rar imagine care să rămînă pe ecran cît două măsuri. Nici ascultătorii din sală n-au fost scutiți de enervări: furibunda horă a celor patru camere era marcată nu numai de clipirea aproape continuă a luminilor roșii, ci și de un acompaniament de pocnete iritante.

Responsabilii emisiunilor muzicale nu-și pot socoti încheiată misiunea o dată cu definitivarea programelor. Aici, mai mult decît în oricare alt sector, este esențială calitatea realizării.

varietăţi

iubirea e un lucru foarte mare...

...chiar şi pentru eroi mici. Iar persoana din dreapta, care pare să întoarcă dispreţuitor spatele acestui adevăr esenţial al vieţii, se va răzgîndi şi ea odată şi odată.

alegeţi cu ochii, nu cu mîna !

Cam aşa pare să-l avertizeze Minnie, superba tigresă de Bengal, pe fotograful care s-a apropiat de cuşca în care locuieşte împreună cu cei doi fii la Crandon Park Zoo din Miami, Florida.

modă şi caritate

Creatorul parizian de modele Pierre Cardin este de părere că noua linie pe care o propune el pentru uniformele albe ale personalului feminin din spitale este nu numai modernă şi elegantă, ci şi funcţional-avantajoasă.

de treabă agent !

Pe artera de intensă circulaţie Tokyo—Nagoya se fac în prezent avansate experimente cu un agent de circulaţie robot. Programat să dirijeze circulaţia în chip diferenţiat în raport de aglomerările la anumite ore, în condiţii diferite de vizibilitate, umiditate etc., robotul îşi face pe deplin datoria. Ceea ce nu ştie (încă) e să constate contravenţii şi să încaseze amenzi.

TRIUMFĂTOAREA TINERETE A ALBA IULIEI

de Mihai HETCO
Fotografii de Eugen IAROVICI

La Alba Iulia viața reintră în drepturile ei. Străzile sînt din nou animate, în fabricile și instituțiile orașului milenar muncesc iarăși oameni. Un soare radios, apărut, în sfîrșit, după săptămini și săptămini de ploaie, vrea parcă să facă uitată amintirea atît de dureroasă a recentului dezastru.

Orașul a învins. Orașul și oamenii săi. În zile și nopți succesive, grație unui efort fantastic, au fost salvate vieți omenești, au fost recuperate bunuri materiale, au fost repuse apoi în funcțiune mașini și agregate. Nu-ți vine să crezi că pe străzile strălucitoare acum de curățenie din perimetrul central, că în secțiile unor fabrici ca «Ardeleana», în care producția atinge în momentul de față indici ce desfid orice comparație cu lunile trecute, apele în retragere au lăsat un mîl, gros pe alocuri de o jumătate de metru. A fost îndepărtat de pe străzi, din secțiile și halele uzinelor, de pe detaliile gingașe ale diferitelor aparate. Și chipul familiar al orașului a strălucit iar.

În zilele dramei, în celelalte zile și nopți care au urmat, de evaluare a pierderilor și de reconstrucție, s-au statornicit între locuitorii orașului o unitate de acțiune și o solidaritate greu de imaginat în alte situații. Încă de la început, în primele rînduri, cu entuziasmul și dăruirea care-i caracterizează, au fost tinerii. Băieți și fete, mîndri de orașul lor, de trecutul lui milenar, hotărîți să-i redea cît mai curînd frumusețea. Sînt cîteva mii de tineri în orașul Alba Iulia. Și toți, absolut toți, au pus și pun umărul la acțiunea de reconstrucție.

Filmul ultimelor săptămini mi-a fost derulat, secvență cu secvență, la Comitetul U.T.C. al municipiului, unde, pînă în zilele trecute, de mare încordare, funcționa un comandament de tineret aflat sub directa îndrumare a Comandamentului județean de luptă împotriva inundațiilor.

Din primele zile, sute de tineri organizați în echipe au participat la salvarea și ajutorarea unor cetățeni sinistrați, la recuperarea unor bunuri materiale. S-au relevat în acele momente hotărîtoare, de grea cumpănă, calitatea acestui tineret, înaltul patriotism de care a știut să dea dovadă. Speranțele puse în acești băieți și fete, în maturitatea lor de gîndire, în capacitatea lor de a acționa cu promptitudine și eficiență, s-au dovedit cu prisosință întemeiate. Fapte? Sînt sute, confirmînd toate același și același lucru. Iată-i pe acești băieți voinici în salopetă de la Atelierul de reparații de utilaj minier. Sînt într-o pauză. Discută, evident, despre fotbal, despre șansele echipei noastre reprezentative. Fac glume, izbucnesc în hohote de rîs. Nici nu-ți vine să crezi că de săptămîni, în fiecare zi aproape, după terminarea lucrului participă la demolări pe străzile Republicii, Siretului, Iașului, la recondiționări de utilaje în întreprinderile inundate, oriunde este nevoie de muncă rapidă, bine făcută. Vorbesc cu naturalețe, cu simplitate (unde este așa-zisul spirit de exagerare al tinerilor?), despre acea noapte teribilă de 14 mai, cînd Mureșul a năvălit turbat în cartierele din jurul gării. Despre diminețile următoare, cînd, la chemarea Comitetului municipal U.T.C. au pornit cu bărci, cu plute improvizate, cu ce s-a găsit, la salvarea unor oameni amenințați de ape. Aș vrea să le trec aici numele la toți, și dacă îi amintesc doar pe Savin Purcariu, Valentin Balomireanu, Ștefan Czsar, Constantin Lazăr sau Nistor Cornel, o fac gîndindu-mă la efortul cu adevărat extraordinar pe care acești tineri, viitori strungari, mecanici sau frezori, îl depun muncind în program prelungit la atelier și apoi participînd, după cum am spus, la acțiunile de reconstrucție. La fabrica de încălțăminte «Ardeleana» pagubele se cifrează la aproximativ un milion și jumătate de lei. Se adaugă la această cifră pierderi la producția globală în valoare de peste două milioane lei. Apa a pătruns în depozite, distrugînd sau alterînd în mare măsură zeci de tone de materie primă, mii de perechi de încălțăminte. În secțiile unității a deteriorat motoare electrice și agregate. Cei 329 de uteciști din întreprindere au adus un substanțial aport la recuperarea de materiale și refacerea unor utilaje. Au ajutat la demontarea motoarelor electrice și transportarea lor provizorie la «Refractara», întreprindere ferită de furia apelor. Au scos din depozitele inundate materia primă și marfa gata ambalată, amenințată de degradare, și au lucrat și lucrează în continuare voluntar ore și ore în șir peste program. Au îndepărtat cu minuție noroiul de pe tablourile de comandă ale celor două linii tehnologice și au făcut lună toate secțiile. Pe data de 25 mai, fabrica lucra în plin, urmînd ca în scurt timp să recupereze rămînerile în urmă.

La Întreprinderea cooperației de consum au fost distruse sute de tone de făină și alte alimente. Pierderi: 11 milioane lei. Zilnic, timp de două săptămini, 200 de băieți și fete au muncit la salvarea unor mărfuri, a stocului de ambalaje și papetărie. Sînt elevi de la liceul «Horia, Cloșca și Crișan», de la școala profesională de pe lîngă Fabrica de produse refractare. Alte sute de tineri, salariați de la C.E.C., Banca agricolă, Banca Națională etc., lucrează în continuare la evacuarea mărfurilor din depozitele inundate ale O.C.L. din localitate.

În municipiul Alba Iulia au fost inundate total 103 locuințe și parțial alte 209. Multe dintre aceste case n-au suportat lovitura de berbece a valurilor și s-au prăbușit. După noaptea aceea de coșmar, cînd curentul electric s-a stins brusc, cînd se auzeau țipete și chemări de ajutor din toate părțile, și cîinii au început să urle, cocoșii să fîlfîie din aripi și să țipe alt fel decît pînă atunci, ca într-un sfîrșit de lume, după noaptea aceea, urmată de regăsirea calmului necesar, au început să sosească primele ajutoare. Cu fiecare zi, grație sprijinului masiv acordat de întreaga țară, conjugat, după cum spuneam, cu efortul miilor de locuitori, viața revenea la normal și în orașul Alba Iulia. Se punea, printre altele, problema urgentă a cazării familiilor sinistrate. Într-un timp record a început construcția în cartierul Cetății a două blocuri de 60 și respectiv 90 de apartamente. Primul bloc, aflat aproape de stadiul de finisare, va primi nu peste mult timp primele familii ale căror locuințe au fost distruse de ape. I-am cunoscut pe băieții din echipa de zidari a lui Laurean Țîrlea. Lucrează în program mărit. Lucrează bine și cu spor pentru a preda cu 15 zile înainte de termen primul dintre cele două blocuri. Iar împreună cu primul secretar al Comitetului municipal U.T.C. — Victor Drașoveanu, unul dintre zecile de activiști din județ care zile și nopți s-au aflat în zonele cele mai crunt lovite ale orașului impulsionînd prin propria-i energie pe ceilalți locuitori tineri și virstnici — am participat la una din zecile de lucrări de demolare ce au loc în aceste zile. Casa respectivă se află pe strada Andrei Mureșanu. Fusese culcată la pămînt într-o singură noapte. Trei femei, printre care una în virstă și suferindă, rămîneau fără adăpost. Li s-au repartizat haine, alimente, un cort.

Tinerii muncesc la recuperarea cărămizilor. Băieții sfarmă cu tîrnăcopul molozul, îl transportă cu roabele. E un soare dogoritor. Sudoarea curge șiroaie pe frunți bronzate și gîturi cu venele umflate de efort. Dar tot mai este timp pentru o glumă, pentru o izbucnire de rîs vesel. Tinerii știu cîteodată, ca nimeni alții, să spună o vorbă bună, o îmbărbătare cu un aer aproape indiferent, însoțit de un rîs scurt și vesel, iar efectul e mai puternic decît cuvintele cele mai grave, decît frazele cele mai abile. Cele trei femei s-au mai înseninat. Pun mîna și ajută și ele. Aleargă și aduc o găleată cu apă rece și o cană. E trecut de amiază, dar tot e cald. Nu peste mult timp vor începe să-și ridice altă casă. Au primit bani, haine, alimente și băieții sînt aici, ajută și ei. Cărămida recuperată are acum o valoare inestimabilă. Iar pămîntul o fi bun la grădină...

— Veniți și mîine, dragilor?

— Venim, cum să nu, mătușă. Sărumîna!

Seara, aveam să-i revăd pe unii dintre acești tineri plimbîndu-se prin parcul central al orașului sau la cofetărie bînd cafea, și — de ce nu? — chiar și un păhărel de coniac sau rom. Fetele poartă fuste scurte, cochetează, ei rîd cîteodată cam tare. Dar privirile îndeobște dezaprobatoare în asemenea situații ale celor mai în vîrstă au acum un nu știu ce înțelegător și tandru. Și e normal. Sub breton s-a dovedit că există minte iar îndărătul cămășii înflorate — o inimă.

Fabrica a fost salvată, producția, reluată.

Rețineți figurile acestor tineri! Cu bărbăție și curaj participă de săptămini la reconstrucție. (Instantaneu într-o pauză de lucru la Atelierul de reparații de utilaj minier.)

Acest bloc, amplasat în cartierul Cetății, va primi în curînd primele familii de sinistrați.

Iată pînă unde au ajuns puhoaiele! (Tabloul de comandă al celor două linii tehnologice din cadrul fabricii de încălțăminte «Ardeleana».)

dialog cu cititorii

de **H. DONA**

Cu cîteva luni în urmă, revista noastră a publicat un reportaj despre Australia, scris de ziaristul iugoslav *Soprano Fernando* din Rijeka. Nu demult am primit de la dumneasa o scrisoare prin care ne roagă să depunem onorariul ce i se cuvine, și pe care nu-l ridicase încă, în contul 2 000, pentru ajutorarea sinistraților. Ceea ce am și făcut, iar pe această cale îi transmitem mulțumirile noastre călduroase.

Mulțumim de asemenea și cititorilor *Ștefan Vasile* din Cîmpina și *Ion Tică* din Pitești pentru scrisorile pe care ni le-au trimis cu aceeași ocazie și consemnăm frumoasa inițiativă a colectivului secției de radiatoare de la Fabrica de radiatoare și cabluri-Brașov care, în afara contribuției bănești (o zi în fiecare lună), a cumpărat pentru copiii din zonele sinistrate îmbrăcăminte în valoare de 8 715 lei. Am fi vrut să mulțumim și cititorului din Comănești, jud. Bacău, care, inspirat de suferințele și eroismul poporului, ne-a trimis un fel de poem în proză, cam în stilul «Cîntării României». Am fi vrut, dar nu putem, căci autorul, din motive pe care nu le înțelegem, își păstrează anonimatul. Nu putem decît să ne exprimăm dezolarea.

O scrisoare foarte «combativă» am primit din partea doctorului *Alexandru Beier* din Cluj. Obiectul nemulțumirii dumisale îl constituie, oricît ar părea de paradoxal, studierea limbilor străine în școli. După părerea doctorului clujean, «miliarde de lei» sînt pierdute «pentru predarea limbilor străine și pentru traduceri din și în nenumărate limbi străine», «milioane de ore rezervate în programul de învățămînt pentru limbi străine sînt pierdute în proporție de 95% din punct de vedere al progresului național, în timp ce aceste ore ar putea fi folosite mai judicios pentru literatura națională, pentru excursii sau pentru cercetări», iar sănătatea elevilor suferă din pricina acestei supraîncărcări. Și așa mai departe. Mai este oare nevoie să reamintim că în zilele noastre nu se poate concepe o pregătire culturală, cît de cît satisfăcătoare, fără cunoașterea a cel puțin unei limbi de circulație universală? Realitatea este că chiar în țările în care limba națională este o limbă de largă circulație, se acordă studiului limbilor străine toată atenția. Nu demult, de pildă, opinia publică franceză a fost foarte agitată de intenția Ministerului Educației Naționale de a se reduce, într-o măsură, numărul orelor acordate învățării în licee a celei de-a *doua* limbi străine; în urma protestelor, măsurile preconizate au trebuit să fie revizuite. Fiecare licean francez învață astfel (în afară de franceză, bineînțeles) încă *două* limbi străine. Ce să mai spunem atunci de țările (cum este România) a căror limbă națională are o circulație restrînsă dincolo de hotare?

Dacă ar fi să ne spunem cinstit părerea, avem impresia că la noi (cu toate uriașele progrese înregistrate în ultimele decenii) nu se face încă tot ce s-ar putea în direcția asimilării limbilor străine. Ne gîndim, mai ales, la învățămîntul de masă extrașcolar, care în multe țări cunoaște o dezvoltare excepțională, folosind mijloace moderne și rapide (de pildă, sistemul școlilor Berlitz sau studiul prin metoda Linguaphone). Diecii din vremea lui Ștefan cel Mare știau două-trei limbi străine; ar vrea doctorul Beier să ne întoarcem în vremurile dinaintea descălecatului? Deși și atunci...

În ultimul alineat al scrisorii sale, corespondentul clujean își explică ofuz; după cît se pare, dumneasa este partizanul limbii esperanto. Toate bune. Nu vom relua aici criticile cunoscute și justificate la adresa acestei limbi artificiale. Să presupunem chiar că esperanto întrunește toate calitățile. Dar chiar în aceste condiții, ce s-ar face doctorul Beier, nimerit în mijlocul Parisului, Moscovei sau New Yorkului, încercînd să se descurce numai cu esperanto? Sau dacă ar vrea să se documenteze într-o dificilă problemă științifică sau tehnică și n-ar putea folosi decît literatura de specialitate în limba esperanto? După aproape un secol de existență, numărul esperantiștilor continuă să fie peste tot infim. Cum spunea cineva, referindu-se la o altă creație a minții omenești, esperanto e o marfă foarte bună, dar nu se vinde...

După cum mai subliniam și altă dată, dialogul presupune ca cei doi interlocutori să se asculte unul pe altul sau, în cazul nostru, să se citească unul pe altul. Rămînem de aceea uimiți cînd primim scrisori în care unii cititori ne solicită lucruri care au apărut demult în «Flacăra». Cititorii din Hațeg, care ne solicită o copertă cu echipa națională de fotbal, n-au văzut nr. 22/70 sau nr. 47/69, în care apăruse chipul căpitanului echipei? Cititoarea *Laura Manu* din București n-a avut în mînă nr. 18/1970, în care Flacăra-Album îl prezenta pe cîntărețul Raphael? Bizar! Din Odessa (U.R.S.S.), cititoarea *E.B. Romanovskaia* ne mulțumește pentru coperta cu Raphael, iar cititoarea bucureșteană n-a aflat încă de apariția ei. Mai multă atenție înseamnă și mai mult respect reciproc.

FOTO PRES '70

IUNIE

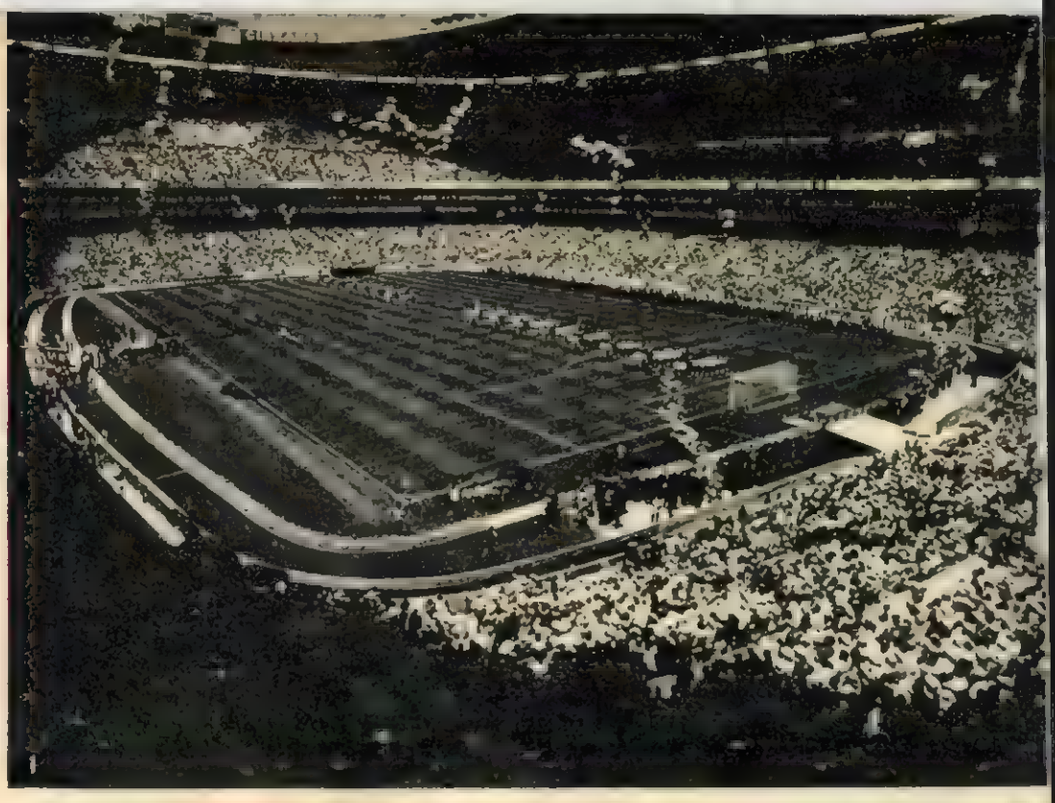

1) Zeci şi zeci de mii de spectatori aflaţi în tribunele a patru stadioane din Mexic, sute de milioane de telespectatori şi alte sute şi sute de milioane de radioascultători au urmărit, timp de trei săptămîni, cu interes crescînd, pe măsură ce se apropia deznodămîntul final, întrecerile din cadrul ediţiei mexicane 1970 a Campionatului mondial de fotbal. Poate, avînd presentimentul rezultatului la care s-a ajuns în cele din urmă şi anume că de aci înainte nimeni nu va mai putea aspira la trofeul mult disputat — cupa «Jules Rimet», ea revenind în acest an unei echipe devenite pentru a treia oară campioană mondială: echipa Braziliei.

2) Pe ecranele de la Centrul de dirijare a zborurilor cosmice din Uniunea Sovietică este urmărită evoluţia navei «Soiuz-9», avîndu-i la bord pe cosmonauţii Andrian Nikolaev şi Vitali Sevastianov, care au stabilit un record de durată în zborul în Cosmos, îndeplinind totodată un program complex de experienţe ştiinţifice. Subliniind importanţa acestui adevărat eveniment cosmic, astronauţii americani Frank Borman şi James A. Lovell, într-o telegramă adresată celor doi cosmonauţi sovietici, afirmă: «Realizările voastre confirmă că omul poate trăi şi lucra în spaţiul cosmic un timp îndelungat».

3) «Nu este Hiroshima, este Huaraz...» — îşi începea revista «Paris Match» explicaţia dată acestei dramatice imagini care oglindeşte proporţiile de adevărat cataclism ale seismului ce a transformat localităţi întregi ale Perului doar în mormane de ruine. «Distrugerile produse de cutremur la Yungay, Huaraz şi Caraz depăşesc limitele verosimilului», afirma unul dintre conducătorii echipelor de salvare sosite la faţa locului. Tragicul bilanţ este de altfel grăitor prin el însuşi: 60 000 morţi, 30 000 răniţi, 50 000 persoane evacuate din zonele afectate de cutremur; pentru reconstrucţie vor fi necesare peste 500 milioane dolari.

4) Importanţa alegerilor de la 7 iunie din Italia rezidă în faptul că votul celor aproape 36 milioane italieni a consacrat consiliile administrative ale celor cincisprezece regiuni, confirmînd orientarea spre stînga a corpului electoral italian şi consemnînd totodată trecerea unui examen dificil de către coaliţia de centru-stînga.

5) Cea de-a doua victimă a unei operaţiuni spectaculoase de răpire de diplomaţi străini în America Latină a fost tot un ambasador vest-german — cel acreditat în Brazilia, Ehrenfried von Holleben. Răpit la Rio de Janeiro, el a fost însă pus în libertate, după o detenţiune de 123 ore, în schimbul eliberării de către autorităţile braziliene şi transportării în Algeria a unui grup de 40 deţinuţi politici. Fotografia îl înfăţişează sosind la ambasadă după eliberare.

6) «Operaţiune reuşită» — astfel a fost calificată intervenţia americano-saigoneză de «autoapărare» în Cambodgia în bilanţul făcut de către şeful executivului american la începutul lui iunie, după circa o lună de la declanşarea acesteia. În aceleaşi zile în presa americană apărea această imagine, vorbind grăitor despre efectele «reuşitei operaţii» asupra localităţilor cambodgiene pe unde au trecut trupele americano-saigoneze. Explicaţia pe care o reproducem din «International Herald Tribune» sună astfel: «Soldaţi sud-vietnamezi mărşăluind printre ruinele care au fost odată un oraş numit Tonle Bet, la 45 mile de Pnom Penh».

7) Încurajat de o serie de sondaje de opinie cu pronosticuri tot mai optimiste, primul ministru Harold Wilson, lider al partidului laburist, a dizolvat parlamentul hotărînd organizarea de noi alegeri care să ducă la o puternică majoritate laburistă. La capătul unei scurte, dar deosebit de impetuoase, campanii electorale, în cursul căreia laburiştii în general şi însuşi liderul lor au pus la bătaie cele mai originale mijloace pentru a cîştiga voturile alegătorilor (fotografia ni-i prezintă pe Harold Wilson cîntînd la un «party» organizat de o societate de binefacere), la 18 iunie scrutinul a adus însă o mare surpriză: victoria conservatorilor.

3

4

5

6

7

Ahile n-ar mai fi murit...

Motivul pentru care ADESGO-București este considerată una dintre unitățile de prestigiu din componența *Combinatului de tricotaje nr. 2-București* îl constituie — printre altele — păstrarea unei duble tradiții: lupta pentru superlativul calității și tendința permanentă de înlocuire a vechiului.

Concretizînd afirmația cu privire la «nou», vom arăta că de pe banda de rulaj ieșeau în aprilie 1969, pentru prima dată în țară, dresurile (ciorapi-chilot), produs care și-a căpătat în ultima vreme milioane de adepte pe tot mapamondul.

Cît privește noțiunea «calitate», să ne referim la ciorapi — adică la produsul cu cea mai mare pondere în fabrică — despre care ing. Ligia Băduț, șefa serviciului tehnic, afirmă: «Un ciorap de-al nostru ar fi salvat poate și călciiul lui Ahile». Dincolo de butadă, am putea sesiza totuși că printre ciorapii, cu și fără dungă, prezenți într-o multitudine de modele și culori, îi întîlnim și pe cei fără întăriturii la călcii. Prezența lor este justificată de calitățile superioare care-i recomandă ca pe un produs durabil, elegant, ieftin și practic.

Ideea de calitate este subliniată și de faptul că o substanțială parte din întreaga producție a fabricii se exportă (în Olanda, Austria, R.F. a Germaniei) și că se bucură de aprecieri favorabile din partea acestor beneficiari foarte pretențioși.

Firele și fibrele sintetice constituie materia primă a altei categorii de produse realizate la ADESGO — tricotajele de damă. Atît bluzele cît și rochiile realizate aici se remarcă printr-o multitudine de poziții coloristice și o infinită gamă de modele. Conferind vestimentației feminine eleganță și suplețe, decență și modernism, rochiile purtînd marca ADESGO întrunesc sufragii unanim favorabile. Încheie lista produselor acestei fabrici blănurile tricotate din fire sintetice destinate îmbrăcămintei exterioare, gulerelor de paltoane, căciulilor, hăinuțelor pentru copii, garniturilor de cizmulițe.

— Care este, la ora actuală, principala preocupare a colectivului fabricii?

— În primul rînd, înlocuirea materiei prime din import cu materie primă indigenă. În viitoarele luni — ține să ne asigure tovarășul *Ioan Baciu*, directorul comercial al combinatului — vor apărea primele cantități de blănuri pe baza unei materii prime — firele sintetice — care se realizează în țară.

— CRINUL, FABRICA DE CIORAPI-București și FABRICA DE CIORAPI-Cîmpina, fabrica TRICOTAJUL ROȘU-București și întreprinderea LUCEAFĂRUL-București sînt cunoscutele unități subordonate combinatului. Vă rugăm să faceți o prezentare succintă a produselor realizate în cadrul acestora.

— Folosind ca materie primă firele din bumbac, fabrica CRINUL este profilată pe producția de lenjerie de corp pentru copii, femei, bărbați, simplă sau plușată. Tot în cadrul unității citate se fabrică și îmbrăcăminte exterioară destinată copiilor, femeilor și bărbaților, precum și articole sportive (treninguri, pulovere) din bumbac, în amestec cu fibre sintetice. De altfel, se tinde ca într-un viitor apropiat să se introducă firele din poliester. Marca «CRINUL» este binecunoscută în Anglia, Austria, Canada, Libia, R.F. a Germaniei, U.R.S.S.

Profilată în exclusivitate pe produsele indicate de emblemă, FABRICA DE CIORAPI-București produce întreaga gamă de ciorapi pentru copii, femei și bărbați, precum și dresuri. Folosind fire din poliamidă texturate și bumbac, fabrica din Intrarea Ovidiu nr. 6 produce o diversitate de modele și poziții coloristice. Se pare — în urma sondajelor efectuate — că froteurile (ciorapii flaușați), realizarea cea mai recentă a fabricii, au o mare căutare atît în țară cît și peste hotare.

FABRICA DE CIORAPI din Cîmpina realizează ciorapi groși din bumbac și lînă, produse destinate de asemenea țării și străinătății.

Inedită, inițiativa fabricii TRICOTAJUL ROȘU de a lansa la magazinul «Eva» produse de microserie în 3-4 modele, circa 100 bucăți, în fiecare lună altele noi, s-a bucurat de un real succes. Cămăși bărbătești din fire sintetice, rochii imprimate, lenjerie de damă — iată categoriile de produse realizate la TRICOTAJUL ROȘU Sondarea gustului cumpărătorilor prin procedeul prezentării unor produse de microserie diverse, pentru ca mai apoi, după ce au trecut cu bine examenul riguros al exigenței, să fie intrate în producția de serie, ni se pare o modalitate care ar trebui generalizată și în alte întreprinderi. În curînd 7 modele noi, printre acestea: lenjerie cu dantelă pentru femei, rochii imprimate cu desene, modele și croieli noi, originale, vor reprezenta TRICOTAJUL ROȘU la «Eva». Noutăți sînt prevăzute și pentru trimestrul IV.

O altă unitate din cadrul combinatului — întreprinderea LUCEAFĂRUL — execută lucrările de vopsire, imprimare, apretare și finisare a produselor realizate atît în întreprinderile din cadrul Combinatului cît și al altora. Tot aici funcționează și un atelier de creație pentru imprimeuri.

Text publicitar de Emil CIULEI

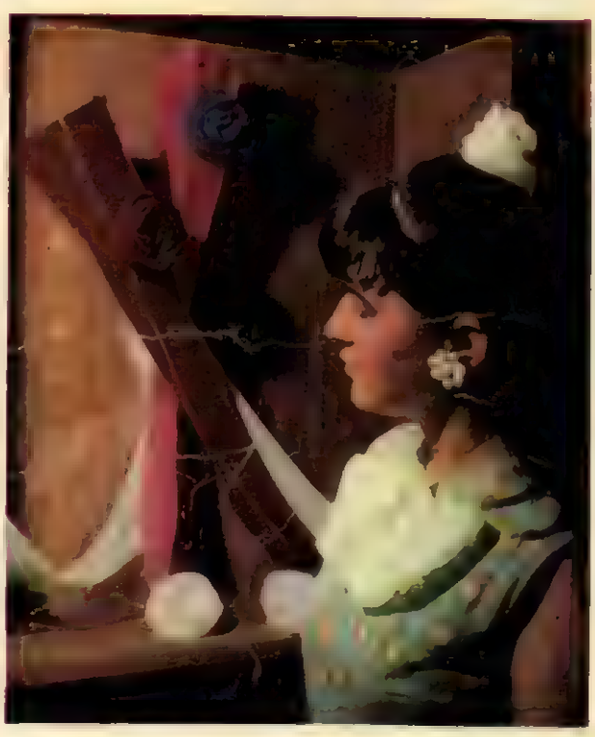

PUBLICITATE

COMBINATUL DE PRELUCRARE A LEMNULUI—

GHERLA

PUBLICITATE

evidenţiat pe ramură

Bazele construcţiei COMBINATULUI DE PRELUCRARE A LEMNULUI DIN GHERLA au fost puse în anul 1959 iar în anul 1963 au şi fost date în producţie toate cele patru fabrici ale sale: plăci aglomerate din aşchii de lemn, placaj, furnire estetice, scaune mulate.

Toate secţiile de producţie au fost echipate cu utilaje de înaltă tehnicitate, la nivel mondial, ceea ce a permis ca întreprinderea să se integreze rapid în cerinţele sarcinilor de producţie şi calitate.

Dispunînd de un potenţial tehnic ridicat, de un corp tehnic şi inginerese specializat, precum şi de muncitori calificaţi, întreprinderea şi-a realizat şi depăşit, an de an, indicatorii de plan, şi-a sporit continuu volumul mărfurilor pentru export, lărgindu-şi în acelaşi timp piaţa de desfacere internă.

Astfel în anul 1969, întreprinderea a realizat producţia-marfă globală în procent de 101,2%, iar sarcinile de export,pe secţii, după cum urmează:

— **placaj** — **100,1%**
— **furnire** — **101,4%**
— **scaune** — **105,7%**
— **PAL** — **100,7%**

desfăcînd produsele sale în ţară şi la export: în U.R.S.S., Anglia, R.D. Germană, R.S. Cehoslovacă, R.P. Polonă, Austria, R.F. a Germaniei, Egipt, Iran, R.P. Chineză, Australia etc.

Pentru rezultatele frumoase obţinute în anul 1969, întreprinderii i-a fost decernată *diploma de întreprindere evidenţiată pe ramură*.

Deşi C.P.L.-Gherla este o întreprindere relativ tînără, a obţinut rezultate frumoase, care o clasifică ca o verigă importantă în ansamblul industrial al patriei noastre.

varietăți

și mam-mare juca tenis

La începutul lunii acesteia a avut loc un turneu de tenis pe terenurile Rolă Garros din Franța. Cu acest prilej, federația franceză de specialitate a organizat un soi de trecere în revistă a modei adoptate de practicienele elegantului sport de-a lungul anilor. Fotografia noastră vă înfățișează moda anului 1900 (dreapta) și o anticipație pentru anul 2000: rochia din plăcuțe metalice.

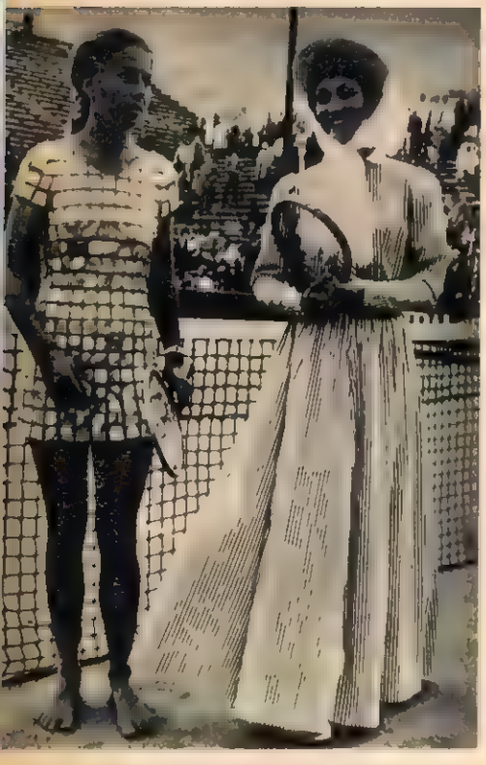

înțelepții printre noi

● *E preferabil să stea scris: «Intrarea interzisă» decît: «Nu există ieșire».*

Stanislav Leç

● *Uităm o greșeală după ce o mărturisim altuia; dar partea proastă este că nu o uită celălalt.*

Fr. Nietzsche

● *Nu ești bun de nimic, dacă nu ești bun decît pentru tine.*

Voltaire

● *O eroare este cu atît mai periculoasă cu cît conține mai mult adevăr.*

H.F. Amiel

● *Tăcerea nu spune niciodată prostii. Dar nici lucruri înțelepte...*

Jean Cocteau

● *Nimeni nu s-a rătăcit încă mergînd pe un drum drept.*

Goethe

● *Nu trebuie să judecăm un om după ceea ce ignorează, ci după ceea ce știe.*

Vauvenargues

● *E mult mai ușor să împletești o cunună de lauri decît să găsești pe cineva demn s-o poarte.*

Dino Buzzati

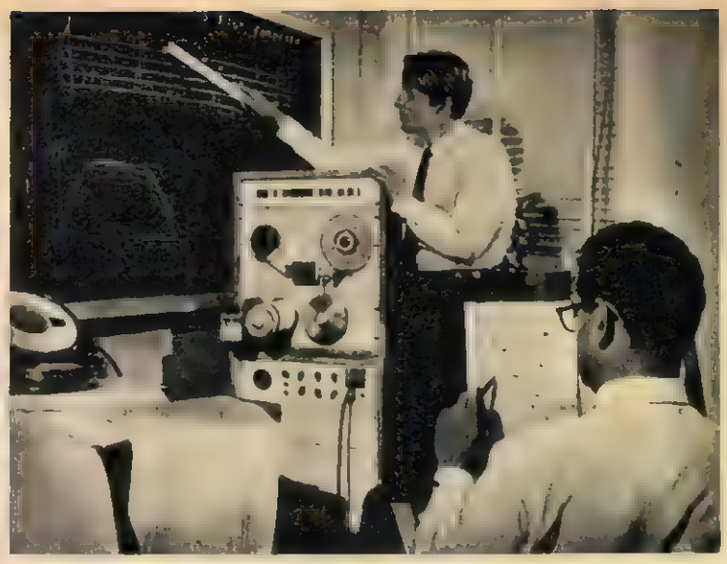

trompetă electronică

Laboratoarele Bell au pus la punct un ordinator electronic care poate executa la perfecție o compoziție pentru trompetă de Henry Purcell.
Mașinăria a dat examen în fața unei comisii formate din 20 de persoane, dintre care numeroși muzicieni profesioniști de mare prestigiu, care n-au reușit să facă vreo deosebire între «interpretarea» electronică și cea a unei trompete clasice.

PUBLICOM

UMOR DE PESTE HOTARE

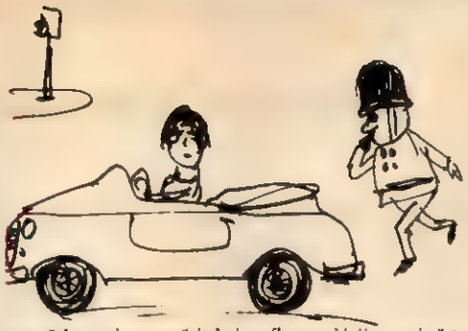

— *Te rog să încetezi cu urmăritu' și cu fluieratu'! Sau vrei să te spun soțului meu?!...*

— *Se pricepe careva la reparat motoare de avion?.*

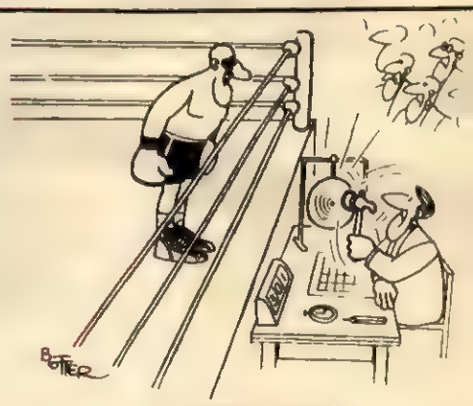

— *Domnul a sunat?...*

— *Vă mulțumesc, scumpe domn! E pentru prima oară că reușesc la un concurs de frumusețe...*

— *Uite-o pe Sophia Loren — mi-a spus — și cînd m-am uitat, m-a și pocnit...*

COLOANA FĂRĂ SFÎRȘIT

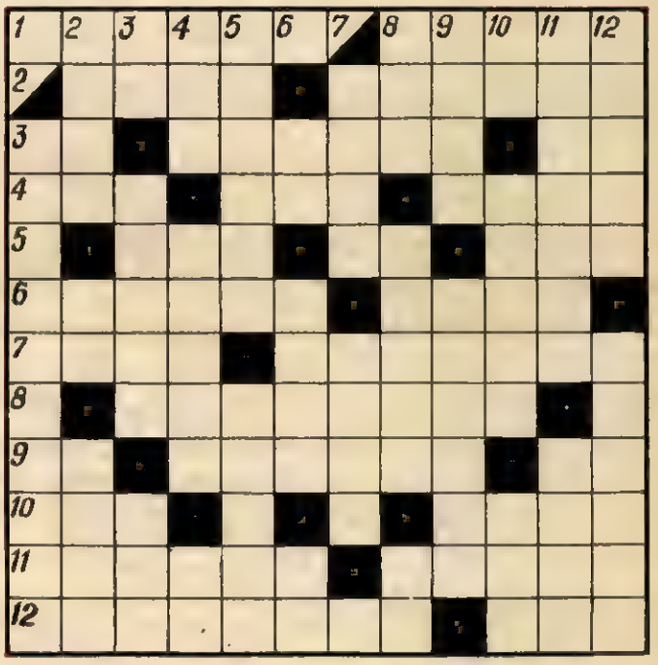

Moto: «Pe lîngă Shakespeare și Beethoven mai există un Dumnezeu: acesta este românul Brâncuși».

J.T. Farrell

ORIZONTAL: 1) Ion Georgescu-... micul portret (ghips) păstrat din prima epocă a tinereții artistului — Una din materializările (1935) temei păsării care cîntă răsăritul soarelui, temă care l-a preocupat pe Brâncuși din 1922 pînă în 1949. 2) Sculptură în lemn din 1917 — Capitală europeană în care în 1914 la expoziția «Allied Artists Exhibition» Brâncuși participă cu trei lucrări despre care Roger Foy avea să spună că sînt «cele mai remarcabile opere de sculptură de la Albert Hall». 3) Plural (abr.) — Generalul doctor căruia Brâncuși îi execută bustul la cea dintîi comandă oficială a sa ca proaspăt absolvent al Școlii naționale de arte frumoase (1903) — Get! 4) Răzuit — Desen în peniță de o mare puritate și grație (1924) — Bloc de gheață. 5) Comună în Belgia — Din obicei! — Riu în Franța. 6) «Fîntîna lui...», operă-proiect pentru monumentul lui Spiru Haret,respinsă de ministrul V.C. Morțun și păstrată în atelierul artistului pînă la sfîrșitul vieții — A repeta (înv.). 7) «...cu toartă rotundă», sculptură de inspirație folclorică cunoscută și sub denumirea de «Cupa lui Socrate» — «... lumii», cel din urmă și cel mai desăvîrșit exemplar din seria ovoidelor marelui artist (neart.). 8) Simbol al ființei legate de pămînt,care tinde să rupă condiția ei de umilă și înceată tîrîtoare, sculptură în marmură din 1945. 9) Cifra geometrului — Străjuiesc în număr de 24, de o parte și de alta, aleea ce leagă «Masa tăcerii» cu «Poarta sărutului» — La noroc! 10) Ev — Calificative. 11) Operă în marmură de o factură stilistică surprinzătoare (1908), aflată în Muzeul de artă al R.S. România — «Studiu pentru portretul doamnei...», sculptură care reușește să redea fizionomia modelului prin punerea în valoare a fibrei lemnului lustruit. 12) «Muza...», sculptură din 1910,reprezentînd o evocare magică a visului—Articol

VERTICAL: 1) «...X», «...puritatea, inocența și candoarea întrupate» (A. Salmon), operă care a dus la un josnic scandal declanșat de interpretarea vulgară și răuvoitoare dată operei de un comisar de poliție. 2) Vas de lut — Abis! — Mască (fig.). 3) Acord final! — «Am vrut să fac un lucru care să pomenească nu despre o singură pereche, ci despre toate perechile de oameni ce s-au iubit și s-au perindat pe pămînt, înainte de a-l fi părăsit» (neart.) — Iubesc (lat.). 4) Piatră semiprețioasă — Liberă trecere — Număr (abr.). 5) Iubiți — Cenușă. 6) Vasile Udrea — Ciur — Lei! 7) Perla Veneției — «...născut», mică operă a lui Brâncuși executată în oțel. 8) Coloana fără sfîrșit — Lemn de culoare roșiatică — Mea! 9) Trib din Țara de Foc — Opere brâncușiene care au alcătuit în 1967, în exclusivitate, obiectul unei expoziții în sălile Muzeului național de artă modernă. 10) Cornel Duma— Interjecție (pop.) — Broderie turcească. 11) Bronz (1905) dezvăluind nuanțe psihologice deosebite — Materialul «Noului născut». 12) Compozitor de la începutul secolului, al cărui oratoriu «Socrate» îi inspiră prietenului său, Brâncuși, lucrarea omonimă în lemn (1923) — «Masa...», una dintre cele trei părți componente ale monumentalului complex sculptural de la Tîrgu Jiu (nominativ).

V. Maria MICHINICI

Dicționar: AAT, ILE, ADOI, ONAS, LIOPA, OYA.

Dezlegarea jocului «ÎNTINS», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) SES — TACUTA — S. 2) F — ZORITI — PAP. 3) OR — DURA — MASA. 4) RIGIDA — SIRET. 5) IMUNI — LA — AZI. 6) ERI — IOLA — AO. 7) PLA — INCUMETA. 8) L — LASI — TAS — S. 9) EMINESCU — USA. 10) COVOR — ARCAS. 11) ARET — PRIETEN.

glob-comentar

Florica ȘELMARU

REFLECȚII POSTELECTORALE

Momentul în care din urnele britanice a țîșnit, ca păpușile-surpriză din cutiile cu arc, succesul conservatorilor, momentul de uimire — pentru învinși, pentru învingători chiar, pentru specialiștii în sondaje, pentru comentatori, probabil și pentru alegători în ansamblul lor — a trecut. Este momentul analizelor.

Compararea numărului de mandate deținute, în trecutul recent și acum, de laburiști și de conservatori, subliniază cum o majoritate laburistă calificată la începuturile ei drept «triumfală» a fost înlocuită de o majoritate conservatoare «confortabilă». La drept vorbind, imediat după consultarea electorală din 1966, cînd se vorbea în termeni superlativi, laburiștii aveau în Camera Comunelor 111 reprezentanți mai mult decît conservatorii, iar majoritatea lor absolută era de 97 mandate; între timp această superioritate s-a îngustat treptat, mai cu seamă datorită înfrîngerilor suferite de laburiști în diferitele alegeri parțiale pentru locuri devenite vacante. De altfel, în ultimii trei ani, toate sondajele exprimaseră un declin al popularității laburiste. De unde, atunci, stupoarea generală de după 18 iunie? Fără îndoială, din subita redresare înregistrată de aceleași sondaje în prima jumătate a lunii trecute. S-a consumat atunci multă hîrtie și multă cerneală pentru a explica «noua spectaculoasă ascensiune» care crea «o situație asemănătoare celei din 1966» și care «teoretic, ar îngădui laburiștilor să obțină o majoritate de o sută de locuri în parlament». Se menționa atunci, în acest sens, cînd ameliorarea balanței de plăți, cînd sporurile de salarii acordate la începutul acestui an. Nu erau totuși trecute cu vederea meandrele unei guvernări prizoniere a unor grave contradicții: balanța îmbunătățită, dar lira diminuată cu 14,3%; salarii mărite, dar un șomaj ajuns la un nivel cum nu a mai fost în Marea Britanie de patruzeci de ani...

Fapt este că, în fața sondajelor seducătoare de la jumătatea lui mai, laburiștii au hotărît să folosească, prompt, neașteptat de favorabila conjunctură. Pentru a avea o poziție solidă și un oarecare răgaz în vederea negocierilor cu Piața comună, spunea o motivare oficială. Pentru a nu aștepta toamna, cînd sporirile de salarii — în condițiile deficiențelor producției industriale — se vor traduce în creșteri de prețuri, iar acestea într-un climat de tensiune socială, precizau unii observatori.

Succesul conservatorilor pare a fi mai degrabă insuccesul laburiștilor. Aceștia reproșează, firește, conservatorilor referirile necontenite la «portmoneul gospodinei» în care «lira se topește văzînd cu ochii», dar încriminează deopotrivă «labilitatea» opiniei publice și sondajele care ar fi influențat-o (anesteziind politic pe alegătorii «Labour»-ului, care, siguri de victorie, nu s-ar mai fi ostenit toți să voteze). Dar la capitolul «labilitate», nu este de loc înlăturată ipoteza că, dacă electoratul laburist nu a fost atras spre urne de un elan irezistibil, fenomenul a putut avea și alte cauze. De pildă faptul că, pozițiile conservatorilor deplasîndu-se în ultimele luni spre dreapta, laburiștii au ținut să-și extindă influența către centru, pentru a se defini ca «partidul care reprezintă majoritatea țării», estompînd în acest scop preocuparea pentru nevoile electoratului lor tradițional. Or, deja în succesivele alegeri parțiale la care ne-am referit, acesta își manifestase deseori dezamăgirea: abținîndu-se, votînd chiar uneori împotriva candidatului guvernamental.

Romulus CĂPLESCU

WALL-STREETUL ȘI RĂZBOIUL

Faptele sînt, îndeobște, cunoscute. La începutul ultimei săptămîni din luna mai, Bursa din New York înregistra cel mai scăzut nivel din 1962 pînă azi.48 de ore după aceea, indicatorul sintetic Dow-jones consemna unul dintre cele mai spectaculoase sporuri în decursul unei singure zile. Oscilațiile frenetice au produs celor în cauză — agenți de bursă și exponenți ai cercurilor financiare — o nervozitate extremă, ale cărei ecouri s-au răsfrînt și asupra milioanelor de mici deținători de acțiuni. «*Dorm acum asemeni unui prunc. Mă trezesc din oră în oră și mă pun pe plîns*», exprima, sub forma unei butade amare, această stare de spirit un vechi agent de bursă. Nici nu e de mirare. Ca urmare a unor fluctuații similare (ce e drept, nu în salturi atît de bruște), trădînd o permanentă incertitudine, Wall-Streetul a înregistrat în decurs de un an și ceva pierderi cifrate la 160 de miliarde dolari. Cu alte cuvinte citadela finanțel americane se află în fața unor neîndoielnice semne de criză financiară și depistarea originilor acesteia a devenit, în prezent, preocuparea numărul unu a experților americani.

Concluzia cvasiunanimă? Convulsiile bursiere sînt rezultatul direct al războiului purtat de S.U.A. în Indochina care a costat pînă acum contribuabilul american 100 miliarde de dolari, și care a dus la o situație de inflație, concretizată prin creșterea costului vieții în ritm de 7 la sută anual. Măsurile deflaționiste la care a recurs administrația — restrîngerea creditelor bancare, ridicarea taxei de scont etc. — s-au dovedit fără efect, pentru că ele își propuneau să combată simptomele și nu cauza. Inflația s-a menținut. Paralel, și-au făcut însă apariția și alte fenomene negative, printre care scăderea produsului național brut, creșterea șimțitoare a șomajului, care a atins nivelul cel mai ridicat din ultimii zece ani (4,8 la sută), reducerea profitului corporațiilor. Alt fel spus, economia americană are de făcut față nu numai presiunilor inflației, ci și ale recesiunii, doi factori în mod normal incompatibili care, în loc să se anuleze reciproc, își cumulează efectele, seismele de pe Wall-Street fiind tocmai reflexul acestui dublu asalt, precum și al crizei de încredere în care se zbate societatea americană. Seriozitatea situației a reieșit și din cuvîntarea radiotelevizată a președintelui Nixon, care a recunoscut existența «unor probleme dificile». Măsurile antiinflaționiste preconizate, și în primul rînd apelul la moderație în domeniul salariilor și al prețurilor, sînt apreciate de observatori ca o încercare de «temporizare», cu perspective discutabile.

Astfel stînd lucrurile, nu este de mirare că a scăzut simțitor numărul adepților modului simplist — și rapace — de gîndire după care sporirea cheltuielilor militare este un lucru bun pentru economie. Se constată o stare de spirit ostilă războiului chiar și în rîndurile oamenilor de afaceri. Paradoxal în aparență, «Peace is good business» (pacea este un business bun) a devenit o lozincă tot mai des auzită și pe Wall-Street. În legătură cu aceasta, George Bachman, directorul serviciilor de relații cu publicul la bursa din Wall-Street, declara: «*Adevărata problemă este inflația, adică războiul. Piața nu se va însănătoși atîta timp cît nu-i vom pune capăt. Trebuie să plecăm cît mai repede din Vietnam și Cambodgia*». Bineînțeles, interesul propriu primează. Sau, ca să revenim la butada amintită, dacă plînge, «pruncul» de pe Wall-Street își plînge sieși de milă. Nu e mai puțin adevărat, însă, că asemenea declarații reflectă o realitate al cărei tîlc nu mai necesită sublinieri.

Ilie ȘERBĂNESCU

BANI FIERBINȚI

Poate mai înclinat spre metaforă, dar, cu siguranță îngrijorat și, într-un fel, realist, un economist i-a denumit cîndva *hot-money* — bani fierbinți. Este vorba de acele capitaluri care «evadează», trec dintr-o valută spre alta pe piețele valutare occidentale. După unii, sînt «speculative», întrucît urmăresc, pur și simplu, să obțină în exterior o fructificare mai ridicată. După cei care consideră că este în firea lucrurilor să se asigure împotriva unor eventuale pierderi, ele sînt doar capitaluri «refugiate». Oricum, însă, aceste capitaluri — într-adevăr fierbinți — accentuează febrilitatea piețelor valutare occidentale, pentru că ori de cîte ori neîncrederea într-o valută este manifestă, se întrevăd schimbări în paritatea vreunei monede sau se produc modificări în nivelul dobînzilor din diferite țări, ele trec frontierele în cantități masive, afectînd mecanismul monetar, subminînd, de multe ori, efectele unor măsuri întreprinse tocmai în vederea asigurării echilibrului monetar. Zguduirile monetare occidentale din ultimii ani au pus în evidență importantul efect instabilizator al acestor fenomene speculative. În anumite momente, «migrațiile» au căpătat proporții considerabile: în perspectiva unei revalorizări a mărcii vest-germane, numai în noiembrie 1968 capitaluri în valoare de 16 miliarde mărci au invadat R.F. a Germaniei, iar în luna mai 1969 au depășit chiar acest record, valuta din care «evadaseră» fiind în principal francul francez, despre care se considera că, dimpotrivă, va fi devalorizat.

Situația din ultimul timp de pe piețele valutare occidentale părea să fi revenit la calm. Desigur, devalorizarea francului și revalorizarea mărcii au făcut să dispară, pentru moment, baza materială a speculațiilor. Scăderea prețului aurului pe piața liberă la nivelul celui oficial a descurajat, de asemenea, pe speculatori. Mulți comentatori și-au pus însă întrebarea dacă într-adevăr s-a restabilit calmul.

Iată că evenimente intervenite recent produc din nou îngrijorări în rîndul autorităților monetare occidentale. Inflația, ca fenomen aproape generalizat pe piețele din Occident, cunoaște, totuși, ritmuri diferite în fiecare țară, ceea ce înseamnă o depreciere comparativ diferită a monedelor naționale, fapt ce poate solicita noi schimbări ale cursurilor valutare oficiale. De curînd, pentru a se apăra de inflația din S.U.A. și pentru a o contracara pe cea proprie — rezultată, în special, din excedentul balanței de plăți determinat de intrările masive de capitaluri în țară — Canada a decis să permită monedei sale (considerată ca subevaluată față de dolarul american) să fie cotată pe piețele externe conform jocului liber al cererii și ofertei. Ca și în cazul introducerii, anul trecut, a cursului «flotant» pentru marca vest-germană — care a premers revalorizării acesteia,— piața a jucat dolarul canadian «à la hausse» față de cel american. Observatorii consideră că faptul a demonstrat, încă o dată, deteriorarea pozițiilor dolarului american, adîncită de deficitul balanței de plăți a S.U.A. (cifrat în primul trimestru 1970 la peste 3 miliarde de dolari). În aceste condiții, noi mișcări de capitaluri speculative s-au declanșat pe piețele valutare occidentale, «migrațiile» pornind către monedele considerate ca fiind subevaluate (yenul japonez, francul elvețian, marca vest-germană) și, ca atare, susceptibile de a fi revalorizate. Hot-money au intrat din nou în actualitate.

telex

MOSCOVA • *Cu prilejul recentei sărbătoriri a Zilei industriei ușoare, s-a relevat creșterea producției acestei ramuri, în actualul cincinal, cu 45%. Fiecare procent înseamnă 90 milioane metri țesături, 9 milioane tricotaje, 5 milioane perechi încălțăminte.*

LONDRA • *Consumul mondial de petrol în ultimul an: 2,085 miliarde tone; producția mondială: 2,145 miliarde tone. Nu există riscul unei penurii, se afirmă la British Petroleum. Numai zăcămintele în curs de exploatare pot furniza încă 74 miliarde tone — de 35 ori producția anului 1969.*

PARIS • *Se apreciază că bireactorul «Mercure» (certificat de navigabilitate — 1973), construit de firma «Dassault», va fi reprezentantul unei noi generații de avioane care, propunîndu-și etape de zbor limitate la 800-1 000 km, vor beneficia în schimb de capacități mari de transport.*

ROMA • *Un studiu la care au participat 70 specialiști conchide că, în caz că nu se vor lua măsuri urgente, daunele provocate de aerul poluat patrimoniului de monumente, ansambluri arhitectonice, vestigii arheologice al Italiei, se vor cifra la 60 miliarde lire în 1975, la 150 miliarde în 1985.*

WELLINGTON • *Eventuala intrare a Angliei în Piața comună este privită cu vie aprehensiune în Noua Zeelandă. Anglia fiind principalul ei partener comercial, intrarea acesteia în C.E.E. s-ar concretiza, pentru Noua Zeelandă, în pierderi anuale apreciate la 92,2 milioane dolari.*

ALGER • *În cadrul unei conferințe de presă ce a avut loc la Alger, Amilcar Cabral, secretar general al PAIGC, s-a referit la succesele partizanilor din Guineea-Bissau împotriva colonialiștilor portughezi, relevînd în același timp succesele în activitatea de reconstrucție economică în zonele eliberate.*

VARȘOVIA • *În Polonia a fost dat în folosință cel de-al 1000-lea vas construit în anii puterii populare: traulerul «Nowa Ladoga» realizat pe șantierele navale din Gdansk.*

TOKYO • *Forțele progresiste ale țării protestează împotriva concedierii a trei profesori din Fukuoka care au refuzat să sărbătorească «ziua întemeierii imperiului», explicînd elevilor esența mistică și șovină a acestei sărbători, care proclamă originea divină a imperiului japonez.*

Transmiţînd cu puţin înainte de alegeri această fotografie, agenţia londoneză «Keystone» îi dădea următoarea explicaţie: «Dl. Edward Heath, lider al Partidului conservator, discutînd strategia electorală în apartamentul său din Albany, Piccadilly...» Să fi constituit oare această strategie cheia succesului repurtat la scrutinul din 18 iunie?

L. SĂRĂŢEANU

MUTAŢII OCCIDENTALE

Două fenomene occidentale reţin atenţia observatorilor preocupaţi să discearnă în vestul european unele tendinţe de lărgire a drepturilor electorale. Este vorba de schimbarea vîrstei majoratului politic în Republica Federală a Germaniei şi de dreptul la vot al femeilor elveţiene. În ce priveşte Republica Federală a Germaniei, în urmă cu cîteva zile Bundestagul a adoptat un proiect de lege guvernamental care statuează reducerea la 18 ani (de la 21) a dreptului de alegător şi la 21 de ani (în loc de 25) a dreptului de a fi ales. Măsura luată în urma unor referendumuri organizate în landurile vest-germane s-a impus mai ales datorită strădaniilor forţelor de stînga, sensibile la tendinţele opiniei publice. Este interesant de observat că cercurile de dreapta s-au opus reducerii vîrstei majoratului politic încă din perioada 1960-1961, cînd problema s-a pus pentru prima dată. La vremea aceea comentatorii relevau poziţia democrat-creştinilor care socoteau că tineretul — înclinat mai ales spre înnoire şi progres — n-ar fi dispus să-şi acorde sufragiul unor partide conservatoare. Bătălia a fost grea, dar ea s-a încheiat cu un succes care face ca, practic, întregul tineret vest-german să-şi poată spune punctul de vedere începînd de la 18 ani. Este vorba de un adevărat corp electoral care însumează circa două milioane de noi alegători. Neîndoios că viitoarele alegeri vor permite o apreciere mai clară a consecinţelor acestui fenomen. În ce priveşte Elveţia, problema dreptului la vot a femeilor s-a pus şi ea în ultima vreme cu acuitate. Aderînd la Convenţia europeană a drepturilor omului, care proclamă între altele egalitatea deplină a femeii cu bărbatul, Elveţia se găsea într-o poziţie oarecum jenantă, aflîndu-se înscrisă pe lista puţinelor ţări care nu au introdus încă sufragiul feminin (Liechtenstein, Yemenul, Iordania, Arabia Saudită, Kuweitul). De altfel trebuie spus că încă din 1959 Consiliul federal elveţian luase iniţiativa unui referendum în problema dreptului la vot al femeilor, dar în acel moment majoritatea cantoanelor se pronunţaseră împotrivă. De atunci curentul de opinie în această direcţie a cîştigat în amploare reuşind să impună, prin referendumuri locale, ca acest drept să fie acceptat în multe cantoane (Geneva, Neuchâtel, Vaud, Basel, Tessin, Fribourg, Valais). În alte cantoane, ca Grisons, Berna, Zürich, femeile, dacă n-au dobîndit dreptul de participare la alegerile cantonale, au obţinut în schimb dreptul la vot în alegerile municipale şi comunale. Pentru a aprecia schimbarea înregistrată în opinia publică elveţiană în favoarea drepturilor politice ale femeilor să observăm că într-un singur canton — şi anume Valais — la referendum bărbaţii au răspuns «da» cu 26 263 de voturi contra 9 895. Succesul repurtat pe plan cantonal încurajează pe partizanii drepturilor politice ale femeilor în continuarea bătăliei pe plan federal. De altfel, guvernul elveţian, trăgînd concluziile de pe urma referendumurilor desfăşurate la nivelul cantoanelor, s-a considerat îndreptăţit să supună problema parlamentului. Observatorii fenomenelor politice elveţiene apreciază că un nou referendum în 1971 va cere tuturor cetăţenilor elveţieni de sex masculin să se pronunţe în acest sens. Cei mai optimişti dintre aceşti observatori cred că, de data aceasta, rezultatele vor fi diferite de cele din 1959.

Radu VASILIU

UN TURNEU DISCRET

La o lună după alegerile din Africa de Sud, guvernul rasist de la Pretoria a iniţiat o activitate diplomatică ale cărei motivări, în pofida discreţiei oficiale, au fost dezvăluite opiniei publice de diverse organe de presă occidentale. Ar fi vorba, potrivit acestor dezvăluiri, de o încercare a promotorilor apartheidului, făcută de comun acord cu ceilalţi doi membri ai «triunghiului alb» din Africa australă — Rhodesia rasistă şi Portugalia colonialistă — de a obţine unele «deschideri» spre Europa Occidentală care să micşoreze izolarea lor pe plan internaţional. Motivarea politică are însă şi un complement economico-militar: pe de o parte, guvernul Vorster doreşte să atragă capitaluri la construcţia barajului gigant Cabora-Bassa, din colonia portugheză Mozambic, ce ar urma să furnizeze Republicii Sud-Africane energie electrică; pe de alta, să-şi asigure noi furnituri de armament în vederea consolidării «bastionului civilizaţiei albe» în Africa, precum numesc rasiştii şi colonialiştii alianţa Pretoria-Lisabona-Salisbury.

Călătoria lui Vorster pare să fi întîmpinat dificultăţi, unele etape prevăzute fiind şterse în ultimul moment din itinerar. O serie de guverne vest-europene n-au fost dispuse să vină în întîmpinarea acestor «deschideri», întrucît atare reacţie ar fi contrazis flagrant nu numai poziţia lor oficială, ci şi relaţiile pe care le întreţin cu statele africane.

Precum se ştie, alianţa Pretoria-Lisabona-Salisbury aspiră să devină o forţă de presiune economică şi militară care să determine statele africane independente din vecinătate la o poziţie mai «suplă», de acceptare a «colaborării şi cooperării» cu Republica Sud-Africană, Rhodesia şi Portugalia. Nu o dată Pretoria a făcut oferte în această privinţă, fără nici un succes de altfel. Statele africane nu sînt dispuse să sacrifice bunul lor cel mai de preţ — independenţa — de dragul capitalurilor cu care rasiştii le momesc. Una dintre primele ţări vizate este Zambia, a cărei politică energică împotriva colonialismului şi rasismului îndispune profund pe arhitecţii «bastionului civilizaţiei albe». O luptă îndîrjită se desfăşoară, pe multe planuri, pentru consolidarea independenţei economice a statelor africane limitrofe. Unele dintre ele, ca de pildă Botswana, sînt silite să transporte prin Africa de Sud produsele destinate exportului. Pentru a lichida această stare de lucruri, Zambia şi Botswana au iniţiat construcţia unei şosele comune la graniţa lor care va permite celei de-a doua ţări să nu mai depindă de Pretoria. Barajul de la Cabora-Bassa este o replică la proiectul zambian cu implicaţii militare importante. Într-adevăr, realizarea barajului ar însemna implantarea unor puternice garnizoane sud-africane sub motivul că ele apără edificiul, ceea ce ar oficializa participarea directă a Pretoriei la operaţiile purtate de portughezi împotriva mişcărilor de eliberare din coloniile lor. Conducerile acestor mişcări au exprimat un protest public împotriva proiectelor rasiste, iar Uniunea poporului african Zimbabwe a lansat un apel la O.N.U. pentru ca aceasta să declare proiectul Cabora-Bassa «o ameninţare la adresa păcii internaţionale». Cu toate complicităţile de care, de bună seamă, dispun în lumea occidentală, rasiştii şi colonialiştii din Africa australă nu vor putea opri cu nici un fel de baraj, oricît de gigantic, fluviul luptei popoarelor continentului negru împotriva tenebrosului «bastion alb».

DUPĂ DOUĂZECI DE ANI

Timpul s-a scurs pe nesimţite. Dar memoria a înregistrat pentru totdeauna imaginea Coreii transformate în *pămînt pîrjolit* de bombele cu napalm lansate din avioane americane. Războiul a izbucnit pe neaşteptate la 25 iunie 1950. Abia după ce comunicatele militare anunţau primele isprăvi ale agresorilor, ca şi primele contralovituri ale Coreii luptătoare, o fotografie-document făcea ocolul lumii, denunţînd caracterul premeditat al intervenţiei sîngeroase. În imagine, John Foster Dulles, pe atunci unul dintre principalii exponenţi ai politicii agresive a S.U.A., putea fi văzut inspectînd poziţii de luptă americane la paralela 38 în ajunul declanşării războiului în Coreea. Şi, în timp ce asupra poporului coreean se revărsa puhoiul agresiunii, intervenţia americană, camuflată abuziv sub steagul O.N.U., era condamnată cu indignare în lumea întreagă. Ceea ce nu a împiedicat totuşi Pentagonul să-şi continue operaţiunile de război, cu nimic justificate, împotriva unei ţări mici situate la mii de kilometri depărtare de graniţele Statelor Unite.

În 1953, cînd, după zadarnice eforturi de a-şi adjudeca victoria şi de a îngenunchea poporul coreean, americanii şi mercenarii lor sud-coreeni s-au găsit în situaţia de a semna actul de armistiţiu de la Panmunjon, opinia publică internaţională şi în primul rînd poporul american aveau să constate, încă o dată şi cu aceeaşi legitimă indignare, cît de *inutil* a fost războiul lui Dulles, cu toate nenorocirile pe care le-a provocat. Bilanţul pierderilor suferite de incendiatorii Coreii era mai mult decît edificator; exemplar: 1 093 839 morţi şi răniţi, dintre care 397 543 americani. În cei trei ani de război Statele Unite au irosit 20 miliarde de dolari pentru susţinerea operaţiunilor militare şi au pierdut pe cîmpurile de luptă 73 milioane tone de material de război. Singura «satisfacţie» a fost poate aceea că au ras de pe faţa pămîntului zeci şi zeci de oraşe şi sate paşnice, demonstrînd (Cui? De ce?) virtuţi distrugătoare. Dar aşa cum au subapreciat capacitatea de rezistenţă şi de ripostă a poporului coreean, agresorii nu şi-au putut imagina că pămîntul pîrjolit cu napalm va putea fi redat vieţii — mai curînd decît s-ar fi aşteptat cineva — datorită străduinţilor eroice ale aceloraşi patrioţi coreeni care au ştiut să bareze calea maşinii militare a unei superputeri ca S.U.A.

Am vizitat Republica Populară Democrată Coreeană la ora marilor realizări postbelice pe fronturile construcţiei paşnice. Transformările s-au desfăşurat într-un ritm atît de alert şi cu rezultate atît de substanţiale, încît am văzut urmele războiului mai mult în cicatricile de pe feţele luptătorilor de ieri, în mărturiile lor, în muzee, în tablouri, în cărţile de istorie. Renăscută din propria cenuşă, «Ţara dimineţilor pure», în partea ei situată la nord de paralela 38, mi s-a înfăţişat ca un stat socialist în plin avînt constructiv, cu realizări impresionante în toate domeniile. Nu o dată, la Phenian, la Hamhîn sau la Panmunjon, prietenii coreeni mi-au vorbit cu sinceră recunoştinţă despre ajutorul efectiv pe care poporul român l-a acordat Coreii în anii grei ai războiului, ca şi despre solidaritatea activă a ţării noastre cu eforturile pentru unificarea paşnică şi democratică a Coreii. La 20 de ani de la izbucnirea războiului şi la 17 ani de la terminarea lui, Coreea socialistă înaintează cu paşi hotărîţi pe un drum ascendent, bucurîndu-se de simpatia şi solidaritatea României socialiste, raporturile dintre cele două ţări bazîndu-se pe înţelegere şi stimă reciprocă, pe legături frăţeşti de prietenie şi colaborare frăţească.

Dic. BABOIAN

Unul dintre automobilele sovietice de tip «Moskvici-412» care a participat la raliul Londra — Mexic (26 000 km). În acest dificil maraton automobilistic au reuşit să ajungă la finiş numai 22 de automobile din 96 cîte luaseră startul la Wembley. Din cele cinci maşini «Moskvici-412», trei au atins linia de finiş pe stadionul Azteca, clasîndu-se pe locurile 12, 17 şi 20. În clasa din care fac parte, «Moskvici»-urile au ocupat locurile 2, 3, 4, fiind depăşite doar de maşina «Austin-maxi», condusă de sportiva britanică Rose Marie Schmidt.

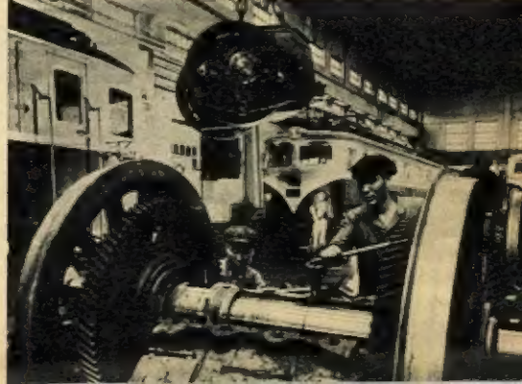

În Phenianul renăscut, Uzina de locomotive electrice este unul din importantele obiective ale industriei coreene în plină dezvoltare.

sapte zile pe pămînt

PE SCUD

Din trei în trei luni miniștrii de finanțe ai țărilor Pieței comune se întîlnesc, în afara cadrului comunitar, pentru a discuta problemele economice și financiare și a sugera soluții. După conferința de la Haga, de anul trecut, acestora le-a revenit misiunea de a pune la punct un proiect comun de uniune economică și financiară. La ultima întîlnire de la Paris, din februarie, miniștrii de finanțe s-au aflat în fața a patru planuri diferite: unul luxemburghez, unul vest-german, unul belgian și al patrulea prezentat de Comisia C.E.E. de la Bruxelles. Reprezentantul luxemburghez a avut misiunea să alcătuiască din toate unul singur, pentru reuniunea din mai — ceea ce a și făcut, ocupîndu-se însă doar de prima etapă a proiectului care ar urma să fie înfăptuit în trei. Rezultatul? S-a hotărît ca Uniunea economică și monetară să fie încheiată în 1980. Președintele în funcție al Comisiei, Jean Rey, afirmă chiar că există un consens general cu privire la crearea unei monede comune care a și fost aleasă: *scudul*, monedă folosită pe vremea lui Ludovic al XIV-lea. Un singur aspect nu a fost rezolvat: care anume măsuri să fie puse în practică, pentru a se ajunge la o Uniune economică și monetară. Experții au primit sarcina să treacă la pregătirea obiectivelor primeia din cele trei etape. Un lucru pare însă curios: în timp ce nici măcar obiectivele primei etape n-au fost fixate, participanții s-au grăbit să găsească denumirea monedei comune. Au socotit oare că asta va facilita tot restul? Poate. Interesant însă este criteriul pentru care au ales scudul. Este singura monedă — spune Jean Rey — care n-a fost niciodată devalorizată... Dacă pe vremuri învingătorii își aduceau victoria pe scut, comunitarii speră să învingă obstacolele aducîndu-le *pe scud* ofrandă Pieței comune. Singurul lucru care izbește atenția este că au trebuit să se întoarcă atîtea secole în urmă pentru a găsi «un scud» suficient de solid pentru obiectivele propuse.

Nicolae LUPU

Fotografia — înfățișînd numeroși locuitori ai Havanei așteptîndu-și rîndul în fața unei «Bănci a sîngelui» pentru a dona sînge pentru răniții din Peru — ilustrează la modul concret solidaritatea poporului cubanez cu greu încercata populație a Perului din zonele afectate de recentul cutremur catastrofal.

UN CANDIDAT APROAPE PREȘEDINTE

A trecut febra fotbalului, a început febra politică. Mexicanii își aleg, la 5 iulie, viitorul președinte — succesorul lui Diaz Ordaz. Se știe deja cine va fi și, dacă se fac alte pronosticuri, la mijloc se află numai plăcerea pentru speculații. Mexicanii țin la obiceiurile lor: unul dintre acestea este desemnarea candidatului la președinție. Cînd Partidul Revoluționar Instituțional (de guvernămînt) își numește candidatul, în fapt alege președintele pentru următorul mandat. Aceasta se face în lungi ședințe, în care liderii, în funcție sau doar onorifici, cumpănesc pe îndelete asupra unui nume. Totul cu ușile închise, în deplin secret, cu sute de observatori sau doar amatori de politică punîndu-și aceeași întrebare: cine este «el tapado» (voalatul)? În sfîrșit, s-a comunicat: Luis Echeverría Alvarez, actualmente ministru de interne.

Nimeni nu se îndoiește de victoria candidatului P.R.I. — practic unicul partid politic cu statut legal din Mexic, care de patruzeci de ani monopolizează puterea guvernamentală. Este un primat politic neocolit totuși de semne de întrebare: istoria și activitatea P.R.I. sînt garanții suficiente pentru continuitate? Mulți pledează pentru o înnoire, pentru o politică mai flexibilă, oportună funcționării opoziției și, în realizarea acestor obiective, își pun speranțele în energia și spiritul de inițiativă ale candidatului prezidențial. Luis Echeverría pare că n-are de gînd să dezamăgească: a desfășurat — spun mexicanii — o campanie electorală de o asemenea vigoare ca și cum însăși viața sa ar fi depins de ea.

Echeverría preia mandatul pentru o perioadă de șase ani: va stabili linia politică pe care o va prefera P.R.I. în acest răstimp, va continua reușitele administrației căreia îi succede, în sfîrșit, va modela în același timp totul după propria sa personalitate. Are acum 47 de ani și pînă la 53 va prezida o nouă etapă de industrializare și va acorda sectorului agricol prioritate în preocupările sale, acesta văzînd mai ales unele rămîneri în urmă. Sînt, într-adevăr, încă multe de făcut. Este justificat deci interesul cu care este așteptat conținutul lunilor de debut ale viitorului președinte mexican. De altfel, nu numai Ciudad de Mexico trăiește viitoarea campaniilor electorale și neliniștea începutului de drum cu un nou șef de echipă. Mexicul este a 5-a țară sud-americană care-și alege un nou președinte — penultima dintr-o serie de șase care va fi încheiată de Chile, la 6 septembrie. Dar la Santiago, șansele sînt împărțite, pe cînd Echeverría este virtual președinte.

Anca VOICAN

Poliția londoneză în acțiune, împotriva demonstranților care au venit în fața ambasadei americane, din capitala britanică, pentru a-și exprima protestul față de politica agresivă a S.U.A. în peninsula indochineză.

Un tînăr budist, instalat într-o pagodă din Saigon, a declarat greva foamei în semn de protest împotriva războiului dus de S.U.A. în Vietnam; inscripția aflată în fața patului sună astfel: «Poporul american ar trebui să citească atent istoria poporului vietnamez și să studieze vitejia poporului său».

arhivă-foto

VLAICU ACUM 60 DE ANI

În ziarul «Dimineața» din 14 iunie 1910 se putea citi această descriere a primului zbor al lui Aurel Vlaicu cu aparatul construit de el la Arsenalul armatei:

«La 4 iunie 1910 Vlaicu încearcă motorul GNOM pe care l-a adus din Paris, folosind puterea de 12 HP, cu 300 de turații pe minut și reușind să salte puțin roatele avionului. A doua încercare o face cu 18 HP și 400 de turații. După 40 de metri de la plecare aparatul devenise aeroplan — el plutea în aer la un metru înălțime. La a treia experiență, dînd aparatului mai multă benzină, după 30 de metri s-a ridicat la o înălțime de doi metri, apoi a revenit oprindu-se dulce pe pămînt. În ziua de 12 iunie 1910 Vlaicu s-a ridicat pînă la 10 metri înălțime, pe o distanță de 100 de metri. Vlaicu a zburat!»

La doi ani după acest remarcabil început, Vlaicu a adus aviației românești prima încununare internațională, cîștigînd la 12 iunie 1912, la concursurile de la Aspern (Austria), trei dintre principalele premii disputate atunci de mariiași ai aviației mondiale.

Ion MUNTEANU

cronica de trei secunde

ÎN HAMAC

De vreo cîteva zile am încetat orice activitate informațională susținută, intensă — ca un explorator care după un marș lung prin junglă sau prin zăpadă se hotărăște deodată să se întindă în hamac, să zacă, să doarmă. Ziare pe care le cercetam pînă la ultima informație nătîngă rămîn nedefrișate, neschingiuite — și nu am remușcări. Habar n-am ce se întîmplă în Madagascar. Habar n-am ce e nou la New Jersey. Nu știu ce vînturi bat pe Oceanul Indian. Poate c-a sărit un primus într-un copac pe la strîmtoarea Behring, poate că un banc uriaș de scrumbii vine cumva din Liechtenstein spre Luxemburg, așa cum vin orice idei — pe jos și multe, chiar și sub formă de banc. Nu deschid ochii. Spiritul somnolează o dată cu pleoapa. Cineva îmi dă brînci să-mi comunice că un italian a fost arestat mulțumită unei femei goale. Sau chiar de o femeie goală. Nu mă clintesc. Nici măcar caii nu mă pasionează — caii despre care scriu ori de cîte ori nu am despre ce scrie.

Dar nu mă simt obosit. V-aș dezinforma argumentînd patetic că m-a răzbit oboseala, la care are drept constituțional orice explorator. Eu nu obișnuiesc a dezinforma, așa cum mă feresc și de a informa.

Mă psihanalizez zăcînd în hamac și constat că nori lungi trec pe șesuri. Mulțumită lor, înțeleg că starea în care mă aflu e o stare de reculegere, specifică comemorărilor. Comemorez conștient trecerea unor nori lungi pe șesuri și a unui timp curs inconștient de cînd într-un orășel de nu știu unde au murit în aceeași zi groparul cimitirului și redactorul de nunți și botezuri. Groparul murise primul și neavînd cine să-l îngroape, s-a oferit voluntar redactorul respectiv — om la 60 de ani care în viața lui nu scrisese despre morți. De la debutul în ziaristică și pînă la atacul de cord petrecut exact în timp ce săpa mormîntul groparului — omul acela nu se ocupase decît de nunți și nașteri.

Nu mai știu cînd s-a întîmplat asta. Unde. Dacă s-a întîmplat...

Nu cobor din hamac să caut în colecție datele precise. N-am nevoie de ele. O comemorare te poate ajunge din urmă mai repede decît o bucurie, o reculegere te poate răzbi ca orice oboseală.

Radu COSAȘU

memento

Prezentat de: **Traian STOICA (carte)**, **Magda MIHĂILESCU (cinema)**, **E. DASCĂLU (muzică și televiziune)**, **Cornel BOZBICI (plastică)**, **Sanda FAUR (teatru)**, **Vlad MUȘATESCU (disc)**

carte

● **Perpessicius: Memorial de ziaristică** — vol. I (1927-1933). Nu numai pentru cei tineri, dar poate că și pentru cei virstnici chipul în care scriitorul și criticul Perpessicius se prezintă prin acest volum constituie o surpriză. Imaginea acestui mare cărturar, aplecat atît de migălos asupra cărților și manuscriselor, se completează astăzi revelator cu aceea a unui lucid observator al realităților. Constatăm cu încîntare din această primă carte a activității sale de ziarist că, ieșind din bibliotecile burdușite de tomuri, Perpessicius și-a păstrat proaspătă vederea pentru a scruta și viața străzii (Editura Minerva).

● În cartea de versuri **Mineralia**, poeta Veronica Porumbacu transcrie în notații concise sentimentul imanenței actului final al vieții. Fulgerate de emoție, multe dintre aceste poeme miniaturale ni se înscriu în memorie prin densa lor lapidaritate (Editura Eminescu).

● Dintre ultimele apariții la Editura militară notăm: **Dansatoarea și cifrul** (nuvele) de Petru Vintilă; **Balthazar sosește luni** (roman) de Theodor Constantin; **Seara întoarcerii** (schițe și povestiri) de Gheorghe Bejancu.

● **Europa încotro?** — schiță istorico-politică a securității europene; o carte vie, instructivă, serios documentată, dedicată unei arzătoare probleme contemporane. Autori: Cristian Popișteanu, Mircea Bogdănescu (Editura politică).

● În cartea **Comerț și dezvoltare**, autorul ei, dr. N.S. Stănescu, dezbate competent, în toată complexitatea lor, aspecte și realități ale subdezvoltării (Editura politică).

● Într-o nouă ediție a apărut la Editura Eminescu romanul **Ion** de Liviu Rebreanu.

● Cu ultima ei carte de versuri, **Ierugi**, Cristina Tacoi ne demonstrează cert vocația sa poetică (Editura Eminescu).

● Densul sumar al ultimului număr (4) al revistei **Secolul 20**, închinat spiritualității franceze, se deschide cu un concis eseu: Elada modernă, în care Vladimir Streinu face subtile considerații asupra «organicității»culturii Franței. În afară de prezența masivă a unor texte semnificative pentru cultura franceză, mai contribuie la substanța acestui număr, prin studii și prezentări de opere și autori, Dumitru Ghișe, Romulus Vulpescu, N. Carandino, Sașa Pană, Romulus Dianu, V.G. Paleolog, Solomon Marcus, Cristina Isbășescu, Anca Costa-Foru... La capitolul arte, Alexandru Baciu traduce din René Huyghe: Rolul Franței în apariția artei moderne. În încheiere, Dan Hăulică publică, în limba franceză, un articol în care se arată contribuția publicației la cunoașterea culturii franceze.

cinema

● **Subiect pentru o schiță.** Exercițiu de scriere cinematografică plămădit cu gîndul la Cehov. Cineastul Serghei Iutkevici s-a oprit, plin de respect, asupra unui episod sentimental din viața marelui scriitor, în care a văzut întruchiparea unei posibile schițe cehoviene. Nu e rea ideea. Oricum, tot ne-am obișnuit să spunem că, de la un anumit punct, viața se confundă cu opera. În rolurile principale: Nikolai Grinko, Marina Vlady, Ia Savvina, Iuri Iakovlev, Evgheni Lebedev, Rolan Bîkov.

● **Străinii.** Tot arsenalul filmelor de aventuri cu calibru redus este prezent în această peliculă a lui Jean-Pierre Desagnac (coproducție Franța — Italia — R.F. a Germaniei). Nu ne putem însă plînge că nu avem ce privi: pe Senta Berger și Michel Constantin.

● **Vrăjitorul.** Un îndemn la vi-

Senta Berger

sare adresat tuturor vîrstelor. Regia: Gyorgy Palasthy (R.P. Ungară). Interpreți: Antal Pager, Ferenc Laluja, Gabor Agardi, Judith Toth, Hilda Gobbi.

● **Cu dirijabilul spre Polul Nord.** Expediția lui Umberto Nobile, reconstituită din documentele timpului, din filme de arhivă. Este preferabil unei povestiri romanțate. Scenariul și regia — Vladimir Kabelic (R.S. Cehoslovacă).

● Cunoscuta cîntăreață de muzică ușoară Patty Pravo va fi interpreta viitorului film al lui Vittorio de Sica, «Il giardino dei Finzi Contini», ecranizare a celebrului roman al lui Giorgio Bassani.

● Catherine Deneuve și Orson Welles vor fi parteneri în filmul lui Claude Chabrol «Miraculoasa decadă», inspirat de un roman polițist american. Filmările sînt prevăzute pentru la toamnă.

disc

● **Marieta Bătrînu** și **Barbu Constantinescu** oferă un microrecital pe disc: «Nedumerire» de Ion Cristinoiu, «Oprește-te» de Emanuel Ionescu, «Un gondolier cînta o melodie» de Gherase Dendrino și «La din viață ce-i frumos» de Ion Vasilescu. Un disc interesant «în doi»: doi soliști, două generații de compozitori, două orchestre și doi dirijori... (45-EDC-10 106).

● **«Patru șlagăre mondiale»** include, sub acest titlu ispititor, patru melodii: «Cazacioc», «Azzurro», «Un uomo tranquillo» (Zai, zai, zai) și «Oh! lady Mary». Sînt interpretate în franțuzește și, respectiv, italienește de patru cîntăreți români de certă calitate: Doina Badea, Doina Spătaru, Aurelian Andreescu și Alexandru Sălăjan. Acompaniază orchestra «Electrecord», dirijată de Al. Imre (EDC-10 141).

● **Serialul «Jazz»** a ajuns la al optulea episod, intitulat «Dixieland». După citirea documentatei și interesantei prezentări semnate de Mihai Berindei, puteți purcede cu curaj la asimilarea, în circa patruzeci de minute, a unuia din cele mai pasionante stiluri ale jazzului: «dixie». Contribuie cu știință, nerv, profesionalism și corectitudine artistică: Al. Imre — clarinet, Ion Marinescu — trompetă, N. Dumitrescu — trombon, Johnny Răducanu — contrabas, Gerry Podgoreanu — pian, Guido Manusardi — tot pian, Bob Iosifescu și Victor Negoescu — baterie (EDD-1243).

muzică

● Fenomenul muzical al lumii contemporane cunoscut sub numele de «jazz», în atenția primei noastre orchestre simfonice. Sub bagheta dirijorului american de culoare **George Byrd**, Orchestra simfonică a Filarmonicii «George Enescu» prezintă la Ateneu, în afara stagiunii, două concerte de jazz simfonic american și sovietic.

● Primul concert (2 iulie) este închinat creației neuitatului și prodigiosului George Gershwin, din a cărui operă vom asculta: Uvertura cubană; Concert în Fa pentru pian și orchestră; faimoasa Rhapsody in Blue (Rapsodia albastră) și nu mai puțin vestita suită «Porgy and Bess». Solist este experimentatul nostru pianist **Dan Mizrahy**.

● Al doilea concert (5 iulie) cuprinde lucrări de doi autori sovietici: Concerto grosso de Andrei Espai și Simfonia de jazz în trei părți de Bogdan Troziuk. Mai ascultăm din nou o lucrare de George Gershwin, suita «Un american la Paris», și «Fanfare» de compozitorul american Hugo Montenegro.

● O inedită manifestare muzicală: **«Festivalul muzicii de cameră»** se desfășoară la Brașov între 28 iunie și 3 iulie cu participarea unor formații cu structuri și stiluri diferite dar, toate, consacrate: corul de cameră «Madrigal», formația «Musica Nova», orchestra de cameră din Brașov, cvartetul de coarde clujean, cvartetul «Muzica», cvartetul de coarde «Philarmonia» și altele. Vor fi prezentate programe de asemenea diversificate, alcătuite din lucrări preclasice, clasice, piese originale românești.

Marin Constantin

plastică

● **Expoziția de artă plastică și decorativă — Cluj '70.** Niciodată Capitala n-a găzduit o expoziție clujeană de o asemenea amploare, fapt care trebuie să fie consemnat ca memorabil. Peste o sută de pictori, sculptori, artiști decoratori și graficieni expun 419 lucrări, revelînd existența unei adevărate școli artistice caracteristică prin echilibrul dar și modernitatea ei, bariolată de cele mai diverse tendințe și promovată de maeștri recunoscuți ai artei românești, dar și de un larg grup de talente ale tinerei generații (Dalles).

● Prin construcția lor, imaginile lui **Semproniu Iclozan** (n. 1938) aspiră spre metafora cerebrală, spre acel joc în care realul se transformă în imaginar. Logica dislocată din tiparele clasice devine autonomă și echivocă. Cu acest limbaj esențial suprarealist, Iclozan își construiește viziunile sale, apelînd cu timiditate la recuzita de obiecte-simbol, capabilă să elibereze, prin asocierea cu ambianța, un șoc vizual și emoțional. Cînd cadrul nu e vag, el e împrumutat, ca și la ceilalți suprarealiști români, din imagistica medievală, dar cu reticență, pentru că Iclozan n-are pasiunea arhitecturilor care ascund mistere. Cînd imaginația obosește, pictorul creează, cuminte, un «zeu păgîn» cu virtuozitatea unui miniaturist. Cei care-l prețuiesc, îl solicită mai multă îndrăzneală (Galeriile de artă, Calea Victoriei, 132).

● **«Transpunerile» Violetei Crăciun** nu sînt o noutate pentru iubitorul de artă avizat. Obiecte umile, de la cuiul și șurubul ruginit la tabla cutiei de conserve, au devenit materie pentru construirea unor imagini, care nu mai pun decît probleme de ingeniozitate (Amfora — Mihai Vodă, 2).

● Adesea polemică, cartea lui **Saint-Paulien despre «Velázquez și timpul său»** descrie nu numai o epocă, dar reconstituie în același timp viața celebrului pictor spaniol, istoria unora dintre tablourile sale, cu referiri documentare utile (Editura Meridiane).

● Cele cîteva zeci de scrisori adunate sub titlul **Peter Paul Rubens: «Pictor și diplomat»** descoperă cititorului o fațetă importantă a biografiei pictorului flamand, aceea de superagent confidențial și diplomat iscusit (Editura Meridiane).

teatru

● Bogat final de stagiune la Teatrul de stat din Turda: în mai puțin de o lună și jumătate, trei premiere — **Geamandura** de Tudor Mușatescu (regia: Const. Leoveanu), **Vinovați fără vină** de Ostrovski (regia: Ion Dan) și acum, foarte recent, **Profesiunea doamnei Warren** de G.B. Shaw (regia: Elena Jitcov, pe care o aflăm, la loc de frunte, și pe lista distribuției actoricești). Selecție judicioasă și atractivă, oglindind un program repertorial consecvent; dar oare această avalanșă de premiere văratice nu strecoară în inimi ghimpele îndoielii cu privire la ritmul de desfășurare al stagiunii?

● **Cocoșelul neascultător** de Ion Lucian face, incontestabil, carieră internațională. Invitat să participe la festivalul «Premio Roma» (după ce vara trecută a făcut un mare succes venețian), el își prezintă în continuare, la Bologna, Torino și Milano, «cucurigul» său triumfător, într-o italiană pe care o sperăm cît mai curată (muncită e, în orice caz: bravo trupei «Creangă»). Apoi, «Cocoșelul» participă la cea de-a 10-a ediție a Festivalului iugoslav al teatrelor de copii de la Sibenik și-și continuă turneul la Split și Zagreb.

● **Actul de căsătorie** de Efraim Kișon (Teatrul evreiesc de stat): veselă, senină comedioară de situații, aspirînd (și pe alocuri împlinindu-se) la zona subțirimilor psihologice, și învîrtindu-se pînă la amețire printre meandrele tragicomice ale vieții familiale. Regizorul Franz Auerbach dirijează, cu onestitate și excesivă modestie, un bun sextet de interpreți: Benno Poplicher, Nușa Grupp-Stoian, Mihaela Kreutzer, Monu Grün, Rudy Rosenfeld, Sonia Gurman.

● Nici nu ne-am putut trage răsuflarea după ce-am urmărit vîrtejul irezistibil al mingilor de pe Jalisco, Azteca etc., și iată din nou, spre fericirea microbiștilor care-și împart pasiunea fotbalistică cu cea pentru farmecele revistei, o reeditare: **Așa a fost la... Mexico**, comentat de George Mihalache și Ciupi Rădulescu. Premiera — semnată regizoral de Nicolae Dinescu — anunțată pe foarte curînd la Teatrul «Tănase».

Ion Lucian

televiziune

În măsura în care nu vor suferi restructurări, programele televizate de săptămîna viitoare promit, mai mult ca de obicei, emisiuni, demne de a fi reținute, din domeniile teatrului, filmului, muzicii pentru toate gusturile, sportului.

Ewa Demarczyk

DUMINICĂ. Emisiunea **Cămînul** își face cu perseverență loc printre emisiunile de mare popularitate (12.30) ● **Fotbal.** Steaua (cu Sătmăreanu și Tătaru) și Rapid (cu Răducanu, Lupescu, Dumitru și Neagu) ne vor aduce, poate, în confruntarea lor, ceva din cele învățate pe Jalisco (15.30) ● Emisiunile de **Varietăți** se recomandă fiindcă de unde putem noi ști cînd și de unde sare iepurele? (20.00) ● **Stagiunea lirică TV** ne propune o operă verdiană dintre cele mai izbutite și mai rar montate la noi: «Ernani» cu cîntăreți clujeni (20.00).

LUNI. **Steaua fără nume** prezintă o steluță în etapa I și una într-a III-a (20.45).

MARȚI. **Seară de teatru.** Radu Penciulescu, autor și regizor al transpunerii pe micul ecran a romanului sadovenian «Baltagul». Interpretează actorii Teatrului Mic în frunte cu Olga Tudorache și Ion Marinescu (20.15).

MIERCURI. **Telecinemateca** a părăsit pentru un moment zona neorealismului italian și afișează o strașnică comedie americană cu două vedete de primă mărime: «Eva» cu Barbara Stanwick și Henry Fonda (20.15) ● **Gala marilor interpreți români:** basul Nicolae Florei (22.10).

JOI. Carnetul de amintiri al **Cerbului de aur** se deschide azi la cea mai frumoasă pagină a sa: Ewa Demarczyk. O mai ascultăm și pe Nicoletta (21.05) ● Sîntem **teleprezenți la evenimentul muzical cu caracter mondial Concertul laureaților marelui concurs «P.I. Ceaikovski»** de la Moscova. Interviziune (20.15) ● Rubrica **Film pentru cinefili** renaște cu «Oedip rege», creația lui Pier Paolo Pasolini (21.00).

VINERI. Cîțiva interpreți îndrăgiți de public: Constanța Cîmpeanu, Angela Similea, Dan Gherasim și alții ne scriu niște **Ilustrate.. muzicale** (22.30).

SÎMBĂTĂ. **Box.** Gală internațională S.U.A.-România (19.00) ● **Seara melomanului:** muzică veche și nouă cu două formații de cameră verificate — «Collegium Musicum Academicum» din Cluj și «Musica Nova» din București (21.15).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru concursul Pronosport nr. 26 din 28 iunie 1970

I. Steaua-Rapid	x
II. «U» Cv.-Dinamo Buc.	1
III. Steagul roșu-Polit.	1
IV. Farul-F.C. Argeș	1
V. C.F.R.-«U» Cluj	x
VI. Dinamo Bc.-Crișul	1
VII. Petrolul-U.T.A.	1
VIII. A.S.A.-Jiul	x
IX. «U» Cv.-Dinamo Buc. (tineret)	2
X. Petrolul-U.T.A. (tineret)	1
XI. Dinamo Bc.-Crișul (tineret)	x
XII. Farul-F.C. Argeș (tineret)	1
XIII. Steagul roșu-Polit. (tineret)	1

FLACĂRA-ALBUM

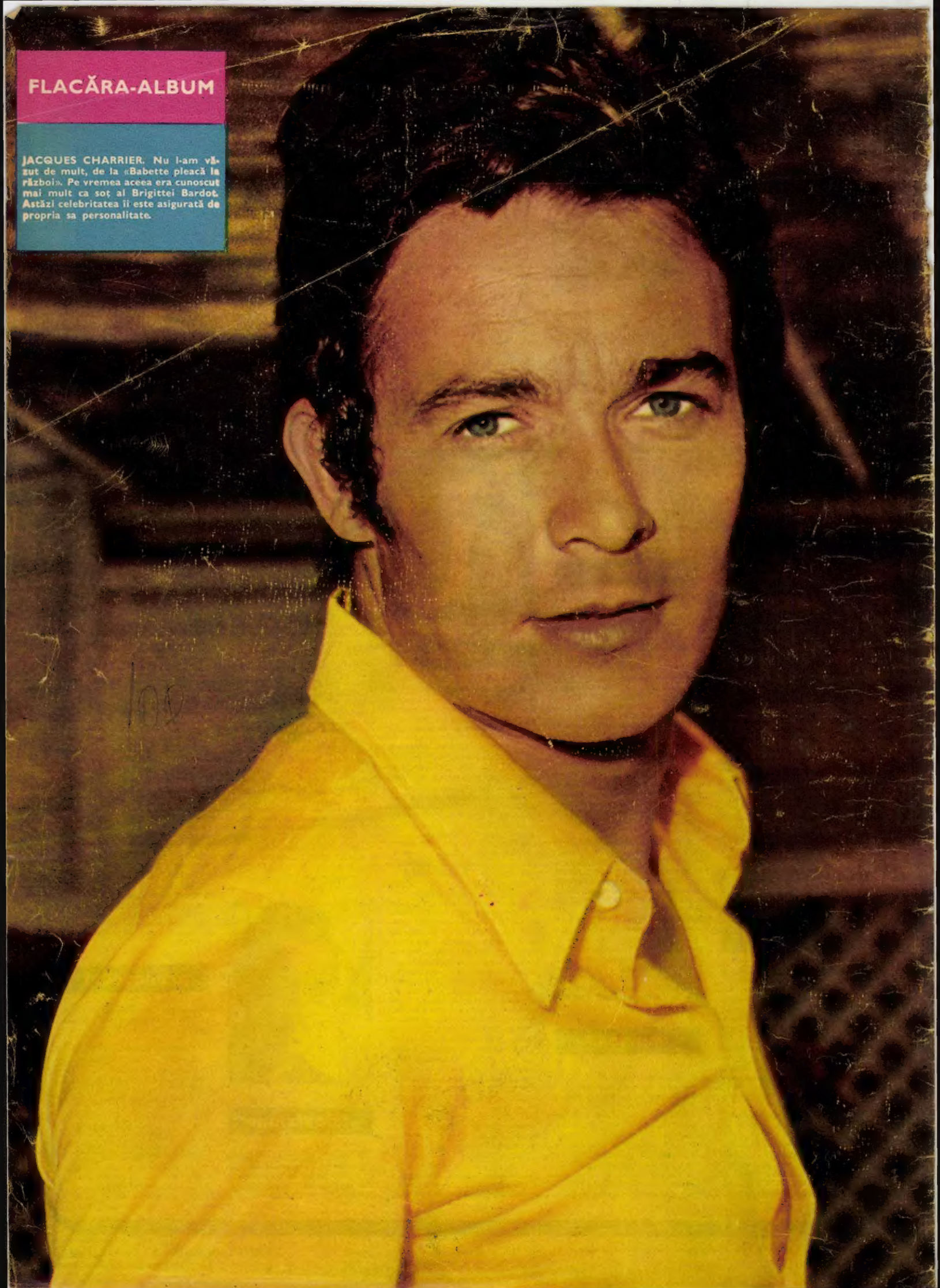

JACQUES CHARRIER. Nu l-am văzut de mult, de la «Babette pleacă la război». Pe vremea aceea era cunoscut mai mult ca soț al Brigittei Bardot. Astăzi celebritatea îi este asigurată de propria sa personalitate.